TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 7. jaanuar 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 1 (1996) TASUTA

Ülikooli eelarve mullusest väiksem

Krõõt Nõges

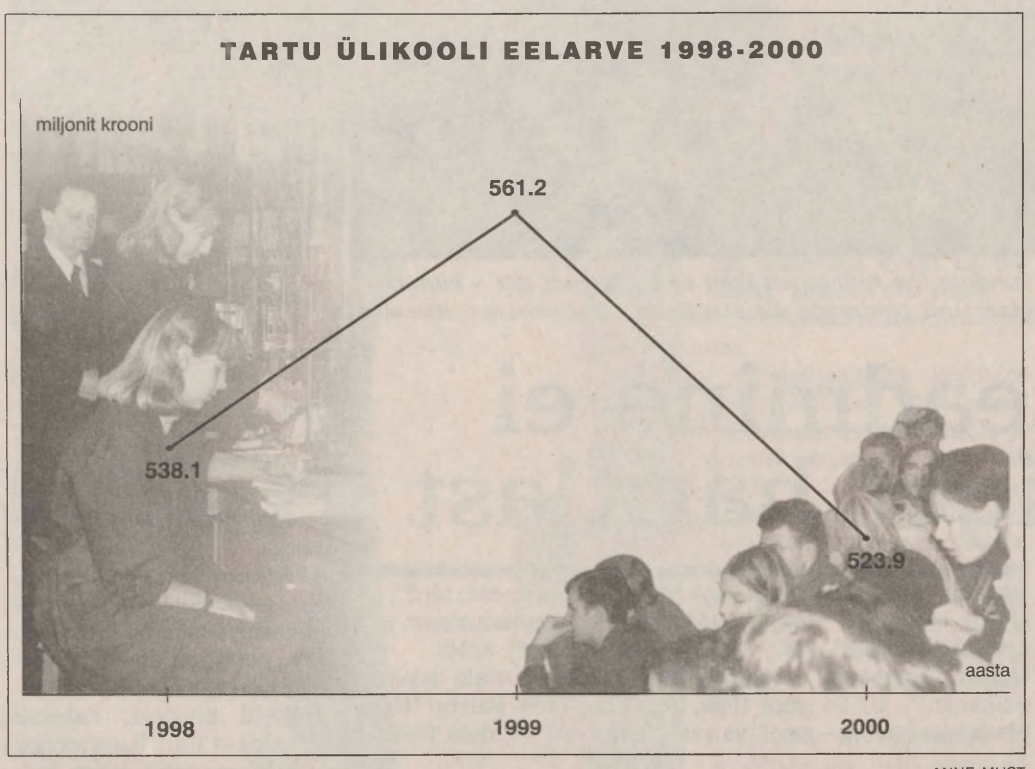
TÜ finantsdirektor Taimo Saani sõnul on sei aastal ülikooli eelarve äärmiselt pingeline. TÜ tegevuseks riigieelarvest eraldatud raha väheneb oluliselt.

Võrreldes eelnevate aastatega on ülikooli eelarve kahanenud. Kui 1998. aasta eelarve reaalsed tulud olid 538,1 miljonit krooni ja TÜ Nõukogu kinnitatud 1999. aasta eelarve maht 561,2 miljonit, siis selle aasta eelarve kinnitati mahus 523,9 miljonit.

Inflatsiooni ja majanduskasvu arvestades peaks ülikooli eelarve aasta-aastalt suurenema, ent tulenevalt riiklikust kokkuhoiupoliitikast ei pea püksirihma pingutama ainult *universitas*.

Riikliku koolitustellimuse täitmiseks on Tartu Ülikool planeerinud saada riigilt 247 miljonit krooni. Avatud Ülikooli ja tasulise õppe tuludeks on kavandatud 45,7 miljonit.

Teadustööde rahastamiseks planeeris ülikool erinevatest riiklikest ja rahvusvahelistest fondidest ning erasektorist kokku 138,3 miljonit krooni.

ANNE MUST

Kapitalieelarve oluliselt väiksem

Oluliselt on kahanenud kapitalieelarve. Kui eelmisel aastal oli see 98,2 miljonit, siis tänavu on see vaid 34,5 miljonit krooni, millest riik on otsustanud toetada ülikooli 5 miljoni krooniga: remont peahoones 3 miljoni ja ülikooli raamatukogus 2 miljoni krooni eest.

Ülikooli ehitus- ja remonditeenistuse juhataja Ahto Põldese hinnangul vajaks *universitas* hoonete ehitus- ja remonditöödeks aga ligi miljard krooni.

Rektor Jaak Aaviksoo: "Sügavat muret valmistab riigieelarveliste investeeringute rida – 5 miljonit 15 tuhande liikmega ülikoolile ja samapalju mõnele paarisaja töötajaga asutusele on raskesti mõistetav eelistus."

Tuleb suurendada tasulist õpet

Taimo Saani sõnul annab nappus tunda ka teaduskondades: "Riikliku koolitustellimuse raames saadava raha hulk suurenes ainult filosoofiateaduskonnas. Kõige rohkem – üle kümne protsendi – vähenes see raha kehakultuuri-, majandus-, sotsiaal- ja õigusteaduskonnas."

Sotsiaalteaduskonna dekaani professor Jüri Alliku sõnutsi on olukord eriti raske just väiksemates osakondades, nagu eripedagoogika ja semiootika. "Kuna paljud meie erialad on praegu väga nõutavad, siis on üheks tähtsaimaks ülesandeks leida raha juurde mujalt - näiteks suurendada tasulist õpet," ütles dekaan. Alliku arvates näitab nigel eelarve eelkõige seda, et ülikool pole suutnud seadusandjaid veenda hariduse prioriteetsuses.

Pärnu Kolledži direktori Riina Müürsepa väitel saab kolledž riigilt vaid pisut üle poole oma eelarvest. Siiski valmib Pärnusse veel selle aasta jooksul juurdeehitus, kus leiavad endale kodu kolledži raamatukogu ning ka lugemissaal.

Ehitusraha tuleb Pärnu linnalt ja Eesti riigilt, probleem on ruumide sisustusega, ent Müürsepp usub, et koerast üle saades saab ehk sabastki üle.

Teadusajakirjade hulk raamatukogus väheneb

Ülikooli raamatukogu direktori sõnutsi on väga pingeline ka raamatukogu rahaline olukord. Erinevalt Rahvusraamatukogust, mida riik peab vajalikuks otse rahastada, tulevad ülikooli raamatukogu finantsid ülikooli eelarvest hoolimata sellest, et mõlema raamatukogu põhikliendiks on üliõpilased.

Toomas Liivamägi: "Selline olukord on tinginud tellitavate teadusajakirjade hulga vähenemise 1400lt nimetuselt 1996. aastal 780le tänavu." Teatavasti on aga ju õppe– ja teadustöö ühe *universitase* põhiülesanne, mida ei saa täita ilma juurdepääsuta uusimale teoreetilisele kirjandusele.

2000. aasta prioriteedid

Tartu Ülikooli väga pingelise eelarve prioriteedid on infotehnoloogia arendamine ja õpetajakoolitus. Siiski on ka nende alade arendamiseks eraldatud summad väiksed.

Näiteks õpetajakoolituse arendamiseks on eelarves eraldatud 750 tuhat krooni, ent õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul aitab Eesti õpetajate täiendkoolitust arendada ka Soome riik ühe miljoni Soome marga väärtuses, millest kaetakse Tartusse tulevate Soome õppejõudude reisi- ja elamiskulud, meie õpetajakoolituse õppejõudude täiendamine välismaal ning selle ala raamatute ost. Lisaks sellele on kavas koostada ja täiendada õppematerjale ning korrastada õpetajakoolituse struktuuri ja süsteemi.

Teise prioriteedi, infotehnoloogia arendamiseks on eraldatud 4 miljonit krooni, mis kulub ülikooli tsentraalse arvutivõrgu, serverite ja infosüsteemide hooldamiseks.

Nendest olulisim on infosüsteemide projektijuhi Andres Salu sõnul dokumendihaldussüsteem, mis võimaldab kiirendada dokumentide liikumist ning hoida kokku raha, mis siiani on kulunud paberile.

Taimo Saani hinnangul peaks selle aasta eelarvet vaadates hästi minema just üliõpilastel. Traditsiooniliselt eraldab ülikool üliõpilaskülale kolm miljonit krooni.

Soodustatakse ka tudengite isetegevust investeerides Üliõpilasmajja 1,96 miljonit. Kui eelmise aastaga võrreldes kõikide teiste struktuuriüksuste finantsid on vähenenud, siis ühena vähestest on säilitanud üliõpilasesindus oma eelarve senise mahu.

On võimalik negatiivne lisaeelarve

Küsimusele, kuivõrd reaalne on, et ülikool on sunnitud sarnaselt eelmisele aastale võtma vastu negatiivse lisaeelarve, vastas Taimo Saan, et see sõltub sellest, kas riik võtab vastu negatiivse lisaeelarve.

Kui seda teeb riik, on ka ülikool sunnitud samamoodi käituma.

Eesti raamatu aastal hääd raamatuaastat!

Prof Ülo Matjus
Eesti raamatu aasta peakomitee liige

Nagu mõni muugi hää mõte, nii sai Tartust alguse ka mõte korraldada aastasaja- ja aastatuhandevahetusel eesti raamatu aasta.

Vahetuks tõukeks oli muidugi võimalus märkida sellega 475 aasta möödumist teadaolevalt esimese eestikeelse trükise ilmumisest aastal 1525, toeks kirja- ja suusõnutsigi meieni säilinud mälestus esimesest raamatuaastast (1935).

Viimaks mõjus kaasa võimalus, et ehk on see "Gutenbergi galaktika" – miljardid raamatud kui tähed, kätkevaina miljardeid kirjatähti –, mis tekkis alles eelmisel aastatuhandel, juba hukkumas. Ehk peibutab meid tõesti juba mõnda aega ühe *hukkuva* "galaktika" valgus.

Siis oleks tuhandivahetus paras aeg mõtisklusiks raamatu osa üle mitte ainult Eesti, vaid kogu inimkonna arengus, ent ka selle üle, kuidas kohaneda uue, võimukalt avarduva elektroonilise "galaktika" valgusega.

EESTI RAAMATU AASTA ÜRITUSI KEVADSEMESTRIL TARTUS

APRILLIS
6. ja 7. aprillil toimub TÜ Raamatukogus konverents "Raamatu osa Eesti arengus"
23. aprillil on Eesti raamatu aasta avaaktus
TÜ Ajaloo Muuseumis avatakse näitus "Eesti raamat 1525-1944"

MAIS
TÜ Raamatukogus toimub ettekandepäev "Raamatukogu Eesti kultuurivara kaitsel"
Eesti raamatukauplustes on 10-kroonise raamatu nädal

JUUNIS
Kohtumised kirjanikega ja raamatumüügid

Igatahes kõlas 28. aprillil 1998 Tartu raekojast üleskutse korraldada aprillist 2000 aprillini 2001 eesti raamatu aasta (ERA).

Ei ole tähenduseta see, et selleks üleskutsutava toimkonna tuumiku moodustasid Tartu Ülikooli või sellega seotud inimesed, nende hulgas *rector emeritus* Peeter Tulviste ja luuletaja Hando Runnel, ülikooli kuratooriumi liige, kellest hiljem said ERA peakomitee aseesimehed. Vabariigi Valitsus tuli üleskutsele vastu, moodustades 27. oktoobril 1998 raamatuaasta korraldamiseks "asjatundjate komisjoni" – eesti raamatu aasta peakomitee.

Eesti raamatu aasta püüdlusi peaks koondama tahe hoida tänapäeval ja säilitama tulevikuski raamatu kõrget aukohta eesti elus, mõistes täie vastutustundega Henrik Visnapuu sõnu: "Me tõus ja langus – ühes raamatuga!" Nõnda ei ole see pelgalt raamatulooline üritus, vaid avaraimas mõttes säärane, mis paneb meid raamatu najal sügavamalt järele mõtlema selle üle, kes me oleme, kust me tuleme, kus oleme ja kuhu läheme. *Kes me tahame olla.*

See on tähtis rahvuslik ja üleriigiline ettevõtmine, mille üheks pääeesmärgiks on teha raamat – see asine raamat ise! – kättesaadavaks kõikjal ja igaühele, kes veel eesti keeli lugeda mõistab. See ei ole ega tohi olla ainult Tartu või Tallinna pidu!

Eesti raamatu aasta, mis algab Tartus 23. aprillil 2000, kogubki jõudu. Toimivad ERA peakomitee allkomiteed, mitmesugused ERA toimkonnad üle kogu maa. Kavandatu hulgast võib leida rohkesti üritusi, näitusi, võistlusi, trükiseid.

Nimetan vaid konverentse "Raamatu osa Eesti arengus", "Raamatulooline Eesti", "Kloostrist internetini", samuti eesti raamatu suurnäitust 1525-2000, mis jaguneb Tartu ja Tallinna vahel.

Peale raha sõltub eesti raamatu aasta kordaminek suuresti ka meist endist, sellest, kuidas ja mil määral igaüks meist asja südamesse võtab, nõu ja jõuga ligi tuleb.

Viimasel ajal paistabki, et eesti raamatu aasta üritusis võiksid ja peaksid tunduvalt rohkem algatuslikult osalema teadlased, kõrgkoolide õppejõud, kõik akadeemilised inimesed – need, kelle teoseid siiamaani veel päevast päeva *raamatusse raiutakse*...

Tartu Ülikooliski võiks ERA vahetu kandepind hoopis avaram olla. – Ka seda silmas pidades sobib soovida: hääd raamatuaastat!

TÄNA LEHES

Intervjuu
Dr Helle Karro usub, et järjest rohkem sünnib terveid lapsi
LK 3

Prof Raik-Hiio Mikelsaar võrdleb erinevaid hindamissüsteeme
LK 2

Ülikoolis arutatakse õpetajakoolituse tulevikku
LK 3

Jüri Uluotsa 110. sünniaastapäev ülikoolis

Neljapäeval, 13. jaanuaril tähistatakse Tartu Ülikoolis kunagise õppejõu ja EV peaministri Jüri Uluotsa (13.jaan 1890 – 9. jaan 1945) 110. sünniaastapäeva.

Prof Jüri Uluots oli üks esimesi õppejõude, kes hakkas õigusteadust eesti keeles õpetama. Ta töötas õppejõuna aastail 1920-1939 ja 1942-1944. 1938-1939 oli ta Riigivolikogu esimees ja 1939-1940 EV peaminister.

Kl 14.15 peab Eraakadeemia Nord professor Peeter Järvelaid aulaloengu "Jüri Uluots oma ja meie ajas".

Kell 12 avatakse raamatukogus kümme aastat tagasi P. Järvelaiu koostatud ja korp! Rotalia täiendatud näitus.

Õigusteaduskonna dekaani kandidaat on prof Kalle Merusk

Õigusteaduskonna dekaani kandidaadiks esitasid professorid Inge-Maret Orgo ja Paul Varul riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski.

Dekaani valimine toimub 19. jaanuaril.

Valimise korra järgi peab kandidaat viie tööpäeva jooksul pärast esitamise tähtaja lõppu, seega hiljemalt 11. jaanuaril esitama ülikooli akadeemilisele sekretärile nõusoleku kandideerimiseks.

Matemaatika-teaduskond valib dekaani veebruaris

Detsembri lõpus kuulutas rektor välja matemaatikateaduskonna dekaani valimised. Kandidaate saab esitada ülikooli akadeemilisele sekretärile 4. veebruarini.

Praegune dekaan, matemaatilise analüüsi prof Toivo Leiger valiti esimest korda dekaaniks 1994., teist korda 1997. aastal. Prof Leiger lausus UT-le, et ta on kavatsenud enam mitte kandideerida. "Kuid eeskätt sõltub see siiski teaduskonnast, kolleegide tahtest," ütles Leiger.

Dekaani valimised toimuvad 18. veebruaril.

UUDISED

Andrus Parki mälestusstipendium

17. detsembril, filosoof Andrus Parki 50. sünniaastapäeval anti välja tema esimene mälestusstipendium. Andrus Park oli tunnustatud filosoofia- ja politoloogiaõppejõud Tartu Ülikoolis.

Esimese 10 000-kroonise stipendiumi pälvis sotsiaalteaduskonna magistrant Reesi Lepa.

Margus Lember valiti professoriks

TÜ nõukogu valis detsembrikuu istungil arstiteaduskonna sisehaiguste propedeutika professoriks TÜ polikliiniku ja perearstiteaduse õppetooli dotsendi Margus Lemberi. Kohalviibinud 43st nõukogu liikmest hääletas Lemberi valimise poolt 42.

Margus Lember lõpetas arstiteaduskonna 1985. aastal, kaitses meditsiinikandidaadi väitekirja 1990 Tartu Ülikoolis ja meditsiinidoktorikraadi 1998 Tampere Ülikoolis. 1993. aastast on ta arstiteaduskonna dotsent.

Margus Lember on töötanud Tallinna Pelgulinna Haigla Polikliiniku jaoskonnaarstina ja Maarjamõisa Haigla siseosakonna arstina.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on hüpolaktaasia epidemioloogia, piimasuhkru talumatuse ja laktoosi malabsorptsiooni diagnostika ning kliiniline tähendus, perearstitöö eeldused ning perearsti kui eriala rakendumine Eestis ja perearsti preventatiivne töö.

TÜ kehakultuuriteaduskonnale rahvusvaheline auhind

Kehakultuuriteaduskond sai Rahvusvahelise Olümpiakomitee auhinna väljapaistva panuse eest spordi ja hariduse edendamisel.

Auhinna andis teaduskonnale detsembris spordiaasta pidulikul lõpetamisel Tallinna Linnahallis kätte Eesti Olümpiakomitee president Tiit Nuudi.

Dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on ka aasta parimateks treeneriteks valitud Mati Alaver ja Aavo Põhjala teaduskonna vilistlased.

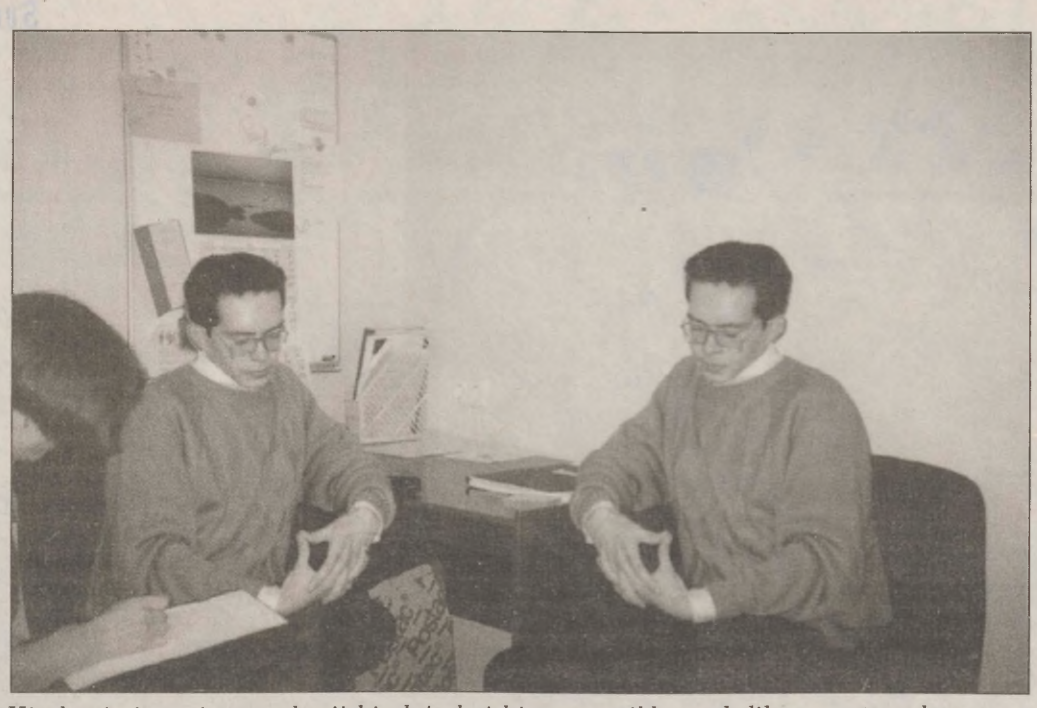
Prof Ööpik sõnas, et teaduskonnast on kujunenud rahvusvaheliselt arvestatav liikumis- ja sporditeaduste edendamise keskus. On avatud kaks uut õppekava, et tõhustada spordijuhtide ja füsioterapeutide koolitust.

TÜ kehakultuuriteaduskonnas on antud kehalise kasvatuse ja spordi alast kõrgharidust alates 1928.aastast. Teaduskond on olnud läbi aegade Eesti väljapaistvate treenerite taimelavaks, samuti on osaletud aktiivselt Eesti Olümpiakomitee tegevuse jätkamisel ja 1989.aastal Eesti Olümpiaakadeemia asutamisel.

Infotehnoloogia kolledž rajamisel

Detsembris kirjutasid Tallinnas asutatava infotehnoloogia kolledži rajamisprojektile alla viis osapoolt, sh ka Tartu Ülikool.

Infotehnoloogia kolledž pakub lisaks rakendusoskustele ka kraadiõpet. Kolledži õppekavad annavad võimaluse hiljem ka teistes kõrgkoolides kraadi taotleda. Kolledž avatakse 1. septembril, esimesel aastal võetakse vastu 200 üliõpilast.

Hindamissituatsioon seab nii hindaja kui hinnatava ikka veel dilemma ette – kumma süsteemi järgi on võimalik õiglasemalt teadmiste üle otsustada. RENO HEKKONENS, ANNE MUST

Kasin teadmine ei anna õiget haritlast

Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogilise anatoomia professor,
Eesti Teadlaste Liidu Tartupoolne esimees

SAMAL TEEMAL: Varje Sootak "Tartu Ülikool soosib tähti", UT 14. mai 1999, Raik-Hiio Mikelsaar "Hindamissüsteem ja õppetöö kvaliteet", UT 21. mai 1999, Aet Süvari, Krõõt Nõges, "Tähtedega hindamine tundub ülikooliperele esialgu harjumatu", UT 24. sept 1999, Inga Eha, Teele Raiend "Uus hindamissüsteem – poolt- ja vastuväited" UT 17. dets 1999.

Alanud eksamisessioonil rakendatakse esmakordselt 30. augustil 1999 kehtestatud uut hindamissüsteemi, mis kasutab numbrite asemel tähti ja on erinevalt eelmisest 4-pallisest 6-astmeline, sisaldades nüüd mitte kolme, vaid viit positiivset hinnet.

Astmete arvu suurendamisega soovitakse nähtavasti paindlikumalt hinnata üliõpilaste teadmisi ja sellega kaudselt tõsta õppeedukust. TÜ ÜE haridustoimkonna liikmed Inga Eha ja Teele Raiend aga väidavad (UT nr 42, 17.12.99), et seda eesmärki pole saavutatud. Nad leidsid, et endise viie-nelja ja nelja-kolme vahelisi "auke" pole täidetud ja juurde on tekitatud vaid hinded "üli-viis" (A) ja "ala-kolm" (E). Tudengid soovitavad õppejõududel tõlgendada uut hindamissüsteemi omaloominguliselt, südametunnistuse järgi.

Uuel süsteemil kaalukad puudused

Esiteks ei näe ma õigustust sellele, miks numbrilisi hindeid oli vaja asendada tähelistega. Teatavasti on hinded mõõdupuuks ja peavad seega olema kvantitatiivselt, s.o numbriliselt väljendatavad. Senine numbriline süsteem oli põhiprintsiibilt täiesti adekvaatne: suuremale teadmiste hulgale ja kõrgemale kvaliteedile vastas suurem number. Tähed ei anna otseselt mingit ülevaadet teadmiste hulgast ega kvaliteedist. Nende alusel on võimatu määrata nn keskmist hinnet ja võrrelda erinevate õpperühmade õpiedukust. Sellest on nähtavasti aru saanud ka uue süsteemi kehtestajad, sest nad on sunnitud teataval juhul keskmise hinde määramisel tähed ikkagi numbriliste näitajatega asendama. Milleks dubleerimine, kui numbrid on ka muidu tähtedest sobivamad?

Teiseks ei saa rahul olla ka keskmise hinde arvutamiseks kasutatud numbrilise süsteemiga. See on eelmise süsteemi tavadele ebaadekvaatne. Selle asemel et uue, igati õigustatud hinde "suurepärane" vasteks tuua "6", viidi uued hinded põhjendamatusse ebakõlasse varasematega: "5" oli väga hea, nüüd "suurepärane", "4" oli "hea", nüüd "väga hea", "3" oli "rahuldav", nüüd "hea", "2" oli "mitterahuldav, nüüd "rahuldav".

Kolmandaks, võimatu on leppida hindega "kasin" (E=1) positiivse hinde tähenduses, kuna sel puhul on aineprogrammist omandatud vaid 51-60 % ja "... esineb tõsiseid puudujääke, mis osutuvad takistuseks antud ainele põhinevate järgnevate õppeainete omandamisel". Ei õppejõud ega üliõpilased saa leppida sellega, et kõrgkoolid lasevad välja poolharitlasi. Diferentseeritud hindamine ei tohi saada suitsukatteks, mille all madaldatakse kõrghariduse taset!

Seega tuleb uut hindamissüsteemi vaatamata mõningatele plussidele pidada üldiselt ebaõnnestunuks.

Kuidas olukorrast välja tulla?

Pakun mõned muudatused, mida võiks teha praeguses hindamissüsteemis, et säilitada positiivne moment (laiem hinnete skaala) ja kõrvaldada ülalkirjeldatud negatiivsed küljed. Et võrdlust kergendada, on praeguse süsteemi (PH) puhul tähtede kõrval toodud ka nende (keskmise hinde arvutamisel kasutatavad) numbrilised väärtused. Skeemist selgub, et alternatiivne hindesüsteem (AH) on kuldne kesktee, sest ta on mitmes suhtes kooskõlas nii endise süsteemi (EH) kui ka PHga, kuid vaba kummagi puudustest. Võrreldes EHga on AHs analoogiliselt PH-le kasutusele võetud hinne "suurepärane", kuid selle numbriliseks vasteks on "6", mitte "5", mis oleks ebakõlas EHga. AHs on hinded "väga hea", "hea" ja "rahuldav" heas kooskõlas mõlema eelmise süsteemiga ning numbrilised vasted "5", "4" ja "3" väldivad teravat ebakõla EHga, mis tekkis PHs nende numbrite asemele "4", "3" ja "2" sisseviimisel.

Tähtsaim iseärasus AH-l on edasijõudmist takistava hinde "kasin" tunnistamine negatiivseks. See parandab PH kõige tõsisema puuduse, mille säilimine oleks viinud õppeedukuse langusele. Hindele "kasin" vastab AHs "2", mis on heas kooskõlas EH senise kontseptsiooniga "mitterahuldavast".

Teiseks negatiivseks hindeks AHs on "puudulik"=1, mis on ka vastav senistele arusaamadele ebapiisavast aine omandamisest.

Seega on AH 6-astmeline: neli positiivset ja kaks negatiivset hinnet, mis peaks olema küllaldane omandatud aineprogrammi mahu ja kvaliteedi väärtustamiseks.

AH eelistab kasutada numbrilist hindesüsteemi, kuid ei välista vajadusel numbrite asemel tähtede tarvitamist. Seega ei ole peamine erinevus AH ja PH vahel selles, et üks on numbriline ja teine täheline hindamissüsteem.

HINDESÜSTEEMID

Endine (enne 30.08.99)	Praegune (alates 30.08.99)	Alternatiivne (teadlasliidu ettepanek)
POSITIIVSED HINDED		
	A - suurepärane = 5*	6 - suurepärane (=A)**
5 - väga hea	B - väga hea = 4	5 - väga hea (=B)
4 - hea	C - hea = 3	4 - hea (=C)
3 - rahuldav	D - rahuldav = 2	3 - rahuldav (=D)
	E - kasin =1	
NEGATIIVSED HINDED		
2 - mitterahuldav		2 - kasin (=E)
	F - puudulik=0	1 - puudulik (=F)

* valdavalt täheline hindamissüsteem, numbreid kasutatakse vaid keskmise hinde arvutamisel.
** eelistab kasutada numbrilist hindesüsteemi, kuid ei välista vajadusel tähtede tarvitamist numbrite ekvivalendina.

ÕNNITLEME!

Emeriitprofessor Heino Siigur 70

Alanud aastatuhande 2. jaanuaril tähistas oma 70. juubelit TÜ emeriitprofessor Heino Siigur.

Juubilari töine tegevus on olnud seotud TÜga alates õigusteaduskonna lõpetamisest 1954. aastal. Ta alustas õigusteaduskonnas, jätkas 1957. aastast majandusteaduskonnas, et 1991. aastal naasta jälle õigusteaduskonda.

Õppejõuna on ta läbi käinud selle aja õppejõudude tavapärase tee kateedri vanemlaborandist professorini. Doktoridissertatsiooni kaitses juubilar 1983. aastal. Tema kõige keksem uurimisvaldkond on palga õiguslik reguleerimine.

Sellele oli pühendatud nii kandidaadi- kui doktoriväitekiri. Tööõiguses ei ole küsimuste ringi, mida ta poleks tõsiselt uurinud. Tema töödest võib leida artikleid alates töölepingu sõlmimise probleemidest ja lõpetades töövaidluste lahendamisega.

Professor Siigur on väga viljakas teadlane. Võiks isegi öelda, et kirjutamine on tema hobi. Tema sulest on ilmunud sadu teaduslikke ja õigust populariseerivaid artikleid. Kaheksa aastat oli ta Tartu linna arengu kompleksuurimise labori teaduslik juhendaja.

Prof H. Siigur on osalenud mitmete tööseaduste eelnõude tegemises. Palgaseaduse eelnõu on ta koostanud ainuisikuliselt.

Ta on ka võimekas administraator. Aastaid oli juubilar õppeprorektor.

Oma elulaadilt on ta spordilembene. See on ilmselt põhjus, miks ta on praegugi väga heas vormis. Ta pole hetkekski loobunud töötamast. Tema vastupidavus on imetlusväärne.

Õnne, edu ja jätkuvat vitaalsust!

Kolleegid TÜ eraõiguse instituudist

Professor Kalev Pärna 50

7. jaanuaril täitub 50 aastat TÜ esimese ja seni ainsa tõenäosusteooria professori Kalev Pärna sünnist.

Kalev Pärna sai matemaatikuhariduse TÜst. Noore matemaatikuna tegi ta koostööd sotsiaalteadlastega ja aitas neil statistikameetodite abil ühiskonnanähtusi tõlgendada.

Edasine uurimistöö on teda viinud aina kõrgema abstraktsioonitaseme ja suurema teoreetilise sügavuse suunas. Oma väitekirjas, mille ta kaitses Vilniuse Ülikoolis, kasutas Kalev Pärna rakendustest tuleneva klassifitseerimisülesande üldkujuliseks lahendamiseks puhta matemaatika varamust pärinevat funktsionaalanalüüsi metoodikat.

Samas iseloomustab Kalev Pärnat avar pilk tõenäosusteooria rakendusvaldkondade nägemisel ja vastava metoodika juurutamisel õppe- ja teadustöösse. Nii on ta üks statistilise kvaliteedi seire teooria maaletoojaid, samuti on ta tõhusalt õla alla pannud aktuaaride (kindlustusmatemaatikute) koolitamisele.

Pedagoogidele on hästi teada, et kõik saab alguse koolist. Et õpilased saaksid juba koolipingist kaasa juhuslikkuse adekvaatse tunnetuse, on Kalev Pärna koos tudengitest koosneva meeskonnaga loonud tõenäosusteooria õppekomplekti kesk-kooli jaoks – ikka jälle üks esimesi omataolisi üritusi Maarjamaal.

USA Põhja-Carolina ülikooli professor K. Petersen on K. Pärnat iseloomustanud järgmiselt: "Minu arvates on prof Pärna meisterlik, tõsine ja laiahaardeline õpetlane. Niihästi uurimistöös kui ka õppe– ja administratiivtöös on ta alati eelarvamusvaba ja tulevikku suunatud."

Kalev Pärna on matemaatilise statistika instituudi hea organisaatorikäega ja autoriteetne juht, olles samal ajal nii tudengitele kui kaasõppejõududele sõbralik kaaslane, kellest kõik tema inimlike omaduste tõttu lugu peavad.

Kaastöötajad TÜ matemaatilise statistika instituudist

Professor Peep Veski 50

Mees mehine,
mees tammine,
aastalt viiekümnene,
tugev tegusid tegema,
kange kaljusid
kangutama,
arukas asju ajama.

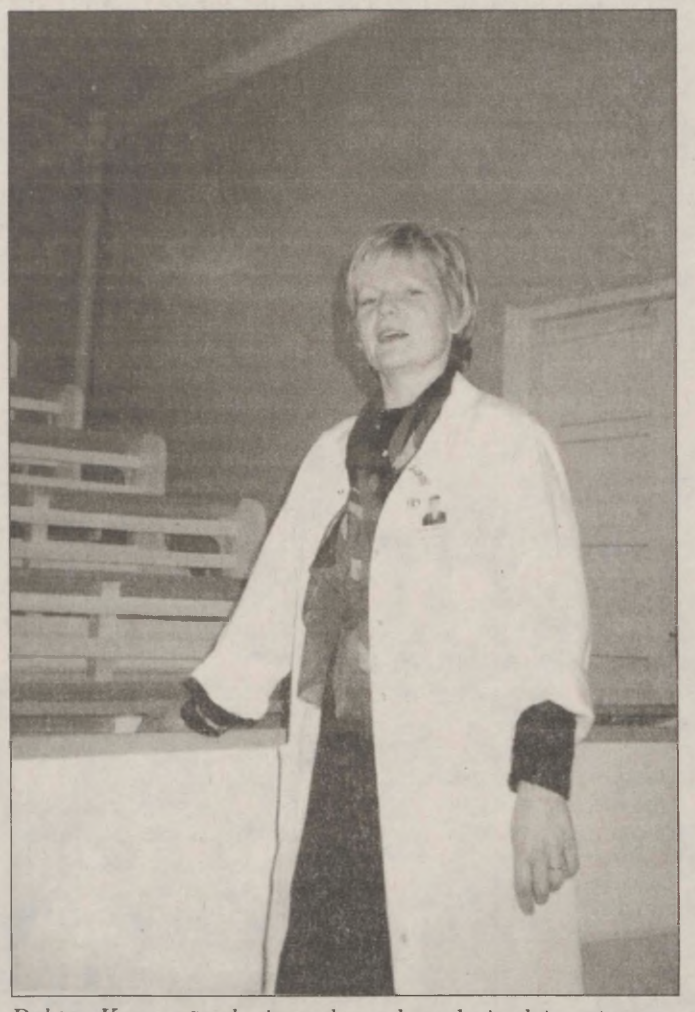

Austatud juhatajat õnnitlevad 10. jaanuaril kolleegid TÜ farmaatsia instituudist

Doktor Helle Karro: terve lapse sünd on aina rohkem võimalik

Varje Sootak

Tartu Ülikooli 195 aasta vanuses naistekliinikus sündinud laste arvu ei tea täpselt keegi. Lapse sünnieelne jälgimine, sekkumine terve lapse saamise nimel ja muu vastsündinuga seotu on selle aja jooksul, eriti viimastel aastakümnetel kliiniku juhataja meditsiinidoktor Helle Karro sõnul oluliselt muutunud.

Doktor Karro sõnul aitavad uued teadmised ja täiustuv aparatuur loote haigusi varakult diagnoosida. VARJE SOOTAK

HELLE KARRO (SÜND 1957)

1981	lõpetas TÜ arstiteaduskonna
1982-1998	Tallinna Pelgulinna Haigla sünnitusmaja günekoloog
1988-1992	tervishoiuministeeriumi peagünekoloog
1992-1997	TÜ Naistekliiniku doktorant
1998. aastast	naistekliiniku juhataja, õppetooli hoidja
1999	kaitses doktoriväitekirja "Reproduktiivtervis ja raseduse lõpe Eestis: seos eriteguritega"

Kuidas jõudis pisike inimene siia maailma 195 aastat tagasi?

Haiglas sünnitamine oli tol ajal veel võõras. 1804 avati Tartus esimene iseseisev sünnitusabi õppetool, esimene sünnitus võeti vastu järgmisel aastal.

Saksamaalt esimeseks sünnitusabi professoriks kutsutud Chr. Friedrich Deutsch asutas 1806. aastal naistekliiniku Sünnitusasutis, mis oli arvatavasti Aleksandri ja Soola t nurgal. Tema püüdis haiglasse rohkem sünnitajaid saada, et oleks võimalik õpetada ja abi anda. Kahe viimase sajandi üks suur muutus ongi selles, et praegu sünnitab haiglas ligi 99% naistest.

Millised muutused on toimunud sünnitusabis?

Sünnitusabi on teinud laineid nii üht- kui teistpidi. 1930ndate aastate fotodelt on näha näiteks I ja III klassi palateid. I klassi palat sarnaneb praeguse perepalatiga, kus samuti lilled laual ja vastsündinu voodi ema palatis.

Nõukogude ajal olid ühesugused sanitaarrežiimi reeglid nii Eesti kui lõunapoolsete liiduvabariikide haiglates. Tol ajal pöörati hügieeninõuetele eriti suurt tähelepanu, sünnitajale endale jäi passiivsem osa, rääkimata peresünnitusest. Sünnituse järel toodi laps ema juurde peamiselt vaid imetamiseks, ülejäänud aja viibis ta lastetoas.

Millal muutused tulid?

80ndate lõpul ja 90ndate algul hakati juurutama uut süsteemi, kus ema võis vastsündinuga koos olla, isa sai sünnitusel viibida jne. Samuti võis jälle emale külla tulla, lilli tuua.

Eesti ja Soome sünniregistri 1992.-1998. aasta andmeid võrreldes selgub, et erinevused sünnitusabi tasemes ja tulemustes on märgatavalt vähenenud. Eestis on toimunud väga kiire areng. Ühelt poolt oleme liikunud edasi perekeskse ja loomuliku sünnituse suunas, teisalt aga kasutusele võtnud kaasaegse tehnoloogia. Vajadusel sekkume kiiremini sünnituse käiku – siit ka suurenev keisrilõigete arv.

Mida on kaasa toonud nüüdisaegne aparatuur?

Teine suur muutus ongi aparatuuris. Kaasaegne ultraheliaparatuur võimaldab sünnieelselt avastada enamiku tõsistest loote väärarenditest ja pakub seega vanematele võimaluse haige lapse sünni vältimiseks. Pidevalt täiustuv aparatuur ja lisanduvad teadmised võimaldavad loote haiguste diagnoosimist esimestest raseduskuudest peale. Lisaks sünnieelsele diagnostikale on läinud kümnendist arstide käsutuses ka loote sünnieelse ravi võtted.

Milline on sajandivahetuse vastsündinu ise?

Kaal ja pikkus on suurenenud ja haigemad ega viletsamad nad ka ei ole. Viimase viie aasta jooksul väga olulisi muutusi toimunud pole.

Rohkem sünnib heas seisundis vastsündinuid, samas enneaegsete ja madalakaaluliste või haigete vastsündinute ellujäämisvõimalused on suuremad tänu meditsiini arengule ja heale koostööle lastekliiniku ja -kirurgidega.

Emad on ju ka tänapäeval teadlikumad.

Päris palju on neid, kes sünnituseks ja emarolliks teadlikult valmistunud. Nad tahavad rohkem teada, mis nendega juhtub ja ise protsessis aktiivsed osalejad olla, samas ka nõudlikumad. Kahjuks on alati neid, kes pole eelseisva perioodiga kursis ega tahagi emaks saada või pole selleks valmis.

Kas sünnitaja vanus on viimastel aastatel muutunud?

See hakkab mõnevõrra tõusma.

Esmassünnitajate keskmine vanus Eestis oli 1998. aastal 23,4 aastat (1992 - 22,7) ja korduvsünnitajate oma 29 (28,3). Siiski on Eesti sünnitaja Soome omast tunduvalt noorem. Seal on esmassünnitaja keskmine vanus sama, mis Eesti korduvsünnitajal. Märgatavalt rohkem on Eestis sünnitajaid alla 20-aastaste hulgas. Kui Eestis oli neid 13% , siis Soomes 3-4%.

Kahjuks on muutunud ka sünnituste arv. 1945. aastal oli 970, 1980. 2992, 1998. ainult 1762 sünnitust. Tunduvalt rohkem on peresünnitusi (1994 - 29,3 % ja 1998 - 41,6%).

Mida naistekliiniku arstid oma teadustöös uurivad?

Teadustöö teemasid on väga erinevaid, peamiselt on need seotud reproduktiivtervisega (peamiselt viljastamisvõimega naiste puhul). Minu enda uurimus käsitles reproduktiivtervist ja raseduse lõpet Eestis. Andsin hinnangu olukorrale võrdlevalt Eestis ja Läänemeremaades, hindasin Eesti meditsiinilise sünniregistri kvaliteeti ja analüüsisin perinataalse (rasedusaeg 22. nädalast, sünnitusaeg ja esimene elunädal) suremuse seost riskiteguritega. Olin seotud sünniregistri käivitamisega ja uurimistöö saigi võimalikuks tänu andmebaasile.

Dotsent Andrei Sõritsa tegeleb kliinikus kehavälise viljastamisega, nüüd küll rohkem oma kliinikus, dotsent Kadri Mati uurimistöö toimub koos immunoloogidega ja tema ana-lüüsib sigimatuse immunoloogilisi aspekte.

Rahvusvahelises koostöös osaleme uurimisprojektis, mis on seotud hormoonasendusravi hüvede ja ohtudega.

Alates 1999. aastast pakume tulevastele emadele võimalust loote kromosoomihaiguste riski selgitamiseks raseduse viiendal kuul võetud vereproovi abil.

Kas abortide arv on vähenenud?

Vaatamata märgatavale abortide arvu vähenemisele Eestis jääb abortiivsuskordaja suureks võrreldes Soome ja Rootsiga. (Soomes oli 1996. aastal 8 aborti, Eestis 1998. aastal 45,5 tuhande sünnituseas naise kohta).

Abortide arv ületab Eestis siiski veel sünnituste arvu, kuid ka sünnituste arv on langenud ning praegusel ajal hoitakse palju rasestumisi ära.

Milline on 195-aastase naistekliiniku tulevik selles Toomemäe vanas majas?

Olemasolev maja piirab juba meie vajadusi. Vana maja rekonstrueerimine läheks aga liiga kulukaks. Tänapäeva meditsiin vajab tingimusi, mida me praegu oma patsientidele alati pakkuda ei saa. Küllap läheb areng selles suunas, et ühel või teisel hetkel kolime tõenäoliselt uude majja, kuid esialgu on sellest veel vara rääkida.

TÜ Naistekliinik kuulub TÜ Kliinikumi koosseisu. Mida arvate arst-õppejõudude valimisest?

Arst-õppejõudude tööülesannete hulka kuulub nii õppe-, teadus, kui ravitöö. Leian, et selline integreeritud tegevus on igati positiivne ja aitab kaasa arengule ja parematele tulemustele ravi-, teadus- ja õppetöös.

Eesti koolisüsteem vajab olulisi muudatusi

Varje Sootak

ÕPETAJAKOOLITUS - EESTIMAA TULEVIK

Järgmise nädala neljapäeval, 13. jaanuaril toimub TÜ Ajaloo Muuseumis seminar "Õpetajakoolitus – Eestimaa tulevik".

TÜ teadus- ja arendusosakonna õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul tehakse kokkuvõtteid ülikoolis aasta tagasi moodustatud õpetajakoolituse nõukogu tööst ning arutatakse tulevikusuundi.

13. jaanuaril kl 10 TÜ Ajaloo Muuseumis algava seminari avab rektor Jaak Aaviksoo.

Haridusminister Tõnis Lukas peab ettekande õpetajakoolitusest uuel aastatuhandel.

Peep Leppik Õpetajate Liidust vaatleb probleeme õpetajate vaatevinklist.

TÜ õpetajakoolituse nõukogu esimees Toomas Tenno käsitleb õpetajate koolitust TÜs.

Rohkem kui kümne ettekandja hulgas on nii õppejõude, õpetajaid kui õpilasi.

Seminaril on kavas vastu võtta kommünikee õpetajakoolituse arengust lähiaastatel.

Tuupimist veel liiga palju

Eestimaal levib müüt, et meie haridus on väga hea ning et meie inimesed saavad välismaal väga hästi hakkama. Hasso Kukemelk juhtis tähelepanu sellele, et tegelikult saab hakkama umbes 10-15 % noortest. "See on see osa, kes õpib hästi sõltumata õpetajast ja haridussüsteemist ning kes tuleb igal juhul toime nii siin kui lääne ühiskonnas."

Probleem on tema arvates ülejäänud 90-85% lastes, kes ei tuleks toime mõnes teises ühiskonnas ega ka Eestis. Paljud jäävad koolis hammasrataste vahele või ei jõua tänapäeva sotsiaalsete olude tõttu üldse kooli.

TÜ õpetajakoolituse nõukogu esimees prof Toomas Tenno lisas, et õpetamine nii tänases koolis kui osalt ka ülikoolis rajaneb veel suurel määral tuupimisele. "Õpilaste teadmised jäävad enamasti meeldejätmise ja tüüpülesannete lahendamise tasapinnale," ütles Tenno.

Hasso Kukemelk lausus, et praegu on suur puudus võimekatest, otsuseid teha oskavatest ja vastutust kanda suutvatest inimestest. "Neid, kellele panuse võib teha, on vähe, ja see on praeguse haridussüsteemi suur puudus," arvas ta. "Ühiskond on viimase kümne aastaga palju muutunud, kuid koolisüsteem suures osas endine."

Aktiivsemaid õppevorme

Prof Tenno arvates pole Eesti koolis veel realiseerunud uus hariduse paradigma, mida taotleti Eesti uues põhi- ja keskhariduse õppekavas, sh ka uurimusliku ja avastusõppe rakendamine, mis arendaks õpilastes omandatu elluviimise oskust ja aitaks kujundada ümbritseva maailma kui terviku tunnetamist.

"Õpilastes õppeainete piire ületavate probleemide nägemise oskust arendades ning neid probleemide lahendamisele suunates peab õpetaja ise valdama ainet, olema loominguline, oskama probleeme näha ja suutma neid integreerida teiste ainevaldkondadega," lausus Tenno.

Õpetajakoolituses ja täienduskoolituses tuleb tema arvates passiivne loenguline õppetöö asendada aktiivsete vormidega. "Kooli peab jõudma võimalikult palju õpetajaid, kes rajavad õpetamise õpilasekesksele aktiivõppele."

Paljud õpetajad käivad küll täienduskoolitusel, kuid vaatamata nende edumeelsele suhtumisele ja heale tahtmisele paneb edasiminekuks piirid praegune süsteem oma reeglite ja normidega.

"Tahame koos teiste haridus- ja koolijuhtidega ning õpetajatega arutada, missuguseid samme on vaja astuda ülikoolis õpetajate ettevalmistamisel ning missuguseid vabariigi tasandil," ütles Kukemelk.

UUDISED

TÜ toetab ninasarviku topise tegemist

TÜ rektori reservfondist eraldati 15 000 krooni Tallinna loomaaias vanadusse surnud aafrika musta ninasarviku topise tegemise toetamiseks.

1999. aasta veebruaris Tallinna Loomaaias vanadusse surnud ninasarvik Mašast topise valmistamiseks kulub 120 000 krooni.

Ülikooli bioloogia-geograafiateaduskonna dekaani prof Ain Heinaru sõnul on ninasarviku topise tegemine kallis ja keeruline, sest ninasarviku paks nahk on kvaliteetse topise tegemiseks vaja õhukeseks töödelda.

Pärast topise valmimist hakatakse seda eksponeerima Tartu Ülikooli Zooloogia Muuseumis.

Tähetornis on näitus "Ahhaa, aeg!"

15. jaanuarini on Tartu Tähetornis avatud näitus "Ahhaa, aeg!"

Näha saab ajamõõtmise ja ajaarvamise erinevaid võimalusi: aeg tiirleb, voolab ja tiksub.

AHHAA-keskuse projektijuhi Tiiu Silla sõnul on esimesi päevi töös suur interaktiivne taevakaart, mille abil saab tutvuda sodiaagiringi tähtkujude asetusega taevavõlvil.

Näitus on avatud iga päev kl 12-18, pilet 5/3 kr, perepilet 10 kr.

AHHAA sai täispuhutava planetaariumi

Teadushuvikeskusele AHHAA osteti AEFi rahade eest 200 000-kroonine Starlab-täispuhutav planetaarium, mis mahutab klassitäie külastajaid.

Lisaks astronoomialoengutele on seal võimalik ka loodusteadusi tutvustada.

Projektijuht Tiiu Sild lausus, et kõik mahub tavalisse sõiduautosse ja annab keskusele võimaluse tegutseda ka väljasõidu vormis, kuniks oma hooned veel remondiootel.

"Planetaarium on AHHAA üritustel olnud üks populaarsemaid atraktsioone robotputukate ja teadusteatri kõrval," ütles Sild.

Paari lähema kuu jooksul avab keskus ka kaks uut õpperuumi Tähetorni kompleksis: koostöös Tiigrihüppega arvutiklassi ning koostöös Avatud Eesti Fondiga CBL-(Calculator-Based-Laboratory)-pilootklassi ehk koolilabori uue versiooni.

Muuseumiõhtu Toomkiriku varemete toetamiseks

Kolmekuningapäeval, 6. jaanuaril toimus TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis salongiõhtu hõõgveini ja muusikaga keskajast varabarokini.

Musitseerisid Varajase Muusika Keskuse Festivitas Artium Schola muusikud.

Tartu ajaloost, toomhärradest ning Toomkirikust vestlesid Helmut Piirimäe, Tõnis Lukas ja Udo Tiirmaa.

Ajaloomuuseumi direktori Ela Martise sõnul korraldati üritus selleks, et juhtida avalikkuse tähelepanu Toomkiriku varemete konserveerimise vajadusele.

Toomkirik kujutab endast üht Tartu linna omapärasemat vaatamisväärsust ja ajaloolist mälestusmärki.

IN MEMORIAM

Kalju Toim 75
(07.01.1925-20.06.1996)

Selle aasta seitsmendal jaanuaril on eestikeelsel ja eestimeelsel psühholoogial põhjust süüdata küünal ühel haual Elva mändide all. Möödub 75 aastat mehe sünnist, kelle nimega seostub TÜs kaks olulist valdkonda: psühhodiagnostika ja isiksusepsühholoogia. Kalju Toimi töö tulemusena on meil praegu justkui varnast võtta hulgaliselt võimete, väärtuste ja isiksuse teste, ilma milleta ei saaks põhimõtteliselt psühholoogiast rääkidagi. Nii või teisiti on kõik professionaalsed psühholoogid oma akadeemilised teadmised testidest ja isiksusest saanud tema juhendamisel ja õpetamisel. Seda tähendavadki need kolmkümmend neli aastat elu psühholoogiaõppejõuna. Elu ajajärgul, mil kolmandik kogu planeedist liikus helgesse tulevikku ja kuhu nagu väga ei sobinudki valdkond nimega psühholoogia. Eriti see USAst imporditud, mida Tartu Riiklikus Ülikoolis kummalisel kombel kõik need aastad harrastati. Me keegi õieti ei teagi, kuidas ja mil kombel Kalju Toim suutis teha seda, mida ta tegi. Tegi ta aga uskumatult palju ja uskumatult elegantselt. Härrasmehelikult. Isikupärase huumoriga.

Hauaküünlal on kombeks kustuda. Inimeste maailmas ei kustu miski.

TÜ psühholoogia osakond

STIPENDIUMID

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

TÜ Sihtasutus pikendab Lääne Maakonna stipendiumikonkurssi

TÜ Sihtasutus pikendab Lääne Maakonna stipendiumikonkurssi 10. jaanuarini. Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumite maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks.

Stipendiumifondi asutasid TÜ Sihtasutuse juurde Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit 2. aprillil 1998. aastal. Sel aastal antakse välja üks 6000-kroonine stipendium või preemia.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (TÜ Sihtasutus, Ülikooli 18, 50 090 Tartu) **10. jaanuariks**: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli postikantseleis ja sihtasutuse www-küljel), elulookirjeldus, juhendava õppejõu või tugiisiku soovitus, TÜ vastava teaduskonna dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust, preemiale kandideerimisel lisada ka koopia uurimistööst.

Stipendiumid/preemiad antakse üle kevadsemestri alguses Tartus.

Täiendav info TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: im@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Ustav Mikelsaar
"SIND EI IIAL"

"Sind ei iial" on järg romaanidele "Kallis Mari" ja "Kannata". Psühholoogilise koega triloogia räägib Eesti ajaloo keerulisest ajajärgust (1916-1920). Teoses rullub lahti lugu arstiteaduse üliõpilase Jaagupi elust sajandialguse Tartus. Raamatutes joonistub välja kogu toonane olustik ja sellega seotud noore inimese enesemääratlus ning lakkamatud tõeotsingud.

Jaagupi kõrval on raamatutel ka teine peategelane - Tartu linn oma uulitsageograafia ja tolleaegse miljööga ning see lisab romaanitriloogiale põneva kultuuriloolise tasandi.

Triloogia kolmandas osas saab pärast sõja-aastaid Jaagupist taas eesti ülikooli üliõpilane. Lähedases kokkupuutes oma tulevase elukutsega, pärast kannatusi on ebaküps nooruk muutunud tõsiseks ja vastutustundeliseks nooreks meheks.

Seminar
"ÕPETAJAKOOLITUS – EESTIMAA TULEVIK"
13. jaanuaril TÜ Ajaloo Muuseumis

Kavas:

10.00 Registreerimine

10.30 Avamine. Jaak Aaviksoo, TÜ rektor

11.15 Tõnis Lukas, Eesti Vabariigi haridusminister

11.45 Maiki Udam, Haridusministeerium, Õpetajakoolituse raamnõuded - võtmeküsimus Eesti hariduses

12.15 Kari Niinistö, Turu Ülikool, General principles of Developing Curriculum and Administration of Teacher Education Departments

12.45 Raiko Uri, õpilaste esindaja

13.15 Lõuna

14.00 Peep Leppik, Õpetajate Liit, Õpetajakoolituse probleeme õpetajate vaatevinklist

14.20 Toomas Tenno, ÕKN esimees, Õpetajakoolitus Tartu Ülikoolis

14.40 Edgar Krull, TÜ, Praktika õpetajakoolituses

15.00 Jaan Kõrgesaar, TÜ, Eripedagoogika õpetajakoolituses

15.20 Kohvipaus

15.50 Katri Raik, Narva Kolledž, Vene kooli õpetaja XXI saj. alguses

16.10 Sirje Priimägi, TPÜ, Õpetajakoolitus Tallinna Pedagoogikaülikoolis

16.30 Enel Mägi, Tiigrihüppe Sihtasutus, Koolitusvõrgustiku võimalikkusest Eesti Vabariigis

16.50 Maire Salundi, Tartu linnavalitsuse haridusosakond, Tartu linn - Tartu Ülikooli koostööpartner õpetajakoolituses

Vaba mikrofon, lõppkommünikee vastuvõtmine

Personalikoolituskursus
"LIHTSA HTML-TEKSTI KOOSTAMINE"

Kursuse sihtgrupiks on ülikooli töötajad, kes hakkavad dokumente lisama ülikooli dokumendihaldussüsteemi LIVELINK. Eesmärgiks on anda ülevaade html teksti koostamisest ning näpunäiteid neile, kelle arvutis ei ole spetsiaalset veebiredaktorit (Adobe PageMill, MS Frontpage vms)

Aeg ja koht: kursus toimub arvutuskeskuses arvutiklassis J. Liivi 2 - 207. **I rühm** - R 7. jaan 10.15-11.45, **II rühm** T 11. jaan 14.15-15.45, **III rühm** K 12. jaan 10.15-11.45

Lisainfo ja registreerumine: Koolituse maht on 2 tundi. Rühma suurus on 8 -16 inimest. Kursusega seotud kulud kaetakse keskseteset personalikoolitussummadest, osalejale on kursus tasuta. Kursusest osavõtuks palume võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 145 või e-postiga sirli@admin.ut.ee (personaliosakonna sekretär Sirli Urbas).

NB! Lp osaleja, enne kursusele tulekut palun selgita välja oma veebibrauseri (Netscape või Internet Explorer) ning MS Wordi versiooni numbrid. (Selleks vali Netscape puhul programmi aknast käsk *Help –> About Communicator* või MS Wordi puhul *Help –> About Microsoft Word*).

TÖÖPAKKUMINE

Valga Maavalitsus ja Valga Linnavalitsus kuulutavad välja konkursi loodava **Eesti-Läti Instituudi tegevjuhile**.

Kandidaatidelt eeldame:
- **kõrgharidust;**
- **inglise keele oskust;**
- **head organiseerimisvõimet;**
- **arvutikasutamise oskust.**

Kasuks tulevad:
- **läti keele valdamine;**
- **projektitöö kogemus.**

Elulookirjeldus (CV) ja ärakiri kõrgkooli diplomist esitada 15. jaanuariks Valga Maavalitsusele, Kesk 12, 68 203 VALGA. Ühtlasi ootame kandidaatidelt omapoolset nägemust loodava Eesti-Läti Instituudi tegevuse kohta.

Info tel (276) 66 120, (276) 69 910

TARTU LASTETEATRIS

R 7. jaan kl 19 J. Viiding - T. Rätsep "Olevused".
Etendus neile, kes esitavad küsimusi ja tahavad kellekski saada ning neile, kes lapsena unustasid küsida...
Etendus on vaheajaga ja kestab 1 tund 50 minutit.

L 15. jaan kl 12 W. Huygen - M. Kampus "Päkapikk on päkapikk". Päkapikutarkust jagatakse Wil Huygeni "Suure Päkapikuraamatu" ainetel.
Etendus kestab 45 minutit.

P 16. jaan kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli...".
Etendus alates 3.-4. eluaastast ilma vaheajata kestusega 1 tund.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonalds'is!

ACTA DIURNA

7. jaanuaril kl 14 toimub Lossi tn õppehoone aud 327 **Akadeemilise Ajalooseltsi aastakoosolek**.
Kavas:
1. Seltsi aastaaruanne (esimees prof Aadu Must)
2. Revisjonikomisjoni aruanne
3. Uue juhatuse valimine
4. Ettekanne: Rootsi unistus Venemaa turust 16/17. sajandil (roteeruv esimees MA Enn Küng)

13. jaanuaril kell 12 toimub TÜ raamatukogu kolmanda korruse fuajees **Jüri Uluotsa 110. sünniaastapäevale pühendatud näituse avamine**. Kell 14 aktus ülikooli aulas. Kell 17 pidulik koosviibimine korp! Rotalia majas (Tähe 3).

NÄITUSED

TÜ teaduskeskus AHHAA teatab, et kuni 15.jaanuarini on avatud **näitus "Ahhaa, aeg!"** Tähetornis, iga päev 12-18 (pilet 5/3 kr., perepilet 10 kr.). Näha saab ajamõõtmise ja ajaarvamise erinevaid võimalusi: aeg tiirleb, voolab ja tiksub... Esimesi päevi on töös suur interaktiivne taevakaart, mille abil saab tutvuda sodiaagiringi tähtkujude asetusega taevavõlvil.

Peterburi vahakujude muuseumi näitus Üliõpilasmajas (Kalevi 24) on avatud 6. veebruarini iga päev kell 10-18. Pilet 35 kr, sooduspilet 20 kr.

LOENG

Algab registreerimine **kursusele "Statistiliste mudelite analüüs"** (MTMS.01.006 3 AP), mis on mõeldud magistrantidele ja doktorantidele. Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid: regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase. Kursuse kestvus 3 kuud (1 loeng ja 1 praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumi arvutiklassis, a´ 2 tundi). Kursusele registreeritakse ainult neid, kes soovivad kursuse lõpetada kevadel eksami või arvestusega. Praktikumidesse võetakse ainult eelnevalt registreeritud isikuid.
Kursuse algus 7. veebruar.
Registreerimine ja info 10. jaanuar - 4. veebruar: Ene Käärik, tel 375 496, e-mail: enek@ut.ee.

12. jaanuaril kell 14 jätkub Valkas (Beverinase 3) **loengusari Eesti ajaloost Läti Vabariigi Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele**. Loengu teema: "Eesti ajalugu alates Põhjasõjast kuni 1940. aastani". Lektor Ieva Spolite. Info: 375 603, Aire Luts-Vähejaus.

13. jaanuaril kell 14 peab **prof dr Peeter Järvelaid** ülikooli aulas Jüri Uluotsa 110. sünniaastapäevaga seotud aktusel **loengu "Jüri Uluots (1890-1945) oma ja meie ajas".**

VÄITEKIRI

12. jaanuaril kell 13 kaitseb ph ruumis 102 **Inga Kukk magistritööd** "Eesti rahvuspoliitika osaliste esitamine meedias. Kriitiline tekstianalüüs". Oponent lektor Renate Pajusalu. Juhendaja dots. Reet Kasik.

12. jaanuaril kell 13 kaitseb ph ruumis 102 **Karin Kaljumägi magistritööd** "Ohtlik- ja kontsert-tüüpi sõnade kriitiliste morfoloogiliste vormide kasutusest". Oponent lektor Külli Habicht. Juhendajad dots. Jaak Peebo ja dots. Karl Pajusalu.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
18.11.-23.01. Korp! Amicitia 75!
25.11.-23.01. Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919.
29.11.-23.01. ÜS Põhjala 115.
Kataloogisaalis:
2.12.-5.01 Eva Limbergi plastika- ja graafikanäitus.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger; kl 12.30, 14.30, 16.30, 20.30, 22.30.
"Neli pulma ja põgenev pruut", Paramount Pictures & Touchstone Pictures 1999, rež G. Marshall, peaosades Julia Roberts ja Richard Gere; kl 18.30.
5.–13. jaanuarini fuajees Tallinna Goethe/Saksa Instituudi **näitus "Marlene Dietrich – legend piltides".**
13. jaanuaril kl 18.30 film M. Dietrichiga **"Sinine ingel"**, Saksamaa, 1930.

Eesti raamatu aasta peakomitee
Vanemuise 19
Tartu 51014
tel 427 087
faks 427 320
era@ilmamaa.ee
http://www.ilmamaa.ee/era

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

14. jaanuar 2000

NR. 2 (1997) TASUTA

Riigi roll majandushariduses: kas koonerdamine on kokkuhoid?

Prof Jüri Sepp

Haridusministeeriumi otsusega on alates 1997. aastast oluliselt vähendatud majanduserialade riiklikku koolitustellimust. Ülikoolidele saadetud kirjas nähakse ette uusi radikaalseid vähendamisi.

Valdkondadel, kus tegemist spetsiifiliste ja pikaajaliste investeeringutega ning oluliste välismõjudega, on oma spetsiifika. Esimesed toovad kaasa suurema riski ja sellega piisava motivatsiooni tagamise riski. Teised sunnivad eristama vastuvõetavate otsuste individuaalseid ja rahvamajanduslikke tagajärgi. Akadeemilises hariduses kohtame mõlemat probleemi. Neid iseärasusi arvestamata võib kokkuhoiust koonerdamine saada.

Aasta tagasi valminud Economicum võib pooltühjaks jääda, kui majandusteaduskonna riigieelarvelised kohad veelgi vähenevad. VARJE SOOTAK

Haridusteenuste nõudlus

Majanduses hinnatakse investeeringute perspektiivikust aktsiahindade kaudu börsil. Seda peetakse suvaliste üksikekspertide hinnangutest paremaks indikaatoriks. Haridusturul börsid puuduvad. Kollektiivset prognoosi tegevusala perspektiivikuse kohta näitab õppekohtade konkurss. Antud juhul ei taha aga riik investeerida just sinna, kus konkursis väljenduvad kasuootused on ühed suuremad. Ometi võiks toimida just vastupidi. Ühiskondliku nõudluse ignoreerimine on suunatud pigem disproportsioonide süvendamisele tööjõuturul.

Õpetajakoolituse või suvalise mittemüüva eriala laiendamine ei lahenda spetsialistide puudust. Tuleks vaadata oma erialale tööle asunute ja töötavate lõpetajate osatähtsust. Mida rohkem suurendada mittepopulaarsete erialade vastuvõttu, seda enam on muudesse valdkondadesse (eriti majanduses) tööleminejaid.

Kas on siis mõtet koolitada tulevasi majandusmehi ja -naisi esmalt õpetajaks, et neid täiendkoolituses ümber õpetada?

Mõistlikum oleks ja suunata osa koolituskulusid õpetajate palgatõusuks ning kaaluda tõsiselt, kui palju kitsaste erialade lõppspetsialiste Eesti vajab.

Praegune haridusminister rõhutas oma tegevuse alguses just sellise nõudlusuuringu vajadust. Kuni ministeeriumil pole vajalikku infot, on väärotsuste ärahoidmiseks targem usaldada ülikoole endid ja anda riigitellimus võimalikult üldisel kujul, jättes jaotuse kitsamate erialade kaupa nende endi otsustada.

VASTUVÕTT RIIGIEELARVELISTELE KOHTADELE MAJANDUSTEADUSKONNAS

1996	1997	1998	1999	2000
165	140	125	115	70?

Haridusteenuste tootmine

Riik peab tellijana otsustama, millisele koolile kui suure koolitustellimuse kui kauaks ta annab. Seni on tellimus kuulunud avalikele ülikoolidele, mida erakoolid on vaidlustanud.

Pole olemas mingit riigitellimuse suurusest sõltumatut õppekoha maksumust. Koos tellimuse kasvuga keskmine maksumus väheneb ja vastupidi. Kui tahetakse kulusid säästa, tuleb riigitellimus koondada vähematesse koolidesse. Veelgi olulisemad on sünergeetilised efektid teiste teadusaladega, kus on kahtlemata parim seis TÜ-l oma õigus-, sotsiaal- ja teiste teaduskondadega. Vähemalt sama tähtis on ülikoolides ka teaduse ja õpetuse ühtsus, kus TÜ eelised on veelgi suuremad. Kui vaadata ETFi grantide jaotust, siis erakoolides selles mõttes teadust ei ole.

Õppejõu teaduslik-pedagoogilist kvalifikatsiooni on väljaspool akadeemilist haridust raske samaväärselt realiseerida. Et õppejõud teeksid täisväärtuslikku tööd ja et järelkasvul oleks perspektiivi, peab spetsialiseerumise risk olema kaetud usaldusväärse püsitellimusega. Kas maksta lühiajaliste tellimuste korral kallist hinda kõige laiemas mõttes või tagada tellija (riigi) ja tellimuse täitja (kõrgkooli) püsisuhe? Kallis hind on muuhulgas ka korraga kümnes koolis teadustöö arvel õpetamine. Eriti ilmnevad need kaod täitmata ettevõttemajanduslikes professuurides.

Praegu on TÜ majandusteaduskonnas kaetud kõik põhilised majandusteaduslikud distsipliinid. Iga samm riigitellimuse vähendamisel sunnib liikuma koolituskomplekssuse vähendamise suunas.

TÜ majandusteaduskond on avaldanud viimasel kolmel aastal lisaks teaduspublikatsioonidele 60 õppevahendit. Erakoolidel ei ole siin midagi vastu panna, sest erarahastajad pole huvitatud avalikest ja üldkasutatavatest publikatsioonidest. Õppimist soodustavast keskkonnast, mille üks osa on ka õpikud, peaks aga olema huvitatud riik.

Hariduse individuaalsed ja sotsiaalsed kasud

Firmad ja eraisikud on rahastajana huvitatud spetsiifilisest ja eelkõige rakenduslikust äriharidusest. Rahvamajanduslikult on aga kasulikum paindlikum ja üldisem akadeemiline haridus. Seetõttu võib eraharidus viia ressursside mittetõhusale paigutusele rakendushariduse liigse domineerimise mõttes. Riigi ülesanne on siin soodustada tööjõu võimalikku liikumist, mis aitaks paratamatute struktuurinihete puhul suurendada kogu majanduse reageerimiskiirust.

Põhimõtteliselt tähendab see akadeemilise majandushariduse riigitellimust ja sellest loobumist rakendusliku majandushariduse (diplomiõppe) korral. Samuti tuleb arvestada, et väljaspool Tallinnat on tasuline haridus võimalik eelkõige kaugõppes just kohaliku maksevõimelise nõudluse piiratuse tõttu. Kui tahame Eestis säilitada võrdseid konkurentsitingimusi, tuleb tasulise hariduse raskuspunkt pealinna jätta.

Eeldan, et haridusministeerium korraldab akadeemilise majandushariduse riigitellimuse konkursi. Kolme kõrgkooli asemel piisab ehk tellimuse andmisest kahele. Hoolikalt tuleb arvestada nii kooli tänast potentsiaali kui arenemisvõimalust. Viimast tuleb tagada vähemalt kümneaastase lepinguga. Koolitustellimus pole aktsiate ostmine börsil või kivisöe ostmine maailmaturult.

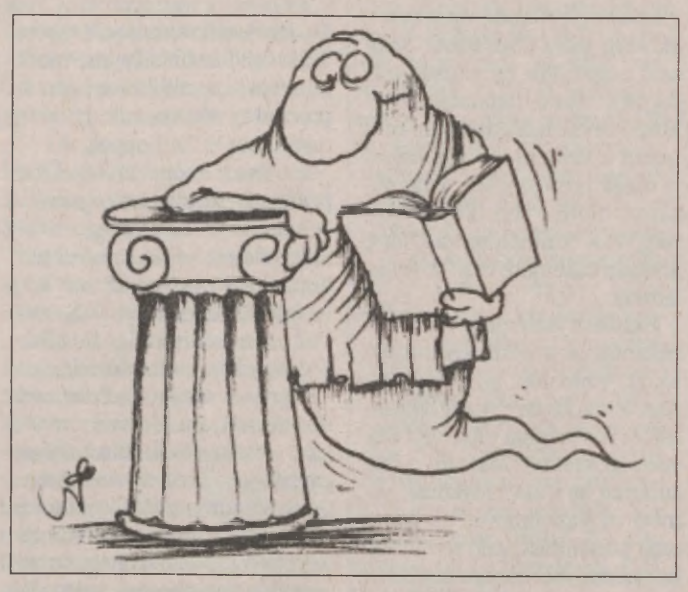
TÜ hakkab kasutama uut teadusinfosüsteemi

Viktor Muuli
TÜ teadus- ja arendusosakonna teadustalituse peaspetsialist

Neljapäeval, 20. jaanuaril tutvustab TÜ teadus- ja arendusosakond Tartu Ülikoolis kasutuselevõetavat uut teadusinfosüsteemi (TIS).

Alates 2001. aastast toimub kogu ülikooli teadus- ja arendustegevuse aruandlus uue teadusinfosüsteemi vahendusel. Alanud aasta on üleminekuaasta, mil arvepidamine ja aruandlus viiakse uutele alustele ja kus paralleelselt toimib veel ka endine süsteem.

Süsteemi käivitumine loob eeldused kiireks ja adekvaatseks ülevaate saamiseks ülikooli teadus- ja arendustegevusest ning selle tulemustest nii üldisel tasemel kõigile huvitatutele kui ka detailsemalt ülikooli struktuuridele. Senine tülikas, mahukas ja aeganõudev pabe-

Teadusinfo kolib peagi paberilt arvutisse, kus see on hõlpsamini kättesaadav. URMAS NEMVALTSI KARIKATUUR

rimajandus kaob ning asendub elektroonilise süsteemiga.

TIS on digitaalne teadusinfo andmebaas, mis hõlmab kolme suurt valdkonda. Need on teadus- ja arendustegevusega seotud lepinguline tegevus, publikatsioonid ning teadusteenused ja tehnoloogiad.

Tutvustusel antakse ülevaade ülikooli teadus- ja arendustegevusega seotud lepingulisest tegevusest, mis puudutab näiteks sihtfinantseeritavaid teadusteemasid, ETF grante, Euroopa Ühenduse projekte ja programme ja muud.

Publikatsioonide osas saab ülevaate ülikooli liikmete avaldatud publikatsioonidest alates Citation Indexites tsiteeritud artiklitest kuni ajaleheartikliteni. Lisaks tavapärastele artiklitele ja üksikväljaannetele sisaldab TIS ka andmeid kaitstud doktoritööde, patentide jms kohta.

Teadusteenuste ja tehnoloogia osas tutvustatakse ülikooli ja ülikoolist võrsunud teadusmahukate äriühingute ehk *spin-off*-firmade pakutavaid teenuseid ja tehnoloogiaid. Uue teadusinfosüsteemi vahendusel on võimalik tellida mõõtmis-, testimis- ja uuringuteenuseid ning erinevaid tooteid.

Uue teadusinfosüsteemi kasutuselevõtt vähendab andmete dubleerimise ohtu ja võimaldab operatiivselt sisestada uusi andmeid, muuta olemasolevaid ja siduda neid omavahel. See töö jääb edaspidi osaliselt teaduskonnasiseste üksuste hooleks, kes valdavad infot algallikatest.

Piiratud mahus on üldinfo kõigile kättesaadav välisveebis. Info lisamine ja muutmine ning tutvumine detailsema ja konfidentsiaalsema teabega on võimalik vaid registreeritud kasutajatel siseveebi vahendusel.

UUS TEADUSINFOSÜSTEEM

Neljapäeval, 20. jaanuaril kl 14.15 toimub ph aud 102 TÜ teadusinfosüsteemi I osa tutvustus.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Õpetajate Liidu aseesimees Peep Leppik räägib Eesti õpetajakoolituse probleemidest
LK 3

Ken Kalling tutvustab maali "Universitas Tartuensis" ajalugu
LK 3

Üliõpilane Marko Malmre eksamite sooritamise korrast avaliku halduse osakonnas

Jüri Uluots 110

Eile, 13. jaanuaril tähistati Jüri Uluotsa 110. sünniaastapäeva aktuse ja aulaloenguga.

TÜ aulas toimunud aktusel esinesid sõnavõttudega rektor Jaak Aaviksoo, EV president Lennart Meri ja haridusminister Tõnis Lukas.

Pärast sõnavõtte pidas aulaloengu Eraakadeemia Nord professor Peeter Järvelaid teemal "Jüri Uluots (1890-1945) oma ja meie ajas".

Aktuse korraldaja TÜ õigusteaduskonna üliõpilase ja korp! Rotalia oldermani Karl Arro sõnul on ürituse eesmärgiks saada mitmetahuline vaade Jüri Uluotsa tegevusest teaduses ja ühiskonnas ning tema rollist eesti ajaloos laiemalt.

TÜ raamatukogus avati näitus, mis jääb sinna veebruarini. Korp! Rotalia majas pandi üles Imat Suumanni maal Jüri Uluotsast.

Seminar õpetajakoolituse tulevikust

Eile, 13. jaanuaril toimus TÜs seminar "Õpetajakoolitus – Eestimaa tulevik".

TÜ õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul oli seminari eesmärk teha kokkuvõtteid õpetajakoolituse nõukogu tööst ning panna paika uued tegevussuunad.

Seminaril esinesid ettekandega rektor prof Jaak Aaviksoo, haridusminister Tõnis Lukas, Turu Ülikooli prof Kari Niinistö, TÜ Narva Kolledži direktor Katri Raik, Õpetajate Liidu aseesimees Peep Leppik jt.

Õpilaste nägemusest rääkis Raiko Uri.

Õpetajakoolituse nõukogu tegevuse eesmärgiks on välja töötada ettepanekud õpetajakoolitussüsteemi reformimiseks.

Uuendamine on vajalik, et õpetajakoolitust viia vastavusse 1990ndatel toimunud ühiskondlike muutustega.

Seminaril võeti vastu ka kommünikee, milles on kirjas õpetajahariduse uuendamise ülesanded.

UUDISED

Mihkel Veske sünniaastapäev

Kolmapäeval, 19. jaanuaril toimub korp! Ugala saalis Mihkel Veske (28.01 1843 - 16.05 1890) sünniaastapäevale pühendatud kõnekoosolek.

Ettekande Mihkel Veske ideede ja tänapäeva suhetest peab dotsent Jüri Valge. Pärast ettekannet toimub vestlusring rahvustundest ja etnilisest identiteedist tänapäeval.

Mihkel Veske oli esimene eestlasest kõrgema eriharidusega fennougrist.

1874-1886 töötas ta TÜs eesti keele lektorina, pidades loenguid ka soome-eesti-liivi keele võrdlevast grammatikast. 1886 siirdus ta Kaasani Ülikooli soome-ugri keelte õppejõuks. Seal avaldas ta uurimuse läänemeresoome ja slaavi rahvaste kultuurisuhetest.

M. Veske oli ka väljapaistev luuletaja.

Tartu valib taas aukodanikke

Tartu linnavalitsus ootab linlaste kirjalikke ettepanekuid Tartu aukodanike nimetamiseks. Kandidaatide saab esitada 21. jaanuarini.

Ettepanekuid võivad teha kõik linlased ja institutsioonid. Ettepanekut tuleb oma avalduses ka lühidalt põhjendada. Kirjalikud ettepanekud tuleb saata raekotta või e-postiga aadressil press@raad.tartu.ee.

Vastavalt Tartu linna põhimäärusele antakse aukodaniku nimetus üksikisikule Tartule osutatud väljapaistvate teenete eest või linnapoolse erilise austusavaldusena.

Seni on 1993. aastal kinnitatud aukodaniku statuudi järgi nimetatud Tartu linna aukodanikeks Voldemar Vaga, Harald Keres, Ilmar Kullam, Juhan Peegel, Aleksander Elango ja Viktor Masing.

Aukodanike avalik nimetamine toimub 23. veebruaril EV 82. aastapäevale pühendatud kontsertaktusel.

Raatuse tänava ühiselamu arhitektuurikonkurss

Eelmisel reedel lõppes Tartu Ülikoolile uue ühiselamu ehitamiseks välja kuulutatud arhitektuurikonkursi võistlustingimuste väljastamine.

Võistlustingimustest oli huvitatud 49 konkursil osaleda soovijat.

TÜ haldusdirektori abi Urmas Aunini sõnul näitab niivõrd suur huvi arhitektuurikonkursi vastu, et on võimalik saada ühiselamu ehitamiseks parim lahendus.

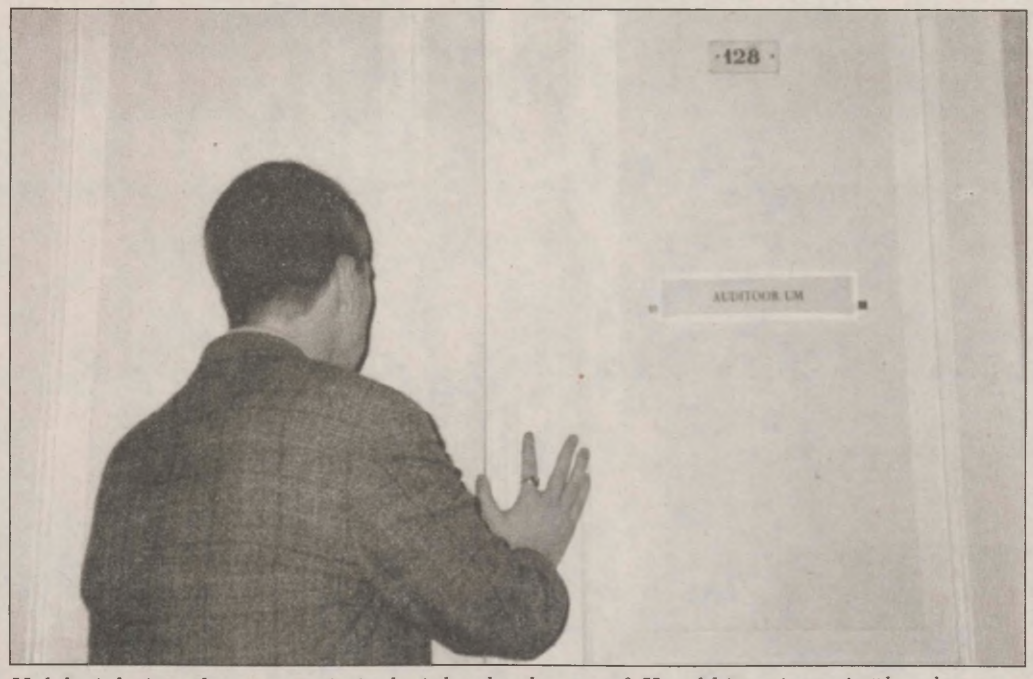
Konkursi eesmärk on saada optimaalseim ideeprojekt, et ehitada ühiselamu asukohaga Tartus Raatuse 22.

800-kohalise ühiselamu arhitektuurikonkursile töö esitamise tähtaeg on 28. veebruar. Ühiselamu ligikaudseks maksumuseks on planeeritud 100 miljonit krooni.

TAM meenutab ajaloolist lauluproovi

27. jaanuaril korraldab Tartu Akadeemiline Meeskoor ajaloolise lauluproovi "88 aastat meeskoori esimesest proovist".

Esimene proov toimus 1912. aastal EÜS-i majas koori asutaja ja esimese dirigendi Juhan Simmi käe all. Samas kohas on ka 27. jaanuari proov.

Valel ajal õige ukse taga või õigel ajal vale ukse taga? Kumbki variant ei tähenda üliõpilasele positiivset eksamitulemust. VARJE SOOTAK

Seadused ei tohiks asendada inimlikkust

Marko Malmre

Avaliku halduse sissejuhatava aine vaheeksam on mul tegemata ja lektor Andro Kituse sõnul pole mõtet lõpueksamile tulla, kuna vaheeksamit polevat võimalik järele teha. Tema sõnul tuleb teha eksam järgmisel õppeaastal.

Esmaspäeval 1. novembril kl 12.15 olin TÜ peahoone aud 128 ukse taga, eelnevalt põhjalikult valmistununa, sooritamaks kursuse vaheeksamit.

Olin seal õigel ajal, kuid vales kohas.

Läksin vaheeksamit sooritama loogiliselt järeldades ainuõigesse kohta ehk sinna, kus olid toimunud kõik loengud.

Eksam toimus aga kusagil mujal, millest mul kahjuks aimu polnud, sest olin eelmiselt loengult puudunud.

Üht ja ainuõiget lahendust pole

Sotsiaalteaduskonnas õppides olen märganud, et sotsiaalteadustes üks ja ainuõige lahendus puudub.

Seoses selle eksamiga on mul aga alust arvata, et avaliku halduse osakonnas valitseb kirjutamata reegel – on ainult üks õige võimalus.

Alguses leppisin valusa tõega, et eksamit uuesti sooritada ei saa.

Olin kui Gadameri bürokraat, kes allub kõrgemalt tulnud käsule seda vaidlustamata.

Ühes võrdluses oma essees, mis vaatles poliitikute ja avalike haldajate tegevust nende erinevatest rollidest tingituna, kirjutasin: "Avalikud haldajad täidavad olemasolevaid ootusi ja ülesandeid. Nendel pole aega ja teadmist (tahtmist), et otsida ja leida parimat võimalikku lahendust".

Kiri 25 allkirjaga

Siiski püsis lootus, et võib-olla on võimalik anda vaheeksami mittesooritanutele (koos nendega, kellel eksam ebaõnnestus ja keda oli üle poole eksami sooritanutest) lõpueksamil lisaküsimusi või ülesandeid, et saada positiivne täht.

Lootus, et midagi võib muutuda, süttis siis, kui minuni jõudis loengus ringi rännanud kiri, kuhu oli minu mäletamist mööda alla kirjutanud 25 inimest.

Nad soovisid, et osakonnas muudetaks senist jäika ja üliõpilasvaenulikku käitumist.

Kiri oli tingitud üliõpilaste madalatest vaheeksami tulemustest ning osakonnas rakendatavast hindamise metoodikast.

Jäik seaduse järgimine

Prof Wolfgang Drechsler on kirjutanud avaliku halduse alustes, et avalik haldus eeldab avalikelt teenistujatelt erilist voorust, moraali.

Ta rõhutab, et katastroofilised võivad olla nende inimeste tegude tagajärjed, kes ei ole mitte avalikud teenistujad, vaid bürokraadid Gadameri mõttes.

Prof Drechsler lisab: "... vahel on just heatahtlikud avalikud teenistujad need, kes oma jäigas seadustähe järgimises unustavad, et just jäigim seaduse järgimine põhjustab suurimat ebaõiglust".

Avaliku halduse osakond võiks anda eeskuju

Drechsler võtab selle mõtte kokku oma väljapakutud avaliku halduse reformis, kus akronüümi RÜMMSEVV eelviimane täht tähistab viisakust. "Viisakus: kas on midagi, mida saaks teha, et parandada kodanike (miks mitte ka üliõpilaste - M.M) rahulolu ja kontrolli, ilma et tekiks finants- või muid probleeme?"

Avaliku halduse osakond võiks näidata oma tegudega teistele avalikele teenistujatele eeskuju, võttes aluseks Wolfgang Drechsleri öeldu.

Loodan, et üliõpilased ei samasta avaliku halduse osakonda eespool toodud prof Wolfgang Drechsleri tsitaadiga, kuigi teatud kriisist võib siiski rääkida.

Seda näitab ka üliõpilaste ringkiri.

Lahendus on võimalik

Lektor Andro Kitus kommenteeris 13. detsembri loengus vaheeksami tulemusi, mööndes, et tegemist võib olla temapoolse veaga.

Ta lausus, et vajadusel võib ta tõsta kogu seltskonna hindeid ühe palli võrra.

Arvan siiski, et antud olukord vajaks selgitamist.

Tunnistan, et vaheeksam jäi mul tegemata oma süül. Loodan siiski, et seadused ei asenda inimlikkust.

Sellest tulenevalt pakun Wolfgang Drechsleri eeskujul välja lahenduse.

Arvan, et need, kes vaheeksamit ei sooritanud, võiksid siiski pääseda lõpueksamile ning lisaks lõpueksami ülesannetele vastata ka vaheeksami teemadega seotud lisaküsimustele.

Olgu siis lisaküsimusi karistuse mõttes rohkem või olgu nad raskemad.

Reeglid on kõigile samad

Taavi Annus
TÜ avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonna juhataja kohusetäitja

Oleme osakonnas Marko Malmre viidatud asjaoludele suurt tähelepanu pööranud ning neisse täie tõsidusega suhtunud. Oleme tänulikud, kui meie tegevuse kohta tagasisidet antakse, sest soovime alati oma tööd parandada. See võimaldab osakonnal ka edaspidi kvaliteetset haridust pakkuda.

Siiski on artiklis mõningaid asjaolusid kajastatud ühekülgselt või ekslikult.

Vaheeksam kujutab endast teadmiste kontrolli, mille tulemused on aluseks lõpphinde kujunemisele. Andro Kitus lähtus vaheeksami korraldamisel õppekorralduseeskirjast (paragrahv 69 lg 1, paragrahv 71) ning loengukursuse raames hindamise jaoks kehtestatud reeglitest. Need reeglid olid kõigil tudengitel teada ning kehtisid kõigi jaoks ühtemoodi. Selliseid erandlikke asjaolusid, mis õigustanuks temapoolset reeglitest kõrvalekaldumist Malmre puhul ei esinenud. Paindlikkus ja viisakus on olulised, kuid niisama oluline on kehtivatest reeglitest kinnipidamine ning kõikide tudengite võrdne kohtlemine.

Ekslikult jääb mulje, et vaheeksamilt puudunuil kadus täielikult võimalus ainet läbida. Aset leidis ka järel(vahe)eksam neile, kes esialgu eksamist osa võtta ei saanud. Malmre ei kasutanud ka seda võimalust, samuti ei vabandanud ta kohe oma puudumist, vaid soovis vaheeksami sooritamist sisuliselt loengukursuse lõpus.

Malmre mainitud allkirjadega kiri puudutas vaheeksami hindamist ning selles toodud märkusi on lektor Kitus võimaluste piires arvestanud lõpphinnete kindlaksmääramisel.

Gümnaasiumiõpetajad said meediakoolitust

Krõõt Nõges

Eelmisel reedel lõppes Avatud Eesti Fondi ja TÜ ajakirjandusosakonna korraldatud õpetajate meediakasvatuse täiendkoolitus.

Gümnaasiumide õpetajatele mõeldud meediakasvatuse täiendkoolitus hõlmas ülevaadet nii ajakirjanduse minevikust kui ka olukorrast tänase päeva trüki-, tele- ja raadioajakirjanduses. Lisaks andsid ajakirjandusõppejõud ja praktikud ülevaate ka meediaeetikast ning kooliajakirjanduse võimalustest.

TÜ ajakirjandusosakonna õppejõu Halliki Harro sõnutsi eelistati õpetatavate valikul gümnaasiumiõpetajaid, kuna nende huvi oli suurem just kriitilise meediaõpetuse vastu.

Lähte Ühisgümnaasiumis saavad õpilased näiteks juba teist aastat süvendatult meediaõpetust. Koolmeister Lembit Jakobsoni hinnangul pole aga tema töö eesmärk mitte žurnalistikatudengeid ette valmistada, vaid õpetada noorele inimesele just eneseväljendusoskust ning aidata kaasaegses ajakirjanduses paremini orienteeruda. Ka Tartu Karlova Gümnaasiumi õpetaja Külliki Kase sõnul on meediaõpetuses kõige olulisem just kriitilise lugeja kasvatamine.

ÕNNITLEME!

Kaja Noodla tunnustuseks

TÜ akadeemilise pere kauaaegne liige, raamatuteadlane Kaja Noodla sündis Esimese maailmasõja aastail, 11. jaanuaril 1915. Väga raskel ja ebainimlikul ajal, 1949-1951, juhtis ta ülikooli raamatukogu. Ta on endiselt isepäine ja mõnes asjas skeptiliselt tõrges. Kuid ta ei ole ajale ära andnud seda inimlikku kaasasolemist ning erialast tähelepanelikkust, mis äratab kohe koduse tunde, kui näed teda raamatukogus sisulisi asju arutamas.

Kahtlemata on raamatukogundus, raamatu mõistmine väga praktiline ala igavesti vaikiva trükise ja igavesti närvilise lugeja vahel. Kes saab neid kahte vastandit vaos hoida? Targale raamatukoguhoidjale on see tema valitud saatus, ja mida targem, mida uurivam raamatukoguhoidja, seda tugevam sild paberi ning inimese vahel. Kaja Noodla ongi oma elutöö teinud raamatuteadlasena.

Eestis ei ole raamatuteadus olnud kunagi teadus samas mõttes, nagu geoloogia või kirurgia. Ometi ei ole see kunagi olnud ka lihtsalt raamatukoguhoidja (akadeemiline) kõrvalharrastus, n-ö ajaviide koduuurimiseks.

Kõikidest nendest okupatsiooniaastail kodumaal ilmunud teadustöödest Eesti *humaniora*'s on meie raamatuteadlaste ja bibliograafide tööd kõige vähem konjunktuursed ja kõige rohkem fundamentaalsed. See kehtib ka Kaja Noodla uurimuste ning tema toimetatud väljaannete kohta. Juhiksin eraldi tähelepanu sellele, et kui muidu on ette heidetud Eesti asja nägemist muust maailmast lahutatuna, siis raamatuteaduses, eriti vanemas raamatuloos on see etteheide võhiklik.

Selles Eesti raamatuinimeste ringis, kes sündis enne iseseisvuse kehtestamist, sai oma hariduse vabas riigis, ent tegi oma elutöö okupatsiooni all, on Kaja Noodla üks nooremaid. Tundes seda ringi üsna lähedalt, olen ma järjest enam imetlenud tema liikmete vaimset reipust läbi aja. Usun, et võin kõigi kolleegide nimel soovida Kaja Noodlale seda reipust ka uuel aastatuhandel.

Kolmekuningapäeval 2000 raamatukogus

Peeter Olesk

Professor Ilmar Koppel 60

16. jaanuaril saab 60-aastaseks TÜ keemilise füüsika instituudi juhataja ja analüütilise keemia professor, akadeemik ja keemiadoktor Ilmar Koppel.

Professor Koppel on tegelnud peamiselt füüsikalise orgaanilise keemia probleemidega. Keemikutele on laialdaselt tuntud Koppel-Palmi võrrand, mis kirjeldab solvendi mõju lahustunud aine erinevatele füüsikalis-keemilistele omadustele.

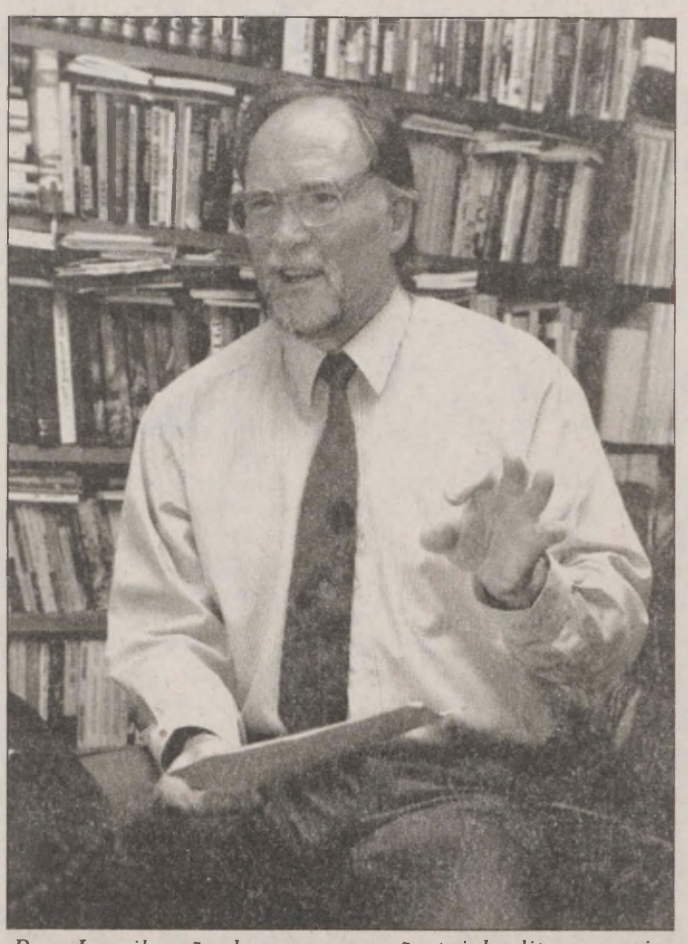
Viimaste aastate kaalukamad uurimused on seotud hapealus tasakaalude uurimisega gaasifaasis ja erinevates solventides, samuti orgaaniliste molekulide elektronstruktuuri uurimisega fotoelektronspektroskoopia ja kvantkeemia meetoditega. Eriliseks lemmikuks on prof Koppelile olnud uute seni tuntud hapetest-alustest oluliselt happelisemate või aluselisemate ainete disain ja uurimine.

Lisaks viljakale teadustegevusele on prof Koppel aktiivne õppejõud ja teaduslik juhendaja. Ta on ka Eesti Teadusfondi keemia ja molekulaarbioloogia ekspertkomisjoni esimees, riigi teauspreemiate komisjoni liige, PHARE teaduse ja kõrghariduse reformi programmi juhtkomitee liige jne.

Peep Leppik: Eesti õpetajakoolitus eemaldub igapäevasest koolielust

Krõõt Nõges

Tartu Ülikooli üks selle aasta prioriteete on õpetajakoolitus. Eile, 13. jaanuaril ülikoolis toimunud seminaril kõneles õpetajakoolituse probleemidest õpetaja prisma läbi Eesti Õpetajate Liidu ja TÜ õpetajakoolituse nõukogu liige Peep Leppik.

Peep Leppiku sõnul on praeguse õpetajakoolituse suurimaks probleemiks selle praktiline pool. ÜLO JOSING

PEEP LEPPIK (SÜND 1941)

1965	lõpetas TPedI kunstiõpetuse, joonestamise ja poiste tööõpetuse eriala
1965-1968	Järva-Jaani Keskkooli õpetaja
1968-1970	Valga 2. Keskkooli õpetaja
1970-1973	Valga 2. 8-klassilise kooli direktor
1973-1996	Helme Kutsekeskkooli üldainete õppealajuhataja
1990	TÜ pedagoogikakandidaadi kraad
1995-1996	Eesti Riigikaitseakadeemia mittekoosseisuline lektor
1996. aastast	Helme Kutsekeskkooli ja Valgamaa Kutseõppekeskuse õpetaja
1999	Valgetähe ordeni 4. järk

Miks on õpetajakoolitus praegu nii oluline?

Õpetajakoolituse probleem on kogu aeg aktuaalne, ja seda kogu maailmas. Eestis tõusis see üsna teravalt üles esmakordselt 1997. aastal, kui Eesti Õpetajate Liidus moodustati õpetajakoolituse toimkond, mida mina juhtima asusin.

Kogudes õpetajatelt infot momendi seisu kohta, jõudsime järeldusele, et Eestis on õpetajakoolitus liialt palju kaugenenud igapäevasest koolielust.

Mis on praegu suurimaks probleemiks?

Eelkõige rakenduslik külg. Nõukogude ajal valmistati õpetajat ülikoolis ette viis aastat paralleelselt erialaselt, pedagoogika, psühholoogia ja ka pedagoogika vallas.

Näiteks õppepraktika ajal arutati ja analüüsiti antud tunnid ja konspektid hiljem koos õppejõuga läbi.

Samas oli see palju raha nõudev süsteem, kuna oli ette nähtud praktikantide juhendamise tasu. 1990ndate keskpaigaks oli see kadunud, sest kõrgkoolidel oli nähtavasti raha vähe ja see oli üks võimalusi kokku hoida; üliõpilane saadeti lihtsalt kooli, kus ta pidi ise toime tulema, teda ei juhendatud selle juures.

Minu arvates saab õpetajakoolitust võrrelda arsti ettevalmistusega – head arsti pole võimalik ette valmistada, kui ta ei saa teha praktikume. Samuti ei saa arste koolitada õppejõud, kes ise arstitööd ei praktiseeri.

Eestis torkab silma noorte õpetajate suhteliselt nõrk ettevalmistus pedagoogilise psühholoogia poolelt, mis tähendab seda, et õpetaja ei mõtesta oma tööd psühholoogiliselt.

Ta kasutab võtteid, mida metoodikud on soovitanud, teadvustamata erinevate võtete mõju.

Kuidas tekkinud probleemi lahendada?

Eesti õpetajakoolituses on alanud lausa reform. Õpetajate Liit tõstatas probleemi 1997. aastal. Järgmise aasta algul kohtusime kõrgkoolide esindajatega, et probleemi teadvustada. Praeguseks on moodustatud TÜ ja TPÜ juures õpetajakoolituse reformimise nõukogud, mis on otsinud probleemidele lahendust.

Plaanitavad muudatused lähtuvad nn Saksa mudelist – teoreetiline õpetajakoolitus toimub ülikooli juures ja praktiline koolides.

Praegu valmistatakse TÜs ette kutsemagistri tasemel nn mentoreid. Pärast mentori kutse saamist hakkavad nad koolis tööle praktikantidega.

Seega läheb teoreetilise koolituse saanud noor inimene üheks aastaks mentori juurde, et valmistuda õpetajaks ka praktiliselt.

Kas mentorid on ka ise tegevõpetajad?

Mentorid on ise enamasti aastaid koolis töötanud tegevõpetajad, õppealajuhatajad. Tähtis on neile edasi anda uusi suundumusi õpetajatöös, eriti pedagoogilise ja arengupsühholoogia valdkonnas. See loob nn kaasaegse pedagoogika vundamendi.

Reformimise tulemusena hakatakse ette valmistama õpetajaid, kelle õpetamismeetod on senisest erinev, et koolilõpetajast saaks aktiivsem, iseseisvam ja loomingulisem isiksus.

Õpetajakoolituses on palju erinevaid tahke.

Üks olulisemaid on see, et õpetaja hakkaks rohkem kasutama aktiivse õppetöö meetodeid.

Eesmärgiks on, et õpilane võtaks tunnist aktiivsemalt osa – lahendab näiteks ise erinevaid probleeme, teeb alternatiivide vahel valikuid.

Praegu on õpetus eesti koolis liialt reproduktiivne, st et õpetaja räägib tunnis oma jutu ära ja tahab, et õpilane räägiks talle selle sama jutu tagasi.

Samuti on probleemiks ainekeskesus. Sageli on meie gümnaasiumilõpetaja väga abitu kõigi omandatud teadmiste kasutamisel.

Kuidas suunata õpilast nii, et ta hiljem elus toime tuleks?

Viimase saja aasta reformpedagoogikas on muutunud äärmiselt oluliseks õpilase sotsiaalse aktiivsuse arendamine.

See külg on praegu väga nõrk, koolidest on ära kadunud õpilasorganisatsioonid ja muudki õppevälise töö võimalused. Õpilasel on isegi suvel raske tööd leida.

Kui aga noorel alates keskastmes pole võimalust töötada, siis ei kujune välja eluterve maailmavaade ega kõlbelised hoiakud.

Arvan, et selle soodustamiseks oleks vaja ühte riiklikku programmi, kuidas õpilastel oleks võimalik sisustada oma vaba aega, kuidas leida suvel tööd, et igapäevase karmi eluga varem kokku puutuda.

Praegune eesti kool on igapäevaelust isoleerunud ja jääb sellest kuidagi väga kaugele, kuid tänapäeva ühiskond vajab aktiivse ellusuhtumisega iseseisvad inimesi.

Seda kõike peab just kool kujundada aitama.

"Ateena kooli" taassünd Tartu Ülikoolis

Ken Kalling
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

Eelmise aasta lõpul taasavati TÜ rektoraadis Enn Põldroosi maal "Universitas Tartuensis".

1525. aasta 10. jaanuaril hävitas rahvahulk Tartu Toomkirikus altarid ja pühakujud. Oli reformatsioon ja toimus nn pildirüüste. 1511. aastal valmis kunstnik Raffaelil Vatikanis hiljem "Ateena kooliks" kutsutud fresko, mis on eeskujuks rektoraadi ees taasavatud maalile.

Samast Toomkiriku hoonest, kus siis oli juba ajaloo muuseum, lähtus 1988. aasta initsiatiiv 1982. aastal ülikoolile kingitud maal maha võtta. Oli aeg, mil pildil kujutatud Nikolai Burdenko assotseerus eelkõige stalinistlike repressioonidega.

Möödunud aasta lõpul leiti samast Toomelt, muuseumist, E. Põldroosi kunstiteose taasavamisele esineja. Kõik eelpool mainitud ettevõtmised on oma aja kontekstis igati adekvaatsed, kirjapandu üritab näidata, kuidas asjade vahel seoseid näha.

Juubelikingitus ülikoolile

Enn Põldroosi maali "Universitas Tartuensis" kinkis ülikoolile ENSV Kultuuriministeerium 350. aastapäeva puhul 1982. aastal. Pildi saamisloost on õnnestunud kuulda niipalju, et ülikoolis koostati nimekiri neist, keda taheti pildil näha. Kunstnik paigutas mehed oma äranägemise järgi lõuendile, kasutades Raffeli motiivi.

Raffaeli fresko pidi ruumis, kus ta asetses, vastanduma teisele, kirikutegelasi kujutavale, nimega Dispuut. Kompositsioonis domineerisid filosoofid. Keskel seisavad Platon ja Aristoteles. Äratuntavad on veel Sokrates, Diogenes, Pythagoras, Eukleides, Ptolemaios. Ka Rafael ise on olemas. Kõige ees istub Michelangelo.

Põldroosil on kesksel kohal küll Parrot ja Skytte, kuid Michelangelo asemel Wiedemann. Diogenese kohal trepil lebab aga ilmselt keegi tudeng. Sama pealiskaudsust võib näha ka toonases kunstikriitikas: maalile heideti ette, et mingi tundmatu mees istub esiplaanil tugitoolis, üliõpilased aelevad treppidel ning auväärne professor (prof Puusepp=Pythagoras) kirjutab postamendi najal külitades...

Tullio Ilomets meenutab, et probleeme tekkis vaid Gustav Suitsuga, keda ei tahtnud pildil näha ülikooli parteikomitee. Ometi sattus Suits maalile.

Veel pole nimekirja omadest äratuntav Mihhail Tswett. Võibolla ei leidnud kunstnik tema portreed ning Tswetti võib oletada ilmetus inimkujus tudengite vahel.

Ühiskond ja teadus on seotud

Nüüd, kus kümme aastat peidus olnud kunstiteos on jälle eksponeeritud, sest pendel on oma äärmuses ära käinud, tuleks meenutada ka ühte teist peahoones asunud mälestustahvlit. Tõsi, paljud nimed sellel kivitahvlil olid tänapäevasest vaatevinklist nähtuna ebasümpaatsed. Tahvlil oli nimesid, kes ei olnud seotud hävituspataljonide jms kollaboratsionismiga. Jutt käib eriti Lazar Gulkowitschist, kes hukkus sajandi ilmselt ühe suurima teadusele apelleeriva ettevõtmise tulemusena 1941. aastal Tartu tankitõrjekraavis oma juudi päritolu tõttu. Prof Gulkowitsch oli ühe maailma esimese juuditeaduste õppetooli juhataja. See õppetool asus Tartus. 20. detsembril oli Gulkowitschi 100. sünniaastapäev.

Elame maal, kus vastavalt poliitilistele hetkemeeleoludele püstitatakse ja võetakse maha monumente ning kunstiteoseid, ka teadlasi kujutavaid.

Enn Põldroosi maal sümboliseerib teaduse ja ühiskonna seotust. Seda tõde kiputakse teinekord unustama. Arvatakse, et saab teha puhast teadust või puhast kunsti. Ühel päeval aga koristatakse teadlase pilt ära, kuna tema õpetusele põhinedes on mõni sigadus korda saadetud või ei kõlba ta sõnum ideoloogidele.

Enn Põldroosi maal "Universitas Tartuensis".

Kuna kõnesolevat pilti tutvustas teadusloolane, mitte kunstiajaloolane, on ka sõnum ühene – pildi väärtus pole mitte autoris või tehnikas, vaid pildi ajaloos. Selles, et oma ilmumise, kadumise ja uuesti ilmumisega sümboliseerib ta seda, millest teaduslugugi räägib – ühiskonna ja teaduse omavahelist seotust.

UUDISED

Õigusteaduskonna dekaani määrab rektor

Õigusteaduskonna dekaani kandidaadiks esitatud riigi- ja haldusõiguse professor Kalle Merusk jättis 11. jaanuariks oma kirjaliku kandideerimisnõusoleku andmata. Nõusoleku mitteesitamist loetakse kandideerimisest keeldumiseks.

TÜ valimiseeskirja järgi määrab rektor teaduskonna nõukoguga kooskõlastades dekaani uute valimisteni, kui korraliste professorite kandidatuure ei esitatud. Rektor saab dekaani määrata mitte kauemaks kui üheks aastaks.

Praegune dekaan dotsent Jaan Ginter on ametis 31. jaanuarini.

Friedrich Puksoo päev

Reedel, 21. jaanuaril kell 11 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis kümnes Friedrich Puksoo päev.

Üritusel tehakse ülevaade F. Puksoo auhinnale esitatud töödest ning antakse kätte auhind.

Ettekannete üldteema on "Mis meil on kaasa võtta uude aastatuhandesse?"

Krista Aru kõneleb rahvusliikust arhiivraamatukogust kui eneseteostusest. Raamatukogu tüpoloogia parandamisest räägivad eelmine direktor Peeter Olesk ja praegune direktor Toomas Liivamägi. Ettekannetega esinevad veel Anne Valmas, Janne Andresoo ja Jüri Järs. F. Puksoo oli kauaaegne ülikooli raamatukogu direktor.

Kell 16 toimub küünalde süütamine Puksoo haual Raadi kalmistul.

Rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused

Tartus toimuvad 11.-12. veebruarini 6. rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused Miss Valentine 2000.

Ürituse peakorraldaja Janika Mölderi sõnul saadab Rahvusvaheline Võimlemisföderatsioon Miss Valentine 2000 võistluse käiku jälgima oma vaatleja.

Kui TÜ spordihoones korraldatavad iluvõimlemisvõistlused vastavad Rahvusvaheline Võimlemisföderatsiooni nõuetele, on võimalik, et Tartus toimuvad rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused muutuvad üheks maailmakarika etapiks.

Rahvusvaheline Võimlemisföderatsioon asutati 1881 ja see on vanim ülemaailmne spordiorganisatsioon. Föderatsiooni liikmeteks on rahvuslikud võimlemisliidud, mida on tänaseks 120.

Eesti Võimlemisliit võeti föderatsiooni liikmeks 1992. aastal.

Asutati dotsentide ja teadurite klubi

Kolmapäeval, 12. jaanuaril moodustati Tartus dotsentide ja teadurite klubi. Initsiatiivgrupi liige Leida Tuulmets ütles UT-le, et professorid tegutsevad professorite klubis, dotsendid ja teadurid tunnevad ennast aga kõrvalejäänuna. "Kes meie pensioni suurendamise eest võitleks kui mitte meie ise," lausus Tuulmets.

Klubi, kuhu kuuluvad nii Eesti Põllumajandusülikooli kui Tartu Ülikooli töötajad, hakkab ka ühiseid üritusi korraldama.

Järgmine klubi koosolek toimub 16. veebruaril Vanemuise 46 õppehoones.

Vilma Kelder

08.03.1927-07.01.2000

IN MEMORIAM

Vilma Kelder sündis 8. märtsil 1927. aastal Lihula vallas. 1951. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli. Aastatel 1951-1954 õppis aspirantuuris, 1954. aastal kaitses kandidaadiväitekirja ja 1969. aastal doktoriväitekirja.

Vilma Kelder on esimene ja seni ainuke eesti naisjurist, kes on õigusteaduses doktorikraadini jõudnud. Tema elu oli pühendatud ülikoolile ja juristide õpetamisele. Ülikoolis töötas ta alates 1954. aastast, 1970. aastast professorina. Suurima panuse andis professor Kelder tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri arengusse, mida ta juhatas 1970-1985. Aastail 1988-1989 juhatas ta õiguse ajaloo ja teooria kateedrit. 1993 valiti Kelder emeriitprofessoriks.

Vilma Kelder oli professor selle sõna parimas tähenduses - oma eriala peensusteni tundev, avara mõistuse ja laia silmaringiga, suhtumises äärmiselt mõistev ja heatahtlik.

Enamik õigusteaduskonna lõpetajaid jääb meenutama Vilma Kelderit kui ühte meeldejäävamat ja värvikamat õppejõudu. Tema kutsumuseks oli õpetamine, tema loengud olid nauditavad, tema juhendamisel on kirjutatud palju diplomitöid ja kaitstud mitu kandidaadiväitekirja. Vilma Kelder oli õigusteaduskonna autoriteetsemaid õppejõude.

Vilma Kelderi meelisvaldkond oli põllumajandus- ja keskkonnaõigus. Niisama austatud nagu juristide hulgas, oli ta alati oodatud ja lugupeetud põllumeeste seas.

Vilma Kelder säilitas kogu elu vaimuerksuse ja töövõime. Inimene ei saa valida aega, millal ta elab. Tema loominguline kõrgperiood sattus ajale, mil õigusteadlastele olid oma ideede realiseerimiseks jäetud ahtad piirid. Siiski on ta andnud hindamatu panuse Eesti õigusloomesse.

Vilma Kelder oli 1989. aastal vastuvõetud taluseaduse üks põhiautoreid. See seadus, olles küll oma aja laps, oli tollal radikaalse tähendusega ja üks esimesi Eesti oma seadusi, mis pani aluse vabale ettevõtlusele maal. Vilma Kelder koostas 90. aastate algul maareformiseaduse visandi, mis oli üks praeguse maareformiseaduse aluseid. Mitmed Vilma Kelderi tollased ideed küll ei realiseerunud, kuid kümme aastat hiljem tuleb tunnistada, et tal oli paljuski õigus.

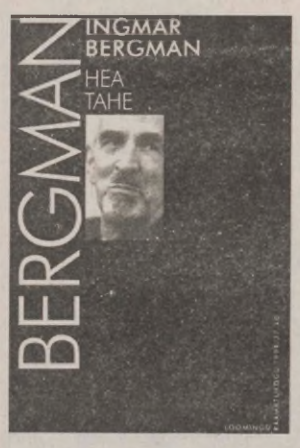
Põhimõttekindla inimesena ei kartnud Vilma Kelder esitada ja kaitsta oma seisukohti, mis tõi talle erinevatel aegadel ja erinevatel põhjustel küllaltki palju ebameeldivust. Ta oli vapper naine ja suutis sellest optimismiga üle olla.

Meie südametes püsib mälestus professor Vilma Kelderist kui tugevast isiksusest, võimekast teadlasest ja õppejõust ning meeldivast inimesest.

Õigusteaduskond

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Ingmar Bergman
"HEA TAHE"
LR 1999/37-40

Selle raamatuga on eesti lugejani jõudnud Ingmar Bergmani perekonnatriloogia kõik kolm osa. Tõsi, nad ei ilmunud kronoloogilises järjekorras.

"Hea tahe" on triloogia esimene osa: autori ema ja isa kohtumise ja keerulise armastuse lugu aastaist 1909-1918, kuni Ingmar Bergmani enda sünnini. Teine osa "Pühapäevalapsed" ilmus eesti keeles 1997 (LR 1997/7-8) ja kolmas osa "Erakõnelused" 1998 (LR 1998/21-22).

Kõigis kolmes teoses on kirjanik/lavastaja Ingmar Bergmani kohalolek kogu aeg tuntav.

Ta uurib ürikuid ja vanu fotosid, kommenteerib, ajab oma loominguvabaduse rõhutamiseks kaarte segamini, muudab nimesid, kuupäevi.

Autor ise on nimetanud triloogiat filmijutustuseks: "Kirjutades on minu taotluseks, et näitlejail oleks huvitav, et neil tekiks kohe kujutluspilt, millesse end hiljem sisse viia. Sellepärast on kirjeldavatel lõikudel minu töödes väga suur tähtsus (dialoogil muidugi ka). Ma püüan täpselt kirjeldada ka lõhnu, valgusi ja helisid. Ka seda, mida ei peaks - mõtteid: mida minu tegelased mõtlevad või mida mina mõtlen. Pean oma tekste poolfabrikaatideks."

Tartu Ülikooli peahoones

5. veebruaril 2000 kell 18 – 21

TULUÕHTU

vilistlaskogu stipendiumifondi moodustamiseks

KONTSERTPROGRAMM AULAS

Esinevad
Kirile Loo, Silvi Vrait, Noorkuu

SELTSKONDLIK OSA I KORRUSE AUDITOORIUMIDES
Loterii, videoprogramm, kohvik

Õhtut juhib Jaan Habicht

Pileti hind 150 krooni
perepilet 300 krooni

Korraldab Tartu Ülikooli Vilistlaskogu
Info ja piletite broneerimine tel (27) 375 603

Piletid müügil TÜ peahoone infopunktis alates 20. jaanuarist

Võtame kevadel
Tartu kesklinnas ava-
tavasse pizzeriasse
tööle tubli noore

juhataja

Info tööpäeviti tel 26 445 894

AS Peetri Pizza

TARTU LASTETEATRIS

L 15. jaan kl 12 W. Huygen - M. Kampus "Päkapikk on päkapikk". Päkapikutarkust jagatakse Wil Huygeni "Suure Päkapikuraamatu" ainetel. Etendus kestab 45 minutit.

P 16. jaan kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli...". Etendus eesti loomamuinasjuttudest alates 3.-4. eluaastast ilma vaheajata 1 tund.

R 21. jaan kl 19 Peter S. Beagle "Viimane ükssarvik". Neile, kes juba kord elus armunud olnud ja neile, kes kohe-kohe armumas. Etendus on vaheajaga ja kestab 2 tundi 20 minutit.

L 22. jaan kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn". Etendus lastele, kes teavad juba, palju on neli lahutada seitse ja ei tea veel, kuidas armastus käib, s.t 8.-12. eluaastani. Etendus on vaheajaga ja kestab 1 tund 50 minutit.

P 23. jaan kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn".

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonalds'is!

KUHU SAATA TEATEID?

Alates selle aasta algusest on TÜ teabetalituse siseinfo spetsialist Leane Morits. Seoses sellega oodatakse lühiteateid ning väitekirjade infot nii ajalehte kui nädala eelinfosse e-posti aadressil leane@ut.ee ja telefonil 375 683.

TÜ teabetalitus

ACTA DIURNA

18. jaanuaril kell 14 toimub **ülikooli valitsuse istung**. Päevakorras muuhulgas õppemaksud ja stipendiumid.

20. jaanuaril kell 17.30 **vilistlaskogu Tartu koondise** kokkusaamine ülikooli vanas kohvikus. Algab piletite eelmüük **5. veebruaril** toimuvale **tuluõhtule**. Piletid müügil peahoones ülikooli infopunktis. Info 375 606 Sirje Mark

TEATED

15. jaanuaril kell 11 toimub Kirjanduse Maja saalis (Tartu, Vanemuise 19) **Soome Instituudi teabepäev Soome maatundmine III.**
Oodatud on kõik, kes huvitatud ajaloost, muutumisprotsessidest ühiskonnas ja naabrite elust. Esinevad Helsingi ülikooli teabetalituse juhataja **PhD Martti Turtola**: Ülesehituse aeg Soomes peale II maailmasõda ja Tuglase seltsi juhataja **PhD Seppo Kuusisto**: Soome muutustes 1990. aastatel.
Loengud on eesti keeles!

LOENG

19. jaanuaril kell 17 algab **Mihkel Veske sünniaastapäevale pühendatud kõnekoosolek** korp! Ugala saalis (Kuperjanovi 16). Kavas **Jüri Valge** ettekanne Mihkel Veske ideede ja tänapäeva suhetest ning vestlusring rahvustundest ja etnilisest identiteedist tänapäeval. Oodatud on kõigist rahvustest osalejad.
Info: Kauksi Ülle, tel. 420 380, ylle@haldjas.folklore.ee

ARVUTIKOOLITUS TÜ TÖÖTAJAILE

- **Algkursus (+MS Word 97 algajaile)**
24.01, 25.01, 27.01, 28.01, 31.01 kell 13.15-16.00;
02.03., 03.03, 06.03, 08.03, 10.03 kell 10.15-12.00;
24.04, 25.04, 27.04, 28.04,01, 02.05 kell 13.15-16.00
Hind 450.-/675.- (750.-)
- **MS Excel 97 algajaile**
31.01-04.02 kell 10.15-12.00;
27.03-31.03 kell 10.15-12.00
Hind 300.-/ 450.- (500.-)
- **Interneti loengud praktikumid I**
23.03, 24.03 kell 14.15-16.00;
27.03, 29.03, 31.03 04.04, 06.04, kell 14.15-16.00
praktikumid II
28.03, 30.03, 03.04, 05.04, 07.04 kell 14.15-16.00
Hind 420.-/ 630.- (840.-)
- **MS FrontPage 97 (WWW lehekülgede koostamine)**
14.02-18.02 kell 10.15-12.00
Hind 300.-/ 450.- (600.-)
- **MS Access 97**
14.02, 16.02, 18.02, 21.02, 22.02 kell 13.15-16.00
Hind 450.-/ 650.- (900.-)
- **HTML-dokumentide vormistamine Netscape Composeriga**
07.02-08.02 kell 14.15-16.00
Hind 120.-/ 180.- (200.-)
- **MS PowerPoint 97**
28.02-01.03 kell 10.15-12.00
Hind 180.-/ 270.- (360.-)
- **MS Word 97 edasijõudnuile**
13.03-17.03 kell 10.15-12.00
Hind 300.-/ 450.- (600.-)
kaugkoolituse teel
veebruar-märts
Hind 100.-/ 130.- (300.-)
- **Viiruste tõrje**
02.03-03.03 kell 14.15-16.00
Hind 120.-/ 180.- (200.-)
- **Adobe PageMill 3.0 (WWW lehekülgede koostamine)**
13.03, 15.03, 17.03, 20.03, 22.03 kell 14.15-16.00
Hind 300.-/ 450.- (600.-)
- **WWW õpetus**
10.04-14.04 kell 10.15-12.00
Hind 300.-/ 450.- (600.-)
- **MS Excel 97 edasijõudnuile**
17.04-20.04 kell 10.15-12.00
Hind 240.-/ 360.- (480.-)
- **Adobe Acrobat/PDF**
10.04, 12.04, 14.04
kell 14.15-16.00
Hind 180.-/ 270.- (360.-)

Info ja registreerimine tel 375 444, 375 477.

VÄITEKIRI

19. jaanuaril kell 11 kaitseb Narva mnt 4 aud A216 **Andres Võrk magistritööd** "Inflatsiooni määramatus ja selle modelleerimine Eesti näitel". Oponendid dots T. Raus TÜ-st ja prof V. Vensel TTÜ-st. Juhendaja prof T. Paas. Info: 376 340.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
18.11.-23.01. Korp! Amicitia 75!
25.11.-23.01. Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919.
29.11.-23.01. ÜS Põhjala 115.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger. Kl 14, 16, 18, 20.

"Kuninganna Elizabeth", PolyGram Filmed Entertainment, ajalooline draama, peaosas Cate Blanchett. Kl 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

21. jaanuar 2000

NR. 3 (1998) TASUTA

Iga haridusse investeeritud kroon toob end mitmekordselt tagasi

Varje Sootak

13. jaanuaril TÜs toimunud seminaril "Õpetajakoolitus – Eestimaa tulevik" osalenud leidsid, et õpetajaharidus ja õpetamine koolis tuleb viia uutele alustele. Koolitus peab tuginema isiksuse terviklikule arendamisele, uurimuslikule ja probleemõppele.

Eesti uute põlvkondade haridus, nende panus Eesti arengusse, suutlikkus elus hakkama saada sõltub väga palju nende õpetajatest, keda koolitatakse ülikoolides, kolledžites, õpetajate seminarides. TÜ õpetajakoolituse nõukogu esimehe prof Toomas Tenno arvates peab kooli jõudma võimalikult palju selliseid õpetajaid, kes suudavad õpetada loominguliselt ning kasutavad aktiivseid õppevorme, et lastest iseseisvalt mõtlevad isiksused kasvaksid.

Õpilased valiksid parema meelega ise pedagooge ja õppeaineid. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Õpetajakoolitus on killustunud

Rektor prof Jaak Aaviksoo märkis seminaril, et praegune õpetajakoolitus on ülikoolis killustunud mitme struktuuriüksuse vahel.

Gümnaasiumi- ja põhikooliõpetaja kutseks ettevalmistamine toimub enamasti oma põhieriala alusel aastases õpetajakoolituses, kuhu saab astuda pärast bakalaureuseõpet. Lisavõi kõrvalainena on võimalik omandada põhierialast olenemata ka teiste ainete põhikooliõpetaja kutset.

Bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskonnas saab kohe loodusteaduste õpetaja eriala valida. Nelja aasta järel antakse neile koos ülikoolidiplomiga ka õpetaja kutsetunnistus. Samuti saab valida ülikooli astudes eripedagoogika eriala. TÜ kolledžitest koolitab õpetajaid Narva Kolledž.

Avatud ülikoolis pakutakse õpetajakoolitust töötavatele õpetajatele riikliku koolitustellimuse ja täiendkoolitusena.

TÜ teadus- ja arendusosakonna õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelgi sõnul võiks õpetajakoolitusega tegelevate lektoraatide, metoodikute ja pedagoogika osakonna vahel tihedam koostöö olla. "Kahjuks on näiteks filosoofiateaduskonna mitmes keeli õpetavas osakonnas ainult üks metoodikaga tegelev õppejõud, lektoraadist rääkimata," lausus Kukemelk. "Mida rohkem on õpetajakoolitus mitme üksuse vahel jagunenud, seda nõrgemini ta toimib."

Vaatamata sellele leidub Kukemelgi sõnul õpetajate ettevalmistamisega edukalt tegelejaid mitmes teaduskonnas.

Tuleviku õpetaja koolitamine

Aasta tagasi moodustati ülikoolis õpetajakoolituse koordineerimiseks ja arendamiseks õpetajakoolituse nõukogu. Nõukogu initsiatiivil valmistati seminaril ette lõppkommünikee. Selles peetakse vajalikuks jätkuvalt soodustada kutsele orienteeritud õpetajahariduse eripära arvestamist sarnaselt arstiharidusega. Hasso Kukemelgi sõnul on üks teid praktika ümberkujundamine ja selle juhendamine mentori käe all. "Pärast õpetajakoolituse lõpetamist peab järgnema stažööriaasta."

HASSO KUKEMELK

TÜ teadus - ja arendusosakonna õpetajakoolituse projektijuht

Kaasaja ühiskond vajab noori inimesi, kes suudaksid iseseisvalt mõtelda ja toime tulla.

Õpetaja elukestva hariduse süsteem ja õpetajakutse astmed on seotud ka pedagoogi karjääriastmetega, kus hakataks arvestama kutse- ja teaduskraade.

Õpetajakutse külgetõmbavust ei suuda aga ülikoolid ja koolid ilma riigi toeta tagada.

Turu Ülikooli prof Kari Niinistö rääkis seminaril Soomes veerandsada aastat tagasi toimunud haridussüsteemi suurest finantseerimisest, kus tõsteti õpetajate palku, parandati koolide materiaalset seisu jne. Soomes muutus ka õpetajaharidus ülikooliharituseks, kuna õpetajaid koolitavad õppeasutused liideti ülikoolidega.

Niinistö arvates on need põhjuseks, miks Soomes on hea haridus ja miks nende noored on Euroopa tööjõuturul nii konkurentsivõimelised.

Kui Kukemelgi sõnul toimukski Eestis järgmisel aastal suur rahasüst haridusse, ilmneks põhimõtteline murrang ikkagi alles paarikümne aasta pärast. "Iga haridusse investeeritud kroon toob end aga mitmekordselt tagasi," ütles Kukemelk.

Õpetajakoolitus on üks neid väheseid valdkondi ülikoolis, kus riiklik tellimus tuleb nähtavasti niisama suur kui eelmisel aastal.

Õpetajakoolitusse astuda soovijate arv on pidevalt suurenenud. Järgmisel õppeaastal tahab õpetajakoolitusse tulla üle kahesaja inimese.

Haridusminister Tõnis Lukas lubas seminaril, et ministeerium püüab stipendiumiga toetada neid, kes tahavad saada pedagoogikas kraadiõpet Lääne ülikoolides.

Kool õpilase pilgu läbi

Seminaril esinenud M. Härma Gümnaasiumi õpilane Raiko Uri tõi õpilastepoolse soovina esile võimalust koolis rohkem ise aineid ja õpetajaid valida. Kukemelgi sõnul vajaks riiklikus õppekavas õppetööd osa rohkem läbimõtlemist.

Kukemelgi arvates ei kasva lapsest aktiivset ja mõtlevat inimest, kui koolis jätkub faktide tuupimine.

Toomas Tenno sõnul teebki muret Eesti hariduse pudelikael, st alus- ning põhiharidus. "Kui selles kooliastmes ei suudeta säilitada ja arendada lastes neile omast uurimuslikku käitumist, pole hilisemas koolituses kuigi lihtne iseseisvalt ja loominguliselt mõtlevaid isiksusi kujundada," ütles Tenno.

Sellepärast oligi õpetajakoolituse nõukogu üks esimesi ülesandeid alushariduse ja klassiõpetaja õppekavade väljatöötamine, mida rakendatakse Narva Kolledžis.

Kukemelgi sõnul annab seminaripäeva lõpus toimunud arutelu lootust õpetajakoolituse probleemide edasisele asjalikule käsitlusele ja kommünikees seatud eesmärkide täitmisele. "Kui seni näisid õpetajakoolitajad Tartus ja Tallinnas pigem võistlejate kui kolleegidena ning ühisvaenlasena nähti haridusministeeriumi, siis seekord otsiti ühiseid lahendusi ja sooviti rohkem koostööd teha."

TÜ hariduseelarve võib väheneda 10 protsenti

Varje Sootak

Reedel, 14. jaanuaril edastas haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna juhataja Rein Vaikmäe TÜle seisukohad ülikoolide käesoleva aasta õppekulude jaotusest. Eelarve, mille TÜ nõukogu vastu võttis, väheneks seda arvestades 10% võrra.

Teisipäevasel kohtumisel ajakirjanikega ütles rektor Jaak Aaviksoo, et ülikool on aktsepteerinud Eesti majandusseisu ning lähtunud oma eelarve kujundamisel riigieelarves ülikoolidele ettenähtud vahendite 3%-lisest kahanemisest. Ministeeriumi kava kohaselt vähenevad Tartu mõlema ülikooli õppesummad, suurenevad aga Tallinna ülikoolide omad.

"Oleme seisukohal, et meie töötulemused ei anna põhjust teisi ülikoole Tartu Ülikoolile eelistada," lausus Aaviksoo. Kahjuks polnud ministeerium teisipäevaks eelarve vähendamise põhjusi ülikoolile selgitanud. Ülikoolile teadaolevalt on põhjuseks erialakoefitsientide muutmine, mida ministeerium tegi esmakordselt ülikoolide ja rektorite nõukoguga kooskõlastamata.

Jaak Aaviksoo väitis, et niisugune koefitsientide bürokraatlik rakendamine viiks olukorrani, kus mõnel teaduskonnal, nagu filosoofia- ja usuteaduskonnal väheneks eelarve tunduvalt rohkem kui 10%. Rektor kinnitas, et ülikool lähtub oma eelarve kinnitamisel ülikooli kui terviku huvidest ega soovi, et mõni teaduskond satuks tunduvalt raskemasse olukorda.

Filosoofiateaduskonna dekaan prof Birute Klaas ütles UTle, et eelarve vähendamisel on äärmisel raske rahade jaotamisel tasakaalu säilitada. "Filosoofiateaduskonna eripära seisneb selles, et meil on palju osakondi väheste üliõpilaste, aga paljude õppejõududega. "Keeli ei saa õpetada suurtes rühmades," ütles Klaas.

Näiteks vene ja slaavi filoloogia osakonnas on väga kõrge kvalifikatsiooniga õppejõud, mille tõttu on ka nende palgafond suurem. "Rahaliselt võib see meie õnnetus olla, sest professori ülalpidamine maksab tõesti rohkem kui assistendi oma, aga pigem on see meie õnn, et nii kvaliteetset kõrgharidust anda suudame." Dekaani Birute Klaasi sõnul hõlmab filosoofiateaduskonna õppe- ja teadustöö just neid valdkondi, mille arendamist on ministeerium prioriteetseks nimetanud.

Prioriteetide hulka kuuluvad ka õpetajakoolitus ning tõlkide ja tõlkijate koolitamine. "Germaani-romaani osakonna ja keelekeskuse ühiste jõududega on loodud tõlkekeskus, mis valmistab ette tõlke-kutsemagistreid, praegu on käimas ka tõlkijate kutsemagistrite programmi ettevalmistamine. "Need on pikaajalised protsessid - tõlke ja tõlkijaid ei saa koolitada ühe aastaga, kõigepealt on on vaja selgeks õpetada mitu võõrkeelt, lisaks emakeel."

Arusaamatus valitseb Klaasi sõnul ka koefitsientides. "Kui TPÜ pedagoogilised erialad lähevad pedagoogilise koefitsendi alla kogu õppetsükli ulatuses, siis TÜs rakendatakse seda ainult õpetajakoolituse aastal. "Kui vaadata näiteks eesti keele ja soome-ugri keeleteaduse osakonna õppekavasid, on selgelt näha, et õpetajaid koolitatakse esimesest kursusest peale."

Jaak Aaviksoo sõnul on kõrghariduse finantseerimine muutunud aasta-aastalt akuutsemaks probleemiks. "Probleem vajab lahendamist mitte siis, kui on vaja raha jagada, vaid aastate peale ette vaadates."

TÜ valitsus otsustas teisipäeval edastada probleemi TÜ kuratooriumile. Rektor Aaviksoo loodab, et neljapäeva õhtul toimunud kuratooriumi koosolekul võetud seisukohad aitavad koostöös ministeeriumiga leida TÜ-le ja teistele ülikoolidele vastuvõetavaid lahendusi.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Usuteaduskonna üliõpilane Ott Ojaperv räägib usuteaduse võimalustest Tartu Ülikoolis
LK 3

TÜ seadis üles EV teaduspreemiate kandidaadid
LK 3

Humanitaarteadlaste ümarlaua juures alustas tööd arendusgrupp
LK 2

Tiina Tammani nimeline stipendium

Londonis elav eesti ajakirjanik Tiina Tamman asutas esmaspäeval TÜ Sihtasutuse juures omanimelise stipendiumi.

Stipendiumi eesmärk on toetada analüüsivõimelise ajakirjanduse teket ja poliitilist süvaanalüüsi Eesti ajakirjanduses.

Algkapitaliks on Tiina Tammani annetatud 20 000 krooni, mida asutaja täiendab igal järgneval aastal 10 000 krooniga. Igal aastal makstav üks stipendium on 5000 krooni.

Tiina Tammani nimelisesse stipendiumifondi on võimalik ka teistel eraisikutel ja ettevõtetel sissemakseid teha.

Stipendium antakse ühele TÜ üliõpilasele, kes esitab konkursile parima ajakirjandusliku, analüüsiva essee, mis kätkeb endas ükskõik millist Eesti riigivõimuga seotud teemat.

Stipendiumikomisjoni kuuluvad Tallinna Onkoloogiahaigla peaarst Indrek Oro, TÜ füüsika-keemiateaduskonna dekaan prof Jaak Järv, filmirezissöör Mark Soosaar, TÜ prof Richard Villems ja TÜ Närvikliiniku juhataja prof Toomas Asser.

Märtsis toimubTartus haridusmess

Tartu messikeskuses on märtsi lõpus haridus- ja infomess INTELLEKTIKA. Tartu Ülikooli innovaatikamess sel kevadel ei toimu.

AS Tartu Näitused projektijuhi Merle Järvala sõnul otsustati korraldada õpilastele, õpetajatele ja kõigile teistele õppida soovijatele 31. märtsil ja 1. aprillil haridus- ja infomess INTELLEKTIKA.

"Messi põhiteemad on üld-, kõrg- ja eriharidus, koolitus ja ümberõpe, sotsiaaltöö, haridus ja tööturg ning raamat: teadus-õppe- ja teabekirjandus," ütles Merle Järvala.

Ülikooli teabetalitus on alustanud näituse jaoks TÜ väljapaneku koostamist, milles on kavas tutvustada erialasid, sisseastumistingimusi, õppevahendeid, kaug-, täiend- ja õpetajakoolitust ning pakkuda huvitavat lisa kooliprogrammidele.

UUDISED

Esmaspäeval ilmub Üliõpilasleht

Esmaspäeval, 24. jaanuaril ilmub Üliõpilaslehe teine number.

Ajalehe Tartu toimetaja Annela Laaneotsa sõnul saab värskest numbrist lugeda rakenduskõrgkoolidest, uuest toetuste süsteemist, Tallinna Tehnikaülikooli järsust ühiselamuüüri tõusust ja paljust muust. "Käsitleme ka viimastel päevadel üleskerkinud kõrghariduse õppesummade kärpimist," ütles Laaneots.

Üle-eestiline Üliõpilasleht hakkas ilmuma eelmise aasta lõpus. Ajalehte saab tasuta õppehoonetest ja ühiselamutest.

Narva üliõpilased peavad Tatjana päeva

Esmaspäeval, 24. jaanuaril tähistavad TÜ Narva Kolledži üliõpilased Tatjana päeva.

Esimese kursuse üliõpilased võetakse pidulikult üliõpilaskonna ridadesse. Kolledži üliõpilased hakkavad kandma Narva linna värvides valge-sinikollast teklit.

Õhtul toimub linnas üliõpilaste tõrvikurongkäik. Narva lossis antakse pidulik üliõpilasvanne.

Tatjana päev on vene üliõpilaste pidupäev, mille traditsioon ulatub esimese Vene ülikooli, Moskva ülikooli asutamise aega. 1755. aasta 25. jaanuaril, kirikukalendris pühaku Tatjana päeval kirjutas Vene tsarinna Jelizaveta alla esimese Vene ülikooli asutamise aktile.

Narva Kolledži üliõpilaste välistunnuseks saavad värvid linna vapilt: valge, sinine ja kuldne. Linna lipu ja vapi statuudi järgi sümboliseerib kollane küpset viljapõldu ja sinine on mere värv.

Tatjana päeva korraldab kolledži üliõpilasomavalitsus.

Oodatud on nii Narva Kõrgkooli kui TÜ vilistlased Narvas.

Tuluõhtu paljulapselisest perest tudengi toetuseks

Ülikooli vilistlaskogu Tartu koondis korraldab 5. veebruaril tuluõhtu paljulapselisest perest pärit üliõpilasele stipendiumi moodustamiseks.

Ülikooli vilistlaskogu 2000. aasta stipendium moodustub tuluõhtu tulust.

Stipendium määratakse ühele TÜ põhiõppe 1. või 2. aasta üliõpilasele, kes pärineb kolmevõi enamalapselisest perest.

Määramisel arvestatakse õppeedukust, ühiskondlikku aktiivsust ja varem saadud stipendiume või toetusrahasid.

Tuluõhtul esinevad vilistlane Silvi Vrait, Kirile Loo ja Noorkuu. Õhtut juhib vilistlane Jaan Habicht, toimub ka loterii ja teisigi meelelahutusi.

Tuluõhtu pileteid saab osta alates 20. jaanuarist TÜ peahoone infopunktist.

Friedrich Puksoo päev

Täna toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis kümnes Friedrich Puksoo päev.

Üritusel antakse kätte Fr. Puksoo auhind ning kuulatakse ettekandeid teemal "Mis meil on kaasa võtta uude aastatuhandesse?"

F. Puksoo oli kauaaegne ülikooli raamatukogu direktor.

Kell 16 toimub küünalde süütamine Fr. Puksoo haual Raadi kalmistul.

Humanitaarteadlaste mõttetöö tulemus kannab vilja – tunneli otsast paistab valgus.

Interdistsiplinaarsus hakkab hoogu võtma

Humanitaarteadlaste ümarlaua töögrupp alustas

Berk Vaher
TÜ filosoofiateaduskonna inglise filoloogia lektor

HUMANITAARTEADLASTE ÜMARLAUA KOMISJON

Helen Eenmaa, üliõpilasesinduse haridustoimkonna esinaine
Volli Kalm, õppeprorektor
Birute Klaas, filosoofiateaduskonna dekaan
Anita Kärner, magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist
Toomas Liivamägi, TÜ raamatukogu direktor
Liina Lukas, maailmakirjanduse lektor ja doktorant
Arne Merilai, eesti filoloogia dotsent
Lea Michelson, õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja
Aive Pevkur, filosoofia osakonna assistent
Jüri Talvet, kirjanduse ja rahvaluule osakonna juhataja
Peeter Torop, semiootika osakonna juhataja
Berk Vaher, inglise filoloogia lektor

TÜ humanitaarteadlaste ümarlaud moodustati möödunud aasta veebruaris eesmärgiga tõsta humanitaarhariduse kvaliteeti Tartu Ülikoolis ja terves Eestis.

Kevadsemestri lõpul avaldati märgukiri, mille vastukajadest tehti kokkuvõtteid teisel üldkoosolekul novembris. Moodustati õppeprorektor Volli Kalmu juhitav arendusgrupp.

Arendusgrupi üleanne on ümarlaua ettepanekuid jõudumööda ellu viima hakata.

Töögrupi esimesel sissejuhataval koosolekul detsembris otsustati punkt-punktilt käsile võtta ümarlaua märgukiri, vältida päris uute probleemide tõstatamist ning osutada erilist tähelepanu administratiivküsimustele, mille lahendamist ei saa delegeerida õppetoolidele ega osakondadele. Nende üldküsimuste analüüs võetakse kokku ringkirjas.

Interdistsiplinaarsus filosoofiateaduskonnas

Eelmise nädala koosolekul arutas töögrupp märgukirja IV osa (struktuursete ümberkorralduste) punkte, mis puudutavad interdistsiplinaarset õppe- ja uurimistööd filosoofiateaduskonnas.

Filosoofia osakonna assistendi Aive Pevkuri sõnul on filosoofia kui mõtlemisõpetuse viimine teiste teaduskondade õppekavadesse võimalik kolmel viisil.

Esiteks kohustuslike üldkursustena, mis on aga valdavalt väheefektiivsed.

Teiseks kasutada Columbia ülikooli mudelit, kus esimesed kaks ülikooliaastat täidetakse üldainetega ning alles seejärel toimub spetsialiseerumine. Selle mudeli põhieesmärk, integratsioon Euroopa mõttetraditsiooni, pole aga Eestis suureks probleemiks, pealegi ei sobitu mudel Eesti keskharidusega.

Kolmas võimalus oleks kohustuslike üldkursuste asemel rea filosoofia valikkursuste käivitamine.

Viimane variant on eelistatuim, kuid ka teostuselt keerukaim, ehkki õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelsoni väitel üleminek ainepunktisüsteemile algselt just sellist teed ette nägi.

Lahendamist vajavad nii õppejõudude koormuse kui tudengite tellimusega seotud probleemid. Taas tuleb võtta seisukoht õppetoolides, mille õppekava sisaldab filosoofiat. Ka kursuste väljatöötamist peaksid toetama osakonnad ja õppetoolid ise, sest ülikoolis ei eksisteeri ühtki vastavaotstarbelist üldfondi.

Volli Kalmu sõnul poleks säärane üleülikooliline fond efektiivselt hallatavgi.

Tõenäoliselt tuleb ka *humaniora* õppetoolidel hakata mõtlema *spin-off*ide loomisele.

Interdistsiplinaarne kraadiõpe

Erialadevahelise kraadiõppe soodustamiseks on juba samme tehtud: kinnitamisel on esimene interdistsiplinaarne kaitsekomisjon. Vähemalt üks juhendajatest peab olema ülikooli töötaja; sätestamist vajab veel juhendatavate piirmäär ühe juhendaja kohta (soovitavalt 10) ning selgitamist väljastpoolt teaduskonda tulevate juhendajate ja oponentide tasustamine.

Ülevaade juhendajate tegevusest peaks olema parem; tuleb vältida olukordi, kus kraadiõppe ainepunktid on tööperioodil osade kaupa välja jagatud, kuid kraadiõppur ikkagi ei suuda väitekirja kaitsta. Interdistsiplinaarse kraadi kaitsmise eest tuleb eraldada summa vastavatele teaduskondadele, kes selle omavahel ära jagavad.

Kraadiõppesse vastuvõtt

Arutlusgrupp rõhutas, et vastuvõtt kraadiõppesse peab lähtuma kandidaatide kompetentsist, mitte senisest õppeasutusest ega teaduskonnast. Magistri- ja doktoriõppe peaspetsialisti Anita Kärneri andmeil on vaid 5% TÜ kraadiõppureist pärit teistest kõrgkoolidest (TPÜ-s 36%).

Otsustavaks on eelmiste õppeaastate tulemused, avalik konkurss praktiliselt puudub. Interdistsiplinaarsuse edendamiseks on aga vaja soodustada teaduskondadevahelist kraadiõppesse astumist. Volli Kalm täheldas, et kuigi täielik risttunnustus on küllap võimatu (nt arstide bakalaureuseõpe on teistest palju tihedam ametikoolitus), tuleks siiski võimaldada näiteks filoloogi kraadiõpet informaatikas, kui ta nõutavaid tingimusi täidab.

Viimatimainitud näide on kohane ka kraadiõppurite vabaainevaliku koostamisel.

Erialadevahelist õpet saab edendada, juhtides kraadiõppurite tähelepanu võimalusele võtta vabaaineteks need kursused, mis on olulised väitekirja teema ja vaatepunkti eripärast lähtuvalt. Koostamist ootavad kraadiõppuri ja juhendaja meelespea.

Volli Kalmu väitel on mitmed õppekavad suuresti kattuvad, mis annab tunnistust punktikogumise hõlpsusest ja nende õppekavade teaduslikust pealiskaudsusest.

Kummati eksisteerib võimalus, et bakalaureuseastmes üle normi võetud vabaaine osutub otseselt tähtsaks kraadiõppes.

ÕNNITLEME!

Inge-Maret Orgo juubel

Täna tähistab juubelisünnipäeva professor Inge Orgo, mis annab TÜ nõukogule põhjuse järgmisel koosolekul hääletada tema professor *emeritus*e staatuse poolt.

Inge-Maret Orgo on õigusteaduskonna üks alustalasid. Ta on töötanud õppejõuna alates 1967. aastast, olnud 1987-1991 dekaan, pikka aega kateedrijuhataja, alates 1992. aastast tööja sotsiaalhooldusõiguse professor ning 1995. aastast eraõiguse instituudi juhataja.

Ta on isiksus, kellest peetakse lugu ja kellega arvestatakse mitte tema ametipostide, vaid inimlike omaduste tõttu.

Professor Orgo on Eesti tunnustatuim tööõiguse asjatundja, paljude seaduseelnõude autor.

Kolleegid ja õpilased tänavad ja tunnustavad juubilari, säravat isiksust ja head inimest.

Õigusteaduskond

Valve Saarma 80

23. jaanuaril saab 80-aastaseks TÜ emeriitprofessor Valve Saarma, kes on lõpetanud TÜ arsiteaduskonna 1945. aastal ning kaitsnud kandidaadikraadi 1956. ja doktorikraadi 1971. aastal.

Põhilised uurimisvaldkonnad on olnud immunoloogiliste mehhanismide osa maksa-, kilpnäärme- ja verehaiguste patogeneesis, ta on juurutanud ka mitmeid uusi uurimismetoodikaid. Ta on olnud arst ehk haige inimese abistaja ka hingelt, samuti entusiastlik õpetaja ja uurija. Isiksusena on ta särav, heatujuline ja põhimõttekindel. Hoolimata töökoormusest on emeriitprofessor Valve Saarma leidnud aega ka hobidele – kirjandus, muusika, teater, kehakultuur, aiandus.

Õpilased ja kolleegid

Dotsent Heino Laidre 70

18. jaanuaril tähistas juubelit teenekas kehakultuuriteaduskonna õppejõud Heino Laidre.

Pärast TÜ kehakultuuriteaduskonna lõpetamist 1952. aastal töötas ta erinevates spordiorganisatsioonides ning alates 1969. aastast ülikoolis.

Raskejõustiku ja veespordi kateedri juhatamisel paistis ta silma heade organiseerimisvõimete ning originaalsete ideedega ja 1992. aastal määrati ta treeninguõpetuse osakonna juhatajaks.

Heino Laidrel on suur panus teaduskonna struktuuri ümberkujundamisel ja õppekavade kaasajastamisel. 1993. aastal algatas ta spordipedagoogika instituudi teadus- ja õppemetoodiliste tööde kogumiku väljaandmise.

Praegu on Heino Laidre südameasjaks vetelpäästealaste loengute ja seminaride läbiviimine Eesti koolides. Ta on leidnud projektidele rahastajaid ning avaldanud õppematerjali.

Tõelise härrasmehena on tänane juubilar pälvinud oma korrektsuse ja heatahtlikkusega siira austuse.

Õnnitleme ja soovime tervist ning jõudu tegevuses, mis päästab elusid!

Kehakultuuriteaduskond

Imbi Traadi juubel

24. jaanuaril pühitseb oma esimest juubelit TÜ matemaatilise statistika instituudi tagasihoidlik ja väga tubli dotsent Imbi Traat.

Imbi Traat alustas oma tööd ülikooli arvutuskeskuses. Väitekirja matemaatilise statistika alal kaitses ta Vilniuse Ülikoolis. Ta on end täiendanud Rootsis ja Inglismaal ja on praegu valikuuringute kavandamise alal üks Eesti juhtivaid asjatundjaid.

Õnne ja edu soovivad kolleegid

Ott Ojaperv: sõprade küsimusele, mida ma usuteaduskonnas teen, vormistan vastuse lõputööga

Krõõt Nõges

Neljateistkümmet keelt õppinud üliõpilane Ott Ojapervi lõputöö käsitleb dogmaatilist ideoloogiat.

Ott Ojaperv pälvis eelmisel aastal TÜ Sihtasutuse Seitsmenda Samba Fondi stipendiumi. VARJE SOOTAK

OTT OJAPERV (SÜND 1977)

1995 lõpetas Miina Härma Gümnaasiumi
1995 alates TÜ usuteaduskonna üliõpilane
1999 TÜ Sihtasutuse Seitsmenda Samba Fondi stipendiaat
Eesti Tiibeti Kultuuriseltsi asutajaliige
Õppinud inglise, itaalia, prantsuse, saksa, vene, araabia, heebrea, hiina, kreeka, ladina, piibli-arami, sanskriti, tiibeti ja vanaslaavi keelt

Kuidas tuli mõte hakata õppima usuteadust?

Gümnaasiumis andis mulle kolm aastat usundi- ja kirikulugu usuteaduskonna praegune dekaan professor Tarmo Kulmar. Kui hakkasime lõpetama, kutsus ta kõiki oma loengutel käinuid usuteaduskonda õppima. Hea kümmekond inimest võttis kutse vastu, mina jäin lõpuks siia ka püsima. Osa läks üle kas õigusteaduskonda või kuhugi mujale.

Algul tahtsin minna orientalistikat õppima, kuid kahjuks jäi vastupidiselt oodatule orientalistika õppetool 1995. aasta kevadel avamata. Järgmine valik oli usuteaduskond, võrdleva usuteaduse õppetool.

Millised on Teie uurimisvaldkonnad?

Võrdleva usuteaduse raames olen tegelenud mahajaanabudismi ja taoismiga. Kuna meie teaduskonnas on Vana Testamendi õppetool väga tugev, siis sealt on tulnud huvi ka Vana Testamendi vastu, selle tõlkimine eesti keelde ja ka eksegees. Oma lõputööd teen aga dogmaatilisest ideoloogiast käsitledes kirikuisade õpetust apõfaatikast. Nimelt on paljud mu sõbrad küsinud, mida ma siin teaduskonnas teen ja mida asjast arvan. Siis tekkiski mõte, et vormistan neile vastuse lõputööna, mis käsitleb teoloogia ühte sissejuhatavat osa. Magistritööd aga tahaks teha edasi kas Vana Testamendi või Eesti kirikuloo alalt.

Millised on praegu võimalused teadust teha?

Usuteaduses saab tasemel uurida Eestit puudutavaid teemasid. Kui aga võtta mõni üldisem teema, tekib probleem kirjandusega. Seda peab mujalt tellima ja käima raamatukogudes otsimas ning sellega on üks suur töö ja vaevanägemine.

Eesti materjal on küll arhiivides laiali, ent selle saab kätte. Meie teoloogidest ongi mitmed uurinud just Eesti kiriku lugu. Piibli tõlkimist on vähem analüüsitud, ent selle kohta on olemas väga head allikmaterjalid ehk siis senised piiblitõlked.

Kui tahta uurida magistrantuuris või doktorantuuris Eestiga väheseotud teemasid, on kasulikum minna mujale Euroopasse. Seda ongi meie teaduskonnas tehtud, sest võimalused on olemas.

Õppetoolid on põhimõtteliselt kaetud, aga kurb on, et praegu on ikkagi ainult kaks professorit kuue õppetooli peale, millega doktorantuuri ära ei kata.

Ka magistrantuuris peab ise väga palju tööd tegema või minema aastaks mõnda teise ülikooli.

Praegu käib alles kaadri koolitamine: esimene meie teaduskonna vilistlane Urmas Petti sai doktorikraadi kätte sel aastal, aga võtab veel aega, kuni piisavalt inimesi selleni jõuavad.

Tulevikus on kindlasti olukord parem.

Mida peate usuteaduskonna tugevaks küljeks?

Usuteaduskond on osa ülikoolist ja meil on võimalus kuulata kõiki teisi ülikooli loenguid, näiteks filosoofiateaduskonnast, mis avardab tunduvalt maailmapilti ka teoloogidel.

Samuti on Eesti teoloogiaõppejõudude kaader peaaegu täielikult koondunud usuteaduskonda.

Kolmandaks, kui teaduskond tööle hakkas, suudeti luua väike ühtne tervik. Teaduskond on just inimlikus mõttes väga hubane koht. Nüüd võetakse rohkem juurde ning nooremate kursustega enam sellist sidet pole, aga varem oli tõesti nii, et kõik teadsid kõiki.

Meie teaduskonnas saavad kraadiõppega jätkata Eesti usuteaduslike seminaride lõpetanud, näiteks Usuteaduste Instituudi lõpetanutel tuleb magistrantuur läbida meil, kui nad tahavad seda teha eesti keeles. Samuti saavad Usuteaduse Instituudi õppurid käia siin loenguid võtmas, sõlmitud on koostöölepe.

Kas olete erialaliselt ka praktilisemat tööd teinud?

Artiklite ja uurimuste paberile saamisega tahaks oodata magistrantuuri teise aastani. Lihtsalt kirjutamise pärast kirjutama hakata ilma korralike teadmiste katteta tundub mulle mõttetu.

Kiriklik rakendus on mul olemas, teenin ministrandina Tartu katoliku kirikus. See annab teoloogia asjadele teatava teise aspekti juurde.

Kas seotus katoliku kirikuga ja samas ka evangeelse kallakuga usuteaduskonnaga ei tekita Teis vastuolu?

Minu jaoks siin vastuolu pole, kuna tulin ülikooli õppima just võrdlevat usuteadust. Teatavasti on see mujal maailmas üldse teoloogiast lahutatud ning sageli filosoofiateaduskonnas. Minu teaduslik uurimistöö algaski orientalistikaga. Huvi teoloogia vastu on tulnud hiljem.

Teoloogia sellele tasandile, kus asi hakkaks juba konfessionaalseks minema ja tekiks konflikt, kas akadeemiline või praktiline, pole ma veel jõudnud.

Loodan, et saan seda ka edaspidi vältida, kas minnes õppima näiteks mõnda katoliiklikku usuteaduskonda või siis jätkates alaga, mida saab ka meie teaduskonnas probleemideta teha.

Mida plaanite pärast lõpetamist teha?

Võimalusi on mitmeid. Kasvõi jätkata Tartu Ülikoolis.

Kevadel plaanin rääkida mõnede õppejõududega ja nõu küsida. Akadeemiliselt jätkata on praegu meie teaduskonna suundumus, et kaadrit välja koolitada. Kel on vähegi mingeid eeldusi, soovitatakse edasi õppida.

Teoloogia on mingis mõttes võrreldav arstiteadusega, kus esimese 4-5 aastaga saab küll hea baasi, aga tuleb jätkata — akadeemiline kraad on niihästi kui vältimatu.

Kas keelte õppimine on olnud hobiks või on see tingitud erialast?

See on seotud nii huvide kui erialaga. Mingil hetkel hakkasid näiteks indoeuroopa keeled huvitama. Kui olin esimesed ära õppinud, siis tahtsin omandada ka teisi.

See annab väga hea baasi erinevate teemade kallal töötamiseks.

Meie teaduskonnas on pool tosinat keelt, mida on väga soovitav ära õppida. Paljud teoloogiatudengid on sellega hakkama saanud, nii et midagi väga võimatut see pole. Kümmekond keelt on käes päris mitmetel.

Kuidas olete keeli õppinud?

Nelja keelt sai õpitud gümnaasiumis, teised tulid ülikoolis. TÜ keeleõpe on põhimõtteliselt väga heal tasemel. Eriti just väikestes gruppides õppimise tõttu.

Isiklikud kogemused Itaalia ja Saksamaa ülikoolidega, kus keelegrupid on väga suured, on kinnitanud, et õpilaste arv ja õppimise efektiivsus on pöördvõrdelises seoses.

Olete tegelnud väga mitme valdkonnaga, aga millised on Teie hobid?

Keelte õppimine, ka gregoriaani koraal, orientalistika. Samuti on olnud hobiks ujumine. Käisin kaua aega ujumistrennis, kuid asi lõppes sellega ära, et Tartu ujula lasti veest tühjaks.

TÜ seadis üles Eesti Vabariigi teaduspreemiate kandidaadid

TÜ nõukogu seadis oma eelmisel istungil üles EV teaduspreemiate kandidaadid.

EV pikaajalise teadustöö teaduspreemiate kandidaadiks esitati **emeriitprofessor Sulev Vahtre** panuse eest Eesti ajaloo uurimisse.

Eesti Vabariigi teaduspreemia kandidaatideks **eelneva nelja aasta jooksul avaldatud parimate teadustööde eest seati**

täppisteadustes: **prof Eve Oja** funktsionaalanalüüsi-alaste uurimuste tsükli "Banachi ruumide kaasruumide geomeetria ja aproksimatsiooniomadused" eest;

keemia ja molekulaarbioloogias: **prof Jaak Järv** tööde tsükli "Bioaktiivsete ainete toimemehhanismi ja spetsiifilisuse kvantitatiivse analüüsi meetodite arendamine ja rakendused" eest;

arstiteaduses: töörühm koosseisus **prof Jaanus Harro, assistent Ants Kask, vanemassist Rein Pähkla ja prof Lembit Rägo** tööde tsükli "Neuropeptiidid ja teised endogeensed neuromodulaatorid – neurobioloogiline alus meeleolu- ja söömishäirete uute ravimite loomiseks " eest;

emeriitprof Atko-Meeme Viru silmapaistva panuse eest biomeditsiini-alaste uuringute edendamisse viimase nelja aasta jooksul;

humanitaarteadustes: **prof Peeter Torop** väljapaistvate tööde eest slavistika, tõlketeooria ja semiootika valdkonnas;

teadur Tõnu-Andres Tannberg monograafia "Maakaitseväekohustus Balti kubermangudes 19. sajandi 1. poolel (1806-1856)", koguteose ""Tarto maa rahwa Näddali-Leht". Uurimusi ja allikmaterjale", kogumiku "Rahvusväeosade loomisest Eestis. Mälestusi ja kirju aastatest 1917-1918. Uurimusi ja algmaterjale Eesti sõjaajaloost" ja nekrutikohustust käsitlevate artiklite eest;

emeriitprof Larissa Volpert monograafia "Puškin Puškini rollis. Loominguline mäng prantsuse kirjandusmudelite järgi. Puškin ja Stendahl" (Moskva, 1998) eest.

EV teaduspreemiate komisjon teeb oma otsuse veebruaris.

Õnnetus ei takistanud tudengil edukalt lõputööd kaitsmast

Varje Sootak

Selle nädala teisipäeval kaitses TÜ filosoofiateaduskonna üliõpilane Tõnno Jonuks vaatamata eelmisel õhtul toimunud operatsioonile edukalt peaseminaritööd.

Lõputöös "Usund Eestis nooremal rauaajal (kirjalike ja arheoloogiliste allikate näitel)" püüdis autor ühildada arheoloogilisi ja kirjalikke allikaid ning vaadata nende põhjal protsesse eesti usundis 9.-13. sajandini. Töö valmis prof Valter Langi juhendamisel.

Oponent Heiki Valgu sõnul ületab uurimus tavalise lõputöö mahu, eriti allikate osas, ning väärib kindlasti avaldamist trükisõnas.

Vaatamata mõningatele puudustele töö ülesehituses jm pälvis Tõnno Jonuksi töö komisjonilt hinde "B", mis tähendab väga head hinnet, kuid mitte suurepärast.

Tõnno Jonuks oli sunnitud oma tööd kaitsma istudes, jalg sidemes. Ta ütles UTle, et kui oleks eelmisel õhtul varem Rakverest Tallinna jõudnud, oleks saanud ka kaitsmiseks kindlamini ette valmistuda.

"Sattusin eelmisel õhtul liiklusavariisse, mille tagajärjel tehti mulle Jõgeva haiglas põlveoperatsioon," selgitas Jonuks. "Praegu tunnen ennast hästi, aga mõneks ajaks tuleb haiglasse jääda."

Rakvere muuseumis arheoloogina töötaval Tõnno Jonuksil on kavas järgmisel õppeaastal magistrantuuri astuda.

UUDISED

Ülikooli külastas Ungari suursaadik

Teisipäeval, 18.jaanuaril kohtus Ungari suursaadik Eestis Béla Javorsky rektor Aaviksooga ja uurali keelte õppetooli perega.

Suursaadik rõhutas, et senist edukat koostööd just humanitaarias tuleks laiendada ka teistele erialadele.

Béla Javorsky sõnul ei unusta ungarlased TÜ tuge, kui 1960-70ndatel võimaldati Taga-Karpaatia ungarlastel TÜs haridust saada.

Oluliseks sammuks Eesti ja Ungari suhetes on käesoleva aasta augustis Tartus toimuv IX Rahvusvaheline Fennougristika Kongress, millega paralleelselt peaks aset leidma ka Ungari, Soome ja Eesti haridusministrite nõupidamine.

Suursaadik kohtus Tartus ka linnavolikogu esimehe Peeter Tulviste ja linnapea Andrus Ansipiga.

Arutati Eesti ja Ungari vaheliste suhete tihendamise võimalusi nii sõpruslinnade tasandil kui ka laiemalt.

Rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused Tartus

Rahvusvahelistest iluvõimlemisvõistlustest Miss Valentine 2000 võtab osa neli maailmameistrit.

Miss Valentine 2000 on registreerunud osa võtma: 1999. aasta Eeuroopa ja maailmameister Alina Kabaeva, 1999. aasta maailmameister võistkondlikus arvestuses Yulia Barsoukova, 1999. aasta maailmameister võistkondlikus arvestuses Irina Tchachina ja 1999. aasta maailmameister võistkondlikus arvestuses Olga Belova.

Lisaks Venemaale osalevad võistlustel võistkonnad ka Taanist, Austriast, Saksamaalt, Soomest, Norrast, Belgiast, Ungarist, Bulgaariast, Poolast, Tšehhist, Venemaalt, Ukrainast, Valgevenest, Lätist, Leedust ning Eesti parimatest klubidest.

Võistlused toimuvad nii individuaalalade kui rühmade arvestuses.

Miss Valentine 2000 kultuuriprogrammi lisandub ka rühmavõimlejate galakontsert parimate rühmade osalemisel nii Eestist, kui mujalt

Rahvusvaheline Võimlemisföderatsioon saadab 11.-12. veebruarini toimuvaid iluvõimlemisvõistlusi Miss Valentine 2000 võistluse käiku jälgima oma vaatleja Irina Viner'i.

Kui TÜ spordihoones korraldatavad iluvõimlemisvõistlused vastavad Rahvusvaheline Võimlemisföderatsiooni nõuetele, on võimalik, et Tartus toimuvad võistlused muutuvad üheks maailmakarika etapiks.

Ajaloomuuseumis näidati moode

Narva kooliõpilased esitlesid neljapäeval TÜ Ajaloo Muuseumis näitusel "Ajalooline kostüüm" oma käsitööloomingut.

Vaadata sai kahtteist 15.-19. sajandist pärit kostüümi. Ajaloolised kostüümid õmblesid õpilased käsitööõpetajate juhendamisel.

Eksponeeritud kostüümide ajastutest rääkis emeriitprofessor Helmut Piirimäe, rõivaste saamislugu tutvustas Narva muuseumi direktor Aili Vester.

Väljapaneku korraldasid Eesti Rahva Muuseum ja TÜ Ajaloo Muuseum.

Kevadsemestri õpingukava koostamine

Tuletame kõigile üliõpilastele meelde, et 31. jaanuariks on kindlasti vajalik registreeruda õppeainete kuulajaks ja esitada 1999/2000. õppeaasta kevadsemestri õpingukava.

TÜ õppekorralduseeskirja paragrahv 31 sätestab ainetele registreerumise ja õpingukava koostamise tähtaja.

Andmeid 1999/2000. õppeaastal õpetatavate õppeainete kohta on võimalik saada veebist aadressil **http://oppe.admin.ut.ee/ained/;**

trükikujul kataloogist **"Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd 1999/2000"**, mis on müügil TÜ Raamatupoes ning tutvumiseks saadaval TÜ Raamatukogus, õppe- ja üliõpilasosakonnas ning teaduskondade dekanaatides.

Ülikooli tunniplaanid, mille andmed on jõudnud kesksesse andmebaasi, on kättesaadavad veebis aadressil http://oppe.admin.ut.ee/tunniplaan/. Traditsiooniliselt ripuvad tunniplaanid ka teaduskondade infostendidel.

Õppekorralduseeskirja saab lugeda aadressil http://www.ut.ee/Admininfo.html.

Õppe- ja üliõpilasosakond

MAJANDUS KÕRVALAINENA

30. jaanuarini ootab majandusteaduskond teiste teaduskondade majandushuvilisi tudengeid registreeruma majandus kõrvalainena kevadsemestri ainete kuulajateks.

Kevadel loetavad ained on:
makroökonoomika, arvestus juhtimisprotsessis, rahvusvaheline majandus I, majanduspoliitika, turundus I, finantsjuhtimise alused (1. aasta) ja ärieetika, organisatsioonikäitumine, ärilogistika, aja ja riski juhtimine ning pangateenused, (2. aasta).

Kaheaastase programmi (maht 40.5 AP) täies mahus täitnutele annab majandusteaduskond vastava õiendi. Muidugi võib õppekavast valida ka üksikuid aineid ja õppida neid vabaainena.

Registreerumine Economicumis Narva mnt 4 – A108. Tunniplaan on nii ülikooli kui ka teaduskonna koduleheküljel (http://www.mtk.ut.ee).

KONVERENTS "KULTUUR JA MÄLU"
6.-7. oktoobril 2000 Tartu Ülikoolis

Meenutamist ja mäletamist on inimkultuuri eri tasanditel läbi aegade tähtsustatud. Eestlastegi teadlik tähelepanu ja huvi oma kollektiivse mälu vastu on viimasel aastakümnel üha suurenenud. Aastatuhande- ja sajandivahetus võimendab seda veelgi. 'Mälust' on saanud kategooria, millega ka erinevad teadus- ja kultuurivaldkonnad laialdaselt opereerivad.

Tartu Ülikooli etnoloogia õppetool kutsub eri distsipliinide kultuuriuurijaid 6.-7. oktoobril konverentsile "Kultuur ja mälu" arutlema teemadel:

- **mälu mõiste** (kuidas kasutatakse ja mida see uurimise seisukohast tähendab);
- **autobiograafiline ja kollektiivne mälu;**
- **asjade mälu, kohtade mälu;**
- **mälu ja ühiskond;**
- **mäletamine, meenutamine, unustamine;**
- **tõde ja mälu - tõe mälu.**

Konverentsi ettekanded avaldatakse. Annotatsioonid 1 lk. palume saata 15. maiks TÜ etnoloogia õppetooli Ülikooli 18, 50090 Tartu.
Info tel (27) 375 654, e-post: enesh@ut.ee

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Raimo Raag
"EESTLANE VÄLJASPOOL EESTIT"

Juba 19. sajandi teisel poolel oli eesti kirjasõnas sageli juttu väljapoole Eestit asunud rahvuskaaslastest. Klassikaliseks sai õpetaja August Niguli ülevaade "Eesti asundused ja asupaigad Venemaal", mis ilmus Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastusel Tartus 1918. aastal.

Teine maailmasõda tõi kaasa eestlaste suure väljarändamislaine. Ametliku poliitika tõttu ei ilmunud Eestis enam ülevaateid väliseestlastest, ja see vähene, mis trükivalgust nägi, oli tendentslik.

Koos uue iseseisvusajaga on taas ärganud huvi eestlaste vastu väljaspool Eestit. Põhjalikku eestikeelset ajaloolist ülevaadet pole seni veel olnud. Seda lünka püüab täita käesolev raamat. Lugeja leiab siit ajaloolise käsitluse eestlaste rändest väljapoole Eesti põlisala ja ülevaate organiseeritud väliseesti kogukondade elust nii Idas kui ka Läänes.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

ACTA DIURNA

24. jaanuaril tähistab Tartu Ülikooli Narva Kolledž traditsiooniliselt Tatjana päeva. Kell 18 algab üliõpilaste **tõrvikurongkäik**. Kell 18.30 toimub Narva lossis **pidulik üliõpilasvande andmine**. Info: Eve Praks, tel. 235 60 608.

28. jaanuaril kell 10.15 algab ülikooli **nõukogu istung**.

TEATED

26. jaanuaril kell 16 toimub ülikooli ajaloo muuseumi rõdusaalis **näituse "Panda"** avamine. Info: Mare Viiralt, tel 375 671.

28. jaanuaril kell 12 avatakse TÜ ajaloo muuseumis **laste joonistusvõistluse "21. sajandi ülikool"** parimate tööde näitus. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

31. märtsil ja 1. aprillil toimub Tartu Näituste messikeskuses **haridus- ja infomess Intellektika.** Põhiteemad on üld-, kõrg- ja eriharidus, koolitus ja ümberõpe, sotsiaaltöö, haridus ja tööturg ning raamat: teadus- õppe- ja teabekirjandus.
Teabetalitus ootab häid ettepanekuid TÜ ekspositsiooni koostamiseks. Teaduskondade jt allüksuste osalemissoove oodatakse 28. jaanuariks e-posti aadressil *leeni@ut.ee*. Samast ja tel 375 509 saab lähemat teavet messi temaatika ja osavõtutingimuste kohta.

LOENG

27. jaanuaril kell 17 toimub Lossi 3-406 Akadeemilise Ajalooseltsi järjekordne **ettekandekoosolek**. Ph.D Tõnu Tannberg: Nõukogude Liit 1953. aastal: Lavrenti Beria reformid ja nende tasalülitamine. Oodatud kõik huvilised! Info: Birgit Kibal, tel. 422 336.

VÄITEKIRI

28. ja 29. jaanuaril toimub Economicumis **magistriprojektide kaitsmine ärijuhtimise erialal**. Kaitsmine algab mõlemal päeval kell 9. Kavas:

Peeter Grigorjev. Erastatud ettevõtte arengukontseptsioon (AS-i Kesklinna Kaubahall näitel). Juhendaja knd(maj) A. Siimon, oponent knd(maj) K. Türk

Helena Lõhmus. Edustamine kosmeetikakaupade turul. Juhendaja knd(füüs-mat) N. Roose, oponent knd(maj) M. Miljan

Toomas Raud. Hulgiettevõtte AS Rain arengu strateegia. Juhendaja knd(maj) A. Siimon knd(maj), oponent A.Reiljan

Ivo Misler. Garaažiseadmete turu hetkeolukord ja tulevikuperspektiivid Eestis. Juhendaja knd(füüs-mat) N. Roose, oponent knd(füüs-mat) T. Mauring

August Kull. AS Thulema sisekontrollisüsteemi analüüs ja täiustamine. Juhendaja knd(maj) T. Haldma, oponent knd(maj) S. Kalnin

Epp Kroon. Kvaliteedijuhtimine ja kvaliteedijuhtimissüsteemi loomise eeldused (Raatuse Kaubamaja ja Tartu Tarbijate Kooperatiivi näitel). Juhendaja MA(maj) M. Vadi, oponent knd(maj) A.Siimon

Pille Pokk. AS Sangaste Linnas turundusstrateegiad aastatel 1995 – 2003. Juhendaja knd(füüs-mat) N. Roose, oponent knd(maj) M. Miljan

Aira Nigul. Krediteerimine ja laenuportfelli monitooring. Juhendaja dr(maj) V. Raudsepp, oponent knd(maj) N. Ivanova

Indrek Kurvet. Tegevuspõhise kuluarvestuse rakendamise eeldused Eesti Energia AS Jaotusvõrgus. Juhendaja knd(maj) T. Haldma, oponent knd(maj) V. Järve

Silja Saar. Võlakirjainvesteeringud, nendega kaasnevad riskid ning investeerimisstrateegiad Eesti investori näitel. Juhendaja dr(maj) V. Raudsepp, oponent MA (maj) P. Sander

Illimar Maasing. Tärklise ja modifitseeritud tärklise turg. Juhendaja knd(maj) M. Miljan, oponent knd.(füüs-mat) N. Roose

Marika Vartla. Karusloomakasvatusettevõtte arengustrateegia kujundamise alused. Juhendaja knd(maj) A. Reiljan, oponent knd(maj) K. Türk

Kalle Kõiv. Eesti Telefoni konkurentsi põhistrateegia kujundamine eraklientide turul. Juhendaja knd(maj) M. Miljan, oponent knd.(füüs-mat) N. Roose

Andi Kasak. Eesti ettevõtete internatsionaliseerumine. Juhendaja knd(maj) U.Varblane, oponent MA(maj) T. Roolaht

Margus Rink. Finantsteenuste turundusstrateegia kujundamine äripanganduses. Juhendaja knd(maj) M. Miljan, oponent knd(füüs-mat) T. Mauring

Anu Harak. Ettevõttesisese arvestus- ja aruandlussüsteemi täiustamine AS-is Pühajärve Puhkekodu. Juhendaja knd(maj) T. Haldma, oponent knd(maj) S. Kalnin

Tiina Lindmäe. Ettevõtte finantseerimisstruktuuri juhtimine (Eesti ehitusettevõtete andmetel). Juhendaja dr(maj) V. Raudsepp, oponent knd(maj) N. Ivanova

Alar Meltsov. Vastutuspõhise arvestuse ja tegevuspõhise kuluarvestuse rakendamise võimalused AS-s Regio. Juhendaja dr(maj) V. Raudsepp, oponent knd(maj) T. Haldma

Agu Remmelg. Välisinvesteeringute kaasamine väikeriiki – Eesti Väisinvesteeringute Agentuuri strateegia. Juhendaja knd(maj) U. Varblane, oponent MA(maj) E. Reiljan

Inna Suits. Kuluarvestussüsteemi analüüs ja täiustamine AS Eesti Merelaevanduses. Juhendaja knd(maj) T. Haldma, oponent knd (maj) V. Järve

Tiit Koide. Eesti suhkrupoliitika võimalused Euroopa Liiduga liitumisel. Juhendaja MA(maj) U. Silberg, oponent dr(maj) E. Ulst

Ain Tammvere. Fordi müügistrateegia kujundamine Eesti sõiduautoturul. Juhendaja knd(maj) M. Miljan, oponent knd(füüs-mat) N. Roose

Toomas Johanson. Euroopa Liidu nõuetele vastava finantskontrolli süsteemi loomise vajalikkus Eestis. Juhendaja dr(maj) V. Raudsepp, oponent dr (maj) M. Sõrg

Info: Selje Seeba, tel 376 313.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teatusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
18.11.-23.01. Korp! Amicitia 75!
25.11.-23.01. Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919.
29.11.-23.01. ÜS Põhjala 115.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger. Kl 14, 18, 20.

"Loch Ness", Suurbritannia 1995, rež John Henderson, komöödia helge peaga edutust ameerika teadlasest; kl 16, 22.

Tartu Ülikooli peahoones
5. veebruaril 2000 kell 18 – 21

TULUÕHTU

vilistlaskogu stipendiumifondi moodustamiseks

KONTSERTPROGRAMM AULAS

Esinevad
Kirile Loo, Silvi Vrait, Noorkuu

SELTSKONDLIK OSA I KORRUSE AUDITOORIUMIDES
Loterii, videoprogramm, kohvik

Õhtut juhib Jaan Habicht

Pileti hind 150 krooni
perepilet 300 krooni

Korraldab Tartu Ülikooli Vilistlaskogu
Info ja piletite broneerimine tel (27) 375 603

Piletid müügil TÜ peahoone infopunktis alates 20. jaanuarist

Tartu Ülikooli peahoones
ruumis 120 töötab

ÜLIÕPILASNÕUSTAJA,

kelle poole võib pöörduda
info ja nõuande saamiseks
õppetööga seonduvates probleemides

igal tööpäeval kl 9-12, 13-16.
Tel 375 627, e-post: yk@ut.ee
http://www.ut.ee/tuutorid/

TARTU LASTETEATRIS

R 21. jaan kl 19 Peter S. Beagle "Viimane ükssarvik".
Neile, kes juba kord elus armunud olnud ja neile, kes kohe-kohe armumas. Etendus on vaheajaga ja kestab 2 tundi 20 minutit.

L 22. jaan kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn".
Etendus lastele, kes teavad juba, palju on neli lahutada seitse ja ei tea veel, kuidas armastus käib, s.t 8.-12. eluaastani. Etendus on vaheajaga ja kestab 1 tund 50 minutit.

P 23. jaan kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn".

L 29. jaan kl 12 W. Huygen "Päkapikk on päkapikk".

P 30. jaan kl 12 Heino Väli "Päevakoer ja peegel"
Etendus on lastele alates neljandast eluaastast. Kestus 40 min, ilma vaheajata.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Avh
RT
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 28. jaanuar 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 4 (1999) TASUTA

IT kolledž ei konkureeri ülikooliga

Krõõt Nõges

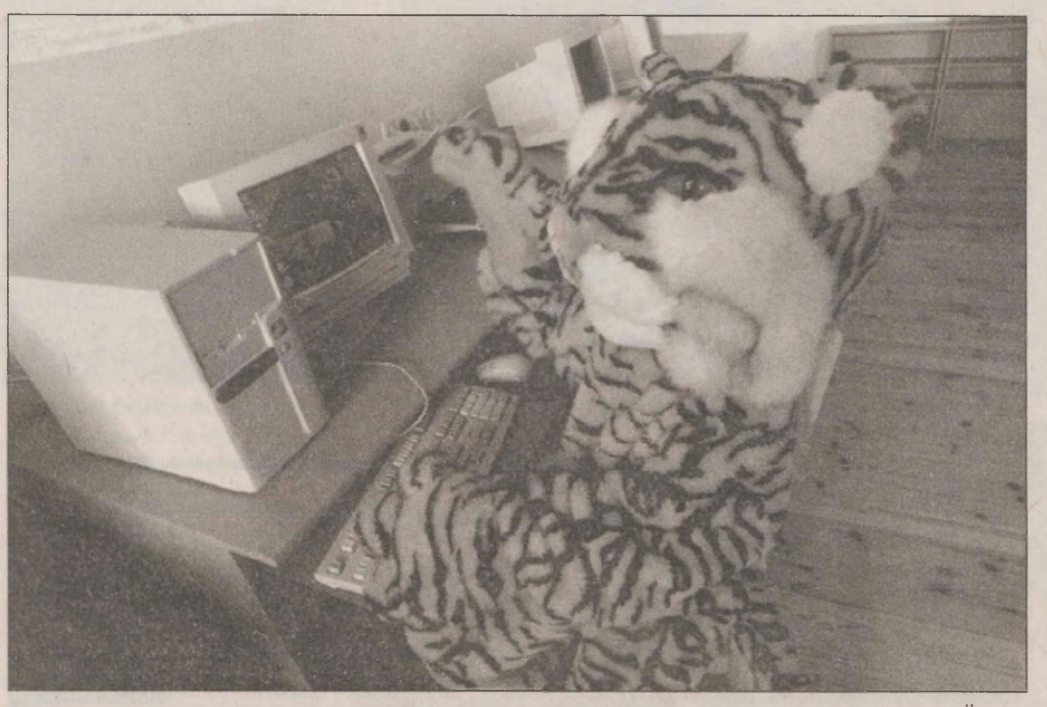
Vajadus rakendusliku infotehnoloogia-alase kõrgkooli järele on olnud tuntav juba ammu. Nüüd näib, et idee hakkab vilja kandma.

Nimelt leidsid suured info- ja kommunikatsiooni tehnoloogia (IT) teadmiste kasutajad, nagu AS Eesti Telefon, Arvutifirmade Assotsiatsioon jt, et on hädavajalik hakata Eestis koolitama kvalifitseeritud IT keskastme spetsialiste.

Tegelike sammudeni jõuti TÜ rektori Jaak Aaviksoo sõnutsi TÜ ja TTÜ rektorite eestvõttel koos ülikoolide sihtasutuste nõukogudega, kes otsustasid protsessi käivitada eesmärgiga avada kolledži uksed õppuritele 2000. aasta sügisel.

TÜ ja TTÜ rektorid, haridusminister, Eesti Arvutifirmade Assotsiatsiooni president ja Eesti Telekomi juhatuse esimees on alla kirjutanud memorandumi, milles lepiti kokku sihtasutuse Eesti Informaatika Sihtasutus asutamise vajaduses ja kolledži käivitamises.

Ettevalmistusi juhib endine Eesti Mobiiltelefoni peadirektor Tõnu Tee, tulevasse juhatusse vajatakse veel kolledži rektorit ja arendusdirektorit.

Tiigrihüpe on tekitanud ühiskonnas nii suure huvi IT vastu, et õppureid jagub TÜle, TTÜle ja ka sel sügisel avatavale kolledzile. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Kolledžis diplomiõpe

Kolledž avab uksed selle aasta sügisel Tallinnas Sakala keskuses. Õppimine on tasuline, aastas võetakse vastu 200 tudengit. Sisseastumisel arvestatakse matemaatika, inglise keele ja kirjandi riigieksameid.

Võimalik, et toimub veel täiendav katsumine, kuid kolledžit loova töögrupi liige ja TÜ arvutuskeskuse juhataja Peep Uba sõnul saab selle otsustada vaid kool. Kolledžit ega selle tööd koordineerivat sihtasutust pole veel loodud.

Et saadav haridus oleks võimalikult kaasaegne ning vastaks turu nõudmistele, koostatakse õppekavad tihedas koostöös lõpetajate tulevaste tööandjatega.

Praegu on aga teada, et koolis on võimalik spetsialiseeruda tarkvara ja kommunikatsioonitehnika arendusele ning süsteemide administreerimiselehaldamisele.

Kõrgharidust tõendav diplom saadakse kolme aastaga. Edukamatel lõpetajatel on võimalik jätkata õpinguid kraadiõppes teistes kõrgkoolides – TÜs, TTÜs või välismaal.

Peep Uba ei pea avatavat kooli TÜ matemaatikateaduskonna infotehnoloogidele kardetavaks konkurendiks, kuna nõudmine IT hariduse järele on niivõrd suur, et õppijaskonda jätkuks rohkematelegi.

Samuti erinevad õpetamise suunad. TÜ (ja ka TTÜ) haridus võimaldab töötada eelkõige IT arendajatena, pikaajaliste strateegiliste plaanide tegijatena; kolledži lõpetajatest saaksid aga keskastme spetsialistid, kes abistavad strateegiate elluviimisel.

Kvalifitseeritud õppejõududest puudus

TÜ infosüsteemide projektijuhi Andres Salu hinnangul on probleem kvalifitseeritud õppejõudude vähesuses.

TÜ ja TTÜ panus loodavasse kolledžisse on teadmised ning valmidus "laenata/müüa" õpetajateks oma õppejõude ja teadlasi.

Väljapääsuna on Eesti Telekomi infojuhi Raul Kalevi sõnul näiteks Eesti Telekom nõus tooma Eestisse loenguid lugema oma ala tippspetsialiste nii Soomest, Rootsist kui Ameerika Ühendriikidest.

Probleem kooli kõrvalt töötamises

TÜs on Peep Uba sõnul probleemiks matemaatikatudengid, kes pärast teist või kolmandat kursust lähevad kooli kõrvalt tööle.

Nad on omandanud infotehnoloogias algteadmised ning kuna sel alal on suur tööjõupuudus, on kõrged nii nõudlus kui palgad. Samas on aga töö kõrvalt ülikooli lõpetada raske.

Väikeettevõtja Raul Piirimets: "IT kolledž ongi sobilikum ehk kärsitutele, kes akadeemilisest haridusest ei hooli."

Siiski on näiteks Euroopa Liidus äärmiselt oluline lisaks töökogemustele ka kutsetunnistus.

On ju vastavalt Maastrichti lepingule Euroopa Liidu sees tööjõu vaba liikumine.

Seega on eduks vajalikud objektiivsed kriteeriumid, mille järgi kandideerija sobivust töökohale hinnata.

Haritud tööjõud hinnas ka Eestis

Nagu teistes Eesti ülikoolides on ka uues kolledžis oht, et lõpetajad lähevad välismaale. Peep Uba: "Kõik ju ikka ei lähe ja seepärast ei saa jätta siin kooli loomata, sest siis ei toimu meie areng. On teada, et paljud välisfirmad tahavad siinse tööjõu baasil teha Eestisse oma harukontoreid ning seega vajavad ka nemad kohalikku kvalifitseeritud tööjõudu".

Samas hakkasid praegused internetiarendajad selle vastu sügavamat huvi tundma 15-16-aastaselt.

Tänaseks kahekümnendates, tunnevad nad end interneti arendustöö jaoks juba liiga vanana.

Raul Kalevi hinnangul on nüüd tegijad 15-aastased, kes hakkasid tegelema internetiga 9-aastaselt.

Selline trend kehtib ainult interneti arendamise ja mobiilside tootmise puhul

Erinevatel hinnangutel on siiski kutsetunnistuseta spetsialistide palkamise trend taandumas.

Seda hoolimata asjaolust, et Andres Salu hinnangul toimub praegu IT alal suur ülemaksmine, kuna pakkumine on selgelt suurem nõudmisest.

Andres Salu: "Enam hakatakse väärtustama hariduse ja paberitega spetsialiste. Mingi valdkonna konkreetsed teadmised pole enam nii olulised, tähtsamad on õppimisvõime, suhtlus- ja arendusoskus".

Mis see kõik õppurile maksma läheb?

Erinevatel hinnangutel on kooli õppemaks kindlasti rohkem kui 25 000 kr aastas.

Umbes nii suure summa ulatuses peab TÜ vastavalt Haridusministeeriumi hinnangule koolitama IT tippspetsialisti.

Peep Uba hinnangul on ühe õpilase maksumuseks uues koolis 40 000-45 000 kr aastas.

Samas ei pruugi kogu õppetegevuse rahastamine tulla ju õppemaksust - ka kooli sihtasutusel on omad võimalused.

Näiteks on Eesti Telekom juba eraldanud kolledži käivitamiseks 2 miljonit krooni.

Loota on, et teisedki Eesti IT-hariduse arendamisest huvitatud erafirmad panevad oma õla alla.

Tartu Ülikooli Vilistlaskogu korraldab tuluõhtu

Varje Sootak

TÜ Vilistlaskogu Tartu koondis korraldab järgmisel laupäeval, 5. veebruaril vilistlaskogu esimese tuluõhtu.

Ülikooli regionaaltegevuse peaspetsialist Aire Vähejaus, kust tekkis mõte taoline tuluõhtu korraldada?

Idee pakkus välja TÜ Saaremaa esindaja, ka teiste ülikooli esindajatega on sellest juttu olnud. Vilistlaskogu Tartu koondis leidis mõtte väga asjaliku olevat. Tartus elavad ülikooli vilistlased käivad küll kord kuus koos ja toimuvad kohtumised erinevate inimestega, kuid midagi suuremat pole seni korraldatud.

Tuluõhtu kontsert on mõeldud kogu linnarahvale, mitte ainult vilistlastele.

Mis on tuluõhtu eesmärk?

Tuluõhtust laekuvast rahast tahame moodustada stipendiumi paljulapselisest perest pärit üliõpilasele.

Tuluõhtul esineb folklaulja Kirile Loo. INTERNET

Stipendiumi statuudi kinnitas TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek ja selle suurus on 12 000 krooni.

Stipendiumi kuulutame välja ülikooli ajalehes kahe nädala jooksul pärast tuluõhtu toimumist.

Mis tuluõhtul toimub?

Ennekõike on tuluõhtu kontsertõhtu. Kontserdi esimeses pooles laulab folklaulja Kirile Loo, kes on Eestis väga vähe esinenud, kuid maailmas endale juba palju tuntust kogunud.

Teises pooles laulavad ülikooli vilistlane Silvi Vrait ning ansambel Noorkuu, kelle üks liige on meie üliõpilane. TÜ vilistlane on ka tuluõhtu juht Jaan Habicht.

Kirile Lood tuntakse meil vähe. Kes ta on?

Eestis on ta seni vähe esinenud. Folklaulja Kirile Loo õppis 1982-1988 Tallinna Muusikakooli lauluosakonnas. Saksa plaadikompanii Musikverlag andis 1994. aastal välja tema plaadi "Saatus", mida osteti päris palju. Mitmed riigid, nagu Itaalia, Prantsusmaa, USA ja Korea ostsid selle litsentsi. Teine album ilmus Hollandis 1999. aastal ning tõusis kiiresti edetabelis Worldmusic Charts Europe Top 10 kuuendale kohale.

Kirile Loo lauludes tuleb sageli ilmsiks dualistlik maailmapilt oma meheliku poolusega ning kontakt nende kahe maailma vahel, olgu siis seksuaalsel või spirituaalsel tasandil.

Mis lisaks kontserdile toimub?

Kuna peahoones pole praegu kohvikut, siis toimub õhtu seltskondlik osa enne kontserti ja vaheajal kahes kõrvuti asuvas auditooriumis. Seal saab suhelda oma ülikoolikaaslastega, vaadata videoprogrammi ülikooli ajaloost.

Toimub ka loterii, kus auhindadeks on ülikooli kirjastuse trükised, peauhinnaks TÜ fotoalbum.

Tuluõhtu pileteid saab osta TÜ infopunktist peahoone esimesel korrusel.

TARTU ÜLIKOOLI TULUÕHTU

Laupäeval, 5. veebruaril kl 18-21 on TÜ aulas tuluõhtu. Esinevad Kirile Loo, Silvi Vrait ja Noorkuu. Info ja piletid tel 375 603.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Näitleja ja lavastaja Elmo Nüganen räägib vabade kunstide professoriks kehastumisest
LK 3

Ülikooli kinnisvarade ajaloost ja tänapäevast
LK 2

Humanitaarteadlaste ümarlaua arutlusgrupp jätkab
LK 3

Täna on TÜ nõukogu istung

Tänasel TÜ nõukogu istungil arutatakse avatud ülikooli strateegiat, kinnitatakse mitu õppekava, rektori töö korraldamise alused, Skytte medali statuudi muudatused jm.

Nõukogu valib üldise ja mikroobibiokeemia professori (kandideerivad Eesti Biokeskuse vanemteadur, PhD Margus Pooga, TÜ keemilise füüsika instituudi vanemteadur, meditsiinidr Ago Rinken ja TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi vanemteadur, bioloogiakand Jaan Simisker), hematoloogia-onkoloogia prof (kandideerib hematoloogia erakorraline prof, meditsiinidr Hele Everaus) ja Eesti ajakirjanduse professor (kandideerib ajakirjanduse osakonna dots, PhD Epp Lauk).

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada töö- ja sotsiaalhoolduse prof Inge-Maret Orgo.

Nõukogu kavas on veel arstiteaduskonna meditsiiniõeteaduse osakonna ümbernimetamine õendusteaduse osakonnaks, nõukogu kevadsemestri tööplaani vastuvõtmine, TÜ nõukogu ajutise komisjoni moodustamine struktuuriüksuste põhikirjade, -määruste ja statuutide läbivaatamiseks jt küsimused.

Kanada suursaadik külastas ülikooli

Teisipäeval, 25. jaanuaril külastas Tartu linna ja Tartu Ülikooli Kanada suursaadik Eestis, Lätis ja Leedus Peter McKellar, kes alaliselt resideerub Riias.

Peter McKellar kohtus TÜ arendusprorektori prof Hele Everausi ning germaani-romaani filoloogia osakonna juhataja ja Põhja-Ameerika uuringute keskuse presidendi prof Krista Vogelbergiga. Kohtumistel arutati edasisi koostöövõimalusi.

McKellar on olnud OSCE suursaadik Viinis ja Ottawas Kanada Välisasjade ja Rahvusvahelise Kaubanduse Ministeeriumi Kesk- ja Ida-Euroopa osakonna direktor. Lisaks on ta Kanada välisteenistuse ridades töötanud Pariisis, Yaundis, Mexico Citys, Washingtonis jm.

UUDISED

Ülikooli külastas maavanemate kogu

Eile, 27. jaanuaril külastas Tartu Ülikooli maavanemate kogu, et arutada mitmeid ülikooli ja kõrgharidusega seotud teemasid.

Külaskäigul ülikooli tutvusid maavanemad Biomeedikumiga ning arutlesid haldusreformi, hariduskorralduse ning ülikooli regionaalpoliitika teemadel.

Maavanemad on käinud ülikoolis koos juba alates 1994. aastast. Peamised arutlusteemad on olnud riigi regionaalpoliitika ja ülikooli osa regionaalküsimuste lahendamisel.

Õpetajakoolituse seminari lõppkommünikee valmis

13. jaanuaril Tartu Ülikoolis toimunud õpetajakoolituse seminari lõppkommünikee kutsub üles koostööle Haridusministeeriumiga Eesti hariduse arendamiseks ning kitsaskohtade likvideerimiseks.

Leiti, et oluline on juurutada igapäevasesse koolipraktikasse aktiivse õppe meetodeid ning kasutada uusi õppemeetodeid (eriti infotehnoloogia baasil) nii tasemekoolituses kui täiendkoolituses, samuti tuleb kaasata õpetajakoolitusse praktikuid.

Puksoo auhind Endel Valk-Falgule

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja TÜ Raamatukogu väljaantava Fr. Puksoo auhinna pälvis tänavu Eesti Akadeemilise Raamatukogu restaureerimisosakonna töötaja, kunstiteaduste magister Endel Valk-Falk.

Žürii esimehe Malle Ermeli sõnul sai Endel Valk-Falk tänavuse auhinna metoodilise kogumiku "Ajastu stiilitunnuste säilitamine konserveerimisel. Gooti, renessanss- ja barokkstiil köitekunstis" (Tallinn, 1999) eest ning aastatepikkuse viljaka tegevuse eest köitekunsti ajaloo uurimisel ja köiterestauraatorite koolkonna kujundamisel Eestis.

Auhind anti kätte eelmisel reedel Puksoo päeval ülikooli raamatukogus.

Puksoo auhinda antakse välja 1990. aastast parima raamatuloo, raamatuteaduse, raamatukogunduse ja bibliograafiaalase töö autorile.

Seni on auhinna vääriliseks tunnistatud 15 uurijat.

TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse paremad tööd

Täna, 28. jaanuaril kell 12 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse "21. sajandi ülikool" paremate tööde näitus.

Näitusele Tartus eelnes maakonna paremate tööde eksponeerimine maakonnakeskustes.

Eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva tähistamiseks korraldatud üleriigilisest joonistusvõistlusest "21. sajandi ülikool" oli osavõtjaid kõikidest maakondadest.

Joonistusvõistlusele saadeti 952 tööd, enim joonistusi oli Harjumaalt, Tallinnast, Narvast ja Pärnumaalt. Arvukaim oli osavõtt just 6.-9. klassi õpilaste seas.

TÜ Ajaloo Muuseumis on üles pandud igast maakonnast 5 paremat tööd.

Ülikoolil on Tartus 33 kinnistut

Erki Tamm
TÜ haldusosakonna juhataja asetäitja

TÜ omandis on praegu 33 kinnistut Tartus ning kahe väljaspool Tartut paikneva kinnistu tagastamise nõudeõigus. Ette on valmistatud dokumendid veel 19 kinnistu ülikooli omandisse vormistamiseks.

Ülikool ei soovi enesele sellist vara, millele tal õigusi pole. Omandisse on vaja vormistada aga varad, mis kuuluvad õiguslikult ülikoolile ja mida ülikool kasutab oma põhikirjalise tegevuse tarbeks.

Ülikooli valduses oli nõukogude ajal mitu õigusjärgsete omanike hoonet, mis on tagastatud.

Academia Gustaviana

Kui ülikool 1632. aastal oma uksed avas, oli tema käsutuses 1630. aastal rajatud gümnaasiumi kahekorruselise hoone ülemine korrus. Hoone asus Maarja kiriku juures. Ilmselt tuleb seda otsida majandusmaja, peahoone kunstimuuseumi poolse tiiva otsa ja keemiahoone parempoolse nurga vaheliselt alalt. Hoone asus ehk praeguse Jakobi tänava kohal.

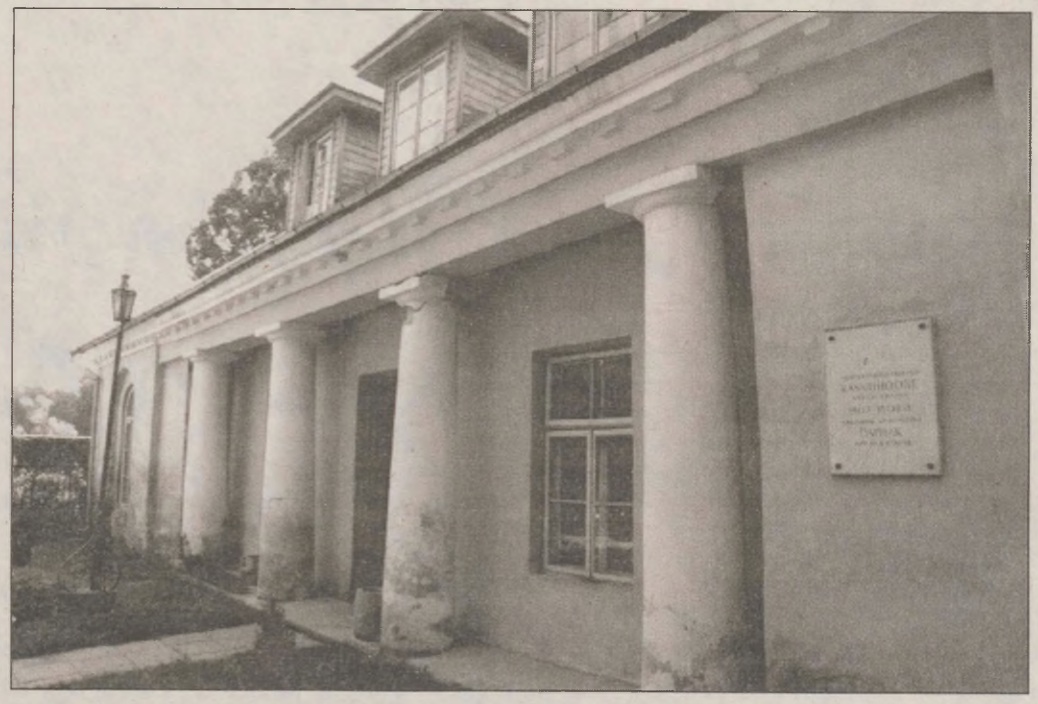
1638. aastal renditi ülikoolile praeguse vana kohviku kohal paiknenud Herman Raverdingi maja, kuhu paigutati raamatukogu, trükikoda ja arhiiv.

Kuna ülikooli hoone Maarja kiriku juures oli 1638. aastaks lagunemas, osutus sobivamaks Jaani kiriku vastas paiknev varem Laiuse mõisnikule Andreas Orzechowskile kuulunud kivimaja. Ülikool alustas seal pärast remonti tööd 1642. aastal.

Rootsiaegse ülikooli varad ei kuulunud ilmselt otseselt ülikoolile, vaid riigile. Academia Gustaviana puhul oli tegemist laialdast autonoomiat ja privileege kasutava, kuid ennekõike riikliku struktuuriga. Ülikooli ülalpidamise rahalised vahendid tulid ülikooli valitsemise alla antud Ingerimaa Kaporje läänis asuvate maavalduste majandamisest. Needki kuulusid tegelikult Rootsi riigile.

Keiserlik Tartu Ülikool

1803. aastal kinnistati ülikooli omandiks endise Maarja kiriku kohal asunud krundid ja "endine Tartu kindluse, Toomemäe ja Rootsi kiriku ase", mis hõlmas kogu praegust Toomemäge koos vahetu ümbrusega.

See botaanikaaia kasvuhoone ehitati aastail 1805-1808. MEELIS LOKK / POSTIMEES

1806. aastal kinnistati Anna von Rosenkampfi kingitud ala Emajõe ja Laia tänava ääres, kuhu rajati botaanikaaed.

Ülikool taasalustas oma tegevust M. J. von Bocki maja (Ülikooli 16) teisel korrusel, mille too oli andnud viieks aastaks tasuta kasutada. Renditi muidki maju.

Esimesteks päriselt ülikooli omandis olevateks hooneteks tuleb lugeda Ulila mõisnik Ungern-Sternbergilt 1802. aastal ostetud maja Rüütli tänava ja Suurturu nurgal (Raekoja plats 6) ning puitmaneeži.

Kuna ülikooli kasutatavad hooned paiknesid hajutatult ega olnud õppetööks sobivad ning 1803. aastal eraldati riigieelarvest ülikooli käivitamiseks 120 000 rubla, alustati juba samal aastal oma õppehoonete projekteerimise ja ehitamisega.

Ökonoomika, tehnoloogia ja tsiviilehituse prof Johann Wilhelm Krause juhatas ehituskomisjoni, olles nii projekteerija kui ehitustööde juhataja.

Tema eestvõttel valmisid 1803-1810 vana anatoomikum, Toomkiriku varemete kooriossa rajatud raamatukogu, kliinikute hoone, tähetorn jt.

Tsaariajal oli kinnisvara omanik ülikool, kuid selle omandamiseks, ehitustegevuseks ja hoonete kasutamiseks vajalikud summad tulid riigieelarvest ning raha saamisel olid tutvused Peterburis ja hea läbisaamine võimu ning selle teostajatega äärmiselt olulised.

ERKI TAMM
TÜ haldusosakonna juhataja asetäitja

TÜ kinnisvara koosneb õiguslikult ülikoolile kuuluvaist hooneist, mida kasutatakse põhikirjalise tegevuse tarbeks.

Ülikool ei käitunud kinnisvaraettevõttena, ehitustegevus ja kinnisvara haldamine oli suunatud põhitegevuse tagamisele.

EV Tartu Ülikool ja Tartu Riiklik Ülikool

Kui Tartu Ülikool 1919. aastal oma tegevust alustas, olid tema kasutada keiserliku ülikooli ajast säilinud hooned.

Ülikooli varade omandiõigusliku aluse sätestas EV Tartu Ülikooli seadus 1925. aastal, mis tunnistas ülikooli järjepidevust ega vaidlustanud eelmiste võimude ajast pärinevaid varalisi õigusi. Varade valitsemine kuulus ülikooli nõukogu võimkonda.

1940. aastal kuulus ülikoolile Tartus 28 ja selle ümbruses 2 kinnistut, maaüksused Saaremaal Lümandas ja Kihelkonnas ning Kastre-Peravalla metsandik, samuti pärandina saadud kinnistu Riias. 1940. aastal kuulutati maa ja suur osa hoonetest, ka ülikooli varad, riigi omandiks ning ülikoolil kadus reaalne võim oma varade üle.

Uusi õppehooneid ja ühiselamuid nõukogude ajal küll ülikoolile ehitati, kuid TRÜ oli vaid oma varade valdaja.

TRÜ kasutada olid ka üliõpilasorganisatsioonide vilistlaskogude hooned, samuti mõned eraisikutelt natsionaliseeritud maa-alad.

Kui kliinikud anti tervishoiuministeeriumile (1944) ning loodi EPA (1951), tuli ülikoolil loobuda mitme hoone kasutamisest.

Tänapäev

Omandireformi aluste seadus ja TÜ seadus sätestavad TÜle avalik-õigusliku juriidilise isiku staatuse, mis tähendab ka seda, et ülikoolil on õigus omada ja käsutada oma vara.

Ülikool on tegelnud oma kasutuses olevate seni riigivaraks olnud kinnistute (maatükk koos sellel paiknevate lahutamatute osadega, näiteks hooned) moodustamisega.

Tulevikku silmas pidades on ostetud mõningaid kinnisvaraobjekte, nagu näiteks Tähe 4 õppehoone kõrval asuv tühi krunt (Päeva 1), Tiigi 78 kõrval asuv krunt (Kastani 43).

Tartu linn on TÜ arendamiseks võõrandanud tasuta ülikoolile mitu hoonet ning kinnistu ühiselamukompleksi jaoks.

Kinnisvarade haldamine tähendab ennekõike nende korrashoidu ja kasutamisvõimaluste tagamist, samuti nende parendamist, mis on äärmiselt kallis tegevus.

Kinnisvara majandamisest

Ülikool peab looma oma struktuuridele normaalsed töötingimused.

Äärmiselt nappide rahaliste võimaluste piires on püütud siiski parimat, alustades suurt furoori tekitanud peahoone tualettide remondiga ja lõpetades viimastel aastatel käiku läinud maailmatasemel renoveeritud või ehitatud õppehoonete ja ühiselamuga, mis enam furoori ei tekitanud.

Kinnisvara on vaja majandada. Kui mingit ülikooli pinda keegi ülikooli seest kasutada ei soovi, võib seda rentida või võõrandada kui ülikooli põhitegevuseks mittevajalikku vara.

Rendiküsimusi otsustab TÜ ruumikomisjon, võõrandamist TÜ nõukogu.

Nii kinnisvara rendile andmine kui ka võõrandamine ja omandamine on normaalne kinnisvaraalane tegevus.

Praegu on ettevalmistamisel kinnistu Veski 34 võõrandamine, kus asus varem ÜMPI, kuid seoses selle ümberpaiknemisega Biomeedikumi jäi hoone vabaks.

Iga taolise sammu puhul tuleb kaaluda selle otstarbekust ülikooli kui terviku seisukohalt, samuti tulevikku silmas pidades.

Maailmatasemele pürgiv ülikool peab pakkuma maailmatasemel olmet nii oma töötajatele kui tudengitele.

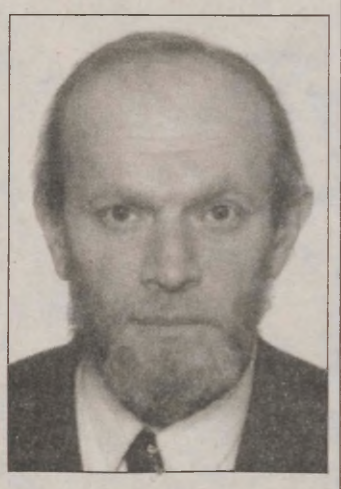
Haridusministeeriumi kavandatav eelarve kärpimine lööb valusalt lisaks ülikooli rahakotile ka kinnisvarade pihta.

Seetõttu tuleb suhtuda kinnisvarade olemasolusse ning nende haldamisse täie tõsidusega.

Ülikooli haldusosakond sellega just tegelebki.

ÕNNITLEME!

Prof Aleksander Žarkovski 50

31. jaanuaril tähistab oma esimest olulist juubelisünnipäeva TÜ farmakoloogia instituudi farmakoteraapia ja toksikoloogia professor Aleksander Žarkovski, kes lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1974. aastal, kaitses kandidaadikraadi 1978. ning doktorikraadi 1987. aastal. 1990. aastast töötab ta professorina.

Õppejõuna on ta initsiatiivikas ja nõudlik. A. Žarkovski on viibinud korduvalt täiendusel välismaal, töötanud ka Poolas, Inglismaal, Soomes. Ta on mitme rahvusvahelise erialaseltsi, teadusühenduse ja ajakirjade toimetuskolleegiumide liige ning tunnustatud oma ala ekspert. A. Žarkovski on farmakoloogia instituudis eriti aktiivselt arendanud uurimistöö metodoloogiat, täiustanud laboratoorset baasi.

1995. aastal rajas prof Žarkovski rakukultuuri labori, kus esmakordselt Eestis hakati kasutama uurimistöös närvirakkude kultuure.

Mitmed tema õpilased on kaitsnud kandidaadi- ja doktorikraadi, neid töötab ka Lätis ja Leedus.

Õnne ja edu soovivad kolleegid, õpilased ja arstiteaduskond

Vilve Raudiku juubel

28. jaanuaril on juubelisünnipäev TÜ kunstide osakonna vanemmetoodik Vilve Raudikul.

Tänapäevale iseloomuliku üks-päev-korraga elulaadi ja ülepeakaela tormamise tuhinas ei märkagi me sageli inimesi, kes ei püüa teiste seast silma paista. Kui asjad laabuvad, ei mõtle me neile, kes oma kohusetundliku ja asjaliku panusega on sellele kaasa aidanud.

Vilve Raudik on üks nendest, kellega on alati kindel ja usaldusväärne mistahes ülesannet täita ja kes paraku enamasti ikka annab endast rohkem teiste heaks, kui ise vastu saab.

Täna kasutame võimalust öelda talle südamlikud tänusõnad senise pikaajalise ja meeldiva koostöö eest ning soovime palju õnne ja edu ning ikka reibast ja uurivat vaimu!

Sõbrad ja kolleegid

Õppekulud veel ei vähene

Varje Sootak

Esmaspäeval, 24. jaanuaril arutas haridusminister Tõnis Lukas koos filosoofiateaduskonna õppejõududega õppe-eelarve võimalikku vähendamist.

Ministeeriumist saadetud kirjast selgus, et TÜ hariduseelarve võib väheneda ligi 10%.

Lukas lubas, et ülikoolidele saadetud kava veel ei kinnitata. Ettepanekud erialakoefitsientide tõstmiseks lubas ta valitsusele esitada enne riikliku koolitustellimuse allakirjutamist.

TÜ kuratoorium leidis, et õppekulude vähendamine ei võimalda täita TÜ-l tema ette seatud ülesandeid. Kuratooriumi esimehe Ülo Kaevatsi sõnul tuleks otsida konstruktiivseid võimalusi olukorra lahendamiseks.

SAMAL TEEMAL: Varje Sootak "TÜ hariduseelarve võib väheneda 10 protsenti" UT 21. jaanuar 2000

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Interdistsiplinaarsus tahab väärtustamist

Berk Vaher
TÜ filosoofiateaduskonna inglise filoloogia lektor

SAMAL TEEMAL: Berk Vaher "Interdistsiplinaarsus hakkab hoogu võtma" UT 14. jaanuar 2000

21. jaanuaril jätkas humanitaarteadlaste ümarlaua komisjon märgukirja arutamist. Seekord käsitleti erialade ja kontaktide arendamise struktuurseid ümberkorraldusi.

Filosoofiateaduskonna dekaani Birute Klaasi sõnul võiks interdistsiplinaarsust väärtustada ka kõrvaleriala mainimisega diplomil ja vastavate ainepunktide eraldi asetamisega akadeemilisel õiendil. Bakalaureuseastmes üle normi saadud kõrval- ja vabaainepunktide arvessevõtt kraadiõppes võib raskendada mõne teise ülikooli lõpetanu tulekut TÜ kraadiõppesse. Teiste ülikoolide kursuste konverteerimine TÜs arvestatavaiks on erialaprofessori pädevuses.

Filoloogia õppetoolide juures kultuuriuuringukeskuste arendamiseks on vaja teada teiste teaduskondade vajadusi. Keskuste pakutavate kursuste info peab olema kättesaadavam ja kursused tuleks siduda kõrvalainekavadeks. Kultuuriharidust on ülikoolis kindlasti vaja, ehk nagu Birute Klaas väljendus, ülikool ei tohi muutuda keeltekooliks.

Kultuurihariduse vajalikkusest

Mitmete (nt prantsuse keele ja skandinavistika) õppetoolide kaadriprobleemide lahendamiseks pakkus magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist Anita Kärner doktorantide väliskoolitustellimust. TÜ egiidi all saaks andekaid noori saata välismaiste partnerülikoolide kraadiõppesse õppemaksuta kolmepoolse lepinguga (TÜ, riik ja õppur). Kraadisaanu õppur peab naasma TÜ teenistusse.

Ümarlaua toetatavatest erialadest on TÜs nullilähedases seisus baltistika ja orientalistika. Eri teaduskondades pakutakse küll paari loengut, kuid puudub ühine keskus ja napib õppejõude õppekavade loomiseks, ehkki huvi on nii saatkondadel kui tudengitel.

Riiklik koolitustellimus pole rahuldavat vastust leidnud eurotõlkijate (kirjalik tõlge) osas. Ka sellealane programm vajab alles kinnitamist. Prof Peeter Toropi sõnul peaks kõikidele filoloogia tõlkeharudele toimuma ühine tõlketeooria koolitus.

Ümarlaua komisjon otsustas taas hakata edendama kontakte Humanitaarinstituudiga ning arendama suhteid Haridusministeeriumiga. Viimaselt oodatakse erialakoefitsientide määramise läbipaistvamaks muutmist, et ära hoida edasised finantseerimisega seotud segadused.

Loomisel Lotmani keskus

Peeter Torop tutvustas Lotmani keskuse loomise protsessi. Loodetavasti õnnestub välisfondide toel soodsalt osta Juri Lotmani rikkalik raamatukogu (ülikoolilt soovitakse abi ruumide leidmisel) ning läbi viia kraadiõpet tunnustatud külalislektorite abil. Kavandatud kursuste hulka kuuluvad komparativistika, visuaal- ja kirjandussemiootika, tõlketeooria, bio- ja ökosemiootika. Dots Arne Merilai avaldas lootust, et reaalteadlaste huvi semiootika vastu võib aidata Lotmani keskusest kujundada eraldi õppekavaga üksuse, kus suurem rõhk oleks loogikal ja analüütilisel keelefilosoofial.

Arutati ka üleülikooliliste üldainete blokki. Sellisteks üldaineteks on pakutud filosoofiat ja riigikaitset, kuid kaalumisel on ka võõrkeel üldainena ning sissejuhatused semiootikasse ja maailmakirjandusse.

Üldainete blokk muudaks ülikoolis õpetamist ja õppimist vähem teaduskondadesse suletuks. Samas tekib probleem teaduskondade õppekavadega – vastavad ainepunktid võivad tulla erialaste õppekavade arvelt.

Ristimispeol osalesid koos kolledziperega ka külalised Tartust. TANEL MAZUR

TÜ Narva Kolledži tudengid tähistasid Tatjana päeva

Leane Morits

Esmaspäeval, 24. jaanuaril tähistasid kaks ja poolsada Narva kolledži üliõpilast Tatjana päeva. Kolledži üliõpilased kannavad sellest päevast Narva linna värvides sini-kollast teklit. Tekli värvid sümboliseerivad vastavalt linna vapi statuudile merd ja küpset viljapõldu.

Tatjana päev on vene üliõpilaste pidupäev, mille traditsioon ulatub tagasi esimese Vene ülikooli, Moskva ülikooli asutamise aega 1755. aasta 25. jaanuaril, mis kirikukalendris on pühaku Tatjana päev.

Esmaspäeval toimus Narvas üliõpilaste tõrvikurongkäik, mille eesotsas sammus kolledži direktor Katri Raik.

Sellele järgnes rebaste ristimispidu Hermanni kindluses ja õhtu lõppes meeleoluka peoga klubis Studiosus.

Teatriloengud tõid tudengeile vaheldust

Varje Sootak

Aasta aega pidas Tartu Ülikoolis vabade kunstide professorina loenguid Tallinna Linnateatri peanäitejuht ja lavastaja Elmo Nüganen.

Kelleks tahtis näitleja ja lavastaja Elmo Nüganen lapsepõlves saada?

Näitlejaks või advokaadiks.

Mis võis lapsepõlvemaal Jõhvis näitleja elukutseks tõuke anda?

Ida-Virumaalt pärit inimestel on ehk suurem tarvidus ilu ja harmoonia järele, sest kuigi loodus on seal väga ilus, on elu tuhamägede taustal üsna troostitu. Sealt tulnud loomeinimeste kunst on enamasti elujaatav.

Teist ei saanud kohe näitlejat?

Tallinnasse kolinuna püüdsin keskkooli ajal teatrikooli minemise soovi endas maha suruda. Tagantjärele tean, et põhjuseks oli mu enesearmastuse võimalik lüüasaamine. Kartsin, et ei saa sisse. Arvasin, et enesepettuses on parem elada ja õppisin hoopis tehnikakoolis meeste ülerõivaste rätsepaks. Aga siis hakkasin hirmuga mõtlema, et kas ma pean terve elu Singeri masinaga vuristama ja astusin Pedagoogilise Instituudi näitejuhtimise erialale. Õppisin seal ühe aasta.

Pärast kaheaastast sõjaväeteenistust läksime peda viie armeest tulnud noormehega teatrikooli teise kursuse järelkonkursile. Kolm meist sai sisse.

Ja pärast lõpetamist läksite provintsi.

Valisin teadlikult Ugala. Teadsin, et kui mul tekib mõni idee, saan seal lavastada ja et ka näitlejana leian tööd. Kui tehti pakkumine tolleaegse Noorsooteatri peanäitejuhiks, ütlesin mitu korda ära.

Olete rohkem näitleja või lavastaja?

Arvan, et minus on näitlejaverd: kui satun publiku ette, käivitun. Aga on olemas ka lavastajatüüp, rahulikum, ujedam, kes ise esineda ei tahagi. Nähtavasti moodustavad need pooled minus ühe terviku.

Eestis on palju näitlejaharidusega lavastajaid. Peaaegu kõik on ka ise head näitlejad. See on Eesti teatri eripära, mida ma kusagil maailmas kohanud pole.

Kas Teil on kõrgemas lavakunstikoolis oma kursus?

Olen 20. lennu juhendaja.

Kas Tartus õpetatavad tudengid erinevad neist?

Tudengid on tudengid, ei oskaks eriti suurt vahet tuua.

Mida andis Tartu-aasta?

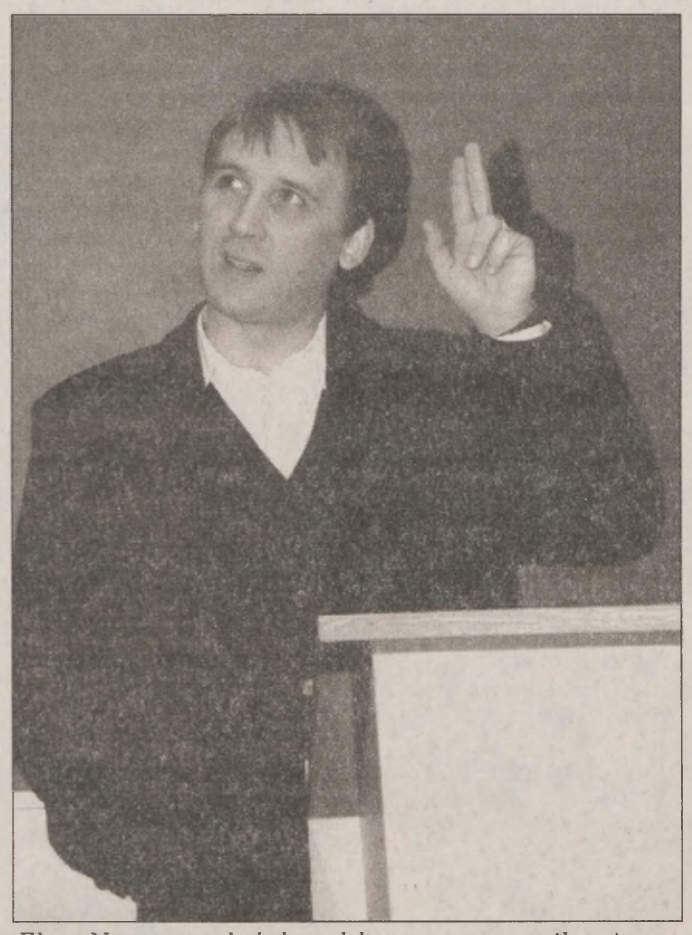
Algul ma ei olnud selleks valmis, pelgasin ja ütlesin ära.

Lükkasin seda aega edasi, nagu me ikka elus probleeme edasi lükkame.

Kui filosoofiateaduskonna dekaan Jaan Ross uuesti tuli, võtsin pakkumise vastu.

Olin siis juba teatrikoolis õppejõud, nii et mingisugune kogemus, moraalne õigus mul õpetada oli. See oli küll tundmatus kohas vette hüppamine, aga koht oli õige.

Kõige olulisem põhjus, mis mind selleks sundis, oli võimalus korrastada oma mõtteid ja formuleerida tähelepanekuid, milleks varem ei olnud aega või põhjust. Aga mõtteid aina kuhjus ja kuhjus ning ühel hetkel tuli "kirjutuslaud korda teha".

Elmo Nüganen tahab kevadel vanas anatoomikumis Tšehhovi loomingut lahata. KALJU TISLER / SÕNUMILEHT

ELMO NÜGANEN (SÜND 1962)

1982-1883 õppis Tallinna Pedagoogilises Instituudis näitejuhtimist
1988 lõpetas Eesti Muusikaakadeemia Kõrgema Lavakunstikooli *cum laude*
1988-1992 Ugala teatri näitleja
1992. aastast Tallinna Linnateatri peanäitejuht ja lavastaja

Mida õpetasite?

Teemad puudutasid näitlejaks ja lavastajaks olemist, lavastamist, teatrikoolitust jmt. Tung oli suur ja kaasa tuldi väga hästi.

Oli isegi selliseid juhuseid, kui pooltühja bussiga Tallinnast Tartu sõites ütles naaber, et tuleb minu loengule. Selle peale öeldi eest ja tagant, et meie ka.

Mida arvate sellisest kunstide õpetamisest ülikoolis, kus ühe aasta peab loenguid kirjanik, teise kunstnik jne?

See on üliõpilastele vaheldus nagu teatris või näitusel käimine. Neid loenguid ei ole vaja sellepärast, et muidu jääks akadeemiline haridus poolikuks. See on vaheldus vaadata mõningatele asjadele teise kandi pealt, ka tuulutada ennast.

Mitmed on mulle öelnud, et käisid seal oma mõtteid korrastamas - mõtlesid oma mõtteid, mis neil loengu ajal ühe või teise teema puhul tekkisid.

Minu meelest on see väga huvitav ja vajalik, kui tudengid puutuvad aeg-ajalt kokku kirjaniku, muusiku, kunstniku või mõne teise ala loomeinimesega.

Kas Eestis on vähe näitlejaid või on neid üle?

Kindlasti on üle. Näitlejaks õppida tahavad paljud. Mõneks ajaks vastuvõttu katkestada poleks ka õige - katkeks järjepidevus, õpetamine ise. Otstarbekas oleks ehk tudengite arvu vähendada.

Minu meelest käitub eesti teater noorte suhtes küllaltki vastutustundetult – ta on varmas noori ära kasutama, aga ta ka tüdineb neist kiiresti. Paari lavastuse järel võtab jälle uusi ja unustab eelmised hoopis ära. Samas ei ole sinna midagi parata, näitlejaid on palju.

Kuidas ise talitate?

Kui ühiskonnas on midagi paigast ära, tuleb vaadata, et vähemasti perekonnas oleks asjad korras. Nii on see ka teatris.

Püüan Linnateatris tasakaalu hoida, kuigi see on väga keeruline. Kõigele lisaks on näitlejail omad plaanid oma arenguks, nagu ka lavastajail selleks, kuidas see või teine näitleja areneks, ja mis lavastajale endale huvi pakuks.

Kas teatrikriitika aitab Teid?

Sellist, mis aidanud on või kaasa mõtlema pannud, on vähe. Paari kriitikut, kes kahjuks harva kirjutavad, usaldan küll.

Muidugi on ka teistsugust kriitikat, mis ei olegi niipalju tegijatele mõeldud kui pigem kriitikuile endile.

Mis tõukas Hamletit lavastama?

Mõtlesin meie publiku peale, et ta avastaks enese jaoks selle Shakespeare'i näidendi. Et kummutada temas eelarvamus, nagu oleks Hamleti lugu midagi kauget, võõrast, tavalisele inimesele arusaamatut; et see on kõrge ja kättesaamatu kunst.

Mida praegu lavastate?

Praegu on väike hingetõmbepaus. Tahan oma kursusega teha lugu, kus nad aru saaksid, kui hea tunne on laval olla, et nad ei läheks sinna hirmu ja paanikaga.

Kevadel tahaksin Tartus vanas anatoomikumis lõpetuseks pidada loengu Tšehhovist koos mõne teise näitlejaga. Tšehhov, kes oli arst, sobiks sinna väga hästi, eks ta lahkas inimesi ka oma näidendites.

UUDISED

Raamatukogus on arhitektuurinäitus

TÜ Raamatukogus saab näha ulatuslikku arhitektuurinäitust "95 96 97 98 99".

Eesti Arhitektide Liidu näituse pealkiri tähendab aastaarve 1995-1999, mis tähistavad Eesti arhitektuurielu iga-aastast aastapreemiate jagamist.

1980ndate aastate lõpus loodi A. Kotli nimeline arhitektuuripreemia ja noore arhitekti preemia. 1990ndate aastate algul traditsioon katkes. 1994. aastal loodud Kultuurkapital taastas preemiate väljaandmise korra. Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapital annab praegu välja aastapreemiaid arhitektuuri, sisekujunduse ja arhitektuurialase tegevuse eest.

Näitus käsitleb aastail 1995-1999 preemiatele kandideerinud ja preemiatega pärjatud töid fotodel.

Väljapanekut saab vaadata 4. veebruarini.

Ajaloomuuseumis näitus pandadest

TÜ Ajaloo Muuseumis avati kolmapäeval, 26. jaanuaril näitus "Panda".

Välja on pandud fotod hiidpandadest ja teistest haruldastest loomadest Hiinas. Vaadata saab ka Rein Kuresoo haruldaste loomade joonistusi Eestis ning Euroopas.

Museoloog Terje Lõbu ütles UTle, et muuseumi pedagoogikeskusesse oodatakse lasteaedade lapsi ja algklasside õpilasi näitusel nähtut joonistama. Joonistuspaber ja rasvapliiatsid on muuseumi poolt.

Lastejoonistused pannakse kevadel näitusele ning parimatele töödele on auhinnad.

Näitus jääb avatuks 13. veebruarini.

TAM meenutas ajaloolist proovi

Eile, 27. jaanuaril korraldas Tartu Akadeemiline Meeskoor (TAM) ajaloolise lauluproovi "88 aastat meeskoori esimesest proovist".

Esimene proov oli 1912. aastal EÜS-i majas koori asutaja ja esimese dirigendi Juhan Simmi käe all. Samas kohas toimus ka eilne proov.

Koori juhatuse liikme Argo Sooni sõnul meenutasid mitmed TAMi veteranid omaaegseid esinemisi.

Proovi ajaks oli välja pandud koori fotoalbumeid, külalis- ja esinemisraamatuid, atribuutikat, helisalvestisi jm.

Kooris laulavad TÜ ja EPMÜ üliõpilased, õppejõud ning vilistlased. TAM-i dirigent on alates 1974. aastast koori kauaaegse dirigendi Richard Ritsingu poeg, helilooja Alo Ritsing.

Vabadussõja filmid kinos Illusioon

3. jaanuarist 2. veebruarini korraldas Eesti Muinsuskaitseselts Tartu rahu 80. aastapäevale pühendatud mälestuskuu, mis kulmineerub juubelipidustustega Tartus.

Kinos Illusioon näidatakse kolmapäeval, 2. veebruaril vanu kroonikafilme Vabadussõjast.

Eriti haruldane on Soome arhiivist pärinev film põhjanaabrite vabatahtlikest meie iseseisvussõjas. Näidatakse nii tummkui ka helifilme.

Enne filmikava algust esineb sõjalauludega ansambel Untsakad. Filmid juhatab sisse ajaloolane, Eesti Muinsuskaitse Seltsi liige Küllo Arjakas.

TEADMISEKS

Maksuvabast tulust

Alates 1. jaanuarist on uue tulumaksuseaduse järgi residendist füüsilise isiku maksuvaba tulu kalendriaastas senise 6000 kr asemel **9600 kr** ning igakuine maksuvaba tulu on senise 500 kr asemel **800 kr**.

Tulumaksuseadusest on välja jäetud põhimõte, et tulumaksu kinnipidamisel arvatakse igas kalendrikuus maksuvaba tulu maha töötaja põhitöökohal. Alates 1. jaanuarist on töötajale, kes töötab korraga mitmes kohas, sh ka töötamine avalikus teenistuses või juriidilise isiku juhtimisorgani liikmena, antud õigus valida nendest töökohtadest üks, kus ta lubab maha arvata igas kalendrikuus 800 kr. Oma valikust peab ta sellele tööandjale kirjalikult teatama. Sellise kirjaliku teate puudumisel ei ole tööandjal õigust tulumaksu kinnipidamisel maha arvata igakuiselt tulumaksuvaba miinimumi.

Kui töötaja ei ole teinud valikut ega kirjalikult informeerinud ühtegi tööandjat maksuvaba tulu mahaarvamiseks, tehakse vastav tagasiarvestus 2000. aasta tuludeklaratsiooni esitamisel.

Seevastu töötaja, kes on andnud rohkem kui ühele tööandjale õiguse temale tehtud väljamaksetelt tulumaksu kinnipidamisel maha arvata 800 kr, peab hiljem talle väljamakstud tuludelt seadusega ettenähtust vähem kinni peetud tulumaksu koos viivistega ära maksma.

Hõlbustamaks kirjalike teadete esitamist, saadame järgmisel nädalal struktuuriüksustesse **nn kollektiivsete avalduste vormid**.

Nii saab iga töötaja väljendada oma allkirjaga soovi tema palgalt tulumaksu kinnipidamisel igakuiselt 800 kr mahaarvamiseks. Palume need tagastada **11. veebruariks.** Uutel tööleasujatel palub Tartu Ülikool juba lepingu sõlmimisel täita personaliosakonnas vastava kirjaliku avalduse.

TÜ personaliosakond

STIPENDIUM

Ruth Käbini nimeline stipendium

Ruth Käbini nimeline stipendium toetab TÜ arstiteaduskonna põhiõppe edukate üliõpilaste õppe- ja teadustööd.

Stipendiumi moodustavad Ruth Käbinilt arstiteaduskonnale annetatud raha intressid.

Kandideerijatel esitada arstiteaduskonna dekanaati 15. veebruariks järgmised dokumendid: CV koos põhjendusega stipendiumi taotlemiseks, teaduskonna poolt kinnitatud hinneteleht koos keskmise hinde äramärkimisega, osavõtt teadustööst/praktikast kliiniku volontäärina ning juhendaja arvamus, ühiskondlik tegevus, enesetäiendamine väljaspool akadeemilist programmi.

Stipendium antakse kätte iga aasta 1. septembril kuni kolmele üliõpilasele.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

"Kooliteed",
koostanud ANTS JÄRV JA ELLEN VÄRV

Koolipõlvest on kirjutatud nii palju ja nii hästi, et võib tunduda nagu polekski enam midagi lisada. Kullafondi kuuluvad O. Lutsu, A. Kitzbergi ning A. H. Tammsaare värvikad ja tõepärased kirjeldused, mis on vorminud mitme põlvkonna ettekujutust sajanditagusest koolielust.

1995. aastal korraldas Eesti Rahva Muuseum kooliainelise teatmematerjali kogumise võistluse, kuhu laekus üle 300 kooliteemalise töö. Vanima vastanu sünniaasta oli 1895, noorimal 1981. Töid laekus üle Eesti, neid säilitatakse Eesti Rahva Muuseumi arhiivis.

Käesolevasse kogumikku on valitud kümme lugu, mille autorid on sündinud Eesti Vabariigi ajal. Nendes kirjeldatakse eestiaegset kooli, mõned lood ulatuvad järjega sõjaaega ning sõjajärgsetesse aastatesse.

Käesolev raamat võimaldab sissevaadet ühte ajastusse, olles omamoodi jätkuks Paunvere ja Mauruse kooli lugudele. Raamatu koostajad loodavad, et kogumik toob sajandi esimese poole tänapäeva koolis käijatele lähemale, vanematele aga pakub võimalust retkeks oma lapsepõlve aegadesse.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

ALDID JA TENORID, TULGE LAULMA!

Tartu Ülikooli Kammerkoor ootab uusi lauljaid tenori ja aldi häälerühmadesse. Proovilaulmine toimub 9. veebruaril kell 20 peahoone aud 128.

Ette valmistada üks laul. Ees on kohe kontsertreis.

Info: 250 63 076, Indrek Mustimets

ABIKS TUDENGILE

Üliõpilaste toimetulekutoetusest

Toimetulekutoetust võivad taotleda kõik EV territooriumil elavad isikud (perekonnad), kelle kuusissetulek on alla Vabariigi Valitsuse kehtestatud toimetulekupiiri.

Toetuse taotlemise ja määramise aluseks on kuusissetulek, mis jääb isikule (perekonnale) pärast alatise eluasemega seotud alatiste kulutuste katmist normpinna ulatuses.

Kui suur on toimetulekupiir?

Üheliikmelise perekonna toimetulekupiir on 500 kr, kaheliikmelisel perekonnal peab pärast eluasemekulude katmist alles jääma 900, kolmeliikmelisel 1300 kr jne. Toetusena makstakse sellest summast puudu jääv osa.

Kuusissetulekuna arvestatakse kõigi antud elamispinnale sissekirjutatud ühte perekonda kuuluvate inimeste kuusissetulekuid.

Normpinnaks loetakse 18 m^2 iga inimese kohta ning lisaks 15 m^2 perekonna kohta. Normpinda ületava elamispinna eest kompensatsiooni ei maksta. Ühiselamuüürina arvestatakse taotleja makstavat osa.

Ühe m^2 kohta makstava toetusraha piirmäära kehtestab kohalik omavalitsus. Tartus kompenseeritakse kütteperioodil kuni 28 kr/m^2, mitteküteperioodil kuni 17 kr/m^2.

Kuidas toetust taotleda?

Üliõpilased, kelle elukoht on registreeritud väljaspool Tartut, saavad toetust taotleda elukohajärgses omavalitsuses.

Tartus saab tudeng toimetulekutoetust taotleda juhul, kui tema elukoht on registreeritud Tartus ning ta on kantud Tartu linna elanike registrisse. Taotlus tuleb esitada elukoha sotsiaalabiosakonna piirkonnakeskusesse:

- Rahu, Rahu 8-8, tel 470 956, 475 884 – Õnne tn paaritute numbritega majad, Võru alates 108 ja 53 ning Turu alates 35;
- Ülejõe, Staadioni 48 (II k), tel 333 852 – Raadi-Kruusamäe, Ülejõe kuni Raatuse paarisnumbritega majad (kaasa arvatud);
- Nõlvaku, Nõlvaku 13-2, tel 487 760 – Annelinn alates Kalda tee 22, Anne 71,73, 75, 77, 79, 80-90, 92, Jaama alates 171 kuni Annelinna lõpuni (Ihaste kaasa arvatud);
- Annelinna, Kalda tee 4-2, tel 480 882, 480 861 – Raatuse paaritute numbritega majad kuni Kalda 20 (kaasa arvatud), Jaamamõisa, Rõõmu tee;
- Riia, Riia 18 (II k), tel 427 622 – Veeriku, Tammelinn, Ränilinn, osa Karlovast, mis piirneb Riia ja Õnne tänava paarisnumbritega, Turu 1-19 ning raudteega;
- Tähtvere, Veski 35, tel 421 244 – Emajõe, Tiigi, Riia paaritute numbritega majad 1–41, Vaksali ja Tammsaare tänav.

Piirkonnakeskuste vastuvõtuajad: E 9-12, 15-18; T, N, R 9-12, 13-16; K 8-12, 13-16.

Jooksva kuu eest on võimalik toetust saada, kui seda taotletakse enne 20. kuupäeva.

Ülikoolist vajab üliõpilane toetuse saamiseks dekanaadist tõendit üliõpilasstaatuse ja stipendiumi saamise/mittesaamise kohta. Stipendiumitõend peab olema näidatud eelneva kuu kohta.

Erakorter või ühiselamu

Üürilepingu alusel erakorteris elav sissekirjutusega tudeng või korteriomanik peab toetuse taotlemiseks elukohajärgsesse sotsiaalabiosakonda esitama: passi, tõendi üliõpilasstaatuse ja stipendiumi saamise/mittesaamise kohta; elamuvaldaja makseteatise eluasemekulude kohta (üürnikule kirjutab teatise elamispinna omanik ja kinnitab oma allkirjaga), tõendi elukoha registreerimise kohta Tartus (tõendi saab registriteenistusest Küüni 5, tel 441 307), üürniku üürilepingu ja selle koopia, panga kontonumbri ja kohapeal täidetava avalduse.

Ühiselamu elanik peab sotsiaalabiosakonda kaasa võtma: passi, tõendi üliõpilasstaatuse ja stipendiumi saamise/mittesaamise kohta, elamuvaldaja makseteatise eluasemekulude kohta (üliõpilaskülast), tõendi elukoha registreerimise kohta Tartus (tõendi saab registriteenistusest), varaüürilepingu ning koopia selle tiitellehest ja panga kontonumbri. Avaldus tuleb täita kohapeal.

Ühiselamu elanik, kel sissekirjutust ei ole, peab kõigepealt end välja kirjutama senisest elukohast ning siis pöörduma linnavalitsuse elanike registriteenistusse Küüni 5 I korrusel, kust saab sissekirjutusblanketi, mille kinnitab üliõpilasküla majutusosakond.

Kinnitatud blanketiga on vaja minna tagasi registriteenistusse, kus vormistatakse ajutine sissekirjutus. Registriteenistusest on vaja hankida ka tõend elukoha registreerimise kohta Tartu linnas.

Ülle Kapsi
üliõpilasnõustaja

Kevadsemestri õpingukava koostamine

31. jaanuariks on vajalik registreeruda õppeainete kuulajaks ja esitada 1999/2000. õppeaasta kevadsemestri õpingukava.

Andmeid 1999/2000. õppeaastal õpetatavate õppeainete kohta on võimalik saada veebist aadressil **http://oppe.admin.ut.ee/ained/**;

trükikujul kataloogist **"Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd 1999/2000"**, mis on müügil TÜ Raamatupoes ning tutvumiseks saadaval TÜ Raamatukogus, õppe- ja üliõpilasosakonnas ning teaduskondade dekanaatides.

Ülikooli tunniplaanid, mille andmed on jõudnud kesksesse andmebaasi, on kättesaadavad veebis aadressil http://oppe.admin.ut.ee/tunniplaan/

Traditsiooniliselt ripuvad tunniplaanid ka teaduskondade infostendidel.

Õppekorralduseeskirja saab lugeda aadressil http://www.ut.ee/Admininfo.html.

Õppe- ja üliõpilasosakond

ACTA DIURNA

31. jaanuaril kell 9-13 toimub Tähe t. 4 aud. 207 **Soome-Eesti ühisseminar keskkonnafüüsikast**. Helsingi Ülikooli teadlastelt on kavas seitse ettekannet atmosfääri aerosooli teemadel. Kontakt: Jaan Salm, telefon 375 555, e-post Jaan.Salm@ut.ee.

31. jaanuaril kell 11 algab Maarjamõisa Haigla (L. Puusepa 8) prof A. Linkbergi nim. Auditooriumis **arstide vabariiklik täienduskonverents** "Kliinik 2000". Konverents kestab 2. veebruarini.

31. jaanuar–7. veebruar on üliõpilastel **semestri vaheaeg**.

TEATED

4. veebruaril kell 16 algab rektoraadis ülikooli **pensioneerunud töötajate austamine**. Info: Indrek Ibrus, 375 682.

Alates 5. veebruarist hakkab taas **suusabuss** sõitma **Käärikule** igal laupäeval sõltuvalt ilmast. Väljasõit Tartust 10.00 Vanemuise alumisest parklast, tagasi kell 16.00. Ühe inimese hind 50.-, laps 25.-, koolieelikud tasuta. Info: Karine Tammik, 375 370.

VÄITEKIRI

3. veebruaril kell 10.15 kaitseb Riia 23 B–218 botaanika ja ökoloogia instituudi magistrant **Anneli Tamm magistritööd** "Rohttaimede klonaalne kasv suktsessiivsetes taimekooslustes". Juhendaja dots Kalevi Kull, oponent teadur Laimdota Truus (MSc, Ökoloogia Instituut, TPÜ). Info tel 376 221.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Prince Valiant", Saksamaa/Suurbritannia, rež Anthony Hickox, kl 12.30.

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger. Kl 14, 20.

"Loch Ness", Suurbritannia 1995, rež John Henderson, komöödia helge peaga edutust ameerika teadlasest; kl 16.

"Kuninganna Elizabeth", PolyGram Filmed Entertainment, ajalooline draama, peaosas Cate Blanchett, kl 18.

"Elav liha", Hispaania/Prantsusmaa, rež Pedro Almodovar (alla 14-aastastele ei soovitata), kl 22.

NB! Kolmapäeval, 2. veebruari kl 12, 14 ja 18 **lühiprogramm "Tartu rahu 80"**. Fuajees näitus Johan Laidonerist.

Tartu Ülikooli peahoones ruumis 120 töötab

ÜLIÕPILASNÕUSTAJA,

kelle poole võib pöörduda
info ja nõuande saamiseks
õppetööga seonduvates probleemides

igal tööpäeval kl 9-12, 13-16.
Tel 375 627, e-post: yk@ut.ee
http://www.ut.ee/tuutorid/

TARTU LASTETEATRIS

L 29. jaan kl 12 W. Huygen "Päkapikk on päkapikk".

P 30. jaan kl 12 Heino Väli "Päevakoer ja peegel"
Etendus on lastele alates neljandast eluaastast. Kestus 40 minutit, ilma vaheajata.

L 5. veebr kl 12 E. Wigström, P. Lüsander ja S. Osten "Prints muretu". Etendus lastele koolieast alates, vaheajata, kestab 1 tund 15 minutit.

P 6. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
Eesti loomamuinasjutud. Etendus alates 3.-4. eluaastast ilma vaheajata 1 tund.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulisте teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Avh
RT
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 4. veebruar 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 5 (2000) TASUTA

TÜ kliinikud said kindla katuse alla

Krõõt Nõges

Sarnaselt muu maailma ülikoolide diplomieelse ja -järgse arstiõppe baasidele on korrastunud TÜ Kliinikumi struktuur.

Varem olid haiglad iseseisvad juriidilised isikud ning üheksakümnendate alul loodud kliinikum oli vaid neid lõdvalt ühendav katusorganisatsioon.

Nüüd on aga loodud endiste haiglate baasil ühtne organisatsioon, sihtasutus TÜ Kliinikum, mis on üles ehitatud erialakliinikute põhimõttel. Endised haiglad ja raviasutused on praeguseks oma vara kliinikutele üle andnud.

Olulisem muudatus on arstõppejõududelt nii ravi-, teaduskui õppetöö tegemise nõue ning tugi- ehk haldusteenistuse muutmine tsentraalseks.

Kliinikumi infojuhi Kristi Taela hinnangul ei ole tudengite, internatuuri- ja residentuuriõppuritele ning patsientidele tuntavaid muutusi toimunud.

Haldus- ja tugiteenistuste reform

Eelmise aasta alguses korrastati haldus- ja tugiteenistused. Kui varem oli igal raviasutusel oma raamatupidaja, köök, personaliarvestajad, siis nüüd loodi ühtsed kesksed teenistused. Eesmärgiks oli rajada siseklientidele põhinev süsteem, mis toimiks võimalikult paindlikult ja efektiivselt.

Näiteks praegu toimub kliinikumis üleminek ühtsele infotehnoloogia süsteemile. Psühhiaatriakliiniku juhataja Veiko Vasara sõnutsi on IT programmide ühtset arendust võimalik teha tsentraalselt. "Varem oleks üks haigla oma IT arendamisega vajalikul tasemel ning ulatuses jänni jäänud".

Haldusteenistuste korrastamisest on poole aastaga kokku hoitud umbes 9 miljonit krooni. Saadud kokkuhoid võimaldab tõsta kliinikutes ja meditsiiniteenistustes töötavate arstide ja õdede palka.

Kliinikumis on varasemast tihedamalt seotud ravi-, teadus- ja õppetöö.

TÜ KLIINIKUM

- **suurim tervishoiuorganisatsioon Eestis, ainus diplomieelne arstiteaduse õppebaas**
- **annab tööd kokku ligi 3 768 inimesele, nendest 609 on arstid ja 504 arst-õppejõud ning 221 residendid-internid**
- **aastas 540 000 üliõpilastundi**
- **aastas 500 000 ambulatoorset külastust**
- **1400 ravivoodit**
- **1999. a käive 460 miljonit krooni**

Muudatused kliinikumis

1999. aasta sügisel ühtlustati kliinikute struktuur arstiteaduskonna omaga, praeguseks on kliinikumis 17 erialakliinikut, 7 meditsiinilist teenistust (sh ühendlabor, apteek, radioloogiateenistus, verekeskus jt) ning 10 haldusteenistust (toitlustus, raamatupidamine, analüüsi-marketingiteenistus jne). Konkursside teel valiti erialakliinikute juhatajad, direktorid.

Kliinikud on muutunud ülikoolikeskseks

Varem oli kliinikumi juhatuse liikme Urmas Siiguri hinnangul näiteks haigla osakonna juhataja jaoks esmane haigete ravi ning õppetöö võis olla mõnevõrra tagaplaanil.

TÜ lastekliiniku juhataja pediaatria professori Tiina Talviku sõnul on organisatsioon muutunud oluliselt ülikooli- ja patsiendikeskseks.

Tihedamalt on seotud ravi-, teadus- ja õppetöö. Näiteks on arst-õppejõududel lisaks ravimise nõudele ka õpetamise ja teadustöö tegemise kohustus. Varem polnud Kristi Taela sõnul teadus- ja õppetöö graafikut, mis nüüdseks on tehtud. "Kui ootame tulemuslikku teadustööd, siis tuleb selleks ka tingimused luua." Samuti on nüüd paljud osakonnajuhatajad dotsendid või assistendid.

Seega on side teaduse ja õppetööga varasemast oluliselt suurem.

Suurem motivatsioon pingutamiseks

Oluliseks muutuseks on nii kliinikute juhtide, osakonnajuhatajate kui arstide ametikohtade muutmine valitavateks, mis on tekitanud avatuma õhkkonna. Urmas Siiguri sõnul on avatud konkurentsi tingimustes ka rohkem motivatsiooni pingutamiseks.

Sel talvel toimunud konkurssidest saab järeldada, et arstina töötamine on endiselt prestiižne. Arst-õppejõu 404le kohale laekus kokku 495 avaldust, seejuures 79 avaldust esitasid arstid, kes ei töötanud kliinikumis. Keskmine konkurss ühele kohale oli 1,48 avaldust. Suurim oli see spordimeditsiini ja taastusravi kliinikus (2,94), silmakliinikus (1,89) ja psühhiaatriakliinikus (1,84).

Paraneb infolevi

Ühise katuse alla koondamine parandas kliinikute infolevi. Ilmumist on alustanud Kliinikumi Leht, mis on populaarne nii asutuse töötajate kui ka maakondade arstide hulgas.

Üks Lõuna-Eesti maakonnaarst tellis pärast lehe ilmuma hakkamist 24 eksemplari juurde.

Valminud on kliinikumi kodulehekülg (www.kliinikum.ee), kust lisaks üldinfole saab lugeda uudiseid organisatsioonis toimuva kohta. Samuti on käivitamisel intranet, mis peaks parandama info liikumist kliinikumi sees.

Peatselt uus kliinikumihoone?

Praegu on kliinikumil üle Tartu laiali pillutatud rohkem kui paarkümmend hoonet.

Hooned ei vasta suuremalt jaolt raviasutustele esitatud tingimustele.

Hoonete renoveerimine on kliinikumi juhatuse liikme Mart Einasto sõnul kallis ka juba seepärast, et paljud neist on muinsuskaitse all olevad objektid. "Eelmise aasta kevadel tehtud hinnangu kohaselt oleks kõige mõistlikum ehitada Biomeedikumi lähinaabrusse uus hoonekompleks, mille maksumuseks oleks praeguste eelkalkulatsioonide kohaselt umbes üks miljard krooni. Ehituse tasuvusaeg oleks 25 aastat."

Kliinikumi kasutusse jääks senistest hoonetest Einasto hinnangul paar uuemat.

Juhatuse esimehe Jaanus Pikani sõnul ongi käesoleva aasta ülesandeks jõuda otsusele, millised on kliinikumi uue hoone projekti võimalikud finantseerimise skeemid (Kliinikumi Leht 18.01.2000).

Muutused vajalikud

Professor Veiko Vasara hinnangul on tehtud muudatused positiivsed.

"Hoolimata sellest, et meie jaoks tähendasid ümberkorraldused mõningate protsesside seiskumist, on siiski 3-5 aasta jooksul tegemist suurema arenguga, kui kliinik ise oleks suutnud."

TÄNA LEHES

Ülikooli ajaleht läbi 2000 numbri LK 3

TÜ kinnisvarade osakonnast sai haldusosakond LK 2

Kõrvalaineks on võimalik valida amerikanistika ja Briti uuringud LK 2

Esmakordselt Tartus Kirile Loo

5. veebruaril korraldab TÜ Vilistlaskogu Tartu koondis tuluõhtu, mille peaesineja on Kirile Loo, kes on väga tunnustatud etnolaulja mujal maailmas. Esinevad ka Silvi Vrait ja ansambel Noorkuu.

Avatud on auditooriumikohvik, kus võib vaadata videosid ülikooli ajaloost ja toimub loterii. Vilistlastele pilet 150, perepilet 300, linnakodanikele 50 kr. Piletid müügil tund enne algust kohapeal.

Hematoloogia-professoriks valiti Hele Everaus

TÜ nõukogu valis 28. jaanuaril hematoloogia-onkoloogia korraliseks professoriks Hele Everausi. TÜ nõukogu hääletanud 44st liikmest hääletas Everausi poolt 43.

Hele Everaus on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna kiitusega 1977. aastal, kaitsnud meditsiinikandidaadi kraadi 1984. ja meditsiinidoktori kraadi 1993. aastal. 1993. aastast alates on Everaus TÜ arstiteaduskonna hematoloogia erakorraline professor ning alates 1998. aastast TÜ arendusprorektor.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on organismi immuunreaktiivsuse muutused vereloome kasvajate korral, immuunsüsteemi ja endokriinsüsteemi funktsionaalsed seosed ja nende muutused vereloome kasvajate korral, kaasasündinud hüübimishäirete patogeneetilised aspektid jmt.

Eesti ajakirjanduse professor on Epp Lauk

TÜ nõukogu 45st liikmest hääletas Epp Laugi poolt 38. Lauk on lõpetanud TÜ eesti keele ja kirjanduse osakonna 1976. aastal, kaitsnud TÜs ajakirjanduse alal magistrikraadi 1994. ja filosoofiadoktori kraadi 1997. aastal.

1997. aastast alates oli Epp Lauk ajakirjandusosakonna dotsent ja osakonna juhataja, 1998. aastast aga Eesti ajakirjanduse õppetooli hoidja.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on ajakirjanduslooline uurimus Eestis, varasema Eesti ajakirjanduse areng kuni 19.sajandi lõpuni, Eesti ajakirjanduse arengulugu 20. sajandi algusest 1940. aastani, ajakirjaniku elukutse areng ja professionaliseerumine jmt.

Õigusteaduskonna dekaan on riigi- ja haldusõiguse prof Kalle Merusk

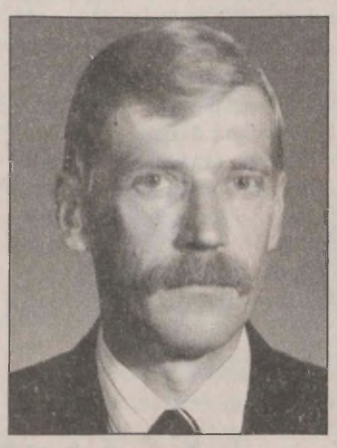
Varje Sootak

TÜ rektor määras 31. jaanuaril õigusteaduskonna dekaaniks riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski.

Dekaani määras rektor, kuna õigusteaduskonna dekaani kohale eraõiguse instituudi poolt esitatud Kalle Merusk ei andnud ettenähtud tähtajaks kandideerimiseks oma kirjalikku nõusolekut.

Kui dekaani kohale ei esitata korraliste professorite kandidatuure, määrab dekaani uute valimisteni rektor kooskõlastatult teaduskonna nõukoguga. Prof Merusk on määratud dekaaniks juuni lõpuni.

Kalle Merusk on sündinud 1949. aastal Jõgeva maakonnas Tabivere vallas. TÜ õigusteaduskonna lõpetas ta 1973. aastal. 1984. aastal kaitses ta ajalookandidaadi kraadi ja alates 1999. aastast on riigi- ja haldusõiguse professor. Õigusteaduskonna prodekaan oli aastast 1994.

Kalle Merusk.

Kalle Meruski peamised uurimisvaldkonnad on haldusõigus Eesti õiguskorras, haldusprotsess, avaliku halduse kandjad (haldusorganisatsioon) ja avalik teenistus.

Küsimusele, kas ta kandideerib pärast käskkirjaga määratud dekaani ametiaja lõppu dekaaniks, vastas prof Merusk, et kui kolleegide arvates teaduskonna juhtimisega toime tuleb, siis põhimõtteliselt küll. "Praegu on dekaanina kõige olulisemaks ülesandeks paika panna õigusteaduskonna uus arengukava, eelmine on end 2000. aastaks ammendanud," ütles Merusk.

Meruski sõnul ei ole teaduskonnas kõik valdkonnad ühtlaselt arenenud, eelisarengu alla kuuluvad Euroopa õigus, kriminalistika, kriminaalhooldus, kriminaalõigus jm, noori õppejõude ei ole näiteks eraõiguses.

Uus dekaan tunneb muret ka riikliku koolitustellimuse vähenemise üle. "Riigi vajadus juristide järele ja tellimuse vähendamine ei ole proportsioonis," lausus Merusk. "Tasulises õppes hariduse saanud jurist ei pruugi avalikku sektori tööle minna."

Reedel toimub rektori vastuvõtt TÜ teenekatele töötajatele

Krõõt Nõges

Reedel, 4. veebruaril kell 16 toimub Tartu Ülikooli rektoraadis vastuvõtt pensioneerunud õppejõududele ja töötajatele.

Vastuvõtule on teiste hulgas palutud emeriitprofessor Inge-Maret Orgo õigusteaduskonnast ja professor Aidula-Taie Kaasik arstiteaduskonnast.

Tegemist on traditsiooniliselt iga semestri alguses toimuva rektori vastuvõtuga 65-aastaseks saanud töötajatele, kes uuest semestrist ei jätka enam oma endisel ametikohal.

Vastavalt ülikooli põhikirjale lõpetatakse korraliste õppejõudude ja teadustöötajate tööleping vanuse tõttu nende 65-aastaseks saamisele järgneva semestri alguses.

Algavad Eesti füüsikapäevad

Varje Sootak

7. ja 8. veebruaril toimuvad Tartus järjekordsed Eesti füüsikapäevad.

Avasõnad on rektor Jaak Aaviksoolt teemal "Füüsika Tartu Ülikoolis anno 2000. Isiklik visioon".

Antakse kätte Eesti Füüsika Seltsi aastapreemia, üliõpilaspreemia ja aukiri. Hommikusel istungil on veel kavas ettekanded aastapreemia laureaadilt, G. Zimmererilt (Hamburgi Ülikool), P Lahtilt (Turu Ülikool), G. Libertsilt (Daugavpilsi Pedagoogikaülikool) jt.

Pärastlõunal toimub Eesti Füüsika Seltsi üldkogu. Järgmise päeva istung jätkub ettekannetega.

Füüsikahoone fuajees on avatud näitus.

UUDISED

Emeriitprofessoriks nimetati Inge-Maret Orgo

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks Inge-Maret Orgo.

Töö- ja sotsiaalhooldusõiguse korraline professor Inge-Maret Orgo kaitses õigusteaduse kandidaadi kraadi 1968. aastal. 1971. aastal anti talle dotsendi kutse ning 1992. aastal valiti töö- ja sotsiaalhooldusõiguse korraliseks professoriks. Aastail 1987-1991 oli Orgo õigusteaduskonna dekaan. Inge-Maret Orgo on töötanud Tartu Ülikoolis alates 1967. aastast.

Keskkonnafüüsika seminar

31. jaanuaril toimus TÜs Eesti-Soome keskkonnafüüsika ühisseminar. TÜ ja Helsingi Ülikooli teadlased pidasid 11 ettekannet, mis peamiselt käsitlesid atmosfäärifüüsikat.

Vanemteadur Jaan Salmi sõnul on TÜ keskkonnafüüsika instituudil Helsingi Ülikooli aerosooli ja keskkonnafüüsika laboriga pikaajalised kontaktid. Möödunud aastal algas koostöö Euroopa Liidu projekti BIOFOR raames. Projekti eesmärk on selgitada aerosooli tekkemehhanismi metsakeskkonnas.

TÜ keskkonnafüüsika instituuti külastasid Helsingi Ülikoolist prof Markku Kulmala, Jyrki Mäkelä, Kaarle Hämeri, Colin O'Dowd, Timo Pohja, Michael Boy, Tiina Markkanen, Üllar Rannik ja Lauri Laakso.

"Soome kolleegide külastust võib vaadelda koostöö edendamisena," ütles Salm. Järgmised ühisuuringud on kavandamisel selle aasta kevadeks.

Tartu aukodanike kandidaadid

Tartu Linnavalitsus otsustas toetada ajaloodoktor professor emeeritus Sulev Vahtre, TA akadeemiku, TÜ professori Richard Villemsi ja jalgrattatreener Rein Kirsipuu kandidatuuri Tartu linna aukodanikeks.

Arutelu jätkub volikogu kultuuri- ja hariduskomisjonis ning linnavolikogu 10. veebruari istungil, kus Tartu linna uued aukodanikud ka kinnitatakse.

Seni on Tartu linna aukodanikeks nimetatud Voldemar Vaga (1899-1999), Harald Keres, Ilmar Kullam, Juhan Peegel, Aleksander Elango ja Viktor Masing.

Algas talvine kergejõustikuhooaeg

Eelmisel nädalal Tallinnas toimunud Eesti noorsoo sisemeistrivõistlustel võitsid TÜ tudengid 4 meistritiitlit - Marit Savi (OI) 60 m jooks 7.96, Triin Uba (AR) 800 m jooks 2.16.00, Tarmo Jallai (KK) 60 m tõkkejooks 7.99 ja Marek Tumanov (SO) 3000m jooks 9.02.16.

Tallinnas toimunud Erki Nool Reval Cupil esines hästi kehakultuuriteaduskonna üliõpilane Aivo Normak.

Spordikeskuse juhataja Harry Lembergi sõnul püstitas ta tugevas ja pingelises konkurentsis viiel üksikalal isiklikud rekordid, mis seitsmevõistluse kogusummaks andis eelmisest rekordist üle 300 punkti parema kogusumma, 5594 punkti.

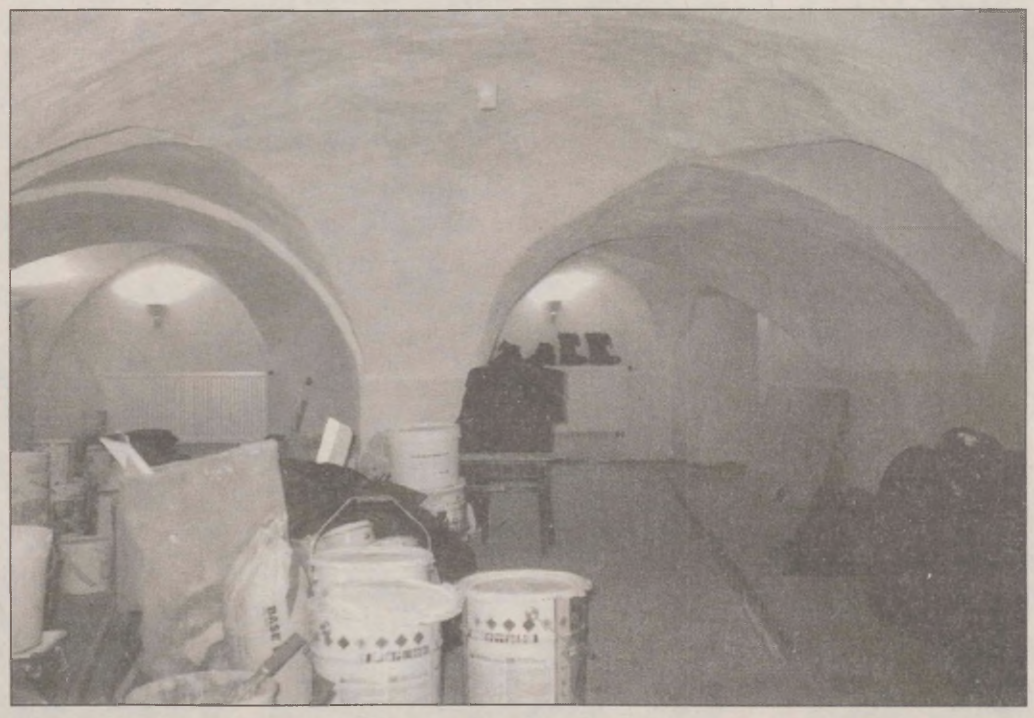
Üksiktulemused olid: 60 m 7.14, kaugus 7.25, kuul 13.85, kõrgus 1.86, 60 m tõkked 8.79, teivas 5.05 ja 1000 m 2.49.53.

Eeloleval nädalavahetusel on Tallinnas Eesti täiskasvanute sisemeistrivõistlused.

TÜ haldusosakond keskendub eelkõige kinnisvarade haldamisele

Varje Sootak
Urmas Aunin

Ülikooli haldusdirektori vastutusalas olev kinnisvarade osakond nimetati haldusosakonnaks.

Remonditeenust saab tellida haldusosakonna koosseisus tegutsevalt ehitus- ja remonditeenistuselt (endine ehituskorralduse osakond). RENO HEKKONENS

Osakonna juhataja Ahto Kallion, kas uus nimetus iseloomustab täpsemalt osakonna tööd?

Kindlasti, sest haldusosakond on haldusdirektori vastutusala suurim osakond, kokku ligi 300 töötajaga, sh haldusjuhid, majajuhatajad, valvurid, koristajad, riidehoidjad, remonditöölised jt. Osakond on nüüd üks tervik, mis tegeleb kompleksselt ülikooli kinnisvara haldamise ja hooldamisega. Veel paar aastat tagasi jagunesid osakonna ülesanded mitme iseseisva osakonna vahel. Seetõttu osakondade ülesanded kattusid ja palju aega kulus omavahelistele kooskõlastamistele.

Kuna lähiajal saab *ca* 80% ülikooli kinnisvaradest moodustatud (st on läbitud omandi tagastamise ja omandisse taotlemise bürokraatlikud protseduurid), siis oli erinevate osakondade töö ümberkujundamine kinnisvarade haldamise arengu loomulik jätk.

Milline on praegu haldusosakonna struktuur?

Haldusosakonnale allub nüüd 5 teenistust: arvestusteenistus (juht Erki Tamm, haldusosakonna juhataja asetäitja), keskkonnakaitse-, tuleohutuse- ja turvateenistus (juh Ivar Univer), hanketeenistus (juh Leo Aas), kinnisvarade hooldusteenistus (juh Urmas Heiter) ning ehitus- ja remonditeenistus (juht Ahto Põldes, osak juh asetäitja).

Ehitus- ja remonditeenistuse juhi Ahto Põldese alluvuses töötavad nüüd ka remonditeenistus (töödejuh Ülo Kadaja) ja puidutöökoda (juh Ivo Peetso). Põldese poole tuleks edaspidigi pöörduda kõigi ülikooli hoonete remonti ja ehitust puudutavate küsimustega (Küütri 2, III k).

Kiireloomuliste avariitööde korral võib helistada otse töödejuhataja Ülo Kadajale (tel 375 688, GSM (250) 37 067).

Endisest ehituskorralduse osakonnast sai haldusosakonna ehitus- ja remonditeenistus. Miks?

Tahtsime koondada kogu ülikooli ehitus- ja remonditegevuse ühe osakonna pädevusse. Ehituskorralduse osakond oli ka arvuliselt väike, aasta lõpul oli seal koos juhatajaga kolm töötajat.

Kolm aastat tagasi likvideeriti toonane isemajandav ülikooli ehitusjaoskond, kus omal ajal töötas üle saja töölise.

Ehitusjaoskonna likvideerimise tingis see, et uues majandussituatsioonis osutus selle töö ebarentaabliks. Osakonna ülesanne oli koordineerida ülikooli kui tellija tööd uusehitustel ja suurtel kapitaalremondi objektidel.

Kuna ülikooli kapitalieelarve investeeringutes ei ole enam uusehitusi ja järjest on vähenenud riiklikud investeeringud, siis sedavõrd on jäänud vähemaks ka ülesandeid, mida too osakond täitis.

Samas töötas kinnisvarade osakonna koosseisus remonditeenistus, mis tegeles hoonete hooldus- ja avariiremondiga. Nii et ülikooli vahendite säästlikumaks kasutamiseks, oskusteabe ja ressursside koondamiseks oli ehituskorralduse liitumine kinnisvarade osakonnaga igati loogiline.

Endiste ehituskorralduse osakonna töötajate tööruumid ja telefoninumbrid ei muutunud, seega Ahto Põldest saab endiselt kätte tel 375 633.

Milliste küsimuste ja probleemidega on Teie poole kõige rohkem teaduskondadest pöördutud?

Remondiküsimustega. Saame remonti teha niipalju, kui seda eelarve võimaldab. Paraku neid vahendeid napib. Tänu teaduskondade mõistvale suhtumisele oleme paljud remondi rahastamise probleemid lahendanud omavahelises koostöös. Hea tagasiside oleme saanud teaduskondadelt haldusjuhtide kaudu. Palju probleeme lahendame n-ö kohapeal.

Möödunud aastal oli palju tegemist teaduskondade ümberkolimisega, mis jätkub selgi aastal. Käesoleval aastal tahaks juba väljakujunenud *campus*'i paremini haldama hakata.

Haldusosakonna poole pöördutakse teaduskondadest ka ruumiküsimustega, kuna osakonna arvestusteenistuses töötab ülikooli ruumikomisjoni sekretäri kohuseid täitev peaspetsialist Tiia Kreek (tel 375 689). Kui on vabu ruume, saame sellest teaduskondi ka teavitada. Samas vajavad vabad ruumid enamasti hädasti remonti, enne kui nendesse kolida saab.

Kuidas haldusosakond edasi areneb?

Suurim probleem on eelarvevahendite nappus, me ei saa pakkuda teaduskondadele ehk nii kvaliteetset teenust, kui nad sooviksid. Näiteks korraliku tehnikaga varustatud koristusfirma palkamine tuleb kokkuvõttes praeguses majandussituatsioonis palju kulukam kui oma koristajate pidamine.

Minu käest on küsitud, millal rakendub haldusdirektori poolt 3. jaanuari Postimehes öeldu, et edaspidi hakkavad teaduskonnad oma hoonete ekspluatatsioonikulusid ise kandma. See oli vaid üks võimalikest arenguvariantidest. Kui valitakse just see, siis sinna on veel pikk tee, mis eeldab väga täpse kulude arvestamise metoodika väljatöötamist. Põhjamaade ülikoolides on sellist metoodikat rakendatud ja see on ennast õigustanud. Meil on paraku teaduskonnad hoonete mõttes ebavõrdsetes tingimustes.

Seni jätkame eeldatavasti nendesamade teenistuste ja ülesannetega ning keskendume kinnisvarade haldamisele.

TÜ 2000. aasta eelarves on planeeritud ülikooli vara müügist saada tulu 7 826,9 tuh krooni. See tähendab, et haldusosakonnal tuleb sel aastal välja selgitada ja ülikooli nõukogu peab otsustama, milline kinnisvara on ülikooli põhitegevuseks mittevajalik ja mis on otstarbekam müüa. Ootame ettepanekuid ka teaduskondadelt.

Kõrvalaineks on võimalik valida amerikanistika ja Briti uuringud

Krista Vogelberg
TÜ inglise filoloogia prof, Põhja-Ameerika uuringute keskuse ja Briti uuringute keskuse president

28. jaanuari UTs avaldatud ülevaade humanitaarteadlaste ümarlaua komisjoni kokkusaamisest vajab täpsustamist.

Artiklist võib jääda mulje, et kõigi praegu tegutsevate kultuuriuurimiskeskuste õpetatavad ained alles ootavad sidumist terviklikeks kõrvalainekavadeks.

Põhja-Ameerika ja Briti uuringute keskused on pakkunud kinnitatud õppekavade alusel kõrvalaineid juba oma asutamisest, 1993. ja 1995. aastast alates. Neid kõrvalaineid on õppinud inglise filoloogide kõrval ka teiste erialade üliõpilased, sh välisüliõpilased. Raskuste kiuste oleme pidevalt taganud võimaluse sooritada mõlemad kõrvalained (kumbki 20 AP) või nende kombinatsiooni (40 AP) kahe õppeaasta jooksul.

Õppejõudude kvalifikatsiooni tõustes (stažeerimine ja kraadiõpe vastavate maade ülikoolides) on kõrvalaineid muudetud ja täiustatud, mistõttu lähiaegadel esitame kinnitamiseks uued variandid. Informatsiooni iga algava semestri kursuste kohta oleme avaldanud ülikooli õppehoonete teadetetahvlitel ning alati on kavad soovijaile kättesaadavad olnud inglise filoloogia õppetoolis.

Tõsi, teavet pole kunagi üleliia. Keskustel on ilmselt mõtet luua omaenese võrguleheküljed. Esialgu paneme kõrvalainete kirjeldused üles inglise filoloogia õppetooli koduleheküljele. Kursused toimuvad enamasti seminarivormis. Kõrvalainete kavade ülesehitamisel oleme lähtunud USA, Briti ja Skandinaavia/Soome ülikoolide kogemustest, unustamata siiski, et tavaliselt moodustavad kultuuriuuringud neis maades omaette peaained. Kultuuriuuringute täpne valdkond on kogu maailmas praegu ägedate vaidluste objekt. Seda enam oleme avatud teiste erialade esindajate ideedele. Usume siiski, et ka praegusel kujul on kirjeldatud kõrvalained põhiloomult interdistsiplinaarsed ning sellistena relevantsed ka kaugel väljaspool filoloogiat.

AMERIKANISTIKA JA BRITI UURINGUTE LOENGUKURSUSI KEVADSEMESTRIL

"Professionaalne suhtlemine: Ameerika mudelid ja strateegiad" (Raili Põldsaar),
"Suurbritannia ja USA naised ajaloos ja kirjapildis" (Raili Põldsaar, Joanne Cono),
"Ameerika kunst" (Ilmar Anvelt),
"Üksikisiku ja rahvuse identiteet kaasaegses Kanada ingliskeelses kirjanduses" (E. Rein),
"Inglise maahäärberi erinevad käsitlused inglise kirjanduses" (Pilvi Rajamäe),
"Briti kultuurilugu. Anglo-kelti uuspaganlus" (Berk Vaher),
"Briti ühistegevuslike identiteetide kujunemine ja seletamine" (Meelis Leesik, Berk Vaher),
"Briti kirjandus 1930. aastatel" (Ene-Reet Soovik),
"James Joyce'i "Ulisses" (Reet Sool).

Tuutor aitab tudengeid

Ülle Kapsi
TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja

Järgmise õppeaasta sügissemestril vajatakse üliõpilasnõustajateks ehk tuutoriteks üliõpilasi, kes on huvitatud Eestist või välismaalt pärit rebaste juhendamisest-nõustamisest.

Huviliste registreerimine kestab 3. märtsini. Registreerimiseks tuleb täita ankeet, mida saab dekanaatidest või õppe- ja üliõpilasosakonna nõustajalt (peahoone r 120).

Tuutori eesmärgiks on uute tudengite abistamine esimese semestri õpingute planeerimisel, õppetööalase info hankimise võimaluste, üliõpilase õiguste ja kohustuste tutvustamine. Seetõttu on tuutoriks oodatud suhtlemisaldis, ettevõtlik ja abivalmis üliõpilane. Välistudengitega tegelda soovijatel on vajalik hea inglise, soome või vene keele oskus. Õpitav eriala ei ole määrav, sest parim tuutor rebasele on sama eriala õppiv üliõpilane.

Enne nõustama asumist tuleb läbida õppeaine "Üliõpilasnõustamine", mis võimaldab täiendada teadmisi üliõpilase õigustest ja kohustustest, külalisüliõpilasena õppimise võimalustest, õppekorraldusest, TÜ struktuurist, üliõpilasorganisatsioonidest. Psühholoogilisel koolitusel käsitletakse tuutoritöös vajalikke oskusi.

Tuutoritöö pakub uusi kogemusi: võimalust gruppi juhtida, erinevaid probleeme lahendada ning välismaalastega suhelda. Info tel 375 627.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Ajaloopeegeldusi Tartu Ülikooli ajalehes läbi 2000* numbri aastaist 1948-2000

Üliõpilaskonnas on veel õppedistsipliini rikkujaid, loodreid, sotsialistliku omandi anastajaid. Ei ole täielikult kadunud kummardamine kodanliku lääne kultuuri ees, šovinism, ebaseltsimehelik suhtumine naistesse, usulised eelarvamused jne. On üliõpilasi, kes loevad korratult ajalehti, ei tunne head ilukirjandust, käivad harva teatris, omavad vääri mõisteid kunstist. (Väljavõtted lühendatud – UT)
Nr 13, 1949

On üldiselt teatavaks saanud ja ülikooli kollektiivi poolt üksmeelselt hukka mõistetud kodanlike igandite avaldumise juhtumid kooris (meeskoor - UT). Koorivanema kohale pugenud Alo Tilk kogu oma tegevuse vältel külvas ja soodustas ebanõukogulikke meeleolusid, tegi katseid buršikommete taaselustamiseks ja avaldas laostavat mõju mõnedele ideelis-poliitilises arenemises mahajäänud kooriliikmetele.
Nr 9, 1949

Milline peab olema isiklik raamatukogu? Alustades konkreetselt poliitilise kirjandusega, peaks olema üldnõudeks, et iga üliõpilane soetaks vähemalt meie klassikute tähtteosed. Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilaste, tulevaste ajaloolaste ja kirjandusteadlaste suhtes on see nõue eriti rangelt kehtiv. On ju terve rida teoseid, nagu näiteks Marxi ja Engelsi "Saksa ideoloogia", Engelsi "Perekonna, eraomandi ja riigi tekkimine", "Vanad germaanlased", Lenini "Kapitalismi areng Venemaal", sm Stalini "Marksism ja rahvusning koloniaalküsimus" jt meie erialal otsesteks õpikuteks.
Nr 1, 1950

Laupäeval suundus Peetri kiriku poole salgake usklikke toomaid – enamikus vanad eided ja taadid, kuid nende hulgas paar nooremat ka. Läksid need, kellele kodanlikul ajal niipalju usumürki sisse anti, et nad sellest koormast ikka veel vabaneda ei suuda. (Veste)
Nr 1, 1950

Ülikooli peahoone vaibastatud koridorid on rahvarohked: siin vilksatab läbisegi akadeemikuid ümmarguste mütsikestega, hallpäisi professoreid, teadlasi Stalini preemia laureaadi medalitega, kuid ka rõõmsaid noori – aspirante ja üliõpilasi. Ja milliseid kohtumisi siin toimub! Siin satuvad jälle kokku Suure Isamaasõja karmidel päevadel kõrvuti kaevikus istunud mehed. (TRÜ 150. juubelist)
Nr 27, 1952

Õhtuhämaruse laskudes linnatänavaile löövad üksteise järele särama Aia tänaval nr 36 asuva ühiselamu aknad. Toas nr 65:

"Kuidas homme tööd korraldada?"

"Kolm kirkadega sirelite mäele!"

"Üks tüdrukutest siluma."

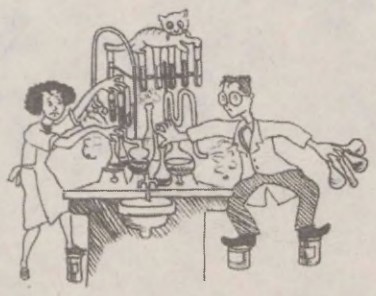
"Kuidas rulliga?"

"Oh selle toome kohale oma järel."

"Aga kust saame mulda?"

(Tudengid ühiselamu ümbruse korrastamisest)
Nr 28, 1953

I. V. Mitšurin ei saanud rahulduda formaalse geneetika esindajate kinnitusega, et inimene on võimetu tekitama organismides selliseid esmaseid muudatusi, mis kanduksid edasi pärilikult. Ta otsis teed pärilikkuse juhtimiseks ja leidis selle. Vaadeldes organismi kui üht mateeria liikumise vormidest, mis tekib ja areneb väliskeskkonna kindlates tingimustes, väidab mitšuurinlik geneetika, et orgaanilise maailma põhiseaduseks on organismi ja tema olelustingimuste ühtsus.
Nr 31, 1955

Pisut üle 8 ööpäeva kestis sõit läbi Põhja-Venemaa suurte linnade, üle Uuralite ja ikka lõunasse – steppidesse, uudismaadesse… Kunagi elus pole ma nii lühikese aja jooksul kuulnud nii palju laulu. Lauldi nii peatustes kui ka sõidu ajal, hommikul ja õhtul, eesti ja vene keeles. (Kasahstani uudismaadelt)
Nr 23, 1956

Süütamata tõrvikutega suundume ülikooli peahoone ette. Iga teaduskonna ees on nende esindaja juhttõrvikuga. Et rongkäik, mille lõppeesmärgiks on halvima õppejõu ja üliõpilase matmine, on rõõmus sündmus, palume dekoreerida oma rongkäigu osa vaba fantaasia põhjal. (TRÜ ja EPA üliõpilaspäevad)
Nr 24, 1965

Ei suuda lihtsalt aru saada, miks näiteks raudteelastel ja miilitsatel on oma ajaleht, üliõpilastel aga mitte?!
Nr 30, 1967

Kriitiline hoiak, sallimatus puuduste ja väärnähete suhtes, printsipiaalsus – need on omadused, mida peame toetama ja kasvatama igas üliõpilases. Õige oli üliõpilaste terve kriitika puuduste kohta, mis ilmnesid pärast uue ühiselamu vastuvõtmist. Kuid kuhu jääb enesekriitika?
Nr 22,1972

Sotsialistlik elulaad, see on tsivilisatsiooni ajaloos esimene elulaad, mis baseerub kollektivismil, humanismil ja austusel tööinimeste vastu.
Nr 22, 1976

Lisaks muule joodi ka eetrit, s.o. eriti tugevalt mõistusele mõjuvat jooki. Tulemused olid hämmastavad. Lõhuti mööblit, majandi juht oleks peaaegu ajurabanduse saanud. "Kuiv seadus" on üliõpilasmalevas sõnakõlks, mis ajab oma sisutuse tõttu naerma.
Nr 36, 1977

Maandume kupees. Reproduktorist kostev optimistlik lauluke ei jäta kahtlust: asume suure vagunitearhipelaagi kindlustatud saarekesel. Õhk on sumbunud. Väheke köetakse. Selgesti on tajutav, et asume justkui teises maailmas, teises ajas, teises ruumis, kuigi rong, sunnik, on sõitnud alles veerandtunnikese. (Üliõpilaste vabariikliku olümpiaadi võitjate preemiareisilt Moskvasse)
Nr 7, 1978

Tuli koostada individuaaltööplaan, kursusejuhendaja tööplaan, kursusejuhendaja töö aruanne, kontrollida oma teadusliku töö plaani täitmist. Peale selle veel hulk n-ö jooksvaid paberikesi…Viisin oma paberipatsaka kateedri laborandi kätte, kes juba töötas nagu rehepeksumasin kolleegidelt saabunud plaanimajanduse ümbertippimisel. (Kursusejuhendaja)
Nr 29, 1978

Seminarka tahetakse oma põlisest kodust välja tõsta. Ometi kuulub ta peahoone juurde nagu aula ja fassaadisambad. Säiligu siin rohkem vaimu ja vähem kantseleisid.
Nr 5, 1980

Üks väheseid püsiväärtusi siin ilmas on viin ja naised. Asjata kirtsutatakse nina. Viina on ülistatud inimkonna koidikust peale, Kallimachose ja Anakreoniga alates. Ja kes söandaks kahelda armukese saatuse iidsuses ja vajalikkuses.
Nr 3,1981

Ülikooli ülesanded on alati olnud internatsionaalsed nii teaduse, kultuuri kui eesrindliku mõtte arendamisel. Meie tegevus on ikka väljunud rahvuslikkuse kitsaist raamidest.
Nr 19, 1982

Ma ei ole pedant, aga arvan, et igahommikune voodite-kappide-patjade-taburettide niidi järgi rittaseadmine ei ole just hädavajalik. See-eest igahommikune põhjalik koristamine tuleb küll kasuks. Meie tuba tooks mistahes ühiselamu heakorravõistluselt loorberipärja. (Tudengi kiri sõjaväest)
Nr 11, 1985

Kongressil kõlanud kriitilistest mõtetest üks tõsisemaid oli peasekretäri tunnistus, et meie ühiskonnaelu iseloomustas viimasel aastakümnel mitte üksnes majanduslik, vaid ka vaimne stagnatsioon.

Ühiskondlik stagnatsioon – see on ametnike karistamatu ja kontrollimatu meelevald, alluvate hirm eksida pisiasjadeski, et mitte teenida ülevalt poolt valimatult paiskuvaid meelepahaavaldusi, kartus avalike arutelude ees, usutus ja küünilisus ühiskondlike muutuste võimalikkuse suhtes, vastastikune umbusaldamine ja tõeliste autoriteetide nappus. Kas kõigest sellest oleme olnud puutumata siin, auväärsete akadeemiliste seinte vahel?
Nr 8, 1986

M. Gorbatšov märkis meie elu põhipuudusi iseloomustades, et "Ühiskonna elus hakkasid ilmnema stagnatsiooninähud". Kuid ta tõi esile ka neid tulemusi, mis me eelmiste aastate jooksul olime saavutanud. Sm. M. Lauristin aga kirjutab, et "meie ühiskonnaelu iseloomustas viimasel aastakümnel mitte üksnes majanduslik, vaid ka vaimne stagnatsioon.
Nr 12, 1986

Üliõpilaste omavalitsus – see peaks olema üliõpilaste tõeline oma valitsus, lähtuvalt arukusest ja valitsemise demokraatiast. (Komsomolikomitee OV projekt)
Nr 17, 1986

OV ei tohi dubleerida komsomoli ja a/ü-d. OV peaks saama demokraatliku mõtte kooliks tulevasele Eesti haritlaskonnale. (Tudengid)
Nr 8, 1987

Teaduskonnad, kes olid kavatsenud oma loosungitega välja tulla, neid ka kandsid. Paraku olid jõud läinud fosforiidi-meeleavalduse ettevalmistamisele ning tähelepanuta olid jäänud maidemonstratsiooni põhiteemad.
Nr 18, 1987

Komsomolijuhid on tudengitest võõrdunud, tudengite arvamused neid ei huvita, perestroika ei eelda ülalttulevatele vabadustele kaasalaulmist. Tekkimas on mitmeid alternatiivseid rühmitusi.
Nr 6, 1988

Viimast paarikümmet aastat iseloomustab uue taktika kasutuselevõtt rahvuskultuuri likvideerimiseks. Ühelt poolt väljendub see haritlase seisundi nii vaimses kui materiaalses alavääristamises, teisalt aga keskpärase ja alaväärtuslikkuse kõikvõimalikus soodustamises hariduse omandamisel, eeskätt säilitada üldise mandumise kurss. Parim näide on ettevalmistusosakond.
Nr 4, 1989

Kokkuleppehinnaga ära anda parandamis- ja täiendamisvõimalustega pooleliolevaid konspekte iga päev Humalas kl 11-22 kõige keskmises lauas. (Kaks stipist ilmajäänut ja omal soovil ülikoolist lahkunut)
Nr 13, 1990

Esmaspäeva õhtul kl 18 hakatakse peahoones kirja panema meesüliõpilaste sokinumbreid. Numbrid viiakse arvutisse ja andmed saadetakse EV kaubandusministeeriumi ja vabrikusse Punane Koit palvega lubada igal tudengil osta jõuluks 1 paar sokke.
Nr 32, 1990

Peaaegu terve oma teadliku ajaloo vältel oleme olnud mõne võõra riigi all. Meil pole olnud muud sisemist kohustust kui võõra riigi kiuste püsida.
Nr 8, 1996

Ülikool avalik-õigusliku asutusena on rahva teenistuses ning kohustatud ühiskonna ootustele vastu tulema. Kui meie seisukohad on erinevad ja oleme veendunud oma õigsuses, on vaja järjekindlalt ja argumenteeritult oma veendumisi kaitsta.
Nr 26, 1999

---

* 2000. number on mõneti sümboolne, sest numeratsioonis on topeltlehti arvestatud kord ühe, kord kahe numbrina; siia kuulub ka venekeelne väljaanne, samuti on juhtunud numbrieksitusi.

IN MEMORIAM

95 aastat akadeemik Paul Ariste sünnist

3. veebruaril oleks eesti ja soome-ugri keeleteaduse *Grand Old Man* akadeemik professor Paul Ariste saanud 95-aastaseks. Tundes tema tervislikke eluviise ja kehakarastusinnustust polnuks see mõeldamatu, kuid saatus tahtis teisiti - juba 10 aastat pole teda enam meie hulgas.

Hiljaaegu samuti Mana maile siirdunud soome akadeemik professor Pertti Virtaranta on Paul Aristet nimetanud Tartu Ülikooli hingeks. Ma ei tea, kas kedagi on peetud Tartu Vaimu kehastuseks, kuid meie ülikooli hingel oli kehastus - Paul Ariste.

1995. aasta oli Eesti humanitaarteadustes Paul Ariste aasta ja tema mälestusele pühendatud kahepäevasel konverentsil ülikooli aulas osales inimesi paljudelt elualadelt eesotsas presidendi Lennart Meriga - kõik kaks päeva. Kommentaarid on vist üleliigsed.

Jättes üle kordamata Paul Ariste hiigeltöö tulemused omal erialal - ta alustas muide oma tööpäeva alati kell 5 hommikul -, võtaksin jutuks midagi muud. Nõukogude okupatsiooni ajal, kui meil ei tohtinud ega osatud või julgetudki teha midagi Venemaal elavate keelehõimlaste heaks, Ariste oskas ja julges.

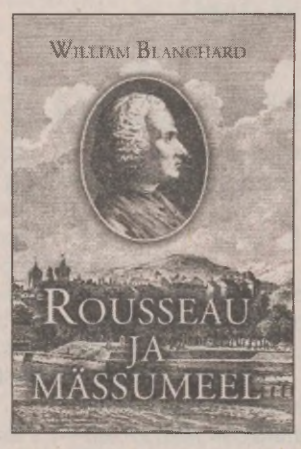
Tema juures Tartus aspirantuuris kasvas nii erialaselt kui ka meelsuselt üles see tollaste soome-ugri autonoomsete vabariikide tipphumanitaarteadlaste plejaad, kes oma järgneva tegevusega kodukandis pälvis sealseilt nõukogudemeelseilt kõrgeima tunnustuse - tiitli "fašist". ("Fašistiga" ei mõelda sealmail muidugi saksa kunagise natsionaalsotsialismi ideede toetajat, vaid see on ideoloogiliselt ülivänge üldine sõimusõna, mis tähistab vaatlusalusel juhul läänelikku ilmavaatega inimest, kes söandab lisaks veel oma rahva õiguste eest kosta.)

Paul Ariste püsiväärtusega õilsatest tegemistest ja erakordsest inimnatuurist võiks sadade lehekülgede kaupa pajatada, kuid olgu siinkohal lõpetuseks vaid üks soov: elagu meis ikka see Tartu Ülikooli hing!

Ago Künnap

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

William Blanchard
"ROUSSEAU JA MÄSSUMEEL"

Paljudest maa peal elavatest olenditest on vaid inimene õppinud varjama oma kurje kavatsusi armastusväärse žestiga. Just sellest võimest pärineb meie arusaam pahelisusest. Sellisena avastas Rousseau kurjuse olemuse, kohtudes kaheksateistkümnenda sajandi Pariisi seltskonnaga. Oma esimeses arutluses püüdis ta osutada vastuolule tsivilisatsiooni peene kombekuse ja inimese loomulike kalduvuste otsekohesuse vahel.

Käesolevat raamatut võib iseloomustada kui Rousseau ja tema poliitiliste vaadete psühholoogilist uurimust. Samas on autor püüdnud vältida psühhoanalüütilist terminoloogiat, kuna Rousseau'd on psühholoogiliste uurimuste meelisobjektina varasemad uurijad juba põhjalikult käsitlenud.

Ebapiisavalt on veel uuritud praegusaja kontekstis erakordselt tähtsat teemat – tema poliitika, eriti revolutsioonialaseid töid.

Siiski ei ole raamatu eesmärk esitada kõikehõlmavat kriitilist ülevaadet Rousseau poliitilistest kirjutistest. Autor tahab viia lugeja tagasi Rousseau aega, et lugeja võiks tunda, mida tundis Rousseau, andmata pelgalt hinnangut neile tunnetele, vaid püüdes teda mõista nii mõistuse kui südamega.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

TÜ Raamatupood vabandab uskumatu apsaka tõttu - UT eelmises numbris tutvustatud raamatu "Kooliteed" autorid on Anu Järs ja Ellen Värv.

ACTA DIURNA

7. veebruaril kell 10 algavad füüsikahoones (Tähe 4) **XXX Eesti füüsikapäevad**. Päevad jätkuvad 8. veebruaril kell 9.00. Päevakavaga on võimalik tutvuda www.physic.ut.ee/fp2000. Info: Piret Kuusk, piret@fi.tartu.ee.

7. veebruaril kell 18 toimub uues keeltemajas (Ülikooli 17) aud. 218 **Prantsuse Teadusliku Instituudi üldkoosolek**. Päevakorras uue juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine ning instituudi tegevusplaanide arutamine. Võetakse vastu uusi liikmeid.

9. veebruaril kell 11 toimub SA Archimedes saalis (Kompanii 2, III korrus) Sihtasutus Archimedese Euroopa Liidu Innovatsioonikeskuse ja EU Intellectual Property Rights (IPR) Helpdesk'i korraldatud **infopäev "Intellektuaalomand rahvusvahelises koostöös ja Euroopa Liidu 5. raamprogrammis".**

TEATED

9. veebruaril kell 20 peahoone aud 128 toimub **Tartu Ülikooli Kammerkoori** proovilaulmine. **Väga on oodatud lauljad tenori ja aldi häälerühmadesse**. Ette valmistada üks laul. Ees on kohe kontsertreis. Info: Indrek Mustimets, 250 63 076.

Taas on ilmunud spordikeskuse teatmik **"Sport igaühele".** Tutvu ja tule trenni tegema! Info spordikeskusest Ujula tn. 4 telefonil 375 370 tööpäeviti 10-16, e-mail: sport@ut.ee

LOENG

Algab **Leedu ajaloo valikkursus** (FLAJ.03.082, 1 AP, arvestus). Loengud toimuvad **7. veebruarist kuni 27. märtsini** esmaspäeviti kell 14.15-16 Lossi 3-405. Lektor on professor **Tiit Rosenberg.** Valikkursuses antakse süstemaatiline ülevaade Leedu ajaloost, keskendudes seejuures 19.-20. sajandi ajaloole. Info: Aasa Saavaste, tel 375 650.

TÜ Paul Ariste soome-ugri põlisrahvaste keskusel on heameel teatada, et kevadsemestril on Tartu Ülikoolis võimalik õppida **ersa keelt**. Esimene loeng toimub **7. veebruaril** kell 18.15 ülikooli peahoones ph. 235. Õpetab lektor **Niina Aasmäe**. Info: Kadi Sarv, tel 376 216.

9. veebruaril kell 12 majandusteaduskonnas, Narva 4 aud. B306 toimub EV majandusministri **Mihkel Pärnoja loeng Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest**. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

10. veebruaril kell 17 toimub Lossi tn õppehoone ruumis 427 **Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolek. Jaak Valge (MA): Elatustase Eestis 20. sajandil.** Oodatud kõik huvilised! Info: Birgit Kibal, tel 422 336.

Algab **valikkursus** majandushuvilistele üliõpilastele **Eesti majanduse arengukontseptsioonid** (MJRI.07.002, 16 tundi, 1 AP, arvestus). Loengud toimuvad **11. veebruarist** reedeti 14.15-16 Lossi 3-327. Lektor: prof **Olev Raju**.

LP ARSTITEADUSKONNA ÜLIÕPILANE!

TÜ Kopsukliinikus (Riia 167) algab valikkursus **Suitsetamine, kui kopsuhaiguste riskifaktor. Nõustamine suitsetamisest loobumisel kopsuhaiguste profülaktikas.** Oodatud on 4., 5., 6. kursus, internid, residendid. Loengud toimuvad 2., 9., ja 16. märtsil kl 14-16. Lektor: Ülle Ani.

Vene ja slaavi filoloogia osakond kuulutab välja fakultatiivkursuse eesti keeles: **Vene kultuurilugu: modernismi ajastu kirjandusolme** (FLVE.03.107, 2 AP, arvestus). Lektor on **Lea Pild**. Loengud toimuvad alates **15. veebruarist** teisipäeviti kell 18.15-20, Humanitaarhoones, r. 222. Registreerimine toimub vene kirjanduse õppetoolis (vana keeltemaja, r. 302, tel. 375 353).

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale"(veebruari lõpuni).
Panda-näitus (13. veebruarini).
Näitus "21. sajandi ülikool" - TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd.
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Lugemissaalide fuajees:
Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud kuni 20. veebruarini.
13.01.-29.02. Prof Jüri Uluots 110.
Kataloogisaalis:
Annely Säre Pastelli aastatest 1998, 1999.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Prince Valiant", Saksamaa/Suurbritannia, rež Anthony Hickox, kl 12.30.

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger. Kl 14, 20.

"Loch Ness", Suurbritannia 1995, rež John Henderson, komöödia helge peaga edutust ameerika teadlasest; kl 16.

"Kuninganna Elizabeth", PolyGram Filmed Entertainment, ajalooline draama, peaosas Cate Blanchett, kl 18.

"Elav liha", Hispaania/Prantsusmaa, rež Pedro Almodovar (alla 14-aastastele ei soovitata), kl 22.

STIPENDIUM

ERASMUSe *free-mover'* ina Euroopasse

Eesti Socratese Kõrghariduse Nõukogu kuulutab välja ELi kõrgharidusprogrammi Erasmus raames *free-mover*ite 2000/2001. õppeaasta stipendiumid.

Free-mover on üliõpilane, kes osaleb Erasmuse üliõpilasvahetuse programmis väljaspool partnerülikoolide vahel sõlmitud lepinguid. Stipendiumitaotleja peab ise leidma ülikooli, mis on teda nõus *free-mover*ina vastu võtma. Arvesse tulevad ainult ELi liikmesmaade ülikoolid.

*Free-mover*ile laienevad kõik Erasmus-programmi üliõpilase soodustused. Õpinguaeg varieerub 3 -12 kuuni.

Taotluste esitamise tähtaeg välisüliõpilastalitusse on 1. märts.

Nõutavad dokumendid: avaldus, vastuvõtva kõrgkooli nõusolek, väljavõte õpinguraamatust ja vähemalt ühe akadeemilise juhendaja soovitus.

TÜ allüksuste 2000/2001. õa lepingute info on kättesaadav internetis Erasmus-programmi koduleheküljel http://www.ut.ee/erasmus.

Lisainformatsiooni ja taotlusvorme saab välisüliõpilastalitusest, ph ruumist 104.

Kai Treier
Programmi Socrates üldkoordinaator
Tel 375 150
e-mail: erasmus@ut.ee

6. rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused MISS VALENTINE 2000

10. veebruar
võistkondade saabumine, saaliproovid, tehnilised koosolekud

11. veebruar

14.00-14.10	avamine
14.10-17.35	võistlevad seeniorid (eelvõistlus)
17.50-18.30	võistlevad juunioride rühmad (eelvõistlus)
20.00	Tartu linna volikogu esimehe prof Peeter Tulviste pidulik vastuvõtt

12. veebruar

14.00-17.20	juunioride individuaalvõistlus
17.30-18.00	juunioride rühmade finaalvõistlus
18.10-19.00	seenioride finaalid (6 paremat eelvõistlusest)
19.00-20.00	galakontsert
20.00	võistluste pidulik lõpetamine ja autasustamised

Janika Mölder
Miss Valentine 2000 peakorraldaja

TARTU LASTETEATRIS

L 5. veebr kl 12 E. Wigström, P. Lüsander ja S. Osten "Prints muretu". Etendus lastele koolieast alates, vaheajata, kestab 1 tund 15 minutit.

P 6. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
Eesti loomamuinasjutud. Etendus alates 3.-4. eluaastast ilma vaheajata 1 tund.

N 10. veebr kl 19 J.Viiding/T.Rätsep "Olevused"
Etendus neile, kes esitavad küsimusi ja tahavad kellekski saada, ning neile, kes lapsena unustasid küsida.
Etendus on vaheajaga ja kestab 1 t 50 min.

L 12. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."

P 13. veebr kl 17 "Päkapikk on päkapikk"
Päkapikutarkust "Suure Päkapikuraamatu" ainetel.
Kestus 45 min.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

VABANDUS

Vabandan kõigi 27. jaanuari varahommikul Vanemuise t 46 suures auditooriumis viibinud üliõpilaste ja õppejõud Kalle Kirsimäe ees segaduse pärast, mida ma oma (ja oma eksamile tulema pidavate tudengite) õiguse eest seistes (kardan, et vägagi) ärritunud moel põhjustasin.
Selgituseks järgmist. Olin enne auditooriumisse sisenemist kontrollinud, et alates kella 9st on seal minu eksam (seda ka nii valvelaua nimekirja kontrollides ja läbi dekanaadi juhataja telefonitsi õppe- ja üliõpilasosakonnast üle küsides) ja et seal sel momendil midagi ei pea toimuma. Et aga ruum oli ametlikult siiski topelt välja antud, ei võinud ma pärast seda küll arvata. Ja ei olnudki minu "õigus" suurem kui teise poole oma. Nii rumalas olukorras ei ole ma juba mitukümmend aastat olnud. Vabandan veel kord.

Professor Mati Kilp

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 4. veebruar 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 5 (2000) TASUTA

TÜ kliinikud said kindla katuse alla

Krõõt Nõges

Sarnaselt muu maailma ülikoolide diplomieelse ja -järgse arstiõppe baasidele on korrastunud TÜ Kliinikumi struktuur.

Varem olid haiglad iseseisvad juriidilised isikud ning üheksakümnendate alul loodud kliinikum oli vaid neid lõdvalt ühendav katusorganisatsioon.

Nüüd on aga loodud endiste haiglate baasil ühtne organisatsioon, sihtasutus TÜ Kliinikum, mis on üles ehitatud erialakliinikute põhimõttel. Endised haiglad ja raviasutused on praeguseks oma vara kliinikutele üle andnud.

Olulisem muudatus on arstõppejõududelt nii ravi-, teaduskui õppetöö tegemise nõue ning tugi- ehk haldusteenistuse muutmine tsentraalseks.

Kliinikumi infojuhi Kristi Taela hinnangul ei ole tudengite, internatuuri- ja residentuuriõppuritele ning patsientidele tuntavaid muutusi toimunud.

Kliinikumis on varasemast tihedamalt seotud ravi-, teadus- ja õppetöö.

Haldus- ja tugiteenistuste reform

Eelmise aasta alguses korrastati haldus- ja tugiteenistused. Kui varem oli igal raviasutusel oma raamatupidaja, köök, personaliarvestajad, siis nüüd loodi ühtsed kesksed teenistused. Eesmärgiks oli rajada siseklientidele põhinev süsteem, mis toimiks võimalikult paindlikult ja efektiivselt.

Näiteks praegu toimub kliinikumis üleminek ühtsele infotehnoloogia süsteemile. Psühhiaatriakliiniku juhataja Veiko Vasara sõnutsi on IT programmide ühtset arendust võimalik teha tsentraalselt. "Varem oleks üks haigla oma IT arendamisega vajalikul tasemel ning ulatuses jänni jäänud".

Haldusteenistuste korrastamisest on poole aastaga kokku hoitud umbes 9 miljonit krooni. Saadud kokkuhoid võimaldab tõsta kliinikutes ja meditsiinis teenistustes töötavate arstide ja õdede palka.

Muudatused kliinikumis

1999. aasta sügisel ühtlustati kliinikute struktuur arstiteaduskonna omaga, praeguseks on kliinikumis 17 erialakliinikut, 7 meditsiinilist teenistust (sh ühendlabor, apteek, radioloogiateenistus, verekeskus jt) ning 10 haldusteenistust (toitlustus, raamatupidamine, analüüsi-marketingiteenistus jne). Konkursside teel valiti erialakliinikute juhatajad, direktorid.

Kliinikud on muutunud ülikoolikeskseks

Varem oli kliinikumi juhatuse liikme Urmas Siiguri hinnangul näiteks haigla osakonna juhataja jaoks esmane haigete ravi ning õppetöö võis olla mõnevõrra tagaplaanil.

TÜ lastekliiniku juhataja pediaatria professori Tiina Talviku sõnul on organisatsioon muutunud oluliselt ülikooli- ja patsiendikeskseks.

Tihedamalt on seotud ravi-, teadus- ja õppetöö. Näiteks on arst-õppejõududel lisaks ravimise nõudele ka õpetamise ja teadustöö tegemise kohustus. Varem polnud Kristi Taela sõnul teadus- ja õppetöö graafikut, mis nüüdseks on tehtud. "Kui ootame tulemuslikku teadustööd, siis tuleb selleks ka tingimused luua." Samuti on nüüd paljud osakonnajuhatajad dotsendid või assistendid.

Seega on side teaduse ja õppetööga varasemast oluliselt suurem.

Suurem motivatsioon pingutamiseks

Oluliseks muutuseks on nii kliinikute juhtide, osakonnajuhatajate kui arstide ametikohtade muutmine valitavateks, mis on tekitanud avatuma õhkkonna. Urmas Siiguri sõnul on avatud konkurentsi tingimustes ka rohkem motivatsiooni pingutamiseks.

Sel talvel toimunud konkurssidest saab järeldada, et arstina töötamine on endiselt prestiižne. Arst-õppejõu 404le kohale laekus kokku 495 avaldust, seejuures 79 avaldust esitasid arstid, kes ei töötanud kliinikumis. Keskmine konkurss ühele kohale oli 1,48 avaldust. Suurim oli see spordimeditsiini ja taastusravi kliinikus (2,94), silmakliinikus (1,89) ja psühhiaatriakliinikus (1,84).

Paraneb infolevi

Ühise katuse alla koondamine parandas kliinikute infolevi. Ilmumist on alustanud Kliinikumi Leht, mis on populaarne nii asutuse töötajate kui ka maakondade arstide hulgas.

Üks Lõuna-Eesti maakonnaarst tellis pärast lehe ilmuma hakkamist 24 eksemplari juurde.

Valminud on kliinikumi koduleheküg (www.kliinikum.ee), kust lisaks üldinfole saab lugeda uudiseid organisatsioonis toimuva kohta. Samuti on käivitamisel intranet, mis peaks parandama info liikumist kliinikumi sees.

Peatselt uus kliinikumihoone?

Praegu on kliinikumil üle Tartu laiali pillutatud rohkem kui paarkümmend hoonet.

Hooned ei vasta suuremalt jaolt raviasutustele esitatud tingimustele.

Hoonete renoveerimine on kliinikumi juhatuse liikme Mart Einasto sõnul kallis ka juba seepärast, et paljud neist on muinsuskaitse all olevad objektid. "Eelmise aasta kevadel tehtud hinnangu kohaselt oleks kõige mõistlikum ehitada Biomeedikumi lähinaabrusse uus hoonekompleks, mille maksumuseks oleks praeguste eelkalkulatsioonide kohaselt umbes üks miljard krooni. Ehituse tasuvusaeg oleks 25 aastat."

Kliinikumi kasutusse jääks senistest hoonetest Einasto hinnangul paar uuemat.

Juhatuse esimehe Jaanus Pikani sõnul ongi käesoleva aasta ülesandeks jõuda otsusele, millised on kliinikumi uue hoone projekti võimalikud finantseerimise skeemid (Kliinikumi Leht 18.01.2000).

Muutused vajalikud

Professor Veiko Vasara hinnangul on tehtud muudatused positiivsed.

"Hoolimata sellest, et meie jaoks tähendasid ümberkorraldused mõningate protsesside seiskumist, on siiski 3-5 aasta jooksul tegemist suurema arenguga, kui kliinik ise oleks suutnud."

TÜ KLIINIKUM

- **suurim tervishoiuorganisatsioon Eestis, ainus diplomieelne arstiteaduse õppebaas**
- **annab tööd kokku ligi 3 768 inimesele, nendest 609 on arstid ja 504 arst-õppejõud ning 221 residendid-internid**
- **aastas 540 000 üliõpilastundi**
- **aastas 500 000 ambulatoorset külastust**
- **1400 ravivoodit**
- **1999. a käive 460 miljonit krooni**

TÄNA LEHES

Ülikooli ajaleht läbi 2000 numbri LK 3

TÜ kinnisvarade osakonnast sai haldusosakond LK 2

Kõrvalaineks on võimalik valida amerikanistika ja Briti uuringud LK 2

Esmakordselt Tartus Kirile Loo

5. veebruaril korraldab TÜ Vilistlaskogu Tartu koondis tuluõhtu, mille peaesineja on Kirile Loo, kes on väga tunnustatud etnolaulja mujal maailmas. Esinevad ka Silvi Vrait ja ansambel Noorkuu.

Avatud on auditooriumikohvik, kus võib vaadata videosid ülikooli ajaloost ja toimub loterii. Vilistlastele pilet 150, perepilet 300, linnakodanikele 50 kr. Piletid müügil tund enne algust kohapeal.

Hematoloogia-professoriks valiti Hele Everaus

TÜ nõukogu valis 28. jaanuaril hematoloogia-onkoloogia korraliseks professoriks Hele Everausi. TÜ nõukogu hääletanud 44st liikmest hääletas Everausi poolt 43.

Hele Everaus on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna kiitusega 1977. aastal, kaitsnud meditsiinikandidaadi kraadi 1984. ja meditsiinidoktori kraadi 1993. aastal. 1993. aastast alates on Everaus TÜ arstiteaduskonna hematoloogia erakorraline professor ning alates 1998. aastast TÜ arendusprorektor.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on organismi immuunreaktiivsuse muutused vereloome kasvajate korral, immuunsüsteemi ja endokriinsüsteemi funktsionaalsed seosed ja nende muutused vereloome kasvajate korral, kaasasündinud hüübimishäirete patogeneetilised aspektid jmt.

Eesti ajakirjanduse professor on Epp Lauk

TÜ nõukogu 45st liikmest hääletas Epp Laugi poolt 38. Lauk on lõpetanud TÜ eesti keele ja kirjanduse osakonna 1976. aastal, kaitsnud TÜs ajakirjanduse alal magistrikraadi 1994. ja filosoofiadoktori kraadi 1997. aastal.

1997. aastast alates oli Epp Lauk ajakirjandusosakonna dotsent ja osakonna juhataja, 1998. aastast aga Eesti ajakirjanduse õppetooli hoidja.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on ajakirjandusloolise uurimus Eestis, varasema Eesti ajakirjanduse areng kuni 19.sajandi lõpuni, Eesti ajakirjanduse arengulugu 20. sajandi algusest 1940. aastani, ajakirjaniku elukutse areng ja professionaliseerumine jmt.

Õigusteaduskonna dekaan on riigi- ja haldusõiguse prof Kalle Merusk

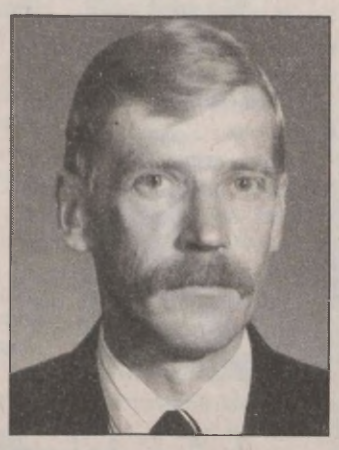
Varje Sootak

TÜ rektor määras 31. jaanuaril õigusteaduskonna dekaaniks riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski.

Dekaani määras rektor, kuna õigusteaduskonna dekaani kohale eraõiguse instituudi poolt esitatud Kalle Merusk ei andnud ettenähtud tähtajaks kandideerimiseks oma kirjalikku nõusolekut.

Kui dekaani kohale ei esitata korraliste professorite kandidatuure, määrab dekaani uute valimisteni rektor kooskõlastatult teaduskonna nõukoguga. Prof Merusk on määratud dekaaniks juuni lõpuni.

Kalle Merusk on sündinud 1949. aastal Jõgeva maakonnas Tabivere vallas. TÜ õigusteaduskonna lõpetas ta 1973. aastal. 1984. aastal kaitses ta ajalookandidaadi kraadi ja alates 1999. aastast on riigi- ja haldusõiguse professor. Õigusteaduskonna prodekaan oli aastast 1994.

Kalle Merusk.

Kalle Meruski peamised uurimisvaldkonnad on haldusõigus Eesti õiguskorras, haldusprotsess, avaliku halduse kandjad (haldusorganisatsioon) ja avalik teenistus.

Küsimusele, kas ta kandideerib pärast käskkirjaga määratud dekaani ametiaja lõppu dekaaniks, vastas prof Merusk, et kui kolleegide arvates teaduskonna juhtimisega toime tuleb, siis põhimõtteliselt küll. "Praegu on dekaanina kõige olulisemaks ülesandeks paika panna õigusteaduskonna uus arengukava, eelmine on end 2000. aastaks ammendanud," ütles Merusk.

Meruski sõnul ei ole teaduskonnas kõik valdkonnad ühtlaselt arenenud, eelisarengu alla kuuluvad Euroopa õigus, kriminalistika, kriminaalhooldus, kriminaalõigus jm, noori õppejõude ei ole näiteks eraõiguses.

Uus dekaan tunneb muret ka riikliku koolitustellimuse vähenemise üle. "Riigi vajadus juristide järele ja tellimuse vähendamine ei ole proportsioonis," lausus Merusk. "Tasulises õppes hariduse saanud jurist ei pruugi avalikku sektori tööle minna."

Reedel toimub rektori vastuvõtt TÜ teenekatele töötajatele

Krõõt Nõges

Reedel, 4. veebruaril kell 16 toimub Tartu Ülikooli rektoraadis vastuvõtt pensioneerunud õppejõududele ja töötajatele.

Vastuvõtule on teiste hulgas palutud emeriitprofessor Inge-Maret Orgo õigusteaduskonnast ja professor Aidula-Taie Kaasik arstiteaduskonnast.

Tegemist on traditsiooniliselt iga semestri alguses toimuva rektori vastuvõtuga 65-aastaseks saanud töötajatele, kes uuest semestrist ei jätka enam oma endisel ametikohal.

Vastavalt ülikooli põhikirjale lõpetatakse korraliste õppejõudude ja teadustöötajate tööleping vanuse tõttu nende 65-aastaseks saamisele järgneva semestri alguses.

Algavad Eesti füüsikapäevad

Varje Sootak

7. ja 8. veebruaril toimuvad Tartus järjekordsed Eesti füüsikapäevad.

Avasõnad on rektor Jaak Aaviksoolt teemal "Füüsika Tartu Ülikoolis anno 2000. Isiklik visioon".

Antakse kätte Eesti Füüsika Seltsi aastapreemia, üliõpilaspreemia ja aukiri. Hommikusel istungil on veel kavas ettekanded aastapreemia laureaadilt, G. Zimmererilt (Hamburgi Ülikool), P. Lahtilt (Turu Ülikool), G. Libertsilt (Daugavpilsi Pedagoogikaülikool) jt.

Pärastlõunal toimub Eesti Füüsika Seltsi üldkogu. Järgmise päeva istung jätkub ettekannetega.

Füüsikahoone fuajees on avatud näitus.

UUDISED

Emeriitprofessoriks nimetati Inge-Maret Orgo

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks Inge-Maret Orgo.

Töö- ja sotsiaalhooldusõiguse korraline professor Inge-Maret Orgo kaitses õigusteaduse kandidaadi kraadi 1968. aastal. 1971. aastal anti talle dotsendi kutse ning 1992. aastal valiti töö- ja sotsiaalhooldusõiguse korraliseks professoriks. Aastail 1987-1991 oli Orgo õigusteaduskonna dekaan. Inge-Maret Orgo on töötanud Tartu Ülikoolis alates 1967. aastast.

Keskkonnafüüsika seminar

31. jaanuaril toimus TÜs Eesti-Soome keskkonnafüüsika ühisseminar. TÜ ja Helsingi Ülikooli teadlased pidasid 11 ettekannet, mis peamiselt käsitlesid atmosfäärifüüsikat.

Vanemteadur Jaan Salmi sõnul on TÜ keskkonnafüüsika instituudil Helsingi Ülikooli aerosooli ja keskkonnafüüsika laboriga pikaajalised kontaktid. Möödunud aastal algas koostöö Euroopa Liidu projekti BIOFOR raames. Projekti eesmärk on selgitada aerosooli tekkemehhanismi metsakeskkonnas.

TÜ keskkonnafüüsika instituuti külastasid Helsingi Ülikoolist prof Markku Kulmala, Jyrki Mäkelä, Kaarle Hämeri, Colin O'Dowd, Timo Pohja, Michael Boy, Tiina Markkanen, Üllar Rannik ja Lauri Laakso.

"Soome kolleegide külastust võib vaadelda koostöö edendamisena," ütles Salm. Järgmised ühisuuringud on kavandamisel selle aasta kevadeks.

Tartu aukodanike kandidaadid

Tartu Linnavalitsus otsustas toetada ajaloodoktor professor emeeritus Sulev Vahtre, TA akadeemiku, TÜ professori Richard Villemsi ja jalgrattatreener Rein Kirsipuu kandidatuuri Tartu linna aukodanikeks.

Arutelu jätkub volikogu kultuuri- ja hariduskomisjonis ning linnavolikogu 10. veebruari istungil, kus Tartu linna uued aukodanikud ka kinnitatakse.

Seni on Tartu linna aukodanikeks nimetatud Voldemar Vaga (1899-1999), Harald Keres, Ilmar Kullam, Juhan Peegel, Aleksander Elango ja Viktor Masing.

Algas talvine kergejõustikuhooaeg

Eelmisel nädalal Tallinnas toimunud Eesti noorsoo sisemeistrivõistlustel võitsid TÜ tudengid 4 meistritiitlit - Marit Savi (OI) 60 m jooks 7.96, Triin Uba (AR) 800 m jooks 2.16.00, Tarmo Jallai (KK) 60 m tõkkejooks 7.99 ja Marek Tumanov (SO) 3000m jooks 9.02.16.

Tallinnas toimunud Erki Nool Reval Cupil esines hästi kehakultuuriteaduskonna üliõpilane Aivo Normak.

Spordikeskuse juhataja Harry Lembergi sõnul püstitas ta tugevas ja pingelises konkurentsis viiel üksikalal isiklikud rekordid, mis seitsmevõistluse kogusummaks andis eelmisest rekordist üle 300 punkti parema kogusumma, 5594 punkti.

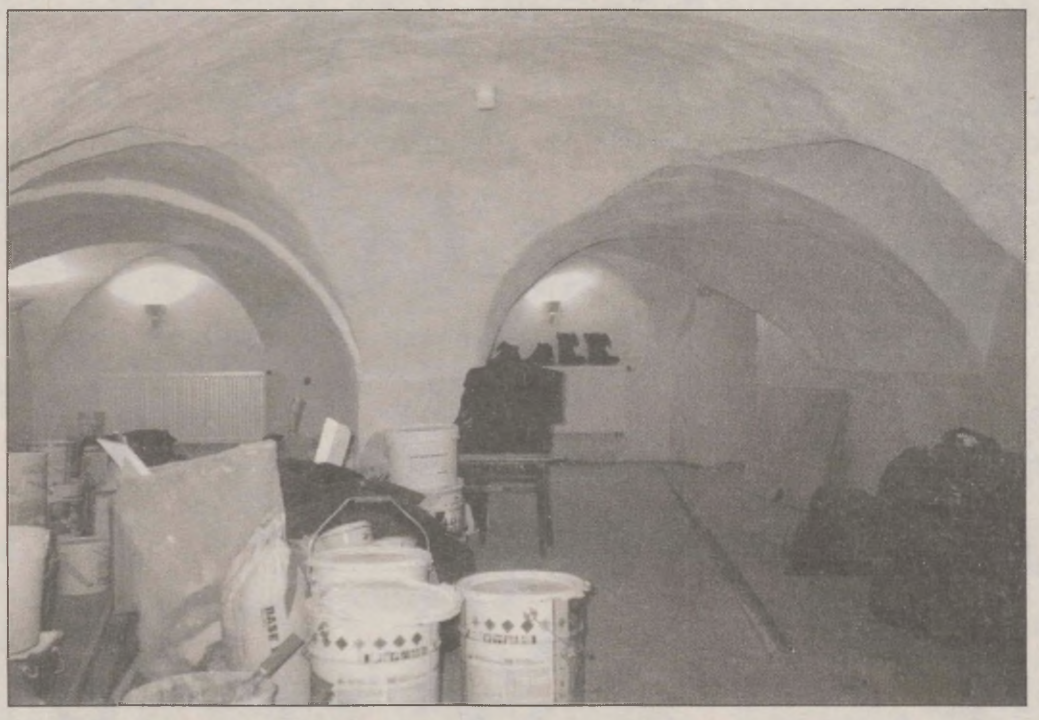
Üksiktulemused olid: 60 m 7.14, kaugus 7.25, kuul 13.85, kõrgus 1.86, 60 m tõkked 8.79, teivas 5.05 ja 1000 m 2.49.53.

Eeloleval nädalavahetusel on Tallinnas Eesti täiskasvanute sisemeistrivõistlused.

TÜ haldusosakond keskendub eelkõige kinnisvarade haldamisele

Varje Sootak
Urmas Aunin

Ülikooli haldusdirektori vastutusalas olev kinnisvarade osakond nimetati haldusosakonnaks.

Remonditeenust saab tellida haldusosakonna koosseisus tegutsevalt ehitus- ja remonditeenistuselt (endine ehituskorralduse osakond). RENO HEKKONENS

Osakonna juhataja Ahto Kallion, kas uus nimetus iseloomustab täpsemalt osakonna tööd?

Kindlasti, sest haldusosakond on haldusdirektori vastutusala suurim osakond, kokku ligi 300 töötajaga, sh haldusjuhid, majajuhatajad, valvurid, koristajad, riidehoidjad, remonditöölised jt. Osakond on nüüd üks tervik, mis tegeleb komplekselt ülikooli kinnisvara haldamise ja hooldamisega. Veel paar aastat tagasi jagunesid osakonna ülesanded mitme iseseisva osakonna vahel. Seetõttu osakondade ülesanded kattusid ja palju aega kulus omavahelistele kooskõlastamistele.

Kuna lähiajal saab *ca* 80% ülikooli kinnisvaradest moodustatud (st on läbitud omandi tagastamise ja omandisse taotlemise bürokraatlikud protseduurid), siis oli erinevate osakondade töö ümberkujundamine kinnisvarade haldamise arengu loomulik jätk.

Milline on praegu haldusosakonna struktuur?

Haldusosakonnale allub nüüd 5 teenistust: arvestusteenistus (juht Erki Tamm, haldusosakonna juhataja asetäitja), keskkonnakaitse-, tuleohutuse- ja turvateenistus (juh Ivar Univer), hanketeenistus (juh Leo Aas), kinnisvarade hooldusteenistus (juh Urmas Heiter) ning ehitus- ja remonditeenistus (juht Ahto Põldes, osak juh asetäitja).

Ehitus- ja remonditeenistuse juhi Ahto Põldese alluvuses töötavad nüüd ka remonditeenistus (töödejuh Ülo Kadaja) ja puidutöökoda (juh Ivo Peetso). Põldese poole tuleks edaspidigi pöörduda kõigi ülikooli hoonete remonti ja ehitust puudutavate küsimustega (Küütri 2, III k).

Kiireloomuliste avariitööde korral võib helistada otse töödejuhataja Ülo Kadajale (tel 375 688, GSM (250) 37 067).

Endisest ehituskorralduse osakonnast sai haldusosakonna ehitus- ja remonditeenistus. Miks?

Tahtsime koondada kogu ülikooli ehitus- ja remonditegevuse ühe osakonna pädevusse. Ehituskorralduse osakond oli ka arvuliselt väike, aasta lõpul oli seal koos juhatajaga kolm töötajat.

Kolm aastat tagasi likvideeriti toonane isemajandav ülikooli ehitusjaoskond, kus omal ajal töötas üle saja töölise.

Ehitusjaoskonna likvideerimise tingis see, et uues majandussituatsioonis osutus selle töö ebarentaabliks. Osakonna ülesanne oli koordineerida ülikooli kui tellija tööd uusehitustel ja suurtel kapitaalremondi objektidel.

Kuna ülikooli kapitalieelarve investeeringutes ei ole enam uusehitusi ja järjest on vähenenud riiklikud investeeringud, siis sedavõrd on jäänud vähemaks ka ülesandeid, mida too osakond täitis.

Samas töötas kinnisvarade osakonna koosseisus remonditeenistus, mis tegeles hoonete hooldus- ja avariiremondiga. Nii et ülikooli vahendite säästlikumaks kasutamiseks, oskusteabe ja ressursside koondamiseks oli ehituskorralduse liitumine kinnisvarade osakonnaga igati loogiline.

Endiste ehituskorralduse osakonna töötajate tööruumid ja telefoninumbrid ei muutunud, seega Ahto Põldest saab endiselt kätte tel 375 633.

Milliste küsimuste ja probleemidega on Teie poole kõige rohkem teaduskondadest pöördutud?

Remondiküsimustega. Saame remonti teha niipalju, kui seda eelarve võimaldab. Paraku neid vahendeid napib. Tänu teaduskondade mõistvale suhtumisele oleme paljud remondi rahastamise probleemid lahendanud omavahelises koostöös. Hea tagasiside oleme saanud teaduskondadelt haldusjuhtide kaudu. Palju probleeme lahendame n-ö kohapeal.

Möödunud aastal oli palju tegemist teaduskondade ümberkolimisega, mis jätkub selgi aastal. Käesoleval aastal tahaks juba väljakujunenud *campus*'i paremini haldama hakata.

Haldusosakonna poole pöördutakse teaduskondadest ka ruumiküsimustega, kuna osakonna arvestusteenistuses töötab ülikooli ruumikomisjoni sekretäri kohuseid täitev peaspetsialist Tiia Kreek (tel 375 689). Kui on vabu ruume, saame sellest teaduskondi ka teavitada. Samas vajavad vabad ruumid enamasti hädasti remonti, enne kui nendesse kolida saab.

Kuidas haldusosakond edasi areneb?

Suurim probleem on eelarvevahendite nappus, me ei saa pakkuda teaduskondadele ehk nii kvaliteetset teenust, kui nad sooviksid. Näiteks korraliku tehnikaga varustatud koristusfirma palkamine tuleb kokkuvõttes praeguses majandussituatsioonis palju kulukam kui oma koristajate pidamine.

Minu käest on küsitud, millal rakendub haldusdirektori poolt 3. jaanuari Postimehes öeldu, et edaspidi hakkavad teaduskonnad oma hoonete ekspluatatsioonikulusid ise kandma. See oli vaid üks võimalikest arenguvariantidest. Kui valitakse just see, siis sinna on veel pikk tee, mis eeldab väga täpse kulude arvestamise metoodika väljatöötamist. Põhjamaade ülikoolides on sellist metoodikat rakendatud ja see on ennast õigustanud. Meil on paraku teaduskonnad hoonete mõttes ebavõrdsetes tingimustes.

Seni jätkame eeldatavasti nendesamade teenistuste ja ülesannetega ning keskendume kinnisvarade haldamisele.

TÜ 2000. aasta eelarves on planeeritud ülikooli vara müügist saada tulu 7 826,9 tuh krooni. See tähendab, et haldusosakonnal tuleb sel aastal välja selgitada ja ülikooli nõukogu peab otsustama, milline kinnisvara on ülikooli põhitegevuseks mittevajalik ja mis on otstarbekam müüa. Ootame ettepanekuid ka teaduskondadelt.

Kõrvalaineks on võimalik valida amerikanistika ja Briti uuringud

Krista Vogelberg
TÜ inglise filoloogia prof, Põhja-Ameerika uuringute keskuse ja Briti uuringute keskuse president

28. jaanuari UTs avaldatud ülevaade humanitaarteadlaste ümarlaua komisjoni kokkusaamisest vajab täpsustamist.

Artiklist võib jääda mulje, et kõigi praegu tegutsevate kultuuriuurimiskeskuste õpetatavad ained alles ootavad sidumist terviklikeks kõrvalainekavadeks.

Põhja-Ameerika ja Briti uuringute keskused on pakkunud kinnitatud õppekavade alusel kõrvalaineid juba oma asutamisest, 1993. ja 1995. aastast alates. Neid kõrvalaineid on õppinud inglise filoloogide kõrval ka teiste erialade üliõpilased, sh välisüliõpilased. Raskuste kiuste oleme pidevalt taganud võimaluse sooritada mõlemad kõrvalained (kumbki 20 AP) või nende kombinatsiooni (40 AP) kahe õppeaasta jooksul.

Õppejõudude kvalifikatsiooni tõustes (stažeerimine ja kraadiõpe vastavate maade ülikoolides) on kõrvalaineid muudetud ja täiustatud, mistõttu lähiaegadel esitame kinnitamiseks uued variandid. Informatsiooni iga algava semestri kursuste kohta oleme avaldanud ülikooli õppehoonete teadetetahvlitel ning alati on kavad soovijaile kättesaadavad olnud inglise filoloogia õppetoolis.

Tõsi, teavet pole kunagi üleliia. Keskustel on ilmselt mõtet luua omaenese võrguleheküljed. Esialgu paneme kõrvalainete kirjeldused üles inglise filoloogia õppetooli koduleheküljele. Kursused toimuvad enamasti seminarivormis. Kõrvalainete kavade ülesehitamisel oleme lähtunud USA, Briti ja Skandinaavia/Soome ülikoolide kogemustest, unustamata siiski, et tavaliselt moodustavad kultuuriuuringud neis maades omaette peaained. Kultuuriuuringute täpne valdkond on kogu maailmas praegu ägedate vaidluste objekt. Seda enam oleme avatud teiste erialade esindajate ideedele. Usume siiski, et ka praegusel kujul on kirjeldatud kõrvalained põhiloomult interdistsiplinaarsed ning sellistena relevantsed ka kaugel väljaspool filoloogiat.

AMERIKANISTIKA JA BRITI UURINGUTE LOENGUKURSUSI KEVADSEMESTRIL

"Professionaalne suhtlemine: Ameerika mudelid ja strateegiad" (Raili Põldsaar),
"Suurbritannia ja USA naised ajaloos ja kirjapildis" (Raili Põldsaar, Joanne Cono),
"Ameerika kunst" (Ilmar Anvelt),
"Üksikisiku ja rahvuse identiteet kaasaegses Kanada ingliskeelses kirjanduses" (E. Rein),
"Inglise maahäärberi erinevad käsitlused inglise kirjanduses" (Pilvi Rajamäe),
"Briti kultuurilugu. Anglo-kelti uuspaganlus" (Berk Vaher),
"Briti ühistegevuslike identiteetide kujunemine ja seletamine" (Meelis Leesik, Berk Vaher),
"Briti kirjandus 1930. aastatel" (Ene-Reet Soovik),
"James Joyce'i "Ulisses" (Reet Sool).

Tuutor aitab tudengeid

Ülle Kapsi
TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja

Järgmise õppeaasta sügissemestril vajatakse üliõpilasnõustajateks ehk tuutoriteks üliõpilasi, kes on huvitatud Eestist või välismaalt pärit rebaste juhendamisest-nõustamisest.

Huviliste registreerimine kestab 3. märtsini. Registreerimiseks tuleb täita ankeet, mida saab dekanaatidest või õppe- ja üliõpilasosakonna nõustajalt (peahoone r 120).

Tuutori eesmärgiks on uute tudengite abistamine esimese semestri õpingute planeerimisel, õppetööalase info hankimise võimaluste, üliõpilase õiguste ja kohustuste tutvustamine. Seetõttu on tuutoriks oodatud suhtlemisaldis, ettevõtlik ja abivalmis üliõpilane. Välistudengitega tegelda soovijatel on vajalik hea inglise, soome või vene keele oskus. Õpitav eriala ei ole määrav, sest parim tuutor rebasele on sama eriala õppiv üliõpilane.

Enne nõustama asumist tuleb läbida õppeaine "Üliõpilasnõustamine", mis võimaldab täiendada teadmisi üliõpilase õigustest ja kohustustest, külalisüliõpilasena õppimise võimalustest, õppekorraldusest, TÜ struktuurist, üliõpilasorganisatsioonidest. Psühholoogilisel koolitusel käsitletakse tuutoritöös vajalikke oskusi.

Tuutoritöö pakub uusi kogemusi: võimalust gruppi juhtida, erinevaid probleeme lahendada ning välismaalastega suhelda. Info tel 375 627.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Ajaloopeegeldusi Tartu Ülikooli ajalehes läbi 2000* numbri aastaist 1948-2000

Üliõpilaskonnas on veel õppedistsipliini rikkujaid, loodreid, sotsialistliku omandi anastajaid. Ei ole täielikult kadunud kummardamine kodanliku lääne kultuuri ees, šovinism, ebaseltsimehelik suhtumine naistesse, usulised eelarvamused jne. On üliõpilasi, kes loevad korratult ajalehti, ei tunne head ilukirjandust, käivad harva teatris, omavad vääri mõisteid kunstist. (Väljavõtted lühendatud – UT)
Nr 13, 1949

On üldiselt teatavaks saanud ja ülikooli kollektiivi poolt üksmeelselt hukka mõistetud kodanlike igandite avaldumise juhtumid kooris (meeskoor - UT). Koorivanema kohale pugenud Alo Tilk kogu oma tegevuse vältel külvas ja soodustas ebanõukogulikke meeleolusid, tegi katseid buršikommete taaselustamiseks ja avaldas laostavat mõju mõnedele ideelis-poliitilises arenemises mahajäänud kooriliikmetele.
Nr 9, 1949

Milline peab olema isiklik raamatukogu? Alustades konkreetselt poliitilise kirjandusega, peaks olema üldnõudeks, et iga üliõpilane soetaks vähemalt meie klassikute tähtteosed. Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilaste, tulevaste ajaloolaste ja kirjandusteadlaste suhtes on see nõue eriti rangelt kehtiv. On ju terve rida teoseid, nagu näiteks Marxi ja Engelsi "Saksa ideoloogia", Engelsi "Perekonna, eraomandi ja riigi tekkimine", "Vanad germaanlased", Lenini "Kapitalismi areng Venemaal", sm Stalini "Marksism ja rahvusning koloniaalküsimus" jt meie erialal otsesteks õpikuteks.
Nr 1, 1950

Laupäeval suundus Peetri kiriku poole salgake usklikke toomaid – enamikus vanad eided ja taadid, kuid nende hulgas paar nooremat ka. Läksid need, kellele kodanlikul ajal niipalju usumürki sisse anti, et nad sellest koormast ikka veel vabaneda ei suuda. (Veste)
Nr 1, 1950

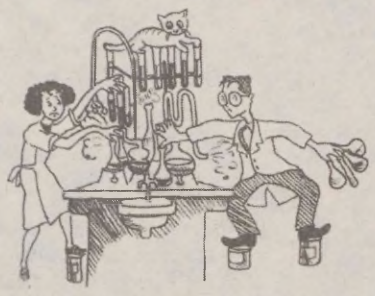

Ülikooli peahoone vaibastatud koridorid on rahvarohked: siin vilksatab läbisegi akadeemikuid ümmarguste mütsikestega, hallpäisi professoreid, teadlasi Stalini preemia laureaadi medalitega, kuid ka rõõmsaid noori – aspirante ja üliõpilasi. Ja milliseid kohtumisi siin toimub! Siin satuvad jälle kokku Suure Isamaasõja karmidel päevadel kõrvuti kaevikus istunud mehed. (TRÜ 150. juubelist)
Nr 27, 1952

Õhtuhämaruse laskudes linnatänavaile löövad üksteise järele särama Aia tänaval nr 36 asuva ühiselamu aknad. Toas nr 65:

"Kuidas homme tööd korraldada?"
"Kolm kirkadega sirelite mäele!"
"Üks tüdrukutest siluma."
"Kuidas rulliga?"
"Oh selle toome kohale oma järel."
"Aga kust saame mulda?"
(Tudengid ühiselamu ümbruse korrastamisest)
Nr 28, 1953

I. V. Mitšurin ei saanud rahulduda formaalse geneetika esindajate kinnitusega, et inimene on võimetu tekitama organismides selliseid esmaseid muudatusi, mis kanduksid edasi pärilikult. Ta otsis teed pärilikkuse juhtimiseks ja leidis selle. Vaadeldes organismi kui üht mateeria liikumise vormidest, mis tekib ja areneb väliskeskkonna kindlates tingimustes, väidab mitšuurinlik geneetika, et orgaanilise maailma põhiseaduseks on organismi ja tema olelustingimuste ühtsus.
Nr 31, 1955

Pisut üle 8 ööpäeva kestis sõit läbi Põhja-Venemaa suurte linnade, üle Uuralite ja ikka lõunasse – steppidesse, uudismaadesse… Kunagi elus pole ma nii lühikese aja jooksul kuulnud nii palju laulu. Lauldi nii peatustes kui ka sõidu ajal, hommikul ja õhtul, eesti ja vene keeles. (Kasahstani uudismaadelt)
Nr 23, 1956

Süütamata tõrvikutega suundume ülikooli peahoone ette. Iga teaduskonna ees on nende esindaja juhttõrvikuga. Et rongkäik, mille lõppeesmärgiks on halvima õppejõu ja üliõpilase matmine, on rõõmus sündmus, palume dekoreerida oma rongkäigu osa vaba fantaasia põhjal. (TRÜ ja EPA üliõpilaspäevad)
Nr 24, 1965

Ei suuda lihtsalt aru saada, miks näiteks raudteelastel ja miilitsatel on oma ajaleht, üliõpilastel aga mitte?!
Nr 30, 1967

Kriitiline hoiak, sallimatus puuduste ja väärnähete suhtes, printsipiaalsus – need on omadused, mida peame toetama ja kasvatama igas üliõpilases. Õige oli üliõpilaste terve kriitika puuduste kohta, mis ilmnesid pärast uue ühiselamu vastuvõtmist. Kuid kuhu jääb enesekriitika?
Nr 22,1972

Sotsialistlik elulaad, see on tsivilisatsiooni ajaloos esimene elulaad, mis baseerub kollektivismil, humanismil ja austusel tööinimeste vastu.
Nr 22, 1976

Lisaks muule joodi ka eetrit, s.o. eriti tugevalt mõistusele mõjuvat jooki. Tulemused olid hämmastavad. Lõhuti mööblit, majandi juht oleks peaaegu ajurabanduse saanud. "Kuiv seadus" on üliõpilasmalevas sõnakõlks, mis ajab oma sisutuse tõttu naerma.
Nr 36, 1977

Maandume kupees. Reproduktorist kostev optimistlik lauluke ei jäta kahtlust: asume suure vagunitearhipelaagi kindlustatud saarekesel. Õhk on sumbunud. Väheke köetakse. Selgesti on tajutav, et asume justkui teises maailmas, teises ajas, teises ruumis, kuigi rong, sunnik, on sõitnud alles veerandtunnikese. (Üliõpilaste vabariikliku olümpiaadi võitjate preemiareisilt Moskvasse)
Nr 7, 1978

Tuli koostada individuaaltööplaan, kursusejuhendaja tööplaan, kursusejuhendaja töö aruanne, kontrollida oma teadusliku töö plaani täitmist. Peale selle veel hulk n-ö jooksvaid paberikesi…Viisin oma paberipatsaka kateedri laborandi kätte, kes juba töötas nagu rehepeksumasin kolleegidelt saabunud plaanimajanduse ümbertippimisel. (Kursusejuhendaja)
Nr 29, 1978

Seminarka tahetakse oma põlisest kodust välja tõsta. Ometi kuulub ta peahoone juurde nagu aula ja fassaadisambad. Säiligu siin rohkem vaimu ja vähem kantseleisid.
Nr 5, 1980

Üks väheseid püsiväärtusi siin ilmas on viin ja naised. Asjata kirtsutatakse nina. Viina on ülistatud inimkonna koidikust peale, Kallimachose ja Anakreoniga alates. Ja kes söandaks kahelda armukese saatuse iidsuses ja vajalikkuses.
Nr 3,1981

Ülikooli ülesanded on alati olnud internatsionaalsed nii teaduse, kultuuri kui eesrindliku mõtte arendamisel. Meie tegevus on ikka väljunud rahvuslikkuse kitsaist raamidest.
Nr 19, 1982

Ma ei ole pedant, aga arvan, et igahommikune voodite-kappide-patjade-taburettide niidi järgi rittaseadmine ei ole just hädavajalik. See-eest igahommikune põhjalik koristamine tuleb küll kasuks. Meie tuba tooks mistahes ühiselamu heakorravõistluselt loorberipärja. (Tudengi kiri sõjaväest)
Nr 11, 1985

Kongressil kõlanud kriitilistest mõtetest üks tõsisemaid oli peasekretäri tunnistus, et meie ühiskonnaelu iseloomustas viimasel aastakümnel mitte üksnes majanduslik, vaid ka vaimne stagnatsioon.

Ühiskondlik stagnatsioon – see on ametnike karistamatu ja kontrollimatu meelevald, alluvate hirm eksida pisiasjadeski, et mitte teenida ülevalt poolt valimatult paiskuvaid meelepahaavaldusi, kartus avalike arutelude ees, usutus ja küünilisus ühiskondlike muutuste võimalikkuse suhtes, vastastikune umbusaldamine ja tõeliste autoriteetide nappus. Kas kõigest sellest oleme olnud puutumata siin, auväärsete akadeemiliste seinte vahel?
Nr 8, 1986

M. Gorbatšov märkis meie elu põhipuudusi iseloomustades, et "Ühiskonna elus hakkasid ilmnema stagnatsiooninähud". Kuid ta tõi esile ka neid tulemusi, mis me eelmiste aastate jooksul olime saavutanud. Sm. M. Lauristin aga kirjutab, et "meie ühiskonnaelu iseloomustas viimasel aastakümnel mitte üksnes majanduslik, vaid ka vaimne stagnatsioon.
Nr 12, 1986

Üliõpilaste omavalitsus – see peaks olema üliõpilaste tõeline oma valitsus, lähtuvalt arukusest ja valitsemise demokraatiast. (Komsomolikomitee OV projekt)
Nr 17, 1986

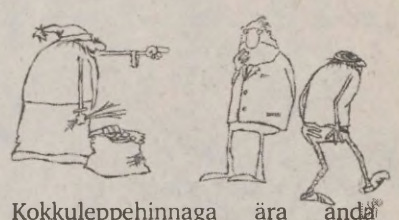
OV ei tohi dubleerida komsomoli ja a/ü-d. OV peaks saama demokraatliku mõtte kooliks tulevasele Eesti haritlaskonnale. (Tudengid)
Nr 8, 1987

Teaduskonnad, kes olid kavatsenud oma loosungitega välja tulla, neid ka kandsid. Paraku olid jõud läinud fosforiidi-meeleavalduse ettevalmistamisele ning tähelepanuta olid jäänud maidemonstratsiooni põhiteemad.
Nr 18, 1987

Komsomolijuhid on tudengitest võõrdunud, tudengite arvamused neid ei huvita, perestroika ei eelda ülalttulevatele vabadustele kaasalaulmist. Tekkimas on mitmeid alternatiivseid rühmitusi.
Nr 6, 1988

Viimast paarikümmet aastat iseloomustab uue taktika kasutuselevõtt rahvuskultuuri likvideerimiseks. Ühelt poolt väljendub see haritlase seisundi nii vaimses kui materiaalses alavääristamises, teisalt aga keskpärase ja alaväärtuslikkuse kõikvõimalikus soodustamises hariduse omandamisel, eeskätt säilitada üldise mandumise kurss. Parim näide on ettevalmistusosakond.
Nr 4, 1989

Kokkuleppehinnaga ära anda parandamis- ja täiendamisvõimalustega pooleliolevaid konspekte iga päev Humalas kl 11-22 kõige keskmises lauas. (Kaks stipist ilmajäänut ja omal soovil ülikoolist lahkunut)
Nr 13, 1990

Esmaspäeva õhtul kl 18 hakatakse peahoones kirja panema meesüliõpilaste sokinumbreid. Numbrid viiakse arvutisse ja andmed saadetakse EV kaubandusministeeriumi ja vabrikusse Punane Koit palvega lubada igal tudengil osta jõuluks 1 paar sokke.
Nr 32, 1990

Peaaegu terve oma teadliku ajaloo vältel oleme olnud mõne võõra riigi all. Meil pole olnud muud sisemist kohustust kui võõra riigi kiuste püsida.
Nr 8, 1996

Ülikool avalik-õigusliku asutusena on rahva teenistuses ning kohustatud ühiskonna ootustele vastu tulema. Kui meie seisukohad on erinevad ja oleme veendunud oma õigsuses, on vaja järjekindlalt ja argumenteeritult oma veendumisi kaitsta.
Nr 26, 1999

---

* 2000. number on mõneti sümboolne, sest numeratsioonis on topeltlehti arvestatud kord ühe, kord kahe numbrina; siia kuulub ka venekeelne väljaanne, samuti on juhtunud numbrieksitusi.

IN MEMORIAM

95 aastat akadeemik Paul Ariste sünnist

3. veebruaril oleks eesti ja soome-ugri keeleteaduse *Grand Old Man* akadeemik professor Paul Ariste saanud 95-aastaseks. Tundes tema tervislikke eluviise ja kehakarastusinnustust polnuks see mõeldamatu, kuid saatus tahtis teisiti - juba 10 aastat pole teda enam meie hulgas.

Hiljaaegu samuti Mana maile siirdunud soome akadeemik professor Pertti Virtaranta on Paul Aristet nimetanud Tartu Ülikooli hingeks. Ma ei tea, kas kedagi on peetud Tartu Vaimu kehastuseks, kuid meie ülikooli hingel oli kehastus - Paul Ariste.

1995. aasta oli Eesti humanitaarteadustes Paul Ariste aasta ja tema mälestusele pühendatud kahepäevasel konverentsil ülikooli aulas osales inimesi paljudelt elualadelt eesotsas presidendi Lennart Meriga - kõik kaks päeva. Kommentaarid on vist üleliigsed.

Jättes üle kordamata Paul Ariste hiigeltöö tulemused omal erialal - ta alustas muide oma tööpäeva alati kell 5 hommikul -, võtaksin jutuks midagi muud. Nõukogude okupatsiooni ajal, kui meil ei tohtinud ega osatud või julgetudki teha midagi Venemaal elavate keelehõimlaste heaks, Ariste oskas ja julges.

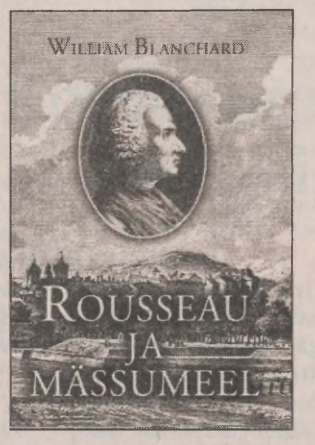
Tema juures Tartus aspirantuuris kasvas nii erialaselt kui ka meelsuselt üles see tollaste soome-ugri autonoomsete vabariikide tipphumanitaarteadlaste plejaad, kes oma järgneva tegevusega kodukandis pälvis sealseilt nõukogudemeelseilt kõrgeima tunnustuse - tiitli "fašist". ("Fašistiga" ei mõelda sealmail muidugi saksa kunagise natsionaalsotsialismi ideede toetajat, vaid see on ideoloogiliselt ülivänge üldine sõimusõna, mis tähistab vaatlusalusel juhul lääneliku ilmavaatega inimest, kes söandab lisaks veel oma rahva õiguste eest kosta.)

Paul Ariste püsiväärtusega õilsatest tegemistest ja erakordsest inimnatuurist võiks sadade lehekülgede kaupa pajatada, kuid olgu siinkohal lõpetuseks vaid üks soov: elagu meis ikka see Tartu Ülikooli hing!

Ago Künnap

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

William Blanchard
"ROUSSEAU JA MÄSSUMEEL"

Paljudest maa peal elavatest olenditest on vaid inimene õppinud varjama oma kurje kavatsusi armastusväärse žestiga. Just sellest võimest pärineb meie arusaam pahelisusest. Sellisena avastas Rousseau kurjuse olemuse, kohtudes kaheksateistkümnenda sajandi Pariisi seltskonnaga. Oma esimeses arutluses püüdis ta osutada vastuolule tsivilisatsiooni peene kombekuse ja inimese loomulike kalduvuste otsekohesuse vahel.

Käesolevat raamatut võib iseloomustada kui Rousseau ja tema poliitiliste vaadete psühholoogilist uurimust. Samas on autor püüdnud vältida psühhoanalüütilist terminoloogiat, kuna Rousseau'd on psühholoogiliste uurimuste meelisobjektina varasemad uurijad juba põhjalikult käsitlenud.

Ebapiisavalt on veel uuritud praegusaja kontekstis erakordselt tähtsat teemat – tema poliitika, eriti revolutsioonialaseid töid.

Siiski ei ole raamatu eesmärk esitada kõikehõlmavat kriitilist ülevaadet Rousseau poliitilistest kirjutistest. Autor tahab viia lugeja tagasi Rousseau aega, et lugeja võiks tunda, mida tundis Rousseau, andmata pelgalt hinnangut neile tunnetele, vaid püüdes teda mõista nii mõistuse kui südamega.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

TÜ Raamatupood vabandab uskumatu apsaka tõttu - UT eelmises numbris tutvustatud raamatu "Kooliteed" autorid on Anu Järs ja Ellen Värv.

ACTA DIURNA

7. veebruaril kell 10 algavad füüsikahoones (Tähe 4) **XXX Eesti füüsikapäevad**. Päevad jätkuvad 8. veebruaril kell 9.00. Päevakavaga on võimalik tutvuda www.physic.ut.ee/fp2000. Info: Piret Kuusk, piret@fi.tartu.ee.

7. veebruaril kell 18 toimub uues keeltemajas (Ülikooli 17) aud. 218 **Prantsuse Teadusliku Instituudi üldkoosolek**. Päevakorras uue juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine ning instituudi tegevusplaanide arutamine. Võetakse vastu uusi liikmeid.

9. veebruaril kell 11 toimub SA Archimedes saalis (Kompanii 2, III korrus) Sihtasutus Archimedese Euroopa Liidu Innovatsioonikeskuse ja EU Intellectual Property Rights (IPR) Helpdesk'i korraldatud **infopäev "Intellektuaalomand rahvusvahelises koostöös ja Euroopa Liidu 5. raamprogrammis".**

TEATED

9. veebruaril kell 20 peahoone aud 128 toimub **Tartu Ülikooli Kammerkoori** proovilaulmine. **Väga on oodatud lauljad tenori ja aldi häälerühmadesse**. Ette valmistada üks laul. Ees on kohe kontsertreis. Info: Indrek Mustimets, 250 63 076.

Taas on ilmunud spordikeskuse teatmik **"Sport igaühele".** Tutvu ja tule trenni tegema! Info spordikeskusest Ujula tn. 4 telefonil 375 370 tööpäeviti 10-16, e-mail: sport@ut.ee

LOENG

Algab **Leedu ajaloo valikkursus** (FLAJ.03.082, 1 AP, arvestus). Loengud toimuvad **7. veebruarist kuni 27. märtsini** esmaspäeviti kell 14.15-16 Lossi 3-405.

STIPENDIUM

ERASMUSe *free-mover'* ina Euroopasse

Eesti Socratese Kõrghariduse Nõukogu kuulutab välja ELi kõrgharidusprogrammi Erasmus raames *free-mover*ite 2000/2001. õppeaasta stipendiumid.

Free-mover on üliõpilane, kes osaleb Erasmuse üliõpilasvahetuse programmis väljaspool partnerülikoolide vahel sõlmitud lepinguid. Stipendiumitaotleja peab ise leidma ülikooli, mis on teda nõus *free-mover*ina vastu võtma. Arvesse tulevad ainult ELi liikmesmaade ülikoolid.

*Free-mover*ile laienevad kõik Erasmus-programmi üliõpilase soodustused. Õpinguaeg varieerub 3 -12 kuuni.

Taotluste esitamise tähtaeg välisüliõpilastalitusse on 1. märts.

Nõutavad dokumendid: avaldus, vastuvõtva kõrgkooli nõusolek, väljavõte õpinguraamatust ja vähemalt ühe akadeemilise juhendaja soovitus.

TÜ allüksuste 2000/2001. õa lepingute info on kättesaadav internetis Erasmus-programmi koduleheküljel http://www.ut.ee/erasmus.

Lisainformatsiooni ja taotlusvorme saab välisüliõpilastalitusest, ph ruumist 104.

Kai Treier
Programmi Socrates üldkoordinaator
Tel 375 150
e-mail: erasmus@ut.ee

6. rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused MISS VALENTINE 2000

10. veebruar
võistkondade saabumine, saaliproovid, tehnilised koosolekud

11. veebruar

14.00-14.10	avamine
14.10-17.35	võistlevad seeniorid (eelvõistlus)
17.50-18.30	võistlevad juunioride rühmad (eelvõistlus)
20.00	Tartu linna volikogu esimehe prof Peeter Tulviste pidulik vastuvõtt

12. veebruar

14.00-17.20	juunioride individuaalvõistlus
17.30-18.00	juunioride rühmade finaalvõistlus
18.10-19.00	seenioride finaalid (6 paremat eelvõistlusest)
19.00-20.00	galakontsert
20.00	võistluste pidulik lõpetamine ja autasustamised

Janika Mölder
Miss Valentine 2000 peakorraldaja

TARTU LASTETEATRIS

L 5. veebr kl 12 E. Wigström, P. Lüsander ja S. Osten "Prints muretu". Etendus lastele koolieast alates, vaheajata, kestab 1 tund 15 minutit.

P 6. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
Eesti loomamuinasjutud. Etendus alates 3.-4. eluaastast ilma vaheajata 1 tund.

N 10. veebr kl 19 J.Viiding/T.Rätsep "Olevused"
Etendus neile, kes esitavad küsimusi ja tahavad kellekski saada, ning neile, kes lapsena unustasid küsida.
Etendus on vaheajaga ja kestab 1 t 50 min.

L 12. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."

P 13. veebr kl 17 "Päkapikk on päkapikk"
Päkapikutarkust "Suure Päkapikuraamatu" ainetel.
Kestus 45 min.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

Lektor on professor **Tiit Rosenberg.** Valikkursuses antakse süstemaatiline ülevaade Leedu ajaloost, keskendudes seejuures 19.-20. sajandi ajaloole. Info: Aasa Saavaste, tel 375 650.

TÜ Paul Ariste soome-ugri põlisrahvaste keskusel on heameel teatada, et kevadsemestril on Tartu Ülikoolis võimalik õppida **ersa keelt**. Esimene loeng toimub **7. veebruaril** kell 18.15 ülikooli peahoones ph. 235. Õpetab lektor **Niina Aasmäe**. Info: Kadi Sarv, tel 376 216.

9. veebruaril kell 12 majandusteaduskonnas, Narva 4 aud. B306 toimub EV majandusministri **Mihkel Pärnoja loeng Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest**. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

10. veebruaril kell 17 toimub Lossi tn õppehoone ruumis 427 **Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolek. Jaak Valge (MA): Elatustase Eestis 20. sajandil.** Oodatud kõik huvilised! Info: Birgit Kibal, tel 422 336.

Algab **valikkursus** majandushuvilistele üliõpilastele **Eesti majanduse arengukontseptsioonid** (MJRI.07.002, 16 tundi, 1 AP, arvestus). Loengud toimuvad **11. veebruarist** reedeti 14.15-16 Lossi 3-327. Lektor: prof **Olev Raju**.

LP ARSTITEADUSKONNA ÜLIÕPILANE!

TÜ Kopsukliinikus (Riia 167) algab valikkursus **Suitsetamine, kui kopsuhaiguste riskifaktor. Nõustamine suitsetamisest loobumisel kopsuhaiguste profülaktikas.** Oodatud on 4., 5., 6. kursus, internid, residendid. Loengud toimuvad 2., 9., ja 16. märtsil kl 14-16. Lektor: Ülle Ani.

Vene ja slaavi filoloogia osakond kuulutab välja fakultatiivkursuse eesti keeles: **Vene kultuurilugu: modernismi ajastu kirjandusolme** (FLVE.03.107, 2 AP, arvestus). Lektor on **Lea Piid**. Loengud toimuvad alates **15. veebruarist** teisipäeviti kell 18.15-20, Humanitaarhoones, r. 222. Registreerimine toimub vene kirjanduse õppetoolis (vana keeltemaja, r. 302, tel. 375 353).

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ajalooline kostüüm Narva õpilaste teostuses".
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale"(veebruari lõpuni).
Panda-näitus (13. veebruarini).
Näitus "21. sajandi ülikool" - TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd.
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Lugemissaalide fuajees:
Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud kuni 20. veebruarini.
13.01.-29.02. Prof Jüri Uluots 110.
Kataloogisaalis:
Annely Säre Pastelli aastatest 1998, 1999.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Prince Valiant", Saksamaa/Suurbritannia, rež Anthony Hickox, kl 12.30.

"Maailma lõpp", Buena Vista International 1999, peaosas Arnold Schwarzenegger. Kl 14, 20.

"Loch Ness", Suurbritannia 1995, rež John Henderson, komöödia helge peaga edutust ameerika teadlasest; kl 16.

"Kuninganna Elizabeth", PolyGram Filmed Entertainment, ajalooline draama, peaosas Cate Blanchett, kl 18.

"Elav liha", Hispaania/Prantsusmaa, rež Pedro Almodovar (alla 14-aastastele ei soovitata), kl 22.

VABANDUS

Vabandan kõigi 27. jaanuari varahommikul Vanemuise t 46 suures auditooriumis viibinud üliõpilaste ja õppejõud Kalle Kirsimäe ees segaduse pärast, mida ma oma (ja oma eksamile tulema pidavate tudengite) õiguse eest seistes (kardan, et vägagi) ärritunud moel põhjustasin.
Selgituseks järgmist. Olin enne auditooriumisse sisenemist kontrollinud, et alates kella 9st on seal minu eksam (seda ka nii valvelaua nimekirja kontrollides ja läbi dekanaadi juhataja telefonitsi õppe- ja üliõpilasosakonnast üle küsides) ja et seal sel momendil midagi ei pea toimuma. Et aga ruum oli ametlikult siiski topelt välja antud, ei võinud ma pärast seda küll arvata. Ja ei olnudki minu "õigus" suurem kui teise poole oma. Nii rumalas olukorras ei ole ma juba mitukümmend aastat olnud. Vabandan veel kord.

Professor Mati Kilp

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

RT
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 11. veebruar 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 6 (2001) TASUTA

Kõrghariduse rahastamise reformi on oodata järgmise aasta sügisel

Krõõt Nõges

Vabariigi Valitsuse järgmise nädala kabinetiistungil pannakse paika avalik- õiguslike kõrgkoolide edaspidise rahastamise suunad. Nii Haridusministeeriumi kui Rahandusministeeriumi kindel seisukoht on, et praegustele tudengitele reform ei laiene.

Haridusministeeriumi teaduse- ja kõrghariduse osakonna juhataja Rein Vaikmäe hinnangul saavad praegused üliõpilased lõpetada kooli neil tingimustel, mis kehtisid nende sisseastumise ajal. "Suuremad muutused võiksid toimuda alles 2001. aasta sügisel."

Kaalumisel kolm võimalust

Praegu on kaalumisel kolm varianti: säilitada *status quo*, muuta õpe mõnedes valdkondades tasuliseks (näiteks majandus- ja õigusteaduses), kehtestada kõigile tudengitele õppemaks, mis katab mingi osa nende õpetamise kuludest.

Nii Haridus- kui Rahandusministeerium pooldab kõigile tudengitele osalise õppemaksu kehtestamist.

Status quo säilitamine pole otstarbekas, kuna kõrghariduses on raha vähe ning maksukoormust tõstmata pole seda võimalik ka juurde saada. Rein Vaikmäe hinnangul pole Eesti selleks aga valmis.

Vaid mõnede erialade tasuliseks muutmine pole aga Vaikmäe hinnangul otstarbekaks, kuna see tooks sisse liialt palju erinevaid mängureegleid.

Kuna osal tudengitest läheb vaja oma õpingute finantseerimiseks enam raha, siis peaks neile ka avaramad võimalused looma. Selliste erandite loomine muudaks süsteemi liialt keeruliseks.

56,6 protsenti keskkooli lõpetanutest leidis, et õpe avalik-õiguslikus ülikoolis võiks olla tasuta. VARJE SOOTAK

Tagastamatu õppetoetus

Kui avalik-õiguslikes ülikoolides hakatakse andma tasulist õpet, peab riik looma ka tasulise kõrghariduse omandamise võimalused. Riigikogu kultuurikomisjoni esimees Mart Meri: "Rakendada tuleb eri tüüpi riiklikke õppelaene, õppestipendiumeid, ent kõrghariduse rahastamisse tuleb kaasa tõmmata ka erasektor."

Siiski on praegu veel ebaselge, kuidas seda teha. Rahandusministri nõuniku Madis Mülleri sõnutsi tuleks kindlasti suurendada riiklikku õppetoetust. "Tagastamatut toetust saaksid edukamad tudengid, kindlasti on oluliseks faktoriks üliõpilase ja tema pere rahaline olukord."

Õppelaen suuremaks

Keeruline on olukord ka õppelaenu suurendamisega, välja on pakutud, et see võiks olla 30 000 krooni aastas. Praegu garanteerib riik 100 % laenust, kui õppelaen suureneb, on plaan vähendada riigi garantiid 80le protsendile.

Ühispanga laenuarendusosakonna juhataja Jaanus Leemetsa arvates on kava suureks plussiks, et väheneb lõpetamisega venitavate tudengite arv. Üliõpilasel on siis piisav sissetulek ning ta ei pea oma õpingute ajal töötama, et ära elada. Teatavasti on üleajaõppijad riigile küllalt suur lisakulutus. Samas peavad kommertspangad oma kulud ja riskid katma, vastavalt krediidiasutuste seadusele peavad kõik laenud olema korralikult tagatud. Tavatudengi puhul on tegemist 15-aastase laenuga, millel peaks olema ka pikaajalise väärtusega tagatis. "Vaid käendusest ei piisa, nii pikaajalise laenu puhul on tagatiseks vaja kinnisvara. Siis aga ei saa paljud üliõpilased laenu võtta, kuna neil pole sellist tagatist."

Mülleri hinnangul pole uus süsteem tehniliselt lõpuni mõeldud.

Üliõpilaskondade Liidu seisukoht

Üliõpilaskondade Liidu aseesimehe Hermann Kalmuse sõnutsi on liit seisukohal, et üliõpilasele ei tohiks olukord halveneda. Õppelaen peaks olema kõigile vajajatele kättesaadav ja seda praeguse intressiga. Ka tuleks põhjalikult läbi mõelda õppetoetuste süsteem.

Üliõpilaskondade Liidu kindel seisukoht on, et andekatele, kuid kehvadest majanduslikest oludest inimestele peab olema võimalus omandada kõrgharidust tasuta.

Tudengikandidaatide arvamus

TÜ sotsiaalteaduskonna sotsioloogia osakonnas uuriti Jüri Saarniidu juhtimisel aastatel 1996-1998 keskkooli lõpetanute arvamust tasulise kõrghariduse kohta. 56,6 % leidis, et kõrgharidus võiks olla tasuta ja 1,5 %, et tasuline. 41,9 leidsid, et õppimine võiks olla ka tasuline, kuid siis peab olema võimalik võtta õppelaenu.

Tulevikuprognoos

Rein Vaikmäe hinnangul on praeguse süsteemi suurimaks puuduseks, et riik ei tea, kui palju mingeid spetsialiste vaja on.

TTÜ Haridusuuringute keskuse 1999. a uurimus "Koolitussüsteemi ja tööturu suundumustest Eestis ja Euroopa Liidu riikides" annab küllalt selge ülevaate, millised on Eesti lähituleviku haridusvajadused. Ehituse, kaubanduse, finantsvahenduse, kinnisvara, riigivalitsemise ja -kaitse alal jääb Eesti tööhõives Euroopa Liidu riikidest maha. Suure tõenäosusega on seal oodata töötajaskonna suurenemist.

Samas on mäenduse, energeetika, gaasi- ja veevarustuse vallas oodata hõivatute vähenemist, kuna võrreldes teiste Euroopa riikidega on seal oluliselt enam tööjõudu rakendatud...

UNIVERSITAS TARTUENSISE KÜSITLUS

Kas õppemaks on vajalik või mitte? Miks?

TÜ loodusteaduste õpetaja eriala 1. a üliõpilane Jana Migunova

EI OLE. Kõik ei ole võimelised õppemaksu tasuma. Kui minu õde peaks praegu ülikooli astuma, ei suuda vanemad õppemaksu maksta.

Riigil võib saamata jääda väga hea spetsialist, kui andekas noor ei saa astuda TÜsse raha puudumise pärast.

Õppemaksu puhul peaks kindlasti laenu võtma.

Mina elan Tartus kodus ja olen praegu ilma õppelaenuta toime tulnud.

Ülikoolile oleks raha küll rohkem vaja, kasvõi keemialaborites uute seadmete ja reaktiivide jaoks. Keemiahoone vajaks ka väga remonti.

Kui ise maksma peaksime, oleksime õppejõudude suhtes nõudlikumad. Täna kestis üks loeng ainult 15 minutit.

TÜ õigusteaduskonna 3. a üliõpilane Andreas Kangur

ÕPPEMAKSU kehtestamine avalikes-õiguslikes ülikoolides ei ole põhjendatud, sest teeks kõrghariduse paljudele kättesaamatuks. Ei toeta ka osalise õppemaksu kehtestamist: distsiplineeriv toime üliõpilastele oleks kaheldav. Ka 5000 kr aastas on paljudele peredele liig.

Õigusteaduskonnas õppemaksu kehtestamine muudaks õigusteaduse Eestis kujuneva nn rikkurite kliki eelisõiguseks ning annaks tõuke korporatiivkorrumpeerunud ühiskonna kujunemiseks, kus enamikul "kõrgliigasse" asja pole.

Õppelaenu tõstmine ei ole samuti lahendus. See looks vaid olukorra, kus ülikooli lõpetaja oleks kõrvuni võlgades, mittetagasimaksmine oleks vägagi problemaatiline.

TÜ ajakirjanduse eriala1. a üliõpilane Arko Olesk

ERILIST VAJADUST õppemaksu järele ma ei näe, kuid kasulik oleks ta kindlasti riigile, kelle koormus avalik-õiguslike ülikoolide finantseerimisel väheneks. Vabanenud raha võiks kulutada näiteks kutsekoolide süsteemi arendamisele.

Pärast õppemaksu kehtestamist paraneb eeldatavasti ülikooli finantsbaas ja näiteks ajakirjanike praktiliste oskuste koolitus saaks toimuda veel professionaalsemate vahenditega.

Üldise õppemaksu kehtestamine oleks kõigi varanduslike kihtide suhtes aus juhul, kui see ei ületa 50% õppelaenust. Samas peab ka äraelamiseks laenurahast piisama. Meie riigi väiksuse juures pole kasulik noori kõrgharidusest eemale tõrjuda.

TÜ ettevõtlusmajanduse eriala üliõpilane Silver Meikar

TASUTA haridust ei ole olemas. Keegi peab selle eest maksma.

Tekib küsimus, miks peab väikese sissetulekuga maksumaksja tasuma tudengi õpingud (loe: investeeringu), kui viimane hakkab eeldatavasti tulevikus temast märksa suuremat palka saama?

Pooldan paindliku õppemaksusüsteemi rakendamist, mis kõrvaldaks praeguse ebaõiglusе ja ebaefektiivsuse ning tagaks hariduse kvaliteedi tõusu. Majanduslikult mõtlevad inimesed mõistavad, et haridus on investeering. Ressursid on alati piiratud ja seetõttu tuleb leida maksimaalselt kasulik tee.

Õppemaksu kehtestamisel tõuseks hariduse kvaliteet, ka väärtustaksid üliõpilased haridust enam.

TÜ filosoofia eriala 2. a üliõpilane Helen Eenmaa

TASULINE kõrgharidus tänases Eesti ühiskonnas on liigne luksus. Säilitamaks kõrghariduse kvaliteetset taset ning koolitamaks konkurentsivõimelisi noori on aga nii või teisiti finantseeringuid vaja.

Vaevalt on õppemaksu kehtestamine vahend, millega noori õppima motiveerida. Motivatsioon konkurentsi näol sunnib esiplaanile seadma praktiliselt rakendatava hariduse.

Õppemaksu kehtestamine peaks aitama luua paremaid õppetingimusi. Õppemaksu kehtestamisel hõrenevad ka filosoofiatudengite read ning ehk just nende arvelt, kes kõige enam filosoofiaalase teadustegevuse edasiarendamiseks võimeid omavad. Ja kindlasti mõjutab see kaudselt minugi haridust.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Mihkel Zilmer rõhutab meditsiinilis-biokeemilise mõtlemise vajalikkust arstiks õppijaile
LK 3

Sotsiaalministeerium otsib lahendusi internide ja residentide finantseerimise probleemile
LK 2

Tulutu tuluõhtu
LK 3

Matemaatikateaduskonna dekaani kandidaadid

Detsembri lõpus kuulutas rektor välja TÜ matemaatikateaduskonna dekaani valimised.

Praegune dekaan prof Toivo Leiger, prof Kalev Pärna ja matemaatilise statistika instituut esitasid kandidaadiks matemaatilise statistika prof Tõnu Kollo. Matemaatilise analüüsi prof Toivo Leigeri kandidatuuri seadsid üles arvutiteaduse instituut ja rakendusmatemaatika instituut.

Mõlemad kandidaadid on esitanud kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks. Dekaani valimine toimub 18. veebruaril.

TÜ vabade kunstide kutsutud professor on Jaan Kaplinski

Selle aasta vabade kunstide kutsutud professoriks valiti kirjanik Jaan Kaplinski. Kolmapäeval pidas Kaplinski esimese loengu teemal "Kirjanik, keel ja mõte".

Vabade kunstide professuur loodi Tartu Ülikoolis 1992. aastal ülikooli liikmeskonna vaimsuse ja loovuse mitmekülgseks arendamiseks.

Enne Jaan Kaplinskit on vabade kunstide kutsutud professoriteks olnud Hando Runnel, Jaak Rähesoo, Madis Kõiv, Jüri Arrak, Veljo Tormis, Jaan Kross ja Elmo Nüganen.

Kolmapäeval toimub Õpetatud Eesti Seltsi koosolek

Õpetatud Eesti Seltsi 1167. ettekandekoosolek toimub kolmapäeval, 16. veebruaril 2000 kell 16.15 Lossi 3 aud 406.

Prof Valter Lang räägib teemal "Asustusarheoloogia uurimised Lahemaal". Info: Leelo Padari, tel 375 224, leelop@admin.ut.ee.

UT toimetus teatab

Seoses sellega, et 23. veebruaril lõpeb tööpäev ülikoolis kell 12 ja 24. veebruaril on EV aastapäev, palub toimetus 25. veebruari ajalehe materjalid ära saata juba reedel, 18. veebruaril.

UUDISED

Arstid täiendasid end konverentsil

Eelmisel nädalal toimus Maarjamõisas vabariiklik arstide täienduskonverents "Kliinik 2000".

TÜ arstiteaduskonna täienduskeskuse juhataja Maido Uusküla sõnul käsitlesid esimese päeva ettekanded tervishoiu arengut Eestis. Ettekannetega esinesid TÜ Kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani, keskhaigekassa direktor Maris Jesse ja sotsiaalministeeriumi esindajad, lühisõnavõtuga ka rektor Jaak Aaviksoo. "Oma nägemuse eriala arengust nii kliinikumis kui kogu maailmas esitasid kliinikute juhatajad," ütles Uusküla.

Teistel päevadel käsitleti kliinilise meditsiini erialade aktuaalseid küsimusi. Uusküla ütles, et tänu ülikooli arvutigraafika ja õppetehnikakeskuse ning kliinikumi infotehnoloogia spetsialistide heale koostööle oli ettekandeid võimalik jälgida teleülekannetena ja interneti vahendusel nii Biomeedikumis, dekanaadis kui kliinikumi erinevates struktuuriüksustes. "Konverentsi koduleheküljele toimus konverentsi ajal ligi 1000 lülitust, mis näitab suurt huvi sellise multiprofiilse, praktiliselt kõiki kliinilise meditsiini erialasid puudutava konverentsi vastu."

Viis päeva kestnud konverentsil osales ligi 400 kuulajat.

Ürituse korraldas arstiteaduskonna täienduskeskus.

TÜ Narva Kolledžis eesti kooliõpikute näitus

Neljapäeval, 10. veebruaril avas haridusminister Tõnis Lukas TÜ Narva Kolledži raamatukogus kooliõpikute näituse.

Välja on pandud Eesti põhikoolides kasutusel olevad õpikud.

Avatav kooliõpikute näitus on jätkuks novembris toimunud näitusele "Õpime ja õpetame eesti keelt" ja sissejuhatuseks 14. märtsil tähistatavale emakeelepäevale. Enamik õpikuid on saadud kingitusena ülikooli õpetajakoolituskomisjonilt ning kirjastustelt Koolibri ja Avita.

Väljapanek on mõeldud eelkõige Narva õpetajatele ja kolledžitudengitele, kuid ka teistele linnakodanikele. Haridusminister viibib Narvas koos majandusministri Mihkel Pärnojaga, et arutada Ida-Virumaa kutsehariduse seotud probleeme.

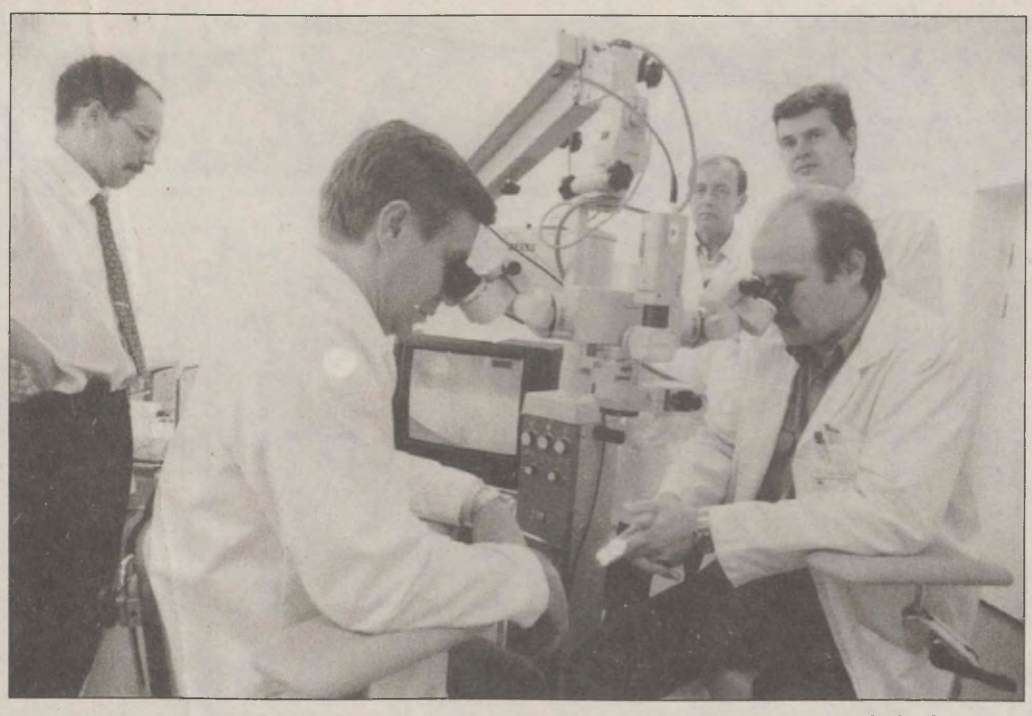
Narva kolledžis toimub õppetöö, täiendkoolituse ja näituste korraldamise kõrval ka eestikeelsete raamatute müük. Iga kuu teisel ja kolmandal esmaspäeval müüakse kolledži ruumides eestikeelset õppe-, teadus-, ilu- ja lastekirjandust.

Ülikooli kiriku 140. juubel

Teisipäeval, 15. veebruaril kell 13.30 toimub humanitaarraamatukogus näituse " Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" avamine. Esinevad usuteaduskonna dekaan prof Tarmo Kulmar ja keemiakandidaat Tullio Ilomets.

31. jaanuaril 1860, peale pool sajandit väldanud ettevalmistustöid sai valmis ja õnnistati sisse ülikooli kirik. See keerulise saatusega hoone oli palju aastaid koduks ülikooli kogudusele, nagu ta praegu on seda ülikooli humanitaarraamatukogule ja arhiivile.

Näitus jääb avatuks 31. märtsini.

Arstiks õppija õpib kuus aastat teaduskonnas, ühe aasta internatuuris ja kaks kuni viis aastat residentuuris. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Sotsiaalministeerium toetab internatuuri ja residentuuri

Heidi-Ingrid Maaroos
TÜ professor,
arstiteaduskonna prodekaan

Internatuur ja residentuur on järjepidevad arstiõppe osad. Teaduskonnas kuus aastat õppinud ja ülikooli arsti astmega lõpetanud peavad läbima oma kutse saamiseks üheaastase internatuuri ja kahe- kuni viieaastase erialaresidentuuri.

Kõik arstide kolm õppeastet kuuluvad kohustusliku õppe hulka ning eriarstina töötamine pole neid läbimata võimalik.

Seepärast on loomulik, et arstide koolituse maht on reguleeritud ühelt poolt arstide vajadusega ning teiselt poolt riigi finantstoetusega.

Need kaks komponenti peaksid olema tasakaalus - kalkuleeritud vajadus arstide järele peaks olema kaetud ka vastava rahasummaga.

Residendi tasu ei ole piisav

Arstiteaduskonda vastuvõetavate arstiüliõpilaste ja residentide üldarvu sätestab 1999. aastal allakirjutatud sotsiaalministeeriumi, Arstide Liidu ja arstiteaduskonna konsensusdokument.

Vastavalt sellele planeeritakse residentide aastaseks piirarvuks 110 ning lõplik arv sõltub ka erialade töömahtudest raviasutustes, kus residendid töötavad.

Internide ja residentide netosissetulek moodustus 1999. aastal haridusministeeriumi makstavast stipendiumist ning sotsiaalministeeriumi makstavast osalisest töötasust.

See oli kokku internile 2000 kr kuus ja residendile 3500 kr kuus.

Aastal 2000 kujunes aga olukord, kus 237 residenti ja 107 interni kaotasid stipendiumi. Samal ajal osutus sotsiaalministeeriumipoolne riigieelarveline toetus liiga väikeseks, et maksta residentide töö eest haiglates niisama palju nagu eelmisel aastal.

Ajakirjanduses on olnud sellele palju vastukajasid ning ka sotsiaalminister on otsinud lahendusi.

Internide ja residentide tasustamist käsitlevad ministri 2. veebruari käskkirjad sisaldavad riigieelarveliste eraldiste jaotuse internatuuri ja residentuuri baasasutustele sotsiaalministeeriumi poolt. Sellele lisanduvad keskhaigekassaga sõlmitavad täiendavad lepingud raviteenuste ostmiseks interni ja residendi töö arvel.

Sel viisil kindlustatakse internile ja residendile võrdne netotöötasu 2170 kr kuus. Interni puhul on see summa ligikaudu samaväärne eelmise aasta töötasu ja stipendiumiga.

Komisjon otsib lahendust

Arvestades residendi suuremat küpsus- ja vastutusastet arstina ei ole selline töötasu kindlasti piisav. Statistikaameti andmetel oli 1998. aastal arsti keskmine palk Eestis 5440 krooni.

Seega eeldaks praegune finantseerimiskord, juhul kui stipendiumi ei maksta, residendi töö tasustamist raviasutuse poolt lisaks riigieelarvelisele toetusele.

Paljude riikide kogemus residentuuri puhul eeldabki seda, et peamise osa residendi töötasust maksavad raviasutused vastavalt residendi tööpanusele.

Riigi poolt toetatakse õppimisega seotud kulutusi, ravitööd topeltallikatest ei tasustata. Õppimisega seotud kulutuste hulka kuuluvad osaliselt ka ravitööga seotud kulutused - suurem ajakulu patsientide läbivaatamiseks, protseduurideks, aruteludeks jms.

Praegu sotsiaalministeeriumi makstavat toetust võikski pidada selle osa katteks, teine osa töötasust peaks lisanduma raviasutuste endi poolt vastavalt residendi tööle.

Kuigi residendid ei ole arvestatud raviasutustes palgasaajate hulka, oodatakse neid seal arvestatava tööjõuna.

Seepärast võiks ka Eesti areneda riigiks, kus arstide programmikohane koolitus toimub arsti töökohtadel ning raviasutuste võit oleks saada residendina tööle arst, kellega lisandub riigipoolne toetus residentuuri läbiviimiseks ja juhendamiseks. Residentide juhendajaid tasustab haridusministeerium endises korras.

Sotsiaalministeeriumis töötab komisjon, kuhu TÜ esindajatena kuuluvad prorektor Volli Kalm, tervishoiuinstituudi juhataja Raul-Allan Kiivet ja prodekaan Heidi-Ingrid Maaroos, mis jätkab residentuuri probleemide lahendamist.

Arstide koolituseks ja selle finantseerimiseks on kavas välja töötada järjepidev mehhanism.

Residendi pilk olukorrale

Rein Luuk
3. a psühhiaatriaresident SA TÜKi Psühhiaatriahaiglas

Minule tähendab uus aastatuhat 1500 krooni väiksemat sissetulekut. Kui inimene on umbes nii vana nagu mina (31 a), siis on ta suure tõenäosusega leidnud elukaaslase ja muretsenud lapsed, minul on neli last. Kui inimene on õppinud 10 aastat ülikoolis, tekib vahel tunne, et see on väärtus, mida hindan ise ja mida hindab vahest ka keegi teine. Oled võtnud sihi, mille saavutamine on pidev protsess, aga võib-olla ei jõuagi seda sihti väga selge lõpuni ajada. Vahel mõtled, et ise oled loll, kui sellise sihi valid, vahel jälle, et raha pole ju peamine. Aga kui ühel hetkel kaob sellest kasinast eelarvest 1500 krooni, ei saa mõelda, et raha pole peamine. On ikka küll - üür, lasteaia- ja koolikulud, vahel räägid ju telefonigagi, kõhud küsivad süüa jne.

Psühhiaatriaresidendina puutun kokku erinevate inimeste muredega. Viimasel ajal panen endagi juures tähele teatud psüühikahäiretele iseloomulikke muutusi – lähed närviliseks, ärritud laste peale, kipud neid karistama, uni kaob enne äratuskella jne.

Sotsiaalministeeriumi lahendus on poolik, varasema 3500 kr asemel saab riigi resident 2000 kr, kusjuures meie töö sisu ei muutu.

Loodame, et kliinikum, kellele laekub materiaalne kasu residendi tööst, võtab meie sotsiaalmaksu oma eelarvesse, kuigi ka neil on raske. Kindlasti kavatsen otsida lahendusi, millest lihtsaim oleks akadeemiline puhkus, aga see oleks siiski allaandmine.

Füüsikapäevadel jagati preemiaid

Eesti füüsikapäevadel Tartus anti välja Eesti Füüsika Seltsi aastapreemia 2000 ja 1999. aasta üliõpilaspreemia. Esmakordselt anti välja ka EFSi aukirjad.

EFSi aastapreemia väärilisteks tunnistati TÜ emeriitprofessor Nikolai Kristoffel lokaalsete struktuursete faasisiirete teooria arendamise eest.

EFSi üliõpilaspreemia pälvis TÜ füüsikadoktorant Margus Saal magistritöö "The Hamilton-Jacobi formalism for string cosmology" eest.

EFS tunnustas aukirjaga TÜ dots Henn Voolaidi osavõturohke füüsikaürituse, Tähe füüsikamaja perepäeva ning Foucault' pendli ülesseadmise mõtte algatamise ning korraldamise eest.

Kauaaegse viljaka töödeest füüsika populariseerimisel, eestikeelse terminoloogia loomisel ja tõlkimisel ning füüsikaõpetuse tõhustamisel anti seltsi aukiri TÜ FI vanemteadurile Henn Käämbrele.

Preemiad ja aukirjad tunnustavad mitmesugust füüsikaalast tegevust Eestis.

Algab väitluskoolituse intensiivkursus

TÜ Euroopa Kolledži ja Avatud Hariduse Liidu (AHL) eurokoolituse projektis osales 1999. aasta sügis- ja kevadsemestril kokku ligi 40 tudengit mitmetest teaduskondadest.

Koolituses osalenud üliõpilased on erinevatel EL teemadel olnud lektorid 20 AHL koolituskeskuses.

Kõige huvipakkuvam osa nn. rahvakoolituses on alati olnud eurodebatt.

Aktiivsed koolitusvormid, mille puhul kõik osavõtjad saavad oma arvamust avaldada, on oluliselt suurema mõjujõuga, kui traditsioonilised loengud ja seminarid.

Aktiivsemate koolitusvormide laiemaks kasutuselevõtmiseks on vajalik asjatundlike väitlusjuhtide olemasolu.

Seega kutsume kõiki huvilisi osalema väitluskoolituse intensiivkursusel.

Kursus toimub 14. ja 28. veebruaril, 6., 20. ja 27. märtsil ning 1. ja 10. aprillil.

Kursuse lõpparutelu ja kokkuvõte väitlusprojektist toimub 17. aprillil.

Kursusel käsitletakse paljude teemade hulgas ka poolt- ja vastuargumentide esitamist Eesti ühinemise kohta Euroopa Liiduga. Kavas on ka praktilised väitlusharjutused.

Täpsemat informatsiooni nii eurokoolituse projekti kui väitluskoolituse kohta saab Karin Ruusilt, Lossi 3-303, kruus@ut.ee.

312 miljoni krooni eest loodetakse renoveerida 7 TÜ ja 2 EPMÜ ühiselamut ning ehitada juurde 2 tudengite ühiskodu. VARJE SOOTAK

Valitsus tutvus ühiselamute projektiga

Krõõt Nõges

Teisipäevasel valitsuse kabinetinõupidamisel tutvustas rahandusminister Siim Kallas TÜ ja EPMÜ seitsme ühiselamu renoveerimise ning kahe ehitamise projekti finantsskeemi.

Rahandusministeeriumis koostatud projekti kohaselt võetakse 150 miljoniline laen Euroopa Nõukogu arengupangalt, 130,5 miljonit krooni tuleb TÜ ja EPMÜ eelarvest, 22,5 miljonit haridusministeeriumi eelarvest ja 9 miljonit Tartu linnalt kolme aasta jooksul. Projekti kogumaksumuseks on 312 miljonit krooni.

Valitsus kuulas rahandusministri info ära, kuid lõplikku otsust nimetatud küsimuses ei langetatud.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Arstiks õppija peab omandama maksimaalselt meditsiinilist ainet

Varje Sootak

TÜ biokeemia instituudi juhataja, meditsiinilise biokeemia professor Mihkel Zilmer soovitab gripi vältimiseks kasutada mett, küüslauku, C-vitamiini ja aspiriini.

Millega tegeldakse biokeemia instituudis?

Õpetame arstiteaduse, hambaarstiteaduse ja proviisori erialade üliõpilastele meditsiinilist biokeemiat ning teeme teadustööd. Viimane ulatub neuropeptiididest oksüdatiivse stressi ja antioksüdantideni. Toon vaid ühe näite: juhtivate sajandihaiguste, nagu näiteks arteroskleroos, vähk jt tekkes ja arengus on oluline osa ülemäärasel kestval oksüdatiivsel stressil.

Tegelikult on kogu meie teadustegevus integreerunud (nt üritame luua uusi neuropeptiide, sh antioksüdantseid), ja meid huvitab, kuidas molekulaarsete mehhanismide mõistmise vilju saab viia kliinilisse praktikasse. See tähendab, et tegeleme fundamentaalsete asjadega nii, et nad kanduvad ühel hetkel üle praktilisse meditsiini.

Kuigi oleme selles vallas tegutsenud lühikest aega, ei saa kurta rahvusvaheliste artiklitena tekkinud väljundi üle. Meil on kliinikuis koostöö Rootsis Karolinska Haigla ja Uppsala Ülikooliga, Norras Tromso Ülikooliga. Väga tihe koostöö on prof Ülo Langeli grupiga Stockholmi Ülikoolist neuropeptiidide valdkonnas. Heameelt valmistab just see, et mitme probleemi juures hakkame jõudma tasapisi ka kliiniliste katsetusteni.

Kuidas üliõpilased teadustöös osalevad?

Üliõpilaste ankeetidest selgub, et totaalne enamik arstitudengeid on juba hakanud mõistma, et meditsiinilis-biokeemilise mõtlemise omandamine on praktilise arstina töötades äärmiselt vajalik ja kasulik. Sellist mõtlemist aitab arendada ka teadustöö. Viimastel aastatel on suurenenud tung teha teadustööd meie instituudis.

Teadus on tänapäeval oluliselt integreerunud, nii et sageli teeb tudeng ühe töö ühes instituudis ja teise sama teemat edasi arendades juba teises. Omalt poolt oleme nii õppe- kui teadustööks ka üsna palju erialakirjandust "tootnud", nii et üliõpilane ei pea enam kõike üles kirjutama.

Mihkel Zilmer, Ello Karelson ja Tiiu Vihalemm on kirjutanud kaks "Meditsiinilise biokeemia" väljaannet.

Biokeemia instituudis on olemas kõik maailma paremad biokeemia raamatud, kuid need pole meditsiinilise biokeemia omad. Tuli alustada süsteemse meditsiinilise biokeemia rajamisega. Arstiks õppija peab saama maksimaalselt meditsiinilist ainet. Sellise maksimalistliku eesmärgi poole tuleb pidevalt rühkida.

Raamatute täiendatud kordustrükkide ja probleemanalüüsidena esitavate loengutega püüame seda tulevikus üha sügavamalt teha. Mõnus on ka tõdeda, et paljudes riikides pole emakeelset meditsiinilise biokeemia raamatut olemas.

Oleme tahtnud oma kirjandust nii sisult kui vormilt igati kvaliteetselt välja anda, aga sellisena, et raamat oleks ka tudengile hinna poolest kättesaadav. Püüdsime originaalses raamatus olla originaalne ka Tartu fotode ja põnevate allkirjadega. Tagasiside on olnud mõnus. Meditsiinilise biokeemia gurmaanide jaoks üllitame veebruaris CD-ROMi, kus peale erialase info on ka naljasoont omavate inimeste jaoks lühike muusikalis-biokeemiline tutvustus.

Kas emakeelne teaduskirjandus on vajalik?

Olen selle vajalikkuses kangekaelselt veendunud, sest emakeelsus tekitab hästi töötava tervikliku teadmiste ja mõtlemise süsteemi. Edasi võib juba mistahes keelele üle minna, mida tõestavad ka paljud TÜ noored, kes mujal väga hästi hakkama saavad.

Meditsiinilisse biokeemiasse kuulub ka toitumise biokeemia.

Toitumine on üks selliseid valdkondi, millest on maailmas väga palju kirjutatud, kuid kus suur hulk informatsiooni on lihtsalt vigane. Mitte sellepärast, et keegi meelega valet kirjutaks. Toitumisest, vitamiinidest, hormoonidest jmt ei saa ju anda laitmatut informatsiooni, kui valdkonnast pole terviklikku meditsiinilis-biokeemilist ülevaadet. See ei teki automaatselt, vaid nõuab pikaajalist ja pidevat tööd ning analüüsi. Gripi ajal võib leida kirjutisi, kus kästakse süüa teatud aja jooksul just nii ja niipalju C-vitamiini. Tegelikult on need suured kogused suuresti laest võetud arvud korralike kliinilis-te uuringuteta. C-vitamiini suurte hulkade kasulikkuse kohta korralikud multitsentrilised kliinilised pimeuuringud aga puuduvad.

Miks Te siis neid valesid soovitusi ümber ei lükka?

Ajaleheservadel ümber lükkama hakata on mõttetu. Targem on tegutseda rohujuuretasandist alustades ja teha süsteemset harimist. Oleme läinud oma meeskonnaga seda teed, et avaldame juba üle kümne aasta ise järjekindlalt raamatuid toitumisest, vitamiinidest jmt, mida saavad ka õpetajad kasutada. Näiteks lektor Urmas Kokassaar õpetab ka koolis ning tema kaudu on teada juba olulist tagasisidet. Näiteks kasutavad õpilased usinasti meie kirjandust referaatide kirjutamisel.

Muidugi kirjutame ka ise artikleid. Loodame, et televisioonis käivitub sari, kus saame anda tervikpildi toitumisest, sh taimetoitlusest, nälgimisest jt aktuaalsetest teemadest.

Aga hea, et terviseteemat käsitletakse ajakirjanduses üha enam ning et tasegi on tõusmas.

Kuidas TV ravimireklaami suhtute?

Arvan, et meie inimesed on selles suhtes juba immuunseks muutunud.

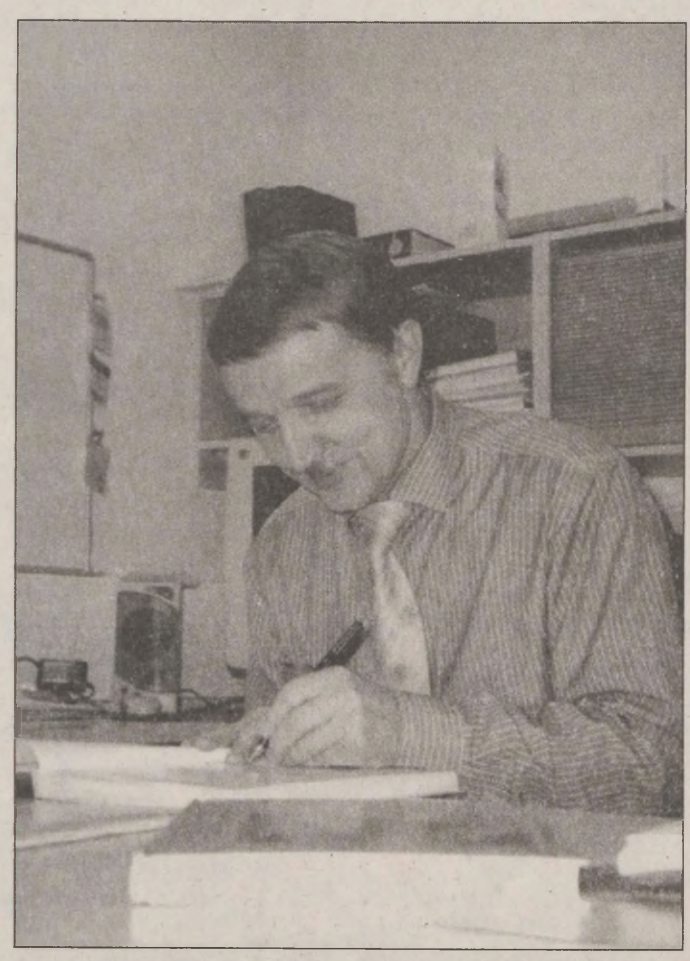
Olen põhimõtteliselt TVs ravimireklaamide esitamise vastu, sest see on puhas raha juurdesaamise viis. Ühes USA osariigis jälgiti näiteks üsna lühikese ravimireklaami perioodil vastavate ravimite ostmist ning selgus, et reklaam tõi juurde umbes *80* miljonit dollarit.

Kui palju siis C-vitamiini tarbida võiks?

Meie kliimavöötmes võiks lisaks toidust saadavale kogusele juurde võtta varakevadel, ja eriti suitsetaja. Päevane kogus võib olla kuni 200 mg. Kuni sellise koguseni on tegevus igati argumenteeritud (kõik imendub jne) ja seda ka gripi profülaktika puhul.

Kuidas gripist hoiduda?

Selleks on neli ammu ära proovitud vahendit - mesi, küüslauk, C-vitamiin ja aspiriin, millest ma ei vaidlusta ühtegi. See loomulikult ei tähenda, et kõiki haigusi nende nelja vahendiga ravida saaks. Profülaktikaks sobivad aga kõik.

Prof Mihkel Zilmer on kangekaelselt veendunud emakeelse teaduskirjanduse vajalikkuses. VARJE SOOTAK

MIHKEL ZILMER

1971	lõpetas TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna biokeemia eriala
1972-1975	samas aspirant
1976	Ph D (biokeemia alal)
1992	meditsiinidoktor, professor
1994	biokeemia instituudi juhataja
1998	EV teadusepreemia
1999	EV innovatsioonipreemia

Vilistlaskogu tuluõhtu jäi loodetud tuluta

Sirje Mark
TÜ Vilistlaskogu Tartu koondise juhatuse sekretär, tuluõhtu korraldustoimkonna liige

5. veebruaril ülikoolis aulas Tartu Ülikooli Vilistlaskogu korraldatud tuluõhtu stipendiumi loomiseks paljulapselisest perest pärit üliõpilasele ei andnud küll loodetud tulemust, kuid lubab öelda, et heategevuslik algatus ülikooli vilistlaskogu poolt on sündinud.

Huvitavalt ja eripäraselt korraldatud kontserdi esimeses pooles esines maailmas tunnustatud etnolaulja Kirile Loo, ja teises osas Tartu Ülikooli inglise filoloogina lõpetanud laulja Silvi Vrait koos Urmas Lattikasega ning ansambel Noorkuu. Esinemisele tõid vaheldust ja lõid meeleolu peahoone I korrusel auditooriumis avatud kohvik ning samas esitatud ülikooliteemaline videoprogramm ja fuajees korraldatud loterii.

TÜ VILISTLASKOGU STIPENDIUM PALJULAPSELISE PERE ÜLIÕPILASELE

Tartu Ülikooli Vilistlaskogu ootab täiendavaid annetusi paljulapselisest perest pärit üliõpilase toetuseks arvelduskontole nr 1120210258 Hansapangas (märksõna STIPENDIUM).

Vaatamata ulatuslikule eelreklaamile tuli aga tuluõhtule oodatust vähem külastajaid - koos korraldajatega *ca* 80-90 inimest. Külastajate vähesuse põhjuseks oleme arvanud kalli piletihinna. Kuid tuluõhtutel nii ongi - piletihind on see, mis peaks katma kulud ja andma tulu vastavalt seatud eesmärgile.

Plaanitud eesmärgist - 12 000 krooni suuruse stipendiumi väljaandmisest paljulapselisest perest pärit üliõpilasele vilistlaskogu siiski loobuda veel ei tahaks. Selleks andsid lootust tuluõhtul tehtud annetused (2316 kr) ainuüksi nende väheste tuluõhtule tulnute poolt kui ka ülekannetena TÜ Vilistlaskogu pangakontole laekunud 3070 kr. Toeks õhtu korraldamisel olid ajalehe Postimees ja Raadio Tartu reklaamisoodustused ning TÜ kirjastuse ning arvutigraafika ja õppetehnikakeskuse abi kuulutuste, kavade ja piletite kujundamisel ning trükkimisel.

Tuluõhtu kulud saime tasa tänu sponsoritele ja piletimüügist laekunud summadele. Rahalised annetused jäävad aga täitma oma heategevuseesmärki ja kuuluvad täies mahus stipendiumifondi.

Pidanud nõu vilistlaskogu juhatuse liikmete ja korraldustoimkonnaga, leidsime, et uue tuluõhtu korraldamine lähiajal pole otstarbekas.

Pigem oleme optimistid ja kutsume kõiki Tartu Ülikooli vilistlasi - oma kolleege a*lma mater*'st endast õla alla panema heategevusalgatuse lõpuleviimiseks ja toetama stipendiumifondi täiendavate rahaliste annetustega.

TÜ Vilistlaskogu arvelduskontole nr 1120210258 Hansapangas märksõnaga STIPENDIUM on võimalik teha pangaülekanne.

Kõik laekunud annetused lähevad sihtotstarbeliselt stipendiumifondi. Ülelaekumised on seemneks järgmistele väljaantavatele stipendiumidele.

Tahaks väga loota, et missiooni- ja ühtekuuluvustunne võimaldab meil oma heategevusalgatuse siiski eduka lõpuni viia. Loomulikult on teretulnud rahalised annetused ka TÜ Vilistlaskogu koondiste liikmetelt üle Eesti.

TÜ VILISTLASKOGU TARTU KOONDISE JUHATUS TÄNAB

esinejaid
Kirile Loo
Silvi Vrait
Urmas Lattikas
ansambel Noorkuu

korraldustoimkonda ja tegijaid
Aire Vähejaus
Taimi Sild
Marika Kullamaa
Imme Viidalepp
Toomas Petersell
Paul Vesik
Aimar Sild
Marta Pihlamäe

sponsoreid
Postimees
TÜ Kirjastus
Arvutigraafika ja õppetehnikakeskus

ja ürituse patrooni rektor prof Jaak Aaviksood

UUDISED

Tallinnas noorte infomess Teeviit

17.-19. veebruarini toimub Tallinnas, Eesti Näituste messikeskuses noorte infomess Teeviit 2000, mis jagab teavet edasiõppimise, vaba aja veetmise ja täiendkoolituse võimalustest.

Tartu Ülikooli vastuvõtutingimusi, erialasid ja õppekorraldust tutvustab messil õppe- ka üliõpilaskond, avatud ülikoolis õppimisest annab teada kaugkoolituskeskus.

Messi alguseks valmib ülikooli kirjastuses uus sisseastujate teatmik. Tartu Ülikooli osavõttu messist korraldab vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer.

TÜ üliõpilased Eesti sisemeistrivõistlustel kergejõustikus

5. ja 6. veebruaril toimusid Tallinna kergejõustikuhallis Eesti sisemeistrivõistlused kergejõustikus, kus mitmed TÜ tudengid saavutasid auhinnalisi kohti.

Klubide arvestuses oli TÜ Spordiklubi kolmas.

Meistriks tulid Aivo Normak (teivas 5.10), Tarmo Jallai 60 m tj 7,96) ja Indrek Tustit (400 m 50,18). Kaks esimest kordasid Tartu siserekordit.

II koha pälvisid Külli Kaljus (3000 m 9.52,52), Triin Uba (800 m 2.15,23) ja Indrek Kaseorg (60 m tj 8,13).

Tamperes toimunud rahvusvahelistel kergejõustikuvõistlustel püstitas KK üliõpilane Indrek Tustit 300 m tõkkejooksus uue Eesti tipptulemuse 37,68.

TÜ Spordikeskus tänab kõiki teisi ülikooli kergejõustiklasi, kes edukalt esinesid ja tõid ülikooli spordiklubile väärtuslikke punkte.

ESEA juhatus tutvub ülikooli teadusettevõtetega

Täna, 11. veebruaril külastab Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsiooni juhatus Tartu Ülikooli teadusmahukaid ettevõtteid. Eesmärk on tutvuda ülikooli teaduspotentsiaali ning investeerimisvõimalusi *spin-off* firmadesse ja luua alused teaduse ning majanduse tihedamatele sidemetele.

Spin-off-programmi raames tutvuvad suurettevõtjad 5 kõrgtehnoloogiale baseeruva firma tegevusega: geenitehnoloogia firmadega Visgenyx ja Quattromed, biosensoreid tootva firmaga TorroSen, teravikmikroskoopi tootva firmaga MaicoMetrics ja osaühing Müomeetriaga, mis toodab diagnostikaseadet Myoton-2.

Tänane kohtumine on järjeks möödunud aastal loodud koostöösidemetele.

1999. a detsembris tutvustasid TÜ arendusprorektor ning teadus- ja arendusosakonna juhid suurettevõtjatele teadusmahukate firmade tegevust.

Tutvumiskäigust võtavad osa ESEA tegevdirektor, peaministri majandusnõunik, Pakterminaali, Alexela Oili, Eesti Ühispanga, Elcoteq Tallinna, AS Plastjuure, Ühinenud Meiereide, Eesti Ekspordiagentuuri, Eesti Tööandjate ja Töötuse Keskliidu ning majandusministeeriumi juhid.

Tartu Ülikooli laiem eesmärk on luua alus kõrgtehnoloogilisele Eestile, edendada ettevõtlikku vaimu ja luua soodne innovatsioonikeskkond.

STIPENDIUM

Tiina Tammani nimeline stipendiumikonkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Tiina Tammani nimelise stipendiumikonkursi, millel võivad osaleda kõik Tartu Ülikooli üliõpilased. TÜ Sihtasutuse alla stipendiumifondi loonud Tiina Tamman soovib stipendiumiga toetada analüüsivõimelise ajakirjanduse teket ja poliitilist süvaanalüüsi Eesti ajakirjanduses.

Stipendium antakse ühele TÜ üliõpilasele, kes esitab konkursile parima ajakirjandusliku, analüüsiva essee, mis kätkeb endas ükskõik millist Eesti riigivõimuga seotud teemat. Essee pikkuseks on maksimaalselt 6000 tähemärki ning selle ulatuses peab taotleja suutma läbi töötada enda ette püstitatud teema eesmärgid ja küsimused. Stipendiumitaotleja ülesanne on näidata oma esseega kiiret mõtlemist, aktuaalsete teemade tunnetamist ja leidmist, teemade päevakohasust, fakti- ja allikarohkust ning oskust teha valikuid olulise ja ebaolulise infomaterjali vahel.

Stipendiumi algkapitaliks on Tiina Tammani annetatud 20 000 krooni, mida asutaja täiendab igal järgneval aastal 10 000 krooniga. Igal aastal väljamaksetava ühe stipendiumi suurus on 5000 krooni.

Tiina Tammani nimelisesse stipendiumifondi on võimalik sissemakseid teha ka teistel eraisikutel ja ettevõtetel, kes tahavad toetada stipendiumi eesmärke ja noorte ning analüüsivõimeliste ajakirjanike õpet TÜs.

Nõusoleku osalemaks stipendiumikomisjoni töös on andnud Tallinna Onkoloogiahaigla peaarst dr Indrek Oro, TÜ füüsikakeemiateaduskonna dekaan akadeemik prof Jaak Järv, filmirezissöör Mark Soosaar, TÜ Närvikliiniku juhataja prof Toomas Asser ja evolutsioonilise bioloogia akad prof Richard Villems.

Taotluste vormi saab TÜ peahoone postikantseleist või TÜ Sihtasutuse koduleheküljelt http://www.ut.ee/sihtasutus/teine.htm). Taotluste laekumise tähtaeg on 15. aprill. Stipendium antakse üle mais Tartus. Info: tel 250 63 076, 375 852 või im@ut.ee.

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse
juhatuse liige

JAAN KROSSI 80. SÜNNIPÄEV

Tartus neljapäeval, 17. veebruaril 2000. a.

Eesti Kirjandusmuuseumis

12-13.30 Näituse "Inimesed ajaloos: Jaan Kross " avamine. Õnnitlused

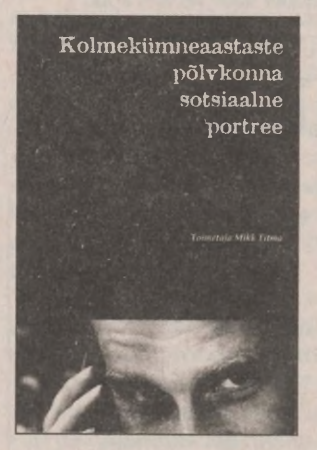
Pidulik ettekandekoosolek Tartu Ülikooli aulas

15.15 Avasõna. Volli Kalm, Tartu Ülikooli prorektor
15.20 Paigallend: Eesti ehitamine Jaan Krossi proosas. Jüri Talvet
15.45 Jaan Kross ja eesti müüt. Rein Veidemann
16.05 Luuletaja Jaan Kross. Ain Kaalep
16.25. Jaan Kross ja Friedebert Tuglas. Peeter Olesk
16.45 Jaan Kross eesti laudilmal. Piret Kruuspere
17.05 Jaan Kross: rahvuse rajajoontest. Thomas Salumets
17.25 Jaan Kross ehk kirja katkematus. Jaan Undusk

Korraldavad Eesti Kirjandusmuuseum, Tartu Ülikool, Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond.
Näituse ja konverentsi korraldamist on toetanud Eesti Kultuurkapital ja Eesti Kultuurifond.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

"KOLMEKÜMNEAASTASTE PÕLVKONNA SOTSIAALNE PORTREE"
toimetaja Mikk Titma

1960. aastate keskel sündinutele kinkis saatus võimaluse tõusta võitjate põlvkonnaks.

Kõigist eelnevatest eestlaste põlvkondadest parema hariduse saanutena olid nad iseseisva elutee hakul, kui Nõukogude impeerium kokku varises, Eesti taasiseseisvus ja turumajandusele üle läks.

Eesti elu ümberkorraldamisel ei ahistanud neid mingid varasemad seosed ning nad asusid uutes tingimustes aktiivselt tegutsema. Vanemad põlvkonnad olid ennast eelmises majandussüsteemis juba teostanud, veelgi nooremad jäid aga juba hiljaks.

Tänastel keskkoolilõpetajatel on suuri raskusi töö leidmisega.

Tänased kolmekümnesed olid murrangulistes sündmustes aktiivsed osalejad ja loomulikult ka nende muutuste magusamate viljade maitsjad.

Põlvkonna eelis tööjõuturul on ka nende suhteline vähesus.

Nad on sõja ajal sündinud väikesearvulise sugupõlve järeltulijad.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

ACTA DIURNA

15. veebruaril kell 14 algab **ülikooli valitsuse istung**. Info: Reet Mägi, 375 602.

16. veebruaril 16 toimub **Professorite Klubi koosolek**. Prof Jaanus Harro räägib teemal "Mis toimub ajus, kui hing on kurb".

TEATED

16. veebruaril kell 16 toimub ph aud 102 **kirjastuse "Ilmamaa" uute raamatute esitlus**: Uku Masing "Üldine usundilugu" ja Eduard Tennmann "Varjatud varandus". Tutvustavad Kalle Kasemaa, Tarmo Kulmar ja Hando Runnel. Info: Annika Konsap, tel 375 300.

LOENG

14. veebruaril kell 17 Lossi 3-425 peab Akadeemilises Ajalooseltsis ettekande **ajaloodoktor Enn Tarvel** teemal **"Kas ristiusu valgus tuli meile läänest või idast?"**.

14. veebruaril kell 18 toimub Kirjanduse Maja saalis (Vanemuise 19) Soome Instituudi loengusarja "Teatripilk Soomest" raames Soome Rahvusooperi peadirektori abi **Leena Nivanka eestikeelne loeng "Hoopis teine ooper"**.

14. veebruaril kell 18-20 toimub Lossi 3-307 **väitluskoolituse intensiivkursuse** esimene loeng teemal "Argumenteeritud väitluse põhiprintsiibid ja korraldusvormid".

16. veebruaril kell 17 peab Saksa Kultuuri Instituudis ettekande TÜ saksa filoloogia magistrant **Vahur Aabram** teemal **"Keelte ja meelte keetmine. Poolsaksakeelsest luulest"**. Kell 19 on võimalik vaadata filmi "Nosferatu" (1921/22, rež F. W. Murnau, kommentaar Patricia Stuchlik). Info: Liina Sumberg, liine@ut.ee.

17. veebruaril kell 15 Tiigi 78, aud 118 toimub sotsiaalteaduskonna politoloogia osakonna lektori **Eiki Bergi** avalik loeng (venia legendi) teemal **"Geopoliitilise mõtestamise võimalustest"**.

Filosoofia ajaloo õppetool ja õppetooli juures asuv Fenomenoloogia Keskus korraldavad **fenomenoloogia seminari**. Avaseminar toimub 18. veebruaril kell 12.15 Lossi 3 aud 223. Info: Ülo Matjus, tel 375 314.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "21. sajandi ülikool". TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd (avatud veebruari lõpuni).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees: Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud kuni 20. veebruarini.
13.01.-29.02. Prof Jüri Uluots 110.
Kataloogisaalis: Annely Säre Pastelli aastatest 1998, 1999.
Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

Esilinastus **"Viimase vindi peal"**, osades Nicholas Cage jt, USA 1999, kl 14, 16, 18, 20.

"Elav liha", Hispaania/Prantsusmaa, rež Pedro Almodovar (alla 14-aastastele ei soovitata), kl 22.

TUDENGITE TALVEPÄEVAD PÄRNUS 2000

18. ja 19. veebruar

Reede 18. veebruar

13.00 väljub tasuta buss TÜ peahoone ja Sakala keskuse eest
16.00 avamine Rüütli platsil
16.30 orienteerumine "Õpi tundma Suvepealinna!" (lõppsihiga kolledžis)
16.30 filmiprogramm TÜ Pärnu kolledžis "Best of *made in Estonia*"
19.00 eriprogramm Rulluisukeskuses: vigursõit, taidlejad, teatesõit
20.30 Viljandi Kultuurikolledži performance Waldhofis
22.00 õhtused programmid ööklubides:Mirage, SunSet, UP, Waldhof, Loungin.
Mirage: ans KALA ja Sky+ DJ Kristjan Hirmo

Laupäev 19. veebruar

11.30 taastusravi Pärnu Kalevi staadionil
12.00 jalgpall TÜ Pärnu kolledž versus Pärnu Üksik jalaväe pataljon
15.00 keegliturniir Pärnu Keegliklubis
16.00 ööklubis UP lõbustavad rahvast Valdo Jahilo ja Erki Kõlu ja ans Sitimaan
18.00 "pubibuss" - tutvumine Pärnu linna pubidega koos ans Audru Jõelaevandus Punt
19.00 teatrietendus Endlas "Taevariik"
22.00 õhtused programmid ööklubides: Mirage, SunSet, UP, Waldhof, Loungin. Loungin: "Club in the Rhythm" DJ Rhythm Doctor; UP: "Talvepäevade ametlik lõpetamine"

NB! Talvepäevade korraldajad jätavad endale õiguse teha programmilisi muudatusi.

TARTU LASTETEATRIS

L 12. veebr kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."

P 13. veebr kl 17 "Päkapikk on päkapikk"
Päkapikutarkust "Suure Päkapikuraamatu" ainetel.
Kestus 45 min.

N 17. veebr kl 19 TANTSUKOMPANII BOX MR etendus.

R 18. veebr kl 19 Peter S. Beagle "Viimane ükssarvik".

L 19.veebr kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn".
Etendus 8.-12. eluaastastele vaheajaga, ning kestab 1 t ja 20 min.

P 20. veebr kl 12 "Võlurid".
Etendus kestab 40 min.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

Ülikooli Spordiklubi kuulutab välja konkursi

tegevdirektori

leidmiseks, kelle ülesanded on spordiklubi igapäevase töö organiseerimine, ülikooli võistlusspordi korraldamine ning spordiklubi tegevuse arendamine.

Eelistame kandidaate, kellel on
• kõrgharidus
• juhtimise ja sporditöö (sh majandustegevuse) korraldamise kogemus
• algatusvõime ja koostöövalmidus

Pakume
• võimalust arendada spordiklubi tegevust ning kujundada ülikooli spordi mainet
• vaheldusrikast tööd ja arenemisvõimalust

Palume esitada avaldus, elulookirjeldus ja tegevuskava spordiklubi arendamiseks hiljemalt 18. veebruaril 2000 aadressil Ujula 4, 51008 Tartu.

Info tel 375 370 (spordikeskuse sekretär), 376 281 (spordihoone juhataja)

TÜ õppe- ja üliõpilasosakonda võetakse tööle

infotehnoloogia spetsialist

kelle tööülesanne on õppeinfosüsteemi liideste programmeerimine.

Kandidaadilt eeldatakse:
• kõrgharidust
• SQL, PL/SQL (ORACLE) ja HTML programmide valdamist/ tundmist
• iseseisva arendustöö ja rühmatöö oskust
• varasemat töökogemust suurte andmebaasidega

Ülikool pakub:
• kaasaegset töökeskkonda
• enesetäiendusvõimalusi
• konkurentsivõimelist palka

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning haridusdokumendi koopia hiljemalt 21. veebruaril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).

Info tel 375 626 (õppeinfosüsteemi peaspetsialist), e-post Peep.Moorlat@ut.ee ja 375 141 (personalijuht), e-post raivo@admin.ut.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

18. veebruar 2000

NR. 7 (2002) TASUTA

Magistrikraadi väärtus kasvab

Krõõt Nõges

Arenenud maailmas eeldab paljudele juhtivkohtadeie kandideerimine akadeemilist kraadi. Eesti on sinnapoole teel – magistrikraad on töötu-rul saamas oluliseks eeliseks.

Dokumente magistrantuuri astumiseks saab sel aastal esitada 2. maist 22. juunini. Taotlejal peab olema bakalaureusekraad või sellele vastav haridustase.

Nõuded erinevad nii teaduskonniti kui osakonniti. Kui reaalteadustes on olulisim eelkõige tehtud töö ehk eelmise õppeastme tulemused, siis humanitaar- ja sotsiaalteadustes on kaalukam magistritöö teema ja selle uurimismetodoloogia.

Vastuvõtueeskirja lisas (http://www.ut.ee/sisseastumine/lisa3.html) on magistriõppesse konkureerimise tingimused, mis jätavad teaduskondadele-osakondadele-instituutidele võimaluse kehtestada omapoolseid nõudeid, mida huvilised peaksid kindlasti täpsemalt järele uurima.

Sotsiaalteaduskonna dekaani prof Jüri Alliku hinnangul on objektiivsed kriteeriumid kasulikud, kuid teaduslikku edukust ei määra vaid üks tegur. "Lisaks hinnetele proovime vaadata ka tulevikku, aimata, kes võiksid jõuda oluliste teaduslike tulemusteni."

Reaalteadustes oluline huvi teema vastu

Mikrobioloogia ja viroloogia prof Mart Ustavi kinnitusel on nende erialal kõige olulisemaks huvi asja vastu. Seda saab kõige paremini hinnata kursuse- ja bakalaureusetöö järgi. "Kuna tegemist on eksperimentaalteadusega ning uurimistööd tehakse paljuliikmelistes gruppides, on kodurahu huvides vajalik tolerantsus ja koostöövalmidus."

Mikrobioloogia magistrandi Maili Kõresaare hinnangul on aga määravaks teguriks uurimisgrupp.

Kui grupi uurimisprojekt lõpeb, on võimalik leida uus grupp ning juhendaja. "Kui üliõpilane on end näidanud heast küljest, on see ka laiemalt teada."

Sotsiaalteaduskonnas otsustab magistritöö kava

Sotsiaalteaduskonna psühholoogia osakonnas on olulised nii bakalaureuseeksami tulemused kui ka magistritöö kavand. Dotsent Eve Kikase sõnutsi on subjektiivseks kriteeriumiks hinded ning ka see, kuivõrd iseseisva mõtlejana on inimene ennast stuudiumi jooksul näidanud.

Ajaloos vajalik kooskõla üldiste suundadega

Eesti noorteorganisatsioone uuriva ajaloomagistrandi Tiia Lillemaa sõnutsi peab neil kavandatava magistritöö teema olema kooskõlas suundadega, mida TÜ ajaloolased uurivad. "Paika on pandud suund, kuhu Tartu Ülikooli koolkond liigub ning seega on oluline, et need uurimisvaldkonnad oleksid kaetud."

Kindlasti tuleb kasuks erialane ja ühiskondlik aktiivsus.

Millal otsustada?

Esimese kursuse füüsikatudeng Ingrid Pärnale on stuudiumi algusest saadik selge, et ta ei taha piirduda bakalaureusekraadiga. "Praegu tunnen, et tahan astronoomiat edasi uurida, aga siin füüsikas on ka muud huvitavat. Kuna koolifüüsika oli küllalt pealiskaudne, siis ei tea ma veel täpselt kõiki valikuvõimalusi."

Noore füüsiku hinnangul peaks juba õppima minnes endale selgeks tegema, mida edasi teha, samas on eelised ka hiljem otsustamisel – siis on erinevad võimalused paremini teada.

Prof Ustavi hinnangul peaks hakkama magistrantuurile mõtlema hiljemalt keskastmes.

Teema vahetus on edasiviiv

Tiia Lillemaa sõnutsi ei anta kahte kraadi ühel ja samal teemal kirjutatud tööde eest. Kindlasti on vajalik ühest astmest teise minnes teemat vähemalt laiendada.

Mart Ustav peab aga uurimisvaldkondade vahetamist väga oluliseks: "Inimene võidab erinevaid alasid õppides nii hariduses, teadmistes kui oskustes."

Psühholoogia magistrandi Helle Pullmanni sõnutsi pole neil kohustuslik sama teemaga jätkata, kuid sama teema uurimine uue nurga all on sageli loogiliseks jätkuks. "Varasema suuna uurimine eeldab uut või laiemat vaatenurka, kuid enamasti jätkatakse teema uurimist sama juhendaja käe all."

Kes tahab, see saab

TÜ on riiklikult finantseeritavaid magistrantuurikohti juurde saanud; et ka valitsuse üks prioriteete on kraadiõppe mahu suurendamine, on lootust, et tulevikus see arv kasvab.

Helle Pullmann: "Psühholoogia osakonnas suurenes eelmisel aastal magistriõppes kohtade arv ning seetõttu polnud konkurss nii suur kui varem. Seetõttu on lootust arvata, et õpinguid said jätkata kõik, kes soovisid, ning selle nimel ka pingutasid."

Mart Ustavi sõnutsi on ka neil igal aastal tulnud piisavalt magistriõppesse, kuigi mõni aeg tagasi oli suur mõõn, sest riiklik koolitustellimus bakalaureuseõppes oli oluliselt väiksem.

Tiia Lillemaa: ajaloo osakonnas on magistrantuuri saamisel oluline ka ühiskondlik aktiivsus. VARJE SOOTAK

Eve Kikase arvates tuleks arutada oma uurimisplaane võimaliku juhendajaga varakult, et uurimisteema oleks kooskõlas osakonna üldise uurimistemaatikaga ning juhendaja teadustööga.

Just tema oskab soovitada, milline vaatenurk vajab põhjalikku tudeerimist.

Nii saaks ühitada tudengi ja osakonna huve.

Teadustöö nõuab pühendumist ja loobumist, selleks on inimene suuteline siis, kui tal on tehtava vastu piisav huvi.

Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioon külastas ülikooli teadusettevõtteid

Varje Sootak

Eelmisel nädalal külastas Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioon (ESEA) ülikoolist võrsunud teadusmahukaid ettevõtteid ning teadus- ja arendusosakonda.

Külaskäigu eesmärgiks oli tutvuda ülikooli teaduspotentsiaali ja investeerimisvõimalustega *spin-off*-firmadesse ning luua alused teaduse ja majanduse tihedamatele sidemetele.

Suurettevõtjad tutvusid viie kõrgtehnoloogiale baseeruva firma tegevusega: geenitehnoloogia firmadega Visgenyx ja Quattromed, biosensoreid tootva TorroSeniga, teravikmikroskoopi tootva MaicoMetricsi ja osaühinguga Müomeetria, mis valmistab diagnostikaseadet Myoton-2.

Tutvumas käisid ESEA tegevdirektor, Pakterminaali, Alexela Oili, Eesti Ühispanga, Elcoteq Tallinna, Eesti Ekspordiagentuuri, Eesti Tööandjate ja Tööstuse Keskliidu ning majandusministeeriumi juhid.

Tartu Ülikooli teadlased tutvustavad külalistele termoluminestsentsdetektoreid. MALEV TOOM

TÜ poolt võõrustasid külalisi arendusprorektor professor Hele Everaus ning teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa.

Andrus Tasa sõnul ei pea ülikoolis tehtav teadus mitte elevandiluutorni jääma, vaid sellele tuleb rakendusi leida. "Ülikooli teadus peab olema produkt, mis läheb ühiskonna teenistusse," ütles Tasa.

AS Pakterminaali juhatuse esimees Aadu Luukas lausus, et varem pole majanduse ja teaduse vahelist silda teadvustatud. Aadu Luukase arvates teeb ülikooli teadus- ja arendusosakond sel alal Eestis väga suurt tööd.

Seekordne kohtumine oli järjeks möödunud aastal loodud koostöösidemetele.

1999. aasta detsembris tutvustasid TÜ arendusprorektor ning teadus- ja arendusosakonna spetsialistid teadusmahukate firmade tegevust suurettevõtjatele Tallinnas.

Seekordseks ürituseks valmis teadus- ja arendusosakonnal mahukas värvibuklett "Sild teaduse ja majanduse vahel", mis tutvustab ülikooli innovatsioonitegevust ja uusi tehnoloogiaid.

TÜ üks eesmärke on siirata teadlaste ja ettevõtjate tulemusliku koostöö kaudu ülikooli oskusteave ja tehnoloogiad efektiivselt majandusse ning luua paindlik tugisüsteem teadus- ja ärikompetentsi ühendamise teel. Laiem eesmärk on luua alus kõrgtehnoloogilisele Eestile, edendada ettevõtlikku vaimu ja luua soodne innovatsioonikeskkond.

Spin-off-firma ehk ülikoolist võrsunud firma on äriühing, kus enamus omanikest on ülikooli töötajad ja üliõpilased, ning mille tegevus on suunatud teadustulemuste rakendamisele. TÜ soodustab *spin-off*-firmade asutamist ja teeb nendega lepingulist koostööd, koolitades ning edustades neid koostöölepingute alusel.

EV 82. aastapäeva riiklikud autasud

EV president Lennart Meri kuulutas välja järjekordsed Eesti Vabariigi aastapäeva puhul antavad autasud.

President on öelnud ametlikus teates, et autasustatute vabatahtlik ja omakasupüüdmatu panus on aidanud kujundada Eesti ühiskonda ning nende tegevuse tulemusel on tugevamaks saanud Eesti Vabariik ja eesti rahvas.

TÜ kollektiivi liikmetest pälvis II klassi Riigivapi ordeni emeriitprofessor **Rein Taagepera**, III klassi Riigivapi emeriitprofessor **Raimund Hagelberg**, IV klassi Riigivapi rektor prof **Jaak Aaviksoo** ja III klassi Valgetähe teenetemärgi prof **Kalle Kasemaa**.

Autasustatute hulgas on ka TÜ audoktor **Endel Tulving**, kellele määrati II klassi Valgetähe teenetemärk. Ülikooli kauaaegne rahvakunstiansambli kunstiline juht **Helju Mikkel** pälvis III klassi Valgetähe.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Üliõpilaslehe peatoimetaja Annela Laaneots arvab, et tudeng vajab oma häälekandjat
LK 3

Peeter Olesk Jaan Krossi loomingust
LK 2

Uus rubriik @ut.ee
LK 2

TÜ Raamatukogu õppelugemissaal avab taas uksed
LK 3

Eesti Vabariigi 82. aastapäeva aktus

Kolmapäeval, 23. veebruaril kell 12 algab TÜ aulas Eesti Vabariigi 82. aastapäeva aktus.

Tervitussõnavõtud on TÜ rektorilt prof Jaak Aaviksoolt, Tartu maavanemalt Jaan Õunapuult, EPMÜ rektorilt prof Henn Elmetilt ja Tartu linnapealt Andrus Ansipilt.

Üliõpilaste poolt tervitab Eesti Üliõpilaste Seltsi esimees Jürgen Innos.

Matemaatikateaduskonna dekaan prof Toivo Leiger annab emeriitprofessor Olav Prinitsale kätte ülikooli medali.

Aktusel esineb Tõnis Mägi.

Sulev Vahtre ja Richard Villems on Tartu linna aukodanikud

Tartu linnavolikogu nimetas Tartu linna aukodanikeks TÜ emeriitprofessori Sulev Vahrte, TÜ professori Richard Villemsi ja jalgrattatreeneri Rein Kirsipuu.

Sulev Vahtre kandidatuuri esitas Õpetatud Eesti Selts. Põhjenduses tõsteti esile tema peamist uurimisvaldkonda Eesti vanimat ajalugu, sh ka Tartu linna ajaloo uurimist.

Sulev Vahtre on kirjutanud ja koostanud kümneid monograafiaid, õpikuid ja käsiraamatuid.

Richard Villemsi kandidatuuri esitasid TÜ professorid Jüri Kärner, Jaak Järv, Ain Heinaru, Toivo Maimets ja Alar Karis.

"Richard Villems alustas koos prof Artur Linnuga kaasaegse molekulaarbioloogia-alase teadus- ja õppetöö arendamist TÜs 60ndate lõpus, milleta oleks mõeldamatu geenitehnoloogiline rakendustegevus, sh ka geenivaramu projekt," märgitakse põhjenduses. Villemsi eestvedamisel loodi Tartusse 80ndate lõpus Eesti Biokeskus.

UT toimetus teatab

Seoses sellega, et 23. veebruaril lõpeb tööpäev ülikoolis kell 12 ja 24. veebruaril on EV aastapäev, palub toimetus 25. veebruari UT materjalid hiljemalt esmaspäevaks ära saata. Info jõuab lehte veel teisipäeval.

UUDISED

Täna valitakse matemaatikateaduskonna dekaan

Matemaatikateaduskonna dekaani kandidaatideks on esitatud praegune dekaan prof Toivo Leiger ja prof Tõnu Kollo.

Prof Toivo Leiger, prof Kalev Pärna ja matemaatilise statistika instituut esitasid kandidaadiks matemaatilise statistika professori Tõnu Kollo. Matemaatilise analüüsi prof Toivo Leigeri kandidatuuri seadsid üles arvutiteaduse instituut ja rakendusmatemaatika instituut. Mõlemad andsid kandideerimiseks oma nõusoleku.

Prof Toivo Leiger ütles UTle, et prof Tõnu Kollo on igati väärt kandidaat ning küps dekaaniks hakkama. "Kui ta valitakse, on teaduskond igati heades kätes," ütles Leiger.

Dekaani valimine toimub täna kell 14.

Eesti Panga päev Tartu Ülikoolis

Eile, 17. veebruaril toimus ülikoolis Eesti Panga päev.

Eesti Panga juhtkond kohtus TÜ majandusteaduskonna valitsusega, et arutada üle aasta kehtinud koostöölepingu täitmist ja arendamist.

Üliõpilastele ja õppejõududele tutvustati Eesti makromajanduslikku olukorda Eesti Panga vaatepunktist ja rahvuslike keskpankade rolli Euroopa keskpankade süsteemis.

Kohtumine toimus panga abiga sisustatud Economicumi aulas.

Arno Mägi stipendiumi saajad on selgunud

Kolmapäeval, 16. veebruaril anti Akadeemilise Õigusteaduse Seltsi koosolekul Arno Mägi stipendium TÜ õigusteaduskonna doktorandile Gaabriel Tavitsale ja 3. aasta üliõpilasele Andreas Kangurile.

Dekaani prof Kalle Meruski sõnul on mõlemad laureaadid oma õppe- ja teadustöös ning ühiskondlikus tegevuses väga edukad. "Kõigi eelduste kohaselt kaitseb doktorant Gaabriel Tavitsel aastal oma doktoriväitekirja," lausus Merusk. 7. veebruarist töötab ta ka õppeprodekaanina.

Üliõpilasel Andreas Kanguril on väga head õppetulemused, ta on kursusevanem ning tegutseb ka ühiskondlikult aktiivselt.

TÜ õigusteaduskonna vilistlase Arno Mägi stipendium asutati 1996. aastal ja on mõeldud TÜ juuraüliõpilasele (sh magistrandile või doktorandile), kellel on väljapaistvad tulemused õppe- ja teadustöös.

Tudengid avavad oma õigusbüroo

TÜ õigusteaduskond avab 28. veebruaril Iuridicumi ruumis 115 üliõpilaste õigusbüroo, kus hakatakse tasuta õigusabi pakkuma.

Dots Jaan Ginteri sõnul on üliõpilaste õigusbüroo mõte Ameerikast Euroopasse jõudnud ning küpsenud teaduskonnaski juba mõnda aega.

"Töö õigusbüroos on üliõpilastele üks osa praktilisest õigusharidusest, mis annab tudengitele võimaluse tutvuda juristi tööga," lausus Ginter. Üliõpilastele annavad büroo töös abi erinevate õigusharude õppejõud.

Büroo tegevust juhendab *mag iur* Gaabriel Tavits. Esimese kahe nädala jooksul on büroo avatud ainult ülikoolisiseselt.

Kirjanik Jaan Kross koos abikaasa Ellen Niiduga 1998. aastal vabade kunstide professorina ülikoolis loengu vaheajal peahoonet uudistamas. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Üllatusi Jaan Krossiga

Võõrastav, aga nii see on: kui Jaan Kärnerist on kaitstud 2 ja pooi väitekirja (Maie Kalda ja Karl Muru 1963, Jaak Põldmäe 1971), siis Jaan Krossist ei ole tänini isegi mitte nii pisikest raamatukest, mille varal saaks vähemasti kooliõpilane selgeks, missugune Jaan Krossi looming on.

Teadusel on oma inerts, mida ei maksa pimedast peast põlata. Ja siiski on teaduse väärtushinnangud vildakad, kui nad ei juhi uurimistööd nii ulatuslikult rahvusvahelise retseptsiooniga autori poole – kui tõsta Jaan Krossi loomingust esile üksnes see külg.

Põhjuseks ei saa olla okupatsioonikorra raskuse vaim – nõukogude ajal kirjutati Jaan Krossist selge süvenemisega (Nigol Andresen, Mart Mäger, Hando Runnel).

Ei ole veenev ka tundmus, nagu seisaks Jaan Kross keset eesti kirjandust üksi ja väljaspool teisi.

Jah, Jaan Kross on kirjutanud paljudest asjadest ning inimestest esimesena, ent viisil, *kuidas* ta seda teeb, on oma varasem ajalugu enne Krossi ja mitu talle kaasaegset paralleeli. Kross on Kross teiste *kõrval,* mitte ülejäänutest lahus.

Pigemini tuleneb meie kirjandusteaduse saamatus Jaan Krossi puhul sellest, et tema looming eeldab mõistmiseks veelgi otsekohesemat avastamistahet kui see on omane kirjanikule endale.

Me oleme harjunud arvama, et Kross *näeb* kaugemale, et tema leidmiskirg pakub rohkem.

Vaidlemata sellele vastu, usun ma ometi, et ka Jaan Kross on eeskätt *otsija,* kellel ei ole tagataskus kõiki neid vastuseid, mida me loodame seal olevat.

Jaan Kross on meie omariiklusega üheealine. Tollane iseseisvus õpetas olema "sina ise", kuid ei jõudnud – või ei osanud – õpetada seda, kuidas on õige käituda siis, kui võim ei taha, et sa oleksid sina ise.

Kolmkümmend aastat enne "Wikmani poisse" (1988) avaldas Villem Gross oma "Tiivasirutuse" (1958), jutustuse sellest, et okupatsioonikorraga on parem kaasa minna.

Mida õpetab sellega võrreldes hilisem, oma põlvkonna saatust uuriv Jaan Kross? Seda, et iseseisvuseks ei piisa headest kommetest ja pürgimisest kõrgemasse või paremasse seisusesse; iseseisvus nõuab meelekindlust, mis sünnib vastutusvõimes endaks jäämise kaudu.

Siin asub piir, kus ei ole vahet, kas Jaan Kross kirjutab Jannsenist või omaealistest, aga on vahe, kas kirjutab Jaan Kross (või ka näit August Sang) või … näit August Jakobson.

Seda meelekindlust ei tohiks paigutada ajast väljapoole. Hruštšovi sula praotas ukse vabadusse olla siiras ja isiklik, kuid ainult niivõrd, kui väike oli pilu ukse vahel.

Luuletaja Jaan Kross, kes oli 1960. aastail maailma üle rõõmus, kahtles tolles maailmas vähem kui Artur Alliksaar ega jaganud seda traagikat, kuhu jõudis kuuekümnendate lõpuks see August Sang, kes oli kümnendi algul samuti lootusrikas.

Rõõm muutub küsimiseks ja kahtlustuste põhjendamiseks alles Krossi proosas – ehkki Mart Mäger on õigusega väitnud, et Krossi proosa-aastad ei sünnigi nii väga ootamatult; eepilisus kui maailma näitamine jutustamise kaudu (praegu öeldaks lihtsakoeliselt "narratiiv") oli märgatav juba ka Krossi luules.

Jaan Kross ei ole oma tegelasi kartnud. Mitte alati ei ole see enesestmõistetav. Friedebert Tuglasel oli teatav ebalus Felix Ormussoni ees.

Kartmatus inimese kujutamisel veenab aga eriti siis, kui ta on võimendatud üldistamisjulgusega. Jaan Kross tuli tagasi, õige, pärast Ernst Särgavat ("Lähme linna kirjutama…" 1968), Jannseni juurde. See oli 1971, kui Looming avaldas "Pöördtoolitunni".

See on novell sellest, kui mitmekihiline ülesanne on mõista seda, kellel ei ole valmis otsuseid seal, kus meie usume kaljukindlalt, et inimene peab alati ette teadma, kuidas tema üle hiljem otsustatakse.

"Pöördtoolitundi" võib võtta mõistujutuna, aga – kui vähe müüs vana Jannsen võrreldes kõigi nende praeguste meediakubjastega, kelle anne on võrreldamatult ajutisem kui Koidula isal!

Kes söandaks nüüd kinnitada, et me oleme praegu tundlikumad, tagasivaatlikumad ja ettenägelikumad kui Kross tollal?

Ei saaks väita, et Krossi tegelane on algusest peale olnud see kahtleja, kes peab otsustama. Pigemini on ta järk-järgult tulnud sellise tegelase juurde.

Niisuguste tegelaste saatuseks on mitte see, et nad pannakse otsustama kiiremini, kui nad oma kahtlustest üle saavad, vaid see, et teised, see tähendab ülejäänud, tahavad otsustada ilma kahtlustusteta.

Selle nurga alt vaadatuna kirjutab Jaan Kross läbi küsimust, mis on üldisem kui isiklik elulugu ja põlvkond ja rahvuslik kuuluvus.

Siit maksab otsida põhjust, miks tahetakse Jaan Krossi lugeda.

Tähtveres valentinipäeval 2000

Peeter Olesk

Jaan Krossi 80. sünnipäev

Varje Sootak

Eile, 17. veebruaril tähistati kirjandusmuuseumis ja ülikooli aulas kirjanik Jaan Krossi 80. juubelit.

Piduliku ettekandekoosoleku aulas avas TÜ prorektor professor Volli Kalm, kes lausus, et ülikooli mainet kujundavad oluliselt tema vilistlased.

Jaan Kross lõpetas 1944. aastal ülikooli õigusteaduskonna ja töötas samas õppejõuna aastail 1944-1946. Ta on TÜ audoktor aastast 1989. Aastail 1998-1999 pidas Jaan Kross ülikoolis loenguid vabade kunstide professorina.

Prorektor Volli Kalm andis kirjanik Jaan Krossile üle Tartu Ülikooli auaadressi, milles teda tänatakse selle eest, et ta on oma minevikku ja olevikku ülikooliga jaganud ning ühises ajaloos osalenud.

Jüri Talvet pidas ettekande teemal "Paigallend: Eesti ehitamine Jaan Krossi proosas", Rein Veidemann "Jaan Kross ja eesti müüt". Ain Kaalep kõneles Krossist kui luuletajast. Peeter Olesk käsitles Jaan Krossi ja Friedebert Tuglast. Briti Columbia Ülikooli prof Thomas Salumetsa ettekanne oli teemal "Jaan Kross: rahvuse rajajooned". Kokku peeti seitse ettekannet.

Kirjandusmuuseumis avati hommikupoolikul näitus "Inimesed ajaloos: Jaan Kross".

@UT.EE

KÜSIMUS: Mis on muutunud infotehnoloogia vallas pärast kevadise küsitluse* tulemuste selgumist?

Peep Uba, TÜ arvutuskeskuse juhataja:

Kõige meeldivam on see, et tarkvara legaliseerimisel astusime aasta lõpus suure sammu edasi ja teadaolevalt on allüksused huvitatud protsessi jätkamisest.

Küsitluses avaldus otseselt TÜ koordineeritud viirusetõrje probleem. Praegu on peamises *mail*-serveris (madli.ut.ee) katseliselt käivitatud keskne e-postiga saadetavate failide (*attachment)* viirusekontroll. Sellega on kontrolli all peamine viiruste levimise allikas. See on ka kõik, mida tsentraalselt teha õnnestub, töökohtade kaitsmine jääb igaühe enda hooleks.

Microsofti *campus*-programmiga on otsustatud mitte ühineda, vaid jätkata MOLP-lepingutega. Microsofti tooted on valdavas enamikus juba legaliseeritud, seega oleks *campus*-leping rahaliselt ebaotstarbekas.

Toomas Soome, TÜ võrguhalduse peaspetsialist:

TÜ allüksuste suhtumises pole olulist muutust toimunud. Mitmel pool hinnatakse kogu IT-valdkonda endiselt monitori ja kõvaketta suuruse järgi, teadvustamata laiemalt probleemide olemust.

Seoses BSA kampaaniatega on kasutajad hakanud rohkem kaaluma alternatiivseid (odavamaid või tasuta) tarkvaralahendusi nii kontoritarkvara kui ka operatsioonisüsteemide vallas.

Umbes kümnes TÜ hoones on võimalik kasutada grupikommunikatsiooni vahendeid (nt videokonverentsid). Näiteks prof Marju Lauristini ülipopulaarseid loenguid saaks juba üle kanda ülikooli sisevõrgus.

Otto Teller, arvutivõrgu peaspetsialist:

Baasvõrgu seisukohalt oli suurim Biomeedikumi ühenduste väljaehitamine.

Kahjuks venisid mõlemad hanked - välisühendus Sotsiaalministeeriumi ja sisevõrgu seadmed Maailmapanga rahastamisel. Viimase puhul oli raskusi pakkumiskutse kooskõlastamisega, enamik seadmeid sai tarnitud jõuludeks. Biomeedikumi välisühenduseks on raadiolink. Tööde kogueelarve oli 5,6 miljonit kr, tulemus on igati kooskõlas maja enese kõrge tasemega.

Lisaks täienes peahoone ja majandusmaja ühendus uue valguskaabli võrra.

*** küsitluse kohta lähemalt UT nr 03.09.1999**

IT UUDISED

- **Järgmise nädala algul jõuab kohale pakett Statistica'99, mille ühisostus osales 31 TÜ allasutust.**
- **Vabad riigieelarvelised õppekohad:** http://oppe.admin.ut.ee/OppeKohad/
- **Värske vastuvõtueeskiri:** http://www.ut.ee/Sisseastumine.html
- **Personalivaliku konkursid:** http://www.ut.ee/konkurss/

ÕNNITLEME!

Prof Lembit Pung 65

Austatud juubilar! 17. veebruaril möödus 65 aastat Sinu sünnist. Su noorusliku reipuse ja rõõmsameelsuse põhjal eeldaks hoopis väiksemat arvu. Samas jätkub tehtud tööst hulga enamate aastate täiteks. TÜ füüsikaosakonna lõpetasid 1959. aastal *cum laude* ning asusid sealsamas tööle. Aastal 1993 sai Sinust eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi juhataja.

Ühena neist, kes võttis oma õlgadele uue teadussuuna ellukutsumise raskuse ülikoolis, said kogeda rõõmu eesmärgini jõudmisest, tasuks arvukad maailma tipptasemel tunnustatud publikatsioonid ja doktorikraad. Sinu juhtival osavõtul rajatud raadiospektroskoopia labor on kasvatanud üles terve põlvkonna uusi teadusemehi ja õppejõude.

Oleme alati imetlenud Sinu heatahtlikkust ja peenetundelisust. Toimides oma allüksuse ülimalt tolerantse juhina, oled siiski alati säilitanud kontrolli olukorra üle. Arvatavasti on Sulle sisemist tasakaalu lisanud isalt päritud muusikaharrastus, aga ka kõikvõimalike asjade meisterdamise rõõm.

Sinu optimism ja omapärane huumor on hoidnud Sind ja Su kaastöötajaid keeristormides, mis on tulnud üle elada eksperimentaalfüüsika kateedri ülekasvamisel instituudiks.

Õnnitleme Sind südamest Sinu tähtpäeval!

Kolleegid instituudist ja kogu füüsikaosakonnast

EAGLE VISION

prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst

ISIC ja ITIC kaardiga -15%

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Annela Laaneots: et üliõpilaste arvamus siili sihina uttu ei mattuks

Varje Sootak

13. detsembril 1999 ilmus Üliõpilasleht (ÜL) number 1, mis järjepidevusele viidates kannab numbrit 281. Üliõpilaste Leht ilmus 1914-1917, Üliõpilasleht 1920-1940. Üksikuid katsetusi oli hiljemgi. ÜLi peatoimetaja Annela Laaneotsa sõnul vajavad Eesti rohkem kui 45 000 üliõpilast kindlasti oma väljaannet.

Üliõpilaslehe peatoimetaja Annela Laaneots on veendunud, et Eesti 45 000 üliõpilast vajavad oma ajalehte.
VARJE SOOTAK

Üle-eestilise üliõpilaslehe eest võitlesid juba 60ndate teise poole üliõpilasliidrid, kes tunnetasid taolise lehe vajalikkust. Kui tarvilik on taoline ajaleht praegu?

Praegu on kindlasti vajadus üleriigilise üliõpilaste meediumi järele. Peale selle, et toimuvad muutused riigi tasandil, on reforme ka ülikoolide sees. Näiteks TÜs on uus ainetesse registreerumise kord, mis automaatselt kohustab eksamit tegema, või siis erakõrgkoolide nimevahetus, õppekavade akrediteerimisega seonduv jm. Ja ühe ülikooli üliõpilased ei tea, millised reeglid kehtivad teises. Ehk leebemad? Ehk üliõpilassõbralikumad? Ehk mõttekamad?

Kõige hullem on infopuudus. Üleriigilise muu meedia uudiskünnist need sündmused ületada ei pruugi ja jäetakse kajastamata, kuid enam kui 45 000 üliõpilase jaoks Eestis on kõrgharidusega seonduv väga huvipakkuv, et mitte öelda eluline.

Millised on Üliõpilaslehe eesmärgid?

Peale pakilise infovajaduse rahuldamise tahame tugevdada üliõpilasidentiteeti. Tahame anda üliõpilastele kindlust, et nad on olulised, et nende arvamus loeb nii ülikooli kui riigi tasandil. Samuti on eesmärgiks üliõpilasi ühendada.

Miks hakkasid Üliõpilaslehte tegema?

Kuna üliõpilastele oli väga oma häälekandjat vaja, sest riigi tasandil oldi alustatud mitmeid reforme, nagu rakenduskõrghariduse ümberkujundamine, justkui iseenesestmõistetavalt hakati rääkima tasulise kõrghariduse ainuvõimalikkusest, aga samas mattus üliõpilase arvamus siili sihina uttu.

Pooldan kõigile osapooltele sõna andmist ja kui Eesti Üliõpilaskondade Liidu (EÜL) toonane aseesimees ning praegune esimees Leif Kalev mulle Üliõpilaslehe toimetamise ettepaneku tegi, oli pakkumine liiga ahvatlev, et ära öelda. Pakuti kvaliteetajakirjanduse tegemise võimalust, mis minu tõekspidamistega ajakirjanduse ühiskondlikust ülesandest hästi sobib.

Mida tudengilehe tegemine Sulle endale annab?

Mulle pakub rahulolu arusaam, et saan järjest enam teadmisi niivõrd olulisest valdkonnast, nagu kõrghariduspoliitika. Kui keegi püüab mulle rääkida riigi arengust lahus kõrghariduspoliitikast, siis ma ei suuda seda inimest pädevate kilda liigitada.

Samuti on tegemist valdkonnaga, kus saab pioneer olla. Raskused, mis tallamata radadega kaasnevad, on pigem edasisele tööle õhutavad kui pärssivad. Ja mulle meeldib kõrgharidusvaldkonda kuuluvate teemade kilde süsteemiks kokku pusida. Ikka üliõpilaste huvides.

Millised on Su ajakirjanduslikud kogemused?

Peale selle, et olen TÜ neljanda aasta ajakirjandustudeng, olen aasta töötanud ETV Maahommiku saate korrespondendi-toimetajana. Mul olid laupäevahommikuti 45-minutilised saated. Telet tegin ka eelmisel kevadel vahetusüliõpilasena Saksamaal: õppides Greifswaldi Ülikoolis tegin kaasa koolitelevisioonis, saated levisid kaabelvõrgu kaudu kogu Tartu-suurusesse linna.

Stabiilne tööandja on olnud veel Põlvamaa ajaleht Koit, kus uudistereporterina olin suvepraktikal. Koidule kirjutasin ka keskkooli ajal ja nüüd suvelgi.

Olen kirjutanud artikleid ka ajakirjades ja teinud mõne raadiosaate. Alustasin aga, nagu enamik ajakirjandustudengeid, koolilehe peatoimetajana.

Milline on ÜLi kahe esimese numbri puhul tagasiside olnud?

Tagasiside on olnud väga armas. Tartus haaratakse jopekäisest ja räägitakse, millest peaks järgmises numbris kindlasti kirjutama. *Mailbox*'i saabub küsimusi riigiametnikelt ja koolidelt, kuidas lehte tellida. 21. veebruaril ilmuvast Üliõpilaslehest saab tellimise kohta teada.

Kuna praegu on tiraaž 4000 eksemplari, üliõpilasi aga üle kümne korra rohkem, siis kindlaim viis iga lehenumbrit saada, on see tõesti koju või ühikasse tellida.

Üliõpilaskondade esindajatelt olen kuulnud, et ÜL kaob ülikoolides paari tunniga. Koolisisene meelestatus lehe suhtes on olnud positiivne.

Loomulikult ihkan aegu, kui mu kirjakast kubiseks vastukajadest. Ilmselt läheb veel natuke aega. Tegu on ilmselt ka kahe meediumi vahelise suluga.

Ei kiputa ju meili saatma ajalehele, mis ise netis pole – pole nii mugav. Seda enam olen tänulik neile, kes on oma arvamust avaldanud.

Kas tudengitest kaastöölisi leiab kergesti?

Seni pole arvamuslugude kirjutajate motiveerimisega suuri probleeme olnud. Nad tuleb lihtsalt üles leida.

Tudengid saavad aru, et oma mõtlemisvõime näitamiseks on tarvis huviorbiiti tõusta ja et seda saab teha just ajakirjanduses üles astudes.

Natuke tunnen puudust kirjutajatest, kes suudaksid kvaliteetset analüüsivat teksti kirjutada. Aga asi edeneb paremuse poole.

Kui jõuab välja töötada infovõrgu kõikide kõrgkoolidega, mida Eestis on 40 ringis, peaksime senisest veel paremini suutma näppu kõrghariduselu pulsil hoida.

Kas honorari maksate?

Alates veebruarinumbrist maksame.

Kui palju inimesi ÜLi juures ametis on?

Siiani olen vastutanud lehe eest ainuisikuliselt, aga mõne päeva eest selgus konkursi korras ka ÜLi Tallinna toimetaja.

Kui on, kellega teemad täpselt läbi rääkida ja lisandub tegijaid, ei näe ma põhjust, miks leht paremaks ei peaks minema.

Praegu teeme lehe valmis Tartus. Ka meie ajakirjanikud on valdavalt TÜ tudengid, samuti fotograaf.

Praegu on neli-viis alalist kirjutajat. Iga kaastöö on teretulnud. Esimene number valmis aga tohutu talgu korras. Küljendaja Siim Saidla oli ööpäev läbi üleval, magas tunni ja tegi jälle edasi…

Kuivõrd peab Üliõpilasleht kellelegi oma artiklite sisust aru andma?

Mul on EÜLiga kokkulepe, et lehe sisulisse poolde nad ei sekku. Artiklite valik, teemapüstitus ja lehe kavandamine on minu teha.

Oma valikutes järgin head ajakirjandustava: püüan olla objektiivne, äraostmatu jne.

Võin täitsa kindlalt öelda, et siiani on ÜL olnud sõltumatu, ja seni kuni peatoimetaja olen, see nii ka jääb.

ÜLIÕPILASLEHT

Väljaandja Eesti Üliõpilaskondade Liit
Ilmub kord kuus
Tiraaz 4000
Peatoimetaja Annela Laaneots (annelal@ut.ee), Tartu, Ülikooli 18a
Tallinna toimetaja Eda-Liis Kann (yliopilasleht@hotmail.com).

UUDISED

TTÜ Raamatukogu töötajad TÜ Raamatukogus

Teisipäeval, 15. märtsil külastasid TÜ Raamatukogu TTÜ kolleegid.

Tallinlastel on päevakorral uue raamatukoguhoone kavandamine, ülikooli raamatukogul arutelu teenindustsooni ruumide ümberkujundamise üle.

Mõttetalgutel sai TÜ raamatukogu teenindusdirektor Mare Ilus testida ideed ehitada alumise fuajee remonditööde ajal n-ö avatuks samal tasapinnal asuv kinnine õppekogu hoidla.

Sealt oleksid üliõpilased saanud endale ise vajalikke raamatuid valida.

Jõuti otsusele, et avahoidla ei ole parim lahendus.

Arvutati kokku kulud ümberehitusele ja turvameetmetele ning veenduti, et lähiaastatel tuleb trükiste lugejani kiiremaks jõudmiseks maksimaalselt ära kasutada teised võimalused, nt elektrooniline süsteem ja avariiulid.

Tallinlased omakorda said – tänu TÜ raamatukogu mõnedele valusatele kogemustele nägemuse, milline peaks olema raamatukoguks sobiv hoone meie oludes.

Usuteaduslike raamatute esitlus

Kolmapäeval, 16. veebruaril toimus TÜ peahoones Uku Masingu raamatu "Üldine usundilugu" ja Eduard Tennmanni raamatu "Varjatud varandus "esitlus.

Raamatuid tutvustasid võrdleva usuteaduse prof Tarmo Kulmar, Vana Testamendi teaduse ja semiidi keelte prof Kalle Kasemaa ning kirjanik Hando Runnel.

Prof Tarmo Kulmari sõnul on Uku Masing ja Eduard Tennmann Eesti rahvuskultuuri ja usuteaduse suurkujud.

Eduard Tennmann oli TÜs eestikeelse võrdleva usuteaduse rajaja ja TÜ esimene võrdleva usuteaduse professor.

Uku Masing oli prof Kulmari arvates väga mitmekülgne humanitaarteadlane, kelle teeneid ja tähtsust osatakse ehk täiel määral hinnata alles tulevikus.

"Uku Masingu "Üldine usundilugu" on esimene teos eesti keeles, mis käsitleb süstemaatiliselt mõisteid, teooriat ja ürgusundit. Selle käsikiri valmis 1953. aastal, kuid trükivalgust näeb alles nüüd."

Raamatute trükkimiseks saadi toetust Haridusministeeriumi eesti keele ja rahvuskultuuri sihtprogrammist.

Esmaspäeval ilmub Üliõpilasleht nr 3

21. veebruaril ilmub järjekordne Üliõpilaslehe number.

ÜLi peatoimetaja Annela Laaneotsa sõnul on 3. numbri olulisemad teemad: mis saab, kui riik riigitellimust vähendab, milline oleks õigeim riigi kaitseväekontseptsioon jt.

Muu hulgas saab lugeda ka intervjuud KJ personaliosakonna planeerimisjaoskonna ülema Margus Purlauga, kes on eelmine TÜ Üliõpilaskonna esimees.

"Kirjutame ka sellest, kuidas saada akadeemiliseks hulkuriks ehk külalisüliõpilaseks, mis eristab korporanti *Homo sapiens*' ist, miks soome tudengid end Tartus tõrjututena tunnevad ja teistest üliõpilasprobleemidest," ütles Laaneots.

Õppelugemissaal avab pärast remonti uksed

Kalli Kukk
TÜ Raamatukogu
avalikkussuhete spetsialist

Möödunud sügisel remonti läinud õppelugemissaal ootab oma lugejaid pidulikule avamisele teisipäeval, 22. veebruaril kell 16.

Raamatud loodetakse riiulitesse paigutada juba esmaspäevaks. Remondijärgne saal on hele ja avatud. Endine privaatsus on küll kadunud, kuid ruum on tunduvalt õhurikkam. Mööbel on kodumaine, Tartust ja Kohtla-Järvelt. Majandusdirektor Heiki Epner tõdeb siiski, et lauad pole pealeistumiseks loodud – võivad kokku variseda. "Selle vältimiseks teeb firma küll lisakinnitused, ent loodame, et lugeja istub Itaaliast toodud sinisele toolile, mille odavus ja mugavus on meeldivas kontrastis," märgib Epner.

Õppekirjanduse osakonna juhataja Maret Vanambi sõnul on lugejate huvides tehtud väikesi ümberkorraldusi: kirjandus on paigutatud temaatiliselt viide gruppi (meditsiin, majandus, humanitaaria, loodusteadused, juura). Võimaldatakse 2t laenutust, aga viivis on iga tunni eest 3 kr. Samas on võimalik end raamatu järjekorda panna, kui avariiulilt soovitud raamat teise lugeja käes juhtub olema.

Raamatukogu loodab, et lugejad kodunevad uue saaliga kiiresti ja et muudatused hõlbustavad vajaliku materjali leidmist.

Avamisele on teisipäeval oodatud ülikooli ja üliõpilasorganisatsioonide esindajad, ja kindlasti need lugejad, kellele raamatukogu on väärt õppimiskoht.

Ajaloomuuseum sai uusi sõpru

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Sõbrapäeval, 14. veebruaril korraldas ülikooli ajaloo muuseum lasteaialastele pandapeo.

Tänu ajakirjale Loodus ja Hiina saatkonnale rippusid muuseumi valges saalis enam kui kaks nädalat kaunid fotod hiidpandast ja teistest haruldastest loomadest Hiinas.

Maamunale on alles jäänud ainult tuhat musta-valgelaigulist hiidpandat, kes on ka paljude eesti laste lemmikloomad. Lisaks bambuskarule võis fotodelt näha teisigi Hiinas väljasuremisohtu sattunud loomi.

See natuke nukrailmeline näitus pakkus palju elevust enam kui poolesaja Tartu lasteaialapse hulgas, kes jäädvustasid fotodelt nähtu paberile. Väikesed kunstnikud töötasid usinalt pärast näituse külastamist muuseumi õppeklassis.

Lasteaialapsed joonistasid ajaloomuuseumis pandasid.

Sõbrapäeval said kõik lapsed vaadata enda joonistatud pilte koos pandafotodega muuseumi valges saalis.

Tublimad joonistajad said ajakirja Loodus tegijailt autasud.

Tuntud musta toonekure uurija Urmas Sellis kõneles lastele Eestimaal väljasuremisohus olevatest loomadest.

Peo aitasid magusamaks ning atraktiivsemaks teha McDonald's, AS Astri Pagar, AS Ceres Pagar, AS Dessert ja Ühinenus Meiereid. Sõbrapäeval võitis muuseum endale juurde enam kui 150 uut sõpra.

KONKURSS

"Lõunaeesti keel ja kultuur"

EV Kultuuriministeerium kuulutab välja avaliku konkursi riikliku programmi "Lõunaeesti keel ja kultuur" projektide täitmiseks 2000. aastal.

Programm hõlmab nelja valdkonda: teadusuuringud, kooliharidus, ajakirjandus ja tänapäeva kultuur.

• Teadusuuringute osas nähakse ette Lõuna-Eesti ajalooline arengu, lõunaeesti keele, folkloori jm kultuuriväljundite uurimist, selleks elektrooniliste andmebaaside loomist; sotsioloogilisi ja sotsiolingvistilisi regionaaluuringuid; lõunaeesti keele ja kultuuri suurteoste teaduslikku publitseerimist; lõunaeesti õppetooli asutamist teadusuuringuid koordineeriva ja kõrghariduse andmisega ühendava keskusena.

• Kooliharidusega seotud tegevuste hulka kuulub lõunaeesti keele ja kultuuri õpetamise korraldamine, selleks ainekavade väljatöötamine, õppematerjalide koostamine ja täiendõppe läbiviimine.

• Ajakirjanduse valdkonnas oodatakse konkursile taotlusi võru-, setu- või mulgikeelsete väljaannete asutamiseks või arendamiseks, elektroonilises meedias ühekordsete autorisaadete või saatesarjade ellukutsumiseks või jätkamiseks ning internetiväljaannete tegemiseks.

• Tänapäeva kultuuri valdkonnas oodatakse taotlusi kirjanduse, näite-, heli- ja filmikunsti ning pärimuskultuuri projektide rahastamiseks.

Taotlusi konkursil osalemiseks võivad esitada teadus- ja arendusasutused ja muud programmis nimetatud asutused, ajakirjanduse ja tänapäeva kultuuri valdkonnas ka üksikisikud oma põhitöökoha kaudu.

Projektide rahastamine toimub kultuuriministeeriumi ja taotluse esitanud asutuse vahel sõlmitavate lepingute alusel.

Programmi täieliku tekstiga saab tutvuda kultuuriministeeriumi interneti koduleheküljel http://www.kul.ee (kaunid kunstid, projektid).

Taotlused tuleb esitada selleks ettenähtud blanketil (*vorm* 1), mis on saadaval eelnimetatud internetiaadressil või Kultuuriministeeriumis, Suur-Karja 23. Info telefonil 628 2224.

Taotlused esitada kultuuriministeeriumisse (Tallinn 15076, Suur-Karja 23).

Taotluste esitamise lõpptähtaeg on 2. märts 2000.

"ELUSLOODUSE SUURJAOTISED"
22. veebruaril kl 10-16
Economicumi aulas (Narva 4-A314)

10.15 Avasõnad
10.30 Erich Kukk "Ajalooline lühiülevaade elusilooduse jaotamisest riikideks"
11.00 Kalle Olli "Plastiidide evolutsioon"
11.30 Urmas Kõljalg "Sissevaade seeneriiki"
12.00 Alar Karis "Süstemaatilised suhted loomariigis: ontogeneetiline tõendusmaterjal"
12.30 Vaheaeg
13.15 Ain Heinaru "Viis kuningriiki ja kolm elusvormide domeeni: kas on lootust ja vajadustki üheselt defineerida elusilooduse riikide kindlat arvu?"
13.45 Ivar Puura "Domeenid ja riigid geoloogilises ajas"
14.15 Richard Villems "Geenipuudelt genoomipuudele - kas on lootust jõuda selgusele põhiliste kuningriikide geneesis?"
14.45 Diskussioon

Ettekannete päeva korraldab TÜ botaanika ja ökoloogia instituut. Info tel 376 221.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Ann Tenno
"INGLISMAA AIAD"

Reisile minnes on tavaliselt ikka mingisugune ettekujutus sellest, mida näha tahetakse. Ja reisil olles näed ikka seda, mida seal on või mida näha oskad.

Nii on Inglismaal võimatu reisida nägemata tema aedu. Kas siis suuri uhkeid aedu, mida on aastasadu kujundatud ja hooldatud, või ka lillepeenraid või rippuvaid lilli, mida inglane ise võib-olla aiaks ei nimetakski. Neid ei ole vaja otsida, nad on igal pool. Hoolikalt pügatud hekkidega külavaheteed, lilled kõikjal. Ja muru, mis ei ole sugugi ainult suurte ja vanade aedade väärtus, vaid mille loomiseks on lihtsalt teistsugust suhtumist vaja.

Sajandeid hoolitsevat inimkätt tundnud maa on küllusliikult õitsev oma loojale. Inglise aiast kui eraldi mõistest aianduse ajaloos saab aimu neis käies. Ja kui käia mööda maad, hakkab tasapisi kujunema mingi arusaamine laiemalt ning mõiste inglise aed hakkab tunduma kogu selle maa inimeste tõekspidamise ja filosoofiana.

See raamat on fotojutustus asjadest, millest autor ei ole saanud mööda minna ja mis paneb mõtlema nii reisil kui oma kodus. Võib-olla räägivad aiad nii inimestest igal maal.

EÜS VELJESTO 80

Reedel, 25 veebruaril kell 14 avatakse TÜ raamatukogus Veljesto näitus

Laupäeval, 26. veebruaril kell 12 algab Tartu Kirjanduse majas (Vanemuise 19) Veljesto kõnekoosolek seltsi lipukirjast laenatud teemal - Vabadus. Kavas:

12.00-13.30	Toomas Liivamägi, Meie igapäevast vabadust... Ilmar Udam, Ood vabadusele Mari Tarand, Luulest vabadust otsimas
13.30-14.00	vaheaeg
14.00-15.30	Ann Veismann, Keele kammitsad Priit-Kalev Parts, Vabadus ja üksindus Tiit Hennoste, Vabadus ja ajakirjandus
15.30-16.00	diskussioon

Tartu Ülikool võtab tööle

õppeprorektori abi

kelle ülesandeks on õppekorraldusalase arendustegevuse koordineerimine ja vastavate dokumentide ettevalmistamine ning projektide käivitamine.

Edukal kandidaadil on:
• teaduskraad
• analüüsi- ja algatusvõime
• koostöövalmidus ja läbirääkimiskogemus
• hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ja inglise keeles

Pakume:
• arenguvõimalusi
• väljakutsuvaid ülesandeid ning kaalukaid administreerimiskogemusi
• kaasaegset töökeskkonda

Konkursist osavõtuks esitada avaldus õppeprorektori nimele ning elulookirjeldus palgasooviga hiljemalt 28. veebruaril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).

Info tel 375 141 (personalijuht),
e-post raivo@admin.ut.ee

Tartu Ülikooli spordikeskus koos spordibaasidega avab esmaspäeval, 21. veebruaril Pepleri 14

aeroobikasaali

Üliõpilastele ja õpilastele maksab üks kuu 160 krooni, kõigile teistele 220 krooni.

Eelregistreerimine ja info tel 375 370

TARTU LASTETEATRIS

L 19. veebr kl 12 G. Jakowiak "Jesperi õnn".
Etendus 8-12-aastastele vaheajaga, ning kestab 1 t ja 20 min.

P 20. veebr kl 12 "Võlurid".
Etendus kestab 40 min.

L 26. veebr. kl 12 Heino Väli "Päevakoer ja peegel"
Etendus on lastele alates neljandast eluaastast. Kestus 40 min., ilma vaheajata.

L 26. veebr. kl 18 ESIETENDUS "Kesk aegade viirastust luuletaja"
Anne Maasiku lavastus Marie Heibergi loomingu ja kirjade põhjal. Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

ACTA DIURNA

23. veebruaril kell 12 algab **Eesti Vabariigi 82. aastapäevale pühendatud aktus** ülikooli aulas. Info: Indrek Ibrus, tel 375 682.

TEATED

Laupäeval, 19. veebruaril ja pühapäeval, 20. veebruaril oodatakse TÜ Raamatukogu taasavatavasse õppelugemissaali **üliõpilasi appi raamatuid riiulitesse panema**. Töö paremaks organiseerimiseks palutakse end registreerida õppelugemissaali letis või tel 375 775.

21. veebruaril kell 18 ph 133 toimub Tartu Norra Seltsi koosolek. Päevakorras Hans Petter Svege ettekanne "Eesti ja Norra erakonnad poliitilisel maastikul". Uue juhatuse valimine.

22. veebruaril kell 14 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **poliitiline šõuüritus "Ansip vs Mõis"**. Üritusel katsuvad intellektuaalselt jõudu Tartu ja Tallinna linnapead, vastasseisu ohjab politoloogia osakonna tudengite toel Rein Toomla.

Korporatsioon India ootab aktiivseid naistudengeid oma **külalisõhtutele**, mis toimuvad 22.02, 2.03 ja 6.03 algusega kell 19 meie konvendis (Tähtvere 11-7). Neid, kes teed ei tunne, ootavad meie esindajad täistunnil peahoones kella all.

25. veebruaril kell 19 toimub ülikooli aulas **Miina Härma päevade raames segakooride kontsert**. Info: Taimi Sild, tel 375 206.

Algavad **Tiffany klaasvitraaži kursused**. Info ja registreerimine erakõrgkooli Veritase dekanaadis tel 380 595 või 474 747.

VÄITEKIRI

22. veebruaril kell 16 Vanemuise 46-108 kaitseb Annely Mürk **magistritööd "Plastsest komposiitmaterjalist rõngasplaatide optimiseerimine"**. Juhendaja prof Jaan Lellep. Oponent dots Elmar Sakkov. Info: Meelike Pandis, 375 860.

25. veebruaril kell 14 ph 134 kaitseb Kaido Einamaa **magistritööd "Ajalehe koodierinevus paber- ja internetiversioonis"**. Juhendaja prof. Epp Lauk, oponendid prof. Peeter Vihalemm ja Roosmarii Kurvits (MA). Info: Katrin Lendok, tel 375 188.

LOENG

22. veebruaril kell 15 toimub Vanemuise 46 aud 327 **TÜ Geograafia Instituudi seminar**. Ettekandjaks on Dr. Jan Pokorny, Tšehhi TA Botaanika Instituudist Trebonist teemal: "Dissipation of solar energy in landscape - a key for sustainable management". Ettekandes käsitletakse maastiku energiavoogude optimeerimist maastiku struktuuri ja maakasutuse planeerimise kaudu Prigogine'i dissipatiivsete süsteemide termodünaamika ideede alusel.

22. veebruaril kell 16 toimub Tallinna Tehnikaülikoolis Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuse korraldatud **loeng How To Complete A Successful Application To A U.S. University. How To Successfully Compete In A U.S. Grant Competition.** Võrreldakse kandideerimise ja õpingute finantseerimise erinevusi era- ja riiklikes ülikoolides, aga ka avalduste täitmise ja konkursside erinevusi bakalaureusening magistriõppe vahel. Esineb: Hilda Moleski (Cornelli ülikool, USA). Loeng toimub Tallinna Tehnikaülikoolis, Ehitajate tee 5, auditooriumis VI-229.

23. veebruaril kell 14 jätkub **loengusari Eesti ajaloost** Läti Vabariigi Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele Valkas (Beverinas 3). Lektor leva Spolite. Info: Tiia Lillemaa, 376 213.

2. märtsist 11. maini (kolmapäeviti kell 16.15 ph 139, neljapäeviti kell 16.15) toimub Lossi 3-406 **loengukursus Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus** (õpetajakoolitus ja magistriõpe) (FLEE.02.045). Õppejõud Meeli Sedrik. Info: Leelo Padari, tel 375 224.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsieksposit sioonigа Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "21. sajandi ülikool". TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd (avatud veebruari lõpuni).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees: Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud kuni 20. veebruarini.
13.01.-29.02. Prof Jüri Uluots 110.
Kataloogisaalis: Annely Säre Pastelli aastatest 1998, 1999.
Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Romanss" (Romance, Prantsusmaa 1998). Režissöör Catherine Breillat. Pornograafia ja erootika piiril balansseeriv film 3. Pimedate Ööde Filmifestivali programmist. ei soovitata alla 14-aastastele! Kl 14, 18, 22.

"Viimase vindi peal" (Bringing Out the Dead, USA 1999), osades Nicholas Cage jt, USA 1999, kl 16, 20.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

25. veebruar 2000

NR. 8 (2003) TASUTA

Magistriõppe seis hakkab paranema

Varje Sootak

Tartu Ülikooli magistriõppe on 1992-1999 lõpetanud üle 1000 magistrandi. Võrreldes Eesti teiste avalik-õiguslike ülikoolidega on TÜs lõpetamise protsent suurim - 41, kuid siiski väike. Õppeprorektor Volli Kalmu sõnul on näha suunda paremuse poole.

TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna ning sotsioloogia osakonna uurimuses "Magistriõppe hariduslik ja sotsiaalne efektiivsus", kus vaadeldi 1992.-1996. aasta vastuvõttu ja lõpetamist 1999. aasta novembrini, selgub, et 1476 vastuvõetust lõpetas 608. Lõpetamise ja magistritöö kaitsmisega nominaalajal tulevad toime veel vähesed.

Magistriõppes jõuab paremini edasi, kui juba põhiõppe alguses selleks huvi ja motivatsioon tekib. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Tulemuslikkus paranemas

Õppe- ja üliõpilasosakonna magistri- ja doktoriõppe peaspetsialisti Anita Kärneri andmeil lõpetavad magistriõppe vähem kui pooled alustanutest. Teadusvaldkonniti on paremad tulemused loodusteadustes.

Õppeprorektor prof Volli Kalmu sõnul on magistriõppe tulemuslikkus siiski üha paranev. "Praeguseks on ka humanitaar-, majandus- ja sotsiaalteadustes tulemuslikkus tõusnud."

Kalmu arvates on juba näha seost magistriõppe tulemuste ning juhtivate õppejõudude teadussuutlikkuse vahel. "Aladel, kus õppejõud on edukad grantide jt teadusrahade saamisel, on ka magistriõpe kiiremini ja efektiivsemalt käivitunud," selgitas prorektor.

Spordipedagoogika professor Toivo Jürimäe peab magistriõppe edukuses väga oluliseks üliõpilaskandidaadi motiive õpinguid jätkata. "Ideaalvariandis koostaks tulevane magistrant väljapaistva bakalaureusetöö jätkuna magistritöö sama juhendaja juures."

Tsiviilõiguse professor Paul Varuli arvates on magistriõppe tulemused paremad, kui selles õppeastmes ei jätka edukas tudeng mitte lihtsast rutiinist, vaid on juba esimestel kursustel süvendatud õppimiseks ja huvitava teema uurimiseks motiveeritud.

Miks nominaalajaga toime ei tulda?

Prorektor Kalm näeb mittetoimetulekut omavahel seotud põhjustes: üliõpilaste, eriti kraadiõppurite määratlemata sotsiaalses staatuses ühes äärmiselt viletsa majandusliku olukorraga ja mitme eriala juhendaja või laiemas mõttes akadeemilise kaadri nõrkuses.

Psühholoogiamagistrant Anne Must lausus, et paljudele on takistavaks teguriks töötamine. "Neli-viis aastat bakalaureuseõppes majanduslikult kehva elu tekitab tahtmise veidigi inimlikumalt hakkama saada. Kuna kõrghariduse omandanul on lihtsam tööd saada, üritatakse töö kõrvalt magistrantuuris õppida, mis sageli lõpeb õppesuhete katkemisega töö kasuks."

Prof Paul Varul nendib, et tema juhendatud kuus magistranti lõpetasid ja kaitsesid kõik pärast nominaalaega. "Aga mitte seepärast, et nad polnud selleks võimelised, vaid et magistrantuuris õpitakse töö kõrvalt."

Ka prof Toivo Jürimäe arvates segab õigeaegset magistritöö valmimist töötamine. "Kui magistrandil on kõrgepalgaline töökoht, mõjutab see otseselt õpimotivatsiooni." Samas on Jürimäe arvates väga positiivne, kui magistrant oleks üks juhendaja granti täitjaid. "Kasu oleks kahepoolne - üliõpilane on seotud uuringutega ja teiselt poolt leevendaks see rahamuresid."

Kahe aastaga tuleks toime

Prorektor Volli Kalm on seisukohal, et magistrikraad peaks muutuma ülikooli-, s.o teadusel põhineva kõrghariduse lõpetamisel valdavaks praeguse bakalaureusekraadi asemel. Bakalaureuse- ja magistriõppe kestus kokku võiks lüheneda viiele aastale. Võimalikud variandid oleksid 3+2 või 4+1. "Magistrikraadi peaks saama 200 õppenädalaga (5 aastaga) praeguse 240 asemel," ütles Kalm.

Kuigi praeguse kahe aastaga tulevad toime vähesed, ei peeta ka pikemat magistrantuuriaega mõistlikuks.

Botaanika ja ökoloogia eriala magistrandi Lea Halliku arvates peaks see kestma kindlasti kaks aastat. "Need, kelle teema eeldab välitöid, koguvad andmeid juba esimesel aastal enne immatrikuleerimist - muidu läheks esimene aasta üsna tühja ja vähem kui kahe aasta andmete põhjal midagi otsustada on kahtlane."

Eesti ajakirjanduse professor Epp Lauk peab magistriõppe minimaalseks ajaks samuti kahte aastat. "Meil peab magistritöö olema kirjutatud väheuuritud teemal, andma uut teadmist Eesti meedia kohta ja sisaldama teoreetilise osa, peab olema kogutud ulatuslik empiiriline materjal ja analüüsitud mingi kindla meetodiga."

Laugu arvates kulub juba magistriõpinguteks üks aasta, aga osaletakse ka suvekoolides ja kursustel, magistrandid on osalised teadusprojektides.

Ka prof Paul Varul leiab, et kaks aastat oleks piisav kestus. "Esimesel aastal jõuab vaid eksamid-arvestused ära teha. Pikem aeg ei päästaks, see on enda kokkuvõtmise asi."

Anne Musta arvates on sotsiaalteadlaste erialadel põhimõtteliselt võimalik kahe aastaga toime tulla. "Pean sobivaks kahte aastat, magistrantuur peaks olema nii pikk kui vajalik ja nii lühike kui võimalik. Pikk sellepärast, et jõuaks oma lõputemuse korralikult ette valmistada, lühike sellepärast, et ei tekiks võimalust midagi edasi lükata või viivitada."

TÜ MAGISTRIÕPE

Magistriõppes õpib 826 magistranti
Avatud ülikoolis on 221 magistranti
1999. aastal võeti magistriõppesse riigitellimusena 292 üliõpilast

TÄNA LEHES

Intervjuu
Garri Raagmaa sõnul tekitab ühest piirkonnast teise liikumine probleeme mõlemas regioonis
LK 3

EYS Veljesto tähistab 80. aastapäeva
LK 2

Juuraüliõpilased avavad oma õigusbüroo
LK 3

Teaduskeskuse AHHAA ideekonkurss oli edukas
LK 2

Täna on TÜ nõukogu istung

Täna toimuval TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada ülikooli 1999. aasta eelarve täitmise aruanne.

Arutusel on TÜ osavõtt Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse asutamisest.

Rakubioloogia professoriks kandideerib rakubioloogia korraline professor, PhD Toivo Maimets.

Päevakavas on ka mitme õppekava kinnitamine, täiendamine ja ümbernimetamine.

Uuteks õppekavadeks on kirjaliku tõlke magistriõppe ja inimeseõpetuse õpetaja õppekava.

TÜ Akadeemiline Naiskoor 55

Laupäeval, 4. märtsil kell 16 tähistab Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor kontserdiga TÜ aulas oma 55. tähtpäeva.

Kooril valmib aastapäevaks CD-plaat "Tähemõrsja" Veljo Tormise lauludega.

55. aastapäeva kontserte peetakse veel 18. märtsil Tallinnas Mustpeade Majas ja 17. aprillil Narva Kindluse rüütlisaalis.

TÜ Akadeemilise Naiskoori asutas 1945. aasta 3. märtsil ülikooli muusikaõpetaja, helilooja ja dirigent Richard Ritsing. 1963. aastast on koori juhatanud Vaike Uibopuu.

55 aasta jooksul on ülikooli naiskoor käinud paljudel välisreisidel ja osalenud mitmetel rahvusvahelistel konkurssidel.

Selle aasta suvel osaleb Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor koos ülikooli teiste kooridega Eesti-Soome ühislaulupeol Tallinnas.

Eesti Vabariigi teaduspreemiad

EV aastapäeva eel kuulutati välja eelmise nelja aasta jooksul valminud ja avaldatud parimate teadustööde autorid.

Tartu Ülikooli teadlaste hulgas pälvisid aastapreemia prof Jaak Järv keemia ja molekulaarbioloogia alal, prof Peeter Saari täppisteaduste alal ning Olevi Kull geo- ja bioteaduste alal.

Matemaatikateaduskonna dekaaniks sai prof Toivo Leiger

Krõõt Nõges
Varje Sootak

Eelmisel reedel, 18. novembril valis Tartu Ülikooli matemaatikateaduskonna valimiskogu 43 poolthäälega tagasi senise dekaani, matemaatilise analüüsi korralise prof Toivo Leigeri.

Valimiskogu kohal olnud 51 liikmest hääletas Toivo Leigeri poolt 43. Professor Toivo Leiger valiti esimest korda dekaaniks 1994., teist korda 1997. aastal. Leigeri sõnul ei kavatsenudki ta enam kandideerida, kuid arvestades kolleegide tahet, ta siiski nõustus.

Küsimusele teaduskonna arengu kohta vastas dekaan, et vaatab tulevikku lootusrikkalt. "Loodan, et veel sel aastal remonditakse uus anatoomikum, kuhu matemaatikateaduskond üle kolib." Praegu on teaduskonna üliõpilaste ja töötajate töötingimused Vanemuise 46

Toivo Leiger.

keldrikorrusel väga kehvad. Prof Leiger loodab, et ülejärgmisel semestril algab uues kodus ka matemaatikute õppetöö.

Matemaatikute tingimusi parandab ka arvutuskeskuse juurdeehitus, mis on planeeritud arvutussaali asemele.

Dekaan Leiger loodab, et matemaatikateaduskonna riiklik tellimus jääb tänavu peaaegu samaks. "Arvan, et infotehnoloogia vastuvõttu kindlasti ei vähendata." Matemaatika ja matemaatilise statistika erialale planeeritud 30 ja 15 üliõpilaskohta ei tohiks dekaani arvates samuti vähendada. "Muidu hakkab matemaatikute ja matemaatikaõpetajate ettevalmistamisel järjepidevus kaduma."

Prof Leigeri sõnul on lähitulevikus väga tähtis kaasajastada õppekavu ning muuta need tudengisõbralikumaks.

TOIVO LEIGER (SÜND 1945)

1973 lõpetas TÜ matemaatikateaduskonna
1973. aastast töötab TÜs
1982. aastast dotsent
1992. aastast matemaatilise analüüsi professor
1994. aastast matemaatikateaduskonna dekaan

Keskkonnateaduse erialapäev Türil

Ene Voolaid
TÜ esindaja Järvamaal

Teisipäeval, 29. veebruaril toimub Türi Kolledžis nii üliõpilastele kui ka tulevastele põhi-, täiend- ja kaugõppes õppijatele keskkonnakaitse erialapäev.

Lisaks päevasele diplomiõppele on järgmisest akadeemilisest aastast võimalik keskkonnanõuniku diplom omandada ka kaugõppe teel.

Türi Kolledžisse on täiendõppesse oodatud juba asutustes, ettevõtetes, omavalitsustes ja keskkonnateenistustes töötavad inimesed, kes vajaksid keskkonna- ja planeerimisalaseid lisateadmisi.

Keskkonnateaduste päeval tutvustavad oma asutusi ja vajadust spetsialistide järele keskkonnaministeerium, keskkonnainspektsioon, keskkonnateenistused ja kolledžiga seotud keskkonnaettevõtted.

Arutletakse selle üle, millist ettevalmistust oodatakse tulevaselt keskkonnaspetsialistilt. Türi Kolledžist saadav keskkonnaharidus on eriline just oma rakendusliku suunitluse ja tiheda keskkonnapraktikutega seotuse tõttu.

Enamik selle päeva esinejatest on kolledžis ka lektoritena esinenud.

Erialapäeva teine pool tutvustab Järvamaa suurimaid keskkonnaprojekte: Pärnu jõe valgala uurimist ja Väätsa prügila ehitust ning jäätmekoralduskava.

Pärnu jõe keskkonda tutvustab Järvamaa keskkonnateenistuse peaspetsialist Milvi Aun ja Väätsa prügila kavandit sama teenistuse peaspetsialist Peeter Eek.

Päeva lõpul räägivad täpsemalt õppimis- ja täiendkoolitusvõimalustest kolledžis TÜ prof Toomas Tenno ja Türi kolledži direktor Elle Raudsepp.

UUDISED

1999. aasta Eesti ajalookirjanduse aastapreemia

Teisipäeval, 29. veebruaril antakse TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis kätte Eesti ajalookirjanduse aastapreemia 1999. aastal ilmunud parimale ajalooraamatu autorile.

Preemiale kandideerib 10 raamatut. TÜst on nende hulgas Mati Lauri "Eesti ajalugu varasel uusajal 1550-1800", Ago Pajuri "Eesti riigikaitsepoliitika aastail 1918-1934", Sirje Tamuli koostatud artiklite kogumik "Vita academica, vita feminea" ja Ivar Leimuse välja antud "Tallinna mündiraamatud 1416-1526".

Aastapreemiat annavad 1995. aastast välja Ajaloo Instituut, Rahvusarhiiv, Tallinna Linnaarhiiv, Eesti Ajaloomuuseum ja Tartu Ülikool.

Preemiaga tahetakse väärtustada ja edendada eestikeelset ajalookirjandust.

AHHAA kolmas suurnäitus

15. maist 15. juulini toimub TÜ spordihallis ülikooli teaduskeskuse näitus "Ahhaa, inimene!".

Väljapanekul tutvustatakse inimkeha erinevatest vaatepunktidest: keha anatoomiat, geneetikat jm.

Teaduskeskuse projektijuhi Tiiu Silla sõnul tutvustavad eksponaadid töötavat südant, selgroo või silma ehitust jne.

"Külastajad saavad ka mõõta oma keha erinevaid näite ja katsetada teisigi võimalusi," ütles Tiiu Sild.

Koolirühmadele on piletisoodustusi.

AHHAA esimene, interaktiivne näitus toimus koostöös Soome teaduskeskusega Heureka 1998. aastal.

Eelmisel aastal olid välja pandud hiidrobotputukad. Näituse organiseeris Tartusse Londoni Loodusajaloo Muuseum.

EV presidendi rahvaluulepreemia sai Kadi Salu

Kolmapäeval, 23. veebruaril anti kirjandusmuuseumis kätte EV presidendi preemia möödunud aasta parimatele rahvaluulekogujatele.

1999. aastal Eesti Rahvaluule Arhiivi laekunud tööde põhjal on rahvaluulepreemia kolme laureaadi seas ka TÜ filoloogiatudeng Kadi Salu, kes on kogunud ulatusliku materjali üliõpilaste ehitusmaleva kohta.

EV presidendi preemia on regulaarne rahaline autasu, mille üldsuuruse määrab president.

Iseseisvuspäeva eel juba seitsmendat korda antav preemia on mõeldud Eesti Rahvaluule Arhiivi korrespondentide tunnustamiseks.

Preemia eelkäijaks oli aastatel 1935-1940 jagatud riigivanema autasu parimatele rahvaluulekogujatele.

Preemia statuut taastati 1993. aastal presidendi Kultuurirahastu toel.

Üritusel esitleti ka Eesti Keele Instituudi ja Eesti Kirjandusmuuseumi koostööna valminud suurteost "Vana Kannel VIII. Jõhvi ja Iisaku regilaulud".

Tegemist on 19. sajandi lõpus Jakob Hurda poolt algatatud sarja Monumenta Estoniae Antiquae kaheksanda regionaalse regilauluväljaandega, mis sisaldab 1286 leheküljel kõiki endistest Jõhvi ja Iisaku kihelkondadest talletatud regivärsilisi rahvalaule koos viisidega.

Uuemaid ja vanemaid veljestolasi 1999. aasta suvest. EYS VELJESTO ARHIIV

EYS Veljesto tähistab 80. aastapäeva

Aare Pilv
Veljesto liige 1996. aastast

EYS VELJESTO 82. AASTAPÄEV

Reedel, 25. veebruaril kl 14 avatakse TÜ raamatukogus näitus.
Laupäeval, 26. veebruaril kl 12 algab Tartu Kirjanduse Majas kõnekoosolek teemal "Vabadus".
Ettekanded Toomas Liivamäelt, Ilmar Udamilt, Mari Tarandilt, Ann Veismannilt, Priit-Kalev Partsilt ja Tiit Hennostelt.
Ettekannetele järgneb diskussioon.

24. veebruaril sai Eesti Üliõpilaste Selts Veljesto (EYS Veljesto) 80-aastaseks. Kuupäev on tegelikult sümboolne – seltsi algusest saadik on aastapäeva tähistatud ühel ajal vabariigi tähtpäevaga.

Seltsi tegelik algus oli oktoobris 1920, mil ta ametlikult registreeriti.

Veidi varem lõid EÜSi noored liikmed Ants Oras ja Oskar Loorits ning sakalanus Nikolai Roosa Vanemuise aias käed uue üliõpilasühingu asutamise peale.

Veljesto asutajaliikmeid oli 22, 12 neist senised Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmed.

Nende eesmärk oli luua vabama sisekorraga, baltiburšilikkusest puhas segaselts, milles oleksid olulised rahvuslikkus ja vaimuvabadus.

Seltsi juhtlauseks sai "Õige VAIMSUSE kaudu VENDLUSELE, nende mõlema kaudu VABADUSELE!".

Eelkõige humanitaarüliõpilaste ühendus

Veljestost kujunes eelkõige humanitaarüliõpilaste ühendus, asutajate hulgas olid mainitute kõrval veel nt August Annist, Julius Mägiste, Harri Moora, Alfred Koort.

1920. aastate teisest poolest kujunes Veljesto ka laiemas ühiskondlikus ja kultuurilises elus kaasakõlavaks seltsiks – 1928 ilmus koguteos "Dünamis", mis tekitas oma ühiskonnakriitiliste nootidega poleemilist vastukaja.

Veljesto liikmeid oli seotud elulähedusliikumise ja Kirjandusliku Orbiidiga, samas sellele vastandlik luulesuundumus arbujate näol tõusis esile samuti Veljestost.

Veljesto liikmeid oli ka mitmete rahvuslike humanitaarteaduste ülesehitamisel võtmelistes positsioonides.

Veljestolased olid kaastegevad ka Akadeemia loomisel 1938.

Eesti kultuuriloos oluline koht on Veljesto koguteosel "Võim ja vaim" (1940).

Likvideerimine ja jätk paguluses

1940. aastal Veljesto sundlikvideeriti. Paguluses tegevus jätkus, alguses vaevalisemalt.

Nii näiteks jäi 1940. aastal esimeheks valitud Karl Ristikivi vormiliselt oma ametikohale 17 aastaks, kuna organiseeritumat tegevust ei toimunud. Alates 1957. aastast tegutseti aktiivsemalt.

Pikka aega oli esimeheks Julius Mägiste.

Organiseeritud kujul toimis Veljesto Rootsis, kuid ka USAs ja Kanadas elavad veljestolased käisid aeg-ajalt koos.

Anti välja kaks koguteost ja võeti vastu uusi liikmeid.

Juhtkujudest on ehk laiemalt tuntud veel Bernard Kangro ning Aksel ja Heinrich Marga nimed.

EÜS Logosest Veljestoks

Veljesto taasasutamise idee Eestis sündis esmalt ülikooli luuleteatri Valhalla seltskonnas, millest hiljem sai hoopis EÜSi taastaja.

1988. aasta sügisel loodi EÜS Logos, järgmise aasta kevadel kujunes sellest ühendusest Veljesto, millele ka pagulasselts oma toetuse andis.

Seltsi taastajate hulgas olid mitmed inimesed, kes praegu on olulised humanitaarelu tegelased, nt Eesti Ekspressi peatoimetaja Aavo Kokk, TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi, Akadeemia tegevtoimetaja Indrek Ude jt.

Seltsina tagasihoidlik, aga sisemiselt intensiivne

Uus Veljesto on selle viimase kümnendi jooksul olnud suhteliselt väikese tegevliikmete arvuga (20-25).

Põhiliselt on selts koondanud erinevate filoloogiliste alade tudengeid, kuigi on ka biolooge, füüsikuid, filosoofe, teolooge.

Nüüdse Veljesto ühisosa sõjaeelse seltsiga on sisuliselt üsna väike, aja vaimne olukord on hoopis teistlaadne ning vaba vaimsuse sisu muutunud.

Nagu kirjutab Veljesto VIII koguteoses Karlo Funk, on praeguste "veljestolaste tõhusaim väljendusvahend fiktsioon" kui eriline viis käia vabalt ümber erinevate ideoloogiliste tingitustega ja säilitada sel moel teravat vaimu asjade selgemaks mõistmiseks.

Veljesto ei ole Tartu üliõpilasorganisatsioonide hulgas väliselt üleliia silmapaistev kooslus, seltsina toimitakse tagasihoidliku joonega, kuid sisemiselt võrdlemisi intensiivselt.

Omalaadne vaimne salong

Võib julgesti ütelda, et Veljesto on täitnud seda ülesannet, mis talle teiste seltside ja korp!ide hulgas ainuomane võiks olla – pakkuda akadeemiliselt täisväärtuslikku vaimset laadi suhtlust, mis ometi on täiesti vormi- ja hierarhiavaba.

Samuti poleks vale väita, et Veljesto on oluline vaimueluline märk ka väljaspool kitsamat tudengielu sfääri.

Kohati tundub, et tegu polegi lihtsalt üliõpilasseltsiga, vaid omalaadse vaimse salongiga.

Võib-olla on uue Veljesto sees samuti olemas mingi piiritletum põlvkonnavahetus, mille võiks paigutada möödunud kümnendi keskele.

Siis hakkasid vilistlasteks saama need, kelle tudengielu jäi taasiseseisvumise keerulisse ja sütitavasse aega.

Juurde tulid nooremad, kes pole puutumata jäänud üldiselt levivaist individualistlikest ja illusioonivabadest (-vaestest?) hoiakutest.

Veljesto kirjastustegevus

Üsna ilmne on erinevus, kui võrrelda 1995. ja 1999. aasta koguteoseid – suundumus ekstravertsest analüütilisusest isikliku vaimuilma refleksioonide poole on selgesti nähtav.

1996. aastast tegutseb Veljesto kirjastus, mille väljaannetest on kirjanduselus tähelepanuväärsemad ehk Jüri Ehlvesti ja Matt Barkeri debüütraamatud ning Jean Cocteau' "Oopiumi" tõlge.

EYS Veljesto märgib oma aastapäeva laupäeval, 26. veebruaril hubase konverentsiga, kus Veljesto liikmed ja vilistlased heidavad erinevaid pilke vabaduse mõiste poole.

Kõik huvilised on teretulnud.

@UT.EE

UT küsimustele vastab Tiina Tamme, TÜ tarkvaraspetsialist

Kuidas kommenteerite eelmise semestri tarkvara legaliseerimise buumi ülikoolis?
Esmalt tahaksin rõhutada, et paljud allüksused on tarkvara legaliseerimisega tegelnud juba viis aastat, ülikool liitus MOLP-programmiga (Microsoft Open License Pack) 1995. aasta septembris.

Eelmisel semestril osteti minu vahendusel Microsoftilt 228 rakenduspaketi ja üle 100 operatsioonisüsteemi litsentsi. Koguarv oli kindlasti suurem, mitmed allüksused tegid mahukaid otseoste. MOLP-litsentside järeltellimusi saab teha ka ühekaupa, arvutuskeskuse vahendus pole otseselt vajalik. Peamine ostuobjekt oli MS Office Pro 2000, mis lubab kasutada ka suvalist varasemat Office'i versiooni.

Muust tarkvarast pikendati lepingut Oracle'iga, sõlmiti Mathcadi *campus*-leping, ühisostudena hangiti Statistica, CorelDRAW ja mitmeid erinevaid Adobe'i pakette. Peale selle spetsiifilisem tarkvara, mis hangitud otse allüksuste poolt.

Ostude üldine aktiivsus erines eelmistest semestritest väga tuntavalt. Kui tavalisel semestril sain 1-2 tarkvara tellimise teemalist telefonikõnet või meili päevas, siis möödunud semestri lõpukuudel oli telefon lausa punane.

MOLP *versus campus*-leping?
Microsoft on pakkunud kõrgkoolidele *campus*-lepingu varianti, kus arvestatakse ülikooli kõigi töötajate arvuga ja vastavalt sellele rehkendatakse välja aastamaksu suurus. See leping sisaldab vaid rakendustarkvara, serverite operatsioonisüsteemidele ta ei laiene, samuti mitte töötajate koduarvutitele.

Campus-lepingu sõlmimine on kõrvale lükatud peamiselt sellel põhjusel, et Microsoft on ülikoolile edastanud vaid üle aasta vanused hinnad Ameerikast. Nende hindade põhjal otsustades on otstarbekam jätkata MOLP-litsentsidega. Need ei kaota oma kehtivust aasta möödumisel ega nõua aastamaksu tasumist.

Võib-olla tasub *campus*-lepingu sõlmimist tulevikus kaaluda mõne üksiku teaduskonna puhul, kus Microsofti tarkvara kasutamine on valdav. Selles teaduskonnas või ka mitmes kokku peaks olema siis vähemalt 500 töötajat.

Praegune süsteem sobib ülikoolile tervikuna paremini, kuna nii keskserverite kui ka päris paljude töökohtade tarkvara ei ole Microsofti päritolu.

IT UUDISED

- **Microsofti tarkvara litsenseerimine haridusasutustele: http://www.microsoft.com/education/license/mvl.asp**
- **Andmeanalüüsi tarkvara SAS tutvustamine. Esmaspäeval, 28. veebruaril kell 16 Liivi 2-104. Esitleb teadur Märt Mõls. SAS-süsteemi litsentside tellimine toimub matemaatilise statistika instituudi kaudu. Järgmine tellimistähtaeg 6. märtsil. Info: msi@ut.ee või tel: 375452.**
- **Veebruari lõpuni uute andmebaaside katsetamine raamatukogus: http://www.utlib.ee/ee/katse.html**

AHHAA-keskus sai ideeturgutust

Tiiu Sild
TÜ teaduskeskuse AHHAA projektijuht

Teaduskeskus AHHAA korraldas uute interaktiivsete väljapanekute leidmiseks ideekonkursi, kuhu saabus üle 40 ettepaneku 26 autorilt.

10 000 krooni auhinnaraha jagati kolme parima töö esitaja vahel ja juba 20. mail võib Ujula tänava spordihallis avataval näitusel "Ahhaa, inimene!" paari uut eksponaati näha.

Kolme preemiatöö kõrval otsustati tunnustada veel kolme autorit ergutusauhinnaga.

Peavõit tuli Tartu Ülikooli: füüsikaprofessor Jaak Kikase kavandatud kolmemõõtmeline varjuteater oli saanud kõige enam toetushääli.

Teise koha võitis töörühma Sergei Maltšenko ja Jüri Vedru eksponaat, kus kasutatakse südame arvutisimulatsioonmudelit.

Kolmas koht läks Villu Tamuli ideele Toomemäel Tartu meridiaani tähistamisest: vabaõhutegevus Toome pargis hakkab meenutama Struve töid ja tegemisi sajanditetaguses Tartus.

Tunnustuse pälvisid veel kolme vahva mõtte autorid: Reimo Palm matemaatikateatri kavaga, Raivo Luhamägi kaasaegseid tarbimistrende kajastava hiidprügiurni ideega ja Villu Tamul Tartu linna ja ülikooli ajalugu tutvustava virtuaal-interaktiivse programmiga.

Erilist poolehoidu saavutanud leiuks osutus aga hoopis kõrvalttulnud vihje eesti keele kõnesüntesaatorile, mis on loodud Küberneetika Instituudi ja Eesti Keele Instituudi koostöös Einar Meister ja Meelis Mihkla. Vihje tuli Lumme Eriltilt Eesti Humanitaarinstituudist, kes pälvib AHHAA-keskuse tänukirja.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Kuritegevuse, liiklusummikute, tööpuuduse ja kinnisvara hindade kasv on kiire linnastumise tulemus

Krõõt Nõges

Kiire liikumine ühest piirkonnast teise tekitab probleeme mõlemas. Selle tasandamiseks rakendatakse Garri Raagmaa sõnul regionaalpoliitikat.

Garri Raagmaa sõnutsi oli sakslaste pärastsõjaaegne regionaalpoliitika väga edukas, iga investeeritud mark teenis tagasi neli. VARJE SOOTAK

GARRI RAAGMAA (SÜND 1966)

1992 lõpetas TÜ majandusgeograafia eriala *cum laude*
1994 TÜ majandusgeograafia magister
alates 1995 TÜ geograafia instituudi doktorant
alates 1996 TÜ geograafia instituudi õppejõud
alates 1998 Kagu-Eesti regionaalarengu programmi töörühma juht
Euroopa Regionaalteadlaste Assotsiatsiooni Balti Sektsiooni asutajaliige

Miks on Kagu-Eesti regionaalareng nii oluline?

Lõuna-Eesti põhilises majandussektoris, põllumajanduses on viimase 10 aastaga 2/3 töökohtadest kadunud. Inimesed, kel pole tööd ega saa hoida varasemat elatustaset, kas liiguvad ära või on sunnitud vaesemalt ja kehvemalt läbi ajama.

Seega väheneb piirkonna arengupotentsiaal ja suurenevad riigi sotsiaalkulutused, seda saab kompenseerida regionaalpoliitika abil.

Regionaalpoliitikas on kaks traditsiooni. Vana kohaselt säilitatakse töökohti traditsioonilistes sektorites ja viiakse piirkonda soodustuste abil välisettevõtteid. Uuema suuna järgi luuakse kohapealseid tingimusi ning arendatakse majandusharusid, mis tagaksid töökohad ka pikemaks ajaks.

Näiteks puidutööstuses oli eelmise aastal kasv ca 30%. See haru on Kagu-Eestis väga tugevalt esindatud; ka puhke- ja turismimajanduse tulud kasvasid Lõuna-Eestis 15%, samal ajal kui Eestis oli majanduskasv negatiivne. Need sektorid edenevad ja loovad ka uusi töökohti.

Sarnaselt Väimelale tuleb luua kutsehariduskeskused, kus õpetatakse noortele ametit ja tehakse ümberõpet ning täienduskoolitust ka vanematele.

Millised on veel alternatiivid regionaalarengu ergutamisel?

Alternatiiviks on ka see, et lõpetatakse regionaalpoliitika teostamine üldse ära. See tähendab veelgi kiiremat linnastumist ja seda, et Tallinna elanike elukvaliteet halveneb. Seal on juba praegu probleemiks kuritegevus, liiklusummikud, tööpuudus ja kõrged kinnisvara hinnad – linn on kasvanud kiiremini kui infrastruktuur.

Näiteks sakslaste sõjajärgne regionaalpoliitika oli väga efektiivne, iga investeeritud mark on tagasi toonud 4. Tänu sellele vähenesid suurlinnade probleemid, tuli juurde töökohti, vähenesid sotsiaalkulutused.

Kui kaugele olete praeguseks jõudnud regionaalprojektiga?

Tehtud on uuringud, mis kinnitasid meie hüpoteese nii majanduse arengu kui kutsehariduse osas. Praeguseks on need materjalid edastatud valitsusele.

Mis saab põllumajandusest?

Nõukogude Eestis oli põllumajanduse tööviljakus madal. Uute efektiivsete juhtimisvõtete ja tootmisvahendite kasutuselevõtt toob kaasa hõivatuse vähenemise.

Maailmas väheneb põllumaa hulk, rahvastik kasvab ning vajadus toiduainete järele suureneb. Seega, kui Eestis on osa põllumaadest jäänud sööti, siis mõne aja pärast haritakse need uuesti üles. Põllumajandushõive sellest aga oluliselt ei kasva, jäädes 3-4% kanti.

Kuidas on kohanenud internetiseerumisega maainimesed?

Noored isegi enam kui linnalapsed. Vanemate puhul on küsimus suhtumises. Mõni aeg tagasi oli juhtum, kus ühed vanad taluperemehed tulid Tõraverre Astrodata tehasesse ja ostsid lastelastele partii arvuteid.

Palju on ka elukutseid, kus arvutit eriti vaja ei lähe. Külaühiskonnas pole suhtlemiseks ju isegi telefoni vaja.

Muidugi on hea, kui avalikud internetipunktid ja arvutikoolitus tulevad, st et kogu Eesti elanikkond alates teatud vanusest suudab infoühiskonnaga kaasa mängida. See loob eelduse, et Eesti on välisinvesteeringutele atraktiivne, sest siin on olemas koolitatud tööjõud. Kui Eesti majandus suudab ümber struktureeruda, on meil suur eelis, sest ka paljudes arenenud maades pole 'uus majandus' veel kuigi paljude elanikeni jõudnud.

Kui kiiresti muutuvad eestlased telemaatikuteks?

See sõltub mastaapidest, majandusstruktuurist, majanduspoliitikast. Kindlasti üleminek sellisele postindustriaalsele tootmisviisile toimub. USAs on juba praegu 20-30% inimesi täis- või osaajaga telemaatikud, kes peavad väikse osa ajast olema tööl.

Kindlasti Eestis elanike arv esialgu veel maal väheneb ja vananeb. Kuid nagu Inglismaal ja Kesk-Euroopa maades, kui inimesed on jõudnud oma elus teatud punktini, siis nad lahkuvad suurest linnast, leidmaks paremat elukeskkonda.

Paarikümne aasta pärast ei ela kolmandik Eesti rahvastikust linnas, kuigi nad töötavad seal.

See sõltub aga väga palju väärtushinnangutest. Kui Eesti linnad parandavad oma elukeskkonda, siis ei pruugi linlaste arv sedavõrd väheneda. Arvan, et Eestis saab ka edaspidi olema kahes kohas elamise mudel, kus siis jõukamatel inimestel on kesklinnas eksklusiivne korter või maja linna servas ning maakodu või suvila looduskaunis kohas. Selline pendeldamine ja patareide laadimine on tulevikus üsna tüüpiline.

Juuratudengid annavad tasuta õigusabi

Liina Ilomets
TÜ õigusteaduskonna 3. aasta üliõpilane

ÜLIÕPILASTE ÕIGUSBÜROO

Aadress: Näituse 20-115
Tel 375 995
Avatud alates 28. veebruarist E-R 16-19, L 10-13
e-post: andreas@iur.ut.ee
Esimese kahe nädala jooksul on büroo avatud ainult üliõpilastele, edaspidi kõigile.
Abi antakse tasuta.

TÜ õigusteaduskond avab esmaspäeval, 28. veebruaril Iuridicumi ruumis 115 üliõpilaste õigusbüroo, kus hakatakse tasuta õigusabi pakkuma.

Vastutava õppejõu dots Jaan Ginteri sõnul on üliõpilaste õigusbürool kaks eesmärki.

Esiteks aitab see üliõpilastel arendada oma võimeid tulevaseks juristitööks, et juba lõpetamise ajaks oleks kogemus klientide ja õigusprobleemidega tegelemisel.

Teine pool selliste projektide puhul on tasuta õigusabi andmine ühiskonnaliikmetele, kes ei leia muidu enda õigusprobleemidele lahendust.

"Selliseid tasuta õigusabi büroosid nimetatakse kliinilise õigushariduse projektideks ning põhiliselt on suund alguse saanud Ameerikast," ütles Ginter.

Üheksakümnendate lõpul hakati Sorose fondide toetusel kliinilise õigushariduse ideed propageerima ka Kesk- ja Ida-Euroopas, samuti endistes NLi vabariikides. Aktiivselt tegutsevad kliinikud on olemas nii Lätis, Leedus kui Moldovas.

Õigusabi andjad ja kvaliteet

90ndatel aastatel töötas enamik III ja IV kursuse üliõpilasi ning praktikat said nad ülikooliväliselt. "Selliste projektide järele tekib vajadus siis, kui tudengid ülikooliajal praktikat ei saa. Meil on selline vajadus tekkinud, sest osa tudengeid ei tööta oma õpingute ajal kogu aeg," lausus Ginter.

Tema sõnul annavad õigusabi kolmanda aasta üliõpilased, kes loodetavasti jätkavad ka neljandal õppeaastal.

"Kolmandaks aastaks on minimaalne ülevaade õigusküsimustest olemas ja pole soovitatav alata alles neljandal aastal, sest siis kipub sügavamalt õigusabi projektiga kaasaminekuks aega väheks jääma," selgitas Ginter.

Järgmisel semestril alustatakse ka uue kolmanda kursuse grupiga. Jaan Ginter selgitab, et tegelikkuses näeb abiandmine välja nii, et üliõpilased on büroos valves ja kui kliendi esitatud probleem ei nõua pikemalt ettevalmistamist ning lahenduse võib leida ainult ühe õigusnõuande andmisega, siis valves olev üliõpilane annabki selle nõuande enda nimel.

Juhul kui tegemist on keerukate probleemidega, mida ei saa lahendada lühinõuandega, konsulteerivad tudengid enne järgnevate sammude astumist juhendavate õppejõududega.

Üks juhendavaid õppejõude lektor Tanel Kerikmäe tunneb taolist kliinilise õigushariduse andmist Ameerika, Hollandi, Läti ja Leedu kolleegide kaudu.

"Kuigi õppejõudude osalus riigiti varieerub, on olulisemaks kliinilise õigushariduse kui õppevormi tagamise kõrval ka antava õigusabi kvaliteet," ütles Kerikmäe. Uues büroos vormistatakse see õigushariduse vorm õppeainena, mille eest vastutavad üliõpilaste õigusbüroo tegutsemise ajal 2-3 õppejõudu.

Kõigil õppejõududel on võimalus kaasa aidata.

Õigusbüroo tegutsemise ajal annavad õppejõud üliõpilastele asjakohaseid konsultatsioone.

Kerikmäe sõnul peab tehtud tööst üliõpilastel säilima dokumentatsioon, mille kaudu on võimalik nende juristina tegutsemist hinnata.

Vastutus õigusabi eest

Dots Jaan Ginter lausus, et õigusteaduskonnale langeb moraalne vastutus tagada büroo teenuse kvaliteet. "Kuid klientidega kirjutatakse alla kokkulepe, kus nad nõustuvad sellega, et õigusabi osutavad üliõpilased ning et ülikoolil ei ole materiaalset vastutust üliõpilaste poolt osutatava õigusabi suhtes."

Projektis osaleja kolmanda aasta juuratudeng Andreas Kanguri meelest on seni õigusteaduskonna õppekava olnud vaid teoreetilise suunaga. "Ülikooli lõpetanud inimene ei pruugi isegi teada, missugune üks kohtusaal välja näeb. Samuti on suur vahe, kas tegelda õigusteadlaste väljamõeldud kaasusülesannetega või tegeliku elu mitmekesiste probleemidega."

Kanguri sõnutsi pakub büroo seega juuratudengile ühelt poolt võimalust oma teadmisi praktiliselt kasutada ning samas annab ka mingi ettekujutuse advokaaditööst.

Lisaks saab üliõpilane oma töö eest mingi arvu ainepunkte.

Lektor Tanel Kerikmäe lausus, et teaduskond on mõelnud ka suhetele advokatuuriga, kes aitaks sellist õppevormi läbi viia. "Loomulikult ei konkureeri üliõpilaste õigusbüroo advokaadibüroodega. Samas oleks meievahelistest suhetest kasu nii üliõpilastele kui advokatuurile, kellel tekib suurepärane võimalus leida järelkasvu. Olen mõne advokaadiga arutanud, millises vormis koostöö võiks toimuda."

Õigusabi hakatakse andma Iuridicumis Näituse 20 ruumis 115. Ginteri sõnul sellepärast Tartus, et õigusteaduskond asub siin ning pole mõttekas hakata abivajajaid kaugemalt otsima. "Üliõpilaskonna enda seas on ka juba piisavalt hädalisi, kes sooviksid oma õigusküsimustele vastuseid. Mujal maailmas on selliste projektide puhul oluliseks tasuta õigusabi andmise võimaluse tekitamine, et õigusteaduskonnad saaksid oma lähimale ümbruskonnale sotsiaalset teenust osutada."

UUDISED

Väitlesid Tallinna ja Tartu linnapead

Teisipäeval, 22. veebruaril toimus TÜ Raamatukogus Tallinna linnapea Jüri Mõisa ja Tartu linnapea Andrus Ansipi väitlus.

Nii Andrus Ansip ja Jüri Mõis kui üllatuskülaline Robert Lepikson tõdesid, et tudengite perspektiivid leida avalikus sektoris tasuvat tööd on küllaltki kesised. Jüri Mõisa arvates on ainuke võimalus noorte ja haritud inimeste kohalikkesse omavalitsustesse meelitamiseks maksta neile väga kõrget palka. Ansip leidis, et enamikku avaliku sektori töötajaid motiveerib peale raha siiski ka midagi muud, näiteks missioonitunne.

Mõlemad linnapead tegid oma valitsetavatele linnadele jõudumööda reklaami. Mõis kutsus kõiki noori asuma Tallinnasse, sest pealinnas on võimalik kõige hõlpsamini jõukaks saada. Ansip Tartu linnapeana väitis vastu, et noored peaksid koonduma hoopis vaimsemasse Tartusse.

TÜ maalitudengite näitus kaitsekoliedžis

Kolmapäeval, 23. veebruaril avati Balti Kaitsekolledžis Tartu Ülikooli maalikunsti õppetooli lõpu- ja õppetööde näitus.

TÜ maalikunsti professori Jaan Elkeni sõnul osalevad näitusel maalikunsti eriala kõigi nelja kursuse tööd ja ka mõned eelmise aasta lõputööd. "Ettepanek selles hoones näituse avamiseks tehti kolledži poolt," ütles Elken. Ta lisas, et hoone on näitusteks väga sobiv, seda on juba ehitamisel ja renoveerimisel silmas peetud. "Üldse on kaitsekolledži õppejõud väga kunstisõbralikud, neid võib alati Tartu kunstinäituste avamisel näha."

TÜ maalitudengite näitus jääb Balti Kaitsekolledžisse neljaks kuuks.

Eesti Rahva Muuseum valmistub volbriks

ERM kuulutas välja võimaluse osaleda volbriteemalises projektis.

20. aprillist 7. maini korraldab muuseum oma näitusemajas nõianäituse "Hullutatud meeled".

Muuseum ootab näitusele nii kollektiivseid kui üksiküritajate töid kõigest nõiamüsteeriumiga seonduvast. Oodatud on igakülgsed eneseväljendusvormid ja enneolematud lahendused, huvitavate materjalide kasutamine ja nõiatemaatika seostamine rahvuskommetega.

Tööd tuleb toimetada hiljemalt 10. aprilliks Eesti Rahva Muuseumi.

Üheksa parima töö autorit saavad kahele kehtiva nõiapääsme volbriöö nõiasabatile Eesti Rahva Muuseumi püsinäitusel 30. aprillil.

Soome keele vestlusring

Esmaspäeval, 28. veebruaril alustab Soome Instituudi Tartu osakonnas tööd soome keele vestlusring.

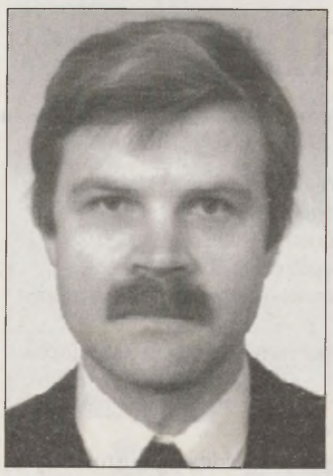
Filoloogiaüliõpilased Annukka Kataja ja Elina Luoma ootavad vestlusringi neid, kes on kunagi soome keelt õppinud. Igal kohtumisel on erinevad teemad, teemavalikul arvestatakse osalejate soove.

Info: Järvi Lipasti: jarvi.lipasti@finst.ee või Annukka Kataja: takki@ut.ee.

ÕNNITLEME!

Prof Enn Seppet 50

26. veebruaril tähistab 50. sünnipäeva TÜ Üld- ja Molekulaarpatoloogia Instituudi patofüsioloogia professor, arstiteaduskonna prodekaan, bioloogiadoktor Enn Seppet.

Seppet ÜMPI patofüsioloogia professor.

Enn Seppet lõpetas 1974. aastal TÜ arstiteaduskonna. Juba tol ajal TÜ lihastalitluse laboris töötades huvitus ta südamelihase rakusisese energiatranspordi mehhanismidest.

1980. aastal anti talle bioloogiakandidaadi kraad.

Alates 1981. aastast töötas ta teadurina ja hiljem juhatas ÜMPI hormonaalse regulatsiooni laborit.

Järgnes töine ja viljakas teadustegevuse periood nii Tartus kui välisriikides: Kanadas, Manitoba Ülikooli (Winnipeg) kardiovaskulatoorsete uuringute osakonnas, Saksamaal Halle Ülikooli Füsioloogia Instituudi ja Helsingi Ülikooli meditsiinilise keemia kateedri juures, Budapesti Arstide Täiendusinstituudis ja Moskva Kardioloogiakeskuses.

1991. aastal tunnistati ta bioloogiadoktori kraadi vääriliseks.

Enn Seppet on teinud silmapaistvat teadustööd kilpnäärmehormoonide toime uurimisel südamelihase energeetilisele metabolismile. Lihasraku bioenergeetikaalased teadusuuringud *in vivo* jätkuvad tema juhendamise all tänaseni.

Alates 1992. aastast on Enn Kolleegidena oleme uhked tema rolli üle õppetooli hea imago kujunemisel.

Juubilarist rääkides tahame esile tõsta ka tema head muusikalist haridust ning osalemist mitme tuntud muusikakollektiivi koosseisus, esinduslikkust ja seltskondlikkust.

Professor Seppet on nõudlik, sõbralik ja abivalmis kolleeg, kel jätkub head pealehakkamist ja huumorimeelt ka keerukates olukordades.

Südamlikud õnnesoovid ja edu edaspidiseks!

Kolleegid arstiteaduskonna patofüsioloogia õppetoolist ja ÜMPIst

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Veiko Berendsen, Margus Maiste
"ESIMENE ÜLEVENEMAALINE RAHVALOENDUS TARTUS 28. JAANUARIL 1897"

Selles raamatus viitavad autorid Ado Grenzsteini ütlusele: "Inimeste lugemine annab sadade tähtsate eluküsimuste peale kostust ja ainult siis võib neid asju õigele järjele saata, kui arvulised kostused käes on".

Need üle saja aasta tagasi lausutud sõnad näitavad, milliseid ootusi on kas või üksikud autoriteedid pannud rahvastiku-uuringutele. On muidugi küsitav, kas loenduste abil ning uurimuste toel, kas või mõni, mitte sajad asjad on õigele või vähemalt paremale järjele saanud. Küsimus pole mitte loenduste põhjendamatuses, aga nii või teisiti on rahvastikuküsimus Eestis kaugel optimismist, millega rahvastikku sajand tagasi suhtuti.

Vanad rahvaloendused saavad ajalooks sedamööda, kuidas tol ajal elanud põlvkonnad praegustega vahetuvad. Samas saab neid alati aktualiseerida - tulevikusoovide teostamiseks on teadmine minevikust vältimatult vajalik.

Monograafia toetub põhiliselt ühele allikale, mis puudutab ühe linna elanikkonda, mistõttu teos ei püüagi pretendeerida 19. sajandi lõpu linnastumise või rahvastikuprotsesside kõikehõlmavale kirjeldamisele. Siiski antakse edasi üpris mitmekesine pilt sotsiaalsest elust ja suhetest tollases Tartus, tuues esile seni käsitlemata aspekte.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

ABI SOTSIAALSE ÄREVUSHÄIRE PUHUL

SA TÜ Kliinikumi Psühhiaatriakliiniku teadus-arendusosakond otsib inimesi, kes kannatavad sotsiaalse ärevushäire all ja soovivad osaleda selle põhjusi uurivas teadusprojektis.
Sotsiaalärevusele on iseloomulik hirm tähelepanu keskpunktis olemise ees või suhtlemise ees võõraste inimestega ja sellest tulenevad raskused. Uuring sisaldab küsimustikke, ühekordset ravimi manustamist ja vereproove. Osalejatele pakutakse psühholoogilist nõustamist ja antakse ravisoovitusi.

Info ja registreerimine: Janika, tel 448 802 (10-12) või janika.pael@kliinikum.ee.

KESKKONNATEADUSE ERIALAPÄEV
Türi kolledžis (Tolli 62 aula) 29. veebruaril

I osa. "Millega tegelevad ja mida uurivad erinevad keskkonnaasutused?"

10.00-11.15 Eesti Vabariigi Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspektsioon, Keskkonnateenistused

11.30-12.45 SEI (Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus), AS MAVES, OÜ Vetepere, aqua consult ing. GmbH

12.45-13.15 Lõuna

13.15-13.45 Vestlusring "Millist keskkonnaspetsialisti ootavad tööle asutused, ettevõtted, omavalitsused?"

Kohv.

II osa. Järvamaa keskkonnauuringud ja -projektid. TÜ Türi kolledž

14.00-15.00 "Pärnu jõe keskkond" – Järvamaa keskkonnateenistuse peaspetsialist Milvi Aun; "Väätsa prügila kavand" – Järvamaa keskkonnateenistuse peaspetsialist Peeter Eek

15.00-15.30 Õppimis- ja täiendkoolitusvõimalustest TÜ Türi kolledžis – kolledži akadeemiline juhendaja prof Toomas Tenno, kolledži direktor Elle Raudsepp

TÜ vene kirjanduse õppetool korraldab iga-aastast teadusseminari, mis on pühendatud prof Juri Lotmani sünniaastapäevale

KATEEDER 2000 – LOTMANILE
28.–29. veebruaril TÜ nõukogu saalis

28. veebruar
13.15 Käik Raadi kalmistule
16.15 Teadusseminari avamine. Vene kirjanduse õppetooli 1999. a väljaannete esitlus:
• Tjuttševi kogumik, II. Tartu, 1999. 321 lk. (koostöös Stockholmi Ülikooli Slaavi Keelte Instituudiga). Toimetajad L. Kisseljova, R. Leibov, A. Ljunggren.
• Z. Mints. Aleksandr Bloki poeetika. Sankt-Peterburg, 1999. 726 lk. Koostaja L. Piid

Ettekanded:
16.45 Larissa Volpert. Iroonia Puškini "Jevgeni Oneginis" ja Stendhali "Punases ja mustas".
17.15 Nadežda Pustogina (Narva Kolledž). Puškini varjatud poleemika salaühingute liikmetega "Boriss Godunovis".
17.45 Pavel Reifman. Kes on Melmoth?
18.15 vaheaeg
18.30 Ljubov Kisseljova, Jelena Pogosjan. Impeeriumliku kalendri kujunemine.
19.00 Tatjana Stepaništševa. Žukovski poeem "Ahasveerus": autoriidee ajalugu.

29. veebruar
16.15 Lea Pild. Akim Volonski kultuuriutoopia (1890ndad) ja N. Leskov.
16.45 Jelena Nomm. "Uus inimene" J. Jassinski jutustuses "Õpetaja" (1886).
17.15 Roman Voitehhovitš. Probleemist "Tsvetajeva ja Herakleitos".
17.45 vaheaeg
18.15 Marina Grišakova. Nabokovi romaani "Bend Sinister" kontekstist.
18.45 Aleksandr Danilevski. Ostap Benderi uued seiklused.
Üldine arutelu.

TARTU LASTETEATRIS

L 26. veebr. kl 12 Heino Väli "Päevakoer ja peegel"
Etendus on lastele alates neljandast eluaastast. Kestus 40 min., ilma vaheajata.

L 26. veebr. kl 18 ESIETENDUS "Kesk aegade viirastust luuletaja"
Anne Maasiku lavastus Marie Heibergi loomingu ja kirjade põhjal. Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

P 27. veebr. kl 17 "Prints Muretu"
Koolieast alates. Etendus on ilma vaheajata ning kestab 1 tund ja 15 minutit.

P 27. veebr. kl 18 "Kesk aegade viirastust luuletaja"

R 3. märts kl 19 Peter S. Beagle "Viimane ükssarvik"
Etendust mängitakse viimaseid kordi. Vaheajaga, kestab 2 tundi ja 20 minutit.

L 4. märts kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
Etendus alates 3-4 eluaastast ilma vaheajata kestusega 1 tund.

P 5. märts kl 12 "Võlurid"
Etenduse kestus on 50 minutit.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

ACTA DIURNA

25. veebruaril kell 10 algab ülikooli **nõukogu istung**. Päevakorras muu hulgas rakubioloogia professori valimine ning mõningate õppekavade kinnitamine ja täiendamine. Info: I.-I. Saarniit, tel 375 605.

LOENG

1. märtsil kell 12 esineb Economicumis (Narva mnt 4) aud B306 **loengusarja "Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest tegevpoliitiku (-juhi) silmade läbi"** raames teede- ja sideminister **Toivo Jürgenson**. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

TEATED

23. veebruaril on nii **TÜ Raamatukogu** W. Struve 1 asuv peamaja kui humanitaarraamatukogu Jakobi 1 avatud l**ühendatud tööpäevaga**, kella 16-ni, Eesti Vabariigi aastapäeval 24. veebruaril on mõlemad raamatukogud **SULETUD**.

28. veebruaril kell 16.15 toimub Liivi 2 aud 104 matemaatilise statistika instituudi korraldatud **demoüritus SAS tarkvara tutvustamiseks.** SAS-süsteem on üks levinumaid ja täiuslikumaid statistikapakette, mis on olnud ülikoolis kasutusel juba viis aastat. **SAS-litsentside tellimine** ülikoolis toimub matemaatilise statistika instituudi kaudu, kes vahendab koondtelllimuse SAS Instituudile. Palume SAS-süsteemist huvitatuil teatada aadressil msi@ut.ee (või tel 375 452). Arvesse saame võtta enne 6. märtsi esitatud tellimusi.

Juuratudengid annavad tasuta õigusabi alates **28. veebruarist,** luridicumis, Näituse 20 ruum 115. Büroo annab **tasuta õigusabi** kõigile soovijatele: E-R 16-19, L 10-13. Tel 375 995. E-mail: juuraabi@ut.ee. Info: Katre Kont-Kontson, katrekk@iur.ut.ee.

Ülikooli ametiühing kavandab eeloleval suvel pakkuda ülikooli töötajatele ja nende peredele **puhkamisvõimalust lisaks Pärnule ka Saaremaal** (Kuressaare Gümnaasiumis). Et leppida kokku täpsemates tingimustes, on vaja potentsiaalsete huvitatute arvu. Seetõttu palume nendel, kes sooviksid suvel puhata Saaremaal, anda oma soovist teada.
Esialgsed vahetuste ajad on järgmised: 3. - 12. juuli, 13. - 22. juuli, 23. juuli - 1. august.
Nii nagu Pärnuski, on võimalik võtta ka 5 päeva. Orienteeruv hind oleks kuni 50 krooni ööpäevas (ametiühinguliikmetel soodustus). Perekondadel on võimalik saada omaette tuba. Kool pakub välja ka odavamat lõunasöögi võimalust.
Info: Maila Orav, tel 375 410, 434 875, maila@ut.ee

Kui oled kunagi õppinud soome keelt ja tahad, et keeleoskus rooste ei läheks, tule **soome keele vestlusringi**. Igal kohtumisel erinevad teemad, teemavalik vastavalt osalejate soovidele.
Filoloogiaüliõpilased Annukka Kataja ja Elina Luoma ootavad jutumaiaid esimesele kohtumisele esmaspäeval, 28. veebruaril kell 16 Soome Instituudi Tartu osakonnas (Vanemuise 19). Seal lepitakse kokku edasised toimumisajad, hind ja see, kas rühmi tuleb üks või kaks. Kes esimesel korral tulla ei saa, küsigu infot: Järvi Lipasti: jarvi.lipasti@finst.ee

VÄITEKIRI

28. veebruaril kell 14 kaitseb Ramo Pener Ülikooli 16-102 **magistritööd "Väärtushinnanguteseos kristliku maailmavaatega".** Juhendaja dotsent Larissa Jõgi. Oponendid dotsent Tõnu Lehtsaar, lektor Einike Pilli.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "21. sajandi ülikool". TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd (avatud veebruari lõpuni).
Alates 1. märtsist näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad...".
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
25 veebruaril kell 14 näituse EÜS Veljesto – 80 avamine.
Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud kuni 29. veebruarini.
13.01.-29.02. Prof Jüri Uluots 110.
Fotonäitus Kosmo. Tahan saada heax. Avatud 5. märtsini.
Kataloogisaalis:
Annely Säre Pastelli aastatest 1998, 1999. Avatud 3. märtsini.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" – avatud 31. märtsini
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON
Raatuse 97 tel 402 602

ESILINASTUS "Kuum, kuum Alaska" (Mystery Alaska. USA 1999). Kl 14, 20.

"Romanss" (Romance, Prantsusmaa 1998). Režissöör Catherine Breillat. Pornograafia ja erootika piiril balansseeriv film 3. Pimedate Ööde Filmifestivali programmist. Ei soovitata alla 14-aastastele! Kl 18, 22.

"Viimase vindi peal" (Bringing Out the Dead, USA 1999), osades Nicholas Cage jt, USA 1999. Kl 16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Arh
RT
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 3. märts 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 9 (2004) TASUTA

Õppejõud hakkavad hindeid saama

Krõõt Nõges

Alates 2000. aasta sügisest kavandatakse Tartu Ülikoolis sisse viia regulaarne õpetamise ja ainekursuste hindamine, hindajateks on tudengid.

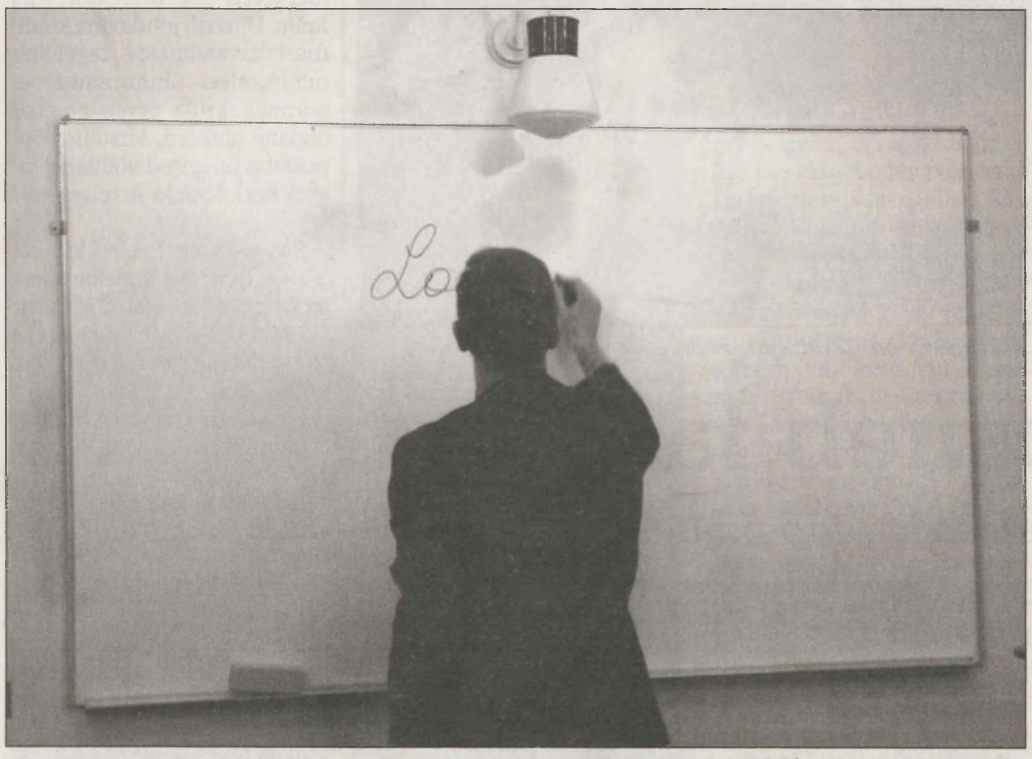
Sel kevadel tehakse valikuuring bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskonnas ning Narva Kolledžis, et testida küsimustikku ning protseduure.

Süsteemi käivitumisel hakkaksid tudengid hindama kõiki TÜs õpetatavaid aineid.

Esialgu jäävad luubi alt välja magistri- ja doktoriõppe kursused ning õppeained, milles osavõtjaid alla kümne.

Hindamine toimuks kord semestris paar nädalat enne ainekursuse lõppu.

Õppeprorektor Volli Kalmu kinnitusel huvitab ülikooli see, kui hästi on aine esitatud ja kas see on arusaadav: "Üldistatud tulemuse alusel saab reguleerida ka selle struktuuriüksuse tööd, milles õppejõud töötab, kavandada võimalikke muutusi õppekavas tervikuna."

Hindamise tulemusi ei kasutata õppejõudude pingerea koostamiseks. KULDAR PILD

Hindamise korralduslik pool

Küsitluse jaoks varustavad üliõpilasnõustajad tudengid ankeetidega, mis pärast täitmist tuleb tagastada osakonna-instituudi vastutavale sekretärile.

Pärast andmete analüüsi õppe- ja üliõpilasosakonnas saadetakse tulemused tagasi õppetooli-instituuti, kus asjast huvitatud nendega ka tutvuda saavad.

Ankeet koosneb kahest osast ning vastaja ei märgi oma isikuandmeid kummalegi küsimustiku osale.

Esimeses osas tuleb valida etteantud vastusevariantide vahel, teine osa sisaldab avatud küsimusi, mis võimaldavad vabas vormis avaldada arvamust õppeaine õpetamise kohta.

Kui esimese osa koondtulemustega on võimalik tutvuda kõigil huvilistel, siis teise osa informatsioon saab teatavaks vaid hinnatud õppejõule.

Eesmärgiks on dialoog

Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelsoni sõnutsi saaks hindamisest oluline osa ülikooli õpetamise kvaliteedi tagamisel: "Eesmärgiks on pideva hindamisprotsessi abil luua dialoog üliõpilaste ja õppejõudude vahel."

Volli Kalmu sõnul on tagasiside vajalik teaduskondade-osakondade-õppetoolide juhtidele õppetöö sisuliseks ja efektiivsemaks planeerimiseks.

"Kindlasti võib osale ülikooliperest siit ka negatiivset välja tulla, näiteks saab dokumenteeritud üliõpilaste arvamus paarikümne aasta vanuse konspekti järjekordse ettelugemise kohta," arvab prof Kalm.

Lea Michelsoni kinnitusel ei hakata tulemuste põhjal koostama õppejõudude pingeridasid, nagu see toimus hiljuti TTÜs, kus tudengid valisid populaarseima õppejõudu.

Ka ei hakka personaliotsustused vähemalt lähitulevikus sõltuma hinnangute tulemustest. Samas pole see välistatud aga mõne aasta pärast, kui nii õppejõud kui üliõpilased on süsteemiga kohanenud ja selle omaks võtnud.

Tagasiside kasulik

*Civic Education Project*i raames TÜs töötavatele õppejõududele on selline hindamine tavapärane. Nende loengute kuulajad saavad hinnata õppejõudude kohalkäimist, ettevalmistust, kättesaadavust väljaspool loenguid-seminare.

1995/96. õppeaastal *Civic Education Project*i ja praegu sotsiaalteaduskonna politoloogia õppejõu Vello-Andres Pettai sõnutsi on tagasiside alati kasulik.

Kuigi nüüd pole tema loenguid kuulavate üliõpilaste küsitlemine enam kohustuslik, teeb Pettai seda siiski: "Eriti oluline on hinnang just uue loengukursuse puhul. Üliõpilane ei tule ju otse ütlema, mida ja kuidas tuleks kursuse juures muuta. Küsimustiku abil saab lisaks tagasisidele õppetöö kvaliteedi osas infot ka selle kohta."

Nii Lea Michelsoni kui Vello Pettai sõnutsi on selline tagasiside ehk kõige olulisem noorele arenevale õppejõule, kel puudub pikaajaline isiklik õpetamise kogemus.

Ülikool ei leiuta jalgratast

Prorektor Volli Kalmu sõnul on hindamise süsteem laialt levinud nii Põhja-Ameerikas kui ka paljudes Skandinaavia ja Põhja-Euroopa ülikoolides.

Üliõpilaste arvamust õppetöö kvaliteedi kohta on uurinud 1998. ja 1999. aastal ka TÜ Üliõpilasesindus, selle haridustoimkonna esimehe Katriin Fischi hinnangul oli tegemist üliõpilaste läbiviidud arvamusuuringuga.

Kuna küsitluse läbiviimine sõltus õppejõudude heatahtlikkusest ja huvist ning osakondade kontaktisikute kaasabist, anti hinnang 1998. aastal 88 ja 1999. aastal 142 õppejõu kohta.

Seega oli tagasiside väike ja tulemused mitterepresentatiivsed ülikooli kui terviku kohta.

Tallinna Pedagoogikaülikooli kogemus

1990ndate keskel proovis tsentraalset hindamist läbi viia ka Tallinna Pedagoogikaülikool.

TPÜ õppeosakonna juhataja Imbi Teiteri sõnul toona süsteem end ei õigustanud: "Õppeainete maht oli väga suur ning seetõttu võttis saadud andmete töötlemine väga kaua aega."

Praegu ongi TPÜs tudengitelt tagasiside saamine eelkõige konkreetse allüksuse hooleks, kus andmeid ka töödeldakse, analüüsitakse.

Millal ning milliste loengukursuste kuulajate arvamust küsitakse, on dekaani või akadeemilise osakonna juhataja otsustada.

Kindel on aga, et preemiate määramisel pedagoogikaülikooli õppejõududele on üheks arvestatavaks näitajaks just tudengite hinnang tema tööle.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Õigusteaduskonna dotsendi Jaan Ginteri arvates hakkab kuritegevuse kasv vähenema
LK 3

TÜ Akadeemiline Naiskoor tähistab 55. aastapäeva
LK 2

Personaliosakonna endine juhataja Leelo Muru personalitööst ülikoolis
LK 3

Ülikooli nõukogu valis rakubioloogia professoriks tagasi Toivo Maimetsa

Täna, 25. veebruaril valis Tartu Ülikooli nõukogu rakubioloogia professoriks tagasi praeguse professori Toivo Maimetsa.

Toivo Maimetsa kandidatuuri rakubioloogia professori ametikohale toetas ülikooli nõukogu 44st hääletanud liikmest 42.

Toivo Maimets on lõpetanud Tartu Ülikooli bioloogia-geograafiateaduskonna 1980. aastal, kaitsnud 1984. aastal bioloogiakandidaadi kraadi ja 1991. aastal molekulaarbioloogia alal doktorikraadi.

1992. aastast alates on Toivo Maimets TÜ rakubioloogia professor.

Tartu Ülikoolis on Maimets töötanud alates 1978. aastast. Aastatel 1993-1995 oli Maimets bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan, 1995-1998 teadus- ja arendusprorektor.

1999. aastast alates on Toivo Maimets TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi juhataja.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on kovalgu p53 roll rakutsükli regulatsioonil ja DNA replikatsioonil; valgu p53 molekulaarne funktsioon transkriptsiooni regulaatorina.

Uue ühiselamu arhitektuurikonkurss lõppenud

TÜ Raatuse tänava ühiselamu ehitamiseks korraldatud konkursile laekus 48 arhitektuuriprojekti, mis näitab, et huvi ühiselamu projekteerimise vastu on olnud enneolematult suur.

Võidutöö avalikustab žürii 10. märtsil.

Uus ühiselamu peab mahutama 800 tudengit, selle maksumuseks on planeeritud ligi 100 miljonit krooni.

Hoonet hakatakse ehitama praeguste kavade kohaselt järgmise aasta märtsis. See tuleb Raatuse tänavale kaubamaja kõrvale, linna poolt ülikoolile kingitud krundile.

Konkursi korraldasid TÜ, Eesti Arhitektide Liit ja Eesti Kultuurkapital.

Tartu Ülikooli personaliosakonna uus juhataja on Mari Nõmm

Varje Sootak

1. märtsist juhatab Tartu Ülikooli personaliosakonda Mari Nõmm.

Alates Tartu Ülikooli astumisest 1984. aastast on Mari Nõmm ülikooliga seotud olnud õppides või õpetades kõik järgnevad viisteist aastat. 1997. aastast õpetab ta sotsiaalteaduskonnas personalijuhtimist, organisatsioonipsühhologiat jt aineid. "Praegu jätkan õppeülesandetäitjana, loen sel semestril kahte kursust ja mulle meeldiks loenguid pidada edaspidigi," lausus Mari Nõmm.

Mari Nõmm.

MARI NÕMM (SÜND 1966)

1989 lõpetas TÜ eesti filoloogia osakonna
1994 lõpetas TÜ psühholoogia osakonna *cum laude*
1996 MSc (psühholoogia) *cum laude*
1992-1996 töötas TÜ psühholoogia osakonnas
1997-1998 AS ProMed personalijuht
1998-1999 AS Magnum Grupp personalijuht
1999. aastast vabakutseline personalikonsultant

"Personalitööd õppides, õpetades ja sel alal töötades olen mõelnud huviga sellele, kuidas ülikoolis saaks seda valdkonda edasi arendada. Loodan koos osakonnaga sellesse oma panuse anda."

Küsimusele, mis ülikooli personalitöös muutmist vajaks, vastas Mari Nõmm, et kui seni on osakond väga hästi tegelnud personali arvestustööga, siis edaspidi on tõenäoliselt tarvis süstemaatilisemalt tegelda personali planeerimise, palgasüsteemi, töötajate arendamise, tulemuslikkuse hindamise ja ametikohtade kriteeriumitega. "Samas ei ole mul veel praegu väga selge, millised personalijuhtimise funktsioonid peaksid ülikoolis olema keskselt juhtides ja millised teaduskondadel." Mari Nõmm lisas, et viimase viie aasta jooksul on märgatav olnud personaliosakonna kliendisõbralikumaks muutumine.

"Järgmine eesmärk on saavutada personaliküsimuste lahendamisel tõhusam koostöö ülikooli erinevate huvigruppide vahel ja osakonna professionaalsuse kasv," ütles Nõmm.

Aasta parim ajalooraamat Margus Laidrelt

Varje Sootak

Eesti suursaadik Saksamaal ja Püha Tooli juures Margus Laidre pälvis Eesti ajalookirjanduse aastapreemia raamatu "Üks hä tru ja öige sullane. Elust Rootsi sõjaväes Eesti- ja Liivimaal 1654-1700" eest.

Eesti ajalookirjanduse aastapreemiale kandideeris 10 eelmisel aastal ilmunud ajalooväljaannet. TÜ vilistlase Margus Laidre 570-leheküljelise monograafia kohta lausus ekspertkomisjoni esimees TÜ dotsent ajaloodoktor Tõnu-Andrus Tannberg, et autori tähelepanu ei ole köitnud sõjaväe väline külg, vaid tema raamatu peategelaseks on lihtne sõdur ning teda ümbritsenud argipäev. "Seega on paljuski tegemist mentaliteediajaloo võtmes kirjutatud sõjaajaloolise uurimusega, milles esitatud seisukohad ei ole uudsed ja originaalsed üksnes sõjaajaloo vaatenurgast, vaid tervikuna Rootsi aja viimast poolsajandit silmas pidades."

Margus Laidre ei saanud ise preemia kätteandmisel viibida, kuid vastas UT küsimustele e-posti teel.

Suursaadiku töö kõrvalt on ta jõudnud nii palju ajaloo uurimisega tegelda seepärast, et riigiametniku töö on sundinud aega võimalikult optimaalselt kasutama. "Ajalooga tegelemine on mingil määral täitnud teraapia funktsiooni, mis võtab maha tööpingeid ning aitab lõõgastuda," selgitas Laidre.

Laidre sõnul on viimaste aastate suuremate tööde valmimise eelduseks olnud aastatepikkune uurimine arhiivides. "Jõudsin Eesti taasvabanemise hetkeks koguda palju huvitavat materjali ning andsin endale aru, et kui ma seda lähemal ajal ei kasuta, jääbki see hallitama."

1995. aastal ilmus monograafia "Lõpu võidukas algus. Karl XII Eesti- ja Liivimaal 1700-1701", mis tõlgiti ka rootsi keelde.

"Praegu on mõttes üks suurem ajalooprojekt," kirjutas Laidre.

UUDISED

36 aastat Urho Kaleva Kekkose Tartu-visiidist

1964. aastal külastas Tartu Ülikooli ja pidas 12. märtsil aulas eestikeelse kõne tolleaegne Soome president Urho Kaleva Kekkonen.

Pühapäeval, 12. märtsil kell 12.15 toimub aulas ettekandekoosolek "Urho Kaleva Kekkonen 100. 36 aastat president Kekkose külaskäigust Tartu Ülikooli".

Ürituse avab rektor Jaak Aaviksoo.

Ettekandega esineb 36 aastat tagasi aulas kohtumisel viibinud emeriitprof Kaljo Villako.

Ajaloolased Jyväskylä Ülikooli dots Heikki Roiko-Jokela ja TÜ Ajaloo Muuseumi teadur Helena Sepp räägivad Kekkose rollist Eesti ja Soome suhete arendajana.

Ain Kaalepi ettekanne puudutab Kekkose pseudonüümi Pekka Peitsi.

Soome Instituudi direktor Juhani Salokannel kõneleb Kekkose visiidiga seotud mälestustest ning teda täiendavad Kirjandusmuuseumi teadur Rutt Hinrikus ja toona YLE toimetajana kohal viibinud Eero Saarenheimo.

Laupäeval, 11. märtsil annab rektor Jaak Aaviksoo Käärikul stardi traditsioonilisele Kekkose suusamatkale rajal, mille 36 aastat tagasi läbis Soome president.

Tänavu on Kekkose ka 100. sünniaastapäev, mida Soomes tähistatakse arvukate üritustega.

Lauri Linnamäe

Narva Kolledžis avatakse Euroopa Nõukogu infopunkt

Täna, 3. märtsil kell 14 avatakse Tartu Ülikooli Narva Kolledži raamatukogus Euroopa Nõukogu infopunkt.

Infopunkt hakkab vahendama informatsiooni Euroopa Nõukogu kohta.

Avamisel esineb ettekandega EN Parlamentaarse Assamblee asepresident Kristiina Ojuland.

Kohtla-Järvelt pärit reformierakondlane Kristiina Ojuland tutvustab oma ettekandes Euroopa Nõukogu ja Parlamentaarse Assamblee tegevust ning vastab küsimustele.

Kolledži direktori Katri Raigi sõnul on oluline Euroopaga seotud küsimuste tutvustamine ka Narvas, kuhu tuleb lisaks Eestile kohale tuua Euroopa.

Avatud ülikooli teabepäevad

TÜ avatud ülikooli juhtkond otsustas õppetöös kasutama hakata uudsel tehnoloogial põhinevat õpet, mida tutvustatakse teaduskondade teabepäevadel.

Avatud ülikooli prorektori abi Aune Valk ütles, et informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinev õpe on kaasaegne, kiire ja tõhus, mistõttu tahavad nad sellele üle minna.

"Teabepäevi korraldatakse ka selleks, et leviks info kaugkoolituskeskuse ning avatud ülikooli tegevusest, sest sellekohast teavet ei liigu piisavalt."

6. märtsil kl 16 toimub kehakultuuri-, füüsika- ning keemiateaduskonna teabepäev (Lossi 3 - 312) ja 7. märtsil kl 15 samas kohas matemaatika-, bioloogia- ja geograafiateaduskonna oma.

Tulla võivad kõik huvilised, nii õppejõud kui õpilased. Info tel 375 804 Tiia Kössilt

Mari Rebane

Tartu Ülikooli Akadeemilises Naiskooris on 62 lauljat, neist 35 on TÜ tudengid.

NAISKOORI ARHIIV

Elu koosneb laulust

Tartu Ülikooli naiskoor saab 55-aastaseks

Kristi Kuningas
naiskoori laulja 1994. aastast

TÜ Akadeemilise Naiskoori asutas 3. märtsil 1945 Tartu Ülikooli muusikaõpetaja, helilooja ja dirigent Richard Ritsing.

Sel kooril on juhtidega vedanud: aastatel 1945-1963 juhatas koori maestro Richard Ritsing. Pool aastat hiljem ristusid ülikooli naiskoori ja äsja Tallinna Riikliku Konservatooriumi lõpetanud Vaike Uibopuu teed. Vaike Uibopuu on koori juures tänaseni ning just tema käe all on koor jõudnud Eesti koorimuusika tippu, võitnud tunnustust Eestile ning Tartu Ülikoolile rahvusvahelistelt konkurssidelt ja festivalidelt.

Laulmise eest kaks ainepunkti

Igal teisipäeval ja neljapäeval kella kuue paiku õhtul ummistab peahoone parema tiiva koridori hulk neide-naisi. Kui auditooriumis 128 loengut pidav õppejõud pole suutnud oma teemat täistunniks lõpetada, tungib ukse taga laulu ümisenud seltskond ruumi ning võtab selle üle, sest neil päevadel kell 18.05 algab seal TÜ Akadeemilise Naiskoori proov. Ja seda juba 55. hooaega järjest.

Kaks õhtut nädalas pühendavad nad laulmisele. Kes paar kordagi käinud, teab, et ülikooli naiskooris laulmine on tõsine töö. Mõnigi lauluhimuline on aja jooksul jõudnud äratundmisele, et viisipidamist ja kõrvakuulmist napib. Kaks ainepunkti, mida aastase töö eest pakutakse, pole stiimul, mille pärast seda teha: punktide kogumiseks on ka lihtsamaid teid.

Maagilise muusikaelamuse nimel

Möödunud laulupeohooajal jagus proove mõnikord lausa igaks nädalapäevaks, juubelihooajal lisanduvad korralistele harjutustundidele nädalavahetuste lisaproovid, ettelaulmised ja hääleseadetunnid. On hetki, mil tundub, et kogu elu vaid laulmisest koosnebki. Ja ometi püsib see koor koos, püsib noore, vitaalse ja säravana. Ja koorilaulja küsib ülemuselt paar tundi vabaks, teine hiilib - kleit või rahvariided riidepuuga kaenlas, ise salamisi tõotades, et nüüd on küll viimane kord - poole loengu pealt auditooriumist välja ja laulab. Laulab aktusel, kontserdil, vastuvõtul - laulab iseenda ja ilma rõõmuks. Kes esimest, kes kahekümne viiendat hooaega.

Proovides ja laululaagrites valatakse higi ainukordse ja maagilise muusikaelamuse nimel, et pääseda lähemale täiuslikkusele, absoluudile. Üliõpilaskoori reaalsus on see, et igal aastal vahetuvad lauljaskond ja repertuaar. Pidev algusest alustamine, pidev teekond ülesmäge.

Laserplaat Veljo Tormise lauludega

Naiskoor on aastapikkuse tööga taas ühe tipu vallutanud - esitlemisvalmis on koori esimene oma laserplaat, kus kõlavad Veljo Tormise laulud ja rahvalauluseaded.

Veljo Tormis on Vaike Uibopuu ja ülikooli naiskooriga koostööd teinud juba aastaid. Koostöö algas Tormise "Naistelaulude" lavastusega "Vanemuises". Aastanumber oli siis 1979 ning etenduse muusikalise poole õnnestumiseks tegi Vaike ära suure töö, kaasates teatrilavale ka ülikooli koori parimaid lauljaid.

1998. aasta veebruaris kirjutas V. Tormis naiskoorist: "Koor on üliõpilaslikult vastuvõtlik, paindlik ja arenemisvõimeline. Vaike Uibopuu tööd iseloomustab põhjalikkus, nõudlikkus, eesmärgikindlus ja kõrge professionaalsus. /.../ Oleksin rõõmus, kui näeks ilmavalgust minu rahvalaulude seadetega koorimuusikaplaat Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori esituses."

Kuidas plaat valmis, missugune tööga, kas vaevaga või vaevata, pisaratega või pisarateta – see jäägu koori saladuseks. Loodetavasti õppisid kõik selle käigus midagi: mõni sai selgeks paar uut laulu, teine omandas plaadi valmistamise varjatuma poole nippe. Nii mõnigi jooksis asjaajamiste käigus jalad rakku ning mõni sai juustesse esimesed hallid niidid. Nüüd, kui plaat valmis, pole sel enam suurt tähtsust. Muusika on see, mis loeb, see, mis jääb.

Värskus tänu vanadele põhimõtetele

Panime oma plaadile nimeks "Tähemõrsja". Nimi pärineb arhailisest runolaulust, mis kõneleb armastusest ja saatusest, vabadusest ja ettemääratusest, kosilaste valimisest ja otsustamisest kuni saatuslike sõnadeni: "Sinnap pead sina minema, kuhu on veri vedanud, kuhu õnneke osanud".

Teema on leidnud lauludes kajastamist aastasadu ning on erineval kujul, erinevate autorite loomingu kaudu olnud alati ka ülikooli naiskoori repertuaaris.

Võib-olla püsib see koor värske just tänu nendele põlistele teemadele. Või seetõttu, et muusika võlumaailma ajaarvamine ei käi tavareeglite kohaselt. On koor, on dirigent. Kõrvuti seisavad matemaatikatudeng ja filoloogiaõppejõud, ajaloolane ja psühholoog. Piisab dirigendi ühestainsast käeliigutusest ning 60 erinevat isiksust hingavad ühes rütmis; hetkeks kaotab igaüks oma mina ning ühisel jõul sünnib see heli, see kõla, mis ei unune.

Juubelikontsertidel 4. märtsil kl 16 ülikooli aulas ja 18. märtsil kl 14 Tallinna Mustpeade Majas esitab koor ka Veljo Tormise laule ning rahvalauluseadeid naiskoori vastvalminud laserplaadilt "Tähemõrsja".

TARTU ÜLIKOOLI AKADEEMILINE NAISKOOR

- **26. aprillil 1959 sai koor endale lipu. Selle värvid on violett, tumesinine, valge.**
- **Koori koosseisus on eri aegadel olnud 50 - 180 lauljat.**
- **Uute liikmete vastuvõtt toimub pidulikult pärast esimest kaasa lauldud kevadist kontserti.**
- **Laulja, kes on kooris laulnud viis hooaega, saab naiskoori lipuvärvidega lindi.**
- **Praegu on naiskooris 62 lauljat, neist 35 on Tartu Ülikooli üliõpilased ja magistrandid, kooris laulab 7 TÜ vilistlast.**
- **Kooriliikmete keskmine vanus on praegu 23,4 aastat.**
- **1999. aastal oli naiskooril 18 avalikku ülesastumist.**
- **TÜ Akadeemilisel Naiskooril on kaks vilistlaskoori: Tallinna vilistlaskoori (asutatud 1979) juhatab sellest aastast Triin Koch, Tartu vilistlaskoori (1992) Vaike Uibopuu.**

Võõrkeeleõpe ei kao

Alari Rammo

Üliõpilaste ja keeleõpetajate seas levib hirm, et niigi napid võimalused võõrkeelte õppeks võivad veelgi väheneda, kui TÜ keelekeskus koondab rahapuudusel osa personalist.

"Täiesti kindlalt vale paanika, aga neid ikka tekitatakse," kommenteeris õppeprorektor Volli Kalm. Ülikooli juhtkonna kinnitusel kavandatakse tegelikult minimaalset ühtlustamist, et normaliseeruks praegune ebaõiglane olukord, kus ühes õppekavas on antud võimalus tasuta keeleõppeks ja teises mitte.

Sisseastujate keeleoskus on erinev, kuid osa õppekavadest on juba täna koostatud idealistlikult, jättes teiste seas näiteks arstitudengid ilma igasugusest keeleõppest.

Põhjuseks enamasti eeldus, et gümnaasiumist tulev noor peaks valdama võõrkeeli ideaalselt. Ja oma mure, kus ja mis raha eest täiendust saada.

Terminoloogiale kaks semestrit

Volli Kalm soovib peatselt üle minna kindla mahuga keeleõppemoodulitele, milleks saab ilmselt 3 ainepunkti: "Seega tellivad teaduskonnad kas 3, 6 või 9 punkti eest mingit keelt ja keelekeskuse töö muutub oluliselt ratsionaalsemaks ning paremini planeeritavaks."

Kuigi osa dekaane pooldab kohustuslikku õpet vaid ühe semestri ulatuses, leiab 20 aastat juuratudengitele inglise keelt õpetanud Liina Soobik, et terminoloogia peab olema kohustuslik vähemalt kaks semestrit.

Selle järel peaks saama keelt veel valikainete abil hoida ja edasi arendada.

"Kui me läheme Euroopa Liitu, siis vajab riik inglise, prantsuse ja vene keelt valdavaid õigusharidusega ametnikke. Kui me ei koolita enam ülikoolis inimesi, kes oskavad rääkida eesti õigusküsimustest võõrkeeles, pole meil kedagi euroametnikeks pannagi," kirjeldab võimalikku tulevikku õigusteaduskonna tudeng Liina Ilomets.

"Õigusterminoloogiat ei olegi võimalik kusagil mujal õppida," märkis Soobik, "samuti on eestlasi nii vähe, et meie keelt ei hakka nagunii keegi ära õppima – peame ise kahte-kolme võõrkeelt oskama, et maailmas hakkama saada".

Keelekeskuse koosseis võib suureneda

Samas levib eriarvamusi, mille kohaselt ei peaks ülikool üldse võõrkeelte õpetamisega tegelema.

Üleülikooliline kokkulepe võimaldakski vältida nii äärmuslike keelevastaste tegevust kui seda, et keeleõpe moodustab 10-12% eriala õppekavast.

"Kui filosoofiateaduskond leiab, et ei suuda oma võlgu muidu siluda kui koondamisega, siis on see hetkel ebaefektiivne lahendus. Mina prognoosin, et veel sel sügisel on vaja keelekeskuse koosseisu suurendada, sest tuleb hakata vene koolide lõpetajatele riigikeelt õpetama enne, kui nad erialal jätkavad," ütles Kalm.

Tudengid võiksid aktiivsemad olla

Filosoofiateaduskonna dekaan Birute Klaas peab tudengeid endid liiga leigeks: "Neid on iga teaduskonna nõukogus arvestatav hulk ja nad peavad seal õppekava kujundamises ise kaasa rääkima."

Üheks lahenduseks peab Klaas kokkuhoiupoliitika puhul katsetada Skandinaavia eeskujul 50-70 tudengitega keelegruppe: "Seal peavad tudengid aga ise väga palju tööd tegema."

Võõrkeelte vajalikkust hindavad kõige kõrgemalt tudengid ise – kevadsemestriks oli keelekeskusel pakkuda neli üleülikoolilist rühma vähem kui sajale tudengile.

Soovijaid tuli kohale üle 700.

Anu Suurpalu sai Lääne Maakonna stipendiumi

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

Lääne Maakonna stipendium määrati Tartu Ülikooli arstiteaduskonna V kursuse üliõpilasele Anu Suurpalule.

Stipendiumi suurus on 6000 krooni. Lääne maavanema Jaanus Saha vabariigi aastapäeva vastuvõtul anti Lääne Maakonna stipendium ka Anu Suurpalule pidulikult üle.

Stipendiumifondi kasutatakse Läänemaalt pärit Tartu Ülikooli üliõpilastele stipendiumide maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks.

Käesoleval aastal taotles stipendiumi vaid viis üliõpilast, kuid samas oli kõigi taotlejate kandidatuur väga tugev.

Tartu Ülikooli Sihtasutus loodab, et järgmisel aastal kandideerivad stipendiumile kõik Läänemaalt pärit Tartu Ülikooli üliõpilased.

Siis saaks sellest stipendiumikonkursist veelgi arvestatavam konkurss kui seni.

Lääne Maakonna Stipendiumifondi asutasid Tartu Ülikooli Sihtasutuse juurde Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit 2. aprillil 1998. aastal.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee või sihtasutuse koduleheküljelt http://www.ut.ee/sihtasutus/.

EAGLE VISION

prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst

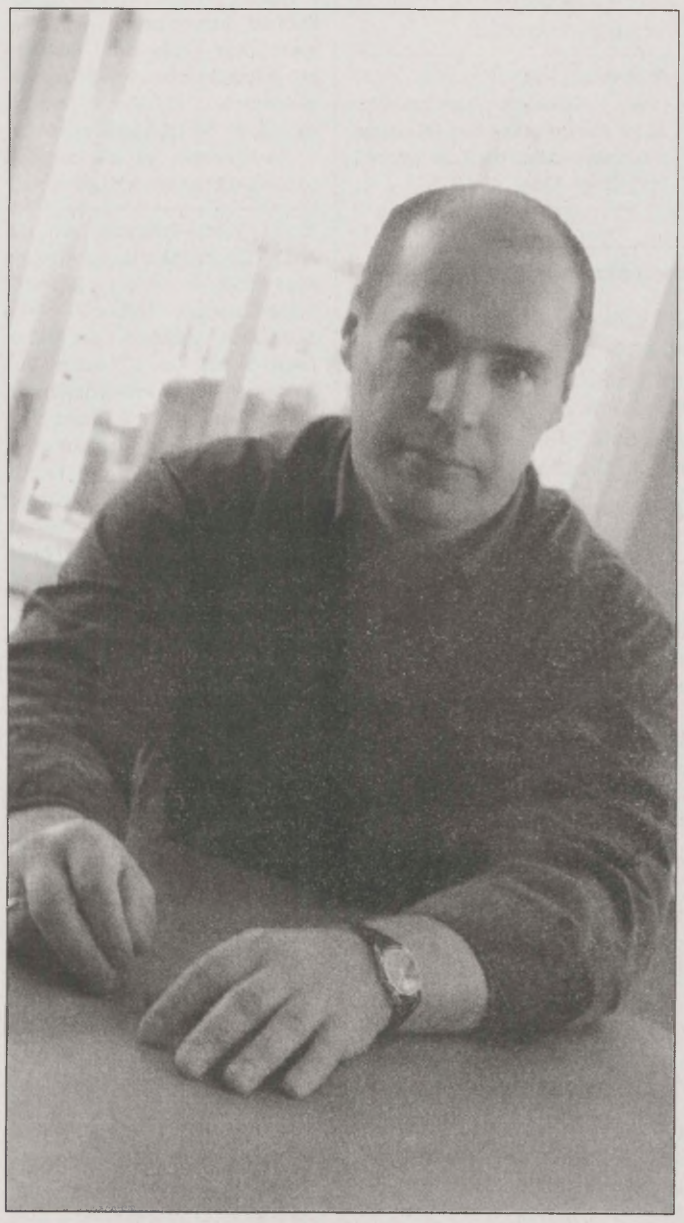
ISIC ja ITIC kaardiga -15%

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Jaan Ginter: lähiaastatel on oodata kuritegevuse kasvu pidurdumist

Varje Sootak

Kuritegevusel on omad tõusud ja langused. Õigusteaduse dotsent Jaan Ginteri sõnul on ühiskonnas toimuvad kiired muutused seotud kuritegevuse kasvuga.

Dots Jaan Ginteri arvates ei vähenda sage vabadusekaotuse määramine kuritegevust. AIN PROTSIN / POSTIMEES

JAAN GINTER (SÜND 1956)

1979	lõpetas TÜ õigusteaduskonna *cum laude*
1986	kaitses õigusteaduse kandidaadi kraadi
1993	LL.M. (Master of Law) Columbia Ülikoolist
1979. aastast	töötab Tartu Ülikoolis
1993-1998	ja aastast 2000 TÜ õigusteaduskonna prodekaan
1998-2000	TÜ õigusteaduskonna dekaan

Kuritegevuse kasv Eestis jätkus 1996.-1997. aastani. Näis, et kasv pidurdub, kuid viimastel aastatel on see taas jätkunud. Miks?

Kuigi üldiselt ollakse veendunud, et kuritegevus on pärast taasiseseisvumist pidevalt kasvanud, ei ole see registreerimise järgi nii olnud. Kuritegevus kasvas kiiresti 1989.-1992. aastani. 1993-1996 oli seisund suhteliselt stabiilne. Praeguseni kestev kasv algas 1997. aastal. 1989.-1992. aasta kasvu seletavad kõige paremini teooriad, mis seovad ühiskonna kiired muutused kuritegevuse kasvuga.

Tundub üsna loogiline, et väga kiiresti muutuvas ühiskonnas ei suuda ühiskond oma liikmeid panna käituma vastavalt kiiresti muutuvatele normidele. Seega peame vaatama selle perioodi kuritegevuse kasvu mõneti kui hinda, mis on tulnud maksta muudatuste kiire tempo eest. Näiteks Lätis ja Leedus, kus muutused toimusid mõnevõrra aeglasemalt, oli ka kuritegevuse kasv aeglasem.

1997. aastal alanud uut kuritegevuse kasvu ei ole enam ilmselt võimalik seletada ühiskonnas toimuvate kiirete muutustega?

Jah, 1993-1996 oli muudatuste tempo üsna sarnane praegusega. Praegust kasvu seletavad paremini teooriad, mis rõhutavad vastuolusid ühiskonnalt üksikisiku ette püstitatavate eesmärkide ja nende saavutamiseks pakutavate legaalsete ja efektiivsete vahendite vahel.

Üksikisiku ette püstitatavad eesmärgid on muutunud väga kõrgeks. Kõigilt nõutakse üldiste edu sümbolite (maja, auto, välisreisid) kättevõitmist.

Samal ajal on legaalsete efektiivsete vahendite kättesaadavus mõnevõrra vähenenud. Tuletame meelde 1997. aasta sügise börsikriisi ja sellele järgnenud majanduse arengu takerdumist. 90ndate alguses oli väga palju täitmata kohti, kuhu iga vähegi võimekas inimene võis asuda ja sellega saada legaalseid efektiivseid vahendeid oma eesmärkide saavutamiseks. 90ndate lõpuks tühje kohti enam praktiliselt järele ei jäänud ning üha suurenev inimeste hulk, kes võtab omaks väga kõrged eesmärgid, on vastamisi olukorraga, kus legaalseid efektiivseid vahendeid napib. Sellises olukorras valivad paljud oma eesmärkide saavutamiseks illegaalsed vahendid.

Kohtute karistuspoliitika on sealjuures oluliselt liberaliseerunud - reaalse vabadusekaotuse osatähtsus on langenud nõukogudeaegselt 50-60%lt 25-30%ni.

Kahtlematult on see mõnevõrra liberaliseerunud. Kuid ei ole mõtet arvata, et sage vabadusekaotuse kasutamine tooks kohe kuritegevuse vähenemise. Näiteks Sillamäel ja Kohtla-Järvel mõistetakse vabadusekaotus 40%le kohtualustest ning Saaremaal kõigest 9%le. Muidugi on kuritegevus Ida-Virumaal suurem probleem kui Saaremaal. Samuti ei ole karistuspoliitika muutunud näiteks võrreldes 1996. aastaga, mil oli meil taasiseseisvusperioodi madalaim kuritegevus, kuid vabadusekaotusega karistati ikka ainult 26% süüdimõistetutest. Samal ajal ei julge ka sajaprotsendiliselt asuda liberaalset karistuspoliitikat kaitsma. Sellist kõhklust on minus asunud tekitama kuritegevuse vähenemine Ameerikas 90ndate lõpus.

Range karistuspoliitika pooldajad väidavad, et see on saavutatud eelkõige karistuspoliitika karmistamisega. Vangide arv on seal tõesti kiiresti kasvanud ning viimastel andmetel juba ületanud kahe miljoni piiri. Kardan siiski, et meie ei ole valmis vangide arvu niivõrd kiireks kasvuks ei vanglate ega ka vangide hilisema resotsialiseerimisega.

Kuidas suhtute teooriasse, et muudatuste ajal on kuritegevus mitte ainult normaalne nähtus, vaid ka vajalik?

Et ühiskond saaks muutuda, peab ühiskonnaliikmete käitumises olema teatav heterogeensus ja seega ka hälbelisus. Kui kõik liikmed käituksid absoluutselt normikuulekalt, ei tekiks võimalust nende normide muutumiseks ja seetõttu võiks ühiskond vaid korrata oma senist seisundit. Kõige ilmekamaks näiteks võiks tuua mõned kuriteod nõukogudeaegsest kriminaalkoodeksist, nagu nõukogudevastane agitatsioon ja propaganda, eraettevõtjalik tegevus jne. Kujutlegem korraks, et kuritegevuse vastane võitlus oleks olnud 100%liselt efektiivne, st ühtegi taolist kuritegu ei oleks keegi toime saanud panna. See oleks teinud võimatuks kõik 1986.-1992. aastani toimunud olulised muudatused.

Kuidas kuritegevus Eestis väheneda võiks?

Kui see 1993. aastal esmakordselt pärast taasiseseisvumist langustendentsi näitas, arvasin, et nüüd võiks loota pidurdumist. Kahjuks ei olnud see väga pikaajaline.

Praegu ennustaksin siiski jälle peatset stabiliseerumist. Selleks annab alust mitu asjaolu. Esiteks on ühiskonnaliikmed hakanud rohkem endale aru andma, et kõrgete eesmärkide kiire saavutamine ei ole võimalik. Teiseks ei vähene kättesaadavate legaalsete ja efektiivsete vahendite hulk enam nii kiiresti.

Sel aastal võib tulla veel minimaalne kuritegevuse kasv, kuid aastal 2001 ei peaks kuritegevus enam kasvama. Kui pikemalt ettepoole vaadata, siis kahtlemata on oodata olulist vähenemist aastail 2007-2020, mil kriminaalselt aktiivsesse ikka (14-18) hakkavad jõudma alates 1993. aastast sündinud lapsed. Seetõttu on siis kriminaalselt aktiivses vanuses ligi poole vähem inimesi kui praegu. Kuritegevuse vähenemist põhjustab nii see, et lihtsalt on vähem neid, kes kuritegusid toime paneks, kui ka asjaolu, et kriminaalselt aktiivses eas olijate jaoks on rohkem vabu võimalusi kui praegu.

Töötaja on organisatsiooni kõige kallim vara

Andres Toode

"Personalijuhtimine ei ole personaliosakonna privileeg, vaid selle tööga peab tegelema iga juht," kinnitab personaliosakonda selle loomisest peale kuni k.a märtsini juhtinud Leelo Muru ja täpsustab: "Eelkõige tähendab see osakonna ja ülikooli eesmärkide tegemist töötaja eesmärkideks."

"On öeldud, et tegelikult vajab tööandja vaid töötaja kätepaari, kuid saab lisaks sellele kaasa ka ülejäänud inimese. Töö kvaliteet sõltub just sellest, kuidas tööandja oskab inimese isiksust, eesmärke, soove, väärtusi ja hoiakuid niimoodi rakendada, et oleksid rahul nii töötaja kui tööandja," räägib Muru. "Seepärast on äärmiselt oluline, et töö alluvatega – nende tegevuse eesmärgistamine, korraldamine ja tulemuste hindamine – muutuks ülikoolis korralikult toimivaks süsteemiks. Praegu see veel nii ei ole."

Kui veebruaris viis aastat tagasi personaliosakond kaadriosakonna ning töö- ja kodanikukaitse osakonna liitmisel moodustati, tähendas personalitöö ülikoolis eelkõige kaadriarvestust. "Ja sedagi paberitöö tasemel," täpsustab Muru. "Personalitööd tänapäevases mõttes ei tehtud." Uue osakonna üks esimesi ülesandeid oli tööjaotuse ja töötajate funktsioonide täpsustamine. Seniste kampaania korras kehtestatud ametikirjelduste asemel oli ülikoolil vaja selgeid ja kokkulepitud vastutuse ja töötulemuste hindamise standardeid.

Lisaks nimetab Leelo Muru viie aasta olulisematest tegemistest veel palgareformi läbiviimist, personaliandmebaasi ning personalikoolituse arendamist. "Üks eesmärke on olnud osakonna töökvaliteedi parandamine, see tähendab kaasaegse töökeskkonna kujundamist, töötajate arengu, isikliku vastutuse ja koostöö rõhutamist. Ja kindlasti ka seda, et oleksime head teenindajad ülikooli ja tööandjate huvides ning kõigi klientide heaks," räägib Muru.

Ühe olulisema personalialase probleemina näeb Leelo Muru töökogemuste vahetamise ja töötajate teavitamise vähesust: "Infosüsteemide ja tehnoloogia arenemine aitab selle probleemi lahendamisele muidugi kaasa ja sinnapoole ülikoolis asi ka liigub. Kuid hoolimata tehnika arenemisest ja tegelikult just ka selle tõttu tuleks rohkem tähelepanu pöörata isikutevahelisele suhtlemisele. Et inimesel tekiks tunne – ta on osaline organisatsioonis. Seda ei tee käsulaudadega, vaja on vahetut kokkupuudet. Vastasel juhul muutuvad ainult arvuti taga istuvad inimesed vahetul suhtlemisel abituks."

Personaliosakond veebruaris 2000: arvutispetsialist Merle Sibola, töökeskkonna spetsialist, vaneminsener Aino Punnar, personalijuht Raivo Valk, juhataja Leelo Muru, personalitöö jurist Triin Raudsepp, personaliarvestuse spetsialist Kaisi Karm, konsultant Kaja Oksa, sekretär Sirli Urbas, arhivaar-asjaajaja Mare Paju, köitja-korrastaja Helve Kardmaa ja personaliarvestuse spetsialist Anu Kallip. JAAK NILSON

UUDISED

Teadusseminar prof Juri Lotmani mälestuseks

28. ja 29. veebruaril TÜ professori Juri Lotmani sünniaastapäevale pühendatud teadusseminaril peeti ettekandeid ja tutvustati 1999. aastal vene kirjanduse õppetooli väljaantud teoseid.

"Seminar oli meil ühteaegu kingitus ja aruanne prof Lotmanile. Tahame igal aastal esitada talle oma töid," ütles vene kirjanduse korraline prof Ljubov Kisseljova.

Vene kirjanduse õppetool andis 1999. aastal välja kaks kogumikku. Zara Mintsi "Aleksandr Bloki poeetikale" on oodata ka järge.

Kõik kahel päeval esitatud ettekanded on uued projektid, kuid samas püütakse jätkata Mintsi – Lotmani tööde traditsiooni.

Ljubov Kisseljova sõnul on kõige tähtsam järjepidevus ja akadeemilise pere tunne.

Esinejad olid seekord erinevatest põlvkondadest – emeriitprofessorid, Lotmani õpilased ja nende õpilased.

Kristi Vahemaa

Ajaloomuuseumis avati näitus "Ex ovo omnia"

Kolmapäeval, 1. märtsil avati TÜ Ajaloo Muuseumis embrüoloogia ajaloole pühendatud näitus "Ex ovo omnia - kõik on munast".

Väljapanek annab eksponaatide, õppevahendite ja piltidega ülevaate embrüoloogia teadusliku uurimise ajaloost.

Omapäraseimad eksponaadid on nelja- ja viiekuused inimlooted ning kurg, mis iseloomustab neid inimesi, kes embrüoloogiast midagi kuulda ei taha.

Näituse järgi andis esimesena seletuse inimorganismide tekkimisele 1651. aastal W. Harvey: "Kõik tekib munast." Naise viljastumist Harvey täpsemalt siiski seletada ei osanud.

Lõpliku vastuse inimese tekke kohta andis alles 19. saj Eesti teadlane K. E. v. Baer.

Ajaloomuuseum korraldab ka lastele mõeldud embrüoloogia-alase loengusarja, kuhu saab registreerida tel 375 677.

Näitus jääb avatuks suveni.

Andris Tammela

Baltimaade - Soome - Rootsi maavõistlus

Tamperes toimunud Baltimaade, Soome ja Rootsi maavõistlusel kuulusid Baltimaade koosseisu Triin Maller ja Külli Kaljus.

Triin Maller oli 60 m tõkkejooksus ajaga 8,71 kuues, Külli Kaljus 3000 m jooksus Eesti kõigi aegade viienda tulemusega 9.31,84 neljas.

Spordiklubi võitis karikavõistlused kergejõustikus

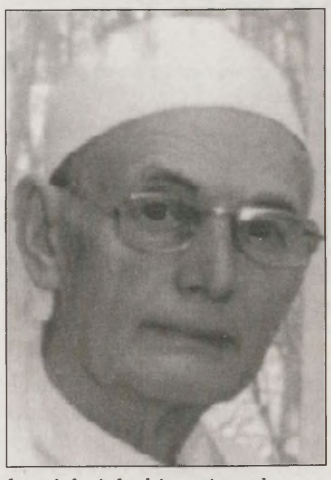
TÜ Spordiklubi oli Eesti parim klubi möödunud nädalavahetusel toimunud talvistel meeskondlike klubide karikavõistlustel kergejõustikus.

Võistlusel osales 23 kergejõustikuklubi.

Ülikoolile tõid esikohad: Aivo Normak teivashüppes 5.00, Aleksander Tammert kuulitõukes 18.06, teatejooksumeeskond 4x200 m ajaga 1.33, 14 (Marko Lukk, Marti Soosaar, Aivo Normak ja Heiki Ilves).

ÕNNITLEME!

Prof *emer* Karl Kull 70

3. märtsil tähistab oma 70. juubelit üks eesti kirurgia suurkujusid, legendaarne onkokirurg emeriitprofessor Karl Kull.

Karl Kull on sündinud 3. märtsil 1930. TÜ arstiteaduskonna lõpetas ta kiitusega 1955. aastal.

Tema varane arstikarjäär algas Hiiumaal ja jätkus Tapa Haigla kirurgiaosakonna juhatajana, kus hakkas tegema ka suuremahulisi kirurgilisi operatsioone. 1962. aastal jätkas Karl Kull tööd Tartu Linnahaigla Kirurgiakliinikus, 1965. aastast vastloodud veresoontekirurgia osakonna juhatajana. Sel ajal sooritas ta juba kõiki seedetrakti ning veresoonte kasutusel olnud operatsioone.

1968. aastal kaitses ta meditsiinikandidaadi väitekirja veresoontekirurgia alal ning sai meditsiinikandidaadi kraadi. 1971. aastal sai Karl Kullist Maarjamõisa haigla II kirurgiaosakonna juhataja. Erilist huvi tundis ta onkoloogiliste operatsioonide vastu.

1973. aastal asus ta tööle Tartu Onkoloogiadispanseri kirurgiaosakonna juhatajana. Seal tegi ta palju väga radikaalseid onkoloogilisi operatsioone.

1975. aastast töötas Karl Kull ka TÜ dotsendina.1992. aastal valiti ta TÜ Radioloogia ja Onkoloogiakliiniku kliinilise onkoloogia õppetooli juhatajaks - korraliseks professoriks, alates 1996. aastast on ta emeriitprofessor.

Kuni 1999. aasta lõpuni oli Karl Kull TÜ Kliinikumi Onkoloogiahaigla kirurgiaosakonna juhataja, jätkates ulatuslike onkoloogiliste operatsioonide tegemist. Praegu töötab ta sellest haiglast välja kasvanud TÜKi Hematoloogia-Onkoloogia Kliiniku konsultandina.

Prof *emer* Karl Kull hakkas esimesena Eestis tegema radikaalseid operatsioone kõhunäärmevähi puhul, juurutas esimesena kliinilisse praktikasse mitmeid radikaalseid operatsioone onkogünekoloogia ja onkouroloogia alal.

Juubilar on üks neist vähestest, kelle kohta täie õigusega võib öelda – ta on sündinud kirurg.

Austatud prof Karl Kulli õnnitlevad sügavalt kõik kolleegid, õpilased ning eelkõige tuhanded tänulikud patsiendid.

TÜ arstiteaduskond
Hematoloogia-Onkoloogia Kliinik

STIPENDIUM

Õppima Soome ülikoolidesse!

Vastavalt koostöölepingutele on üliõpilastel võimalik taotleda õppimist Soome ülikoolides (Helsingi, Jyväskylä, Oulu, Tampere, Turu) 2000/2001. õppeaastal.

Kandideerijail esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 104) 31. märtsiks põhjendatud avaldus TÜ õppeprorektori nimele dekaani nõusolekuga; soome keele oskuse tõend; osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus, magistrantidel ja doktorantidel juhendaja soovitus; väljavõte õpinguraamatust (tõlgitud inglise, saksa või soome keelde).

Soome keele testi saab sooritada 17. märtsil kell 12 või 24. märtsil kell 12 (Lossi 3, aud 404) - lektor Jussi Kallio.

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

Silvi Lannes,
TÜ välisüliõpilastalituse spetsialist,
tel 375 152, ph ruum 104

Õppima Konstanzi Ülikooli!

Konstanzi Ülikool Saksamaal pakub 2000/2001. õppeaastaks õppimisvõimaluse TÜ filosoofia-, juura-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastele (alates 2. kursusest) ning magistrantidele ja doktorantidele.

Üliõpilastele või magistrantidele pakutakse õppimisvõimalust terveks õppeaastaks (okt 2000 - juuli 2001). Nende stipendium on 1000 DM kuus, millest tuleb ise tasuda semestrimaks (69 DM semestris), tervisekindlustus (100 DM kuus) ja ühiselamutoa üür (330 DM kuus). Doktorandid saavad taotleda stipendiumi kogu õppeaastaks või üheks semestriks (okt 2000 - veebr 2001). Doktorandi stipendium on 1300 DM. Kulud on samad, mis üliõpilastel.

Stipendiaatide lõpliku valiku teeb Konstanzi Ülikool.

Nõutavad dokumendid: elulugu (tabelina, lünkadeta); väljavõte õpinguraamatust (magistrantidel, doktorantidel diplomi koopia); saksa keele oskuse tõend, soovitavalt Goethe Instituudi või DAADi lektorilt (doktorandilt ei nõuta saksa keele oskust, piisab heast inglise keelest); üksikasjalik tööplaan Konstanzis viibimise ajaks ja TÜ õppejõu soovituskiri.

Kõik dokumendid peavad olema saksa (soovitav) või inglise keeles.

Info välisüliõpilastalitusest (ph 104, tel 375 151) või välissuhete talitusest (ph 301, tel 376 114). Dokumentide esitamise tähtaeg on 6. aprill.

Lea Kivi
TÜ välissuhete talituse spetsialist

ACTA DIURNA

7. märtsil kell 14 toimub **ülikooli valitsuse istung**.

9. märtsil kell 18 Economicumi aulas (ruum A314) tutvustab **AIESEC** 3. ja 4. kursuse juhtimise, majanduse, infotehnoloogia ja sotsiaalteaduste tudengitele **välispraktikale** minemise võimalusi. Info: Ingrid Paimre, 376 329.

11. märtsil kell 20 esineb aulas **kammerkoor "Cantinovum"** Soomest.

LOENG

8. märtsil kell 16 Lossi 3-425 toimub Õpetatud Eesti Seltsi 1169. ettekandekoosolek. Esineb **dots Valve-Liivi Kingisepp teemal "Georg Mülleri jutlused lingvisti pilgu läbi ".**
Info: Leelo Padari, tel 375 224, leelop@admin.ut.ee

9. märtsil kell 17 Lossi 3-427 peab ettekande **ajaloodoktor Sirje Kivimäe teemal "Naisajaloo uurimisest meil ja mujal"**. Info: Birgit Kibal, 422 336.

Naiskodukaitse Tartu ringkonna akadeemiline jaoskond

kutsub ülikoolis õppivaid ja töötavaid naisi **lahtiste uste päevale**, mis toimub 6. märtsil kell 18-20 Kaitseliidu Tartu maleva ruumides (Riia 12, Võru tänava poolne sissepääs).

Info Riina Nemvalts, tel 314 063

ABI SOTSIAALSE ÄREVUSHÄIRE PUHUL

SA TÜ Kliinikumi Psühhiaatriakliiniku teadus-arendusosakond otsib inimesi, kes kannatavad sotsiaalse ärevushäire all ja soovivad osaleda selle põhjusi uurivas teadusprojektis.
Sotsiaalärevusele on iseloomulik hirm tähelepanu keskpunktis olemise ees või suhtlemise ees võõraste inimestega ja sellest tulenevad raskused. Uuring sisaldab küsimustikke, ühekordset ravimi manustamist ja vereproove. Osalejatele pakutakse psühholoogilist nõustamist ja antakse ravisoovitusi.

Info ja registreerimine: Janika, tel 448 802 (10-12) või janika.pael@kliinikum.ee.

Soome tallu võetakse tööle **maasikakorjajaid**.
Teada anda palutakse ühe nädala jooksul tel 431 133.

TARTU LASTETEATRIS

N 9. märts kell 18 Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) "Kesk aegade viirastust luuletaja"
Anne Maasiku lavastus Marie Heibergi loomingu ja kirjade põhjal. Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

L 11. märts kell 17 "Päkapikk on päkapikk" viimast korda
Päkapikutarkust jagatakse "Suure Päkapikuraamatu" ainetel. Etenduse kestus on 45 minutit.

P 12. märts kell 12 G. Jankowiak "Jesperi õnn"
Etendus on lastele, kes teavad juba, palju on neli lahutada seitse ja ei tea veel, kuidas armastus käib, st 8-12 eluaastani. Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 minutit.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

ABIKS TUDENGILE

Kuidas deklareerida tulusid

Tulude deklareerimisega seonduvas tasub kursis olla üliõpilasel, kes on võtnud õppelaenu, õpib riigieelarvevälisel õppekohal või vabakuulajana, sest nii õppelaenu intressid kui ka koolituskulud on võimalik enda või vanemate maksustatavast tulust maha arvata.

Üliõpilane, tema vanemad või ülalpidaja (vanavanem, täisealine õde/vend) võib tulude deklareerimisel esitada panga tõendi õppelaenu intresside tasumise kohta ning arvata vastav summa maha möödunud aasta maksustatavast tulust. Juhul kui üliõpilane ei saanud möödunud aastal maksustatavat tulu või see jääb allapoole maksuvabade tulude piiri (1999. a alla 6000 kr), tuleks intressid arvestada maha ülalpidaja maksustatavast tulust ning vastav osa makse makstakse tagasi ülalpidajale. Kalendriaasta maksustatavat tulu mahaarvatavad intressid ületada ei tohi.

Koolituskulude (õppeteenustasu) maksustatavast tulust maha arvamiseks tuleb esitada haridusasutuse väljastatud tõend, mis kajastab tasutud koolituskulusid. Kui koolituskulud on võimalik maha arvata enda maksustatavatest tuludest, siis vanuseline piirang puudub, vanemad (ülalpidaja) saavad oma maksustatavatest tuludest maha arvata kuni 26-aastase lapse dokumentaalselt tõendatud koolituskulud.

Ülikoolile tasutud koolituskulude kohta saab statsionaarse õppe üliõpilane või vabakuulaja tõendi teaduskonna dekanaadist.

Maksuvabadel koolituskuludel puudub ülempiir. Küll aga kehtib siingi reegel, et mahaarvatavad koolituskulud ei tohi ületada maksustatavat tulu.

Tuludeklaratsiooni esitamise tähtaeg on 31. märts.

Ülle Kapsi
TÜ üliõpilasnõustaja

TEATED

Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori **55. aastapäeva kontsert** toimub laupäeval, 4. märtsil kell 16 TÜ aulas ning 18. märtsil kell 14 Tallinnas Mustpeade majas.

7. märtsil ph aud 102 toimub **välismaal bakalaureuse- ja magistriõppe võimalusi tutvustav infosessioon**. Kl 12-13 Põhja-Ameerika, kl 13-14 Skandinaavia, kl 14-15 Lääne-Euroopa, kl 15-16 Kesk- ja Ida-Euroopa õppimisvõimaluste tutvustus.

10.-12. märtsil külastab Tartu Ülikooli TÜ orientalistikakeskuse ja Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi kutsel **Kopenhaageni Ülikooli tiibeti osakonna juhataja professor Tarab Tulku**, kes 10. märtsil kell 18 esineb TÜ konverentsikeskuses avaliku loenguga "India ja tiibeti budistlik loogika ja epistemoloogia" ning 11.-12. märtsil kell 10-18 viib läbi seminari teemal: "Dzogchen - sisekaemuse tee". Info ja registreerimine Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi koduleheküljel: http://www.ida.ee/etks.

Alates 1. märtsist on avatud **uus aeroobikasaal**, aadressiga Pepleri 14. Trenne annavad juba tuntud ülikooli aeroobikatreenerid Aire Allikas (Combo), Liina Vahemets (Aerodance), Katrin Liivaru (Latiino), Aina Eriksoo (Body, Freestyle), Lilja Kapaun (Freestyle), Tuuli Jõgar (Combo, Body) ja Dimitri Lapidus (Showdance). Trennid toimuvad E kl 17, 18, 19 ja 20; T kl 12, 17, 18, ja 19; K kl 17, 18 ja 20; N kl 17, 18, 19 ja 20; R kl 12 ja 18. Info tel. 375 370 või e-mail: sport@ut.ee.

VÄITEKIRI

8. märtsil kell 16 Tiigi 78-125 kaitseb **Anu Laas magistritööd "Feministlik perspektiiv sotsioloogias".** Juhendaja dots Dagmar Kutsar, oponent Paul Kenkmann, dr (filos).

10. märtsil kell 10 Tiigi 78-236 kaitseb **Illimar Ploom magistritööd "Tory Democracy and Social Reform. From Beaconsfield to Birkenhead"**. Juhendaja prof dr Wolfgang Drechsler, oponendid George Howard, lord Carlisle (MA, Oxon) ja Rainer Kattel (MA).

10. märtsil kell 11 Tiigi 78-127 kaitseb **Estelle Laane magistritööd "ESRÜ Ennetustöö Keskuse "Tootsi Tuba" praktiline kogemus tegelemisel probleemkäitumistega lastega".** Juhendaja Judit Strömpl, MA. Oponendid Marju Selg, MSW ja Valter Parve, MSW.

10. märtsil kell 14 kaitseb ph aud 140 **Oksana Palikova magistritööd "Tuletiste semantika idiomaatilisus (isikut märkivad substantiivid vene keeles)"**. Juhendaja dots Eda Vaigla. Oponendid dots Svetlana Jevstratova (TÜ), dots Emma Arhangelskaja (Läti Ülikool).

14. märtsil kell 14 TÜ Nõukogu saalis kaitseb **Anna Verschik doktoritööd "Estonian Yiddish and Its Contacts with Coterritorial Languages"**. Juhendaja prof Tapani Harviainen (Helsingi Ülikool). Oponendid prof Neil Jacobs (Ohio State University, USA) ja dr. Kristiina Ross (Eesti Keele Instituut, teadusdirektor).

14. märtsil kell 15.45 TÜ Nõukogu saalis kaitseb **Katrin Uind magistritööd "Kihnu murraku sõnavara"**. Juhendaja dots Ellen Niit. Oponent dots Karl Pajusalu.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "21. sajandi ülikool". TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd (avatud veebruari lõpuni).
Alates 1. märtsist näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad...".
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
EÜS Veljesto – 80 avatud 31. märtsini.
Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919. Avatud 19. märtsini.
Kataloogisaalis:
Näituse Jaak Visnapi maal ja graafika avamine 6. märtsil kell 15. Nältus jääb avatuks 2. aprillini.
Õppelugemissaali fuajees:
Maris Palgi (TÜ maaliosakond, IV kursus) näituse "Der Schlafende Junge" avamine 6. märtsil kell 17. Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Lugemissaalide fuajeedes:
Soome loodusplakat "Beautiful Finland" – avatud 7. märtsist 16. aprillini
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.

Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" – avatud 31. märtsini
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

ESILINASTUS "Mees kui orkaan" (The Hurricane). USA 1999. Filmi aluseks on Carteri autobiograafia. Kl 17.30, 20.

"Romanss" (Romance, Prantsusmaa 1998). Režissöör Catherine Breillat. Pornograafia ja erootika piiril balansseeriv film 3. Pimedate Ööde filmifestivali programmist. Ei soovitata alla 14-aastastele! Kl 15.30, 22.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast

Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–

Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

10. märts 2000

NR. 10 (2005) TASUTA

Keemiahoone olukord halveneb

Varje Sootak

Keemiahoone kolmandal korrusel varises farmaatsiatiiva remondi ajal osa siseseina kokku. Amortiseerunud on tehnilised süsteemid. TÜ arengukava järgi valmiks uus keemiahoone 2005. aastaks.

Füüsika-keemiateaduskonna dekaani prof Jaak Järve sõnul on vaja lähiajal otsustada, kas remontida maja keemikutele või mõnele teisele struktuuriüksusele ja ehitada osakonnale uus hoone.

Prof Jüri Tamm selgitas, et see maja polegi keemiahooneks ehitatud. 1939. aastal valminud Toomemäe poolne osa ehitati instituutide hooneks. "Keemia õpetamine oli Tallinna asutatud Tehnikaülikooli viidud, mistõttu pole korralikke laboriruume algusest peale."

1940ndate lõpus taastatud keemiaosakonna õppetöö vajadusi hoone koos juurdeehitusega rahuldas, areneva teadustöö jaoks jäi hiljem kitsaks.

Olukord on kriitiline

Dekaani hinnangul on keemiahoones amortiseerunud kanalisatsioon, veevärk, elektrisüsteem, puudub nõuetekohane ventilatsioon.

Lagunenud on tööruumide ja paljude koridoride põrandakatted. "Uudisena" selgus vajadus asendada osa mittekandvaid vaheseinu.

Haldusdirektor Riho Illak rõhutas, et äärmiselt halvas seisus oleva elektrijuhtmestiku ja ventilatsiooni tõttu võib olukord ühel hetkel väga ohtlikuks kujuneda.

Töökaitse komisjoni liige, teadur Viljar Pihl sõnas, et peale amortiseerumise ei ole korras ka elektritarvitite ja -seadmete kaitseahel, koridorides paiknevate kilpide rahvusvaheline kaitseaste on lubatust madalam jne.

Dekaan Jaak Järv näitab varisenud vaheseina, mille täitematerjal on turvas. KULDAR PILD

"Kaasaegse elektriaparatuuri võib lülitada elektrivõrku ka 0-kaitseklassi pistikupesa abil, kuid siis jääb elektritarviti korpus maandamata ja teatud tingimustel võib tekkida elektritraumasid," selgitas Pihl.

Keemiahoone ruumid kuuluvad elektriohutuse seisukohalt eriti ohtlike ruumide kategooriasse.

Senini elektriga seotud raskeid õnnetusi pole juhtunud.

Ventilatsioon on ehitatud nii, et toimub ainult väljatõmme. "Igasugune normaalne tõmbesüsteem eeldab ka eelsoojendatud puhta õhu sissetulekut," ütles Järv.

Ventilatsioon värsket õhku ei too

Värsket õhku saab ruumidesse vaid akna ja ukse kaudu.

Jüri Tamme sõnul on ventilaatorite tõmme sageli väga tugev, isegi reliin on vaakumi tekkides kummi tõmbunud.

Viimase rekonstrueerimise ajal ventilatsiooni tema teada lõplikult välja ei ehitatud. "Osa torusid lõpeb pööningul, mitte katusest väljas."

Viljar Pihl märkis, et uus ventilatsioonisüsteem peab olema soojusvahetajaga, tasakaalustatud väljatõmbe ja sissepuhkega, mis säästab oluliselt küttekulusid.

Keemikutele uus hoone füüsikute lähedale

1999. aasta juunis TÜ nõukogus vastuvõetud ülikooli territoriaal-ruumilise arengu kava järgi aastaiks 2000-2005 ehitatakse uus keemiahoone Tähe tänavasse füüsikahoone kõrvale. Selleks ostis ülikool soodsalt mõne aasta eest kõrvaloleva krundi.

Prof Jüri Tamm, kes sel ajal dekaan oli, selgitas, et keemiahooned ehitatakse kogu maailmas lageda koha peale. "Pidasime silmas, et kuna krunt on suur, saaks sinna ehitada ka konverentsikeskuse koos suure auditooriumiga."

Haldusdirektor Riho Illak juhib tähelepanu ülikooli nõukogu otsusele, millega kinnitati ülikooli territoriaal-ruumiline arengukava.

Kava kohaselt on ette nähtud füüsika-keemiateaduskonna paiknemine Tähe tänaval. "Päeva tänava krundile uue keemiahoone ehitamisega tekiks füüsika-keemiateaduskonna campus. On ilmselge, et õppe-teadustöö korraldamise ja majandamise seisukohalt oleks teaduskonna ühtekoondumine Tähe tänavale ökonoomsem ja organisatsioooniliselt otstarbekam."

Jakobi 2 tuleb rekonstrueerida

Arengukava järgi algaks uue hoone lähteülesande koostamine ja projekteerimise ettevalmistamine 2000. aastal.

Keemiaosakond oleks Jakobi 2 majas vähemalt aastani 2005. "Arengukavas on planeeritud keemiahoone üleminek filosoofiateaduskonnale," ütles Illak.

Dekaani sõnul on süsteemide väljavahetamine ja remont kompleksne probleem - ühte ei saa teha teiseta.

"Ei saa vahetada elektrisüsteemi, kui sein on mäda, ei saa jätta elektrijuhtmeid vahetamata, kui sein uuendada jne. Sanitaarremont enam ei aita, kõik süsteemid vajavad kaasaegsete vastu väljavahetamist," lausus Järv.

Haldusdirektori sõnul maksab ekspertiisi järgi ventilatsioonisüsteemi uuendamine vähemalt 8, elektrisüsteem 6-7 miljonit krooni, mille eest saaks juba pool uut maja valmis. "Vana hoone täielikuks kordategemiseks keemiaosakonnale tuleks investeerida ligi 40 miljonit krooni."

Investeerida tuleb Jakobi 2 majja nagunii, kas keemikute või filoloogide jaoks.

Illaku sõnul on sellega ka alustatud.

"On vahetatud katus ja viiendik aknaist. Need kulutused õigustasid end, maja on soojapidavamaks muutunud," nentis haldusdirektor.

"Kuna olukord halveneb, tuleb lähiajal kahe variandi vahel valida: kas põhjalikult rekonstrueerida olemasolev maja või ehitada uus," ütles dekaan.

"Kõigepealt on vaja kõik siin majas tehtavad tööd ära hinnata, ka need, mis remondi ajaks ühest ruumist teise ümberkolimise ajal teha tuleb. Eksperthinnangud peavad näitama, mis odavam tuleb, kas rekonstrueerimine või uue ehitamine."

Mitmed teaduskonnad, just humanitaarteaduskonnad, on viimastel aastatel oma tingimusi parandada saanud ja *campus*'teks koondumas.

"Me ei ole nende peale kadedad, vaid õpime neilt," ütles dekaan Jaak Järv.

TÜ koordineerib riiklikku keskkonnaseire programmi

Antti Roose
TÜ teadus- ja arendusosakonna keskkonnaseire projekti juht

Sel nädalal on Tartu Ülikool pidanud läbirääkimisi riikliku keskkonnaseire programmi 16 täitjaga, täpsustades 50 allprogrammi läbiviimist.

Ühtekokku hõlmab riiklik seireprogramm enam kui 1600 seirejaama või -punkti.

See näitab tööde mastaapsust, ehkki tulemuste avalik kui ka õiguslik väärtus tänases ajas on suhteliselt tagasihoidlik.

Vastavalt keskkonnaministri korraldusele on Tartu Ülikool asunud koordineerima riiklikku keskkonnaseire programmi.

Keskkonnaministeerium näeb ülikooli rolli rakendusuuringute, konsultatsiooni- ja infoteenuste osutamisel.

Ülikooli huviks on keskkonnahariduse ja -uuringute edendamine ning keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Teadus- ja arendusosakonnas tegutsev keskkonnaprojekt korraldab lepingulisi suhteid keskkonnaseire allprogrammidega ning seob tervikuks seni harali riikliku, kohaliku ja ettevõtja seiretasandid.

RIIKLIKU KESKKONNASEIRE ALAMPROGRAMMID

Meteoroloogiline seire
Õhuseire
Põhjavee seire
Siseveekogude seire
Rannikumere seire
Elusloodus ja maastike seire
Metsaseire
Kompleksseire
Kiirgusseire
Seismoseire
Mullaseire
Analüüsikvaliteet
Seiresüsteemi juhtimine

Ülikooli ülesandeks jäävad riikliku programmi korraldamine, seiretasandite ühildamine, andmete üldistamine jmt.

Seireandmed mõtestatuks

Nii keskkonnaministeerium kui Tartu Ülikool teadvustasid eelmisel aastal, et infoajastu ei ole keskkonnaseire programmi, selle konservatiivset olemust kõigutanud.

Enamus programmi raames kogutavast andmestikust ja aruannetest kogub tolmu riiulitel ning seegi osa andmetest, mis sisestatakse arvutiandmebaasidesse, pole leidnud teaduslikku analüüsi.

Seireandmete kvaliteeti saab parandada eelkõige ja suhteliselt odavalt andmete mõtestamisega.

Diskussioonides seireprojektide vastutavate täitjate ja keskkonnateenistuste ametnikega selgusid ka suhtekorralduse vaegused.

Selgust ja stabiilsust tooks keskkonnaseire rahastamine ühest riigieelarve artiklist.

Seirenõukogu algatused

Läinud aasta septembris asus tööle seirenõukogu, kuhu TÜst kuuluvad prof Tõnu Oja ja tehnikadoktor Erik Puura.

Nõukogu eesmärk on eelistuste määratlemine vastavalt seireandmete avalikule vajadusele riiklike otsuste tegemisel ja ennetavate võtete rakendamisel.

Kaalukas osa seirekohustustest tuleneb rahvusvahelistest keskkonnalepingutest.

Esmalt ongi ülikool võtnud ette keskkonnaseire allprogrammide lepingute juhtimise ümberkorraldamise.

Teine töövaldkond hõlmab andmeanalüüsi ja -haldust.

Korrastamist vajavad nii seiresüsteemi sisesed andmevood kui ka andmete operatiivne avalikustamine.

Seni on seireinformatsioon teeninud põhiliselt rahvusvahelist ja statistilist aruandlust.

Uue programmi kohaselt viiakse värske ja teaduslikult üldistatud seireinformatsioon otsustajate, arendajate ja laiema avalikkuseni interneti lehekülgedel ja infobülletäänidena.

Keskkonnaseireks on riigieelarvest otseselt suunatud 8,7 miljonit krooni, mõnevõrra väiksemas mahus finantseeritakse seiretöid teiste eelarveartiklite alt.

TÜ kõrval täidab riiklikku seireprogrammi 15 organisatsiooni.

Teadus- ja arendusosakonna juhtida on koordinatsiooniprojektid.

Elusloodus mitmekesisuse seires osaleb ülikoolist botaanika- ja ökoloogia instituut.

Rannikumere seiret veab Eesti mereinstituut.

Õhuseire, põhjavee seire, siseveekogude seire üldistava analüüsi haaratakse füüsika- ja keemiateaduskonna ning bioloogia- ja geograafiateaduskonna instituute.

Arvestades tööde rakendulikkust ja täitmise kiirust võetakse appi magistrande ja doktorante.

Ülikoolil on kavas korraldada kaks seirefoorumit - mais ja oktoobris, et saada arvamusi ja ettepanekuid strateegiliste valikute tegemiseks järgmisteks aastateks.

Juhtroll niivõrd laiahaardelises riiklikus programmis aitab ülikoolil võtta jätkuvalt võtmepositsioone keskkonnahariduse, -teaduste ja -tehnoloogia vallas.

TÄNA LEHES

Intervjuu
EV teaduspreemia laureaadi prof Jaak Järvega
LK 3

Geneetiliselt modifitseeritud hiired abistavad biomeditsiini
LK 2

Soome presidendi U. K. Kekkose külaskäigust Tartu Ülikooli 1964. aastal
LK 3

Kääriku spordibaasi hotell valmis

Kolmapäeval, 8. märtsil andis ehitaja üle TÜ ja SA Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskuse esindajatele Kääriku Spordibaasi hotelli. Külastajatele avatakse hotell homme, 11. märtsil.

AS Linnaehituse renoveeritud hotellis on 103 kohta, enamik tubasid on kahekohalised, 4-kohalisi peretubasid on 9.

Invatubasid on üks; üks tuba on kohaldatud spetsiaalselt allergikutele, samuti on hotellis üks kahekohaline sviit.

Kõigis tubades on dušikabiin, tualett, televiisor.

Alates selle aasta suvest on numbritubades ka telefoninig internetiühendus.

Hotelli maksumus koos sisustusega on ligi 10 miljonit krooni, seda rahastati viiemiljonilise sihtfinantseeringuga riigieelarvest, viie miljoniga rahastas renoveerimist ülikool.

Ehitustööd algasid 1999. aasta novembris.

Ülikooli külastas esinduslik euroametnike delegatsioon

Kolmapäeval, 8.märtsil külastas ülikooli Euroopa Komisjoni esinduslik delegatsioon, mida juhtis Euroopa Komisjoni Eestiga läbirääkimisi pidava delegatsiooni juht Nikiforos Sivenas.

Külalistele tutvustasid ülikooli arendustööd ning tehnoloogia edendamise projekte teadus- ja arendusprorektor prof Hele Everaus ning teadus-ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa.

Tuleval nädalal ilmub sisseastujate lisaleht

Järgmisel reedel, 17. märtsil ilmub Universitas Tartuensise lisaleht sisseastujatele, kus tutvustatakse õppimisvõimalusi Tartu Ülikoolis.

Lahtiste uste päevad toimuvad tänavu 20.-21. märtsini Tartus, 22. märtsil Narva ja Türi kolledžis ning 23. märtsil Pärnu Kolledžis.

Teaduskonnad ja kolledžid tutvustavad erialasid, korraldatakse kohtumisi õppejõudude ja üliõpilastega.

UUDISED

Doktoriväitekiri savimineraalide diageneesist

TÜ geoloogia instituudi teadur Kalle Kirsimäe kaitses doktoriväitekirja alam-kambriumi sinisavi savimineraalide diageneesist Balti paleobasseini põhjaosas.

Väitekiri käsitleb sinisavide diageneetilisi muutusi. Põhiliselt on vaadeldud savimineraali smektiidi muundumist illiidiks, millega kaasneb ka teiste diageneetiliste kaasmineraalide moodustumine.

Kalle Kirsimäele anti PhD kraad pinnakatte- ja rakendusgeoloogia erialal.

Intellektika reklaamib kõrgharidust

31. märtsil Tartu messikeskuses avataval haridusmessil Intellektika domineerib kõrgharidus.

Messil osalevad Tallinna suured ülikoolid, neile pakub konkurentsi rida muid kõrgkoole ja õppeasutusi, sh uus õiguskõrgkool Riiast.

TÜ teabetalituse avalikkussuhete spetsialisti Leeni Uba sõnul kujuneb TÜ väljapanek asjakohaseks ja atraktiivseks. "Teaduskonnad, muuseumid jt tulevad välja huvitavate ideede, esitluste ja võistlustega, mis peaksid huvi pakkuma eelkõige kõrgkooli astujatele, aga ka teistele messikülastajatele."

Ülikooli väljapanekud tutvustavad nii õppetegevust kui õpitavaid erialasid, õpetajakoolitust ja täiendõpet, täppisteaduste olümpiaadi ja liikumisharjutusi arvutikasutajale. Messil on elektroonsed õppevahendid, kiirlugemisprogramm, arvutuslingvistika, haldjas internetis, antiikkunsti programm jpm.

Algas udmurdikeelne loengusari

Tartu Ülikoolis algas eelmisel nädalal esimene udmurdikeelne loengusari.

Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli metoodiku Liina Sillaotsa sõnul oli esimestes loengutes kohal umbes 15 udmurdi tudengit, kes õpivad siin erinevatel erialadel.

Lektoriks on Tatjana Minnijahmetova, kes on TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule doktorant. Loengutes räägitakse udmurtide traditsioonilisest kultuurist. Lektor Minnijahmetova hinnangul tunnevad udmurdi üliõpilased kodumaale tagasi pöördudes tihti paremini eesti kultuuri ja folkloori kui enda oma. See on ka üks põhjusi, miks ta loengukursust pidama hakkas.

Loengud toimuvad kaks korda nädalas.

Maria Ulfsak

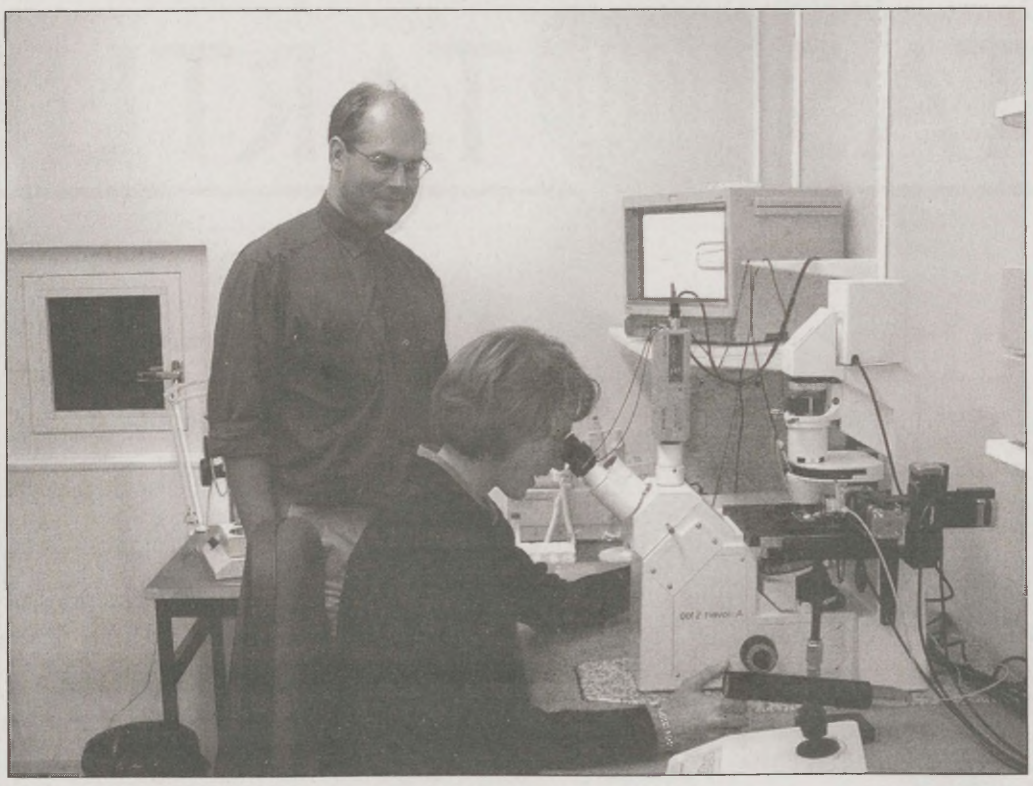
Informiin internetis

20.-25. märtsini toimub internetis Informiini - infootsingu võistluse eelvoor laiale huviliste ringile.

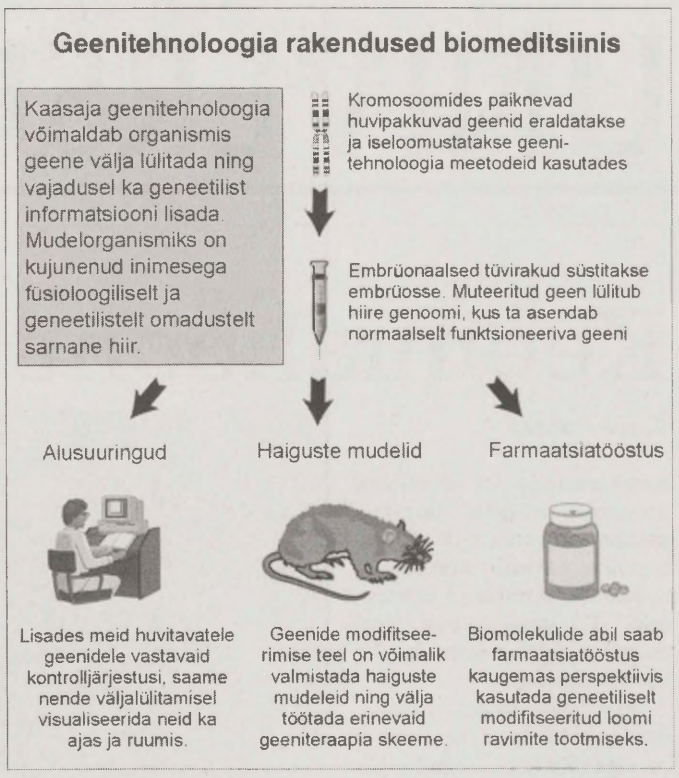
Osalema pääseb ülikooli raamatukogu koduleheküljе kaudu. Informiin pakub üksikvõistlejatele või kuni 3-liikmelistele, näiteks koolide võistkondadele võimaluse proovida oma oskusi info leidmisel. Informiini korraldab ülikooli raamatukogu.

Põhivoor on 31. märtsil ja 1. aprillil messil Intellektika. Eelvooru võitjad pääsevad põhivooru, kuhu saab registreerida ka messi esimesel päeval.

Allüksustelt oodatakse kuni 20. märtsini huvitavaid küsimusi. Messikülastajad saavad infootsingu kogemusi, võistlemis- ja kaasaelamisrõõmu.

Erizooloogia prof Alar Karis ja magistrant Kaia Talts geene välja lülitamas. SULEV KUUSE

ANNE MUST

Hiire geenid aitavad inimest ravida

Varje Sootak

Tartu Ülikoolist on võrsunud seitse teadusmahukat ehk nn *spin-off*-firmat, kus TÜ töötajad ja üliõpilased koostöös ülikooliga oma teadustulemusi rakendavad. Professorite Alar Karise ja Eero Vasara firma OÜ Visgenyx nimi tähendab elugeeni (vis – jõud, elu; y,x on kromosoomid).

Visgenyxis tegeldakse geenidiagnostikaga ning selle tarbeks geneetiliselt muudetud loomade tootmise, ravimiuuringute ja haiguste modelleerimisega.

Geneetiliselt muudetud loomi on prof Alar Karise sõnul tarvis selleks, et uurida teatud geenide ülesannet mitte kunstlikes tingimustes, st katseklaasis, vaid loomulikumas keskkonnas. "Kui ise mingeid aineid katseklaasi lisad, arvad küll, et need on vajalikud, kuid tegelikkuses ei pruugi see nii olla," selgitas Karis.

Taolised uuringud aitavad alusuuringuid, et meditsiini rakendusliku poole peale edasi minna. Abivahendid, transgeensed hiired, on väga kallid, samuti tehnoloogia. Hiiri on aga katseteks kõige kasulikum kasutada, sest nende geenid on inimese omadega väga sarnased ja nad on inimesega kaua koos elanud. Eeliseks on ka see, et hiir paljuneb kiiresti ja et tal on palju järglasi.

Ülikool toetab teaduse rakendamist

Spin-off-firma asutamine oli teaduse enda poolt peale sunnitud, et leida raha teadusega tegelemiseks. "Teadusuuringutega pidev tegelemine on kallim kui uuringute ja firma käivitamine," lausus Karis.

Äriplaani järgi loodi firma, mille produkti müügist saaks raha teadusesse tagasi paigutada. Visgenyxil on leping Saksa äripartneriga, kes ostab kolme aasta jooksul siin litsentsi alusel toodetud hiiri. Ühe modifitseeritud hiire omahind on 200 000 – 250 000 krooni.

"Kuna töötame ülikoolis, kasutame ülikooli ruume ja aparatuuri, sõlmisime ülikooliga lepingu." Lepingu kohaselt võimaldab ülikool majandus- ja õigusalast koolitust, nõustab turundusstrateegia jmt väljatöötamisel. "Samas annab firma ka töökohti ning on praktikabaasiks üliõpilastele ja kraadiõppuritele," selgitas Karis.

Alar Karist hakkasid huvitama geenide funktsiooni molekulaarsed mehhanismid 1987. aastal, mil ta asus tööle Eesti Biokeskusesse, kus tegeles inimese ja ka hiire ribosoomigeenidega. 1990ndate aastate alguses Hamburgi Ülikoolis töötamise aegu paelus teda geenide väljalülitamine ning ta sai Inglise Kuningliku Seltsi stipendiumi töötamiseks Rahvuslikus Meditsiiniinstituudis Londonis rahvusvaheliselt tuntud teadlase prof Grosveldi uurimisrühmas. Mõni aeg hiljem, kui prof Grosveld siirdus Hollandisse Rotterdami Erasmuse Ülikooli, kutsus ta Alar Karise ühe kaastöötajana kaasa.

Tee firmani

"1996. aastal pakuti temaatika jätkamise võimalust Eestis. Keerukas kõrgtehnoloogiline projekt õnnestus käivitada PHARE abil," rääkis Karis. 1998. aastast juhatab ta TÜ Tehnoloogiakeskuse geenitehnoloogia osakonda ning 1999. aastast on erizooloogia professor.

"Esimesed paar aastat kulus tehnoloogia käivitamiseks, sest teadussuund oli Eestis täiesti uus ja nõudis kaasaegset aparatuuri ning inimeste väljaõpet."

Miks geenitehnoloogia Eestis areneb?

TÜ mitmed andekad teadlased, nagu Artur Lind, Richard Villems jt suutsid juba nõukogude ajal Moskvast ressursse välja kaubelda. Rahasüstid võimaldasid 80ndate lõpus osta molekulaarbioloogia arendamiseks kõike, mis selleks maailmas olemas oli.

"Tartus oli huvilisi ja neid õnnestus juba tol ajal välismaale täiendama saata. Nii tuli ka prof Andres Metspalul, Mart Ustavil jt kogemusi, mis võrreldes teiste teadussuundadega geenitehnoloogiale teatava eelise andis," selgitas Karis. Kõige olulisem oli aga see, et need teadlased Eestisse tagasi tulid ja siin oma uurimisrühmad lõid. EV taastamise ajaks oli neil teistest juba teatav edumaa.

Kuidas tekib modifitseeritud hiir?

Inimesel arvatakse olevat umbes 140 000 geeni. "Meie tegeleme GATA perekonna geenidega, mille funktsioon avaldub kesknärvisüsteemi, vereloome, neeru jm arengus," selgitas Karis. "Tahame uurida, mis juhtub siis, kui geeni funktsiooni välja lülitame. Selleks on vaja geen kätte saada, eraldada ja modifitseeritud konstruktid vastavatesse rakkudesse viia, kus soovitud modifikatsioon lülitub genoomi." Muudetud genoomiga rakud viiakse varajasse embrüosse, et sünniksid mutatsiooniga hiired.

Ühe sellise hiire kasvatamine võtab aega 1,5-2 aastat.

Praktiline väljund

Paljud geenid on seotud teatud haigustega. Seetõttu ongi nn haiguste mudelid hiirtel väga olulised just biomeditsiinis, samuti farmaatsiatööstuses.

Kui inimese kogu geenide järjestus on teada, algab postgenoomne ajastu, kus hakatakse uurima nende geenide funktsioone. "Me vaatleme ikkagi seda, mis on meile eelkõige vajalik, seega just neid geene, mis on oluliste haiguste tekitajad," selgitas Karis. Et seda paremini uurida, ongi niisuguseid mudelloomi tarvis.

Kuna paljud samad geenid on ka inimesel olemas, saadakse hiire puhul suur osa vastuseid kätte. Enamik haigusi on võimalik modelleerida.

Geen nagu lego-klots

Olev Kahre
TÜ Tehnoloogiakeskuse tehnoloogiaspetsialist

Geneetilisi manipulatsioone võib võrrelda lego-klotsidega. Uuritava geeni võtame nagu lego-klotsi välja nn genoomsest DNA-raamatukogust, kus on esindatud organismi kogu genoom. Kõik see toimub katseklaasis.

Väljavõetud geeniga viiakse läbi geneetilisi manipulatsioone ehk DNA tasemel info lisamist ja muutmist.

See omakorda võimaldab hiljem kontrollida ja uurida geenide funktsiooni ajas ja ruumis - meie poolt valitud organismi arengu staadiumis ja erinevates organites (näit neerus, kõrvas jm).

Sellised manipulatsioonid võimaldavad geeni väljalülitamist ehk kaotamist organismis.

Neid muudetud geenidega loomi on võimalik kasutada alusuuringuteks ning inimeste haiguste modelleerimisel.

KÜSIMUS

Milline on TÜ geenitehnoloogia alane tegevus maailma saavutuste taustal?

Toivo Maimets
TÜ rakubioloogia professor

Ei ole kahtlust, et transgeensete organismide alased saavutused tõstavad oluliselt Tartu Ülikooli ja ka Eesti riigi mainet teiste riikide teadlaste seas. Nad pööravad ka välismaiste investorite huvi selle jonnaka riigi poole, kes mitmesuguste asjaolude kiuste ikka veel suudab ülal pidada kõrgetasemelist teadust ning selle tulemusi rakendada.

Põhjusi kvalitatiivselt uue tähelepanu tekkimiseks on mitu.

Esiteks näitab fakt ise, et TÜs suudetakse töötada taolise väga kaasaegse tehnoloogiaga, et tegu on väga kvalifitseeritud inimestega, kes on suutnud luua ka oma tööks vajaliku infrastruktuuri. Järelikult tasub neid inimesi tõsiselt võtta.

Teiseks, samal ajal kui kogu maailmas püütakse eksperimente katseloomadel vähendada ning näiteks katsehiirte läbimüük väheneb, on turg transgeensete hiirte jaoks kasvamas.

Veidi lihtsustatult võiks öelda, et kui uued rakukultuuride meetodid lubavad paljude teadus- ja tehnoloogiaprobleemide lahendamisel hakkama saada endisega võrreldes vähema katseloomade kiusamisega, siis transgeensete loomade peal tehtav lubab uurida paljusid haigusi ja nende efektiivseid raviviise ilma vajaduseta eksperimenteerida patsientidega. Seetõttu ei vaja uue tehnoloogia eelised ravimifirmades ja meditsiiniringkondades enam pikka ärarääkimist.

Kuidas ülikooli teadus ennast müüb?

Marika Mikelsaar
TÜ meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professor

Arvan, et ülikooli teadus müüb ennast päris hästi. Näiteks meil Biomeedikumis on palju välisgrante.

Arstiteaduskonna mikrobioloogia instituudis on poole miljoni eest koostöölepinguid, mis annavad teadusetegemise võimaluse ka noortele ja kindlustavad konverentsidele saadetavate tööde hea metoodilise taseme.

Palju oleneb ju rahalistest võimalustest korraliku metoodika käigushoidmiseks ja sellestki, et tehnilisel personalil oleks tööd ning leiba.

Need pole sellised tellimustööd, kus teed midagi teiste jaoks, vaid on meie enda probleemide laiendused ja jätkud.

Toon selle kohta ühe näite. Olime juba aastaid laste mikrofloora kujunemist uurinud, kui meie poole pöördusid kolleegid Rootsist Linköpingi Ülikoolist, kes olid saanud suure granti.

Nemad võtsid meid praegu juba viiendat aastat kestvasse projekti, kus uuritakse allergiliste ja mitteallergiliste eesti ja rootsi laste mikrofloorat meie instituudis nende vahenditega. Meil on ühiseid publikatsioone, kaitstakse doktoriväitekirju.

Ega mikrobioloogias ja meditsiinis pole lihtne leida täiesti uusi nähtusi. Oma uurimustega saab lisada üleüldisele teadusvaramule pisikese eesti kivikese. Siis ülejäänud maailma meedikud kontrollivad tulemuse õigsust ja lisavad jälle omalt poolt midagi uut.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Teised Eesti tudengite väitlusmeistrivõistlused

Heiko Pääbo
Tartu üliõpilaste väitlusklubi president

5. märtsil Raplas toimunud Eesti väitlusmeistrivõistluste finaalis olid TÜ tudengid edukad.

Finaali sai kaks TÜ võistkonda: III ja II kursuse avaliku halduse tudengid Enn Metsar ning Kristi Hakkaja ning I kursuse usuteaduskonna tudeng Liina Naaber ja I kursuse psühholoogiatudeng Merlin Kanter.

Väideldi teemal "Valitsus usub kodaniku vastutusse liikluses", millest valitsus (Naaber-Kanter) pakkus välja eelnõu laste turvatoolide tõhusamaks autos kasutamiseks.

Opositsioon (Metsar-Hakkaja) kiitis idee heaks, kuid leidis, et valitsuse pakutud meetodid pole kuigi tulemuslikud.

Valitsuse eelnõu peale ei jäänud ning 4:3 võitis opositsioon: Enn Metsar ja Kristi Hakkaja.

Individuaalarvestuses selgitati ka viis paremat kõnelejat. 4. ja 5. kohta jagasid Enn Metsar (TÜ avalik haldus III) ja Henri Enniste (TÜ majandus I), 3. koha saavutas Nele Ruubel (TÜ avalik haldus II), 2. koha saavutas Käsper Kivisoo (TÜ avalik haldus II) ja 1. kohale tuli Andreas Kaju (EBS).

II Eesti tudengite väitlusmeistrivõistlused korraldas Eesti Väitlusseltsi raames TÜ üliõpilaste väitlusklubi, mida toetas Maanteeamet.

Soome president Urho Kaleva Kekkonen TRÜ tekliga, vasakult esimene toonane rektor Feodor Klement.

Soome president Kekkonen Tartus

Kaljo Villako
TÜ emeriitprofessor

Soome Vabariigi president Urho Kaleva Kekkonen külastas 1964. aasta 12. märtsil Tartut ja pidas TÜ aulas eestikeelse kõne.

Üldsus sai teada, et president Kekkose auks toimub aulas pidulik koosolek ja üliõpilastele ning õppejõududele jagati sellele pääsmeid. Minulegi anti üks, kuigi olin valitseva võimu silmis musta minevikuga - kandnud pool aastat saksa mundrit ja olnud 1945-1946 trellide taga.

Soome presidenti tahtis näha suur hulk tartlasi. Peahoone esine oli rahvast täis. Ootajaid jätkus ka tänavatele, kust külaline pidi saabuma. Inimeste seas liikusid mehed, kellel seljas uued ja kindlasti samas käitises valmistatud ühesugused riided. Need olid NLi teistest piirkondadest Tartu KGBle abiks saadetud julgeolekutöötajad. Aula uksel kontrollis sissepääsulubasid õigusteaduskonna noor õppejõud, kellest teadsin, et ta töötab KBGs.

Kõne heas eesti keeles

Koosoleku olen mälus taastanud ajalehtedes trükitu põhjal. Mäletan ainult, kuidas Kekkosele kingiti üliõpilaste vormimüts ja kuidas ta selle pähe pani. Suure üllatuse valmistas külalise kõne. Selle esimesele lausele: "Kuigi ma oskan eesti keelt halvemini kui soome keelt, kõnelen ma siiski eesti keeles," reageeriti väga tugeva aplausiga. Esinemine jätkus heas eesti keeles lõpuni.

Aulas peetud kõne nõukogude võimule ei meeldinud. Sellest avaldasid kõik lehed tähttähelt kokkulangeva üldsõnalise kokkuvõtte.

Olin aulas peetud kõnest vaimustatud. Tundsin selles hõimuaatest kantud südamlikkust. Kekkonen kõneles ju eesti üliõpilastele, tema jutt oli siiras ja ta ütles rohkem kui tavaline viisakus nõuab. Mõned kummardused nõukogude võimu suunas jäid olulise sisu varju.

Minu arvates iseloomustab Kekkose kõnet üks sõna, mida ta kasutas ja see on - eestlus. Niisugune sõna nõukogulikus kõnepruugis täiesti puudus ja sellega peaks kõigile arusaadav olema, miks mulle sõnavõtt meeldis ning miks valitseva võimu esindajad sellega päris rahul ei olnud.

Algas Soome koostöö Eestiga

U. K. Kekkose Tartus käimisel, nagu hiljuti Eeva Niinivaara ja Ilmar Talve mälestusi lugedes teada sain, oli Eestile oluline järelmäng. Pärast naasmist kutsus president enda juurde need, kes olid Eestist rohkem huvitatud ja suhtlesid pagulastega. Ta palus eksiilis elavate eestlaste ja nende organisatsioonidega kontaktid lõpetada ja hakata koostööd tegema kodueestlastega.

Meie taasiseseisvumine kulges radu pidi, mida vist küll keegi ei osanud ette arvata ja Kekkose kolmepäevane Eestis viibimine seda kindlasti ei takistanud.

Meie elu edendavalt mõjus aga see, et vastavalt sama mehe soovidele algas 1965. aastal Tallinna ja Helsingi vahel regulaarne laevaliiklus ja Eesti ning Soome teadlaste vahel hakkas arenema koostöö.

Arvan, et kõik see paotas meie jaoks natuke raudset eesriiet ja et Soome Vabariigi presidendi U. K. Kekkose Tartus käik oli Eestile kasulik.

Prof Jaak Järv osaleb vaid teadusprojektides, mille põhiidee autoriks on ta ise. KULDAR PILD

Eesti teadus müüb end ideede kaudu

Krõõt Nõges

Sageli on Eestis ainus võimalus teha rahvusvahelisel tasemel teadust, viies tehniliselt keerukaid eksperimente läbi mujal, leiab bioorgaanilise keemia prof Jaak Järv.

JAAK JÄRV (SÜND 1948)

1972 lõpetas TÜ füüsika-keemiateaduskonna *cum laude*
1976 TÜ keemiakandidaat
1990 Moskva Ülikooli keemiadoktor
1991 bioorgaanilise keemia professor
1991 Kuopio Ülikooli audoktor
1991 Euroopa Neurokeemia Seltsi tegevliige
1997 Uppsala Ülikooli audoktor
1997 Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik, alates 1999 ETA Bioloogia, Geoloogia ja Keemia osakonna juhataja
1999 EV teaduspreemia laureaat keemia- ja molekulaarbioloogia alal tööde tsükli "Bioaktiivsete ainete toimemehhanismi ja spetsiifilisuse kvantitatiivse analüüsi meetodite arendamine ja rakendused" eest

Mida Te täpsemalt uurite?

Minu huvialaks on bioorgaaniline keemia. See uurib elusloodusest pärit aineid, aga seda looduses mitteesinevate reaktsioonide ja ainete abil.

Uurimisobjektiks on looduslikud valgud: ensüümid ja retseptorid.

Eesmärgiks on mõista, kuidas nende valkudega seostuvad ja reageerivad teised ained, milline on nende protsesside molekulaarne mehhanism.

Samuti milline on sõltuvus reageerivate molekulide struktuuri ja nende aktiivsuse vahel, kuidas ensüüm või retseptorvalk tunneb ära nendega hästi reageerivad ained, miks valitakse reaktsiooniks just see lähteaine (substraat) või miks just mingi teine aine (inhibiitor) pidurdab reaktsiooni kõige efektiivsemalt.

Molekulide tasemel toimuvat valikut nimetatakse molekulaarseks "äratundmiseks".

See nähtus esineb väga laialt näiteks rakkudevahelises kommunikatsioonis: üks rakk tekitab teatud aine, teine tunneb selle ära ja käitub siis vastavalt saadud signaalile.

Sama nähtusega on tegemist, kui viirus tunneb ära oma ründe eesmärgiks oleva raku. Kui viirus rakus paljuneb ja tekitab pahandust, siis raku kaitsemehhanismid tunnevad viiruse ära ja hävitavad selle.

Miks on see oluline?

Kui on teada aine struktuur ja tema võime olla "ära tuntud", on võimalik ennustada uusi efektiivseid bioaktiivseid aineid. Selline ennustamine on üpris kasulik tegevus. Kui on hea teooria, siis võiks ju kõikide ainete reaktsioonid ette ennustada. Ei oleks enam vaja katseid teha, aparatuuri ega reaktiive nõutada. Ja uute ainete konstrueerimine oleks väga lihtne

Kuidas see keemiaga seondub?

Molekulaarne "äratundmine" põhineb molekulide ja nende osade vaheliste toimete kokkumängul ja on puhas keemia. Kahe molekuli kokkupuutel tekkiv moodustis peab olema stabiilne ja teatud ajaks kokku ka jääma. Näiteks on ühes molekulis pluss- ja teises miinuslaeng. Kui need erinimelised laengud ruumiliselt kokku satuvad ja ka molekulide ülejäänud osad teineteisega sobivad, siis on tekkiv kompleks püsiv. Selle kirjeldamine ja uurimine on võimalik keemia uurimismeetodeid kasutades.

Missuguse uurimisteema eest saite valitsuse teaduspreemia?

Selle teaduspreemia aluseks on viimase nelja-viie aasta tööd. Neis leidsid käsitlemist nii proteiinkinaaside spetsiifilisus ja katalüüsi mehhanism, aga ka retseptorvalkude alaste uuringute tulemused.

Milline on selle valdkonna tulevik?

Geenid määravad ära raku ehituse, ehk siis selle, kuidas maja välja näeb. Et aga majas mugavalt elada, on vaja häälestada liftid, lasta torudesse vesi jne. Rakus on sellise lõppviimistluse ja pideva korrashoiu tegijateks ensüümid, mis modifitseerivad ja korrastavad süsteemi vastavalt vajadustele.

Kui praegu on väga kuum teema geeni uurimine, siis järgmiseks tippteemaks kujuneb tõenäoliselt see, mis toimub pärast geeni töö lõppu.

Näiteks, kuidas geeni järgi sünteesitud valku edasi töödelda, et anda talle vajalikud omadused.

Selleks võib valgumolekuli mõõdukalt modifitseerida, muuta tema keemilist ehitust fosfaatrühmade lisamisega. Seda reaktsiooni teevad meie uuritavad ensüümid – proteiinkinaasid.

Kuidas on võimalik Tartus teha maailmatasemel teadust?

Üks võimalusi on teha tehniliselt keerukaid eksperimente mujal. Seda nimetatakse teaduslikuks koostööks, mis võib toimuda erinevatel põhimõtetel. Võib lihtsalt töötada mõnes edukas laboris, olla hästi makstud ja saada väljapaistva artikli kaasautoriks. Paraku lõpeb niisugune koostöö sellest laborist lahkumise hetkel.

Mina pole osalenud üheski projektis, mille põhiideed ei oleks pärit minult. See on taganud partnerite võrdse osaluse. Kui minul on idee ja kolleegil sobiv tehnika, siis koostöö sujub ja areneb. Ka pole ma olnud kaasautor üheski artiklis, mis poleks nii idee poolest kui ka teostuselt olnud seotud minu tegevusega.

Eestis puuduvad ülikoolidel vahendid kaasaegsete aparaatide muretsemiseks. Seega tuleb jätkuvalt müüa ennast ideede kaudu. See on sageli ainus võimalus Eestis ka rahvusvahelisel tasemel teadust teha.

Kas see on nn vaesemate väikeriikide üldine trend?

Teaduse finantseerimiselt on Eesti võrreldav arenguriikidega. Kuid neil pole enamasti meiesarnast hariduslikku tagapõhja, traditsiooni. Põhjusi on mitu. Kahtlemata on oluline, et TÜ on olnud läbi aegade tunnustatud akadeemiline keskus. Siin on kohtunud ida ja lääne uudsed ideed, on koostööd teinud mitmed edumeelsed teadlased. See on mõjunud viljastavalt teaduskeskkonnale ja see mõju kandub ka tänapäeva.

Kas lähitulevik laseb sellel mõjul edasi kesta, sõltub teaduspoliitilistest ja teaduse ning kõrghariduse majanduslikku seisu määravatest otsustest.

UUDISED

Soome Vabariigi kingitus raamatukogule

Teisipäeval, 7. märtsil avati TÜ Raamatukogu õppelugemissaalis soome loodusplakati näitus "Beautiful Finland". Soome Suursaatkond kinkis raamatukogule valiku CD-plaate soome klassikalise- ja rahvamuusika paremikust.

Raamatukogu muusikakeskuse vanemraamatukoguhoidja Svea Pärsimägi sõnul on kingitus toredaks täienduseks ligi 4500le CD-kogule, kuna just soome muusika valik on seni olnud napp.

Kingituseks jääb ka eksponeeritav loodusplakati näitus. "Tahaksin väga, et eestlaste silmad avaneksid selle näituse kaudu oma maa ilule," sõnas saatkonna kultuuri- ja pressiesindaja Eva Lille. "Tihtipeale me ei märka ümbritseva ilu enne, kui see on püütud plakatile. Seal on see ilu eksponeeritud erilise nurga alt."

Kammerkoori Cantinovum kontsert

Laupäeval, 11. märtsil kl 20 esineb TÜ aulas Jyväskylä kammerkoor Cantinovum. Kontserdi esimeses pooles esitatakse vaimulikku koorimuusikat, ka Cyrillus Kreegi heliloomingut. Teine pool koosneb ilmalikust muusikast, autoriteks kaasaegsed soome heliloojad.

Cantinovumi repertuaar on väga mitmekesine, ulatudes *a capella*'st orkestriteosteni, renessansist kaasaegse muusikani. Cantinovum on esmaesitanud ka mitmeid soome kooriteoseid.

Koori juhatab ungari päritolu diplomeeritud dirigent Rita Varonen. Ta on saanud Soome Kultuurkapitalilt Harald Andersén preemia soome koorimuusika arendamise eest.

Piletid maksavad 25 ja 15 krooni.

Tartu Ülikooli Spordiklubi võttis üle Tartu Delta

2. märtsil kirjutasid Spordiklubi Tartu poolt Jaak Kiiker ja Ülikooli Spordiklubi poolt Meelis Jukk alla korvpallimeeskonna Tartu Delta üleandmise lepingule.

Ülikooli Spordiklubile lähevad lepingu alusel üle korvpalliklubi majandamine, juhtimine ning võistkonna mängu- ja treeningkava korraldamise õigused.

Samuti loovutati Ülikooli Spordiklubile sponsorlepingute koopiad.

"Tunnustan Spordiklubi Tartu juhatuse esimehe Jaak Kiikeri tegevust korvpalliklubi Tartu Delta ülestöötamisel, Ülikooli Spordiklubi sai hea tervise juures oleva meeskonna," ütles MTÜ Ülikooli Spordiklubi juhatuse esimees Meelis Jukk.

Vastavalt lepingule võtab Ülikooli Spordiklubi meeskonna mängijad ning treenerid stipendiaadiks ning kohustub tasuma neile ka käesoleva aasta veebruarikuus välja maksmata stipendiumid vastavalt rahalistele laekumistele.

Lepingu allakirjutamise juures ülikooli esindajana viibinud TÜ haldusdirektor Riho Illaku kinnitusel ei tee Tartu Ülikool võistkonna ülalpidamiseks ühtegi kulutust teaduse ja hariduse finantseerimiseks mõeldud summadest.

"Ülikooli ülesandeks on luua meeskonnale võimalikult head treeningutingimused," ütles Illak.

STIPENDIUM

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) stipendiumid

ÜEKN avab konkursi kuni 25le 1000-dollarilisele stipendiumile õppimiseks Eestis asuvates kõrgkoolides 2000/2001. õppeaastal. Konkursist võivad osa võtta eesti noored kogu maailmast.

Stipendium on ühekordne ja üheks aastaks ning makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat õpinguid jätkab. Konkursist ei saa osa võtta need, kes on varem saanud ÜEKNi või ÜEKN/Lane-Lahesalu stipendiumi.

ÜEKNi stipendiumi eesmärk on toetada eesti noori hariduse omandamisel. Kuna ÜEKN soovib aidata EV ülesehitustööd haritud noorte kaudu, siis on stipendiumisaajatel moraalne kohustus rakendada omandatud teadmisi Eesti Vabariigi huvides.

Avalduse saab kas allpool antud aadressil, faksi kaudu numbril 301-869-0519 või e-posti aadressil mkari@erols.com.

Blankette saadetakse lennuposti või faksiga 1. maini. E-postiga sooviavaldusi ei saadeta. Täidetud avaldused tuleb tagastada ainult lennupostiga, mis kannab 15. mai või varasemat postitemplit. Hilisemaid ei hinnata! ÜEKN teeb lõplikud otsused 1. augustiks. Stipendiumi väljamaksmiseks on vaja saada stipendiaadilt tõend, et ta on kõrgkooli vastu võetud või jätkab õpinguid. Komisjon ei tagasta talle saadetud dokumente.

Sooviavaldused saata lennupostiga, mis kannab hiljemalt 15. mai postitemplit järgneval aadressil: Estonian World Council, Inc. P.O.Box 2205 Gaithersburg MD 20886-2205 U.S.A.

Taotlusvorme saab ka Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusest (TÜ Raamatukogu ruum 325 E-N 13-16). Taotlusvormid on ainult paberkandjal!

Ettekandekoosolek

Urho Kaleva Kekkonen 100

36 aastat president Kekkoneni külaskäigust Tartu Ülikooli

12. märtsil 2000
kell 11.00 TÜ Ajaloo Muuseumis näituse avamine

kell 12.15 Tartu Ülikooli aulas Ettekanded, kommentaarid, meenutused
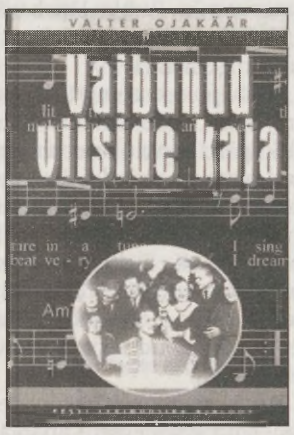
Prof emer Kaljo Villako,
dots Heikki Roiko-Jokela, Helena Sepp,
Ain Kaalep, Eero Saarenheimo,
Rutt Hinrikus, Juhani Salokannel

SUOMEN VIRON-INSTITUUTTI • SOOME INSTITUUT • FINNISH INSTITUTE IN ESTONIA

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Valter Ojakäär "VAIBUNUD VIISIDE KAJA. EESTI LEVIMUUSIKA AJALOOST 1"

Iga aastakümme on toonud kaasa midagi uut, samas on aja katkematus voolus mõndagi aastate koorma alla mattunud - mida kaugemas minevikus, seda enam. Ajalookirjutajate asi on hoolitseda, et minevikupärandi kaalukam osa ei kaoks jäljetult.

Eesti levimuusika ajalugu käsitlevaid raamatuid või käsikirju võib loetleda ühe käe sõrmedel. Käesolevas teoses ei ole autoril olnud kavatsust ega lootustki kirjutada ajalugu, mis hõlmaks kogu eesti levimuusika arenguloo tänase päevani. Olles sellele kuus aastakümmet vahetult kaasa elanud, esialgu raadio ja heliplaatide kaudu, enamasti aga tegevmuusikuna, tugineb Valter Ojakäär paljuski oma mälestustele, vanematelt kolleegidelt kuuldule ja aastatega kogutud koduarhiivile.

Lootuses, et kunagi kirjutatakse põhjapanev eesti muusika ajalugu, milles leiab oma koha ka levimuusika, tasub kindlasti lugeda ka käesolevat raamatut, millest võiksid tulevased uurijad ammutada ainet ja ideid.

KUHU SAATA TEATEID?

Lühiteateid ning väitekirjade infot nii ajalehte kui nädala eelinfosse saab edastada e-posti aadressil leane@ut.ee ja telefonil 375 683.

TÜ teabetalitus

ACTA DIURNA

14. märtsil kell 13 TÜ aulas **emakeele päev** ja vabariikliku koolinoorte emakeeleolümpiaadi võitjate autasustamine. Esinevad filosoofiateaduskonna dekaan Birute Klaas, prof Mati Erelt, kirjanik Hando Runnel. Kokkuvõtte olümpiaadist teeb komisjoni esimees dots Reet Kasik.
Info: Leelo Padari, tel 375 224.

TEATED

15. märtsil toimub psühholoogia osakonnas (Tiigi 78) **magistrantide posterkonverents.**
Kell 12.30 pannakse välja posterid; kell 13 toimub arutelu ja esitatakse küsimusi.

Teadusmagistrandid (aud 118)

Aave Hannus. Motoorsete programmide areng.
Evelyn Kiive. Lapseea hüperaktiivse käitumise seos trombotsüütide monoamiinoksüdaasi (trbc MAO) aktiivsusega.
Ahto Külvet. Mitte-eestlaste akkulturatsioonistrateegiad Eestis.
Karmen Linnamägi. Eesti kultuuri uurimine kultuuridimensioonide ja sotsiaalsete suhete põhivormide lõikes.
Anne Must. Isiksuseomaduste geneetilised korrelaadid.
Aire Nõlvak. Sotsiaalne kompetentsus: emotsioonide ja isiksuse taju.
Jeannine Richards. Men's ideas about role change in Estonia and Great Britain.
Hillar Saul. Loogilise valiidsuse mõistmise areng süllogismiülesannete lahendamisel.
Annika Tina. Sotsiaalne toetus ja vanemlikud seotuse stiilid: seosed ja mõjutused
Kaisa Aardevälja. Emotsioonide hindamise ja isiksuse vahelised seosed.
Christopher Cooper. Aggression indexes and driver profiles.
Keit Kaadu. Visuaalsete eristuslävede sõltuvus stiimulite asukohast nägemisväljas.
Kati Koido. Individualism ja selle mõõtmine.
Hillar Matto. Eneseseelgus: kultuuridevaheline võrdlus.
Kaili Palts. Sclerosis multiplexi mõju kognitiivsetele protsessidele ja isiksuseomadustele.
Helle Pullmann. The Rosenberg Self-Esteem Scale: Its Dimensionality, Stability and Personality Correlates in Estonian.
Kristina Seepter. Psühhodiagnostilise testikomplekti väljatöötamine kaadrivalikuks Eesti kaitseväes.

Rakendusmagistrandid (aud 127)

Lemme Haldre. Grupitöö metoodika väljatöötamine Kaagvere Erikooli tüdrukutega.
Kadri Järv. Laste tavateooriad. Eelkooliealiste ja algklasside laste tavaarusaamad ainest ja õpetava eksperimendi mõju.
Margit Koolmeister. 3- ja 7-aastaste laste arusaamad aine ehitusega seotud mõistetest (lahustumise näitel).
Signe Laipaik. Sõltuvushäire ja selle mõju psühholoogilisele funktsioneerimisele.
Mairi Männamaa. 6-7 aastaste laste hindamine Kaufman ABC testipatarei järgi.
Evi Mõttus. I klassi laste visuaalruumiliste ja verbaalsete võimete uurimine.
Liina Sema. Kognitiivsed probleemid Sclerosis Multiplexiga inimestel.
Kaie Jõeveer. Modifitseeritud Stroopi testi kasutamine tähelepanu uurimisel.
Hele Kanter. Eelteadmiste ja tavamõistete mõju teaduslike mõistete omandamisele astronoomiaalaste mõistete õpetamise näitel.
Tiina Kompus. Vägivaldse käitumise psühholoogiline analüüs.
Tea Raist. Achenbachi metoodika rakendamine Eesti tavakoolides.

Teemade kokkuvõtetega saab tutvuda psühholoogia osakonnas Tiigi 78 ruumis 335.
Info tel 375 902

LOENG

13. märtsil kell 16.15 Narva kolledžis (Narva, Kerese 14) **prof Ago Künnapi akadeemiline loeng "Kes me oleme, kust me tuleme?".** Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

14. märtsil toimub eesti keele päev Narva kolledžis. Kell 8.15 **Ida-Viru maavanema Rein Aidma ettekanne "Ida-Virumaa tulevik".**
Kell 12.15 Eesti Päevalehe ajakirjaniku **Rein Siku ettekanne "Eesti ajakirjandus ja Narva".**
Info: Eve Praks, tel 235 60 608

15. märtsil kell 12 esineb Economicumis (Narva mnt 4) aud B306 **loengusarja "Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest tegevpoliitiku (-juhi) silmade läbi"** raames **keskkonnaminister Heiki Kranich**. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

15. märtsil kell 16 toimub Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis **professorite klubi koosolek**. Klubi külaliseks on pr Ingrid Rüütel. Teema: Matemaatika muusikas.

15. märtsil kell 16 Lossi tn 3-406 **Õpetatud Eesti Seltsi 1170. ettekandekoosolek**. Ettekanne: **Egle Tamm "Eesti kirikuarhitektuurist 20. sajandil"**. Info: Leelo Padari, tel 375 224.

VÄITEKIRI

14. märtsil kell 14 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Anna Verschik doktoritööd "Estonian Yiddish and Its Contacts with Coterritorial Languages".** Juhendaja prof Tapani Harviainen (Helsingi Ülikool). Oponendid prof Neil Jacobs (Ohio State University, USA) ja dr Kristiina Ross (Eesti Keele Instituut, teadusdirektor). Info: Tiia Margus, tel 375 221.

14. märtsil kell 15.45 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Katrin Uind magistritööd "Kihnu murraku sõnavara".** Juhendaja dots Ellen Niit. Oponent dots Karl Pajusalu. Info: Tiia Margus, tel. 375 221.

14. märtsil kell 16 kaitseb Liivi tn 2-208 **Merle Kurvits magistritööd "Normaalne Gaussi pöördjaotus"**. Juhendaja prof Tõnu Kollo. Oponent emeriitprof Ene-Margit Tiit. Info: Leiki Loone, 375 863.

KONTSERT

Reedel, 17. märtsil TÜ Ajaloo Muuseumis kell 18 toimub kontsertsarja "Toomkontserdid" raames kontsert **"Taevaliku hierarhia sümfoonia"**. Bingeni Püha Hildegardi laule laulab Agnethe Christensen (Taani). Piletid: 50/30. Kontsertsari toetab Tartu Toomkiriku varemete konserveerimist.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "21. sajandi ülikool". TÜ Vilistlaskogu joonistusvõistluse parimad tööd (avatud veebruari lõpuni).
Alates 1. märtsist näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad...".
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
EÜS Veljesto – 80 avatud 31. märtsini.
Eesti Raamatu Aastale pühendatud näituse Eestikeelne muinasjuturaamat avamine 16. märtsil.
Kataloogisaalis:
Näituse Jaak Visnapi maal ja graafika, läbivaks motiiviks tuvi. Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Õppelugemissaali fuajees:
Maris Palgi (TÜ maaliosakond, IV kursus) "Der Schlafende Junge" ("Magav poiss"). Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Lugemissaalide fuajeedes:
Soome looduspLakat "Beautiful Finland" – avatud 7. märtsist 16. aprillini
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.

Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" – avatud 31. märtsini
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Lõvikuningas". R, L, P kl 14.

"Mees kui orkaan" (The Hurricane). USA 1999. Filmi aluseks on Carteri autobiograafia. Kl 17.30, 20

"Ajakoridorid: Külalised 2" (Couloirs du temps: les visiteurs 2). Prantsuse 1998. Seikluskomöödia. Kl 15.30, 22.30

Alates esmaspäevast, 13. märtsist:

"Ajakoridorid: Külalised 2" (Couloirs du temps: les visiteurs 2). Prantsuse 1998. Seikluskomöödia. Kl 13.30

"Õnn" (Happiness). USA 1998. Must komöödia. Kl 15.30, 20.15

"Mees kui orkaan" (The Hurricane). USA 1999. Filmi aluseks on Carteri autobiograafia. Kl 17.45, 22.30

Rahvastikuministri büroo kuulutab välja konkursi

rahvastiku-alastele rakendusuuringutele

2000. aastal on eelistatud teemad:
sündimust mõjutavad tegurid
riigi poliitikate mõju rahvastiku arengule (näiteks pensionireform ja perepoliitikad, tööturg, sooline võrdsus)
Eesti maakondlik rahvastiku prognoos aastani 2035
rahvuslikud erinevused rahvastikukäitumuses
regionaalsed muutused rahvastikus (eelkõige tööalane pendelränne, ränne)

Komisjon ei välista ka teistel teemadel esitatud projektide finantseerimist. Projekti kestuse ajaks võib olla kuni 12 kuud. Vormikohased taotlused tuleb esitada rahvastikuministri büroosse hiljemalt 3. aprillil 2000 kell 14.

Täpsem teave ja taotluste vormid www.riik.ee/rahvastik/ või rahvastikuministri büroost Lossi pats 1a, Tallinn. Info: Aasa Kivistik tel 63 16 709, aasak@wp.rk.ee

TARTU LASTETEATRIS

L 11. märts kell 17 "Päkapikk on päkapikk" viimast korda
Päkapikutarkust jagatakse "Suure Päkapikuraamatu" ainetel. Etenduse kestus on 45 minutit.

P 12. märts kell 12 G. Jankowiak "Jesperi õnn"
Etendus on lastele, kes teavad juba, palju on neli lahutada seitse ja ei tea veel, kuidas armastus käib, st 8-12 eluaastani. Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 minutit.

K 15. märts kell 18 Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) "Kesk aegade viirastust luuletaja"
Anne Maasiku lavastus Marie Heibergi loomingu ja kirjade põhjal. Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

L 18. märts kell 17 ESIETENDUS K. Fr. Waechter "Amlet"
Näitemäng ühes vaatuses. Tuntud hamletilugu vaadeldakse printsi sõprade - Kasperi ja Mängukaru silme läbi. Soovitav alates 14 eluaastast. Etenduse kestus on 1 tund ja 30 minutit.

P 19. märts kell 12 ESIETENDUS K. Fr. Waechter "Amlet"

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA iasteeine McDonaldsis!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

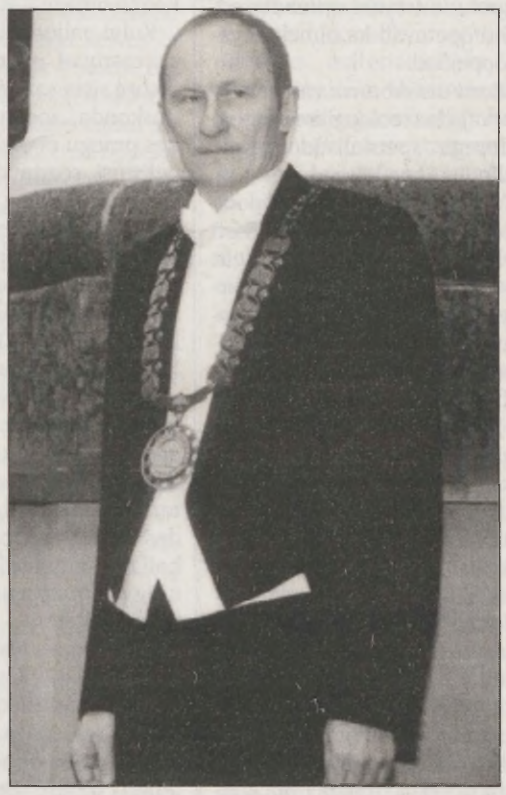
Sisseastujate Leht

17. MÄRTS 2000 TASUTA

Hea Tartu Ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. Eesti ainukese universitas'ena saame anda võimalikult mitmekesist haridust, niisugust, millega saab hakkama praegu ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi. Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame meile tublit täiendust. Tere tulemast!

Tartu Ülikooli rektor professor Jaak Aaviksoo

Kuidas saada tudengiks

Üliõpilaseks võetakse vastu riigieksamite ja sisseastumiseksamite hinnete põhjal. Tartu Ülikool aktsepteerib konkursil ka varasematel aastatel sooritatud riigieksameid.

Üliõpilaskandidaat võib anda avaldused kahele erialale kandideerimiseks.

Igal erialal konkureerimiseks peab olema sooritatud kirjand riigieksamina ja võõrkeele riigieksam (inglise, saksa või prantsuse keel). Ülejäänud riigieksameid arvestatakse vastavalt erialade spetsiifikale teaduskondade valikul.

Usu-, filosoofia-, kehakultuuri- ja sotsiaalteaduskond ning Pärnu ja Narva kolledz korraldavad lisaks riigieksamitele sisseastumiseksami õpetatava erialaga seotud valdkonnas.

Sotsiaalteaduskonda astujad sooritavad sisseastumiseks akadeemilise testi ja erialakatse.

Sisseastumiseksamid

Sisseastumiseksamid toimuvad 5.-12. juulini. Eksamite plaan on väljas ülikooli peahoone fuajees ning interneti aadressil http://www.ut.ee hiljemalt 26. juunil.

Sisseastumiseksamite aluseks on ülikooli poolt sisseastujatele väljaantavas teatmikus avaldatud programmid.

Vene kooli lõpetanud saavad sooritada sisseastumiseksamid vene keeles.

Kõigil vene kooli lõpetanutel peab olema sooritatud eesti keele kui teise keele riigieksam. Need üliõpilaskandidaadid, kes said nimetatud eksamil vähem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, asuvad ühe õppeaasta vältel süvendatult eesti keelt õppima.

Soodustatud vastuvõtutingimused

Soodustatud tingimustel, väljaspool konkurssi, võetakse vastu üleriigiliste lõpuklasside aineolümpiaadide (kui aine enne lõpeb, siis vastava klassi) kolm parimat ja rahvusvahelistest aineolümpiaadidest osavõtnud, silmapaistvate sportlike tulemustega üliõpilaskandidaate. Väljaspool konkurssi võetakse vastu ka rahvusvahelisse *Baccalaureate* organisatsiooni IBO (International Baccalaureate Organization) kuuluva kooli lõpetanud. Vastava eriala lõpuklasside aineolümpiaadide paremaid oodatakse füüsika-keemia- ja matemaatikateaduskonna bakalaureuseõppesse ning Türi Kolledžisse.

Praegu õpib TÜs üle 10 000 üliõpilase. VARJE SOOTAK

SISSEASTUMISEKS VAJALIKUD DOKUMENDID

- **isiklik avaldus vormikohasel blanketil**
- **keskharidust tõendava dokumendi kinnitatud koopia**
- **riigieksamitunnistuse koopia**
- **kolm fotot (3x4 cm)**
- **passi isikukoodiga lehekülje koopia**

Avalduste esitamine

Riigieelarvelistele õppekohtadele kandideerimiseks on võimalik esitada dokumente 26. juunist 4. juulini erialadel, kus kandideerimisel on nõutav sisseastumiseksamite sooritamine ning 26. juunist 14. juulini erialadel, kus kandideeritakse riigieksamite tulemuste alusel.

Riigieelarvevälisele õppekohale kandideerimiseks tuleb esitada avaldus hiljemalt 1. augustil, kusjuures kandideerimise eelduseks on sisseastumistingimuste täitmine.

Sisseastumiseksamitele pääsemiseks tuleb dokumendid esitada hiljemalt 4. juulil.

Dokumente võetakse vastu Tartu Ülikooli peahoones, Üli-kooli tn 18, TÜ kolledžitesse astujatelt lisaks ka Pärnus (Ringi tn 35), Türil (Tolli tn 62) ja Narvas (Kerese tn 14).

Ajakirjanduse erialale astujad võivad esitada koos dokumentidega avaldatud töid, maalikunsti erialale astujatel tuleb esitada loomingulise eelkonkursi ajal 10 maali ja 10 joonistust.

Bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskond on erialati kehtestanud vastuvõtuks vajalikud minimaalsed pallide arvud. Pingereas paremate on võimalus asuda õppima riigieelarvest finantseeritavatel õppekohtadel.

Riiklikult finantseeritavatele kohtadele vastuvõetute nimekiri selgub hiljemalt 18. juuliks.

Vastuvõetutele saadetakse koju kirjalik vastuvõtuteatis, vastuvõetu on kohustatud kinnitama enda õppima asumist Tartu Ülikoolis, andes allkirja dekanaadis või tagastades allkirjastatud vastuvõtuteatise tähitud kirjaga dekanaati 26. juuliks.

Mitteriiklikult finantseeritavatele õppekohtadele vastuvõtt selgub 4. augustiks.

Õppimine ülikoolis

Akadeemilise õppetöö astmed on diplomi-, bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe.

Diplomiõppe lõpetamisel omandatakse rakenduskõrgharidus. Diplomiõpe kestab 3-4 aastat.

Bakalaureuseõppe nominaalaeg on 4 aastat, arstiteaduskonnas asendab bakalaureuseõpet 6-aastane põhiõpe arstiteaduse ning 5-aastane põhiõpe hambaarstiteaduse ja proviisoriõppe erialal.

Bakalaureuseõppe lõpetanu saab bakalaureuse akadeemilise kraadi. Bakalaureuseõppe lõpetamise järel on võimalik omandada õpetajakutse üheaastases õpetajakoolituses, eriarsti kutse 2-5-aastases residentuuris.

Magistriõppesse võib kandideerida bakalaureuseõppe lõpetanu või sellega võrdsustatud haridusega, doktorantuuri kandideerimiseks on vajalik magistrikraad.

Õppekava

Ülikoolis õpetatava eriala alusdokumendiks on õppekava.

Lõpetamiseks peab üliõpilane koguma õppekavas ettenähtud ainepunktid.

TÜs toimub õppetöö aine- ja kursusesüsteemis. Kursusesüsteem kehtib arstiteaduskonnas ning kursusesüsteemi järgitakse ka diplomiõppes.

Ainepunkt (AP) on õppetöö mahu ühik, millele vastab 40 tundi ehk üks õppenädal üliõpilase tööd, millesse on arvestatud auditoorne ja iseseisev töö ning teadmiste kontroll.

Bakalaureuseõppe maht on 160 APd, mis jaotub peamiselt (90-105) ja kõrvalaine (35-50) ning vabaainete vahel. Arstiteaduskonnas tuleb koguda 200-240 APd.

Õpetajakutse omandamiseks on vaja lisaks bakalaureuseõppele läbida ühe aasta vältel vastav pedagoogika ja didaktika kursus ning koolipraktika (kokku 40 AP ulatuses).

Diplomiõppe maht on olenevalt erialast 120-160 APd.

Õppekeel

Tartu Ülikooli põhiliseks õppekeeleks on eesti keel. Osa õppetööst toimub vene, inglise või mõnes muus keeles.

Vabanevate üliõpilaskohtade täitmine

Vastavalt ülikooliseadusele võib enne õppekavaga kehtestatud nominaalse õppeaja möödumist eksmatrikuleeritud riikliku koolitustellimuse alusel õppinud üliõpilase õppekoha täita konkursi korras.

Vabanenud riikliku koolitustellimuse üliõpilaskohale võivad kandideerida riigieelarvevälistel õppekohtadel õppijad, vabakuulajad, reimmatrikuleerimist taotlejad, teistest kõrgkoolidest ületulijad, eriala vahetust taotlevad üliõpilased ja avatud ülikooli tasemekoolituses õppijad. Konkursitingimused kehtestab teaduskonna nõukogu.

Õppekulude hüvitamine

Ülikool võib nõuda õppekulude hüvitamist riikliku koolitustellimuse alusel õppivatelt diplomi-, bakalaureuse- või doktoriõppe üliõpilastelt juhul, kui nad jätkavad õpinguid pärast nominaalse õppeaja lõppemist.

TARTU ÜLIKOOL

Aadress:	**Ülikooli 18, 50090, Tartu**
Faks:	**(27) 375 440**
E-post:	**proffice@ut.ee**
WWW:	**http://www.ut.ee**
Vastuvõtutalitus:	**(27) 375 625**
Üliõpilasnõustaja:	**(27) 375 627**
Üliõpilasküla:	**(27) 420 337**

Infopunkt peahoone I korrusel avatud E-R 8-16

TÜ TEADUSKONNAD

Usuteaduskond
Ülikooli 18-313, us@ut.ee,
tel 375 300, faks 375 301

Õigusteaduskond
Näituse 20, 213-215,
juura@ut.ee, tel 375 390,
faks 375 399,
http://juridica.ut.ee

Arstiteaduskond
Veski 63, arst@ut.ee,
tel 375 326, faks 375 320,
http://www.med.ut.ee

Filosoofiateaduskond
Lossi 3, 224-229, filos@ut.ee,
tel 375 341, faks 375 345,
http://www.ut.ee/teaduskond/Filosoofia/

Bioloogia-geograafiateaduskond
Vanemuise 46-226,
biogeo@ut.ee, tel 375 820,
faks 375 822,
http://www.ut.ee/BG/

Füüsika-keemiateaduskond
Tähe 4-101, fktead@ut.ee,
tel 375 520, faks 375 570,
http://www.ut.ee/teaduskond/Fyysika-Keemia/

Kehakultuuriteaduskond
Jakobi 5-205, kkdek@ut.ee,
tel 375 360, faks 375 362,
http://www.ut.ee/KK/

Majandusteaduskond
Narva mnt 4-A315,
majandus@ut.ee,
tel 376 310, faks 376 312,
http://www.mtk.ut.ee

Matemaatikateaduskond
Vanemuise 46-203,
math@ut.ee, tel 375 860,
faks 465 862
http://www.math.ut.ee

Sotsiaalteaduskond
Tiigi 78, 116-117, so@ut.ee,
tel 375 957, tel/faks 375 900)
http://www.psych.ut.ee/stk/

TÜ KOLLEDŽID

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž
Ringi 35, Pärnu , tel (244) 50 520,
faks (244) 50 530,
typk@parnu.ee

Tartu Ülikooli Narva Kolledž
Kerese 14, Narva, tel (235) 60 608, faks (235) 61 911,
college@narva.ut.ee

Tartu Ülikooli Türi Kolledž
Tolli 62, Türi, tel (238) 47 065,
faks (238) 47 065,
jarvamaa@ut.ee

INFO PÕHIÕPPESSE VASTUVÕTU KOHTA

- **Tartu Ülikool:**
Õppe- ja üliõpilasosakond,
Ülikooli 18, Tartu
Vastuvõtutalitus (põhiõpe) r 120
Aime Randveer, tel (27) 375 625
aime@admin.ut.ee

- **TÜ avatud ülikool**
Kaugkoolituskeskus
Lossi 24, Tartu
tel (27) 375 200, 375 201 (tasemekoolitus)
(27) 375 560, 375 561 (täiendkoolitus)
e-post: utop@ut.ee

- **Avatud ülikooli Tallinna esindus**
Kopli 82–314, Tallinn
tel 2 620 3636,
e-post: gaida@cc.ttu.ee

Usuteaduskond

Prof Tarmo Kulmar
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALA

usuteadus

Õhtumaade ülikoolides on usuteadus olnud aastasadu juhtivaid humanitaarteadusi. See kehtib täiel määral praegugi.

Usuteaduskond kuulub nende nelja klassikalise teaduskonna hulka, kes alustasid oma tegevust koos Tartu Ülikooli asutamisega 1632. aastal. Nõukogude okupatsiooni ajal oli usuteaduskond suletud ja teoloogiat sai õppida vaid Tallinnas Eesti luterliku kiriku Usuteaduse Instituudis. TÜ usuteaduskond avati uuesti 1991. aastal.

Igal religioonil (usundil) on oma teoloogia. TÜ usuteaduskonnas õpitakse kristlikku teoloogiat erilise rõhuasetusega evangeelsele teoloogiale. Evangeelne teoloogia on kristliku teoloogia protestantlik haru, mis tekkis uusaja algul reformatsiooniliikumise ajal.

Eesti levinuimad protestantlikud konfessioonid on luterlus ja baptism. Seega õpitakse TÜ usuteaduskonnas eelkõige tundma Jumala olemuse evangeelset tõlgendust, vastavaid kiriku- ja dogmadeloolisi allikaid, kristluse ja inimühiskonna omavahelisi seoseid, kuid ka kristlust üldse ja teisi usundeid. Väga tähtis on vanade keelte (heebrea, kreeka ladina), aga ka saksa keele kui luterliku teoloogia esimese teaduskeele õppimine.

TÜ usuteaduskond on ainus akadeemilist teoloogilist bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpet, samuti gümnaasiumiõpetaja tasemele vastavat õpetajakoolitust andev rahvusvaheliselt akrediteeritud õppeasutus Eestis.

Õppetöö toimub 6 õppetooli juures. Suur osa kodumaistest õppejõududest on doktorikraadiga tunnustatud eriteadlased. Tihti õpetavad ka nimekad välisõppejõud.

Eesti ühiskonnas valitseb terav vajadus teoloogilise kõrgharidusega spetsialistide järele paljudes eluvaldkondades.

Vaimulikke (koguduseõpetajaid) vajab esmajoones Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, ent ka välis-eesti luterlik kirik mitmel pool maailmas. Üks tingimusi on TÜ usuteaduskonna lõpetamine. EV kaitseväes valitseb kaplanite (sõjaväevaimulike) puudus. Vaimulikke-hingehoidjaid on tarvis haiglatesse, sotsiaalhoolekandeasutustesse, vanglatesse. Vaimuliku kutse ja pühitsuse (ordinatsiooni) saamiseks tuleb omandada TÜ usuteaduskonnas bakalaureusekraad ja läbida seejärel üheaastane pastoraalkoolitus Usuteaduse Instituudis. Loomulikult võib TÜ usuteaduskonna lõpetanu, kui ta on näiteks roomakatoliiklane, õigeusklik või baptist, edasi õppida oma konfessiooni vaimulikus õppeasutuses.

Eesti koolides on suur nõudlus usuõpetuse ja religiooniteaduste õpetajate järele. Vastava kutse saamiseks tuleb läbida pärast bakalaureuseõpet üheaastane usuõpetuse õpetajate õppekava.

Teoloogiharidusega inimesi on tarvis riigiaparaati, ajakirjandusse, arhiividesse, koguni õigussüsteemi ja ettevõtlusse.

Õigusteaduskond

Gaabriel Tavits
õppeprodekaan, *mag iur*

PÕHIÕPPE ERIALA

Õigusteadus

Õigusteaduskond on üks nendest TÜ teaduskondadest, kes alustas oma tegevust kohe ülikooli asutamisel 1632. aastal. Praegu toimub õppetöö teaduskonna oma majas Iuridicumis.

Kuigi paljud käesoleva aasta sisseastujad on teinud kindla otsuse sisse saada TÜ õigusteaduskonda, soovitame ka neil, kes praegu ei ole veel lõplikke eelistusi seadnud, ratsionaalselt kaaluda oma võimeid ning igakülgselt läbi mõelda õigusteaduskonnas õppimine.

Õigusteaduskonna lõpetajad asuvad tööle väga erinevatel ametikohtadel. Tavaliselt nähakse õigusteaduskonna lõpetajaid kui advokaate. Paljud meie lõpetajatest asuvad tööle advokaatidena, kuid lisaks sellele töötavad meie lõpetajad notaribüroodes, kohtutes, pankades, prokuratuuris, riigi- ja kohaliku omavalitsusasutustes ning mitmesugustes riigi- ja eraettevõtetes.

TÜ õigusteaduskond on oma tegutsemise jooksul olnud olulise õigusteadusliku mõtte arengu keskus. Väga paljud meie teaduskonna õppejõud on osalenud pärast Eesti Vabariigi taasiseseisvumist alanud õigusreformi ettevalmistamisel ja suure osa olulisemate õigusaktide väljatöötamisel.

Õigusteaduskonnas toimub õppetöö kolmes astmes. Esimene aste (4 aastat) annab õigusteaduse alal bakalaureusekraadi. Bakalaureusekraad annab võimaluse töötada kõigil põhilistel juristi ametikohtadel – advokaadina, notarina, prokurörina, kohtunikuna, ärijuristina jne.

Teine aste (2 aastat magistriõpet) annab õigusteaduse magistri kraadi ning kolmas aste (4 aastat doktoriõpet) doktorikraadi.

Bakalaureusekraadi saamiseks tuleb nelja aasta jooksul omandada õppeaineid 160 ainepunkti ulatuses. Õppeained jagunevad kohustuslikeks, mida peavad õppima kõik, ja alternatiivseteks, mille hulgast tuleb valida teatav hulk aineid. Samuti saab õppida valikaineid, mida võib valida ka teistes ülikoolides või teaduskondades, nagu näiteks majandus- või filosoofiateaduskonnas õpetatavate ainete hulgast.

Igal aastal on õigusteaduskonnas olnud mitmeid välislektoreid, kes on lugenud loengukursusi (rahvusvaheline arbitraaž, Euroopa Liidu õigus jne), mille õpetamiseks teaduskonnal on õppejõud ajutiselt puudunud.

Vastuvõtmine õigusteaduskonna statsionaarsesse õppevormi toimub riigieksamite tulemuste alusel. Olulised on emakeele kirjand, ajalugu, võõrkeel.

Lisaks riigieelarvelistele kohtadele on statsionaaris võimalik õppida ka tasulistel õppekohtadel.

Peale statsionaarse õppevormi on õigusteaduskonnal hästi toimiv avatud ülikooli süsteem, kus on võimalik õppida töö kõrvalt. Tegemist on sisuliselt kaugõppevormis toimuva õpetööga. Õppimine avatud ülikoolis on samuti tasuline.

Arstiteaduskond

Neve Portnova
teaduskonna pressisekretär

PÕHIÕPPE ERIALAD

Arstiteadus
Hambaarstiteadus
Proviisoriõpe
Õeteadus

Arstiteadust on TÜs õpetatud 1632. aastast. Kunagisest väikesest, kuid auväärsest teaduskonnast on kasvanud 9 instituudist ja 18 kliinikust koosnev meditsiini õppekeskus.

Arstiteaduse eriala põhiõppe õppeaeg on kuus aastat. Esimesel kahel kursusel õpetatakse peamiselt prekliinilisi distsipliine: anatoomiat, histoloogiat, bioloogiat jt. I kursusel õpetatakse ka ladina keelt ja eetikat, esmaseid teadmisi esmaabist ja põetusest. Alates IV kursusest õpitakse peamiselt kliinilisi distsipliine. IV kursusel on kirurgia ja sisehaiguste praktika, VI kursusel lisandub perearstiteadust, lastehaigusi, sünnitusabi- ja günekoloogiat hõlmav praktika. VI kursuse lõpus on üks kompleksne lõpueksam. Stuudiumi täies mahus läbinud ja lõpueksami edukalt sooritanud saavad arstikutse. Seejärel on võimalik spetsialiseeruda erialaarstiks soovitud eriala residentuuris. Kohe pärast ülikooli lõpetamist on noortel diplomeeritud arstidel võimalus jätkata õpinguid doktorantuuris.

Hambaarstiteaduse eriala õppeaeg on viis aastat. Kahel esimesel aastal toimub õppetöö prekliinilistes ainetes. Alates II kursuse kevadsemestrist õpitakse nende kõrval ka hambaarstiteaduse eriaineid. IV ja V kursusel toimub menetluspraktika. Lõpueksami edukalt sooritanud saavad hambaarsti kutse. Hambaarstiteaduse residentuuris on võimalik spetsialiseeruda suu- ja hambahaiguste, näo- ja lõualuukirurgia või laste- ja ortopeedilisele stomatoloogiale.

Proviisoriõpe kestab viis aastat. Kahel esimesel aastal õpitakse peamiselt üldaineid. III ja IV kursusel õpitakse valmistama ravimeid, neid analüüsima, tundma ravimpreparaate, ravimtaimi, sotsiaalfarmaatsiat jmt. V kursuse sügissemestril viibivad üliõpilased praktikal apteekides, kontrollanalüüsilaborites, farmaatsiatehastes ja -firmades. Proviisoriõpe lõpeb lõputöö kaitsmisega ja lõpueksamiga. Ülikooli lõpetaja saab proviisori kutse, mis annab õiguse iseseisvale erialasele tööle, samuti võimaluse astuda magistriõppesse.

Õeteaduse osakond avati 1991. aastal. Diplomiõpe õeteaduse erialal on võimalik ainult TÜ avatud ülikoolis. Õppima võetakse meditsiinikooli diplomiga õdesid, velskreid või ämmaemandaid, kellel on vähemalt kaheaastane töökogemus oma erialal. Bakalaureuseõpe õeteaduse erialal kestab ühe aasta ja õppe läbimisel saab üliõpilane bakalaureusekraadi. Bakalaureuseõppesse astujail peab olema diplomiõppe või kutsekõrghariduse diplom õeteaduse erialal. Õpitakse õeteaduse teooriat - filosoofiat, -uurimismetoodikat, teadusfilosoofiat jm. Kursus lõpeb bakalaureusetööga. Bakalaureusekraadiga võib astuda magistriõppesse õeteaduse erialal, mis kestab kaks aastat.

KÜSIMUS

TÜ õppeprorektor professor Volli Kalm

TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer

Kas mõni eriala võib sisseastumise ajaks ära kaduda?

Jah võib, kuid see selgub siis, kui on lõppenud haridusministeeriumi ja ülikoolide vahelised läbirääkimised. Praeguseks on teada ministeeriumi kindel seisukoht lõpetada maalikunsti riiklik tellimus TÜs.

Kui riik lõpetab mõne eriala õpetamise finantseerimise või kui õppida soovija konkursiga ei mahu riigi poolt finantseeritavale õppekohale, jääb tasulise õppe võimalus neil erialadel, kus ülikooli nõukogu otsus seda ette nägi. Need erialad on loetletud sisseastumisteatmikus.

Kas uuel õppeaastal peavad ülikooli astujad juba õppemaksu tasuma? Millal see selgub?

Ei pea juhul, kui nad võetakse vastu riigi poolt finantseeritavatele õppekohtadele. Kas, millal ja kui suur tuleb üldine õppemaks, on riigikogu ja valitsuse otsustada.

Millal selguvad täpsed riikliku tellimuse vastuvõtuarvud?

Haridusministeeriumi kinnitusel hiljemalt aprilli lõpuks.

Millal noormehed kaitseväeteenistusse minema peavad?

14. märtsil võttis Riigikogu vastu kaitseväe teenistuse seaduse, mille kohaselt peab kõrgkooli sisse saanud noormees ajateenistuse läbima kolme aasta jooksul pärast eksameid.

Kuidas arvutada ümber riigieksamitulemusi TÜs kasutatavasse skaalasse?

Tartu Ülikooli astumisel viiakse riigieksamite tulemused 20, 10 ja 5 punkti süsteemi. Üleminekuks TÜs kasutatavasse skaalasse jagatakse riigieksamitulemus järgmiste koefitsientidega:

- üleminekuks 100 punkti süsteemist 20 punkti süsteemi jagatakse 5ga;
- üleminekuks 100 punkti süsteemist 10 punkti süsteemi jagatakse 10ga;
- üleminekuks 100 punkti süsteemist 5 punkti süsteemi jagatakse 20ga.

Arvutamisel saadud tulemust ei ümardata.

Mida peaksid sisseastujad eriti tähele panema?

Avalduse esitamisel peab silmas pidama, et see tuleb esitada ajavahemikul 26. juunist 4. juulini ka juhul, kui soovitakse kandideerida riigieelarvevälistele õppekohtadele ning valitud erialal on nõutav sisseastumiseksamite sooritamine. Sisseastumiseksameid saab sooritada 5.-12. juulini.

Dokumentide esitamisel on vaja tähele panna, et kooli lõputunnistuse koopia peab olema kinnitatud, riigieksamitunnistuse koopia aga mitte. Erinevalt varasematest aastatest tuleb tänavu esitada ka passi isikukoodiga lehekülje koopia.

Filosoofiateaduskond

Prof Birute Klaas
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Ajalugu
Eesti ja soome-ugri keeleteadus
Eesti keel (võõrkeelena)
Filosoofia
Inglise keel ja kirjandus
Kasvatusteadused
Kirjandus ja rahvaluule
Maalikunst
Prantsuse keel ja kirjandus
Saksa keel ja kirjandus
Skandinavistika (norra keel)
Vene ja slaavi filoloogia

Filosoofiateaduskond ühendab endas humanitaarteadusi, pedagoogikat ja kauneid kunste. Pakutavad ained toetavad universaalse humanitaarhariduse omandamist ega välista süvitsi minemist ühel alal. Sidemed, mis toetavad *universitas'*e ideed, ulatuvad ka teaduskonnast väljapoole.

Filosoofiateaduskonnas rakendatakse õpingutes ainesüsteemi. See annab üliõpilasele teatava vabaduse õppekava koostamisel, seega ka nende ainete õppekavva võtmisel, mis pole valitud põhierialaks.

2000. aastal saab meie teaduskonda astuda bakalaureuseõppesse kaheteistkümnele erialale. Need on ajalugu (vastuvõtu piirarv 70, st riigieelarvelised ja eelarvevälised üliõpilased kokku), eesti ja soome-ugri keeleteadus (50), eesti keel (võõrkeelena) (35), filosoofia (26), inglise keel ja kirjandus (60), kasvatusteadused (40), kirjandus ja rahvaluule (35), maalikunst (12), prantsuse keel ja kirjandus (18), saksa keel ja kirjandus (40), norra keel ja kirjandus (18), vene ja slaavi filoloogia (50). Eesti keele (võõrkeelena) erialal on avatud ka vastuvõtt diplomiõppesse (25).

Mõnel erialal on võimalik õppima asudes teha veelgi konkreetsemaid valikuid: eesti ja soome-ugri keeleteaduse eriala sisaldab omakorda viit iseseisvat distsipliini (eesti keel, soome keel ja kirjandus, ungari keel ja kirjandus, soome-ugri keeled, arvutuslingvistika); vene ja slaavi filoloogia kolme (vene keel, vene kirjandus, slaavi filoloogia). Spetsialiseerumiseks pakutakse mitu teed ka näiteks ajaloos ning kirjanduses ja rahvaluules.

Laiapõhjaline haridus tähendab tulevikus ka piisavalt suurt valikut töökohtade osas. Elukutse omandamiseks on bakalaureuseõppe järel võimalik õpinguid jätkata magistriõppes või õpetajakoolituses. Traditsiooniliselt õpetatakse filosoofiateaduskonnas näiteks tulevasi õpetajaid, muuseumi- ja kirjastustöötajaid, kriitikuid, teadlasi, 1997. aastast ka maalikunstnikke. Euroopa Liiduga ühinemise eel ja järel leiavad endale kindlasti meelepärast tööd erinevate keelte spetsialistid, kes on lisaks läbi teinud meie teaduskonna juures tõlkide ja tõlkijate koolituse, mille eduka lõpetamise järel saadakse vastava eriala kutsemagistriks. Filosoofiateaduskonna lõpetajad töötavad ka ajakirjanike, poliitikute ja kirjanikena, sellest hoolimata, et vastavat koolitust siin ei pakuta.

Bioloogia-geograafiateaduskond

Prof Ain Heinaru
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Bioloogia
Geenitehnoloogia
Geograafia
Geoloogia
Keskkonnatehnoloogia
Loodusteaduste õpetaja
Regionaalplaneerimine

Me oleme loodusteaduskond, seda nii klassikalises kui kaasaegses tähenduses ning katame Eestis valdavat osa loodusteaduslike erialade õpetamisest. Kahtlemata oleme praegu Eesti parim ülikool loodusteaduste õpetamisel ja teadustöös.

Maateaduste osa katavad geoloogia instituut ja geograafia instituut. Bioloogia osa moodustavad molekulaar- ja rakubioloogia instituut, botaanika ja ökoloogia instituut, zooloogia ja hüdrobioloogia instituut.

Teaduskonna koosseisus on ka TÜ zooloogiamuuseum, TÜ geoloogiamuuseum, Välis-Eesti uuringute keskus ning tiheda koostöö alusel TÜ tehnoloogiakeskuse geeni- ja keskkonnatehnoloogia osakonnad, TÜ botaanikaaed ja koostöölepingu alusel Eesti Biokeskus.

Meie tasemekriteeriumiks on vaid maailmatasemel konkurentsivõimeline kõrgharidus ja teadus.

Teaduskomponendi osa ning kraadiõppe edukust iseloomustab see, et ainukesena Tartu Ülikoolis on meil teadustööks olevad summad märksa suuremad haridussummadest.

Viimasel ajal pöörame erilist tähelepanu innovatiivsele tegevusele. Ainuüksi viimase aasta jooksul on meie teaduskonnast välja kasvanud neli kõrgtehnoloogilist firmat.

Meie tegevusala laienemist iseloomustab ka see, et kaks aastat tagasi alustasime geenitehnoloogia ja keskkonnatehnoloogia spetsialistide ettevalmistamist, uuel õppeaastal avame regionaalplaneerimise eriala. Intensiivselt arendame ka loodusteaduste õpetajate ettevalmistamist.

Uut sajandit nimetatakse ka geenitehnoloogia sajandiks. Sel aastal osalesime geenivaramu projekti visandamisel, millest peab välja kasvama Eestile vajalik kõrgtehnoloogiline teadusmahukas tööstussuund.

Eeldused selle suuna arendamiseks nii maailmatasemel õppejõudude, teadlaste kui ka teadusaparatuuri osas on meil olemas. Kuivõrd Eestis on loodusteadlaste ettevalmistamise hulk umbes kaks korda väiksem kui enamikus Lääne-Euroopa maades, siis suurendame otsustavalt vastuvõttu nii riigitellimuse kui ka väga mõõduka õppemaksu alusel.

Loodusteaduslik haridus on traditsiooniliselt laiahaardeline väga hea haridus. See võimaldab meie lõpetajatel töötada märksa erinevamatel töökohtadel kui diplomile kirjutatu seda eeldaks.

Meie vabariigis on tipptasemega kohtadel väga palju loodusteadlasi. See on igati hea ja aktsepteeritav.

Füüsika-keemiateaduskond

Prof Jaak Järv
dekaan

Dots Kalev Tarkpea
prodekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Füüsika
Infotehnoloogia
Keemia
Keskkonnatehnoloogia
Loodusteaduste õpetaja
Materjaliteadus

Füüsika-keemiateaduskonna lõpetanud valdavad võrdselt hästi nii loodusteaduslikke põhiprintsiipe, mõõtmis- ja analüüsimeetodeid kui ka tehnoloogiliste protsesside aluseid. Sel põhjusel leiavad nad rakendust väga mitmesugustes asutustes (arvutifirmad, telekommunikatsioonifirmad, teaduslikud uurimislaborid, kvaliteedikontrolli, keskkonnakaitse ja meditsiinitehnika teenistused, kõrgkoolid, üldhariduskoolid jne.).

Õppimine meie teaduskonnas arendab loogilist mõtlemist ja analüüsioskust. Seetõttu on saadud haridus kõrgelt hinnatud ka muudel aladel. Paljud vilistlased on tegevad panganduses (EP asepresident Peter Lõhmus) ja kõrgeis riigiametites (Tartu linnapea Andrus Ansip) või juhivad suuri firmasid (Juhan Kolk, Urmas Past jt).

Meilt saadava hariduse kvaliteet on maailmatasemel. Seda tõendab fakt, et paljud teaduskonna lõpetanud on õppejõudude või teaduritena tegevad Euroopa ja USA ülikoolides.

Juba teist aastat rakendatakse füüsika-keemiateaduskonnas avatud vastuvõtu süsteemi. See tähendab, et kõik, kes on kogunud riigieksamitel mingi kindla punktisumma, võivad end meie üliõpilasteks lugeda.

Erandiks on vaid infotehnoloogia eriala, kus teaduskond soovib pingerea alusel võtta vastu 40 uut üliõpilast, neist 30 riiklikele õppekohtadele. Pingerida kujuneb riigieksamihinnetest matemaatikas (kuni 20 p), emakeeles (kuni 10 p) ja võõrkeeles (kuni 10 p). Füüsika, keemia ja materjaliteaduse erialadel moodustub summa nelja riigieksami tulemustest. Kaks neist on sisseastuja valikul kas füüsika, keemia või matemaatika (kumbki kuni 10 p). Ülejäänud kaks riigieksamit on emakeele kirjand ja võõrkeel (kumbki kuni 5 p). Vastuvõtu kindlustab 14 punkti 30st võimalikust.

Põhikooli loodusteaduste õpetaja ja keskkonnatehnoloogia erialadel läheb lisaks kirjandile ja võõrkeelele (kumbki kuni 5 p) arvesse veel 2 riigieksamit neljast (sisseastuja valikul). Need neli on matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia. Kumbki valitud riigieksam annab kuni 10 p. Loodusteaduste õpetaja erialal on sissesaamiseks vajalik summa 13 ja keskkonnatehnoloogia erialal 17 p. Kõigil avatud vastuvõtuga erialadel saavad riikliku õppekoha parimad pingerea alusel. Ülejäänuil tuleb esialgu maksta väga mõõdukat õppeteenustasu - 3000 kr semestris.

Väljaspool konkurssi võetakse riigieelarvelistele õppekohtadele üleriigilise matemaatika-, füüsika- või keemiaolümpiaadi 15 esimest lõpuklasside arvestuses.

Kehakultuuriteaduskond

Prof Vahur Ööpik
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Liikumis- ja sporditeadused
Füsioteraapia
Treeninguõpetus ja spordijuhtimine

Kehakultuuriteaduskonna bakalaureuseõppes on võimalik valida liikumis- ja sporditeaduste ning füsioteraapia vahel, diplomiõpe toimub treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialal.

Liikumis- ja sporditeaduste õppekavas on pearõhk ainetel, mis loovad põhjaliku ettekujutuse inimese organismi ehitusest ja talitlusest ning kehaliste koormustega kohanemise seaduspärasustest. Põhjalikult käsitletakse ka spordi ja kehalise kasvatuse sotsiaalkultuurilist rolli ühiskonnas.

Koolituse lahutamatu komponent on õppe- ja treeningutöö üliõpilase valitud spordialal, hea ettevalmistus antakse samuti kooli kehalise kasvatuse programmi kuuluvate spordialade õpetamiseks.

Ka füsioteraapia erialal moodustavad inimorganismi ehitust ja talitlust käsitlevad ained tähelepanuväärse osa õppetööst. Eriti põhjalikult käsitletakse kehaliste harjutuste tähtsust haiguste profülaktikas, taastusravis ja liikumispuuete kompenseerimisel. Füsioteraapia spetsialistide koolitamine toimub tihedas koostöös arstiteaduskonna ja Tartu Ülikooli Kliinikumiga.

Mõlemal bakalaureuseõppe erialal on õppetöö seostatud teadusliku uurimistööga. Stuudiumi vältel tehakse kolm projekti, mille põhjal koostatakse bakalaureusetöö.

Üliõpilastel on lisaks kohustuslikele ainetele võimalik pühenduda ligikaudu 25% ulatuses enda valitud kõrval- ja vabaainete õppimisele. Bakalaureuseõppe nominaalne kestus on sõltumata erialast 4 aastat. See lõpeb bakalaureusetöö kaitsmisega, mille edukuse korral antakse vastavalt läbitud õppekavale bakalaureusekraad (*baccalaureus scientiarum*) kas liikumis- ja sporditeaduste või siis füsioteraapia erialal.

Diplomiõppes treeninguõpetuse ja spordijuhtimise alal antakse üliõpilastele igakülgne ettevalmistus tööks treenerina ja spordijuhina. Võrreldes liikumis- ja sporditeaduste eriala bakalaureuseõppega on siin tagasihoidlikum teaduskoolituse ja üldainete osakaal.

Peamine rõhuasetus on seatud treenerikoolitusele inimese organismi ehituse ja talitluse tundmaõppimise ning valitud sportliku eriala teooria ja metoodika igakülgse omandamise kaudu.

Olulise osa õppekavas moodustavad spordijuhtimist ning spordi majanduslikke ja organisatsioonilisi aspekte käsitlevad ained. Diplomiõppe nominaalne kestus on 3 aastat ning see lõpeb diplomitöö kaitsmisega.

Kehakultuuriteaduskonnas pakutav haridus on mitmekülgne ja rahvusvahelisel tasandil konkurentsivõimeline. Hariduse ja spordi edendamisse antud panuse eest pälvis teaduskond hiljuti Rahvusvahelise Olümpiakomitee auhinna.

Majandusteaduskond

Prof Jüri Sepp
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Ettevõttemajandus
Rahvamajandus

On hea meel tõdeda, et teaduskond on muutuvates ja sageli üsna keerulistes oludes saanud mitte üksnes oma uue kodu Emajõe kaldal, vaid arenenud ka töö sisu poolest. Viimane on tegelikult loonudki aluse täiendavateks materiaalseteks investeeringuteks. Vaatamata riigi osalisele tagasitõmbumisele majandushariduse rahastamisest, on õppijate arv teaduskonna kõigis astmetes ja vormides võrreldes 1990ndate aastate algusega isegi kasvanud. Sellest moodustavad 40% erainvestorite poolt loodud õppekohad. Teaduskonna eelarves ulatub eraraha osa koguni üle poole. Valdavalt toimub tasuline õpe avatud ülikoolis kaugõppe teel töö kõrvalt ning on rakendusliku suunaga.

TÜ esmane ülesanne on siiski akadeemilise kõrghariduse arendamine kõigil selle astmetel. Bakalaureuseõppes oli majandusteaduskonna lõpetajate arv 1999. aastal ülikoolis suurim. Tahame anda eluks ja tööks kaasa sellise teadmistepagasi, millega võib läbi lüüa ka kiiresti muutuvas ajas. See tähendab eelkõige head teoreetilist ettevalmistust, mis loob aluse iseseisvaks mõtlemiseks. Meie strateegia on endiselt teadushariduse pakkumine nii rahvamajanduse kui ka ettevõtte tasandi jaoks. Püüame seejuures haridust teha maksimaalselt paindlikuks ja võimalusterohkeks. Selleks on mitmesugused spetsialiseerumissuunad. Rahvamajanduse erialal on valida teoreetilisema majanduse modelleerimise ja rakenduslikuma majanduspoliitika vahel. Ettevõttemajanduse puhul on spetsialiseerumise aluseks peamised juhtimisfunktsioonid: rahandus, majandusarvestus, turundus ja rahvusvaheline juhtimine. Lisandub võimalus õppida inglise keeles majandusteooriat euroteaduskonnas. Iga üliõpilane saab valida endale kaks suunda, kusjuures üks võib olla kõrvalerialalt.

Eriti oluline on rahvusvaheline koostöö kraadiõppes. Suuresti tänu euroteaduskonna toetusele on mööda saanud mõõn akadeemilise järelkasvu osas. 1999. aastal kaitsti Tartus edukalt 12 magistritööd.

Akadeemiline õpe toetub teadustööle. Meie teaduskonna õppejõud on publikatsioonide arvu järgi viljakaimad autorid ülikoolis. Eriti rõõmustav on just teadusartiklite ja rahvusvaheliste esinemiste arvu kiire kasv. Ka Eesti Teadusfondi konkursil oleme omal erialal edukaimad Eestis. Teadussaavutuste ülekandmisel õppetöösse on tähtis koht õppevahenditel. Siin on majandusteaduskonna õppejõud olnud pretsedenditult aktiivsed.

Heaks partneriks on teaduskonnale rahvusvaheline majandustudengite organisatsioon AIESEC.

Vilistlaste erinevaid põlvkondi ühendab ühing Hermes. Tõsi küll, selleks et saada majandusteaduskonna vilistlaseks, tuleb kõigepealt meie uksest sisse astuda.

Matemaatikateaduskond

Prof Toivo Leiger
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Informaatika
Matemaatika
Matemaatiline statistika
Infotehnoloogia

Matemaatikal on teaduskonnas kahtlemata eriline roll, kuid haridust on siin võimalik saada lisaks matemaatikale ka informaatikas ja matemaatilises statistikas. Üks arengu võtmesõnu järgmisel aastatuhandel on informatsioon. Informaatika ja matemaatiline statistika on selle töötlemise ja kasutamisega vahetult seotud, kusjuures matemaatika kindlustab neile teoreetilise baasi kõige üldisemal tasemel.

TÜ sellealast haridust iseloomustab asjaolu, et kogu siin antav õpetus baseerub kindlale ja soliidsele matemaatilisele alusele. Tänapäeva kiire arengu juures ei ole võimalik kõike selgeks õpetada, tähtis on anda piisavalt teoreetiline haridus. Teine üldine nõue on, et kõik teaduskonna üliõpilased saaksid arvuti kasutamise ja programmeerimisoskuse.

Matemaatika eriala on loomulik valik noorele, kes soovib oma tulevases igapäevatöös pista rinda matemaatilise sisuga probleemidega. Pärast õpingute lõpetamist on võimalik leida tööd õppejõuna või teadurina kõrgkoolis või teadusasutuses, spetsialistina tööstusettevõttes või firmas.

Matemaatika erialale tugineb ka matemaatikaõpetajate ettevalmistamine.

Informaatikaalast haridust pakume kahel erialal. Praktilisema kallakuga on füüsika-keemiateaduskonnaga kahasse õpetatav infotehnoloogia eriala 3-aastane diplomiõpe, mis matemaatikateaduskonnas on tarkvara-alase suunitlusega.

Informaatika erialal alustatakse bakalaureuseõppega. See haridus võimaldab edukalt tegeleda nii arvutiteaduse teoreetiliste probleemide kui ka arvutite rakendamisega erinevates valdkondades. Nii informaatika kui ka teiste erialade üliõpilased võivad läbida informaatikaõpetaja koolituse. Infoga tegelemisel on oluline koht samuti statistikutel, kelle ülesanne on info sisuline analüüsimine. Niihästi riigi demokraatlikul valitsemisel, rahandussüsteemide juhtimisel kui ka mujal on tarvis kasutada suurt hulka statistilisi andmeid. Selleks vajalikke oskusi omandatakse matemaatilise statistika erialal õppides esmalt bakalaureuse tasemel.

Seni on paljud matemaatilise statistika eriala tudengid ja kraadiõppurid oma haridust täiendanud välismaal, kes kõik on Eestisse tagasi tulnud.

Siin ootab statistikuharidusega matemaatikuid lai valik tööpakkumisi riigistatistikasüsteemis, pankades, kindlustus- ja avaliku arvamuse uurimisfirmades, samuti mitmesuunalistel uurimistöödel keskkonna-, tervishoiu-, kvaliteedijuhtimise jt firmades. Praeguse seisuga on nõudlus statistikaspetsialistide järele suur, sest mujal kui TÜ matemaatikateaduskonnas selle eriala spetsialiste Eestis ei koolitata.

Sotsiaalteaduskond

Prof Jüri Allik
dekaan

PÕHIÕPPE ERIALAD

Ajakirjandus
Avalik haldus
Avalikkussuhted ja teabekorraldus
Eripedagoogika
Politoloogia
Psühholoogia
Semiootika ja kulturoloogia
Sotsiaaltöö
Sotsioloogia

Enesetunnetuse tung on see, mis eristab inimest loomast. Delfi Apolloni templi sissekäigu kohale kirjutasid vanad kreeklased manitsuse: "Tunne iseennast".

Kuna aga inimene on Aristotelese väljenduse kohaselt ühiskondlik elukas, siis tuleb iseenda tundmiseks eelkõige tunda ka ühiskonda, milles inimene kujuneb ja tegutseb.

Viimased aastad on näidanud, et noorte inimeste arv, kes tahavad teada saada, mis on inimene ja ühiskond, on ka tänapäeva Eestis väga suur.

Igal aastal üritab ligikaudu poolteist tuhat noort inimest pääseda sotsiaalteaduskonda kümme korda vähemale arvule vabadele üliõpilaskohtadele, et otsida vastust nendele igavestele küsimustele.

Kuna vastuseid ei ole üks, siis on ka vastamise viise erinevaid.

Praktilise meelega inimesed võivad valida mõne praktilise eriala, nagu seda on sotsiaaltöö, eripedagoogika, ajakirjandus, avalikussuhted ja teabekorraldus.

Neid, keda paelub rohkem teadasaamise võlu, võivad valida erialad, mis uurivad inimese käitumist ja ühiskonna põhimõttelist ülesehitust - psühholoogia, riigiteadused ja sotsioloogia.

Tänu semiootika ja kulturoloogia osakonnale, mis jätkab professor Juri Lotmani Tartule kõige enam kuulsust toonud traditsiooni, leiab endale sobiva huviala ka see, kelle huvide kese kaldub rohkem humanitaaria suunas.

Ühes pole aga mingit kahtlust: sotsiaalteaduskond oma väljapaistvate õppejõududega (Jüri Allik, Wolfgang Drechsler, Jaanus Harro, Kaido Jaanson, Jaan Kõrgesaar, Marju Lauristin, Rein Ruutsoo, Rein Taagepera, Mikk Titma, Peeter Torop, Peeter Tulviste ja paljud teised) pakub parimat sotsiaalteaduslikku haridust, mida Eestis on üldse võimalik saada.

Ajakirjanduse eriala vastuvõtus on varasemate aastatega võrreldes toimunud muudatus.

Loomingulise konkursi asemel enne sisseastumiseksamite algust on nüüd erialakatse pärast (nii nagu teistelgi sotsiaalteaduskonna erialadel) akadeemilist testi.

Seetõttu ei ole kohustuslik vastuvõtukomisjonile lisaks nõutavatele dokumentidele esitada oma ajakirjanduses avaldatud töid ja toimetuse soovitust. Soovitav oleks seda siiski teha, neid võetakse erialakatses arvesse.

Sotsiaalteaduskond avati 1992. aastal, selle loomise idee kuulub prof Taageperale.

Seitse osakonda jagavad teadmisi üheksal erialal.

Avatud ülikool on avatud tulevik

Tiia Köss
TÜ kaugkoolituskeskuse juhataja

Tartu Ülikooli avatud ülikool algatati 1996/97. õppeaastal projektina. Tänaseks on sellest saanud TÜ kaubamärk, mis tähistab kaugõppe või mõnes muus mittetraditsioonilises vormis pakutavat koolitustegevust.

Avatud ülikooli on oodatud kõik, kes soovivad omandada kõrgharidust, jätkata varem poolelijäänud kõrghariduse omandamist, õppida uut eriala või end täiendada. Vanusepiiranguid ei ole ning võimalik on õppida töö, pere ja muude kohustuste kõrvalt, kuna õppimise koha ja aja võib õppija ise valida. Õppimise kiirus ei ole rangelt reglementeeritud.

Avatud ülikoolis õppimine on tasuline, hind varieerub teaduskonniti ja erialati ning on TÜs keskmiselt 600 krooni ainepunkti kohta.

Avatud ülikool pakub võimalust õppida nii taseme- kui ka täiendkoolituses.

Tasemekoolituses on õppeastmeteks diplomi- (120-160 AP), bakalaureuse- (160 AP), magistri- (80 AP) ja doktoriõpe (160 AP). Diplomi- ja bakalaureuseõppesse astumiseks on nõutav keskharidus. 2000/2001. õppeaastal on võimalik õppida ligi 50 õppekava alusel.

Reeglina avatud ülikooli astumisel sisseastumiseksameid ei ole. Konkursi korral kehtestab vastuvõtutingimused teaduskond/osakond.

Avatud ülikoolis õppimine eeldab palju iseseisvat tööd õppematerjalidega, õppesessioonid toimuvad enamasti kord kuus. Avatud ülikooli õpingute sisu, nõuded ja kvaliteet ei erine TÜ traditsioonilisest õppest, kuna õppetööd viiakse läbi teaduskondades ja kolledžites. Arvesse tulevad ka varasemad õpingud ja töökogemus. Käesolevast õppeaastast immatrikuleeritakse avatud ülikoolis õppijad TÜ üliõpilasteks. Õpingute lõpetamisel antakse üliõpilasele TÜ diplom.

Diplomiõppe erialadeks avatud ülikoolis on õeteadus, eesti keel võõrkeelena, loodusteaduste õpetaja põhikoolis, treeninguõpetus ja spordijuhtimine, ärijuhtimine, eripedagoogika, ajakirjandus, avalikkussuhted ja teabekorraldus, sotsiaaltöö korraldus (Pärnu Kolledž), turismi-hotelliettevõtlus (Pärnu Kolledž), ärijuhtimine (Pärnu Kolledž), keskkonnateadus (Türi Kolledž), alus- ja algõpetus (vene k) (Narva Kolledž).

Bakalaureuseõppe erialad on usuteadus, õigusteadus, õeteadus (diplomiõppe baasil), filosoofia, eesti keel võõrkeelena (diplomiõppe baasil), saksa keel ja kirjandus, inglise keel ja kirjandus, vene ja slaavi filoloogia, kasvatusteadused, liikumis- ja sporditeadused, sotsioloogia, ajakirjandus, avalikkussuhted ja teabekorraldus, sotsiaaltöö, eripedagoogika, politoloogia, ajakirjandus, avalikkussuhted ja teabekorraldus, meedia- ja kommunikatsioon, sotsiaaltöö, eripedagoogika, politoloogia, psühholoogia, rakenduspsühholoogia.

TÜ Narva Kolledž

Katri Raik
kolledži direktor

PÕHIÕPPE ERIALAD

Alg- ja alusõpetus
***Estica* õpetaja vene õppekeelega põhikoolis**
Põhikooli inglise keele õpetaja

TÜ Narva Kolledž töötab esimest aastat. Kolledž valmistab ette põhikooli õpetajaid. Õppeasutuse asukohtki viitab sellele, et keskendume eelkõige vene õppekeelega koolidele ja osa meie õppetööst toimub vene keeles. Ka enamik meie üliõpilastest on pärit Ida-Virumaalt. See ei tähenda kaugeltki, et Võru, Viljandi, Pärnu või Saaremaa eesti õppekeelega koolide lõpetajad ei ole Narva oodatud. Kindlasti on eestlasest eesti keele õpetaja vene õppekeelega koolis eriti teretulnud. Samuti valmistame ette pedagooge, kes mõnda õppeainet, näiteks kodulugu või käsitööd eesti keeles õpetavad. Ja inglise keele õpetajale ei mängigi erilist rolli, mis õppekeelega koolis ta töötab.

Õppetöö kestab neli aastat. Koos ülikoolidiplomiga saavad lõpetajad õpetaja kutsetunnistuse. Meil on võimalik õppida lasteaiakasvatajaks, algklasside õpetajaks ja inglise keele õpetajaks. Kolmanda, uue erialana loodame avada koduloo õpetaja eriala. Üliõpilastel on võimalik valida kahe lisaeriala vahel: eesti keele õpetaja vene õppekeelega koolis või sotsiaalpedagoogi eriala. Vene koolide lõpetajatel on kolledžis kohustus parandada oma eesti keele teadmisi. Enne diplomi saamist tuleb sooritada riigikeele eksam. Nõrgemate keeleteadmistega üliõpilased õpivad esimesel aastal süvendatult eesti keelt.

Kolm põhjendust, miks tulla õppima Narva Kolledžisse:

- Narvas saab riigi haridusnõudlusele vastava laiapõhjalise hariduse. Lõpetaja leiab kindlasti tööd. Pärast lõpetamist on võimalik haridusteed jätkata TÜs;
- kolledž ei anna ainult haridust, see on ka linna kultuurikeskus. Seal toimuvad avalikud loengud, näitused ja muud kultuuriettevõtmised. Kolledž osaleb aktiivselt integratsiooniprojektides. Üliõpilastel on võimalik oma haridustee ise huvitavamaks teha. Näiteks korraldab kolledž sel semestril tasuta kodakondsuskoolitust, õpetame Euroopa Liidu algtõdesid ja politoloogiat;
- üliõpilaste käsutuses on kõrgel tasemel arvutiklass, videokonverentsikeskus, pidevalt täienev raamatukogu. Kolledžil on ühiselamu ja elu Narvas ei ole kallis, põnev aga kindlasti!

TÜ Pärnu Kolledž

Riina Müürsepp
kolledži direktor

PÕHIÕPPE ERIALAD

Sotsiaaltöö korraldus
Turismi- ja hotelliettevõtlus
Ärijuhtimine

TÜ Pärnu Kolledž on asutatud 1996. aastal. Tegemist on Tartu Ülikooli asutusega, mis paikneb Pärnus - Eestimaa suvepealinnas.

Kolledžis on avatud vastuvõtt kolmel erialal, kus diplomiõppes tuleb läbida kolme aasta jooksul õppekavad 120 ainepunkti ulatuses.

Kõige vanem eriala on ärijuhtimine, mis Pärnus on ettevõtlusele orienteeritud ja võimaldab saada teadmisi väikeettevõtte asutamisest ning juhtimisest.

Sellele erialale võetakse õppima 35 inimest päevasesse õppesse ja kuni 45 avatud ülikooli.

Päevasesse õppesse astumisel arvestatakse emakeele, võõrkeele ja matemaatika riigieksamite tulemusi ning kohapeal sooritatakse erialakatsena kirjalik test. Avatud ülikoolis tuleb kasuks töötamine erialal ja riigieksamite tulemusi ei arvestata.

Üks populaarsemaid on turismi- ja hotelliettevõtluse eriala, mille õppekava pakub laiapõhjalist turismi- ja majandusharidust ning valmistab lõpetajaid ette turismi- ja hotellivaldkonna keskastme juhtideks.

Vastuvõtuarvud ja tingimused on samad, mis eelneva eriala puhul.

Kolmas ja uusim eriala on sotsiaaltöö korraldus, mille esimesed lõpetajad saavad diplomi aastal 2001. See on laiendatud eriala, mis lisaks sotsiaaltöö teooriale ja praktikale sisaldab ka majandusteaduse ja avaliku halduse elemente.

Eriala eesmärk on koolitada Eesti omavalitsustele kõrgharidusega spetsialiste sotsiaaltöö korraldajatena kohapeal.

Vastu võetakse 30 üliõpilast päevasesse ja 45 kaugõppevormi.

Lisaks emakeele ja võõrkeele riigieksamitele tuleb päevasesse õppesse kandideerimisel sooritada ka 2 kutsesobivuskatset (akadeemiline test ja vestlus).

Dokumente võetakse vastu Pärnus Ringi t 35 26. juunist 4. juulini kl 10-16 päevasesse osakonda ja 26. juunist 18. augustini avatud ülikooli.

Päevasesse õppesse saab dokumente vormistada samadel kuupäevadel ka Tartus Ülikooli peahoones.

Lahtiste uste päev kolledžis on 23. märtsil kl 12.

TÜ Türi Kolledž

Ene Voolaid
TÜ esindaja Järvamaal

PÕHIÕPPE ERIALA

Keskkonnateadus

TÜ Türi Kolledžis algas õppetöö 1997. aastal. Sel suvel lõpetab keskkonnateaduse eriala esimene lend. 2000. aastal on planeeritud vastu võtta 50 noort: neist 25 riigieelarvelistel õppekohtadel ja 25 riigieelarvevälistel.

Keskkonnateaduse õppekava on interdistsiplinaarne. Alamastmes õpitakse põhiliselt bioloogilis-maateaduslikke aineid, keskkonnakeemia aluseid jmt, mis annavad baasi keskkonnas toimuvate protsesside mõistmiseks.

Kesk- ja ülemastmes lisanduvad ained, mis on otseselt vajalikud töötamiseks omavalitsuse keskkonnanõuniku või ettevõtte keskkonnajuhina.

Suurt osa ainetest õpetavad ülikooli kahe teaduskonna: bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemia teaduskonna õppejõud.

Kolledži eripära on aga kindlasti väga tihe side keskkonnapraktikutega. Oma teadmisi keskkonnakorraldusest, õigusaktidest, Euroopa Liidu keskkonnapoliitikast, Eesti keskkonnaprobleemistikust ja muust jagavad keskkonnaministeeriumi, maavalitsuste ning kohalike omavalitsuste töötajad.

Keskkonnateaduste õppekava on hinnanud siinsed õppejõud, keskkonnapraktikud, üliõpilased. Tiheda koostöö tulemusena on õppekava täiustatud. Praegused sisseastujad saavad kesk- ja ülemastmes valida õppeaineid nii, et lõpetamisel oleksid neil spetsiifilised teadmised, töötamaks omavalitsuse keskkonnanõuniku, ettevõtte keskkonnajuhi või keskkonnanõuniku-planeerijana.

Kolledžil on uus ja mugav ühiselamu, kuhu saavad koha kõik üliõpilased. Pidevat täiendamist leiab raamatukogu, kõik üliõpilased saavad kasutada arvutiklassi, internetiühendus on nii õpperuumides kui ühiselamus.

Parimatele õppuritele makstakse riiklikku stipendiumi, sellele lisaks ka keskkonnastipendiumi väga hea õppeedukuse ja uurimuslike ning teaduslike tööde koostamise eest.

Dokumente võetakse vastu 26. juunist 14. juulini tööpäeviti kl 10-16 TÜ peahoones ja Türi Kolledži kantseleis Tolli t 62 Türil. Üliõpilaskandidaadil peab olema sooritatud 4 riigieksamit: emakeel, võõrkeel, bioloogia, füüsika, keemia ja matemaatika (4 viimatinimetatud eksamist valib sisseastuja kaks).

Lahtiste uste päev toimub kolmapäeval, 22. märtsil kl 15.

Euroühiselamus Pepleri 14 on kõige mugavamad toad.
VARJE SOOTAK

Kuidas saada ühikakohta

Janika Hango
MTÜ Üliõpilasküla
majutusjuht

Tartu Ülikoolis õppivate üliõpilaste majutamisega tegeleb MTÜ Tartu Üliõpilasküla.

Sisseastumiseksamite ajal pakub üliõpilasküla tudengikandidaatidele majutusvõimalust üliõpilaselamutes. Üks öö maksab 70, renoveeritud üliõpilaselamus 150 krooni (hinna sees on voodivarustus).

Teenuse kasutajal tuleb maksta ka ühekordset tagatisraha 50 krooni, mis makstakse tagasi pärast voodivarustuse ning võtme tagastamist. Eksamiperioodiks majutuskohti ei broneerita.

Majutuse saamiseks tuleb pöörduda tööpäeviti 9-12 13-16 üliõpilasküla majutusosakonda Pepleri 14. Nädalavahetusse jäävad majutused tuleb eelnevalt (soovitavalt reedel) kokku leppida kas telefonil (27) 420 337 või Pepleri 14. Majutuse eest tasumine toimub tööpäeviti vastuvõtuaegadel sularahas Pepleri 14 kassasse.

Üliõpilasena tuleb üliõpilaselamukoha taotlemiseks tuleb täita üliõpilasküla majutusosakonnas kohataotluse ankeet, mida hakkame sissesaanutelt vastu võtma järgmisel päeval pärast TÜ vastuvõetute nimekirjade avaldamist. Täidetud ankeedi võib saata ka postiga. Vabas vormis avaldusi vastu ei võeta. Ankeedid registreeritakse ning võetakse järjekorda. Juhul kui saadate ankeedi postiga, tuleks kindlasti üliõpilasküla majutusosakonnaga kontakti võtta tel (27) 420 337 ning täpsustada avalduse järjekorranumber hilisemate arusaamatuste vältimiseks.

Üliõpilaselamute kohtade jagamine toimub üldise järjekorra alusel vastavalt vabanenud kohtade arvule. Ankeet tuleb tuua üliõpilasküla Pepleri 14, ei piisa sellest, kui mainida ülikoolis, et soovite majutust.

Soovitame avaldus varakult ära täita ja otsida ka teisi majutusvõimalusi. Üliõpilasküla kohta saab infot aadressilt www.ut.ee/tyk/.

Nõustamine ja tuutorid

Ülle Kapsi
TÜ üliõpilasnõustaja

Valdavalt ainesüsteemis toimuv õppetöö annab üliõpilasele võimaluse oma õpinguid osaliselt ise planeerida, kuid samas kerkib küsimus: millised valikud on võimalikud ja reaalselt teostatavad?

Otsuste langetamiseks vajalikku informatsiooni pakuvad mitmesugused teatmikud (kataloog "Tartu Ülikooli loengud ja praktilised tööd", teaduskondade ning spordikeskuse teatmikud jm), õpingute planeerimise põhireegleid selgitavad dekanaadi, osakonna või instituudi vastavad töötajad (õppeprodekaan, metoodikud, laborandid). Palju kasulikku infot leiab ka ülikooli koduleheküljelt (http://www.ut.ee/). Ometi võivad probleemide lahendamisel raskused tekkida, eriti äsja õpinguid alustanul, kel pole kogemusi olemasolevate võimaluste kasutamiseks ning kelle üldine informeeritus ülikoolielust on veel vähene.

Üliõpilaskeskse informatsiooni kogumiseks ja levitamiseks ning mitmesuguste probleemide lahendamiseks on õppe- ja üliõpilasosakonna algatusel loodud üliõpilaste nõustamissüsteem. Nõustamissüsteemi tööd koordineerib õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja (peahoone, ruum 120, tel 375 627), kelle poole võib nõu ja informatsiooni saamiseks pöörduda igal tööpäeval kl 9-12 ja 13-16. Üliõpilasnõustajalt saab informatsiooni ja nõu eelkõige õppekorraldusega seonduvates küsimustes, aga ka üldisemat laadi valdkondades (nt sotsiaaltoetused, õppelaenuga seonduv jm.).

Õppeaasta esimesel poolel, uute üliõpilaste kohanemisperioodil, haaratakse nõustamistegevusse vabatahtlikena vanemate kursuste üliõpilasi - tuutoreid.

Tuutor annab nõu ja abi eelkõige oma eriala esimese aasta üliõpilastele, korraldades uute tudengitega arutelusid õpinguteks alustamisega ning üliõpilaseks olemisega kaasnevate kohustuste, õiguste ja probleemide vallas, soovijaid abistatakse ka individuaalsel nõustamisel.

Akadeemiline test ja erialakatsed

Akadeemiline test ja erialakatse korraldatakse ajakirjanduse, avaliku halduse, avalikkussuhete ja teabekorralduse, eripedagoogika, politoloogia, psühholoogia, semiootika ja kulturoloogia, sotsiaaltöö, sotsiaaltöö korralduse ja sotsioloogia erialale astujaile.

Akadeemilise testi eesmärgiks on anda objektiivne hinnang üliõpilaskandidaadi aktuaalsele üldintellektuaalsele valmisolekule ülikooliõpinguiks.

Sotsiaalteaduskonnas peetakse edukate õpingute eeldustena vajalikuks järgmiste oskuste/teadmiste olemasolu: loogiline ja matemaatiline mõtlemine; keeleliste väljendusvahendite valdamine; jooniste, tabelite, diagrammide ja muu graafilise info edastamisvahendite valdamine; võõrkeele oskus; looduses ja ühiskonnas toimuvate põhiprotsesside mõistmine.

Nende omaduste hindamiseks kasutatakse akadeemilist testi. Test koosneb mitmest võrdse kaaluga allosast. Testi koondtulemus väljendub 20-pallisel skaalal.

Teaduskonna **erialakatsetele** pääseb akadeemilise testi tulemustel saadud pingerea alusel kuni kolm vastuvõtuarvu üliõpilaskandidaate.

Akadeemiline test hindab ülikooli õppetööks vajalike üldakadeemiliste oskuste olemasolu, sõltumata sellest, millisesse osakonda soovitakse astuda.

Erialakatsete eesmärgiks on hinnata üliõpilaskandidaatide eeldusi ja motivatsiooni erialaõpinguteks ja -tööks.

Erialakatsed koosnevad kahest osast - kirjalikust ning suulisest. Katsete koondtulemus väljendub komisjoni hinnangus 20-pallisel skaalal.

Soovitatavaid materjale erialakatseteks valmistumisel:

Eesti Vabariigi põhiseadus;

Eesti inimarengu aruanded (http://www.undp.ee/);

Eesti 21. sajandil: arengustrateegiad, visioonid, valikud. Koost. A. Oja. Tallinn: TA Kirjastus, 1999 (http://www.agenda21.ee/);

Ajakirjade Akadeemia ja Luup viimaste aastate sotsiaalteaduslikud artiklid;

TÜ Sotsiaalteaduskond (http://www.ut.ee/teaduskond/Sotsiaal/).

TÜ sisseastumisinfo (http://www.ut.ee/Sisseastumine.html).

TEATMIK 2000 TARTU ÜLIKOOLI ASTUJAILE, 145 lk

Teatmikus on ära toodud Tartu Ülikooli põhiõppe erialad teaduskondade kaupa, õppeastmestik ja vastuvõtueeskiri. Sisseastuja saab tutvuda erialakirjeldustega ning sisseastumiseksamite programmidega.

Teatmik tutvustab ka avatud ülikooli, õpetajakoolituse kutseaastat ja muud vajalikku.

Sisseastumisteatmikku saab osta raamatupoodidest ja Tartu Ülikooli esindustest. Teatmik maksab Tartu Ülikooli Raamatupoes 45 krooni.

TESTI OMA VÕIMEID

25. märtsil kell 10.30
on soovijail võimalus katsetada sotsiaalteaduskonnas vastuvõtutestina kasutusel olevat
akadeemilist testi.
Testimine toimub sotsiaalteaduskonna õppehoones Tiigi 78-125.
Tagasiside kohapeal.
Kestus on 3 tundi ning tasu 100 krooni.

Registreerimine tel 375 959, e-mail: enemy@ut.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 17. märts 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 11 (2006) TASUTA

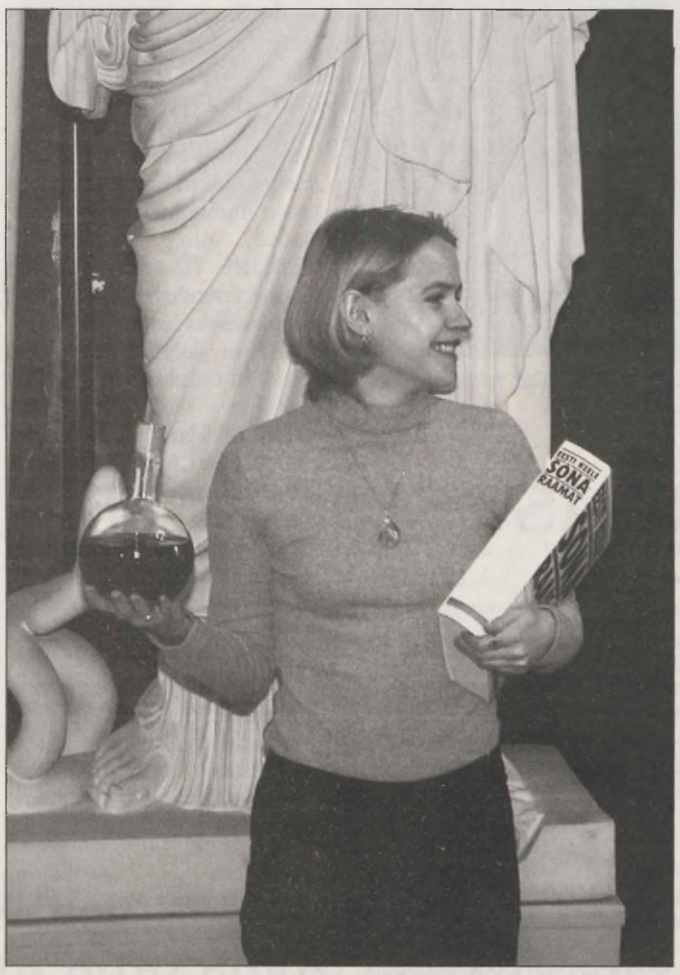
Uued teadmised sünnivad piiridel

Krõõt Nõges

Ülikoolis räägitakse palju interdistsiplinaarsuse vajalikkusest. Tänapäeva kiirelt muutuvas ühiskonnas ei lase paljud probleemid end lahendada ühe teaduse piires.

Meie põhjalikult läbiuuritud maailmas sünnib uus teadmine sagedasti erinevate teaduste piiridel. Meedia ja kommunikatsiooni professor Marju Lauristini sõnutsi on sotsiaalteadustes paljude probleemide lahendamine seotud teiste valdkondadega. Heaks näiteks on infoühiskonna temaatika uurimine, siin on vajalik nii infotehnoloogia, sotsioloogia, psühholoogia, tervishoiu ning paljude teistegi teadusharude koostöö.

Tartu Ülikoolil kui ainsal *universitasel* on selle teadmise tekitamisel palju avaramad võimalused. Just siin on näiteks füüsikatudengil võimalik saada aimu vene kirjandusest, ka kultuuriekspo naatide puhastamise idee laseri abil on tekkinud ülikooli keemikute ja füüsikute koostööst. Nimelt on füüsikaosakonnas uuritud lasertehnoloogiat ning keemiaosakonnas jällegi konserveerimist. Nii on taas kahe teaduse piiril tekkinud uus teadmine.

21. sajandil sõltub lahendus paljudele probleemidele esmapilgul täiesti erinevate valdkondade teadlaste koostööst. KULDAR PILD

Eklektika kummitab

Interdistsiplinaarsuse tegelikkuseks saamisele on suureks ohuks dedistsiplinaarsus, mis on läänes enamiku ülikoolide probleemiks.

Ettevõtja Marek Strandberg: "Et ridade vahelt lugeda, tuleks enne tundma õppida tähti ning osata ka lugeda. Seega ei tohiks interdistsiplinaarsus tähendada õpetamise ebaselgust."

Strandbergi sõnutsi eeldab interdistsiplinaarsus distsipliini head tundmist, peab olema arusaam nähtuste üldistest seostest.

Üheks võimaluseks interdistsiplinaarse õppe soodustamiseks peetakse internetti. Ka sellel on lisaks plussidele omad varjuküljed. Teabeallikana on semiootika professor Peeter Toropi arvates internet asendamatu, kuid ta ei aita kaasa sidusa teadmuse tekkimisele, millele inimliku kontakti puhul aitavad kaasa õppejõu hoiakud: "Kaob ka teaduse hariduslikus osas isiksuslik aspekt - õppejõud mõjutab selliste omadustega nagu loovus, kutse-eetika, professionaalsus. Samuti ei saa inimene end interneti abil õppides suuliselt väljendada, kuid teadusliku kirjaoskuse omandamisel on just suuline dialoog äärmiselt oluline."

Oma huvide rahuldamine ning teadmiste süsteemne omandamine on need poolused, mida interdistsiplinaarsus kui uurimistöö ja õpetamise põhimõte aitaks ülikoolihariduses siduda.

Ülikooli sisemised takistused

Nii professorite Toropi ja Lauristini kui ka õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelsoni sõnutsi on ülikoolis üheks populaarsemaks sotsiaalteaduskond, kust saadakse enim kõrvalerialade ainepunkte.

Professor Lauristini kinnitusel täidavad siiski vähesed õppurid nõuet, et 1/3 kõrvalaineid tuleks võtta väljaspool oma osakonda. Veelgi vaevalisem on üliõpilaste ja õppejõudude liikumine teaduskondade vahel. Põhjuseks on ehk sageli lisaks üliõpilaste mugavusele ka õppetoolide enda huvi, et mitte kohustuslikke aineid võetaks oma osakonnast. Nimelt eraldatakse eelarvest raha ainepunkti pealt ning ainepunktidest saadav tulu läheb sinna, kust need on saadud.

Riiklik bürokraatia pärsib

Prof Peeter Toropi hinnangul pole selliste traditsiooniliste interdistsiplinaarsete alade nagu näiteks biotehnoloogia, biokeemia projektide rahastamisega riigi tasandil probleemi. Kuid uute distsipliinidega on raskusi, Haridusministeeriumil on teaduse rahastamisel kindlad erialade eelarveread, mida ei soovita kombineerida. Prof Torop: "Kardetakse ehk kunstlikku ainete seotust ning vähest tulemuslikkust."

Silmaringi laiendab kõrvaleriala

1990ndatel alguse saanud õppekavade koostamisel oli paratamatult aluseks nõukogudeaegne 5-aastane väga kitsale spetsialiseeritusele suunatud õppekava. Seda prooviti laiendada kõrvalainega. Formaalselt sai õppekava mitmekesisemaks, kuid sisult mitte alati, kuna kõrvalaine sai kaetud tihti nn oma ainetega. Lea Michelsoni hinnangul on ülikool suure sammu edasi astunud, avardades üliõpilaste valikuvõimalusi, kuid arenguruumi on veel küllalt. Tema arvates oleks kitsam spetsialiseerumine otstarbekas jätta magistriõppe tasemele.

Michelsoni kinnitusel ei oota enam tööandjad väga kitsale erialale spetsialiseerunud töötajaid, sellest olulisemaks peetakse head kohanemis- ja analüüsivõimet, meeskonnatöö oskust, häid juhioskusi. Oma maailmapilti on võimalik avardada, valides oma erialast pisut kaugemal asuv kõrvalaine.

SÕNASELETUSI

Monodistsipiinaarsus: süsteemselt õpetatav aine või eriala.
Interdistsiplinaarsus: üksteist mõjutavate distsipliinide või ühte teemat uurivate eri alade teadlaste koostöö.
Multidistsiplinaarsus: täiesti erinevate ja omavaheliste otseste seosteta distsipliinide kooslus (näiteks muusika, keemia, ajalugu).
Transdistsiplinaarsus: ühise aktsioomide süsteemi sõnastamine teatava hulga distsipliinide jaoks.
Dedistsiplinaarsus: teadlik metodoloogiline eklektika ad hoc teooriate ja analüüside puhul.

Autor: prof Peeter Torop

TÄNA LEHES

Intervjuu
Tuutor Teele Raiend arvab, et igal üliõpilasel võiks olla nõustaja
LK 3

Humanitaarteadlaste ümarlaua algatused sihile jõudmas
LK 2

TÜ vahetusüliõpilased kirjutavad Konstanzi Ülikoolist
LK 2

Selgus ühiselamu arhitektuurivõistluse võitja

TÜ Raatuse tn ühiselamu arhitektuurivõistluse žürii valis kolmapäeval, 15. märtsil oma lõppistungil arhitektuurivõistluse võidutöö.

TÜ Raatuse tänava ühiselamu arhitektuurivõistluse tulemused on järgnevad: 1. koht märgusõna DANAE, 2. koht märgusõna MATR.X, 3. koht märgusõna VITAMIIN, 4. koht märgusõna XL (ostutöö), 5. koht märgusõna 4+1 (äramärgitud töö), 6. koht märgusõna D.C.B.A. (äramärgitud töö).

TÜ arhitekti Martti Preemi sõnul oli palju suhteliselt võrdse headusega töid ning žürii lõppvalik polnud kerge.

"Näiteks teiseks jäänud MATR.X paistis silma eripärase struktuuri ning paljude innovaatiliste ideedega nii sise- kui välisarhitektuuris. Paraku on problemaatiline kõigi konkursitingimuste täidetavus ja sellest tulenevalt ka realiseerumine, " leidis Preem.

Reedel, 17. märtsil kell 15 avalikustab žürii TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis võidutööde autorid. Kõik 46 tööd on kuni märtsi lõpuni eksponeeritud muuseumi valges saalis.

750-kohalise ühiselamu ligikaudseks maksumuseks on planeeritud ligi 100 miljonit kr.

Riik otsib lahendusi residentide rahastamisele

Noorarstide sissetulekute probleemi lahendamiseks on Haridusministeerium Tartu Ülikoolilt tellinud uuringu "Arstiõppe korraldamise alusdokumentide väljatöötamine".

Projekti eesmärk on arstiõpetuse olukorra analüüs, ettepanekud sellega seotud õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks ning 2001. aasta riikliku koolitustellimuse ja 2001. aasta riigieelarve koostamiseks.

Projektis osalevad TÜ arstiteaduskonna ja õigusteaduskonna õppejõud, sotsiaalministeeriumi, Eesti Arstide Liidu, Haiglate Liidu esindajad.

Projekti esitamise tähtaeg on 28. aprill 2000.

Matemaatikud tulevad kokku vilistlaspäevale

Mati Abel
Eesti Matemaatika Seltsi president

Eesti Matemaatika Selts ja TÜ matemaatikateaduskond korraldavad 24. ja 25. märtsil seltsi üldkoosoleku ja vilistlaspäeva.

Üldkoosolek algab reedel, 24. märtsil kell 12 Tartus Vanemuise tänava õppehoones.

TÜ arvutiteaduse instituudi prof Mati Tombak peab ettekande "Matemaatika ja arvutid", milles tutvustatakse arvutite kasutamisvõimalusi matemaatikas ja matemaatika kasutusvõimalusi arvutiteaduses.

Kell 15 algab seltsi aruandevalimiskoosolek, kus tehakse kokkuvõtteid viimasest kolmest aastast. TÜ puhta matemaatika instituudi juhataja prof Kalle Kaarli kõneleb matemaatikaseltsi eesseisvatest ülesannetest.

Toimub uue presidendi, juhatuse ning revisjonikomisjoni valimine. Antakse üle seltsi üliõpilaspreemia ja Arnold Humala preemia ning tehakse teataks esseevõistluse "Matemaatika ilu, võlu ja valu" tulemused.

Kell 17 algab ülikooli vanas kohvikus koosviibimine, kus oodatakse ka vilistlasi.

Matemaatikaseltsi üldkoosolek jätkub laupäeval kell 10. Parksepa Keskkooli matemaatikaõpetaja Aavo Lind tutvustab ettekandes "Kõigest, mis mul südamel" matemaatika õpetamise ja riigieksamiga kaasnevaid valuprobleeme.

Küberneetika AS vanemteadur Helger Lippma annab ettekandes "Krüptoloogia: teooriast praktikani" lühiülevaate kaasaja matemaatika ja arvutiteaduse laialtkasutatavast valdkonnast.

Kell 12 jätkuvad üritused matemaatikateaduskonna vilistlaskoosolekuga.

UNESCO on kuulutanud käesoleva aasta ülemaailmseks matemaatika-aastaks, et esile tõsta matemaatika osatähtsust võrreldes teiste teadustega, sest enamik teadusi kasutavad suuremal või vähemal määral matemaatikat.

Kääriku Spordibaasis avatakse renoveeritud majutushoone

Krõõt Nõges
Varje Sootak

Laupäeval, 18. märtsil kell 14 avatakse pidulikult Kääriku Spordibaasi renoveeritud majutushoone.

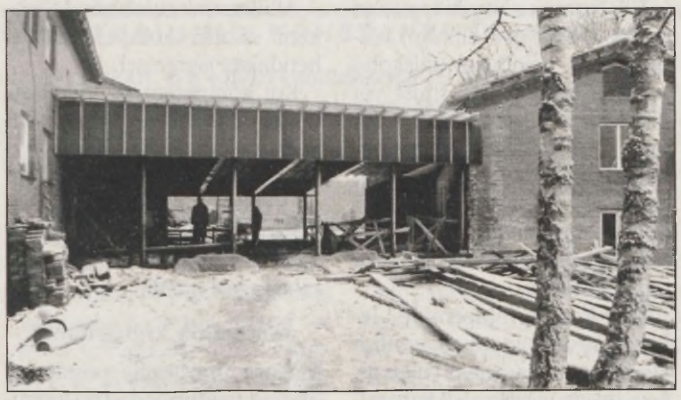
Kääriku Spordibaasi majutushoone on üks osa spordikompleksist, mille eesmärk on arendada Eesti kergejõustikku ning pakkuda õppe- ja teadusteenust.

Kääriku Spordibaasi direktori Valev Plato sõnul on ümberehitamise käigus majutushoone elamistingimused oluliselt paranenud ja vastavad hotelli tingimustele, mis võimaldavad kahte tärni taotleda.

Majutushoones on 103 kohta, enamik tubasid kahekohalised, 4-kohalisi peretubasid on 9. Invatubasid on ühiselamus üks, üks tuba on kohaldatud spetsiaalselt allergikutele, samuti on üks kahekohaline sviit.

Kõikides tubades on dušš, tualett ja televiisor.

Alates selle aasta suvest on numbritubades ka telefoni- ning internetiühendus.

1960. aastatel ehitatud Kääriku ühiselamu renoveeriti kaasaegseks majutushooneks. Fotol on retseptsioon ehitustööde aegu. RIHO ILLAK

Majutushoonet ehitas AS Linnaehitus, järelevalvetööd olid AS Teloralt, sisekujundaja oli Andres Kull. Ehitustööd algasid 1999. aasta novembris.

Valev Plato lausus, et Kääriku uuenenud majutushoone sobib taas hästi nii õppetööks kui ka rahvusvaheliste teadusürituste läbiviimiseks. Tartu Ülikooli töötajatele kehtib majutushoones 25%line soodustus. Hinnad on diferentseeritud, nädalavahetustel on hind kallim, nädala sees odavam.

Tube saab broneerida administraatori kaudu tel (276) 57 235.

Sportlastel oli võimalik kasutada majutushoonet juba alates 11. märtsist.

Majutushoone pidulikust avamisest võtavad osa Riigikogu esimees Toomas Savi, Sihtasutus Kääriku-Tehvandi nõukogu esimees Arnold Green, rektor Jaak Aaviksoo jt.

UUDISED

Doktoritöö hääbuvast jidiši murdest

Eesti Humanitaarinstituudi abiprofessor Anna Verschik kaitses Tartu Ülikoolis doktoriväitekirja "Estonian Yiddish and Its Contacts with Coterritorial Languages".

Väitekiri käsitleb Eestis kõneldavat jidiši murret nii kirdejidiši murrete rühma kontekstis kui ka Eesti keelelise situatsiooni kontekstis. Tegemist on hääbuva murdega, mida pole seni teaduslikult kirjeldatud. Vaatluse all on kontaktid eesti ja baltisaksa keelega, samuti Eesti juutide sotsiolingvistilise olukorra muutused 20. sajandil. Väitekirja juhendaja oli prof Tapani Harviainen Helsingi Ülikoolist. Oponendid olid prof Neil Jacobs Ohio Ülikoolist ja dr Kristiina Ross Eesti Keele Instituudist.

Anna Verschikule anti doktorikraad üldkeeleteaduse alal.

Koostööprotokoll tehnikavaldkonna kutseõpetajate koolitamiseks

14. märtsil kirjutasid haridusminister, TÜ ja TTÜ rektorid alla ühisele heade kavatsuste protokollile tehnikavaldkonna õpetaja kvalifikatsiooni tagamiseks. Koostöö eesmärk on anda juba töötavatele või tööle asuvatele ja õpetatavas tehnikavaldkonnas tehnilise kõrgharidusega õpetajatele võimalus vajalike kvalifikatsiooninõuete täitmiseks.

Vastavalt kokkuleppele avavad ülikoolid 2000/2001. õppeaastal ühise õppekava. Õpetatakse pedagoogilis-psühholoogilisi õppeaineid ning ülddidaktikat TÜs ja üldtehnilisi ning ainedidaktilisi õppeaineid TTÜs. Kutsepedagoogiline praktika viiakse läbi TÜ ja TTÜ õppejõudude koostöös ning lõputöö juhendamine toimub vastavalt teemale ühes kõrgkoolis. Õppekava mahuks on 40 ainepunkti ning õppe kestuseks üks aasta.

Õppekava nõuetekohasel täitmisel antakse lõpetanule vastava tehnikavaldkonna õpetaja kutsetunnistus koos akadeemilise õiendiga. Õppekohtade piirarv on 2000. aastal 60.

TÜ rektor Jaak Aaviksoo ütles koostööprotokolli allakirjutamisel, et usaldusväärse kutseharidussüsteemi rajamine aitab kaasa ka kõrgharidusprobleemide lahendamisele ning seepärast on koostööprotokolli sõlmimine oluline nii Eesti kutse- kui kõrgharidusele.

Näitus eestikeelsetest muinasjuturaamatutest

Neljapäeval, 16. märtsil avati TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees näitus "Eestikeelne muinasjuturaamat".

Näitus kuulub traditsioonilisse sarja, mis tutvustab TÜRi kogudes leiduvat eestikeelset raamatut. Väljapanek on pühendatud ka eesti raamatu aastale, selle koostas õppekirjanduse osakonna juhataja Maret Vanamb.

Näitusel on valik muinasjuturaamatuid 1920ndate aastate keskpaigast tänapäevani.

Kuna kõik olemasolev vitriinidesse ei mahu, siis on üheks valikueelistuseks varasem trükk, kuigi mõni hilisem võib olla uhkemgi.

Humanitaarteadlaste ümarlaua arutlusteemad on lahendusteni jõudmas niisama kindlalt nagu kevade saabumine. RENO HEKKONENS

Ümarlaua algatusest võrsub uuendusi

Berk Vaher
TÜ filosoofiateaduskonna inglise filoloogia lektor

SAMAL TEEMAL: Berk Vaher "Interdistsiplinaarsus hakkab hoogu võtma", UT 14. jaan 2000; Berk Vaher "Interdistsiplinaarsus tahab väärtustamist", UT 28. jaan 2000.

Humanitaarteadlaste ümarlaua arendusgrupp on keskendunud viimastel koosolekutel personali ja kraadiõppe küsimustele. Arutluste tulemusena valmib ringkiri.

Jätkuvalt tuleb nõuda kõrgharidusstandardi rakendamise kontrolli kõikide ülikoolide kõikides osades.

Magistriõppureid võivad õpetada ainult kraadiga õppejõud, neist 75% doktorid; doktoriõppes olijaid võivad õpetada vaid doktorid.

Väikesed ja mitmel juhul akrediteerimata õppekavad vinduvad ja neelavad raha; sarnaseid õppekavu on võimalik ühte koondada, seades vastuvõtu alammääraks 25 sisseastujat.

Liitmisel saadud õppekava raames tuleb alles jätta spetsialiseerumisvõimalus. Mõned erialad võiksid uusi tudengeid võtta üle aasta.

Kuidas motiveerida kraadiõppureid

Majanduslik kitsikus sunnib kraadiõppurit tööle, kuid seetõttu viibib kraadi kaitsmine.

Tööleping kraadiõppuriga peaks olema paindlikum, võimaldades vajadusel täiskoha pooleks kohaks muutmist või pikaajalise lepingu lühendamist. Rootsis pikendatakse ülikoolis töötavail kraadiõppureil õppeaega – aasta tööd tagab pool aastat ajapikendust; kuid rahalisi soodustusi ajapikendusega ei kaasne.

TÜ kaadriprobleemide lahendamiseks ja akadeemilise järelkasvu tagamiseks tuleb pigem otsida viise kraadi kaitsmise kiirendamiseks; väliskoolitusleping ongi üks neist viisidest.

TÜ doktorant saab praegu 1. ja 2. õppeaastal 15 000 krooni teadustöö toetust, 3. ja 4. aastal 20 000.

Muret tekitavad doktorantide eelistused toetussummade kasutamisel – prioriteediks on kujunenud arvutid ja reisimine. Kirjanduse ostmisele kasutatakse vaid 2-3%. Kui arvuti ostmine tõesti on vältimatu, peaks nii osakond kui juhendaja oma grantirahadega kraadiõppurit toetama.

Ka doktoritöö trükkimiseks vajalikud 8000 kr peaks teaduskond leidma, arvestades, et kaitstud kraad toob sisse 30 000.

Suur osa doktorantide rahast kipub kuluma konverentsidele. Kuid konverentse ei saa pidada teadustööks, ehkki need pakuvad doktorandile kontakti oma ala spetsialistidega. Selle kontakti peaks aga juhendaja nagunii tagama. Kindlasti ei tohiks juhendaja doktorandi rahadega ise konverentsile sõita.

Kasvuhoonefondi loomist doktorikraadijärgse uurimistöö edendamiseks ja noorte õppejõudude toetuseks võib soovitada ülikooli sihtasutusele.

Üks toetustleidev projekt võiks olla õppevahendite koostamine CDdena.

Teadustöö juhendamine

Päevakorral püsib ka juhendamise ranguse probleem.

Kas doktoritöö graafik tuleks muuta rangemaks, juhendaja-juhendatava kohtumiste arv normeerida? Takistada juhendaja eemalpüsimist?

Allüksustelt tuleb nõuda rohkem sisulist kompetentsi juhendajate jagamisel.

Kui kompetentne juhendaja viibib ülikoolist eemal ja asendaja on antud alaga vähem kursis, on kasulik võtta teine juhendaja väljastpoolt ülikooli.

Paraku pole võimalik ebaõnnestunud juhendamise eest raha tagasi nõuda.

Teadustöö kriteeriumid

Mitmes õppetoolis puuduvad ühesed teadustööde (nii kursusetööde kui väitekirjade) kriteeriumid.

Ühised kriteeriumid võiksid olla määratud teaduskondade tasandil – kus mõnel õppetoolil reeglid olemas, võib teaduskond need aluseks võtta.

Nõuete koostamisel tuleb siiski vältida üleadministreerimist: õppetoolid peavad võimaldama interdistsiplinaarsust, kuid jääma kindlaks põhiaine iseloomule ja nõuetele.

Interdistsiplinaarse kraadi andmiseks on võimalik 3 liiget teisest õppetoolist kaitsmiskomisjoni koopteerida. Kaitsmise kriteeriumid koostatakse mõlema õppekavade alusel.

Praegu on humanitaarteadused oma uurimistöödes liiga killustatud.

Normaalne olukord õppetoolides oleks töö koolkondadena: iga professor juhendab näiteks kolme tudengit, kaht magistranti ja üht doktoranti, kes käsitlevad ühe suurema teema eri aspekte.

Professoriks tuleks valida vaid teadlane, kes sellise rakukese tekitada suudaks.

Kui konkreetsetel erialadel napib ühiste huvidega teadlasi, siis killustatust aitaks vähendada ümarlaua propageeritav erialadevahelisus.

Õppeaja kestus

Õppeaja lühendamise osas lähevad arvamused lahku. Igal juhul eeldab muutus kõrgema tasandi hariduspoliitilist otsust. Ootused bakalaureuse- ja magistrikraadile määravad, kas eelistatakse õppeaja liigendust 3+2 või 4+1.

Bakalaureuseastme lühendamine eeldab üldainete vähenemist ja mõnede spetsiifiliste ainete magistriastmele kandmist. Mõne eriala puhul osutub see väga raskeks. Ka ei pruugi muutus sugugi suurendada õigel ajal lõpetamist. Juba praegu õpib TÜs üleajalisi umbkaudu 1200, neist filosoofiateaduskonnas 600.

Loenguaja lühendamise ettepanek tõenäoliselt laiemat toetust ei leia. Ümbervaatamisele läheb hoopiski senine luba loengutest puududa.

Valmimas ringkiri

Mitmed küsimused, nagu mis vahekorras peaksid olema ülikooli keskraamatukogu ja haruraamatukogud, kuivõrd ja kuidas peaks üldhariduskoolides, ka toimetustes ja muuseumides väärtustama õpetaja/töötaja teaduskraadi, kuivõrd peaks eesti keelt teaduskeelena rakendama ja millised on selle võimalused võrreldes inglise keelega, ootavad veel lahendust. Diskussioon jätkub ümarlaua listis. Komisjoni koosolekutel leitud lahendustest koostatakse praegu ringkirja, mis peagi, avalikkuseni jõuab.

@UT.EE

UT küsimusele vastab Marika Meltsas, TÜ Raamatukogu info- ja eurodokumentatsiooni osakonna peabibliograaf

Milline on TÜs seis rahvusvaheliste *on-line* andmebaasi-de kasutamisel?

Katsetused algasid 1998. aastal, ostudeni jõuti eelmisel aastal. Juurdepääs *on-line* andmebaasidele on aastamaksu alusel. Sageli on see kallis, seepärast arvestame valiku tegemisel eelkõige hinna ja sisu suhet. Praegu on ülikooli liikmetel kasutada neli baasi.

Suurimad on EBSCO baasid, mis hõlmavad täistekstandmebaase humanitaar- ja sotsiaalaladelt ning andmebaasi MEDLINE. TÜ töötajad võivad saada ka nende baaside parooli kasutamiseks koduse interneti-ühenduse vahendusel. Teisel kohal on Cambridge Scientific Abstracts - multidistsiplinaarne teaduskirjanduse ja artiklite andmebaas. Cambridge'i baasides on otsingu tulemuste iga viite juures haak (*Locate document*) meie raamatukogu elektronkataloogile, sellele vajutades kuvatakse juba meie leidumusteade. Lisaks on veel kaks ühe eriala baasi - PROLA (füüsika) ja MathSciNet (matemaatika).

Kasutusaktiivsuselt paistavad silma loodusteadused, psühholoogia ja majandus. Cambridge'i baaside puhul on esikohal bioloogia ja keskkonnateadused. EBSCO baasist loeti veebruaris 5248 keskmiselt 10-leheküljelist täistekstartiklit.

Mitme uue baasi katsetamine ülikooli liikmetele just lõppes, aprillis algab Academic Pressi 176 erineva täistekstajakirja katsetus.

Enamiku baaside ligipääs määratletakse võrguaadressi või nende grupi järgi, seetõttu on olnud probleeme võrguliiklusega. Hea kui raamatukogul oleks ülevaade ülikooli arvutivõrgu IPde kaardist, sest sageli antakse juurdepääs elektroonilisele ajakirjale vaid piiratud aadresside arvule. Kuna mitme baasi puhul on kuuajalise katseaja algusest teada antud üleöö, siis loodame tulevikus tehnikaprobleemide lahendamisel suuremat operatiivsust.

IT UUDISED

- **ligipääs TÜ-le avatud *on-line* baasidele http://www.utlib.ee/baasid**
- **ligipääsust katsetatavatele *on-line* baasidele ilmub viide leheküljele http://www.utlib.ee/**

Kehakultuuriteaduskond avas oma arvutiklassi

Mare Vene
TÜ kehakultuuriteaduskonna dekanaadi juhataja

Kolmapäeval, 15. märtsil avati kehakultuuriteaduskonna õppehoones Ujula 4 arvutiklass.

Klassis on 10 Windows 98 töökeskkonnas, CD-seadmega varustatud ning helimooduli ja internetiühendusega arvutit. Arvutiklassi sisustamisel tegi suure töö ära lektor Jaan Ereline, kes uut klassi ka haldama hakkab. Abi osutasid kommunikatsioonitehnika osakonna ja arvutuskeskuse töötajad.

Vajadus oluliselt parandada üliõpilaste juurdepääsu kaasaegsele arvutitehnikale oli teaduskonnas ilmne juba pikemat aega. Arvutiklassi kasutuselevõtt on esimene samm kehakultuuriteaduskonna nõukogus hiljuti heaks kiidetud informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhineva õppe elluviimisel.

Noa Laeva stipendium

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Noa Laeva nimelise stipendiumi konkursi.

Stipendiumi eesmärk on edendada üliõpilaste uurimistöid vaimsete puuetega inimeste kohta. 5000-kroonine stipendium määratakse parimale vaimsete puuetega inimesi puudutavale uurimistööle.

TÜ Sihtasutuse juhatuse liige Indrek Mustimets ja vaimsete puuetega inimeste toetuseks loodud sihtasutus Noa Laev juhatuse liige Riin Naestema allkirjastasid esmaspäeval ülikooli nõukogu saalis stipendiumifondi Noa Laev statuudi. Stipendiumi saavad taotleda kõik Tartu Ülikooli üliõpilased, kes saadavad hiljemalt 10. maiks vaimsete puuetega inimesi puudutava uurimistöö (maksimaalselt 6000 tähemärki).

TÜ Sihtasutusele saadetav uurimistöö edastatakse seitsmeliikmelisele stipendiumikomisjonile, kuhu kuuluvad Sihtasutuse Noa Laev, TÜ sotsiaalteaduskonna dekaani, eripedagoogika osakonna, Eesti Eripedagoogide Liidu, EV Sotsiaalministeeriumi, Haridusministeeriumi ja Aasta Toetaja esindaja.

Esimene stipendium antakse käesoleva aasta juunis. Taotluse blankette saab ülikooli postikantseleist, eripedagoogika osakonnast ja sihtasutuse kodulehelt (http://www.ut.ee/sihtasutus/).

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Tuutor Teele Raiend: minulgi oleks võinud algul üliõpilasnõustaja olla

Varje Sootak

Kolmandat aastat annavad esimese kursuse üliõpilasele nõu tuutorid ehk nõustajad. Arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilane Teele Raiend leiab, et nõustajat vajaks iga üliõpilane.

Arstiteaduskonna üliõpilane Teele Raiend (paremal) rahvusvahelisel arstiüliõpilaste föderatsiooni peaassambleel koos tudengitega Zimbabwest ja Katalooniast. ERAKOGU

Kuidas Teist tuutor sai?

Tuutoriks hakkamise ettepanek tehti mulle ja Birgit Volmerile dekanaadist kaks aastat tagasi. Otsustasime proovida ja saime vastava koolituse.

Esimesel kursusel tundsin ka ise, et oleksin vajanud üliõpilast, kes mulle mitmeid asju ülikoolis selgitanud oleks. Õnneks elasin ühiselamus ja sain infot vanemate kursuste käest.

Kes on tuutor?

Tuutor on selline üliõpilane, kes annab esimese aasta tudengitele igasugust nõu. Aga tegelikult on see töö väga mitmekülgne ja jätkub koguaeg.

Kuidas tuutoriks koolitatakse?

Õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi ja mitmed teised tutvustasid meile vastaval kursusel ülikooli struktuuri, õppekorraldust, üliõpilasorganisatsioone, välissuhtlust jmt. Saime selgeks sotsiaalabi, toimetulekutoetuse ja paljud teised küsimused, läbisime psühholoogilise koolituse.

Mul on koolitusest väga hea meel, sain ise palju targemaks. Seda kõike peaks nagunii teadma, kui ma ka tuutor poleks.

Kas alustada oli raske?

Ei osanud karta ega arvata, mida see üldse endast kujutab. Mida aeg edasi, seda raskem mulle tundub. On tekkinud uusi ideid, mille elluviimine on juba keerulisem.

Päris algul arutasime kahekesi, mida üldse teha võiks. Nüüd peaks arutellu kaasama tunduvalt rohkem inimesi ja siis võiks seda nimetada juba tuutoriprogrammi kirjutamiseks. Kuna on kavas luua arstiteaduskonna üliõpilaste esindajate kogu, võiks see ka tuutorlusega tegelda. Sellest on juttu olnud TÜ Üliõpilasesinduses.

Oleme sügisel teaduskonna avaaktusel tuutoriprogrammi rebastele tutvustanud ning nendega pärast kohtumise korraldanud.

Tutvustasime ülikooli ja andsime ülesande määrata enda seast rühmajuhid, kes paari nädala pärast meile juba spetsiifilisemaid küsimusi esitasid. Tundus, et nad jäid väga rahule. Meie koordinaadid on teada ja nõu küsitakse tihti.

Meil tegutseb aktiivselt Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts. Kord nädalas on vastuvõtuaeg. Sügisel oli see hea võimalus esmakursuslastel küsimustega tulla.

Millest esmakursuslane kõige rohkem puudust tunneb?

Kõige rohkem soovitakse teada nii-öelda *inside*-infot, sellist, mida saab peamiselt vaid vanemate üliõpilaste käest. Palju päritakse õppejõudude kohta; ringleb ju tudengite seas info, kui karm keegi on jne. Isegi anatoomikumi ja laipade kohta päritakse. Loomulikult päritakse, kuidas korterit leida.

Kõige rohkem huvitab siiski, kuidas õppimisega hakkama saada - kuidas koostada õpingukava, millised on stipendiumid, mis on ainepunkt, mismoodi õppelaenu saada jne.

Esmakursuslased saavad ju Tartu ja ülikooliga tuttavaks ka rebasenädalal.

Rebasenädal on muidugi väga hea üritus, selle korraldavad ülikooli õppe- ja üliõpilasosakond ja Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus. Kuid see toimub juba esimesel õppetöönädalal ja osa üritusi kattub loengute ajaga. Selline üritus võiks olla esimese õppenädala ametliku osana.

Kas arstitudengil on lihtsam teisi nõustada, peavad ju arstid leidma patsiendile õige lähenemisviisi?

Ma ei nõustuks sellega. Meil on tegelikult palju vähem aega, kui vaja oleks.

Meie teaduskonnas õppimine on kahjuks tugevasti "klappidega", kui nii võib öelda, st õpime ainult arstiteaduslikke aineid, kõrvalerialasid pole. Psühholoogia, mida meile tarvis oleks, õppekavas puudub.

Tuutorina on hea võimalus näha, et peale arstiõpingute toimub TÜs veel midagi ja et "meie moodi" ei ole see ainus viis.

Kas oma teaduskonna välisüliõpilastega ka tegelete?

Meil õpib palju soome tudengeid, kellega kohtume enne õppetöö algust välisüliõpilaste orientatsiooninädalal. Eriti vajavad nad informatsiooni Eestis õppimisest ja kõigest sellest, mis Eestis Soomest erineb. Näiteks on neile uudiseks see, et eksamid tuleb õigel ajal ära teha. Me arvame küll, et Eesti ja Soome on väga sarnased, aga tegelikult ei ole see nii. Suurim erinevus on mõttelaadis.

Mille poolest Soome esimese kursuse tudeng meie omast erineb?

Nad on üldiselt natuke vanemad ja mulle tundub, et tulevad siia väga kindla sooviga arstiks õppida. Eesti tudengil ei ole see eesmärk nii selge. Muidugi mõjutab soomlasi see, et nad on võõras riigis, võõras keskkonnas ja sisseelamine võtab aega. Väga oluline on, et eesti keel ruttu selgeks saaks. Eestlastest tuutorid on välisüliõpilaste jaoks olulised ka seetõttu, et siis on neil kohalikke tuttavaid.

Kas kahest tuutorist arstiteaduskonnas väheks ei jää?

Kindlasti on kahest vähe. Tegelikult vajaks iga tudeng endale nõustajat. Arvan, et pikapeale sinnapoole liigume.

Tahame kindlasti rohkem tuutoreid leida, farmaatsia- ja stomatoloogiatudengitel võiks omaette nõustajad olla. Kuna kursustel on nagunii ka rühmad, võiks igal rühmal oma tuutor olla.

Loodan, et tuutorisüsteem liigub suunas, kus igal sisseastujal on oma nõustaja.

Miks Teile meeldib tuutor olla?

Mulle tundub, et teen seda, mida ma oleksin tahtnud, et mulle oleks tehtud. See amet meeldib mulle ka seepärast, et saab suhelda paljude uute huvitavate inimestega.

Rebased ise peaksid aga julgemad olema ja mitte meilt, nõustajailt küsida kartma.

Oleme selle ameti ise vabatahtlikult valinud, järelikult tahame seda tööd teha. Ideaalne oleks, kui nõustaja nimi juba vastuvõtuteatisega teatatakse.

TUUTORID TARTU ÜLIKOOLIS

- **Tuutor aitab esmakursuslasel ülikooliellu sisse elada ja annab nõu**
- **1999/2000. õ-a algul tegutses 53 tuutorit**
- **Kevadisele koolitusele registreeris 73 huvilist**

Konstanzi Ülikoolis on suurepärane õppida

Kirsti Jõesalu
Liis Raag
Peeter Roosma
Eneken Terep
TÜ vahetusüliõpilased Konstanzis

Teist aastat järjest oli mitmel TÜ üliõpilasel võimalik vahetustudengina õppida Konstanzi Ülikoolis.

Konstanz on väike kuurortlinnake Lõuna-Saksamaal Šveitsi piiri ääres maalilise Bodeni järve kaldal.

Konstanzi Ülikool on väliselt, võrreldes soliidses eas Tartu Ülikooliga, harjumatu. Betoonmonstrum, selline seitsmekümnendate kosmoseunistus. Kogu ülikool moodustab ühe hoonekompleksi, kus on alguses üsna raske orienteeruda. Kui kesklinn on nii väike, et seal on võimatu ära eksida, siis ülikoolis võib see küll juhtuda.

Õppeaasta alguses korraldatakse välistudengitele korralik orienteerumisprogramm. Tutvustatakse linna ja ülikooli, aidatakse elamisloa taotlemisel, pangakonto avamisel ning tervisekindlustuse saamisel. Lisaks korraldab välissuhete osakond kogu aasta vältel taskukohaseid ekskursioone Saksamaa ja Šveitsi vaatamist väärivatesse paikadesse ning on ka muidu igati abiks.

Konstanz asub kauni Bodeni järve ääres. INTERNET

Õpetus parim mitmel erialal

Ülikooli raamatukogu on suur. Ülikooli sees oleks tõepoolest nagu teine hoone, mis on suurem kui välimine. Kõik raamatud - ligi kaks miljonit köidet on avariiulitel, mille vahele võib kergesti ära eksida või end lihtsalt sinna unustada. Ka elektrooniline kataloog on olemas.

Muide, raamatukogu on lahti kella üheteistkümneni õhtul. Ja seda kuus päeva nädalas – pühapäev on siin püha päev.

Ülikool ei koosne aga ainult raamatukogust ja Saksamaa parimaks peetud tudengisöökla st. Eelmisel aastal ajakirja Spiegel korraldatud küsitluse järgi on ka Konstanzi Ülikoolis antav õpetus mitmetel erialadel Saksamaa parimate hulgas (vt www.spiegel.de/unispiegel/nf/0,1518,ausg-392,00.html).

Õppimine on võimalik ka siis, kui saksa keelt esialgu väga hästi ei oska. Keelt saab õppida terve aasta jooksul, siiski tasub algusest peale osaleda ka erialaloengutel ja -seminaridel.

Osadel erialadel, eelkõige vaimu- ja sotsiaalteadustes, ongi põhiline õppetöövorm seminar.

Väärika valiku tegemiseks olekski mõtet esimestel nädalatel võimalikult palju erinevaid loenguid-seminare külastada; vähem huvitavatest võib hiljem loobuda. Seejärel algab kibe õppetöö, mis kestab talvesemestril umbes oktoobrist veebruarini ning suvesemestril ligikaudu aprillist juulini; mõlema vahel on aega kodutöid ja eksameid teha.

Kõikvõimalike kodu- ja muude tööde kallal nokitsemise ajal on mõistlik püüda professorite ja teiste õppejõududega suhelda ka iganädalastes kõnetundides. Vabalt võib juhtuda, et leiate õppejõu, kes on teist ja teie teemast huvitatud.

Elamiseks on meeldiv võimalus näiteks väikestes, 12 inimesele mõeldud ühikates, kus sageli keeb rahvusvaheline elu, ja mille kaudu on kõige lihtsam saada kontakti ka kohalike sakslastega.

Kõige selle ja palju muu kohta leiab infot ka internetist – www.uni-konstanz.de.

STIPENDIUMID KONSTANZI ÜLIKOOLI

- **2000/20001. õ-a võivad kandideerida TÜ filosoofia-, õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilased alates 2. kursusest ning magistrandid ja doktorandid.**
- **Dokumentide esitamise tähtaeg on 6. aprill.**
- **Info: UT nr 9, 2000; välisüliõpilastalitus: ph 104, tel 375 151 või välissuhete talitus: ph 301, tel 376 114.**

UUDISED

Alma mater mälestab Jüri Kukke

Langenud vabadusvõitleja päeva tähistatakse 25. märtsil TÜ aulas konverentsi ja 26. märtsil seminariga.

Käsitletakse totalitarismi vägivalda Eesti rahva kallal läbi aegade: 40ndate küüditamisest läbi 70-80ndate venestamise ja poliitiliste kohtuprotsessside ning Sven Kreegi ja Jüri Kuke elu ning võitlust.

Märksõnadeks on kollaboratsioon ja vastuhakk, teisitimõtlemine ja tänapäev ning rahvuslik püsimajäämine.

Aulakonverentsil esinevad ka Jüri Kuke võitluskaaslased Mart Niklus ning Enn Tarto ja Eesti Noorsooühenduste Kogu president Arne Otter.

TÜ Raamatukogu esimese korruse fuajees on avatud näitus "Jüri Kukk ja Mart Niklus: kaks, kes ei alistunud, ning nende kaasvõitlejad".

Tartu akadeemilises peres on kujunenud hea tava igal kevadel tähistada langenud vabadusvõitleja päeva, millega mälestatakse ühte traagilise saatusega eestlast – andekat keemiateadlasest vabadusvõitlejat Jüri Kukke (1. mai 1940 Pärnu – 27. märts 1981 Vologda vangla).

Kontsert Toomkiriku toetuseks

Reedel, 17. märtsil kell 18 laulab TÜ Ajaloo Muuseumis Bingeni Püha Hildegardi laule Agnethe Christensen Taanist.

Agnethe Christensen pühendus pärast Taani Kuningliku Muusikaakadeemia lõpetamist varajase muusika õpingutele mitme spetsialisti juures. Suurte kogemustega lauljana ulatub tema repertuaar Euroopa varajasest ning klassikalisest muusikast jazzi ja kaasaegse muusikani. Ta on osalenud paljude teoste esiettekannetel ning on tihti külaliseks ka ooperilaval, samuti on ta teinud hulgaliselt ansambli- ja sololindistusi; ning juhendab ta pidevalt laulukursusi ja meistriklasse.

18. ja 19. märtsil korraldab A. Christensen meistriklassi kursuse "Laul varajases muusikas".

Kursuse maksumus on 250 krooni. Info ning registreerimine tel 375 669.

Toomkontsertide sari toetab Tartu Toomkiriku varemete konserveerimist.

Ilmub neljas Üliõpilasleht

Esmaspäeval ilmuv Üliõpilasleht uurib, millised erialad on ülikoolides akrediteeritud, millised mitte ning mis saab ülikooli lõpetavast, kuid akrediteerimata erialа üliõpilasest. Samuti püüab Üliõpilasleht panna kokku pilti sellest, millised Eesti kõrgkoolid peavad ühinemisplaane. Üliõpilaslehe esiküljelugu toob välja praeguse seisu järgmise aasta õppelaenu diskussioonides.

Toimetaja Annela Laaneotsa sõnul on esmakordselt Üliõpilaslehe tagakülg tudengifoto reportaaži päralt. Kuuendal leheküljel on Pesakonna autori Madis Otsa joonistatud karikatuur.

Narva Kolledži hoolekogu esimene koosolek

Teisipäeval, 21. märtsil kell 12 toimub Narva Kolledži hoolekogu esimene koosolek. Hoolekogule tutvustatakse kolledži arendustegevust ning kooli hoonet.

ÕNNITLEME!

Prof Vello Salupere 65

Vello Salupere sündis 15. märtsil 1935. aastal. TÜ arstiteaduskonna lõpetas ta 1960. aastal kiitusega. Alates 1963. aastast on ta töötanud ülikoolis: teaduskonnasisehaiguste kateedri professorina, teaduskonnasisehaiguste kateedri juhatajana, sisehaiguste õppetooli juhatajana – korralise professorina ja sisekliiniku juhatajana. Prof Salupere on olnud õppeprodekaan, teadusprodekaan, TÜ Kliinikumi juhatuse liige ja esimees, alates sellest aastast ka sisekliiniku juhataja.

Vello Salupere on üks gastroenteroloogia eriala ja organisatsiooni rajajaid Eestis. Ta oli kaua aastaid gastroenteroloogia erialanõunik ning osales ka Sotsiaalministeeriumi sisearstide atesteerimiskomisjoni töös. Ta on Eesti Gastroenteroloogide Seltsi esimees, samuti kuulub ta Maailma Gastroenteroloogia Organisatsiooni nominatsiooni ja teaduskomiteesse.

Prof Salupere on hinnatud ja väljapaistev lektor. Tema metoodiline töö väärib väga kiitvat hinnangut mitte üksnes eriala aspektist, vaid märksa laiemalt. 1972-1975 oli ta teaduskonna metoodikakomisjoni esimees, hiljem arstiteaduskonna uute õppeplaanide komisjoni esimees, on koordineerinud ja juhatanud sisehaigustealast õppetööd kõigi sama profiiliga kliinikute vahel.

Prof Salupere on aastaid olnud üks arstiteaduskonna juhtivaid õppejõude ja hinnatud arst. Tema saavutused organiseerimistöös ja mitmete institutsioonide juhatajana väärivad kõrgeimat hinnangut.

Lugupeetud professorit õnnitlevad tema juubelil endised ja praegused õpilased ja kolleegid!

TÜ arstiteaduskond
TÜ sisekliinik
Eesti Gastroenteroloogide Selts

Dots Kalju Kudu 70

Lugupeetud õpetaja! Tallinna Õpetajate Instituudis ja Leningradi Pedagoogilise Instituudis hariduse saanuna alustasid õppejõutööd ülikoolis 1958. aastal.

1961-1974 olid üldfüüsika kateedri juhataja. Neil aastail õnnestus Sul luua üldfüüsika õppelaborite süsteem, mis on tänapäevani tõestanud oma elujõudu. Oskasid enda ümber koondada inimesed, kes töötasid ühise eesmärgi nimel. Selle mängumaa piires, mida ajastu võimaldas, olid kateedri koosolekutel vastuvõetud otsused ühised ja demokraatlikud.

Feodor Klementi kaasaegsena jagasid tema seisukohta, et ülikooli õppejõud peab tegelema teadusega. Selle tulemusena lõid 60datel gaaslahenduse labori. Olukorras, kus NLis oli prioriteetne teaduste akadeemias tehtav teadus, nõudis raha hankimine tohutuid jõupingutusi.

Lugupeetud on juubilar nii eksamil põrunud tudengi kui ka alluvate ja kolleegide silmis, kellega suheldes pole ta kunagi kasutanud eetiliselt lubamatuid võtteid. Ka pensionäripõlv on Kalju Kudule tähendanud kuid kestnud teadusuuringuid Prantsusmaal ja Norras ning pikki tunde gaaslahenduse laboris.

Tervist ja jätkuvat entusiasmi!

Üldfüüsikud,
gaaslahenduslabor,
füüsikaosakond

Ülikool tänas väärt töömeest

Lembit Raba.

Ülikool autasustas väikese medali ja tänukirjaga kauaaegset Kääriku Spordibaasi meistrit Lembit Raba.

Lembit Raba on töötanud spordibaasis 1971. aastast, algul ehitustöölisena, hiljem meistrina. Teda tuntakse kui väga korralikku töössesuhtujat ja abivalmis inimest, kellelt tihti vanade hoonete restaureerimise puhul nõu küsitakse.

Viimastel aastatel aitas ta Käärikul kaasa remonditööde organiseerimisel ning tema ülesandeks oli soojamajanduse eest hoolitsemine. Kuna Käärikul ehitus- ja remonditööd veel niipea ei lõpe, loodame, et Vana Raba jagab oma teadmisi ka noortele töötegijaile.

Aktiivset pensionipõlve soovivad kolleegid!

STIPENDIUM

Uppsala Ülikooli stipendium

Vastavalt Tartu Ülikooli ja Uppsala Ülikooli koostöölepingule määrab Uppsala Ülikool 2000/2001. õppeaastaks (kaks semestrit) ühe stipendiumi ühele Tartu Ülikooli põhiõppe üliõpilasele.

Kandideerijail tuleb esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 104) 10. aprilliks järgmised dokumendid:

• põhjendatud avaldus Tartu Ülikooli õppeprorektori nimele koos dekaani nõusolekuga;

• vormikohane ankeet, mille saab välisüliõpilastalitusest;

• rootsi keele (vähese rootsi keele oskuse puhul ka inglise keele) oskuse tõend;

• osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus;

• väljavõte üliõpilase õpinguraamatust (inglise keeles).

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

Silvi Lannes
välisüliõpilastalituse
spetsialist
tel 375 152
peahoone, ruum 104

TÜ LAHTISTE USTE PÄEVAD 2000

20. MÄRTSIL TARTUS

11.00 **Avamine**.
12.15 **Filosoofiateaduskond**. Peahoone (Ülikooli 18) aula.
13.15 **Usuteaduskond**. Peahoone, ruum 102.
13.15 **Infotund vene kooli lõpetanutele**. Peahoone, aula.
14.15 **Majandusteaduskond**. Peahoone, aula.
15.15 **Sotsiaalteaduskond**. Peahoone, aula.
16.15 **Õigusteaduskond**. Peahoone, aula.
17.15 **Kontsert**. Peahoone, aula.

21. MÄRTSIL TARTUS

11.15 **Kehakultuuriteaduskond**. Peahoone, aula.
12.15 **Füüsika-keemiateaduskond**. Peahoone, aula.
13.15 **Matemaatikateaduskond**. Peahoone, aula.
13.15 **Türi Kolledž**. Paabel (Ülikooli 17), fuajee.
14.15 **Bioloogia-geograafiateaduskond**. Peahoone, aula
15.15 **Arstiteaduskond**. Peahoone, aula.

22. MÄRTSIL NARVAS

11.00 **Narva Kolledž**. Õppehoone (Kerese 14).

22. MÄRTSIL TÜRIL

15.00 **Türi Kolledž**. Õppehoone (Tolli 62).

23. MÄRTSIL PÄRNUS

12.00 **Pärnu Kolledž**. Õppehoone (Ringi 35).

Kõik teaduskonnad ja kolledžid tutvustavad õpetatavaid erialasid ka oma ruumides, korraldavad kohtumisi õppejõudude ja üliõpilastega. Täpsem informatsioon kohapeal! Info telefonidel +(372 7) 375 625, +(372 7) 375 100.

TARTU LASTETEATRIS

L 18. märts kell 17 ESIETENDUS K. Fr. Waechter "Amlet"
Näitemäng ühes vaatuses. Tuntud hamletilugu vaadeldakse printsi sõprade - Kasperi ja Mängukaru silme läbi. Soovitav alates 14 eluaastast. Etenduse kestus on 1 tund ja 30 min.

P 19. märts kell 12 ESIETENDUS K. Fr. Waechter "Amlet"

T 21. märts kell 15 E. Wigström/P. Lüsander/S. Osten "Prints Muretu"
Etendus on ilma vaheajata ning kestab 1 tund ja 15 min.

K 22. märts kell 15 K. Fr. Waechter "Amlet"
Soovitav alates 14 eluaastast. Etenduse kestus on 1 tund ja 30 min.

N 23. märts kell 15 G. Jankowiak "Jesperi õnn"
Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 min.

R 24. märts kell 15 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli..."
Etendus alates 3-4 eluaastast ilma vaheajata kestusega 1 tund.

R 24. märts kell 19 J. Viiding / T. Rätsep "Olevused".
VIIMAST KORDA. Etendus on vaheajaga ja kestab 1 tund 50 min.

L 25. märts kell 15 K. Fr. Waechter "Amlet"
Etenduse kestus on 1 tund ja 30 minutit.

P 26. märts kell 15 Heino Väli "Päevakoer ja peegel"
Etendus on mõeldud lastele alates neljandast eluaastast. Etenduse kestus 40 min, ilma vaheajata.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

ACTA DIURNA

21. märtsil kell 14 toimub **ülikooli valitsuse istung**. Info: Reet Mägi, tel 375 603.

20. märtsil kell 17 **prof Teet Seene akadeemiline loeng "Virtuaalõpe ja ülikoolid" Türi kolledžis.** Loeng toimub videokonverentsi teel. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

23. märts kell 17.30 **vilistlaskogu Tartu koondise kokkusaamine ülikooli vanas kohvikus**. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

TEATED

21. märtsil toimub üritus **COOL KOOL ehk parima Tartu kõrgkooli valimine**. I osa EPMÜ võimlas kell 15. Suures Korvpallilahingus "Akateemiline Veerand" kohtuvad erinevate kõrgkoolide korvpallimeeskonnad, üliõpilasesindajad ning rektorid. II osa algab kell 22 ööklubis Atlantis.

22.–23. märtsil toimub üle-eestiline **teaduskonverents "Tervise edendamine Eestis IV"**. Konverents algab 22. märtsil kell 11 TÜ Raamatukogu konverentsisaalis ja jätkub 23. märtsil kell 9 samas (töö sektsioonides). Ette kantakse teaduslike uurimistööde tulemusi, tervist edendavate ettevõtmiste kogemusi ja ülevaateid tervise edendamise teemadel. Info: Ludmilla Jakobson, tel 374 200, http://www.ut.ee/yritused/tervis2000.html.

25. märtsil toimub **matemaatikateaduskonna vilistlaspäev**. Kell 12 algab Vanemuise 46 (suures auditooriumis) vilistlaskoosolek. Info: Jüri Afanasjev, tel 375 864, afa@math.ut.ee.

25.-26. märtsil toimub **konverents "Hariduslikud erivajadused 2000"**. Konverents algab 25. märtsil kell 11 Jakobi 2 ja jätkub 26. märtsil kell 10 (töö sektsioonides). Info: Mari Pärn, tel 375 919.

KUULUTUSED

Välja üürida **tudengikorter**. Tel 251 49 550.

LOENG

21. märtsil kell 14 toimub Paablis (ruum 225) **kohtumine belgia kirjaniku Jean-Luc Outers'iga**, kes räägib prantsuse keelest ja belgia kirjandusest. Info: Maria Stogova, marias@ut.ee.

22. märtsil kell 12 esineb Economicumis (Narva mnt 4) aud B306 **loengusarja "Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest tegevpoliitiku (-juhi) silmade läbi"** raames **välisminister Toomas Hendrik Ilves.** Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

23. märtsil kell 14-18 Lossi 3-306 ja 24. märtsil kell 12-16 Lossi 3-307 toimub **akadeemik Mihhail Bronšteini loeng Majanduslik strateegia** (MJRI. 07.053, 0,5 AP). Käsitletakse majanduslikku strateegia olemust, ressursse ja majanduslikku strateegiat, Eesti Vabariigi majandusstrateegiat, Balti riikide majandusstrateegiat. Loeng toimub vene keeles. Registreeruda majandusteooria õppetoolis Lossi 3-326.

VÄITEKIRI

24. märtsil kell 14 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Roman Leibovi doktoritööd "Tjuttševi lüürilise fragment: žanr ja kontekst"** kaitsmine. Oponendid: prof Boriss Gasparov (Columbia Ülikool, USA), dots Andrei Nemzer (Moskva, Venemaa Teatrikunsti Akadeemia). Info: Jelena Ussar, tel 375 353.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Urho Kaleva Kekkonen Eestis". Avatud märtsi lõpuni.
18.-26.03. TÜ ühiselamu (Raatuse tn 22) ideeprojekti arhitektuurivõistluse tööde väljapanek
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
EÜS Veljesto – 80. Näitus jääb avatuks 31. märtsini.
Eesti Raamatu Aastale pühendatud näitus Eestikeelne muinasjuturaamat.
Kataloogisaalis:
Jaak Visnapi maal ja graafika, läbivaks motiiviks tuvi. Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Õppelugemissaali fuajees:
Maris Palgi (TÜ maaliosakond, IV kursus) "Der Schlafende Junge" ("Magav poiss"). Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Lugemissaalide fuajeedes:
Soome loodusplakat "Beautiful Finland". Näitus jääb avatuks 16. aprillini.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.

Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" – avatud 31. märtsini
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Ajakoridorid: Külalised 2" (Couloirs du temps: les visiteurs 2). Prantsuse 1998. Seikluskomöödia. Kl 13.30

"Õnn" (Happiness). USA 1998. Must komöödia. Kl 15.30, 20.15

"Mees kui orkaan" (The Hurricane). USA 1999. Filmi aluseks on Carteri autobiograafia. Kl 17.45, 22.30

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH
RT
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 24. märts 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 12 (2007) TASUTA

Tudeng on kaitseväes harv nähtus

Janek Valge
TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna geograafia eriala 4. aasta üliõpilane

Uue kaitseväeteenistuse seaduse järgi on üliõpilaste ajateenistusse kutsumise kord täpsustunud. Tudengelle on ülejäänud kodanikkonnaga võrreldes taas eeliseid - teenistusaega saab ise valida.

Pärast ülikooli sissesaamist tuleb sama aasta 15. septembriks riigikaitseosakonnale teada anda, millal oma põhiseaduslik kohus täidetakse.

Hoopis keerulisem seis on uue seaduse järgi praegu õppivate tudengitega - nemad arvatakse 28-aastaselt reservi, misjärel neid kahe järgneva aasta jooksul kuni kuueks kuuks (2 korda 3 kuud) õppekogunemistele võib kutsuda.

Õppekogunemiste aeg teadmata

Küllap ei jõua praegused tudengid end ära kiruda, miks ajateenistusse minekuga venitati, ja kõige magusamat tööks ja pereeluks vajalikku aega pikkade õppekogunemistega hakkida tuleb. Kui riigi majanduslik olukord ei parane, võib "vabastav seadusesäte" muutuda koguni elu ja surma küsimuseks.

Reservväelastena kuuluvad ju ka väljaõppest "vabastatud" mobilisatsioonikohuslaste hulka, aga oskusteta sõduritena on lahingus ellujäämise šansid ahtad.

Reservkogunemistele plaanitud tudengitel on raske oma elu planeerida, teadmata, millal neid õppekogunemistele täpselt kutsutakse.

Rahapuudusel võib kutsumine edasi lükkuda.

Kindlasti tuleb aga nendelegi elementaarne sõjaline väljaõpe anda, sest kriisiolukorras tähendaks nende väljaõpetamatus ühe põlvkonna haritlaste surma.

Üliõpilaste reservohvitserikursuste "sõjasuvedel" pauguvad püssid. VILLU HUIMERIND

Ei oska kunagised vabastatud tudengid ju mobiliseeritutena lahingus toime tulla ja ellu jääda.

Ajateenistus õpingutele kasuks

Seaduse vastuvõtmise eelses kaitseväeteemalises arutelus lõid kired ajakirjanduses ja internetiavarustes suisa lõkkele. Tundmatu ühendus Õpilaste Vabadusvõitluse Liiga kutsus tudengeid koguni ajateenistusevastasele meeleavaldusele. Vaatamata varasemale praalimisele ajakirjanduses, selgus et Eestis justkui polegi põhiseadusevaenulikke üliõpilasi - Toompeale ei saabunud kedagi!

Internetis avaldati manifest "Demokraatia Interneti Abil - üliõpilaste aju on Eesti kõige olulisem strateegiline ressurss", kus maniakaalfanaatiline kaitseväepelgur kisendab röögatust inimõiguste rikkumisest – tudengite kaitseväeteenistusest.

Teadlased aga kinnitavad, et ajateenistuses areneb mõtlemise organiseerimise ja tegevuse sihipärastamise võime ning seetõttu võib eelnev ajateenistus õpingutele *alma mater*is koguni kasuks tulla. ES Turuuuringute ASi korraldatud kaitsetahteuurimus kinnitab, et 84% Eesti meeskodanikest on valmis ka kriisiolukorras riigikaitses kaasa lööma. Tudengite seas oli protsent vaid õige pisut väiksem.

See, et tudengihakatised väkke võetakse, rõõmustab peale nende kindlasti ka enamikku eesti rahvast. Juba varem sisseastunute teenistuse lahendamise edasilükkamine nende iseseisva elu sisseseadmisejärgsesse aega on aga üks Riigikogu selle koosseisu ebapopulaarsemaid otsuseid.

Reservohvitseride kursused

Mõni aasta tagasi alustas kaitsevägi üliõpilasliidrite ettepanekul tudengeile suviste reservohvitserikursuste korraldamist (ÜROK). Osavõtt oli vabatahtlik ja esimesel kahel aastal koguneskandidaate kursustele koguni vähem, kui kohti oli planeeritud.

1999. aastal kandideeris sajale kohale 140 tudengit. Konkursisõela läbinuil on üks "sõjasuvi" selja taga ja üksikvõitleja teadmised omandatud.

Kursustel käinud on kindlasti eelistatumas seisundis võrreldes ajateenistuse kohustusest vabastatud üliõpilastega, sest neil on oma edasise teenistuse suhtes selgus olemas. Nad teavad, et ees on vaid suvised kursused, misjärel arvatakse nad reservlipnikena reservi.

Kuna ÜROKi on testitud juba mitu aastat, saavad õppurid ka korraliku ja piisava väljaõppe kriisiolukorras toimetulekuks. Ainuke probleem on ÜROKi kui kadreeritud armeele omase väljaõppevormi sobimatus Eesti reservarmee konteksti. Nii ei tea praegused lõpetanud, millise üksuse juurde neid rühmaülematena reservi arvatakse, nad ei saa nendega rahuajal kokku harjutada ja mobilisatsiooni järel on nende käe all mehed, kelle võimeid ja eripärasid nad täpselt ei tunne.

Kuigi praegu ei kummita Eestit otsene oht, ei saa me kindlad olla oma iseolemise säilimises kahekümne või kahekümne viie aasta pärast. Teguvõimsat kaitseväge on hilja üles ehitada siis, kui vaenlane juba piiridel.

Kaitseväeteenistus muudab õppekorraldust

Volli Kalm
TÜ õppeprorektor

Kui me võtame põhiõppesse statsionaarsete üliõpilastena vastu u 1500-1600 üliõpilast ja arvestame varasemate aastate kogemuse põhjal, et 38% on noormehed, saame võimalikke ajateenistusse minejaid ligi 600. Sõltumata sellest, kas nad lähevad kaitseväkke 3 aasta peale hajutatult, st ligikaudu 300 aastas, või kõik korraga õpingute algul, peab ülikool seda õppetöö korraldamisel arvestama.

Ajateenistusse minek tuleks kindlasti planeerida õppeaasta või semestri algusesse või lõppu, mis jätaks tagasi tulles hingetõmbeaega enne järjekordsetele eksamitele minekut.

Kõik kaitseväeteenistuse läbinud saavad jätkata õpinguid samal erialal ja samast semestrit, kust nad ajutiseks lahkusid. Ajateenistuses olevad üliõpilased vormistatakse akadeemilisele puhkusele ning nad jäävad üliõpilaste nimekirja.

Esimesel aastal peab saama täita akadeemilise aasta algul kaitseväeteenistusse läinud esmakursuslaste kohad uute üliõpilastega.

Ühiselamukonkursi võitja on selgunud

Krõõt Nõges

TÜ Raatuse tn ühiselamu arhitektuurivõistluse žürii avalikustas arhitektuurivõistluse võidutööde autorid.

Esimese kohta pälvis töö märgusõnaga DANAE, mille autorid on autorid Andres Siim ja Kristel Ausing arhitektuuristuudiost Siim & Kreis.

Teine koht läks tööle märgusõnaga MATR.X, autorid Indrek Peil ja Jüri Pilliroog.

Kolmanda koha sai märgusõna VITAMIIN all esinenud töö, autor on Veroonika Valk.

Neljas koht, märgusõna XL (ostutöö), autorid Velle Kadalipp, Kalle Vellevoog, Ilmar Jalas ja Enn Rajasaar; viies koht - märgusõna 4+1 (äramärgitud töö), autorid Andres Põime, Peep Urb; kaasa töötanud Reet Põime; kuues koht märgusõna D.C.B.A. (äramärgitud töö), autor Uko Künnap; U-disain OÜ koostöös ASiga Tari.

TÜ rektori prof Jaak Aaviksoo sõnutsi oli arhitektuurivõistlusel palju häid töid ning ideid, žürii proovis leida kompromissi arhitektuursete väärtuste, otstarbekuse ning üliõpilaste mugavuse vahel.

Tartu Ülikoolil on praegu 9 000 statsionaarset üliõpilast, kellest ligi 2 200 elab ühiselamus. Ühiselamukohti ootab ligi tuhat üliõpilast.

750-kohalise ühiselamu ligikaudseks maksumuseks on planeeritud ligi 100 miljonit krooni.

Ehitamiseks vajaliku maa kinkis Tartu Linnavalitsus.

Arhitektuurivõistlusest osavõtnud 46 tööd saab kuni märtsi lõpuni vaadata TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis.

Briti valitsus toetas ülikooli

Krõõt Nõges
Varje Sootak

Teisipäeval, 21. märtsil andis Suurbritannia ja Põhjalirimaa Ühendatud Kuningriikide suursaadik Eestis T. E. Timothy James Craddock Tartu Ülikooli rektorile prof Jaak Aaviksoole üle rahalise annetuse 9000 inglise naela (225 000 Eesti krooni) väärtuses.

Annetus on mõeldud ülikooli Euroopa Kolledžile raamatute ja CD-ROMide ostmiseks.

Rektor Jaak Aaviksoo tundis annetuse üle tõsist heameelt ning ütles, et sidemed suhteliselt tasakaalukate, konservatiivsete ja järelemõtlike brittidega on edenemas. Rektori sõnul on toetus Euroopa Kolledžile igati teretulnud, sest euroteaduskonnas õpetatavad majandus-, õigusteadus ja teised erialad tunnevad nappust vajalikust kirjandusest.

Timothy James Craddock.

Kolledži vanemraamatukoguhoidja Heili Kase ütles UTle, et toetuse eest ostetavad raamatute nimekirjad ja andmebaasid on juba tellitud ning et aprillis on oodata nende kohalejõudmist. "Raamatuid on tellitud 139 nimetust ja need on majanduse, politoloogia ja õigusteaduse valdkonnast," rääkis Heili Kase. Nimekirjade koostamisel olid suureks abiks nii õppejõud kui üliõpilased. "Ka ülikooli raamatukoguga on meil hea koostöö, me ei dubleeri üksteist, vaid täiendame."

Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriikide suursaadik Eestis Timothy Craddock vastas UT küsimusele, miks Briti valitsus toetab Tartu Ülikooli, et Tartu Ülikool on Eestis väga tähtis ülikool ning et Euroopa Komisjoni arvates on vaja toetada Eestis avalikku haldust, õigussüsteemi jt valdkondi. "TÜ ning TÜ euroteaduskond on üks tähtsamatest kohtadest Eestis, kus see õpe toimub."

Tartu Ülikooli on suursaadik külastanud ligi paarkümmend korda. "Olen Eestis ametis veel kuus kuud ning selle aja vältel toimub siin mitu meie jaoks olulist sündmust. Näiteks 19.-20. mail on Tartus Briti päevad, toimuvad Briti uuringute seminarid ja muudki."

TÄNA LEHES

Intervjuu
Geoloogiatudengi Tommi Soveri arvates on Eesti geoloogiliselt huvitavam kui Soome
LK 3

Ülikoolis käivitus uus dokumendihaldussüsteem Livelink
LK 2

Tartu üliõpilaste looduskaitsering ja Matsalu looduskaitseala teevad koostööd
LK 3

Prof Richard Villems sai Soome akadeemikuks

TÜ evolutsioonilise bioloogia professor Richard Villems pälvis Soome akadeemiku tiitli.

Eesti Teaduste Akadeemia ja Rootsi Kuningliku Teaduste Akadeemia liige Richard Villems on Eesti geenitehnoloogia koolkonna rajaja, kes alustas molekulaarbioloogiaalase teadus- ja õppetegevuse arendamist Tartus juba kuuekümnendail aastail. 1980ndate lõpul asutas ta Tartus Eesti Biokeskuse, mille esimese direktorina töötab tänaseni. Tänavu nimetati Richard Villems ka Tartu linna aukodanikuks. R. Villems on ka Eesti teaduspreemia, K. E. v Baeri medali ja Eesti TA medali laureaat.

Akadeemiku tiitel anti ka ühele Soome, kahele USA ja ühele Briti teadlasele Soome Akadeemia aastapäeval 25. märtsil.

Koostöö innovatsiooni toetamiseks

Täna, 24. märtsil kirjutavad TÜ ja EPMÜ rektorid, Tartu maavanem, Tartu linnapea ning ettevõtluse tugisüsteemi esindajad alla regionaalse innovatsiooni toetamise koostöövõrgustiku CARIN ühiste kavatsuste protokollile. Tartu ja Tartumaa pürib rahvusvaheliselt tunnustatud haridus- ja teaduskeskuseks. Lisaks teaduse ja koolitusega tegelemisele on vajalik välja kujundada terviklik arendustöö ja tootmiskompleks, mis suudab pakkuda rakendust kõrgharidusega noortele ja vältida ajude äravoolu.

Innovaatilise ettevõtluse toetuseks on moodustatud koostöövõrgustik.

Esitleti Edgar Kanti raamatut

Neljapäeval, 23. märtsil esitles kirjastus Ilmamaa TÜ Ajaloo Muuseumis Edgar Kanti raamatut "Linnad ja maastik", mis ilmus sarjas "Eesti Mõttelugu".

Majandusgeograafia prof Edgar Kant oli 1941. aastal TÜ rektor.

UUDISED

Narva Kolledžis videokonverentsi keskus

Eile, 23. märtsil avati Narva Kolledžis videokonverentsi keskus. Avaülekandeks oli TÜ rektori prof Jaak Aaviksoo sõnavõtt. Keskuse valmimist toetasid Ida-Viru maavalitsus, regionaalse arengu programm ja Tartu Ülikool.

Videokonverentsi keskus võimaldab läbi viia interaktiivseid loenguid, nõupidamisi ja muid ettevõtmisi.

Konverentsikeskuse eesmärk on mitmekesistada õppetööd Narva Kolledžis.

Videotehnika kasutamine võimaldab kolledži üliõpilastel kuulata lektorite loenguid Tartu Ülikoolist ning suurendada eestikeelse õppe osa.

Avatav keskus on ainuke videokonverentsi keskus Narvas ning seda saavad kasutada ka teised linna organisatsioonid.

Üliõpilased korraldavad tuberkuloosiseminari

Esmaspäeval, 27. märtsil kell 12 algab TÜ Raamatukogus seminar, mille eesmärk on teavitada tudengeid tuberkuloosist ja selle vältimisest.

Üliõpilaste küsimustele vastavad Eesti Tuberkuloosi programmi juht Kai Vink, kopsukliiniku tuberkuloosiosakonna juhataja Manfred Danilovitš ja Eesti Arstiteaduse Üliõpilaste Seltsi liikmed.

Eelmise aasta septembris alustas EAÜSi rahvatervise töögrupp koostööd Eesti tuberkuloositõrje programmi läbiviijatega.

Töögrupi juhi Kersti Klochi sõnul tehakse praegu epidemioloogilist uurimistööd multiresistentse tuberkuloosi levikust Eestis.

Seminar toimub Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ülemaailmse tuberkuloosipäeva puhul. Ürituse korraldavad Eesti Arstiteaduse Üliõpilaste Selts ja Eesti Tuberkuloositõrje programmi juhid.

Kõik TÜ erialad on avatud vene kooli lõpetajatele

Sellest aastast võivad vene koolide lõpetajad astuda kõikidele TÜs eesti keeles õpetatavatele erialadele.

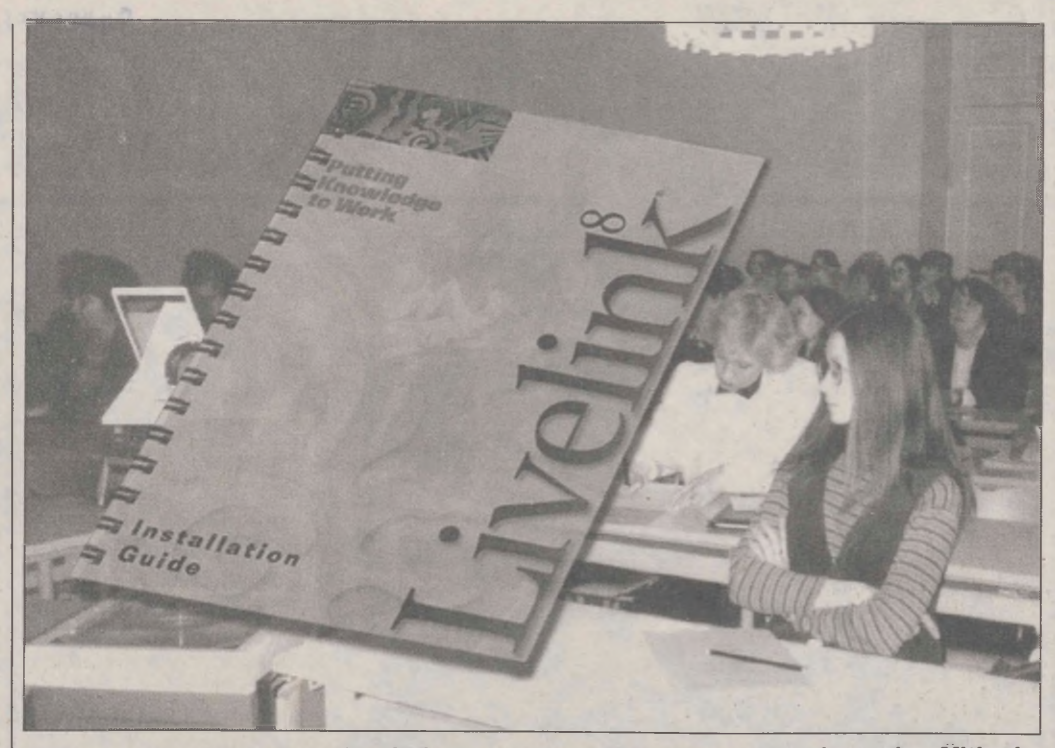
Riigieksameid gümnaasiumis ja sisseastumiseksameid ülikoolis saab sooritada emakeeles. Eesti keele riigieksam mängib tähtsat rolli vaid pärast sisseastumist. Need vene koolide lõpetajad, kes said eesti keele riigieksamil rohkem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, asuvad õppima eestikeelsetes rühmades.

Kui aga keeleoskus on alla nimetatud taseme ja ei luba veel eestikeelsetest loengutest aru saada, pakub TÜ võimaluse aasta jooksul eesti keel selgeks õppida intensiivkursusel.

Õppimisvõimalusi vene gümnaasiumide lõpetajaile tutvustasid TÜ lahtiste uste päevade infotunnil õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson ning vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer ja keelekeskuse eesti keele sektsiooni juhataja Anne Jänese.

"Me korraldasime infotunni vene keeles, et kõik vene keelt kõnelevad sisseastujad saaksid aru, kuidas toimub TÜsse sel suvel astumine," ütles Lea Michelson.

Viktoria Ladõnskaja

Dokumendihaldussüsteem Livelink muutis arvutitöö senisest keerulisemaks. Ülikool korraldas süsteemi kasutajatele koolitusi. SIIRI INDRIKSONE / ANNE MUST

Kivi suures müüris

TÜs käivitus dokumendihaldussüsteem Livelink

Varje Sootak

Jaanuaris ilmus TÜ siseinfo leheküljele ikoon Livelink. Sellele klikkides saab tutvuda korralduste, käskkirjade, valitsuse ja nõukogu otsuste ning teiste tarvilike dokumentidega, endisele siseinfo pealeheküljele uued dokumendid enam ei lisandu.

Teadus- ja arendusosakonna projektijuhi Andres Salu sõnul moodustab dokumendihaldussüsteem Livelink ühe osa ülikooli infosüsteemi projektist.

"Infosüsteemid on käivitunud rahandus-, personali-, teadus- ja arendusosakonnas, alustatud on õppesüsteemi integreerimisega. Järgmise aasta plaanides on haldusosakonna ja loodava tehnilise koordineerimise keskuse süsteemide loomine," selgitas Salu.

Dokumendihalduse infosüsteemist võiks kujuneda kõigi veebipõhiste süsteemide "süda", millest lähtuvad viited teistesse süsteemidesse.

Salu sõnul on süsteemide integreerimine pidev protsess, kuid ühe terviku moodustumiseni on veel päris pikk tee.

Livelinki aktiivne ja passiivne kasutaja

Dokumendihaldussüsteemi üks ülesanne on dokumentide pidev sisestamine, millega tegelevad haldus- ja tugistruktuuri allüksuste sekretärid, dekanaatide töötajad või teised asjaajamise eest vastutajad.

Süsteemi administraatori ülesannetes oleva kantselei juhataja Sirje Margi sõnul on nemad ja ka enim lugemisõiguse saanud ülikooli juhtivtöötajad – rektor, prorektorid, vastutusala direktorid, dekaanid ning osaliselt haldus- ja tugistruktuuri osakondade ja asutuste juhid nö aktiivsed kasutajad, kellel on kasutajatunnus ja litsents.

"Vastavalt lepingule on praegu 75 kasutajakohta," lausus Mark. Sihtgruppidele korraldati ka koolitus.

"Livelinki rakendamine tagab dokumendi operatiivse avalikustamise, st mistahes registreeritud dokument on kõigile registreerimise hetkest kättesaadav," seletas Salu.

Aktiivse kasutaja töö on oma varasemast igapäevatööst nüüd mõnevõrra erinev, sest keerulisemat arvutitööd on juurde tulnud.

Passiivseks ehk avalikuks kasutajaks on iga ülikooli töötaja. "Avalik kasutaja on ülikooli aadressivõrgus oleva arvuti kasutaja," rääkis Sirje Mark.

Neile on lugemiseks avatud: rektori käskkirjad, rektori korraldused, prorektorite korraldused, vastutusala direktorite korraldused, dekaanide korraldused, personalikorraldused, TÜ nõukogu määrused, TÜ nõukogu otsused, TÜ valitsuse otsused, ülikooli aastaaruanne, teaduskondade aastaaruanded, koostöölepingud, lähetused, TÜ uudised.

Uudiseks on eelnõude/projektide kataloog, millele klikkides on igaühel võimalus arvamust avaldada.

Livelinki kasutamine

Dokumendihalduse infosüsteemi saab siseneda siseinfo leheküljе kaudu, klikkides sellel ikooni Livelink Intranet.

Edasi on võimalik liikuda avalehelt juba kataloogidesse.

Dokumente saab ka soovi järgi reastada. "Kollane lambike pealkirja taga viitab värskelt väljaantud dokumendile," ütles Sirje Mark.

Süsteem võimaldab mitmesuguseid päringuid, selgitusi saab lugeda avalehelt abikataloogist.

Füüsika-keemiateaduskonna dekanaadi juhataja Virge Anso arvates oli TÜ siseinfo lehekülg kasutamiseks väga mugav ja hea temaatilise jaotusega. "Livelinkist saab aga rohkem infot."

Alates 22. veebruarist siseinfo lehekülg enam uute dokumentidega ei täitu. "Lehekülg jääb kättesaadavaks, sest seal on palju seni kehtivaid dokumente ja selle leheküljе kaudu saab siseneda ka Livelinki," ütles Mark.

Andres Salu lisas, et paljud olulised käskkirjad jmt kanti üle ka Livelinki.

Infosüsteem areneb

Dokumendihaldussüsteemi Livelink valis ülikool riigihanke konkursi korras.

Livelinki eelistati seepärast, et ta baseerub Oracle'i andmebaasil, nagu kõik teised ülikoolis juurutatud süsteemid.

"Livelinki teine eelis on veebipõhise tehnoloogia kasutamine, mis võimaldab teha viiteid väljapoole teistesse veebiandmebaasidesse.

Teaduskondadel ei jätku praegu kasutajakohti, mida tuleb juurde hankida.

Virge Anso sõnul on probleemiks sisestajakohtade arvu vähesus. "Meie teaduskonnal on ainult kaks kohta, üks koht maksab palju."

"Dokumendihaldussüsteem peaks edasi hargnema ka ülikooli asutuste ja kolledžiteni," arvas Salu.

Esimese etapi juurutamise tähtaeg on 1. september. Protsess sellega ei lõpe, edaspidi väheneb veelgi paberil väljastatavate dokumentide hulk.

Algus on tehtud ja mingis mõttes võib sellest kujuneda ettevõttesisene portaal, ülikooli intraneti värav, mille kaudu on võimalik liikuda ülikooli sisemist asjaajamist käsitletavatele veebilehekülgedele.

"Livelink on vaid üks kivi suures infossüsteemi müüris," ütles Salu.

Infosüsteem tõi ülikooli asjaajamisse muudatusi

Sirje Mark
TÜ kantselei juhataja

Rektori käskkiri 25. veebruarist 2000 nr 8 tõi ülikooli asjaajamisse muudatusi.

Seoses õigusaktide kättesaadavusega Livelinkis saadetakse alates 1. märtsist koopiad paberkandjal rektori, prorektorite, vastutusala direktorite, dekaanide ja asutuste juhtide korraldustest.

Nõukogu määruste ja otsuste ning rektori käskkirjade koopiaid paberkandjal adressaatidele ei saadeta, v.a ülikoolivälised adressaate puudutavad ja isikutoimikutesse kuuluvad nimetatud õigusaktid.

Dokumendi koostaja (viseerija) peab nüüd koos allakirjutamiseks esitatava või otsustuskogusse suunatava dokumendi eelnõu või projektiga esitama disketil või saatma toimingut korraldava töötaja e-posti aadressile ka kohustuslikult identse faili (RTF, HTML, MS WORD 95/97). Enne faili saabumist dokumenti eelpoolnimetatud töötajad menetleda ei saa.

@UT.EE

UT küsimusele vastab TÜ Arvutuskeskuse süsteemiadministraator Liivi Urm

Millised on kolm probleemi, millega kasutajad Teie poole kõige sagedamini pöörduvad?

Parool

Kõige tihedamini unustatakse paroole või ei saada aru arvuti korraldusest parool vahetada.

NIS+ süsteemis olevates arvutites (madli, *math*, romulus, *juridica*, rubiin, *queenie* - kõik kasutavad sama kasutajate/paroolide baasi) on parooli maksimaalne kehtivusaeg 90 päeva.

Parooli vahetamise hoiatusest hakatakse märku andma viis päeva varem.

Üliõpilase kasutajakonto läheb lukku iga aasta 30. septembril, kui teda ei ole enam ülikooli nimekirjas (samuti võib mõjuda perekonnanime vahetus). Kontosid ja nende sisu säilitatakse seejärel veel kolm kuud. Kasutaja peab ise korraldama enne konto sulgumist oma kirjade ümbersuunamise, automaatselt seda ei tehta (abiinfo käsuga *man aliases*).

Töötajate kontod reeglina ei aegu.

Parooli vahetamisel tuleks tähele panna, et esmalt küsib süsteem vana parooli, seejärel kaks korda uut parooli. Kui parool ei sobi, siis selle põhjusest teatatakse ja soovitakse uuesti uut parooli. Parool peab olema vähemalt 6 sümbolit pikk, sisaldama vähemalt ühe numbri ja erinema eelmisest vähemalt kolme sümboli võrra.

Kettalimiit

Kõigile kasutajatele on madlis kehtestatud kettalimiit 10 MB.

IT UUDISED

- **TÜ arvutivõrgu kasutamise reeglid: http://www.ut.ee/dokumendid/reeglid.html**
- **administraator Liivi Urmi vastuvõtuajad Arvutuskeskuses (Liivi 2-102) E 10-12, 13-16 T, N, R 9-12, 13-16 tel 375 458**

Sellele lisandub veel 5 MBd, mida saab kasutada kuni üks nädal.

Teistes serverites otsustavad kettalimiidi nende haldajad.

Kui limiit on kasutatud, siis süsteem teatab sellest ja enne ruumi vabastamist kasutaja oma kataloogi kirjutada ei saa.

Kettalimiidi alla kuulub ka postkasti sisu. Vanade kirjade suur kogus, eriti kui nendega on kaasas faile (*attachment*), võib kettalimiidi kergesti täita.

Põhjendatud sooviga kettalimiidi suurendamiseks madlis tuleb pöörduda minu poole.

Kirjad-failid kadunud

Kui mõni kiri või fail on kadunud, pöördub kasutaja samuti meie poole.

Põhjus on valdavalt kasutaja enda teadmatus, otsitav on sageli ise maha kustutatud.

Tegelikult saab kasutaja ise oma faile taastada.

Igal ööl tehakse kõigist failidest varukoopia, faili taastamine käib käsuga *recover*. Täpsemad juhised saate käsuga *man recover*.

Ülikool osaleb haridusmessil Intellektika

Krõõt Nõges

31. märtsil ja 1. aprillil toimuval haridusmessil Intellektika saavad huvilised tutvuda Tartu Ülikooli teaduskondade ja kolledžitega.

Tartu Näituste messikeskuses toimuval messil tutvustab end lähemalt enamik TÜ teaduskondi. Kohal ka kõik TÜ kolledzid, avatud ülikool, muuseumid ja AHHAA-keskus.

Huvilistel on võimalik lähemalt tutvuda TÜs õpetatavate erialadega, küsimustele vastavad õppejõud ning üliõpilased.

TÜ Raamatukogu korraldab messil uut moodi infootsingu võistluse. Eelvoorus saab infootsingu alal kätt harjutada 27. ja 28. märtsil internetis aadressil http://www.ut.ee/intellektika/informiin.html.

Eelvooru küsimused on koostanud peamiselt informiini ettevalmistuskomisjonis olevad TÜ raamatukogu töötajad. Eelvooru küsimuste hulka on võetud ka valik sponsoreeriva arvutifirma küsimusi.

Eelvooru võitjatele on messikeskusesse tasuta sissepääs: nad saavad messikeskuse piletimüügist nimelised osavõtjakaardid.

Eelvoorvõitjate nimed on näha raamatukogu kodulehekülje informiini aadressil neljapäeva, 30. märtsi hommikul.

Informiini põhivoor toimub messil, kus 1. aprillil antakse kätte auhinnad tublimatele. Otsingu küsimused on seotud TÜga.

Peaauhinnaks on arvuti, lisaks viis auhinnast kohta. Auhindadeks on ülikooli meened. Nii eel- kui põhivooru võitjaid autasustatakse messi viimasel päeval kell 14.

Messil võib ülikooli eksositsioonis lisaks Informiinist osavõtmisele näha ka tea dusteatrit, testida oma tervist, vaadata filme, registreerida ekskursioonile Biomeedikumi.

Esmakordselt Intellektika nime all korraldatud haridusmessil osalevad Tartu ja Tallinna ülikoolid, rakendus- ja erakõrgkoolid, ametikoolid ja gümnaasiumid. Suurim eksponent on Tartu Ülikool.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Eesti on geoloogiliselt huvipakkuv

Krõõt Nõges

Geoloogia praktikumid pole küll Soome viinud, kuid mandri-Eesti on juba päris tuttav, ütleb teise kursuse geoloogiatudeng Tommi Soveri.

Miks tulid Tartu Ülikooli geoloogiat õppima? Tavaliselt lähevad soome tudengid ju arstiteaduskonda?

Tartu on lähedal ning olin kuulnud, et see on hea koht.

Üks võimalusi oli ka näiteks Rootsi, kuid ma ei oska nii hästi rootsi keelt.

Alguses ei osanud ka eesti keelt, kuid seda on soomlasel palju lihtsam õppida.

Eriala valikut mõjutas kindlasti see, et minu isa on geoloog ning käisin temaga palju Soomes ja mujal Euroopas uurimisretkedel ja konverentsidel, ja see hakkas meeldima.

Kas olid juba enne Tartusse tulekut otsustanud, et lähed geoloogiat õppima?

Jah. Juba keskkooli alguses teadsin, et tahan õppida midagi loodusteadustest.

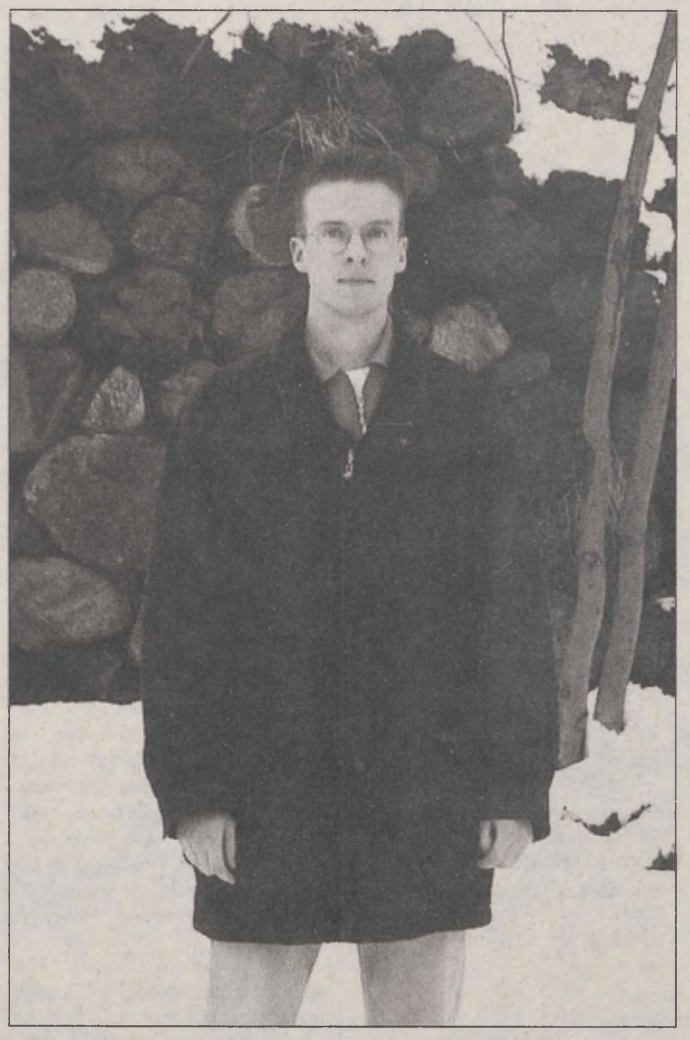
Siis mõtlesin küll geograafiat, kuid kooli lõpuks oli selge, et tahan geoloogiks saada.

Kas Sul on geoloogia vallas ka mingi erihuvi?

Päris täpselt veel ei tea, kuid mulle on hakanud hüdrogeoloogia meeldima.

Miks just hüdrogeoloogia?

Mu isa eriala oli hüdrogeoloogia ja seetõttu on antud geoloogia haru mulle tuttavamaks

Eesti muudavad geoloogiliselt huvitavaks lubjakivi, dolomiidi ja liivakivi paljandid, leiab Tommi Soveri.

KULDAR PILD

saanud; ning puhas vesi on inimesele sama tähtis kui puhas õhk.

Soomlastel ja eestlastel pole praegu joogiveega probleeme, aga milline on olukord viiekümne või saja aasta pärast?

Juba praegu on maailmas palju kohti, kus on sellega tõsiseid probleeme, seepärast ongi hüdrobioloogia uurimine väga oluline.

Kas geoloogia praktikumid viivad Sind ka Soome?

Ei, Soome pole viinud, kuid oleme käinud igal pool mandri-Eestis. Näiteks Ida-Virumaal külastasime põlevkivikaevandust.

Oleme olnud ka Saaremaal, kuid ülejäänud Eesti saared on veel nägemata.

Teised käisid praktikumil ka Karjalas ja Lätis, aga mina pidin kahjuks samal ajal Soomes tööl olema.

Kas Eesti geoloogia on Soomest väga erinev?

On küll. Soomes on vanemad proterosoikumi ajastu kivimid, mida Eestis on näha ainult Soome lahe rannikul.

Eesti on geoloogiliselt palju huvitavam, sest siin on palju fossiile, mida Soomes ei ole üldse. Samuti on olnud huvitav uurida siinseid lubjakivi, dolomiidi ja liivakivi paljandeid.

Eripärane on ka Eesti põlevkivi: samasugust mujal maailmas ei ole.

Oled praegu teisel kursusel, kas esimene aasta läks täielikult keeleõppele?

Ei, hakkasin kohe geoloogiat õppima, aga see oli raske, sest ma ei osanud eriti eesti keelt.

Millised on Sinu eelised võrreldes Eestist pärit tudengitega?

Minul oli alguses raskem. Matemaatikat, füüsikat ning keemiat oskavad eestlased paremini, Eesti keskkoolides peab neid õppima; Soomes on see pisut teistmoodi.

Kui õpilast ei huvita matemaatika, võib ta seda õppida pealiskaudsemalt ja füüsikaga on samamoodi.

Kuid inglise keele õppimine on mulle siin olnud päris lihtne.

Kas ülikoolis on piisavalt välistudengile sobivaid ingliskeelseid aineid?

Geoloogias olen mina ainus välismaalane.

Olen tahtnud kogu aeg eestlastega koos õppida. Alguses ma nendega eriti ei rääkinud, sest eestlased ei osanud nii hästi inglise ning mina eesti keelt.

Pärast seda, kui hakkasin eesti keelest aru saama, sain palju häid sõpru juurde.

Aga minu meelest on see hea - õpin Eestis ja eesti keeles. Siin on palju selliseid soomlasi, kes suhtlevad ainult soomlastega ega tunne üldse oma kursusekaaslasi.

Mida plaanid pärast lõpetamist teha, jääd Eestisse?

Praegu veel ei tea, ehk lähen näiteks Austraaliasse. Ei usu, et Soome tagasi lähen, aga kunagi ei tea.

Mida Sa peale õppimise Tartus veel teed?

Tennise- ja sulgpallitrennis ning jõusaalis käin. Sügiseti ja kevadeti mängime geoloogidega jalgpalli.

Sport on mulle väga tähtis ning sportimisvõimalused on Tartus head, kuid korralikku kinnist tennisehalli oleks küll vaja.

Üldiselt mulle meeldib Tartu väga. Ehk sellepärast, et siin on palju tudengeid, ja ilm on ka natuke soojem kui Soomes.

See on Kesk-Euroopa moodi linn. Tartu ei sarnane Soome linnadele ega ka Tallinnale.

Looduskaitsering ja Matsalu looduskaitseala sõlmisid koostööleppe

Mats Meriste
TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna üliõpilane

Tartu üliõpilaste looduskaitsering, Matsalu Looduskaitseala, Pärandkoosluste Kaitse Ühing (PKÜ), Eestimaa Looduse Fond (ELF) ja Nõmme Tee Selts sõlmisid koostööleppe, tõhustamaks omavahelist koostööd pärandkoosluste kaitsel Matsalus ja ka üldisemalt.

Oma tegevuse algusest, 1958. aastast peale on ring teinud akadeemilise töö kõrval ka praktilisi töid.

Esimene töölaager Matsalus toimus 1962. aastal, kui tollased aktivistid Vilju Lilleleht, Tiit Randla, Jüri Kärner ja paljud teised tegid Tauksi laiul kevadisi linnuloendusi, mis kuni 90ndate keskmeni jäid ka kõige põhjalikemateks andmeteks Tauksi linnustikust.

Pärast seda otsene Matsalusse suunatud tegevus katkes ringis kuni 1998. aastani. Siiski ei ole ring ja Matsalu seotud vaid oma praktiliste aktsioonidega. Ka paljud praegused Matsalu LK töötajad on endised ringi liikmed, sealhulgas kaitseala direktor Taivo Kastepõld.

Pärandkooslused ehk poollooduslikud kooslused on kogu maailmas hävimisohus "tänu" traditsioonilise maakasutuse lõppemisele. Sellised kooslused, nagu puisniit, luht, rannakarjamaa jt on tekkinud karjatamise ja niitmise tõttu. Nad on aga ebapüsivad ja hävivad kiiresti, kui inimmõju katkeb.

Eesti on olnud aga selles mõttes heas olukorras, et kolhoosiaegne ebaefektiivne majandus kasutas ka traditsioonilisi heina- ja karjamaid ning need ei võsastunud. Euroopas, kus märgalad on kuivendatud ja muudetud produktiivsemateks kultuurheina- ja -karjamaadeks, on luhad, puisniidud ja rannakarjamaad praktiliselt kadunud.

Paraku halvenes pärast Eesti taasiseseisvumist kiiresti ka pärandkoosluste olukord. Praegu käib aga aktiivne kulustunud, võsastunud ja roostunud heina- ja karjamaade taastamine.

Kuna ring, PKÜ ELF ja Matsalu on juba sellealast koostööd teinud, otsustati ühised eesmärgid ka paberile panna ja ametlikuks muuta.

Tartu üliõpilaste looduskaitsering on vanim Eestis tegutsenud noorte looduskaitseühendus.

TARTU ÜLIÕPILASTE LOODUSKAITSERINGI 42. AASTAPÄEV

Laupäeval, 25. märtsil kl 12 tähistatakse Vanemuise 46 aud 327 ringi aastapäeva.
Tehakse kokkuvõtte aastasest tegevusest.
Tutvustakse projekti "Postkast pole prügikast".
Kl 13 esineb ringi kauaaegne juhendaja Jaan Eilart.
Valitakse ringi uus president.

UUDISED

Nõupidamine Toomkiriku konserveerimisest

Järgmisel reedel, 31. märtsil kell 15 toimub TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis nõupidamine Toomkiriku varemete konserveerimisest. Osa võtavad Tartu linna, maakonna ja ülikooli juhtkonnad, ministrid ja Riigikogu saadikud. Arutlusele tuleb Tartu Toomkiriku praegune olukord ja võimaluste selgitamine selle parandamiseks.

Ajaloomuuseumi direktori Ela Martise sõnul on 13.-15. sajandist pärit ehitis üks kolmest säilinud keskaegsest ehitisest Tartus.

Emakeeleolümpiaadi võitja Tartu MRGst

Emakeele päeval 14. märtsil tehti TÜ aulas kokkuvõte 19. üleriigilisest koolinoorte vanemate klasside emakeeleolümpiaadist "Kirjakeel ja kõnekeel".

Esimese vooru uurimistööde põhjal oli eesti keele õppetool kutsunud lõppvooru 44 õpilast. Vanemas astmes, 11. ja 12. klassi õpilaste hulgast osutus Eesti parimaks emakeeletundjaks Tartu Mart Reiniku Gümnaasiumi abiturient Raili Roo (õp Riina Krünvald).

Teise koha võitis Greta Siispool Tamsalu Gümnaasiumist (õp Aime Tops) ja kolmanda koha Elli Põder Viljandi C. R. Jakobsoni nim Gümnaasiumist (õp Maia Niidu).

Nooremas vanuseastmes (9. ja 10. kl) võitis Krista Kateneva Viljandi C. R. Jakobsoni nim Gümnaasiumist (õp Erika Rummel). Teise koha võitis Elen Tohvert Tartu Tamme Gümnaasiumist (õp Külli Saia) ja kolmanda koha Kerli Tamkivi Koeru Keskkoolist (õp Reet Aule).

Võitjatele oli peale TÜ auhinnaraamatuid välja pannud ka Eesti Keele Instituut ja keelefirma TEA. TÜ võtab kolm vanema astme võitjat (kui nad on abituriendid) üliõpilasteks väljaspool konkurssi.

Üliõpilaste meistrivõistlused murdmaasuusatamises

Pühapäeval, 19. märtsil peeti Kääriku spordibaasis Eesti üliõpilaste meistrivõistlused murdmaasuusatamises.

Naiste 5 km vabatehnika kolmele esimesele kohale tulnut olid kõik TÜst: Jana Rehemaa (13,59), Heleri Valk (14,30) ja Ivi Saaremets (15,02).

Meeste 10 km vabatehnika võitsid Indrek Tobreluts (22,53), Roland Lessing (mõlemad EPMÜst 23,12) ja Ilmar Udar (TÜ 24,40).

Teatevõistluse (3 x 1,5 km x 2) parim naiskond oli TÜst (Eveli Habakuk, Siret Pungits, Ivi Saaremets), meeskondadest võitis EPMÜ.

Ülikooli sulgpallurid edukad

Eelmisel laupäeval, 18. märtsil TTÜs toimunud Eesti üliõpilaste harrastajate sulgpalli võistlustel said TÜ tudengitest meesüksikmängus Kaido Kubri (matemaatikateaduskond) teise ning Timo Paberit (arstiteaduskond) kolmanda koha. Naisüksikmängus saavutas Triin Ploom (filosoofiateaduskond) esimese ning Kristi Kuuse (sotsiaalteaduskond) teise koha. Meespaarismängu võitsid Kubri-Pabert, kolmanda koha

STIPENDIUM

Rotalia fondi stipendiumid

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi EV avalik-õiguslikes ülikoolides (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) statsionaarses õppevormis õppivatele 2. ja 3. aasta põhiõppe üliõpilastele ning 1. aasta magistrantidele 2000/2001. õppeaastaks. Kokku antakse 30 tuhandedollarilist stipendiumi.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada vormikohane sooviavaldus, mis sisaldab CV (koos fotoga), milles esitatud:

- isikuandmed;
- hariduskäik;
- senine töökogemus;
- vabatahtlik tegevus rahvuslikes, heategevuslikes, kristlikes ning noorte- ja kultuuriorganisatsioonides (nt kaitseliit, naiskodukaitse, noorkotkad, kodutütred, skautlus, üliõpilaskond, korporatsioonid, seltsid, kultuuriorganisatsioonid vms);
- teenistus EV kaitsejõududes;
- perspektiiv, kuidas taotleja kavatseb oma õpinguid kasutada ka Eesti riigi ja rahva hüvanguks;
- milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud või kuidas oma õpinguid seni finantseerinud.

Sooviavaldusele lisatakse: elulugu (käsitsi kirjutatud, mitte enam kui 1 lehel!); tõend õppimise kohta statsionaarses õppevormis; dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust; vähemalt ühe korralise õppejõu argumenteeritud soovitus.

Sooviavalduse vorm on kättesaadaval korp! Rotalia koduleheküljel aadressil http://www.Rotalia.ee/. Vormi on võimalik tellida ka posti teel c/o Rudolf Hämara allpoololevalt aadressilt. Stipendiaatide valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust. Stipendiumi antakse üks kord õpingute vältel. Õppeaasta lõpul oleme tänulikud teabe eest Teie edusammudest.

Taotlused saata hiljemalt **28. aprilliks** k.a Rotalia Fondi stipendiumide Komitee esimehe c/o Rudolf Hämara nimele aadressil pk 5, 50002 Tartu. Stipendiumitaotlustele vastatakse 1. septembriks ning stipendiaatidele saadetakse stipendiumitšekk septembri alguses Rotalia Fondi juhatuselt Seattle'st.

Rotalia Fondi põhikapitaliks on vilistlase Gerhard Treubergi pärandus, mille investeerimisest laekunud summadest on antud toetusi eesti akadeemilisele noorusele juba üle kümne aasta.

Rotalia Fondi stipendiumide komitee

ABIKS TUDENGILE

Infoseminar ainepunktide ülekandmisest

Neljapäeval 30. märtsil kell 15 toimub peahoones aud 102 infoseminar Euroopa ainepunktide ülekandmise süsteemi (ECTS - European Credit Transfer System) arendamisest Tartu Ülikoolis. Seminaril tutvustatakse ECTS-süsteemi põhimõtteid ja rakendusvõimalusi Tartu Ülikoolis.

ECTS-süsteemi tutvustavad Katrin Kiisler (Eesti Erasmus programmi riiklik koordinaator), Gunnar Vaht (Eesti ENIC/NARIC Keskuse juhataja), prof Teet Seene (prorektor, ECTS ekspert Eestis).

Infoseminarist ootame osa võtma kõiki huvilisi, kes puutuvad kokku ainepunktide ülekandmise temaatikaga.

Ootame aktiivset osavõttu!

Kai Treier
SOCRATES programmi üldkoordinaator TÜs
Tel 375 150
E-post: erasmus@ut.ee

TÜ psühholoogia osakond, psühhiaatriakliinik ning Maarjamõisa polikliiniku spordiarstid korraldavad uuringu, mille eesmärk on uurida **maksimaalse füüsilise koormuse poolt esile kutsutud hormoonide vabanemist depressiooniga patsientidel**. Uuringu on heaks kiitnud arstiteaduskonna eetikakomitee.

Projekti kontrollgruppi kutsutakse osalema **mehi, kes on üle kolmekümne viie aasta vanad** ning huvitatud oma füüsilisest ja vaimsest tervisest. Uuringus osalejail tuleb käia psühhiaatri vastuvõtul, sooritada maksimaalne koormuskatse veloergomeetril ning anda veeniverd hormoonide ja katehhoolamiinide määramiseks.

Info tel 8 (27) 375 908

TARTU LASTETEATRIS

L 25. märts kell 15 K. Fr. Waechter "Amlet"
Etenduse kestus on 1 tund ja 30 minutit.

P 26. märts kell 15 Monika Feth "Võlurid"
Etenduse kestus on 50 minutit.

L 1. aprill kell 17 Günter Jankowiak "Jesperi õnn"
Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 minutit.

P 2. aprill kell 15 Monika Feth "Võlurid"
Etenduse kestus on 50 minutit.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

Eelinfo tudengitele

TARTUS 25.-30.APRILL

KONKURSS "TUDENGILAUL 2000"
Teisipäeval, 25.aprillil kell 20 Sõbra Majas
On õige aeg hakata tegelema heade laulude selgeks õppimise ja veel paremate laulude kirjutamisega!
Laulu saateks kasuta ainult akustilisi pille!
Registreeri ennast 24.04. kl.16-18 Sõbra Majas ruumis 108.

KONKURSS "TUDENGIFILM 2000"
Neljapäeval, 27.aprillil kell 20 Sõbra Majas
IDEE: Eesti filmikunsti viimine Ollivuudi!
NÕUDED: 1. Tudengifilm peaks olema maksimaalselt 15 minutit pikk linateos.
2. Film võib olla värviline, must-valge, ruuduline, täpiline, tumm jne.
3. Film tuleb tuua VHS kassetil 20.aprilliks Sõbra Maja (Kalevi 24) valvelauda.
Eelvoorust valib zürii filmid, mis tulevad esitusele tudengifilmi galaõhtul. Jagatakse "Ott'e"!

TUDENGIRALLI "BAMBUS 2000" OMAVALMISTATUD LIIKURITEL
Laupäeval, 29.aprillil kell 19 Postimaja kõrval
Liikur peab olema: 1. Juhitav ja varustatud piduritega ning vastutusvõimelise kapteniga.
2. Omavalmistatud, kolme- või enamrattaline ning vabaveeremiskiirendusega.
3. Pealtvaatajate ja pilootide elule ning tervisele täiesti ohutu.
4. Jäta mängust välja tanki, teerulli jt. mootorsõidukite vrakid.
Vea oma liikur 29.aprillil hiljemalt kell 18.00 Postimaja kõrvale tehnoülevaatuseks.

TUDENGITE AASTALAAT
Pühapäeval, 30.aprillil kell 14 Raekoja platsil
Ostke, müüge, vahetage kõike, mida süda ihkab. Pole tähtis kas seda kaupa sihn seletab, kõrv kuuleb või hammas näksib.

TEATEJOOKS KOSTÜMEERITUD TUDENGIVÕISTKONDADELE
Pühapäeval, 30.aprillil kell 15 Raekoja platsil
1. Võistkonda kuulub 6 kostüümis hinge.
2. Vali teatepulgaks võistkonda iseloomustav asi, olend ...
3. Registreerumine tudengilaadal.

KUMMIPAADIRALLI EMAJÕEL
Pühapäeval, 30.aprillil kell 17 Atlantise ees
1. Hangi endale kummipaat ja vettpidav meeskond!
2. Ujuvvahendite ülevaatus ja paatkondade registreerimine tund enne algust kohapeal
3. **Ilma päästevestita jõele ei lubata !**

INFO: Tartu Üliõpilasmaja tel. 27/340 009, GSM 251 10 206
http://www.ut.ee/studentdays e-mail: student.days@mail.ee

HARIDUSMESS INTELLEKTIKA
31. märtsil ja 1. aprillil
Tartu Näituste messikeskuses

TARTU ÜLIKOOLI EKSPOSITSIOON
Tartu Ülikooli peastend
Õigusteaduskond
Arstiteaduskond
Filosoofiateaduskonnast
arvutuslingvistika uurimisrühm, eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool ja uurali keelte õppetool
Bioloogia-geograafiateaduskond
Füüsika-keemiateaduskond
Kehakultuuriteaduskond
Majandusteaduskond
Matemaatikateaduskonnast
arvutiteaduse instituut ja matemaatilise statistika instituut
Sotsiaalteaduskonnast
sotsioloogiaosakond ja politoloogiaosakond
Kaugkoolituskeskus
Arvutigraafika ja õppetehnika keskus
Õpetajakoolituse projekt
Raamatukogu, ELNET Konsortsium, eurodokumentatsiooni keskus ja Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus
TÜ kolledžid
TÜ Kunstimuuseum
TÜ Ajaloo Muuseum
Teaduskeskus AHHAA
Täppisteaduste kool

MESSIKAVA
Reede 31. märts kell 10-18

A-lava
12.30-13.00 Eesti Mereakadeemia, ametikooli tutvustus
13.10-13.30 Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökooli kultuuriprogramm
13.30-14.30 TÜ raamatukogu, raamatukogudevahelise elektronkataloogi, Eurodokumentatsiooni keskuse ja Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskusekeskuse esitlus
15.30-16.00 Võimlemisprogramm arvutikasutajale
17.00-17.30 Setu laulud Paul Hagu juhatamisel

B-lava
11.30-12.00 Üllatavaid katseid keemiast
12.00-12.10 Keemia riigieksamist räägib Lembi Tamm
12.30-12.50 TÜ Euroopa Kolledži CEU programmide tutvustus
14.00-14.30 Mida õpitakse bioloogia-geograafiateaduskonnas
14.45-15.00 Miks ma valin keemia?
15.00-15.30 TÜ majandusteaduskond

Informiin
10.00-13.00 Informiini võistlejate registreerimine
14.00-16.00 Informiin

Laupäev 1. aprill kell 10-16

A-lava
11.00-11.30 Võimlemisprogramm arvutikasutajale
11.30-12.30 H. Elleri nim Tartu Muusikakooli muusikaline kava
13.00-14.00 Avastusõppe näidistund

B lava
11.00-11.30 Maast lahti! Füüsikakatsed.
12.00-13.00 TÜ Avatud Ülikooli esitlus

Informiin
10.00 - 12.00 Informiin
14.00 Informiini ja eelvooru võitjate autasustamine

Vaata lähemalt: www.ut.ee/intellektika

ACTA DIURNA

27. märtsil kell 18 Lossi 3-427 **analüüsib ajalooring ajalooõpikut "Baltimaade ajalugu"** (Zigmantas Kiaupa, Ain Mäesalu, Ago Pajur, Gvido Straube; Avita 1999). Info: Birgit Kibal, tel 422 336.

31. märtsil kell 10.15 toimub **ülikooli nõukogu**. Info: Ivar-Igor Saarniit, tel 375 605.

TEATED

27. märtsil kell 10 algab TÜ nõukogu saalis **seminar "The Development of the Continuos Internal Quality Control System at the University of Tartu".** Seminar toimub inglise keeles. Info: Aune Valk, tel 376 203, aunevalk@ut.ee.

VÄITEKIRI

28. märtsil kell 14.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Marja Kallasmaa doktoritööd "Saaremaa kohanimed" I, II.** Oponent on filoloogiadoktor Valdek Pall. Info: Tiia Margus, 375 221.

28. märtsil kell 15.45 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Margit Langemets magistritööd "Sõnaraamatu arvutilingvistiline analüüs".** Oponent Heiki-Jaan Kaalep (PhD). Info: Tiia Margus, 375 221.

29. märtsil kell 16 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Indrek Reimand doktoritööd "Picosecond dynamics of optical excitations in GaAs and other excitonic systems"** optika ja spektroskoopia erialal. Juhendaja prof Jaak Aaviksoo (TÜ), oponendid prof Philippe Lavallard (Pariisi Ülikool) ja prof Vladimir Hižnjakov (TÜ). Info: Hugo Mändar, tel 375 537.

LOENG

31. märtsil kell 12 esineb Economicumis (Narva mnt 4) aud B306 **loengusarja "Eesti majanduspoliitika aktuaalsetest probleemidest tegevpoliitiku (-juhi) silmade läbi"** raames **Eesti Panga president Vahur Kraft**. Info: Ülle Maidla, tel 376 342.

29. märtsil kell 16 Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1171. ettekandekoosolek: **Riho Västrik "Tartu koonduslaager 1941-1944"**. Info: Leelo Padari, tel 375 224.

4.-5. mail toimub TÜ juhtimise õppetooli korraldatud **teadus- ja koolituskonverents "Kaasaegsed suundumused eesti juhtimisteaduses".**
Konverentsile on kutsutud eelkõige juhtimisala teadlased ja praktikud. Oodatud on artiklid, mis arvestavad viimase aastakümne suundumusi juhtimisteoorias ja -praktikas. Töö toimub plenaaristungil ja sektsioonides. Artiklid antakse välja kogumikuna.
Käsitlemist leiavad järgmised valdkonnad: strateegiline juhtimine; juhtimissüsteemid ja -infosüsteemid; operatsioonide ja kvaliteedi juhtimine; rahvusvaheline ettevõtlus; kaasaegsed suunad organisatsiooniteoorias; personali kujundamine, arendamine ja karjääri juhtimine; personali hindamine ja tasustamine; eestvedamine ja juhi töö; isiksus ja grupid organisatsioonis; suhtlemine ja konfliktid; organisatsioonikultuur ja muutused organisatsioonis.
Korraldajad paluvad osavõtjatel täita hiljemalt **31. märtsiks** osavõtukaart ja tasuda osavõtumaks 900 EEK. Täpsem info juhtimise õppetoolist telefonil 376 320 või e-mailidel kiku@ut.ee või siigi@mtk.ut.ee.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi
http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Urho Kaleva Kekkonen Eestis". Avatud märtsi lõpuni.
18.-26.03. TÜ ühiselamu (Raatuse tn 22) ideeprojekti arhitektuurivõistluse tööde väljapanek
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone
http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1
Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Lugemissaalide fuajees:
EÜS Veljesto – 80. Näitus jääb avatuks 31. märtsini.
Eesti Raamatu Aastale pühendatud näitus "Eestikeelne muinasjuturaamat".
Kataloogisaalis:
Jaak Visnapi maal ja graafika, läbivaks motiiviks tuvi. Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Õppelugemissaali fuajees:
Maris Palgi (TÜ maaliosakond, IV kursus) "Der Schlafende Junge" ("Magav poiss"). Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Lugemissaalide fuajeedes:
Soome loodusplakat "Beautiful Finland". Näitus jääb avatuks 16. aprillini.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140" – avatud 31. märtsini
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON
Raatuse 97 tel 402 602

"Lelulugu - 2" (Toy Story). USA 1999. Animafilm. R-P kl 10.30, 12.15, 14; E-N kl 12.15, 14, 15.45, 17.30.

"Õnn" (Happiness). USA 1998. Must komöödia. R-P kl 20.05, 22.15; E-N kl 21.30.

Eesti filmide programm
R, L, P kl 15.30, 18.

Prantsuse filminädal
Filmid algavad kl 19.
E **"Danton"**, T **"Öö Varenne'is"**, K **"Hr Klein"**, N **"Liblikajaht"**.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 31. märts 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 13 (2008) TASUTA

Tasuta õppekohti jääb vähemaks

Varje Sootak

TÜ riikliku koolitustellimuse praeguse projekti järgi võetakse tänavu vastu 2453 üliõpilast. See on üle 300 üliõpilase vähem, kui ülikool esialgu kavatses.

Õppeprorektor Volli Kalmu sõnul on ülikool määranud üliõpilaste vastuvõtu piirarvud, mis tähendab üliõpilaste hulka, kelle õpetamisega ülikool oma praegustes ruumides ja laborites toime tuleb. "Riigitellimus moodustab kõigi erialade puhul vaid osa piirarvust ning ülikoolil on õigus ja soov võtta rohkem üliõpilasi," lausus Kalm.

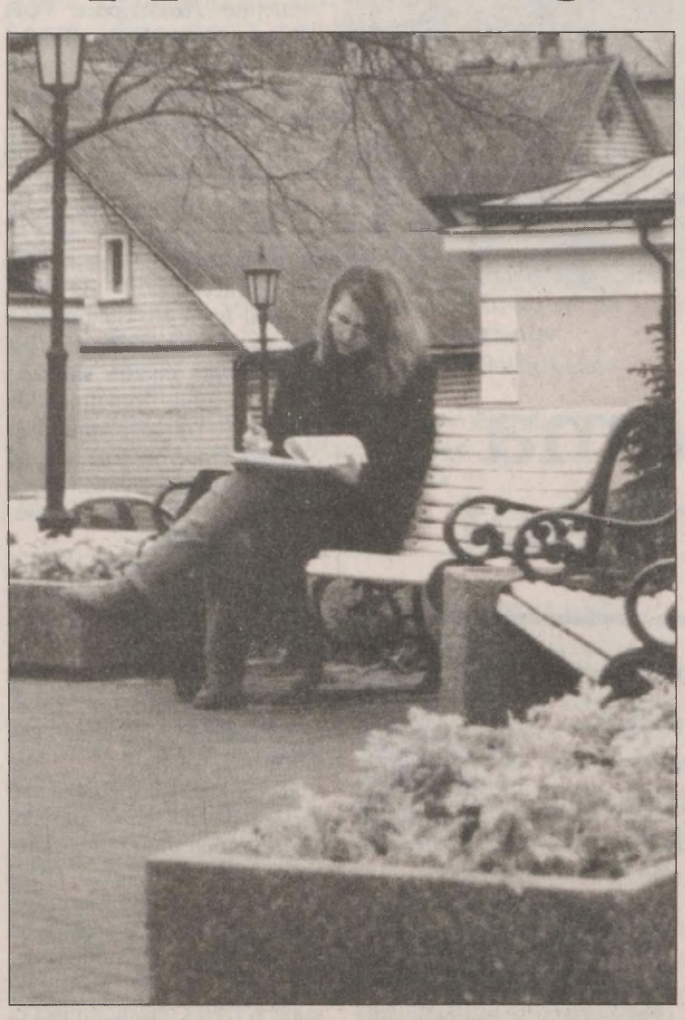
Mõnel erialal riiklik tellimus väheneb

Ülikooli ja ministeeriumi läbirääkimiste tulemusena on esialgu ajakirjanduses avaldatud riikliku koolitustellimuse vähendamise arvud muutunud.

Praeguse projekti järgi väheneb majanduse vastuvõtuarv eelmise aastaga võrreldes 115lt 90ni, õigusteaduses 45ni, ka ärijuhtimise ja hotelli- ning turismiettevõtluse diplomiõppe riigitellimust planeeritakse vähendada 15lise vastuvõtuni. Inglise, saksa ja vene keele, ajaloo ja kasvatusteaduste vastuvõtt väheneb 5-10 õppekoha võrra. "Ülikoolile jääb arusaamatuks ja me ei nõustu ministeeriumi planeeritud riigitellimuse 25-40% vähendamisega füüsika ja keemia erialadel." lausus õppeprorektor.

TÜ ja EPMÜ

Küsimusele, kas TÜ majandusteaduskond hakkab nüüd ka põllumajandusülikoolis likvideeritavat põllumajanduse raamatupidamist jt taolisi aineid õpetama, vastas dekaan prof Jüri Sepp, et kõigis 8 spetsialiseerumissuunas käsitletakse praegugi olulisemate majandusharude, sh ka põllumajanduse spetsiifikat. "Mujal maailmas on loobutud majandushariduse spetsialiseerumise harukondlikest vormidest," selgitas Sepp. "Süvaõppe suunad on määratud juhtimisfunktsioonidega."

Vaatamata riikliku tellimuse vähendamisele suudab ülikool tänavu vastu võtta 3081 üliõpilast. KRISTEL MERILO

Majandusteaduskonna valitsus leidis, et täiendava harukondliku mooduli lisamine senistele funktsionaalsetele ei ole väheneva riigitellimuse puhul võimalik ega vajalik. "Kõne alla tuleb eraldi üldkursuste lisamine."

Kus riigitellimus suureneb?

Riigitellimus peaks suurenema geenitehnoloogias, arstiteaduses, geograafias, keskkonnatehnoloogias. Bioloogia vastuvõtu planeeritud vähenemise taustal on kavas suurendada geenija keskkonnatehnoloogia üliõpilaste arvu. Õppeprorektori sõnul on kõik nimetatud numbrid siiski väiksemad kui TÜ nõukogu kinnitatud vastuvõtu piirarvud. "Tehnoloogiliste erialade suurendamine riigitellimuse projektis tuleneb haridusministeeriumi kiiduväärsest poliitikast, arstiteadus aga sotsiaalministeeriumi ja TÜ vahelisest konsensusdokumendist."

Geograafia eriala vastuvõtu suurenemise tingib uue regionaalplaneerimise õppekava avamine.

Ka kraadiõppe riiklik tellimus suureneb

TÜs suureneb oluliselt magistriõppe vastuvõtt, eriti tõlkide ja tõlkijate osas. Kalmu sõnutsi pole probleeme leida oma lõpetajatest piisavalt kandidaate, kuid interdistsiplinaarsuse ja avatuse suurendamiseks on ülikool väga huvitatud ka teiste kõrgkoolide lõpetajate kandideerimisest TÜ kraadiõppesse.

Pärnu ja Narva kolledžiski on lõpetajaid, kes soovivad jätkata õpinguid järgmisel tasemel Tartus. Pärnu Kolledži direktor Riina Müürsepp ütles, et juba möödunud aastal tuli ärijuhtimise lõpetanuid TÜ majandusteaduskonda edasi õppima.

"Kõige paremini tõendab seda, et kolledži üliõpilased ei ole ainult kolledži, vaid ülikooli üliõpilased, see, et neil on võimalus Tartus edasi õppida," lausus Narva Kolledži direktor Katri Raik. "Julgustame neid selleks igati."

Doktoriõppe vastuvõtu suurenemine on ministeeriumis planeeritud siiski oluliselt väiksemana, kui on TÜ osa doktorikraadide kaitsmisel.

Maalieriala

Praegune riigitellimuse projekt näeb ette maalikunsti riigitellimuse lõpetamist.

Prorektor Volli Kalmu sõnul akrediteeriti maalikunsti õppekavad nii TÜs kui ka EKAs möödunud aastal tingimisi. Tema sõnul on TÜ alati rõhutanud õpetamise kvaliteeti. "Meil on vaja asjaosaliste ning teaduskonnapoolset suurt kindlust ja veendumust, et vastav õppekava on lähiajal arendatav TÜle sobivale tasemele."

Maalikunsti prof Jaan Elkeni sõnul polnud eriala akrediteerimine maalikeskne – komisjonis ei olnud ühtegi maalikunstnikku. "Eestis on maalikunsti õpetamises omad traditsioonid. Kunsti ei saa mõõta ühe mõõdupuuga, mitmekesisus tuleb ainult kasuks," lausus Elken. Ta täpsustas, et filosoofiateaduskonna nõukogus on aga kinnitatud õppekava täiendused, mis TÜ potentsiaali õppeprotsessis enam ära kasutavad.

"Samas jääme oma õpetuse põhimõtetele kindlaks," kinnitas Elken.

Rektoraat arutab küsimust lähiajal. "Isiklikult pooldan maalieriala õpetamist TÜs, kuid on vaja konkreetset ja realistlikku arengukava, mida toetada ja millesse uskuda," ütles prorektor.

Õppekoha maksumus

Haridusministeerium soovib üliõpilase bakalaureusekoha maksumust suurendada, praegu on see 12 600 kr.

Prorektor Volli Kalmu arvates peaks õppekoha maksumus ilma ülikooli investeeringuid arvestamata olema humanitaarteadustes 30 000-35 000, loodusteadustes 60 000-65 000 ja arstiteaduses 90 000-100 000 kr ühe õppekoha kohta. "Iga ülikool, aga eriti TÜ suure hulga vanade hoonete ja laboritega vajab normaalseks eksisteerimiseks ka investeeringuid, nii et neile numbritele tuleks lisada veel vähemalt kolmandik," jätkas Kalm. Iga tegevus õppekoha maksumuse suurendamiseks on tema sõnul tervitatav. "Dubleerimise vähendamine tugevamate keskuste/ülikoolide kasuks on üks osa sellest, kus TÜ kindlasti toetab nii valitsust kui ministeeriumi."

Universitas säilib

Õppeprorektori sõnul toetab TÜ ministeeriumi kavu riigitellimuse koostamisel, kus arvestatakse ülikoolide akadeemilist taset, vähendatakse dubleerimist, koondatakse väheseid ressursse ning suurendatakse kraadiõppe osatähtsust.

Mõnel erialal võib rohkem olla omafinantseerimisel õppida soovijaid kui teistel. Kalmu sõnul teeb ülikool kõik, et püsiksid TÜ kui *universitas*'e tüüpi ülikooli säilimiseks vajalikud erialad. Mõningal kitsa spetsialiseerumisega erialal on otstarbekam saata üliõpilasi välismaale õppima.

Riigitellimuse lepingutele allakirjutamine toimub aprillikuu jooksul.

TÄNA LEHES

Raatuse tn ühiselamu arhitektuurikonkursi auhinnatööd
LK 3

Üliõpilasesinduse haridustoimkonna viimase aasta tegevusest
LK 2

Tartu Üliõpilasteatril uus lavastus
LK 2

Täna on TÜ nõukogu istung

Tänasel ülikooli nõukogu istungil on kavas arutada õppekavade ja kraadiõppe arenduspõhimõtteid, muuta TÜ põhikirja, anda sotsioloogia osakonna nõukogule doktorikraadide andmise õigus jt küsimused.

Samuti on päevakorras valida diferentsiaal- ja integraalvõrrandite korraline professor. Sellele kohale kandideerib sama eriala professor, füüsika-matemaatikakandidaat Arvet Pedas.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada akadeemik, professor Harald Keres.

Arstiteaduskonna dekaani valimine välja kuulutatud

Rektor kuulutas välja arstiteaduskonna dekaani valimised. Kandidaate saab esitada 26. aprillini ülikooli akadeemilisele sekretärile ja neid võivad esitada teaduskonna korralised professorid, struktuuriüksused, ametisolev dekaan ning rektor.

Praegu juhib teaduskonda prof Ants Peetsalu, kes valiti dekaaniks esimest korda 1994. ja teist korda 1997. aastal.

Eesti Üliõpilaste Selts 130

2.-9. aprillini leiavad Tartus aset EÜSi 130. aastapäeva pidustused. Juubelinädal algab EÜSi raamatunäituse avamisega TÜ Raamatukogus esmaspäeval, 3. aprillil kell 16.

Seltsi liikmeskonda kuuluvatest rahvuslikest suurmeestest jutustav fotonäitus avatakse neljapäeval 6. aprillil kell 16 TÜ Ajaloo Muuseumi Morgensterni saalis. Samas esitletakse ka EÜSi XVIII albumit "Eesti ja Eesti Üliõpilaste Selts mööduval ja tuleval sajandil".

Samal päeval kella 13-15 on kõigil soovijatel võimalik teha Toomel ajaloomuuseumis tutvust EÜSi ajaloolise, esimese sini-must-valge lipuga. Pärast Eesti taasiseseisvumist on esimest rahvusvärvides lippu avalikkusele eksponeeritud vaid kolm korda.

Aastapäevapidustused kulmineeruvad reedel, 7. aprillil kell 12 ülikooli aulas algava aktuse ja õhtul Vanemuise kontserdimajas aset leidva balliga.

Üliõpilasesinduse valimised tulemas!

TÜ Üliõpilasesinduse 5. koosseisu valimised toimuvad 25.-30. aprillil.

25. aprillil on eelvalimised **TÜ Pärnu, Narva ja Türi kolledžis**.

26.-28. aprillini saab uut üliõpilasesindust valida **TÜ Raamatukogu fuajees**.

Praeguse üliõpilasesinduse teabetoimkonna esimehe Arne Otteri sõnul on valimistest osavõtt üliõpilastele väga oluline, sest siis oleksid esindatud võimalikult paljude huvid.

Möödunud aastal oli valimisprotsent viimaste aastate suurim – 18,2%.

Täpsem info tel: 375 400 ja 251 12 752.

Karjääriteenistus aitab tööd leida

Kadrin Kergand
TÜ üliõpilaste karjääriteenistuse peaspetsialist

TÜ üliõpilaste karjääriteenistus aitab üliõpilastel tööjõuturul edukas olla ja oma karjääri planeerida.

Karjääriteenistus pakub tänavustele lõpetajatele ja üliõpilastele lähiajal mitu võimalust tööandjatega kontakti loomiseks.

Teisipäeval, 4. aprillil toimub Economicumis rahvusvahelise ärikonsultatsioonifirma PricewaterhouseCoopersi esitlus- ja värbamispäev.

Suuremat huvi peaks üritus pakkuma eelkõige majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilastele, kuid oodatud on ka teiste erialade üliõpilased.

14. aprillil toimub ülikooli raamatukogus karjääripäev - kõrgkooli ja tööandjate kontaktüritus.

KONTAKTIVÕIMALUSI TÖÖANDJATEGA

4. aprillil kell 16 Economicumis ruum B107
PricewaterhouseCoopersi esitlus
14. aprillil kell 11-16 TÜ Raamatukogus karjääripäev

Aset leiavad firmade esitlused, on võimalik kohtuda tööandjatega, liituda erinevate andmebaasidega, hankida informatsiooni töömaailma kohta otsestest allikatest. Täiendavat informatsiooni võib leida üliõpilaste karjääriteenistuse koduleheküljelt aadressil: http://www.ut.ee/career/.

Enamik lõpetajaid suundub tööle

1999. aastal karjääriteenistuse korraldatud TÜ lõpetanute tööalast toimetulekut käsitlevast uurimusest selgub, et 2/3 bakalaureuse- ja diplomiõppe lõpetanutest suundub tööle. Pooltele on töö põhiline tegevus, ülejäänud ühendavad töötamise ja õppimise. Rohkem kui 40% uurimuses osalenud vastajatest leidis lõpetamisjärgse töökoha tänu isiklikule kontaktile tööandjaga, kasutades tuttavate-sõprade vahendust või ise tööd küsides. 30% uurimuses osalenutest sai töökoha praktika järel.

Tööandja hindab isiksuseomadusi

1999. aasta novembrikuus läbiviidud fookusgrupi intervjuust tööandjatega selgub, et üks olulisemaid kriteeriume tööandjate jaoks on tulevase töötaja isiksuseomadused: väljendusoskus nii kõnes kui kirjas, meeskonnatöö oskus, töötahe ja arenemisvõimelisus.

Samasuguseid näitajaid hindavad tööandjad ka mujal maailmas. Stockholmi Kõrgemas Majanduskoolis Riias käesoleva aasta märtsis toimunud rahvusvahelisel konverentsil tutvustatud uurimustulemustest ilmnes, et just isiksuseomadusi peavad oluliseks tööandjad nii Inglismaal, Saksamaal kui ka Lätis.

Samuti hinnatakse väga akadeemilist haridust kui baasi edasiliikumiseks. Pärast pooleaastast töö- ja elukogemust hindasid 1999. aastal TÜ lõpetanud oma haridust heaks. Hinnang oli väga üksmeelne. Ülikool annab oma lõpetajale analüüsi- ja iseseisva töö oskuse, laialdased teadmised nii oma erialast kui ka üldise avara maailmapildi. Suhtlus- ja väljendusoskusest sõltub, kuidas tööotsija suudab tööandjale oma potentsiaali esitada.

UUDISED

IT kolledži rajamiseks loodi sihtasutus

29. märtsil sõlmiti haridusministeeriumis notariaalne leping sihtasutuse Eesti Infotehnoloogia asutamiseks.

Sihtasutuse moodustasid haridusministeerium (Eesti riigi esindajana), TÜ, TTÜ, AS Eesti Telekom ja Arvutifirmade Assotsiatsioon.

Sakala Keskuses on ette nähtud IT kolledži töö käivitamine sellel sügisel.

Infotehnoloogia kolledži loomine ongi sihtasutuse esimene tähtsam tegevus, selle kõrval toetatakse ka info- ja sidetehnoloogia arendustegevust.

Erarakenduskõrgkooli IT kolledž hakatakse igal aastal vastu võtma kuni 200 üliõpilast. Õppeaeg on kolm aastat. Üliõpilastele kehtestatakse õppemaks.

Konverents "Raamatu osa Eesti arengus"

23. aprillil algava Eesti raamatu aasta sissejuhatusena toimub 6. ja 7. aprillil TÜ Raamatukogus konverents "Raamatu osa Eesti arengus". Raamatuaasta avakonverentsi eesmärk on teha kokkuvõtteid sellest, millist osa on Eesti ühiskonna ja rahva ajaloolises arengus etendanud nii eesti- kui muukeelne raamat.

Neljapäeva, 6. aprilli märksõnadeks on riigi ja raamatu omavaheline suhe: "Rahvas, riik – ning raamat", "Raamatu osa eesti rahva elus riigikaotuse ajal 1940-1991".

Reedel, 7. aprillil keskendutakse raamatu rahvavalgustuslikule rollile ja bibliofiiliale: "Raamatu osa rahva valgustamises ja kasvatamises", "Raamatuloolased *pro domo sua*".

Konverentsi korraldab ERA Peakomitee koos TÜ Raamatukoguga. Konverentsi ajal müüvad kirjastused raamatukogu fuajees ka raamatuid.

TÜ ja tippspordi uuringukeskuse koostöö

24. märtsil sõlmisid TÜ ja Sihtasutus Tippspordi Uuringukeskus koostöölepingu, mis on suunatud Eesti tippspordi edendamisele.

Uuringukeskus ja TÜ kehakultuuriteaduskond hakkavad tegema koostööd rakenduslike sporditeaduslike uuringute efektiivsuse suurendamiseks ning uute uuringumeetodite väljatöötamiseks.

Kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on leping oluline Eesti tippspordi edendamiseks.

Rootsi *versus* Läänemere provintsid 16.-17. sajandil

Neljapäeval, 6. aprillil kell 9.10 algab TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis konverents "Rootsi suurriik *versus* Läänemere provintsid 16. ja 17. sajandil".

Kavas on ettekanded Läänemere provintside majanduse ja õiguse teemadel, põllumajanduse arengust, talurahvakoolist jne. Esinevad Helmut Piirimäe, Aleksander Loit, Teet Veispak, Enn Tarvel, Enn Küng jt. Kl 16.20 avatakse Ajalooarhiivi vestibüülis Põhjasõja algusele pühendatud näitus.

Konverentsi korraldavad Akadeemiline Ajalooselts, Rahvusarhiivi uurimistöö- ja publitseerimisosakond ning Ajalooarhiiv.

Üliõpilaste seisukohti on võimalik paremini kaitsta, kui tudeng ka ise esinduse tegevuse vastu huvi tunneb.

HELEN EENMAA ERAKOGU

Üliõpilane on oma esinduse prioriteet

Helen Eenmaa
TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna esinaine

TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna roll üliõpilaste seisukohtade kaitsjana on viimase aasta jooksul paranenud. Samas ei ole paljud tudengid siiski haridustoimkonnast teadlikud, kuigi selle tegevus on kaudselt mõjutanud neid toimkonna loomisest peale.

Kaudsest mõjust saab rääkida juba seetõttu, et õppekorraldus, ülikooli-üliõpilase vaheline infovahetus jm siiani täielikult väljaarendamata süsteemid ülikoolis vajavad selle toimkonna arvamusi ja tegutsemist.

Ülikool, püüdes koolitada aina suuremat hulka üliõpilasi, vajab enam kindlust enda suhetes üliõpilasega. Haridusprobleemide tõstatamisest ja lahendamisest võiks ülikooli kõrval aga huvitatud olla ka hoopis suurem hulk üliõpilasi.

Kas üliõpilane on prioriteet?

Ülikoolisüsteem on üles ehitatud nii, et ülikooli ei juhi mitte üliõpilane, vaid ülikooli arukas juhtkond.

Ammugi on selge, et üliõpilane ei ole ülikooli prioriteet. Prioriteediks peetakse teadustegevust. Mõistlike põhjenduste korral võiks õigustada enda seisukohti nii ülikool kui üliõpilane. Üliõpilasesinduse osa on nende eriarvamuste vahendamine, mis ei saa toimuda vähemalt ühe poole soovita.

Kui selleks pooleks on alati ülikool, mitte üliõpilane, liigub suhete tasakaal paigast. Pahatihti see ka nii juhtub ning ammugi oleks võinud küsida, kas üliõpilasesindust on üldse üliõpilasele vaja? Väidan, et seda on vaja ka üliõpilase jaoks, kuid kui üliõpilane ise ei ole esinduse tegevusest huvitatud, jääb üliõpilasesinduse roll tema jaoks märkamatuks.

Üliõpilasesinduse roll tänases ülikoolis

Ülikooli seisukohad on paljudes küsimustes põhjendatavad, ehkki üliõpilasele mõnes aspektis ebameeldivad. On ju võimalik nõustuda isegi kõige karmimate õppeainetele ja eksamitele registreerimise nõuetegagi, eeldades, et me kõik oleme andekad ja virgad. Kas need esitatavad nõuded on aga üliõpilasele head, kas nad parandavad

HELEN EENMAA
TÜ üliõpilasesinduse haridustoimkonna esinaine

Haridusprobleemide tõstatamisest ja lahendamisest võiks ülikooli kõrval huvitatud olla hoopis rohkem üliõpilasi.

näiteks õppeedukust, annavad talle parema hariduse, loovad paremad eeldused hariduse hilisemaks rakendamiseks?

Kui arvestame üliõpilaskonna parima osaga, kes tuleb välja igast olukorrast, on vastuseks, et need nõuded võivad üliõpilastele isegi head olla. Vaevalt enamus meist aga sellega päriselt nõustub.

Üliõpilasesinduse õigustatus

Tänane suur õppeainetele ja eksamitele registreerimise süsteem, mis iga osakonna poolt kehtestatavate erinõuetega on ülikooli enda jaokski juba kontrollimatu. Milline on siin protsessis üliõpilasesinduse osa? Vastuse leiab kiirelt - esindada üliõpilast. Nii ütleb nimetuski.

Eelmisel sügisel korraldatud uuringu "Õppekorraldusest Tartu Ülikoolis 1999. aasta sügisel" andmetest tuleb välja, et üliõpilastele on suhteliselt ebaselge, milles üliõpilaste esindamine seisneb ja kas sellest ka kasu on.

Siiski on üliõpilaste esindamine sel aastal käsile võetud kindlameelselt ja tihti imekspandava motivatsiooniga selle vähe tänuväärse töö suhtes. Probleeme jääb alati õhku rippuma. Pigem näitab see aga pidevalt toimuvat protsessi kui lahendite puudulikkust.

Haridustoimkond täna

Viimase aasta jooksul üliõpilasesinduse haridustoimkonnas korraldatud töö on olnud praeguste esinduse jõududega arvestades võimalikust parim. Ka huvi osalemise vastu on kasvanud. Kuid on loomulik soovida, et tulemused oleksid paremad ning töö populaarsem. Haridusprobleemide tõstatamisest ja lahendamisest võiks olla huvitatud suurem hulk üliõpilasi. Üliõpilasele on sealjuures tähtis teada, et esinduse toimkonda võib kuuluda iga üliõpilane, kes on selleks soovi avaldanud.

Esindus näib tihti tegevat tööd ülikoolile, mitte üliõpilastele, kelle arvamusi esindada tahetakse. Tudeng võiks seega teada, et tema seisukohti on võimalik kaitsta ja seda tõepoolest ka tehakse. Et seda veelgi tulemuslikumalt teha saaks, peaks tudeng ise julgelt küsima ja uurima tulema.

Arutluse all põhimõtted

Aasta jooksul oleme püüdnud lahendada mitmeid põhimõttelisi küsimusi. Kõige olulisemaks oleme pidanud õppekorralduse uurimist ning uue, ülikooli probleeme käsitleva seminarisarja "Olukorrast ülikoolis" algatamist. Kui esimene seminar käsitles eelkõige hariduse kvaliteedi problemaatikat, siis järgmisega astume juba sammu üliõpilasele lähemale, uurides pigem iga eriala hariduse tulemuslikkust.

Toimkond on end sidunud nii aruteludega humanitaarteadlaste ümarlauas kui Eesti Haridusfoorumi toimkonnas.

Küsimused kõrghariduse finantseerimisest, õpetamise ja ainekursuste hindamisest, õppekorralduseeskirja muutmisest, teaduskondade esinduste loomisest ja paljudest muudest ülikooli üldistest probleemidest vajavad lahendamist peaaegu igas haridustoimkonnas. Paljud neist on tulemuslike arutelude järel leidnud oma võimalikud lahendid.

Avatud üliõpilaste ühendus

Kuna avalikkuses on liiga vähe räägitud nii esindusest kui esindajate tööst, rõhutan, et tegemist ei ole kindlakskujunenud klanniga, kes lihtsalt koos käib ja midagi arukat ei tee, vaid eelkõige avatud üliõpilaste ühendusega, kuhu võivad oma ideede ja abistamispalvega pöörduda kõik üliõpilased.

Siiani on kahjuks üliõpilastepoolne huvi olnud suhteliselt kesine.

Üliõpilasesindus saab olla kasulik, kuid tal on vaja kahe poole vahendamiseks kahte poolt.

Nii saavad lisaks ülikooli juhtkonnale ka üliõpilased peagi öelda, et esinduse ja selle haridustoimkonna tegevus on viimasel aastal olnud kolm korda efektiivsem kui kunagi varem.

@UT.EE

UT küsimusele vastab Tiina Tamme, TÜ arvutuskeskuse tarkvaraspetsialist

Millised on PDF-failiformaadi eelised ja kasutusvõimalused?

PDFist (*Portable Document Format*) on kujunenud HTMLi kõrval teine veebidokumentide standardformaat, mis on välja arenenud *PostScript*ist. PDFi esimene versioon loodi juba 1993. aastal (*Adobe Systems*), HTMLi ametlikuks alguseks loetakse 1991. aastat.

Nii nagu HTML-fail on ka PDF-fail platvormist sõltumatu. Teda saab ühtmoodi kasutada nii *Windows*i, *Linux*i, *Solaris*e või mõne muu operatsioonisüsteemiga arvutites.

PDFil on teiste dokumendiformaatide ees mitu eelist. Esmatähtis on omadus säilitada muutumatuna dokumendile esialgselt antud kujundust (*layout*). Lisaks on PDFi tegemine lihtne ja kiire. Lühidalt kirjeldatuna on PDFi loomise töötsükkel järgmine:

- dokument tehakse valmis kasutajaprogrammi, näiteks *Word*i, *WordPerfect*i, *PageMaker*i, *TeX*i, *PowerPoint*i, *Excel*i vms abil;
- *print*-korraldusega "trükitakse" valmis dokument PDF-faili ja ongi valmis.

PDF võimaldab veebis kiiresti kättesaadavaks teha materjale, mis on mõne muu tarkvarapaketiga juba vormistatud. DOC, PPT jm failide konverteerimisel HTMLiks on enamasti vaja teha lisatööd, et dokumentide väljanägemine veebis korrektne saaks. PDFiks teisendamisel ei ole tarvis kujunduse muutuste pärast muretseda. Dokument näeb nii ekraanil kui paberile trükitult täpselt ühtmoodi välja - nii, nagu seda tahtis dokumendi looja.

PDF-formaat sobib eeskätt selliste materjalide jaoks, milles on valemeid, jooniseid ja pilte või milles kasutatakse erilisi kirjatüüpe ja kujundusvõtteid. Algdokumendis olevad tekst, pildid, graafikud jm objektid on PDFis üheks failiks liidetud. See teeb dokumendi levitamise ja kasutamise mugavamaks.

PDF-formaadis failide vaatamiseks/trükkimiseks on olemas vabatarkvara. Põhiliselt kasutatakse *Acrobat Reader*it või *Aladdin Ghostscript*i. PDFide loomiseks tuleb enamasti hankida firma *Adobe* kommertstarkvara - pakett nimega *Adobe Acrobat*. PDF-failide tegemiseks on ka mõned vabatarkvaraprogrammid, nende võimalused on aga piiratumad või vastupidi - nõuavad juba programmeerimisoskusi.

KURSUS: ADOBE ACROBAT - PDF KASUTAMINE (10., 12. ja 14. aprill)

PDF-formaat võimaldab erinevate programmidega (Word, WordPerfect, PageMaker, PowerPoint jne) koostatud dokumente esitada mugavalt veebis, nii et nende dokumentide esialgne kujundus ei muutu.

Kuuetunnisel lühikursusel õpetatakse PDF-failide tegemist ning tutvustatakse programme Acrobat PDFWriter, Acrobat Distiller ja Acrobat Exchange.

Lektor Tiina Tamme, tel 375 476.

Tudengiteater etendab

Liina Sumberg

Kolmapäeval, 4. aprillil kell 19 mängib Tartu Üliõpilasteater vanas anatoomikumis Georg Büchneri (1813-1837) näidendit "Woyzeck".

Selle 1836. aastal visandatud näidendi aluseks on 1821. aastal Leipzigis tegelikult aset leidnud sündmus. 41-aastane parukameister Johann Christian Woyzeck tapab oma armukese otse viimase koduuksel. Woyzecki tegu ja selle võimalik motiiv äratasid arstide ja teiste kaasaegsete seas huvi. Nimelt püüti järgnenud kohtumeditsiinilise uurimisega välja selgitada Woyzecki teo ajendeid ja tõendada ka võimalikku vaimset hälvet. Viimases siiski täielikule selgusele jõudmata hukati süüalune 1824. aastal avalikult Leipzigi turuplatsil. Oma visandiks jäänud näidendis muudab Büchner tegelaskujude vanust, kuid säilitab armukadedus- ja hullusemotiivi ning rõhutab neid veelgi.

Üliõpilasteatris lavastas "Woyzecki" Kalev Kudu. Lavastuse märksõnadeks on kuriteo genealoogia, inimese anatoomia, vaimuhaigus, manipulatsioon, hoogsus. Etendust mängitakse vana anatoomikumi ringauditooriumis, mis ruumina mõjub kui inimelu, looduse või universumi ringkäik. Lavastust läbivaks küsimuseks on: kas sellest ringist/ringkäigust leidub väljapääsu? Lavastuses kasutatakse ambient-, techno-, rap- ja rahvamuusikat. Muusikaline kujundus Mario Pulverilt ja Kalev Kudult. Hoogsad tantsud seadis Laura Mäkelä (külalisena, Tampere). Kunstnik on Olivia Osik (Tartu Kunstikool, juhendaja Mats Õun). Osades: Sven Heiberg (nimiosas), Silja Helistvee, Randel Veerits, Marko Mäesaar, Tanel Jonas, Ester Vaitmaa, Piret Jaaks, Mari Arold ja Tanel Lumiste.

Üliõpilasteater tänab abi eest Eesti Kultuurkapitali, Tartu Kultuurkapitali, Tartu Üliõpilasmaja, Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonda, Tartu Ülikooli, Üliõpilasmaja ja Tampere Maja.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Ühiselamu kui suur magamistuba

Krõõt Nõges

Raatuse tänava ühiselamu funktsiooni ei saa eitada, tegemist on suure magamistoaga. Ja selie kohane peab ta ka välja nägema.

"Tänapäeva arhitektidelt oodatakse eristumist olemasolevatest kivilinnadest. Seda pole aga praegu mõistlik teha, sest ühiselamu on ja jääb suureks magamismajaks," leiab kunstiajaloo professor Jaak Kangilaski.

Põhjamaades on praegu suund väiksemate ühiselamute ehitamisele. Raatuse tn 750-kohalise ühika konstrueerimise põhjustasid ühe suure hoone odavam ehitusmaksumus ning TÜ ühiselamukohtade kroonilise puudujääk.

Ülikoolis on 9 000 statsionaarset üliõpilast, kellest ligi 2 200 elab ühiselamus. Praegu ootab ühiselamukohti ligi 1000 tudengit.

Ühiselamu välisarhitektuur

Ühiselamu projekteerimisel puudub vajadus arvestada sobivust ümbruskonnaga, kuna lähiümbrus on täisehitamata tühermaa. Kuid järgmiste sinna kanti ehitatavate hoonete projekteerimisel peab hakkama arvestama ülikooli tudengite koduga.

Arhitektid pole võtnud arvesse ehitise paiknemist ilmakaarte suhtes: siis oleks hoone projekteeritud täpselt põhjalõuna suunas ning Pika tänavaga risti, leiab kunstiajaloolane Robert Treufeldt.

Sellisel juhul paistaks hommikupäike Raatuse tänava poolsetesse ning õhtupäike maja tagumise osa akendesse.

Kuues esimeses töös on projekteeritud Raatuse tänavaga paralleelne pikk esifassaad, mida on üritatud liigendada.

"Tohutult on projektides kasutatud klaasfassaade, mille Raatuse tänava poolset osa on kindlasti vaja hakata kaitsma päikesekiirguse eest kas siis ruloo või kardinatega," teab Treufeldt.

Ruumide palgutus

Treufeldti hinnangul oli seniste ühikate puuduseks, et abiruumid olid väga üldiseks kasutuseks ning peremehetunde puudumisel muutusid need kiiresti kohaks, kuhu keegi minna ei soovinud.

Võistlustöödes on seda probleemi välditud: abiruumid on projekteeritud maksimaalselt kümnele inimesele. Ajaloomagister Egle Tamme hinnangul oleks kõige optimaalsem üks köök ja vannituba kuuele kasutajale.

Samas on problemaatiline mahutada kuue tudengi toiduvarud 90 cm kõrgusesse standardsesse külmkappi.

Ka on eluruumid paljudes töödes kavandatud piklikena. "Kui sinna näiteks kapp panna, siis muutub tuba veel enam koridori sarnaseks. Piklik ruum muudab toa väiksemaks kui sama ruutmeetri arvuga ja ruudukujuline," leiab Egle Tamm.

Samas peab tudengil olema ruumi õppida ning omaette olla, leiab politoloogiatudeng Kärt Mell. Ka Robert Treufeldt ja Egle Tamm arvavad, et ühiselamus on eraldumisvõimalus oluline, ühiselamu peaks olema ka pelgupaik.

Esimese preemia töö

Prof Jaak Kangilaski sõnul on äärmiselt raske ülesanne projekteerida odavat, funktsionaalselt ja linnapilti sobivat hoonet. "Esikohatöös Danae on need vastuolulised ülesanded lahendatud. Massiivset fassaadi liigendavad mõned aktsendid ja teevad just selle hoone kergemini tänasesse linnapilti sobivaks," leiab Kangilaski.

Ilmakaarte aspektist vaadeldes on mitmeid kortereid, mis jäävad praktiliselt ilma päikeseta.

Teise koha sai Matr.x

Professor Kangilaski peab Matr.x-i plussiks head liigendatust.

"Inimene ei hooma oma pikkuse juures neid kõrguste liigendusi ning seega pole maketil efektselt mõjuvate pindade eri kõrgused tänavalt vaadates tajutavad," arvab aga Robert Treufeldt.

Ka on nii esimese kui teise preemia töös miinuseks pikad ja sirged koridorid, mis meenutavad haiglat.

"Need kaotavad igasuguse intiimsuse ja privaatsuse," leiab Egle Tamm. Ka Kärt Mellis tekitab hoone projekt kivimaja-tunde.

Kolmanda auhinna töö

Vitamiinil on sellele konkursile iseloomulik pikk sirge fassaad, mida elavdatakse eri värvi pindadega. See on kunstiajaloo prof Kangilaski arvates liialt monotoonne lahendus.

Värvilisele välislahendusele rajatud töö tundub esmapilgul põnevam, kuid see efekt kaob ruttu. Ka on probleemiks piklikud ning liialt paljudele inimestele mõeldud toad.

Ostutöö XL

Tegemist on ulja joone ja lennuka lahendusega võistlustööga, leiab Robert Treufeldt. Arvestatud on tulevase mahasõiduga Võidu sillalt; hoones on nihe, mis mängib kaasa linna generaalplaani sissekavandatud magistraali kaarega.

Efektne on ka hoone fassaad, mis maketilt ehk nii hästi välja ei paista.

Hoone miinuseks on suur välispind, mis nõuab enam kulutusi hooldusele ja küttele.

Maja toetub postidele, ning see tekitab tuuletõmbust. Samas saab esimest korrust kasutada majaaluse autoparklana. Jalgrattaid võib aga hoida peasissepääsu kõrval.

Sisedisainis peab Egle Tamm suureks eeliseks liigendatud koridore, siiski pole suudetud vältida pikkade ja kitsaste tubade projekteerimist.

Äramärgitud 4+1

Selles võistlustöös on erinevalt teistest atraktiivne ka hoone tagakülg, arvestatud on ehitise paiknemist ilmakaarte suhtes. Põhielamiskorpus on jäänud tänavast tahapoole ning seega ei häiri Raatuse tänava elav liiklus elanikke. Samas on just Raatuse tänava äärsed korterid kõige valgusrikkamad.

Robert Treufeldt hindab hollandi tüüpi puidsaluziinide kasutamist, tegemist on fassaadi külge kinnitatud liikuva ribakatikuga, mille nihutamisel akna ees saab juhtida päikesevalgust.

Ka on positiivne korterite asukkonna napiarvulisus ning meeldiv värvilahendus. Samuti on õnnestunud maja vertikaalne liigendus: pikad sirged on katkestatud ja sellega rütm meeldivalt segi löödud.

Kuuenda koha töö

Sarnaselt eelmisele on ka selles töös arvestanud maja välimust mõlemalt tänavalt vaadatuna. Robert Treufeldt ja Jaak Kangilaski leiavad, et fassaadi erivärvilised pinnad pole tegelikus elus nii efektsed, kuna pinnad on suured ning värvid pole nii erksad.

Soovitus tudengile korteri valikul

Egle Tamm ja Robert Treufeldt soovitavad tudengil valida toa päiksepoolses ja võimalikult väikses korteris. "Mida vähem erinevaid inimesi, seda kergem on koos elada. Samas on üür nendes korterites kindlasti suurem."

Kuna kõige päiksepoolsemad toad on ka kõige mürarikkamad, siis selle vältimiseks soovitavad eksperdid valida tuba hoovi poole või siis võimalikult kõrgele.

Tegemist oli ideekonkursiga

Robert Treufeldti hinnangul ei peagi need projektid olema kahe jalaga maa peal. See, milline hoone lõpuks välja näeb, võib olla algprojektist väga erinev.

Märtsis lõppenud arhitektuurikonkurss andis 750-kohalise ühiselamu projekti, mille ligikaudseks maksumuseks on planeeritud ligi 100 miljonit krooni.

Ehitamiseks vajaliku maa üliõpilastele mugava asetusega nii kesklinna kui õppehoonete suhtes kinkis Tartu Linnavalitsus.

ARHITEKTUURIVÕISTLUSE OSALEJAD JA HINDAJAD

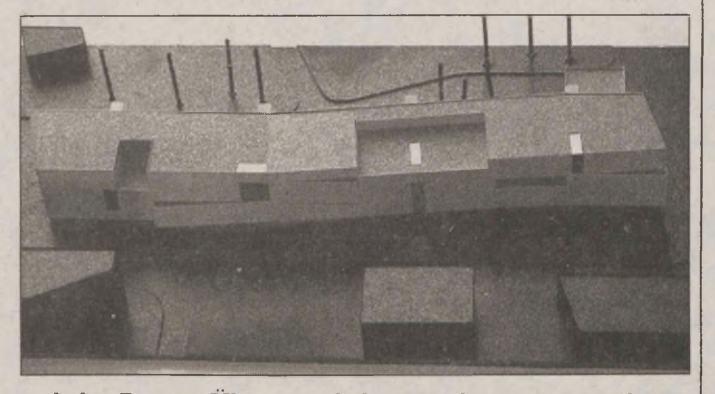
Võistlustööde autorid:

1. koht märgusõna DANAE, autorid Andres Siim, Kristel Ausing; arhitektuuristuudio Siim & Kreis
2. koht märgusõna MATR.X, autorid Indrek Peil, Jüri Pilliroog
3. koht märgusõna VITAMIIN, autor Veroonika Valk
4. koht märgusõna XL (ostutöö), autorid Velle Kadalipp, Kalle Vellevoog, Ilmar Jalas, Enn Rajasaar
5. koht märgusõna 4+1 (äramärgitud töö), autorid Andres Põime, Peep Urb; kaasa töötanud Reet Põime
6. koht märgusõna D.C.B.A. (äramärgitud töö), autor Uko Künnap; U-disain OÜ koostöös ASiga Tari.

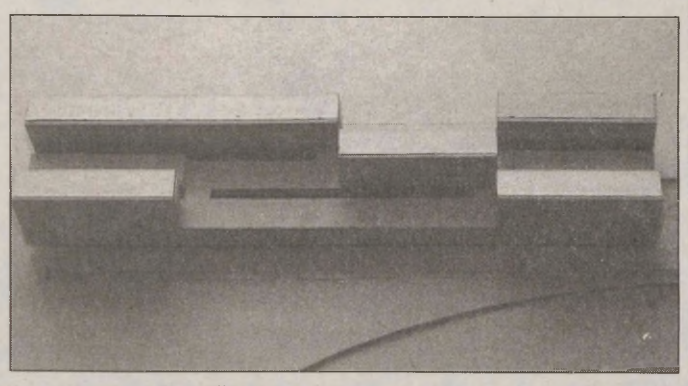
Arhitektuurivõistluse žürii:

Esimees: Jaak Aaviksoo, TÜ rektor, akadeemik
Sekretär: Indrek Rentel, AS Vallikraavi Kinnisvara juhataja
Liikmed: Riho Illak, TÜ haldusdirektor
Heiki Pagel, Tartu Üliõpilasküla direktor
Martti Preem, TÜ arhitekt, Eesti Arhitektide Liidu (EAL) liige
Uku Põllumaa, Tartu linnaarhitekt, EAL liige
Raivo Puusepp, arhitekt, EAL liige
Margit Mutso, arhitekt, EAL liige
Ra Luhse, arhitekt, EAL liige
Emil Urbel, arhitekt, EAL liige

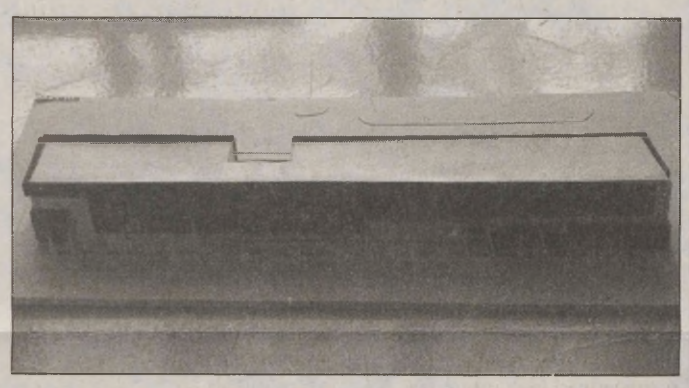
RAATUSE TÄNAVA ÜHISELAMU ARHITEKTUURIKONKURSI 6 ESIMEST TÖÖD

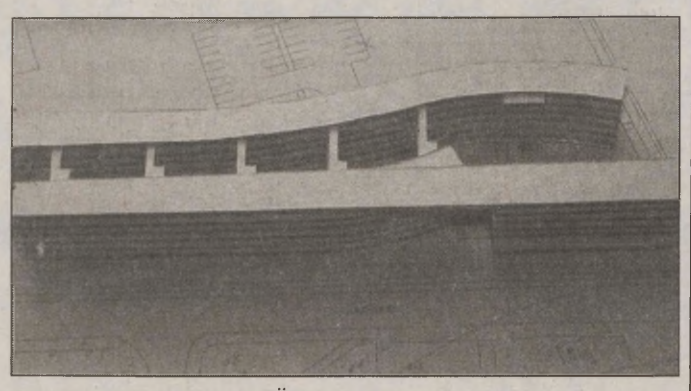
1. koht: Danae. Ühiselamukohti 736, kasutatav pind 14 626 m², parklakohti 161. 6 X ANDRES TENNUS

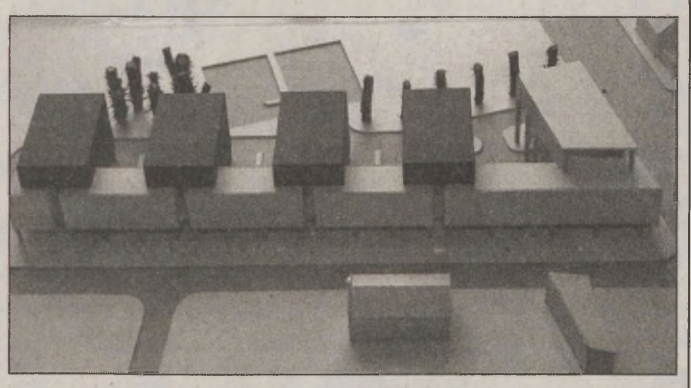
2. koht: Matr.X. Ühiselamukohti 732, kasutatav pind 12 151 m², parklakohti 188.

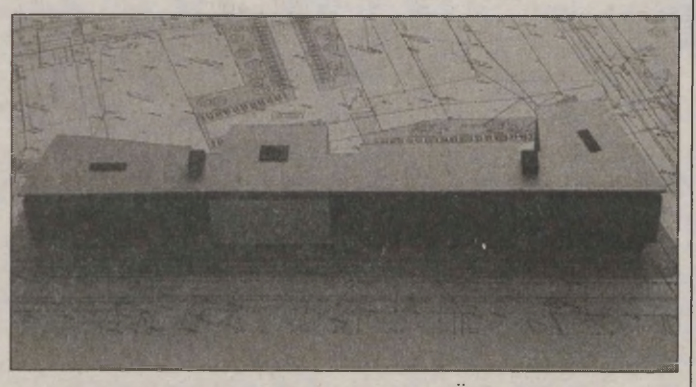
3. koht: Vitamiin. Ühiselamukohti 728, kasutatav pind 10 381,1 m², parklakohti 223.

4. koht: XL (ostutöö). Ühiselamukohti 754, kasutatav pind 18 123 m², parklakohti 153.

5. koht: 4+1 (äramärgitud töö). Ühiselamukohti 713, kasutatav pind 13 774.7 m², parklakohti 85.

6. koht: D.C.B.A. (äramärgitud töö). Ühiselamukohti 761, kasutatav pind 13 780 m², parklakohti 154.

UUDISED

Matemaatika-üliõpilased said preemiaid

Eesti Matemaatika Selts andis parima bakalaureuseõppes tehtud teadusliku uurimistöö eest tänavu preemia TÜ magistrandile Ülar Kahrele (juhendaja prof Eve Oja).

Uurimus "Omadus (M) Lorentzi jadaruumides" kuulub funktsionaalanalüüsi valdkonda. Seltsi presidendi Mati Abeli sõnul anti preemiat nõukogude ajal kolmel korral. Uue raha käibele tulekul polnud aga seltsil see võimalik.

Sel aastal anti välja ka kümnes Arnold Humala preemia, mida kommertspanga kadumise ja rahareformiga polnud samuti võimalik vahepeal välja anda. Selle pälvis TPÜ üliõpilase Tatjana Gramusnjaki uurimus "Positiivselt määratud ruutvormide C-tüüpide leidmise probleemidest".

Seminar ülikooli rollist linna arengus

7. ja 8. aprillil korraldab AIESEC koos Tartu Linnavolikoguga seminari "Ülikooli roll linna arengus". Seminari eesmärk on välja töötada kolm projektiideed, mis tagaksid ülikooli ja tema asupaigalinna maksimaalse koostöö.

Osalema oodatakse ülikoolide ja linnade võimuorganite esindajaid ning välislektoreid.

TÜ kunstiõppejõud korraldavad näituse

Tartu Kunstimajas avatakse reedel, 31. märtsil kl 17 TÜ maali õppetooli õppejõudude näitus "Eesti aeg" .

Prof Jaan Elkeni sõnul tuginеb näituse nimetus "personaalse aja" mõistele (tsitaat S. Helmelt) ja haakub terminiga "Tartu kunst". "Selle on kujundanud müüt Tartu vaimust, erilisest tartulikust vormi, värvi ja valguse nägemisest ning pallaslikust pärandist."

Väljapanekus suhestuvad nn eesti ajas Tallinna maalikunstnike Jaan Elkeni ja Anne Parmasto looming tartlaste, skulptorite Jaan Luige, Tõnis Paberiti, maalikunstnike Silja Salmistu, Imat Suumanni, Jaan Punga ning graafik Kristel Kinki töödega.

12. aprillil toimub näituse raames teooriapäev "Eesti aeg".

Looduskaitsering tähistas oma aastapäeva

Laupäeval, 25. märtsil tähistas Tartu üliõpilaste looduskaitsering 42. aastapäeva. Traditsiooniliselt võeti vastu uusi liikmeid, valiti uus president ja tehti kokkuvõtteid.

Uueks presidendiks valiti geoloogia 2. aasta üliõpilane Alar Valdmann.

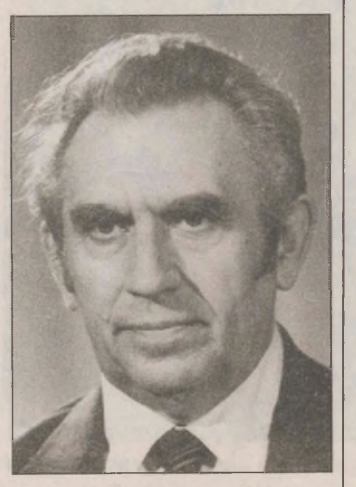
Eelmise presidendi Liisa-Lota Kaivo sõnul tegeleb ring praegu aktiivselt reklaami postitamise vastase kampaaniaga "Postkast pole prügikast". "See peaks juhtima kodanike tähelepanu ressursside raiskamisele ja nende isikuvabaduse piiramisele."

Koos teiste looduskaitseorganisatsioonidega püütakse üha enam kaasa rääkida ka keskkonda mõjutavate otsuste tegemisel ja poliitika kujundamisel.

42 aastat tagasi TRÜ ja EPA tudengite loodud üliõpilaste looduskaitseühendus on üks esimesi taolisi maailmas.

ÕNNITLEME!

Emeriitprofessor Herman Vahter 80

4. aprillil täitub emeriitprofessor Herman Vahteril 80. eluaasta. Herman Vahter lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1946. aastal. Juba lõpukursuse üliõpilasena alustas ta õppejõutööd naha- ja suguhaiguste kateedris. 1967. aastal anti talle professori kutse.

Professor Herman Vahter on sõjajärgse Eesti dermatoloogia koolkonna looja. Enamik praegu töötavaid dermatolooge on tema õpilased, kusjuures tee dermatoloogiasse leidsid nad enamasti tänu professor Vahteri sisukatele ja värvikatele praktikumidele.

Herman Vahter on olnud ka prodekaan ning dekaan. 1966. aastast kuni pensionile siirdumiseni 1991. aastal oli ta TÜ nahahaiguste kliiniku juhataja. Ta on olnud ka Eesti Dermatoloogide-Veneroloogide Teadusliku Seltsi esimees ja president ning sotsiaalministeeriumi mittekoosseisuline eriala nõunik. H. Vahter on osalenud aktiivselt mitme teadusseltsi töös ka välismaal.

Professor H. Vahteri sulest on ilmunud üle 200 trükise neurosüüfilisest, põlevkiviproduktide nahka kahjustavast toimest, arstiteaduse ajaloost jm.

Õnnitleme ja soovime juubilarile tervist ning jõudu!

Õpilased ja kolleegid

JÄTKUB LOENGUSARI

Vana Tartu

Kolmapäeval, 5. aprillil kell 18.15
TÜ peahoone aud. 102

Veiko Berendsen

TARTU RAHVASTIK 1897. AASTAL

JÄRGMINE LOENG:
3.05.2000 Toomas Hiio
Tartu üliõpilaselu 19. sajandil

PUHKUS PÄRNUS VÕI KURESSAARES

Tartu Ülikooli Ametiühingu organiseerimisel on ülikooli töötajatel suvel võimalik puhata Pärnus ja Kuressaares.

PÄRNUS on TÜ töötajate käsutuses Koidula Gümnaasiumi ruumid. Majutus klassiruumides, mis on ametiühingu poolt sisustatud voodite, madratsite, tekkide ja patjadega; perel on võimalik saada omaette tuba; voodipesu tuleb ise kaasa võtta; ühe inimese majutamistasu ööpäevas on ametiühingu liikmetele ja nende pereliikmetele (lapsed, vanemad) **15 kr,** teistele TÜ töötajatele **30 kr.**

KURESSAARES on ametiühingul kokkulepe Saaremaa Ühisgümnaasiumi ühiselamu kasutamiseks.
Majutus 2-, 3- või 4-kohalistes ühiselamutubades; avaliku internetipunkti kasutamise võimalus; eritasu eest võimalus einestada kohapeal, kasutada kaasaegse tehnikaga auditooriumi, sauna, jõusaali, mikrobussi jne. Ühe inimese majutamise tasu ööpäevas on 52-84 krooni, ametiühinguliikmetele täiendav soodustus.

Vahetuste ajad: 28. juuni - 7. juuli, 8. - 17. juuli, 18. - 27.juuli, 28. juuli - 6. august. Võimalik võtta ka 5-päevane periood kas vahetuse algusest või lõpust.

Avalduste vastuvõtt on alanud. Kohti saab kinni panna tel 434 875, maila@ut.ee. Tuusikud tuleb välja osta 15. maiks.

STIPENDIUM

Stipendiumid stomatoloogiatudengeile

Tartu Lions klubi kutsub stomatoloogiaüliõpilasi ja tudengiperesid taotlema stipendiume. Mõlema toetusraha suurus on 4000 krooni, mis antakse üle klubi 10. aastapäeval 13. mail.

Taotlused palume saata **30. aprilliks** aadressil Tartu Lions klubi, Narva mnt. 2

Tulevased stomatoloogid võivad taotlused anda ka prof Edvitar Leiburi kätte.

LC Tartu

Harald Luningi nimeline stipendium

Harald Luningi nimeline stipendium on materiaalne toetus õppe- ja teadustöös edukatele Tartu Ülikooli arstiteaduskonna üliõpilastele.

Taotluste esitamise tähtaeg on **30. aprill**. Stipendium antakse välja iga aasta 1. juunil üheks õppeaastaks.

Taotleda võivad kõik arstiteaduskonna üliõpilased. Igal üliõpilasel on võimalus taotleda stipendiumi ka korduvalt. Taotlemiseks on vaja esitada: *curriculum vitae* koos põhjendusega (mitte üle ühe leheküljе); teaduskonna poolt kinnitatud hinneteleht ning keskmine hinne; publikatsioonide loetelu.

Stipendiumi määramiseks moodustatakse kohalik 6-liikmeline nõukogu, kes tähtajaks laekunud taotluste põhjal konsensuse alusel valib välja sobivad kandidaadid.

Lõpliku stipendiaatide valiku teeb stipendiumi asutanud haldusnõukogu. Stipendiumi suurus ja hulk sõltub elatustasemest ning algkapitalilt laekunud kasumist.

Taotlused esitada arstiteaduskonna dekanaati aadressil Veski tn 63 või prof T. Asserile (Närvikliinik, Puusepa 2, tel 448 502).

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Puhk-Mörneri nimeline stipendium

Tartu Ülikooli Sihtasutus kuulutab välja Puhk-Mörneri stipendiumikonkursi.

Puhk-Mörneri stipendiumi on asutanud TÜ Sihtasutuse juurde Aare Ruth (Puhk) Mörner ja Magnus Mörner eesmärgiga toetada ajaloo-, õigusteadusening eriti õigusajaloo-alast uurimistööd Tartu Ülikoolis.

Käesoleval aastal määratakse stipendium ühele TÜ ajaloo ja ühele õigusteaduse, iseäranis **õigusajaloo magistrandile või doktorandile**, kes on EV kodanik. Stipendiumide suurus on 20 000 krooni. Määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada TÜ postikantseleisse (peahoone, II korrus) **1. maiks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli postikantseleis ja sihtasutuse koduleheküljel) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest;
- ülevaade kavandatavast uurimistööst;
- juhendava õppejõu soovitus;
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja teatatakse selle aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee.

Indrek Mustimets
Sihtasutuse juhatuse liige

Gerda Spohri nimeline stipendium

Tartu Ülikooli Sihtasutus kuulutab välja Gerda Spohr'i nimelise stipendiumikonkursi.

Gerda Spohri nimelise stipendiumi eesmärk on Tartu Ülikoolis keskkonnakaitsega seonduvat füüsikat õppivate magistrantide ja doktorantide toetamine. Käesoleval aastal maksab sihtasutus välja ühe 8000 krooni suuruse stipendiumi.

Stipendiumi algkapital moodustub Gerda Spohri poolt TÜ Sihtasutusele pärandatud varadest. Stipendium määratakse üks kord aastas TÜ **füüsikaosakonna ühele magistrandile või ühele doktorandile**. Stipendiumi saaja peab olema EV kodanik.

Taotluste laekumise tähtaeg on **30. aprill** (aadressil Tartu Ülikooli Sihtasutus, Ülikooli 18, 50090 Tartu). Stipendiumi taotlemiseks tuleb kandideerijal esitada TÜ Sihtasutuse juhatusele taotlus, *curriculum vitae*, juhendava õppejõu soovitus ning väljavõte õpinguraamatust.

Taotlusi hindab stipendiumikomisjon, kuhu kuulub kolm füüsikaosakonna esindajat. Määramisel võetakse aluseks magistrandi/doktorandi õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus. Stipendium antakse üle sügissemestri alguses.

Taotlusblankette saab ülikooli postikantseleist (Ülikooli 18, II korrus) või sihtasutuse koduleheküljelt (http://www.ut.ee/sihtasutus/).

Indrek Mustimets
Sihtasutuse juhatuse liige

Mälestuskeskus Hereditas... in memoriam Jüri Kukk leinab ülikooli lõpetajast kauaaegset aatekaaslast

Imre Brokkot,

kes hoolis õiglasest ja erapooletust õigusemõistmisest.
Kaastunne omastele ja õigusteaduskonnale.

ACTA DIURNA

1. aprillil kl 12 avatakse TÜ peahoone keldris **austerservikute katsekasvatus**. Kasvatuse avab Hamburgi Ülikooli bioloogiadoktor Otto-Axel Schönfelder. Oodatud on kõik seenehuvilised.

3. aprillil kell 18 toimub Narva kolledžis **Puškini luuleõhtu**. Esinema tulevad Vene Draamateatri näitlejad Jelena Jakovleva ja Sergei Tšerkassov. Info: Eve Praks, tel 235 60608.

4. aprillil kell 18 toimub "Draakonis" **AEGEE-Tartu 12. korraline üldkoosolek AGORA**. Info: Lenno Uusküla, lenno@ut.ee või tel 250 977 56.

4.-5. aprillil toimuvad Turu ja Tartu Ülikooli koostöökeskuse **Villa Tammekann** avamispidustused. Üritused on kutsetega. Info: Sirje Üprus, tel 375 615.

LOENG

5. aprillil kell 16 toimub Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi valges saalis professorite klubi koosolek. Klubi külaliseks on **Vello Lään (PhD): "Anekdoot ja teadus"**. Klubi liikmeid oodatakse koos abikaasadega.

TEATED

4. aprillil kell 16 Economicumis aud B107 korraldab rahvusvaheline ärikonsultatsioonifirma **PricewaterhouseCoopers** üliõpilastele firma esitluse. Info: ülikooli karjääriteenistus, tel 375 205.

5.-7. aprillil toimuvad **ülikooli infopäevad maakondades**.
5. aprillil kell 15 **sotsiaalteaduskonna päev** Saaremaal Kuressaare Gümnaasiumis. Info: Riia Nelis, (245) 39 839.
6. aprillil kell 13.30 ülikooli infopäev **Raplamaal** Rapla maavalitsuse saalis. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.
7. aprillil kell 14 **Türi kolledži infotund** Kuressaare Gümnaasiumis. Info Riia Nelis (245) 39 839.

6. aprillil kell 11 korraldab Villoni selts Paablis (Ülikooli 17) ruum 225 **seminari "Le francais - les differents aspects"**. Seminar jätkub 7. aprillil kell 11 sealsamas. Info: Maria Stogova, marias@ut.ee.

7. aprillil kell 12 algab **Narva kolledžis Riigikogu infotund**. Tutvustatakse Riigikogu tööd ja tegemisi. Diskuteeritakse keelepoliitika ja integratsiooni teemadel. Info: Eve Praks, tel 235 60608.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **välike majaosa ja 2-toaline korter** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Urho Kaleva Kekkonen Eestis". Avatud märtsi lõpuni.
18.-26.03. TÜ ühiselamu (Raatuse tn 22) ideeprojekti arhitektuurivõistluse tööde väljapanek
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Lugemissaalide fuajees:
Eesti Raamatu Aastale pühendatud näitus "Eestikeelne muinasjuturaamat".
Kataloogisaalis:
Jaak Visnapi maal ja graafika, läbivaks motiiviks tuvi. Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Õppelugemissaali fuajees:
Maris Palgi (TÜ maaliosakond, IV kursus) "Der Schlafende Junge" ("Magav poiss"). Näitus jääb avatuks 2. aprillini.
Lugemissaalide fuajeedes:
Soome loodusplakat "Beautiful Finland". Näitus jääb avatuks 16. aprillini.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Raamatumuuseumis: "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini.
Avatud E-R 12-17.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

TARTU ÜLIÕPILASTEATRIS

Georg Büchner

"Woyzeck"

Lavastaja Kalev Kudu.
Tartu Üliõpilasteater mängib näidendit vanas anatoomikumis 4. (esietendus), 5. , 11., 14., 17., 18., 24., 25. ja 28., aprillil kl 19.

TARTU LASTETEATRIS

R 7. aprill kell 18 Peter Beagle "Viimane ükssarvik" VIIMASEID KORDI. Etendus on vaheajaga ja kestab 2 tundi ja 20 minutit.

L 8. aprill kell 16 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..." Etendus alates 3-4 eluaastast ilma vaheajata kestusega 1 tund.

P 9. aprill kell 15 Günter Jankowiak "Jesperi õnn" Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 minutit.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

7. aprill 2000

NR. 14 (2009) TASUTA

Toomkiriku varisemine saab lõpu

Krõõt Nõges

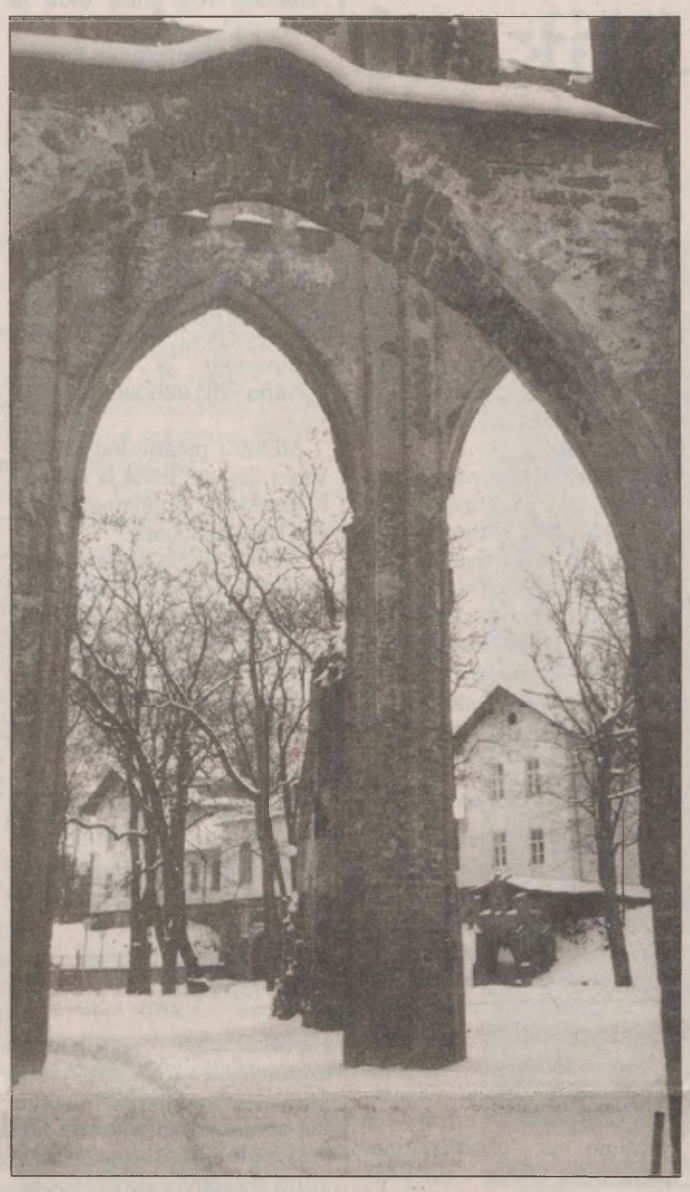
Eelmisel reedel said TÜ Ajaloo Muuseumis kokku ülikooli, linna ja riigi esindajad. Arutati Toome varemete praegust seisukorda ning võimalusi varemete konserveerimiseks.

Kohtumisel otsustati, et 2005. aastaks, mil Tartus toimuvad hansapäevad, peavad varemed olema konserveeritud. TÜ haldusdirektor Riho Illaku kinnitusel peaks konserveerimine toimuma kolme aasta jooksul: "Eestis on töödeks sobivat ilmastikku vaid aprilli teisest poolest septembri keskpaigani. Kui tööde kestus ületaks kolme aastat, kaasneks sellega lisaks ajakulule ka täiendav rahakulu."

Konserveerimist on võimalik teostada vaid soojal ajal, kuna taastamisel kasutatav lubimört kivistub plusskraadide juures.

Kindlasti ei hakata konserveerima sel suvel, kuna veel on vaja teha täiendavaid uuringuid varemete praeguse seisukorra väljaselgitamiseks. Ka selgub siis, kui palju täpselt varemete konserveerimine maksma läheb. Riho Illak: "Kui ülikool on linnaga patsu löönud, siis ei jää ka riigilt raha tulemata." Praeguste hinnangute kohaselt on tegemist suurusjärguga 10-12 miljonit krooni ning konserveerimist hakkavad rahastama riik, linn ja ülikool võrdsetes osades. Finantseerimine jaotuks 3-4 aastale, ülikooli arhitekti Martti Preemi sõnutsi kuluks aastas Toomkiriku varemete konserveerimisele ligi 3 miljonit, mis tähendaks igalt osapoolelt miljon krooni aastas.

Siiski täpsustuvad nii osapoolte kohustused kui ka rahastamisskeem praegu ettevalmistatava linna, riigi ja ülikooli ühiste kavatsuste protokollis ning suve lõpuks valmivas konserveerimisprojektis. Praegused hinnangud tuginevad Tartu linnaarhitekti Uku Põllumaa sõnul tehtud töödele ning senistele kalkulatsioonidele.

2005. aasta hansapäevadeks peavad Toomkiriku varemed olema konserveeritud. RENO HEKKONENS

Miks just praegu?

Viimane eelarveline projekt Toome varemete konserveerimiseks valmis 1986. aastal. Ka sel aastal pole riik ega linn selleks raha eraldanud. Siiski on just tänavu taas üles võetud Toomkiriku varemete konserveerimine. Muinsuskaitseinspektsiooni Tartumaa vaneminspektori Mart Silivaski sõnul on just praegu viimane aeg hakata varemeid parandama, kuna konserveerimistööd lähevad iga aastaga kallimaks ning varemete olukord halveneb.

Martti Preemi sõnul kuluks varemete täielikule lagunemisele veel paar sajandit, kuid siiski on Toomkiriku jäänused äärmiselt varisemisohtlikud ning kahanevad iga aastaga poole meetri jagu. Eriti ohtlikud on müürijäänused praegu, kui ilmad soojenevad. "Temperatuuri tõustes müürid paisuvad ning kivid nihkuvad paigast," väidab Udo Tiirmaa, kes on Toomkiriku varemete 1986. a konserveerimiskava autor.

Tartu parim vaade

Konserveerimisel kindlustataks olemasolevad müürid. Korda tehakse ka põhjatorni trepid ning torni peale tehakse vaateplatvorm, kust avaneb Tartule linna parim vaade.

Toome varemete konserveerimisel saab hakata seal ka kontserte korraldama, muuseumi direktor Ela Martise sõnul oleks see üks võimalus Toomele taas elu tuua. Ka seepärast valgustatakse varemed selle suve jooksul.

Toomkiriku tähtsus

Tartus on keskaegseid ehitusmälestisi kolm: lisaks Toomkirikule on säilinud osa linnamüürist ning Jaani kirik. Ela Martise hinnangul on aga just Toomkiriku varemed jäänud siiani põhjendamatult tähelepanuta.

Muinsuskaitseinspektsiooni peadirektori kohusetäitja Anneli Randla sõnul taastatakse Tartus praegu juba Jaani kirikut ja kahe niivõrd suure objekti taastamistööd käivad riigile üle jõu.

"Ent kui Jaani kiriku taastamiseks saadakse Maailmapangalt laenu, siis saaks sinna planeeritud riigieelarvelise finantseeringu suunata Toomkiriku konserveerimiseks," ütles Randla.

Tema sõnul sõltub Toomkiriku rahastamine maksude laekumisest riigieelarvesse. "Sellel projektil on lootust, kui riik, linn ja ülikool teevad koostööd."

Nii Riho Illaku kui ajalootudeng Tanel Mazuri sõnul tuleb Toomkiriku varemete konserveerimise vajalikkusele tõmmata avalikkuse tähelepanu. Jaani kiriku renoveerimiseks algatatud rahakogumiskampaania on hea näide sellise ettevõtmise edukusest. "Toomkiriku varemed võiks lasta kanda UNESCO arhitektuuriväärtuste nimekirja," ütles Mazur Tema hinnangul oleks siis hõlpsam leida konserveerimise finantseerimisele toetajaid lisaks Eesti rahastajatele ka välismaalt.

Ka Randla kinnitusel on võimalik saada raha väljastpoolt riigieelarvet, sellega tuleb lihtsalt aktiivselt tegeleda.

Ajaloost

Toomkirik oli suurim kahe torniga telliskirik Baltimaades, mis valmis 14. sajandil. Udo Tiirmaa sõnul on varemed pidepunkt linna kunagise suuruse ja võimsusega: "Kirik on märgiks, kuivõrd hästi meie eellased siin Tartus elasid. Oli ju Toomkirik lisaks jumalateenistuste paigale ka ühiskondlik asutus, kus toimusid linna tähtsamate külaliste vastuvõtt, oluliste lepingute sõlmine ja muudki."

TOOME VAREMED

13. saj II kolmandikul rajatud Tartu Toomkirik on vana Liivimaa silmapaistvaim tellisgootika näide.
16. saj teisel poolel, Liivi sõja päevil jäi kirik hoolduseta ja hakkas lagunema, sellele aitas kaasa1624. a tulekahi.
1804-1807 rekonstrueeriti kiriku kooriosa raamatukogu tarbeks.
1982-1988 toimusid endistes raamatukogu ruumides Toomel ulatuslikud renoveerimistööd, seda kohandati ülikooli ajaloomuuseumi jaoks.
1984. a koostati varemete konserveerimise ettepanekud.

Allikas: Udo Tiirmaa

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub lisaleht "EÜS 130"

Intervjuu
Prof Marju Lauristini sõnul kujundab ülikool rahva vaimset eliiti
LK 3

Ülikooli veeb vajab uuendamist
LK 2

Humanitaarteadlaste märgukirjast sai nõukogu otsus
LK 3

Diferentsiaal- ja integraalvõrrandite professoriks valiti tagasi Arvet Pedas

TÜ nõukogu valis diferentsiaal- ja integraalvõrrandite korraliseks professoriks tagasi senise professori Arvet Pedase.

Arvet Pedase kandidatuuri toetasid kõik kohal viibinud nõukogu liiget. Arvet Pedas on lõpetanud TÜ matemaatikateaduskonna 1971. aastal. 1971. aastast on ta töötanud TÜ matemaatikateaduskonnas nooremteaduri, inseneri, stažööri, aspirandi, assistendi ja vanemõpetaja ametikohtadel. 1987-1989 oli Pedas matemaatikateaduskonna õppeprodekaan ning on 1996., 1998. ja käesoleval aastal rakendusmatemaatika instituudi juhataja.

Üliõpilasesinduse valimised 26.-28. aprillini

3. aprillil toimunud TÜ Üliõpilasesinduse valimistoimkonna koosolekul otsustati, et valimised on **26.-28. aprillini kl 10-18 TÜ Raamatukogus.**

Lisaks sellele toimuvad eelhääletused kõigis TÜ kolledžites: **25. aprillil kl 9-10.30 Narva Kolledžis, kl 12.30-13.30 Türi Kolledžis ja kl 14.30-16 Pärnu Kolledžis.**

Nimekirjade **registreerimisvorme** saab üliõpilasesinduse sekretäri käest igal tööpäeval kl 9.30-15.30.

Nimekirju on võimalik **registreerida 12.-14. aprillini** üliõpilasesinduses kl 9.30-15.30.

Lisainfo: Birgit Tolmann 255 75 943.

Turu ja Tartu ülikooli koostöö tiheneb

Krõõt Nõges
Varje Sootak

4. märtsil avati pidulikult kuulsa soome arhitekti Alvar Aalto projekteeritud Tammekannu villa, kus hakkab tegutsema Turu ja Tartu ülikooli koostöökeskus.

Avamisele järgnes TÜ aulas seminar "Turu ja Tartu Euroopas".

Turu Ülikooli rektor Keijo Virtanen meenutas seminaril kahe ülikooli sarnast minevikku.

"Kui Rootsi kuningas Gustav II Adolf asutas 1632. aastal Tartu Ülikooli, siis Åbo Akadeemia Turus asutas kuninganna Cristina 1640. aastal," ütles rektor Virtanen. "Kahe ülikooli koostöö on tihenenud eriti viimasel aastakümnel, kui kaks ülikooli sõlmisid koostöölepingu ja Saaremaal avati ülikoolide keskus."

Rektor Jaak Aviksoo ütles, et juba eesti ülikooli töölehakkamisel olid toeks mitmed soome õppejõud, nagu J. G. Granö, kes oli TÜ esimene geograafiaprofessor ja lõi Eestis oma koolkonna.

Tähtveres avatud Tammekannu villa, kus tegutseb Turu Ülikooli ja Tartu Ülikooli Granö-keskus. JAAK NILSON

"Jätkuvat koostööd ilmestavad uued projektid, nagu nüüd õpetajakoolituse alane koostöö," ütles Aaviksoo.

Rektor Aaviksoo avaldas lootust, et koostöö laieneb ka väljapoole akadeemilisi piire linnade ja kohalike omavalitsusteni. "On ju Eesti ja Soome majanduskoostöö ilmselt üks edukamaid näiteid integreeruvas Euroopas."

Kahe ülikooli ja kahe linna vahelisi sidemeid aitab süvendada uus ühine koostöökeskus Tammekannu villa.

Granö järglaseks geograafiaprofessorina sai tema õpilane August Tammekann.

Granö vahendusel projekteeris A. Aalto 1932. aastal Tammekannule Tähtverre funktsionalistlikus stiilis hoone, mis tagastati Tammekannu lastele.

Tagastatud villa ostis Turu Ülikooli Sihtasutus eesmärgiga rajada sinna teadus- ja infokeskus ning elavdada koostööd kahe linna ja kahe ülikooli vahel. Villa taastati Alvar Aalto esialgse projekti järgi.

Lisaks kahele linnale ja ülikoolile on villa taastamisele kaasa aidanud Alvar Aalto Sihtkapital, ABB Installaatiot Oy, Amica Eesti, Arrek, Contant Oy, Elcotec Network Oyj, Hackman-Group/Designor Oy, mööblitehas Korhonen Oy, inseneribüroo Juhani Lehtonen Oy, Karhu-Kopio, L-Fashion Group Oy/ Luhta Home, Leiras Oy, Lem-

Emeriitprofessoriks nimetati Harald Keres

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks akadeemik, professor Harald Kerese. Harald Keres lõpetas TÜ 1936. aastal, ta on ülikoolis töötanud õppejõuna aastatel 1936-1960. 1949-1958 oli Keres teoreetilise füüsika kateedri juhataja ning 1958-1960 ülikooli teadusprorektor. 1954. aastal anti talle professori kutse, 1961 valiti Harald Keres TA akadeemikuks.

UUDISED

Tartu ülikoolide laenuprojekt kiideti heaks

Euroopa Nõukogu Arengupank kiitis 31. märtsil heaks 312 miljoni kroonise Tartu ülikoolide ühiselamute renoveerimisprogrammi.

Sellest 150 miljonit laenab Euroopa Nõukogu Arengupank, ülejäänu rahastamisel osalevad TÜ, EPMÜ, Eesti riik ja Tartu linn. Laen sisaldab 5 TÜ ja 2 EPMÜ ühiselamu renoveerimist ning uue ligi 800-kohalise ühiselamu ehitamist Raatuse tänavale. Investeeringute programm viiakse lõpule aastaks 2003.

Pilootprojektina rekonstrueeriti eelmisel aastal Pepleri 14 ühiselamu, samuti viidi läbi uue ühiselamukompleksi arhitektuurivõistlus. Täies mahus käivitub renoveerimisprogramm siis, kui laenu on heaks kiitnud Riigikogu.

Indrek Reimand kaitses doktoriväitekirja

TÜ Füüsika Instituudi kristallide spektroskoopia labori insener Indrek Reimand kaitses doktoriväitekirja "Picosecond dynamics of optical excitations in GaAs and other excitonic systems" optika ja spektroskoopia erialal. Doktoritöö juhendaja oli prof Jaak Aaviksoo.

Ülikiirete optiliste protsesside uurimine pooljuhtsüsteemides on kaasajal aktuaalne optiliste signaalide töötluse, optiliste loogikaelementide ja andmeside seisukohalt. Uurimisrühma poolt avastatud mittelineaarsed nähtused eksitonide luminestentsil võivad olla aluseks madala intensiivsusega töötavate optiliste loogikaelementide loomisele.

Indrek Reimandile anti filosoofiadoktori kraad füüsikas.

Jätkub loengusari "Vana Tartu"

5. aprillil toimus "Vana Tartu" loengusarjas TÜ peahoones Veiko Berendseni loeng "Tartu rahvastik 1897. aastal".

1996. aasta oktoobris sai alguse Tartu Ülikoolis *studium generale* loengusari "Vana Tartu", mille esimeses loengus käsitleti Tartu arheoloogiat. Sellele järgnesid loengud nii keskkui uusaegsest Tartust.

Studium generale on avalike loengute tüüp, mida peetakse üle maailma paljudes ülikoolides. Loengud hakkavad toimuma iga kuu esimesel kolmapäeval, järgmise loengu peab Toomas Hiio 3. mail teemal "Tartu üliõpilaselu 19. sajandil".

Sankt Peterburgi kultuuripäevad

10.-14. aprillini tutvustatakse Tartus Balti Rahvusvahelise Festivalikeskuse ja Peterburi teatri Baltiiski Dom kultuuriprojekti raames "Hiilgav Sankt Peterburg" Peterburi teatrikunsti.

Vanemuise teatri pressiesindaja Jaanika Juhansoni sõnul on Sankt Peterburgi asutamise 300. aastapäevaga seotud kultuuriprojekt omalaadne väikefestival. Viie päeva jooksul saab näha teatri Baltiiski Dom esituses muusikalist muinasjuttu "Konn-tsaaritar", vene autori Nikolai Koljada kammernäidendit "Kulissidetagune romaan", Anton Tšehhovi lühinäidendeid "Kakskümmend kaks suudlust, neli minestust ja üks migreen" jm.

Ka virtuaalne ülikool ootab remonti

Indrek Ibrus
TÜ ajakirjanduse 4. aasta üliõpilane

Kes teist usub, et iga päev käib ülikooli peahoone kuut sammast üle vaatamas üle 80 tuhande inimese? Ometigi see nii on, ning seda hoolimata asjaolust, et enamikul tänastest tudengitest on peahoonesse vaid haruharva asja. Enamus õppetööst käib nüüd ju vastremonditud uhketes õppehoonetes üle linna. Ent nad kõik satuvad kuue sambaga tõtt vaatama iga kord, kui klikkavad veebibrauseris ette ülikooli koduleheküle - tuttav väike pilt kollasest räämas peahoonest, mis pahtlilabidat ammu näinud pole. Remondiga poldud pilditegemise aegu ju veel alustatud.

TÜ aegunud veeb

Ent sama räämas ja iganenud nagu on veebiküle peahoone, on ka kõik teda sel leheküljel ümbritsev. Interneti tormilise arengu taustal mõjub *universitas*'e viis aastat vana hallisäbrune koduleheküg lausa antiikse väärtusena. "Lehekülje kujunduse järgi jääb *alma mater*'ist mulje mitte kui teadmiste ema, vaid teadmiste vanavanaema kodukast," tõdeb Kristjan Otsmann, Eesti Päevalehe uue meedia lisa toimetaja. Et see tõesti nii on, ei ole enam uudiseks isegi mitte rektoraadi värskelt värvitud seinte vahel. Ometi on kõik senised katsed lehekülge uuendada olematusse hääbunud.

"Ülikooli veebisaidi kujundus ja infoesitus on stiilis "aasta siis oli 95" - hall, ilmetu ja halvasti struktureeritud. Eemalseisjale jääb struktuur üsna hoomamatuks," väidab Otsmann.

Reklaamifirma Hunt *webmaster*'i Paavo Krossmanni hinnangul täidab ülikooli koduleheküg edukalt vaid üht funktsiooni: anda ülikooli kohta üldinformatsiooni.

"Kuid selle lehekülje olulisteks funktsioonideks peaks olema ju ka veel ülikoolile visuaalse identiteedi andmine ning erinevate allüksuste kodulehekügede koondamine ühte tervikusse," väidab Krossmann. "See, kes kasutab mõnda vähegi kaasaegset arvutit, teab, et ses osas on asi lausa katastroofiline. Kujundus meenutab aastatetagust linkide kogumikku stiilis "minu lemmik lingid."

Ülikooli koduleheküle omaaegne looja, nüüdne Riigikogu infotehnoloogia osakonna juhataja Erkki Leego on nõus, et lehekülje disain, mis koosneb tervest hulgast sinistest linkidest hallikirjul taustal, mõjub ürgaegsena. "Aga samas on see lihtne ja ka viletsamatelt arvutitelt suhteliselt hästi kasutatav," väidab ta. Liiati, lisab ta, on seda tüüpi veebikülgede puhul visuaalselt efektne lahendus keskmise tähtsusega. "Olulisem on informatsiooni kvaliteet ja hulk ja tegelikult on TÜ veebist võimalik aukartustärataval hulgal vajalikku informatsiooni leida. Ka praegune disain ei sega kedagi vajalikku informatsiooni otsimast."

Põlve otsas tehtud

Leego sõnul on tänaste veebikasutajate ootused lehekülgede visuaalsele kujundusele lihtsalt suuremad kui varem. Kuus aastat tagasi, kui ülikooli veebikülge loodi, ei osanud selles osas keegi suurt midagi oodata. Sisuliselt käis *universitas*'e virtuaalse näo meisterdamine n-ö põlve otsas – algselt oli ülikooli veebikülg ju kõigest esimese üleülikoolilise internetialase loengukursuse lõpp-produkt. Kursuse organiseerinud matemaatikateaduskonna õppejõud saatsid osavõtvad tudengid lihtsalt linna peale kõiksugu ülikooli kohta käivat ja arvutisse sisestatud informatsiooni koguma. Sellest juhuslikust materjalist, mis tudengitel kätte õnnestus saada, koduleheküg kokku pandigi.

Tänaseks on selle informatsiooni kogumaht, milleni www.ut.ee kaudu võib jõuda, muidugi olulisel määral kasvanud. Tudengite emad-isad võivad sel hallikirjul leheküljel ringi klikkides jälgida oma võsukeste edasijõudmist, siit võib leida nii loengukursuste kirjeldusi kui töötajate telefoninumbreid, otsida pärast lõpetamist sobivat töökohta või täita blankette magistrantuuri astumiseks. Üliõpilaste toimetatud mõnekümnest leheküljest on saanud tohutu võrgustik, mis väljaprindituna täidaks paberlasuga vähemasti paar keskmise suurusega ühikatuba.

Kontseptsioon puudu

Kuid taolisest tavamõistusele hõlmamatuks muutuvast mahust hoolimata, on kõik veebi puudutav olnud seni ülikoolisiseselt täiesti reguleerimata. Ülikooli koduleheküle koostamist puudutavad vaid kaks rida nelja aasta tagusest prorektori käskkirjast: "arvutuskeskuse pädevuses on "WWW süsteemi korrastamine"; teabetalituse pädevuses on "WWWs esitatava informatsiooni toimetamine".

Ka Mare Jaeger, kes koos abikaasa Andres Jaegeriga on olnud kõik need aastad ülikooli veebi toimetajad, kinnitab, et mingisugust dokumenti või muud ideoloogist alust, kuidas koduleheküge arendada või üles ehitada, pole neil kunagi olnud. Oma praeguse kuju on lehekülg saanud lihtsalt igapäevatöö käigus tehtud otsuste ja lahenduste kaudu. Kuid nagu väljendus ülikooli arvutuskeskuse juhataja Peep Uba: "Kõik need aastad on lihtsalt informatsiooni sisse tambitud, ilma et keegi kontseptuaalse poolega tegelnud oleks."

1998. aastal kogunes küll akadeemilise sekretäri dotsent Ivar-Igor Saarniidu juhtimisel töögrupp, mis seadis endale ülesandeks ülikooli WWW-kontseptsiooni väljatöötamise, kuid peale vahearuande koostamist sama aasta suvel lõpetas see töö. Aruandes väljatoodud eesmärkide teostamiseks ei olnud ühtäkki lihtsalt kuskilt raha võtta.

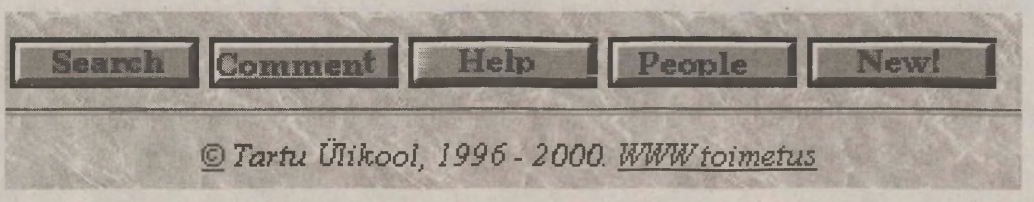
Uus katse

Nüüd, peaaegu kolm aastat hiljem on ülikooli teabetalituse initsiatiivil käima lükatud teine samalaadne katse. Kokkukutsumisel on veebitoimetuse kolleegium, kelle ülesandeks saabki olema ülikooli virtuaalse ukseläve kaasajastamine.

"Ent enne, kui asutakse selle juurde, mis kasutajaile kõige esmalt silma paistab – lehekülje välisilme ja põhistruktuuri uuendamise juurde -, tuleb selgeks mõelda terve hulk põhimõttelisi küsimusi, ilma milleta jääks uuendamine vaid pealiskaudseks kosmeetikaks," selgitab teabetalituse juhataja Andres Toode. "Näiteks see, et kes on ikkagi veebikülje kasutajad, mida nad sellelt ootavad ja kuidas nende vajadusi kõige paremini rahuldada."

Toode sõnul saab esmaülesandeks veebitoimetajate käsitsitöö vähendamine, minnes võimalikult suurel määral üle andmebaaside alusel automaatselt moodustavatele lehekülgedele. Programmid korjaksid kasutajat huvitavad andmed vastavatest andmebaasidest üles ja paiskaksid need siis kenasti pakendatult brauserieekraanile. Kui see võimalikuks saab, siis võib peatselt koita ka aeg, mil kiiresti kuluvat pabermatriklit enam vaja ei lähe, sest kõik tudengite läbitud kursused helendavad juba peale paari hiireklõpsu arvutiekraanil.

Toode kinnitab, et seda, milline ülikooli kodukülg konkreetsemalt välja nägema peaks, ootavad lehekülje ümberkujundajad ütlema ka kõiki neid, kes www.ut.ee-d tegelikult kasutavad. Tema sõnul luuakse olemasolevale veebiküljele virtuaalne foorum, kus saab teha ettepanekuid, mida ja kuidas muuta, hinnata senist lehekülge ja pakkuda uusi lahendusi. Sel moel oleks igaühel võimalus haarata virtuaalne pahtlilabidas, et küberülikoolile meelepärane lihv anda.

Linna areng sõltub koostööst ülikooliga

Ene Savi

Rahvusvaheline üliõpilasorganisatsioon AIESEC korraldab koos Tartu Linnavolikoguga 7. ja 8. aprillil Käärikku puhkebaasis seminari "Ülikooli roll linna elus ja arengus".

AIESECi projektijuhi Eneken Jõgi sõnul on seminari eesmärk välja töötada vähemalt kolm erinevat projekti, mis tagaksid ülikooli ja tema asukohalinna võimalikult viljaka ning mõlemapoolselt kasuliku koostöö.

"Loodame seminariga juhtida tähelepanu probleemidele ülikoolide ja linnavalitsuste vahelises koostöös ning aidata kaasa tulemusliku ja kahepoolse koostöö väljaarendamisele," ütles Jõgi.

AIESECi pressiesindaja Aire Vaher lisas, et linna ja ülikooli tulemuslikum suhtlemine tooks edu kogu regioonile.

"Üritus paneks aluse pikaajalisele traditsioonile, kus jagatakse kogemusi erinevate ülikoolilinnade teadmistest ja kogemustest," ütles Vaher.

Oma kogemusi tuleb jagama Turu Ülikooli prof Harri Lönnberg. Ettekannetega esinevad ka prof Peeter Tulviste ja üliõpilased.

Seminarile on oodatud Eesti ülikoolide ja nende asupaigalinnade (Tartu, Tallinn, Pärnu, Narva, Türi, Haapsalu, Rakvere) esindajad ning tudengid Eesti ülikoolidest ja üliõpilasorganisatsioonidest.

Seminari esimesel päeval kuulavad delegaadid ettekandeid teiste riikide kogemustest ülikooli ja linna kahepoolsest ning linna arengule edukalt mõjuvast koostööst.

Teine päev on pühendatud grupitööle, kus kogenud grupijuhtide eestvedamisel rakendatakse oma eelnevalt kogutud teadmisi uute projektide väljatöötamiseks. Projektidele määratakse ka vastutavad isikud, kes nende elluviimise eest hoolt kannavad.

"Loodame muuta linnade ja ülikoolide senini veel ebaefektiivselt toimivat koostööd," ütles projektijuht Eneken Jõgi. "Linnal ja ülikoolil tuleb oma jõud ühendada, sest selles peitub ülikoolilinna edukas areng."

Arvuti võitsid Tartu Ülikooli tudengid

Krõõt Nõges
Varje Sootak

Haridusmessi Intellektika infootsingu võistluse "Tunne oma rahvusülikooli" võitis TÜ sotsiaalteaduskonna politoloogia osakonna võistkond Ükspilvik (Erik Moora, Andres Korberg ja Tõnis Leht).

Tõnis Leht ütles, et arvuti võitmine tuli üllatusena ning tegelikult polnud neil isegi esialgu kavas osaleda. "Korraldajatepoolne propaganda veenis õnneks siiski jõudu katsuma," lausus Leht.

Küsimusele, kuidas arvutit kasutama hakatakse, vastas ta, et kuna arvutit on kolme vahel keerukas jagada, müüvad nad selle maha ja ostavad endale hoopis rattad. "Ratastega lähme aga matkale," lisas Tõnis Leht.

31. märtsil ja 1. aprillil toimunud informiini põhivoorust võisid osa võtta kõigi kõrgkoolide põhiõppe üliõpilased, keskkoolide ja gümnaasiumide ning kutsekoolide õpilased; põhivoorus osales 17 üksikvõistlejat ja võistkonda.

Esimeses osas tuli vastata küsimustele, millele oli võimalik leida vastused ülikooli messiekspositsioonist. Teise osa küsimustele sai vastused leida internetist. Küsimusi koostasid TÜ teaduskonnad, kolledžid ja raamatukogu. Auhindadeks olid ülikooli meened, peaauhinnaks arvuti. Majandusteaduskond premeeris parimat osalenud majandustudengit Valner Krinali raamatuga "Tartu Ülikooli majandusteaduskonna minevikust ja tänapäevast".

Informiini I ja III koha võitjad koos auhindadega.
ANDRES TENNUS

2. koha sai Marko Aasa (TÜ majandusteaduskond), 3. Kaaren Kaer (TÜ sotsiaalteaduskonna politoloogia osakond), 4. Rain Nahkur, Kristian Vigel, Mari-Liis Panov (Ülenurme Gümnaasium), 5. Siim Pede (TÜ filosoofiateaduskonna ajaloo osakond), Airi Raidvee (TÜ sotsiaalteaduskonna psühholoogia osakond), 6. Kaarel Jürissaar, Jaan Kroon, Tarmo Erlich (Tamme Gümnaasium).

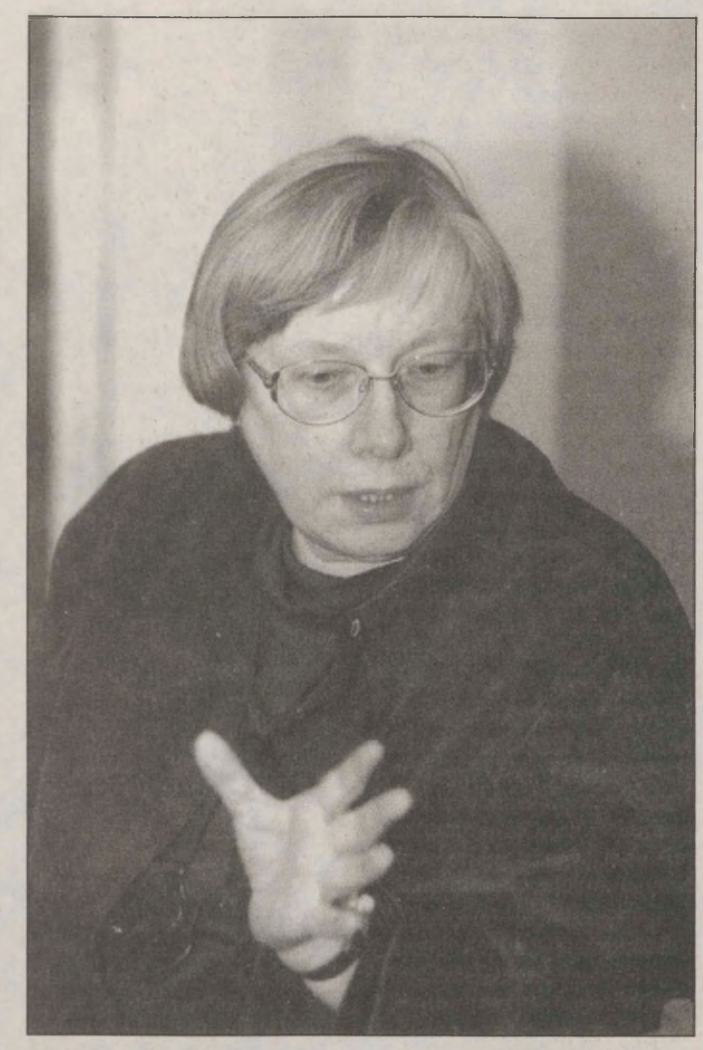
Eriauhind parimale majandustudengile läks Marko Aasale. Eelvooru 6 paremat said auhindadeks TÜ meeneid ning messile tasuta sissepääsu. Eelvoorus osalemine ei andnud lisapunkte informiini põhivõistlusel, kuid aitas selleks ette valmistada.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Professor Marju Lauristin: ülikool kujundab rahva vaimset eliiti

Varje Sootak

TÜ meedia ja kommunikatsiooni erakorralise professori Marju Lauristini sõnul pole ülikool mitte niivõrd konkreetse elukutse andja, vaid ka kui rahva vaimse eliidi kujundaja. "Läbi ülikooli toodame rahva intellektuaalset potentsiaali," lausub Lauristin.

Prof Marju Lauristinile teeb muret, et ülikooli jõuab üha enam tõsisema lugemisharjumuseta noori.

OVE MAIDLA / POSTIMEES

Kas kõrgkoolide liitmine, dubleerivate erialade likvideerimine jm ei viita sellele, et Eestis seni kõrghariduspoliitika puudus?

Kõrghariduspoliitika alles hakkab kujunema. Protsess, kus võis asutada mistahes kõrgkoole, on viinud selle valdkonna kiire paisumiseni. Võib-olla kõrghariduse omasoodu arenemise tõttu jõutigi teatud kriisini ja kriis väljendub ikka selles, et kõigile raha ei jätku.

Nii et üks kõrgharidusreformi peamisi põhjusi on rahas?

Praegu, kus täielikku kõrghariduspoliitikat veel pole, on teatud muudatuste tegemine tingitud tõepoolest ka rahast.

Ühe õppekoha ametlik maksumus ei kata pooltki tegelikest kuludest. Siit ka vajadus riigi poolt eraldatavat maksumaksja raha mõistlikumalt kasutada, seda mitte n-ö lennult pihustada. Kui me puistame seda raha igale poole õhukese kihina, saame igal pool kehva tulemuse. On vaja vaadata, missugused on ühesuguste nimetustega õppekavade erinevused, kui palju on neis näilist mitmekesisust ja palju tegelikult. Kui sama nimetusega õppekavad sisaldavad eri suundi, ei saa seda veel dubleerimiseks pidada.

Milline on kutsehariduse ja kutsekõrghariduse vahekord?

Kõrghariduspoliitikas peab olema üsna selge vahe akadeemilise kõrghariduse ehk ülikoolihariduse ja kutsekõrghariduse vahel. Praegu on olukord väga segane. Kindlasti on ka meie ülikoolis õppekavasid, mis võiksid vabalt kutsekõrghariduse õppekavad olla.

Ülikool on ikkagi kõige kõrgema vaimse ressursiga õppeasutus, kus peaks sisuliselt ka kõige kallim õpe olema, nii et seal pole mõtet raisata ressursse sellele, mida võiks hoopis teisel tasemel õpetada.

Kas regionaalreformi käigus ei kao mõned kutseõppeasutused hoopis ära?

Regionaalpoliitiliselt on väga tähtis, et akadeemilise ülikoolihariduse keskused oleksid Tartus ja Tallinnas ja et oleks ka regionaalselt tasakaalustatud kutsekõrgkoolide võrk

Kui mitte igas maakonnas, siis suuremates keskustes peaks olema mingi hariduskeskus, nagu Viljandis on kultuurihariduse kolledž, Pärnus, Türil ja Narvas TÜ kolledžid jne. Neil on väga suur regionaalpoliitiline mõju ja sellepärast kolledžeid riikliku koolitustellimusega toetataksegi.

Kas praegustele eelisaladele, nagu infotehnoloogia, geenitehnoloogia jt õppima asujad lõpetamisel võivad Eestis tööd leida?

Uued töökohad tekivad koos uue kompetentsiga. Me vaatame ülikoolihariduse ja tööturu vahekorda täiesti valesti, justnagu peaks ülikool arvestama ainult praeguse tööturuga. Tegelikult läbi hariduse luuaksegi see vaimne kapital, mis hakkab ise muutma tööturu struktuuri.

Ülikooli roll ei seisne mitte niivõrd konkreetse elukutse andmises kui kogu rahva vaimse eliidi kujundamises. Läbi ülikooli me toodame rahva intellektuaalset potentsiaali. Kõrgharidus, nii kutse- kui akadeemiline kõrgharidus, on minu jaoks ikkagi ühiskonna arengu mootor, mis peab ühiskonda edasi vedama.

Paljud noored saavad kõrghariduse, aga paljud lapsed ei jõuagi enam kooli. Kas meil pole mitte tekkimas kirjaoskamatute armee?

Kui me ühelt poolt tahame tõsta akadeemilise kõrghariduse tippu, siis seda laiem peab olema alus, kust see tipp tõusma hakkab. Eesti hariduspoliitika peaks senisest rohkem tähtsustama alus- ja põhiharidust. Just alus- ja põhihariduse süsteemis tuleb uuesti üles leida vanaaegne mõiste – kasvatus, mulle sisuks on isiksuse võimete arendamine. Mitte ainult kõrg- ja keskhariduse, vaid ka põhihariduse kvaliteeti tuleks hakata hindama selgete kvaliteedistandardite alusel. Kusjuures just siin peaksid olema olulised mitte ainult õpilaste aineteadmised, vaid nende üldine vaimne arengutase, õppimisoskused, töökus ja kõlbelised püüdlused.

Mis aga puutub kirjaoskusesse, siis teeb mulle muret, et ülikooli jõuab järjest enam noori, kellel pole gümnaasiumi lõpuks kujunenud tõsisemat lugemisharjumust ega keerukamast tekstist arusaamise oskust.

Ja koolis kujundab last ülikoolist tulnud õpetaja.

Õpetaja on ja jääb keskseimaks haritlaskutseks. See, missuguseks kujuneb kool, sõltub väga palju sellest, milliseks kujuneb ülikoolis homne õpetajaskond. Selleks, et kaasaegse akadeemilise kraadiga noor tahaks pühenduda koolitööle, peab ka kool ise muutuma avatumaks, atraktiivseks keskkonnaks nii õpetajale kui õpilasele.

Igas peres, igas lapses on murdepunkt, kus enam ei suudeta allakäigule vastu panna. Mida Teie kui endise sotsiaalministri arvates peaks siin riik ära tegema?

Riigis kehtivatest seadustest ning üldisest heaolutasemest sõltub laste kasvukeskkond väga palju, kuid riik on liiga kaugel, et otseselt midagi teha konkreetse pere puhul. Peret peab ja saab lapse kasvatamisel tekkivate raskuste puhul toetama kool ja omavalitsus, sotsiaaltöötajad, perenõustajad. Mida väiksem on sündivus, seda olulisemaks muutub, et teel lapsepõlvest täisikka ei läheks perele ja rahvale kaotsi ükski noor. Seda enam suureneb ka vajadus professionaalsete pedagoogide, psühholoogide, sotsiaaltöötajate järele. See, et sotsiaaltöötaja elukutse populaarsus on ka ülikooli sisseastujate seas järjest kasvanud, on hea näide noorte reageerimisest kiiresti muutuvale tööturule.

Peetakse ju järgmise sajandi kõige perspektiivsemateks töökohtadeks neid, kus on tegemist kas infotöötlemisega või sotsiaalteenustega.

MARJU LAURISTIN (SÜND 7. APRILL 1940)

1966	lõpetas TÜ eesti filoloogia (ajakirjandus)
1967-1969	TÜ filosoofia aspirantuuris
1976	filoloogiakandidaat (ajakirjandus)
1970-1972	TÜ sotsioloogialabori juhataja
1972. aastast	TÜs ajakirjanduse õppejõud
1987-1989	ajakirjanduse kateedri juhataja
1993-1995	ajakirjandussotsioloogia ja kommunikatsiooniteooria erakorraline professor
1995-1996	TÜ sotsiaalteaduskonna dekaan
1995-1999	avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika korraline professor
1999. aastast	meedia ja kommunikatsiooni erakorraline professor
1989-1990	NSVL Ülemnõukogu saadik
1990-1992	EV Ülemnõukogu asejuhataja
1992-1994	EV sotsiaalminister
1994-1995, 1999. aastast	Riigikogu liige

Ümarlaua märgukirjast TÜ nõukogu otsuseni

Varje Sootak

TÜ nõukogu võttis 31. märtsi istungil vastu õppekavade ja kraadiõppe arenduspõhimõtted.

Arenduspõhimõtted kasvasid välja humanitaarteadlaste ümarlaua märgukirjast, mis sisaldas 59 rubriikidesse koondatud konkreetset ettepanekut. Ettepanekute lõplikuks väljatöötamiseks moodustatud õppeprorektor prof Volli Kalmu juhitava töögrupi kaudu jõudis neist TÜ nõukogu otsuseks vormistunud dokumenti 10-12.

Prorektor Volli Kalmu sõnul jäid dokumenti need tõstatatud ettepanekud, mis on olulised erialast sõltumatud ja olulised kogu ülikooli kontekstis. "Seetõttu kadus dokumendi nimest ka sõna "humanitaaria"," selgitas Kalm.

Inglise filoloogia lektorile Berk Vaherile teeb heameelt ennekõike humanitaaria aktiviseerumine, selle kujunemine kogu ülikoolile kasulikuks konstruktiivseks ajutrustiks. "Edasi tuleks vastuvõetud otsused teoks teha, kuid mõelda ka lahendusi veel püsivaile probleemidele ja tegelda mitte ainult hierarhias allapoole jäävaga," ütles Vaher. Tema arvates julgeb eluterve kodanikuühiskonna liige väidelda ka valitsuse ja Euroopa Liidu tasandil tehtud otsustega.

Volli Kalm juhib tähelepanu sellele, et nagu märgukirja ja ülikooli nõukogu otsuste võrdlemine näitab, on väga palju asju õppe- ja teadustöö ajakohastamisel võimalik korraldada õppetooli, osakonna või teaduskonna tasemel, mida ei saa nõukogu nende eest ära teha.

Õppeprorektori ülesanne on moodustada komisjon ja välja töötada erinevate õppetasemete kraadinõuded.

"Vastuvõetud ülikooli nõukogu otsus kujutab endast põhimõttelisi kokkuleppeid, millele saab tugineda ülikooli õppekavade reformimisel," ütles Kalm.

ÕPPEKAVADE JA KRAADIÕPPE ARENDUSPÕHIMÕTTED

1. **Arendada õppekavasid, teadvustades, et kraadiõpe on kõrghariduse normaalne ja järjest laienev osa ning magistrikraadini on soovitav jõuda viieaastase ülikooliõpingu lõpuks (bakalaureuseõpe + magistriõpe viie aastaga).**
2. **Õppekavade arendustegevuses pidada otstarbekaks järgmisi põhimõtteid:**
   - **seada erialaõppe kõrval üheks peamiseks eesmärgiks õppe- ja teadustöö interdistsiplinaarsus, võimaldades üliõpilastele vaba kõrvalaine valikut väljaspool oma eriala;**
   - **õpetamise ja õppimise interdistsiplinaarsuse printsiibist lähtudes toetada magistri- ja doktoritööde kaasjuhendamist;**
   - **magistri- ja doktoriõppureile korraldada igal sügissemestril orientatsioonikursus, mille raames tutvustatakse kraadiõppe ja dissertatsiooni kaitsmise üldisi õppekorralduslikke printsiipe;**
   - **fikseerida õppekavades auditoorse töö ja üliõpilase iseseisva töö vahekord nii, et auditoorne töö ei moodustaks üle 50% õppeaine mahust;**
   - **vähendada loengulise õppetöö osatähtsust aktiivõppemeetodite kasuks, suurendades seminaride ja kollokviumide hulka. Loengute ja seminaride suhe viia humanitaar- ja sotsiaalteadustes vahekorda 1:3, loodus- ja täppisteadustes võrdsustada;**
   - **soovitada kõik ainekursused lõpetada hindelise tulemusega.**
3. **Akadeemilise järelkasvu kujundamise eesmärgil soovitab ülikooli nõukogu kaaluda Tartu Ülikooli Sihtasutusel võimalust määrata Seitsmenda Samba Fondi stipendium valmimisjärgus magistri- ja doktoritööde autoritele, et võimaldada neil lõpetada kaitsmisele tulev väitekiri. Stipendiaadil on kohustus toetaja nimi dissertatsioonis ära märkida.**
4. **TÜ nõukogu õppekomisjonil selgitada välja ülikoolile olulised erialad, kus hetkel on ebapiisava akadeemilise kompetentsi tõttu kraadiõppe läbiviimine raskendatud või puudub vastava kraadiõppe ja juhendamise võimalus üldse. Toetada neil erialadel magistrite ja doktorite ettevalmistamist välisülikoolides.**
5. **Soovitada teaduskondadel vältida doktorantide töölevõtmist täiskoormusega õppejõududena.**

UUDISED

Doktoriväitekiri Saaremaa kohanimedest

Eesti keele Instituudi vanemteadur Marja Kallasmaa kaitses TÜs doktoriväitekirja teemal "Saaremaa kohanimed I, II".

Monograafia jätkab Paul Ariste alustatud Eesti kohanimede regionaalset uurimist, eeskujuks on olnud ka Valdek Palli "Põhja-Tartumaa kohanimed I, II".

Töös on silmas püütud pidada nende uurimuste omavahelist võrreldavust.

Uurimistulemused kinnitavad, et vastavate alade kohanimed erinevad suuresti oma lähtekohtade poolest.

Kui siiani on eesti kohanimesid käsitletud homogeense tervikuna, siis väitekirjast järeldub, et päris nii see ei ole.

Marja Kallasmaale anti doktorikraad eesti keele alal.

TÜ naiskoor esitles Veljo Tormise lauludega laserplaati

5. aprillil esitles TÜ Akadeemiline Naiskoor Estonia Talveaias Veljo Tormise laulude ja rahvalauluseadetega laserplaati "Tähemõrsja".

Salvestatud lood valisid dirigent V. Uibopuu ja helilooja V. Tormis. Plaadi nimilugu kajastab rahvapärimust Salmetütre valikutest kolme kosilase - Kuu, Päeva ja Tähe vahel.

Koori presidendi Maie Kiiseli sõnul on Veljo Tormise loomingut TÜ naiskoor laulnud juba aastakümneid. "Koori ja helilooja koostöö on olnud edukas," ütles Kiisel.

Veljo Tormis on koori auliige, vastvalminud plaat on koori kingitus heliloojale tema 70. juubeliks.

"Tähemõrsja" on koori esimene laserplaat. Plaadi kunstiline produtsent on Viive Mäemets, helirežissöör Enno Mäemets. Plaadi tootis firma Editroom OY, plaadi tiraaž 850 tk.

Näitus sõjajärgse Tartu arhitektuurist

5. aprillil avati TÜ Raamatukogu II korruse lugemissaalide fuajees näitus Tartu sõjajärgsete arhitektide töödest.

Väljapanek tutvustab Paul Aarmanni, Ines Jaaguse, Harry Kingo, Raul-Levroit Kivi, Jaan Pärniku, Merike Remmeli, Udo Tiirmaa ja Virve Tiirmaa töid.

Näituse põhirõhk on Tartu arhitektuuril, näiteid on toodud ka mujalt.

Näituse koostas ja kujundas Mariann Raisma.

TÜ üliõpilased võitsid malevõistluse

Esmaspäeval toimusid Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste majas Tartu kõrgkoolide vahelised malevõistlused.

Osalesid KÜÕA, EPMÜ, Lennukolledž, Akadeemiline Maleselts ja TÜ.

Võitis TÜ meeskond koosseisus Taago Hiiesalu (majandusteaduskond), Anto Kasak (õigusteaduskond), Marek Kolk (matemaatikateaduskond), Kristjan Sander (õigusteaduskond), Andres Karba (sotsiaalteaduskond), Kristjan Laasik (filosoofiateaduskond), Toomas Õunmaa (õigusteaduskond), Marta Putriņš (bioloogia-geograafiateaduskond), Arvi Haak (filosoofiateaduskond), Toomas Lott (filosoofiateaduskond).

ÕNNITLEME!

Antidea Metsa 70

6. aprillil tähistas 70. sünnipäeva tuntud pedagoogikateadlane, kommunikatiivse keeleõpetuse viljeleja ning paljude vene ja eesti keele õpikute autor Antidea Metsa.

Antidea Metsa lõpetas Tartu Ülikooli 1953. aastal ja töötas ülikoolis samast aastast alates õpetajast kuni kateedrijuhataja ja professorini.

Armsat õpetajat ja kolleegi õnnitlevad arvukad tänulikud õpilased ning töökaaslased Tartu Ülikoolist.

Hermann Reisid teeb ülikooliga koostööd

Reet Kalamees
Hermann Reiside Tartu büroo juhataja

Reisibüroo Hermann Reisid annab alates 1996. aastast välja Hermanni reisistipendiumi. TÜ ja Hermann Reiside vahel on allkirjastatud koostööleping, mille alusel määratud osa ülikooli töötajate reisiteenuste käibest kantakse stipendiumifondi.

Stipendiumifondi kaudu toetab Hermann Reisid ülikooli töötajate ja üliõpilaste reisimist. Hermanni reisistipendiume jagab TÜ valitsuse poolt määratud komisjon.

Hermann Reiside Tartu büroo kolis detsembris vanast kitsaks jäänud Ülikooli tänava kontorist TÜ humanitaarteaduste majja Lossi 3, kus avasime avara ja kaasaegse teenindusbüroo. Uues büroos teenindavad kliente reisikonsultandid Rita Oot, Eva Kasesalu, Jaanika Kraus, Triinu Joosep, Kädi Kikkas ja Karin Tamm.

Kliendikeskne teenindus, koolitatud ning kogemustega reisikonsultandid, pikaajaline töökogemus Eesti turismiturul ning kõrged kvaliteedinõuded oma tööle – kõik see iseloomustab Hermann Reiside kaubamärki.

Hermann Reisid on Eesti vanimaid reisibüroosid, mis asutati 1991. aastal.

Käesoleval ajal on Hermann Reisid suurim 100%liselt Eesti erakapitalil põhinev turismifirma, mille käive oli 1999. aastal 118 miljonit krooni.

Hermann Reisidel on neli reisibürood, millest kaks asub Tallinnas, üks Tartus ja üks Pärnus. Tartu büroo avas uksed 1993. aastal.

TÜ töötajatele pakutakse muuhulgas järgmisi teenuseid:

- tellimusi saab esitada ka e-posti, telefoni, faksi teel;
- paindlikud maksetähtajad, sõidudokumendid anname kätte koos arvega, me ei nõua ettemaksu;
- tasuta kullerteenus – toome sõidudokumendid soovitud aadressil kohale;
- kõik konsultatsioonid reisimise, sõidugraafiku, hindade jms reisiteenindusega seotud küsimustes on tasuta;
- garanteerime soodsaima hinna, mida antud reisiteenuse puhul on võimalik pakkuda;
- pakume lennupileteid konfidentsiaalsete erihindadega, mis on lennukompanii poolt kehtestatud avalikustatud täishindadest 16-64% odavamad. Võimalusel kasutame spetsiaalselt taotletud lennuhindu või kasutame erireegleid;
- pakume hotellikohti konfidentsiaalsete erihindadega, mis on hotelli poolt pakutavatest letihindadest 10-50 % odavamad;
- viisade vormistamine Tallinnas tasuta (v.a konsulaartasu saatkonnale);
- viisade vormistamisel välismaa saatkondades soodustus 50% (v.a konsulaartasu);
- reisikindlustuse müük 10% soodustusega.

Uudisena tuleb aprillikuus kasutusele Hermanni kliendikaart, mille kohta saab infot meie büroodest. Kliendikaardi omanikel ja püsiklientidel on võimalik taotleda Hermann Reiside kaudu Optiva panga reisilaenu.

Hermann Reiside Tartu büroo asub Lossi tn 3 (51003), tel 301 444, faks 301 441, e-post: sales3@hermann.ee.

STIPENDIUM

Viljandi Zonta Klubi stipendium

Viljandi Zonta Klubi kuulutab välja stipendiumikonkursi Eesti Vabariigi kodanikust naisüliõpilasele, kes pärineb paljulapselisest perest (5 või enam last), on orb või kasvanud lastekodus, omandab esimest kõrgharidust avalik-õiguslikus ülikoolis (TÜ, EPMÜ, TPÜ, TTÜ, EMA, EKA) ja on täitnud eelneva õppeaasta nõutavad ainepunktid ning saavutanud head tulemused.

Stipendiumi määratakse eelmise õppeaasta tulemuste põhjal. Stipendiumi ei määrata pärast kõrgkooli lõpetamist.

Stipendiumi taotlemiseks esitatakse vormikohane avaldus koos õpinguraamatu kinnitatud väljavõttega ja õppeasutuse õiendiga Viljandi Zonta Klubile hiljemalt 1. juuliks. Taotluse esitajaks võib olla ka teine füüsiline või juriidiline isik.

Stipendiumikomisjon määrab 15 000 krooni suuruse stipendiumi saaja 15. augustiks ning annab stipendiumi üle 1. septembril.

Avalduse vorm on saadaval õppe- ja üliõpilasosakonnas ruumis 117 (peahoones).

Ülle Hendrikson

Tartu Ülikool võtab konkursi korras tööle

TÜ botaanikaaia direktori

alates 01.05.2000 kuni 30.04.2005

Direktori ülesandeks on kujundada botaanikaaed avatud akadeemiliseks keskuseks, hinnatud õppe- ning puhkealaks ning kõrgetasemelise õppe- ja teadustöö korraldamine ja juhtimine.

Eeldused:

- teaduskraad (PhD või sellele vastav teaduskraad)
- juhtimis- ning teadusorganisatoorne kogemus

Edukas kandidaat avaldab kõrgetasemelisi teaduspublikatsioone ning tal on rahvusvahelise koostöö kogemus botaanika või sellega seotud erialal.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, vormikohane *CV*, teadustööde nimekiri (vajadusel koos olulisemate publikatsioonide separaatide või koopiatega), haridust ja teaduskraadi kinnitava dokumendi ärakiri ning konkursist osavõtja poolt oluliseks peetavad muud materjalid hiljemalt 14. aprillil akadeemilisele sekretärile aadressil Ülikooli 18, 50090 Tartu.

Info tel 375 605 (akadeemiline sekretär)

Tartu Ülikool võtab konkursi korras tööle

Infotehnoloogiajuhi

kelle ülesandeks on ülikooli IT strateegia väljakujundamine ja elluviimine ning infosüsteemide ja baasvõrgu tervikliku arendamise korraldamine.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus (soovitavalt erialane)
- IT-alane juhtimiskogemus
- hea analüüsi- ja algatusvõime
- hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ja inglise keeles

Pakume:

- arenguvõimalusi
- väljakutsuvaid ülesandeid, vastutusrikast tööd ning sellele vastavat palka

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, *CV* koos palgasooviga ning visioon IT arendamisest ülikoolis (2 lk) hiljemalt 12. aprilliks TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).

Info tel 375 141 (personalijuht), e-post raivo@admin.ut.ee

HENDRIK ADAMSONI MURDELUULEAUHIND

Tarvastu vallavalitsus kuulutab välja murdeluule võistluse Hendrik Adamsoni murdeluuleauhinnale. Kirjutada võib ükskõik millises murdes. Auhind läheb sellele, kes Hendrik Adamsoni luuletraditsioone järgides suudab seista oma luulega tema loomingu kõrval või lisada murdeluulele uusi väärtusi.

Võistlustöid oodatakse **10. augustini viies eksemplaris**, millel on märgusõna. Juurde tuleb lisada sama märgusõnaga kinnine ümbrik, kus on autori nimi ja aadress. Kooliõpilastel tuleb luuletuste alla kirjutada ka vanus. Tööd saata aadressil **"Murdeluule võistlus", Tarvastu Vallavalitsus, Mustla sjk, 69701 Viljandimaa**.

Murdeluule auhind (5000 ja vastav tunnistus) antakse kätte Hendrik Adamsoni sünnipäeval 6. oktoobril Tarvastus.

Info: vallasekretär, tel 243 66 230.

KARJÄÄRIPÄEV

Tööandjate ja üliõpilaste ning lõpetajate kontaktüritus
14. aprillil kell 11-16
ülikooli raamatukogu konverentsisaalis ja fuajees

11.15 Ühispank	14.00 Baltic Human Resources
12.00 Elcoteq	14.30 Tripod
13.00 CV-online	15.00 Infosüsteem Rajaleidja Internetis

Karjääripäeva raamides toimub **seminar "Kõrgkooli ja tööandjate koostöö"**. Seminarist osavõtt eelregistreerimisega.

Info: karjääriteenistus, tel 376 205, 376 206 või career@ut.ee.
Vaata ka: http://www.ut.ee/career

TEATED

13.-15. aprillil toimub arstiteaduskonnas rahvusvaheline **konverents "Integration of General Practice. Family Medicine Reform in Polyclinic System"**. Info: Lehte Põder, tel 449 211.

8. aprillil algusega kell 9.30 toimub TÜ Pärnu kolledžis **Pärnu linna 8. kultuurikonverents "Gutenbergi galaktika"**. Info tel 244 76 491.

SAKSA KULTUURI INSTITUUDIS

11. aprillil kell 18 prof dr Horst Brodowsky (Kieli Ülikool) **loeng "Kiire majandusareng, aeglane majandusareng - mis selle taga peitub?"**.

12. aprillil kell 19 **filmiõhtu "Der Untertan"** (1951). Filmi kommenteerib Patricia Stuchlik (TÜ).

13. aprillil kell 17 Goethe Seltsi **ettekandeõhtu "Jidiši keelepoliitika"**. Dr Anna Verschik (EHI).

KUULUTUSED

Müüa soodsalt **väike majaosa ja 2-toaline korter** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

Seltskonnatantsu kiirkursused algajaile: esmaspäeviti ja neljapäeviti kl 19.30-21. Esimene tund 10. aprillil. Registreerimine ja info tel 252 86482, 474 248 Ilme Tiik. Kursused toimuvad Vasara 50.

VÄITEKIRI

11. aprillil kell 12 kaitseb Lossi 3-215 **Inge Kukk magistritööd "17. saj. Hollandi joonistus Tartu Ülikoolis: ajalugu ja atribueerimisprobleemid"**. Juhendaja: Juta Keevallik, oponendid: kunstiteaduse kandidaat Rein Loodus, kunstiteaduse kandidaat Tiina Nurk.

11. aprillil kell 14 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Mati Laur doktoritööd "Eesti ala valitsemine 18. sajandil"**. Oponendid on prof emer Helmut Piirimäe ja prof Peeter Järvelaid.

13. aprillil kell 10 kaitseb pedagoogika osakonnas Ülikooli 16-102 **Made Torokoff magistritööd "Üks võimalus õpetaja professionaalse arengu toetamiseks"**. Juhendaja dots Edgar Krull. Oponendid prof J. Kõrgesaar ja dots E.-M. Vernik.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.

Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."

Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajeedes:

- Eesti Raamatu Aastale pühendatud näitus "Eestikeelne muinasjuturaamat".
- Näitus "Brigaad". Arhitekte pärastsõjaaegses Tartus. Paul Aarmann - Ines Jaagus, Harry KIngo - Raul-Levroit Kivi, Jaan Parnik - Merike Remmel, Udo Tiirmaa - Virve Tiirmaa. Näituse koostas Mariann Raisma.
- Soome loodusplakat "Beautiful Finland". Näitus jääb avatuks 16. aprillini.

Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid. Avatud juuni lõpuni.
Avatud E-R 12-17.

Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Lelulugu - 2" (Toy Story). USA 1999. Animafilm. Kl 13, 14.45, 16.30.

7. aprillil ESILINASTUS "Gigolo-mees". USA 1999. Komöödia. Kl 18.15, 20.15, 22.15.

TARTU ÜLIÕPILASTEATRIS

Georg Büchner

"Woyzeck"

Lavastaja Kalev Kudu.
Tartu Üliõpilasteater mängib näidendit vanas anatoomikumis 11., 14., 17., 18., 24., 25. ja 28., aprillil kl 19.

TARTU LASTETEATRIS

R 14. aprill kell 19 Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) "Kesk aegade viirastust luuletaja". Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

L 15. aprill kell 15 Heino Väli "Päevakoer ja peegel".
Etendus on mõeldud lastele alates neljandast eluaastast. Etenduse kestus 40 min., ilma vaheajata.

P 16. aprill kell 17 Friedrich Karl Waechter "Amlet".
Soovitav alates 10. eluaastast. Etenduse kestus on 1 tund.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Eesti Üliõpilaste Selts 130

7. aprill 2000 — 1870 - 2000 — Tasuta

Ülemaailmne juubel

EÜS tähistab oma 130. aastapäeva koondustes üle terve maailma

Ksv! Juhan Kaldre
Ksv! Indrek Ibrus

Sel nädalal tähistab Eesti vanim üliõpilasorganisatsioon Eesti Üliõpilaste Selts oma 130. aastapäeva. Juubeliaastapäeva põhisündmused toimuvad Tartus, kuhu sel puhul on tulnud kokku Seltsi liikmed üle maailma. Külalisi saabub arvukalt ka kõigist neljast EÜSi sõprusorganisatsioonist - Austrumsist Riias ja Helsingi Ülikooli üliõpilasorganisatsioonidest Eteläe-Pohjalainen Osakunta, Pohjois-Pohjalainen Osakunta ja Vasa Nation. Kuigi enamik piduüritusi on Seltsi-sisesed, on nii mõnedki avatud kõikidele soovijatele osalemiseks ning vaatamiseks.

Tartus

Aastapäevale pühendatud üritused algasid juba esmaspäeval, 3. aprillil Seltsi raamatunäituse avamisega Tartu Ülikooli raamatukogus. Näitusel on raamatuid alates "Kalevipojast" kuni Ivan Orava mälestusteni välja.

Välja on pandud Seltsi poolt üllitatud väljaandeid eelmise sajandi lõpust tänapäevani. Teiste seas on näha üks rariteetsemaid eestikeelseid väljaandeid, 1889. aastal ilmunud EÜSi esimene album. Kajastatud on Seltsi tegevus paguluses ning koostatud on lühike ülevaade tuntumate Seltsi liikmete poolt kirjutatud teostest - romaanidest, monograafiatest, luulekogudest - läbi aegade. Samuti on näha ka mõned Seltsi vilistlastest kirjutatud raamatud. Näitus on avatud neli nädalat.

Eile, 6. aprillil oli kella ühest kolmeni kõigil soovijail võimalus vaadata Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi Morgensterni saalis esimest sini-must-valget lippu, sedasama, mille EÜS 1884. aastal Otepääl oma lipuks pühitses. Seltsi ajaloolist lippu on peale Eesti taasiseseisvumist avalikkuses demonstreeritud vaid kahel korral.

Esimest korda oli selleks võimalus 1994. aasta suvel, kui Tartus peeti juubelilaulupidu. Viimati toodi esimene rahvusvärvides lipp Eesti Rahva Muuseumi hoidlast avalikkuse aga Eesti Vabariigi 80. sünnipäeval Tallinnas Kaarli kirikus.

Eesti Rahva Muuseumi hoidlast välja võtta ja avalikult eksponeerida võib ajaloolist sini-must-valget lippu ainult EÜSi üldkoosoleku loal ning Seltsile väga olulistel tähtpäevadel.

TÜ Ajaloo Muuseumi Morgensterni saalis esitles EÜS eile ka oma uut, järjekorras juba kaheksateistkümnendat albumit "Eesti ja EÜS mööduval ja tuleval sajandil". Samas avati ka EÜSi ajaloole pühendatud fotonäitus.

Ksv! Peeter Mihkla

"EÜS MINU ELUS": Vil! Ain Kaalep 26. märtsil Stockholmi Eesti majas aastapäeva peokõnet pidamas.

EÜSi kirjakogu

LIPP PEALE RESTAUREERIMIST: EÜSi liikmete enamik nägi oma ajaloolist, esimest sini-must-valget lippu esimest korda vabariigi aastapäeval 1993. aastal, veidi peale selle restaureerimist. Eile võis esimest rahvusvärvides lippu näha TÜ Ajaloo Muuseumis.

Tänane päev, 7. aprill, mis on EÜSi tegelik sünnipäev, algab hommikul piduliku jumalateenistusega Pauluse kirikus. Keskpäeval leiab aset aktus Tartu Ülikooli aulas ning päev kulmineerub õhtul balliga Vanemuise kontserdimajas.

Oodata on EÜSlaste arvukat osavõttu, sest kuigi aastapäeva tähistab Selts igal aastal, korraldatakse nii suurejoonelisi üritusi vaid ümmargustel tähtpäevadel.

Laupäeva ja pühapäeva veedab EÜS tavapäraselt - oma armsas majas Tõnissoni tänaval, et pärast pikka päeva, mis saab olema täis koosolekuid, ettekandeid ja sõnavõtte isekeskis õlleklaasi taga vanade tuttavatega juttu puhuda, aeg-ajalt ka lauluhäälel kõlada lastes. Pühapäeval peale keskpäevast kohvilauda võib lugeda aastapäevaüritused lõppenuks.

Stockholmis ja Torontos

EÜSil on ka väliskoondused Rootsis, Ameerika Ühendriikides, Kanadas ja Austraalias. Loomulikult tähistatakse ka piiri taga Seltsi aastapäeva. Suures, enam kui 100-liikmelises Stockholmi koonduses pühitseti aastapäeva juba 26. märtsil, et võimaldada soovijail ka Tartu pidustustest osa võtta. Stockholmi Eesti maja ruumesse kogunes hulgaliselt Seltsi liikmeid ja esindajaid teistest akadeemilistest organisatsioonidest. Aktusel esines klaverikunstnik Klarika Kuusk Mart Saare valsside ja George Gershwini prelüüdidega. Peokõne pidas vil! Ain Kaalep teemal "EÜS minu elus". Järgnes lõunasöök, õhtu lõpetati EÜSi ruumides Eesti maja viiendal korrusel. Osalejaile on ühe värvikama etteastena meelde jäänud vil! Jaan Seimi esitatud rahvalikud laulud.

Toronto koonduses tähistatakse pidulikku sündmust 8. aprillil Tartu College'i restoranis. Aktusel kõneleb auvil! Edgar Heinsoo EÜSi asutajaliikmest Aleksander Mohrfeldt-Mäeväljast. Kavas on ka pidulik koosolek, perekonnaõhtu ja õhtueine. Siiski on pidu-üritused ookeani taga sel aastal pisut tagasihoidlikumad, sest väga paljud seltsivennad on ümmarguse tähtpäeva puhul otsustanud Tartu reisi ette võtta. Suurem kokkusaamine Ameerika mandril leiab aset juba suvel ESTO 2000 ajal.

Lennukil

Kõigil seltsivendadel ei ole võimalust EÜSi tema aastapäeval nii suurejooneliselt meeles pidada. Kolm vilistlast, Tiit Pruuli, Margus Kastehein ja Tiit Riisalo, on seilanud koos kaaslastega jahtlaeval Lennuk sini-must-valge lipu toel juba üle 12 tuhande meremiili. Aastapäevaks Tartusse saadetud läkituses panevad nad pidulikkusest ja peomeeleolust hoolimata Seltsi liikmetele südamele, et selle lipu ja nende värvide hoidmise nimel tuleb tööd teha, et ka järeltulevatel põl-vedel oleks samad võimalused mis meil.

EÜSi 130. aastapäeva pidustuste korraldamisega on suuremal või vähemal määral seotud peaaegu kõik Seltsi liikmed. 125. aastapäeva kohta mäletavad kohalolnud vaid kiidusõnu öelda. Jääb üle vaid soovida, et ka seekord kõik kenasti korda läheks, et seda tähtpäeva mäletataks hea sõnaga veel aastaid hiljemgi.

Seltsi aastapäeva, olgu tege-mist ümmarguse juubeliga või mitte, peavad kaasvõitlejad ja vilistlased alati meeles, ükskõik, kus maailma nurgas nad ka ei viibiks.

Eesti Üliõpilaste Seltsi 130. aastapäeva kava

Esmaspäev, 3. aprill

16.00 - Seltsi raamatute näitus TÜ Raamatukogus

Neljapäev, 6. aprill

13.00-15.00 - ajaloolise lipu näitamine TÜ Ajaloo Muuseumi Morgensterni saalis
16.00 -18.00 - albumi esmaesitlus ja näituse avamine TÜ Ajaloo Muuseumi Morgensterni saalis

Reede, 7. aprill

10.00-11.30 - jumalateenistus Pauluse kirikus
12.00-14.00 - aktus TÜ aulas
14.30-17.00 - lõuna restorani Atlantis konverentsisaalis
20.00-24.00 - ball Vanemuise kontserdimajas
01.00 - ballijärgne piduõhtu Seltsi majas

Laupäev, 8. aprill

Vaid EÜSi liikmeile mõeldud koosolekud, ettekanded ja ühine koosviimine EÜSi majas Tartus

Akadeemilised organisatsioonid ja "vaimupanemine"

Ksv! Jürgen Innos
EÜSi esimees

Palju on räägitud akadeemilistest organisatsioonidest ja rahvuslusest, ühiskonna korporatiivsuse headest ja halbadest külgedest. Tahaksin peatuda hoopis ühel teisel organiseerunud tudengielu aspektil, millele võrdlemisi vähe tähelepanu on pööratud.

Minu käest küsitakse sageli, mis mind akadeemiliste organisatsioonide juures kõige enam köidab. Kõige väärtuslikumaks pean ma võimalust vahetada mõtteid kõige erinevamate inimestega.

Uued ideed ei sünni tühja koha pealt, vaid erinevate ideede kokkupuute- (kokkupõrke-) punktides. Sageli kaalub paaritun-nine keskendatud dialoog üles 20-tunnise loengukursuse ülikoolis. Seminaridel ja loengutel on kellaajaline lõpp, öötundidel ei ole lõppu.

Kui pinnapealseks jäävad mõttearendused loengutes ja seminarides! Milline iha tekib sügavuse ja inimlikkuse järele! Seltsielu pakub sügavuti minekuks tohutult võimalusi. Mitmetunnised vestlused võivad areneda bioloogiamagistrandiga teisest organisatsioonist kell kaks öösel, vilistlasest ajaloolektoriga kell kaheksa hommikul.

Ehk on minu igatsus mõtete vahetamise järele tingitud Tartu Ülikoolis valitsevast loengukeskusest? Võib-olla. Liiga vähe kasutatakse seminarivormi. Kahetsusväärselt palju on seniajani õppejõude, kes ei ole avastanud enda jaoks paberi head omadust - sellele saab kanda infot ning seda üliõpilastele jagada.

Ainult seda, mida ei ole võimalik paberile kanda, tuleb rääkida loengus - mõttekäigud, arutelud, hüpoteesid, teemaarendused. Kui mõnel semestril juhtub olema liialt vähe kursusi, kus saab ning tuleb mõelda ning öelda, tekib janu. Ei, mitte õlle järele. Janu "vaimupanemise" järele. See sunnib põgenema oma armsasse seltsimajja ning vestlema keemikuga superkondensaatoritest, ajaloolasega Vabadussõjast, politoloogiga Jörg Haiderist... Vestlus käib küll õllekannu taga, aga see on lihtsalt selleks, et niisama käsi ei peaks mudima.

Seltsid ja korporatsioonid on ülikooliga sarnaselt sünergeetilised kooslused. Nad koondavad enesesse arvestatava vaimse potentsiaali ja toimivad erinevate maailmavaadete, teadmiste, ideede ja põhimõtete ristumiskohana.

Ainult faktiteadmistest on vähe kasu, faktid on haritusele vaid eelduseks. Parem arusaamine maailmast saabub siis, kui faktid kokku sulavad ning üheks struktuuriks põimuvad. Selle saavutamiseks on vaja fakte ja mõtteid vahetada.

Liiga vähe saab vahetuskaupa ülikoolis teha. Faktide omandamiseks on parim koht vaikne raamatukogu, loeng peaks täitma teist funktsiooni.

Eesti suurimaks ekspordiaktikliks võiksid olla ideed. Ideede tootmiseks on vaja mõtlevaid inimesi. Liiga suur rõhk on Tartu Ülikoolis empiirilisel uurimistööl. See on väga oluline, aga paraku ei suuda Eesti teadus kunagi mahuga läbi lüüa. Maailmas toodetakse aastas miljoneid teaduslikke artikleid, Eesti suudab omalt poolt lisada paarsada. Kui need paarsada on täpselt samasugused kui miljonid teised, meenutab Eesti teadus pigem plagiaatorit kui tõelist tähte.

Arvestades rahalisi võimalusi, tuleks Tartu Ülikoolil rõhuda pigem kvaliteedile kui kvantiteedile. Ülikoolil on head eeldused saada sünteesikohaks, faktide kokkusobitamise ja uute ideede tootmise paigaks. Esimeseks sammuks sellel teel oleks seminarivormis õppetöö osakaalu suurendamine ning faktide edasiandmiseks paberi ja interneti kasutamine.

"Kahetsusväärselt palju on seniajani õppejõude, kes ei ole avastanud enda jaoks paberi head omadust - sellele saab kanda infot ning seda üliõpilastele jagada.

Auditoorse töö sisuks peab olema "vaimupanemine", mitte koopiate valmistamine. Interdistsiplinaarsust ja mõttevahetust soodustava keskkonna loomisel annavad akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid senini Tartu Ülikoolile silmad ette.

Me mõtted on priid

Vil! Mart Laar
peaminister

Võrreldes 50-aastase EÜS-iga on 130-sel mitmeid eeliseid. Aastal 1920, kui eestlaste ja eelkõige EÜSi püüdlused omariiklusele tegelikkuseks said, oli Selts ise väärikasse keskikka jõudnud. Kui ka aadetes midagi ei muutunud, siis ümbritsev kesk-kond oli ühtäkki teistsugune – üdini oma. Vabaduspüüdluste lipukandja tegevusse sigines uusi mõõtmeid, millega ehk mõnelgi liikmel alguses keeruline kohaneda oli.

Seltsi ametlikust taastamisest kodupinnal ei läinud kolme aastatki, kui iseseisvus jälle käes oli ning praeguste seltsivendade tegevus on valdavalt kulgenud vabaduse tähe all. Totaalne muutus on võimaldanud inimestel noortel kaasvõitlejatel kohe rakenduda üleehitavale tööle, kodumaa ei tõuka neid tööotsinguil kaugele Samaarasse või Pensasse.

Vaevalt, et Seltsil tänapäeval ja tulevikuski saab olla tähtsamat ülesannet kui nõu ja jõuga toetada Eesti omariikluse püsimist ja arengut, hoida ja julgustada üle-maailmset eestlust, mille karmid saatuseaastad okupatsiooni rõhumise all meile päranduseks on jätnud. Seltsi minevikust leiame arvukalt rahvuslikke suurmehi, kelle aatekindlusele toetuda ja arvan, et verivärskel seltsivennal ei tohiks sugugi häbi olla unistada samaväärsest tulevikust. Mitte teenetemärkide, vaid tegeliku isamaalise panuse tähenduses.

Selts on alati sõdinud vabaduse ja väärikuse eest, loonud vaba mehe mõtteviisi, mille rohkuse üle tänanegi Eesti liigset uhkust tunda ei saa. Füüsilistest ahelatest on ühiskond lahti saanud, mitmeid hingi kammitsevad need siiski, ega lase end täisväärtusliku eurooplasena, sealjuures ennekõike eestlasena tunda. Võrdsena. Võrdsustundele annavad tuge ka traditsioonilised välistunnused. Üliõpilasorganisatsiooni puhul ei ole nendeks ainult lipp, vapp ja värvid, vaid akadeemilised kraadid. Akadeemilise õhkkonna väärtustamine ja säilitamine määravad Seltsi positsiooni ühiskonnas, tema liikmete usutavuse. Ega asjata pole kraadidega kinnitatud akadeemilised pingutused Seltsi põhimõtetes liikmetele ülesandeks seatud.

Vaba rahva väärikuse üks põhilisi avaldumisvorme on kahtlemata kaitsetahe, valmisolek oma kodu, oma maa ja rahva eest tegusid teha. Ka siin, virilate poolt päevakorraliseks nutetud küsimuses on Seltsi asi eeskujuks olla. Minevikust akadeemiliste organisatsioonide ja riigikaitse, eeskätt Kaitseliidu suhet meenutades.

Eesti rahvusvärvid on varsti sada aastat kogu rahva omad. Vaatamata sellele on ja jääb Seltsi ülesandeks teha kõik, et neid värve igal pool meie vabal maal aina rohkem tarvitataks. Ja valvata lõukoerana selle järele, et neid eales kuskil ei kuritarvitataks. Sellest esimesele, Otepääl pühitsetud ajaloolisele lipule vannutud kohustusest ei saa meid keegi vabastada.

Ilusaid aastapäevi, armsad seltsivennad, nüüd ja igavesti!

EÜS ja Eesti asja järjepidevus

Vil! Lauri Mälksoo
Berliini Ülikooli doktorant

Kui minu juuratudengist vanavanaisa Eesti riigi sündimise aastal 1918 EÜSi astus, oli Seltsil vanust juba omajagu. Kui ma ise oma esimesel Tartu juuraaasta kevadel 1994.a Seltsi astusin, saatis juba Seltsi taastajate põlvkondagi ajaloolisuse aupaiste.

Miks ma Seltsi läksin? Hea küll, vanavanaisa vanavanaisaks. Olnuks ta näiteks üks 1940.aasta 130st EKP liikmest, poleks ma seepärast veel Tööparteisse astunud. Aga on kuidagi loomulik, et ta oli Seltsis ja mitte EKPs; kus mujal see haritud eesti mees siis ikka olema pidi.

Seltsis olid ees mehed kellelt oli õppida. On ju üks Seltsi peamisi eesmärke oma liikmete kasvatamine mitmekülgseteks isiksusteks. Seltsi kõnemeestelt ja lõpututest vaimuteritamistest sai vahel rohkemgi õpitud kui ülikooli loengusaalidest.

Ja siiski oli mulle eriti sümpaatne see, et Selts pole mitte lihtsalt anderikaste meeste klubi, vaid organisatsioon, mis peab südamelähe-daseks Eesti asja. Just seda erakond-likusest sõltumatut isamaa kalliks-pidamist võib Eestis ikka veel liiga vähe kohata. Väikese rahvana ei saa me aga endale lubada ükskõiksust isamaa suhtes. Vastasel korral võime oma vabaduse kergesti kaotada. Arvan, et Seltsi põhilisi kutsumusi on teadvustada seda tõsiasja rahvale, mille keskelt tema liikmed on võrsunud.

Sellisena on EÜS üks võimsamaid Eesti asja eest seismise sümboleid. Seltsil on mõtet niikaua, kuni Eesti asi läheb meile korda. Seejuures peab Selts meie rahva meessoost eliidi ühe koondumispaigana pidevalt olema valmis määratlema, mis see Eesti asi muutuvas maailmas üldse on. Pole midagi vastuolulist selles, et mitmed praeguses Eestis uuendusmeelsusega silma paistnud mõtlejad kuuluvad olemuselt alal-hoidlikku Seltsi.

Kasutasin äsja pretensioonikat sõna "eliit". Selle sõna ebademokraatlikus mõttes pole EÜS seda juba kasvõi seetõttu, et põhimõtteliselt on Seltsi uksed kõigile eesti soost meestudengitele avatud. Küll aga olen kohanud Seltsis elitaarsust selle sõna keskaegses või rüütellikus tähenduses. Alles hiljuti inspireeris üks seltsivend mind järgmise mõttekäiguga: võimalus teenida Eesti Vabariiki on privileeg, mitte koht omakasu tagaajamiseks... Rääkisin vaimustunult sellest hoiakust ühele sõbrale välismaal ja ta ütles -isegi pisut kadedalt-: "Sellist kolmemusketärlikku suhtumist meil küll ei leiaks. Meil mõeldakse ikka üheselt karjäärile. See teie ideaalide Eesti peab olema üks muinasjutuline maa."

Pidin heameelest naeratama, kuigi teadsin, kui kaugel on prae-gune Eesti elu muinasjutulisusest. Samas tajusin arutluse all olnud mõtte sügavat elitaarsust - elitaarsust, mis ei tähenda "väljavalitute" privileege, vaid ideaalide teenimist.

Selts ja ideaalid kuuluvad kokku. Moed tulevad ja lähevad, aga ikka leidub püsiväärtusi - isamaa, sõprus, usaldus, enesetäiustamise püüd -, mis jäävad. EÜS kehastab selliste väärtuste järjepidevust. Oma maale on EÜS usaldusväärne majakas, mis peab valgustama teed nii õnnelikel kui ka rasketel aegadel. Oma liikmetele on Selts kindel sadam, kuhu ikka hea end tormiselt merelt ankrusse heita.

Milline tähendus võiks olla EÜSil uue aastatuhande Eestis?

Sadakond aastat tagasi loeti Seltsi algust tähistanud Kalevipojaeepost raamatust, mullu internetist ja järgmisel aastatuhandel näeme ehk juba kolmemõõtmelisi sortse ja Saarepiigasid. Aga kõik see jääb pinnavirvenduseks seni, kuni püsivad Seltsi üleval hoidvad väärtused - vastastikune respekt ja vaba vaim. Niikaua kui neile kahel on Eestis kohta , on seal koht ka Seltsile. Ja miks üldse peaks ühe teadmishimulise paavsti poolt sisseseatud ajaarvamine mõjutama EÜSi tähendust Eestis? Ahjaa, Euroliidu stan-darditeni jõudes võib järgmisel aasta-tuhandel ehk ka Pärnu õlle ära proovida. Pinnavirvendus seegi.

Vil! Martin Aadamsoo
Genfi Rahvusvaheliste Suhete Instituudi magistrant

Kui EÜS loodi, oli eesmärgiks koondada eesti soost üliõpilasi ja tõsta ausse eestlust. Kuigi möödas on hulk aastaid, on jõutud ringiga tagasi sinna, kus toona alustati - tõestame, et ka meil, eestlastel, on oma kultuur ning juured. Ka globaliseeruvas Eestis on meie kultuuripärandi eest seismine sama tähtis kui 130 aasta eest. Samas võivad kõrvalseisjad ehk küsida, kuidas seisab Selts selle eest, et rahvus ja kultuur püsiksid. Parim seletus on Seltsi traditsioonid. Läbi nende on 130 aastat antud noorematele seltsivendadele edasi Seltsi põhimõtteid ja isamaalist kasvatust. Seetõttu arvangi, et Seltsi tähtsus pigem kasvab kui kahaneb käesoleva globaliseerumisprotsessi käigus.

Ksv! Janar Sutt
Tartu Ülikooli sotsioloogia-üliõpilane

Kaasaegseks suundumuseks ülikoolielus on stuudiumi läbimine suure auhinnafondiga takistusjooksuvõistluse põhimõttel: õiendada võimalikult kiiresti kohustuslikud eksamid-seminarid-praktikumid ja tõusta seejärel võimalikult tasuvale ametikohale. EÜS, nagu ka paljud teised akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid, pakub eluterverna alternatiivi: osaleda üliõpilaselus nii, et ülikoolis veedetud aastad oleksid tõepoolest elu parimad! Ja kindlasti on EÜSis ka tuleval sajandil au sees meie traditsiooniliselt püsikindlad põhimõtted, sealhulgas iseseisva ja demokraatliku Eesti Vabariigi püsimise ning edenemise toetamine.

Vil! Andres Andresen
Tartu Ülikooli ajaloolektor

Eesti Üliõpilaste Seltsi albumitest

130. aastapäeva puhul annab EÜS välja oma XVIII albumi "Eesti ja EÜS mööduval ja tuleval sajandil"

Vill Toomas Hiio
EÜSi Vilistlaskogu
kirjanduskomisjoni liige

Eesti Üliõpilaste Seltsi 130. aastapäevaks avaldab Selts oma kaheksateistkümnenda albumi. EÜSi aastapäevale pühendatud *Universitas Tartuensis*e erikülgedel on seetõttu kohane sissejuhatuseks meenutada varasemaid Seltsi albumeid, millega ei ole tuttavad kõik Seltsi liikmedki, rääkimata *Universitas Tartuensis*e lugejate enamikust.

Mõte anda välja Seltsi "Toimetused" sai esimest korda koosoleku protokolli kandmise vääriliseks 1883. aasta kevadel, kui selle ideega tuli Seltsi üldkoosolekul välja hilisem Seltsi esimees ja pärastine Valga eesti koguduse õpetaja Paul Undritz (1854–1897). Nagu intellektuaalsete harrastustega ühinguile kogu maailmas iseloomulik, oli ka siis Seltsis rohkem häid ideid kui nende teostajaid. Vaatamata "Toimetuste" väljaandmiseks moodustatud auväärsele komisjonile (Matthias Johann Eisen, Villem Reiman, Johan Tischler) ja sellistel puhkudel alati võtta olevatele seltsikaaslaste lubadustele kohe-kohe midagi kirjutada, ei saanud "Toimetustest" asja. Küsimus võeti arutusele veel mitmel nõupidamisel, tulemuseni jõuti aga alles kuue aasta pärast, 1889. aastal, kui ilmus "Eesti Üliõpilaste Seltsi album. Esimene leht".

Esimene album oli pühendatud Seltsi asutajavilistlase Jakob Hurda 50. sünnipäevale, sellest lähtus ka albumi sisu, enamik artikleid käsitles eesti keele ajalugu, rahvaluulet, oli tõlgitud ka katkend "Iliasest". Ehkki esimese albumi ilmumisel loodeti, et albumid hakkavad ilmuma igal aastal, see päriselt ei õnnestunud: teine, Eduard Ahrensile pühendatud album ilmus 1894. aastal, kolmas, Fr. R. Kreutzwaldile pühendatud, 1895., neljas, Fr. R. Faehlmanni 100. sünniaastapäeva tähistamiseks 1899., viies album, mis ilmus 1900. aastal, oli pühendatud samal aastal surnud Jaan Jungile, kuues, 1901. a ilmunud album tähistas Kristjan Jaak Petersoni 100. sünniaastapäeva, seitsmes Tartu Ülikooli taasavamise 100. aastapäeva (1902), kaheksas, 1910. a ilmunud loodusteaduslik erinumber oli pühendatud Charles Darwinile, üheksas number käsitles rahvusküsimust ja ilmus 1915. aastal. Mis Tartu Ülikooli taasavamisele pühendatud albumisse puutub, siis anti keisrile mis keisri kohus ja album oli tõepoolest 100. aastapäevale pühendatud, aga Johan Kõpu põhjalikus juhtartiklis alustati ülikooli ajalugu ikkagi 1632. aastaga.

Pärast Eesti Vabariigi loomist muutus asi eestikeelse kirjasõna vallas hoopis teistsuguseks – Seltsi kirjamehed ei pidanud enam võistlema avaldamisvõimaluse pärast Seltsi albumi veergudel, eestikeelses ja -meelses ning demokraatlikus riigis iseenesestmõistetava sõnavabaduse tingimustes sai igaüks avaldada mida, millal ja mil moel soovis ning märkus *дозволено цензурою* ei kuulunud enam Seltsi albumi esilehtede kujunduselementide sekka. See oli kahtlemata ka põhjuseks, miks kahe maailmasõja vahel avaldati vaid kaks albumit: kümnes, sini-must-valge lipu pühitsemise 50. aastapäevale pühendatud album ilmus 1934. aastal ja üheteistkümnes, Eesti Vabariigi probleeme laiemalt käsitlev album EÜSi 70. aastapäevaks 1940. aastal. Selle albumi üks tuntumaid artikleid oli Jaan Tõnissoni kirjutis "Euroopa föderalismi idee", mille pealkiri vähemalt kõlab aktuaalselt tänapäevalgi.

"Eesti ja EÜS mööduval ja tuleval sajandil"
Huma, 2000

Pärast Teise maailmasõja Eestile ebasoodsat lõpplahendust jätkas Selts tegevust paguluses. Taaselustati ka albumite avaldamine, 1955. a avaldati kaheteistkümnes, 1960. a kolmeteistkümnes, 1965. a neljateistkümnes, 1970. a viieteistkümnes ja 1990. a kueteistkümnes album. Need ilmusid Stockholmis, mis oli pagulas-EÜSi üks keskusi, välja arvatud neljateistkümnes album, mis ilmus New Yorgis.

Kaks viimast albumit, seitsmeteistkümnes (1996) ja kaheksateistkümnes (2000), on ilmunud Eestis. Ka see tahk Seltsi tegevusest jõudis Eestisse tagasi. Loomulikult ei küüni me aastal 2000 enam 1889. a trükiarvuni – esimese albumi tiraaž oli 2000 eksemplari.

Tänavu ilmunud Seltsi XVIII albumi teemaks on Eesti ja EÜS mööduval ja tuleval sajandil. Album sisaldab kaheksateist artiklit-esseed ja ühe luuletuse. Avaloos arutleb Andres Andresen Seltsi olemuse üle 2000. aastal, järgnevad artik-lid Toomas Grossilt ja Andrei Hvostovilt, kes mõlemad käsitlevad rahvaks ja rahvuseks olemise asjaolusid, üks etnoloogina, teine ajaloolasena. Vello Ederma kirjutab lahti eestlaste *lobby* ajaloo Ameerika Ühendriikides, Sven Sakkov Eesti julgeolekust ja NATOst, Lauri Mälksoo Eestist rahvusvahelise õiguse subjektina 20. sajandil, Ilmar Raag massikultuurist kui Kalevipoja lauakoormast ning Kaarel Tarand võimalikest kasvuraskustest Eesti ja EÜSi näitel. Albumi poolitab Karl Martin Sinijärve luuletus "Päev Tartus, harv", mis ilma esimeste Seltsi albumite luuletustele omase paatoseta, kuid asjaosalistele sellest hoolimata ürgarusaadaval moel kirjeldab Seltsis olemist, võttes arvesse otsesemaid ja kaudsemaid tähendusvarjundeid. Järgneb Matti Maasika lugu Seltsi tegelikkusest kahe maailmasõja vahel, Hain Rebas kirjutab üsna tõlkimatu mõiste *Vergangenheitsbewältigung* taga peituva tegevuse vajalikkusest Eestis, Jaak Akker on kujundanud tulevikuvisiooni Eestist aastal 2015. aastal, Reiu Tüür kirjutab kunstist ilma krlitikata – nelja lauluna Eesti Zeusile. Margus Punabi artikkel on eugeenikast eile, täna ja homme, Vootele Hansen mõtiskleb luteri kiriku tuleviku üle Eestis, Priit Kogerman Eesti teadusest tuhandivahetusel, Jaan Tallinn küberilmast ja Marek Strandberg arutleb Eesti (tehnoloogiliste) arenguvõimaluste üle. Albumi viimane lugu on Andrus Kivirähult, ta kirjutab eesti Kaval-Antsust Nõukogude Liidus ja Euroopa Liidus.

Eesti Üliõpilaste Selts ei ole poliitiline partei ega ühe või teise teadusharu erialaklubi. Sellest tulenevalt esindavad albumis publitseeritud artikleid autorite, Seltsi liikmete arvamusi. Seltsil puudub vajadus ametliku seisukoha järele näiteks massikultuuri asjas. Kuid autorid on pikemat või lühemat aega Seltsi liikmed olnud, oma olemisega Seltsi mõjutanud ja kindlasti ka vastupidi. Arvame, et kuigi kõik albumis esitatud mõtted ei pruugi olla ennekuulmatud, on mõned seda siiski; ja teisi on äratundmisrõõmus tore lugeda. Head lugemist, veel paremat tsiteerimist!

Noortürklastest neovapsideni

Eesti Üliõpilaste Selts avalikus valguses 1988-2000

Vil! Mart Soidro
EÜSi taasasutajaliige

1989. aasta alguses, kuu pärast EÜSi taasasutamist, otsis Kultuuri ja Elu toonane peatoimetaja asetäitja Hans H. Luik sobivaid kaanefotosid ajakirja veebruarinumbri tarbeks. Ta oleks võinud valida Jaan Krossi ja Ain Kaalepi, Sulev Vahtre või Peeter Oleski vahel. Ometi pani H. H. Luik viimast korda deviisi all "Kõigi maade proletaarlased, ühinege!" ilmuva ajakirja tagakaanele EÜSi värske vilistlase Tiit Matšulevitši ja esikaanele EÜSi tegevliikme Jüri Luige fotod. "Nemad on tulevikus tegijad," oli Luik pool aastat enne Eesti Ekspressi sündi lakooniline.

Meediamagnaadi praegune töövõtja, Eesti Ekspressi peatoimetaja Aavo Kokk kirjutas pärast Seltsi taastamist Tartus: "Jõulukuu esimene päev sai kahe meie kultuuriloo katkestatud sideme taassõlmimise päevaks. Sellest päevast tegutseb uuesti Eesti Üliõpilaste Selts ja seda päeva peab sünnipäevaks Tartu Kommertspank. Nende sündmuste sattumine ühele päevale oli juhus, kuid samas ajas pidid need sündmused muidugi toimuma. Kaugemas perspektiivis vaadates pole üks mõeldav teiseta. Mis tulu saab olla omast pangast, kui pole aadet, mida toetada – ja kuhu saab jõuda üks aateline ettevõtmine, kui meie omad ma-jandusmehed õlga alla ei pane?"/1/

10. veebruaril 1989 ilmus ajalehe TRÜ erinumber "Eesti Üliõpilaste Selts", kus ilmusid artiklid Ahto Grahvilt, Indrek Kannikult, Toomas Kümmelilt, Jüri Luigelt, Tiit Pruulilt, Indrek ja Kaarel Tarandilt ning kus me kasutasime Jaan Krossi taasasutamisel peetud kõnet. Küllaltki radikaalsete, ehk veidi epateeriva ja snobismi kalduvate seisukohtadega ei nõustunud tollane lehe peremees – EKP TRÜ komitee.

Lembit Allikmets: "Seltsimehed, ilma meie julge edasiminekuta me sellest sõnnikust välja ei tule. Mina ei tunne hirmu mingisuguste löömameeste ees. Seltsimehed! Minule kui kommunistile tekitas selles ajalehes erilist nördimust kaks asja: see, mis puudutab parteid, ja see, mis puudutas tööliskonda. Töörahva mõnitamine... Ülikool püsib rahva ausal tööl, aga mitte mingisuguste intelligentide mulinal..."/2/

...ega ka venekeelne ajakirjandus: "I. Tarandi hääl ongi EÜSi hääl? Hääl, mis kuulub J. Krossi sõnade järgi Eesti vaata et isegi maailma kultuurieliidi kandidaadile. Loodame, et mitte. See hääl kuulub inimestele, kes taipavad poliitikast üsna vähe, kompromiteerides samal ajal rahvusliku idee ja perestroika arengut Eestis ning mängides sellega perestroika vastasele propagandale kätte suurepärased trumbid /-/ Otsi kokku tõmmates tuleb märkida, et Eesti pressi tänasele lugejale on silmnähtav: selles pressis käib võitlus rahvusliku idee eest. Sellest, kuidas see idee kujuneb – kas uue sotsialistliku pluralismi või "uute vapside" kahevärvilise vaimu suunas – võib väga suurel määral sõltuda Eesti perestroika saatus" /3/

EÜSi kirjakogu

1. DETSEMBER 1988, TAASASUTAMISE KOOSOLEK: Tollal veel TRÜ kehakultuurlteaduskonna hallata olnud korvpallisaalis istuvad ja seisavad vastsed seltsivennad Toomas Kiho, Lauri Vahtre, Margus Kolga, Peeter Olesk, Toomas Hiio, Ahto Grahv, Indrek Kannik, Ivo Rull, Marek Strandberg, Toomas Kümmel, Eerik Kross ja Tiit Pruuli.

Suhtumine ühte intiimorganisatsiooni muutus kardinaalselt pärast 1992. aasta Riigikogu valimisi. "Istuva valitsuse taamal terendab selgelt Eesti Üliõpilaste Selts, mille mõjujõud riigi poliitikale hakkab omandama suuremat tähendust kui mõnigi partei," täheldas Rein Lang. "EÜE ja EÜSi võitlus mõjusfääride pärast tänases Eesti Vabariigis on reaalsus. EÜE vilistlaskogu on muidugi halvemas olukorras, sest puudub järelkasv – sulas ju jäämäe veepealne osa koos teda tekitanud süsteemiga"./4/

Tollal poliitilistel radadel rännanud Rein Veidemann uskus usutluses Mihkel Mutile, et varsti saab temast poliitiline sisepagulane, sest "Laari taga on rohkearvuline ja mõjukas EÜS"./5/

Hellar Grabbi nimetas EÜSi taasasutajaid noortürklasteks, "kes on ebatavaliselt arvukalt esindatud nii võimuhoobade juures kui ka kõrgetes riigiametites"/6/

Rahvaasemik Eldur Parder soovis 1996. aasta lõpul siseministrilt kogunisti EÜSi nimekirja, kuid võttis oma arupärimise tagasi, sest "need jõud, mis tõusid, olid liiga suured ning oleks pidanud kogu oma jõu nende vastu panema ja ikka poleks võit kindel olnud"/7/

Mis salaühing see ikkagi on, kes on muutnud "välisministeeriumi EÜSi allorganisatsiooniks"/8/ ja ajanud aastaid "paindumatut Venemaa-poliitikat"?/9/ Kõige täpsemini on vastanud Hando Runnel:

See koht kus ühtib MIS ja KES
On vana armas EÜS
Kes on see MIS ja, mis on KES
On öeldud lipuvärvides /10/

1. Aavo Kokk "Kolmas püha lipp", Edasi, 3.12.1988
2. Mart Soidro "Palju kära eimillestki" Luup nr.10 1996
3. Igor Rosenfeld "Rahvuslik idee ja "neovapsid?"", Sovetskaja Estonija, 28.03.1989
4. Rein Lang "Korporatiivne Eesti", Favoriit nr.11.1993
5. Mihkel Mutt "Varsti saab minust poliitiline sisepagulane", Hommikuleht, 3.03.1993
6. Hellar Grabbi "Kelle käes on võim Eestis? EÜS-i noortürklased. 5", Päevaleht, 8.03.1994
7. Allan Alaküla "Suletud organisatsioonid contra avatud ühiskond", Postimees, 6.02.1997
8. Luup nr. 6, 20.03.2000
9. Toomas Alatalu "EÜS-i kummaline rabelemine", Postimees, 4.02.1997
10. Kirjutatud EÜSi 125. aastapäeva aktusel TÜ aulas

Eesti Üliõpilaste Selts 130

Seda lehte toimetasid:
Ksv! Indrek Ibrus
Ksv! Rainer Kerge
Ksv! Juhan Kaldre

Eesti Üliõpilaste Selts kui rahvusliku liikumise kandja

Ksv! Indrek Riigor
stud hist

Eesti Kirjandusmuuseum

KAS OTSE VANAVARA KOGUMAST? EÜSlaste koosviibimine Tartus 1898. aastal.

"Taara vaim, kes Eesti rahvast senini kõigest viletsusest hoolimata on hoidnud, olgu silmapilgul ja ka edaspidi meie kaitsjaks. Siin Otepää pühal maal, kus iga puu juttusid võiks puhuda, iga kivi veres on veerenud ja iga mullatükk pisaraid on imenud, siin laskem meid seda ära tunda, et Eesti alandusel ots on tulnud."

Need sõnad lausus Eesti Üliõpilaste Seltsi esimees Peeter Hellat 116 aastat tagasi Otepääl esimese EÜSi lipu esimese sini-must-valge lipu, õnnistamisel.

Eestlased võivad olla uhked, et meil on reliikvia, mis enamusel rahvastest ja riikidest puudub – säilinud on kõige esimene, Otepääl õnnistatud sini-must valge trikoloor - rahvus- ja riigilipp. Kõigi raskete aegade kiuste on hoitud alles sümbolid, mida peeti kalliks ja oluliseks. Ei ole suuremat tegu, kui oma aadete säilitamine. Täna kiputakse selliseid asju unustama.

Mitte pelgalt üliõpilasorganisatsioon

Eesti Üliõpilaste Selts on vanim eesti üliõpilasorganisatsioon. Kuid see pole ainus põhjus, miks me peaksime seda värvimütsides noorte meeste ühendust teadma. EÜS ei olnud oma esimestel aastakümnetel pelgalt üliõpilasorganisatsioon. Hoopis olulisem oli tollal see roll, mida mängiti eesti rahvuskultuuri arengus ning Eesti rahvusliku ärkamisaja heitlustes.

EÜSi asutamine langeb kokku esimese Eesti ärkamisaja mõjuvama sündmusega – esimese eesti laulupeoga. Laulupeol kogetud ühtsustunne viis neli peol osalenud eesti soost üliõpilast mõttele luua eesti üliõpilasi koondav organisatsioon.

Andreas Kurrikoff, Hugo Treffner, Heinrich Rosenthal ja Martin Wühner otsustasid eesti rahvusest üliõpilasi üksteisele lähendada ning ühiste huvide teostamiseks ühendada. Kooskäimiste eesmärk oli teha tutvust Friedrich Reinhold Kreutzwaldi koostatud eesti rahvuseeposega "Kalevipoeg". Esimest korda tuldi kokku 26. märtsil (7. aprill ukj) 1870. aastal. See daatum on EÜSi sünnipäev.

Tähtsad rahvuslikud algatused

Lisaks üliõpilastele kutsuti "Kalevipoja" lugemisest osa võtma eesti haritlasi Tartus: Jakob Hurta, Wilhelm Eisenschmidti ja Johan Voldemar Jannsenit; mis kujukalt näitab ettevõtmise olulisust. Jannseni tütar Lydia Koidula kuulutas juba siis eesti üliõpilaste ühinemisele suurt ja tähtsat tulevikku. Edasised sündmused näitavad, et ta ei eksinud.

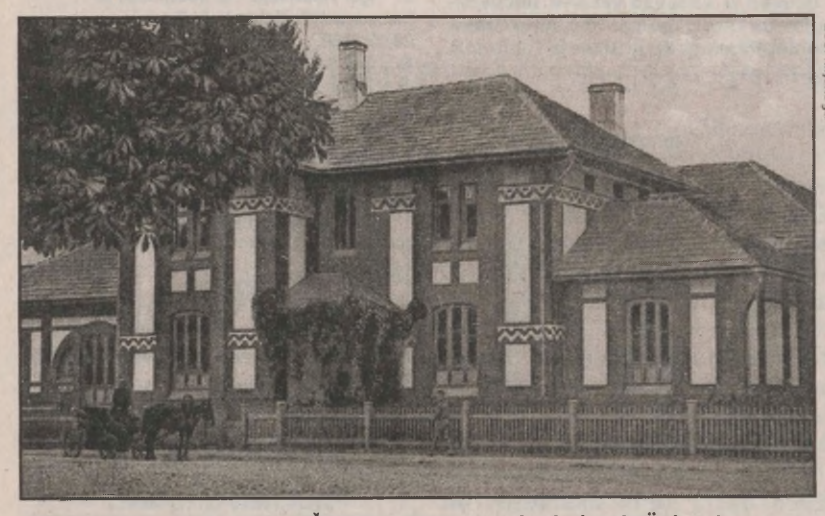
1870. aasta kevadel otsustati teha väljasõit Viljandimaale, mille tähendus ja mõju osutus rahvuslikule liikumisele ettearvatust suuremaks. 6. ja 7. juunil tulid Helmesse ja Tarvastusse lisaks eelpool mainitutele Carl Robert Jakobson, Aleksander Saebelmann ja teised tollased rahvusliku liikumise juhtkujud. Seal mõeldust ja plaanitust sai mõne aja pärast alguse Eesti Kirjameeste Seltsi asutamine, samuti valitakse Eesti Aleksandrikooli Peakomitee, mille presidendiks valiti Jakob Hurt.

Niihästi Eesti Kirjameeste Selts kui Aleksandrikool saavad ja jäävad pikemaks ajaks rahvusliku liikumise keskpunktideks. Väikesearvulisele eesti üliõpilaste ühendusele jääb au seista mõlema oma aja tähtsaima algatuse sünni juures.

Kalevipojaõhtute ring koondus 1873. aasta sügisel Vironia seltsiks (mitte segamini ajada 1900. aastal Riias asutatud korporatsioon Vironiaga), mis sai lisaks üliõpilasi koondavale organisatsioonile ka noore eesti intelligentsi kogunemispaigaks.

1874. aasta algul leiame seltsi nimekirjast näiteks noore Tartu kooliõpetaja Karl August Hermanni, keda teatakse aktiivse muusikalise ja vaimse kasvatuse eestvedajana. Seltsiga olid seotud mitmed olulised avalikust elust aktiivselt osa võtvad kirjamehed: Martin Lipp, Jaan Bergmann, Matthias Johann Eisen. Nende tööd ja tegemised mõjutavad virgutavalt ka üliõpilasi. 1876. aastal ilmusid Eesti Postimehes seltsi liikmete kirjutatud uute eesti raamatute arvustused. Need arvustused olid varem seltsi koosolekutel ette kantud ja heaks kiidetud.

Selts reageeris otsustavalt mitmele avalikku elu puudutavale küsimusele. Nii kinnitati toetust Jakob Hurdale võitluses Aleksandrikooli eest ja tema sõnasõjas Jakobsoniga.

EÜSi kirjakogu

RAHVUSROMANTILINE BURŠIKODU: 1902. aastal valminud EÜSi maja (arhitekt Georg Hellat) oli üks esimesi katsetusi rahvusliku arhitektuuri eneseleidmise radadel.

Korporatsioonist teadusseltsiks

1870ndate lõpus tugevnes eesti üliõpilastes soov saada tunnustatud ka traditsioonilistes akadeemilistes ringkondades. Taheti olla samavõrdne saksa korporatsioonidega. 1881. aastal otsustati luua osakond "Vironia" ("osakond" pidi olema eestikeelne vaste saksakeelsele "korporatsioonile").

Asutamiskoosolekul otsustati ka organisatsiooni värvid: sinine, must ja valge. Teadaolevalt on see esimene kord, kui sellist värvikombinatsiooni kirjasõnas otsesõnu mainitakse.

Miks valiti just need värvid, ei selgu kahjuks koosoleku protokollist ega ka teistest dokumentidest. Arvatavasti oldi sellises värvikombinatsioonis jõutud selgusele juba varem.

Lootuses, et organisatsiooni asutamisel takistusi ei tule, tehti hoogsalt ettevalmistusi esimeseks ülesastumiseks 1881. aasta novembris, kuid paraku ei tulnud sellest midagi välja. Võimude kaasabil tegid saksa korporatsioonid kõik, et eesti korporatsiooni ei tunnustataks. Korporatsioon Vironia ametlikku tegutsemisluba ei saanud.

Hakati otsima teisi võimalusi organisatsiooni legaliseerimiseks. Lahendus leiti selles, et ülikooli juures võisid tegutseda ka teadusliku laadi seltsid. Nii registreeritigi 1883. aasta veebruaris end teaduslik Eesti Üliõpilaste Seltsina *(Verein Studierender Esten)*. Selts võttis üle Vironia varad, ka värvid ning vapi. Toona paika pandud organisatsiooni sisemine struktuur on püsinud ligilähedasena tänini.

Nüüd võidi oma tegevust sirge seljaga jätkata. Keegi ei saanud seltsil takistada kujunemast peaaegu ainsaks rahvusliku liikumise organisatsiooniks, sest järjest süvenev venestamine sundis hääbumisele kõik teised ärkamisajal loodud rahvuslikud ettevõtmised.

Seltsi liikmeskond hakkas tasapisi kasvama, järjest enam eesti soost üliõpilasi pidas ainuvõimalikuks organiseeruda just EÜSi. Kuna juba seltsi kodukorras oli ühe tegevussihina rõhutatud liikmete ettevalmistamist rahvuslikuks tegevuseks, olid uued liikmed teretulnud seda mõtet ellu viima.

Kultuuriselts EÜS

Seltsi registreerimise järel asuti kohe ka Matthias Johann Eiseni ja veidi hiljem Oskar Kallase eestvedamisel moodustama oma raamatukogu. Võeti vastu otsus osta raamatukokku kõik eesti keeles ilmuvad raamatud ja tellida kõiki eestikeelseid ajalehti. Algas ka noore organisatsiooni kirjanduslik tegevus: 1889 ilmus Villem Reimanni toimetatud "Eesti Üliõpilaste Seltsi album. I leht". Teine seltsi väljaanne oli aastatel 1896-1920 ilmunud rahvakalender Sirvilauad, mille toimetajaks oli kuni 1917. aastani samuti Villem Reimann. Hiljem võttis tema koha üle Villem Ernits. Kalender sai rahva hulgas kiiresti populaarseks, ilmudes 25 000 tiraažis. Sirvilauad on eesti ajakirjanduse arenguloos üks olulisemaid tolle ajastu teetähiseid.

Kallase eestvedamisel hakkasid seltsi liikmed koguma rahvaviise (Jakob Hurt oli varem algatanud vanavara kogumise), mis paneb aluse eestlaste rahvakultuuri säilitamisele. Seltsi tolleaegset kultuurilist tegevust hinnates tuleb arvestada, et EÜS oli Eesti Kirjameeste Seltsi likvideerimise järel 1893. aastal tegelikult ainus üldine eestlaste kultuuriselts. Seltsis tegutses laulukoor, samuti orkester, millest hiljem kasvas välja esimene Eesti kutseline sümfooniaorkester.

Seltsis toimunud pööre rahvusliku elu edendamisele ilmnes sajandivahetusel kõigis avaliku elu valdkondades: kultuuris, poliiti-kas, majanduselus. EÜSi liikmed ja vilistlased olid juhtivalt tegevad Vanemuises, Tartu Eesti Põllumeeste Seltsis, Postimehes. EÜSi liikmete initsiatiivil loodud rahvuslikest organisatsioonidest tasub nimetada Eesti Rahvameelset Eduerakonda, Eesti Kirjanduse Seltsi, Eesti Rahva Muuseumi.

Käesoleva sajandi algaastail toimusid EÜSi siseelus teatavad kvalitatiivsed nihked. 1905. aasta revolutsioon aga andis seltsi institutsioonidele ka avaliku väljundi. 19. oktoobril toodi Tartus eesti seltside rongkäiku välja seltsi sini-must-valge lipp, mis võeti rahva poolt omaks kui rahvuslik sümbol. EÜS oli seeläbi saanud tunnustuse Eesti arengu lipukandjana.

Tudengiorganisatsioonide aeg

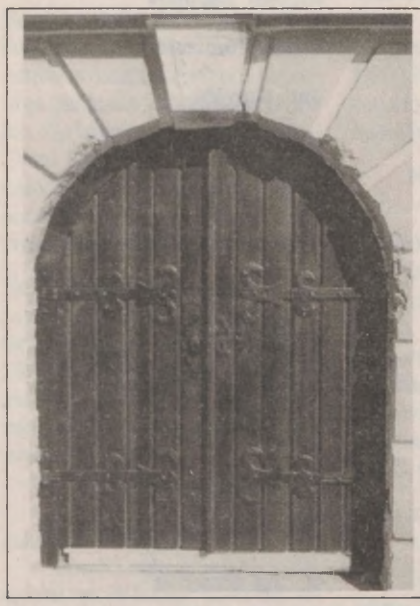
Üliõpilasorganisatsioonina ei suutnud EÜS aga sajandi esimesel kümnendil enam täita kõigi eesti üliõpilaste nõudmisi. Kaks esimest pereheitmist (1907 eraldus esimeseks eesti korporatsiooniks Fraternitas Estica, 1909 järgnes talle korporatsioon Sakala) olid selgeks tõendiks selle kohta, et EÜS ei suutnud enam täita oma senist rolli Tartu eesti üliõpilaskonnana, kõiki eestlastest üliõpilasi ühendava koguna.

Seega lõpeb esimene oluline tegevusperiood EÜSi ajaloos, mis kahtlemata oma väljapoole suunatud tegevusega juhatas suuna kätte rahvuslikule liikumisele. Olles alusepanijaks mitmetele ärkamisaja ettevõtmisele, saades vahepeal ainsaks rahvuslikuks organisat-siooniks, on EÜSi tähtsust eesti kultuuri tekkeloos ja arengus raske üle hinnata.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Üliõpilasvalimised

20. APRILL 2000 TASUTA

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised

26.-28. aprillini kell 10-18 TÜ Raamatukogu fuajees

Eelhääletus TÜ kolledžites 25. aprillil:

Narva Kolledžis kell 9-10.30
Türi Kolledžis kell 12.30-13.30
Pärnu Kolledžis kell 14.30-17

7 nimekirja, 158 kandidaati

TÜ uue üliõpilasesinduse valimiseks esitati 7 nimekirja 158 kandidaadiga .

Ka eelmisel aastal esitati 7 nimekirja. Kuna sel aastal on kandidaatide arv nimekirjas piiratud 31ga, on kandidaate 158 (5,1 kandidaati kohale). Eelmisel aastal oli koguni 255 kandidaati (ühele kohale 8,2).

Esimesena registreeriti Arne Otteri juhitav nimekiri Vaikiv Enamus (31 kandidaati). See nimekiri on järjepidevalt osalenud valimistel alates 1994. aastast.

Teisena registreeriti vene õppekeelega üliõpilaste nimekiri Tuleviku Energia (30), mille esinumber on Jevgeni Baimijev.

Kolmandana registreeriti nimekiri In Corpore (1), mille moodustab sellel aastal kuldrebasest igavene üliõpilane ja üksikkandidaat Jüri Herman.

Neljandana on kirjas Eesti-Araabia Seltsi valimisnimekiri (17), esinumber on arabist Kaur Kivirähk.

Viiendaks registreeriti nimekiri, millel nime pole (17) ja mida veab Lauri Bender.

Kuues on nimekiri Sünergia (31), mille juht on juba mitu aastat olnud esinduse sotsiaaltoimkonna esimees Kerstin-Oudekki Loone.

Viimasena registreerus eelmisel aastal valimised võitnud ja esinduse praeguse esimehe Marek Hermi juhitav nimekiri Force Majeure (31).

Varasem registreerimine annab eelise vaid siis, kui on võrdselt hääli ja jaotatavaid kohti ainult üks.

Valimistulemused tehakse teatavaks 2. mail.

TÜ Üliõpilasesinduse teabetoimkond

NIMEKIRI NR 1 Vaikiv Enamus

Vaikiv Enamus on akadeemilist vabadust taotlev rühmitus

Meie nimekiri osaleb esinduse valimistel juba 1994. aastast, kaasates sel korral esindajaid üheksast teaduskonnast. Ainsa nimekirjana on meie nimekirjas ka kolledžitest pärit kandidaadid. Toome välja rohkelt uusi inimesi värskete ideedega. Erinevalt teistest nimekirjadest oleme parteipoliitiliselt ja veendumustelt sõltumatud.

Eelmistel aastatel mängis Vaikiv Enamus üliõpilasesinduses määravat rolli:

- meie eestvõtmisel on loodud Pärnu ja Türi Kolledži üliõpilasesindus;
- tänu nimekirja esindajate tegevusele kasvas esinduse 1999. aasta eelarve 2,4 korda, mis võimaldas üliõpilaste huvide kaitseks ka selle võrra laiaulatuslikumalt tegutseda;
- on saanud paralleelselt alguse üliõpilaste ja teaduskondade küsitlused, mis on eelkõige suunatud õppekorraldusliku probleemidele;
- lisaks oleme toetanud suurt osa teistest TÜ Üliõpilasesinduse projektidest;
- oleme võidelnud korruptsioonijuhtumite vastu TÜ Üliõpilasesinduses.

Tegevuskava aastaks 2000/2001 on järgmine:

1. Haridusküsimustes: oleme veendunud, et üliõpilased on piisavalt kompetentsed, tegemaks oma otsuseid ise, ilma liigsete piiranguteta.

1.1 Sügisest kehtima hakanud õppekorralduseeskirja muudatused ei tohi piirama hakata üliõpilaste tegevust - oleme pealepandud kitsenduste vastu. Näiteks ei poolda me korda, kus järgmise semestri õppeainetele peame registreeruma juba eelmisel semestril, jaanuari eksamiteks seega kevadel!

1.2 Mitte ainult üliõpilane ei pea olema see, kellelt nõutakse. Peame nõudma rohkem ka ülikoolilt! Esmajärjekorras taotleme teaduskondadele nõuet esitada tunniplaanid õppekava koostamise ajaks.

1.3 Õppeainele registreerumine ei tohi kaasa tuua eksami sooritamise kohustust - eksamile registreerumine toimugu eraldi!

1.4 Õppetööalane teave peaks ülikoolis olema tunduvalt kättesaadavam.

1.5 Toetame akadeemilist vabadust! Õppe-, kontroll- ning hindamismeetodite valik mitmekesisemaks ning üldjuhul üliõpilase poolt vabalt valitavaks! Loengukonspektid olgu kättesaadaval nii võrgus kui paberil! Kontrollimise võimalusena olgu arvestavad nii kirjalik kui suuline meetod!

1.6 Igasse õppehoonesse meili terminaalid ja arvutiklassid igasse teaduskonda!

1.7 TÜ Raamatukogu ja vähemalt 3 arvutiklassi 24 tundi avatud!

2. Sotsiaalküsimustes: 21. sajandisse üliõpilastoetusega

2.1 Õppetöös edasijõudvatele tudengitele iga kuu 500 krooni toetust!

2.2 Õppelaenu suuruseks 25 000 krooni aastas ning tagasimaksmise periood praeguselt kahelt nominaalaja pikkuselt neljale.

2.3 Üliõpilasküla majutamistingimused mitmekesiseks! Võime leida nii 200- kui 800-koronisele kuuüürile vastav tuba.

2.4 Üliõpilasküla renoveerimiseks võetavat suurlaenu toetame, kuid tingimusel, et riik ja linn finantseerivad tagasimaksmist 90% ulatuses. Võrreldes praeguste plaanidega tähendab see tudengitele kolmandiku võrra väiksemat üüri remonditud ühiselamutes.

2.5 Toetame tööd otsivate üliõpilaste aktiivset aitamist Tartu Ülikooli Karjääriteenistuse kaudu.

2.6 Võimaldada lapsepuhkusel olevatel üliõpilastel õppelaenu võtta.

2.8 Õppehoone peldikud WC-deks!

2.9 Taotleme linnavalitsuselt luba, et iga statsionaarne Tartu Ülikooli üliõpilane kantaks automaatselt Tartu linnaelanike registrisse, mis võimaldab saada toimetuleku- ja eluasemetoetust.

2.10 Riik peab kindlustama normaalse stipendiumi ka internidele ja residentidele.

2.11 Oleme kindlalt vastu igasugusele kavale üritada kehtestada õppemaksu TÜ riikliku koolitustellimuse üliõpilastele. Samas peab riikliku koolitustellimuse kohtade arv säilima selle aasta tasemel.

3. Kultuuriküsimustes:

3.1 Sõbra Majast taas tõeline Üliõpilasmaja! Lisaks tegutsevatele kultuuri- ja isetegevusringidele ka arvukalt heatasemelisi meelelahutusüritusi!

3.2 Tudengipäevad veelgi sisukamaks - üliõpilasesinduse koostöös kultuuriklubiga!

3.3 Rohkem üliõpilassoodustusi erinevates meelelahutuspaikades.

Vähemalt kord nädalas tasuta sissepääs mitte ainult Auditooriumisse ja XSsi, vaid ka Atlantisesse!

3.4 Tihedamat koostööd EPMÜ Üliõpilasesindusega!

3.5 Soome-ugri üliõpilastele tuleb luua esinduse ajutine komisjon!

4. Pärnu, Türi ja Narva kolledž:

4.1 Meie kindel eesmärk on toetada Tartu Ülikooli kolledžite esinduste tegevust TÜ Üliõpilasesinduses.

4.2 Pärnu, Türi ja Narva kolledži kohalike üliõpilasesinduste huvid olgu esindatud TÜ Üliõpilasesinduses.

4.3 Taotleme ühele kolledži esindajale automaatset kohta üliõpilasesinduses.

4.4 Peame oluliseks TÜ ja kolledžite infosüsteemide ühildamist.

4.5 Taotleme EÜLilt ISIC-keskuse loomist Narva.

Akadeemilist vabadust!
Õppimisvõimaluste võrdsust!
Tartu vaimu vendlust!

VAIKIVA ENAMUSE KANDIDAADID

1. Arne Otter

2. Jaanus Pauts

3. Helena Tohvri

4. Kadri Jaago

5. Oliver Urb

6. Aicha Angela Diallo

7. Rait Raal

8. Triinu Gröön

9. Lelet-Katrin Pere

10. Eret Naano

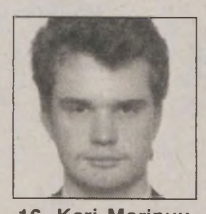

11. Andris Avamere

12. Maris Gevorkjan

13. Heiki Aulik

14. Ants Vessmann

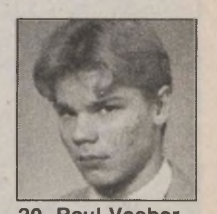

15. Ulrika Hurt

16. Kari Maripuu

17. Marek Kaljula

18. Ranno Rätsep

19. Rauno Kuus

20. Raul Veeber

21. Natalia Morozova

22. Andrei Zaitsev

23. Vjatšeslav Lebedev

24. Sven Kalle

25. Märt Kunnus

26. Kaspar Palgi

28. Marit Olm

29. Leno Inno

30. Ave Arjukese

31. Kristjan Sander

ILMA FOTOTA: 27. Kerstin Rei

NIMEKIRI VAIKIV ENAMUS KUTSUB OMA TOETAJAID MEIE VALIMISÜRITUSTELE:

- 24. aprillil kell 22 on **ööklubis XS suur VE tudengiviktoriin ja suurüllatus**. Üliõpilastele sissepääs 5 kr.
- 26. aprillil kell 15 toimub Pirogovi pargis **VE ja Võhu Veini tudengite veinijooks**. Registreerimine tel 251 12 752.
- 24. aprillil korraldab VE tasuta **TÜ Pärnu Kolledži ekvaatoripeo** Kirbu jõe puhkebaasis.

Igal üritusel on kohal Vaikiva Enamuse kandidaadid.

28.aprillil loosib Vaikiv Enamus kõigi meie toetajate ja valimiskupongi täitjate vahel välja **Nokia mobiiltelefoni.** Kuponge on võimalik esitada kõigil valimisüritustel ja tuua TÜ Üliõpilasesindusse Ülikooli 18A kuni 28. aprillini kell 15.30.

VAIKIVA ENAMUSE VALIMISKUPONG

Iõika välja!

Antud kupongi täitja on **VAIKIVA ENAMUSE** valija ja soovib osaleda **NOKIA** mobiiltelefoni loosimisel.

nimi:
teaduskond, eriala:
aasta:
aadress:
telefon:
e-post:

NIMEKIRI NR 2 Tuleviku Energia

Tulevikku energiliste inimestega!
Sina valid, meie tegutseme!

Meie oleme äsja moodustatud valimisblokk. Meie valimisprogramm seisneb järgmises:

• anda igale üliõpilasele, kes seda vajab, võimalus elada ühiselamus, selleks püüda igal võimalikul viisil kiirendada uue ühiselamuhoone ehitamist Raatuse Kaubamaja taga. Samas ka parandada elamistingimusi olemasolevates ühiselamutes, kiirendada remonditegemist Narva mnt ühiselamutes. Eeldame, et elamistingimuste paremaks muutmine ei too kaasa üüri tõusu;

• toetame koostöös teiste organisatsioonidega sallivust rahvaste vahel ja puuetega inimeste suhtes. Peame oluliseks, et ka puuetega inimestel oleks võimalus õppida ülikoolis, selleks tuleb õppehooned ja ühiselamud kohandada ka liikumisraskustega inimeste vajadustele;

• toetame kultuuride mitmekülgsust ning rahvaste koostööd. Oluline osa multikulturaalsusest on rahvusliku omapära ja keele säilitamine. Multikulturaalsus tähendab meie jaoks, et üks rahvas saab olla peremees ainult omal maal, vaid see on tagatiseks maailma kultuuride rahvusliku omapära ning keelte säilimisele. Tahame, et Eestis oleks võimalik tutvuda erinevate kultuuridega, et ükski kultuur ei domineeriks teiste üle – mitte USA, mitte Jaapani, mitte Venemaa, mitte Euroopa Liidu oma.

Peame häbiväärseks, et Tartu Ülikoolis ei ole võimalik õppida läti ja leedu keelt ning et igasugune toetus Venemaalt tulnud üliõpilaste soome-ugri keelte õppimiseks puudub;

• organiseerida lasteaed üliõpilaste laste jaoks, et loengute ajal oleks, kuhu lapsi panna, samas anda võimalus elada koos lapsega ühiselamus;

• ülikoolis peaks olema peale eestikeelse ka vene- ja inglisekeelne ülikoolisisene ajaleht;

• ülikooli infostendidel tuleks luua kord ja õigeaegselt eemaldada aegunud kuulutused;

• luua vene kooli lõpetanutel, juhul kui nad tunnevad, et soovi korral võimalus üks aasta õppida eesti keelt ja pärast seda asuda erialaõpingutele;

• alandada hinnad ülikoolihoonete kohvikutes (näiteks teha lepingud toiduainete tarnimiseks teiste firmadega);

• võimalus saada kõiki loengumaterjale kas lektori käest või internetist;

• õigeaegne sõidukompensatsiooni raha ülekandmine arvetele;

• võimalus tegelda spordiga tasuta või soodsamate hindadega;

• sidemete arendamine Venemaa ülikoolidega (näiteks Moskva, Sankt Peterburg);

• lepinguliste üliõpilaste õppemaksu ei tohi tõsta pärast ülikooli sisseastumist. Kui nii on tehtud, tuleb seda raha võtta kui ettemaksu järgmiseks semestriks;

• arvutiklassid peaksid kauem lahti olema, viia internet kõikidesse ühiselamutesse Panna kaasaegsemad arvutid ja võimaldada kõigile soovijatele arvutiõpet;

• rohkem bussisõidu soodustusi;

• suitsetamistuba raamatukogusse;

• suurendada stipendiumite arvu, selleks luua Eestimaa Üliõpilaste Toetusfond, kaasa tõmmata firmadelt ja vabatahtlikest annetustest saadud kapitali. Fondist maksta stipendiume mitte ainult neile, kelle õppetulemused on kõrged, vaid ka nendele, kel on seda vaja kui toetusraha;

• stipendiumi ei loeta sissetulekuks;

• luua ühiskondlikke organisatsioone välisüliõpilaste ja vene üliõpilaste toetamiseks.

TULEVIKU ENERGIA KANDIDAADID

Jevgeni Baimijev	Onar Salmijanov
Tatjana Gorjunova	Aleksei Sapunov
Deniss Krõlatov	Urmas Repinski
Juha Lievonen	Juri Gravšin
Natalia Badzjo	Justin Hines
Aleksei Obatin	Vadim Nikitin
Jekaterina Poluškina	Svetlana Randomn
Jevgenia Zõbina	Andrei Safjanov
Lina Odintsova	Andrei Sõtšov
Larissa Manajenkova	Jekaterina Zaitseva
Jelena Krutilova	Anatoli Vihrov
Nadežda Gorjajeva	Natalia Romanova
Olesja Špinjova	Anastassia Zdanevitš
Kirill Istomine	Marina Bakirova
Jelena Tšerednikova	Silja Helistvu

NIMEKIRI NR 3 In Corpore

Jüri Herman

Korporatiivset vaimu esindusse!

NIMEKIRI NR 4 Eesti-Araabia Selts

Eesti-Araabia Seltsi valimisnimekiri on parema hariduse ja paremate võimaluste nimel Tartu Ülikooli Üliõpilasesindusse kandideeriv rühmitus.

Eesti-Araabia Selts koos Pro-Aestiaga kandideerib valimistel esmakordselt uute ideede ja sooviga pakkuda üliõpilastele ja ülikoolile välja paremaid võimalusi Tartu Ülikooli Üliõpilasesindust puudutavate kultuuri-, haridus-, sotsiaal- ja teabeküsimuste lahendamiseks.

Eesti-Araabia Selts on aktiivselt tegutsenud 1999. aasta sügisest. Seltsi liikmed on suures osas TÜ üliõpilased ja õppejõud. Seega on side Tartu Ülikooliga väga tugev ning loodetavasti tugevneb seltsi arenedes veelgi.

Alates sügisest oleme:

- korraldanud populaarseid ja sisukaid seminare;
- loonud suhted Araabia ülikoolidega ja sellega ka võimalused arendada neid suhteid edasi üliõpilasvahetuseks;
- pannud aluse Araabia Infokeskusele Eestis.

Pro-Aestia on Isamaaliidu üliõpilasorganisatsioon, mis tegutseb alates 1998. aastast.

Olemuselt kujutab Pro-Aestia endast noorte üliõpilaste poliitilist organisatsiooni, mille põhieesmärk on tutvustada konservatiivseid tõekspidamisi üliõpilasringkondades ning korraldada avalikke üritusi ja seminare.

Praegu on meil käsil IT-loengusarja korraldamine, mille avalöök toimub 4. mail ning esinejaks on IT-minister Linnar Viik.

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse töös taotleme ÜLIÕPILASKESKSUST JA AVATUST.

Mida me siis tegelikult tahame?

Esindus efektiivsemaks ja avatumaks!

Selles esinduse mõte ongi, et ta oleks mitte esindajate, vaid üliõpilaste esindus. Esindus peab olema avatud! Esinduse prioriteediks peab olema üliõpilane. Üliõpilasesinduse ülesandeks on tagada üliõpilasele parimad ja kasulikumad lahendused.

Hariduse kvaliteet paremaks!

Hariduse kvaliteet paraneb, kui üliõpilane on motiveeritud. Motiveerituse tõstmiseks tuleb õppekavad üliõpilastega täiendavalt läbi arutada. Õppekavad tuleb üle vaadata ja teha muudatused, tagamaks maksimaalne hariduse kvaliteet. Kui üliõpilane teab, mida tahab, peab ta selle ka saama.

Suurem vabadus õpingukava koostamisel!

1. Üliõpilane ei pea spetsialiseeruma standardi, vaid oma soovi kohaselt. Võimalused individuaalprogrammiks on ülikoolis osaliselt olemas, kuid oleme täiesti veendunud, et neid võimalusi saab parandada ning nendest paljudest võimalustest on vaja informeerida ka üliõpilasi.

2. Õppeainete tunniplaani koostamine ei pea toimuma ühest hoonest teise joostes, vaid interneti teel ja üliõpilasele võimalikult mugavalt ja kasulikult.

Aitab külmast – õppima Araabiasse!

Praegu on võimalik Tartu Ülikooli kaudu õppima minna vähestesse riikidesse. Välja on pakkuda Soome, Rootsi, Saksamaa ja mõned USA ülikoolid. Oleme veendunud, et valik peab olema suurem ja mitmekesisem. Kuna meil on sidemeid araabiamaadega, teeme kõik selleks, et luua õppimisvõimalused ka nendes maades .

Info liikuma!

1. Väga suurel osal ülikoolist on infopuudus nii üliõpilasesinduse kui ülikooli tegevuse osas. Üliõpilasesinduse ülesandeks on üliõpilast oma tegevusest teavitada.

2. Meie võimalus on internetis. Teeme kõik, et see võimalus saaks kasutatud nii üliõpilase suhetes ülikooliga kui üliõpilaste suhetes üliõpilasesindusega. Üliõpilasesindusel olgu lõpuks ometi oma korralik ja päevakajaline kodulehekülg!

Konspektid võrku!

Ühiskond on jõudnud arengujärku, kus aeg on raha. Nii on ka paljude üliõpilaste aeg piiratud. Seepärast näeme tungivat vajadust õppematerjalide paremaks kättesaadavuseks. Seega leiame, et kõik loengukonspektid tuleks paigutada TÜ infoserverisse.

Tartu Ülikooli järgmiseks semestriks araabia keele klass!

Araabia regioonil on mõjuvõimas roll nii maailma kultuurilises, majanduslikus kui ka poliitilises sfääris. Tartu Ülikool peaks pakkuma maailmatasemel haridust ka arabistika valdkonnas. Araabia keele klass võimaldaks koondada huvilisi ja pakkuda vastavasisulist haridust. Üliõpilasesinduse üks eesmärke – soodustada üliõpilaste koondumist – saab selle uue võimaluse loomisega osaliselt täidetud.

AP - FEST!

Saavutades kokkuleppe ülikooli ja üliõpilasesindusega, hakkame iga semestri lõpus korraldama üleülikoolilist üritust, kus ainepunktide eest jagatakse tasuta õlut.

EESTI-ARAABIA SELTSI KANDIDAADID

1. Kaur Kivirähk

2. Helen Eenmaa

3. Lauri Lippmaa

4. Silver Vohu

5. Toomas Väli

6. Siim Krispin

8. Kadri Kõusaar

9. Lauri Lugna

10. Kadi Luuri

11. Andres Parmas

12. Andres Piir

13. Diana Poudel

14. Kristjan Rebane

15. Mare Soe

16. Urmet Seepter

17- Janek Uiboupin

ILMA FOTOTA: 7. Marje Kuusmik

NIMEKIRI nr 5

13. sajandil valiti Padova ülikooli rektor üliõpilaste hulgast, kes olid vähemalt 22 aastat vanad, Padovas ühe aasta õppinud ja tulid oma sissetulekutest ise toime (kogumik "Spes patriae").

Praegune ülikool on algideest eemaldunud, kandideerime, et ring saaks täis.

NIMEKIRI NR 5 KANDIDAADID

1. **Lauri Bender** (farmaatsia)
2. **Kaido Tämm** (keemia magistriõpe)
3. **Silver Nittim** (õigusteadus)
4. **Üllar Mätas** (hispaania keel)
5. **Erik Marksoo** (arstiteadus)
6. **Erik Eelrand** (avalikkussuhted)
7. **Laur Soovere** (farmaatsia)
8. **Alan Koitla** (ajalugu)
9. **Hannes Heinsar** (usuteadus)
10. **Tõnis Kark** (usuteadus)
11. **Kristjan Jalukse** (matemaatika)
12. **Jüri Arjakse** (farmaatsia)
13. **Tanel Silmon** (farmaatsia)
14. **Jaak Jänes** (bioloogia)
15. **Silver Türk** (farmaatsia)
16. **Andre Vetka** (farmaatsia)
17. **Karmo Talts** (usuteadus)

NIMEKIRI NR 6 Sünergia

Üliõpilastegevuses on erinevaid jõude. Mõned teevad nalja, mõned pisipoliitikat ja mõned tööd (üliõpilaspoliitikat). Sünergia tahab teha tööd. Nimekirja kuuluvad algatusvõimelised ja otsusekindlad inimesed - on oluline, et esinduse liige suudaks oma peaga mõelda ja oma valijate ees vastutada.

Meie märksõnad on:

läbipaistvus - tudengid peavad olema teavitatud nii esinduse kui ka kogu ülikooli tegevusest. Võimalikest muutustest, nende põhjustest, eesmärkidest ja mõjudest tuleb üliõpilasi aegsasti teavitada ja ka nende arvamust küsida;

avatus ja üliõpilaskeskesus - esindus ülikooli struktuuri ja tudengite suhete vahendajana peab suutma toetada üliõpilast hea idee teostamisel ja mure lahendamisel. Uksed peavad alati olema avatud konstruktiivsele kriitikale ja initsiatiivile;

ausus - esinduses ei toeta me poliitilisi kokkuleppeid kokkulepete pärast, seame prioriteediks üliõpilaste heaolu ja selle saavutamise läbi ratsionaalsete otsuste. Esindaja peab tegutsema üliõpilaste huvisid teades ja proritiseerides.

Meie eesmärgiks on saada esindusse võimalikult palju erinevaid ja teotahtelisi inimesi, esindamaks erinevaid huvigruppe. Oma tegevuses seame eesmärgiks ratsionaalsusest ja ausa mängu reeglitest lähtudes üliõpilaste akadeemiliste ja olmetingimuste parandamise. Me ei anna utopistlikke lubadusi, aga see-eest täidame oma eesmärke.

Esindus tervikuna on praegusel kujul paljuski minetanud töövõime ja muutunud üliõpilastest kaugeks. On üksikuid eredamaid tegijaid, kuid esindus ei tööta ühtse organina. Kuigi on kätte võideldud formaalne võimupositsioon, ei suudeta oma rolli reaalselt täita. Otsused ja teod on põhjendamata ja ebaselged. Loodame taastada esinduse tegeliku rolli ülikooli osana.

Õppekorraldusest

Üliõpilase põhihuvi esinduse suhtes on tema õppekorraldus- ja elutingimuste parandamine. Edu võib saavutada ainult sisulise tööga. Taotleme:

• veebipõhise tunniplaani koostamise ja ainetele registreerumise süsteemi väljatöötamist ja elluviimist, samas säilitades paberkandjale registreerimise võimaluse;

• ainekursusele registreerimise muutmist eksamitele registreerimiseks korraliste palgaliste õppejõudude puhul;

• võimalust igal üliõpilasel oma hinnete seisu veebist kätte saada (parooliga kaitstud, süsteem toimib juba matemaatika- ja majandusteaduskonnas);

• hindamissüsteemi ühtlustamist kõigis teaduskondades, "A" peab olema igal pool üliõpilasele reaalselt kättesaadav hinne, õppejõud peaks selgelt välja tooma oma hindamiskriteeriumid;

• igale kursusele üliõpilastuutori (aitaks ülikooliellu sisse elada) ja õppejõust juhendaja (vastutaks oma üliõpilaste käekäigu eest) määramist;

• õppejõudude hindamise küsitluse jätkamist ja selle muutmist süsteemseks ning kogu ülikooli hõlmavaks. Küsitlus tuleb viia sellisele tasemele, et seda saaks hakata arvestama õppejõud;

• eestikeelse õppekirjanduse tähtsuse suurendamist õppejõudude valimises ning kohustuslike lugemismaterjalide kättesaadavust.

Üliõpilaselu

Üliõpilane saab rahulikult ja hästi õppida vaid siis, kui ta ei pea muretsema korralduslike küsimuste üle - kus elada, kus meili lugeda, kus on odavaim variant süüa, kuidas trepist üles pääseda, kuhu õppimise ajaks oma laps jätta jne. Taotleme olmemurede miinimumini viimist:

• nominaalaja ületamise maksu mittekehtestamist ülikoolis;

• õppelaenu tavaüliõpilasele kättesaadavaks ja võimalikult soodsaks jäämist;

• puuetega üliõpilastele sobiva õpikeskkonna ja nõustamissüsteemide loomist;

• terminaliklasside arvu suurendamist;

• üleülikooliliste arvutiklassi-de arvu suurendamist ja lahtiolekuaegade pikendamist, sh ka nädalavahetustel. Üliõpilastel peaks olema ka reaalne skaneerimisvõimalus;

• kõikide ühikate puhul esmaste vajaduste rahuldamist, muutmata neid hirmkalliks;

• uute euroühiselamute projekteerimisel ja planeerimisel üliõpilaste arvamuse suuremat osatähtsust;

• ühikate internetiseerimise jätkamist ning kiiremate liinide muretsemist, et interneti olemasolu ei tähendaks ainult elektronposti lugemisvõimalust.

Teave

Korralikus Lääne ülikoolis on üliõpilaste mõju tunduvalt suurem kui Tartu Ülikoolis, kuna ainult teadlikud üliõpilased suudavad tegutseda. Tuleb suurendada õppejõudude ja juhtkonna usaldust üliõpilastesse, võimesse sisuliselt töötada ning selle väljendamist läbi üliõpilaste suurema informeerimise akadeemilistest ja administratiivküsimustest. Selleks on vaja käivitada üliõpilasteabe liikumine ning üliõpilastegevus teaduskondades ja osakondades:

• ülikooli infoleviku tõhustamist - siin toimuvast peab üliõpilasel olema reaalne võimalus ülevaadet saada, samuti ka omapoolseid ideid esitada;

• teeme esinduse ametikandjatele kohustuseks saata üliõpilasomavalitsuse listi regulaarseid aruandeid. Taotleme, et üliõpilasnõustajatele ja üliõpilasesindajatele tehtaks kohustuslikuks anda listi korrapäraseid ülevaateid probleemidest oma teaduskonnas/osakonnas;

• muudame üliõpilasteatmiku ja tutvustuspäevad kättesaadavaks igale sissepääsenule;

• taotleme, et teadus- ja osakonnanõukogude üliõpilasesindajate valimine sõltuks sealsete üliõpilaste eelistustest. Neil peaksid olema kohustused, mille mittetäitmisel kaotaksid nad oma koha;

• püüame tekitada ülikooli-poolset huvi ja toetust üliõpilaste erialaühingutele;

• taotleme, et igal osakonnal/teaduskonnal oleks oma list, kus antakse teada kogu ülikoolis õppimiseks vajalik teave: tunniplaan, loengute ärajäämine, eksamiajad, muud tähtajad jne, ning kuhu liitumine oleks vaba.

Kultuur

Üliõpilaselu ei ole aga ainult mured ja puhas õppetöö, üliõpilane on ka tavaline inimene ja tahab lõbutseda või üldkultuuriliste asjadega tegelda või mingil kolmandal moel oma vaba aega veeta.

• Taotleme üliõpilasmaja muutmist kohaks, kuhu üliõpilane saaks ja tahaks oma vaba aega veetma tulla;

• püüame taastada tudengiraadio;

• korraldame tudengibändide festivale, osaleme aktiivselt üliõpilaste kevad- ja sügispäevade korraldamises;

• hoiame jätkuvalt tegevuses Tartu Ülikooli filmiklubi;

• korraldame kultuuriteemalisi loengusarju.

Usume, et suudame oma lubadusi pidada, sest nõrgana esinduses olles oleme suutnud valdava osa oma programmist täita. Näiteks oleme taaselustanud ülikooli filmiklubi. Aastat 1997/1998 hinnatakse tollel hetkel Sünergia juhtimisel tegutsenud üliõpilasesinduse jaoks siiani tugevaimaks. Tahame taastada esinduse kui üheskoos üliõpilaste hüvanguks töötava sisulise terviku.

SEISAME SINU EEST!

SÜNERGIA KANDIDAADID

1. Oudekki Loone

2. Lilian Ariva

3. Jörgen Siil

5. Mirjam Somelar

6. Liisa Past

9. Enn Metsar

11. Kadri Allikmäe

13. Marianna Drozdova

15. Serle Hanni

17. Jaanus Kase

18. Liina Kuum

19. Aile Luik

20. Indrek Luuk

21. Rain Lõpp

22. Krista Männa

25. Kaisa-Leena Past

26. Mai-Liis Raud

28. Ardo Säks

30. Maia-Liisa Villig

31. Hile Õunpuu

ILMA FOTOTA:

4. Maria Savisaar
7. Annukka Kataja
8. Aarne Laur
10. Marko Lepik
12. Gedi Aver
14. Helen Ennok
16. Miisa Jousiaho
23. Kalvi Noormägi
24. Janek Ote
27. Merike Seire
29. Kristo Varend

NIMEKIRI NR 7 Force Majeure

Nimekiri Force Majeure moodustus üle-eelmiste valimiste eel erinevate Tartu noorsooühenduste üliõpilasaktivistidest eesmärgiga esindus tööle panna. FMlased kandideerisid toona, toomaks esindus välja kopitama kippuva õhkkonnaga tegevuse simuleerimisest ja suurte sõnade ning paberimajanduse asemel midagi üliõpilaste heaks tõeliselt ära teha.

Kahe aastaga on esindus muutunud endassesüüvinud eluaegsete üliõpilaspoliitikute mängunurgast tudengi aitajaks – esindusest saavad abi erinevad huvirühmad, aitame oma ruumide ja rahaliste võimaluste piires kaastudengeil oma kultuuri- ja seltsielu kirevamaks muuta. Lõppenud on poliitilised tõmblemised, kus eesmärgiks vaid kellelegi "ära teha" – esindus on muutunud soliidseks koostööpartneriks ülikoolile ja linnale. Seda renomeed tahame ka hoida.

2000/2001. õppeaastal on Force Majeure võtnud endale tähtsaimaks eesmärgiks üliõpilaste seas teha ettevalmistusi Tartu ülikoolide liitmiseks. Tuleb lõpetada olukord, kus mõned teaduskonnad põllumajandusülikooli sildi all tegutsevate-na tudengite seas segadust külvavad, selle asemel et ühe ja tugeva Tartu Ülikooli koosseisus tegutseda. Rääkimata väikestest ja madalatasemelistest nn kõrgkoolidest, mille elujõuetu eksistents määrib ülikooli ülla mõiste.

Üks riik, üks vaimupealinn, üks ülikool!

Me ei luba Teile midagi utoopilist - lahendame rahulikult ja sihikindlalt üliõpilaste probleeme ja otsime võimalusi koos Teiega jõudumööda üliõpilaselu elavdada.

FORCE MAJEURE KANDIDAADID

1. Marek Herm
2. Jüri Gordejev
3. Koit Arro
4. Kristo Kuusküll
5. Aveliina Helm
6. Oliver Meikar
7. Jaak Napritson
8. Avo Aiender
9. Silver Meikar
10. Marit Ruuda
11. Janek Valge
12. Kulno Malva
13. Tiiu Elbra
14. Kristjan Rebane
15. Kadri Pirn
16. Ringa Raudla
17. Kadri Peters
18. Rihet Luikmäe
19. Martin Triipan
20. Piret Roos
21. Marko Lamp
22. Alo Raieste
23. Ott-Henrik Bachmann
24. Toomas Laats
25. Triin Ploomipuu
26. Terje Tennosaar
27. Kadri Uibopuu
28. Elena Gordeeva
29. Taivo Kitsing
30. Allan Sinimäe
31. Priit Alamäe

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 20. aprill 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 16 (2011) TASUTA

Tudengite ettepanekuid võetakse Tartu Ülikooli parlamendis tõsiselt

Krõõt Nõges

***Alma mater*i tegevus hõlmab nii õppe-, teadus-, arendus- kui majandustegevust, seetõttu kuuluvad ülikooli parlamenti kõigi nende valdkondade ning ka üliõpilaste esindajad.**

Vastavalt ülikooli põhikirjale peab tudengeid olema vähemalt 1/5 nõukogu koosseisust (praegu 11 kohta). Tudengeid valib nõukogusse üliõpilasesindus. Iga üliõpilasesinduse liige saab esitada kandidaate, kes ei pea tingimata olema esindusse valitud.

Enamasti on esindusest väljastpoolt valitud magistrantide ja doktorantide esindajad, kes on üliõpilasesindusega varemalt seotud olnud. Praegu magistrante esindav Arne Otter on ülikooli nõukogu kauaaegne liige, ka doktorantide esindaja Juri Gordejev oli üliõpilasesinduse liikmena 1998/99. õppeaastal ülikooli nõukogus.

Esindajate esinduslikkus

Nõukogu staažika liikme prof Ants Tuulmetsa sõnul tekitab arusaamatust, kas üliõpilasesinduse liikmed esindavad TÜ tudengite arvamust. "Valimiste osavõtuprotsendid pole kusagil oluliselt suuremad ning kõigil tudengitel on võimalus hääletada," sõnas üliõpilasesinduse esimees Marek Herm.

Kuigi esindus muutub iga aasta esinduslikumaks, sest valimiste osavõtuprotsent on pidevalt suurenenud, piisas eelmisel kevadel esindusse pääsemiseks Hermi sõnul 15-20 häälest.

Tudengite ja õppejõudude sõnul on üliõpilastel nii teoreetiliselt kui reaalselt võimalik nõukogus ja komisjonide töös oma ideid teostada. Üliõpilaste mõistlikke ja argumenteeritud ettepanekuid võetakse alati tõsiselt, sõnas ka Marek Herm.

Tudengid pole mingi erand: TÜ nõukogus arvestatakse kõigi liikmete mõistlikke ettepanekuid. ÜLIÕPILASLEHE ARHIIV

Samas suhtutakse ajalootudengist nõukogu liikme Fred Pussi hinnangul üliõpilastesse veidi ettevaatliku hoiakuga. Nende arvamust või märkusi ei võeta tihti nii tõsiselt, kui seda tehtaks täpselt samade märkuste puhul, kui neid esitab mõni õppejõud. Tema sõnul võib see olla tingitud asjaolust, et ehk on üliõpilased natuke ebastabiilne kontingent, kes vahetub igal aastal ning keegi ei garanteeri, et läbi aastate on neil sama arvamus.

Üliõpilaste funktsioon

Fred Pussi sõnutsi on üliõpilased olnud oluline kaalukeel mitmete küsimuste otsustamisel. Eriti selgelt paistab see välja professorite valimisel. "Mõni professor, kelle suhtes on nõukogus oldud lahkuminevatel seisukohtadel, on jäänud valimata just üliõpilaste toetuse puudumise tõttu. On juhtunud ka vastupidi, kuna üliõpilased vaatavad natuke rohkem tänast päeva ja tulevikku, mitte minevikku, kust on pärit mitmed lahkarvamused näiteks valitava isiku ja nõukogu liikmete vahel," ütles Puss.

Viimase aasta jooksul on Fred Pussi sõnul olulisimaks õppekorralduseeskirja arutelu ning selle vastuvõtmisega seonduv. "Üliõpilasesinduse haridustoimkond on mitme aasta jooksul selle dokumendiga põhjalikult tegelenud ning tekkinud arvamust nõukogus avaldanud ja ettepanekuid teinud," sõnas Puss.

Siiski pole üliõpilaste initsiatiivil Marek Hermi sõnul ühtki otsuseprojekti viimase aasta jooksul arutlusele tulnud.

Samas on nõukogu kauaaegse liikme prof Ago Künnapi sõnul üliõpilaste sõnavõtud ning parandusettepanekud läbi mõeldud ja omavahel kooskõlastatud.

Ka prof Jaanus Harro peab imetlusväärseks, et tudengid suudavad olla informeeritud kõigest sellest, mille üle nad otsustama peavad. "Võrreldu na teiste nõukogu liikmetega on tudengid ülikooliga seotud väga lühikest aega," ütles Harro. Juuratudeng Marek Hermi sõnutsi annavad neile nõu kogenumad kaasüliõpilased, kes on nõukogus juba kauem olnud. Fred Pussi sõnul sõltub sisseelamine siiski tudengist endast ning tema aktiivsusest.

Kohal käivad üliõpilased usinalt. "Kui mõnikord ongi nõukogus probleeme kvoorumiga, pole see olnud üliõpilaste pärast," arvas akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit.

"Kui liige on kahelt istungilt puudunud (isegi kui see on põhjendatud), vahetab tema välja asendusliige," ütles Herm. Tema sõnul on sel aastal 11st vahetunud 4.

Töö komisjonides

Nõukogu neljast alalisest komisjonist kuuluvad üliõpilased kolme: eelarve-, teadus- ja arendus- ning õppekomisjoni. Akadeemilises komisjonis üliõpilaste esindatus puudub.

Eelarvekomisjoni liikme psühholoogiatudeng Martin Jaško sõnul on tal ülikooli sees raha jagamisel raske sõna võtta, kuna komisjoni töö ei seondu tema erialaga. "Püüan inimlikult vaadata, et prioriteedid oleksid paigas," ütles Jaško, kes püüab otsustamisel järgida oma valimisplatvormi.

Õppekomisjoni liikme Aveliina Helmi sõnutsi on tudengid teinud vastuvõtueeskirja parandusettepanekuid. Samuti on realiseerunud esinduse haridustoimkonna ettepanek õppekavad esitada detsembri ja mai alguseks. Muudeti ka stipendiumide määramise korda. Bioloogiatudeng Helm ise on püüdnud komisjoni töös lähtuda üliõpilase arvamusest läbi isikliku arvamuse: "Sageli erineb see õppejõu omast, kel on mõnikord raske end tudengi positsioonile asetada." Palju on tulnud ette otsustamist ka kohapeal, kuna sageli koorub otsuseprojektidest komisjoni istungil päris ootamatuid asju, mida pole võimalik haridustoimkonnaga kooskõlastada, sõnas Helm.

Tema hinnangul on sel aastal tehtud pigem pisikorrektuure, kuna tudengite jaoks pole tekkinud suuri rahutukstegevaid probleeme.

Informeerimine esinduse sees

Esinduse teabetoimkonna liikme Tõnis Lehe sõnul võiks esinduse sisemine informeerimine parem olla. Tähtsamaid küsimusi arutatakse esinduse üldkoosolekul, kuid vähem olulisemate teemade arutelu toimub Lehe sõnul toimkondade koosolekutel.

Ka Aveliina Helmi sõnul saavad esinduse tavaliikmed infot ikka peamiselt siis, kui nad selle vastu ise aktiivselt huvi tunnevad: "Ettekandeid esinduses ülikooli nõukogus toimuvast pole."

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub lisaleht "Üliõpilasvalimised"

Intervjuu

EV teaduspreemia laureaadi prof Olevi Kulliga
LK 3

Tudeng saab kõige rohkem infot teadetetahvlilt
LK 2

TÜ filmiklubi taasavamine
LK 3

Arstiteaduskonna dekaani kandidaatide esitamine lõpeb

Rektor on välja kuulutanud arstiteaduskonna dekaani valimise. Kandidaate saab esitada 26. aprillini ülikooli akadeemilisele sekretärile ja neid võivad esitada teaduskonna korralised professorid, struktuuriüksused, ametisolev dekaan ning rektor.

19. apriilliks oli farmakoloogia instituut esitanud kandidaatideks praeguse dekaani prof Ants Peetsalu, prof Peep Veski ja prof Raul-Allan Kiiveti, tervishoiu instituut prof Raul-Allan Kiiveti ja lastekliinik prof Eero Vasara.

Praegu juhib teaduskonda prof Ants Peetsalu, kes valiti dekaaniks esimest korda 1994. ja teist korda 1997. aastal.

Dekaani valimine toimub 10. mail.

Studium generale Tallinnas

Esmaspäeval, 17. aprillil algas Tallinna Rahvusraamatukogus järjekordne TÜ kümne teaduskonna avalike loengute sari, mille eesmärk on teadus- ja õppetöö tutvustamine.

Tallinnas on *studium generale* loengute pidamine muutunud iga-aastaseks traditsiooniks. 17. – 28. aprillini on tallinlastel võimalik kuulata populaarteaduslikke loenguid TÜ kõigi teaduskondade teadlastelt.

27. aprillil toimub TÜ arstiteaduskonna erialapäev "TÜ arstiteaduskond aastal 2000", kus ettekandeid diplomieelsest ja -järgsest õppest peavad prof Ants Peetsalu, prof Heidi-Ingrid Maaroos, prof Edvitar Leibur jt.

Peeter Toropi raamatu esitlus

Kolmapäeval, 26. aprillil kell 16 toimub Tartu Ülikooli humanitaarhoones Lossi 3 auditooriumis 427 sotsiaalteaduskonna semiootika osakonna juhataja professor Peeter Toropi raamatu "Kultuurimärgid" esitlus.

Esinevad Jüri Allik, Rein Veidemann, Hando Runnel ja Kaie Kotov. Ürituse korraldavad kirjastus Ilmamaa ja TÜ sotsiaalteaduskond.

Riiklik koolitustellimus on TÜ-l 2488 üliõpilast

Varje Sootak

Teisipäeval, 18. aprillil sõlmis riik koolitustellimuse kuue avalik-õigusliku ülikooli ja nelja eraülikooliga.

Tartu Ülikool võtab 2000. aastal riikliku koolitustellimuse alusel statsionaarsesse diplomiõppesse 285, statsionaarsesse bakalaureuseõppesse 1143, töötavate õpetajate tasemekoolitusse 105, õpetajakoolituse kutseaastasse 155, magistriõppesse 441, interniõppesse 120, doktoriõppesse 149 ja residendiõppesse 90 üliõpilast. Kokk on TÜ riiklik tellimus eelmisest aastast 124 koha võrra suurem.

Õppeprorektor Volli Kalmu sõnul on väga tervitatav kraadiõppe vastuvõtu suurenemine ning ülikoolide kvaliteedinäitajate arvestamine diplomi- ja bakalaureuseõppe riigitellimuse jaotuse juures. Ta ei pea aga neid tendentse veel piisavaks. "Näiteks on TÜ doktoriõppe riigitellimuse juurdekasv ülikoolide hulgas üks väiksemaid, kuigi 67% Eesti doktoritööde kaitsmistest tuleb meilt," lausus Kalm. Samas hindas ta seda, et vähemalt esimest korda on näha suundumust kvaliteedinäitajate arvestamise suunas.

Küsimusele, kui suur on lepingus ühe üliõpilaskoha baasmaksumus 2000. aastal, vastas Kalm, et 12 600 krooni. "Kõigile on selge, et selle raha eest, mis on samas suurusjärgus suuremate omavalitsuste ühe lasteaiakoha aastase maksumusega, ei ole ülikoolidel võimalik pikka aega garanteerida kvaliteetse hariduse andmist," ütles Kalm. Ta lisas, et lõputult pole võimalik edasi lükata investeeringuid raamatukogusse, laboritesse, hoonetesse ja inimestesse.

"Selge on see, et baasmaksumus peab tulevikus oluliselt tõusma," sõnas õppeprorektor.

Tartus algab kevad 25. aprillil

Igor Taro
Marit Ruuda

Ülikooli tänavuste kevadpäevade üritustest soovitab koordinaator Heino Variku suuri ja pikaajalise traditsiooniga üritusi.

"Kõige huvitavamad ettevõtmised on need, mida tudengid pea, käte ja jalgadega ise otsast lõpuni teevad," ütles Variku. Konkurssi "Tudengilaul" on tema sõnul korraldatud juba üle 30 aasta, samuti on üks atraktiivsemaid 20-aastane kummipaadiralli Emajõel. Veel soovitas ta külastada tudengite aastalaata ning rallit omavalmistatud liikuritel "Bambus 2000".

"Kevadpäevade avamisest Inglisillal saadakse just see õige tunne kogu eelseisvaks nädalaks, " ütleb TÜ tudeng Allan. Tema sõnul tasub kõigepealt läbi astuda piletilaadalt, kust saab endale soetada soodushinnaga pääsmed.

Uue ning hea ideena toob Variku välja sarnaselt suurte festivalide klubidele Pirogovi pargis teisipäevast reedeni toimuva Päevaklubi. Päevaklubist peaks Variku sõnul saama huviüritus kõigile. Teisipäevast reedeni kell 14-18 on Pirogovi pargis võimalik saada kevadpäevade infot, vaadata spordiüritusi ning väitlusklubi aktsiooni "Hyde Park Corner".

Kevadpäevade korralduslik pool läks Variku sõnul ilma suuremate probleemideta. "Oleme seda üritust nii pikalt teinud, et kõik on käe sees," ütles Variku. Samuti lisas ta, et kõik tegijad on noored ning peaksid võimalikest probleemidest lihtsalt üle saama. Muidugi tuleb nii laiaulatuslike ettevõtmiste puhul tegemist sebimise ja igasuguste läbirääkimistega.

Allani sõnul ammendab iga üritus end kord ära ja sellist pühendumist nagu kümme aastat tagasi enam ei ole. Kuid samas soovitas ta noorsool kevadest rõõmu tunda ning nautida seda, mida pakutakse.

Nii näiteks toimub toimub 25. aprillil Sõbra Majas konkurss "Tudengilaul 2000". 27. aprillil kl 20 on samas konkurss "Tudengifilm 2000". Bambuseralli omavalmistatud liikuritel algab laupäeval, 29. aprillil kl 19 Postimaja kõrval.

Tudengilaadal saab osta ja müüa pühapäeval, 30. aprillil kl 14 Raekoja platsil.

UUDISED

Narva kolledžis interaktiivne näitus "Eesti Narvas"

Teisipäeval, 18. aprillil avati Narva Kolledžis interaktiivne näitus "Eesti Narvas".

See on mõeldud eelkõige kooliõpilastele ning tutvustab interaktiivsete vahenditega Eestimaad.

Näituse suurimaks eksponaadiks on EXPO põrand.

See on 9x9 meetri suurune Eesti kaardi kujutisega klaaspõrand, mille ruudule astudes ilmub vastavast geograafilisest punktist ekraanile seda iseloomustav videoklipp.

Välja on pandud ka maketid Narva-Tallinna maantee ääres asuvatest huvitavatest ehitistest. Külastajatel on võimalik tutvuda Eestiga ka arvuti vahendusel.

Samuti on näitusel erinevad rahvuslikud mängud ning vanad eesti käsitööriistad. Näiteks saavad huvilised proovida käsikiviga jahu jahvatada ning kangastelgedel kududa.

Ettetellimisel on võimalik korraldada eesti multi- ja mängufilmide seansse, mängida eesti lauamänge, jutustada ja joonistada muinasjutte või tutvuda rahvatraditsioonidega.

Näitus valmis TÜ Narva Kolledži, AHHAA-keskuse ja ERMi koostööna.

Näitust toetavad Põhjamaade Ministrite Nõukogu, Briti Suursaatkond, Norra Kuninglik Suursaatkond, Rootsi Instituut, Narva Linnavalitsus, kaardifirma Regio, Tartu Mänguasjamuuseum, projekt "Mini-Eesti".

Tudengid korraldasid Euroopa päeva

Eile, 19. aprillil korraldas Euroopa Liikumine tudengitele TÜs Euroopa päeva, mis oli pühendatud 50 aasta möödumisele ühinenud Euroopa idee sünnist. Ürituse eesmärk on Euroopa Liidu olemuse selgitamine.

Ühe korraldaja Kadri Allikmäe sõnul oli avalikku väitlusse "Mida tooks Euroopa Liiduga liitumine kaasa Eesti kohalikele omavalitsustele?" kutsutud ka Võru maavanem Robert Lepikson, kellele oponeerisid Mandri-Euroopa väitlusmeister Enn Metsar ja Käsper Kivisoo TÜ väitlusklubist.

Loenguga esinema oli kutsutud lord George Carlisle, endine Suurbritannia lordidekoja liige. Kavas olid loengud ja diskussioon.

Näitus "Bibliotheca anatomica"

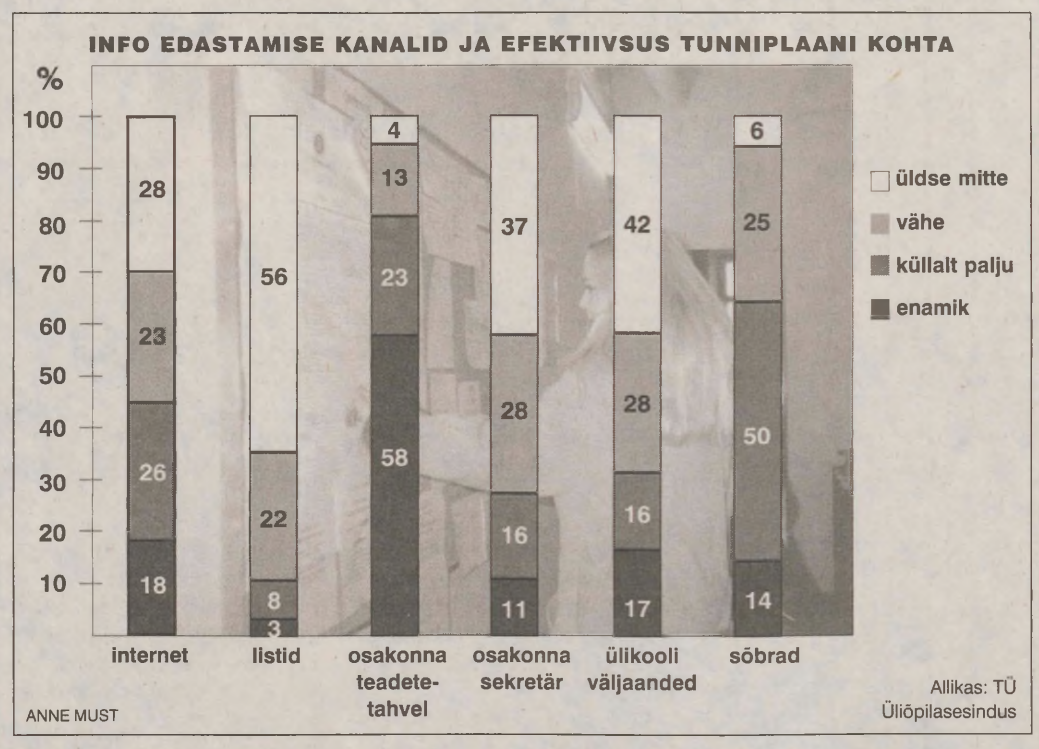
Kolmapäeval, 19. aprillil avati TÜ Raamatukogus näitus "Bibliotheca anatomica". Selle koostas TÜ anatoomia instituut ülikooli raamatukogule üleantud anatoomia-alastest raamatutest ja atlastest.

Väljapaneku pealkiri tuleneb Daniel Le Clerc'i ja Joh. Jacob Mangeti raamatust "Bibliotheca anatomica" (Genfi 1685).

Vanim eksponeeritud raamat on taani anatoomi Thomas Bartholini "Anatome" aastast 1673, väljapandute hulgas on ka kaheosaline Jacob Mangeti "Theatrum anatomicum" ilmumisaastaga 1717.

Näitust ilmestab rikkalik anatoomia-alane pildimaterjal, autoriteks Nikolai Pirogov, Justus Christian Loder, Friedrich Tiedemann jt.

"Bibliotheca anatomica" jääb avatuks juuli lõpuni.

Tudeng ei tunne huvi esinduse töö vastu

Kaur Kivirähk
TÜ majandusteaduskonna 2. aasta üliõpilane, TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna liige

Eelmisel aastal tellis TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkond uurimuse "Õppekorraldusest Tartu Ülikoolis 1999. aasta sügisel", mis pidi kindlaks tegema, kust ja kuidas üliõpilased infot saavad.

Uurimusest eraldi ja põhjalikumalt uuriti, kui edukas on olnud üliõpilaste informeerimine üliõpilasesinduses toimuvast.

Tulemused pole sugugi rõõmustavad. Üliõpilasesinduse asukohta teab vaid 43% küsitletutest. Väga väike on ka üliõpilasesindusse pöördunud tudengite protsent, vaid 9. Kõige drastilisem on kahtlemata tudengite hulk, kes peab end esinduse asjadega kursis olevaks - see on 2% vastanutest. Seega on tudengid äärmiselt passiivsed organisatsiooni suhtes, kellel on reaalne võimalus mõjutada nende elu ja õppimistingimusi. Palju üliõpilasesinduse tehtut jääb kahjuks ka märkamata või lihtsalt ei saada aru, et mõne olulise muudatuse juures on päris suur ka esinduse panus.

Põhiline info teadetetahvlilt

Uurimus ei keskendunud ainult esinduse populaarsuse analüüsile, vaid uuris kogu ülikooli infolevikut tervikuna. Leiti, et suurem osa tunniplaani puudutavast infost saavad üliõpilased kätte teadus- või osakonna teadetetahvlilt. Loomulikult on see teaduskonniti erinev. Majandusteaduskonnas, kus tunniplaan ka internetis täies ulatuses üleval ripub, on teadetetahvel koos internetiga kaks põhilist tunniplaane edastavat kanalit, ent teadetetahvli osatähtsus on mõnevõrra suurem.

Äärmuseks internetiseerituse osas on kehakultuuri- ja füüsika-keemiateaduskond, kus interneti osatähtsus tunniplaani puudutavas infos on alla 4%. Kõige vähem saavad tudengid tunniplaaniinfot erinevatest listidest. Enamiku vajalikust informatsioonist saab sealt vaid 3% vastanutest. Seegi näitaja kõigub teaduskondade kaupa.

Veel uuriti, milline on kõige operatiivsem infokanal tunniplaani jooksvate muudatuste kättesaamiseks.

Operatiivseim info

Siingi oli tähtsaim allikas osakonna teadetetahvel (54%). Teiseks oluliseks allikaks pidas 35% küsitletuist sõpru, kellelt saavad enamiku jooksvast informatsioonist.

Järelikult on teadetetahvel üks põhilisemaid õppetööd puudutava info saamise kohti. Seetõttu on oluline, et sealt leiaks tudeng võimalikult operatiivset infot.

Osades teaduskondades on ka interneti kasutamine ülikooli organisatoorse info leidmiseks üsna levinud, kuid enne üleülikoolilise süsteemi loomist ei hakata seda nähtavasti teadetetahvlist rohkem kasutama. Pealegi on paljude teaduskondade valusaks probleemiks seegi, et suur osa tudengitest ei pääse internetti. Kuigi ülikool on jõudsalt avanud arvutiklasse, on mõni teaduskond veel ikkagi ilma oma klassita.

Uurimuse üks eesmärk oli selgitada, kui suur osa tudengitest on tutvunud uue õppekorralduseeskirjaga. Teatavasti muutis see oluliselt üliõpilaste senist elu. Üle poole küsitletustest (55%) väitis, et ta pole uut õppekorralduseeskirja lugenud. Näiteks õigusteaduskonna üliõpilastest huvitub oma õigustest üliõpilasena ainult 44%. Kõige rohkem on õppekorralduseeskirjaga tutvunuid arstija majandusteaduskonnas, vastavalt 62 ja 56%.

Uurimusse kriitiline suhtumine

Sean kahtluse alla uurimuses kogutud tulemuste üldistamise kogu tudengkonnale. Olen veendunud, et tegelikkuses võivad üliõpilased veelgi passiivsemad olla, kui uurimus seda peegeldab. Ankeedid laekusid vaid 40% vastama valitud üliõpilastelt, 43% sai küll ankeedi, kuid ei toonud neid tagasi ja 17% ei võtnud oma ankeeti dekanaadist välja.

Kindlasti nõustute, kui väidan, et neist 43% ankeedi tagasi toomata jätnutest on suur osa ülikooliellu ükskõikselt suhtuvaid tudengeid, kes ei hakanud end eriti vaevama ankeedi täitmisega. Kui aga tudeng on juba nii laisk, et ei viitsi teha paari risti ja viia ankeeti tagasi dekanaati, mis enamasti asub õppehoonega samas majas, miks peaks ta siis vaevuma lugema õppekorralduseeskirja või tundma huvi üliõpilasesinduse töö vastu.

Nii et sellest kahest protsendist, kes esinduse tööst informeeritud on, võib üldkogumi uurimisel kergesti üks või isegi väiksem protsent saada.

Kokkuvõtteks tuleb tõdeda, et nii ülikool kui üliõpilasesindus peavad veel palju tegema, parandamaks informatsiooni kättesaadavust ülikoolis.

Ninasarvikust saab aasta pärast topis

Tõnu Korrol

TÜ Zooloogia Muuseumi topisemeister Andres Lehestik alustas topise tegemist ninasarvik Mašast, kes suri möödunud aasta veebruaris ja on seni muuseumi külmkapis seisnud.

Bioloogia-geograafiateaduskonna dekaani prof Ain Heinaru sõnul venis topise tegemine aafrika mustast ninasarvikust seetõttu, et vajaminevat raha ei saadud kiiremini kokku ning et naha töötlemiseks tuli välismaalt vastavad aparaadid osta.

Topisemeister Lehestiku hinnangul läheb topis maksma 120 000 krooni, Heinaru loodab saja tuhandega hakkama saada. Suurima summa 20 000 krooni eraldas topise tegemiseks Eesti Keskkonnafond, Tartu Linnavalitsus ja Tartu Ülikool andsid kumbki 15 000. Ülejäänud summa on seni puudu. Heinaru pidas võimalikuks, et projektile paneb oma õla alla ka Eesti Kultuurkapital.

Lehestiku prognoosi järgi kulub topise tegemiseks umbes aasta. Täpset aega ei oska ta öelda, sest varem pole Eestis nii suurest loomast topist tehtud. Lisaks on ninasarvikul Lehestiku sõnul olemas kõik halvad omadused, mis temast topise tegemist raskendavad.

Heinaru rääkis, et ninasarviku topisest on üliõpilastel õppetöös kasu. Seni puudus neil võimalus ninasarvikut Tartus oma silmaga näha ning tuli piirduda fotodega õpiku lehekülgedel. Tallinna Loomaaias on ninasarvik olemas, zooloogia muuseumis on india ninasarviku skelett.

Aafrika must ninasarvik on maailmas Lehestiku hinnangul 2100-2500 isendiga üsnagi haruldane.

Õppetöö kvaliteedi pidev hindamine

Aune Valk
TÜ avatud ülikooli prorektori abi

TÜ osaleb Phare Multi-Country kõrgharidusprogrammi projektis "European Dimension of Institutional Quality Management", mille üks eesmärke on luua pidev ülikoolisisene õppetöö kvaliteedi hindamise süsteem.

Projekti ülikoolipoolses töögrupis osaleb viis liiget: avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene, õpetajakoolituse nõukogu esimees prof Toomas Tenno, õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson, teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa ja avatud ülikooli prorektori abi Aune Valk. Projekti käigus on valmimas TÜ sisese kvaliteedi hindamise alused.

Hindamine tähtis ülikoolile endale

Tartus toimunud seminaril arutati Euroopa kogemusi ülikoolisiseses kvaliteedi hindamises.

Prorektor Teet Seene tõi ülikoolis seni toimunud välistest kvaliteedi hindamistest esile peaaegu kõikides ekspertkomisjonide kokkuvõtetes mainitud vajadust süstemaatilise kvaliteedi tagamise järele: panna rohkem rõhku ülikoolisisesele õpetamise hindamisele, jälgida üliõpilaste tagasisidet, kaasata ülikooliinimesi laiemalt hindamise ettevalmistusse jne.

Andree Sursock Suurbritannia Avatud Ülikooli juurde kuuluvast Kõrgharidusalaste Uuringute ning Infokeskusest käsitles oma ettekandes ülikoolisisese kvaliteedi hindamise eesmärke, selle rakendamist ja mõju.

Andree Sursock ütles, et üli-koolisisene kvaliteedi hindamine on ennekõike tähtis ülikoolile endale. "Välisest hindamisest ei piisa, kuna peale õppekava edukat akrediteerimist ei nähta sageli enam põhjust millegi parandamiseks."

"Kui tahate olla hea ülikool mitte ainult Eestis, vaid ka rahvusvaheliselt tuntud ja välistudengitele ligitõmbav haridus-keskus, on pidev eneseparandamine möödapääsmatu," jätkas Sursock.

Tema sõnul ei pääse ka rahvusvahelisi ambitsioone omamata aina suuremat mõju omavast globaalsest haridusturust, kus tuleb võistelda rahvusvaheliste korporatsioonide ülikoolidega, kaugkoolitusülikoolidega, kasumit tootvate ülikoolidega. "Seega ei pea te olema valmis üksnes riigisiseseks konkurentsiks, vaid niisama oluline on arvestada rahvusvaheliste arengutega."

Küsimusele, mis võiksid olla peamised probleemid ülikoolisisese kvaliteedi hindamise rakendamisel, vastas Sursock, et peamine raskus võib olla usaldusväärse õhkkonna loomine, kus kõik mõistaksid protsessi kasulikkust nii kogu institutsioonile kui selle igale liikmele.

Teiseks rõhutas ta, et protsess ei tohiks jääda formaalseks paberite täitmiseks. "Ülikoolid kalduvad rahulduma akrediteerimisel esitatavate nõudmiste täitmisega, aga kvaliteedi tagamine ei tohiks olla ainult vormi täitmine. Et neid probleeme vältida, on oluline algatada lai diskussioon: inimesed peavad saama vabalt arutada selle üle, kuidas ja miks on kvaliteedi hindamine vajalik," rääkis Andree Sursock.

Mai lõpul tulekul näitus "Ahhaa, inimene!"

Kristi Vahemaa

20. mail avataval näitusel "Ahhaa, inimene" saab tutvuda inimkeha ning selle talitlusega ja testida enda tervist.

Tänavune AHHAA teaduskeskuse korraldatud näitus on suunatud inimkeha tutvustamisele, peateemadeks süda ja veri, liikumine ning sünd ja pärilikkus.

AHHAA-keskuse projektijuhi Tiiu Silla sõnul on näitus eriline seetõttu, et eksponaadid pärinevad põhiliselt Eestist. Peamiselt kasutatakse Tartu Ülikooli ja mõne tervise- ja haridusasutuse varandust. "Varasematel aastatel on enamik eksponaate olnud Soomest või Inglismaalt," ütles Sild.

Kekseks väljapanekuks on TÜ Kunstimuuseumi kogudesse kuuluv Egiptuse muumia, Tartu vanim kodanik. Kuulus muumia toodi hiljuti tagasi Soomest, kus teda esitleti Heurekas muistsete kultuuride näitusel.

Tiiu Sild ütles, et näitusele võib anda ka filosoofilise allteksti, vaadeldes inimesi läbi aegade – inimesi, kes on nii erinevad ja samas nii sarnased.

Iga külastaja saab ka teha eneseteste, mõõta oma tervist ja võrrelda tulemusi standardnäitudega.

AHHAA-keskus korraldab suurnäitust kolmandat aastat, möödunud aastal teenindati 60 000 külastajat. 60% külastajaid saabus väljastpoolt Tartut. Tiiu Silla sõnul võib öelda, et tegemist on vabariikliku üritusega.

Möödunud aastal toimunud hiidrobotputukate näituse organiseeris Londoni Loodusajaloo Muuseum. Välja oli pandud 6 robotputukat ja üks inimrobot. Hiiglasuured putukad olid suurendatud kuni 120 korda.

Esialgsete plaanide kohaselt on selle aasta näitus avatud 9.juulini. Infot saab AHHAA-keskusest, Tartu Tähetorni tel 434 932.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Prof Olevi Kull: üha rohkem on vaja teada, kuidas käitub fotosüntees

Varje Sootak

TÜ rakendusökoloogia professor Olevi Kull pälvis koos taimefüsioloogia dotsendi Ülo Niinemetsaga EV riikliku teaduspreemia uurimustööde tsükli "Fotosünteesi kohanemine lehestikus" eest. Kulli sõnul tuleb ümbrus kas oma käe järgi ümber teha või sellega kohaneda. "Fotosüntees teeb mõlemat," ütles Kull.

Prof Olevi Kull leiab, et puud peavad muutuva maailmaga paratamatult kohanema nagu inimesedki.

VARJE SOOTAK

OLEVI KULL (SÜND 1955)

1981	EPA metsamajanduse eriala
1975-1979	Eesti Metsainstituudi looduskaitse labori insener
1979-1983	ZBI süsteemökoloogia sektori vaneminsener
1983-1990	TÜ ökosüsteemide labori nooremteadur, vanemteadur
1987	TÜ bioloogiakandidaadi (ökoloogia) kraad
1990-1997	Ökoloogia Instituudi Tartu osakonna juhataja
1999. aastast	TÜ botaanika ja ökoloogia instituudi professor
1997. aastast	TPÜ Ökoloogia Instituudi osakonnajuhataja, vanemteadur
1995	EV riiklik teaduspreemia
2000	EV riiklik teaduspreemia

Miks on vaja uurida fotosünteesi kohanemist taimestikus?

Kogu maailma elu toetub suuresti fotosünteesivatele taimedele, sest orgaaniline aine, mida ka inimene kasutab, pärineb kas otse või kaudselt taimedelt. Klorofülli sisalduvates taimerakkudes tekib valguse mõjul süsihappegaasist orgaaniline aine ja selles fotosünteesi protsessis eraldub hapnik. Fotosüntees on primaarne protsess, mis elu maailmas käima paneb.

Inimeste arv meie maailmas aga aina kasvab, kuid maakera pindala jääb ikka sama suureks. Inimtegevus on globaalse süsinikuringe tasakaalust välja viinud ja CO_2 kontsentratsioon atmosfääris üha tõuseb. Seepärast ongi tarvis täpselt määrata terve te taimekoosluste, eriti metsade, fotosünteesi osa - meil on vaja aina rohkem teada, kuidas fotosüntees kogu maailmas käitub.

Mida tähendab fotosünteesi kohanemine lehestikus?

Fotosünteesi füsioloogiat taimelehes on põhjalikult uuritud, selles valdkonnas on hästi tuntud näiteks TÜ prof Agu Laisa koolkonna tööd. Kogu lehestiku fotosünteesi arvutamiseks on vaja aga tunda lehestikusiseseid kohanemismehhanisme, sest fotosünteesiaparaat ei jagune lehestikus ühtlaselt.

Aparaadi all mõtleme ühe taimelehe sees olevat kogu fotosünteesi toimemehhanismi oma erinevate komponentidega. See aparaat ei jaotu lehes ühtlaselt, vaid sõltub paljudest teguritest, nagu valgus jm. Just seda ebaühtlast jaotust põhjustavaid mehhanisme on vähe uuritud.

Tahamegi selgitada, miks see aparaat jaguneb ebaühtlaselt, mis on selle tulemus ja kuidas seda arvestades on võimalik aru saada, milline on lehestiku fotosüntees.

Kuidas uurite kohanemist?

Kui varem valitses lihtsustatud seisukoht, et lehestik käitub nagu kõige ülemine teiste lehtede poolt varjutamata leht, siis see oli meie arvates vastuolus mitmete uuemate faktidega. Kõik andmed näitavad, et valgust kasutatakse seda efektiivsemalt, mida paksem on fotosünteesiva aparaadi kiht.

Teatud fundamentaalsetel põhjustel valguse intensiivsuse tõustes ei suuda elementaarne fotosünteesiv aparaat seda täielikult kasutada. Sellepärast on piltlikult öeldes kasulik olla teiste varjus ning kogu lehestiku summaarne fotosüntees on oluliselt suurem kui ühelgi üksikul lehel.

Milles seisneb Teie uurimistöö tähtsus?

Oleme aastate jooksul uurinud fotosünteesiaparaadi kohanemise erinevaid aspekte seitsmel puuliigil (kask, pärn jt) ning välja toonud mudeli, mis võimaldab arvutada lehe fotosünteesi valgussõltuvust. Oleme välja töötanud ka kokkuvõtva mudeli, mis sisaldab eelmisele lisaks fotosünteesiaparaadi kohanemise mehhanisme ning mis võimaldab arvutada kogu lehestiku fotosünteesi vaid mõne väliskeskkonna ja taimeliigi parameetriga.

Minu arvates pole oluline mitte niivõrd see, et uusi eksperimente oleme teinud või päris uusi teadmisi genereerinud, vaid pigem see, et oleme olemasolevat mosaiiki omalt poolt täiendanud.

Ja eelkõige sellega, et oleme suutnud välja pakkuda seletuse, kuidas fotosünteesiaparaat lehestikus jaguneb.

Kuidas ta siis jaguneb?

Ta jaguneb äärmiselt ebaühtlaselt. Näiteks lehestiku ülemises osas, kus on palju valgust, on lehtede fotosüntees suurem kui varjus.

Oleme ka rõhutanud, et see jagunemise muster on terve taime tasemel fenomen, mida ei ole võimalik kirjeldada ja seletada vaid ühte lehte eraldi uurides.

Kuidas neid tulemusi rakendada saab?

Meie uurimistulemused on vajalikud eelkõige selleks, et hinnata CO_2 liikumist ja taimset produktsiooni võimalikult täpselt ja suurtel aladel. Kombineerituna optiliste kaugseiremeetoditega on nende teadmiste abil võimalik oluliselt parandada selliste hinnangute täpsust. Tunnetuslikust küljest aitavad meie tulemused näiteks mõista, millistel tingimustel saavad erinevad taimeliigid üksteise varjus kasvada, st sõbralikult koos eksisteerida. See võib omakorda osutuda oluliseks loodusliku mitmekesisuse mõne aspekti mõistmisel.

Kellega koostööd teete?

Kuigi mina ja kaasautor ning mu endine õpilane Ülo Niinemets töötame praegu mõlemad TÜs, on auhinnatöö tehtud Ökoloogia Instituudis, mis algselt oli TA asutus, aga praegu kuulub TPÜ juurde. Ökoloogia Instituudi õhkkond oli äärmiselt soodne ja mul on isegi veidi kahju, et see asutus teatud mõttes teadusreformi hammasrataste vahele jäi.

Minule on kollektiivsus üldse väga suurt mõju avaldanud. Loodusteadlastest on määrava tähtsusega olnud kahtlemata Juhan Ross. Oma erialale sattusin tänu professor Toomas Frey ökosüsteemide laborile, kus töötasid andekad noorteadlased, kellest paljud nüüd juba professorid. Aga nii Juhan Ross kui Agu Laisk on hariduselt füüsikud ja läbi nende on meie bioloogiateadusesse tulnud täppisteaduslik käsitlus, mis on muide toimunud ka kogu maailmas.

Teadus on üldse väga kollektiivne tegevus, mingis mõttes on see nagu mosaiigi kokkupanemine kõigist olemasolevatest teadmistest. Samas ei saa ükski inimene endas kogu teaduslikku teadmist kanda. Teaduslik teadmine on kollektiivne ning moodustub paratamatult üksikute erinevalt mõtlevate ja käituvate teadlaste teadmiste summana.

Kas on ka koostööpartnereid välismaal?

KoostööSuhted on maailma mitme tippkeskusega. Meie edu pandiks ongi see, et maailmas pole just palju neid, kes suurte puude otsa ronida viitsivad, tippvahenditega seda teha on ka väga kallis.

Viimastel aastatel oleme töötanud põhiliselt Järvseljal, kus meil on püstitatud 25-meetrine torn. Aga oleme teinud oma uurimisi ka Suurbritannias, Saksamaal, Ameerikas jm.

Koos soomlastega uurime näiteks kliima mõju kaskedele. Süsihappegaasi kontsentratsioon tõuseb ja see on kaasaegses ökoloogias väga terav küsimus. Me võime küll laboris üht väikest taime teatud tingimustes kasvatada, aga me ei saa niiviisi kunagi teada, mis juhtub terve taimekoosluse või suure puuga.

Eksperimendid, kus CO_2 kontsentratsiooni tuleb tõsta kaks korda, on ülikallid.

Üks koostööeksperiment on meil tehtud Soomes, kus 6 meetri kõrgused puud kasvavad poolavatud plastikkambrites - puule puhutakse CO_2 ja osooni mitme aasta jooksul.

Osaleme ka ühes ameeriklaste projektis Wisconsini osariigis. Seal uurime kliima mõju metsas, kus CO_2 kontsentratsiooni suurendatakse noores metsas, ja seda kambrivabalt.

Et sellistesse koostöödesse sattuda, peab ka endal juba midagi tehtud olema.

Tartu Ülikooli filmiklubi tõuseb tuhast

Triinu Hõbejärv
TÜ eesti kirjanduse ja rahvaluule 3. aasta üliõpilane

Esmaspäeval, 24. aprillil taasvatakse TÜ filmiklubi.

Tänu TÜ Üliõpilasesinduse abile ja toetusele ärkab taas ellu 60ndate teisest poolest vahelduva eduga tegutsenud filmiklubi, mis viimati käis koos 1996. aastal. Teatriteadust õppiv Mirjam Somelar ja semiootikatudeng Tristan Priimägi on filmiklubi taastamise oma südameasjaks võtnud.

Praegune ajakirjanduse õppejõud Aune Unt, kes juhtis filmiklubi 1977-1981 ja 1984-1996, ütles, et tippaegadel oli klubis 500-600 liiget. Häid nõukogude filme saadi avalikust filmilevist, üksikuid välisfilme hangiti Moskvast ja Leningradist saatkondade kultuuriatašeede kaudu. "Viimased pidid hea seisma oma maa kultuuri tutvustamise eest, ent spetsiaalselt selleks otstarbeks valmistatud 16-millimeetriseid filme ei tohtinud raha eest näidata – nii olidki filmiklubid sobivaks kohaks, kus neid siiski näha sai," rääkis Unt.

Vanemuise 46 suur auditoorium oli mõnegi filmi ajal puupüsti täis. "Näiteks Fellini "Orkestriproov" linastus filmiklubis enne kui kinos ja seda vaadati püsti seistes." Tarkovskit nimetab Aune Unt lausa filmiklubi "vapiloomaks". "Venemaal oli Tarkovski omal ajal ebasoosingus, ent filmiklubis oli just tema lemmikautoriks," rääkis Unt.

TÜ filmiklubi auliikmeks oli Juri Lotman, kes Aune Undi palvel sageli ka filmi eel loengu pidas, keskendudes kord linateosele, kord autorile, vahel aga üksikule sümbolile või kujundile. "Ei olnud haruldane, et Lotman, kelle lemmikautoriks oli Fellini, meelitas saali rohkem rahvast kui film," seletas Aune Unt.

TÜ FILMIKLUBI TAASAVAMINE

Esmaspäeval, 24. aprillil kl 20 tutvustab Illusioonis Sven Grünberg oma filmimuusikaprojekti; linastub "Hukkunud alpinisti hotell".

Filminädalad, mida veel mitmed praegusedki tudengid mäletavad, kujunesid Aune Undi väitel olude sunnil. "Oli filme, mida sai laenutada vaid lühikeseks ajaks ja sedagi ainult tänu Briti Nõukogule."

Kuigi Aune Undi sõnul soikus klubi tegevus peamiselt uute filmivaatamisvõimaluste tõttu, usub üliõpilasesinduse kultuuritoimkonna esimees Mirjam Somelar, et vajadus filmiklubi taastamise järele on täiesti olemas. "Mitte kõigil filmihuvilistel pole alati võimalust kallist kinopiletit osta, ammugi siis külastada filmifestivale Helsingis ja Stockholmis," ütles Somelar. "Väikeselt teleekraanilt jälgituna kaotavad aga paljud filmikunsti väljendusvahendid suure osa oma jõulisusest ja särast."

Filmiklubi hakkab taas pakkuma võimalust madala hinna eest häid filme vaadata. Filmide näitamiseks on olemas kokkulepe Illusiooniga ning osa filme saab tõenäoliselt jälgida video vahendusel ka ülikooli ruumides.

Mirjam Somelar arvab, et filmiklubi võiks koostööd teha ka Lauri Kärgi filmikunsti ajaloo üldpopulaarse kursusega. "Loengus käsitletud autorite loomingut võib filmiklubi vahendusel illustreerida ka nende filmidega, mis iganädalasse seminariaega ei mahu. Nii saaksid ka praegused üliõpilased nt Tarkovski, Fellini ja Bergmani linateostega põhjalikumalt tutvuda," arvas Somelar.

Kuigi alguses hakatakse filme näitama tõenäoliselt kahenädalase intervalliga, loodab Somelar, et alates sügisest suudetakse taas asuda tegutsema Aune Undi poolt sissetöötatud rütmiga - üks film nädalas.

Samuti tahetakse taastada vana traditsiooni demonstreerida värskelt valmi[illegible] Eesti filme ning kutsuda kohale režissööre.

UUDISED

Ilmub Üliõpilaslehe 5. number

Esmaspäeval ilmub Üliõpilaslehe viies number.

Üliõpilaslehe peatoimetaja Annela Laaneotsa sõnul saab aprillinumbrist lugeda, et üliõpilaste elamistingimused ühikates on kitsad ja ebamugavad, et Pedagoogikaülikoolis valminud uurimuse tulemusel on parima imagoga ülikool Eesti abiturientide seas Tartu Ülikool, et EPMÜ raamatukogu kolimine peamajja ei meeldi tudengitele. Veel kirjutab Üliõpilasleht karjääripäevast, kus anti tudengile nõu, kuidas karjääri planeerida ning et Soome tudengid alustavad suvetöö otsinguid juba talvel.

Kuuendalt leheküljelt leiab juba teist korda Pesakonna autori Madis Otsa spetsiaalselt Üliõpilaslehele tehtud karikatuuri. Samuti saab teada Tallinna kevadpäevade kava.

TÜ naiskond tuli Eesti meistriks käsipallis

Eesti 2000. aasta meistrivõistluste finaalis võitis TÜ spordiklubi naiskond käsipallis Maardu Spartat 2:0 (23:17 ja 25:21), tulles seega Eesti 2000. aasta meistriks.

Naiskond mängis koosseisus: Katrin Aasmäe, Kadri Tarsalainen, Karti Härmoja, Ülle Paasoja, Eglit Niittee, Merike Sula, Kristiine Ilves, Sirje Tael, Leelo Rivis, Kristina Kallas, Liia Konks, Hille Kõiv, Maive Sibul ja Eve Ots, treener on Milvi Visnapuu.

Meistrivõistluste mängude põhjal jagati välja kolm eriauhinda, resultatiivseimale mängijale, parimale väravavahile ja parimale mängijale. Neist viimane anti TÜ spordiklubi mängijale Leelo Rivisele.

Näitus Eesti teatmekirjandusest

TÜ Raamatukogu raamatumuuseumis avatud näitus annab ülevaate Eestis ilmunud teatmekirjandusest, mille algust võib otsida bibliograafia vallast. Esimesed katsed esitada andmeid eestikeelse trükisõna kohta pärinevad 17. saj II poolelt ja 18. saj algusest. Eestikeelse entsüklopeedilise kirjanduse loomise mõte kuulub esimesse rahvusliku ärkamise aega ja on seotud Jaan Jungi ning Jakob Hurda nimega.

Eesti Vabariigi sünd 1918. aastal lõi uued väljavaated teatmekirjanduse arendamiseks. Aastatel 1932-1937 nägi ilmavalgust rahvuskultuuri tippteos, kaheksaköiteline "Eesti entsüklopeedia", mille autoriteks kaasas peatoimetaja Richard Kleis noore rahvusliku haritlaskonna paremiku.

Oma entsüklopeedia olemasolus nähti soodsat mõju eestlaste identiteedile.

Tänapäeval annab Eestis teatmeteoseid välja mitu kirjastust, paljud teatmeteosed on ka elektrooniliselt kättesaadavad.

Üliõpilasprojekt "Õhk puhtaks!"

TÜ ja EPMÜ üliõpilasesindused korraldavad kevadpäevade ajal ürituse "Õhk puhtaks!"

17.-24. aprillini võetakse esindustes vastu tudengiperede ja õppejõudude laste (kuni 10a) joonistusi suitsuvastasel teemal "Õhku, palun!".

Tudengid saavad 25. aprilliks saata aadressil mmait@eau.ee suitsuvastaseid loosungeid.

SCRIPTA MANENT*

Olen arvamusel, et kui Eestis üldse tekib "see asi", mida me tähistame koondnimega "Eesti Nokia", siis on kõige suuremad võimalused just geenitehnoloogia vallas.

TOIVO MAIMETS geneetika aktuaalsusest AREEN 30. MÄRTS

Tartu ja ühe kindlalt seisva Londoni ülikooli võrdlejana sooviksin ma, et tuldaks Eesti haridusministeeriumist siia Inglismaale korrakski kogema, et tartulik õpetus on püsimajäämist väärt, sest peagi avastatakse selle ainulaadsus keset maailma kunstielu kaost.

TÜs maalikunsti õppinud ja praegu Middlesexi Ülikooli kunstiüliõpilane ELO ALLIK-SCHÜNEMANN POSTIMEES 1. APRILL

Kui keskmise inimese keskmine töövõime on nelikümmend tundi nädalas, siis kuidas suudab ta täiskohaga töötada ja täisajaga õppida?

TÜ prorektor TEET SEENE töötavatest tudengitest PÄEVALEHT 3. APRILL

* lad k - "kirjutatu jääb"

STIPENDIUM

Vlaamse studiebeurs Dilbeek-Estland stipendium magistrantidele

Belgia Dilbeeki linnavalitsuse juurde moodustatud grupp Solidariteit Estland kuulutab välja konkursi *Vlaamse studiebeurs Dilbeek-Estland* stipendiumidele 2000/2001. õppeaastaks.

Stipendiumi võivad taotleda Eesti vabariigi kodanikest magistriõppe üliõpilased, kes on läbinud põhiosa magistriõpingutest ning kelle magistritöö on seotud Eesti majandusliku, sotsiaalse või kultuurilise integreerumisega Euroopasse.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada:

- avaldus vastavalt lisatud vormile (inglise keeles); vorm saadaval TÜ ph ruumis 117;
- *curriculum vitae* (inglise keeles)
- tõend sooritatud ainete ja saadud hinnete kohta (eesti keeles)

Dokumendid saata **15. maiks 2000** aadressil Kopli 101, Tallinn 11711, TTÜ käitismajanduse instituut, Ene Kolbre.

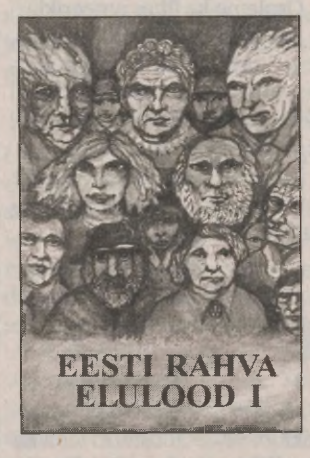
Avalduse esitanuid palutakse suulisele vestlusele 31. mail, vestluse aeg ja koht teatatakse kirjalikult hiljemalt 25. maiks.

Stipendium antakse Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli (kokku) neljale magistrandile. Stipendiumifondi suurus on 120 000 BE

Info: Ülle Hendrikson, tel 375 623, ylle@admin.ut.ee

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

"EESTI RAHVA ELULOOD. SAJANDI SADA ELULUGU KAHES OSAS"
Koostanud Ruth Hindrikus. Väljaandjad Eesti Kirjandusmuuseum, Ühendus Eesti Elulood ja kirjastus "Tänapäev", Tallinn 2000

Iga inimese elust võib kirjutada raamatu. Selle teose autoriks on eesti rahvas saja eri vanuses esindaja kaudu.

Raamatusse ei pääsenud inimesed mingil erilisel moel, vaid enda kirjutatud ja Eesti Kirjandusmuuseumisse saadetud elulugude kaudu. Nii jutustavad oma loo tugevad ja veidi nõrgemad, saatuse lemmikud ja elu hammasrataste vahele jäänud. Jutustavad tavalised eesti inimesed, kellest igaüks võib öelda: "See on minu ainukordne elu."

Eesti Kirjandusmuuseumis alustati elulugude kogumist 1989. aasta sügisel. 1996. aastal asutati Eesti Kirjandusmuuseumi juures Ühendus Eesti Elulood, et koordineerida elulugude kogumist ja uurimist ning koostada eluloopank. Elulugusid luges žürii eesotsas Jaan Krossiga. Parimate tööde määramisel sai otsustavaks terviklikkus, ehedus, elamuslikkus, kirjutaja oma vaatepunkti ilmnemine. Kõik auhinnatud tööd ilmuvad käesolevas raamatus.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

ACTA DIURNA

22. aprillil kell 10 toimub peahoone aud. 102 **Lõuna-Eesti üliõpilaste maleturniir**. Info ja registreerimine (19. aprillini): tel 333 233, easl@ut.ee

24. aprillil kell 19 keemiahoone ringauditooriumis näitab **ajalooring filmi tudengielust: "Dorpat - Tartu: Stadt der Studenten"**. Info: birgit.kibal@ra.ee

TEATED

26. aprillil kell 16 toimub humanitaarhoones Lossi 3 aud. 427 sotsiaalteaduskonna semiootika osakonna juhataja **prof Peeter Toropi raamatu "Kultuurimärgid" esitlus**. Esinevad: prof Jüri Allik, dots Rein Veidemann, Hando Runnel, Kaie Kotov. Info: tel 375 958.

26. aprill toimub **Lõuna-Eesti tudengite veespordipäev Kuremaal**. Buss väljub kell 15 Jakobi 5 eest. Võimalus nii supelda kui võistelda 50 m distantsidel. Üritus on tasuta. Info: tel 333 233, easl@ut.ee

27. aprillil kl 18 peab Lossi 3 aud. 427 Akadeemilise Ajalooseltsi koosolekul prof **Tiit Rosenberg ettekande "Isikuid ja kavasid Akadeemilise Ajalooseltsi alguses"**. Info: birgit.kibal@ra.ee

12. juunini on kõigil võimalus esitada oma **ettepanekuid Tartu Ülikooli kodulehekülje arendamiseks**. Ülikooli koduleheküljel http://www.ut.ee/ tuleb klikkida sõnale küsitlus. Tehtud ettepanekuid arvestatakse ülikooli www-lehekülje uuendamisel.

VÄITEKIRI

26. aprillil kell 14 kaitseb Narva mnt 4 aud. A216 **Kristina Koidu magistritööd "Suhteturundus kahjukindlustusturu arengu võtmetegurina"**. Juhendaja: prof Mait Miljan, oponendid: dots Ülo Tartu, dots Tõnu Mauring.

28. aprillil kell 14 kaitseb Tiigi 78 aud. 126 Estelle Laane magistritööd **"ESRÜ Ennetustöö Keskuse "Tootsi Tuba" praktiline kogemus tegelemisel probleemkäitumisega lastega"**. Juhendaja: Judit Strömpl, oponendid: Marju Selg, Valter Parve.

28. aprillil kell 15 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Eve-Irene Lepist doktoritööd "Raviainete imendumise parandamine seedetraktist peptiidsete profarmakonide abil"**. Juhendaja: prof Peep Veski, oponent: prof Henning Gjelstrup Kristensen (Taani kuningliku farmaatsiakooli farmatseutika kateeder).

KUULUTUSED

29. aprillil kell 11 TÜ Avatud Ülikooli esinduses Tallinnas Kopli tn 82 ruum 331 saab **harjutada sotsiaalteaduskonna sisseastumiseksami akadeemilist testi**. Kestus 3 tundi hind 100 krooni. Osavõtutasu kanda TÜ arvelduarvele nr 10102026689005. Ülekandele lisada osavõtja ees- ja perekonnanimi ning märge ASOPH. Erandina võimalik tasuda kohapeal sularahas. Individuaalse tagasiside kohapeal. Registreerimine ja info tel 375 959 või (2) 6 406 866 ja 6 406 867.

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

LOENG

25. aprillil kell 10.15 Tiigi 78 aud. 332 prof **Linda Kiine (California State University) loeng "Environmentai Concern, Affective Appraisai of Animals and Pet Ownership in the United States"**. Loeng on inglise keeles. Info: tel 375 902, departm@psych.ut.ee

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18;
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Kaktuste fuajees:
Eestikeelne muinasjuturaamat. Näitus on avatud aprilli lõpuni.
Õppelugemissaali fuajees:
Soome loodusplakat "Beautiful Finland".
C.-I. Hammerbeck Norra loodusakvarellid ja Tartu linnafotod.
Lugemissaalide fuajees:
BRIGAAD arhitekte pärastsõjaaegses Tartus.
EÜS 130.
Kataloogisaalis:
Kadri Alesmaa maalid.
Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.
Humanitaarraamatukogus:
"Ühe hoone lugu ahk ülikooli kirik 140".

Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Tarzan". USA Walt Disney Pictures 1999. Animafilm. Kl 14, 15.45.

"Gigolo-mees" (Deuce Bigalow: Male Gigolo). USA 1999. Komöödia. Kl 17.30, 19, 20.30, 22.

EESTI ASSÜRIOLOOGIA SELTSI III SÜMPOOSIUM:

Ühiskondlikud suhted muistse Lähis-Ida Maades
24.-27. aprill Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi valges saalis

Programm:

Esmaspäev, 24. aprill

10.15	Sümpoosiumi avamine
11.00-12.45	Ettekanded
12.45-14.15	Lõuna
14.15-15.45	Ettekanded
Kohvipaus	
16.00-17.30	Ettekanded

Ekskursioon sümpoosiumil osalejatele

Kolmapäev, 26. aprill

10.15-13.00	Ettekanded
13.00-14.15	Lõuna
14.15-15.45	Ettekanded
Kohvipaus	
16.15-17.00	Ettekanded
17.00	Sümpoosiumi lõpetamine

Neljapäev, 27. aprill 2000
Linnaekskursioon sümpoosiumil osalejatele

Info tel 376 252, ivo_v@ut.ee,
http://www.ut.ee/klassik/eas/symp3.html

UT toimetus esitleb:

FOTOVõISTLUS "TUDENGIFLäSH"

Ootame fotosid tudengielust -
kõigest, mis toimub ülikooli sees ja selle ümber
Võistlus lõpeb 15. mail

Tingimused:

- oodatud on nii must-valged kui värvilised, nii äsjatehtud kui varasematest aastatest pärit fotod;
- minimaalne suurus 10x15cm;
- lisada märgusõna ja pildiallkiri; kinnises ümbrikus enda andmed (täielik nimi ja kontaktandmed);
- toimetusel on õigus fotod endale jätta ja neid hiljem kasutada.

I koht - fotoaparaat (4400 kr)
II koht - 15 filmi (1050 kr)
III koht - 10 filmi (550 kr)
Eriauhind parimale õppetööteemalisele fotole ja parimale fotoreportaazile.

Tööd saata Universitas Tartuensis, Ülikooli 18 Tartu 50090 või tuua toimetusse (ph ruum 210).

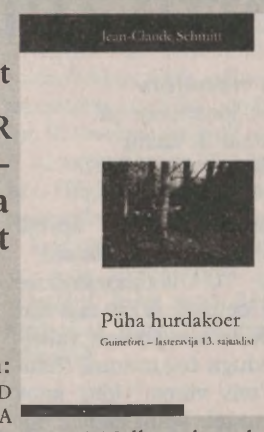
Üritust toetab
Canon OVERALL

"AJALUGU. SOTSIAALTEADUSED"

on kirjastuse **VARRAK** uus raamatusari, mille eesmärgiks on tutvustada uuenduslikke uurimusi ajaloost, etnoloogiast ja sotsioloogiast.

Jean-Claude Schmitt
PÜHA HURDAKOER
Guinefort – lasteravija 13. sajandist

Ilmumas on:
Carlo Ginzburg JUUST JA VAGLAD
Alain Corbin KANNIBALIDE KÜLA
Claude Lévi-Strauss KURB TROOPIKA

312 lk, pehme köide.

VARRAK "AJALUGU. SOTSIAALTEADUSED"

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 28. aprill 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 17 (2012) TASUTA

Ülikooli raamatukogu investeerib lugejate ja raamatute turvalisusesse

Lauri Linnamäe
Vika Ladõnskaja
Andris Tammela

Viimaste aastate jooksul on Tartu Ülikooli raamatukogu kulutanud sadu tuhandeid kroone, et muuta raamatukogu külastajate ja raamatute jaoks ohutumaks ning turvalisemaks.

Majandusdirektor Heiki Epneri sõnul kulutab raamatukogu igal aastal ligi viiskümmend tuhat krooni turvasüsteemide hooldamiseks ja arendamiseks. "Näiteks turvakaamerad ümber maja läksid maksma 199 000 krooni," sõnas Epner.

Ka on paigaldatud uus tuletõrjehäiresüsteem ja raamatukaitsesüsteem, mis kokku maksid ligi 900 000 krooni.

"Enamiku meie turvasüsteemidega tegeleb AS BOA, mis on sisuliselt ülikooli oma ettevõte ja seetõttu on hinnad meie jaoks soodsad," sõnas Epner.

Raamatukogu direktori Toomas Liivamägi sõnul võib ohud raamatukogus jagada kaheks - ehitusest ja tehnosüsteemidest ning pahatahtlikest inimestest tulenevad.

"Vastavalt probleemide kasvamisele tegeleme ka nende kõrvaldamisega ja turvameetmete täiustamisega, ehkki eelarve on selles osas väike," sõnas Liivamägi.

Probleemiks tuletõrje veesüsteem

Liivamägi sõnul on suurimaks tehniliseks probleemiks kahekümne aasta vanused lekkivad tuletõrjetorud, suuremaid või väiksemaid veeavariisid esineb aastas viis - kuus.

Viimane suurem avarii paiskas ajalehtede hoidlasse 3-4 tonni vett ning tekitas kahju 100 000 krooni eest.

Direktori hinnangul on ohtlikest torudest suudetud välja vahetada umbes kolmandik. "Eelarves on ette nähtud raha maja korrashoidmiseks, kuid mitte sentigi tuletõrje ja muude süsteemide vahetamiseks," ütles Toomas Liivamägi.

Naeratage, te olete Tartu Ülikooli Raamatukogu varjatud kaameras! KULDAR PILD

Raamatukogu tuletõrje häiresüsteem on direktori sõnul kahe viimase aasta jooksul suures osas välja vahetatud.

Hoidlates on praegu veneaegne gaaskustutussüsteem, mida on paar korda proovitud ning mis ka töötab. Vesikustutust, mis tekitaks raamatutele suuremat kahju, tuleb rakendada kahel ülemisel korrusel – lugemissaalide avakogudes.

See on paratamatu, kuna seal ei saa külastajate pärast gaasi kasutada.

Mõned külastajad on pahatahtlikud

Liivamägi hinnangul on raamatukogu üsna kaitsetu pahatahtlike külastajate vastu. Pärast kella seitset - poolt kaheksat ilmuvaid purjus või pilves inimesi lugemissaali töötajad lihtsalt kardavad. "Sellise külastajate arvu puhul oleks normaalne, et majas oleks mõni turvatöötaja," arvas direktor Liivamägi.

Hetkel on majas vaid mõned häirenupud, millega töötaja saab turvafirma välja kutsuda. "Kulutasime möödunud eelarveaastal turvameetmetele kuusteist korda vähem kui Rahvusraamatukogu, ehkki oleme suurima külastatavusega raamatukogu Eestis. Ülikooli raamatukogu aura natuke hoiab meid, kuid seda ei saa ka lõpmatult ekspluateerida."

Teenindusdirektor Mare-Nelli Ilusa sõnul võiks õhtuti raamatukogutöötajat asendada turvamees või ka tudeng, kes toimuval silma peal hoiaks.

"Õhtul ei ole enam nii oluline, et töötaja oleks raamatukogus kompetentne, vaid et ta suudaks mürgeldajaid korrale kutsuda," sõnas Ilus.

"Sellest aastast oli meil kavas turvatöötaja palgata, kuid kahjuks ei võimalda seda praegune palgafond," ütleb Ilus. Tema sõnul ei ole plaani siiski maha maetud ning varem või hiljem raamatukogu endale turvatöötajad saab.

"Meil on ka paar vaimselt ebastabiilset külastajat ja mõned joodikud," põhjendab Toomas Liivamägi turvatöötaja vajalikkust. "On näiteks üks, kes käib, loeb ja tagastab korralikult, kuid on määratsenud ja töötajale sülitanud. Talvel oli meil ka narkootikumidega seotud probleem."

Samas on ette tulnud ka vargusi - kadunud on nii paar arvutit kui ka tulekustuteid. "Arvutid on nüüdseks füüsiliselt kinnitatud, maja ümber aga paigaldatud üksteist valvekaamerat, et pätid teaks - igasugune liikumine on nähtud ja salvestatud."

Raamatuvargusi vähem

Praegu kaob aastas umbes kolmsada trükist, mis protsentuaalselt on samal tasemel muu maailmaga. Teist samapalju kaotatakse rikututena.

Raamatukogu infolaua töötajal pole õigust kedagi läbi otsida, kuid kahtluse korral palutakse kott avada. Töötajate sõnul üritatakse raamatuid kaasa viia õhtuti, kui loodetakse valvsuse kadumisele.

Varem, kui raamatukogu aknad lahti käisid, visati raamatuid sageli kilekotis aknas välja. Ka üritatakse eemaldada raamatute turvakleebist, misläbi on võimalik varastatud raamatuga läbida fuajee turvaväravaid. Varem järjest kasvanud raamatuvargustele on elektrooniline valvesüsteem piiri pannud.

VALIK TÜ RAAMATUKOGU KASUTAJAILE KEHTIVAIST NÕUDMISTEST:

- Sisenemisel esitada infolaua töötajale raamatukogukaart.
- Keelatud on siseneda üleriietes ja suurte kottidega.
- Raamatukogus tuleb säilitada vaikust, oma käitumisega ei tohi häirida teisi lugejaid.
- Raamatukogu ei vastuta valveta jäetud esemete eest.
- Teavikuid kaitseb elektrooniline kaitsesüsteem. Häiresignaali korral peab lugeja alluma infolaua töötaja korraldustele.
- Lugeja ei tohi kahjustada raamatukogu teavikuid, seadmeid ja muud vara. Tekitatud kahju tuleb kompenseerida.

ELUST ENESEST

Lugeja Tönn-Siim P. oli pannud õppelugemissaalist võetud EE 9. köite püksivärvli vahele ja üritas väravast sööstjooksu. Värav reageeris "piiksumisega" ja tänu töötaja kiirele reageerimisele peeti noormees kinni. Tema aga väitis, et leidis entsüklopeedia köite WCst ja see polevatki TÜ Raamatukogu oma.

Väljapääsuvärav hakkas "piiksuma" lugejale laenutatud raamatu peale. Töötaja saatis lugeja tagasi laenutuspunkti. Lugeja jõudis väravasse tagasi, ent värav hakkas jälle "piiksuma". Töötaja saatis lugeja veel kord laenutuspunkti tagasi. Ent tagasi tulles hakkasid väravad jällegi "piiksuma". Nüüd ei pidanud töötaja enam vastu ning tahtis teada, mis raamat see on, mis nii visalt "piiksub". Raamatuks oli "Avameelne Madonna. Sex. Kes on see tüdruk?"

Allikas: TÜ raamatukogu aastaraamat '98

TÄNA LEHES

Intervjuu

Veiko Berendseni sõnul kujunes 19. saj lõpul Tartu vaim selliseks, nagu seda praegu tunneme
LK 3

Kelle haridus kus ja kui palju maksab?

Kõrghariduse konverteerimisest kirjutab Lea Michelson.
LK 2

Teooria *versus* praktika
LK 3

Ülikooli IT juht on Andres Salu

Alates 24. aprillist on Andres Salu ülikooli IT (infotehnoloogia) juht, kelle ülesandeks on ülikooli IT strateegia koostamine, rakendamine ja arendamine. "Eesmärgiks on pakkuda ülikooli põhieesmärkide täitmiseks võimalikult efektiivset ja kaasaegset IT tuge. Esimeseks ülesandeks on kahe kuu jooksul välja töötada ülikooli IT arengu lähtekohad ning valmistada ette vajalikud struktuurimuudatused," ütles Andres Salu.

Andres Salu on töötanud TÜs juba 1995. aastast, alates 1996. aastast oli ta teadus- ja arendusosakonna infosüsteemide projektijuht. Salu on lõpetanud TÜ füüsika-keemiateaduskonna keemia erialal ning on alates 1999. aasta sügisest majandusteaduskonna magistrant. Esimeseks sammuks IT arendamisel oli PriceWaterhouseCoopersi tehtud IT audit, mille tulemused on kättesaadavad Livelinki aruannete kataloogis.

Majandusteaduskonna vilistlaste kokkutulek

13. mail kell 11 algab Tartus ülikooli aulas majandusteaduskonna vilistlaste kokkutulek. Avamisel kõnelevad dekaan Jüri Sepp ja Tartu abilinnapea Margus Hanson.

Kell 12.30 algab vilistlasühingu "Hermes" aruande- ja valimiskoosolek Economicumis (Narva mnt 4 - A315). Kell 14 algavad ettekanded erialasektsioonides Economicumis.

Kell 20 algab Vanemuise Kontserdimajas majandusteaduskonna ball, mille pääsmed on müügil teaduskonna dekanaadis (Narva 4, ruum A315) ja ökonomeetria õppetoolis (ruum A208). Info tel 27/376 315, 27/376 346.

LÕPUAKTUSED 2000. AASTAL

TÜ aulas		
Usuteaduskond	15.06	kell 15
Õigusteaduskond	15.06	kell 12
Arstiteaduskond	22.06	kell 12
Filosoofiateaduskond	26.06	kell 12
Bioloogia-geograafiateaduskond	22.06	kell 15
Füüsika-keemiateaduskond	27.06	kell 12
Kehakultuuriteaduskond	16.06	kell 14
Majandusteaduskond	20.06	kell 12
Matemaatikateaduskond	21.06	kell 15
Sotsiaalteaduskond	19.06	kell 12
Kolledžites		
Pärnu kolledž	22.06	kell 14
Türi kolledž	21.06	kell 12
Narva kolledž	22.06	kell 12

Naaberriikide juhid külastavad TÜ-d

Mai alguses külastavad Tartu Ülikooli Läti Vabariigi president Vaira Vike-Freiberga ja Soome Vabariigi peaminister Paavo Lipponen.

T.E. pr Vike-Freiberga külastab Tartu Ülikooli järgmisel nädalal, 3. mail ning peab kell 12.00 ülikooli aulas kõne.

Visiidi käigus kohtub Läti president rektoraadiga, külastab Muinasteaduste muuseumi ning kohtub Tartu Ülikooli läti rahvusest üliõpilastega.

Vaira Vike-Freiberga on sündinud Lätis 1937. a, kasvanud üles Saksa põgenikelaagris.

Ta on lõpetanud Toronto ülikooli psühholoogia magistri kraadiga ning kaitsnud doktorikraadi McGill'i Ülikoolis eksperimentaalpsühholoogia alal. Ta

Vaira Vike-Freiberga.

on 28 magistri- ja doktoritöö juhendaja. Ta on mitme läti rahvalauluandmebaasi kaasautor.

Vike-Freiberga on alates 1991. aastast Queen'si ülikooli õigusteaduste audoktor ning 1992. aastast Läti teaduste akadeemia filoloogiadoktor.

1998. aastal määras Läti Vabariigi peaminister Vike-Freiberga taasasutatud Läti Instituudi direktoriks.

1999. aasta 17. juunil valiti ta Läti Vabariigi presidendiks.

Vaira Vike-Freiberga on abielus Quebeci Ülikooli arvutiteaduse prof Imants Freibergsiga. Peres on kaks last.

Vaira Vike-Freiberga visiit on Läti presidendi esimene riigivisiit taasiseseisvunud Eestisse.

Soome peaminister Paavo Lipponen viibib Eestis visiidil 8.-9. maini. Visiidi käigus külastab ta 9. mail ka Tartu Ülikooli ning peab kell 10.00 TÜ aulas kõne. Oodatud on kõik huvilised.

VABANDUS

Eelmises numbris ilmunud Tartu Ülikooli Raamatupoe raamatututvustusse sattus sisse eksitav viga. Loomulikult on raamatu "Eesti rahva elulood. Sajandi sada elulugu kahes osas." koostajaks **Rutt Hinrikus**.

UUDISED

Peahoone remonttööd aastal 2000

Käesoleval aastal on ülikooli eelarves eraldatud peahoone remondiks 3 miljonit krooni. Praeguste kavade kohaselt kulub see raha ära kuuel objektil.

Järgmisel nädalal, 2. mail alustatakse TÜ peahoone esimesel korrusel asuva meeste tualettruumi remonttöid ja naiste tualettruumi ehitamist peahoone kohviku-poolsesse tiiba. Ehitus-remonttööd kestavad 7 nädalat, kuni 20. juunini k.a..

Järgmiseks on kavandatud põhjalik remont teha kunstimuuseumis, kus restaureeritakse seinamaalingud ja põrand ning vahetatakse välja elektrisüsteemid ja aknad. Lisaks on k.a kavas remontida peahoone vasakus tiivas asuv trepikoda ja majaesine tugimüür. Kui raha jätkub, siis ka peahoone peakorpuse katus ja auditoorium 128.

Prof Hans Helander külas klassikalise filoloogia õppetoolil

Klassikalise filoloogia õppetoolis peab 3.-5. maini viis loengut Uppsala Ülikooli klassikalise filoloogia professor, Skandinaaviamaade tuntumaid uuslatiniste Hans Helander. Ta on spetsialiseerunud uusladina tekstide editeerimisele, kommenteerimisele ja tõlkimisele.

Seekordsed loengud käsitlevad uusladina keelt ja kirjandust ning toimuvad inglise keeles.

Algab õppejõudude ja ainekursuste hindamise uuring

2000. aasta sügisest algab ülikoolis õppejõudude ja ainekursuste regulaarne hindamine. Valikküsitlus protseduuride ja ankeedi testimiseks toimub 2. maist kuni kevadsemestri loengute lõppemiseni. Valikhindamine toimub bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia ja sotsiaalteaduskonnas ning Narva kolledžis.

Hindamine toimub viimaste loengute ajal. Õppejõu tööd hinnatakse ühes aines, mille ta ise valib. Hindamise eesmärgiks on luua dialoog üliõpilaste ja õppejõudude vahel.

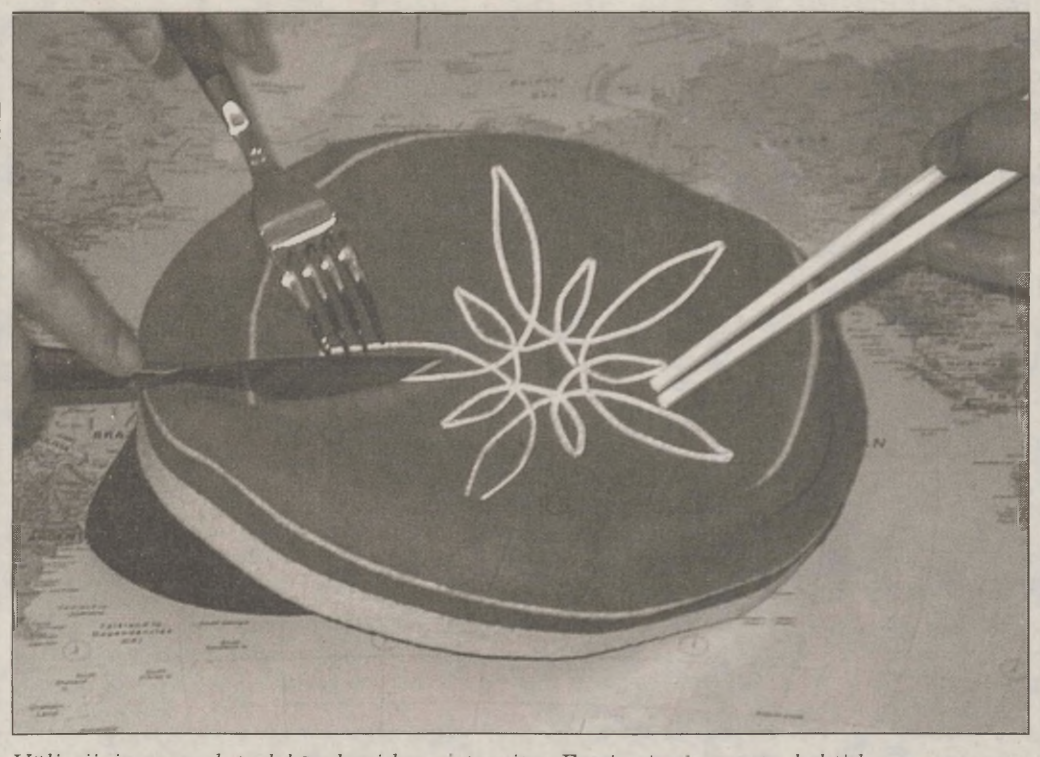
Seminar inimõigustest

Märtsi keskel loodi 6 TÜ üliõpilase ja ühe välislektori (politoloog Hans Petter Svege) poolt Amnesty International'i Tartu initsiatiivgrupp, mis kuue kuu pärast peaks saama Amnesty International'i Eesti sektsiooni staatuse.

Amnesty International on rahvusvaheline organisatsioon, mille eesmärgiks on kaasa aidata Inimõiguste Ülddeklaratsioonis esitatud inimõiguste järgimisele kogu maailmas.

Initsiatiivgrupp korraldab 5. mail kell 11 humanitaarhoone ruumis 309 seminari inimõigustest. Seminari eesmärk on tõsta TÜ tudengite, õppejõudude ja Tartu linna kodanike teadlikkust inimõigustest, inimõiguste kaitsest ja situatsioonist maailmas ning tutvustada Amnesty International'i ja selle initsiatiivgruppi Tartus.

Ettekanded peavad Virpi Kupiainen Amnesty Internationali Soome sektsioonist, Neil Brennan OSCE'st, Nadezda Smeritsevskaja Inimõiguste Teabekeskusest Tallinnas ja Erik Kergandberg Riigikohtust.

Välisriigis omandatud kõrgharidus ei tarvitse Eestis tingimusteta kehtida. ANDRES TOODE

Kelle haridus maksab?

Lea Michelson
Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja

Mõned aastad tagasi pöörduti minu poole palvega edastada Tartu Ülikooli diplomi hinnapakkumine. Tartu Ülikooli vastutulematust ei suutnud Ameerikas elav ülesostja kuidagi mõista.

Maailmas liigub palju kehtetuid haridusdokumente, millest suurem osa on pärit Aasia ja Aafrika arengumaadest. Kuid võltsitud, ostetud ja rikutud haridusdokumendist hoopis suurem probleem on välisriigi haridusdokumendi mittetunnustamine ja kvalifikatsiooni alahindamine. 7. aprillil Tallinnas toimunud konverents "Välisriigi hariduse akadeemiline ja kutsealane tunnustamine" keskendus just nendele probleemidele.

Ühtset süsteemi pole

Eestis tegeleb välisriigis omandatud kvalifikatsiooni hindamisega ja haridusdokumendi vastavuse määramisega Eestis kehtivatele haridusdokumentidele Akadeemilise Tunnustamise Infokeskus ENIC/NARIC. Kuna Euroopas ei ole ühtset haridussüsteemi ja iga riik on teinud oma valiku, siis on ENIC/NARIC keskus ülikoolidele igakülgseks informatiivseks toeks välisriikide kvalifikatsioonide tunnustamisel.

ENIC/NARIC keskuse poole tuleks pöörduda ka siis, kui tekib kahtlusi dokumendi või kvalifikatsiooni ehtsuses. Võltsitud haridusdokumendile võivad viidata vigane kirjakeel, ebastandardne formaat või tekst, akadeemilise õiendi puudumine.

Hinnatakse õppeasutust ja kvalifikatsiooni

Rahvusvahelise tava kohaselt on õppeasutus tunnustatud, kui seda on teinud antud riigi pädev asutus (tavaliselt haridusministeerium). Sõltuvalt riigist võib tunnustamise aluseks olla akrediteerimisotsus. Mõnel pool on õppeasutus ise pädeva asutuse poolt tunnustamata, kuid õpet võidakse pakkuda akrediteeritud ja seega tunnustatud õppekavade alusel.

Kvalifikatsiooni hindamisel võetakse aluseks eelnev haridus, ainepunktisüsteem, eriala ja spetsialiseerumise võimalused, praktika ja teooria vahekord, lõputöö, juurdepääs edasistele õpingutele ja tööjõuturule koduriigis, nominaalne õppeaeg. Viimast peetakse hindamisel kõige olulisemaks elemendiks. Üldjuhul peetakse haridusdokumente samaväärseteks, kui nende õpingute nominaalne õppeaeg on sama või ei erine rohkem kui ühe aasta võrra. Kogu õppeperioodi vaadeldakse tervikuna, seega ei ole 3-aastane *bachelor* võrreldav 4-aastase bakalaureusekraadiga ja 1-aastane *master* 2-aastase magistrikraadiga, kuna *master*'i omandamiseks kulub 4 aastat (3+1) ja magistrikraadi omandamiseks 6 aastat (4+2). Doktoriõpet hinnatakse ja võrreldakse üldjuhul eraldi.

Eestit seob kaks dokumenti

Eesti on välisriikide haridusdokumentide hindamise ja tunnustamise vallas ühinenud kahe kokkuleppega. Esiteks nn Lissaboni konventsiooniga, millele allakirjutanud 36 Euroopa regiooni riiki tunnustavad vastastikku üksteise kõrgharidustunnistusi ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavaid tunnistusi. Teiseks on Eesti ja Vene valitsuste vahel sõlmitud haridust ja akadeemilisi kraade tõendavate dokumentide tunnustamise ning ekvivalentsuse kokkulepe, millega sätestatakse Vene Föderatsiooni riiklike haridusdokumentide vastavus Eesti haridusdokumentidega. Viimane kokkulepe ei räägi sõnagi nõukogudeaegsetest kraadidest ja kvalifikatsioonidest. NSVL diplomite hindamisel on nn spetsialisti diplom tööandjale kõrgharidust tõendavaks dokumendiks; kõrgkoolis on see tavaliselt juurdepääsuks magistriõpingutele. Spetsialisti diplomit tunnustatakse välisriigi diplomina ja kandidaadikraadi välisriigi kraadina, samas pole reguleeritud vastavust Eesti kõrgharidusastmetele ja kraadidele, võrdsustamisega ei kaasne Eesti kraadi või muu kvalifikatsiooni nimetust.

Diplomile lisaks selgitus

Et lihtsustada kõrgkoolidel või tööandjail mõista ja hinnata välisriigis omandatud kvalifikatsiooni, on Euroopa Komisjoni, Euroopa Nõukogu ja UNESCO/CEPES ühise töögrupi poolt välja töötatud dokument nimega *Diploma Supplement (DS)*. *DS* võiks nimetada Euroopa administratiivseks lisaks rahvuslikule diplomile, see on inglisekeelne lisadokument, mis annab informatsiooni omandatud kvalifikatsiooni, eriala, õppekava, kasutatud hindamissüsteemi, õpingute jätkamise õiguse, riigis kehtiva kõrgharidussüsteemi ja muu kohta. Nõudeks on, et *DS* peab vältima väärtushinnanguid ja ekvivalentsuse avaldusi.

Kuna Eesti astumine euroliitu avab ukse Euroopa tööturule, siis on rangelt kutsele orienteeritud ja Euroopas detailsemalt reguleeritud erialade puhul vajalik silmas pidada töötamise õiguste võimaluste kirjeldamist. Seepärast õhutab Lissaboni konventsioon allakirjutanuid kasutama *DS* kui tähtsat instrumenti kvalifikatsioonide tunnustamise alal. Redigeeritud *DS* kiideti heaks juunis 1999. Tartu Ülikool võttis *DS* kasutusele kohe juunis 1999 ja seda annab välja õppe- ja üliõpilasosakond.

Academica IV vaatab tulevikku

Neljas Saksa-Eesti akadeemiline nädal *Academica* on Tartu Ülikoolis 9.-13. septembrini 2000. Akadeemilise nädala keskset teemat "Kõrghariduse tulevik: hind ja kvaliteet" kajastavad aulaloeng ja avalik diskussioon 11. septembril.

Academica eesmärk on elavdada Saksa ja Eesti teadlaste mõttevahetust, võimaldada siinsetel üliõpilastel kuulata Saksa tippteadlaste loenguid ning aulaloengu, infoürituse ja diskussiooni kaudu anda lähemat infot Saksamaast.

Academica raames peavad Saksa nimekad professorid ja teadlased loenguid ja seminare. Igal teaduskonnal ja raamatukogul on võimalus kutsuda Saksamaalt kaks külalist.

Saksa saatkonna kultuuriatašee dr Hans-Peter Jugel: "*Academica*l on esmakordselt kavas avalikkusele suunatud Saksa saatkonna infoüritust. Peamiselt käsitletakse õppimise ja stipendiumide taotlemise võimalusi Saksamaal, kuid jagatakse ka turismi-, kultuuri- ja majandusteavet Saksamaa kohta ning tutvustatakse vastavaid infokanaleid."

Infoürituse ettevalmistamisse kaasatakse lisaks Saksa Akadeemilisele Vahetustalitusele DAAD ka Goethe Instituut, Eestis tegutsevaid Saksa fonde, Saksa Majandusesindus jt organisatsioone.

@UT.EE

Miks on TÜ Narva Kolledži väline andmeside nii aeglane?

OTTO TELLER, TÜ arvutuskeskuse arvutivõrgu peaspetsialist:

TÜ-l on selles osas väga raske midagi ära teha, kuna ühenduse pudelikaelaks on EENet-i liinid Tallinna ja Narva vahel.

MIHKEL KRAAV, EENet-i direktori kohusetäitja:

Narva ühenduse madala kvaliteedi põhjused ulatuvad minevikku. 1995. aastal saavutati Avatud Eesti Fondiga kokkulepe Ida-Virumaa sidekeskuse väljaehitamise finantseerimiseks. EENet koostas vastava projekti. Narva pooldas selle asemel oma kommertsiaalse võrgu väljaehitamist. Kuna AEF-i erafirma toetamine ei rahuldanud, siis jäi ka keskus loomata.

Eelmisel aastal, kui EENet-i ja Tiigrihüppe sihtasutuse nõusolekul võisid maakondlikud Tiigirihüppe grupid oma vahendeid suunata EENet-i liinide laiendamiseks, oli Ida-Virumaa üks vähestest, kes seda võimalust ei kasutanud. Ka sellel aastal oleme Narva liini kiiruse tõstmist rõhutanud igas projektis, hetkel aga ei ole normaalset finantseerimist ka olemasolevate kanalite säilitamiseks.

Siiani töötab Ida-Virumaal ajutine sidekeskus Jõhvis, kuhu saabub liin Tallinnast ja mis jagatakse seal Jõhvi ümbruse ja Narva kasutajate vahel. Kokku kasutab seda keskust 20 püsiühendusega klienti, lisaks sissehelistajad. Liini maht kõigis tema magistraalosades (Tallinn-Jõhvi-Narva) on 128 Kbit/s, mis sellise klientide hulga juures annab keskmiselt 6,5 Kbit/s ühe kliendi kohta. Näiteks Viljandimaa, kes toetas mullu oma Tiigrihüppe vahenditest liinide laiendamist, kasutab hetkel 2 Mbit/s liini ja sealse 36 püsiühenduse kohta teeb see 55,5 Kbit/s. Seega on Ida-Virumaa ja Viljandimaa klientide liinikiiruste vahe ligi 10-kordne.

EENet-i selle aasta eelarve planeerimise käigus kohtusime ka Ida-Viru maavanemaga. Kõlama jäi mõte, et praeguses olukorras on nende mõjuvõim valitsusele lisafinantseeringu saavutamiseks väga väike.

ARVAMUS

Teaduskonna nõukokku kursusevanemate kaudu

Jörgen Siil
TÜ õigusteaduskonna 2. aasta üliõpilane, õigusteaduskonna nõukogu liige

Praegune valimissüsteem (valib TÜ Üliõpilasesindus) on kehv, kuna tudengid ei saa ise oma esindajate valimisele kaasa rääkida, ka puudub minul kui tudengite esindajal reaalne tagasiside teiste üliõpilastega oma teaduskonnast. Valimissüsteem õigusteaduskonna nõukokku peaks olema järgmine: kõigi 4 kursuse vanemad valivad enda hulgast 2, kes nõukogus osaledes edastavad info kõigile kursusevanematele.

Kursusevanem annab info edasi oma kursusele nt infolisti kaudu. Et vältida nõukogus asendusprobleemi, peaks üks kursusevanem, kes ei saa nõukogu istungile minna, olema asendatud kolmanda kursusevanemaga (kursusevanemad valivad enda hulgast kaks põhiesindajat ja asendaja(d)).

Kui aga esindajaid on rohkem kui kaks, saaks ka rohkem kursusevanemaid nõukogu liikmed olla.

Ka peaksid tudengid olema valitud teaduskonna nõukogudesse pikemaks ajaks, kuna alles pärast esimest aastat on üliõpilasel piisavalt kogemusi ning julgust seista oma esindatavate huvide eest ja ehk ka dekaanile või professoritele vastu vaielda.

REPLIIK

Koostöö eeldab austust

Tuleb lõpetada olukord, kus mõned teaduskonnad põllumajandusülikooli sildi all tegutsevatena tudengite seas segadust külvavad, selle asemel et ühe ja tugeva Tartu Ülikooli kooseisus tegutseda (Force Majeure, UT 20.04.2000).

Sõnavabadus on antud ilmselt neile, kes seda kasutada oskavad. "Noorpoliitikud" Force Majeure`st väidavad end olevat soliidsed partnerid nii ülikoolile kui linnale, kelle eesmärgiks pole kellelegi "ära teha".

Samas loobitakse räigustega, mille sisust tõenäoliselt endale aru ei anta. Loodame, et tegemist on vaid odava populaarsuse püüdmisega, sest tulevase TÜ Üliõpilasesinduse näol soovime tõesti näha väärikat koostööpartnerit.

Selgituseks Force Majeure`ile nii palju, et segadust tudengite seas ei külva mitte EPMÜ, vaid Eesti Vabariigi valitsus.

Kui te soovite ka pärast ülikoolide liitumist üliõpilasesinduses töötada, siis paluks suuremat austust oma tulevaste valijate vastu.

EPMÜ Üliõpilasesinduse nimel
Roomet Sõrmus

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Tartu vaim on sada aastat vana

19. sajandi lõpul kujunes Tartu vaim selliseks, nagu seda praeguse Eesti kultuurmaastikul tunneme, ütleb 1897. aasta ülevenemaalist rahvaloendust Tartus uurinud Veiko Berendsen.

Veiko Berendseni sõnul sõltub rahvaloenduse edukus sellest, kui adekvaatselt on statistikud suutnud ühiskonda ette kujutada. KULDAR PILD

VEIKO BERENDSEN (SÜND 1965)

1990 lõpetanud TÜ ajaloo osakonna
1992 TÜ üldajaloo õppetooli assistent
1999 Veiko Berendsen, Margus Maiste "Esimene ülevenemaaline rahvaloendus Tartus 28. jaanuaril 1897" Eesti Ajalooarhiivi Kirjastus.

Kuidas elasid 100 aastat tagasi tudengid ja õppejõud?

Elutingimused olid tol ajal teistsugused kui praegu. Samas võib ka praegu Tartust leida kohti, kus pole kanalisatsiooni või asfalteeritud teid.

Näiteks Kivi tänav oli toona isegi paremas korras kui praegu - majad olid uuemad.

Siis oli ainsaks ühiselamuks praegune Rahvusarhiivi hoone Liivi tänav 4, mis ehitati vene ja Venemaa läänekubermangudest pärit poola ja juudi üliõpilaste jaoks. Baltisakslased ja eestlased elasid kostil, üliõpilaskorterites.

Kus elasid tudengid, õppejõud?

Tudengid elasid kesklinnas. Üks suuremaid koondumiskohti oli Kroonuaia ja Tähtvere tänava ümbrus.

Elati mitmekesi koos üürikorterites või kellegi juures kostil. Vähe oli nii jõukaid, kes jõudsid üksinda kusagil elada. Päris kehvades linnaosades näiteks praeguse Annelinna alguses tudengid ei elanud.

Milline piirkond oli õppejõudude seas soositum?

Tegevõppejõud elasid vanalinnas, osalt ka uutes rajoonides: Aia ehk praeguse Vanemuise ja Tiigi tänava ümbruses ning Kastani tänaval, mis toona oli just välja ehitatud.

Vanemad saksa õppejõud elasid kesklinnas paremates tingimustes; osalt ka ülejõel, Puiestee tänava kandis.

Oli tendents, et koliti paremate sse ja moodsamatesse elurajoonidesse.

Kust olid tudengid pärit?

Venestamine muutis ülikooli oluliselt, ta oli minetamas sakslaste tõmmet siia. Õppima tuldi Venemaa läänekubermangudest.

Poolakad, juudid tulid Läänе-Valgevenest, Poolast. Katoliiklasi oli 12% (115), juute 20 % (189) üliõpilastest. Sakslased küll domineerisid, kuigi sajandivahetusel õppis siin suurem hulk eestlasi, ligi 70. Nemad andsid Tartule rahvuslikku tooni.

Milles see seisnes?

Eesti tudengitel oli tekkinud rahvuslik vaimustus, mis organiseerus Eesti Üliõpilaste Seltsiks.

Kuigi Vanemuise Seltsi ringkonnad siunasid, et EÜSis on liialt palju saksiklust, oli selle mõju ilmne: üle võeti mitmed tegevused, mida tegi selleks ajaks suletud Eesti Kirjameeste Selts.

Näiteks vanavara kogumine ja raamatukogu, millest said alguse Eesti Rahva Muuseum ja Eesti Arhiivraamatukogu.

Venemaalt pärit tudengitega tuli siia revolutsioonilise liikumise element, mida saksa tudengid endas ei kandunud.

Üliõpilased tegi väljapaistvaks üliõpilasorganisatsioonide värvid.

Milline oli ülikooli ja muu Tartu omavaheline suhe?

Õppejõude oli ligi 100, üliõpilasi 912. Tartu linnas oli elanikke 40 521.

Ülikool oli kindlasti kõige suurem tööandja.

Ülikooli ja linna suhted olid kaubanduslikul pinnal ning linna vaesem elanikkond oli üliõpilastele ja ka õppejõududele mingil viisil teenuste osutajad või lausa teenijad.

Toona oli gümnasisti suhtumine võrreldav praeguse üliõpilasega, tudengisse suhtuti nagu praegu magistranti. Selline hoiak kadus, kui kõrgharidus muutus massiliseks.

Venestusaegses ülikoolis seati sisse üliõpilaste järelevalve. Samuti kitsendas riik kohaliku omavalitsuse võimalusi linna juhtida. Tekkis tõsine konflikt erinevate valimisnimekirjade vahel (valida said vaid maksumaksjad). Ülikooli juhtkonnast pärit vene professoreid püüti maha hääletada ning sellega tekkis esimene koostöö eesti ja saksa valimisnimekirjade vahel. 1898.a valimised võideti, kuid sakslased ei võtnud pärast seda eestlasi linnavalitsusse, mistõttu koostöö lagunes.

Milline oli koostöö ärimeeste ja ülikooli vahel?

Linna modernseks arendamiseks ei pakkunud ülikool midagi, kuna siis vajalikke industriaalse tootmise inimesi ülikool ette ei valmistanud. Raudtee küll tekkis, kaubandusagendid olid, kuid mitte ülikooli tõttu.

Praktilise poole pealt koolitati küll arste, veterinaare, juriste.

Mis oli Teie jaoks kõige olulisem, mida sellest rahvaloendusest järeldasite?

Siis kujunes Tartu vaim selliseks, nagu seda praegusel Eesti kultuurmaastikul teame. Inimesed, kes Tartusse tulid, suutsid siin rajada linnaühiskonna, kuid jäid alles ka seosed maaühiskonnaga. Oli tekkinud midagi uut, kuid samas säilis ka vana.

Loendus näitas, kuivõrd multietniline oli ühiskond. Multietnilisus ei takistanud ühiskonda, see oli loomulik.

Seetõttu ei tekkinud revolutsioonilist olukorda, kus olid sõbrad ja vaenlased. Olemasolev poliitiline võitlus ei kandunud rahvuslikuks vihaks.

Tollal toimus Eesti poliitilise ja kultuurilise ühiskonna kujunemise viimane etapp, tänu sellele said 1905. a tekkida nii kiiresti poliitilised parteid ja poliitiline ühiskond.

Toonane ühiskond andis tunnetuse, et poliitilisel ühiskonnal peab olema selge tsiviilühiskondlik taust.

Soovides luua oma riiki, ei saanud eelduseks olla selline poliitiline ühiskond, nagu see oli Venemaal, kus revolutsiooniline liikumine küll toimus, aga see ei kaasanud rahvast tervikuna.

Loendusandmed on sellise üldiselt teada protsessi väga konkreetseks kajastajaks.

Kuidas võrdlete 1897.a ning 2000.a rahvaloendust?

Erinevalt praegusest polnud esimene ülevenemaaline rahvaloendus korraldatud kohalike võimude poolt. Baltikumis oli varem toimunud rahvaloendus (1881), mistõttu siin olid suuremad kogemused.

Küsimustik polnud koostatud Eestis, kuid kohalikud korraldajad eesotsas riigiarstiteaduse professor B. Körberiga lisasid juurde hulga kohalikku elu-olu puudutavaid küsimusi.

Seetõttu on Tartu andmestik täielikum kui ülevenemaalisel. Kindlasti on praegune loendus metodoloogiliselt arenenum ning seega peaks saama paremaid tulemusid, parema pildi ühiskonnast.

100 aasta taguste andmete puhul kasutasime analüüsil isikuandmeid; praegused rahvaloendusandmed ei saa kättesaadavaks isikute kaupa, kuna me ei saa sekkuda inimeste eraellu. Seega ei saa neid andmeid analüüsida nii, nagu seda teevad ajaloolased.

Saab teha statistilisi analüüse, kuigi väikestes kogukondades, nt valdades paistavad ka nende andmekogude tagant isikud välja.

Rahvaloendus pole selleks, et teadlane saaks oma teaduslikke huve rahuldada. See on riiklik vajadus rahvastik üle lugeda ja seda tuleks vaadata koos mitmete muude rahvastikuandmetega. Eestis võiks olla korralik rahvasikuregister.

2000. aasta rahvaloendust võiks analüüsida ka korralduslikust aspektist. Loendus näitab selle korraldajate arusaamist ühiskonnast.

Õnnestumine, läbikukkumine tuleneb ettekujutlusest, milline ühiskond on. Õnnestumine sõltubki sellest, kui adekvaatselt on statistikud suutnud ühiskonda ette kujutada.

Muidugi on loenduse tegemisel teatav metodoloogia ning traditsioon, siiski on teatavad aspektid organisatsioonilise töö osas, mis kultuuriti varieeruvad.

Teoreetilised ained tõstavad hariduse väärtust

Mida peaks ülikooli õppekavades olema rohkem - kas teoreetilisi või praktilisi õppeaineid? Kumb variant on üliõpilasele kasulikum? Selle üle vaidles humanitaarteadlaste ümarlaud, selle üle diskuteerivad (esialgu küll ilma ümarlauata) ka reaalteadlased. Alljärgneva arvamuse avaldab UT autori loal.

Praktiliste ainete õpetamine teoreetiliste arvel annab hõlptulu, kuid lõppkokkuvõttes toob kahju, arvab REIMO PALM.

Kui panna õppekavasse suurel hulgal praktilisi aineid, siis annab omandatud haridus suurema osa kasust mõne aasta jooksul pärast lõpetamist, kui vastav praktika on aktuaalne. Ent praktilised ained üldiselt ei haara maailma nii sügavalt kui teoreetilised, ja kui inimesel tekib lõpuks vajadus uute teadmiste järele, siis on nende omandamine tagapõhja hõreduse tõttu keerulisem. Seega — teooriat peab õppekavas olema küllaldaselt.

Tänapäeval ei tasu enam lähtuda ettekujutusest, et haridusе omandanud inimene on nö valmis, et ta võib saadud teadmistega edukalt elu ära elada. Vastupidi, sageli peab inimene üsnagi palju juurde õppima. Igasuguse õppekava koostamise aluseks peaks olema niisuguse arengu oodatav lõpptulemus, eluaeg kestev õpe.

Vastavalt sellele peab õpetus andma kahesuguseid teadmisi ja oskusi: 1) need, mida läheb vaja pärast ülikooli lõpetamist tööle asudes, 2) need, mida läheb vaja uute teadmiste ja oskuste omandamiseks siis, kui vanad teadmised ja oskused on ammendunud. Arvestades kaasaja elutempo kiirust ja keskmist eluiga, on 2) mitmeid kordi olulisem kui 1). Ja 2) sisaldab peamiselt igasugust igavat teooriat, abstraktseid arutlusi, esmapilgul tühja targutamist.

Praktiliste ainete õpetamine teoreetiliste arvel annab hõlptulu, kuid lõppkokkuvõttes toob kahju. Piltlikult öeldes, õpetades teooriat, mis muuseas on ise suure hulga inimeste praktilise tegevuse kontsentraat, kujundatakse inimeses teatav pingeväli, potentsiaal, praktikat on vaja õpetada vaid niipalju, et inimene oskaks oma potentsiaali realiseerida. Mida kõrgem potentsiaal on, seda parem.

Samuti ei taha ma kaasaegsete õpetamismeetodite juures nõustuda väitega, et vähegi sisukamat teooriat pole tavainimesele võimalik selgeks teha. Üldises plaanis on odavam tõsta õpetamise kvaliteeti kui lasta välja odava haridusega lõpetajaid.

Mis puutub võrdlusse lääne ülikoolidega, kus teoreetilise ja praktilise suhe olevat tugevasti teise kasuks, siis Eesti puhul tuleb arvesse võtta veel ühte olulist aspekti.

Erinevalt näiteks USA-st pole Eestis ükskõik millise eriala õppekava koostamine ainuüksi instituudi, teaduskonna ega ka mitte ülikooli sisemine asi, vaid puudutab kogu riiki. Vastutus on niivõrd suur, et üksainus väärotsus võib tekitada raskesti paranevaid haavu kogu ühiskonnale. Juba see asjaolu välistab minu arvates keskmise lääne ülikooli tavade üksühese ülevõtmise.

Niisugusel asjal oleks mõtet ainult siis, kui me otsustame loobuda oma kultuurist ja keelest ning võtta "laiema väljavaate" pärast üle globaalne kultuur ja inglise keel. Ei saa jätta meenutamata, kuidas mitmedki tegelased on meile erinevatel aegadel tões ja vaimus pakkunud "kultuurilist õitsengut", kui läheme üle vene või saksa keelele. Küllap möödub kunagi ka praegune inglise-hullus. Väiksearvuliste kultuuride väljavaateid hinnatakse tänapäeval paremaks kui ealeski varem. Globaliseerumise ühtlustava mõju tõttu muutuvad oluliseks väikesedki lokaalsed erinevused. Mis sobiks lokaalse identiteedi kandjaks veel paremini kui keel?

Tuhat asja viitavad kõik sellele, et teooria osakaalu õppekavas tuleb tõsta, mitte vähendada. Kui me muidugi ei plaani paarikümne aasta pärast anda rahvusliku arvutiteaduse juhtimist Indiast sisseveetud spetsialistide kätte.

Reimo Palm
informaatika eriala
4. aasta doktorant

UUDISED

Bioloogiaõpetajate konverents

TÜ Molekulaar- ja Rakubioloogia Instituudi loodusteaduste didaktika lektoraat korraldab 5.-6. mail konverentsi Eesti bioloogiaõpetajatele.

Üritus algab 5. mail kell 11 ülikooli aulas ja on mõeldud kõigile Eesti bioloogiaõpetajatele ja nende koolitajatele.

Konverentsi eesmärgiks on saada ülevaade koolibioloogia hetkeseisust ja seada sihte tulevikuks.

Konverentsile saab registreeruda ja päevakorra, ajakava jms tutvuda interneti aadressil http://www.ut.ee/biodida/konverents/.

Jüri Kuke 160. sünniaastapäev

6 mail toimub TÜ nõukogu saalis Jüri Kuke 60.sünniaastapäeva konverentsaktus. Üritus algab kell 15.

Ettekannetega esinevad Mart-Olav Niklus, Enn Tarto ja Kalju Mätlik.

Kell 18 algab ülikooli aulas kontsert, kus esinevadTõnis Mägi, Mart-Olav Niklus.

Kontsert hispaania muusikast

Homme, 29. aprillil kell 17 esineb TÜ kunstide osakonna kammerkoor ülikooli aulas kontserdiga "Hispaania muusikat renessansist tänapäevani".

Ettekantavatest ainulaadsem on Mateu Fletxa (1481-1553) "La Justa". Tegemist on tänapäeva mõistes popurriiga tollasest rahvalikust (pop)laulust ja sakraalsest muusikast.

Ajastuomast instrumentaalset tausta loovad Stella Sõmer klavessiinil, Toivo Sõmer lautol, Jaanus Roosileht viola da gambal, Kristjan Raba flöötidel, Helena Valpeteris fiidelil ja Tarmo Tabas (vokaal).

Koori juhatab Seidi Mutso.

Juhtimiskonverents majandusteaduskonnas

Tartu Ülikooli majandusteaduskonna juhtimise õppetool korraldab 4.–5. mail Economicumis (Narva mnt 4) teadus- ja koolituskonverentsi teemal "Kaasaegsed suundumused eesti juhtimisteaduses".

Kavas on plenaaristungid ja töö sektsioonides.

Esinevad juhtimisteoreetikud ja praktikud Eestist, ettekande peab ka Rahvusvahelise Kvaliteediakadeemia akadeemik Juhani Anttila Soomest.

ERMis on nõianäitus "Hullutatud meeled II"

Eesti Rahva Muuseumis on nõianäitus "Hullutatud meeled II". Põhirõhk on seekord küsimusel "miks inimesed end ära hullutada lasevad?".

28. aprillil, 2., 3. ja 5. mail kell 14 jutustatakse muuseumis nõialugusid, tantsitakse nõiatantse ja lauldakse nõialaule.

Näitus jääb avatuks kuni 7. maini.

30. aprillil kell 21.33 - 03.03 tähistatakse Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas juba viiendat korda müstilist volbriööd.

Kavas on etendus "Nõiasabat Sinimäel".

Kuna kohtade arv Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas on piiratud, on üritusele eelregistreerimine tel (27) 421 251, GSM 256 492 650.

SCRIPTA MANENT

Oleksime soovinud ausat võitlust.

EPMÜ rektor HENN ELMET riigi otsusest tasuliste õppekohtade vähendamise kohta PÄEVALEHT 19. APRILL

Ma riskin isegi väita, et Juri Lotman oma originaalse mõttemaailmaga poleks sobinud praegusse õppekavasse. Dekaan oleks võtnud endale suure riski, kui oleks lasknud Juri Lotmani magistrantide ette, üliõpilastest ei tasu rääkidagi.

TPÜ professor VOLDEMAR KOLGA AREEN 19. APRILL

140 töötajaga haridusministeeriumi kolimine Tartusse mõjutab linnaelu umbes samuti nagu 200 töötajaga eurovangla.

HANNES RUMM PÄEVALEHT 19. APRILL

ÕNNITLEME!

Elvi Oolo 60

28. aprillil saab kuuekümneaastaseks (kes võinuks seda küll arvata!) filosoofiateaduskonna kunstide osakonna (endise kultuurikeskuse) lektor Elvi Oolo. Ta on TÜs töötanud alates 1990. aastast. Elvi Oolo on olnud kunstide osakonna kammerkoori asutaja (1992) ja abidirigent (1993-98) ning õpetanud samas muusikateoreetilisi valikaineid. Ka on Elvi Oolo täitnud kunstide osakonna nõukogu sekretäri rutiinseid kohustusi.

Õieti aga väljub Elvi Oolo kutsetegevus ülikooli raamidest ning näib tähendusrikkam Tartu linna kui terviku kultuurielu kontekstis. Ta on palju aastaid vaheaegadega töötanud Tartu linna kui ka omaaegse Tartu rajooni kultuuriosakonnas, sealhulgas lühemat aega Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna juhataja asetäitjana. Tartlastest muusikahuvilised mäletavad Elvi Oolot aastatel 1973-82 Raekoja platsil asuva noodikaupluse "Helikiri" abivalmis ja vastutuleliku juhatajana.

Juubilari eneseteostuse seisukohast ilmselt kõige olulisem aga on tema tegevus naiskoori "Domina" dirigendina alates 1984. aastast. 1982. aastast tänaseni on Elvi Oolo tegutsenud Eesti Kooriühingu Tartu piirkonna volinikuna. Raske on alahinnata tema tegevust Baltimaade üliõpilaste laulu- ja tantsupeo Gaudeamus XIII ettevalmistamisel, mis toimus Tartus 25.-27. juunini 1999.

Eelpool nimetasin vaid olulisemaid sündmusi Elvi Oolo aastakümnetepikkusest mitmetahulisest tegevusest.

Kolleegid kunstide osakonnast soovivad Sulle, Elvi, palju jõudu ja tervist ülikooli ja Tartu linna muusikaelu edendamisel ka edaspidi!

Jaan Ross, muusikateaduse ja muusikapsühholoogia professor

TÄNU

Täname 180 ülikooli töötajat ja üliõpilast **õigus-, arsti-, bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia-, kehakultuuri- ja majandusteaduskonnast, arvutuslingvistika uurimisrühmast, eesti ja võrdleva rahvaluule ning uurali keelte õppetoolist, matemaatilise statistika ja arvutiteaduse instituudist, füüsika instituudist, sotsioloogia ja politoloogia osakonnast, kaugkoolituse ja arvutigraafika ning õppetehnika keskusest, arvutuskeskusest, kunsti- ja ajaloomuuseumist, õpetajakoolituse projektist, raamatukogust, õppeosakonnast, Euroopa, Pärnu, Narva ja Türi kolledžist, Ahhaa-keskusest ja täppisteaduste koolist**, kes valmistasid ette Tartu Ülikooli huvitava ekspositsiooni, juhatasid noori oma eriala saladustesse, pidasid sisukaid ettekandeid, viisid läbi atraktiivseid näidistunde ja harivaid võistlusi haridus- ja infomessil Intellektika 31. märtsil ja 1. aprillil Tartu Näituste messikeskuses.

Teabetalitus

NB! Et messil oli, mida teha ja mida vaadata, selles võib veenduda veeblehekülgedel: www.ut.ee/intellektika.

STIPENDIUM

Stipendiumid Einpaulide mälestusfondist

Helga ja Helmut Einpauli mälestusfondist on võimalik taotleda õppe- ja uurimisstipendiume.

Fondi juhatus jagab iga aasta 1. oktoobril välja stipendiume edukatele eesti üliõpilastele ja noortele teadlastele arstiteaduse ja eesti keele alal.

Sooviavaldused koos lühikese elulookirjelduse ja seniste õppetulemustega saata kirjalikult **hiljemalt 31. maiks** aadressil: Helga ja Helmut Einpaulide Mälestusfond, Box 306, 101 26 Stockholm, Rootsi.

KLASSIKALISE FILOLOOGIA ÕPPETOOL TEATAB:

Professor dr Hans Helander (Uppsala Ülikool) peab Tartus 3.-5. mail 5 loengut uusladina keelest ja kirjandusest.

3. mai kell 12.15 Neo-Latin Literature. The Historical Background.
4. mai kell 10.15 Emanuel Swedenborg's Early Writings.
4. mai kell 12.15 The Kingdom by the Grace of God. Religious Propaganda.
5. mai kell 10.15 Olof Hermelin, Professor at Dorpat, Secretarius Status and Latin Poet.
5. mai kell 14.15 Neo-Latin Literature. The Latin Language of the Period.

Loengud on inglise keeles ja toimuvad Ülikooli 17-414. Info: Kersti Viiding, tel 376 252.

TARTU LASTETEATRIS

R 5. mai kell 19 KESK AEGADE VIIRASTUST LUULETAJA. Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19). VIIMAST KORDA. Etendus kahes osas kestusega 2 tundi.

L 6. mai kell 15 Monika Feth VÕLURID.
Etenduse kestus on 50 minutit.

P 7. mai kell 17 Friedrich Karl Waechter AMLET.
Soovitav alates 10. eluaastast. Etenduse kestus on 1 tund.

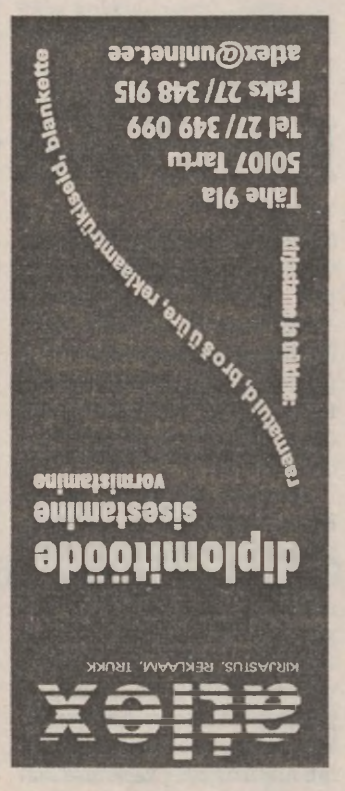
Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka piletimüügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

JÄTKUÕPPE TEATMIK

87 lk

Tartu Ülikooli õppe- ja üliõpilasosakonnas valminud teatmik "Jätkuõpe 2000/2001" annab ülevaate diplomijärgse kutsekoolituse (õpetajakoolitus, internetuur, residentuur) ning kraadiõppe (magistri- ja doktoriõpe) võimalustest Tartu Ülikoolis. Tutvustatakse sisseastumistingimusi ja õppekavasid, antakse ülevaade õppekorraldusest, erinevatest õppevormidest ja stipendiumidest. Teatmik on saadaval kõikide teaduskondade dekanaatides, TÜ esindustes ja koledžites ning õppe- ja üliõpilasosakonnas peahoone ruumis 117.

FOTOVõISTLUS "TUDENGIFLäSH"

Ootame fotosid tudengielust - kõigest, mis toimub ülikooli sees ja selle ümber
Võistlus lõpeb 15. mail

Tingimused:

- oodatud on nii must-valged kui värvilised, nii äsjatehtud kui varasematest aastatest pärit fotod;
- minimaalne suurus 10x15cm;
- lisada märgusõna ja pildiallkiri; kinnises ümbrikus enda andmed (täielik nimi ja kontaktandmed);
- toimetusel on õigus fotod endale jätta ja neid hiljem kasutada.

I koht - fotoaparaat (4400 kr)
II koht - 15 filmi (1050 kr)
III koht - 10 filmi (550 kr)
Eriauhind parimale õppetööteemalisele fotole ja parimale fotoreportaazile.

Tööd saata Universitas Tartuensis, Ülikooli 18 Tartu 50090 või tuua toimetusse (ph ruum 210).

Üritust toetab
Canon
OVERALL

ACTA DIURNA

28.-30. aprillil toimub vene ja slaavi osakonnas **Noorte Teadlaste Konverents** (keele- ja kirjandusteadus). Osavõtjad Tartust, Venemaalt, Saksamaalt, Taanist, Ukrainast, Valgevenest, Lätist. Info: xana_kids@yahoo.com.

30. aprillil kell 19 algab Vanemuise 46 eest **üliõpilasorganisatsioonide volbrirongkäik**.

LOENG

2. mail kell 16 ph aud 102 peab Göteborgi Ülikooli teadur **Ingemar Bohlin, PhD ettekande "Electronic Publishing in Academia: Competing Systems, Conflicting Frames of Reference"**.
Info: Endla Lõhkivi, tel 375 315.

3. mail kell 12 peab Lossi 3-223 Göteborgi ja Cardiffi Ülikooli doktorant **Lena Eriksson ettekande "SSK (Sociology of Scientific Knowledge) and the sociology of rats' intestines"**.
Info: Endla Lõhkivi, tel 375 315.

3. mail kell 16 toimub Lossi 3-406 **Õpetatud Eesti Seltsi 1174. ettekandekoosolek**. Päevakorras: prof Ott Kurs "Edgar Kant teadlase ja rahvusideoloogina". E. Kanti "Linnad ja maastikud" müügil soodushinnaga. Info: Leelo Padari, tel 375 224.

VENIA LEGENDI

3. mail kell 16 Vanemuise 46-246 peab avaliku loengu geoloogia instituudi teadur **Igor Tuuling: "Seismoakustiline pidevsondeerimine - revolutsioon Läänemere geoloogilistes uuringutes, varapaleosoilise settekompleksi näitel"**. Info: Tiia Kurvits, tel 375 815.

3. mail kell 17 esineb Ülikooli 17-103 Eesti-Šveitsi Kultuuriseltsis ettekandega **šveitsi sõjaväest kolonel Peter Hodel**. Info: Milvi Kaber, 375 228.

TEATED

29. aprillil kell 13-15 on külastajatele avatud TÜ maalikunsti eriala üliõpilaste ja Riia Kunstiakadeemia õppejõudude ja üliõpilaste **maalinäitus** Balti Kaitsekolledžis (Riia 12).

30. aprillil kell 20 jätkub Toomkontsertide sari TÜ Ajaloo Muuseumis: **"Inglise 17. sajandi Maskide muusika Nõidade ja Veiniga"**. Musitseerib varajase muusika ansambel "Viljandi Linnakapell" (kunstiline juht Neeme Punder). Piletid 50/30 kr. Kontsertsari toetab Tartu Toomkiriku varemete konserveerimist.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

I would like to **correspond with fellow students**. I also collect stamps and phonecards too. George Szekely, P.O Box 2306, Logan City D.C., Qld 4114, Australia. E-mail: hobbyist@pacific.net.au.

VÄITEKIRI

2. mail kell 16 kaitseb peahoones aud 139 **Nadežda Pustogina (TÜ Narva Kolledž) magistritööd "Autori müüt F. Sologubi loomingus"**. Oponendid lektor Lea Pild, PhD ja lektor Aleksandr Danilevski, MA.

3. mail kell 16 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Jana Kivastik doktoritööd "Eesti koolilaste hingamisfunktsioonist: seosed kehamõõtmete ja hingamiskaebustega ning dünaamiliste spirograafiliste näitajate normväärtused"**. Juhendaja dots Peet-Henn Kingisepp, oponent prof Esko Länsimies (Kuopio Ülikooli Haigla).

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud 30.04 kell 10-14. 1.05 SULETUD.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Õppelugemissaalis: Soome loodusplakat "Beautiful Finland".
Õppelugemissaali fuajees: C.-I. Hammerbeck Norra loodusakvarellid ja Tartu linnafotod.
Lugemissaalide fuajees: BRIGAAD arhitekte pärastsõjaaegses Tartus.
Kataloogisaalis: Kadri Alesmaa maalid.
Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.
Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140".
Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Tarzan". USA Walt Disney Pictures 1999. Kl 14.

"Gigolo-mees" (Deuce Bigalow: Male Gigolo). USA 1999. Komöödia. Kl 15.30.

"Notting Hill". USA 1999. Kell 17, 21, 23.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

5. mai 2000

NR. 18 (2013) TASUTA

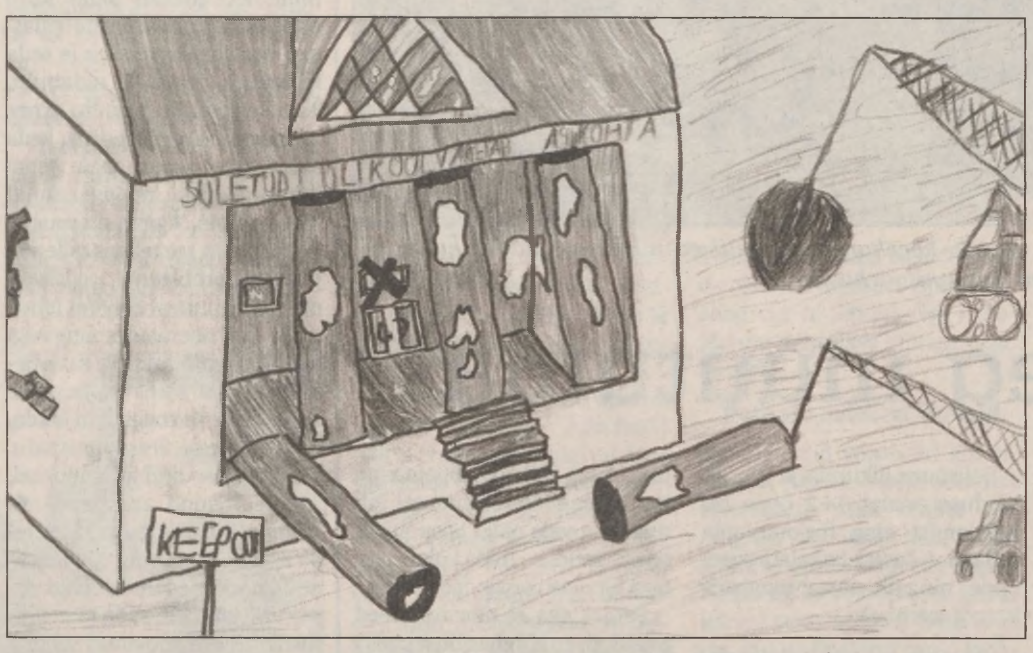
Eelarveauku ei lapita palkadega

Tartu Ülikooli eelarve probleemid välistaks pikaaegne riiklik koolitustellimus

Krõõt Nõges

TÜ nõukogu kinnitatud eelarvesse oli planeeritud õppekuludeks 247 miljonit. 17. detsembril 1999. aastal kinnitatud summa saamisel arvestati riigieelarvest ülikoolidele suunatava raha 2,2 protsendilist vähenemist. Pärast Haridusministeeriumi poolt õpperahade jaotamist selgus aga, et Tartu Ülikoolile eraldatav summa on 10% väiksem.

Eelarveaugu katmiseks ei kasutata ülikooli töötajate palkade kärpimist. Pikemas perspektiivis aitaks sellist olukorda vältida koolitustellimuse lepingu sõlmimine vähemalt kolmeks aastaks.

Tulevase põlve nägemus kõrghariduse tulevikust. Tavo Sarniku (VI klass) joonistus konkursilt "21. sajandi ülikool".

Vähendati erialakoefitsienti

Vahe tekkis TÜ finantsdirektori Taimo Saani sõnul seoses arsti-teaduskonna internide-residentide erialakoefitsiendi vähendamisega. Varemalt doktorantidega võrdne erialakoefitsent kolm alanes 2000. a jaanuarist Vabariigi Valitsuse määrusega ühele.

TÜ rektor prof Aaviksoo sõnul oleks olnud mõeldav, kui valitsus oleks varasemate aastatel esitatud tellimuse jätnud vana hinnaga. "Ühepoolselt ja tagasihaaravalt muudetud ülikooli finantseerimistingimusi ei saa kuidagi vastuvõetavaks pidada," ütles rektor.

Ka vähenes sarnaselt teistele avalik-õiguslikele ülikoolidele sel aastal õppekoha baasmaksumus.

Kui ülikool eelmise aasta lõpus oma eelarve kinnitas, oli Taimo Saani sõnul baasmaksumuse vähenemine ennustatav, kuid mitte konkreetsete arvudena teada.

Kaks erinevat eelarvet

1999.aasta riikliku koolitustellimuse kogumaht oli 253,62 miljonit krooni. Teada oli ka, et riigi poolt eraldatakse 2000.aastaks 2,2 % vähem raha, millest ülikool oma eelarve koostamisel ka lähtus.

2000.a jaanuaris eraldas haridusminister oma käskkirjaga *alma materile* 200,088 miljonit krooni, aprillis sõlmitud riikliku koolitustellimuse lepingu kohaselt saab ülikool veel 25,339 miljonit krooni.

Haridusministeeriumi teadus- ja kõrgharidusosakonna finantseksperdi Tiia Lepassoni sõnul saadi ülikoolile eraldatav summa lihtsa matemaatilise tehte tulemusena.

Omavahel korrutati riigi poolt finantseeritavate õppekohtade arv, õppekoha baasmaksumus ning siis vastava eriala koefitsient, kõigi erialade summasid kokku liites saadigi 25,339 miljonit krooni.

Nii riiklikust koolitustellimusest kui Haridusministeeriumilt eraldatava summa vahe ülikooli eelarvega on 17,573 miljonit.

Tiia Lepassoni sõnul kehtestatakse baasmaksumus igaks aastaks ning selle alusel finantseeritakse ka varasemate aastate riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohti. Samuti on Vabariigi Valitsuse määrusega võimalik muuta erialakoefitsiente, enne 2000.a jaanuari muudeti erialakoefitsient viimati 1995.a.

Baasmaksumus on liiga väike

Ka Tiia Lepassoni sõnutsi on baasmaksumus väga väike. Baasmaksumust on võimalik tõsta suurendades ülikoolidele eraldatavat summat.

Samuti saab Lepassoni sõnul vähendada riiklikku koolitustellimust ning vähenemise arvelt baasmaksumust suurendada.

Kuna riigil pole võimalik suurendada ülikoolidele eraldatavat raha, tuleb mängu viimane variant. Tegemist on pikaajalise protsessiga.

Koolitustellimuse leping kolmeks aastaks

Koolitustellimuse lepingu sõlmimine vähemalt kolmeaastase perspektiiviga on üheks võimaluseks tagada ülikooli riigi tuludes teatav stabiilsus. Selle rakendamise muudab keeruliseks asjaolu, et riigieelarve kinnitatakse üheks aastaks. Lepingu sõlmimine vähemalt kolme aastase perspektiiviga on lahendus, mis eeldab pikki läbirääkimisi ega saa ei Haridusministeeriumi ega ka ülikooli töötajate kinnitusel niipea toimuma.

Võimalikud lahendused

Praegusest eelarveaugust väljatulemiseks on pakutud mitmeid lahendusi. Lõpliku otsuse langetab TÜ nõukogu mai lõpus.

TÜ personaliosakonna juhataja Mari Nõmme sõnul sõltub ülikoolipere töötasude alandamine kahe poole kokkuleppest ning on ebatõenäoline. Kuna ülikoolis on toimunud pidev koosseisude optimeerimine, pole tema kinnitusel oodata ka koondamiste lainet.

Taimo Saani sõnutsi on lahendusteks TÜ võetud laenude tagasimaksmise peatamine, samuti ülikooli teaduskondade, osakondade paariprotsendiline eelarvekärbe. Olukorda leevendab teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri kulude katteks eraldatud oodatust 2,097 miljonilt suurem eraldis.

Rektor Aaviksoo sõnul on ka seniste läbirääkimiste põhjal Haridusministeeriumiga põhjust loota, et ministeerium oma käsitusse jäetud ligi 6 miljonist kroonist leiab osalise katte tekkinud olukorra lahendamiseks.

TÄNA LEHES

Üliõpilaste kevadpäevadest kirjutavad ajakirjandustudengid
LK 3

Mida arvavad õppejõud ja üliõpilased õppeaja muudatustest
LK 2

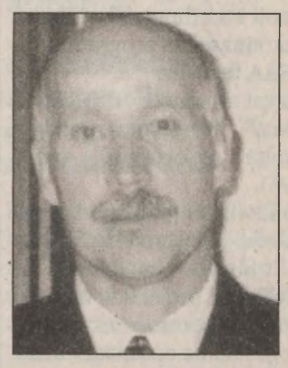
Miks lahkus välisüliõpilane Tartust
LK 2

Soome peaminister külastab ülikooli

Teisipäeval, 9. mail kell 10 peab Soome Vabariigi peaminister Paavo Lipponen Tartu Ülikoolis aulaloengu "Baltic Sea Region and The Northern Dimension".

T. E. Paavo Lipponen külastab oma Tartu visiidil Tartu Tähetorni, Tartu Raekoda, Eesti Biokeskust, Tammekannu villat ning Eesti Rahva Muuseumi.

Haldusmajandustegevuse ja ettevõtluse arendusjuht on Anto Ili

2. mail asus ülikoolis tööle haldusdirektori asetäitjana haldusmajandustegevuse ja ettevõtluse arendusjuht Anto Ili. Arendusjuhi ülesandeks on tagada ülikooli põhitegevust toetavate ettevõtete efektiivne arendamine, ülikooli hangete (sh riigihangete) ning ülikoolile mittevajaliku vallasvara võõrandamise korraldus.

Haldusmajandustegevuse ja ettevõtluse arendusjuhile alluvad TÜ ettevõtete, ülikooli transpordiosakonna, hangete teenistuse ning rektori poolt määratud tasuliste teenuste osutamisega tegelevate allüksuste juhid.

Anto Ili on sündinud 16. novembril 1948, lõpetanud TPI teedeinsenerina 1972, varem töötanud Tartu linna TREVis meistrist direktorini ning 1993-1999 Tartu linna abilinnapeana.

Rektor Jaak Aaviksoo ja Preatoni Panga juhatuse esimees Ott Karolin on lepingule alla kirjutanud. MALEV TOOM

Ülikool ja Preatoni Pank sõlmisid koostöölepingu

Krõõt Nõges

2. mail kirjutasid Tartu Ülikooli rektor professor Jaak Aaviksoo ja Preatoni Panga juhatuse esimees Ott Karolin alla koostöö raamlepingule.

Leping sätestab, et Tartu Ülikool ja Preatoni Pank hakkavad tegema koostööd ülikooli tehnoloogiate ja oskusteabe tutvustamisel potentsiaalsetele ostjatele.

Pank hakkab ülikoolist võrsunud teadusmahukale ettevõtlusele (*spin-off*-firmadele) otsima investoreid ning nende toodetele/teenustele uusi müügivõimalusi.

Kavandatakse riskikapitali jt finantseerimisvõimaluste tutvustamist ning ülikooli tehnoloogiate ja *spin-off*-firmade turuväärtuse hindamist.

TÜ poolt koordineerib koostööd teadus- ja arendusosakond.

Üliõpilasvalimised võitis nimekiri Vaikiv Enamus

TÜ Üliõpilasesinduse valimised võitis nimekiri Vaikiv Enamus 555 häälega, kes sai esinduses 11 kohta.

Esindusse kandideeris seitsmes nimekirjas 158 üliõpilast. Valimas käis 1612 inimest (koos Narva, Türi ja Pärnu kolledžiga). Arvesse läksid 1606 inimese sedelid, rikutud oli 6 valimissedelit.

Valimised võitis Vaikiva Enamuse nimekiri, mis sai 555 häält ja 11 kohta esinduses. Teiseks tuli nimekiri Force Majeure 426 häälega, nemad said esinduses 8 kohta. Kolmandaks jäi nimekiri Sünergia, mis sai 333 häält ja 7 kohta.

Eesti-Araabia Seltsi valimisnimekiri platseeerus 161 poolthäälega neljandale kohale ja sai esinduses 3 kohta. Üksikkandidaat Jüri Herman In Corpore nimekirjast kogus 51 häält ja sai koha esindusse. Nimekiri Tuleviku Energia sai 64 häält ja ühe koha. Nimetu nimekiri ehk siis nimekiri number 5 sai küll 22 häält, kuid see ei andnud neile ühtki kohta.

Kandidaatide arvestuses kogus kõige rohkem hääli Arne Otter Vaikivast Enamusest, kelle poolt hääletas 156 üliõpilast. Isikute arvestuses järgnes talle üksikkandidaat Jüri Herman 51 poolthäälega. Kolmanda häältearvu kogusid Jaanus Pauts (Vaikiv Enamus) ja Jüri Gordejev (Force Majeure), kes mõlemad said 50 valija toetuse.

Valimistoimkond rikkumisi ei tuvastanud, tehti ainult kaks hoiatust.

Eile õhtul toimunud esinduse vana koosseisu viimasel ja uue koosseisu esimesel koosolekul oli kavas valida esinduse esimees, abiesimehed ja TÜ nõukogu liikmed.

ÜLIÕPILASESINDUSE UUS KOOSSEIS

VAIKIV ENAMUS
Arne Otter 156
Jaanus Pauts 50
Marek Kaljula 47
Sven Kalle 31
Kadri Jaago 25
Ulrika Hurt 24
Andris Avamere 23
Maris Gevorkjan 22
Aicha Angela Diallo 20
Rait Raal 16
Kristjan Sander 16

TULEVIKU ENERGIA
Vadim Nikitin 14

IN CORPORE
Jüri Herman 51

EESTI-ARAABIA SELTS
Helen Eenmaa 39
Lauri Lugna 24
Kaur Kivirähk 22

NIMEKIRI NR 5
(üks hääl anti nimekirja, mitte konkreetse kandidaadi toetuseks (see oli valimisjuhendis lubatud)

SÜNERGIA
Maria Savisaar 32
Oudekki Loone 27
Mirjam Somelar 23
Annukka Kataja 21
Liisa Past 19
Marko Lepik 18
Kadri Allikmäe 18

FORCE MAJEURE
Jüri Gordejev 50
Oliver Meikar 28
Marek Herm 26
Marit Ruuda 26
Jaak Napritson 22
Tiiu Elbra 21
Alo Raieste 20

UUDISED

Arstiteaduskonna dekaani kandidaadid teada

Arstiteaduskonna dekaani kandidaatideks esitasid farmakoloogia instituut ja stomatoloogia kliinik praeguse dekaani, kirurgiliste haiguste professori Ants Peetsalu; farmakoloogia instituut ravimite tehnoloogia ja biofarmaatsia professori Peep Veski; farmakoloogia ja tervishoiu instituudid ning traumatoloogia ja ortopeedia kliinik tervishoiukorralduse professori Raul-Allan Kiiveti; lastekliinik, farmaatsia instituut, anestesioloogia ja intensiivravi kliinik füsioloogia professori Eero Vasara; polikliinik ning internatuuri ja residentuuri osakond polikliiniku ja perearstiteaduse professori Heidi-Ingrid Maaroosi.

Professorid Ants Peetsalu, Heidi-Ingrid Maaroos, Raul-Allan Kiivet, Enn Seppet, Raivo Uibo, Eero Vasar ja Mihkel Zilmer esitasid kandidaadiks neurokirurgia korralise professori Toomas Asseri.

Esitatutest andis ainsana nõusoleku kandideerida Toomas Asser.

Dekaani valimine toimub kolmapäeval, 10. mail kell 17 TÜ Raamatukogu konverentsisaalis.

Maavanemad tutvusid ülikooli tehnoloogilise kompetentsiga

27. aprillil tutvusid maavanemad ülikooli teaduslik-tehnoloogilise potentsiaaliga, et arutada selle rakendust maakondade arengus.

Kohtumisel rektor Jaak Aaviksoo, arendusprorektor Hele Everausi ning teadus- ja arendusosakonna töötajatega tutvuti seni tehtud rakendusuuringutega ja arutleti võimalike arengute üle regioonide vajadusi silmas pidades.

Heaks alguseks on PHARE regionaalse innovaatilise tegevuse toetusprogramm CARIN, ülikooli koordineeritav riikliku keskkonnaseire programm ja AHHAA tegevus.

Elavat arutelu tekitas ülikooli *spin-off*- programm (teadusmahuka ettevõtluse programm).

"Ülikool on pakkunud maakondadele ühisprojekte, rakendusuuringuid, arendustöid ja koostööd EL projektide raames. Usume, et koostöös maavanematega leiame optimaalseimad lahendused. Edaspidi soovimegi maavanemaid hoida ülikooli teadusteenustega jätkuvalt kursis," ütles arendusprorektor Hele Everaus.

Haldusosakond kolis Ülikooli 18A

TÜ vanas keeltemajas Ülikooli 18a asuvad: haldusdirektor Riho Illak (tel 375 630), direktori vastutav sekretär Katre Pirnipuu (375 630), direktori abi Urmas Aunin (375 632), vastutusala jurist Kstina Vallimäe (375 118), halduse ja ettevõtluse arenduse juht Anto Ili (375 636), keskkonnakaitse-, tuleohutuse ja turvateenistuse juhataja Ivar Univer (376 101), tuleohutuse- ja keskkonnakaitse peaspetsialist Marek Bamberg (376 101), peainsener Nigul Liivamägi (375 760), peamehhaanik Ilmar Muug (t 375 766), peaenergeetik Raimund Sakarias (376 885) ja kommunikatsioonitehnika osakonna projektijuht Marek Kartau (376 101).

Õppeaja reformi eesmärk on toetada kõrghariduse kvaliteeti niisama kindlalt kui kaks kivist karüatiidi Lossi tänava humanitaarhoonet. ANDRES TENNUS

Õppeaeg muutumas

TÜ valitsus moodustas komisjoni, mis töötab välja uue õppekorralduse süsteemi. Tõenäoliselt lüheneb bakalaureuseõpe kolmele aastale ning magistrikraadi saab juba viie aastaga. Mida arvavad õppejõud ja üliõpilased uue kavandatava õppekorralduse kohta?

ULVI KARU, TÜ bioloogia 4. aasta üliõpilane:

Idee lühendada bakalaureuseõpet aasta võrra on veidi enatlik, osadel erialadel on paratamatult nii lühikese ajaga kogu õppeprogrammi raske läbida.

Bioloogiatudengina julgen väita, et kolme aastaga läbida kõik kohustuslikud praktikumid ja saada lõputöö kirjutamiseks vajalik katsetulemuste hulk on osadel juhtudel (tihti tudengitest sõltumatutel põhjustel) peaaegu võimatu. Kui näiteks katsealused objektid mingi epideemia tagajärjel ära surevad ja andmete kogumine viibib, mida peab tudeng siis tegema?

Oleks siiski mõistlik lähtuda vastavalt iga teaduskonna õppekava ja tingimuste iseärasustest. Ehk on võimalik leida erialasid, kus kolme aastaga hakkama saab, ent samas jälle - kas ei toimu kvantiteedi kahandamise tulemusena ka kvaliteedi langust?

VAHUR ÖÖPIK, kehakultuuriteaduskonna dekaan:

Mõistlik oleks jõuda bakalaureuseõppest magistriõppesse kiiremini, nii jõuab ka tööturule varem. Kuigi praegu pole kõrgharidus tasuline, on õppimine ikkagi kallis ja nii jääks see aeg lühemaks.

Kehakultuuriteaduskonna magistriõppes jätkajate hulk peaks suurenema, praegu on neid vähe.

Mida õppeaja muutmine majanduslikult kaasa toob, on praegu raske täpselt hinnata. Bakalaureuseõppe kestus lüheneb veerandi võrra ja riigil võib olla tahtmine finantseerimist vähendada, magistriõppes on aga eriala koefitsient suurem.

Oleme püüdnud vaadata, mille arvelt oleks õppekavades võimalik kokkuhoidu saavutada. Näiteks kui praegu on kaks kõrvalainet, siis valikuvabadus on edaspidi piiratum ning seega on ka oht interdistsiplinaarsuse vähenemiseks. Kuna bakalaureuseõpe tuleb praegusest lühem, on vaja nähtavasti ka praktikat piirata.

Eelistame liikumis- ja sporditeaduse erialal 3+2 õppe rakendamist ning füsioteraapia erilalal 4 aastat bakalaureuseõppes ning üht aastat magistrikraadi saamiseks.

JAAN GINTER, õigusteaduskonna dotsent:

Kindlasti on viieaastast õpet võimalik korraldada nii 5+0; 4+1 kui 3+2 süsteemis. Kui õpe jagada kahte etappi, peab olema ka esimese etapi lõpuks saadud haridusega midagi peale hakata. Peale ametikohtade, kus saavad töötada ainult (4 või 5 aastat õppinud) ülikoolihariduse juristid, on kahtlemata ka kohad (kohtuistungisekretärid, kohtunikuabid jne), millel töötamiseks piisab lühemast ettevalmistusest.

Probleem on aga selles, et nende ettevalmistamiseks vajalikud õppeained (3 aastat) ei ole ühildatavad ainetega, mida tuleb õpetada esimesel kolmel aastal tulevastele ülikoolihariduse juristidele. 4+1 korralduse puhul oleks nelja aasta järel lõpetanutel võimalik asuda juristina tööle ettevõtete juristina. Lisa-aasta (kutsemagistriõpe) on planeeritud neile, kes soovivad tööle asuda kohtunike, advokaatide, notarite, prokuröride ja mõningate riigija kohaliku omavalitsuse teenistuses töötavate juristidena.

Saksamaal näiteks õpitakse enne esimest riigieksamit mitte vähem kui 3,5 aastat (tavaliselt 3,5 aastaga siiski esimese riigieksamini ei jõuta - see nõuab tavaliselt vähemalt 4-5 aastat). Esimesele riigieksamile järgneb kaks aastat praktikat, mille järel sooritatakse teine riigieksam. Seega võtab kogu ettevalmistus vähemalt 6-7 aastat.

Euroopas ei ole tavaliselt võimalik traditsioonilistel juristi ametikohtadel (kohtunik, advokaat, prokurör, notar) töötada 3-aastase ettevalmistuse järel.

Praegu toimub ka Euroopas arutelu, kuidas struktureerida õigushariduse andmist, kuid otsustamiseni ei ole veel jõutud.

OUDEKKI LOONE, matemaatikateaduskonna 3. aasta üliõpilane:

Matemaatikateaduskonnas tähendab kolmeaastane esimene haridustase sisuliselt inseneriharidust. Insenere on Eestis kindlasti vaja. Samuti on aga vaja ka inimesi, kes suudavad olla õpetajad nii põhi-, kesk- kui ülikoolis. Meil on tarvis ka teadlasi (mida ülikoolis õpetamine samuti eeldab). Niisugusel inimesel on vaja palju laiapõhjalisemat haridust, mida kolme aastaga kindlasti omandada ei saa.

Samas aga ei tähenda need asjaolud, et kõrgharidust peaks kolmel tasandil diferentseerima, täiesti võimalik oleks 5-aastane magister (3 aastat diplomiõpet ja 2 aastat lisa) ning seejärel 4-aastane doktoriprogramm. 3+2+4 variant eeldaks, et kõik, kes on 3-aastase diplomiõppe läbinud, saavad vabalt jätkata 2-aastase magistriprogrammiga (seega magistritase oleks normaalne kõrgharidus tase, täidaks seda funktsiooni, mida praegu bakalaureus).

EI.E REILJAN, majandusteaduskonna doktorant:

Majandusteaduskonna seisukohalt on üks olulisemaid lühema õppeaja rakendamise poolt rääkivaid argumente see, et nii suudetakse konkureerida erakõrgkoolidega, millest mitu pakub juba nüüd bakalaureusekraadi kolme aastaga.

Kellele on eelkõige oluline kraad või kellel ei jätku vahendeid pikaajaliste õpingute finantseerimiseks, võivad muidu valida erakõrgkooli.

Lühema õppeaja poolt räägib ka see, et üha suurema konkursi puhul majandusteaduskonna riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele pääsevate tudengite potentsiaal on kõrge ning paljud on juba keskkoolis omandanud majanduse algtõed. See aga võimaldab muuta õppetöö intensiivsemaks.

Ülikooli kui terviku seisukohast toob uue süsteem positiivsena kaasa õppekavade muutmise, mis võimaldab muuta õppe komplekssemaks ning efektiivsemaks.

Lisaks sellele muutub uue süsteemi tingimustes saadav kraad ja haridustase võrreldavaks mitmete teiste riikide omadega.

Reformil on ka negatiivseid aspekte, mis seonduvad eelkõige hariduse taseme ja kvaliteediga, mida mingi konkreetne teaduskraad eeldab.

Näiteks doktori- ja magistrikraadi saamiseks esitatavate nõudmiste vahe kasvab väga suureks. Kui siiani oli magistrantuur eelkõige ettevalmistavaks etapiks doktoriõppele ja suurem osa magistriõppesse astuvatest noortest planeeris jätkamist doktoriõppes, siis uutes tingimustes muutub magistriõpe eelkõige bakalaureuseõpet täiendavaks.

KIRI

Heade mõtete linnas toimuvad kurjad teod

Olen välisüliõpilaste tuutor ning tahaksin diskussiooniks ning sügavalt järelemõtlemiseks avalikkuse ette tuua ühe kurva loo. Kuna nii lugu kui selle lõpplahendus ei ole esimesed sellesarnased juhtumid Tartu Ülikooli välisüliõpilastega, siis enne, kui säärased asjad muutuvad epideemiliseks, tuleb midagi ette võtta.

Niisiis: eelmisel nädalal oli minu kui tuutori jaoks kurb päev: üks minu välisüliõpilastest otsustas koju sõita ja seda hulk aega varem kui pidanuks. Ta on äärmiselt meeldiv, särav, sarmikas ja kaunis tüdruk, keda kohates ei peaks peale tema isikuomaduste midagi muud silma jääma. Aga ta on mustanahaline. Ja see tekitas talle siin piisavalt probleeme, et lahkuda. Teda tänaval kohates lehvitas ta alati naeratades ning nägi tõsiste probleemidega maadlemiseks liiga särav välja. Alles tema peole sattudes sain teada, et see on tema ärasaatmispidu. Ma olin üllatunud ja jahmunud, sest ei saanud aru, miks või kuidas. Tema ütles vaid, et tal on koduigatsus ning "on juhtunud mõned ebameeldivad asjad". Mis nimelt, seda ta ei täpsustanud ega soovinud sel teemal kõnelda. Küsisin lihtsameelselt, nagu äraminejatelt ikka, lootes oma linna kohta mõnd head sõna kuulda, et kas talle Tartu meeldis. Jah, linn on kena, vanad majad ja palju puid, aga tagasi ta siia tulla ei tahaks. Ka külla mitte.

Alles tema toanaabrilt sain hiljem teada, et viimasel ajal oli teda Tartu kesklinna tänavatel korduvalt tõsiselt mõnitatud, nii et ta oli hakanud kesklinna piirkonda vältima. Kujutan ette, kui keeruline see võib olla inimesele, kes käib Lossi tänava õppehoones loengutel... Mõnitajateks oli kamp kiilaid õllejoodikuid, keda välimuse järgi võiks klassifitseerida *skinhead*ideks.

Mul oli selle välisüliõpilase ees sügavalt häbi. Häbi oma linna ja oma ülikooli pärast.

Küllap ei kujuta ainult ühevärvilises ühiskonnas elanu eales ette, mis tunne on käia erineva nahavärviga mööda tänavaid ning karta enda suunas lendavaid pilkesõnu ja pudeleid.

Ta ei käinud kuskil abi palumas ega kõnelnud sellistest juhtumistest kellelegi, nii ei saanud teda keegi enne aidata, kui oli liiga hilja: ta oli tellinud lennukipiletid ja pakkinud kotid ning tema otsus lahkuda oli lõplik. Ükskõik, miks ta seda koormat üksi kanda proovis, ikka tekib küsimus: aga ehk oleks saanud seda kõike vältida? Tema ei olnud esimene tumedanahaline välistudeng, kel nende kiilakate tegelastega probleeme. Samuti mitte esimene, kes seetõttu kesklinna väldib või enneaegselt linnast lahkub. Ühest varasemast juhtumist, kus teistsuguse nahavärviga tudengit rünnati, teame, et asi jõudis politseisse. Paraku ei osanud seal keegi inglise keelt ning rünnatud tudeng ei suutnud kedagi piltidelt tuvastada.

Ma kirjutasin selle loo, sest sellised juhtumid on häbiplekiks meile kõigile ja selle vastu peab saama midagi ette võtta. Üks tilk tõrva rikub teatavasti terve meepoti. Tumedanahalistele tudengitele satub seda va tõrva meepotti aga hoopis rohkem kui meile ja võib juhtuda, et selle tõttu lähebki ta koju mälestustega, et "Tartu, ah see on see jubeda rassistliku suhtumisega väikelinn, kus ka keset päist päeva võib linnavalitsuse hoone taga peksa saada ning keset linna peaväljakut mõnitavad sind ja loobivad õllepudelitega mingisugused küilaspäiseid kakerdised."

Katrin Alekand
tuutor

Prof Wilipi seismograaf jõudis taas Tartusse

Krõõt Nõges

30. aprilli öösel jõudis taas Tartusse Potsdami Maauurimiskeskusest saadetud unikaalne Galitzin-Wilipi tüüpi seismograaf, mis ehitati enne Teist maailmasõda Tartu firmas Teaduslikkude Aparaatide Tööstus Hugo Masing.

TÜ füüsikaosakonna juhataja prof Risto Tammelo sõnul on tegemist unikaalse teadusliku aparatuuriga, mida valmistati prof Johan Wilipi konstruktsiooni järgi Tartus 22 eksemplari aastatel 1926-1939. "Need olid oma aja kvaliteetseimad ja täiuslikumad maavärisemise registreerimise aparaadid, mis jõudsid Tartust kõigi kontinentide parimatesse seismoloogiajaamadesse, välja arvatud Antarktika. Eesti ainus aparaat viidi ära 1944. aastal.

Veel kolmkümmend aastat tagasi oli 22st aparaadist kasutusel vähemalt 7. Wilipi seismograafi konstruktsioon oli nii täiuslik, et viiekümnendatel aastatel taasalustati nende seeriatootmist Askania-Werke AG-s Berliinis," ütles prof Risto Tammelo.

15. mail toimub Tartu Ülikoolis konverents "Prof J. Wilip 130. Emakeelse loodusteadusliku kõrghariduse algus", kus kõigil huvilistel on võimalik Tartus valmistatud seismograafi ka lähemalt vaadata.

Johan Wilip oli esimene eesti soost füüsikaprofessor ja füüsikainstituudi juhataja Tartu Ülikoolis 1920-1940.

Aastatel 1911-1920 oli J. Wilip Pulkovo Seismilise Keskjaama juhataja. Enne Teist maailmasõda oli ta üks tunnustatumaid seismolooge maailmas.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Tartu üliõpilaste kevadpäevad

Konkurss "Tudengifilm 2000" oli menukas

Mari Rebane

Sõbra Majas toimunud konkursil "Tudengifilm" võitis parima filmi Oti teos nimega "Elu sitahotellis", mille autorid on TÜ tudengid Taavi Toomere ja Marti Savi.

See oli film mehest ja tema nukust - elu tema karmis reaalsuses. "Püüdsime edasi anda elu kõigis tema värvides," sõnas Taavi Toomere.

Anti välja ka parima teostuse Ott filmile "Tants ja tagaajamine", mille autorid on Concordia Ülikooli II kursuse meediatudengid Liina Paakspuu ja Kadriann Kibus. Parima idee Ott läks TÜ psühholoogia osakonna "Salatoimikute"-teemalisele teosele "SP2QK24U ehk Osakond".

Anti välja veel parima lõbuläbufilmi, parima õllekõrvase ja parima artfilmi tiitel ning Heino Variku nimeline eriauhind.

Viieliikmeline žürii, kuhu kuulus neli inimest TÜ filmiklubist ning režissöör Ago Ruus, hindas filme uudsuse, tudenglikkuse, tehnilise taseme ning loomulikult idee põhjal. "Oluline oli ka tegemislusti tundmine," ütles žürii esimees Ago Ruus. Ruusi sõnul olid filmid üllatavalt hea tasemega.

"Tudengifilm 2000" toimus sel aastal esimest korda. Ott, mida konkursil välja jagati, kujutab endast dolomiidist tahutud mehekuju. Oti nimi tuleneb esimese eesti mängufilmi pealkirjast.

Vere võtmine TÜ Raamatukogus. UKU VISNAPUU

Doonoripäev osutus populaarseks

Maria Ulfsak

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi rahvatervise töögrupp korraldas kevadpäevadel esmakordselt doonoripäeva.

Tudengeid oli verd andma kogunenud üle ootuste palju - ülikooli raamatukogu kolmanda korruse klaasboksis oli reede pärastlõunal lausa järjekord.

Igalt doonorilt võeti ühekordselt kasutatavate vahenditega 450 milliliitrit verd. Osavõtt oli üllatavalt aktiivne - verd käis andmas 60 tudengit, kellest üle poole tegid seda esmakordselt.

"See on minu arvates õige tegu," ütles esimest korda verd andma tulnud kasvatusteaduste üliõpilane Margus Läänesalu. Enne vere andmist küsitleti kõiki doonoreid eelnevalt põetud haiguste, tarvitatud rohtude, alkoholi ja narkootikumide tarbimise kohta, samuti pidid kõik täitma tervislikku seisundit puudutava ankeedi. Igalt vere andjalt võeti esmalt vereproov, millega määrati hemoglobiini sisaldus, vajadusel ka veregrupp ja reesusfaktor. Margus Läänesalule nagu paljudele teistele tudengitele oli see esimene vereandmiskogemus. "Ei ole üldse paha olla, isegi pea ei käi ringi," ütles Margus pärast kümneminutilist protseduuri.

"Enne vere andmist ei tohi eelneval päeval rasvast süüa ega alkoholi juua," ütles üks organisaatoritest, neljanda kursuse arstitudeng Kersti Kloch. Vere andmise protseduur kestab tavaliselt 6-11 minutit. Verd tohivad anda 18-60-aastased, vähemalt 50 kilo kaaluvad terved inimesed, naised tohivad seda teha maksimaalselt 3-4, mehed 4-5 korda aastas. Üks vere andmine võib päästa mitme inimese elu.

Kummipaadiralli tõi Emajõele võistlema sajad tudengid

Andris Tammela

"Valmis! Läks!" karjus kohtunik mikrofoni ning ligi paarsada tudengit hüppas Atlantise esiselt koos kummipaatidega Emajõkke. Algas tudengipäevade populaarseim ja vihaseim võistlus - kummipaadiralli.

Kummipaadiralli stardipaigaks valitud klubi Atlantise esine kippus osalejatele kitsaks jääma. 111 paatkonda ei tahtnud klubi esisesse tsooni kuidagi ära mahtuda.

Paadirallist võttis osa 111 paatkonda. ANDRES TENNUS

Start hilines 20 minutit

Et kõik soovijad võistlustulle saaksid astuda, lükati starti kaks korda edasi. Seniks hoidsid paadirallil osalejad keha ja vaimu soojana mitmete vägijookidega.

Võistlema oli tuldud mitmesuguste alustega. Esindatud olid laevade päästeparved, igas suuruses kummipaadid, omavahel kokkuseotud kummimadratsid, väikest saart meenutav täispuhutav lastepaat ja omavahel kokku kinnitatud õlivaadid. Suurim õhkmonstrum mahutas koguni kümmekond sõitjat. Aerudena kasutatav inventar oli veelgi mitmekesisem, alustades lumelabidatest ning lõpetades suuskadega.

"Mis neil viga paadirallil sõita, vaat kui soe väljas," arutasid võistluse algust oodates kaks pealtvaatajat nostalgiliselt. "Kui meie omal ajal osalesime, oli ikka tõeliselt karm värk, väljas sadas lund ja oli nii umbes null kraadi. Pea kõik vennad olid haiged," meenutasid mehed kunagisi sündmusi.

"Huvitav, kas kuskil mujal maailmas ka midagi taolist toimub?" arutasid aga samas seisnud neiud ning arvasid kohe, et vaevalt küll.

Võistluse kommentaator seletas seni vist juba viiendat korda distantsi algusest-lõpuni üle. Ning siis ta lõpuks, ligi kahekümne minutilise hilinemisega ka algas.

Petturid avastati kiiresti

Esmalt pidid võistlejad stardipaigast Atlantise eest sõudma Kaarsillani, sealt ümber poi ning siis vastuvoolu kuni Võidu sillani ja lõpuks klubi ette tagasi. Finish oli aga hoopis Atlantise kõrval sekretariaadi laua juures, kuhu võistlejad pidid klubi ees maabudes jooksma.

Kohe peale starti Atlantise eest üritasid mõned paatkonnad pettusega head kohta saavutada. Näiteks hulpisid kaks päästevestides noormeest õlut juues ilma paadita mööda jõge. Ent korraldajad leidsid, et ilma paadita ikka kummipaadirallil osaleda ei tohi.

Üks paatkond oli otsustanud peale aerude ka jões edasi liikumiseks kavalalt katte alla peidetud mootorit kasutada. Õnneks olid kohtunikud veel kavalamad ning nägid pettuse läbi.

Kõige kummalisema pettusega esines aga esialgu kuuendana finišeerinud võistkond Maitse Asi. Too paatkond esitas kohtunikele ametliku protesti, et neid segati jõel. Tegelikkuses selgus aga mõne hetke pärast, et paatkond oli Võidu silla juurest finišisse jõudnud hoopis mööda kallast joostes, mitte mööda jõge sõudes. "Maitse Asi" diskvalifitseeriti, oma enda protesti pärast.

Võit jäi Tartusse

Kuidagi tasa ja targu jõudis esimesena finišisse kaheliikmeline Tartu tudengite paat EST-1, mis pälvis kummipaadirallil kindla esikoha. Teisena finišeerus TÜ spordiklubi Estrella paatkond ning kolmandana laigulistes vormides sõitnud Kõrgema Sõjakooli paatkond. Parima mitte Tartu võistkonnana oli TTÜ tudengite võistkond Teine Nägu alles kuues. Kahjuks lõigati enne Võidu sillani jõudmist puruks selleks ajaks liidrite hulka kuulunud võistkonna TMVK paat. Noakangelasi sedapuhku aga kahjuks ei tabatud.

Tartu tudengipäevade projektijuhi Eero Pärgmäe sõnul autasustati kümmet esimest paatkonda. Võitjad said CD mängija ning head ja paremat täis suure spordikoti.

Tudengilaulu peapreemia läks Pilves Pilootidele

Kristi Vahemaa

Konkursil "Tudengilaul 2000" võitis peapreemia laulu "Ma toon" eest lennukolledži bänd Pilves Piloodid.

11 osavõtjat esindasid väga erinevaid stiile ja töötlusi lugudest. Kuulda võis nii *cover*eid, tuntud laule uute sõnadega kui ka kabareemuusikat.

Estraadiauhinna pälvisid Ahtid&Tüdrukud, kelle esinemise ajal ka esimene tantsupaar põrandale astus. Päikesejänkuks sai Kati, kes lubas kuulajad kabareesse viia ja oma esinemisega seda tegigi. Parim instrumentaalkollektiiv oli Fordonia, kes võttis lauluvõistlusest osa kolmandat korda. Integratsioonipreemia läks jagamisele ansamblite Lloydi ja Karu Näeb vahel.

Korraldaja Indrek Raidlo lausus, et tudengilaulu üritusest on välja kasvanud ka praegu ülipopulaarne kollektiiv Genialistid. Kui tudengipäevad toimusid tänavu 12. korda, siis "Tudengilaul" pärineb aastast 1974, seega leidis tänavu aset 27. konkurss.

Teoreetiline õpe tuleb huvitavaks teha

Andi Hektor
TÜ füüsikaosakonna
IT-spetsialist

SAMAL TEEMAL: Reimo Palm "Teoreetilised ained tõstavad hariduse väärtust", UT 28. aprill 2000

Teemal teooria *versus* praktika räägitakse tihti üksteisest mööda. Loomulikult ei tohi ära kaotada või vähendada teoreetilist õpet, aga ära tuleb kaotada kuiv teoreetiline õpe.

Loengud peavad olema rohkem vürtsitatud kõikvõimalike ülesannete ja näidetega, kus tudeng saab nö oma käega teooriat proovida. Veel paarkümmend aastat tagasi oli suhteliselt keeruline lasta tudengitel "mängida" teoreetiliste mudelitega, aga tänapäeval on selleks suurepärased vahendid - arvuti ning tarkvara (näiteks interaktiivsed konspektid Mathcadis, Maples, Mathematicas *etc*).

Kunagi kuulsin üht toredat näidet loengupidamise viiside kohta. Kujutage ette, et basseini ääres on rühm õpilasi, keda õpetaja ujuma õpetab. Variandid: a) kuiv teoreetiline - "...lapsed, vaadake, kui te peaksite kunagi vette sattuma, siis peate ennast liigutama nii ja nii, aga nüüd vaatame ilusti siin basseini kaldal vett ja sina, Juku, ära topi oma käsi vette..."; b) teoreetiline - "...lapsed, vees tuleb ennast liigutada nii ja nii ning nüüd marss vette!"; c) ülipraktiline - "Marss vette!".

Kahjuks kipub meil olema liialt palju loenguid, kus rakendatakse just seda kuiva teoreetilist õpet. Miks? Sest sellist kuiva loengut on lihtsam ette valmistada ja läbi viia kui elulist teoreetilist loengut. Ja inimene on teatavasti laisk.

Mis puutub Lääne ülikoolidest eeskuju võtmist, siis seda ei tuleks küll karta. Uurime, millised haridusmudelid on maailmas efektiivsed ja üritame neid rakendada. Keegi ei vaidle ehk vastu, et Soome ja USA mudelid on efektiivsed, seega üritagem neist eeskuju võtta, kuid mitte pimesi ja valimatult.

Maailm globaliseerub ja tudeng valib kümne aasta pärast mitte Tartu ja Tallinna ülikoolide vahel, vaid juba Eesti, Soome, Läti, Leedu, Rootsi, Taani, Saksamaa, USA ülikoolide vahel, seda eriti reaalteaduste osas!

Humanitaariaga on keerulisemad lood, seal on keele- ja kultuuripiirangud suuremad. Seega parem unustagem Tartu Ülikooli erilisus Eesti jaoks. Üks Helsingi Ülikooli inimene ütles väga ilusti, et reaalteaduste osas on nende konkurentideks kõik Lääne, aga ka juba mõned Kesk-Euroopa ülikoolid ja seega tuleb tegutseda efektiivselt, et ellu jääda. Seda Soomes, mille haridus- ja teadusrahad on tunduvalt suuremad kui Eestis. Seega ei tule heietada mõtteid mitte Tartu Ülikooli erilisest rollist (reaalteaduste osas) Eestis, vaid mõelda sellele, kuidas saaksime konkureerida tudengite, õppejõudude, *etc* osas näiteks Helsingi Ülikooliga.

Suur probleem ei ole mitte Tartu Ülikooli kehv tase teoreetilistel aladel, vaid kõrgkoolide kehv rakendusõpe. Paigast ära on kogu teaduspüramiid, st liialt vähe on diplomiharidusega tehnoloogiainimesi. Ei saa loota, et nii nõrgal alusel püsiks ka püramiidi tipp kaua teravana. Tahaks loota, et tekkima hakanud noored kolledžid selle lünga täidavad ja oma avatuses ning veel mitte tekkinud inertsuses teevad midagi ära.

Värsked ajud toovad alati kaasa värskeid ideid. Ut.grant listis jookseb päris tihti läbi info, et küll Euroopa, küll Ameerika annavad grante nende teadlaste ja õppejõudude töötamiseks Kesk-Euroopas.

Oleks päris kasulik siia füüsikaosakonda paar nooremat inimest kuskilt Läänest saada, arvestades, et meile endale ei lähe see midagi maksma.

UUDISED

TÜ naiskoor parimate hulgas

29. aprillil Tallinnas Eesti Naislaulu Seltsi korraldatud üle-eestilisel naiskooride võistulaulmisel saavutas TÜ Akadeemiline Naiskoor A-kategoorias I-III koha.

Konkursil osales poolsada koori rohkem kui tuhande lauljaga üle kogu Eesti. Võisteldi neljas erinevas kategoorias. Konkurss oli pühendatud Veljo Tormise 70. sünnipäevale, kelle lood olid kohustuslikud kõigile kategooriaile.

A-kategooria esimesed kolm koori kogusid võrdse arvu punkte ning I-III koht läksid jagamisele ETV Lasteekraani tütarlastekoori, tütarlastekoori Ellerhein ja TÜ Akadeemilise Naiskoori vahel. TÜ naiskoor sai ka kõige emotsionaalsema koori eripreemia.

Konkursil osalesid ka TÜ naiskoori vilistlaskoorid, Vaike Uibopuu juhatatav Tartu vilistlaste koor saavutas C-kategoorias II koha.

Üliõpilaste õigusbüroo jätkab sügisel

TÜ õigusteaduskonna üliõpilaste õigusbüroo katkestab algava eksamisessiooni tõttu klientide vastuvõtu 8. maist (varasemate klientidega tegeletakse edasi).

Büroo alustas tegevust 28. veebruaril. Esimesed kuud möödusid väga töiselt - vastuvõtt toimus kuuel päeval nädalas, anti nõu ka e-posti teel saabunud küsimustele ja võimaluse korral telefoni teel. Büroo tööga on seotud 18 III kursuse üliõpilast, vastu võtta suudeti ligi 500 abivajajat.

Keerulisemate probleemide puhul kasutati õppejõudude abi. Paljude asjade puhul on tulnud põhjalikult tutvuda vastava valdkonna kohtupraktikaga, käia ametkondades järelepärimisi esitamas jne. Rohkem kui 20 asjaga käidi ka kohtus.

Uute klientide vastuvõttu alustatakse uuesti sügisel 18. septembrist.

Asutatakse alternatiivenergeetika arenduskoda

Laupäeval, 6. mail kell 12 toimub EPMÜ metsateaduskonna ruumides Kreutzwaldi 5 mittetulundusühingu Alternatiivenergeetika Arenduskoda asutamiskoosolek.

Asutamiskoosolekule on oodatud kõik asjahuvilised! Alternatiivenergeetika-alast infot on võimalik saada asutatava Alternatiivenergeetika Arenduskoja koduleheküljelt http://alten.ibs.ee.

Diskussiooni saab arendada temaatilise meililisti kaudu. Meililistiga ühinemiseks tuleb saata kiri tekstiga: subscribe alten Eesnimi Perenimi aadressil listproc@ibs.ee. Info: Priit Jagomägi, priit@regio.ee.

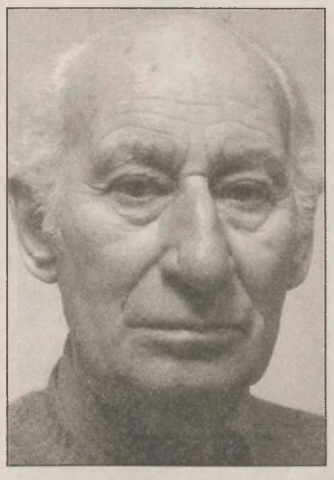
Külli Kaljus täitis olümpiamängude B-normi

Rahvusvahelisel maratonil Hamburgis saavutas ülikooli spordiklubi liige Külli Kaljus tugevas konkurentsis ajaga 2.37.30 seitsmenda koha.

Kaljus täitis selle ajaga Sydney olümpiamängude B-normi. Varem põhiliselt orienteerujana tuntud sportlane, kes treenib Harry Lembergi juhendamisel, on hakanud häid tulemusi näitama ka erinevatel kestusjooksu distantsidel.

ÕNNITLEME!

Kive-Josef Michelson 80

Täna on 80. sünnipäev Kive-Josef Michelsonil, kes on ülikoolis töötanud 1967. aastast. 33 tööaastat on möödunud ühe ja sama tööruumi lukksepalaua taga, kuigi allüksuste nimed on muutunud. Praegu kannab osakond kommunikatsioonitehnika nime. Auväärsele vanusele vaatamata on sportlik juubilar ka mäesuusataja ning on läbi sõitnud Tartu suusamaratonid esimesest maratonist peale.

Kolleegid soovivad kuldsete kätega töömehele sportlikku visadust järgmisteks maratonideks ja jätkuvat elurõõmu!

TÜ SIHTASUTUSE STIPENDIUMID

Heinz M. Ederma nimeline stipendium

Stipendiumi eesmärgiks on **orgaanilise keemia alase õppe- ja teadustegevuse** toetamine Tartu Ülikoolis.

Välja antakse üks stipendium suuruses 8000 krooni.

Stipendium määratakse Tartu Ülikoolis orgaanilist sünteesi õppivale põhiõppe üliõpilasele, magistrandile või doktorandile.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus (iseäranis orgaanilises keemias) ning kalduvus rakendada oma teadmisi uurimistöös.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207) **1. juuniks** järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis) koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst; juhendaja soovitus; dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 2000. aasta sügissemestri alguseks. Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest tel 375852, e-mail: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendium

Mälestusfondi eesmärgiks on toetada **eesti päritolu teadlaste ja üliõpilaste arstiteaduslikke** uurimisi ja õpinguid.

Välja antakse 4 stipendiumit suuruses 10 000 krooni.

Stipendiumile võivad kandideerida Tartu Ülikooli arstiteaduskonna doktorandid.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane- ja teadustegevus ning selle tähtsus rahva tervishoiule.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207) **1. juuniks** järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja teaduslikust tegevusest; juhendaja soovitus; dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 2000. aasta sügissemestri alguseks. Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest tel 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

Karine ja Martin Koobase stipendium

Stipendiumi eesmärgiks on eesti kultuuri edendamine **eesti ja soome-ugri filoloogia põhiõppe üliõpilaste** kaudu.

Välja antakse üks stipendium suuruses 5000 krooni.

Stipendiumile võivad kandideerida Tartu Ülikooli eesti filoloogia osakonna põhiõppe üliõpilased.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207) **25. maiks** järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest; juhendaja soovitus; dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 2000. aasta sügissemestri alguseks. Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest tel 375 852, e-post: im@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium

Välja antakse kaks stipendiumi suuruses 5000 krooni. Stipendium määratakse Tartu Ülikooli **põhiõppe üliõpilasele, magistrandile või doktorandile** eesti rahvuslikke küsimusi või väliseestlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.

Kandideerijatel palume esitada TÜ kantseleisse (ph ruum 207) **25. maiks** järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis ja sihtasutuse koduleheküljel); ülevaade õppe-, teadus- ning ühiskondlikust tegevusest eespool nimetatud valdkondades; soovitus instituudilt/osakonnalt; dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle 2000. aasta sügissemestri alguses. Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, tel 375852, e-mail: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

TÜ AVATUD ÜLIKOOLI SUVEÜLIKOOLID

PSÜHHOLOOGIA RAKENDUSI ORGANISATSIOONIDES JA REKLAAMIS (4 AP)
31. juuli – 4. august, Tartu
Sotsiaal- ja isiksusepsühholoogiast, organisatsiooni- ja reklaamipsühholoogiast huvitatud inimestele
Läbiviijad: Mari Nõmm (MSc psühholoogias), Raivo Valk (MSc psühholoogias).
Hind: 1900 kr.
Info ja registreerimine kuni 29.05, tel 375 200, e-post: utop@ut.ee.

MAJANDUSTEOORIA JA JUHTIMISPRAKTIKA EESTIS (4 AP)
3.–7. juuli, Äksi motell, Tartumaa
Kaasaja turumajanduse protsessidest, organisatsioonide toimimisest ja inimeste juhtimisest huvitatud inimestele.
Läbiviijad: dots Helje Kaldaru, dots Kulno Türk, Maive Suuroja.
Hind: vastavalt toa mugavusele 3900 - 4500 kr.
Info ja registreerimine kuni 22.05, tel 375 200, e-post: utop@ut.ee.

INGLISE KEEL (3 AP)
26.-30. juuni, Alajõe, Villa Marika, Peipsi ääres
Kõnekeele kursus edasijõudnutele. Rühmad komplekteeritakse tasemetesti tulemuste alusel.
Läbiviijad: Krista Kallis ja Inga Kuznetsova TÜ Keelekeskusest
Hind: 2500 - 2800 kr.
Info ja registreerimine kuni 22.05, tel 27 375 200, e-post: utop@ut.ee.

VABAÕHUMAAL (1 või 3 AP)
14.-19. august, Kõpu, Hiiumaa
Maalimisoskuste omandamine ja täiendamine ning loovuse arendamine kunstiõpetuse õpetajatele ja kunstihuvilistele.
Läbiviijad: dots Anne Parmasto.
Hind: 1650 või 800 kr (kursusetasu).
Majutus koos toitlustamisega 120 kr päev; ainult majutus 50 kr päev.
Info ja registreerimine kuni 29.05, tel 27 375 200, e-post: utop@ut.ee.

ÕPETAMINE KÕRGKOOLIS (3 AP)
I osa 7.–12. august, Karula rahvuspark; II osa 21.–23. september 2000, Tartu
Kursus praktilistest õpetamisoskustest ja haridusteoreetilistest küsimustest Eesti ülikoolide õppejõududele.
Läbiviijad: Chris Rust (Oxford Brookes University), dots Tõnu Lehtsaar (TÜ), Sirje Priimägi (TPÜ) jt.
Hind: 1500 kr.
Info ja registreerimine kuni 29.05, tel 376 203, e-post: aunevalk@ut.ee.

SUHETE PSÜHHOLOOGIA (3 AP)
17.-20. august, Tartu Ülikooli Kääriku Spordibaas
Kursus suhete temaatikaga seotud olulisematest valdkondadest arengu-, sotsiaal- ja kliinilisest psühholoogiast Avatud Ülikooli üliõpilastele ja kõigile teistele soovijatele.
Läbiviijad: dots T. Tulviste, dots O. Must, K.-E. Esop (MSc psühholoogias), A. Valk (MSc psühholoogias).
Hind: 3000 - 3800 kr.
Info ja registreerimine 1.05-1.08, tel 375 959, 375 902, e-post: katri@psych.ut.ee.

KES SOOVIB OSALEDA UURINGUTEL?

TÜ Kliinikumi Psühhiaatriakliiniku teadus-arendusosakond otsib inimesi, kes kannatavad **sotsiaalse ärevushäire** all ja soovivad osaleda selle põhjusi uurivas teadusprojektis. Sotsiaalärevusele on iseloomulik hirm tähelepanu keskpunktis olemise ees või suhtlemise ees võõraste inimestega ja sellest tulenevad raskused. Uuring sisaldab küsimustikke, ühekordset ravimi manustamist ja vereproove. Osalejatele pakutakse psühholoogilist nõustamist ja antakse ravisoovitusi.

Samasse uuringusse vajatakse terveid vabatahtlikke. Sobivuse kriteeriumid vabatahtlikele:
- vanus 18-45 aastat,
- hea kehaline ja vaimne tervis,
- pole tarvitanud ravimeid viimase 3 kuu jooksul,
- pole olnud tõsiseid haigusi viimase 3 kuu jooksul,
- ei liialda alkoholiga.

Lisainfo ja registreerimine: Merle 448 727 (8-10) või merle.taevik@kliinikum.ee.

TARTU LASTETEATRIS

T 9. mai kell 19 Juhan Viiding/Tõnis Rätsep OLEVUSED VIIMAST KORDA. Etendus on vaheajaga ja kestab 1 tund 50 minutit.

K 10. mai kell 19 Peter S. Beagle VIIMANE ÜKSSARVIK VIIMAST KORDA Etendus on vaheajaga ja kestab 2 tundi ja 20 minutit.

N 11. mai kell 18 Friedrich Karl Waechter AMLET VIIMAST KORDA. Etenduse kestus on 1 tund.

R 12. mai kell 18 Monika Feth VÕLURID VIIMAST KORDA Etenduse kestus on 50 minutit.

L 13. mai kell 12 Heino Väli PÄEVAKOER JA PEEGEL VIIMAST KORDA. Etendus on mõeldud lastele alates neljandast eluaastast. Etenduse kestus 40 min., ilma vaheajata.

L 13. mai kell 18 Günter Jankowiak JESPERI ÕNN VIIMAST KORDA. Mõeldud lastele eluaastates 8-12. Etendus on vaheajaga ning kestab 1 tund ja 20 minutit.

P 14. mai kell 18 Eva Wigströmi -Per Lüsander ja Suzanne Osten PRINTS MURETU VIIMAST KORDA Koolieast alates. Etendus on ilma vaheajata ning kestab 1 tund ja 15 minutit.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee. Pileti hind 20 kr, piletid müügil ka pileti-müügikeskuses (Rüütli tn 2). Ostes pileti Tartu Lasteteatri etendusele võid võita TASUTA lasteeine McDonaldsis!

ACTA DIURNA

8. mail kell 14.15-16.00 toimub Lossi 3 - 405 **seminar "Õppematerjalide autoriõiguslik kaitse"**. Juttu tuleb erinevates vormides (paber, WWW, CD jm) õppematerjalide autoriõiguslikust kaitsest. Oodatud on kõik huvilised! Eelregistreerimine ja info: Virve Käärik, tel 375 200.

8. mail kl 16 esitletakse peahoone aud 102 kahte raamatut Eesti kirikuloost: **Riho Saard "Eesti rahvusest luterliku pastorkonna väljakujunemine ja vaba rahvakiriku projekti loomine, 1870-1917", Mikko Ketola "The Nationality Question in the Estonian Evangelical Lutheran Church, 1918-1939"**. Raamatuid saab kohapeal osta. Kõik huvilised on oodatud! Info: Riho Altnurme, altnurme@ut.ee.

9. mail kell 16 keemiahoone ringauditooriumis üliõpilaste **karjääriteenistuse infopäev "Abiks tööjõuturule suundujale"**. Räägitakse CV koostamisest ja töölepingu sõlmimisest. Info: Üliõpilaste karjääriteenistus, tel 376205, 276206, career@ut.ee.

10. mail kell 16 toimub Tähe 4-352 **sõnastiku "Eesti-türgi ja türgi-eesti"** esitlus.

TEATED

17. mail algusega kell 16 toimub ph aud 102 **seminar "*Quo vadis* magistriõpe?"** Kavas: Ülevaade magistrantide küsitluse tulemustest - kraadiõppe peaspetsialist Anita Kärner; Magistrikraadist meil ja mujal - Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuse juhataja Gunnar Vaht; Magistriõppe arengusuunad - õppeprorektor prof Volli Kalm; Diskussioon. Oodatud on kõik kraadiõppe huvilised. Info: Anita Kärner, tel 375 624, anitak@ut.ee.

Arstiteaduskonna üliõpilased! TÜ Kopsukliinikus (Riia 167) algab **valikkursus "Antibakteriaalne farmakoteraapia pulmonoloogias"**. Oodatud on 6. kursus ja residendid. Loengud toimuvad: 5. juunil kell 14-18, 6. juunil kell 14-18 ja 7. juunil kell 14-18. Lektor: dr Alan Altraja, TÜ Kopsukliiniku juhataja. Registreerimine tel 380 295 kella 9.00-11.00.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

VÄITEKIRI

9. mail kell 14 kaitseb TÜMRI Riia 23, ruumis 217 **Toomas Kivisild doktoriväitekirja "The Origins of Southern and Western Eurasian Populations: an mtDNA Study"**. Oponent: Peter Forster, *PhD*, McDonald Institute for Archeological Research Cambridge University, UK.

10. mail kell 16 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Aado Lintrop oma doktoritööd "Udmurdi usundi peamised tunnusjooned 19. ja 20. sajandil"**. Oponendid on Ülo Valk ja Tatjana Minnijahmetova. Info: Hille Roots, tel 375 223.

LOENG

9. mail kell 10 peab ülikooli aulas loengu **Soome Vabariigi peaminister Paavo Lipponen teemal "Baltic Sea Region and the Northern Dimension"**. Info: Sirje Üprus, tel 375 615.

11. mail kell 16 esineb Lai 36-132 TPÜ botaanika õppetooli assistent **Tõnu Ploompuu: "Tallinna aedade floorast"**. Tegu on botaanika ja ökoloogia instituudi seminariga.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi
http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone
http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1
Raamatukogu avatud 30.04 kell 10-14. 1.05 SULETUD.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Õppelugemissaalis: Soome loodusplakat "Beautiful Finland".
Õppelugemissaali fuajees: C.-I. Hammerbeck Norra loodusakvarellid ja Tartu linnafotod.
Lugemissaalide fuajees: BRIGAAD arhitekte pärastsõjaaegses Tartus.
Kataloogisaalis: Kadri Alesmaa maalid.
Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.
Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140".
Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Tarzan". USA Walt Disney Pictures 1999. Kl 13.30.

"Notting Hill". USA 1999. Kell 17, 21.

"Üks ja ainus" (The One and Only). Taani 1999. Romantiline komöödia. Kell 19.

"Kadunud kiirtee" (Lost Highway). Kell 15, 22.45.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 12. mai 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 19 (2014) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Ajutised näitused ja interaktiivsus teevad muuseumi huvitavaks

Krõõt Nõges

Ajutised näitused ning interaktiivsus nõuavad lisaraha, mida ülikoolil praegu pole võimalik muuseumidele anda.

Ülikoolil on viis muuseumi, mille eesmärgiks on oma kogude täiendamine ning eksponeerimine. Ka on muuseumide teaduritel kohustus oma töö tulemusi publitseerida.

Külastatavus suurenenud

Muuseumide külastatavus on viimastel aastatel suurenenud, vähim on külastajaid geoloogiamuuseumis (4000 - 5000 aastas), enim ajaloomuuseumis (22 000 - 23 000). Botaanikaaia asedirektori Ain Vellaku sõnul on suurenenud just venekeelsete külastajate hulk.

Zooloogiamuuseumi peavarahoidja Jaan Luigi sõnul tingis paariaastataguse külastajate languse bussisõidu kallidus. "Suurim on külastatavus maisjuunis, kui Tartusse tulevad koolieksursioonid," ütles Luig.

Külastajateks on õppurid ja turistid

Muuseumijuhid peavad oma suurimaks sihtgrupiks õpilasi, üliõpilasi ja turiste.

Tartu Kunstigümnaasiumi kunstiõpetaja Paul Kunmani sõnul on tema viinud oma õpilasi TÜ Kunstimuuseumi ekskursioonile ja joonistama.

"Samas on siit äärelinnast keset koolipäeva raske kesklinna minna." Kunman tunneb puudust infolehtede kooli saatmisest, tema sõnul ei jõua alati teave näituste kohta kooli.

Reisibüroo E-Turist vastuvõtuosakonna juhataja Triinu Tammisti sõnul on nende klientide seas populaarseimad TÜ Ajaloo Muuseum ja TÜ peahoone pakett, mis sisaldab kunstimuuseumi, aula ning kartseri külastamist.

"Muuseumid pakkusid end kolm aastat tagasi turismifirmadele paremini välja, muuseumide esindajad käisid messidel. Samas on ka praegu neilt saadav info piisav," ütles Triinu Tammist.

"Kui lapsest saadik muuseumis käima ei hakka, ei tulda sinna ka täiskasvanuna. Külastajaid tuleb kasvatada," ütleb TÜ Kunstimuuseumi direktor Inge Kukk. KULDAR PILD

Ühine pilet?

Ain Vellaku sõnul on olnud päevakorral TÜ muuseumide ühise pileti väljatöötamine.

Paraku jäi idee tehniliste probleemide tõttu teostamata. Seda raskendab ka asjaolu, et muuseumid on üksteisest suhteliselt kaugel, samuti ei kattu kunstimuuseumi direktori Inge Kuke sõnul kõigi muuseumide lahtiolekuajad.

Ka Triinu Tammisti sõnul ei suurendaks külastajate hulka oluliselt muuseumide ühispaketi väljatöötamine: "Turistil on linnaga aega tutvuda 2-3 tundi, kuid kõigi ülikooli muuseumide ühispakett võtaks aega vähemalt viis tundi."

On olnud idee ühendada geoloogia- ja zooloogiamuuseum ning botaanikaaed loodusteaduste muuseumiks.

Ain Vellaku sõnul on aga seoses botaanikaaia struktuuri tugevdamisega päevakorras hoopis botaanikamuuseumi loomine, kus lisaks praeguse elusloodu kollektsioonile saaks tutvuda ka kuivatatud taimekollektsioonidega.

Rohkem interaktiivsust

Kuigi näiteks ajaloomuuseumis saavad lapsed valmistada ise paberit, tunnevad muuseumid suuremat vajadust oma külastajatele lisaks eksponaatide vaatamisele ka muud tegevust pakkuda.

Näiteks saaks Jaan Luigi sõnul zooloogiamuuseumis vaadata ja kuulata arvuti abil linde ja linnuhääli, kuid selliste interaktiivsete ideede teostamiseks on vaja lisaraha.

Välismaal saab eksponaate ka katsuda. TÜ Ajaloo Muuseumi direktori Ela Martise sõnul ei võimalda meie ressursid eksponaatidest koopiaid valmistada.

Praegu saab muuseumides korraldada vastava aine koolitunde.

Rohkem ajutisi näitusi

Huvi muuseumide vastu suurendaksid ka ajutised näitused. Inge Kuke sõnul pole aga kunstimuuseumi ajutist näitustesaali veel remonditud. Tema kinnitusel on just ajutised näitused need, mis külastajaid köidavad. Ajutise näitusesaali puudumine on ka teiste ülikooli muuseumide probleem.

Lisaks töötajate ning rahapuudusele on probleemiks ka vähene fondipind. Ela Martise sõnutsi on seoses vana ja uue anatoomikumi ajalooliselt väärtuslike kogude ajaloomuuseumile andmisega fondid väga üle koormatud. Mõne aja eest alustatud uue fondi projekteerimise esialgsed ettevalmistused peatati rahanappusel.

Uus muuseum

Teaduskeskuse AHHAA projektijuhi Tiiu Silla sõnul avatakse praegu teaduskeskuse vormis töötavas tähetornis ka astronoomiamuuseum pärast eksositsioonisaali renoveerimist.

TÜ MUUSEUMIDE LAHTIOLEKUAJAD

Ajaloomuuseum K-P 11-17
Botaanikaaed E-P 10-17
Geoloogiamuuseum K-P 10-16
Kunstimuuseum E-R 11-16.30
Zooloogiamuuseum K-P 10-16
Ettetellimisel on võimalik muuseume külastada ka väljaspool lahtiolekuaega. 18. mail ehk muuseumide päeval saab kõiki ülikooli muuseume külastada tasuta.

Arstiteaduskonna dekaan on prof Toomas Asser

Varje Sootak

10. mail valis TÜ arstiteaduskonna nõukogu valimiskogu 122 poolthäälega dekaaniks TÜ närvikliiniku juhataja, neurokirurgia professori Toomas Asseri (sünd 1954).

Valimiskogu kohal olnud 147 liikmest hääletas Asseri poolt 122.

Toomas Asser kaitses meditsiinikandidaadi kraadi 1986. aastal Moskva N. Burdenko nim Neurokirurgia Instituudis. 1989-1995 oli ta TÜ Närvikliiniku dotsent, 1995. aastast TÜ neurokirurgia professor ning 1996. aastast närvikliiniku juhataja.

UT küsimusele, kuidas hindab uus dekaan teaduskonna praegust seisu, vastas Asser, et õppetöö toimub kolmandat aastat uue õppekava alusel ning et rakendamisel ilmnenud probleemid vajavad analüüsi ning ilmselt parandusi. "Prekliiniliste ainete õpetamiseks on head tingimused, mida paraku ei saa öelda kliiniliste õppeainete kohta. Senisest enam peaks integreerima kogu õppe ulatuses kliinilist meditsiini biomeditsiiniga," ütles Asser.

Toomas Asser.

Asseri arvates pole ühiskond veel arstikutset õieti väärtustanud. "Kiiret lahendust vajavad diplomijärgse õppe probleemid. On vaja määratleda residentide staatus, õigused ja kohustused."

Teadustööd tuleks Asseri sõnul käsitleda koos arendustegevusega ning teadustööst huvitavate üliõpilaste jaoks luua senisest laialdasemad võimalused.

TÜ uue üliõpilasesinduse esimees on Marek Herm

Signe Halikas
TÜ ÜE sekretär

4. mail toimunud TÜ Üliõpilasesinduse V koosseisu esimesel koosolekul valiti esinduse esimeheks õigusteaduskonna 4. aasta üliõpilane Marek Herm.

Esimehe kohale kandideerisid Kerstin-Oudekki Loone ja esinduse eelmise koosseisu esimees Marek Herm. 21 poolthäälega osutus valituks Marek Herm (31st liikmest oli kohal 30). Vastaskandidaat Kerstin-Oudekki Loone kogus 9 häält.

Abiesimehe valimisel oli samuti üles seatud kaks kandidaati - Arne Otter ja Kaur Kivirähk. 20 poolthäälega osutus valituks Arne Otter. Kaur Kivirähk kogus 8 poolthäält.

Valiti ka esindajad ülikooli nõukokku, kus üliõpilastel on 11 kohta.

TÜ nõukogu esindajad valitakse võistleval hääletusel. Kindlustamaks kõigi astmete üliõpilaste esindatust TÜ nõukogus, valitakse esmalt erihääletusel üks doktorantide, üks magistrantide ja üks põhiõppe üliõpilaste esindaja.

Ülejäänud üliõpilasesindajad valitakse üldisel hääletusel, kus jagatakse kõik ülejäänud esindajakohad.

Valimistulemused olid järgmised: doktorantide esindaja Jüri Gordejev (25 poolthäält, 4 vastu, 1 kehtetu), magistrantide esindaja Arne Otter (24 poolt, 6 vastu), põhiõppe esindaja Marek Herm (27 poolt, 3 vastu).

Üldhääletusel osutusid valituks Rait Raal (21 poolt), Kadri Jaago (20), Birgit Tolmann (19), Aveliina Helm (18), Jüri Herman (17), Märt Kunnus (18), Oliver Meikar (13), Helen Eenmaa (11).

Asendusliikmed järgmisel õppeaastal TÜ nõukokku on järgmised: Mirjam Somelar (9), Lilian Ariva (7), Liisa Past (7), Kerstin-Oudekki Loone (6), Kaur Kivirähk (4).

Asendusliikmed 1999/2000. õ-a TÜ nõukokku: Anu Mõistlik (24), Teele Raiend (21), Mirjam Somelar (17), Katrin Eimla (6).

Samal päeval toimunud IV koosseisu viimasel koosolekul määrati esindusepoolseks esindajaks Haridusministeeriumi juures tegutsevasse Õppurite Nõukotta Arne Otter (10 poolthäält, 5 vastu, 1 erapooletu; kohal viibis 31st liikmest 16).

Üliõpilasesindusel on neli alalist toimkonda: haridus- (praegune esimees Helen Eenmaa), sotsiaal- (Kerstin-Oudekki Loone), teabe- (Arne Otter) ja kultuuritoimkond (Mirjam Somelar).

Esinduse uue koosseisu toimkonna esimese koosoleku kutsub kokku, valmistab ette ja viib läbi toimkonna eelmine esimees.

Toimkonna esimehe valivad poolthäälteenamusega toimkonna liikmed. Esimeheks võib olla ainult esinduse liige.

Esindusse valiti Force Majeure'i nimekirjast ka Terje Tennosaar (31 häält), kes 5. mai UTs mainimata oli jäänud.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Dirigent Vaike Uibopuu sõnul nõuab kooris laulmine üliõpilastelt suurt pühendumist
LK 3

Möödub 130 aastat prof Johan Wilipi sünnist
LK 2

Tartu Üliõpilasteatris mängiti "Woyzeckit"
LK 3

Õigusteaduskonna dekaani valimine välja kuulutatud

Rektor Jaak Aaviksoo kuulutas 5. mail välja õigusteaduskonna dekaani valimised.

Kandidaate saab TÜ akadeemilisele sekretärile esitada 22. maini.

Käesoleva aasta jaanuaris esitati õigusteaduskonnas dekaani kandidaadiks prof Kalle Merusk, kes oma nõusolekut kandideerimiseks ei andnud.

Rektor määras riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski dekaaniks juuni lõpuni.

Suurbritannia päev Tartu Ülikoolis

Reedel, 19. mail toimub Tartus Euroopa päevade raames "Eurooplased nagu meie" ELi liikmesriigi Suurbritannia päev.

Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriikide suursaadik Eestis T. E. hr Timothy Craddock annab TÜ euroteaduskonna raamatukogule üle 25 000 krooni majandus-, õigusteaduse, politoloogia ning avaliku halduse alaste raamatute ostmiseks.

Õppelugemissaalis avavad stendinäituse "Euroopa Liit" Euroopa Komisjoni delegatsiooni juhataja Eestis Arhi Palosuo ja suursaadik Timothy Craddock.

Raamatunäituse "Suurbritannia Euroopa Liidus" avamisel annab Briti Nõukogu Baltikumi direktor Ian Stewart TÜ raamatukogule üle raamatukingituse.

Raamatukogus peavad päevakohased ettekanded TÜ prof Kaido Jaanson ja ELi osakonna Baltikumi ekspert Chris Brealy.

19. mail kl 11 avatakse Suurbritannia päev Tartu Raekojas.

Kodu eesti ühiskonnas ja kultuuris

12. ja 13. mail toimub ülikoolis konverents, mille eesmärk on teadvustada ja väärtustada kodu tähtsust Eesti ühiskonnas.

Avaloengu peab prof Peeter Tulviste. Kahel päeval esinevad ettekannetega pedagoogikateadlased, arstid jt. Konverentsi päevadel on avatud näitused.

UUDISED

Ülikool sõlmis koostöölepingu Rapla maakonnaga

9. mail kirjutasid TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja Rapla maavanem Kalle Talviste alla koostöölepingule Tartu Ülikooli ja Rapla Maavalitsuse vahel.

Leping sätestab koostöö hariduse, teaduse, kultuuri ja arendustegevuse vallas.

Raplas toimunud perekonverentsil "Perekond muutuvas ühiskonnas" pidas rektor Aaviksoo ettekande "Akadeemilise hariduse roll eesti pere kvaliteedi tagajana".

Samalaadsed koostöölepingud on TÜ sõlminud ka Saare, Hiiu, Pärnu, Võru, Ida-Viru, Järva ja Valga maakondade ning Tallinna ja Narva linnaga.

Koostööleping Narva ja Pihkva kõrgkoolide vahel

17. mail kirjutab TÜ rektor Jaak Aaviksoo Pihkvas alla Pihkva Riikliku Pedagoogilise Instituudi ja Tartu Ülikooli Narva Kolledzi koostöölepingule.

Pihkvas peavad loengu prof Peeter Torop ja prof Peeter Tuleviste.

Visiidil osaleb EV rahvastikuminister Katrin Saks. Rahvastikuministri büroo korraldab samal päeval Pihkvas Eesti päeva.

Keskkonnafüüsikud uurivad aerosooliosakeste teket

TÜ keskkonnafüüsika instituudis tehti esialgsed kokkuvõtted märtsis ja aprillis Kesk-Soomes toimunud rahvusvahelistest teadusuuringutest.

Vanemteadur Jaan Salmi sõnul käisid keskkonnafüüsika instituudi töötajad käisid koos mõõteriistadega Helsingi Ülikooli vaatlusjaamas.

Tegemist oli teadusprojektiga, mille eesmärk on atmosfääri aerosooliosakeste tekkemehhanismi väljaselgitamine.

"Atmosfääriõhus, mida me sisse hingame, on alati tuhandeid aerosooliosakesi kuupsentimeetris. Kuidas need tekivad, ei ole veel kuigi selge," ütles Jaan Salm.

Samal ajal toimusid analoogsed sünkroonmõõtmised ka Tahkuse Õhuseirejaamas Pärnumaal.

Konverents "Võõrkeeled ülikoolides täna ja homme"

TÜ keelekeskus korraldab 19. ja 20. mail rahvusvahelise konverentsi "Võõrkeeled ülikoolides täna ja homme".

Ürituse eesmärk on teadvustada keelte õpetamise rolli kõrghariduses ning arutada erinevaid probleeme, ülesandeid ja perspektiive võõrkeelte õpetamisel, samuti arendada koostööd keeltekeskuste vahel nii Eestis kui välismaal.

Konverents toimub 19. mail ajaloomuuseumis ja 20. mail Lossi 3 õppehoones (IV korrusel). Lisaks Eesti kõrgkoolide keeleõpetajatele võtavad üritusest osa ka külalised Lätist, Soomest, Venemaalt ja Saksamaalt.

Näitus "Eesti raamat Stalini ajal"

10. mail avati TÜ Raamatukogu kaktuste fuajees näitus "Eesti raamat Stalini ajal 1945-1953". Näitus kuulub Eesti raamatu aastale pühendatud sarja. Väljapaneku koostas Merike Poljakov.

Emakeelse loodusteaduslikku kõrghariduse algus Tartu Ülikoolis

130 aastat TÜ esimese eestlasest täppisteaduste professori Johan Wilipi sünnist

Ülo Lumiste
Enn Tamme
TÜ emeriitprofessorid

Ivar Piir
TÜ dotsent

Mitmed 1919. aastal avatud EV Tartu Ülikooli esimesed täppisteadusi eesti keeles õpetavad õppejõud olid endised kooliõpetajad või Eestisse kutsutud õppejõud. Kutsutute hulgas oli ka prof Johan Wilip.

Kui 1918. aasta detsembris andsid Saksa okupatsioonivõimud Tartu Ülikooli üle Eesti Ajutisele Valitsusele, polnud siia jäänud ühtegi doktori- või magistrikraadiga täppisteadlast. Sel alal kõrghariduse saanud eestlased tegutsesid kooliõpetajana või olid siirdunud tööle Venemaale. Neist esimesed osalesid aktiivselt Eesti haridus- ja teaduselu korraldamisel.

Johann Wilip.

Jaan Sarv.

Täppisteadlasi TÜ kaadri komplekteerimise komisjonis

1918. aasta algul töötas Tartus täiskasvanute rahvaülikool, mille üks organiseerijaid ja füüsikalektor oli esimese eesti õppekeelega gümnaasiumi, ENKSi Tütarlastegümnaasiumi füüsika- ja matemaatikaõpetaja Jaan Sarv. Sama aasta juulis Tartus loodud Eesti Akadeemilises Ühingus mõeldi sellele, keda soovitada tulevase eesti ülikooli õppejõududeks. Nii ei pidanud ülikooli ülevõtmise komisjon, mida juhtis Tütarlastegümnaasiumi direktor Peeter Põld, kes oli olnud ka haridusminister, päris tühjalt kohalt alustama.

Täppisteadusi esindasid komisjonis Jaan Sarv ja Tartu Kommertsgümnaasiumi ülemõpetaja Hermann Jaakson. Komisjoni töö katkes Punaarmee Tartu vallutamise tõttu. Komisjoni töö taastumisel esindasid selles täppisteadlasi Tartu Poeglaste Reaalgümnaasiumi direktor Juhan Lang ja Treffneri gümnaasiumi juhataja Konstantin Treffner. Viimane oli aastail 1919-1920 haridusminister.

Esimesed eestikeelsed täppisteaduste õppejõud

Komisjoni ettepanekul kinnitati ülikoolis ajutised dekaanid, nende seas matemaatika-loodusteaduskonna dekaan Jaan Sarv, keda välismaal viibimise ajal asendas Johann Piiper.

Nii kujunes ülikooli juhtiv organ, ajutine nõukogu, mis tegutses ka ülikooli valitsusena hoolekandja (kuraatori) Peeter Põllu juhtimisel. Viimase kirjas 1. juulist 1919 haridusministeeriumile on mainitud võimaliku õppejõuna füüsikas "teaduste akadeemia assistent Viilip", astronoomias ja astrofüüsikas "Taavet Rootsmann, endine tähetorni assistent, kooliõpetaja Tallinnas", matemaatikas "Hermann Jaakson - Tartu kommertskooli õpetaja ja direktor; Jaan Sarv - Valitsuse stipendiaat".

Haridusminister kinnitas dotsendiks Jaaksoni ja professori kohusetäitjaiks Rootsmanni ning Sarve, viimane oli 1919-1920 ka füüsikakabineti ajutine juhataja.

Täppisteaduste esimeseks korraliseks professoriks kutsuti Helsingist matemaatik Kalle Väisälä, kes siirdus 1922. aastal tagasi Soome.

Esimene eestlasest täppisteaduste professor oli Johan Wilip

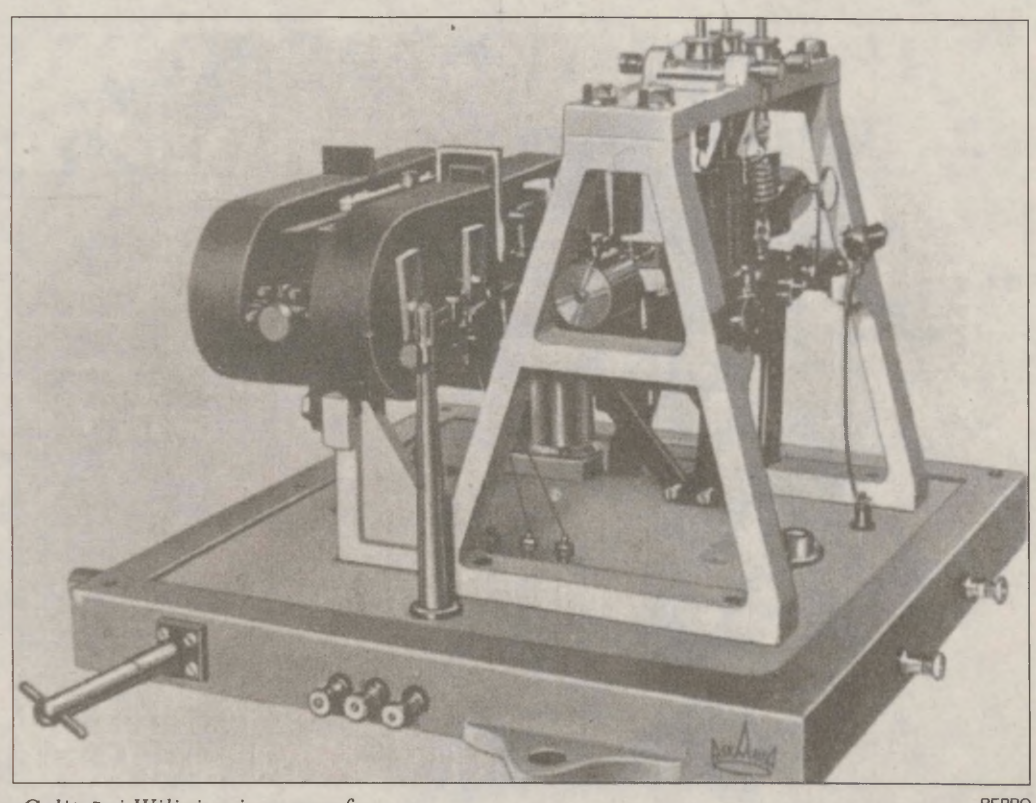
Järgmistena saabusid Sarve kutsel 1920. aastal Petrogradist Johan Wilip füüsikaprofessori kohusetäitjaks ja füüsikainstituudi juhatajaks ning Novotšerkasskist Gerhard Rägo mehaanikaprofessori kohusetäitjaks.

1921. aastal tuli Taškendist astronoomia observaatoriks Ernst Öpik ja Voronežist Moskva kaudu tagasi Jurjevi ülikooli viimane rektor Vissarion Aleksejev, kes sai matemaatika eradotsendi õigused.

Teoreetilise füüsika dotsendi kohusetäitjaks valiti Harald Perlitz, kes opteerus Eestisse 1920. aasta lõpul ja asus algul tööle Treffneri gümnaasiumis.

Need õppejõud asusid õpetama täppisteaduslikke aineid eesti keeles. Ühelgi neist, välja arvatud Väisälä, ei olnud sel ajal veel doktorikraadi.

Suurimad teadustöö kogemused olid Johan Wilipil, kes kinnitati ka 1923. aastal esimese eestlasest täppisteadlasena korraliseks professoriks.

Golitsõni-Wilipi seismograaf. REPRO

Wilip ja seismograafia

Johan Wilip lõpetas Tartu ülikooli 1895. aastal füüsikateaduse kandidaadi kraadiga. Töökoha otsingul siirdus ta Peterburi. Otsustavaks sai uuenenud kontakt akadeemiku, vürst Boris Golitsõniga, kes võttis ta tööle TA füüsikakabinetti. Golitsõn oli 1893. aastal Tartu ülikooli füüsikaprofessor ja Wilip oli talle sooritanud meteoroloogia eksami. Esimesed ühisuurimused, kus Wilipi õlul oli eksperimentide korraldamine, käsitlesid tolle aja aktuaalseid probleeme: kriitlist olekut, spektrijoonte peenstruktuuri ja optilist Doppleri efekti.

Golitsõn konstrueeris galvanomeetrilise registreerimisega täppisseismograafi ja arendas meetodi maavärina tsentri määramiseks ainult ühe vaatlusjaama mõõtmiste põhjal. Ka Wilip lülitus seismograafiale ning temast kujunes kiiresti Golitsõni tüüpi seismograafide parim asjatundja maailmas.

Wilipi koostöö Masinguga

Samal ajal Wilipiga tuli Tartusse ka Hugo Masing, kes avas peenmehaanika ja teadusinstrumentide töökoja. Jätkus nende Peterburis alanud koostöö seismograafide ehitamisel. Wilip oli oluliselt täiendanud spektrograafi konstruktsiooni.

1925-1939 valmistati 26 täiskomplekti Golitsõni-Wilipi seismograafi, millest 25 saadeti välismaale 22 seismoloogiajaama.

Kahjuks jäi Wilip Tartus üksikuurijaks, kes ei loonud siin oma koolkonda. Alanud Teise maailmasõja tõttu kadusid tellimused, 1939 suri tema sõber ja abimees Masing. Vilip ise jäi pensionile 1940. Ta suri 27. jaanuaril 1942 ja on maetud Raadi kalmistule.

KONVERENTS "PROF JOHAN VILIP 130. EMAKEELSE LOODUSTEADUSLIKU KÕRGHARIDUSE ALGUS"

Konverents toimub esmaspäeval, 15. mail kl 15.15 TÜ Ajaloo Muuseumis
Jaak Aaviksoo "Teaduskeelest tänases Tartu Ülikoolis"
Ülo Lumiste, Enn Tamme "Füüsika-matemaatikateaduste algus eesti ülikoolis"
Ivar Piir "Johan Vilip - pilk eluteele"
Harald Keres, Aleksander Pae "Isiklikud mälestused prof J. Vilipist"
Enn Hendre "J. Vilip - teadlane Eesti aparaadiehituses"
Väino Puura, Olga Heinloo "Maateadus, mõõteriist ja loodusteadlane"

Ajaloomuuseumis näeb seismograafi

Ivar Piir
Varje Sootak

Prof Wilipile pühendatud näitusel ajaloomuuseumis on esmakordselt pärast Teist maailmasõda seismograaf, mis tänu seismoloog Olga Heinloole ja prof Risto Tammelole jõudis Potsdamist tagasi Tartusse.

1920. aastatel Tartus Hugo Masingu töökojas valminud seismograafidest viidi kaks Potsdami geodeesiainstituuti. Olga Heinloo sõnul jõudis üks seismograaf kirjavahetuse tulemusena Tartusse tagasi.

Firmasilt "Teaduslikkude Aparaatide Tööstus Hugo Masing" jäädvustas ennast koos konstrueerijate Golitsõni ja Wilipi nimega maailma teadusajalukku. "Aastail 1926-1939 viisid need aparaadid Tartu nime kõigile kontinentidele, välja arvatud Antarktika," ütles Heinloo.

Tartus valmistatud seismograafia aparatuurist jäi väidetavalt parim Tartusse ja paigutati Liivi 4 keldrisse, kus 1931 alustas tööd Eesti seismoloogiajaam, mida juhatas 1939. aastani Wilip. Sõja ajal viidi jaam Saksamaale. Usaldusväärsed andmed edasise kohta puuduvad.

1970. aastal kogus dots Paul Prüller andmeid seismoloogiajaamadest, kuhu oli Wilipi seismograafe saadetud. Kümnest jaamast tulnud vastuses anti seismograafidele kõrge hinnang.

Originaali järgi tehtud joonistе põhjal oli Lääne-Berliinis 1954. aastal alustatud nende taastootmist, mille kohta täpsem teave puudub.

Golitsõni-Wilipi seismograafid või nende eeskujul ehitatud uued aparadid töötasid siis veel seitsmes jaamas, kuid ülemaailmse standardiseerimisega hakati neid asendama uutega.

Pärnus toimub geneetikakonverents

Eesti Inimesegeneetika Ühing korraldab 12. ja 13. mail Pärnus esimese inimesegeneetika konverentsi "Geneetika 2000".

Konverentsil osaleb üle saja teadlase ja arsti Eestist ning välismaalt.

Käsitletakse raku- ja arengubioloogiat, inimgenoomi ja geenitehnoloogiaid, geneetilist epidemioloogiat ning evolutsioonilist ja kliinilist geneetikat.

Ühingu presidendi Katrin Õunapi sõnul on esimest korda toimuva konverentsi eesmärk viia kokku nii molekulaargeneetika valdkonnas töötavad tippteadlased kui ka arstid, kes oma igapäevases töös puutuvad kokku pärilikke haigusi põdevate patsientidega.

Pikemate ettekannetega esinevad med-dr Helena Pihko ja vanemteadur Tõnis Timmusk Helsingi Ülikoolist, dots Pärt Peterson Tampere Ülikoolist ning akad Richard Villems, prof Alar Karis ja dots Ants Kurg TÜst.

Eesti Inimesegeneetika Ühing asutati 1999. aastal Tartus.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Vana anatoomikum lisas teatrile vaimsust

Liis Kängsepp

Aprillis mängis Tartu Üliõpilasteater vanas anatoomikumis Georg Büchneri visandite põhjal lavastatud "Woyzeckit".

"Woyzecki" lavastas Kalev Kudu Büchneri visandiks jäänud näidendi põhjal. Aluseks on tõestisündinud lugu parukameister Woyzeckist, kes pussitas 1821. aastal surnuks oma armukese. Tolleaegne kohtumeditsiin ei suutnud tema hullumeelsust tõestada ja ta hukati.

Õigesse meeleollu viimiseks üritati vaatajat viia juba enne etenduse algust - pimedad koridorid, mida valgustas mõni küünal, hämar saal, soiguvad hääled. Need võivad mõnes eriti nõrganärvilises inimeses kindlasti kõhedust tekitada. Anatoomikumi ruum pimeneb, uks avaneb, kostavad sammud, inimesed küünitavad ringauditooriumis uudishimust kaelu ja etendus algab. Ja algab kohe möödapanekuga - teksti on vaevalt kuulda, arusaamisest ei maksa rääkida. Häälega on probleeme hiljemgi, küll räägivad tegelased liiga kiiresti, diktsioon on segane või lihtsalt ei kuule, kuna näitleja seisab seljaga vaatajate poole või on ridade vahel peidus.

Harrastajad ja professionaalsus

Kuigi Kalev Kudu on öelnud 6. aprilli Tartu Postimehes, et tahe lavale tulla ja mängida korvavad tehnilise puudujäägi, ei saa ma temaga päris nõus olla. Mul jäi lõpuni aru saamata, mida lavastaja öelda tahtis. Koht etenduseks oli aga valitud hästi. Vana anatoomikum ja pealtvaatajate arutlused, kas selle sama ringi keskel oleva laua peal lahati inimesi või mitte, aitasid vähemalt minul etendusse paremini sisse elada.

Mõned osatäitmised üllatasid meeldivalt. Head saab siiski öelda vaid meeste kohta, naised tundusid etenduses teisejärgulised olevat. Ainus naine, kes silma jäi, oli Woyzecki naist Mariet mänginud Silja Helistvee, kuid minu meelest oli ta mäng liiga emotsionaalne.

Kõige parema näitlejatöö tegi minu arvates doktorit mänginud Randel Veerits, kes hullumaja juhatajana tundus isegi omamoodi hullumeelne. Meeldis ka kapten (Tanel Joonas) oma kinnisideega headest inimestest. Woyzeckit mänginud Sven Heibergi kasuks kõneleb tema sügav ja kandev hääl, mis kindlasti mõnegi neiu põlved saalid nõrgaks võttis.

Väheste rahaliste vahenditega pole muidugi võimalik kõiki reegleid järgida, kuid üldjoontes kujundus ja kostüümid meeldisid. Aga näiteks Ester Vaitmaa kostüümi ei saa mitte kuidagi nihutada 19. sajandi algusest pärinevaks. Vaevalt et juba siis aimati täpselt, milliseid kingi ja pükse kannavad naisterahvad 20. sajandi lõpul.

Hea muusika ja mängukoht

Harrastajate kohta oli etendus täiesti omal tasemel. Tükk on raske, hullu suudavad loomutruult mängida vaid vähesed, kuid Tartu Üliõpilasteatri noored suutsid vanas anatoomikumis täiesti edukalt sisse elada. Abiks oli kindlasti ka *ambient-, techno-, rap-* ja rahvamuusika kasutamine, mis mõjus värskendavalt ja huvitavalt. Täiuslikuks võibki pidada muusika- ja mängukoha valikut. Vana anatoomikumi hing, vaimsus lisas tükile kindlasti palju, mis mõnes tänapäevasemas saalis oleks ilmselt tunnetamatajäänud.

Lavastaja Kalev Kudu sõnade kohaselt on tudengiteater üliõpilasmaja juurde kuuluv esialgu mitteiseseisev ühendus. Uut hooaega on plaanis alustada augusti viimasel nädalal, septembri algul korraldatakse konkurss uute näitlejate leidmiseks.

EESTI FILOSOOFIA KONVERENTS

TÜ filosoofia osakonna üliõpilased korraldavad 13. ja 14. mail Valgemetsas üle-eestilise filosoofiakonverentsi teemal **" Millest kõneldakse siis, kui kõneldakse eesti filosoofiast"**. Konverentsi eesmärk on tekitada diskussiooni eesti filosoofia mineviku, hetkeseisu ja perspektiivide üle." Konverentsil kõneldu põhjal on kavas välja anda eesti filosoofia kontseptsioone koondav almanahh.

Laupäev, 13 mai

kell 12.30-16

Prof Ülo Matjus "Millest kõneldakse siis, kui kõneldakse eesti filosoofiast"
Mag Marek Volt "Millest kõneldakse siis, kui kõneldakse eesti esteetikast"
Prof Eero Loone "Tallinna ja Tartu filosoofia"
Kuldar Traks "Eesti filosoofia kolme tee lahkmel"

kell 17-20.30

Dots Valdar Parve "Lokaalseid keelsusprobleeme filosoofia vaateväljas"
Märt Põder "Kus on mo armas filosofia?"
Hent Kalmo "Mis saab olla rahvuslik filosoofia?"
Toomas Lott "Eesti filosoofia vajadusest"

Pühapäev, 14. mai kl 11-14

Mag Ahto Oja "Keskkonnaeetika kui inimkohustuste konventsiooni kehtestamise tingimatu eeldus ehk inimkloonimise poolt ja vastu"
Mag Tanel Mätlik "Sallivus: ükskõiksus või tunnustamine?"
Mag Arne Rannikmäe "Filosoofia ainekava Eesti üldhariduskooli õppekavas"
Leo Luks "Haridussüsteemi nõuded keskkooli õppeainele "filosoofia""

Täpsem info: http://www.hot.ee/teadus.

Dirigent Vaike Uibopuu on 55 aasta vanust Tartu Ülikooli Akadeemilist naiskoori juhatanud 37 aastat. JAAK NILSON

Laulmine nõuab suurt pühendumist

Varje Sootak

Rahvusvahelisi tunnustusi pälvinud TÜ Akadeemiline Naiskoor ei lase Vaike Uibopuu sõnul latti madalale. "Nõudlikkus on suur ja laulmine nõuab täit pühendumist," ütles Uibopuu.

VAIKE UIBOPUU (SÜND 11. MAI 1940)

1957 lõpetas Tartu Muusikakooli koorijuhtimise osakonna
1962 lõpetas Tallinna Konservatooriumi koorijuhtimise eriala
1962-1963 Kohila Keskkooli õpetaja
1963. aastast Tartu I Lastemuusikakooli solfedžoõpetaja ja H. Elleri nim Muusikakooli koorijuhtimise eriala õpetaja
1963. aastast TÜ Akadeemilise Naiskoori dirigent
1995. aastast TÜ 0,5 kohaga dotsent
1967. aastast juhatanud üliõpilaslaulupidusid Gaudeamus
1977-1982 V. Tormise "Naistelaulud. Meestelaulud" dirigent Vanemuises
Juhatanud Vabariiklikku Koorijuhtide Segakoori ja 5 aastat Eesti Koorijuhtide Naiskoori

Kuidas ülikooli naiskoori juurde sattusite?

1963. aastal tulin abidirigendiks. Põhidirigendiks polnud kavas hakata, kuid minule teadmata põhjustel ei juhatanud koori enam Richard Ritsing. Mul on olnud palju abilisi – Valve Lepik, Roland Laasmäe, Linda Taal, Tiiu Otsus, Ene Ahven, kuigi aeg-ajalt olen ka üksi kooriga tegelema pidanud.

Tartusse tulin Kohilast, kuhu pärast konservatooriumi koorijuhtimise eriala lõpetamist tööle läksin, kuid seal oli vähe tööd.

Kõrgkoolide kooridega tegelda on vist teistest raskem, erinevad nad ju pideva uuenemise tõttu.

Minu käe all on olnud 7-8 koori, kui arvestada tudengiajaks viis aastat, nüüd vähemgi.

Kõige raskem on sügisel, kui selgub, et jälle on osa lauljaid, kelle hääl oli vapustavalt ilusaks läinud, ülikooli lõpetanud ja Tartust lahkunud.

TÜ naiskoori teatakse Eestis väga hästi. Viimati pälvisite üle-eestilisel naiskooride võistulaulmisel I, Tartu vilistlaskoor C-kategoorias II koha.

Meid on ikka tähele pandud ja ära märgitud. Nimetaksin seda nii, et ju siis on meie töö vilja kandnud. Me lihtsalt ei lähe enne välja kui töö valmis.

Kas ülikooli naiskooris laulmiseks peab ka muusikaline eelharidus olema?

Paljudel on tõesti muusikaline eelharidus, ja neil on kergem, kuigi palju harjutada tuleb kõigil. Latt on küllaltki kõrgel ja repertuaar raske. Teeme ka pidevat hääleseadet. Nõudlikkus on suur ja igaüks ei pea sellele vastu. Kui ka harva kohal käiakse, olen öelnud, et ärgu enam tulgu. Laulmine nõuab pühendumist. Iga inimene koorilauljaks ei sobigi.

Nädalas harjutame kaks korda kaks ja pool tundi korraga, isegi vaheajata. Tudeng saab kooris laulmise eest kaks ainepunkti. Meil ei ole oma ruume, kus harjutada. Sageli on peahoones õhtuti klaveriga ruumides loengud. Noote hoiame koridoris kappides.

Kas olete karm koorijuht?

Võib-olla näin tõesti karmina. Räägin ikka, et kõike, mida tehakse, tuleb teha armastusega ning mitte olla pealiskaudne. Samuti rõhutan, et ole sõbralik, täna teisi, kui sind on aidatud. Need lihtsad tõed kipuvad noortel vahel ununema. Karm olen ka siis, kui asjad õigel ajal tegemata.

Pikaajaline muusikaline tegevus on andnud mulle hea tähelepanuvõime, jälgin proovis inimesi, vahel aiman nende käitumist ette, püüan leida õiget lähenemist.

Kooril on olnud vist korporatsiooni hing ja vaim ning oleme püüdnud oma tavasid hoida. Kahjuks noorem põlvkond alati traditsioonidest ei hooli ega pea iga kord vajalikuks näiteks kutseid saata, põhjendades, et küll kõik arvutist loevad. Kuid kõigil ei ole arvuteid ja kutsete saatmine on omamoodi meeldetuletus ning viisakus.

TÜ naiskoor on saavutanud häid kohti ka rahvusvahelistel konkurssidel.

Olulisi võite on tõesti olnud.Viinis saavutasime 1996. aastal II, Iirimaal 1997. aastal III ja I koha jne. Osalemiskutseid festivalidele ja kontsertidele tuleb palju, aga sõite takistab rahapuudus.

Kord aitasid isegi Ameerika ärimehed, kes meid esinemas kuulsid. Sageli oleme osaleda saanud tänu kultuurkapitalide toetustele.

Mitu korda on kutsutud Iisraeli, Kreekasse jm. Järgmisena tahaksime minna Šveitsi, Belgiasse või Inglismaale.

Meie kontserdid ei too ju midagi sisse, aga arvan, et koor ei pea ennast müüma. Me ei ole professionaalne koor, et maailmas kontserte anda. Ei saa ju öelda tudengitele, et laulmine on nüüd number üks ja õppimine number kaks. Nad ei ole mitte muusikaakadeemiasse tulnud. Kunst vajab siiski alati toetust.

Kas kooril on oma mänedžer?

Mänedžeri ei saa meil vist iialgi olema. Tüdrukud püüavad ise kõik ära teha, nii hästi, kuidas keegi oskab ja suudab. Ühte inimest aga ei tohi kõige peale raisata. See kulutab kunstnikupoolust. Tegutsemine koori juhatuses annab aga häid kogemusi.

Kas pärast ülikooli lõpetamist jätkatakse laulmist?

Mõned tartlased jätkavad heameelega meie naiskoori 1992. aastal asutatud vilistlaskooris. Tallinnas tegutseb vilistlaskoor 1979. aastast.

Paljudel võtab tänapäeval siiski suurema osa ajast töö. Endiste lauljate hulgas on ka edukaid ärinaisi, kes ühel päeval Islandis, teisel Austrias, ja kust veel laulmiseks aega leida.

TÜs tegutseb praegu neli koori. Kas neid pole palju?

Sugugi mitte. Tartu Akadeemiline Meeskoor on suurte traditsioonidega koor, kus laulavad põhiliselt põllumajandusülikooli ja meie ülikooli meeslauljad. Peale naiskoori on veel 1971. aastal asutatud ülikooli kammerkoor, mida juhatasin 1979. aastani. Kõige noorem on kunstide osakonna kammerkoor.

Tahaksin väga loota, et ükski koor ei kao. Mida rohkem koore, seda rohkem on tudengil eneseväljendusvõimalusi ja seda rohkem on ka ülikool tõeline *universitas.*

UUDISED

Raamatukogus avati Jaapani fotonäitus

8. mail avas Jaapani Suursaatkonna ajutine asjur Eestis Ryutaro Fujii TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees Kijuro Yahagi fotonäituse "Varjatud Jaapan - Hidden Japan".

Fotode autor Kijuro Yahagi rändas 1992. aastal läbi kogu Jaapani ning oma 20 000 km pikkusel teekonnal pildistas kodumaad eri aastaaegadel.

Väljapanek jõudis Eestisse tänu Jaapani Suursaatkonnale ja jääb vaadata 25. maini.

Ajakirjanduse eriala lõpetanute kokkutulek

TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond korraldab laupäeval, 20. mail Tartus ajakirjanduse eriala kõigi vilistlaste kokkutuleku.

43 aasta jooksul on ajakirjanduse eriala lõpetanud 535 inimest. Praegu on üliõpilasi kahel erialal kokku 365.

Kl 11 algavad TÜ aulas ettekanded teemal "Ajakirjandusosakond eile, täna, homme" (Epp Lauk, Peeter Vihalemm, Juhan Peegel, Marju Lauristin jt).

Kokkutulek jätkub pärast osakonnaga tutvumist kl 13 aulas teemal "Ajakirjandusest muutuvas ajas". Sissejuhatava sõnavõtu peab Marju Lauristin, jätkavad eri põlvkondade vilistlased . Avatud on ka foto-, raamatu- ja kompendiuminäitus.

Info tel: 375 188 ja 375 189.

Lõpeb fotovõistlus "Tudengifläsh"

Esmaspäeval, 15 mail saab veel tuua pilte UT fotovõistlusele "Tudengifläsh".

Võistlusele oodatakse fotosid tudengielust - kõigest sellest, mis toimub ülikooli sees ja selle ümber.

Esitada võib nii must-valgeid kui värvilisi, äsja tehtud kui varasematest aastatest pärit fotosid; foto minimaalne suurus on 10x15cm; fotole lisada märgusõna ja pildiallkiri.

I koht on fotoaparaat (4400 kr), II koht 15 filmi (1050 kr), III koht 10 filmi (550 kr). Eriauhinna saavad parim õppetööteemaline foto ja parim fotoreportaaž.

Tööd saata postiga aadressil Tartu 50090 Ülikooli 18, UT või tuua toimetusse (ph ruumi 210). Üritust toetab Canon Overall.

TÜ korvpalli meistrivõistluste võitjad selgunud

30. märtsist 4. maini toimunud korvpalli meistrivõistlustest võttis osa 30 võistkonda peaaegu igast teaduskonnast.

Meeste meistriliigas võitis 1. koha KKT IV, teiseks tulid õppejõud ja kolmandaks majandusteaduskond. Meeste harrastajate liigas saavutas 1. koha võistkond Juura, 2. koha Resiidid, 3. koha Naelavere Energeetik. Naiste meistriliigas tuli 1. kohale KKT II, 2. kohale KKT I ja 3. jäi bio-geo.

Võistluste ühe korraldaja Alvar Reisneri sõnul said kõikide liigade meistrid rändkarika. "Liigade esimest kolme võistkonda premeeriti Saku Õlletehase, Atlantise, Coca-Cola, Entri, Auditooriumi, Vanemuise Kontserdimaja, Vanemuise teatri, Manhattani, SK Livoonia ja McDonald`si auhindadega," ütles Reisner.

SCRIPTA MANENT

Riikliku koolitustellimuse puhul ei tohiks ka riik ühepäevaliblikana käituda. Et täna on nii palju raha ja siis tellime nii mitu arsti, majandusteadlast või füüsikut.

ARVAMUS
POSTIMEES 2. MAI

Eesti Nokiat tuleks otsida just ülikoolidest välja kasvanud firmadest.

Preatoni Panga juhatuse esimees
OTT KAROLIN
TARTU POSTIMEES 3. MAI

Ega kõigil üritustel peagi ju osalema, kuid edaspidi võiksid korraldajad kava koostamisel siiski natuke hoogu pidada.

PRIIT RAJALO TÜ tudengipäevadest
TARTU POSTIMEES 3. MAI

Rohkem magistreid ja üha kiiremini. Et Ameerika ülikoolidele järele jõuda, käivitab Tartu Ülikool varsti magistrikonveieri. Kolme aastaga bakalaureuseks, viiega magistriks. Ja ongi Ameerika, vähemalt Tartu kandis.

ÜBER
EESTI EKSPRESS 4. MAI

Rein Roos

14. september 1935 - 7. mai 2000

IN MEMORIAM

Pärast Tartu Kunstliku Vedelkütuse Tehnikumi lõpetamist õppis Rein Roos kolm aastat TPIs, seejärel tuli sõjaväeteenistus. 1960-1964 õppis ta Leningradis P. F. Lesgafti-nimelises Kehakultuuriinstituudis, mille lõpetas Eesti esimese kõrgharidusega käsipallispetsialistina.

1962. aastast töötas Rein Roos pallimängude treenerina Sillamäel ning kolm aastat hiljem asus juhendama NLi meistrivõistlustel osalevat Kohtla-Järve Kalevi käsipallinaiskonda.

1966. aastal sai Rein Roosist TÜ kehakultuuriteaduskonna sportmängude kateedri õpetaja. Järgnesid aspirantuuriõpingud, vanemõpetaja ametikoht, kandidaadikraadi kaitsmine (1975), sportmängude kateedri juhatamine (1983-1993), dotsendi kutse (1984) ja spordikeskuse lektori ametikoht aastast 1994.

Rein Roos tegutses viljakalt käsipalli alal: 1970. aastate keskel tõusis TÜ meeskond Eesti meistrivõistluste tippu, 1980 tuldi Eesti meistriks. 1980. aastatel loodi Eesti koondis ja NLi esiliigas mänginud Kooperaatori meeskond TÜ meeskonna baasil. Kooperaatori meeskonna parim tulemus oli 4. koht NLi esiliigas 1985. aastal. Ja loomulikult sai Rein Roosist nii Eesti koondise kui ka Kooperaatori meeskonna treener, samuti Eesti Väravpalliföderatsiooni treenerite nõukogu esimees. Rein Roosi käe alt võrsus terve pleiad nimekaid käsipallureid – Raivo Laast, Ain Pinnonen, Ahmed Porkveli, Jüri Lepp, Hendrik Karlson, Toivo Järvjpt, kes on läbi löönud teisteski riikides või asunud treeneritööle.

1988 kutsuti Rein Roos tööle Soome, päästma meistriliigast välja langenud Siuntio meeskonda. Ta täitis ülesande ja veelgi enam – järgmisel hooajal tuli meeskond Soome meistriks ning Rein Roos pälvis Soome Käsipalliliidu aasta treeneri nimetuse.

Kolleegid jäävad mälestama Rein Roosi huumorimeelse, sõbraliku ja abivalmis inimesena, kes lõi alati kaasa ühisettevõtmistes spordipäevadest malevõistluste ja jahiretkedeni.

TÜ
kehakultuuriteaduskond
TÜ spordikeskus

ETTEPANEKUD TÜ KODULEHEKÜLJE KOHTA

12. juunini on aadressil http://www.ut.ee/ kõigil võimalus osaleda küsitluses ja esitada oma ettepanekuid TÜ kodulehekülje arendamiseks. Tehtud ettepanekuid arvestatakse TÜ www uuendamisel.

ÕNNITLEME!

Ljubov Kisseljova 50

17. mail tähistab oma juubelit vene kirjanduse professor Ljubov Kisseljova.

Ljubov Kisseljova on TÜ kasvandik, prof Juri Lotmani õpilane. Ta lõpetas vene keele ja kirjanduse osakonna 1972. aastal ning asus vene kirjanduse kateedrisse tööle juba õpingute ajal.

Ljubov Kisseljovat iseloomustavad kateedrijuhatajana ennastsalgavus, siiras andumus tööle, sügav missioonitunne. Ta sai vene kirjanduse õppetooli professoriks raskel ajal, 1990. aastate alguses, mil üksteise järel lahkusid kateedrile au ja kuulsust toonud kolleegid: Zara Mints, Valeri Bezzubov, Juri Lotman. Tuli tõestada, et noorem põlvkond suudab olla oma nimekate, maailma kirjandusteaduses tuntud õpetajate vääriline.

Kõik need kaheksa aastat ongi Ljubov Kisseljova end teostanud eelkõige õppetoolile mõeldes. Õppetool on tema jaoks iseäralik mikromaailm: siin peetakse loenguid ja tehakse teadust loomingilise andumusega, kuid samas on tegemist ka väga mitmetahulise ning keeruka inimmaailmaga. Ta on alati arvanud, et inimsuhted on teaduse tegemise ning tudengite õpetamise juures kõige tähtsam tegur.

Ljubov Kisseljova on esinenud külalislektorina Milaanos, Bergamos, Stockholmis, Kopenhaagenis, Edinburghis, Uppsalas. Tartu Ülikoolis on ta üliõpilaste armastatud lektor, kuna suhtub loetavasse ainesse mitte ainult sügava professionalismiga, vaid ka siira vaimustustundega, mis nakatab kuulajaid, äratab neis mõtte ja tõelise huvi kirjanduse ning kultuuri vastu.

Rõõm maailma tunnetada ning püüe seda põhjalikult tundma õppida on ka tema teadustegevuse süvaaluseks. 1982. aastal kaitses ta kandidaadiväitekirja "Rahvusliku identiteedi idee Tilsitist kuni 1812. aasta Isamaasõjani (1807-1812)". Tema teadushuvid on ka praegu ennekõike seotud XVIII-XIX sajandi vene kultuuri ja kirjanduse ametliku ideoloogiaga.

Ljubov Kisseljovat võib nimetada andekaks teadusväljaannete koostajaks ja võimekaks kirjastustustöö organiseerijaks. Kirjastustöö korralduse kõrgest tasemest annavad tunnistust õppetooli rahvusvahelise tunnustuse pälvinud seeriaväljaanded: "Töid vene ja slaavi filoloogia alalt", "Puškini kogumik", "Tjuttševi kogumik", "Bloki kogumik".

Soovime Ljubov Kisseljovale palju õnne ja vaimset jõudu!

Kolleegid vene ja slaavi filoloogia osakonnast

STIPENDIUM

Johannes Voldemar Veski stipendium

Tartu Ülikooli Sihtasutus kuulutab välja Johannes Voldemar Veski stipendiumi konkursi.

Välja antakse üks stipendium suuruses 5000 krooni. Stipendium määratakse Tartu Ülikoolis peaainena **eesti keelt õppivale 3. või. 4. aasta üliõpilasele või magistrandile.** Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus ning eeldused ja tulemuslikkus keeleteaduslikus uurimistöös.

Stipendiumile kandideerijatel palume esitada Tartu Ülikooli Kantseleisse (peahoone, ruum 207) **1. juuniks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis);
- ülevaade erialasest tegevusest;
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (nelja viimase semestri õppetulemused).

Stipendiumi saaja selgub Johannes Voldemar Veski päeval 27. juunil ja stipendium antakse üle 2000. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel 375 852, e-mail: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

ESSEEKONKURSS "UUS MAJANDUS"

Pärnu Konverentsid ja Hansapank korraldavad üliõpilastele juhtimisalaste uurimis- ja analüüsitööde esseekonkursi, kuhu oodatakse töid, mis keskenduvad **majanduskeskkonna kiirele arengule ning tulevikuvisioonidele**. Esseed võivad käsitleda nii majanduses toimuvaid protsesse tervikuna kui ka muutusi mõnes konkreetses ettevõtlusvaldkonnas või ettevõttes.

Osaleda võivad kõik Eesti ülikoolides õppivad **üliõpilased ja magistrandid** ning välisriikide ülikoolides õppivad eestlased. Tööd esitada eesti või inglise keeles (kuni 10 000 tähemärki).

Tööd esitada **15. juuniks** nii disketil kui paberkoopiana, millel on töö autori märgusõna, aadressil Laki 14, Tallinn 10621, OÜ Balti Juhtimiskonverents. Andmed autori kohta peavad olema kinnises ümbrikus, millele on märgitud sama märgusõna.

Info tel (2) 651 7792, (2) 651 7793,
konverentsid@konverentsid.ee, http://www.konverentsid.ee.

TEATED

17. mail kell 16 toimub ph aud 102 **seminar "*Quo vadis* magistriõpe?"** Ülevaade magistrantide küsitluse tulemustest - kraadiõppe peaspetsialist Anita Kärner. Magistrikraadist meil ja mujal - Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuse juhataja Gunnar Vaht. Magistriõppe arengusuunad - õppeprorektor prof Volli Kalm. Diskussioon.
Oodatud on kõik kraadiõppe huvilised. Info: Anita Kärner, tel 375 624, anitak@ut.ee.

TARTU NORRA SELTSIS

Norra rahvuspäeval, 17. mail kl 11 toimub uues keeletemajas **foorum "Filoloogia"**. Tutvustatakse Norra kõige suurema trükiarvuga filosoofiaajakirjas ARR ilmunud artiklit "Meie, filoloogid". Kell 15 korraldab selts Toomeorus ülelinnalise IV klassi de teatevõistluse. Kell 18 toimub ph aud 134 Tartu Norra Seltsi õhtu.

18. mail kell 9 algab TÜ Ajaloomuuseumis **kehakultuuriteaduskonna üliõpilaste teaduslik konverents**. Info: Maret Eimre, tel 376 289.

18. mail kell 17 Lossi 3-406 korraldavad S-Keskus (Nõukogude Aja Uurimiskeskus) ja Akadeemiline Ajalooselts **diskussiooni teemal "Eesti haritlaskonna koostöö nõukogude võimuga"**. Esinevad Jaan Isotamm ja Linnart Mäll. Diskussiooni juhivad Viktor Niitsoo ja Enn Küng.
Üritus on jätkuks 20. aprillil Tallinnas toimunud samateemalisele diskussioonile (ülevaade http://www.torvandi.ee/s-keskus). Kõik huvilised on teretulnud! Info: Birgit Kibal, birgit.kibal@ra.ee.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

VÄITEKIRI

15. mail kell 12 kaitseb TÜMRI Riia 23-217 **Niilo Kaldalu doktoritööd "Studies of the Tol Plasmid Transcription Factor XylS"**. Oponent: Dr Paul Broda, *PhD*, University of Manchester, UK.

19. mail kell 10 kaitseb Tiigi 78-236 **Margit Tavits magistritööd "Social Toryism and New Labour: Disraeli`s Legacy to Blair`s Success"**. Juhendaja on prof dr W. Drechsler, oponendid Rainer Kattel, MA ja prof dr Peter R. Senn (City Colleges of Chicago).

19. mail kell 13 kaitseb psühholoogia osakonnas Tiigi 78-127 **Aaro Toomela doktoritööd "Cultural-historical psychology: Three levels of analysis"**. Juhendaja: prof Jaan Valsiner (Clarki Ülikool, USA), oponent: prof Rene van der Veer, PhD (Leideni Ülikool, Holland).

LOENG

17. mail kell 16 Lossi 3-427 toimub **Õpetatud Eesti Seltsi 1175. ettekandekoosolek**. Päevakorras: Tõnno Jonuks "Eestlased Skandinaavia saagades". Info: Leelo Padari, tel 375 224.

18. mail kell 14.15-16 Biomeedikumis aud 1006 peab loengu **prof L. de K. Louw (University of the Free State, Lõuna-Aafrika Vabariik) teemal "The keloid phenomenon: no more an enigma".**
Kõik huvilised on oodatud! Info: anatoomia instituut, 374 250.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Eesti raamat 1525 - 1944"
Huvilistel on võimalik ise valmistada paberit.
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud 30.04 kell 10-14. 1.05 SULETUD.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.
Õppelugemissaalis: Soome loodusplakat "Beautiful Finland".
Õppelugemissaali fuajees: C.-I. Hammerbeck Norra loodusakvarellid ja Tartu linnafotod.
Lugemissaalide fuajees: BRIGAAD arhitekte pärastsõjaaegses Tartus.
Kataloogisaalis: Kadri Alesmaa maalid.
Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.
Humanitaarraamatukogus: "Ühe hoone lugu ehk ülikooli kirik 140".
Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Tarzan". USA Walt Disney Pictures 1999. Kl 14.30.

"Lola jooks". Saksa, 1998. Kl 16.

"The Acid House". Suurbritannia 1998. Kl 18.

"Notting Hill". USA 1999. Kell 20, 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
ÜNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

26. mai 2000

NR. 21 (2016) TASUTA

TÜ/Delta soovib kindlat tulevikku

Ka ülikool on huvitatud korvpallimeeskonnale suurema kindlustunde andmisest

Krõõt Nõges

TÜ rektori prof Jaak Aaviksoo sõnul on ülikool Eesti meistrivõistlused võitnud korvpallimeeskonnast väga huvitatud. Tema väitel on ülikoolil igati mõistlik selle võistkonnaga samasuguses või veidi modifitseeritud (sõltuvalt seaduse võimalustest) vormis koostööd jätkata mitte ainult järgmisel aastal, vaid ka pikemas perspektiivis.

Meeskonna peatreeneri Teet Lauri ja kapteni Jaanus Liivaku sõnul on mängijail eelkõige vaja kindlust, et nad saaksid oma töötasud kätte nagu kokku lepitud.

Teet Lauri sõnutsi on tänapäeva sport läinud juba niivõrd professionaalseks, et eeldab aastaringset treeningtegevust. "See on Eestile omane, et mängijatega tehakse lühikesed, 10 kuu lepingud. Lepingu lõppedes ei tea keegi, mis edasi saab, ning on küllalt tavaline, et paljud sportlased ei tegele suvel enda vormishoidmisega," ütles peatreener.

TÜ haldusdirektori Riho Illaku sõnul on ka ülikool huvitatud suurema kindluse andmisest nii mängijatele, manedžerile kui treenerile. Selle tagaksidki varasemast pikemaajalised lepingud.

"Loodan, et meeskond jätkab ja sel aastal saavutatud karika- ja meistrivõistluste võidule lisandub tulemusi ka rahvusvahelistelt võistlustelt. Millised need olema saavad, sõltub Eesti Korvpalliliidu vastavatest otsustest," lausus rektor Aaviksoo.

Uued sponsorid

Pikemaajaliste ja paremate lepingute saamine sõltub eelkõige meeskonna eelarvest. Rektor Aaviksoo sõnul käivad praegu läbirääkimised seniste ja võimalike uute sponsoritega. Praeguse peasponsori Eesti Mobiiltelefoni avalike suhete juhi Jüri Kriisemanni sõnul jätkab EMT kindlasti meeskonna toetamist.

Riho Illak väidab, et ka teiste korvpallihuviliste ärimeeste poolt on praegu suur huvi meeskonda sponsoreerida.

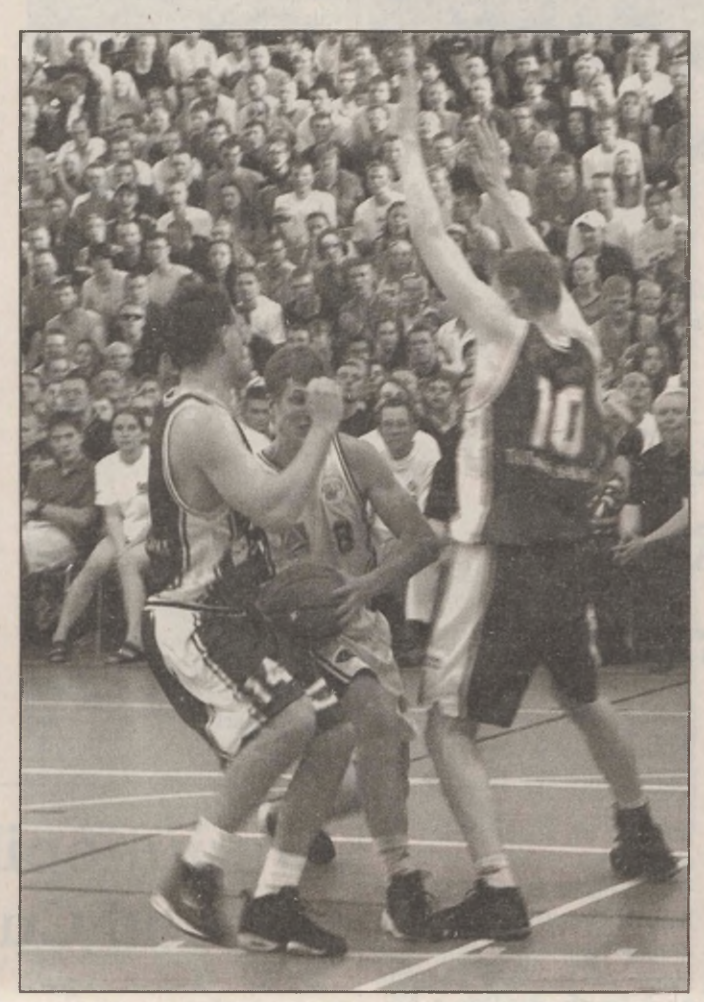
Tartu linnapea Andrus Ansip ütles, et linn ei plaani oma toetust meeskonnale järgmisel aastal suurendada.

Praegu annab linn meeskonnale toetust 200 000 krooni ulatuses, lisaks on linn ostnud meeskonnale võimla kasutamise aega 200 000 krooni eest. "Nüüd on aeg erakapitalil suuremat koormat kanda," ütles Andrus Ansip.

Tema kinnitusel on praegu vähemalt kaks suurfirmat, kes meeskonda endale tahaks saada.

Ülikooli roll

Rektor Aaviksoo sõnul saaks *universitas*e panus olema selles, et ülikool kui üks tugevamaid kaubamärke võtab võistkonna enda hoole alla. Linnapea sõnul soovivad sponsorid samastada end millegi suure, tugeva ja igavikulisega. "TÜ annab sponsoritele kindlustunde, et raha läheb õigesse kohta ja see on meeskonna rahalistele toetajatele väga oluline," ütles Ansip.

Kandimaa kangutab Kalevit: selle hooaja Eesti meistrivõistlused korvpallis võitis TÜ/Delta finaalseeriaga 3:0.

OVE MAIDLA / POSTIMEES

TÜ/DELTA

Eesti meistriks tulnud TÜ/Delta meeskonnas mängisid: Tanei Kaljula, Toomas Kandimaa, Tarmo Kikerpill, Aigar Kristovaid, Martti Lasn, Jaanus Liivak, Toomas Liivak, Vallo Reinkort, Andrus Renter, Tanei Tein, Veljo Vares, Indrek Visnapuu.

Treenerid: Teet Laur ja Priit Saaron.

Peasponsor: AS EMT
Sponsorid: AS Leibur, O/Ü Telecity, AS Valga Lihakombinaat, AS Postimees, AS Tartu Raadio, OÜ RP Ruut

Toetajad: Tartu Linnavalitsus, Eesti Korvpalliliit

Riho Illaku sõnul saab parandada organiseerimist, käima tuleb lükata meeskonna manedžment: vaja oleks paremat varustust, enam reklaami. Kindlasti tuleks rakendada ka meeskonna innukat fännklubi.

Üheks olulisemaks sammuks olekski meeskonnale manedžeri leidmine. "Praegu on manedžeri ja võistkonna esindamise kohustused ülikooli spordiklubi juhatajal Meelis Jukil ja see on talle muude töökohustuste kõrval ülejõukäiv," sõnas rektor Aaviksoo.

Laiemad eesmärgid

Rektor Aaviksoo sõnul oli märtsikuine otsus võtta võistkond oma hoole alla kantud pikaajalisest valmisolekust spordi ja korvpalli edendamiseks.

"Nii treener kui ka manedžer võiksid lisaks klubi juhendamisele olla tegevad ülikooli õppeja teadustöös. Ka on mõeldav, et ülikooli nimel esinevad võistkonnad teevad koostööd ülikooli sporditeadusega ja sporditeadus loomulikult toetab ka nende võistkondade tegevust," sõnas Aaviksoo.

Ka Riho Illaku sõnul on ülikool huvitatud spordi arendamisest. "Mujal maailmas on ülikoolide sellealane tegevus traditsiooniline ja aktsepteeritav," ütles haldusdirektor.

Linnapea Andrus Ansipi väitel peaks ülikoolil ja linnal olema üks tugev võistkond: "See on heaks reklaamiks mõlemale."

Sarnaselt eelmisele aastale on vastavalt TÜ vastuvõtueeskirjale silmapaistvate sportlike tulemuste alusel viiel sooviavalduse esitanud ja vastuvõtutingimused täitnud üliõpilaskandidaadil võimalik saada ülikooli finantseeritavatele riigieelarvevälistele õppekohtadele väljaspool konkurssi. Need inimesed valib ülikooli vastuvõtukomisjon.

Peatreener Teet Lauri sõnul on see positiivne, kuna korvpall ja sport üldse on muutunud väga Tallinna-keskseks.

"Siinsed sportimistingimused on väga head, oleks vaja vaid tegijatele tudengitele luua veel soodustusi, siis hakkab siin sport vähehaaval üles minema. Huvialaringid on vajalikud, kuid tuleks rõhuda ka tippspordi peale. Samas on baasid ja tulevikuperspektiiv Tartus head, kui tuleb uus sisemaneež ja uus sportmängude saal. Samuti on staadion siinsamas kõrval. Ka on siia vaja tuua rahvusvahelisi võistlusi," ütles TÜ/Delta peatreener.

Rektor Aaviksoo sõnul on ülikool esinenud initsiatiiviga, et muuta praegu kehtivat spordiseadust, mis teeks ülikoolile niisuguses spordiliikumises osalemise lihtsamaks.

Praegu saavad osaleda selles vaid mittetulundusühingud, aga mitte näiteks ülikoolid, mis on paljudes riikides noortespordi põhiliseks toetajaks.

Rektor käis Ateenas

Krõõt Nõges

20.-22. maini oli rektor, prof Jaak Aaviksoo Ateenas konverentsil "Euroopa identiteet".

Kahepäevase konverentsi korraldas Ateena Ülikool. Rektor Aaviksoo sõnul osales Ateena Ülikooli konverentsil ligi 30 rahvusülikoolide esindajat kogu Euroopast.

Kokkusaamise eesmärgiks püüda ülikoolide tasemel piiritleda, missugune on Euroopa kultuuriruum, kust läheb kultuuri ja ka kõrgharidusruumi piir. "Konverentsil väljendati üsna erinevaid arvamusi selle kohta, kust see piir läheb ja miks ta sealt läheb," ütles rektor Aaviksoo. Tema sõnul oli ka koht sellise konverentsi pidamiseks väga sümboolne – 25 sajandit tagasi Akropolisele ehitatud templist on Euroopa kultuuriruum alguse saanud.

26. ja 27. mail viibib rektor Jaak Aaviksoo Turu Ülikooli doktorite ja audoktorite promoveerimisel.

7.-11. juunini on rektor Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooni konverentsil "Euroopa teaduse tuleviku kaardistamine: ülikooli roll" Trondheimis.

17.-20. juunini osaleb rektor Aaviksoo Genfis foorumil "Elektrooniline kaubandus digitaalajastu üleminekumajandusele", mille korraldavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni Kaubanduse, Tööstuse ja Ettevõtluse Arengu Komitee.

Konverentsil käsitletakse E-kaubanduse ja internetil põhineva ettevõtluse arengut üleminekumajanduses, sh ka Eesti edusammudest infoühiskonna arendamisel. Rektor Aaviksoo peab konverentsil ettekande Eesti Tiigrihüppe kogemusest.

Ungari peaminister tuleb ülikooli

Tõnu Seilenthal
TÜ uurali keelte ja hungaroloogia dotsent

Kolmapäeval, 31. mail saabub Tartusse visiidile Ungari Vabariigi peaminister Viktor Orbán.

Ta kohtub Tartu Ülikooli rektori prof Jaak Aaviksooga, peab kell 15 aulaolengu teemal „Ungari: julgeolek ja tõus" ning kohtub eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnaga.

Ungari peaministri visiit on ajalooline sündmus, sest Eesti ja Ungari ligi kaheksakümneaastaste diplomaatiliste suhete ajaloos on see esimene Ungari peaministri visiit Eestisse.

Tartu visiidi päeval 37-aastaseks saav Viktor Orbán tõusis tuntuks 16. juunil 1989 Budapesti Kangelaste väljakul peetud Imre Nagy'i, 1956. aasta revolutsiooni martüüri ümbermatmistseremoonial peetud kõnega, milles ta nõudis vabasid valimisi ja Nõukogude vägede lahkumist Ungarist. Kangelaste väljaku meeleavaldust peetakse Ungari süsteemivahetuse kõrghetkeks.

Viktor Orbán.

Viktor Orbán on koalitsioonipartei Noorte Demokraatide Liidu (Fidesz) asutaja 1988. aasta märtsis. 1993. aastast on ta partei esimees. 1998. aasta parlamendivalimistel saavutas edu Fidesz, kes oli vahepeal oma nime täiendanud – Fidesz–Magyar Polgári Párt (Fidesz–Ungari Kodanlik Partei). Fidesz sai 163 parlamendikohta (neist 50 koos Ungari Demokraatliku Foorumiga).

Viktor Orbán on lõpetanud Lorand Eötvösi Ülikooli õigusteaduskonna.

Ungari peaminister viibib Eestis visiidil 31. mail ja 1. juunil.

Tartus õpetatakse ungari keelt alates 1922. aastast, täna on ungari keelt ja kirjandust võimalik õppida ka peaainena. Tartu Ülikooli uurali keelte professor Ago Künnap on Ungari Vabariigi aukonsul Tartus ja Lõuna-Eestis.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Eero Loone usub, et analüütilist filosoofiat läheb vaja ka igapäevaelus
LK 3

Ülikooli transpordiosakond vastab UT lugejate küsimustele
LK 2

Õppeprorektor Volli Kalm tutvustab õppesüsteemi reformi
LK 2

Õigusteaduskonna dekaani kandidaat prof Kalle Merusk

Õigusteaduskonna dekaani kandidaadiks esitasid professorid Raul Narits ja Paul Varul riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski.

Dekaani valimise korra järgi on kandidaadil õigus viie tööpäeva jooksul (s.o hiljemalt 29. mail) esitada ülikooli akadeemilisele sekretärile kandideerimiseks kirjalik nõusolek. Nõusoleku mitteesitamist loetakse kandideerimisest keeldumiseks.

Prof Kalle Meruski määras rektor aasta algul dekaaniks juuni lõpuni.

26. teoreetilise bioloogia kevadkool

26.-28. maini korraldab ELUSi teoreetilise bioloogia sektsioon Pärnumaal Särghaual 26. teoreetilise bioloogia kevadkooli teemal "Adaptatsiooni teooria".

Kevadkool algab Mart Viikmaa ettekandega "Kohasus ehk genotüübi adaptiivväärtus". Seejärel kõneleb Kristjan Piirimäe adaptatsioonist ja dr Panglossi eksiteest ning Ivar Puura teemal "Darwin adaptatsioonist". Mõlemal kevadkoolipäeval jätkub teemade arutelu diskussioonides.

Kevadkoolid on toimunud järjepidevalt 1975. aastast, mil tollased üliõpilased Kalevi Kull, Toomas Tiivel, Jüri Parik ja Peeter Ernits korraldasid esimese ürituse Rutjal.

TÜ geoloogia instituudi teaduri Ivar Puura sõnul on kitsamast ringist väljunud kevadkoolides sageli üle 50, vahel ka üle 100 osavõtja. "Kevadkoolid on kaasa aidanud Eesti loodusteadlaste interdistsiplinaarsele suhtlemisele ja emakeelse terminoloogia arendamisele," ütles Puura.

1983. aastast on kevadkooliga seotud enam kui 200 autorilt ilmunud artikleid 18 eestikeelses kevadkooli kogumikus ning 1 kolmes eesti- ja kolmes ingliskeelses raamatus.

Infot tänavuse kogumiku "Adaptatsiooni teooria" ning varasemate kevadkooli kogumike kohta saab meiliaadressil ipuura@ut.ee (Ivar Puura).

UUDISED

Doktoriväitekiri kultuur-ajaloolisest psühholoogiast

TÜ psühholoogia osakonna lektor Aaro Toomela kaitses doktoriväitekirja "Kultuur-ajalooline psühholoogia: kolm analüüsi tasandit".

Uurimus on pühendatud Lev Võgotski kultuur-ajaloolisele psühholoogiale ja selle rakendamisele. Töös käsitletakse funktsionaalsete süsteemide teooriat, inimmõistuse tekkimise ja arengu üldisi seaduspärasid ning semiootilisi protsesse ja semiootiliselt vahendatud protsesside teket vahendamata vaimsete protsesside reorganiseerumise tagajärjel.

Kaasaegses psühholoogias käsitletakse sageli individuaalseid psüühilisi omadusi lahus sotsiaal-kultuurilistest protsessidest. Väitekiri pakub võimaluse neid kahte siduda.

Aaro Toomelale anti filosoofiadoktori kraad psühholoogia alal.

Tänu parimaile muuseumitöötajaile

18. mail toimunud rahvusvahelisel muuseumide päeval avaldas Tartu linnavalitsus tänu parimatele muuseumitöötajatele.

Tartu Ülikoolist said linnavalitsuse tänukirja ajaloomuuseumi teadusdirektor Ken Kalling ja zooloogiamuuseumi peavarahoidja Jaan Luig.

Raamatukogud kaitsevad kultuurivara

Kolmapäeval, 31. mail toimub TÜ Raamatukogus ettekandepäev "Raamatukogud Eesti kultuurivara kaitsel".

30-aastasest restaureerimistegevusest TÜ Raamatukogus kõneleb Ene Sarap. Infoteadusliku ülevaate raamatukogus säilitatavast annab Kurmo Konsa Eesti Postimuuseumist, varade säilitamisest TÜ Raamatukogus ja ülikooli vanadest kogudest räägib Kersti Jalas.

Tutvustatakse Eesti trükise, ka gloobuste seisundit ja säilivust, keemiliste uuringute tulemusi jm. Kultuuripärandi kaitsest, säilitamisest ja restaureerimisprobleemidest Tartu Ülikoolis kõneleb Tullio Ilomets.

Avatakse ka rändnäitus "Selle maa minevikku hoides".

Ökoloogilise olemise arengufoorum

Eestimaa Looduse Fond (ELF), Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus ja Stockholmi Keskkonna Instituudi Tallinna keskus (SEI-Tallinn) korraldasid 23. ja 24. mail Tartus Atlantise konverentsikeskuses uute ehitus- ja elamistehnoloogiate teemalise arengufoorumi: "Ehitus- ja elamistehnoloogiad XXI sajandil".

Arengufoorumi teemadeks olid ökoloogiliselt tasakaalustatud ning majanduslikult tasuvad tehnoloogilised lahendused XXI sajandi elukeskkonnas, ökoloogiline arhitektuur ning asjakohased tugisüsteemid (veepuhastus, energeetika).

Ettekannetega esinesid Tõnu Mauring ja Marek Strandberg Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskusest, Rein Ahas TÜ geograafia instituudist, Ahto Oja SEI-Tallinnast jt.

Foorumil anti ülevaade ökoloogilise majanduse võimalikkusest ning kasumlikkusest Eestis, rõhuasetusega just elamis- ja ehitamistehnoloogiatele.

Ülikooli transpordiosakonna kõige uuem auto on kaubik Citroen Jumper 2,5 TD, mida juhib autojuht Rein Kask. VARJE SOOTAK

Transpordiosakond teenindab ülikooli

Varje Sootak

KÜSIMUSED JA VASTUSED

TÜ transpordiosakond teenindab kogu ülikooli, ülikooli töötajaid ja võimaluse korral teisigi tartlasi. UT pakkus ülikooli pere liikmeile võimaluse esitada osakonnale küsimusi, millega nad täpsemalt tegelevad.

TÜ haldusdirektori vastutusalasse kuuluva transpordiosakonna masinapargis on 2 sõiduautot; 2 kaubikut, millest üks suur kinnine sobib hästi raamatute ja arvutite kolimiseks; kaks veoautot, millega saab kuni 3 tihumeetrit laudu vedada.

Transpordiosakonnal on ka fekaalauto, mille teenuste hind on odavam kui mujal linnas ja traktor harjaga tänavate koristustööde tegemiseks.

Ülikoolil on veel kaks 7- ja üks 13-kohaline väikebuss (viimasel on ka rahvusvaheline autoveo litsents), Tartu odavaima teenushinnaga korvtõstuk (18 m tõstekõrgusega) ja üks kallur.

Nõukogude ajast pärit masinaid on püütud ära müüa suure kütusekulu ja amortiseerumise tõttu ning uusi asemele osta.

"Kui viimati ostetud kaubiku tasaarveldamine läbi saab, tahame jälle ühe uue masina muretseda. Teaduskonnad sooviksid kasutada näiteks 20-kohalist väikebussi, mida meil praegu pole," selgitab transpordiosakonna juhataja Valdeko Müürsepp.

Peagi lisandub teaduskondadele renditav sõiduauto.

Vaja oleks uut puhastustehnikat. Remondibrigaad valmistas ise lume laadimiseks spetsiaalse kopa, millega seni on ülikoolis hakkama saadud.

Samuti vajatakse korvtõstukit (tõstekõrgusega 21 m), mida praegu oleks võimalik osta ligi poole odavamalt, kuna tõstukiosa pannakse kokku Eestis.

Transpordiosakonnas töötab 16 inimest. "Iga autojuht on võimeline töötama mitme masinaga, sest iga tüüpi auto peale pole mõtet eraldi juhti võtta," ütles osakonnajuhataja Müürsepp. "Püüame niimoodi tööaega efektiivsemalt kasutada."

Transpordiosakonnal on ka oma kolmeliikmeline remondibrigaad, mis aitab kokku hoida remondikulusid.

Transpordiosakond asub Jakobi 3, tel 375 110.

Kuidas saavad oma autot parkida peahoone juurde selle maja töötajad kasvõi mõneks päevaks nädalas?

TÜ töötajail on võimalik osta parkimisluba transpordiosakonnast soovitud parkimiskohta. Vastavalt finantsilistele võimalustele on teaduskondadel ja osakondadel võimalik tasuda oma töötajate parkimislubade eest sisekäibe korras. Parkimisload on tasulised, v.a ülikooli ametitranspordile.

Ülikooli parklates on kohti piiratud arvul, näiteks peahoone ja kohviku vahele on raske uusi lube anda, sest kohti on vaid kümne ringis. Sageli öeldakse, et pargin vaid paar tundi päevas või vaid mõnel päeval, kuid tegelikkus näitab muud.

Miks on ülikooli veoautode kasutamise hinnad kõrgemad kui Tartu linnaveotaksode hinnad? Näiteks spordihallist (Ujula 4) Tiigi 78 on vedu märgatavalt kallim kui ametliku veotaksoga.

TÜ transpordiosakonna veoautode hinnad ei ole kõrged. Sõltuvalt veoautost on hind 3-3.60 kr km ja 90-100 kr tund (sõltub kliendi kiirusest). Meie andmetel maksab linnas veotakso km 6 kr. Oleme vahendanud veoautode tellimist allüksustele ja vastavalt esitatud arvetele on väljastpoolt tellitud transport kallim.

Kas transpordiosakonnal on plaanis muretseda pikem tõstuk? Olemasoleva tõstukiga jäävad mõnedki tööd tegemata ja see tuleb tellida väljastpoolt ülikooli.

Oleme plaaninud uue autotõstuki soetamist. Kuna sellise tehnika hinnad on väga kõrged, siis osakond ei suuda seda oma rahade eest soetada. See oleks üleülikooliline probleem, kuhu peaks sõna sekka ütlema ka TÜ juhtkond.

Kuidas saaks rohkem informatsiooni transpordiosakonna teenuste ja soodustuste kohta?

Lähiajal avame oma kodulehekülje. Transpordiosakond pole tõesti laialdaselt informeerinud osakonnas tehtavatest soodustustest, seni liikus info inimeselt inimesele. WWWsse tahame viia nii hinnad kui soodustused.

Millised on soodustused TÜ töötajaile?

TÜ töötajail lisandub teenuse hinnale 18% käibemaks, pikem kasutus on soodsam. Veokeid ja busse saab kasutada kokkuleppe- ja transfeerhindadega. Näiteks Tallinna sõiduks tellitud bussi puhul on transfeerhinnad (1700 kr 12 t sõltumata kilomeetritest, muidu oleks bussi tund 100 ja km hind 3.20).

Oleme sõlminud ka soodsaid remondi- ja teeninduslepinguid, näiteks AS Hinkuse ja AS Karboga, samuti kütusefirmadega Olerexi (soodustus 60 senti liitrilt) ja Favoraga.

On võimalus osta ka autotarvikuid kuni 10% soodsamalt.

Kas on kavas tõhustada parkimiskorraldust ja -järelevalvet peahoone ümbruses? Praegu pargitakse siin palju autosid ilma lubadeta ning lubadega parkijatele ei jagu tihti kohta.

Vastavalt kokkuleppele teostab parklate järelevalvet liikluspolitsei. Märtsis ja aprillis oli peahoone vahel parkimine häiritud vana keeltemaja remondi tõttu.

Peahoone ees olev jalakäijate tee märk tuleks välja vahetada ja panna sinna jalakäijate ja jalgrattatee märk. Praegu rattaga peahoone ette sõita ei tohi, samas aga on peahoone ees rataste hoiukohad.

Kui muudaks LE märgi 432 (kõnnitee, liikuda tohib ainult jalgsi) asemele LE 435, siis see märk annab eesõiguse sõita ka mopeediga.

Tuleks karmistada järelevalvet liiklusmärkidest kinnipidamisel. Tihti sõidetakse autoga otse peahoone ukse ette, seda teevad eriti taksojuhid ning ülikooli enda transport.

Peahooneesist kasutavad ülikooli autod kolimistööde puhul ja posti veoks. Diskussioon on alati teretulnud ja kui vaja, hakkavad ülikooli posti laiali vedavad autod kasutama peahoone tagaust.

Õppesüsteemi reformi võimalused

Volli Kalm
TÜ õppeprorektor

Õppesüsteemi ja õppekavade reformi tulemusena muutub bakalaureuse- ja magistriõpingute sisu.

3-aastane bakalaureuseõpe hakkab andma ülikooli tasemel üldhariduse mingis teadusvaldkonnas, õppekavade arv väheneb, õpe on praegusega võrreldes unifitseeritum ja korralduselt efektiivsem.

Sellest tulenevalt muutub ka bakalaureuseõppesse vastuvõtt, mis praegusega võrreldes hakkab toimuma laiemate valdkondade kaupa. Bakalaureuseõppe kestel spetsialiseerumine loomulikult suureneb, kuid ülikooliharidusega mingi eriala spetsialisti koolitus jääb magistriõppe osaks. Sellise bakalaureuseõppe korralduse tulemusel suurenevad erialase valiku ja interdistsiplinaarsuse võimalused üleminekul 2-aastasesse magistriõppesse.

Magistriõpe annab erialase kvalifikatsiooni ja teadmised ning probleemilahenduse oskuse ja lõpeb kirjaliku kaitstava tööga. Praegune ülikoolis toimuv diplomiõpe kaob ning ülikooliharidus tasemete süsteem lihtsustub, sest jääb ainult bakalaureuse, magistri ja doktori tase.

Edaspidi näeme ette ülikooli lõpetamist valdavalt magistrikraadiga, millest järeldub, et ka enamiku õppida soovijate ja edasijõudvate üliõpilaste õppeaeg pikeneb neljalt aastalt viiele.

Selle tulemusel laieneb valik ja suureneb vastuvõtt ka doktoriõppesse. Ka pärast arutluse all oleva reformi läbiviimist kulub Eestis pärast 12-aastase gümnaasiumi/keskkooli lõpetamist veel 9 aastat õpinguid doktorikraadini jõudmiseks. Vähendades magistrikraadini jõudmise aega seniselt kuuelt aastalt viieni, läheneme Bologna deklaratsiooniga sõnastatud soovitustele, kuid see pole eesmärk omaette. Õppekavade reformi tulemusel lihtsustuvad üliõpilaste võimalused magistriõpingute jätkamiseks teises ülikoolis kodumaal või välismaal ja seda senisest aasta varem.

Õppesüsteemi ja -kavade reformi ettevalmistamiseks on rektori käskkirjaga moodustatud komisjon (professorid Jüri Allik, Ain Heinaru, Volli Kalm, Anne Lill, Eero Vasar, dots Tiit Roosmaa), kes peab oma ettepanekud ja projekti esitama mai lõpuks. Seejärel esitatakse see TÜ valitsusele ja nõukogule seisukohavõtuks ning otsustamiseks.

Arstiüliõpilased ravivad Curarega

Varje Sootak

EAÜSi AJAKIRI CURARE

Ilmub 6 korda aastas
Tiraaž 300 eksemplari
Maht 20 lehekülge
Paberkandjal tasuta kättesaadav EAÜSi liikmetele, arstiteaduskonna instituutidele ja kliinikutele
Elektrooniliselt: http://www.ut.ee/eays/curare

1. juunil ilmub Arstiteaduse-üliõpilaste Seltsi (EAÜS) ametliku häälepaela, ajakirja Curare* 7. number.

EAÜSi presidendi, ajakirja endise peatoimetaja Le Vallikivi (arstiteaduse V k) sõnul tahab toimetus Curarega parandada info levikut arstiteaduskonnas. "Oleme püüdnud olla nn neljandaks võimuks oma mikromaailmas – kajastame, analüüsime, arhiveerime."

Praegusel kujul hakkas ajakiri ilmuma 1998. aasta juunist.

Autoriteks on peamiselt tudengid, igas numbris ilmub ka mõni ajakohane tõlkeartikkel. Praeguse peatoimetaja Kristi Kajaku (arstiteaduse II k) sõnul pole kirjutajaid alati kerge leida.

"Sageli vastavad arstitudengid, et nad ei mõista oma mõtteid loetavalt paberile panna, samuti vaevab meie teaduskonnas krooniline ajapuudus. Autoreid motiveerib kirjutama see, et nende tegevust üha rohkem teadvustatakse ja tunnustatakse," lausus endine peatoimetaja.

Curare sihtgrupiks on arstitudengid, õppejõud ja sponsorid. Ajakirjas kajastatakse arstiüliõpilaste tegevust, mõtteid, aktuaalseid probleeme Eestis ja välismaal.

"Lisaks neljale jooksvale numbrile ilmub juunis VI kursuse erinumber. Sügisel tahame teha rebaste väljaande," tutvustas Kristi Kajak.

Curare on saadaval paberkandjal ja internetis. "Ainult elektroonilisena ei jõua ajakiri veel kahjuks kõigini," põhjendas Le Vallikivi, "kroonika mõttes saab ajakirju sirvides olnust hea ülevaate. Kuuldavasti on meie ajakiri ka dekanaadis tähelepanu äratanud, ametlik häälepael hakkab mõjuma."

1. juunil ilmuvast numbrist saab lugeda arstiüliõpilaste töötamisest ülikoolis õppimise kõrvalt, EAÜSi uutest juhtidest, Rahvusvahelise Arstiteadusüliõpilaste Seltside Liidu ülemaailmsest kogunemisest Soomes.

**Curare – ravima, tervistama (lad k). Kuraareks nimetati ka indiaanlaste muistset noolemürki, mida tänapäeval kasutatakse vaid raviotstarbel.*

EAGLE VISION

prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst

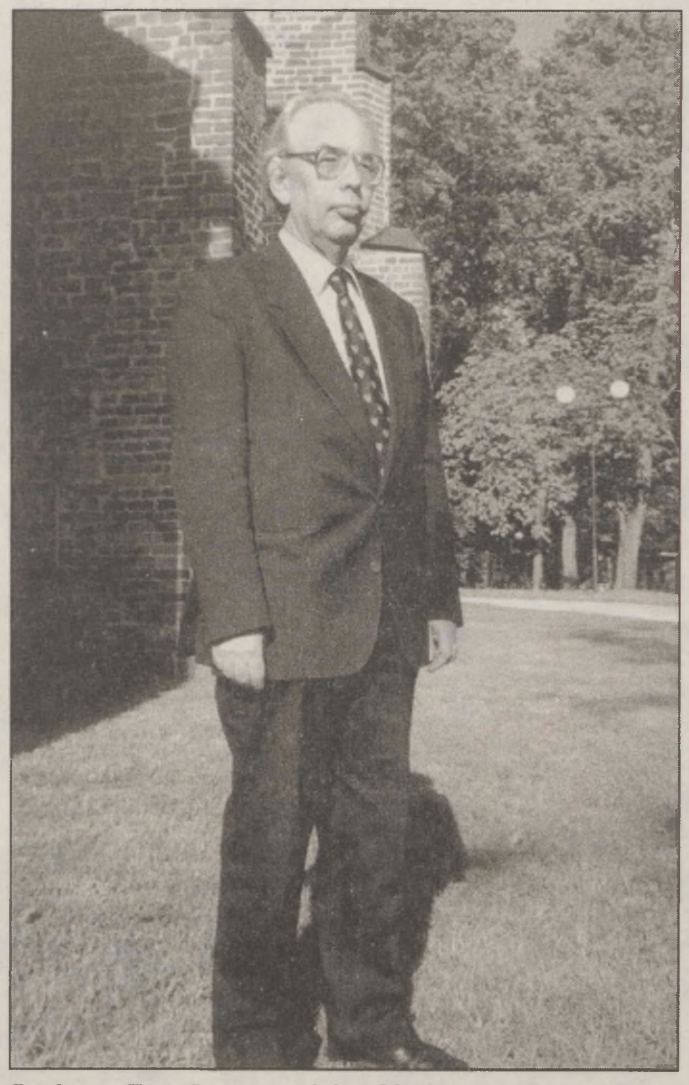
ISIC ja ITIC kaardiga -15%

Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Professor Eero Loone: iga inimene vajab analüütilist filosoofiat

Varje Sootak

1963. aastast Tartu Ülikoolis filosoofiaõppejõuna töötanud prof Eero Loone leiab, et kõrgharitud inimese kujunemisele aitab kaasa filosoofilise analüüsi sissejuhatav tundmine.

Professor Eero Loone väidab: "Olgem eestlased ja olgem selle planeedi inimesed." VARJE SOOTAK

EERO LOONE (SÜND 26. MAI 1935)

1958 - lõpetas Moskva Riikliku Ülikooli ajaloo erialal
1958-1960 - NSVL TA Maailmamajanduse ja Rahvusvaheliste Suhete Instituudi abiteadustöötaja ja nooremteadur
1960-1963 - aspirantuur
1963-1966 - TÜ üldajaloo kateedri õpetaja
1966-1969 - TÜ filosoofia kateedri vanemõpetaja
1969-1985 samas dotsent, vanemteadur, dotsent
1986-1990, 1990-1992 filosoofia kateedri juhataja
1988 professori kutse
1985. aastast samas professor, 1992. aastast praktilise filosoofia professor
1989-1990 Clare Hall Cambridge'i Ülikoolis (kolleegiumi liige), alates 1990 eluaegne liige

Filosoofia osakonda on viis aastat vastu võetud gümnaasiumilõpetajaid. Kas see tasub ära?

Oxfordis on teisiti. Filosoofiat saab algselt õppida vaid komplektis poliitika- ja majandusteadusega või siis füüsikaga. Cambridge'is on meie moodi. Meie kogemusel pole enam erilist väärtust, sest 3+2 süsteemis vajaks filosoofia õppimine pärast muud bakalaureusekraadi veel kolme aastat.

Keskkoolilõpetajatega seisneb põhiprobleem nendes, kes tahavad kogu elu kirjandeid kirjutada. Kirjand on ainult üldkooli jaoks loodud eluvorm. Kirjandikirjutajatest saavad metapoeedid, kes ise ei saa aru, et nad luuletavad. Nende tekstid näivad esitavat teadmist (mida nad tegelikult ei tee) ja eksitavad nii lugejat. Nad ei saagi aru, mida teeb teadus. Mina eelistan luulet metaluulele. Luule ja teadus asuvad kõrvuti, mitte üksteise kohal.

Mis suunas peaks kulgema osakonna areng?

Harituse loomiseks ja maailmaga haakumiseks vajame analüütilist filosoofiat. Kui valitsuskepp anda kontinentaalsele filosoofiale, võib kaduda sallivus ja saabuda provintslikult naljakas Tatikate ning Vesipruulide eneseimetlemine.

Filosoofia on tõsiseltvõetav, kui tehtav (kirjutatav, kõneldav) haakub sellega, mida maailmas tehakse. Hädad on ka rakendustele lähemal seisvate aladega. Poliitika- ja väärtusfilosoofid said meilt siiani nii head haridust, et jooksid tasuvamale ning avalikult hinnatavamale mitteakadeemilisele tööle. Poliitika-, õigus-, ajaloo- ja sotsiaalfilosoofiat tasuks kindlasti arendada, õiget analüütilist metafüüsikat ning epistemoloogiat tuleb alles looma hakata. Üks tükk kontinentaalset filosoofiat on meil Eestis juba olemas (Heideggeri pooldajaskond).

Kas humanitaarteadused (filosoofia k.a) peaksid silmas pidama rahvuslikke huve või olema osa rahvusvahelisest uurimisest?

Filosoofia on teadus bürokraatia seisukohalt ja las see asi jääb nii. Humanitaarteadusteks ja sotsiaalteadusteks klassifitseerimisega on sama lugu. Muidu peavad bürokraadid hakkama loovalt mõtlema.

Mõned filosoofid arvavad, et filosoofia ei pea üldse silmas pidama huve. Tegelik küsimus on selles, kas filosoofid tohivad saada palka, lugemiseks raamatuid, kirjutamiseks arvuteid ning kirjastamiseks raha, kui nad kirjutavad ainult ja ainult eestlastele, pealegi veel nii, et see ei haaku millegi mujal tehtuga.

Mäletan lapsest peale Noor-Eesti üleskutseid. Ümbersõnastatult väidaksin: olgem eestlased ja olgem selle planeedi inimesed. Kui me eestlased olla ei taha, siis kuulutagem ausalt soovi ühineda Vene Föderatsiooniga (USAsse meid vastu ei võeta). Kuidas seda kõike saavutada, on aineseks paljudele pikkadele juttudele. Kuid on täiesti võimalik, et muu maailm ei taha kinni maksta põlevkiviuurimisi ja eestlaste mõttemaailma mitteprovintslikeks tegevaid uurimisi, eriti kui need viimased vastavad küsimustele, mis huvitavad meid rohkem kui neid, või näitavad, et mitte ainult meie, vaid ka nende eelarvamused on mõnikord väärad.

Kas ja missugust filosoofiat peaks õpetama teiste erialade üliõpilastele? Kas seda peaksid tegema filosoofid või vastava eriala spetsialistid?

Arstid peavad õpetama arstimist, füüsikud füüsikat, ajaloolased ajalugu, bioloogid bioloogiat. Selles ongi ülikooli mõte. Filosoofia sisaldab kriitilise mõtlemise oskust, mõtlemise eelduste analüüsi oskust ja selle kõige tulemusi paljusid erialasid ja ainevaldkondi hõlmava ainese suhtes. Minu arvates aitaks kõrgharitud inimese kujunemisele kaasa filosoofilise analüüsi sissejuhatav tundmine.

Volvo direktorid kutsusid endale kunagi pidama filosoofialoenguid inimesest. Nad ütlesid, et psühholooge on neil küllalt, insenere samuti. Filosoofiast on inimese vaimu rikastamiseks (ja isegi paremaks äriks) abi siis, kui ma ei tea, kuidas otsida väljapääsu siis, kui mul on vaid ebamäärane aimdus vajadusest otsida väljapääsu. Sageli me teame, kuidas otsida teed ja on vaja vaid seda otsida. Aga sõitmiseks peavad teed olema valmis enne, kui mul tekib vajadus sõita. Kiirabi ei tule hakata asutama alles siis, kui ma seda vajan.

Mul oli üsna lõbus lugeda humanitaarteadlaste ümarlauas arutlusi seminaride pidamisest. Kõike seda, mida seal hoolega pajatati, õpetati mulle niisuguste seminaride tegemisega Moskva Ülikooli ajalooteaduskonnas siis, kui olin seal esimese semestri üliõpilane. Loomulikult olime kindlustatud ka vahenditega (raamatud jms). Ma muidugi ei mäleta, kui palju olen ma noorematele inimestele rääkinud mälestusi.

Milline peaks olema õpetamise ja uurimise vahekord?

Õpetamine arendab uurija silmaringi. Uurija kipub olema kõige teadja mitte millestki, nii pisikesest tükist, et maailma uurija enam ei näe. Seepärast on uurijate arvamused väljaspool oma eriala sageli naiivsed. USA ülikooliharidus õpetab erinevaid asju siduma ja inimesi mõtlema, uurijateks ja spetsialistideks saadakse hiljem. Arstid on seal enne millegi muu bakalaureused (meie arstiõppes sisaldub muidugi üldosa). Õppejõud, kes pole uurija, on keskkooliõpetaja. Või kohvikuonkel, kes ajanud auditooriumi segamini söögilauavestlusega.

Iga elu on pärimuslik ajalugu

Tiiu Jaago
TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli dotsent

"See on see elu, mitte ajalugu," selgitas üks naine, kui ta hakkas mulle jutustama sellest, mis asjaoludel tema lapsepõlvekodu Tartus II maailmasõja ajal maha põles ja kuidas temast seejärel maainimene sai.

Milline on "see elu" ehk teaduskeeles pärimuslik ajalugu, sellest oli juttu "Pärimusliku ajaloo" seminaril.

Seminari ettekandeid ühendav teema oli 1990. aastatel jutustatud tagasivaated 20. sajandi teise poole sündmustele ja käitumismallidele. Seminari eesmärk oli kohtuda Eesti lähimaade uurijatega, kes seni on iseseisvalt ja isoleeritult tegelnud samalaadse uurimisalaga.

Ettekanded jagunesid kolme suuremasse rühma. Käsitleti inimese sünni ja surmaga seotud arvamusi ja toimimisi. Võrreldi külaühiskonna ja linnastuva ühiskonna uskumusi ja tavasid, toodi esile 20. sajandi viimase veerandi suundumusi. Kui muutused toimuvad ühes ja samas kultuuriruumis pöördeliste mõjutusteta, siis toetutakse uuendustes varasemale kogemusele ja üleminekud on küllalt sujuvad.

Vähemusgruppidele keskendudes vaadeldi veidrike asendamatut rolli rühma jaoks, kurtide pärimuslikku maailma, rahvuslikke vähemusi. Viimane oli huvitav selles mõttes, et seda käsitleti väga erinevalt taustalt: eestlaste mälu ja enesetunnetus nii Siberis, Peterburi ümbruses kui ka Rootsis, liivlased Lätis. Oli võimalus vaadata identiteedi avaldumist teiskeelsete Eesti kooliõpilaste silme läbi Merle Karusoo (juhendaja), Reet Filippovi ja Karin Undritsi (teostajad) päritoluuuringus "Kes ma olen?".

Maailmas on vastandlikke tendentse, millega proovitakse ületada väikerühmadevahelisi erinevusi. Kord taotletakse erinevuste vältimisega saavutada teatav ühtsus ja võrdsus, siis jõutakse tulemuseni, et see ei toimi.

Kaasaegne ühiskond proovib vastupidist teed: lepitada end võõraga. Kuid oma kultuuri teisele tutvustades on võimalik ikkagi kasutada assimileerivat strateegiat: mõista mind; tunne mind.

Seminarist osavõtjad olid ühel meelel selles suhtes, et võõra mõistmine saab toimuda enda tundmise ja mõistmise kaudu. Viimane ettekannete grupp seostus suguvõsa ajaloo ja eluloo jutustustega.

Miks on külaühiskonna sugupuu puu-kujundist (esiisa ja -ema kui juur, ja meie kui paljud oksaraod, mis võrsunud ühest juurest) saanud tänapäeval hoopis vastupidine pilt (mina üksi tipus, kellel on palju juuri)? Mis tähendus võib olla linnamajal selle elanike eluloos? Miks ei ole nõukogude aeg elulugude meelisteema? Miks üldse on tähtis tavalise inimese elulugu? Mis vahe on erinevatel ajalookäsitlustel: ametlikul rahvuslikul ja individuaalsel ajalool?

Osavõtjad olid erinevate alade esindajad: etnoloogid, sotsioloogid, kirjandusteadlased, ajaloolased, folkloristid ja teatri ning huvijuhtimisega tegelejad. Ka selline teadustevaheline koostöö on iseloomulik tänapäevale. See on see elu.

Vilistlaskoondised lõpetavad semestrit

Aire Vähejaus
TÜ regionaaltalituse peaspetsialist

Eile, 25. mail oli sel semestril viimast korda koos Tartu Ülikooli vilistlaskogu Tartu koondis.

Semester lõpetati ülikooli botaanikaaias, kus tutvuti haruldaste taimedega ja peeti piknik. Käesoleval õppeaastal on Tartu koondises toimunud mitu ettekandeõhtut ja kohtumist.

Sügissemestril tutvustasid ülikooli teabetalituse töötajad Eeva Kumberg, Taimi Sild jt vilistlastele emakeelse ülikooli 80. aastapäeva üritusi. Tutvuti ka Tartu kaasaegseima ehitise Biomeedikumiga.

Tartu koondise juhatuse sekretäri Sirje Margi sõnul oli sel semestril suurimaks ettevõtmiseks tuluõhtu korraldamine veebruari alguses. Kontsert oli mõeldud kogu linnarahvale. Toimus ka loterii, võis osta ülikooli trükiseid jne.

Tuluõhtul TÜ aulas esinesid Eestis vähe tuntud folklaulja Kirile Loo, TÜ vilistlane Silvi Vrait ja Noorkuu. Tuluõhtu eesmärgiks oli koguda raha paljulapselisest perest pärit üliõpilase 12 000-krooniseks stipendiumiks.

"Kahjuks nii palju raha ei laekunud," ütles Sirje Mark. "Raha on vilistlaskogu arvelduskontol ja ootab uusi laekumisi, puudu on veel kaks tuhat krooni."

Aprillis pidas Tartu koondise vilistlastele loengu eugeenikast TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor Ken Kalling.

Vilistlasüritus toimus neljapäeval ka Saaremaal. Sealsed vilistlased kohtusid Tallinna Loomaaia direktori Mati Kaaluga, kes rääkis loomaaedade olevikust ja tulevikust ning näitas slaide.

TÜ vilistlaskogu suvepäevad toimuvad tänavu 15. ja 16. juulil Kõrvemaa maastikukaitsealal Simisalus. Möödunud aastal koguneti Saaremaale. Täpsem info selle aasta kokkutuleku kohta ilmub järgmistes UT numbrites.

UUDISED

Esitleti uut filosoofiaraamatut

24. mail esitlesid Eero Loone, Tanel Mätlik ja Valdar Parve TÜ Ajaloo Muuseumis oma uut raamatut "Konflikt, konsensus, moraal: uurimusi pluralistliku diskursuse filosoofiast".

Raamatu autorid otsivad aruka ja ühtlasi moraalse mõtlemise kriteeriume. Nad püüavad leida argumente, mida saaks kasutada läänelikus mõtlemises ja mis samal ajal sobiksid toestama eestlaste intuitsioone. Mõnikord pole edu võimalik, sest meie ettekujutuste alused on mädad. Teinekord on aga põhjendused leitavad.

Loone, Mätlik ja Parve teevad seda kõike viimase kahekümne aasta ingliskeelse filosoofia asjatundjatena, kes on suutelised võrdsete partneritena osalema akadeemilistes diskussioonides Oxfordis, Cambridge'is või New Yorgis.

Raamatu väljaandmisega tähistas filosoofiaprofessor Eero Loone oma 65. juubelit.

TÜ vilistlastantsijad Hollandis hansapäevadel

25.-28. maini toimuvad Hollandis Zwolles 20. kaasaegsed hansapäevad, millest võtab osa ka Tartu linna delegatsioon, kuhu kuuluvad linnavolikogu esimees Peeter Tulviste, abilinnapead Hannes Astok ja Jüri Kõre jt.

Kultuurigrupis esindavad Tartu linna hansapäevadel ka TÜ vilistlaste rahvatantsurühma tantsijad. TÜ rahvakunstiansambli vilistlasrühm tegutseb 1990. aastast ning on esinenud nii üldlaulu- ja tantsupidudel kui ka välisreisidel.

2005. aastal toimuvad hansapäevad Tartus.

TÜ aulas laulavad tudengikoorid

Laupäeval, 27. mail kell 16 algab TÜ ülikooli aulas nelja tudengikoori kontsert.

Esinevad TTÜ Akadeemiline Naiskoor, TTÜ Akadeemiline Meeskoor, TÜ Akadeemiline Naiskoor ja Tartu Akadeemiline Meeskoor.

Kontserdile järgneb kooridevaheline jõukatsumine sportmängudes. Meeskoorid mängivad traditsiooniliselt korvpalli. Naiskooridevaheline teatevõistlus on kavas esmakordselt.

TÜ naiskoori juhatuse liikme Kristi Kuninga sõnul esineb koor sel semestril veel 10. juunil Peipsi-äärsete maakondade laulupeol Elvas ja 17. juulil Soome-Eesti laulupeol, kus laulavad kõik neli koori. "Augustis osaleme Otepääl traditsioonilisel rahvalaulupäeval, tähistamaks Veljo Tormise sünnipäeva."

TÜ Akadeemilise Naiskoori Tallinna vilistlaskoor 20

Tallinnas Glehni lossis tähistas kontserdiga oma 20. tegevusaastat TÜ naiskoori Tallinna vilistlaskoor.

Kooris laulab ligi 50 naist, kellest enamik on lõpetanud TÜ. Asutamisest peale on dirigendiks olnud Eleonora Voites, tänavusest hooajast tegutseb ka noor dirigent Triin Koch.

Vilistlaskoor esines esimest korda üldlaulupeol 1980. aastal, sellest ajast alates on osaletud kõigil üldlaulupidudel, naiskooride laulupäevadel ja Eesti Naislaulu Seltsi üritustel. Koor on käinud ka kontsertreisidel Soomes, Saksamaal jm.

FOTOVÕISTLUS "TUDENGIFLÄSH"

Võidutöö "Gaudeamus igitur...", autor Lauri Linnamäe.

Eile, 25. mail tegi UT fotovõistluse "Tudengifläsh" žürii (TÜ haldusdirektor Riho Illak, arvutigraafika ja kommunikatsioonitehnika osakonna fotograaf Andres Tennus, AS KTK Overalli müügi ja koolituse spetsialist Tõnis Tamm, UT kolleegiumi liige ning ajalooüliõpilane Tanel Mazur, TÜ teabetalituse juhataja Andres Toode ja UT tegevtoimetaja Varje Sootak) teatavaks konkursi tulemused.

I koha sai foto "Gaudeamus igitur..." märgusõnaga "Priit". Foto autoriks on ajakirjanduse I kursuse üliõpilane Lauri Linnamäe. II koha pälvis foto "Sessioon I" märgusõnaga "B&W", mille autoriks osutus ajaloo 4. aasta üliõpilane Martin Klesment. III koha sai märgusõna "Algernon" all esinenud füüsika 4. aasta üliõpilane Taavi Tuvikene fotoga "Volbrimeeieolu", märgusõna "Algernon".

Parim õppetööteemaline foto oli "B&W" märgusõna all esinenud Martin Klesmenti pilt "Mina loobun".
Parima reportaaži autor on Taavi Tuvikene teemal "Volbrimeeieolu", märgusõna "Algernon".

UT õnnitleb võitjaid, tänab kõiki osavõtjaid ja tutvustab tulemusi lähemalt järgmises ajalehes.

SCRIPTA MANENT

On õpetlik vaadata, milliseid ajaloosündmusi peab riigivõim vajalikuks meenutada ja millistel lastakse vajuda unustusehõlma. Mälestusmärkide kaudu on riigil suurepärane võimalus talle sobivaid ajaloosündmusi põlistada.

Frankofiil MAREK TAMM
Eesti rahvuslikust ajaloomälust
EPL Arkaadia 20. MAI

...midagi tõepärast mingi ajastu olemuse kohta saab öelda alles siis, kui see ajastu on lõppenud. Järelikult ei saa seda öelda see, kes sel ajastul on elanud.

TÜ politoloogiaprofessor KAIDO JAANSON
kõrvalseisjana Ajaloost ja Loost
EPL Arkaadia 20. MAI

Nii et kes ligi kahe meetri pikkust akadeemik Aaviksood näeb, jooksku igaks juhuks oma elu ja tervise huvides kohe pakku.

HANNES TAMME
Ülikooli eelarveprobleemist
EE 25. MAI

Eestikeelne arvutisõnavara ei ole meie arvates mullune lumi, vaid tulevikumuusika. Vaatamata sellele, et paljud meist kasutavad praegu iga päev värdverbe klikkima, failima, ättächima, seivima jne.

Isamaaliidu juhatuse liige SIRJE KIIN
riigi arvutivõrgu muutmisest eestikeelseks
EPL 20. MAI

ACTA DIURNA

31. mail külastab ülikooli **Ungari peaminister Viktor Orbán** ja peab aulaloengu teemal "Ungari: julgeolek ja tõus". Info: Sirje Üprus, tel 375 615.

TEATED

30. mail kell 16 toimub ülikooli ajaloo muuseumis **Professorite Klubi arutluskoosolek**. Kavas prof H. Piirimäe ettekanne "Ajaloolise tõe otsingud".

Arstiteaduskonna üliõpilased! TÜ Kopsukliinikus (Riia 167) algab **valikkursus "Antibakteriaalne farmakoteraapia pulmonoloogias".** Oodatud on 6. kursus ja residendid. Loengud toimuvad 5. juunil kell 14-18, 6. juunil kell 14-18 ja 7. juunil kell 14-18. Lektor dr Alan Altraja, TÜ Kopsukliiniku juhataja. Registreerimine tel 380 295 kella 9.00-11.00.

KONKURSS

Austatud tudeng,
Kutsume Sind osalema **üliõpilastööde konkursil "Geenitehnoloogia võimalused ja ohud – teaduslikud, eetilised, õiguslikud ja majanduslikud aspektid"**, mida korraldab Eesti Geenikeskus ja Pärnu Konverentsid.

Konkurss viiakse läbi Tartus 21.-22. septembril toimuva rahvusvahelise geenitehnoloogia konverentsi raames.
Konkursil võivad osaleda kõik **Eesti ülikoolides õppivad üliõpilased või magistrandid ja välisriikide ülikoolides õppivad eestimaalased**.

Essee või referaadi vormis vormistatud tööd tuleb esitada **paberkandjal** eesti või inglise keeles ja nende maht peab piirduma 10 000 tähemärgiga. Andmed autori kohta peavad olema kinnises ümbrikus, millel on töö autori poolt välja mõeldud märgusõna.

Tööde esitamise tähtaeg on **31. august 2000**. Töid hindav komisjon valib laekunud tööde hulgast välja kaks preemiatööd. Parimale tööle panevad Eesti Geenikeskus ja Pärnu Konverentsid välja ühe rahalise auhinna väärtuses 10 000 krooni. Eesti Välisinvesteeringute Agentuur paneb täiendavalt välja rahalise auhinna 10 000 krooni parima majandusteemalise valdkonna käsitluse eest.
Premeeritud tööde autorid saavad tasuta osaleda geenitehnoloogia konverentsil Tartus, 21.-22. septembril. Auhinnatud tööd avaldatakse konverentsi algusajaks väljaantavas kogumikus.

Tööd saata OÜ Balti Juhtimiskonverents, Laki 14, Tallinn 10621. Lisainfo: Eesti Geenikeskus, tel (27) 375 030; Pärnu Konverentsid, tel (2) 6517 792, http://www.konverentsid.ee, http://www.genomics.ee

TEADUSTE AKADEEMIA AUHINNAD

Eesti Teaduste Akadeemia annab 2000. aastal paarematele üliõpilastöödele kaks auhinda (a 5000 kr) Rein Silbergi fondi ja kuni 15 auhinda (a 3000-4000 kr) akadeemia vahenditest.

Osaleda võivad kõik **Eesti ülikoolide üliõpilased ja eesti päritolu üliõpilased välismaa ülikoolides**, kes 2000. aastal jätkuvalt on või kuni õpingute lõpetamiseni olid üliõpilase staatuses.

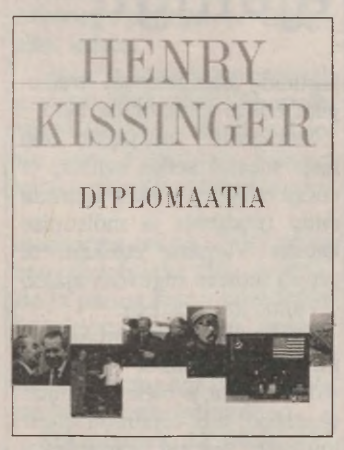
Konkursile võib esitada **diplomi-, bakalaureuse- ja magistriõppes lõpetatud ning vormistatud teadustöid**, samuti nende tööde tulemuste põhjal avaldatud **teaduspublikatsioone**, kus üliõpilane on ainus või esimene autor. Esitatud tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse töid, mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumbrid) esitavad või posti teel saadavad tööde autorid ise. Tööle on soovitav lisada **juhendaja kirjalik arvamus**. Võõrkeelse tööpuhul, kus puudub eestikeelne lühikokkuvõte, on avalduses vaja märkida töö pealkiri eesti keeles. Parimad tööd kuuluvad ettekandmisele TA ettekandekoosolekul.

Töid võetakse vastu 25. septembrini aadressil:
Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Henry Kissinger
"DIPLOMAATIA"
Tõlkinud Henno Rajandi ja Kaja Tael. Varrak 2000, 1086 lk.

Henry A. Kissinger (s 1923), Nobeli rahupreemia laureaat, oli Ameerika Ühendriikide välispoliitika peamisi kujundajaid 1970. aastatel. Olles teinud hiilgavat karjääri ülikooliprofessorina, sai Kissingerist 1972. aastal president Nixoni julgeolekunõunik, millele järgnes tõus välisministri kohale.

Pärast poliitikast tagasitõmbumist on Kissinger pühendunud oma rikkalike teoreetiliste ja praktiliste teadmiste edasiandmisele. Selle töö tähtsaimaks viljaks on 1994. aastal ilmunud rahvusvaheliste suhete ajalugu käsitlev suurteos "Diplomaatia".

Henry Kissingeri "Diplomaatia" on ladusa sulega kirjutatud teos, milles meie ees avanevad erinevad kriisid, nagu Teine maailmasõda, Vietnami sõda, Ungari ülestõus jm. Kuid see kõik huvitab Kissingeri ainult ühest vaatenurgast, millele on tegelikult pühendatud kogu käesolev raamat, ja see on uue maailmakorra ehitamine.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

KALLID DANTE ALIGHIERI SELTSI LIIKMED!

Meil on hea meel teatada, et teine iga-aastane **Dante Alighieri Seltsi piknik** toimub pühapäeval, 4. juunil Tartus. Kokku saame Tartu linnas Raekoja platsil purskkaevu juures kl 13.00 ning sealt liigume üheskoos edasi piknikupaika. Kavas on Itaalia-aineline viktoriin, väike kontsert ansamblilt "Life" ja loomulikult piknik ise! Seltsi poolt on vein ning karastusjoogid (igaks juhuks kaasa võetud lisaveinipudel pole aga kindlasti liiast). Veinikõrvane tuleks igaühel endal kaasa tuua (veidi rohkem, kui ise jaksate ära süüa, siis saab ka teistega jagada). Võta kaasa ka hea tuju ja head mõtted! Kohtumiseni!

TÜ töötajad ja üliõpilased, kes on huvitatud **puhkusest mere ääres** mõõduka tasu eest, soovitame kiiresti võtta kontakti ülikooli ametiühingukomiteega. Veel on kohti puhkamiseks Pärnu Koidula Gümnaasiumis teile sobival ajal ajavahemikul 28.juuni kuni 6.august. TÜAÜ liikmetele kehtib 50% hinnasoodustus.
Tel. 434875, 375410, e-mail: maila@ut.ee.

LOENG

Vabade kunstide **prof Jaan Kaplinski loengusarja "Kirjanik, keel ja mõte"** viimased loengud toimuvad 31. mail ja 13. juunil kell 18 TÜ keemiahoone ringauditooriumis.

31. mail kell 16 toimub ph 139 praktilise filosoofia kohale kandideerija **dr Mart Raukase *venia legendi* "Vaba tahe kui pseudoprobleem"**. Info: Maie Aitaja, tel 375 424.

1. juunil kell 16 ph 140 peab silmapaistev fenomenoloogia ja kontinentaalse filosoofia traditsiooni esindaja **prof dr John Sallis (Pennsylvania ülikool, USA) loengu "On Translation: From Plato to Heidegger and Beyond"**. Loeng käsitleb tõlkimise olemust ja piire, tõlkimise ja keele filosoofilisi küsimusi.

VÄITEKIRI

31. mail kell 16 kaitseb Narva mnt. 4-A216 **Liina Kulu magistritööd "Euroopa Liidu idalaienemise sotsiaalmajanduslikud probleemid"**. Juhendaja erakorraline prof J. Reiljan, oponendid prof T. Paas ja dots Ü. Tartu. Magistritööga saab tutvuda Tartu Ülikooli Teadusraamatukogus.

8. juunil Narva mnt 4-B202 magistriprojektide kaitsmine:
kell 9.00 **Tiia Ojasalu "Finantsplaneerimine ja -aruandlus koolitusorganisatsioonis AS Audentes (Financial Planning and Accountancy in Training Organisation Audentes Ltd)"**. Juhendaja: knd (maj) Sinaida Kalnin, oponent knd (maj) Toomas Haldma.

kell 9.40 **Raul Täkker "Kohaliku omavalitsuse roll majandusliku baasi kujundamisel (Tartu linna näitel) (The Roie of Local Government in Economic Development (on the example of City Tartu))"**. Juhendaja knd (maj) Helje Kaldaru, oponent dr (maj) Elvi Ulst.

kell 10.20 **Varje Kodasma "Väikeettevõtluse areng ja finantseerimine Eestis (The Development and Financing of Small-Scale Enterprises In Estonia)"**. Juhendaja dr (maj) Vambola Raudsepp, oponent knd (maj) Nadežda Ivanova.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

Lõpupildid kiiresti ja mõistliku hinnaga professionaalselt fotograafilt. Tel 250 26 327.

Ujumaõppimishuvilised! 5. juunil kell 15 Jakobi 5-302 toimub ujumist õppida soovijate instrueerimine. Gennadi Jagomägi, spordipedagoogika õppetool.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Eesti raamat 1525 - 1944"
Huvilistel on võimalik ise valmistada paberit.
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18; humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Kaktuste fuajees: "Eesti raamat Stalini ajal, 1948-1956 (sari Stalini preemia laureaadid)", (raamatuaasta näitus).

Lugemissaalide fuajees: "Varjatud Jaapan - Hidden Japan", Kijuro Yahagi fotod 1992.

Õppelugemissaali fuajees: Tartu Kultuuriülikooli maalistuudio kevadnäitus (õlimaal, pastell).

Kohviku fuajees: "Põlisminutid", Tartu Kunstikooli tudengite näitus.

Kataloogisaalis: "Vaikuse laulud" - Kalli Kalde õlimaalid.

Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.

Peamaja raamatumuuseumis:
"Eesti teatmekirjandus" (raamatuaasta näitus).
"Bibliotheca anatomica", haruldased anatoomiaatlased ja -raamatud 17. ja 18. saj.
Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Mumford - linnake täis sassis päid". USA komöödia 1999. Kl 15, 17, 19.

"Romanss" ("Romance"). Prantsusmaa 1999. Kl 21, 22.30.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
limub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 2. juuni 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 22 (2017) TASUTA

Laenurahaga välismaal magistriks

Hansapanga pakutavat magistrilaenu taotles kümme Tartu Ülikooli lõpetanut

Krõõt Nõges

16. mai päevalehtedes sai teatavaks, et 25. maini võis esitada Hansapangale laenutaotlusi välismaal magistriõpingute finantseerimiseks.

Laenu maksimumsumma on 32 000 eurot ehk ligi 500 000 krooni ühe laenutaotleja kohta ning tagasimaksmise tähtaeg kuni 15 aastat. Laenu intressimäär on 6 kuu Euribor (intress, millega pangad saavad eurot laenata) pluss 3 protsenti ehk siis kokku ligi 7,5 protsenti aastas.

Tartu Ülikooli on 23st laenutaotlejast lõpetanud 10, keskmine taotletav summa oli 100 000 krooni. Otsuse, kes laenu saab, teeb Hansapanga ja Euroopa Liidu haridus- ja teadusprogrammide Eesti sihtasutuse Archimedes programmi ENIC/NARIC esindajatest koosnev komisjon järgmisel nädalal.

Valiku tegemisel arvestatakse Hansapanga suhtekorralduse spetsialisti Kristiina Tambergi sõnul kandidaatide õppeedukust, tulevikunägemust, edasiõppimiseks valitud kooli mainet ning muude finantseerimisallikate olemasolu. Eelistatud on Eesti jaoks prioriteetsed õppealad või alad, mida Eestis sellisel tasemel õppida ei saa.

Laenutaotlusi välismaa magistriõpingute finantseerimiseks sai esitada 25. maini. Hansapank kavatseb projekti jätkata ka järgmisel aastal. KULDAR PILD

Laen on vajalik

TÜ avaliku halduse magistrant Tarvo Kungla laenu ei võtnud, kuna tema Saksa Akadeemilise Vahetustalituse (DAAD) stipendium katab septembris Jena Ülikooli õppimise, sõidu- ja elamiskulud. "Võimalus sellist laenu võtta on tervitatav, kuna riigipoolne toetus välismaale õppima minejatele pole kindlasti piisav. Väga vajalik on magistrilaen tudengitele, kes lähevad õppima riikidesse, kus tuleb lisaks elamiskuludele endal tasuda ka õppemaks (näiteks Ameerika Ühendriikides ning Suurbritannias). Samuti tuleb laenu võtmisel kindlasti kaaluda selle tagasimaksmise võimalusi."

Kellele laen?

Ka TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialisti Anita Kärneri sõnul saavad laenu võtta need, kes näevad võimalust seda hiljem tagasi maksta. "Samas ei julge ehk niiviisi oma õppetööd rahastada inimesed, kes soovivad hiljem töötada näiteks hariduse või kultuuri vallas," ütles Anita Kärner.

Samuti ei väärtusta tema kinnitusel erasektor veel magistrikraadi. "See on au sees küll avalikus teenistuses, kuid sealse palgaga niivõrd suurt summat tagasi maksta on problemaatiline," lausus Anita Kärner.

Juuramagistri ja TÜ avaliku halduse lektori Taavi Annuse sõnul siiski tagasimaksmise võimalused paranevad, seda ka avaliku halduse alal. "Korralik avaliku halduse haridus avab kiiresti uksed, kuna sellealast kompetentsi on Eestis suhteliselt vähe," lausus Taavi Annus.

Ka on Annuse sõnul laen hea lahendus, kui erinevad mitteriiklikud stipendiumid katavad välismaal akadeemilist kraadi omandada soovija hariduskulud vaid osaliselt, siis on võimalus täiendavat laenu võtta igati tervitatav.

Laenuvõtja ise rikas

Laenu taotlemiseks on vajalik omafinantseerimine vähemalt 20% ulatuses õppekuludest. Kui aga laenu tagatiseks olev hüpoteek või pant ehitisele tagab kogu laenusumma, siis omafinantseerimist olema ei pea. Et selliseid tagatisenõudeid täita, peab Kärneri sõnul laenu võtmiseks olema juba piisavalt rikas inimene. Tema soovitab kasutada kõiki ülikoolis olemasolevaid võimalusi välismaal õppimiseks: partnerülikoole, mitteriiklikke stipendiume. Siis ei tekitata endale lisariske.

Riigi kavad

Kärneri sõnul võiks riik ja pank teenust nii reformida, et laenu saamise ja tagasimaksmise võimalus oleks ka materiaalselt vähem kindlustatud õppuritel.

Tambergi sõnul oli selle aasta magistrilaen pilootprojekt ning välistatud pole, et tulevikus lisandub Hansapangale ka teisi organisatsioone ja riiklikke fonde, et laenutingimusi soodsamaks muuta.

MAGISTRILAEN

Laenu taotlemiseks tuli esitada CV, avaldus, kus pidi ära tooma õppeasutuse nimetuse, õppeaja pikkuse, taotletav laenusumma ning lühikirjelduse eriala valiku kohta; kõrgeima lõpetatud kooli diplom ja hinneteleht; kinnitus õppeasutuselt magistriõppesse vastuvõtmise ja õppekulude kohta; kinnitus omafinantseerimise kohta (stipendiumid, sponsorlus jm).

Haridusministeeriumi eelarvetalituse finantsisti Silja Kimmeli sõnul otsib ministeerium võimalusi, et toetada Eesti noorte õppimisvõimalusi välismaal erialadel, mida siin pole kas üldse või piisaval tasemel võimalik õppida; seda aga riikliku koolitustellimuse esitamise kaudu.

Kas veel sarnaseid teenuseid?

Ühispanga avalike suhete osakonna juhataja Eero Rauni sõnul pole Ühispank praegu pidanud sarnase toote turule toomist põhjendatuks.

"Meie arvates on selle toote puhul tegemist mitte niivõrd kommertslaenuga, vaid rohkem stipendiumi ja laenu seguga, ja osaliselt võib seda pidada ka personalipoliitikaks. Ühispangal on sarnasest valdkonnast stipendiumid TÜ, TTÜ ja EPMÜ tudengitele. Lisaks olemasolevatele stipendiumidele saab kindlasti leida teisigi tudengitele suunatud võimalusi. Milliseid, seda Ühispangas parasjagu arutatakse, ning head mõtted on kindlasti oodatud," ütles Eero Raun.

TÜ Üliõpilasesinduse toimkondadel juhid

Signe Halikas
TÜ Üliõpilasesinduse sekretär

TÜ Üliõpilasesinduse V koosseisu juhid ja toimkondade esimehed on valitud.

Esinduse esimeheks valiti 4. mail taas õigusteaduse 4. aasta üliõpilane Marek Herm, abiesimeheks Arne Otter (geograafia magistrant).

Tänaseks on valitud ka toimkondade esimehed. Teabetoimkonda juhib Tiiu Elbra (geoloogia 3. a üliõpilane), kultuuritoimkonda Sven Kalle (hambaarstiteadus 2. a), haridustoimkonda Rait Raal (ettevõttemajandus 3. a) ja sotsiaaltoimkonda Kerstin-Oudekki Loone (matemaatika 3. a).

Toimkondade töös saavad osaleda ka esindusse mittekuuluvad isikud. Selleks tuleks tulla toimkonna koosolekule ja esitada avaldus vastava toimkonna töös osalemiseks. Avalduse saab tuua ka üliõpilasesindusse Ülikooli 18a. Infot koosolekute toimumise kohta leiab listist ut.yov. Arvatavasti toimuvad ka veel juunikuus mõne toimkonna koosolekud.

25. mail toimunud esinduse V koosseisu koosolekul valiti ka esinduse järelevalvetoimkonna liikmed.

Selle toimkonna ülesanne on üliõpilasesinduse tegevuse põhikirjale vastavuse, samuti aruannete tõesuse ja eelarve täitmise kontrollimine ning järelevalve üliõpilasesinduse majandustegevuse ja asjaajamise üle. Järelevalvetoimkond on 3-liikmeline üliõpilasesinduse poolt koosseisu volituste ajaks ametisse kinnitatud toimkond.

Kolmele kohale kandideeris neli inimest: Marit Ruuda, Kadri Allikmäe, Kristjan Sander ja Marko Lepik.

Valituks osutusid Ruuda (16 poolthäält), Allikmäe (12) ja Sander (14).

TÜ Sihtasutuse usalduskogu esimeheks valiti Vahur Kraft

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

Tartu Ülikooli Sihtasutuse usalduskogu valis Vahur Krafti TÜ Sihtasutuse usalduskogu esimeheks. Vahur Kraft oli usalduskogu esimees ka möödunud tegevusaastal.

Aprillis toimunud Tartu Ülikooli Sihtasutuse toetajate koosolekul sai sihtasutus ka uue usalduskogu, kuhu kuuluvad Vahur Kraft, professor Hele Everaus, Alexela Oil juhatuse esimees Urmas Past, riigikohtu esimees Uno Lõhmus, Põltsamaa Felix juhatuse esimees Andres Koern, Hill&Knowlton Eesti juhatuse esimees Peep Mühls ja Pakterminal AS juhatuse esimees Raivo Vare.

Vahur Kraft ütles pärast oma taasvalimist, et esimene aasta esimehena kulus ülikoolist ja sihtasutusest arusaamiseks, kuid et teisel aastal saab ta

Vahur Kraft.

rohkem ja innustunumalt pühenduda sihtasutuse ja ülikooli eesmärkide teenimisele.

TÜ Sihtasutus on sel aastal välja kuulutanud juba 9 stipendiumikonkurssi ning õige pea selguvad ka esimesed stipendiumisaajad.

Esimesel poolaastal väljakuulutatud stipendiumid antakse pidulikult üle uue semestri alguses. Sihtasutuse usalduskogu tõdes oma koosolekul, et üliõpilased peaksid rohkem ja usinamalt stipendiumidele kandideerima ega mitte pelgama oma õppetöö tulemusi teiste üliõpilastega võistlema panna.

Tartu Ülikooli Sihtasutuse alla on loodud peaaegu kolme tegevusaasta jooksul 27 erinevat allfondi, mille eesmärk on Tartu Ülikooli õppe- ja teadustöö toetamine. TÜ Sihtasutus on ligi kolme tegevusaastaga välja maksnud stipendiume ja uurimistoetusi rohkem kui 90 üliõpilasele ja teadurile ligi 1,7 miljoni krooni eest. Käesoleval aasta sügisel kuulutab sihtasutus välja veel 13 stipendiumikonkurssi.

Tartu Ülikooli Sihtasutus on loodud 1997. aastal sihtotstarbelise majandusliku toetuse vahendamiseks Tartu Ülikoolis asuvate või ülikooliga seotud adressaatidena.

TÄNA LEHES

Fotovõistlus "Tudengifläsh" intrigeeris üliõpilasi pildistama
LK 3

Rahvustrükis TÜ Raamatukogus eesti raamatu aastal
LK 2

Tartu Ülikoolis peeti esimest korda udmurdikeelseid loenguid
LK 2

Täna on TÜ nõukogu istung

Täna toimuval TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada TÜ 1999. majandusaasta aruanne, TÜ lisaeelarve ja TÜ õppekorralduseeskiri.

Valimiseks on esitatud 8 audoktorit ja 2 professorit. Eesti keele murrete ja ajaloo professori kohale kandideerib eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna dots, PhD Karl Pajusalu ning paleontoloogia ja stratigraafia professoriks geoloogia instituudi dots, geol-mineralkand Tõnu Meidla.

Emeriitprofessori nimetamiseks on esitatud professorid Lembit Pung ja Eero Loone.

Nõukogu päevakorras on ka TÜ teadusstrateegia vastuvõtmine, kutsekraadide põhimääruse täiendamine, õppekavade kinnitamine jt küsimused.

Rektor tänab Eesti meistreid

Esmaspäeval, 5. juunil kell 18 leiab Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis aset pidulik vastuvõtt, millega rektor Jaak Aaviksoo tänab korvpallimeeskonna Tartu Ülikool-Delta mängijaid ja treenereid Eesti meistritiitli saavutamise eest.

Valitsuse määrus kõrgharidusstandardist

EV Valitsus kiitis 30. mail heaks määruse "Kõrgharidusstandard". Seadusemuudatusega täiendatakse kõrgharidusstandardi mõistet, standardiga määratakse kindlaks nõuded õppeasutustele õppejõudude osas, samuti õppejõududele esitatavad nõuded. Kõrgharidusstandard määratleb kõrghariduse üldnõuded Eestis. Ka on see üks kõrgkoolide ja ülikoolide koolituslubade väljastamise ja nende õppekavade akrediteerimise alusdokumente. Standard kehtib kõikidele astmetele ja õppevormidele, olenemata õppeasutuste õiguslikust seisundist.

UT teatab

UT selle õppeaasta viimased numbrid ilmuvad veel reedel, 9. ja 16. juunil. Lõpetajate erileht ilmub neljapäeval, 22. juunil.

Toimetus palub kõigil, kel veel soov midagi avaldada, kiiresti kontakti võtta.

UUDISED

Seminar keskaegsest linnast

8.-11. juunini Tartus toimuvate hansapäevade raames korraldatakse TÜ Ajaloomuuseumis rahvusvaheline seminar "Läänemeremaade piirkonna keskaegne linn".

TÜ ajaloo osakonna lektori Ain Mäesalu sõnul kogunevad läänemereäärsete maade keskaegsete linnadega tegelevad ajaloolased, kunstiajaloolased ja arheoloogid taolisele seminarile neljandat korda. "Kuna keskaegsed linnad lävisid omavahel väga tihedalt, tahame, et ka ajaloolased seda teevad," ütles Mäesalu.

Ettekanded käsitlevad nii elu keskaegses linnas laiemalt kui ka üksikobjekte.

TÜ ajaloolastest räägib Kaur Alttoa Tartu keskaegsetest kloostritest, Ain Mäesalu Eesti hansaaegsetest tulirelvadest, Heiki Valk Tartu keskaegsetest kalmistutest jne.

TA juhatuse väljasõidukoosolek Narvas

30. mail toimus Eesti Teaduste Akadeemia juhatuse väljasõidukoosolek Narvas, sealses TÜ kolledžis.

TA juhatus korraldas esmakordselt oma koosoleku väljaspool Tartut või Tallinna.

Akadeemik Anto Raukas kõneles oma ettekandes Narva jõe hüdroressurssidest ja keskkonnaprobleemidest. Filosoofiadoktor Raivo Vetiku ettekanne "Integratsioon tegelikkuses" käsitles Eesti integratsiooniprotsessi uusimaid andmeid.

Filosoofiateaduskond valib tudengeid nõukogusse

TÜ filosoofiateaduskond valib juunikuus esmakordselt üliõpilasesindajaid teaduskonna nõukogusse.

Prodekaan Martin Halliku sõnul on lõpuks on vaja, et üliõpilasesindajad oleksid võimalikult suurema hulga üliõpilaste tegelikud esindajad. "Siiani nõukogus olevad üliõpilased väljendavad loomulikult ka üliõpilaste tahet, aga nende liikmeks saamise alus oli rohkem juhuslikku laadi," selgitas Hallik. "Loodame saada nõukogusse võimalikult aktiivseid üliõpilasliikmeid."

Lisaks üliõpilasesindajale igast osakonnast valitakse kindlasti ka üks magistrant ja üks doktorant kogu teaduskonnast, et esindatud oleks iga õppetase.

Valimised toimuvad 14. - 16. juunini. Kandidaate saab registreerida 7.-12. juunini.

Kõik materjalid asuvad osakondade sekretäride käes. Nende käest saab ka blankette, et ennast kandidaadiks registreerida. Valimispunktid tulevad osakondade sekretäride ruumi.

Euroopa Liitu tutvustav kursus internetis

Kolmapäeval, 7. juunil kell 14 esitlevad TÜ Raamatukogu eurodokumentatsiooni keskuses Opintotoiminnan Keskusliitto (OK) ja Soome Instituut eestikeelset Euroopa Liidu internetikursust.

OK koostas 1999. aastal Soome valitsuse toetusel ELi põhiküsimusi tutvustava internetikursuse.

Kursuse eesmärgiks on anda kõigile huvilistele kompaktselt põhiteadmisi Euroopa Liidust.

TÜ Raamatukogu direktori Toomas Liivamäe käes on veeavariis teistest rohkem kannatada saanud eestikeelne ajakirjandus. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Rahvustrükis ülikooli raamatukogus

Kristina Pai
TÜ Raamatukogu kodumaise kirjanduse osakonna juhataja

Eesti raamat laekub TÜ Raamatukogusse põhiliselt ostes. Nii ostetud kui sundeksemplarina saadud raamatute säilitamiseks napib aga raha.

Kuigi TÜ Raamatukogu asutati 1802. aastal, lisandus rahvusraamatukogu funktsioon alles 1919. aastal, mil hakati saama Eestis ilmuva kirjanduse sundeksemplare. Raamatukogu eluloos on rahvustrükise soetamisel ja säilimisel mitmeid oma jälje jätnud etappe. Näiteks siiani annavad tunda Nõukogude okupatsiooniga kaasnenud muudatused, kus peamiselt komplekteeriti nõukogude kirjandust, suurel arvul õpikuid ja ühiskondlik-poliitilist kirjandust.

1997. aastal hakkas kehtima sundeksemplariseadus ja raamatukogu sai õiguse saada kõigist Eestis väljaantavatest trükistest kaks tasuta eksemplari. Koos õigusega lisandus kohustus need väljaanded igavesti säilitada.

Eesti trükise arhiivkogu

Selleks loodi eesti trükise arhiivkogu, mis on kasvanud ligi 10 000 nimetuseni. Enne 1860. aastat ilmunu ja valikuliselt ka hilisemate aastate haruldused on paigutatud käsikirjade ja haruldaste raamatute kogudesse. Ülejäänud rahvustrükistest ja *Estica*-alastest väljaannetest hoitakse ühte eksemplari parema säilimise huvides arhiiveksemplarina, mida on lubatud kasutada ainult lugemissaalis.

Kodumaise kirjanduse osakond

1999. aasta mais moodustati komplekteerimis-, kataloogimis- ja vana raamatu osakonnast kaks - kodumaise kirjanduse ja väliskirjanduse osakond.

Nimetus kodumaine kirjandus võib tekitada ebalust, kuid samas on see täpne – tegeldakse kõigega, mis välja antud Eestis. Muudatused olid tingitud eelkõige uue andmebaasi kasutuselevõtust, mis eeldas teistsugust tööjaotust.

Teine ja mitte vähem oluline aspekt, mis eriti raamatuaastal võiks kõlama jääda, oli soov pöörata Eesti raamatule rohkem tähelepanu.

Kodumaise kirjanduse seis raamatukogus on praegu kahetine. Ühelt poolt püüame hankida puuduvat/hävinut, teiselt poolt vähendada kunstlikult suurendatud eksemplaride arvu. Fondidest kustutatakse sadade kaupa nn punast kirjandust, vananenud õpikuid, liiga suures eksemplaarsuses nõukogude autorite teoseid, säilitades kõigest siiski kindlasti kolm eksemplari. Mitte ühtegi nimetust ei kustutata täielikult. Ka 50 aasta pärast saab kasutada näiteks NLKP ajaloo õpiku kõiki Eestis välja antud väljaandeid.

KRISTINA PAI
TÜ Raamatukogu kodumaise kirjanduse osakonna juhataja

Raamatukogu tänab sadu inimesi, kes veeavariis kannatanud trükiste asemele eesti raamatu aastal oma raamatuid pakkusid.

Annetajaid palju

Tegeleme ka järelkomplekteerimisega, sest osa raamatuid on ära loetud, varastatud, veeavariis kannatada saanud, aastateks lugejate kätte ununenud, pole omal ajal erinevatel põhjustel hangitud jne. Järelkomplekteerimiseks raamatuid kas ostetakse või saadakse annetustena. Lahkeid annetajaid, kes detsembrikuises veeavariis hävinud ja kahjustunud trükiste hankimisel aitasid, oli palju.

Meie koduleheküljel ja kõigis laenutuspunktides on vajalike trükiste nimekirjad.

Ostusummad sõltuvad TÜ õppesummadest

Raamatuostusummad kaetakse ülikooli õppesummadest, mis pole mõeldud ainult õppekirjanduse, vaid ka ajakirjanduse, teatmeteoste ja teaduskirjanduse muretsemiseks ning kõige olemasoleva töötlemiseks ja säilitamiseks.

Seni ei ole eelarve olnud vastavuses uute õppeainete tekkimise ega õppetoolide, kolledžite ja haruraamatukogude loomisega. Pigem vastupidi – mida rohkem uusi allüksusi tekib, seda väiksemaks kahanevad eelarvest eraldatavad raamatuostusummad.

Iga uue eriala, harukogu loomisel peaks arvestatama ka kulutusi, mida raamatukogul sellega seoses kanda tuleb.

Sama probleem seondub arhiivkoguga. Kui raamatukogu on seaduse järgi kohustatud tagama arhiiveksemplaride säilimise, peaksid selleks olema tagatud ka vahendid.

Vastavasisulised ettepanekud kultuuriministeeriumile on olnud tulutud.

Iga-aastase eelarve koostamisel peaks üle vaadatama ka TÜ struktuur ja kinnitama raamatukogu eelarve vastavalt sellele ning raamatuturu hindadele ja säilikute maksumusele (raamatukile, mapid, toed jm).

Lisaks ülikooli eelarvest (st haridusministeeriumilt) tulevatele summadele peaks kultuuriministeerium katma sundeksemplariga seonduvad kulutused, s.o transpordikulud (kuigi trükikodadel on kohustus sundeksemplarid ise kohale toimetada, alati seda siiski ei tehta) ning töötlemise ja säilitamisega kaasnevad kulud.

Mida oleme teinud ise?

Oleme otsinud võimalusi projektfinantseerimiseks. Aasta alguses eraldati raamatukogule riikliku programmi "Eesti keel ja rahvuskultuur" raames taotletud 678 000 kroonist 80 000 krooni. Raamatukogust saadeti üldse kolm projekti kogusummas 980 400 kr, seega heakskiidu osaliseks sai neist 8,2 %.

Rahvusraamatu projekti eesmärk on eelkõige detsembrikuise veeavarii kahjude heastamine ja elementaarsete hoiutingimuste tagamine, kaasa arvatud kõik see, mis kindlustab väljaande säilimise. Pole mõtet komplekteerida arhiivfondi, kus suureformaadilised väljaanded mappide puudusel murduvad ja õhemad trükised ilma tugedeta kortsuvad.

Ainult projektirahade abil (kuigi mitmetes välismaa raamatukogudes toimub peamine finantseerimine just projektide kaudu) me toime ei tule.

Ülikooli raamatukogu finantseerimine peaks toimuma riiklikul tasandil vastavalt raamatukogule püstitatud ülesannetele. Projektfinantseerimisega tuleks püüda katta lühiajalisi töid ja ettevõtmisi.

Kultuuritraditsioonid ühendavad udmurte

Liina Sillaots
TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli metoodik

Kevadsemestril peeti esimene udmurdikeelne loengusari Tartu Ülikoolis. Eesti ja võrdleva rahvaluule doktorant Tatiana Minniiakhmetova kõneles udmurtide traditsioonilisest kultuurist.

Pärimisele, miks oli loengute keeleks valitud just udmurdi keel, vastas Tatiana Minniiakhmetova, et kui kõnelda udmurdi kultuurist, siis on seda kõige lihtsam teha udmurdi keeles. "Ma ei kartnud, et keegi keele pärast loengutesse ei tule. Pealegi küsisid eri teaduskondades õppivad udmurdi üliõpilased pidevalt udmurdi traditsioonide kohta," ütles ta. Kokku käis loenguis ligi 15 üliõpilast, peale udmurtide oli ka komisid.

Kultuur ühendab

Intrigeerivale uudishimutsemisele, miks huvitab udmurte nende traditsiooniline kultuur, tuli kiire vastus - kui nad on udmurdid, siis on ju loomulik, et nad selle vastu huvi tunnevad. "Kuna meil, udmurtidel, keda on kokku 750 000, oma riiki ei ole, siis on kultuur see, mis meid ühendab," põhjendab Tatiana Minniiakhmetova. Ta lisab, et udmurdid, kes on Eestis õppinud juba aastaid, jäävad ikka tüüpilisteks udmurtideks, keda iseloomustab tagasihoidlikkus.

Loengusarja udmurtide traditsioonilisest kultuurist otsustas Tatiana Minniiakhmetova hakata pidama mitmel põhjusel. "Tahtsin, et udmurdi üliõpilased, aga ka teised huvilised, teaksid rohkem oma traditsioonilisest kultuurist. Mul oli mitu teemat, millest keegi kunagi rääkinud polnud. Tahtsin oma teadmisi jagada, vaadata, kas minu mõtted võiksid ka teistele huvi pakkuda."

Loeng, mis paneb mõtlema

Teemad, mis üliõpilastele kõige rohkem huvi pakkusid, olid ka talle endale kõige südamelähedasemad. "Samas olid need mulle kõige keerulisemad teemad - udmurdi usundi rituaalne sümboolika ning aja ja ruumi tsüklilisus," lisab Tatiana Minniiakhmetova.

"Üliõpilased esitasid mulle küsimusi, mis aitasid teemale läheneda hoopis teise nurga alt. Arvan, et see kursus andis mõtteid doktoriväitekirja tarvis," kõneleb Tatiana Minniiakhmetova, kes kavatseb kirjutada väitekirja tavade kompositsioonilistest tüüpidest ja pärimuslikust folkloorist udmurdi rahvausundis.

Udmurdi lektori meelest olid loengud erilised veel seepärast, et seal valitses väga soe õhkkond. "Tunnetasime end ühe rahvusena, kuigi koos olid udmurdid Udmurdimaa eri piirkondadest - eri küladest ja linnadest."

Iisraeli teadusaia direktor Moshe Rishpon eksponaate tutvustamas. TIIU SILD

Teadusaed ka Tartusse

Kristi Vahemaa
Varje Sootak

AHHAA-keskuse projektijuht Tiiu Sild tutvus hiljuti Iisraelis sealse teadusaiaga.

Iisraeli kutsus Tiiu Silda sealse teadusaia direktor doktor Moshe Rishpon, kellega ta oli varem erinevatel konverentsidel kokku puutunud.

"Rishpon peab meiega kontaktide loomist väga oluliseks," ütles Tiiu Sild.

Sild on külastanud nii USA kui Põhjamaade teaduskeskusi ja leiab, et Iisraeli oma kõige sarnaneb kõige rohkem Tartusse kavandatavale. "Sealne Clore – Science Garden" loodi alles 1999. aastal."

Juba esimesel aastal sai Iisrael Ameerika Teadusfondi innovatsiooniauhinna idee eest, kus eksponaate esitleti lageda taeva all. Silla arvates oleks Tartus võimalik enamikke eksponaate kuus kuud õues hoida.

Teadusaia ideeks on pakkuda lisaharidust mitte ainult tippajudele, vaid ka tavalistele õpilastele.

"Teadusaedades on kergem asjade olemusest aru saada. Õpilased on füüsikaseadustest rohkem huvitatud, kui nad näevad, kuidas asjad toimivad, mitte ei tuubi pähe paljast raamatutarkust," täpsustas AHHAA-keskuse juht.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Üliõpilaselu intrigeerib pildistama

Varje Sootak

Kuu aega kestnud UT fotovõistlusele "Tudengifläsh" saabus 112 fotot 19 üliõpilaselt. Kui üks autor esines näiteks kokku 34 fotoga ühtki auhinda saamata, siis võitnud saatsid konkursile vaid mõne foto, ja kaks neist pälvis kaks auhinda.

TÜ arvutigraafika ja õppetehnikakeskuse fotograafi Andres Tennuse arvates oleksid osavõtjad võinud veidi rohkem kvaliteedile tähelepanu pöörata. "Võistlusfotode suhtes peab ise kriitilisem olema," ütles kutseline fotograaf Tennus.

Üks võitjaist, III koha ja fotoreportaaži võitnud Taavi Tuvikene toonitab, et ei tohi häbeneda ka nn seebikarbiga pilte tegemast. "Oma sõnumi poolest võivad need teinekord etemad olla kui kalli kaameraga tehtud pildid."

Tudengielu pakub pildistamisvõimalusi

Võidufoto autori Lauri Linnamäe arvates on ikka nii, et kümnest pildist võib vaid üks sobida.

"Sellepärast ei maksa veel käega lüüa, tudengielu pakub pildistamiseks nii palju võimalusi," ütles Linnamäe. "Igapäevases tudengielus puututakse kokku ka alkoholiga, ja olin kindel, et võistlusele saadetakse päris palju selliseid pilte. Püüdsin sellega mitte kaasa minna."

Nn pudelitega pilte saabus võistlusele tõesti rohkem kui oodata oleks võinud.

Samas oli saadetud mitu fotoreportaaži kevadpäevadest (märgusõnad "Kommionu", "Ökoturistid" jt), tudengite rongisõidust ("Tsuhh-tsuhh"), kaitseväest ("Militaartudeng"), hääletamisest ("Vega") jm.

Formaat ja värv

Žürii liikme, ajalootudengi Tanel Mazuri arvates tõusid võidufotod teistest esile fläshilikkuse ja töötlusega. "Rohkem tõmbasid tähelepanu ka suurema formaadiga pildid."

Teabetalituse juhataja Andres Toode sõnul oli paljudel töö klõpsust valmis pildini tegemata. "Kuid üliõpilastelt ei saagi oodata nii professionaalseid fotosid nagu kutselistelt fotograafidelt," ütles Toode.

Suuremat formaati soovitas kasutada ka fotograaf Andres Tennus.

III koha ja fotoreportaaži auhinna saanud foto suurus on näiteks 21x15 cm ja reportaaži teise foto suurus 15x21 cm. Suurem formaat äratab rohkem tähelepanu ja nii on oht paljudel väiksematel fotodel kohe tagaplaanile jääda ka UT tegevtoimetaja arvates.

Mustvalges ajalehes pole see küll nähtav, aga II koha ja parim õppetöö foto on mustvalged. "Mustvalgeid pilte võiks julgemini harrastada, praegused tulemused olid head," soovitas fotograaf Andres Tennus.

Lauri Linnamäe ja Taavi Tuvikene on juba algklassidest peale pildistada armastanud. Tuvikene on osalenud ka võistlustel. Tema töö märgiti ära TÜ 80. aastapäeva puhul korraldatud fotokonkursil. Martin Klesment seevastu hakkas pilte tegema alles kümme kuud tagasi.

Lauri Linnamäele meeldib pildistada inimesi, eriti lapsi. "Ma ei taha teha tavalisi albumipilte, vaid püüan leida muud huvitavat lähenemisnurka."

Ka Taavi Tuvikese jaoks on oluline, et inimesed fotol loomulikud oleksid. "Kui näen, et nad poseerima tahavad hakata, jätan teinekord pildi tegemata."

Taavi Tuvikesele meeldib ka fotoaparaadiga loodusesse ja lihtsalt pilte enda jaoks teha.

Sügisel tuleb uus "Tudengifläsh"

Võistluse teemavalikuga jäid Taavi Tuvikene ja Lauri Linnamäe rahule.

Martin Klesment oli vastupidisel arvamusel. "Teemad võiksid olla piiritletumad, mitte nii, et pildistada võib kõigest ülikooli ümber ja sees."

Žürii liige, AS KTK Overalli müügi- ja koolituse spetsialist Tõnis Tamm soovitas üliõpilastel pilte hoogsalt edasi teha ja osaleda ka sügisel toimuval "Tudengifläshil".

Nagu võistlusjuhendis kirjas, jätab toimetus pildid endale ja kasutab neid sobival juhul UTs.

Ajalehe toimetus ja žürii tänavad veel kord kõiki osavõtjaid.

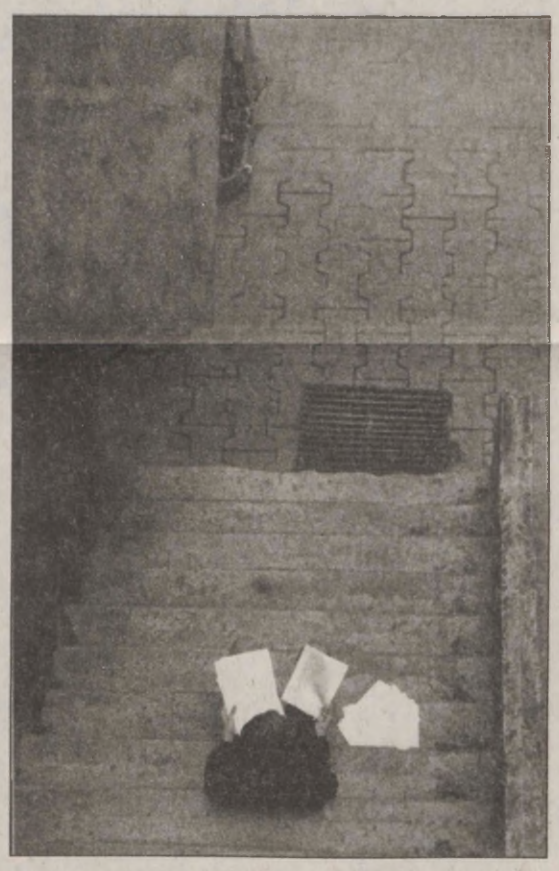
FOTOVÕISTLUS "TUDENGIFLÄSH"

VÕITJAD:
I koht "Gaudeamus igitur...", ajakirjanduse 1. aasta üliõpilane Lauri Linnamäe
II koht "Sessioon I", ajaloo 4. aasta üliõpilane Martin Klesment
III koht "Volbrimeeleolu", füüsika 4. aasta üliõpilane Taavi Tuvikene
Parim õppetööteemaline foto "Mina loobun", Martin Klesment
Parima fotoreportaaži fotod "Volbrimeeleolu" ja "Traditsioonide kandjad", Taavi Tuvikene

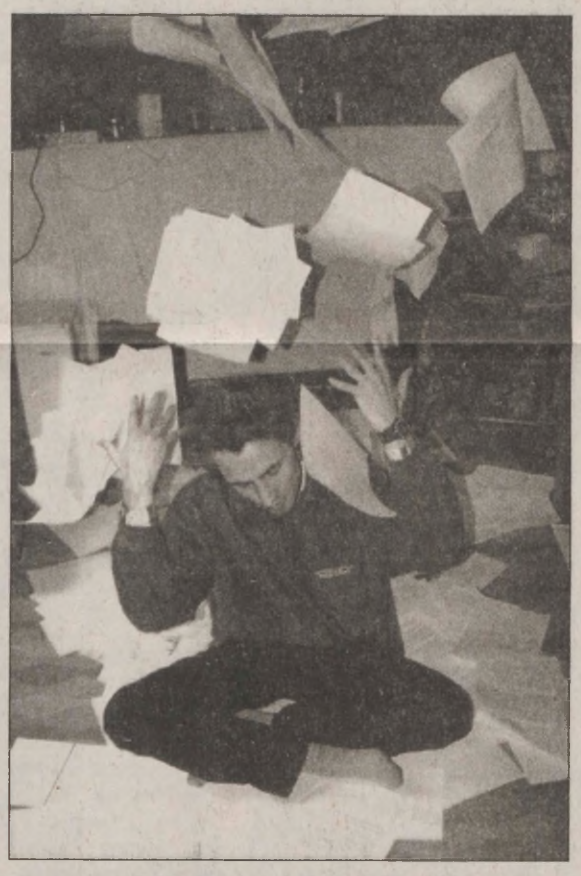
ŽÜRII:
Riho Illak, TÜ haldusdirektor
Andres Tennus, TÜ arvutigraafika ja õppetehnikakeskuse fotograaf
Tõnis Tamm, AS KTK Overalli müügi- ja koolituse spetsialist
Tanel Mazur, ajalooüliõpilane, UT kolleegiumi liige
Andres Toode, TÜ teabetalituse juhataja
Varje Sootak, UT tegevtoimetaja

I koht "Gaudeamus igitur...", Lauri Linnamäe.

II koht "Sessioon I", Martin Klesment.

Parim õppetööteemaline foto "Mina loobun", Martin Klesment.

III koht ja parim fotoreportaaþ "Volbrimeeleolu", Taavi Tuvikene.

Parim fotoreportaaþ "Traditsioonide kandjad", Taavi Tuvikene.

UUDISED

Näitus Eesti raamatusarjadest

TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees avatakse reedel, 9. juunil eesti raamatu aastat tähistav näitus "Eesti raamatusarjad 1950-1980".

Näituse koostajate Mare Pikkeli ja Annemaria Onoperi sõnul on tuntud sarjade, nagu "Suuri sõnameistreid", ""Loomingu" Raamatukogu"", "Maailm ja mõnda", "Seiklusjutte maalt ja merelt", või "Mirabilia" jt kõrval ka selliseid, mille oleme ehk unustanud. Üks niisugune sari on näiteks "Poeedilt sõjaveteranile" (autorid August Alle, Erni Hiir, Johannes Barbarus, Jaan Kärner, Johannes Semper jt). Väljapanekult ei puudu ka sarjad "Varamu" ja "Klassikalised lood".

Näitust on lubanud tulla avama kirjandusteadlane Rein Veidemann.

Tudengite vaibanäitus

Abakhani Rüütli tänava kangapoes on avatud TÜ rahvakunstikabineti üliõpilaste vaipade näitus.

Kunstide osakonna õppejõu Külli Laidla sõnul saavad üliõpilased rahvakunstikabinetis omandada rahvakunstiõpetaja lisaeriala. Lühemat aega õppijatele antakse ainepunkte. Ühe semestri jooksul saavad tudengid ka algteadmisi kangakudumisest ja praktilise tööna valmib tavaliselt riideribadest kootud vaip. Rahvakunsti õppijaid on 30 tudengi ringis.

"Uuel õppeaastal 1992. aastast tegutsenud rahvakunstikabinetis õppetöö ilmselt enam ei toimu," ütles Laidla. "Sügissemestri õppekavasse meid enam ei lülitatud."

Rahvakunstikabinet moodustati endise kodunduskabineti baasil, mis alustas tööd 1957. aastal.

Soome-Eesti õpetajakoolituse koostööprojekt

1. jaanuarist käivitus Soome-Eesti koostööprojekt "Õpetajakoolituse arendamine Eestis".

Projekti peaeesmärk on Eesti haridussüsteemi arengu tagamine õpetajakoolituse kaasajastamise ja õpetajate ettevalmistuse kvaliteedi parandamisega. Luuakse rahvusvaheline haridusala ekspertide koostöövõrgustik, korrastatakse õpetajakoolituse ja pedagoogilise kraadiõppe süsteemid ning arendatakse välja kaasaegne õpetajate täiendkoolituse süsteem.

TÜ õpetajakoolitusega tegelevatele üksustele muretsetakse uusi kaasaegseid õppematerjale ja -kirjandust, samuti rahastatakse eestikeelsete õpetajakoolitusalaste õppematerjalide väljaandmist.

Kõigilt õpetajakoolitusega tegelevatelt üksustelt oodatakse avaldusi õpetajakoolitusalase õppekirjanduse ostmiseks hiljemalt 1. detsembriks. Avaldused vaadatakse läbi ja rahuldatakse juunis, septembris, novembris ja detsembris.

Avaldused saata: Tiiu Uíbu, pedagoogika osakond või e-posti aadressil tiiuuibu@ut.ee. Septembri lõpuni võetakse vastu ettepanekuid eestikeelsete õppevahendite kirjutamiseks projekti vormis (kuni kolm lehekülge). Tulemused otsustatakse hiljemalt oktoobrikuu jooksul. Projektid saata: õpetajakoolituse projekt, Ülikooli 18 või e-posti aadressil laila@ut.ee.

SCRIPTA MANENT

Eetikud ei saa õpetada ühiskonda eetilisteks, kui ei toimu tõsist põhimõttelist muutust hoiakutes ja väärtustes. Olen veendunud, et eraldi professuurist hoopis enam kasvatab eetikat kõrge eetilise tasemega õpetus ja hea eeskuju kõigil aladel ning selles on ülikooli suur võimalus ja kohustus.

TÜ rektor JAAK AAVIKSOO
vastusest eetika professuuri avamise kohta
SIRP 26. MAI

Iga vang saab 10-ruutmeetrise kongi koos kõige vajalikuga. Ühele vangile kulutatakse aastas juba praegu 48 000 krooni. Ühe üliõpilase "pearaha" on keskmiselt 25 000 krooni aastas, mõnel erialal vähem, mõnel rohkem. Üliõpilased elavad kolmekesi või neljakesi 10-ruutmeetrises toas.

MATTI LIISKE
Eurovangla ehitamisest Tartusse
"Tudeng vangiga võrdseks"
PM 30. MAI

....Läti ülikoolis saab eesti keele algtõdesid õppida, Tartus ja Tallinnas on läti keele õpetamisest aga vaid mälestus.

Haridusministeeriumi keelepoliitika nõunik JÜRI VALGE
eesti-läti suhetest
PM 30. MAI

Saksa ülikoolide suurtel kursustel ei tunne inimesed ka esimese aasta lõpuks üksteist nägupidi, rääkimata siis mingist läbikäimisest. Üliõpilaselu on pigem Eestis.

Saksamaale lapsehoidjaks läinud
praegu Müncheni Ülikoolis õppiv AIRA KALDMÄE
PM 30. MAI

INIMUURINGUTE EETIKA KOMITEE TEATAB

Teavet Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komitee töö kohta, sh dokumentidele esitatud nõuded ning esitamise tähtajad, leiate TÜ arstiteaduskonna koduleheküljelt aadressil **http://www.med.ut.ee/informatsioon.shtml.**

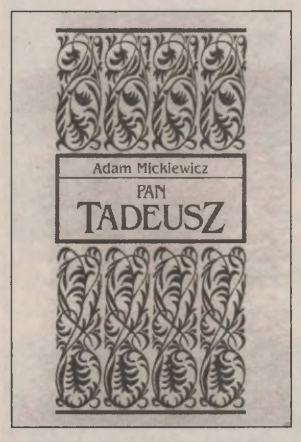
Veelkord tuletame meelde, et dokumendid (uurimistöö taotlus ning uuritava informeerimise ja teadliku nõusoleku leht) palume esitada **12 eksemplaris (1 originaal + 11 koopiat)**. Puudulikult vormistatud dokumendid saadame parandusteks tagasi vastutavale uurijale.

Dokumendid palume saata **TÜ Farmakoloogia Instituuti (Biomeedikum, Ravila 19, III korrus, ruum 3050, tel 374 355 või 374 350).** Septembrikuuni on dokumentide esitamise tähtajad **16. juuni ja 18. august.**

Info: Oivi Uibo, tel 449 607, oivi.uibo@kliinikum.ee.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Adam Mickiewicz
"PAN TADEUSZ EHK VIIMNE KOHTURETK LEEDUS.
`LAHTA LUGU 1811. JA 1812.
A. KAHETEISTKÜMNES VÄRSIRAAMATUS".
Poola keelest tõlkinud ja kommenteerinud Aleksander Raid, redigeerinud Rein Sepp, illustreerinud Jüri Palm.
Väljaandja Juku-Kalle Raid
397 lk.

On öeldud, et peale Koperniku ja Chopini on Poola andnud veel vähemalt kolmanda samaväärse geeniuse - poeet Adam Mickiewiczi, kelle tippteos, realistlik värssromaan "Pan Tadeusz" on kujunenud omamoodi Poola Pompeiks. Siin tutvume äärmustesse diferentseerunud šlahtaga kõigis tema voorustes ja nõrkustes, mis feodaalselt reaktsioonilises Vana-Poola ühiskonnas puhuti ksenofoobiast ksenofiiliani ja magnaatlusest popsluseni ulatuvateks veidrusteks muutuvad.

Teos on kirjutatud ajavahemikul 1832. aasta novembrist 1834. aasta veebruarini, seega varsti pärast šlahta 1830.-1831. aasta ülestõusu paratamatut luhtumist laiade rahvahulkade eemalejäämise tõttu. Et autor selle rahvusliku õnnetuse põhjust õigesti mõistis, seda tõendab "šlahta loo" peal-kirigi: nimikangelane, kes pole kaugeltki romaani peategelane, annab kohe peremeheks saades oma orjastatud talurahvale priiuse. Heatahtliku huumoriga, optimistliku käsitlusega ning palava patriotismiga loodud värssromaan kujunes sellisena peagi kogu poola rahva armastatud eeposeks ja kuulub maailmaklassika põhifondi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

ACTA DIURNA

5. juunil kell 16 ph aud 139 **dr Margit Sutropi *venia legendi*: "Hea elu, moraal ja sotsiaalne õiglus"**. Info: Maie Aitaja, tel 375 341.

6. juunil kell 10 algab Biomeedikumis aud 1006 Eesti Tervishoiuprojekti poolt korraldatav **seminar "Tartu Ülikooli Biomeedikumi haldamine ja hooldamine".** Soovijatele Biomeedikumi tutvustus Biomeedikumi haldusjuhi Madis Noore poolt kell 9.30-10.00 aud 1006. Seminarist osavõtt tasuta. Seminari töökeelteks on eesti ja inglise keel. Info ja registreerimine telefonil 374 100 või e-mail: hanka@ut.ee.

VÄITEKIRI

5. juunil kell 11 Tiigi 78-127 kaitseb **Mihhail Lotman doktoriväitekirja "Vene värsi struktuur ja tüpoloogia"**. Oponendid: prof Mihhail Gasparov (Venemaa TA) ja prof Tiit-Rein Viitso (TÜ).

5. juunil kell 12 Riia 23-217 kaitseb **Dina Lepik doktoriväitekirja "Modulation of Viral DNA Replication by Tumor Suppressor Protein p53".** Oponent: Associate Professor Per Elias, PhD (Göteborgi Ülikool). Info: Sirje Kivi, 375 023.

5. juunil kell 15 Tiigi 78-127 kaitseb **Jelena Grigorjeva doktoriväitekirja "Embleem: struktuur ja pragmaatika"**. Oponendid: prof Jerzy Faryno (Poola TA) ja prof S. Daniel (Sankt-Peterburi Kunstiakadeemia).

6. juunil kell 14 Jakobi 5-302 kaitseb **Aire Leppik magistritööd "Keha bioelektrilise takistuse seos antropomeetriliste näitajatega 9-11 aastastel lastel"**. Juhendaja: prof, biol knd Toivo Jürimäe, oponendid: dots ped knd Jaan Loko ja teadur dr med Eve Pihl. Info: Mare Vene, tel 375 362.

6. juunil kell 16 Jakobi 5-302 kaitseb **Anu Järvekülg magistritööd "Aeroobvõimlemise anksiolüütiline ja emotsionaalset tasakaalu tõhustav mõju ning selle füsioloogiline mehhanism"**. Juhendaja: *prof emer,* dr biol Atko-Meeme Viru, oponendid: prof, PhD Jaanus Harro ja dots, med knd Tamara Janson. Info: Mare Vene, tel 375 362.

8. juunil Narva mnt 4-B202 magistriprojektide kaitsmine:

Kell 9.00 **Tiia Ojasalu "Finantsplaneerimine ja -aruandlus koolitusorganisatsioonis AS Audentes".** Juhendaja: knd (maj) Sinaida Kalnin, oponent: knd (maj) Toomas Haldma.

Kell 9.40 **Raul Täkker "Kohaliku omavalitsuse roli majandusliku baasi kujundamisel (Tartu linna näitel)".** Juhendaja: knd(maj) Helje Kaldaru, oponent: dr(maj) Elvi Ulst.

Kell 10.20 **Varje Kodasma "Väikettevõtluse areng ja finantseerimine Eestis".** Juhendaja: dr(maj) Vambola Raudsepp, oponent: knd(maj) Nadežda Ivanova.

8. juunil algusega 9.15 toimuvad Tähe 4-217 füüsikaosakonna magistritööde kaitsmised:

Sergei Maltšenko "Inimese südame väliskuju normaalse funktsioneerimise protsessis tsüklilise muutumise mudel". Juhendaja: Jüri Vedru (biol kand). Oponendid: Henn Voolaid (f-m kand.) ja Peet-Henn KIngisepp (med kand).

Boriss Mahrov "Foucaul't kardiograafia pöörisvooluväljade arvutusmeetodi adekvaatsuse hindamine" Juhendaja: Jüri Vedru (biol kand). Oponendid: Olev Saks (PhD) ja Valeri Vassiltšenko (f-m kand).

Jaak Talts "Diferentsiaalse ostsillomeetrilise vererõhu mõõtmise meetodi täiustamine". Juhendaja: Rein Raamat (PhD). Oponendid: Jüri Vedru ja Peet-Henn Kingisepp.

Boris Kudimov "Nahaverevoolu registreerimine termokliirensmeetodi abil". Juhendaja: Rein Raamat. Oponendid: Jüri Vedru ja Arved Vain (PhD).

8. juunil kell 10 Lossi 3- 406 kaitseb **Aune Rumm magistritööd "Nikolai Baturini loomingu retseptsioon kriitikas".** Oponent: lektor Epp Annus (MA). Info: Hille Roots, tel 375 223.

8. juunil kell 11 Narva mnt 4-B306 kaitseb **Maaja Vadi doktoritööd "Organisatsioonikultuur ja väärtused ning nendevahelised seosed (Eesti näitel)".** Juhendaja erakorraline prof Janno Reiljan, oponendid prof Toivo Miljan ja prof Jaak Leimann. Info: Riina Kangro, tel 376 320.

8. juunil kell 11 Lossi 3- 406 kaitseb **Liina Saarlo magistritööd "Eesti regilaulude vormelid".** Oponent dots Paul Hagu, knd (ajal). Info: Hille Roots, tel 375 223

8. juunil kell 12 Lossi 3-406 kaitseb **Eda Kalmre magistritööd "Tänapäevaste eesti muistendite temaatika, geneesi ja leviku tunnusjooni".** Oponent prof Ülo Valk, dr (fil). Info: Hille Roots, tel 375 223

8. juunil kell 13 Lossi 3 - 406 kaitseb **Merili Metsvahi magistritööd "Thiesi võitlused: 1692. a. Liivimaa lihabundiprotsessil kõlanud tunnistuste usuline taust".** Oponent Ergo-Hart Västrik (MA). Info: Hille Roots, tel 375 223.

8. juunil kell 16 TÜ nõukogu saalis kaitseb **Art Leete doktoritööd "Põhjarahvad antiigist tänapäevani".** Oponent Ants Viires, dr (ajal). Info: Hille Roots, tel 375 223

9. juunil algusega 9.15 toimuvad Tähe 4-217 füüsikaosakonna magistritööde kaitsmised:

Natalja Zazubovitš "$CsPbBr_3$ ja Cs_4PbBr_6 agregaatide ja Pb^{2+} tsentrite optilised omadused CsBr:Pb kristallides". Juhendaja: Ilmo Sildos (f-m kand). Oponendid: prof Jaak Kikas (f.-m.kand.) ja Olev Sild (f-m dr).

Aleksei Kotlov "Puhaste ja aktiveeritud kristallide $MeWo_4$ (Me=Mg, Ca, Cd, Pb) spektraalomaduste uurimine". Juhendaja: Vitali Nagirnyi (f-m kand), prof Aleksandr Luõhchik (f-m dr). Oponendid: Margarita Kink (f-m kand) ja Viktor Seeman (f-m kand).

Gert Hütsi "Astmelise algspektriga mudelid ja Universumi suure-skaalaline struktuur". Juhendaja: Mirt Gramann (PhD). Oponendid: dots Peeter Tenjes (f-m kand) ja Enn Saar (PhD).

Dmitri Martila "Kaugete objektide ilmnemine vaatlejale tunneliga aegruumis". Juhendaja: prof Risto Tammelo (f-m kand). Oponendid: E. Vesman (f-m kand) ja Tanel Mullari (MSc).

Andi Hektor "Diskreetsed sümmeetriad ja rühmade lainedused kavantfüüsikas". Juhendaja: dots Rein Saar (f-m kand). Oponendid: prof R.-K. Loide (f-m dr) ja Jaak Lõhmus (f-m dr)

9. juunil kell 12 Tiigi 78-311 kaitseb **Timo Maran magistritööd "Bioloogiliste mimikrinähtuste semiootika".** Oponendid: Ivar Puura ja Valdur Mikita. Info: 375 933, semiotics@ut.ee

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Eesti raamat 1525 - 1944" Huvilistel on võimalik ise valmistada paberit.
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18;
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Kaktuste fuajees: "Eesti raamat Stalini ajal, 1948-1956 (sari Stalini preemia laureaadid)", (raamatuaasta näitus).

Lugemissaalide fuajees: "Varjatud Jaapan - Hidden Japan", Kijuro Yahagi fotod 1992.

Õppelugemissaali fuajees: Tartu Kultuuriülikooli maalistuudio kevadnäitus (õlimaal, pastell).

Kohviku fuajees: "Põlisminutid", Tartu Kunstikooli tudengite näitus.

Kataloogisaalis: "Vaikuse laulud" - Kalli Kalde õlimaalid.

Kohvikus: Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud maalid.

Peamaja raamatumuuseumis: "Eesti teatmekirjandus" (raamatuaasta näitus).
"Bibliotheca anatomica", haruldased anatoomiaatlased ja -raamatud 17. ja 18. saj.
Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Tarzan". USA 1999, Disney animatsioon. Kl 14.30.

"Romanss". Prantsusmaa 1999, kõmufilm. Ki 16, 21.30.

"Maailma lõpp". USA 1999, *action-thriller*. Ki 17.30, 19.30.

"AHHAA, INIMENE!"

Tartu Näituste messikeskuses Kreutzwaldi 60.

Avatud 9. juulini iga päev kl 10-18.

Pileti hind 40 kr, õpilastele 30 kr, perepilet 95 kr, koolieelikutele tasuta.

EESTI ÜLIÕPILASTE TEADUSTÖÖDE RIIKLIK KONKURSS

Haridusministeerium annab 2000. aastal välja orienteeruvalt **24 teaduspreemiat suurusega 5000, 3000 ja 2000 kr**.

Konkursil võivad osaleda **kõigi Eesti ülikoolide ja rakenduskõrgkoolide bakalaureuse-, diplomi-, magistri- või doktoriõppe üliõpilased**, kellel on töö esitamise ajal see staatus.
Preemiad määratakse jooksval või eelneval kalendriaastal valminud tööde eest järgmistes valdkondades: **täppisteadused, keemia ja molekulaarbioloogia, tehnikateadused, arstiteadus, geo- ja bioteadused, põllumajandusteadus, sotsiaalteadused ja humanitaarteadused**. Töid hindab Eesti tuntud teadlastest koosnev komisjon. Osalemistaotluse esitab üliõpilane ise.

Konkursile esitada:
• kirjalik taotlus osalemissooviga (alla kirjutanud ja dateerinud taotleja ise), kus on ära märgitud valdkond, kuhu töö esitatakse, kus ja millal töö on tehtud, ning mainitud, et töö ei ole esitatud teistele konkurssidele;
• teadustöö eeskirjade järgi vormistatud köidetud konkursitöö, publikatsioon või muu materjal töö kohta;
• ülikooli või rakenduskõrgkooli tõend esitaja kuulumise kohta üliõpilaskonna koosseisu diplomi-, bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes töö esitamise ajal, (ära märkida ka õppeaasta);
• esitaja andmed: nimi, aadress, õppeasutus, eriala, telefoninumber, elektronposti aadress;
• võib olla lisatud andmed juhendaja kohta ning juhendaja arvamus.

Töö esitada eesti keeles. Võõrkeelse publikatsiooni puhul lisada 2-3-leheküljeline eestikeelne referaat, mis vormistada ühtse köitena artikli koopiaga. Töö esitada **haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonda 1. septemberist 15. oktoobrini (postitempli kuupäev) aadressil Tõnismägi 9/11, Tallinn 15192.** Preemiad annab haridusministeerium kätte pidulikul tseremoonial detsembris Eesti Rahvusraamatukogus. Auhinnatud tööd säilitatakse Eesti Rahvusraamatukogus.

Lisainfo: Pärt-Eo Rannap, teaduse talituse ekspert,
tel 2 6 281 314, parteo@hm.ee,
http://www.hm.ee/korghari-dus/teadus_konkurss.html.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

9. juuni 2000

NR. 23 (2018) TASUTA

TÜ teadus pürgib maailmatasemele

TÜ nõukogu võttis vastu otsuse Tartu Ülikooli teadusstrateegia kohta

Varje Sootak

TÜ teadusstrateegia sätestab Tartu Ülikooli teadustegevuse põhimõtted ja tegevussuunad. Arendusprorektor prof Hele Everausi sõnul kujundatakse lähtuvalt teadusstrateegia otsusest konkreetsed tegevusprogrammid.

Kiired muutused ühiskonnas on kaasa toonud uued suunad hariduselus ja teadustegevuses, nagu ettevõtete ja ülikoolide arendustegevus, uued finantseerimisvõimalused jm. Prorektor Everausi sõnul pole aga finantseerimise kogusummad suurenenud. "TÜ teadussummad pole alati korrelatsioonis tulemuslikkusega, vaadates kasvõi TÜ teadlaste avaldatud publikatsioone ja TÜs kaitstud doktoritöid," ütles Everaus. "Samas ei peegelda need näitajad kogu TÜs tehtavat teadustööd."

Miks on vaja teadusstrateegia otsust?

Prorektor Everausi sõnul on sellises situatsioonis hädavajalik teadvustada ülikooli missiooni ja arengu põhisuundi. "Peame selgeks tegema, milliseid funktsioone saame praeguste võimaluste juures täita, mida paremini teha, mis tegemata. Meie suutlikkus sõltub kõige rohkem TÜ teadlaste kompetentsist."

Teadusstrateegia väljatöötamise rühma kuulunud prof Jüri Alliku arvates oleks kõige lühinägelikum viis teha teaduspoliitilisi otsuseid varjatult jooksvate küsimuste lahendamise käigus. "Kindlasti on targem vaadata kaugemale ja teha otsuseid, mis mõjutavad arengut pikema aja vältel," ütles Allik.

"Teadusstrateegia on ülikooli arengustrateegia osa ja TÜ puhul otsustava tähtsusega osaks," märkis töögruppi kuulunud prof Ain Heinaru. "TÜ eristub teistest ülikoolidest just teadusuuringute tugevusega."

"Aktiivne roll teaduspoliitikas sõltub samas meie rahalistest ressurssidest," ütles prorektor Everaus. Ka prof Allik rõhutab: "Selleks, et ülikool saaks teadlikult ja kavatsuslikult teha otsuseid oma teaduse arengu jaoks, on vaja rahalisi vahendeid."

Prorektor peab väga oluliseks ka teadlaste motiveerimist. "Teadlane peab tundma, et teda toetatakse ja hinnatakse, et tal on võimalus edasi areneda."

Multidistiplinaarsed teaduskeskused ja kraadiõppe keskused

Prorektor Everausi sõnul ei sõltu mujal maailmas tugevate ülikoolide maine enam ainult bakalaureuseõppe tasemest, vaid üha enam kraadiharidusest. "Ka TÜl on viimane aeg mõelda, missugune tasakaal kraadiõppes valitseb, eriti doktoriõppe efektiivsust vaadates." Kraadiharidusega spetsialiste koolitades täidab ülikool olulist osa ühiskonna teenimisel.

"Tänapäeva teaduses jääb kahe-kolme inimese kompetentsist väheks. Oluliste tulemuste saavutamiseks vajaksime multi- või interdistsiplinaarseid ja kraadiõppe keskusi, mis tegutsevad edukalt nii Soomes kui mujal," selgitas arendusprorektor.

"Meie 10 teaduskonnas on suur teaduspotentsiaal, samas on mõnel erialal vaid üksainuke teadlane. Seda vähest teaduspotentsiaali oleks võimalik sarnastel erialadel ühte koondada ja koos paremaid tulemusi saada."

Prof Alliku sõnul võetakse Eesti väiksusest tulenevalt enamikul erialadel doktorantuuri 1-2 inimest. Paarile inimesele täismahulise õppe korraldamine on nii majanduslikult kulukas kui ka vajalikult tasemelt problemaatiline. "Seega oleks igati mõistlik korraldada kraadiõpet vähemalt osaliselt valdkondade (sotsiaalteadused, humanitaaria jne) kaupa, kasutades lisaks Eestis olemasolevale intellektuaalsele potentsiaalile ära ka välismaist."

Ka prof Heinaru arvates on tarvis ülikoolis kraadiõppe keskusi seepärast, et mõnes valdkonnas on teadurite ja professorite arv väike. "Kui puudub piisav teaduslik kvantiteet, ei saa oodata efektiivset kraadiõpet, seega on vaja kompetentsi koondada."

Teadusstrateegia väljatöötamisega tegelnud töörühm oli prof Alliku sõnul üsna ühel meelel, et toetada tuleks mitte kindlat teadusvaldkonda, vaid mehhanisme, mis soodustavad ekstsellentsust ja esmaklassilise teaduse tegemist.

Teadustegevuse toetamine

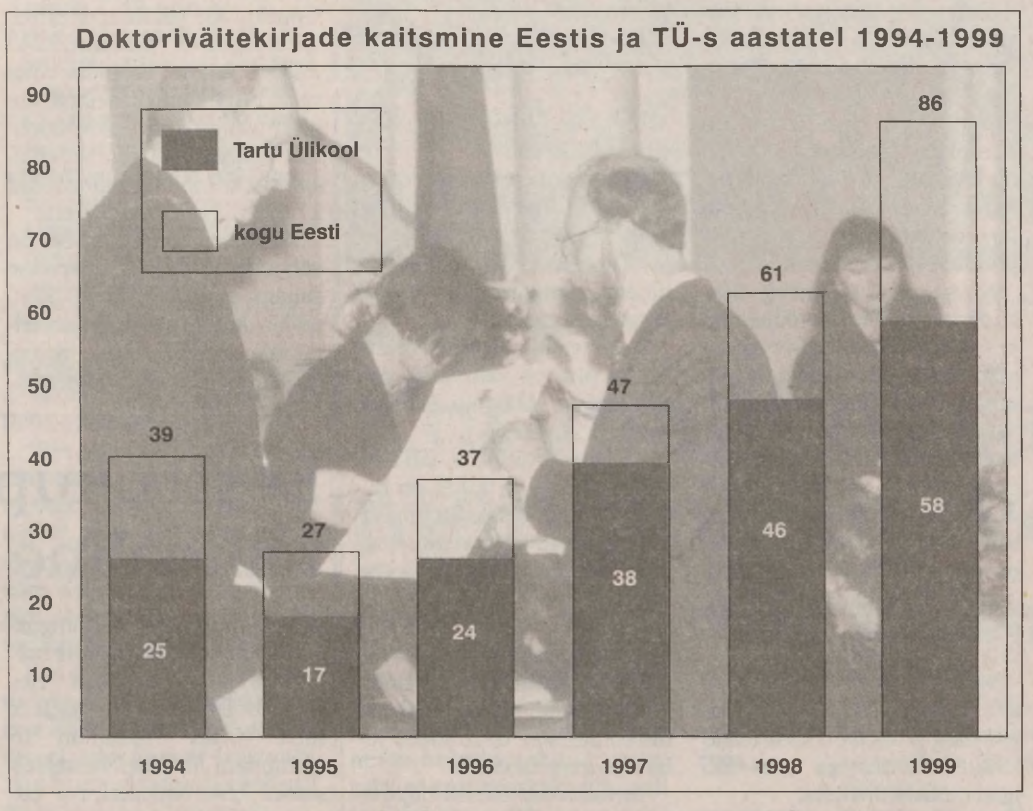
TÜ teadusstrateegia näeb ette ka teaduse arengu fondi loomist, mis toetaks ülikooli teadustegevuse prioriteete, ja teadustegevust soodustava ülikoolisisese *overhead*'i poliitika kujundamist.

TÜ teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa ütles, et tulenevalt teaduse rahastamise projektikesksusest nõuab tänane päev teadlaselt ka ettevõtja omadusi. On tarvis oskust oma ideed müüa, projekti juhtida, eelarvestada ja eelarvele vastavalt majandada.

"Selleks vajab ta abi ning uus teadusstrateegia ütleb selgelt välja, et ülikool tahab teadlasi senisest enam aidata edukate projektide kirjutamisel ja läbiviimisel," lausus Tasa. Teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa sõnul tahab ülikool toetada ka teadus- ja arendustegevuse tugiteenuste süsteemi.

Prof Ain Heinaru toonitab teadusstrateegia vajalikkust ja ütleb, et ülikool on teadusõppel põhinev kraadiharidust andev asutus. "Seega on teaduse osa kogu ülikooli strateegias otsustava tähtsusega."

Prof Jüri Allik leiab, et kui Tartu Ülikool tahab mingilgi viisil tahtlikult oma teadust suunata, tuleb rahalisele kitsikusele vaatamata järgmise aasta eelarvest leida 3 miljonit krooni, mis lubaksid teha läbimurde paaris olulises kohas, mis on tähtsad ülikooli arengu jaoks tervikuna.

ALLIKAS: TARTU ÜLIKOOLI TEADUSSTRATEEGIA

TÜ peaks järgmise aasta eelarvest eraldama prioriteetsete tegevuste edendamiseks vähemalt 3 miljonit kr, muidu pole mõtet kõnelda teadustegevuse prioriteetidest ülikooli jaoks, arvab TÜ psühhofüüsika professor JÜRI ALLIK

TÄNA LEHES

Intervjuu
kehakultuuriteaduskonna üliõpilase, korvpallur Indrek Visnapuuga
LK 3

Ülikooli administratsioon valmistub struktuurimuudatusteks
LK 2

Filosoofiateaduskonna üliõpilased valivad endi seast teaduskonna nõukogu liikmeid
LK 3

Eesti keele ajaloo ja murrete professoriks valiti Karl Pajusalu

2. juunil valis TÜ nõukogu Karl Pajusalu eesti keele ajaloo ja murrete professoriks.

Tema kandidatuuri toetas 45st ülikooli nõukogu kohalviibinud liikmest 44.

Pajusalu lõpetas TÜ eesti filoloogia osakonna 1986. aastal ja kaitses 1992. aastal filosoofiamagistri kraadi eesti filoloogia alal.

1997. aastast on ta Turu Ülikooli filosoofiadoktor soome-ugri keelte alal.

1986. aastast on Pajusalu töötanud TÜ eesti keele osakonnas. 1992-1996 oli ta Turu Ülikooli eesti keele lektor.

1997. aastast töötas TÜ eesti keele erakorralise dotsendina ja 1998. aastast on eesti keele ajaloo dotsent.

TÜ nõukogu valis 8 audoktorit

TÜ nõukogu valis 2. juuni istungil kaheksa audoktorit.

TÜ audoktoriteks said: Kieli Ülikooli emeriitprofessori Jürgen Beckeri, Uppsala Ülikooli professori Staffan Ulfstrandi, Texas A&M Ülikooli professori Jaan Laane, Stuttgardi Ülikooli professori Carl Max Wagneri, Uppsala Ülikooli emeriitprofessori Ulf Ingemar Ragnarssoni, Karolinska Instituudi professori Fritz Gustav Folke Sjöqvisti, Göttingeni Ülikooli emeriitprofessori Carl Joachim Classeni ning Helsingi Ülikooli professori Risto Näätäneni.

Ülikooli kunstivarad Voroneži muuseumis

Anu Laansalu
TÜ projektijuht

Septembris Tartus toimuva Eesti-Vene museoloogiakonverentsi korraldamise küsimusi Voroneži kunstimuuseumis arutades ei lubatud ka seekord kõiki TÜ kunstivarasid pildistada.

Konverentsi "Eesti-Vene koostöö museoloogias: professor Morgensterni rajatud kunstikogu kujunemine ja edasine saatus" eesmärk on laiemalt teadvustada Tartu Ülikooli Venemaal asuva kunstikogu probleemi ja restitutsioonialast tööd.

Samuti tahetakse luua vahetud sidemed teiste maade kolleegide ning rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega. See on üks võimalus rakendada praktikas Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud kultuurivara lepinguid ning võita kodumaise ja rahvusvahelise ajakirjanduse tähelepanu.

Loodetavasti kujuneb konverentsil konstruktiivne dialoog Eesti ja Venemaa vahel, mis viib Eesti-Vene restitutsioonialase koostöö ebaseaduslikult hoitava vara tagastamiseni.

TÜ kunstikogu Venemaal 1915. aastast

Tartu Ülikooli ajalooline kunstikogu evakueeriti Esimese maailmasõja ajal 1915. aastal Nižni Novgorodi, sealt 1918. aastal Voroneži. EV ja Nõukogude Venemaa vahel 1920. aastal sõlmitud Tartu rahulepingu järgi koos muu Tartu Ülikoolist evakueeritud varaga Eestisse tagasi saabuma pidanud kunstikogu asub siiani Voronežis. 1987. aastal algas kogu tagasisaamisele suunatud tegevus, mis 1988. aastast on Venemaaga läbirääkimiste staadiumis.

Detsembris 1998 oli asjaajamises edasiminek – EV Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vahel sõlmiti kultuurivarade säilitamise koostöölepe.

Üks põhiprintsiipe, milles kokku lepiti, oli, et nii Eesti kui Venemaa aitavad kaasa ebaseaduslikult oma riigi territooriumil asuva kultuurivara tagastamisele, lähtudes rahvusvahelise õiguse normidest ja oma riigi seadustest. Et niisuguseks kultuurivaraks on ka Tartu Ülikooli kunstikogu, andis see lepe poliitilise aluse restitutsioonialaseks koostööks ka ülikooli kunstikogu puhul.

Fotonäitus

Septembris toimuv konverents on esimene praktiline väljund 1998. aasta leppe elluviimisel. Käsitlusele tulevad teemad: rahvusvaheline õigus ja restitutsioonialane praktika, Venemaa restitutsioonialane seadusandlus ja praktika, TÜ Voronežis asuv kunstikogu.

Et Venemaa ei anna näitustele välisriikidesse kunstiteoseid, millele on esitatud restitutsiooninõudmine, siis konverentsi ajal on Tartus kunstikogu-teemaline fotonäitus.

Eelmisel nädalal Voroneži kunstimuuseumis käies kehtis ka seekord muuseumi ettekirjutus, et pildistada saame vaid varem publitseeritud ja pildilisel kujul avaldatud kunstiteoseid. Õnneks on paremik kogust aastate jooksul ilmunud mitmes kataloogis. Lisaks arutasime konverentsiga seotud üksikküsimusi.

Voronežiga seob TÜ-d ka koostööleping sealse ülikooliga.

Tartu Ülikoolile kuuluv mustafiguuriline amfora (Kreeka, 510 eKr) asub 1933. aastast Voronezi Oblasti Kunstimuuseumi kogus.

MALEV TOOM

UUDISED

Paleontoloogia ja stratigraafia professoriks valiti Tõnu Meidla

Tõnu Meidla kandidatuuri toetas 45st TÜ nõukogu kohalviibinud liikmest 43.

Tõnu Meidla lõpetas TÜ 1982. aastal geoloogiainsenerina ning kaitses geoloogia-mineraloogia-kandidaadi kraadi ENSV TA Geoloogia Instituudis 1989.

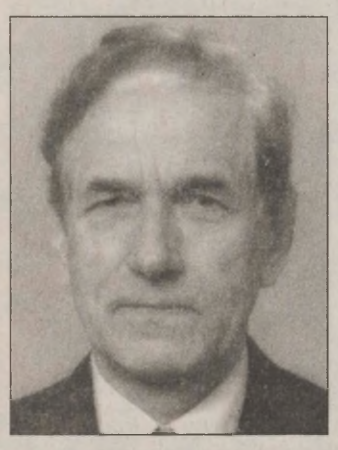
1982-1996 töötas Meidla TA Geoloogia Instituudis, 1991. aastast töötab TÜs. 1992-1996 oli ta TÜ ja TA Geoloogia Instituudi paleontoloogia ja stratigraafia ühisõppetooli lektor, 1996. aastast TÜ geoloogia instituudi dotsent ning juhataja.

Emeriitprofessoriks nimetati Eero Loone

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks prof Eero Loone.

Eero Loone lõpetas Moskva Riikliku Ülikooli ajaloo erialal 1958. aastal. Tartu Ülikoolis on ta töötanud 1963. aastast. 1986-1992 oli Loone filosoofia kateedri juhataja, 1985. aastast töötab professorina. 1988. aastal anti talle professori kutse.

Emeriitprofessoriks nimetati Lembit Pung

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks prof Lembit Punga.

Lembit Pung lõpetas TÜ füüsikaosakonna 1959. aastal. Samast aastast töötas ta eksperimentaalfüüsika kateedris, 1980. aastast professorina, 1987-1992 oli kateedri juhataja. Füüsika-matemaatikadoktoriks sai 1980. 1992. aastast oli Lembit Pung rakendusfüüsika korraline professor ning 1993-1995 ja 1998. aastast alates eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi juhataja.

Ülikooli struktuur korrastub

Andres Toode

Kevade jooksul on administratsioonidirektor Margus Ots struktuuriüksuste juhtidel palunud üle vaadata oma allüksuse kirjelduse projekti.

Miks?

Kirjelduste koostamise vajadus tuleneb sellest, et kõigile oleks täpselt teada, millega üks või teine osakond tegeleb ning millised on ühe või teise allüksuse eesmärgid ja ülesanded.

Haldus- ja tugistruktuuri üksuste ülesannete kirjeldamisega tehti algust juba mõned aastad tagasi, aga siis jäi see töö mitmel põhjusel pooleli.

Tänaseks on enamiku osakondade kirjeldused üle vaadatud ja ülesanded täpsustatud ning mul on kindel kavatsus kõigi kirjeldustega veel enne suurt suve ühele poole jõuda.

Kas tegemist on praeguse olukorra fikseerimisega või viiakse vajadusel läbi ka struktuurimuudatusi, juhul kui ülesanded kattuvad?

Seal kus vajalik ja võimalik, üritame kohe ka senist tegevust otstarbekamalt jagada ja efektiivsemaks muuta.

Tulemas on kaks suuremat muutust. Esiteks infotehnoloogia valdkonnas, kus hetkel on ülesanded jagatud väga erinevate üksuste vahel, samas aga pole nende tegevuse koordineerimine just kõige paremini korraldatud.

Et süsteemi korrastada, asus aprillis ülikooli IT-juhina tööle Andres Salu, kelle esimeseks ülesandeks ongi ülikooli IT-strateegia lähtealuste väljatöötamine ja olemasoleva struktuuri ülevaatamine.

Juba täna on ettepanekud arutlusel informaatikanõukogus ja hiljemalt 20. juunil esitame need ka ülikooli valitsusele.

Tekib uus IT-teenuste osakond (nimi on veel lahtine), mis hakkab ülikoolis korraldama efektiivset IT-tuge ülikooli põhitöötegijatele.

Ja teine muutus?

See puudutab teabetalitust ja kantseleid.

Mitmete ümberkorralduste tulemusena on vähenenud teabetalituse koosseis ja ülesanded ning eraldi osakonnana jätkamine pole enam otstarbekas.

Plaanis on ühendada kaks üsna väikest osakonda – teabetalitus ja kantselei ühtseks üldosakonnaks.

Millised on koosseisumuudatused ja kuidas ülesanded edaspidi jagunevad, selles vallas käib praegu kõige otstarbekama lahenduse väljatöötamine. Struktuuri korrastamine puudutab ka dekanaate.

Samaaegselt haldus- ja tugistruktuuri allüksuste tööjaotuse ja juhtimise korrastamisega on otstarbekas üle vaadata ka teaduskondade juhtimise skeem.

Eesmärk on täpselt sama, nagu tsentraalse administratsiooni puhul – dekanaadi kirjelduse ja dekanaadi juhataja volituste ning ülesannete korrastamisega ja ühtlustamisega saab parema aluse ka teaduskondade ja haldus- ning tugistruktuuriüksuste koostöö.

Varem ei ole dekanaadi ülesandeid kaardistatud ja fikseeritud ning praegu on koos teiste struktuuriüksustega see töö igati mõistlik ära teha.

Kas dekanaadi juhatajal tuleb kohustusi juurde või võetakse ära?

Kuidas võtta, sõltub väga palju sellest, kuidas teaduskonnas on seni dekanaadi juhataja rolli mõistetud.

Kui 1994. aastal loodi teaduskondadesse dekanaadi juhataja ametikoht, siis oli eesmärgiks vabastada dekaan igapäevasest administratiivsest ja tehnilisest tööst.

Käesoleva aasta alguses koos dekanaadi kirjeldustega ka dekanaadi juhatajate ametikirjeldusi üle vaadates aga selgus, et erinevates teaduskondades on dekanaadi juhataja ülesanded ja kohustused väga erinevad. Võib öelda, et alates sekretärist kuni juhini välja.

Seepärast sai koostatud uus ja põhjalikum dekanaadi juhataja ametikirjelduse projekt, mille põhimõtteks on, et dekanaadi juhataja on administratiivne juht, kelle korraldada ja vastutada on administratiivne ja tehniline töö.

Dekaan on aga teaduskonna strateegiline juht.

Millal uued kirjeldused kehtima hakkavad?

Kui haldus- ja tugistruktuuri allüksuste kirjeldused on peagi koos, siis dekanaadi kirjelduse ja ka dekanaadi juhataja ametikirjelduse projekti kokkupanek võtab veel aega.

Dekanaadiga seotu oli arutusel ka ülikooli valitsuses, sest tegemist on ülikoolile äärmiselt olulise küsimusega.

Esimene projekt vaadati läbi, tekkis arutelu ja nüüd on dekaanidelt ja dekanaadi juhatajatelt laekunud terve rida ettepanekuid, mis tuleb läbi vaadata.

Kui palju dekanaatide juhatajate ametiülesanded ikkagi muutuvad? Juttu on olnud üldkonkursist dekanaadi juhataja ametikohale.

Ka valitsuses pakuti välja, et kuna dekanaadi juhataja saab senise ametikirjeldusega rohkem ülesandeid ja suurema vastutuse, siis tuleks teaduskondade dekanaadi juhataja ametikohtade täitmiseks kuulutada välja üldkonkurss.

Tegelikult on iga teaduskonna puhul asjaolud erinevad, mitmes teaduskonnas täidab dekanaadi juhataja juba praegu enamikku uues ametikirjelduses nimetatud ülesannetest ja seepärast ei pea ma üldist konkurssi otstarbekaks.

Iga teaduskonda tuleb käsitleda eraldi ja teaduskonna dekaan peab ikka ise otsustama, kas dekanaadi juhataja saab uue ametikirjeldusega antud ülesannetega hakkama või mitte ja vastavalt sellele ka käituma.

TÜ nõukogu kinnitas negatiivse lisaeelarve

Krõõt Nõges

2. juuni istungil kinnitas TÜ nõukogu ülikooli selle aasta negatiivse lisaeelarve, millega kärbiti eelarvekulusid 17,573 miljonit krooni.

TÜ kinnitas oma 2000. aasta eelarve 17. detsembril 1999. Õppekulude sihtfinantseerimise tuludena oli planeeritud 247 miljonit krooni. Vajaduse võtta vastu negatiivne lisaeelarve tingis riiklike õpperahade oodatust väiksem eraldamine. Põhieelarve kulusid on vähendatud 17,573 miljoni krooni võrra.

Kokkuhoiu saavutamiseks on vähendatud kapitalieelarvesse suunatud vahendeid 10,1556 miljoni krooni võrra. Investeerimislaenu põhiosade tagasimaksmine peatatakse käesoleva aasta lõpuni. Rektori reservi on vähendatud 2,4847 miljoni krooni võrra, sellest 2,097 miljonit krooni moodustab teadusasutuste infrastruktuuride sihtfinantseerimise enamlaekumine võrreldes detsembris kinnitatud ülikooli eelarvega.

Pärnu Kolledži riiklik koolitustellimus aastaks 2000 (leping sõlmiti 2000. a aprillis) on 25 üliõpilase võrra väiksem kui ülikooli eelarve koostamisel (17. detsembril 1999) lähtutud andmetel. Selle paranduse sisseviimine tähendab vajadust Pärnu Kolledžis kokku hoida 130 000 krooni.

Teaduskondade, asutuste ning haldus- ja tugistruktuuriüksustele on rakendatud õpperahade sihtfinantseerimise vähendamist 2,0% võrra.

Eesti okupatsiooni-teemaline seminar

Vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja repressiooniohvrite mälestuskeskus Hereditas Heroum-Defensorum Libertatis et Iuris Civilis Hominum in Memoriam Jüri Kukk korraldab seoses Eesti okupeerimise 60. aastapäevaga seminari.

Arutatakse Eesti rahvale okupatsiooniga tekitatud kahju korvamiste vajadust jt okupatsiooniga seotud küsimusi. Osalema oodatakse ajaloo, rahvusvahelise õiguse ja majanduse asjatundjaid, samuti üliõpilasi, vabadusvõitlejaid, inimõiguslasi jt.

Üritus on jätkuks Isamaaliidu korraldatavale küüditamise aastapäevale ja kommunistide muude kuritegude meenutamisele pühendatud rahvusvahelisele konverentsile.

Seminar toimub humanitaarhoones 16. juunil kell 17.15.

"Uus majandus"

Veel nädala jooksul (15. juunini) saab esitada esseid konkursile "Uus majandus".

Oodatud on tööd, mis keskenduvad meid ümbritseva majanduskeskkonna kiirele arengule ning tulevikuvisioonidele. Osa võivad võtta kõik Eesti ülikoolides õppivad üliõpilased ja magistrandid ning välisriikide ülikoolides õppivad eestlased.

Hansapank on välja pannud kolm preemiat - esimene koht 10 000 krooni, teine ja kolmas koht 5000 krooni.

Auhinnatud autorid saavad Hansapanga kulul osa võõtta oktoobris toimuvast Pärnu Juhtimiskonverentsist, nende tööd avaldatakse konverentsi kogumikus.

Lisainfot konkursi kohta saab http://www.konverentsid.ee, http://www.hansa.ee.

Keelekeskus pidas konverentsi

Kiira Allikmets
TÜ keelekeskuse juhataja

Eda Tammelo
TÜ keelekeskuse lektor

Keelekeskus korraldas mai lõpul keeleõppe probleemide rahvusvahelise konverentsi "Võõrkeeled ülikoolides täna ja homme".

Esimesel päeval peetud ettekannetele järgnes teisel päeval sektsioonide töö, kus nn ümarlauakõnelused peeti inglise, saksa, prantsuse, vene või eesti keeles. Mõlemal konverentsipäeval oli võimalik tutvuda keelekeskuse publikatsioonidega.

Keelekeskus õpetab praegu 11 keelt (inglise, saksa, vene, eesti, prantsuse, rootsi, itaalia, ladina, kreeka, jaapani, türgi), tuleval sügisel lisanduvad veel soome ja korea keel. Keelekeskus õpetab keeli kohustusliku, valik- või vabaainena kõigi teaduskondade põhiõppeüliõpilastele ning magistrantidele ja doktorantidele. Mitte- eestlastest tudengitele õpetatakse eesti keelt erineva kestusega kursustel.

Aastas jõuab keelekeskus õpetada umbes 3500 õppurit, soovijaid on aga tunduvalt rohkem.

Keelekeskus peab oma prioriteediks pakkuda kursusi, mis arendavad edasi koolis omandatut, lisades akadeemilises keskkonnas tegutsemiseks vajalikke ning oma erialal toimetulekuks olulisi oskusi. Kursusi pakutakse erinevate keeleoskuse tasemete jaoks, arvestades üliõpilaste soove ja varasemat tausta.

Moodsamate valdkondadena tuleb esile tõsta virtuaal- ja selveõpet ning kultuuridevahelise kommunikatsiooni küsimusi, mida käsitlesid ka paljud konverentsil esinejad.

Konverents oli keelekeskusel teine ulatuslik ettevõtmine 9-aastase tegutsemise vältel ning sai teoks tänu Põhja-Elbe Evangeelse Luterliku Kiriku, Briti Nõukogu ja Suurbritannia Suursaatkonna toetusele.

Tänu neile ning Saksa, Prantsuse, Jaapani ja Türgi riiklikule abile on keelekeskus viimastel aastatel saanud täiendada oma tehnilist baasi ja õpikuvaru ning võimaldada õppejõududel osaleda kursustel ja seminaridel.

TÜ võitis õppekavade uurimis- ja arendustegevuse konkursi

Haridusministeeriumi õppekavade uurimis- ja arendusüksuse valimise avaliku konkursi võitis TÜ projekt.

Konkursikomisjon langetas oma otsuse suure häälteenamusega. Vaid üks seitsmest komisjoniliikmest eelistas TÜ-le Haridusuuringute Instituudi konkursipakkumist.

Konkursil osales neli institutsiooni viie pakkumisega.

Otsustamisel olid määravaks uue üksuse loomine, mis annab võimaluse kaasata õppekavade täiendamise ja uuendamise protsessi eksperdid, ülikooli akadeemiline baas, rahvusvahelised koostöökogemused.

Loodav õppekavade uurimis- ja arendusüksus peaks tegutsema võrgustikorganisatsioonina ning tagama hea koostöö erinevate haridusorganisatsioonide, aineliitude ning ainenõukogudega.

Õppekavade uurimis- ja arendusüksuse juures peaks alates järgmisest aastast toimuma: pidev õppekavade rakenduse monitooring ja analüüs; õpetajate koolitusvajaduse analüüs ja ettepanekute tegemine õpetajate põhi- ja täienduskoolituseks; õppekavateoreetiline uurimistöö; õppevahenditega seotud uuringud; õppe- ja õpetamisprotsessiga seotud uuringud.

"Õppekava heast kvaliteedist ning selle pidevast uuendamisest sõltub kogu üldhariduse kvaliteet, seepärast on lõppenud avalik konkurss määrava tähtsusega Eesti hariduse tuleviku jaoks. Õppekavaga määratakse suund nii sellele kuidas me lapsed tulevikus end siinses kultuuriruumis tunnevad kui ka sellele kuidas teadmisi õpilasteni viiakse - kas igivana töövahendi kaardikepi vahendusel või kaasaegseid, uue tehnoloogia võimalusi kasutades," ütles haridusminister Tõnis Lukas lõppenud konkursi iseloomustuseks pärast tulemuste selgumist.

Avalikule konkursile laekunud projektitaotlusi hindasid komisjoni esimees Tõnis Lukas, haridusministeeriumi kantsler Peep Ratas, Pühajärve Põhikooli direktor Ene-Mall Vernik, Viljandi Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Kalle Küttis, haridusministeeriumi üldharidusosakonna juhataja Epp Rebane, õppekavade talituse juhataja Kersti Kaldma ning ministri nõunik Heli Aru.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Filosoofiateaduskonnas valib tudeng oma õiguste eest võitlejaid

Anu Mõistlik
TÜ ajakirjanduse 2. aasta üliõpilane

14.-16. juunini saavad filosoofiateaduskonna üliõpilased esimest korda valida ise enda hulgast teaduskonna nõukogu liikmeid, libistades osakonnas kasti valimissedeli.

Nii kandideerida kui valida saab iga filosoofiateaduskonna üliõpilane. Kandidaate võib esitada 7.-12. juunini.

Igast osakonnast pääseb nõukokku üks üliõpilane. Lisaks valivad üle teaduskonna nii magistrandid kui doktorandid mõlemad enda seast nõukokku ühe esindaja. Seetõttu võib iga magistrant ja doktorant lasta valimiskasti kaks lipikut.

Seni on nõukogu üliõpilasest liikmed, kes seal tudengite huve kaitsevad, sattunud postile pooljuhuslikult.

Teaduskonna prodekaan Martin Hallik sõnas, et valimised annavad üliõpilasesindajate tööle demokraatliku aluse. "Ei saa olla vähemaidki pretensioone," tõdes Hallik, "et miks just nemad seal on."

Hallik arutles, et ilmselt suudavad üliõpilasesindajad nüüd rohkemaid inimesi esindada. "Kui keegi neid on nõukokku valinud," lausus Hallik, "siis oletatavasti nad ka suhtlevad oma valijatega ja vahetavad infot."

Üliõpilane saab parima inimese end esindama valida osakonna sekretäri juures. Valimissedeleid saab küsida ning kasti kukutada kolmel valimispäeval kella 9-12 ning 13-16. Selleks tuleb ette näidata õpinguraamat või üliõpilaspilet.

Kirjandust ja rahvaluulet õppiv Mirjam Somelar kinnitas teisipäeval, et kavatseb kindlasti valima minna, kuigi ei tea, kes tema osakonnas kandideerib.

"See on ilmselt hea mõte, et üliõpilased valivad üliõpilasi," möönis Somelar. "Aga mulle tundub, et see ei ole kõige parem ajastus. Kõigil on sess ja hirmus kiire. Kui kedagi ei veeta näppupidi valimiskasti juurde, võib valimisosalus väikeseks jääda."

Prantsuse keele ja kirjanduse tudeng Maarja Randmaa rääkis, et ta läheks valima, kuid on juuni keskel juba Tartust lahkunud. "Kui interneti teel saaks hääletada, valiksin küll," arutles ta.

Prodekaani sõnul saab üliõpilane nõukogus reaalselt kaastudengite huve kaitsta.

"Sellel semestril pandi näiteks paika iseseisva töö nõudeid," rääkis ta. "Teada oli, et üks ainepunkt tähendab 40 tundi tööd, kuid näiteks mitte seda, mitu lehekülge erialast teksti peab üliõpilane suutma ühe tunni jooksul läbi lugeda jne. Tudengid avaldasid arvamust ja mitmeid kriteeriume muudeti."

KUIDAS VALIDA?

- **Kandidaate filosoofiateaduskonna nõukogu üliõpilaskohtadele saab seada 7.-12. juunini.**
- **Hääle saab anda 14.-16. juunini kell 9-12 ja 13-16 osakonna sekretäri juures.**
- **Kandideerida ja valida saab teaduskonna iga üliõpilane.**
- **Igast osakonnast pääseb nõukokku üks tudeng. Lisaks üks magistrant ja üks doktorant üle teaduskonna.**

Lossi 24 asuvad avatud ülikooliga seotud teenistused.
ANDRES TENNUS

Avatud ülikool kolis ühe katuse alla

Varje Sootak

5. juunil võeti ehitajalt vastu Lossi 24 hoone teine korrus, kus paiknevad nüüd tervikuna avatud ülikooliga seotud teenistused.

Avatud ülikooli käsutusse läks see väike maja juba 1997. aastal. Seni oli välja ehitamata teine, pööningukorrus. TÜ arhitekt Martti Preemi sõnul, kelle projekti järgi Rand&Tuulbergi firma teise korruse välja ehitas, on sel korrusel ruumi kaks korda rohkem kui alumisel.

Klassitsistlikku stiili meenutav Lossi 24 ehitati elektrialajaamaks 1980. lõpus enne üle tänava asuvat õppehoonet. Hiljem asus selles mõnda aega ülikooli kirjastuse müügipunkt ja ladu.

Maja esimesel korrusel töötab endistviisi ülikooli kaugkoolituskeskus. Teisel korrusel asuvad avatud ülikooli prorektori prof Teet Seene, prorektori abi Aune Valgu, sekretär Eve Lemberi ja regionaalsuhete peaspetsialisti Aire Luts-Vähejausi ning projektijuhi Tiia Lillemaa tööruumid. Üks vaba tuba sisustatakse raamatukoguks.

Aire Luts-Vähejausi sõnul on regionaaltalitusel nüüd ruumi tunduvalt rohkem. "Talituse loomisest peale oleme kolinud ühest väikesest ruumist teise, " ütles regionaalsuhete peaspetsialist. Lossi 24 teise korruse ruumid on pastelsetes toonides, hubase tunde tekitavate kaldseintega. Valgus tuleb laeakendest.

Indrek Visnapuu sõnul soositakse TÜ kehakultuuriteaduskonnas tippspordi tegemist ning hariduse omandamist.
KULDAR PILD

Korvpalli ei saa mängida igavesti

Krõõt Nõges

"Ise oleksin ehk mingil hetkel õppimisele käega löönud, kuid vanemad suutsid mulle selgeks teha, et korvpalli ei saa mängida igavesti ja ükskord tuleb ka midagi muud tegema hakata," ütleb tänavune Eesti meister korvpallis ning kehakultuuriteaduskonna diplomand Indrek Visnapuu.

INDREK VISNAPUU (SÜND 1976)

1994	lõpetas M. Härma nim. Tartu 2. Keskkooli ning Tartu Korvpallikooli
1993-1994	kehalise kasvatuse õpetaja Ilmatsalu koolis
1994.a	alates Tartu Ülikool Kehakultuuriteaduskonna üliõpilane
1994-1995	Karkkila korvpallimeeskonna mängija ja noorte treener
1996-1997	AS Astrodata müügikonsultant
1997.a alates	Tartu esindusvõistkonna korvpallur
1998.a alates	TÜ Spordikeskuse sportmängude osakonna õppeülesannete täitja
1998	Eesti meistrivõistluste pronks korvpallis
1999	Eesti karikavõistluste hõbe
2000	Eesti karikavõitja korvpallis
2000	Eesti meister korvpallis

Millal hakkasite spordiga tegelema?

Korvpall oli minu esimene spordiala, läksin trenni esimeses klassis. Alguses tegime muid asju - näiteks rahvastepalli sai mängitud.

Kes on Teie jaoks kõige tähtsamad treenerid?

Tähtsuse järgi ei oskagi panna, treeneritest esimene oli Eha Sügis, siis Jüri Neissaar, Tõnu Lust, peale keskkooli mängisin ühe aasta Soomes, seal oli treeneriks Tarmo Petter. Viimased kolm aastat Teet Laur. Ülikoolis on juhendajaks olnud Arne Laos.

Kuidas Soome sattusite?

1990ndate keskel oli periood, mil algas tihe suhtlus Soomega. Ka Karkkila noortevõistkond käis siin ja tekkis pikaajalisem side. Võistkond oli minust huvitatud ja toonane treener Tõnu Lust arvas ka, et võiksin proovida, kuna kohe pärast keskkooli lõppu meeste sekka mängima minnes poleks ma eriti mänguaega saanud.

Tegin pärast keskkooli lõppu ülikooli sisseastumiseksamid ära, võtsin kohe akadeemilise puhkuse ja sõitsin aastaks mängima Soome Karkkilan Urheiliatesse, mis mängis Soome esimeses liigas.

Millised on Teie enda jaoks korvpallis olulisimad saavutused?

Kindlasti Eesti meistritiitel sellest aastast, sinna kõrvale midagi samaväärset pole panna. Enne meistritiitlit oli tähtis ka Eesti karikavõistluste võit. Eesti korvpallis pole karikamänge ja -võitu eriti väärtustatud. Eesti meistritiitel on tunduvalt olulisem, näiteks kaheaastatagust Eesti meistrivõistluste pronksmedalit võib tähtsamaks pidada kui karikavõistluste kuldmedalit.

Kuidas jõudsite teha edukalt sporti ja ülikooli samal ajal ära lõpetada?

Soomest tagasi tulles kaks aastat tippkorvpalliga ei tegelenud, mängisin palli oma lõbuks. Aasta pärast Soomest tagasitulekut tekkis olukord, kus polnud millestki elada. Läksin aastaks tööle.

Kui Tartu Polarise võistkonda tulid uued juhid ja uus treener, kutsuti sügisel mind võistkonda. Siis lahenesid ka rahamured: mängimise eest saadava rahaga oli võimalik ära elada ja samas sain ka koolis käia.

Enne eelmise kooliaasta algust oli oht, et mind eksmatrikuleeritakse. Selgus, et kui aasta lõpuks teatud arvu punkte kokku ei saa, peab mind vastavalt seadustele ülikoolist välja viskama. Võtsin end siis käsile: kahe aasta punktid said ühe aastaga ära tehtud.

Tänavune aasta oli nagu vormistamise küsimus. Eksameid ja arvestusi oli veel küll vaja teha, kuid eelmise aasta hoog oli sees.

Millest või kellest oli abi?

Tahan tänada selle eest, et olen nii kaugele jõudnud oma vanemaid, oma tüdrukut, kes on mulle toeks olnud, aga ka Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonda, et nad on minusse mõistvalt suhtunud.

Minu meelest võikski TÜ kehakultuuriteaduskonnas tippspordi tegemist ning hariduse omandamist väga soosida, sest tunduvalt kergem on omandada kõrgharidus nelja aastaga, kui saab pühenduda ainult õppimisele. Kui on ka mingi muu ala, kus peab hästi esinema, siis paratamatult nelja aastaga ei jõua ära lõpetada.

Näiteks, kui sel sügisel olid eurosarja mängud, olime üle nädala 5-6 päeva järjest ära, siis kooli polnud kuidagi võimalik jõuda.

Kevade poole, kui on koolis pingeline, olid just Eesti meistrivõistluste *play-off*id. Õppimine väsitab nii füüsiliselt kui vaimselt ja mängudeks ei jäägi piisavalt energiat. Selles osas võiks kool vastu tulla, minu puhul seda tehti.

Arvan, et praegu ei saa ma veel päris täpselt aru, kui tähtis on kõrgharidus minu edaspidises elus. Võib ju juba sügisel tulla vigastus, mis takistab edaspidi korvpalli mängida.

Hooaeg oli tihe, kuidas jõudsite sel ajal veel bakalaureusetööd kirjutada?

Siinkohal peab kindlasti tänusõnad ütlema vanematele, kes on kõvasti toeks olnud nii pallimängimise kui õppimise osas. Just nemad aitasid mõista kõrghariduse olulisust.

Mida plaanite tulevikus tegema hakata?

Ülikool saab läbi ja edasi on hea võimalus pühenduda paariks-kolmeks aastaks täielikult spordile. Kui suudan paar aastat täielikult spordile pühenduda, siis arenguruumi veel on. Praegu ei pea ma korvpalli kõrvalt mingit muud tööd tegema, elan sporditegemisest ära.

Kaugema tuleviku peale pole väga konkreetselt mõelnud.

Ma ei taha kindlasti teha üheksast viieni tööd. Olen ära harjunud, et saan oma päevaplaani ise sättida, et ma pole hommikust õhtuni kinni. Kaks korda päevas on küll trenn, aga sellest jääb ka piisavalt aega enda jaoks.

UUDISED

Täna toimub õigusteaduskonna dekaani valimine

Täna kell 14.15 algab õigusteaduskonna dekaani valimine. Professorid Raul Narits ja Paul Varul esitasid kandidaadiks riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski. Prof Merusk on nõustunud kandideerima.

Jaanuaris dekaani kandidaadiks esitatuna Merusk oma nõusolekut ei andnud. Rektor määras prof Meruski dekaaniks juuni lõpuni.

Parimad sportlased rektori vastuvõtul

Esmaspäeval, 12. juunil võtab Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo vastu käesoleval õppeaastal häid tulemusi saavutanud üliõpilassportlasi.

Nende hulgas on Eesti suusatajate paremikku kuuluv Jana Rehemaa, Eesti esisulgpallur Heiki Sorge, Eesti parim rannavollemängija Kristjan Kais jt.

Merita Pank ja majandusteaduskond teevad koostööd

Esmaspäeval, 12. juunil kell 14 peab TÜ aulas Merita Nordbanken kontserni peaökonomist, filosoofiadoktor Juha Ahtola ettekande "Euroopa Liidu makromajanduslikud arengusuunad". Samal päeval kell 16 avatakse Merita panga nimeline auditoorium Economicumis.

2. juunil kirjutati alla koostööleping Merita Bank PLC Tallinna Filiaali ja TÜ majandusteaduskonna vahel.

Lepingu kohaselt toetab Merita teaduskonna õppehoone ühe auditooriumi sisustamist ja võimaldab teha Merita Pangas õppepraktikat.

Tartus esineb Washingtoni Ülikooli Kammerkoor

16. juunil esineb aulas Washingtoni Ülikooli Kammerkoor (Seattle) kontserdiga "Igaüks laulis: kaasaegse Ameerika koorimuusika pärle".

Kava on saanud pealkirja avalaulu Dominick Argento "Igaüks laulis" järgi.

Esimene pool sisaldab teisigi tähtteoseid, nagu Rene Clauseni "Magnificat"ja Cindy McTee "Psalm 100", lisaks esitatakse veel loodusteemalisi laule. Kontserdi teises pooles kõlavad rahvalaulud, dzäss ja sprituaalid.

Koor süveneb huviga kõikide ajastute koorimuusikasse.

Kollektiiv koosneb edasijõudnud muusika, laulueriala ja muusikapedagoogika üliõpilastest ning aspirantidest.

1999. aastal avastas koor Põhjamaade ja Balti heliloojad, sh ka Veljo Tormise.

Juunis esineb kammerkoor veel Vilniuses, Klaipedas, Riias ja Tallinnas. Tartus võõrustab kammerkoori Tartu Ülikooli Kammerkoor.

Washingtoni Ülikool on ainus ülikool Põhja-Ameerikas, kus õpetatakse kõigi kolme Balti riigi keelt, aga ka Balti ja Skandinaavia ajalugu ja kultuuri.

Washingtoni Ülikooli Balti Uuringute Programm on asutatud 1994. aastal.

Kammerkoori Balti turnee eesmärgiks on rajada sõprussidemeid ülikoolide ja kooridega kõigis kolmes Balti riigis.

SCRIPTA MANENT

/.../ kui humanitaarid tahavad saavutada täppis- ja loodusteadlastega võrdset ühiskondlikku positsiooni, siis peavad nad neist keskeltläbi targemad olema.

JAAN UNDUSK humanitaarteaduste määratlusest EE AREEN 25. MAI

Nad valdavad hästi mingit teaduslikku erikeelt, kasutavad seda väga korrektselt ja nende tekstide pale on laitmatult teaduslik. Samas on säärased tekstid võimelised varjama suurt rumaluse kogust.

JAAN UNDUSK samas teaduslikust erikeelest

Võibolla oleks parem, kui igasugu indikaatoritele ja eksperimentidele kulutatav raha läheks näiteks Tartu Ülikooli toetamiseks.

MAIMU BERG riigiasutuste Tartusse kolimisest PM 3. JUUNI

Ja mis muidugi kõige olulisem - enam ei peaks muretsema, et Eesti pealinnas pole oma ülikooli. Tartu Ülikool on oma kolledþi kujul Narvas täiesti olemas.

KEN KALLING pealinna üleviimisest Narva PM 6. juuni

RAHVASTIKU-UURINGUTE KONKURSS

Rahvastikuministri juhitud rahvastiku-uuringute komisjon kuulutab välja **rakenduslike teadusuuringute konkursi**.

Eelistatud teemad on:
- Riigi poliitika mõju rahvastiku arengule ja selle tulemuslikkus (näiteks pensionireform ja perepoliitikad, tööturg, sooline võrdsus)
- Eesti maakondlik rahvastiku prognoos aastani 2035
- Rahvuslikud erinevused rahvastikukäitumuses
- Regionaalsed muutused rahvastikus (eelkõige tööalane pendelränne, ränne)
- Avalike teenuste vajadus ja kasutamine (territoriaalsed, sotsiaalsed ja kultuurilised erinevused)
- Euroopa Liiduga liitumine ja rahvastikupoliitika, rahvas (tööturg jt harupoliitikad rõhuga demograafilistele ja sotsiaalsetele tagajärgedele)
- Eakad inimesed kui ressurss

Komisjon ei välista ka teistel teemadel esitatud projektide finantseerimist. Projekti kestuse ajaks võib olla **kuni 12 kuud**.
Vormikohased taotlused tuleb esitada rahvastikuministri büroosse hiljemalt **10. juunil kell 14**.

Täpsem teave http://www.riik.ee/rahvastik/ või Rahvastikuministri büroo Lossi pats 1a, Tallinn, tel 26 316 709, Reet Neeme reetn@wp.rk.ee

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

"ALVAR AALTO - VILLA TAMMEKANN. TURU ÜLIKOOLI JA TARTU ÜLIKOOLI KOOSTÖÖKESKUS".
Toimetanud Henri Terho ja Maija Mäkikalli. Turu Ülikooli Sihtasutus 2000. a, 221 lk.

Alvar Aalto projekteeris Eestisse 1920-1930. aastail kolm hoonet, kuid neist ehitati vaid üks - Villa Tammekann. Ehitis on TÜ maateaduse professori August Tammekannu poolt ehitatud eramu ning asetseb Tartus Tähtveres. Villa Tammekann ei valminud 1930. aastail täielikult Alvar Aalto jooniste järgi, kuid Tammekannude perekond asus majja elama 1933. aastal.

Hoone on üle elanud mitmesuguseid aegu. Teine maailmasõda ajas omanikupere maapakku ja nõukogude ajal ehitati hoone üürikorteriteks. See tagastati endistele omanikele 1994. aastal.

Turu Ülikooli Sihtasutus ostis Villa Tammekannu 1998. aastal ja otsustas renoveerida hoone Alvar Aalto projekti järgi. Juba oma sünniloo tõttu on see Turu ja Tartu ülikooli koostöö seisukohalt äärmiselt teretulnud ehitis.

Juubeliväljaandes "Alvar Aalto - Villa Tammekann" antakse ülevaade Turu Ülikooli ja Tartu Ülikooli koostööperioodidest, tutvustatakse Villa Tammekannu ajalugu ja seda mõjutanud isikuid, restaureerimisprotsessi ning võimalusi, mida hoone valmimine pakub. Majadel on alati oma ajalugu, mille kirjapanek kannab mineviku üle tulevikku. Tegelikult on ka Villa Tammekann vaid maja, kuid selle senise loo jutustamine loob aluse tulevastele lugudele ja annab talle hinge.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.

TÜ KIRJASTUS TEATAB

TÜ Kirjastusest on praegu soodne aeg tellida **nimekaarte, blankette jms väiketrükiseid**. Täitmise tähtaeg juunis. Juulis on kirjastus puhkusel. Info ja tellimused tel 375 946.

TEATED

Järgmine kontsert toomkontsertide sarjast toimub Tartu hansapäevadel 10. juunil kell 19 TÜ Ajaloo Muuseumis. Kavas õhtu keskaja muusikaga. Musitseerib **stuudio Vaikuse Muusika Tõnu Sepa juhendamisel**. Piletid: 25/15. Kontsertsari toetab Tartu Toomkiriku varemete konserveerimist.

PSÜHHOLOOGIA OSAKONNA DOKTORIKONVERENTS

14. juunil kl 11.15 - 15.00 Tiigi 78 aud 332 (kl 11.15 pannakse välja posterid; kl 12.15 - arutelu ja küsimused)

Toivo Aavik "Personaalsete väärtuste struktuur: positiivsed ja negatiivsed väärtused, nende seos indiviidi sotsiaalmajandusliku staatuse ja vanemlike kasvatusstiilidega"

Katri-Evelin Esop "Kognitsioonide ja emotsioonide retsiprooksus: depressioonitaseme sõltuvus interpersonaalsetest hinnangutest"

Talvi Kallasmaa "Toimetulekustiilid kroonilise haiguse tingimustes (MSi näitel)"

Luule Kants "Verbal comments on behavior as tools of family socialization: A comparison of Estonian, Swedish, and Finnish mealtime interaction"

Kaia Kastepõld "Altruismi ja empaatia seos vabatahtliku abistava käitumisega"

Kenn Konstabel "Universality and cultural specificity in the structure of personality traits"

Kairi Kreegipuu "Liikumise roll sündmuste tajumisel ja teadvustamisel: näiva liikumise tajumise viivis"

Aune Valk "Ethnic pride and ethnic segregation: which identity for which people?"

Raivo Valk "Negatiivsete emotsioonide näoväljenduste äratundmise halvenemine vanuse kasvades"

Ettekannete teesidega saab tutvuda psühholoogia osakonnas Tiigi 78 ruumis 334. Info tel. 375 902, e-post departm@psych.ut.ee.

Tähistamaks 60 aasta möödumist Eesti okupeerimisest N Liidu poolt, esineb **22. juunil kell 17** Lossi 3-427 Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolekul **professor Jüri Ant teemal "Kas 1940. aasta juunisündmused olid eesti rahva saatuses paratamatud?".** Oodatud kõik kaasamõtlejad!

Teaduskeskuse AHHAA **näitus "Ahhaa, inimene!"** avatud 9. juulini iga päev kell 10-18 Tartu Näituste Messikeskuses Kreutzwaldi 60.

VÄITEKIRI

12. juunil kell 12 Paabelis (Ülikooli 17-103) magistritööde kaitsmised:

Karmen Haiba "A Bridge Between Two Ages: Imagery in Pre-Christian Celtic Art and Legends". Juhendaja Reet Sool, knd (filol), oponent Pilvi Rajamäe, MA

Kaarina Rein "Dramatic Effects in Herodotus' Historical Narrative: Hdt. VII 44-57." Juhendajad: Anne Lill, filoloogiakandidaat, Mait Kõiv, MA, oponent Jaan Unt, MA

Maarit Kivilo "Arusaamade kujunemine Homerose isikust, tema elust ja loomingust arhailisel ja klassikalisel perioodil (8.-4. sajandil eKr)". Juhendaja Mait Kõiv, MA, oponent Epp Tamm, MA

Janika Päll "Stroofiplir ja selle ületamine Sappho ja Alkaiose luules". Juhendaja prof. Mihhail Lotman, oponent Jaan Unt, MA.

Kristel Zilmer "Kristne runeinnskrifter i dynamisk sammenheng: tekstuelle utviklingslinjer og kulturhistorisk kontekst. En studie med utgangspunkt i broinnskrifter." Juhendaja: Terje Spurkland, oponent prof. Helmer Gustavson Stockholmi Riigiarhiivist.

Helen Sooväli "Esternas bild av svenskar och Sverige i estniska tidningar". Juhendajad Leelo Keevallik (MA), Triin Vihalemm (PhD), Andu Rämmer (MSc), oponent Claes-Göran Holmberg.

13. juunil kell 14.15 kaitseb **Uku Lõhmus magistritööd "Baeri radikaali nilpotentsus (-1,1)-algebras, mis rahuldab maksimaalsuse tingimust ideaalidele".** Juhendaja: dots Raul Roomeldi. Oponendid: dots Viktor Abramov ja lektor Valdis Laan.

13. juunil kell 15.30 kaitseb Vanemuise 46-108 **Ain Iro magistritööd "Lokaalselt kumera ruumi elementide jada tuum".** Juhendaja: dots Leiki Loone. Oponent: dots Virge Soomer.

14. juunil kell 10.15 kaitseb Riia 23-217 **Eeva-Maria Jeletsky magistritööd "Erinevate majandusviiside mõju pilliroo kasvule".** Juhendaja Elle Roosaluste. Oponent van.-teadur Malle Leht (ZBI).

14. juunil kell 11 kaitseb Narva mnt 4-A216 **Karin Jõeveer magistritööd "Väliskaubanduse geograafiline struktuur Balti riikides ja selle modelleerimise võimalused".** Juhendaja prof Tiiu Paas. Oponendid dots U. Varblane ja dots G. Fainstein

14. juunil kell 11.30 kaitseb Riia 23-217 **Piret Lõhmus magistritööd "Püstisurnud puud, nende lihhenofloora koosseis ja omapära vanades soometsades ".** Juhendaja dots. Tiina Randlane, prof Jaanus Paal. Oponent akadeemik Erast Parmasto (ZBI).

14. juunil kell 12.30 kaitseb Narva mnt 4-A216 **Jaanus Raim magistritööd "Hinnaerinevused ning nende põhjused Eesti ja Euroopa Liidu riikide vahel: Balassa-Samuelsoni efekti mõju hinnakonvergentsile".** Juhendaja prof Vello Vensel. Oponendid dots H. Kaldaru ja prof K. Kerem.

14. juunil kell 12.45 kaitseb Riia 23-217 **Kersti Püssa magistritööd "Ecological analysis of two raised bogs in Estonia".** Juhendaja Elle Roosaluste. Oponent van.-teadur Mati Ilomets (ÖI).

14. juunil kell 14 kaitseb TÜ Nõukogu saalis **Karin Kull doktoritööd "Põletikuline soolehaigus: immuungeneetiline uuring".** Oponendid prof Heidi-Ingrid Maaroos ja meditsiinidoktor Sirje Velbri (Tallinna Keskhaigla).

14. juunil kell 14.30 kaitseb Lossi 3-406 **Kaspar Ranniku magistritööd "Walter Scott kui loovisiksus Vassili Žukovski retseptsioonis".** Oponendid prof. emer Larissa Volpert ja lektor Roman Leibov, PhD.

15. juunil kell 9.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Hillar Matto magistritööd "Self-concept clarity: individual and cultural differences".** Juhendajad Anu Realo, PhD ja Jüri Allik, PhD. Oponent Aune Valk, MSc.

15. juunil kell 10.15 kaitseb Riia 23-116 **Lea Hallik magistritööd "Taimestiku parameetrite, eeskätt klorofülli ja lämmastiku suhte seosed kiirgusväljaga".** Juhendaja prof Olevi Kull. Oponent dots Arne Sellin.

15. juunil kell 10.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Helle Pullmann magistritööd "General self-esteem: measurement and relation to academic abilities".** Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Eve Kikas, PhD.

15. juunil kell 11.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Tuuli Ruus magistritööd "Isiksus ja mina-hoiakud - üksmeel enese ja teiste hinnangute vahel".** Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent: Talvi Kallasmaa, MSc.

15. juunil kell 11.30 kaitseb Riia 23-116 **Indrek Pilt magistritööd "Comparative reproductive ecology of two congeneric species with different regional abundance: *Pulsatilla patens* (L.) Miil. and *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill."** Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent van.-teadur Tiiu Kull (ZBI).

15. juunil kell 12.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Monika Schmidt magistritööd "Female personality styles revisited: continuities and discontinuities over nine years."** Juhendajad Anu Realo, PhD ja Lea Pulkkinen, PhD. Oponent Aleksander Pulver, PhD.

15. juunil kell 14.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Kaie Jõeveer magistriprojekti "Stroopi testi kasutamine tähelepanu uurimisel."** Juhendaja Aavo Luuk, knd (psühhol). Oponent Kairi Kreegipuu, MSc.

15. juunil kell 14.15 kaitseb Liivi tn. 2-208 **Kaire Ruul magistritööd "Korrelatsioonimaatriksi jaotuse empiiriline analüüs".** Juhendaja prof Tõnu Kollo. Oponent dots Anne-Mai Parring.

15. juunil kell 15.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Hele Kanter magistriprojekti "Õpetamise mõju teaduslike mõistete omandamisele (astronoomiaalaste mõistete näitel)."** Juhendajad: Eve Kikas, PhD ja Aaro Toomela, PhD. Oponent: Tiia Tulviste, knd (psühhol).

15. juunil kell 15.30 kaitseb Liivi tn 2-208 **Meelis Käärik magistritööd "Jaotuse lähendamine tõkestatud hulkadega".** Juhendaja prof Kalev Pärna. Oponent teadur Jüri Lember.

15. juunil kell 16.15 kaitseb Tiigi 78-127 **Tiina Kompus magistriprojekti "Vägivaldse käitumise uurimine".** Juhendaja Jüri Allik, PhD. Oponent Airi Värnik, PhD (psühhiaatria).

16. juunil kell 10.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Toonika Rinken** doktoritööd "The Modelling of Amperometric Biosensors Based on Oxidoreductases". Juhendajad prof Toomas Tenno ja prof Jaak Järv. Oponent prof V. Laurinavicius (Vilniuse Biokeemia Instituut, Leedu).

16. juunil kell 13.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Kaja Orupõld doktoritööd "Treatment and Analysis of Phenolic Wastewater with Microorganisms"**. Juhendaja prof Toomas Tenno. Oponent prof Kalevi Pihlaja (Turu Ülikool, Soome).

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

Lõpupildid kiiresti ja mõistliku hinnaga professionaalselt fotograafilt. Tel 250 26 327.

Kaks naisüliõpilast või üliõpilasabielupaar saavad üürida **möbleeritud korteri Karlova linnaosas** (tuba ja kööktuba 25 m2, ahiküte). Info tel 348 660.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Eesti raamat 1525 - 1944" Huvilistel on võimalik ise valmistada paberit.
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18; humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
Leho Rubis'e maalinäitus "Õpilaste hoidjale".
"Arnold Soom 100, Richard Indreko 100 - TÜ kasvandikud, ajaloolased".
9.06. kell 15 raamatuaasta näituse "Eesti raamatusarjad 1950-80" avamine.

Õppelugemissaali fuajees:
Ludmilla Swarczewskaja tekstiilinäitus "Provintsikudumid".

Kohviku fuajees:
"Põlisminutid", Tartu Kunstikooli tudengite näitus Poola ja Tšehhimaa muljete põhjal.
13.06. Johanna Leieri pastellmaalide näituse (inspireerit Albert Uustulndi laululoomingust) avamine.

Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud õlimaalid, kuni juunini 2000

Kataloogisaalis:
stendinäitus "Selle maa minevikku hoides" - 30 aastat restaureerimistegevust Tartu Ülikooli Raamatukogus (raamatuaasta näitus).
Liili Mõtuste graafika näitus. Looming perioodist 1997-2000.

Peamaja raamatumuuseumis (E-R 12-17):
"Eesti teatmekirjandus" (raamatuaasta näitus), kuni 28.07.
"Bibliotheca anatomica", haruldased anatoomiaatlased ja -raamatud 17. ja 18. saj., kuni 28.07.

Humanitaarraamatukogus:
"Joseph Brodsky 1940-1996".

Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 16. juuni 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

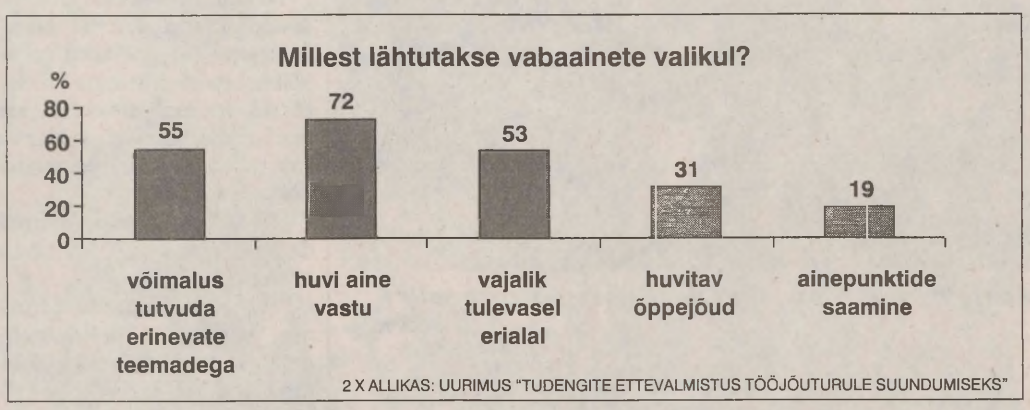
NR. 24 (2019) TASUTA

Tartu Ülikooli lõpetajad saavad tööd

Kadrin Kergand
TÜ karjääriteenistuse peaspetsialist

TÜ teise aasta sotsiaaltöö tudengid tegid uurimuse "Tudengite ettevalmistus tööjõuturule suundumiseks".

Ankeedile vastas 190 tudengit, kes valiti välja kvootide alusel, eesmärgiks oli modelleerida minimudel kahe viimase aasta õppuritest. Olulisteks tunnusteks olid teaduskond, eriala ja sugu.

2 X ALLIKAS: UURIMUS "TUDENGITE ETTEVALMISTUS TÖÖJÕUTURULE SUUNDUMISEKS"

Kuidas hindavad tudengid oma võimalusi?

Enamikul küsitluses osalenud viimase ja eelviimase kursuse tudengitel on olemas töökogemus, paljudel seotud õpitava erialaga.

Tänastest lõpetajatest ning kolmanda aasta tudengitest 60% arvas, et pärast lõpetamist on erialase töö leidmine reaalne. Teistest optimistlikumad olid arsti-, majandus-, õigus- ja matemaatikateaduskonna tudengid. Samas arvas 35%, et erialast tööd leida on raske, muu töö leidmisega aga probleeme ei ole. Töö leidmist pidas suureks probleemiks 5% vastajatest.

Nende hinnangud peegeldavad küllalt tõepäraselt olukorda tööturul. Vastavalt TÜ karjääriteenistuse tehtud uurimusele leidsid eelmise aasta lõpetajatest üle poolte erialast tööd ning tööta jäid ainult üksikud.

Milline on tudengite arvates omandatav haridus?

Ühe olulise valdkonnana käsitleti uurimuses õppekavu, seda just tööturu aspektist lähtuvalt. Suurem osa vastajatest peab ülikoolis omandatavat haridust pigem teoreetiliseks. Õppekava kohustuslike ainetega pole rahul kolme teaduskonna tudengid, sest vastajate arvates ei taga need piisavalt head erialast ettevalmistust. Kõige rohkem ebakindlust on filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna tudengite seas, rahulolematuid on ka füüsika-keemiateaduskonnas.

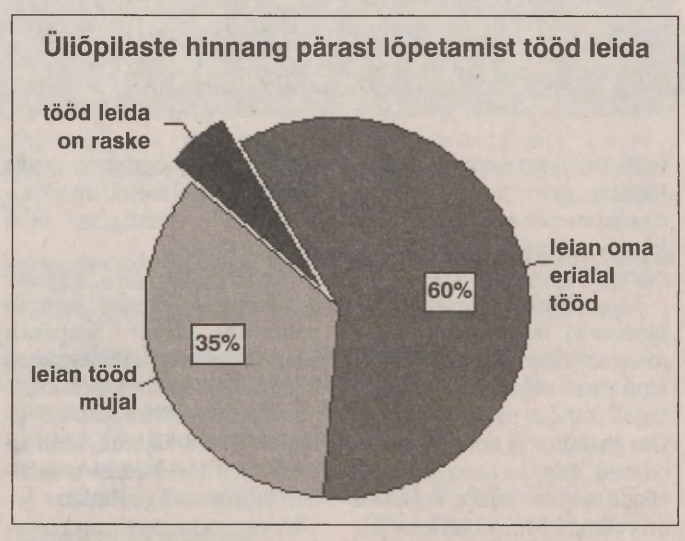
Alla poolte neist ei kujuta reaalselt ette oma erialast tööd ja sellele esitatavaid nõudmisi. Seetõttu on neil raske anda õppekavale põhjendatud hinnanguid.

Teistest paremas olukorras on arstiteaduskonna tudengid, kes on rahul kohustusliku õppekavaga ja näevad ka omandatu perspektiivikust.

Praegune õppekorraldus võimaldab tudengitel 10% mahus ise aineid valida. Enim mõjutab valikut huvi aine vastu, seda on oluliseks pidanud enamik küsitletud tudengitest. Veel nimetati vabaainete plussiks võimalust tutvuda erinevate teemadega ja erialaseks tööks vajalike teadmiste kogumist. Bioloogia-geograafiateaduskonna tudengeid mõjutab vabaainete valikul teistest enam õppejõu isiksus. Õige pole ka müüt üliõpilaste punktikorjamisest. Saadud andmete kohaselt mõjutas valikuid kõige vähem lihtne punkti saamise võimalus.

Miks on tudengi jaoks praktika vajalik?

Üliõpilaste karjääriteenistuse 1999. aasta ülikoolilõpetajate küsitlemise tulemustest selgus, et üks olulisemaid puudujääke õppetöös on vähene või olematu praktika.

Sotsiaaltöö tudengeid huvitas just praktikaprobleemide käsitlemine: antud valdkonna kohta koostatud küsimustik ning hilisem analüüs olid uurimuse kõige põhjalikum osa.

Selles osas ei antud ette valikuid, vaid neil tuli oma arvamus ise kirja panna: küsimusele vastas ligi 80% küsitletutest, mis lahtiste küsimuste puhul on väga hea tulemus ja näitab vastajate huvi teema vastu.

Tudengitele on praktika oluline just kogemuse saamiseks. Ka võimaldab see olemasolevate teadmiste kinnitamist ja põhjalikumat mõistmist. Kui endale oma puudused ning kitsaskohad erialastes teadmistes teadvustada, on tudengite arvates nende puuduste kõrvaldamiseks ka võimalik midagi ette võtta. Ühtlasi aitab praktikakogemus ennast analüüsida ja motiveerib muutusteks.

Praktika korraldus

Üliõpilaste meelest peaks praktika toimuma enda valitud ajal, olema individuaalne ning kõigile kohustuslik ja seejuures ka tasustatav.

Bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia- ja arstiteaduskonna tudengid leidsid erinevalt teistest, et praktika peaks olema tasuta tehtav töö.

Sobivamaks praktika kestuseks on 5-10 nädalat (saades selle eest vastavalt 5-10 AP). Kõige kauem sooviksid praktikal olla usu- ja arstiteaduskonna üliõpilased (keskmiselt 15 AP). Enamik üliõpilasi pooldas praktika jagamist kas ajaliselt või valdkondade kaupa – 2/3 matemaatika- ning arstiteaduskonna tudengitest peab oluliseks praktika jaotamist teemade kaupa.

Üliõpilaste arvates peaks praktika olema kohustuslik. Eriti üksmeelsed selles suhtes on bioloogia-geograafiateaduskonna ning ka arstiõppe tudengid. Majandus-, usu- ja filosoofiateaduskonnas pooldatakse peaaegu võrdselt nii kohustuslikku kui ka vabatahtlikku praktikakorraldust. Enamik tudengeid soovis praktikat teha individuaalselt. Hoopis seltskondlikumad on bioloogia-geograafia- ja kehakultuuriteaduskonna tudengid, kellest ligi pooled eelistavad praktikale minna grupiga.

Pooled vastanutest ootavad praktikakohtade leidmisel abi õppetoolilt, ülejäänud loodavad sellega ise hakkama saada: omaalgatust peetakse olulisemaks matemaatika-, sotsiaal- ja majandusteaduskonnas.

Kokkuvõtteks

Omandatav haridus peab tagama elukestvaks õppeks vajalikud oskused ja pädevuse, et ka aastate pärast ei peaks tundma hirmu muutuste ees.

Uurimuse tulemuste põhjal saab iseloomustada tudengeid aktiivsete ja edasipüüdlikena; ülikooli tullakse õppima ja aega püütakse maksimaalset kasutada. Lisaks teoreetiliste teadmiste andmisele tuleks rohkem tähelepanu pöörata praktikale. Oluline on pidev õppekavade kaasajastamine ja vastavusse viimine muutuva tööturu nõuetega.

Artikli kirjutamisel on kasutatud sotsiaaltöö 2. aasta tudengite arvestustöid.

TÄNA LEHES

Intervjuu
augustis Tartus toimuva IX rahvusvahelise fennougristika kongressi presidendi dots Tõnu Seilenthaliga
LK 3

***Spin-off*-firma TorroSen arendab biosensoreid**
LK 2

Kuidas võõrandada ülikoolis eluruume
LK 2

Tartu Ülikooli Vilistlaskogu suvepäevad

TÜ vilistlaskogu suvepäevad toimuvad tänavu 15. – 16. juulini Järvamaal Simisalu matkakodus.

Laupäeval, 15. juulil kl 14.30 pärast suvepäevade avamist algab Simisalu-Matsimäe matk. Õhtupoolikul toimuvad TÜ vilistlaskogu teemaline mälumäng, sportmängud ja päeva naelaks on välklehtede konkurss "Vilistlaskogu – miks, milleks, kuhu?". Esimene päev lõpeb lõkkeõhtu ja vabalavaga.

Pühapäeva hommikupoolikul toimub matk Tammsaare radadele. Matkal saab valmistada looduslikke ikebaanasid teemal "Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka armastus." Kell 13 algab vigursport. Kl 14.30 toimub suvepäevade lõpetamine ja seejärel viimase vilistlase jooks.

Osavõtutasu on 140 kr (ööbimine majas, 2 lõunasööki ja hommikusöök) ja 80 kr (ööbimine oma telgis, 2 lõunasööki ja hommikusöök).

Info ja registreerimine tel 27/ 375 603 või vilistlaskogu regionaalses koondises.

Maaliosakonna diplomitööd

TÜ maaliosakonna üliõpilased kaitsesid oma bakalaureusetöid Tartu Kunstimajas ja monumentaalgaleriis.

Tänavu lõpetavad maaliosakonna Merille Hommik, Kaie Luik, Eva Orav, Maris Palgi ja Katrin Roots.

Kunstialane kõrgharidus taastati Tartus 1988. aastal TÜ maaliosakonna avamisega. Esimene lend lõpetas 1993. aastal.

Universitas Tartuensis teatab

Neljapäeva, 22. juuni hommikupoolikul ilmub selle õppeaasta viimane Universitas Tartuensis, milles on lõpetajate nimed.

Järgmist UTd saab lugeda reedel, 1. septembril.

UT toimetus soovib oma lugejaile sisukat suvepuhkust ning tänab kõiki, kes sõna või pildiga või mõnel muul viisil ajalehe tegemisele kaasa aitasid. Jätkuvat sisukat koostööd!

Õigusteaduskonna dekaaniks valiti professor Kalle Merusk

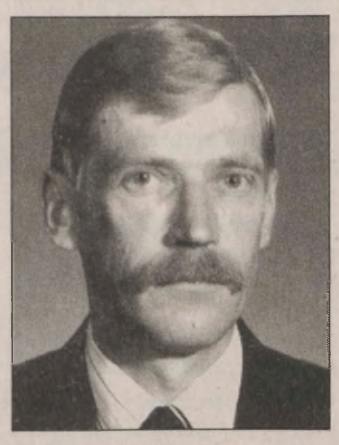
Varje Sootak

9. juunil valis TÜ õigusteaduskonna valimiskogu üksmeelselt dekaaniks riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski.

Valimiskogu kohal olnud 17 liikmest hääletasid kõik prof Meruski poolt.

Prof Kalle Merusk juhtis õigusteaduskonda käesoleva aasta jaanuari lõpust, kui rektor ta dekaaniks määras.

Prof Merusk peab õigusteaduskonna tugevaks küljeks eelkõige tasemel teadustööd ja selle seotust õppeprotsessiga. "Teaduskonna perspektiivi seisukohalt ja konkurentsivõime tagamiseks Euroopa ülikoolide õigusteaduskondade seas on aga elutähtis magistri- ja doktoriõpe, eriti viimane," ütles dekaan. "Teaduskond peab lähema viie aasta jooksul jõudma selleni, et kõik põhikursusi lugevad õppejõud oleksid doktorikraadiga." Meruski arvates perspektiivi on ja see annab tema arvates alust optimismiks. Uue, kavandatava õppeaja kestuse kohta vastas dekaan Merusk UTle, et teaduskonna arvates sobib õigushariduse mudel 4+1. "Sellisel seisukohal on ka juhtivad justiitsinstitutsioonid."

Kalle Merusk.

KALLE MERUSK (SÜND 1949)

1973 lõpetas TÜ õigusteaduskonna
1984 kaitses ajalookandidaadi kraadi
1999. aastast TÜ õigusteaduskonna riigi- ja haldusõiguse professor
2000. aasta 31. jaanuarist õigusteaduskonna dekaan
Peamised uurimisvaldkonnad: haldusõigus Eesti õigus-korras, haldusprotsess, avaliku halduse kandjad (haldusorganisatsioon) ja avalik teenistus

Küsimusele, kuidas hindab ta tänavusi lõpetajaid, lausus Merusk, et sel kevadel lõpetas hea ja väga hea ettevalmistusega 97 noort juristi, kelle hulgas on 16 avatud ülikoolis õppijat.

1996. aastal astus teaduskonna päevasesse õppevormi 120 üliõpilast õppevormi, mis teeb 67% sisseastujatest.

Tartu Ülikoolis algasid lõpuaktused

Krõõt Nõges

Eile lõpetasid sel aastal Tartu Ülikoolis esimestena õigusteaduskonna ja usuteaduskonna üliõpilased. Täna kell 14 algab kehakultuuriteaduskonna lõpuaktus.

Kokku lõpetab TÜ sel aastal ligi 1200 noort haritlast.

Õigusteaduskonnas on 97 lõpetajat, neist 1 *cum laude* lõpetaja; usuteaduskonnas 24 koos õpetajakoolituse diplomi saajatega, neist 3 *cum laude*; kehakultuuriteaduskonnas 49 koos diplomiõppe ja õpetajakoolituse läbinutega, neist 1 *cum laude*; sotsiaalteaduskonnas 130, neist 10 *cum laude*; majandusteaduskonnas 191 (koos ärijuhtimise diplomiõppe läbinutega), neist 6 *cum laude*; bioloogia-geograafiateaduskonnas 78 koos diplomiõppe ja õpetajakoolituse läbinutega; matemaatikateaduskonnas 61, neist 3 *cum laude*.

Türi Kolledžis on 23 lõpetajat. Arsti-, füüsika-keemia- ja filosoofiateaduskonna ning Narva Kolledži ja Pärnu Kolledži lõpetajate arv on veel lahtine.

Esmaspäeval, 19. juunil kl 12 lõpetab sotsiaalteaduskond, teisipäeval, 20. juunil kl 12 majandusteaduskond, kolmapäeval, 21. juunil kl 12 bioloogia-geograafiateaduskond ja kl 15 matemaatikateaduskond.

Neljapäeval, 22. juunil kl 12 on arstiteaduskonna lõpuaktus. Esmaspäeval, 26. juunil kl 12 lõpetab filosoofiateaduskond ja teisipäeval, 27. juunil kl 12 füüsika-keemiateaduskond.

Teaduskondade lõpuaktused toimuvad ülikooli aulas.

Türi Kolledžis on lõpuaktus kolmapäeval, 21. juunil kl 14 Türil, Narva Kolledžis neljapäeval, 22. juunil kl 12 Narvas ja Pärnu Kolledžis kl 12 Endla teatris.

UT lõpetajate eriväljaanne ilmub neljapäeval, 22. juunil.

UUDISED

Esimesed lennud

Esimese lennuna lõpetavad sel aastal Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna kasvatusteaduse eriala tudengid (7) ja matemaatikateaduskonna rakendusinformaatika üliõpilased (3). Statsionaarselt lõpetavad esimest korda ka kehakultuuriteaduskonnas treeninguõpetust ja spordijuhtimist õppinud üliõpilased diplomiõppes (4).

Ka Tartu Ülikooli Narva ja Türi kolledži lõpetab sel aastal esimest korda TÜ diplomiga kokku 58 noort haritlast (Narvas 35, Türil 23).

Esimene lend kasvatusteadlasi

Tänavu lõpetavad Eestis esimesed kasvatusteaduste erialal õppinud TÜ filosoofiateaduskonna pedagoogika osakonnas.

Pedagoogika osakonna dots Inger Kraavi sõnul võeti neli aastat tagasi esimest korda sõjajärgsel ajal vastu neid, kellel huvi inimese kasvu ja arengu vastu sügavam, kui seda oleks võimalik õppida tavapärases õpetajakoolituses.

Et aidata õpilase arengu seaduspärasusi arvestavat õppekava või haridusseadusandlust koostada, probleemidega maadlevaid noori, toetada kasvatusraskustes vaevlevat lapsevanemat, kirjutada/kirjastada õppekirjandust jne, õpiti pedagoogikat, psühholoogiat, sotsiaalpühholoogiat, sotsioloogiat jm.

Kasvatusteadusi õppinutel on kerge spetsialiseeruda sotsiaalpedagoogikale.

Lõpetab esimene lend rakendusinformaatikuid

Matemaatikateaduskonnas on esimest korda lõpetajaid rakendusinformaatika 3-aastase diplomiõppe erialal.

Arvutiteaduse instituudi dotsendi Mare Koidu sõnul avati eriala eesmärgiga valmistada ette rakendusliku kallakuga informaatikaspetsialiste. Õppekavas olid matemaatika, programmi- ja süsteemitehnika, multimeedia jm ained ning 9-nädalane praktika tarkvarafirmas.

Alates sügisest selle nimetusega erialale üliõpilasi enam vastu ei võeta – uueks erialaks on infotehnoloogia (koos füüsika-keemiateaduskonnaga). Matemaatikateaduskonda infotehnoloogia erialale vastuvõetud (3-aastane diplomiõpe) saavad spetsialiseeruda tarkvarasuunale (füüsika-keemiateaduskonnas riistvarasuunale). Mitu lõpetajat soovib jätkata informaatika bakalaureuseõppes.

30 aastat ennistustegevust TÜ Raamatukogus

Juuni lõpuni on TÜ Raamatukogu kataloogisaalis rändnäitus „Selle maa minevikku hoides", mis annab ülevaate raamatukogu ennistuskeskuse tööst.

Keskuses restaureeritakse nii pabermaterjali kui ka nahk- ja tekstiilköiteid. Valmistatakse ka uusi köiteid, auaadresse, nahkkarpe jm.

Ennistuskeskuse juhataja Ene Sarapi sõnul teenindatakse raamatukogu, aga abistatakse ka ülikooli teisi allasutusi. Ennistuskeskus on valmis abistama ka edaspidi kõiki asutusi ja eraisikuid, kellel on probleeme varade säilitamise või restaureerimisega.

Keskus asub raamatukogus: Struve 1, tel 375 737, 252 74 193, e-post: enes@ utlib.ee.

Täna biosensorite teemal doktoriväitekirja kaitsev Toonika Rinken demonstreerib biosensori tööpõhimõtet. MALEV TOOM

Biosensor mõõdab kiiresti ja täpselt

Varje Sootak

Katsetegija torkab väikese pliiatsit meenutava anduri kapsapea sisse ja 10-15 sekundi pärast saab teada, kui saastunud see on.

Nii kiire tulemuse teadasaamine ongi eesmärk, mille poole püüdlevad biosensorite väljatöötajad TÜ *spin-off*-väikefirmast TorroSen. Biosensori elektrokeemilisele andurile on kantud bioloogiliselt aktiivne materjal - ensüüm, antikeha, mikroorganism või muu, mis reageerib väga täpselt just ühele teatud kindlale ainele. Andur muudab keemilise reaktsiooni signaali elektriliseks, mis suundub arvutisse, kus arvutatakse välja ainete kontsentratsioonid.

Mis on biosensor?

Biosensoriga sooritatud katset seletab TÜ füüsikalise keemia instituudi erakorraline teadur Toonika Rinken inimese näitel. "Biosensor justkui kopeerib inimeses toimuvaid protsesse. Ükskõik millist maitset tundes saadavad keeles asuvad retseptorid signaali närviimpulsina ajju." Aju ongi Rinkeni sõnul see kompuuter, mis ütleb täpselt, millega tegemist.

TÜ keemilise füüsika instituudi dotsent, meditsiinidoktor Ago Rinken lisab, et biosensori abil saab öelda lisaks sellele, kas aine on magus või hapu, ka seda, kui magus või hapu ta täpselt on.

Biosensori kõige tähtsamaks osaks on andur ehk nn kunstnäpp, mis peab õige aine ära tundma ja aine kogusele vastava signaali arvutisse saatma.

Uut tüüpi biosensorite moodulid

Biosensoreid tuntakse teadusmaailmas mitukümmend aastat. TÜ keemikud on püüdnud välja töötada sellise kujuga uut tüüpi bioaktiivse aine kandjaid, mis on kergesti andurile kantavad ja vahetatavad. Sellele on ka patenditaotlus esitatud. "Püüame andurit, sedasama näppu, universaalsemaks muuta," ütles Ago Rinken.

Ago Rinkeni sõnul on tänapäeva laborites võimalik väga täpseid analüüse teha.

See on aga kallis, sest nõuab väljaõppinud spetsialiste, vastavat aparatuuri, aeganõudvat proovi ettevalmistamist jm.

"Meie väikese aparaadiga saab näiteks järve äärde minna ja määrata, kui palju üht või teist mürki on vette sattunud. Vastuse saamine võtab aega paarikümnest sekundist paarikümne minutini," seletab Toonika Rinken.

Ago Rinkeni sõnul on biosensori elektroonilise osa masstootmine odav. Biosensori hind sõltub sellest, millist biomaterjali kandja peale pannakse. Osa ensüüme ja antikehasid on odavad, teised aga väga kallid. Hinda mõjutab ka see, kui lihtne on valitud biomaterjali kandjale kinnitada ja kui püsiv see on.

Keemiaosakonna interdistsiplinaarsus

Biosensorite uurimissuund tekkis TÜ keskkonnakeemia ja bioorgaanilise keemia õppetoolide koostöös. "Meil on hea osakonnasisene integreeritus - elektrokeemiliste anduritega on pikka aega tegelnud prof Toomas Tenno, meie jälle ensüümide ja retseptoritega, ütles Ago Rinken. "Oleme oma suundi ühendanud ja koos täiesti uue kvaliteedi saanud."

Firmana on lihtsam

Toonika Rinkeni sõnul viis puhtalt laboriteadlaste uurimisobjekti edasiarendamise vajadus ja ka rakendamise otsimine aasta tagasi *spin-off*-firma asutamiseni. TÜ väikefirmat TorroSen võib esialgu nimetada ka perefirmaks, sest omanikeks on Toonika ja Ago Rinken.

Ago Rinken ütles, et ülikooli otseseks ülesandeks ei ole arendustegevuse finantsiline toetamine. "Et oma mõtteid ja toodet edasi arendada, tuleb paratamatult kasumi teenimisele mõelda. Ülikoolis on käivitunud teadusmahukate *spin-off*-firmade programm, mille raames ülikool toetab siit võrsunud ideede elluviimist," ütles Toonika Rinken.

"Aga ise peab kogu aeg juurde õppima, kuidas end ka turul nähtavaks teha." Seepärast käis ta Kõrgema Kommertskooli kursustel äriplaanide koostamist õppimas. "Kui *spin-off*-firma on käima lükatud, saab laboris oma ideid edasi arendada," täpsustab Ago Rinken.

Biosensorite projektiga tegeleb 6 töötajat ja 4 üliõpilast.

Kasutusalad

Biosensoreid kasutatakse näiteks keskkonnaanalüüsis, farmaatsias, biotehnoloogias, toiduainetetööstuses.

Uus perspektiivne kasutusala on narkootikumide ja lõhkeainete otsimine. "Narko- ja pommikoerte asemel võib niisama hästi biosensori "nuusutama" panna, mis peaks olema koertest odavam ja kindlam," selgitas Toonika Rinken.

TorroSeni areng on suunatud rohkem keskkonnakaitsele ja toiduainetööstusele.

Eestis on biosensorite vastu küll huvi tuntud, kuid firma tegeleb hoolsalt turu-uuringute ja uute kontaktide otsimisega ka piiri taga. Saksa, Ungari ja Rootsi kolleegidega on käsil koostööprojekt, mis puudutab keskkonna monitooringut koos rakendusega, sh biosensori bioloogilise osa modifitseerimisega.

Hollandlased on tundnud huvi biosensorite kasutamise vastu veinitööstuses.

"Olukord biosensorite maailmaturul näitab, et me läheme õiges suunas ja oleme konkurentsivõimelised," lausus Ago Rinken.

Ensüümideta poleks elu

Andero Vaarik
TÜ keemia 3. kursuse üliõpilane

Valisin biokeemia seepärast, et saan uurida organismide elutegevusega seotud protsesse, kasutades selleks keemia meetodeid ja seisukohti.

Tegelen ensüümide uurimisega. Ensüümid on kõikide elusorganismides toimuvate protsesside katalüsaatoriteks, st kiirendajateks. Kui poleks ensüüme, poleks ka elu, sest ensüümid reguleerivad meie ainevahetusprotsesse, kus energia saamiseks lõhustatakse ühtesid molekule ja selle energia abil sünteesitakse teisi. Sisuliselt kujutab katalüüs endast mitme osapoole vahelisi keerukaid "läbirääkimisi", kus kokkuleppele jõudmist vahendab ensüüm.

Uurin, kas ja kuidas on võimalik teha biosensorit piimhappe ja laktaatide määramiseks. Laktaatide sisalduse määramine veres annab väga palju informatsiooni organismi tervislikust seisundist ja töövõimest ning aitab diagnoosida mitmesuguseid haigusi. Siin saan oma keemiaalaseid teadmisi kasutada eluliste probleemide mittetraditsiooniliseks lahendamiseks.

Kuidas võõrandada ülikoolis eluruumi?

Varje Sootak

8. mail andis rektor välja eluruumide võõrandamise korra käskkirja, mis sätestab, kuidas ülikooli elumajade elanikud saavad oma eluruumi osta.

TÜ haldusosakonna juhataja asetäitja Erki Tamme sõnul kehtestati taoline kord ennekõike seepärast, et kuna TÜ elumajad erastamisele ei kuulu ja et elanikud tahavad siiski oma kasutatavate korterite omanikuks saada.

Ülikooli eluruumide võõrandamine puudutab ligi sadat leibkonda.

"TÜ omandis olevaid eluruume võõrandatakse korteriomandina, see tähendab kinnisasjana" selgitas Erki Tamm. "Selleks jagatakse hoone mõtteliseks osadeks, mille juurde kuulub ka maa. Korteriomand moodustub seega nii korterist kui maast kokku. Elanik saab enda omandisse kinnisasja ning tal pole siis vaja maad eraldi osta. Võõrandamise protseduur on inimesele niimoodi lihtsam."

Korteriomandi hind

Iga korteriomandi hind kujuneb erisuguselt. Tamme sõnul on eluruumi üldpinna ruutmeetri baasmaksumuseks võetud 300 kr sarnaselt eluruumide erastamise seaduses sätestatuga. Eluruumi hinnale lisandub ka maaosa maksumus, mis võrdub maa maksustamishinnaga.

Hindamismetoodika on sama, kuid erineb ainult selle poolest, et tolle seaduse järgi saab korteri eest tasuda EVPdega. Ülikool EVPde eest oma kortereid ei müü, üksnes raha eest.

Kuigi baasmaksumus on sama, sõltuvad korterite hinnad üürnikele kehtestatud koefitsientidest.

"Ülikool on nõustunud TÜs kauem töötanud inimestele eluruumi soodsamalt müüma," lausus Tamm. "Näiteks nendele, kes on võõrandamise korra vastuvõtmise tähtpäevast töötanud ülikoolis vähemalt 10 aastat või läinud vanadus- või invaliidsuspensionile, kehtib koefitsient 1, alla 10 aasta töötanuile on see 1,5, alla 3 aasta töötanuile 3. Need, kes elavad ülikooli kortereis, aga kellel puudub TÜga töösuhe, saavad osta üksnes kokkuleppehinnaga, mis ei või baasmaksumusest, mis koefitsiendiga 3 korrutatud, madalam olla. Koefitsiendiga korrutatakse ainult elamispinna, mitte maa maksumus," rääkis Tamm.

Ülikool on lasknud kortereid koos maaosaga ära hinnata, lähtuvalt korteri mõttelise osa suurusest.

Näiteks aadressil Uus tänav 1 asuv korter üldpinnaga 48,8 m² moodustab 1,98%-lise mõttelise osa majast. Väärtushinnangu koefitsiendiks on 0,9, st et kui ühe ruutmeetri korteri baasmaksumus on 300 kr, siis korrutades koefitsiendiga 0,9 on selle korteri ruutmeetri baasmaksumus 270 kr. Korteri hind tuleb 13 176 kr.

Uus 1 maamaksustamise hind on 312 600 kr, sellest 1,98% on korteri osa, mis moodustab 6190 kr. Kokku maksab see korteriomand üle 10 aasta ülikoolis töötanuile seega 19 366 kr.

Kui aga selle ostab 3-10 aastat TÜs töötanu, tuleb eluruumi hind (13 176 kr) korrutada koefitsiendiga 1,5, mis teeb 19 764 kr. Liites sellele maaosa hinna 6190 kr, tuleb korteriomandi hinnaks 25 954 kr.

Erki Tamm ütles, et ülikool püüab korteriomandi ostjaid aidata ka pangalaenu või liisingu saamisel.

Mida on võõrandamiseks vaja teha?

Haldusosakond korraldab kinnistu korteriomanditeks jagamise ning elanikele võõrandatakse nende kasutatav korter korteriomandina.

Erki Tamm rõhutab, et korteriomandi ostjad peavad olema tasunud enne võõrandamislepingule allakirjutamist kõik üüri- ja kommunaalmaksete võlad. Võõrandada ei saa ka neid eluruume, mille üürniku vastu on esitatud hagi üürilepingu muutmiseks, lõpetamiseks või kehtetuks tunnistamiseks kuni hagi lahendamiseni.

Korteriomandi ostmise taotluse peab elanik esitama ülikoolile 6 kuu jooksul eluruumide võõrandamise korra vastuvõtmisest, st 8. maist 8. novembrini. "Kes jätab ostmise taotluse esitamise hiljemaks, saab omandada korteriomandi juba kokkuleppehinnaga," toonitas Tamm.

Korteriomandi ostmise taotlusega tuleb pöörduda haldusdirektori sekretäri poole, kes selle registreerib. "Me saadame TÜ elumajade elanikele ka teatised korteriomandi ostmise võimaluste kohta. Kõikide küsimustega võib pöörduda haldusosakonna poole," ütles Tamm.

"Vana Tartu" jätkub

14. juunil toimus loengusarja "Vana Tartu"selle semestri viimane loeng.

Eesti ajaloo professor Tiit Rosenberg pidas *studium generale* loengu "Tartu näitused 1857-1913".

Studium generale loengusari sai Tartu Ülikoolis alguse 1996. aastal, vahepeal need katkesid, kuid jätkusid käesoleva aasta aprillis Veiko Berendseni loenguga Tartu rahvastikust 1897. aastal. Mais pidas Toomas Hiio loengu Tartu üliõpilaselust 19. sajandil.

Loengud sarjast "Vana Tartu" jätkuvad septembris.

EAGLE VISION
prillid • päikeseprillid • kontaktläätsed • silmaarst
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Hõimurahvad uue ajastu künnisel

Tartu Ülikoolis toimub 7.-13. augustini IX rahvusvaheline fennougristika kongress

Varje Sootak

President Lennart Meri ütleb oma kirjas fennougristika-kongressi korraldustoimkonnale: "Eesti Vabariigil on enesestmõistetavaid kohustusi oma keelesugulaste ja nende kultuuride ees. Eesti poliitikute ja teadlaste ülesandeks on neid tunnetada ja olla väljakutsete väärilised."

Kongressi president, TÜ uurali keelte ja hungaroloogia dots Tõnu Seilenthal ütles UTle, et korraldajad teevad oma parima, et olla nende väljakutsete väärilised.

Milline on fennougristika-kongresside ajalugu?

Viie aasta tagant korraldatavate kongresside traditsiooni taaselustasid 1960. aastal Budapestis akadeemikud Kustaa Vilkuna, Gyula Ortutay ja Paul Ariste. Teatud moel jätkavad need sõjaeelsete kultuurikongresside järjepidevust.

1921-1936 peeti viis soome-ugri kultuurikongressi, 1940. aastal jäi aga VI Budapesti kultuurikongress Teise maailmasõja algamise ja muutunud poliitiliste olude tõttu ära.

Tänapäeval võime ehk öelda ka nii, et kongress nihkus 20 aastat edasi, ja kuigi 1960. aasta kongressi nimetati esimeseks fennougristikakongressiks, võiks see kanda ka järjekorranumbrit VI. Seega võib Tartu kongressi nimetada ka XIV kongressiks soome-ugri kongresside reas.

1995. aastal Jyväskyläs toimunud kongressil valis Rahvusvaheline Fennougristika-kongresside Komitee järgmiseks kohaks Tartu.

Kongressi korraldavad Tartu Ülikool ja Eesti Fennougristide Komitee. Peale kongressi presidendi on TÜst ka kongressi peasekretär, TÜ hungaroloogia lektor Anu Nurk.

Tartus peetava kongressi on võtnud oma eestkoste alla president Lennart Meri.

Mis toimub seitsmel kongressipäeval?

Neljal täistööpäeval toimub kongressi töö traditsiooniliselt neljas sektsioonis: keeleteadus, folkloristika ja etnoloogia, kirjandusteadus ja arheoloogia koos antropoloogia ja geneetikaga.

Pleenumettekandjateks on kutsutud keeleteaduses Ariadna Kuznetsova Moskvast, Juha Janhunen Helsingist, Károly Rédei Viinist ning Tiit-Rein Viitso Tartust; etnoloogias ja folkloristikas Anna-Leena Siikala Helsingist ja Mihály Hoppál Budapestist ning Arvo Krikmann Tartust; kirjandusteadlane Yrjö Varpio Tamperest, arheoloog Christian Carpelan Helsingist.

IX rahvusvahelise fennougristika kongressi "Fennougristika uue aastatuhande künnisel" president dots Tõnu Seilenthal, peasekretär Anu Nurk (vasakul) ja sekretär Triinu Palo on kongressi plakatiga rahul. VARJE SOOTAK

Komi arheoloogilt Eleonora Saveljevalt (Sõktõvkar) palutud plenaarettekandele said korraldajad vastuseks, et Komi Keele, Kirjanduse ja Ajaloo Instituudi teadusnõukogu otsusega esitavad E. Saveljeva, N. Konakov ja G. Fedjunova ühisplenaarettekande "Fennougristika Komi Vabariigis uue aastatuhande künnisel: kokkuvõtteid ja perspektiive," mille kannab ette E. Saveljeva.

Kas toimub ka midagi laiemale ringile?

Lisaks plenaar-, sümpoosiumi- ja sektsiooniettekannetele on kavas korraldada ka laiemale publikule mõeldud loenguid.

Näiteks räägib János Gulya Göttingenist aastal 1799 ilmunud Samuel Gyarmathi teosest „Affinitas", milles esimest korda tõestati keeleteaduslikult soome-ugri keelesugulus.

Eesti Keele Instituudi vastvalitud direktor Urmas Sutrop tutvustab keelepuu mõiste erinevaid tõlgendusi, Europarlamendi liige Tytti Isohookana-Asunmaa on soostunud arutlema selle üle, millist kasu võivad saada soome-ugri rahvad Euroopa organisatsioonidest.

IX RAHVUSVAHELINE FENNOUGRISTIKA KONGRESS TARTUS 7.-13. AUGUSTINI

7. augustil kl 16 kongressi avamine TÜ aulas
8.-12. august kongressi tööpäevad:
kl 9-10 plenaarettekanded
kl 10-12, 14-18 sektsioonid ja sümpoosiumid
10. august ekskursioonipäev
13. augustil kl 10 kongressi lõpetamine TÜ aulas

Üldhuvitavaid loenguid:
7. augustil kl 17 aulas János Gulya 1799 ilmunud Samuel Gyarmathi teosest „Affinitas"
8. augustil kl 17 keemia ringauditooriumis Europarlamendi liige Tytti Isohookana-Asunmaa räägib, millist kasu võivad saada soome-ugri rahvad Euroopa organisatsioonidest.
11. augustil kl 17 keemia ringauditooriumis Urmas Sutrop tutvustab keelepuu mõiste erinevaid tõlgendusi.

Kui palju ja kust veel osalejaid tuleb?

6. juuniks oli kongressile registreerunud 1181 soovijat 26 maalt: kõige rohkem Venemaalt (453) ja Soomest (306), Eestist (156) ja Ungarist (103).

Ettekandega esinemise soove on laekunud 543. Lõplikult registreerunuid oli 6. juuniks 512, kongressimaksu sooritanuid 505 (sellest 100 Venemaa Föderatsiooni osavõtjat Hõimurahvaste Programmi rahadest ja u 30 erinevate Soome fondide rahadest).

Korraldajate hinnangul võtab kongressist osa 650–700 inimest.

Põhimõtteliselt on võimalik registreeruda kuni kongressi alguspäevani, 7. augustini, kuid ettekannet pole sel juhul enam võimalik programmi lülitada.

Mida sisaldab osavõtumaks?

Osavõtumaksu (200 USA dollarit) eest saab kõik kongressi trükiväljaanded (kongressiportfellis programmiköide, kaks köidet teese, plenaarettekannete köide jm materjalid; samuti kõik kongressijärgselt ilmuvad ettekannete köited).

Osavõtjaile on tasuta ka ühepäevane ekskursioon (võimalus valida kuue erineva marsruudi vahel – Setumaa, Võrumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Põhja-Tartumaa, Piirissaar) koos lõunasöögiga.

Loomulikult sisalduvad osavõtumaksus kõik teadus- ja kultuuriüritused ning õhtused vastuvõtud.

Avapäeval, 7. augustil toimub TÜ Ajaloomuuseumis Tartu linna vastuvõtt, 8. augustil on Vanemuise Kontserdimajas Ungari suursaadiku vastuvõtt, 9. augustil Atlantises Soome suursaadiku vastuvõtt ja laupäeva õhtul, 12. augustil Vanemuise Kontserdimajas TÜ ja Haridusministeeriumi korraldatud lõpubankett.

Milliseid näitusi korraldatakse?

Kaljo Põllu endiste õpilaste rühmitus YDI korraldab Laste Kunstikooli majas näituse teostest, mille inspiratsiooniallikaks on olnud ekspeditsioonid hõimurahvaste juurde.

Tartu Kunstnike Majas on vaadata Eesti Graafikute rühmituse tööde näitus, Eesti Muinastaiese Selts korraldab „Muinasaja piltide" näituse.

Nimeuurimise sümpoosiumiga haakub jyväskylälaste korraldatav Eero ja Erkki Fredriksoni soome-ugri alasid esitav kaardikogu näitus, mis on täiendatud rariteetsete kaartidega TÜ Raamatukogu kaardikogust.

Eesti Rahva Muuseumis saab vaadata soome-ugri arheoloogia- ja etnoloogianäitust „Soome-ugri ilm ja hing".

Väljakujunenud tava järgi toimub raamatunäitus viimase viie aasta jooksul ilmunud fennougristika-alasest kirjandusest. Samas on võimalik osta ja müüa raamatuid.

TÜ Raamatukogu koostab ülevaatenäituse Eesti fennougristikast.

Filateeliahuvilistele võib teatada, et 1. augustil emiteerib Eesti Post kongressi margi.

Mis veel toimub?

Jätkamaks 1993. aastal Hanasaares toimunud Soome, Ungari ja Eesti haridus- ja kultuuriministrite kohtumisi on Eesti haridusminister Tõnis Lukas ja kultuuriminister Signe Kivi kutsunud kongressi avamise ajaks Tartusse oma Soome ja Ungari kolleegid, arutamaks nii omavahelist koostööd kui ka hõimurahvaste toetamist.

Kolme hõimumaa ministeeriumide kohtumine on kavandatud 9. augusti hommikupoolikuks Tartu Raekotta.

Lõppes ülikooli veebilehe alane arvamusküsitlus

Andres Jaeger
töörühma liige

TÜ veebisüsteemi üldkontseptsiooni väljatöötamise ja veebilehekülgede uuendamise töörühm korraldas ülikooli veebilehekülgede külastajate seas küsitluse.

Paari kuu jooksul osales küsitluses 571 inimest, kellest 58% olid TÜ üliõpilased ja 14% ülikooli töötajad.

Lisaks valikvastustele võis iga osalenu esitada ka lisakommentaare. Viimast võimalust kasutasid ilmselt põhjalikumad ja kompetentsemad vastajad. Loomulikult võtab küsitlusel laekunud materjalide (eriti lisakommentaaride) põhjalikum läbitöötamine omajagu aega.

Mõned üldisemad arvamused ja suundumused torkavad aga silma juba esialgselgi materjalidega tutvumisel. Ülikooli veebisüsteemi positiivse küljena märgitakse vajaliku info olemasolu ja lehekülgede mahalaadimise kiirust. Õigustatud kriitika osaliseks saab veebisüsteemi vananenud kujundus (vt kõrvalasuv graafik).

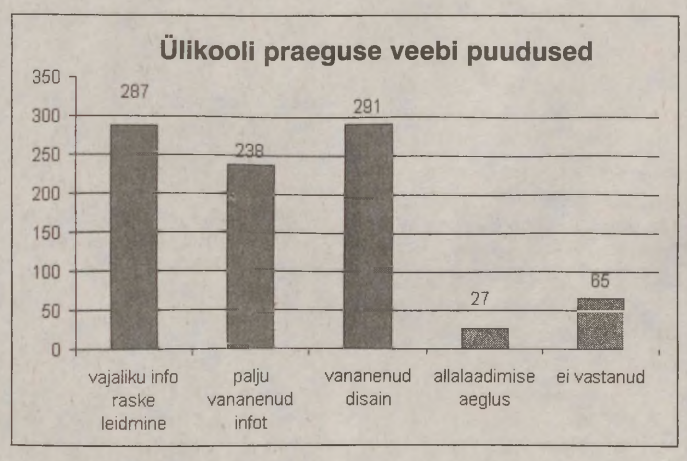
Samas aga leitakse, et akadeemilise asutuse veebikujundus peab olema tagasihoidlik ja süsteem ise võimalikult funktsionaalne. Ümberkujundamise hoiatava näitena tuuakse Tartu Linnavalitsuse uuendatud veebileheküljed.

Mõndagi huvitavat selgub valikvastuste ja kommentaaride võrdlemisel.

Üksmeelsed ollakse nii vananenud disaini kui ka otsimootori uuendamise vajalikkuses. Võib aga esile tuua ka vastuolusid.

Kui valikvastustes märgitakse vajalike uuendustena interaktiivsust ja isiklikku portaali, siis kommentaarides just hoiatatakse liigse interaktiivsuse eest ja peetakse isikliku portaali võimalust ülikooli leheküljele sobimatuks.

Meeldiv on aga teatada, et paar kommentaarides mainitud puudust on juba kõrvaldatud. Õppe- ja üliõpilasosakond käivitas õppeainetele registreerumise süsteemi ning avatud ülikoolil on uuendatud kodulehekülg.

Igal juhul on saadud informatsioon väga kasulik ja asjalikud ettepanekud leiavad võimaluse korral rakendamist. Suur aitäh kõikidele küsitluses osalenutele!

UUDISED

Doktoriväitekiri DNA replikatsiooni pärssivast valgust

TÜMRI mikrobioloogia ja viroloogia õppetooli teadur Dina Lepik kaitses doktoriväitekirja "Tuumor-supressor valk p53 kui viiruste DNA replikatsiooni modulaator".

Tuumor-supressor valk p53 on üks põhilisi rakkude geneetilise stabiilsuse kontrollijaid, mis aktiveerub DNA kahjustuste korral ja takistab tekkinud vigade edasikandumist tütarrakkudele.

Doktoritöös uuriti, kuidas p53 mõjutab erinevate viiruste DNA jagunemist. Leiti, et see inhibeerib epiteelkoe vohandeid tekitavate viiruste – papilloomiviiruste DNA jagunemist viiruse elutsükli esimeses staadiumis.

Töös on kindlaks määratud, millised domäänid, millest p53 koosneb, osalevad jagunemist allasuruva aktiivsuse avaldumises, ning on välja pakutud selle oletatav mehhanism.

Tulemused aitavad mõista viiruse ja peremeesraku vahelisi interaktsioone, viiruste raku- ja liigispetsiifilisust.

Dina Lepikule anti filosoofiadoktori kraad molekulaarbioloogias.

Doktoriväitekiri organisatsioonikultuurist

Majandusteaduskonna juhtimise ja välismajanduse instituudi lektor Maaja Vadi kaitses doktoriväitekirja "Organisatsioonikultuur ja väärtused ning nendevahelised seosed (Eesti näitel)".

Doktoritöös käsitletakse organisatsioonikultuuri avaldumise seaduspärasusi Eesti ettevõtetes ning organisatsioonikultuuri dimensioonide seoseid indiviidi väärtuste ja kollektivismiga. Küsitleti Kreenholmi Valduse ASi, MicroLinki, Baltmani ja Kinexi töötajaid ning õpetajaid ja ärimagistri kursusel osalejaid.

Eesti ettevõtete organisatsioonikultuur on orienteeritud suhetele ning organisatsiooni heaks pingutamine ja peresuhete toetamine on vaadeldavad alternatiividena. Mitu indiviidi tasandi väärtust olid tugevalt organisatsioonikultuuriga seotud.

Maaja Vadile anti doktorikraad majandusteaduse erialal.

Semiootika osakonnas kaks doktoriväitekirja

TÜ semiootika osakonna õppejõud Jelena Grigorjeva kaitses doktoriväitekirja "Embleem: struktuur ja pragmaatika" ja Mihhail Lotman "Vene värsi struktuur ja tüpoloogia".

Esimene väitekiri on pühendatud embleemi kui kultuuriuniversaali semiootilisele käsitlusele. Autori arvates võib öelda, et maailma emblematiseerimine on kultuuriteadvuse lahutamatu osa, samalaadne opereerimisele verbaalsete konventsioonide või binaarsete opositsioonidega.

Mihhail Lotmani uurimuses käsitletakse vene värsi teooria kõige üldisemaid probleeme, millele lähenetakse generatiivse meetrika seisukohalt. Teoreetilist käsitlust illustreeritakse Joseph Brodsky luule näidetega.

Jelena Grigorjevale ja Mihhail Lotmanile anti filosoofiadoktori (semiootika ja kulturoloogia alal) kraad.

ACTA DIURNA

21. juunil kl 16.15 peab Lossi tn õppehoones (ruum 427) **doktorieksami-loengu magister Anti Seiart teemal "Eesti, põline Vene maa. Üks idee poliitilisest ajalookirjutusest."** Oodatud kõik huvilised!

Tähistamaks 60 aasta möödumist Eesti okupeerimisest N Liidu poolt, esineb 22. juunil kl 17 Lossi 3-427) Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolekul **prof Jüri Ant: "Kas 1940. aasta juunisündmused olid eesti rahva saatuses paratamatud?"** Oodatud kõik kaasamõtlejad!

TEATED

Teisipäeval, 21. juunil kl 18 toimub TÜ ph aud 133 **Tartu Norra Seltsi liikmete kohtumine Balti Kaitsekolledzi õppejõudude Hogne Rykkje ja Lars Torgerseniga**.

Ametiühingukomiteel on veel välja pakkuda **peretuba puhkamiseks Pärnu Koidula Gümnaasiumi** ruumes järgmistel aegadel: 28. juuni - 7. juuli; 28. juuni - 2. juuli; 3.- 7. juuli; 13.-17. juuli; 23.- 27. juuli; 2.-6. august. Info: Maila Orav, tel 434875, e-post: maila@ut.ee.

ÕPPEAINETELE REGISTREERUMINE VEEBIS!

Aadressil **http://ois.oppe.ut.ee/** saab iga üliõpilane registreeruda õppeinfosüsteemi kasutajaks. Eeltingimusena on vajalik, et üliõpilasel oleks e-posti aadress mõnel TÜ serveril. Õppeinfosüsteemi kasutajana on võimalik registreeruda õppeainetele ja saada teavet oma eksamitulemuste kohta.

26. juunist 2. juulini on TÜ Raamatukogus **viivisevaba nädal**. Täpsem info: 375 702, 375770.

ÜLIÕPILASKÜLA TEATAB

Kõik üliõpilasküla üürnikud, kes soovivad ühiselamus elada ka järgmisel õppeaastal, peavad pikendama oma üürilepingut **juunikuu jooksul**. Lepinguid pikendatakse Tartu Üliõpilasküla majutusosakonnas (Pepleri 14) kuni 30. juunini. Enne lepingu pikendamist tuleb tudengil käia majajuhataja juures, täita ruumide- ja vara üleandmise-vastuvõtmise akt ning tasuda juunikuu üür. Majutusosakonna vastuvõtuajad: E-R kl 9-16, lõuna kl 12-13. Info tel: 430 833, 420 337,e-post: mty-tyk@ut.ee

VÄITEKIRI

DOKTORITÖÖD

19. juunil kell 13.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Dmitri Panov doktoritööd "Partially Solvated Grignard Reagents (osaliselt solvateeritud Grignardi reaktiivid)".** Juhendaja: prof Ants Tuulmets. Oponent: prof Margus Lopp (TTÜ).

19. juunil kell 15.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Vello Pällin doktoritööd "The Roie of Solvation in the Formation of lotsitch Complexes (solvatatsiooni osa lotsici kompleksi moodustumises)".** Juhendaja: prof Ants Tuulmets. Oponent: prof Margus Lopp (TTÜ).

20. juunil kell 10.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Iris Audova doktoritööd "The Uralic Verbal Suffix *s Against Altaic and Palaeo-Asiatic Backgrounds".** Juhendaja: prof. Ago Künnap. Oponendid: dots. Karl Pajusalu ja prof. János Pusztaly (Szombathely Pedagoogikakõrgkool).

20. juunil kell 11.30 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Triinu Ojamaa doktoritööd "Glissando nganassaani muusikas. Morfoloogiline, süntaktiline ja semantiline tasand".** Juhendajad: prof. Ago Künnap, prof. Jaan Ross. Oponendid: prof. Urve Lippus (Eesti Muusikaakadeemia), prof. János Pusztaly (Szombathy Pedagoogikakõrgkool).

20. juunil kell 11.15 kaitseb Vanemuise 46-136 **Ella Puman doktoritööd "Plastsete kooniliste koorikute optimiseerimine".** Juhendaja: prof Jaan Lellep. Oponendid: prof Vitauts Tamuzs, Läti Ülikool ja dots Jüri Kirs, TTÜ.

28. juunil kell 13.15 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Anu Reinart doktoritööd "Underwater light field characteristics in different types of Estonian and Finnish lakes".** Juhendajad: dr Helgi Arst (Eesti Mereinstituut) ja dots Hanno Ohvril (TÜ). Oponendid prof Heino Tooming (EMHI) ja prof Matti Leppäranta (Helsingi Ülikool).

28. juunil kell 15.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Marko Kaasik doktoritööd "Parameterisation of atmospheric boundary layer in the numerical model of air pollution transport".** Juhendaja: külalisprof Rein Rõõm. Oponendid: dots Kalju Eerme (Tartu Observatoorium) dr Jaakko Sakari Kukkonen (Helsingi Ülikool).

30. juunil kell 15.00 kaitseb ülikooli nõukogu saalis **Jüri Ivask doktoritööd "Ion Chromatographic Determination of Major Anions and Cations in Polar Ice Core".** Juhendaja: dots Jaan Pentõuk. Oponendid: v-teadur Mihkel Koel (TTÜ) ja dots Uno Mäeorg.

3. septembril kell 15.00 kaitseb Liivi 2-104 **Varmo Vene doktoritööd "Categorical Programming with Inductive and Coinductive Types".** Juhendaja: tehnikaknd Merik Meriste, TÜ. Oponent: PhD Jeremy Gibbons, Oxfordi Ülikool. Info: dots L. Loone, tel 375 863.

MAGISTRITÖÖD

19. juunil kell 12 Ülikooli 17-103 kaitsevad magistritöid germaani-romaani osakonnas:

Katri Soe "Von Kalifornien nach Taxham: Formen und Strukturen der Kommunikation in Peter Handkes Romanen 'Der kurze Brief zum langen Abschied' und 'In einer dunklen Nacht ging ich aus meinem stillen Haus'". Juhendaja: Claus Sommerhage, PhD. Oponent: Ursula Reber, MA.

Jane Tillison "Wortschatz selbständig lernen: Möglichkeiten zum Gebrauch von Wortschatzlernstrategien im Fach Deutsch ais Fremdsprache". Juhendaja: Sirje Priimägi, MA. Oponent: dots Helju Ridali, TPÜ.

Merje Miliste "Bilinguales Lehren und Lernen in Estland unter Berücksichtigung der Entwickiung der Muttersprache". Juhendaja: Krista Vogelberg, knd (ped). Oponent Reet Liimets, MA.

Klaarika Kaldjärv "Tõlkekulg hispaaniakeelsest eestikeelsesse kultuuriruumi: Jorges Luis Borgese narratiivid". Juhendajad: Jüri Talvet, filol. kand., prof. Peeter Torop, prof. Manuel Caceres Sanchez. Oponent: dots Ülar Ploom, EHI.

Kristina Mullamaa "Processes in Simultaneous Interpretation in the Light of Psycholinguistic and Simultaneous Interpretation Theories". Juhendaja: Krista Vogelberg, knd (ped). Oponent prof. Karl Lepa.

19. juunil **Narva mnt. 4-A216** kaitsevad magistritöid majandusteaduskonnas:

Kell 11 **Maive Suuroja "Individuaalne ostuotsustamine ja osalusmäära mõju sellele (nelja toote näitel)".** Juhendaja: lektor Maaja Vadi, oponendid: prof. M. Miljan ja MA Toomas Danneberg.

Kell 12.30 **Helena Hannula "Otseste välisinvesteeringute mõju ettevõtete restruktureerimisele siirdemajanduses".** Juhendaja on dots Urmas Varblane, oponendid dots. Helje Kaldaru ja m.t.k. Erik Terk.

Kell 14.00 **Kristina Toming "Euroopa Liiduga liitumise väliskaubandus-poliitiline mõju eesti majandusele".** Juhendaja: erak. prof. Janno Reiljan ja dots Urmas Varblane. Oponendid: prof. Jüri Sepp ja MA Maria Hinrikus.

Kell 15.30 **Andrus Oks "Likviidsuspiirangute mõju majanduskasvule siirderiikides".** Juhendaja: erak. prof. Janno Reiljan, oponendid: MA Maria Hinrikus ja dots. Heljə Kaldaru.

19. juunil **Liivi 2-104** kaitsevad magistritöid matemaatikateaduskonnas:

Kell 14.15 **Aulis Sibola "Veebiinfosüsteemid".** Juhendaja: dots Jaanus Pöial. Oponent: lektor Anne Villems.

Kell 15.30 **Tiina Tamme "Elektrooniline dokumendivahetus: standardid ja probleemid"** Juhendaja: dots Jaanus Pöial. Oponent: dots Jüri Kiho.

Kell 16.15 **Karin Ruul "Testimine kaugkoolituskursuse "Sissejuhatus tabelarvutusse" näitel"** Juhendaja: lektor Anne Villems. Oponent: dots Rein Prank.

20. juunil **Tähe 4-207** kaitsevad magistritöid füüsikaosakonnas (kellaajad orienteeruvalt):

Kell 9.15 **Jaanus Trolla "Foucault' kardiograafi katseeksemplari ehitamine ja uurimine"** Juhendaja: dots Jüri Vedru (biol.kand.). Oponendid: Uno Veismann (f.-m.kand.) ja Rein Raamat (tehnikat.kand.).

Kell 10 **Konstantin Skaburskas "Foucault' kardiograafia pöörisvooluväljad: võrkmudel ja arvutus sõlmpingete meetodil".** Juhendaja: dots Jüri Vedru (biol.kand.). Oponendid: dots Teet Örd (f.-m.kand.) ja v-teadur Rein Raamat (Ph.D).

Kell 10.45 **Ott Krikmann "Uus õppekava ja füüsika kabinet"** Juhendaja: dots Henn Voolaid (f.-m.kand.). Oponendid: prof Jaak Kikas (f.-m.kand) ja Mati Salundi (pedag.kand.).

Kell 11.30 **Matti Mõttus "Statistical treatment of penetration of direct solar radiation inside willow coppice"** Juhendaja: akadeemik Juhan Ross ja Tiit Nilson (geof.dr). Oponendid: Madis Sulev (f.-m.kand.) ja dots Hanno Ohvril (f.-m.kand.).

Kell 12.15 **Sergei Nakonetsnõi "Legeeritud MgO kristallide kõrgetemperatuurne termostimuleeritud luminestsents ja selle võimalik kasutamine selektiivdosimeetrias"** Juhendaja: v-tead. T. Kärner (f.-m.kand.) ja prof Aleksandr Luõhchik (f.-m.dr). Oponendid: v-tead. V. Bitsevin (f.-m.kand.) ja prof Lembit Pung (f.-m.dr).

Kell 12.45 **Boriss Mahrov "Foucault' kardiograafia pöörisvooluväljade arvutusmeetodi adekvaatsuse hindamine".** Juhendaja: dots Jüri Vedru (biol.kand.). Oponendid: Olev Saks (Ph.D.) ja lektor Valeri Vassiltõenko (f.-m.kand.).

20. juunil **Vanemuise 46-136** kaitsevad magistritöid matemaatikateaduskonnas:

Kell 14.15 **Natalja Zaitseva "Cartani jaotus dzettide kihtkonnas ja diferentsiaalvõrrandite geomeetria".** Juhendaja: prof. Maido Rahula. Oponendid: dots. Viktor Abramov, dots. Peep Miidla.

Kell 15.30 **Andrei Filonov "Diferentsiaalvõrrandite sümmeetriate geomeetriline tõlgendamine".** Juhendaja: prof. Maido Rahula. Oponendid: dots. Viktor Abramov, dots. Peep Miidla.

Kell 16.45 **Mare Tarang "Programmipaketi Maple kasutamine harilike diferentsiaalvõrrandite lahendamisel".** Juhendaja: prof. Arvet Pedas. Oponent: dots. Peep Miidla.

20. juunil **ph aud 102** kaitsevad magistritöid eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonnas:

Kell 14.15 **Elo Rohult "Vaateid R. M. Riike poeetilisele maailmale".** Juhendaja: Peeter Olesk. Oponent: Marju Lepajõe, MA (klassikaline filoloogia).

Kell 15 **Ann Veismann "Aega väljendavad ruumimetafoorid. Teoreetiline mudel ja rakendus eesti keelele".** Juhendaja: prof. Haldur Õim. Oponent: Silvi Tenjes, MA (üldkeeleteadus).

Kell 15.45 **Eva Velsker "Inessiivi lõpu varieerumine Vastseliina murrakus".** Juhendaja: dots. Karl Pajusalu. Oponent: Liina Lindström, MA (eesti keel).

20. juunil algusega kell 9.15 kaitsevad magistritöid **keemiaosakonnas**:

Ivari Kaljurand "Kooskõlalised BrØnstedi happelisuse ja aluselisuse skaalad atsetonitriili keskkonnas". Juhendajad: dots. I. Leito ja prof. I. Koppel. Retsensent: keemiakandidaat A. Uri.

Andre Lomaka "The Modified Lowest Energy Pivot Aigorithm as a Method for Generating a Set of Low Energy Structures of Organic Molecules". Töö juhendaja: prof. M. Karelson. Retsensent: prof. J. Järv.

Kaido Siilar "Alkaanide gaasifaasilist happelisust mõjutavad faktorid". Töö juhendaja: dots. P. Burk. Retsensent: prof. I. Koppel.

Jaana Tammiku "1,10-Fenantroliin ja tema kompleksid magneesiumi ühenditega". Juhendajad: prof. A. Tuulmets ja dots. P. Burk. Retsensent: dots. I. Leito.

Signe Viggor "Alküül- ja hüdroksüfenoolide biodegradatsiooni uurimine erineva katabolismitüübiga bakteritüvedes". Juhendajad: prof. T. Tenno ja teadur E. Heinaru. Retsensent: keemiamagister K. Orupõld.

Alar Rummel "Fluorometanoolide ja -metaantioolide happelisuse kvantkeemiline uurimine". Töö juhendajad: prof. I. Koppel ja dots. P. Burk. Retsensent: PhD. U. Maran.

Aleksander Trummal "Dimetüülsulfoksiidi ja anioonide vaheliste klastrite uurimine". Juhendajad: prof. I. Koppel ja dots. P. Burk. Retsensent: dots. I. Leito.

21. juunil algusega **kell 9.15** kaitsevad magistritöid **keemiaosakonnas**:

Gunnar Nurk "2-metüül-2-butanooli adsorptsioon vismuti (111), (001) ja (011) monokristalli tahkudel". Juhendaja: prof. E. Lust. Retsensent: dots. J. Ehrlich.

Janne Pullat "Plii(II)ioonide ja polükarboksüülhapete vahelise komplekseerumisreaktsiooni tasakaalu uurimine". Juhendaja: dots. H. Keis. Retsensent: prof. E. Lust.

Jelena Stšepetova "Valguliste liimainete dansüülitud aminohapete analüüs kõrgrõhu vedelikukromatograafia abil". Juhendajad: keemiakand. T. Ilomets ja keemiakand. M. Eller. Retsensent: keemiamag. H. Helves.

Sirje Mäeorg "CC-kolmiksidemete valentsvõnkumiste interpreteerimine". Juhendajad: dots. U. Mäeorg ja dots. P. Burk. Retsensent: PhD. J. Leis.

Riina Mahlapuu "Amüloid b-peptiidide efektid aju signaalülekandes". Töö juhendajad: prof. Ü. Langel, dots. E. Karelson, dots. U. Mäeorg. Retsensent: keemiakandidaat A. Uri.

Peep Raik "Ultraheli mõju estrite reaktsioonidele". Juhendaja: prof. A. Tuulmets. Retsensent: dots. U. Mäeorg

Annemari Arro "[3H]8-OH-DPAT sidumine roti aju membraanidele ja seda mõjutavad tegurid". Töö juhendajad: Dr. A. Rinken ja prof. J. Harro. Retsensent: keemiamagister G. Raidaru.

20. juunil **TÜ MRI-s Riia 23-218** kaitsevad magistritöid:

Kell 9.15 **Elin Lõhmussaar "Geenikiip geneetilises analüüsis: meetodid ja võimalused".** Juhendaja: prof Andres Metspalu. Oponent: v-teadur Kalev Kask, PhD, Dept of Neurobiology, Stanford University, USA.

Kell 10.15 **Anu Sikut "Studies on the role of CD43 (leukosialin) in human colon cancer development"** . Juhendajad: dots. Rein Sikut ja prof. Gunnar C. Hansson. Oponent: KBFI v-teadur Priit Kogermann, PhD.

Kell 11.15 **Priit Jõers "In vivo katsesüsteem mitokondriaalse valgu Hmi1 iseloomustamiseks".** Juhendaja: erak. dots. Juhan Sedman. Oponent: Eesti Biokeskuse teadur Reet Kurg, PhD.

Kell 13.15 **Kersti Lilleväli "Hiire PTBH (polüpürimidiinjärjestusega seonduva valgu neuraalse homoloogi) ekspressiooni analüüs".** Juhendaja v-teadur Tõnis Örd. Oponent TÜ ZH v-teadur Illar Pata, PhD.

Kell 14.15 **Liina Kangur " Metallotioniin - ligand seostumiskonstantide määramine".** Juhendajad: TTÜ v-teadur Peep Palumaa ja TÜ MRI v-teadur Jaan Simisker. Oponent: TÜ MRI v-teadur Tanel Tenson, PhD.

22. juunil kell 10.15 Lossi 3-427 kaitseb **Sirje Tamul magistritööd ajaloos "Tartu ülikooli ajaloo küsimusi 19. sajandi teisel poolel ja 20. sajandi alguses".** Juhendaja: prof. Tiit Rosenberg. Oponendid: ajalookand. Hain Tankler ja dots. Allan Liim.

KUULUTUS

Müüa soodsalt **väike majaosa (2 tuba)** kesklinnas. Tel 251 49 555.

Tudengisaun. Tel 250 28 777.

Lõpupildid kiiresti ja mõistliku hinnaga professionaalselt fotograafilt. Tel 250 26 327.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM
Püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ex ovo omnia ehk - kust lapsed tulevad..."
Näitus "Eesti raamat 1525 - 1944"
Huvilistel on võimalik ise valmistada paberit.
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 833.
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
NB! Alates 3.07. on TÜ raamatukogu avatud **suvise graafiku järgi**: E-R 10-17, L,P suletud.
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
Leho Rubis'e maalinäitus "Õpilaste hoidjale".
"Arnold Soom 100, Richard Indreko 100 - TÜ kasvandikud, ajaloolased".
Raamatuaasta näitus "Eesti raamatusarjad 1950-80".

Õppelugemissaali fuajees:
Ludmilla Swarczewskaja tekstiilinäitus "Provintsikudumid".

Kohviku fuajees:
"Põlisminutid", Tartu Kunstikooli tudengite näitus Poola ja Tšehhimaa muljete põhjal.
Johanna Leieri pastellmaalide näitus (inspireerit Albert Uustulndi laululoomingust).

Kohvikus:
Ilmar Kruusamäe hüperrealistlikud õlimaalid, kuni juunini 2000

Kataloogisaalis:
stendinäitus "Selle maa minevikku hoides" - 30 aastat restaureerimistegevust Tartu Ülikooli Raamatukogus (raamatuaasta näitus).
Liili Mõtuste graafika näitus. Looming perioodist 1997-2000.

Peamaja raamatumuuseumis (E-R 12-17):
"Eesti teatmekirjandus" (raamatuaasta näitus), kuni 28.07.
"Bibliotheca anatomica", haruldased anatoomiaatlased ja -raamatud 17. ja 18. saj., kuni 28.07.

Humanitaarraamatukogus:
"Joseph Brodsky 1940-1996".

Info: Tiina Matsulevitš, tel 375 750.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Lõpetajad 2000

22. JUUNI 2000 TASUTA

Head lõpetajad!

Pälvigu Teie ettevõtmisi edu ja saatku Teid hea õnn! Kasutage julgelt Teile avanenud uusi väljakutseid ja võimalusi – tänaste lõpetajatena olete jätkajad ja isegi alustajad.

Palju õnne!
Rektor Jaak Aaviksoo

TÄNA LEHES

Filosoofiateaduskond
Füüsika-keemiateaduskond
LK 2

Bioloogia-geograafiateaduskond
Kehakultuuriteaduskond
Majandusteaduskond
LK 3

Matemaatikateaduskond
Sotsiaalteaduskond
Narva Kolledz
Türi Kolledz
Pärnu Kolledz
LK 4

Õigusteaduskond

Allan Aedmaa
Anno Aedmaa
Katrin Alliksaar
Jane Angerjärv
Andres Anvelt
Martin Arpo
Allar Aru
Ergo Blumfeldt
Perit Bokka
Kristel Eliste
Jaanika Erne
Evelin Gromov
Karl Haavasalu
Laur Hiob
Ave Hokkonen
Ave Hussar
Hele Ilisson
Lauri Isotamm
Urve Jelle
Raimo Juurikas
Maris Jõela
Evelin Jõepere
Kaido Jõgeva
Karin Jõks
Tanel Kalaus – *cum laude*
Jaak Kalda
Tiiu-Ann Kaldma
Elin Kangor
Kaida Kauler
Rita Kesküla
Ravil Khair Al-Din
Artur Kink
Ene Kivineem
Janar Kivirand
Triin Kivisild
Kari-Paavo Koch
Katre Kolk
Veiko Kopamees
Diana Kull
Veiko Kulla
Kristi Kullerkupp
Reimo Kõps
Risto Käbi
Janno Lahe
Karin Lehari
Kristi Lehtis
Piret Lepik
Ave Liitmäe
Ero Lilvik
Kaspar Lind
Katrin Lindpere
Jana Luihka
Anneli Lumiste
Lauri Maran
Kaidi Meristo
Natalia Miilvee
Kaili Muru
Oleg Nišajev
Aili Nurk
Eveli Ojamäe
Johanna Oksanen
Kaupo Paal
Maarja-Viorika Paavel
Jane Pajus
Peeter Palo
Alice Peetsu
Siiri Pelisaar
Katrin Peskov
Eduard Petrov
Allan Plekksepp
Kati Ploom
Tristan Ploom
Anti Poolamets
Alo Pormeister
Kaie Puur
Terje Päärmann
Paavo Randma
Mirjam Rannula
Meelis Ratassepp
Heili Raudkivi
Kai Reinhold
Armand Reinmaa
Marja-Liina Reissaar
Liina Rekand
Randu Riiberg
Eha Rudi
Katrin Saaremäel
Kirsty Saldu
Elina Saunanen
Piret Sedrik
Monika Senkel
Kadri Sirg
Indrek Soots
Ingrid Soovik
Maria Sutt
Urmas Sõõrumaa
Anu Tammeniit
Anu Tehver
Marko Tiislär
Leonid Tolstov
Mari Toomsoo
Kristiina Tuulberg
Katre Tätte
Jaanika Ulst
Ingrid Ulst
Triin Uukkivi
Kärt Vaarmari
Erki Vabamets
Irja Vaher
Laura Vaik
Merike Varusk
Kristel Vedro
Einar Vene
Toivo Viilup
Anu Vilt
Kairit Volmer
Signe Vool

Usuteaduskond

Kristel Engman
Lea Jants
Liisi Keedus
Alar Kilp
Kerli Laanemets
Jaan Lahe
Revo Lastik – *cum laude*
Ago Lilleorg
Ivi Mölder
Sini Ilona Niemelä
Mihkel Niglas
Ott Ojaperv – *cum laude*
Kadri Olesk
Thomas-Andreas Põder – *cum laude*
Kristy Raba + *usuõpetuse õpetaja kutsetunnistus*
Kristiina Raidla
Kersti Rist
Marge Sillaste
Henno Sonn
Ants Tooming
Ingrid Udam

ÕPETAJAKOOLITUS

Külvi Avestik
Heidi Rajamäe-Volmer
Piret Sadam

Arstiteaduskond

PROVIISORIÕPE

Sirle Arus
Elo Atla
Lauri Bender
Allan-Erik Grünberg
Helina Hein
Evelin Härma
Külli Jaako
Jekaterina Jung
Karin Karelson
Kristi Kiilo
Silja Kokk
Kristina Kotkas
Hille Paat
Kristi Paumets
Katrin Pruus
Sirli Raud
Signe Raudleht
Kristiina Roots
Janne Rosental
Ruth Rudissaar
Katrin Salusaar
Laur Soovere
Tanel Uusma

HAMBAARSTITEADUS

Katrin Aasav
Reet Ansip
Jane Edel
Anne-Ly Elhi
Aleksandr Elson
Külli Esnar
Evelyn Hirjel
Oksana Jagur
Piret Jänes
Jana Kaska
Kristel Kirs
Reet Kirs
Helika Kirsch
Annely Käärik
Tiina Laanemets
Pille Lemberpuu
Pille Luik
Virge Madissoo
Žanetta Meos
Kristina Mere
Pille Metsa
Evelin Naurits
Ivo Ost
Arina Palm
Charolin Rand
Angela Rehi
Mari Saarend
Aiki Sokk
Triin Soonets
Helen Vahtras
Kristel Vällo
Boris Zilberberg

ÕENDUSTEADUS

Pille Lätt
Irma Nool
Elo Paap
Pille Saar
Tiina Tõemets
Kersti Viitkar

ARSTITEADUS

Mai-Liis Aasmaa
Teemu Lauri Ahola
Ailen Aluri
Tarmo Areda
Roman Balõtšev
Andrei Borissov
Margit Dmitriev
Eija Dorbek
Jarno Habicht
Piia Haljand

Sotsiaalteaduskonna lõpetamine on vaid üks etapp, kui jätkub tahet teadmiste ja teadmatuse rägastikus edasi minna. VARJE SOOTAK

Evelin Hanikat
Janne Hiiemäe
Nadežda Hovanskaja
Monika Hõim
Imre Ilves
Dmitri Jurkov
Heli Järve
Ljudmilla Kalinina
Herki Kaljusmaa
Karel Karelson
Sille Kikas
Annika Kits
Atte Kivisaari
Aire Kiviväli
Aleksandr Klink
Inna Kobin
Karin Kratt
Leili Kütt
Kristina Känd
Taavi Lai
Pilleriin Liiva
Kätlin Luik
Targo Lusti
Mikk Mailend
Vitali Makušin
Liina Martinson
Heidi Mehik-Vasar
Kerli Meriküla
Marit Märk
Kaja Märtsin
Romek Märtsin
Katrin Mölder
Jaana Nachbar
Aleksei Nelovkov
Neve Portnova
Martin Puck
Eneli Pühvel
Kristiina Põld
Margit Remmel
Tiia Ruuval
Ivi Saar
Kristiina Sergejeva
Leana Sits
Birgit Suits
Jaan Süt
Günter Taal
Artur Talonpoika
Priit Tammjärv
Alar Toom
Merle Toomet
Agne Tšerenkova
Ilmar Udam
Jaak Vahi
Riina Vibo
Kadri Viigand
Kimmo Juhani Väyrynen

Filosoofiateaduskond

AJALUGU

Merle Ermel
Aleksandra Haritonova – *cum laude*
Tiina Heinla
Krista Ivask
Tõnno Jonuks
Kristina Kallas – *cum laude*
Katrin Kello – *cum laude*
Peeter Kenkmann
Martin Klesment
Marge Konsa
Enno Korv
Kaja Kumer
Huko Laanoja
Anto Laarmaa
Tõnis Liibek – *cum laude*
Marek Liinev
Eve Loopere
Maarja Maasikas
Meelis Maripuu
Katrin Martsik
Kadri Must – *cum laude*
Tõnis Möldre
Reelika Niit – *cum laude*
Rando Paurson
Simo Runnel
Ingrid Sahk – *cum laude*
Urmas Salo
Kadri Simm
Rain Soosaar
Kristiina Tael
Aivi Tafenau
Erki Teder – *cum laude*
Robert Treufeldt
Kristel Valk – *cum laude*
Jaanus Villiko
Riho Västrik

EESTI JA SOOME-UGRI KEELETEADUS

Eesti ja soome-ugri keeleteadus

Liis Aavaste
Annaliisa Ainsalu
Eve Alender – *cum laude*
Rita Arik
Maarika Asi
Mariko Faster
Marika Flaur
Annika Haas
Anne Hainsoo
Reet Hendrikson – *cum laude*
Triin Iher
Kristi Ilves
Kadri Jaanits
Kersti Jürgenson
Anne Kaaber
Maarja Keba
Annika Kohv
Nikolai Kuznetsov
Mari-Epp Laigu
Imbi Luik
Kairi Mesipuu
Mari Mets
Jaane Moorits
Lilian Mutso
Eili Nukka
Kristel Nõlvak + *teatriteadus*
Triinu Palo
Külli Prillop
Külli Pärtel
Heidi Rajamäe-Volmer + *usuteaduskonnas õpetaja-koolitus*
Made Riet
Eva Saar
Irina Saranova
Natalja Sažina – *cum laude*
Krista Strandson
Merle Sukk
Ave Svarts
Aimi Tedresalu
Ele Trell
Jaanika Vaher
Marjeta Venno
Maigi Vija

Eesti keel võõrkeelena

Inna Guzik
Natali Happonen
Petar Kehayov
Irina Kobõlkina
Kädi Krebstein
Külli Kuri
Sille Lillestik
Tuuli Lusti
Irina Martšenko
Ellen Matisen
Natalia Mjasnikova
Irina Mäus
Tiina Neeme
Auvo Sakari Neuvonen
Vassili Nikolajev
Kristiina Praakli
Sigrid Pääro
Irina Rodinova
Krista Ruukel
Kadi Salu
Agata-Adrija Stipniece
Julia Trubatšova
Irina Volkova

FILOSOOFIA

Külli Keerus
Kristjan Laasik
Leo Luks

GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA

Hispaania keel ja kirjandus

Riin Raudsepp

Inglise keel ja kirjandus

Kristiina Alas – *cum laude*
Linet Frey
Katiliina Gielen
Helena Jõgi
Kaisa Jõgi
Mari Kelve
Marja Kuusk
Merje Liiv – *cum laude*
Taivo Liivak
Priit Milius
Karin Muoni
Maarja Märss
Inga Mölder
Maigi Müürsepp
Natalia Nesterenko
Rita Niineste
Liia Piirmets
Kertu Raamat
Triin Randlane – *cum laude*
Hedi Reitel
Signe Saar
Riina Sepp
Ingrid Sibul
Katri Sirkel
Katrin Solodov
Kaupo Susi
Piret Suurvarik
Hanna-Liisa Tamm
Ivika Tammemäe
Ülle Tensing
Liina Tilk
Maarika Traat – *cum laude*
Angelika Vaasa
Anne-Liise Verpson
Elina Viilup

Klassikaline filoloogia

Andra Kulp
Egle Mailaan
Jana Tali

Prantsuse keel ja kirjandus

Kleio Konstabel
Tuuli Linnus
Tiina Niitvägi-Hellamaa
Eeva-Kaarin Ots
Meelis Rohtla
Katre Telliskivi

Saksa keel ja kirjandus

Reet Bender – *cum laude*
Tuuliki Geherman
Gaili Kalberg
Katriin Kaljovee
Merit Kopli
Liina Kure
Merje Laimets
Nele Lopp – *cum laude*
Natalja Maksimenko
Maret Mandel
Kristiina Milt
Ingrid Mitt
Liina Puust
Gudrun Raig
Tiina Randorg
Marit Rautso
Aive Roots
Anu Sõõro
Jana Trolla
Ave Truup
Tiina Tuul – *cum laude*
Annela Valliste
Airini Varula
Siiri Vomm

Skandinavistika (norra keel)

Nele Hollo
Pille Nurste
Triinu Rižijs

Skandinavistika (rootsi keel)

Maia Help
Liili Kippar
Kadi Künrus
Margit Muul
Riina Paju
Eda Pärnpuu
Katrin Raudna
Evelin Silgo
Annika Smõslova
Inkari Traagel
ViivikaVoodla

Skandinavistika (taani keel)

Triinu Borga
Imbi Lepik
Aet Püssim – *cum laude*
Maarja Siiner

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Mari Annus
Katrin Ennus – *cum laude*
Ingrid Eomois
Mehis Heinsaar
Mari Hiiemäe
Mirjam Hinrikus – *cum laude*
Andreas Kalkun
Sven Karja
Katre Kasemets
Liis Kolle
Ethel Krill
Jane Lepasaar
Kadri Liimal
Sirle Lorvi
Helle Maaslieb
Gitta Nazarova
Eva Orav – *cum laude*
Liis Otsus
Piret Paal
Peeter Panov
Tiina Proovel
Ivar Põllu
Helen Raja
Piret Reidla
Pille Rekker
Taimi Russ
Marion Ründal
Terje Saar
Keiu Saral
Lauri Sommer
Katre Talviste – *cum laude*
Merike Teder
Astra Teetlok
Merike Uiboaed
Juta Vallikivi
Anu Vau
Merje Vihalem
Veinika Västrik
Ester Võsu

KUNSTIDE OSAKOND

Merille Hommik
Kaie Luik
Eva Orav
Maris Palgi
Katrin Roots

PEDAGOOGIKA

Katrin Arge
Reet Ellermaa
Astrid Karus – *cum laude*
Kadi Kutsar
Evelin Lokk
Merit Luik
Ülle Säälik
Merike Värs

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Tatjana Aleksandrova
Marina Aleksejeva
Natalja Bušmanova
Ilona Golubtsova
Timur Guzairov
Svetlana Kotškina
Ulvi Lepp
Svetlana Mišina
Jelena Mogiljova
Kristiina Mänd
Aleksei Semenenko – *cum laude*
Maria Smorževskihh – *cum laude*
Julia Škurat – cum laude
Kaja Tamm
Vello Vellearu
Riina Vesso
Marek Villermann

ÕPETAJAKOOLITUS

Annika Aas
Natalia Happonen
Katrin Järvet
Kaidi Kask
Karen Kuldnokk
Jane Kõiv
Margit Laidvee
Ege Lepa
Sille Lillestik
Mait Lind
Leo Luks
Ruth Maal
Liina Maks
Jekaterina Mark
Sirle Mere
Kristi Mikiver
Karin Muoni
Andrus Org
Siiri Parelo
Piret Paris
Katrin Portnov
Luigi Päri
Marika Pärn
Marve Randlepp
Jaan Rapp
Annika Rego
Piret Rihvk
Signe-Fideelia Roots
Jüri Saar
Riina Sepp
Katri Sirkel
Martin Suuroja
Margit Timakov
Reeli Torn
Epp Uustalu

Füüsika-keemiateaduskond

FÜÜSIKA

Tõnis Eenmäe
Helina Eerik
Igor Halilov
Taavi Jantson
Jaanus Karo
Valter Kiisk
Kuno Kooser
Madis Lina
Maksim Lukjanenko
Olesja Makarova
Mait Müntel
Mart Noorma
Iouri Nosatch
Kersti Peedo
Antti Raudsepp
Janno Rootalu
Küllike Rägo
Härmo Saag
Jüri Saar
Raimond Saral
Sergei Štšemeljov
Mati Tee
Ingrid Tepner
Valdur Truija

KEEMIA

Karin Ehrlich
Annika Ennok
Jaanus Eskusson
Mats Hansen
Terje Huik
Sergei Jurtšenko
Silvar Kallip
Kalle Kilk
Veiko Klassen
Eve Koort
Astrid Kännaste
Hilde Laus
Riina Lepik – *cum laude*
Reelika Lippur
Marika Lepp
Getlin Molodõk
Inga Ploomipuu
Kairi Ruukholm
Eva-Ingrid Rõõm
Kristjan Saal – *cum laude*
Liisi Strauss
Ain Uustare – *cum laude*
Kristina Virro
Pärt Taev
Olga Tšubrik – *cum laude*
Tanel Tätte

PÕHIKOOLI LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA

Age Kalda
Vivika Keskküla
Raido Kukk
Tiina Muska
Glaidi Olesk
Natalja Rüütel
Ilona Sikk
Igor Šerman
Oksana Tarassova

ÕPETAJAKOOLITUS

Hannes Hagu
Liina Permann

VASTUVÕTT TÜ MAGISTRI- JA DOKTORIÕPPESSE (STATSIONAARNE ÕPE)

MAGISTRIÕPE:

usuteadus, õigusteadus, biomeditsiin, rahvatervis, õendusteadus, ajalugu, eesti ja soome-ugri keeleteadus, kirjandus ja rahvaluule, filosoofia, germaani-romaani filoloogia, pedagoogika, konverentsitõlge, kirjalik tõlge, vene ja slaavi filoloogia, bioloogia didaktika, botaanika ja ökoloogia, geenitehnoloogia, molekulaar- ja rakubioloogia, zooloogia ja hüdrobioloogia, geograafia, geoloogia, keskkonnatehnoloogia, füüsika, keemia, molekulaartehnoloogia, liikumis- ja sporditeadused, majandusteadus (sh põllumajandusliku spetsialiseerumisega), finants- ja kindlustusmatemaatika, informaatika, matemaatika, matemaatiline statistika, rakendusstatistika, ajakirjandus, avalik haldus ja sotsiaalpoliitika, avalikkussuhted ja teabekorraldus, meedia ja kommunikatsioon, eripedagoogika, politoloogia, psühholoogia, rakenduspsühholoogia, semiootika ja kulturoloogia, sotsiaaltöö, sotsioloogia.

DOKTORIÕPE:

usuteadus, õigusteadus, arstiteadus, farmaatsia, ajalugu, eesti ja soome-ugri keeleteadus, kirjandus ja rahvaluule, filosoofia, germaani-romaani filoloogia, pedagoogika, vene ja slaavi filoloogia, botaanika ja ökoloogia, geenitehnoloogia, molekulaar- ja rakubioloogia, zooloogia ja hüdrobioloogia, geograafia, geoloogia, keskkonnatehnoloogia, füüsika, keemia, molekulaartehnoloogia, liikumis- ja sporditeadused, majandusteadus, informaatika, matemaatika, matemaatiline statistika, ajakirjandus, avalik haldus ja sotsiaalpoliitika, meedia ja kommunikatsioon, politoloogia, psühholoogia, semiootika ja kulturoloogia, sotsioloogia.

Dokumentide vastuvõtt 22. juunini, riigieelarvevälistele õppekohtadele (eeldusel, et sisseastumistingimused on täidetud) 18. augustini.
Info: http://www.ut.ee/Sisseastumisinfo, tel 27 375 624, e-post: anitak@ut.ee.

Bioloogia-geograafiateaduskond

BIOLOOGIA

Ülar Allas
Reidar Andreson
Helena Aro
Margit Eero
Toomas Esperk
Meeli Galuzo - *cum laude*
Marju Gruno
Merike Grünthal
Ere Hainas
Reet Hiiemets
Rainer Kahre
Kersti Kangro
Lagle Kase
Indrek Kask
Märt Kesküla
Kaja Kräman
Silja Laht
Monika Laurits
Mari Lepik
Esbe Lillemäe
Eva-Liis Loogväli
Margus Lukk
Merike Merimaa
Iris Mõttus
Reedik Mägi
Marko Mägi
Lauri Mällo
Pille Mänd
Piret Pappel
Tiina Punnisk
Kristi Pärt
Marju Rauba
Eva Reinmaa
Markku Reunanen
Hanno Roomere
Lauri Saag
Ülle Saks
Lauri Saks
Signe Saumaa
Indrek Suitso
Lea Tegelmann
Egle Toover
Eva-Liis Tuvi
Aiki Undrits
Helen Vellau
Erki Õunap

GEOGRAAFIA

Anto Aasa
Neve Albre
Marika Arro
Kristel Kutsar
Tanel Lukason
Triin Neemre
Ingrid Niklus
Mari Sepp
Aavo Soo
Kristina Teral
Külli Tiits
Tea Tikkanen
Oliver Tomingas
Anu Veski

GEOLOOGIA

Priit Ilves
Reedik Kuldkepp
Maarika Kõiv

PÕHIKOOLI LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA

Annika Arro
Helen Helmoja
Jaanika Hõimra
Svetlana Ivanova
Anne Kivioja
Kerstin Küüle
Külli Lessok
Elke Salumäe
Olga Severina
Regina Suslova
Eneli Vahar

GÜMNAASIUMI BIOLOOGIAÕPETAJA

Meeli Mesipuu
Lele Liiv
Kärt Padari

GÜMNAASIUMI GEOGRAAFIAÕPETAJA

Helen Alumäe

Nii palju õnnitlusi, nii palju kallistusi – ja kõik ühel, lõpetamise päeval. VARJE SOOTAK

Kehakultuuriteaduskond

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Heiko Annus
Katri Härmoja + *kehalise kasvatuse õpetaja kutsetunnistus*
Margus Igga
Heiki Ilves
Piret Jaigma + *kehalise kasvatuse õpetaja kutsetunnistus*
Toomas Jüris
Erki Kangur
Kristi Kimber + *kehalise kasvatuse õpetaja kutsetunnistus*
Allan Klein
Kalle Kose
Enel Kukk
Tõnu Kõrge
Ave Kängsepp
Vanda Lazareva
Katrin Lembra
Priit Lõhmus
Erkko Ojala
Selena Pihlapsoo
Lenne Piirimägi
Priit Põldmaa
Kerttu Rahe
Marti Soosaar
Tiina Terasmaa
Tarmo Tiits
Tüt Vau
Indrek Visnapuu

FÜSIOTERAAPIA

Elizabeth Erik
Keiti Põldaru
Anneli Sikkut
Saima Sirkel – *cum laude*
Olga Vassiljeva + *kehalise kasvatuse õpetaja kutsetunnistus*
Andro Vilu

TREENINGUÕPETUS JA SPORDIJUHTIMINE

Reet Palm
Katrin Peterson
Ann Roost
Janno Soidla

ÕPETAJAKOOLITUS

Andre Koka
Sille Kõiv
Lauri Lepik
Raino Liblik
Marko Lukk
Anneli Ott
Evelin Pihlak
Tanel Renter
Priit Saaron
Taavi Truija
Aive Tämm
Kaimar Vahelaan
Vallo Vaher

Majandusteaduskond

RAHVAMAJANDUS

Janek Balõnski
Tea Danilov
Maris Eidast
Kaja Hinno
Tanel Keres
Pirko Konsa
Liina Luha
Jan Lätt
Diana Maurer
Jaanika Meriküll
Sulev Pert
Aadu Polli
Silvar Priman
Viljar Puusepp
Andres Püss
Rein Rebane
Rena Selliov
Liina Silk
Kaie Sinisalu
Marek Suurniit
Ave Šank
Egle Tafenau - *cum laude*
Kerti Tamm
Nele Tankler
Ivo Truus
Katre Tuvikene
Ivo Vanasaun

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Tarmo Adamson
Maria Aljaksina
Kaur Andresson
Andres Anijalg
Külli Anijalg
Julia Anissimova
Angelina Astafjeva
Jekaterina Babitšenko
Anna Bandur
Deniss Baranov
Anželika Bažanova
Igor Berezin
Ljubov Bežan
Inna Bulanaja
Reino Bürkland
Aleksei Dobrõšman
Rain Eller
Kadri Evert
Helen Garder
Andrei Haritonov
Helene Heido
Ivar Heinola
Heivi Herne
Taago Hiiesalu
Eric Hints
Dmitri Jegorov - *cum laude*
Marek Jürgenson
Rein Jüriado
Urmo Kaber
Maria Kapajeva
Taavi Karu
Sirle Kasendi
Kristel Keerma
Nadežda Kevel
Meelis Kibuspuu
Kalle Killar
Elar Killumets
Aleksei Kiprušenkov
Andres Kitter
Raul Kivari
Alver Kivirüüit
Ain Kivisaar
Eduard Kotšetov
Karin Lamp
Marko Lamp
Moonika Lamp
Katrin Lasn
Lauri Leht
Erika Leitsmaa
Kristjan Lepik
Liivar Leppik - *cum laude*
Tiina Leppikus
Toomas Lukk
Sven Mark
Irina Markitanova
Kaire Matson
Eva Meinson
Margus Merilo
Elo Mets
Amish Mody
Olga Morozova
Eneken Nael
Anna Nosyreva
Riin Ojaveer
Liina Org
Kairit Peterson
Urmas Peterson
Tarmo Pihl - *cum laude*
Andres Piir
Mihkel Piirsoo - *cum laude*
Imre Pralla
Jana Põim
Mihhail Ralkin
Silver Rebenits
Kristo Reinsalu
Aivo Renser
Heili Riik
Merle Rosman
Urmas Rööbing
Terje Saarepuu
Artjom Saia
Viljar Sepp
Jaan Silvet
Maria Starikova
Roman Startsev
Gerry Sulp
Aleksandr Širokov
Natalia Šumeiko
Olga Zaitseva
Tarmo Tanilas – *cum laude*
Ludvig Tasane
Terje Teras
Terry Tigane
Taavi Toomere
Erko Toomet
Margus Tuvikene
Hannes Ulmas
Maksim Uustalu
Ilona Valge
Katre Valgma
Janek Õbenik
Jaanus Üts

MAJANDUSTEADUS

Anne Aidla
Tõnis Eerme
Triin Habicht
Pille Hindrikson
Tauno Kassarits
Eha-Ly Kesküla
Juri Kovaljov
Raili Kriisa
Katri Mandel
Margus Pau
Regina Peepson
Erki Pettai
Eero Pärgmäe
Kristjan Seema
Anneli Taal
Tõnis Uba
Veiko Vetto
Ragne Villakov

ÄRIJUHTIMINE

Diana Belova
Ljubov Bežan – *cum laude*
Priit Helm
Raul Johanson
Margus Kastein
Margus Kill
Ülo Kriibi
Liia Kull
Mare Kuslap
Marge Kuus
Anu Lamson
Evelin Lehtsaar
Ingrid Loit
Maiki Mailaan
Marit Mandel
Marge Meerits
Sirje Männa
Jevgeni Nemeržitski
Lola Normatova
Hille Ostrov
Kai Ots
Terje Part
Margit Peitel
Alo Raudik
Andres Ruubel
Aivi Räisänen
Malle Saavaste
Merle Saviauk
Maire Selgmäe
Aveli Siivelt
Kristi Soone
Imre Stepanov
Pille Sööt
Annely Sükijainen
Sandor Tabo
Margit Talving
Toomas Tammekun
Enn Tarro
Katrin Tigas
Kristi Tomsen
Monika Tuvike
Andrus Umal
Alvar Veersalu
Eneli Vensel

Usuteaduskonnas oli tänavu 24 lõpetajat. VARJE SOOTAK

Matemaatikateaduskond

MATEMAATIKA

Julia Dovõdenko
Tarmo Ibrus
Velve Kaik
Kersti Kivisoo
Kaimor Kuusmets
Antti Linno
Siret Maremäe
Kristel Mikkor
Eve Muru
Annemai Mölder
Elo-Kai Niilo
Kerli Orav-Puurand
Tarvo Tabas
Kati Tabur
Rael Tenson
Inga Vellend
Kerli Viksi
Boriss Vlassov

MATEMAATILINE STATISTIKA

Svetlana Bizjajeva
Julia Bõtšinskaja
Natalja Jedomskihh
Liile Jõgi
Eva Kessler
Tatjana Kirilina
Kersti Kriisk
Annika Krutto
Jüri Kuzmin
Kristi Lehto
Aimar Puru
Kristiina Rajaleid
Eneli Reimets
Anne Reitsak – *cum laude*
Anne-Liis Rämson
Dmitri Šestopalov
Harry-Anton Talvik
Marek Tuul
Monika Unt

INFORMAATIKA

Reimo Daum
Vassili Garkuša
Sergei Gussev
Kristo Heero
Janek Hiis
Aivar Ilves
Andrei Ivanov
Kaarel Kaljurand
Priit Karu – *cum laude*
Sergei Kulikov
Raivo Leesi
Andres Lippur
Peedu Põld
Rivo Roo
Peep-Ain Saar
Jelena Zaitseva
Asko Tiidumaa
Taavi Tiisler

RAKENDUS-INFORMAATIKA

Andreas Sisask – *cum laude*
Lauri Tammiste
Margus Treumuth

ÕPETAJAKOOLITUS

Jane Albre
Julia Dovõdenko
Kristiina Hakk
Ain Iro
Annely Mürk
Jelena Tšernõšova

Sotsiaalteaduskond

AJAKIRJANDUS

Tiit Efert
Indrek Ibrus
Urmet Kook
Neeme Korv
Tarmu Kurm
Illari Lään
Merike Ojasson
Nadejda Plotnikova
Elo Põlendik
Epp Väljaots
Tiiu Värbu

AVALIKKUSSUHTED JA TEABE-KORRALDUS

Livia Kulm
Katrin Rahu

AVALIK HALDUS

Viljar Alnek
Raul Altnurme
Emeri Annom
Liis Jaansalu – *cum laude*
Karin Kala + *saksa keele ja kirjanduse eriala*
Helen Kaljuläte – *cum laude*
Kadri Kallas – *cum laude*
Kristel Kiiple
Merike Kodanipork
Henri Kuningas
Moonika Küla
Kadri Laane
Veiko Lember
Ave Liiva
Elo Lindi
Anne-Liis Luik
Katrin Pedastsaar
Olavi Petron
Merle Pihlak
Tarmo Tüür
Milena Väli

ERIPEDAGOOGIKA

Kristin Binsol – *cum laude*
Anne Bork
Liina Kask
Riina Kiting
Tuuli Kukemilk
Ireen Kukner
Ragne Kuusk
Raili Mäll
Helje Möller
Annika Pakk
Sirli Pikk
Signe Raudik
Elina Savinen
Tiina Sildre
Mari Tammur
Keiu Tonts
Luule Truus
Terje Tuulik
Triin Tõru – *cum laude*
Elerin Uibu
Kristel Voll – *cum laude*

POLITOLOOGIA

Signe Aaskivi
Annika Avikson – *cum laude*
Jana Jalvi
Jan Jõgis-Laats
Jürgen Kask
Liisa Lukin
Varmo Pilt
Kristjan Prikk
Indrek Pällo
Liilika Raudhein
Aare Straus
Peeter Unt
Raul Valgiste

PSÜHHOLOOGIA

Mika Rolle Håkan Ahlfors
Kirsti Akkermann
Kersti Jakobi
Angela Jakobson
Martin Jaško
Liisi Joon
Lilja Kapaun
Rene Kärner
Kaire Külaots
Kaia Laidra – *cum laude*
Jaak Laineste
Rene Leiner
Elo Liebert
Iiris Luiga
Indrek-Ivar Määrits
Kätlin Nummert
Jaan Pede
Peeter Pruul
Tiina Puidak
Mari Saarniit
Tarmo Strenze
Heli Sõber
Mari Zobel-Roosiväli
Anu Tamm
Kaarel Tamre
Kadri Tein
Anne Tondi
Liivia Tooms
Silja Truus
Jane Vain
Airiin Õim

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Katrin Alekand
Riste Keskpaik
Kaie Kotov – *cum laude*
Kaire Maimets
Julia Trutko

SOTSIAALTÖÖ

Karin Andre
Jaanus Hellat
Eva Kõiv
Lenne Loide
Maris Migul
Daili Rump
Triin Saarna
Signe Sirel
Piret Talur
Ave Toots-Erelt
Margus Tõnissaar + *psühholoogia eriala*
Agnes Valgiste

SOTSIOLOOGIA

Kati Karelson
Liina Kirsipuu
Kerstin Kuiv
Ragne Kõuts
Karin Mumm
Kristin Mõttus
Merle Ott
Reesi-Reena Runnel
Kristin Semm
Leelo Sepp
Katrin Siim
Indrek Tori
Sigrit Tõrik
Kadri Täht – *cum laude*

Türi Kolledž

KESKKONNATEADUS

Taimar Ala
Katrin Alamets
Ülle Ambos
Krista Aun - *cum laude*
Dani Dorbek
Triin Jakimov
Jargo Jürgens
Kristi Keskküla
Robert Kiviselg
Katrin Koppel
Eleri Kuppar
Elo Mandel
Kati Merisalu
Heike Moumets
Aire Oll
Anneli Palloson - *cum laude*
Arne Pindmaa
Ain Ratassepp
Kaire Sirel
Tarmo Tehva
Kaie Toome
Maris Urve
Eerika Veelma

Narva Kolledž

PÕHIKOOLI INGLISE KEELE ÕPETAJA

Alla Aleinikova
Olga Hoprjaninova
Irina Ivanova
Natalja Karpenko
Dina Kovriga
Natalja Kuibõševa – *cum laude*
Olga Kulašenkova
Inna Kuzenina
Jekaterina Powell
Tatjana Razumova
Marina Sarapina
Inga Stojakova
Olga Tšinarjova
Tatjana Vavilova
Anna Vinogradova

KLASSIÕPETAJA (VENE ÕPPEKEELEGA KOOLIDELE)

Julia Faizullova – *cum laude*
Jelena Grigorjeva
Oksana Ignatjeva
Olga Jamskaja
Inna Jegorova
Žanna Krutilova
Svetlana Lapina
Žanna Lugovaja
Milana Lukina
Olga Lukk – *cum laude*
Olga Lvova
Natalja Privalova
Olga Prohhorenko
Julia Šornikova
Olga Tepljakova
Larissa Vassiljeva

PÕHIKOOLI VENE KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

Natalja Barkovskaja
Olga Haritonova
Irina Osko
Julia Sorokina

Pärnu Kolledž

ÄRIJUHTIMINE

Ave Aasav
Ando Allik
Aleksander Gansen
Kadi Hansalu
Erki Hirv
Jane Jaakson
Maie Joosti
Anu Järvsaar
Priit Jürioja
Kairo Kadarpik
Evelin Kamsakann
Margit Kasemets
Remo Kaur
Priit Kingo
Sirly Kiri
Gert Kivirand
Marit Kuivonen
Airika Kull
Kadri Kullerkupp
Thea Lehe
Margus Lelle
Kaire Lerg
Vaido Maruste – *cum laude*
Triin Matsalu
Margo Mesias
Gerda Mihhailova
Reelika Minnik
Helen Muru
Triin Nael
Elo Nurk
Tõnis Nõmmik
Piret Oselin
Riho Peek
Evelin Petrov
Gemo Pihel
Marko Pihelpuu
Rando Puller
Älis Raudkivi
Kersti Reilent
Ahti Reinup
Margus Rosenstein
Kaarel Sohlu
Peeter Strikholm
Sigrit Suviste
Heiki Tomson
Veiko Trink – *cum laude*
Roland Tuulik
Janett Uibo
Hardo Vahemäe
Alari Vall
Ants Vessmann
Meelis Virro
Anu Volokitin

TURISMI- JA HOTELLIETTEVÕTLUS

Virge Eesaru
Eveli Eichvald
Jane Garder
Triin Hiiesaar
Saskia Järve
Kati Kallastu
Anu Kallejärv
Jako Kapp
Karin Karu
Kristi Kesamaa
Kristi Kiviaru
Margit Kurvits
Kaia Kuus
Katre Käärik
Raiko Lehtsalu
Toomas Lelov
Triin Lepa
Mari Ley
Katrin Lukk
Julia Makarova
Ingrid Metsaäär
Lagle Mukk
Heli Müristaja – *cum laude*
Helen Ree
Piret Rätsep
Viktoria Sevastjanova
Inger Stüf
Merike Sutt
Kairit Tamsal
Anne Tullus
Piret Tüür
Lilit Vainula
Marge Villem

MAGISTRIÕPE

- Magistriprogramm rahvusvahelises ärijuhtimises (MBA) õhtune ja virtuaalne õppevorm
- Magistriprogramm õigusteaduses (LL.M.)
- Ühismagistriprogramm ärijuhtimises ja õigusteaduses (MBA/LL.M.)

Õppetöö toimub inglise keeles.
Dokumentide vastuvõtt on alanud.

Magistriprogrammide koordinaator:
Krista Haak, krista@ciue.edu.ee, telefon 6090088.

CONCORDIA RAHVUSVAHELINE ÜLIKOOL EESTIS

Vastuvõtuosakond: Lühike jalg 7, 10130 Tallinn tel: (2) 646 4045 faks: (2) 644 4290
e-mail: admissions@ciue.edu.ee www.ciue.edu.ee

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 3000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
Tartu Ülikooli Raamatukogu

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

1. september 2000

NR. 26 (2021)

TASUTA

Head uut aastat, akadeemiline pere!

Ülikoolide ajaarvamine käib õppeaastate kaupa. Uus aasta algab alati ka uute üliõpilastega, kes kannavad igavest hoolt ülikooli nooruse eest. Sestap on õppeaasta algus mitte ainult sisseastujate päev, vaid ka ülikooli igavese nooruse, uuenemise ja tuleviku päev.

Täna, 368 aastat peale ülikooli asutamist võime tõdeda, et tollal eesmärgiks seatud väärtused pole oma läikest midagi kaotanud – teadmiste levitamine rahva ja riigi hüvanguks oli ja on ülikooli kõrgeimaks sihiks. Ja kuigi meile antud hetk on ohtlikult kaldu isikliku hüve ülistamise poole, võime ometi väita, et enamik neist parimatest noortest, kes meie *alma materis* oma haridusteed jätkavad, on siin, saamaks osa millestki enamast kui paremast elust. Ülikool on looming – akadeemiline ühistegevus teadmiste loomise ja omandamise nimel vastandub selgelt arusaamale haridusteenuse müüdavusest ja ostetavusest.

Armsad esmakursuslased, usun, et olete teinud õige valiku – akadeemiline keskkond, mille taasloojaiks te olete saanud, tagab osasaamise korral kindlustunde ka teises ajas ja teises ruumis. Selleks püüdke leida ülikoolist sedagi, mis õppekavades kohustusena kirjas pole, ning ärge häbenege nõudmast paremat, kui teile tundub, et ülikool seda ei paku. Jõudu tööle!

Uus aasta ei tule mitte ainult esmakursuslastele ja teistele üliõpilastele, vaid kogu ülikooliperele. Igal ajal on omad probleemid ja omad ülesanded. Eelseisva õppeaasta märksõnadeks võiksid olla selgus ja nõudlikkus.

Tartu Ülikool ja kogu Eesti haridusavalikkus vajavad eelkõige selgust pikemaajalises teadus- ja kõrghariduspoliitikas. On kurb tunnistada, et kogu taasiseseisvumise aja jooksul pole kõrghariduse ja teaduse olukord olnud nii troostitu kui sel aastal. Mitte ainult, et üliõpilaste õpperahad ei küüni mõnedel erialadel enam lasteaia tasemenigi, vaid puudub ka selge arusaam, kuidas edasi. Vastuseta on küsimused – mis asi on ülikool, kas kehtestada õppemaks, kes saab stipendiumi, mis asi on riigitellimus, kas vajame 4 või 40 kõrgkooli jne jne. On vaid lubadused ja lootus pole veel lõplikult kadunud. Ilmselt vajab poliitiliste lahendusteni jõudmine suuremat sihikindlust ka ülikoolilt – oleme seadnud aktiivsema osalemise teadus- ja kõrghariduspoliitikas üheks rektoraadi tegevusprioriteediks.

Eelseisval aastal peaks ülikool looma selguse ka uutele, Bologna deklaratsioonile vastavatele õppekavadele üleminekul. Tegemist on üsna kaugeleulatuvate muutustega kogu kõrghariduskorralduses, paljud küsimused vajavad kooskõlastamist ülikoolivälise huvigruppidega ning tehtavad otsused määravad suuresti ülikooli arengu lähiaastakümnel. Tahaks loota, et ülikool suudab selle sammu astuda kaalutletult, ent selget tulevikuvisiooni silmas pidades.

Eelnevate ülesannete lahendamine loob võimaluse välja töötada konkreetsem akadeemiline ja finants-majanduslik arengukava 3–5-aastase perspektiiviga. Vajame seda suurema kindlustunde loomiseks allüksustele ja inimestele, aga samuti suhtlemiseks ülikoolivälise partneritega.

Viimastel aastatel on tänu suuremale tähelepanule õppekorraldusega seonduvale oluliselt kasvanud õppetöö tulemuslikkus. Ometi oleme sunnitud tõdema, et Tartu Ülikool jääb oluliselt alla edukamate ülikoolide tasemele.

Olen kindel, et meie üliõpilased ja õppejõud pole kehvemad – puudu jääb suuremast nõudlikkusest iseenda, aga samuti oma kolleegide ja kogu ülikooli suhtes.

Tahaks loota, et edenemiseks selles vallas pole vaja suurendada reeglite ja paberite hulka, vaid et nõudlikum suhtumine kasvab eelkõige olemasolevate kirjutatud ja kirjutamata reeglite järgimise najal ning kujuneb nõudlikkuseks lähtuvalt igaühe sisemistest tõekspidamistest.

Strateegilise tähendusega kogu Eesti hariduselu jaoks on õpetajakoolituse ümberkorraldamine. Ülikoolis on viimase aasta jooksul ära tehtud suur töö vajalike muudatuste ettevalmistamiseks ja kätte on jõudnud otsuste tegemise aeg. Peaksime suutma käivitada uue, teaduskonna õigustes õpetajakoolitusstruktuuri hiljemalt järgmiseks sügiseks.

Ja viimaks. Hindade kasv, aga samuti majanduse edenemine on muutnud olematuks aastataguse palgatõusu ülikoolis. Eeloleval õppeaastal tuleb leida võimalus hädatarvilikuks palgatõusuks alates 1. septembrist 2001. Ilmselt on igati põhjendatud vajadus tagada akadeemilisele personalile palgatõus vähemasti üldhariduskoolidele planeeritud tasemel ning tagada konkurentsivõimelised palgad ka kõigile teistele ülikooli töötajaile.

Head uut akadeemilist aastat!

Rektor Jaak Aaviksoo

TÄNA LEHES

Intervjuu

Uus rekord dokumentide vastuvõtul – 1600 avaldust päevas
LK 3

Rebasenädalal diskuteerivad ka õppejõud
LK 2

Kaitseväkke minejad esitavad akadeemilise puhkuse avalduse
LK 3

Tartus Ülikoolis moodustati üldosakond

TÜs liideti teabetalitus ja kantselei ning neist moodustati üldosakond, mis tegeleb avalikkussuhete korraldamise ja asjaajamisega.

Administratsioonidirektori Margus Otsa sõnul on osakondade reorganiseerimise eesmärgiks võimalikult hästi toetada ülikooli põhitöötegijaid – õppejõude ja teadlasi. "Administratsiooni osakonnad peavad neid oma tööga toetama kõrgel professionaalsel tasemel," ütles Margus Ots.

Üldosakonna juhatajana asus tööle Esta Soover.

Esta Soover on lõpetanud 1991. aastal TÜs saksa keele ja kirjanduse eriala. Ta on töötanud saksa keele õpetajana, Hoiupanga Lõuna regiooni kantselei juhatajana, Hansapanga Tartu regiooni direktori assistendina ja sihtasutuse Tartumaa Turism juhatajana. Esta Soover on täiendanud end rahvusvahelise projektijuhtimise, suhtlemisfilosoofia, koostöö, ärietiketi, juhi abi, asjaajamise, keelte jt kursustel.

Üldosakonna juhataja Esta Soover

Arvutuskeskus nimetati IT-osakonnaks

TÜ arvutuskeskus nimetati infotehnoloogia osakonnaks, millega liideti teadus- ja arendusosakonna infosüsteemide projekt. Infotehnoloogia osakonna juhataja on ülikooli senine IT-juht Andres Salu. Senine arvutuskeskuse juhataja Peep Uba töötab uues struktuuriüksuses infosüsteemide projektijuhina.

Tulekul Saksa-Eesti akadeemiline nädal

Varje Sootak

9. - 13. septembrini toimub Tartu Ülikoolis Saksa-Eesti akadeemiline nädal "Academica IV". Tänavuse teadusnädala keskne teema on "Kõrghariduse tulevik: hind ja kvaliteet".

TÜ arendusprorektor Hele Everaus rõhutab, et neljandat korda toimuv Saksa-Eesti akadeemiline nädal on kujunenud Tartu Ülikoolis oluliseks traditsiooniks. "Huvi niisuguse teadusnädala vastu on kahepoolne - paljudel Saksa ülikoolidel ja akadeemilistel ringkondadel on Tartu Ülikooli teaduskondade ja raamatukoguga pikaajalised kontaktid."

Prorektor Everausi sõnul on väga oluline, et koostööd ei tehta mitte ainult kohtumiste ajal, vaid ka vahepealsetel perioodidel. "See näitab sidemete elujõudu ja on kasulik mõlemale poolele, eriti Tartu Ülikoolile," lausus Everaus.

Igal aastal on akadeemilise nädala keskseks teemaks valitud üks mõlema maa teadust ja kõrgharidust puudutav oluline aruteluteema. Kõrghariduse tulevik, selle kvaliteet ja rahastamine on prorektori sõnul Eestis praegu väga aktuaalne ning kutsub kõiki kaasa mõtlema. "Ka Saksamaal ning teisteski riikides on see teema päevakorral. Mul on heameel, et aulaloengu pidamiseks on sõna andnud Saksa Rektorite Nõukogu president prof Klaus Landfried," lausus Everaus.

Samale temaatikale on pühendatud ka ümarlaua diskussioon, mida juhatab TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo ja kus esinevad ka Saksamaa kõrgkoolide õppejõud. "Loodan väga, et rahandusministri Siim Kallase ja haridusministri Tõnis Lukase lubadused diskussioonil osaleda kehtima jäävad. Ümarlaud tõotab kujuneda huvitavaks ning ootame sellele väga ka üliõpilasi."

Nii diskussioon kui aulaloeng on sünkroontõlkega.

Lisaks kõrgharidustemaatikale peavad Saksamaa tippteadlased ja -õppejõud kahel päeval teaduskondades erialaloenguid.

Akadeemilise nädala koordinaator, TÜ välissuhete talituse spetsialist Lea Kivi lisas, et esmakordselt toimub sellisel teadusnädalal Saksamaa Suursaatkonna ette valmistatud teabepäev. Tutvustatakse õppimise ja stipendiumide taotlemise võimalusi ja jagatakse turismi-, kultuuri- ning majandusteavet Saksamaa kohta.

Esimene Eesti-Saksa teadusnädal toimus 1997. aastal. Selle korraldamisse andsid olulise panuse Saksa Suursaatkond Eestis, Saksamaa Liitvabariigi Välisministeeriumi kultuuriosakond, Eesti aukonsulaat Düsseldorfis ja Põhja-Rhein-Vestfaali Liidumaa Tööandjate Liit.

TÜ Sihtasutus annab 8 stipendiumit

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

TÜ Sihtasutus annab 8 erinimelist stipendiumi 19 üliõpilasele, magistrandile ja doktorandile, kokku 173 000 kr.

Sihtasutuse usalduskogu otsustas erinevate stipendiumikomisjonide ettepanekuid arvestades sügissemestril välja anda järgmised stipendiumid.

Johannes Voldemar Veski nim stipendium (5 000 kr) määrati soome-ugri keeleteaduse üliõpilasele Argo Mundile.

Karine ja Martin Koobase nim stipendiumi (5 000 kr) sai eesti ja soome-ugri filoloogia üliõpilane Sulev Iva.

Liisa Kolumbuse nim Mälestusfondi stipendium anti (10 000 krooni) neuroloogia doktorandile Gerli Otsale, silmaarstiteaduse doktorandile Kuldar Kaljurannale, kohtustomatoloogia doktorandile Helena Soomerile ning rahvatervise ja tervishoiuökonoomika doktorandile Agris Koppelile.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendiumid (5 000 kr) määrati eesti ajaloo magistrandile Tiia Lillemaale ja eesti ajaloo üliõpilasele Kadi Grichinile.

Puhk-Mörneri nim stipendiumi (20 000 kr) sai õigusteaduskonna doktorant Toomas Anepaio.

Ants ja Maria Silvere ja Sigfried Panti mälestusstipendium (10 000 kr) määrati sotsioloogia osakonna magistrandile Mari Ubale, eesti keele eriala doktorandile Kairit Hennole, teoreetilise füüsika magistrandile Andi Hektorile, õigusteaduskonna magistrandile Hesi Siimetsale, filosoofia eriala doktorandile Marek Voltile, pulmonoloogia eriala doktorandile Kaiu Prikkile, semiootika ja kulturoloogia magistrandile Timo Maranile ja eesti keele eriala doktorandile Liina Lindströmile. Gerda Spohri nim stipendiumi sai (8 000 kr) keskkonnafüüsika doktorant Merle Lust.

Tiina Tammani nim stipendiumi (5 000 kr) omanik on sotsioloogia osakonna magistrant Mari Uba.

Stipendiumid antakse kätte 5. septembril.

Infotehnoloogia Kolledž avas uksed

Leeni Uba
30. augustil kirjutasid rektorid alla TÜ, TTÜ ja IT Kolledži kolmepoolsele raamlepingule.

Kokkulepe sätestab kolledžis õppijatele avatud haridustee: edukad lõpetajad võivad jätkata akadeemilises kraadiõppes kas TÜs või TTÜs. Ühtlasi toetavad ülikoolid kolledžit õppetöö ülesehitamisel jm. Lepiti kokku, et vastloodud õppeasutus ei kahjusta ülikoolide huve, vaid kolledži areng toimub ülikoolide ja nende õppejõududega koostöös.

1. septembril alustab uues rakenduskõrgkoolis õppetööd 142 vastset tudengit.

Seisukohta, et aeg infotehnoloogia-alase rakenduskõrgkooli loomiseks Eestis on küps, väljendasid möödunud aasta juunis Sonera OY aastakonverents Tallinnas ja septembris Pärnu telekommunikatsiooni ja infotehnoloogia foorum "Visioonist tegelikkkuseni". Foorumil osalenud kõrgkoolide, riigi ja suurte kommertsstruktuuride (Eesti Telekom jt) esindajad otsustasid asuda kolledžit organiseerima.

Tänavu märtsis asutati Haridusministeeriumi eestvõttel moodustatud töögrupi töö tulemusena Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus (EITSA), mille esimene projekt oli kolledži loomine.

Tartu Ülikool jätkab oma esindajate kaudu nii EITSAs kui kolledži nõukogus vastavatud kõrgkooli arendamist.

Ülikoolide roll oli kolledži loomise algatamine, partnerite otsimine ja *know-how*. Riik andis kolledžile ruumid Sakala keskuses ja 6 miljonit krooni. Investeeringutega osalesid infotehnoloogia firmad ja välisriigid.

SUVEKROONIKA

Juunis

• TÜ nõukogu semestri viimasel istungil kinnitati ülikooli 2000/2001. õ-a arendusülesanded, õigusteaduskonna põhimäärus ja mitu õppekava. Valiti 7 professorit, hinnati rektoraadi tööaasta tulemuslikkust (hindega C), muudeti majandusteaduskonna struktuuri (juhtimise ja välismajanduse instituut juhtimise ja turunduse instituudiks). Korteriomandiks jagati kinnistud Uus 1, Jakobi 54, 56 ja 58 ning Kaunase pst 44. Narva mnt 27 baasil moodustati kaks kinnistut (ühiselamu ja spordikompleks), millest viimasena mainitu võõrandati. Võõrandati ka kinnistu Mõisavahe 65. Moodustati OÜ Vana Kohvik.

• TÜ ja Finnairi lennukompanii vahel sõlmitud koostöölepingu järgi saab ülikool tervikuna aasta jooksul Finnairi liinidel tehtud ametisõitudelt teatud osa kompensatsioonina tagasi.

Süsteemi rakendamiseks peab Finnair TÜ lennud registreerima. Selleks peab reisibüroo enne lennupileti trükkimist broneeringusse sisestama TÜle antud ärikliendikoodi TRU001EE. Reisibürood on lepingust informeeritud.

• Käärikul toimusid taasiseseisvunud Eestis esmakordsed üliõpilaste suvemängud, kus osales 180 üliõpilast 15 kõrgkoolist.

Kõrgkoolidest saavutas parimaid tulemusi TÜ.

Rektorite mitmevõistlusel osalesid 6 kõrgkooli rektorid ja haridusministeeriumi esindaja. Võitjaks tuli TÜ rektor Jaak Aaviksoo.

Toimus ka üliõpilassporditeemaline diskussioon.

Juulis

• TÜs esitleti Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni ja TÜ maailmakirjanduse õppetooli rahvusvahelist aastakirja Interlitteraria monograafilist numbrit "Rahvus ja kultuur aastatuhandevahetusel", millega märgiti väljaande 5. ilmumisaastat.

Viimane number sisaldab eesti ja välismaa kirjandusuurijate 25 inglis-, hispaania- ja prantsuskeelset artiklit. Interlitteraria väljaandja on TÜ Kirjastus.

• TÜ korraldas Haridusministeeriumis pressikonverentsi ühe oma prioriteetse valdkonna – õpetajakoolituse ümberkorraldusest ja arenduskavadest.

• TÜ täppisteaduste koolis keemiaosakonna õppejõudude ja üliõpilaste ettevalmistatud Eesti kooliõpilaste võistkond saavutas 32. rahvusvahelisel keemiaolümpiaadil Kopenhagenis 2 pronksmedalit ja 2 diplomit.

• Järvamaal Simisalu matkakodus toimusid TÜ Vilistlaskogu IV suvepäevad. Diskuteeriti vilistlaskogu teemal, matkati, tehti sporti, peeti mälumänge jm.

• Londonis toimunud VII rahvusvahelisel matemaatikaolümpiaadil said Meelis Kull II ja Sven Laur III koha diplomi ning Aleksei Nazarov auväärse mainimise *(honourable mention)* diplomi.

Augustis

• TÜs toimus IX rahvusvaheline fennougristika kongress, mille peateema oli "Fennougristika uue aastatuhande künnisel", kus osales 600 osavõtjat 26 riigist.

Rebasenädal aitab verivärskel tudengil ülikoolilinnaga kohaneda

Alve Antsov
rebasenädala koordinaator,
TÜ politoloogia eriala 3.
aasta üliõpilane

4. – 7. septembrini neljandat aastat toimuv TÜ rebasenädal tahab värsked sisseastujad ülikooli eluga kurssi viia.

"Tahame, et värsked tudengid ei tunneks ennast abituna ja saaksid üldise pildi, mida Tartu Ülikooli tudengiks olemine endast kujutab," räägib projekti üldkoordinaator Elo Angerjärv Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendusest.

"Rebasenädala üritustel tutvustame ringkäigul muidu ka kõige lihtsamatena tunduvaid asju, näiteks seda, kust värske tudeng süüa saaks ja kus asuvad ühikad."

Rebasenädal on nii oma kui välistudengeile

Elo Angerjärve sõnul muutub ülikooli struktuur ja siin õppimine iga aastaga järjest keerulisemaks ning rebasenädal ongi selleks, et olla esimesel nädalal toeks värskele tudengile, kes just alguses on kõige avatumad, aga ka kõige nõrgemad. Seejuures on rebasenädal mõeldud nii Eesti kui loomulikult ka välistudengitele.

Varasemast uut laadi üritusi

Uudse üritusena toimub teisipäeva õhtul professorite *talkshow*, kus ülikooli helgemate peade koorekiht – Rein Ruutsoo, Peeter Torop, Kaido Jaanson, Volli Kalm, Janno Reiljan, Olev Raju jt vaidlevad teemal "Minu kolleeg peab reaalaineid humanitaarainetest tähtsamaks ja mina ei lepi sellega".

Esmaspäeva õhtul on vene tudengite õhtu, kus pakutakse eesti rahvustoite ja mängitakse ühiseid ringmänge.

Kavas on ka välistudengitele mõeldud 30ndate, 70ndate ja 2000. aasta tudengielu tutvustav üritus, kus pakutakse meekooke, kalja ja mängitakse jällegi ringmänge. Ja välistudengid saavad sel aastal ehk välistudengite õhtul labajalavalssi tantsida.

Rebaste olümpiamängud

Rahvusvaheline kristlik tudengiorganisatsioon Campus Crusade for Christ korraldab Kassitoomel spordiürituse "Hullumeelne olümpia", kus iga rebane saab võistelda naljakatel spordialadel, nagu näiteks kolmjala-korvpall.

Kolmapäeva õhtu võivad rebased ja muud toredad ülikooli "loomad" lõpetada ööklubis XS rebasetrallil tantsu lüües.

Igal rebasenädala päeval on ülikooli peahoones, Vanemuise 46 õppehoones ja raamatukogu fuajees avatud infopunktid. Raamatukogus saab vaadata ka tudengite fotonäitust "Tudeng ei maga".

Rebasenädala korraldavad vanad rebased

Rebasenädal lõpeb neljapäeval kell 18 õppeaasta alguse traditsioonilise ürituse, jumalateenistusega Toomkiriku varemetes, mille viib läbi Maarja koguduse õpetaja.

Neljandat korda toimuv rebasenädal peeti esimest korda värskete tudengite auks 1997. aastal.

Üritust korraldavad Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus, Campus Crusade for Christ koostöös ülikooli teabetalitusega.

Materiaalse külje pealt aitavad tänavu kaasa aktsiaseltsid Postimees, Tartu Õlletehas, Fazer, Ösel Foods jt.

REBASENÄDAL 4. – 7. SEPTEMBRINI

Esmaspäeval kl 18.15 toimub ekskursioon "Olulised kohad", kl 19.15 on välisüliõpilaste õhtu EÜSi majas.
Teisipäeval kl 18.15 algab ekskursioon "Tartu ajalugu", kl 19.15 professorite *talkshow* keemiaringis.
Kolmapäeval kl 16.15 on ekskursioon "Olulised kohad", kl 17.15 spordiüritus "Hullumeelne olümpia" Kassitoomel, kl 22 rebasetrall XSis.
Neljapäeval kl 17.15 algab ekskursioon "Tartu ajalugu", kl 18.15 jumalateenistus Toome varemetes.
Iga päev kl 9-15 on avatud infopunktid peahoones, Vanemuise 46 ja raamatukogu fuajees.

Esmaspäevast reedeni võivad Tartus liikuda nii vanad kui uued rebased.

ALAR MADISSON

TÜst Sydney olümpiamängudele

Ülikoolist sõidavad Sydney olümpiamängudele TÜ spordiklubi liikmed kettaheitja Aleksander Tammert ja tänavu kehakultuuriteaduskonna avatud ülikooli astunud kümnevõistleja Indrek Kaseorg, TÜ Spordikeskuse juhataja Harry Lemberg ja kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituudi vanemteadur Tõnis Matsin.

Eesti Kergejõustikuliidu juhatus valis Harry Lembergi Eesti kergejõustiku delegatsiooni juhiks, kes sõidab koos kergejõustiklastega aklimatiseerumislaagrisse Brisbane'is ja viibib 20. septembrist olümpiamängude lõpuni Sydneys.

Harry Lemberg ütles UTle, et Eesti Kergejõustikuliit loodab Aleksander Tammertilt finaalikoha väärilist esinemist, st kohta esikaheksas, Indrek Kaseorult aga kohta teise kümne alguses.

Tõnis Matsin osaleb olümpiamängude-eelsel sporditeaduse kongressil Brisbane'is ja jõuab olümpiamängudele hiljem.

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid

Eesti Rahvuskultuuri Fond on eraldanud 2000/2001. õppeaastaks TÜ filosoofiateaduskonnale 10 stipendiumi oma erialal väljapaistvatele põhiõppe üliõpilastele (á 1000 kr kuus, 10 000 aastas) ja 6 stipendiumi magistrantidele (á 1500 kr kuus, 15 000 aastas).

Stipendiaadid esitavad õppeaasta lõpul aruande möödunud õppeaasta tegevuse kohta.

Stipendiumide määramisel võetakse aluseks õppeedukus ja erialane tegevus. Taotlused esitada rektori nimele õppe- ja üliõpilasosakonda (ph ruum 117) hiljemalt 15. septembriks.

Taotlejail esitada:
• isiklik avaldus, kus on isikuandmed, hariduslik tagapõhi (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), plaan algavaks õppeaastaks, teave viimase 2 aasta jooksul fondidest saadud stipendiumide kohta, aadress, telefon, e-posti aadress ja pangarekvisiidid (panga nimi, kontonumber);
• väljavõte õpinguraamatust sooritatud eksamite-arvestuste ja saadud ainepunktide kohta (väljastab dekanaat) koos keskmise hindega;
• soovituskiri vastava eriala õppejõult (magistrandi puhul korraliselt professorilt).

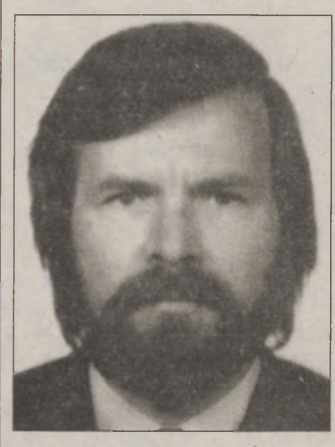
Stipendiumi määramisel ei ole takistuseks mõne muu stipendiumi või uurimispreemia saamine.

TÜ nõukogu valis 7 uut professorit

Tartu Ülikooli nõukogu valis 30. juuni istungil seitse professorit, kellest neli valiti senisele ametikohale tagasi ja kolm esmakordselt.

Tagasi valiti geneetika professor Ain Heinaru, keskkonna ja töötervishoiu professor Astrid Saava, kunstiajaloo professor Jaak Kangilaski ja eesti keele professor Mati Erelt.

TÜ usuteaduskonna dots, PhD Alar Laats valiti esmakordselt süstemaatilise usuteaduse ja filosoofia ajaloo professoriks, TÜ usuteaduskonna dots, PhD Tõnu Lehtsaar praktilise usuteaduse professoriks ja Konstanzi Ülikooli õppejõud, PhD Margit Sutrop praktilise filosoofia professoriks.

Alar Laats

Lõpetas TÜ füüsikaosakonna 1977. 1979-1980 oli TA Ajaloo Instituudi aspirant, 1981-1989 õppis EELK Usuteaduste Instituudis, 1988-1989 Vene Õigeusu Kiriku Leningradi Vaimulikus Akadeemias. 1990 kaitses Birminghamis magistrikraadi ning 1996 Cambridge'is doktorikraadi, töötas 1996. aastast TÜ usuteaduskonna süstemaatilise usuteaduse ja filosoofia ajaloo õppetooli hoidjana.

Tõnu Lehtsaar

Lõpetas TÜs 1983. aastal psühholoogia, kaitses TÜs 1990 pedagoogikakandidaadi kraadi ja 1999. aastal Amsterdamis filosoofiadoktori kraadi.
Ta töötas 1983-1986 TÜ tööstuspsühholoogia labori nooremteadurina, 1986-1991 TÜ rakenduspsühholoogia labori juhatajana ja 1991. aastast TÜ usuteaduskonna dotsendina. 1996. aastal oli dekaan.

Margit Sutrop

Lõpetas 1986. aastal TÜs *cum laude* ajakirjanduse, kaitses TÜs filosoofiamagistri kraadi 1991. aastal filosoofias ja 1997. aastal Konstanzis filosoofiadoktori kraadi. Ta töötas 1988-1990 õpetajana TÜ filosoofia ja poliitikateaduste kateedris. 1996. aastast on ta töötanud erinevatel ametikohtadel Konstanzis, 1998. aasta oktoobrist Konstanzi Ülikooli praktilise filosoofia korralise õppejõuna.

Uus päevarekord – 1600 avaldust

Varje Sootak

TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialisti Aime Randveeru sõnul laekus tänavu nii 3. kui 4. juulil üle mitme aasta rekordarv avaldusi – ligi 1600. 4. juulini võeti avaldusi erialadele, kus nõuti sisseastumiseksamite sooritamist.

Kas tänavuses vastuvõtus oli uuendusi?

Nagu eelmisel suvel, nii nõuti TÜ kõigil erialadel üliõpilaseks kandideerijatelt emakeele kirjandi, võõrkeele (inglise, saksa või prantsuse) riigieksami ning lisaks teaduskonna poolt valitud riigieksami või sisseastumiseksami sooritamist.

Esmakordselt pidi tänavu olema kõigil vene kooli lõpetanutel sooritatud eesti keele kui teise keele riigieksam. Need üliõpilaskandidaadid, kes said nimetatud eksamil vähem kui 60% maksimaalsest punktide arvust, asuvad süvendatult eesti keelt õppima ühe õppeaasta vältel.

Kas tänavu sügisest on uusi erialasid?

Sellest sügisest saab omandada infotehnoloogia eriala, mis põhineb varasematel füüsika-keemiateaduskonna füüsikalise infotehnoloogia ja matemaatikateaduskonna rakendusinformaatika erialal.

Kui palju laekus avaldusi?

Riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele laekus 5239 isikult 9010 avaldust. See on 9 isikult ja 205 avaldust rohkem kui möödunud aastal.

UUED ÜLIÕPILASED PÕHIÕPPES

Statsionaarne õpe
- **Riiklik koolitustellimus 1398**
- **Riikliku koolitustellimuse väline 718**
- **Välisüliõpilased 73**

Kui palju üliõpilasi nendele kohtadele võeti?

Riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele võeti vastu 1398, neist 285 diplomiõppesse. Vastuvõetute hulgas on ka 29 üliõpilast, kes asuvad õppima esimese aasta jooksul eesti keelt intensiivprogrammi alusel. Endiselt on aga palju esialgsete nimekirjade põhjal sissesaanuid õpingutest TÜs loobunud.

Kus oli kõige suurem konkurss?

Kõige suuremaks kujunes konkurss riiklikele õppekohtadele Pärnu Kolledži turismi ja hotelliettevõtluse erialale, õppimiseks esitati 245 avaldust, seega 16,3 avaldust iga riiklikult finantseeritava õppekoha kohta.

Endiselt on noortel säilinud suur soov asuda õppima sotsiaalteaduskonnas. Nende erialade poolt hõivati konkursitabelis järgmised kuus kohta.

Kõige suuremaks kujunes seal konkurss avalikkussuhete ja teabekorralduse erialal 16,13 ja psühholoogia erialal 16,05 avaldusega õppekohale. Järgmise koha hõivas inglise keele ja kirjanduse eriala konkursiga 14,20 avaldust riikliku koolitustellimuse kohale.

Kuhu kõige vähem sooviti astuda?

Kõige väiksem oli konkurss Narva Kolledži erialale eesti keel võõrkeelena (diplomiõpe), kus laekus 72 avaldust 40 riiklikult finantseeritavale õppekohale astumiseks (konkurss 1,80). Madalaks kujunes konkurss ka prantsuse keele ja kirjanduse erialal (konkurss 1,85).

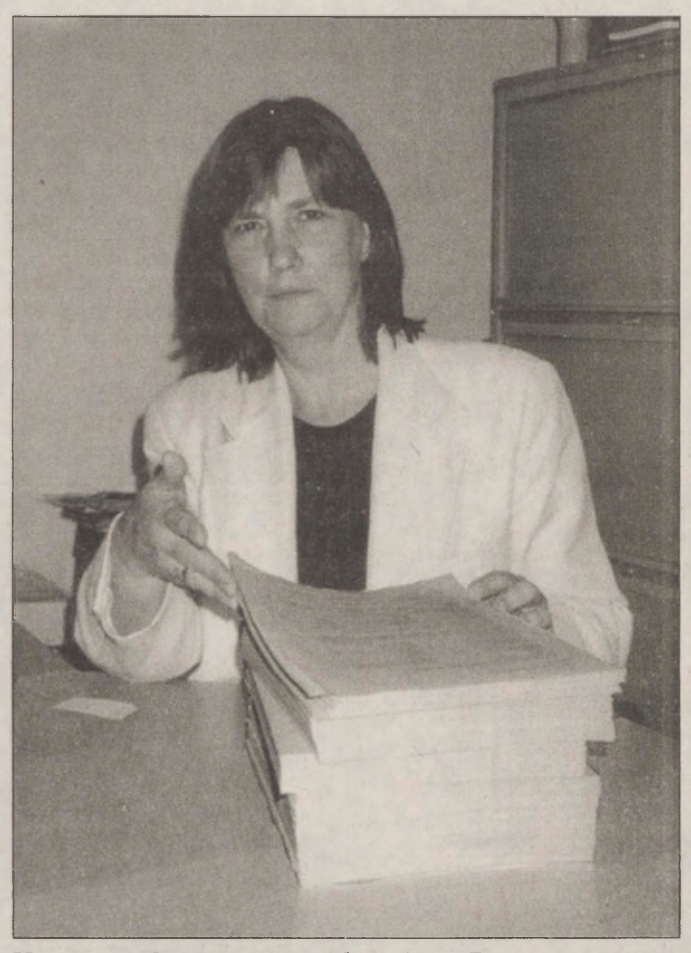
Haridusministeerium otsustas kevadel lõpetada maalieriala riiklikult finantseeritavad õppekohad. Kas sellele erialale on riigieelarvevälistel kohtadel õppijaid?

Maalikunsti erialale võeti 5 üliõpilast TÜ finantseeritavatele õppekohtadele ning 6 riigieelavevälisest õppekohast täidetakse 4.

Kui palju võeti vastu soodustatud tingimustel, nagu näiteks aineolümpiaadide parimaid?

Soodustatud tingimustel võeti üleriigiliste olümpiaadide 3 paremat või rahvusvahelistel õpilasolümpiaadidel osalenut üliõpilaskandidaadi enda valitud erialale TÜ finantseerimisel 22 uut üliõpilast. Kõige populaarsemaks teaduskonnaks soodustuse kasutajate hulgas osutus sotsiaalteaduskond, kuhu võeti 8 üliõpilast.

Riiklikele kohtadele astujatele füüsika-keemia- ja matemaatikateaduskonna pakutud soodustust üleriigilistel õpilasolümpiaadidel osalenutele kasutas 15 sisseastujat. Kõige rohkem, 8 juhul, valiti informaatika eriala. Lisaks sai soodustatud tingimustel sisse 2 rahvusvahelise Baccalaureate organisatsiooni väljastatud tunnistuse esitanut.

Vastuvõtutalituse peaspetsialisti Aime Ranveeru ees on päevarekord – 1600 sisseastuja avaldused.

VARJE SOOTAK

Kui palju üliõpilasi astus riigieelarvevälistele kohtadele?

Riigieelarveväliste õppekohtade arvu ei ole ette planeeritud.

Enamiku erialade puhul on kehtestatud riikliku koolitustellimuse väliste õppekohtade piirarvud. Bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskond ei ole piirarvu kehtestanud. Neisse võetakse nõutud minimaalse punktide arvu põhjal, kusjuures pingereas paremad võeti vastu riikliku koolitustellimuse õppekohtadele.

SUVEKROONIKA

Aulaloengu pidas Göttingeni Ülikooli professor Janos Gulya teemal "Quo vadis, Fennougristica?". Kongressi töö toimus keeleteaduse, folkloristika ja etnoloogia, kirjandusteaduse ja arheoloogia (koos antropoloogia) ja geneetika sektsioonis.

Kongressi ajal kohtusid Eesti, Soome ja Ungari kultuuri- ja haridusministeeriumide delegatsioonid.

• TÜs toimus 3. rahvusvaheline Briti uuringute konverents "British Studies in the New Millennium: The Challenge of the Grassroots". Konverentsi peaesineja oli võrdleva kulturoloogia ja briti uuringute juhtivaid spetsialiste Susan Bassnett Warwicki Ülikoolist.

• Tartus toimus Soome Akadeemia kultuuri ja ühiskonnateaduste osakonna väljasõiduistung. Kohtuti TÜ rektoraadi liikmete ja teadlastega.

• TÜ Narva Kolledžis toimus seminar "Haridus ja integratsioon", kus tehti kokkuvõtteid Eesti vene õppekeelega lasteaedade ja koolide õpetajate ettevalmistusest ning täiendkoolitusest. Seminaril osalejaid tervitas OSCE rahvusvähemuste ülemkomissar Max van der Stoel.

• Iuridicumis esitleti ajakirja Juridica International. 2000, mis on õigusajakirja Juridica 5. eriväljaanne, esimest Eestis ilmuvat õigusteaduskonna üliõpilastele mõeldud õpikut – M. Soodla "Ladina keel juristidele" ning Jaan Ginteri, Heldur Saarsoo ja Jaan Sootaki kogumikku "Alaealiste õigusrikkumised: kriminaalõiguslik, menetluslik ja kriminoloogiline aspekt".

Juridica International. 2000 põhiteema on "Seadusandlus ja õiguspoliitika".

• AS Elcoteqi Tallinna peadirektor Ilmar Petersen ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo kirjutasid alla raamlepingule, mis loob aluse ühiseks tegevuseks TÜ üliõpilastele parema hariduse andmisel. Koostööd hakatakse tegema elektroonikatoodete ja nende valmistamise tehnoloogiate vallas ning üliõpilaste le luuakse praktikavõimalusi. Elcoteq kavatseb luua ka oma stipendiumi.

Kaitseväeteenistusse minejad akadeemilisele puhkusele

Varje Sootak

Kaitseväeteenistuse uue seaduse järgi tuleb ülikooli sissesaanud noormeestel 15. septembriks esitada avaldus, millal nad kolme järgneva aasta jooksul aega teenima minna soovivad.

TÜ õppeprorektori Volli Kalmu sõnul on ülikool juba põhimõtteliselt üliõpilaste kaitseväeteenistuse läbimist toetanud. "Usun, et paljude erialade üliõpilaste (arstid, informaatikud, kartograafid, füüsikud, keemikud, tõlgid jpt) teadmisi oleks kaitseväes võimalik tulemusrikkalt kasutada," märkis õppeprorektor.

Kõik sõjaväkke minejad vormistatakse akadeemilisele puhkusele. "Nii et tagasi tulles saavad nad jätkata sealt, kus õpingud pooleli jäid, või alustada, juhul kui teenistusse mindi kohe pärast sissesaamist," selgitas Kalm.

Õppetöö korraldust võib aga prorektori arvates hakata häirima see, et ei ole täpselt teada, kui pikaks võib teenistus kujuneda. "Ajakirjanduse vahendusel meieni jõudnud idee anda teenistuses olevatele üliõpilastele millegi eest ainepunkte, tekitab esialgu, asja sisu täpsemalt teadmata, vaid nõutust," lausus Volli Kalm.

Õppeainete läbimine, nende eest ainepunktide saamine ja õppekava täitmine toimub ülikooli nõukogus kinnitatud ja haridusministeeriumis registreeritud õppekavade alusel.

Prorektor Volli Kalm lausus, et ta ei näe võimalust, kuidas näiteks ajaloolane, keemik või hambaarst saaks kaitseväeteenistuses olles täita osa talle ettenähtud õppekavast. "Kui, siis ehk ainult vabaainete osas, aga see on mõeldud ju akadeemilise hariduse mitmekülgsuse ja huvide realiseerimiseks," jätkas Kalm.

TÜ bakalaureuseõppe peaspetsialisti Ülle Hendriksoni andmeil võeti Tartu Ülikooli tänavu vastu 472 noormeest.

Kõik, kes soovivad kohe aega teenima minna, peavad esitama akadeemilise puhkuse avalduse (koos koopiaga kaitseväeteenistuse kutsest) dekanaati.

SIND TEENINDAVAD KÕIK ÜHISPANGA TARTU HARUKONTORID NING KALLASTE JA ELVA HARUKONTOR.

LISAKS ON ÕPPELAENU KLIENTIDE PARIMAKS TEENINDAMISEKS ALATES 4. SEPTEMBRIST AVATUD TUDENGIPAKETI TAOTLEMISE PUNKTID

TÜ RAAMATUKOGUS JA EPMÜ PEAHOONES

E-R 10.00-15.00.

X põhjust, miks tasub õppelaenu võtta **Ühispangast**

(väike abivahend esmakursuslasele)

1. Ainult Ühispangast saab esmakursuslane koos õppelaenuga **ISIC Maestro kaardi tasuta.**
2. Ainult ISIC Maestro kaart **ühendab endas rahvusvahelist pangakaarti ja üliõpilaspiletit.** Edu valem on lihtne: **ISIC Maestro = rahvusvaheline üliõpilaspilet + pangakaart.**
3. Ainult ISIC Maestro kaardiga oled Sa **üliõpilane kõikjal maailmas** koos sellega kaasnevate soodustustega. Ainuüksi Eestis saab ISIC Maestro kaardi omanik soodustusi **rohkem kui 300 asutuses!** Vaata ISIC Maestro soodustusi aadressil **www.eyl.ee**.
4. **Tudengipaketiga (õppelaen+ISIC Maestro)** käivad kaasas **internetipanga U-Net** ja soovi korral ka **mobiilipanga U-Mobiil** lepingud, mille sõlmimine on **tasuta**.
5. Ainult Ühispangas võetakse Tudengipaketi taotlusi vastu juba **1. septembril**.
6. Tudengipaketi taotlusi saab täita ka **internetis aadressil www.eyp.ee**.
7. **1. oktoober Õppelaenupäev** – sel pühapäeval on Ühispanga kontorid avatud vaid tudengitele. Esmakursuslased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga. Koolitõendi esitamisel on ISIC Maestro kaarti võimalik saada kätte juba ka varem.
8. Ühispank pakub novembri lõpuni Tudengipaketi omanikele soodustingimustel **Mikrolinki arvutikomplekti.**
9. Eesti Ühispanga ISIC Maestro kaardi ettenäitamisel võimaldab **EMT** tudengitele **tasuta liitumist Delta kõnepaketiga**; tasuta **15 minutit** võrgusisest kõneaega; **aasta lõpuni kuumaksust prii** ning lisaks kõigele on aasta lõpuni Hallo!, Esmofoni ja Teleringi müügiesindustes uued **mobiiltelefonid 300 krooni odavamad**.
10. Ainult ISIC Maestro kaardi omanikule kehtivad **ETV** poolt tutvustatavad **eripakkumised**.

Siin oli Sulle ainult kümme põhjust, miks **Ühispank.**
Üks sõna: **Tudengipakett.**
Küsi lähimast Ühispangast! **Alates 1. septembrist.**

TUDENGIKALENDER:

SEPTEMBER 5 10 15 20 25 30 OKTOOBER 5 10 15

1.september
Täida Tudengipaketi taotlus ja too see panka. Taotlust saab täita ka internetis, aadressil www.eyp.ee.

Panka tulles võta kaasa isikut tõendav dokument, foto, ja kui soovid ISIC Maestrot enne õppelaenu kätte saada, võta kaasa ka koolitõend.

Tule koos käendajatega ning vormista kohapeal ka õppelaenu käenduslepingud.

15. september
Teise ja vanemate kursuste üliõpilased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga.

1. oktoober (pühapäev)
Õppelaenupäev – Ühispanga kontorid on avatud vaid tudengitele.
Esmakursuslased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga.

EESTI ÜHISPANK

UUDISED

Avaaktus on esmaspäeval

Uue õppeaasta avaaktus algab esmaspäeval, 4. septembril kell 10 TÜ aulas.

Sõnavõtuga esinevad rektor Jaak Aaviksoo, haridusminister Tõnis Lukas, linnapea Andrus Ansip ja üliõpilasesinduse liige Rait Raal. Esmakursuslaste poolt tervitab avaliku halduse osakonna üliõpilane Julia Denissova.

Aktusel laulab TÜ Akadeemiline Naiskoor.

Seejärel algavad teaduskondade avaaktused.

Meeskoor ja kammerkoor ootavad uusi lauljaid

Tartu Akadeemiline Meeskoor ootab uusi lauljaid esmaspäeviti Ülikooli 16 (maksu majas) ruumis 214 kell 18 – 20.30.

Koori kohta saab infot: http://www.ut.ee/TAM.

Tartu Ülikooli Kammerkoor vajab uusi lauljaid kõikidesse häälerühmadesse. Proovilaulmine on esmaspäeval, 4. septembril kell 19 ph aud 128. Ette valmistada üks a capella laul. Info tel 050 63 076.

ÕNNITLEME!

75

Ervin Järv, valvur - 16. juuli

70

Arvi Liiva, keemik - 7. juuli
Arno Pentsa, elektrik-automaatik - 26. juuli
Gunnar-Raimond Karu, emeriitprofessor - 2. august
Ellen Pedak, erakorraline teadur - 10. august
Henn Kuus, keemik - 7. september
Helmut Piirimäe, emeriitprofessor - 8. september

65

Madis Rubel, professor - 2. juuli
Kaljo Soonets, dotsent - 9. juuli
Tiiu Tõnno, valvur - 16. juuli
Eha Toomiste, vanemlaborant - 1. august
Väino Puura, professor - 6. august
Heljo Virro, filiaalijuhataja - 15. august
Sulev Uus, metoodik - 20. august
Toomas Karu, emeriitprofessor - 22. august
Elma Puidak, valvur - 7. september

60

Toomas Kutsar, assistent - 5. juuli
Jaan Loko, dotsent - 12. juuli
Teet Seene, avatud ülikooli prorektor - 15. juuli
Mall Tamm, assistent - 15. juuli
Uno Kruusmäe, kütja - 19. juuli
Virve Kutta, abijuhataja - 19. juuli
Anne-Mai Parring, dotsent - 21. juuli
Aleksander Vattsar, treial - 8. august
Ivar-Igor Saarniit, akadeemiline sekretär - 11. august
Leelo-Reet Lillo, valvur - 14. august
Eve Pentsa, komandant - 16. august
Margarita Kink, teadur - 22. august
Jaan Karu, koristaja - 29. august
Viive Gens, preparaator - 8. september
Aivo Parring, geomeetria lektor - 8. september

55

Elle Raudsepp, direktor - 5. juuli
Peeter Paal, remonditööline - 7. juuli
Risto Tammelo, professor, füüsikaosakonna juhataja - 13. juuli
Aavo Luuk, dotsent - 22. juuli
Ilme Seiler, tehnik - 24. juuli
Hain Tankler, vanemteadur - 25. juuli
Eele Roon, õpetaja - 29. juuli
Virge Soomer, dotsent - 1. august
Jaan Kasmel, vanemlaborant - 13. august
Aime Mäekask, erakorraline lektor - 14. august
Selma Volk, maaler - 3. september
Mare Rand, osakonna juhataja - 7. september

50

Liivia Kutkina, koristaja - 1. juuli
Otto Teller, arvutivõrgu peaspetsialist - 11. juuli
Sigrid Prank, peabibliograaf - 13. juuli
Mart Kiisel, vaneminsener - 23. juuli
Liidia Saluste, erakorraline teadur - 23. juuli
Vladimir Šor, vaneminsener - 4. august
Tarmo Kulmar, professor, usuteaduskonna dekaan - 13. august
Aasa Must, dotsent - 18. august
Uno Mäeorg, dotsent - 22. august
Peeter Ritslaid, vaneminsener - 25. august
Karin Varik, vanemassistent - 30. august
Jane Frey, vanemteadur - 1. september
Mare Piirsalu, teadur - 6. september
Maie Kreegipuu, lektor - 8. september
Jüri Vilismäe, tehnik - 8. september

Eesti teaduse biograafilist leksikoni
saab soodushinnaga (sularahas **370** krooni) tellida kuni 11. septembrini 2000.

Tellimusi võetakse vastu TÜ FL ajaloo osakonnas:

Lossi 3 tuba 414 (üldajalugu), tel 375 657, tamul@loss. ut.ee
Lossi 3 tuba 419 (lähiajalugu), tel 375 656, eleius@ut.ee

MERCEDES TAKSO

TUDENGILE SOODSALT

5 **krooni/kilomeeter**
(üliõpilaspileti esitamisel)

"MERSU" TELLIMINE: GSM 1366, 052 03 222
või lihtsalt 333 666

TÜ ÜLDOSAKOND

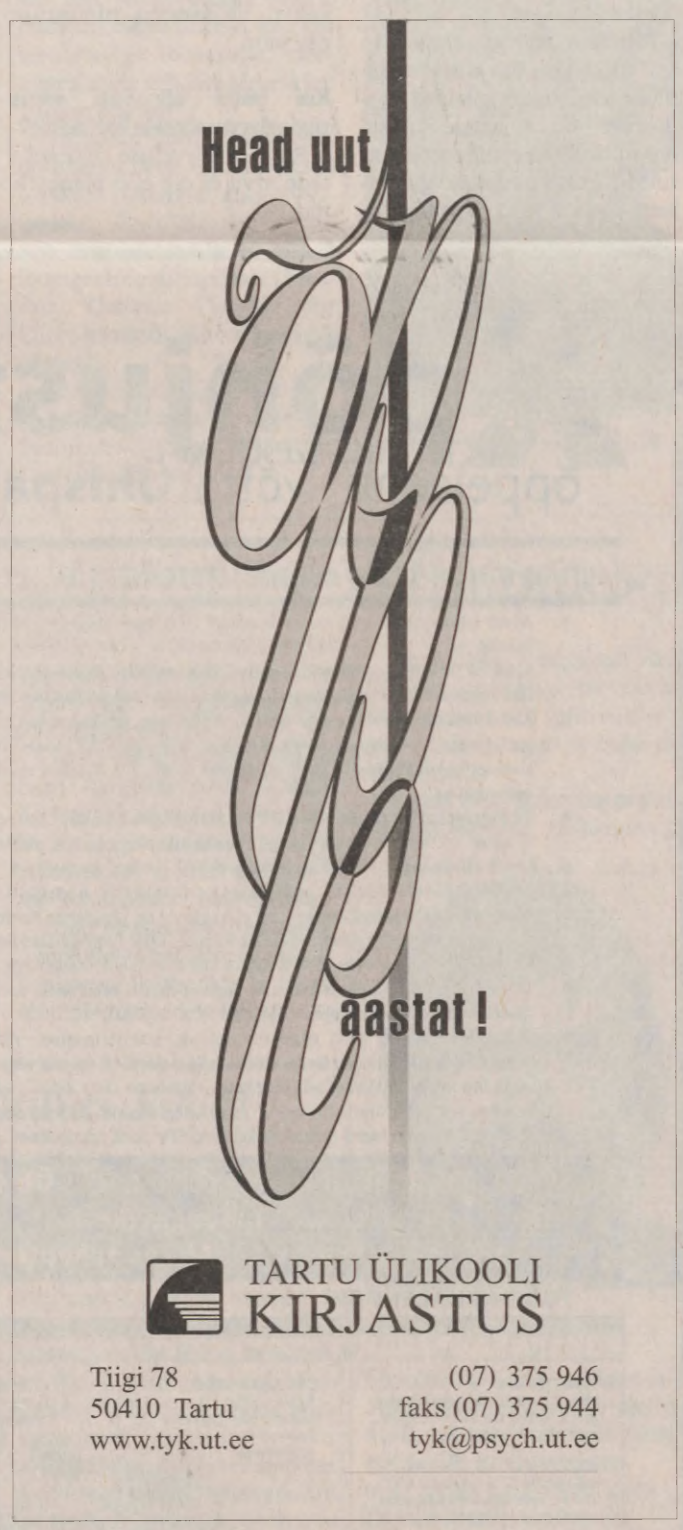
Esta Soover, juhataja, esta@admin.ut.ee, tel 376 113 (r 209)
Aliis Liin, jurist, aliin@admin.ut.ee, tel 375 664 (r 206)
Anu Laansalu, projektijuht (Voroneži projekt),
laansalu@ut.ee, tel 375 606 (r 305)

Kantselei

Sirje Mark, peaspetsialist, sirje@admin.ut.ee, tel 375 606 (r 305)
Marika Kullamaa, vanemtoimetaja,
marika@admin.ut.ee, tel 375 607 (r 207)
Imme Viidalepp, kunstnik, imme@admin.ut.ee, tel 375 608 (r 207)
Leelo Kriisa, rektori vastutav sekretär,
leelo@admin.ut.ee, tel 375 600 (r 219)
Natalia Belinskaja, õppeprorektori vastutav sekretär, MA (saksa keel), natali@admin.ut.ee, tel 376 200 (r 219)
Piret Orav, arendusprorektori vastutav sekretär,
pireto@admin.ut.ee, tel 375 610 (r 219)
Eve Lember, avatud ülikooli prorektori vastutav sekretär,
eve@admin.ut.ee, tel 375 620 (Lossi 24), faks 376 204
Mairi Paidla, administratsioonidirektori vastutav sekretär,
mairi@admin.ut.ee, tel 376 110
Katre Pirnipuu, haldusdirektori vastutav sekretär,
katre@admin.ut.ee, tel 375 630, faks 375 660 (Ülikooli 18a)
Siiri Indriksone, postisekretär,
siiri@admin.ut.ee, tel 375 618 (r 207)
Arhiiv (Jakobi 1, tel 375 609, faks 375 440, arhiiv@ut.ee)
Sirley Kodasma, peaarhivaari kt, sirley@admin.ut.ee
Evi Zadonskaja, arhivaar
Aino Juursoo, köitja-korrastaja 0,5 k

Teabetalitus

Andres Toode, peaspetsialist,
aksel@admin.ut.ee, tel 375 681
Kady Sõstar, avalikkussuhete spetsialist (üritused),
kady@admin.ut.ee, tel 375 685
Leane Morits, avalikkussuhete spetsialist (siseinfo),
leane@ut.ee, tel 375 683, (051) 13 823
Leeni Uba, avalikkussuhete spetsialist,
leeni@ut.ee, tel 375 509
Urve Nahkur, infosekretär, urve@admin.ut.ee, tel 375 100
Varje Sootak, ajalehe tegevtoimetaja,
varje@admin.ut.ee, tel 375 680, (051) 42 300

TARTU ÜLIKOOLI
KIRJASTUS

Tiigi 78
50410 Tartu
www.tyk.ut.ee

(07) 375 946
faks (07) 375 944
tyk@psych.ut.ee

KURSUSED

Kõik semiootikahuvilised on sügissemestril oodatud kuulama dots. Kalevi Kulli kursust "Sissejuhatus semiootikasse (mittesemiootikuile)" 3 AP. Esimene loeng toimub 5. septembril, 16.15–18 keemia ringauditooriumis Jakobi 2-226.
Info: Ulvi Urm, 375 933.

6. septembrist 8. novembrini toimub kolmapäeviti kell 16–18 Tähe 4–207 dotsent Enn Realo loengukursus "Radioökoloogia ja kiirguskaitse" bakalaureuseõppe kõigi eriala üliõpilastele. Kursuse maht 1 AP (lõpeb arvestusega), kood FKKF.03.041.
Registreerumine veebis (http://ois.oppe.ut.ee/) või keskkonnafüüsika instituudis Tähe 4-301.
Info: Aili Linnas, tel 375 550.

Alates 12. septembrist toimub teisipäeviti kell 16 H 327 prof Aadu Musta kursus kogu ülikooli ajaloohuvilistele (v.a ajaloo osakonna üliõpilased): "Suguvõsa ajalugu: allikad ja uurimine". Kaastegevad arhiivinduse õppetooli õppejõud Kurmo Konsa ja Aigi Rahi. Info: Katrin Martsik, tel 375 658.

Keskkonna ja tervise õpetus iseseisva õppeainena (keskkonnatervishoid) on TÜ-s ainult arsteteaduskonna uues õppekavas alates 1997. aastast. Isegi keskkonnaga seotud erialade magistriõppes ei ole keskkonnatervishoiu õpetust. Sellepärast pakub tervishoiu instituut valik- või vabaainena kursust kolmes erinevas mahus ja erineval tasemel:
• põhiõppe kõigi erialade üliõpilastele (ARTH.01.075, 1 AP);
• põhiõppe keskkonnaga seotud erialade üliõpilastele (ARTH.01.074, 2 AP);
• magistriõppe keskkonnaga seotud erialade magistrantidele (ARTH.01.035, 2 AP).
Andmeid ainete kohta saab veebist http://oppe.admin.ut.ee/ained/ ja instituudi koduleheküljelt http://www.biomedicum.ut.ee/arth/. Registreerumine tervishoiu instituudis (Biomeedikum, Ravila tn. 19 IV korrus).
Kursuste ettevalmistamist on toetanud TÜ Sihtasutuse juures asuv Elmar Järvesoo Mälestusfond selle asutaja Aino Järvesoo ettepanekul.

Majandusteaduskond pakub teiste teaduskondade üliõpilastele võimalust õppida **majandust kõrvalainena**. Programm on jaotatud neljale semestrile, maht 42 ainepunkti. Kõrvalaine õppekava täies mahus täitnud saavad vastava õiendi. Võib valida ka üksikuid aineid ja õppida neid vabaainena. Kui mõni majandusteaduskonna poolt õpetatav aine on üliõpilase kohustuslikus õppekavas, kõrvalaine raames sellele lähedast ainet õppida ei ole vaja. Registreerumine semestri kahel esimesel nädalal Narva 4–A108.

VÄITEKIRI

3. septembril kell 15 kaitseb Liivi 2-104 matemaatikateaduskonnas Varmo Vene doktoritööd "Categorical Programming with Inductive and Coinductive Types". Juhendaja: tehnikaknd Merik Meriste, TÜ. Oponent: PhD Jeremy Gibbons, Oxfordi Ülikool. Info: dots L. Loone, tel 375 863.

3. septembril kell 17 kaitseb Liivi 2-104 matemaatikateaduskonnas Kaili Müürisep doktoritööd "Eesti keele arvutigrammatika: süntaks". Juhendaja: dots Mare Koit, TÜ. Oponendid: dr Ülle Viks, Eesti Keele Instituut, ja prof Jaan Penjam, Tallinna Tehnikaülikool. Info: dots L. Loone, tel 375 863.

5. septembril kell 12 kaitseb Vanemuise 46-209 zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Kristjan Piirimäe magistritööd "Bacterioplankton viability and heterotrophic activity in the thermally stratified Estonian lakes". Juhendaja Veljo Kisand, PhD. Oponent Kai Künnis, PhD. Info: Janika Ruusmaa, tel 375 835.

5. septembril kell 14 kaitseb Vanemuise 46-301 zooloogia ja hüdrobioloogia instituudis Jonne Kotta doktoritööd "Impact of eutrophication and biological invasions on the structure and function of benthic macrofauna". Juhendaja Toomas Saat. Oponent prof Erkki Leppäkoski, Abo Akademi University, Soome. Info: Janika Ruusmaa, tel 375 835.

8. septembril kell 12 Tiigi 78-118 kaitseb semiootika osakonnas Valdur Mikita doktoritööd "Kreatiivsuskäsitluste võrdlus semiootikas ja psühholoogias". Oponendid prof akadeemik Peeter Tulviste ja dots Arne Merilai. Info: U. Urm, tel 375 933.

TEATED

TÜ Akadeemiline Naiskoor ootab uusi lauljaid kõigisse häälerühmadesse. Vastuvõtukatsed on neljapäeval, 7., teisipäeval 12. ja neljapäeval 14. septembril kl 19. Kogunemine ph aud 128 juures. Naiskoori laululaager toimub 1. – 3. septembrini. Kogunemine reedel, 1. sept TÜ ph kl 19.

Alates 1. septembrist on TÜ Raamatukogu peamaja ja humanitaarraamatukogu avatud tavaaegadel, st peamaja (W. Struve 1) E-R 8-21, L-P 10-18, humanitaarraamatukogu (Jakobi 1) E-R 8-21, L 10-18, P suletud.

KUULUTUS

Eralogopeed Aili-Maire Hain. Kõne-, hääldus- ja funktsionaalsed häälehäired nii lastel kui ka täiskasvanutel. Tartu, Annemõisa 8, kab 107; tel 056 902 572.

RAAMATUKOGU

REBASTELE

Olete nüüdsest alates eriti oodatud Tartu Ülikooli Raamatukogus W. Struve 1, http://www.utlib.ee. Avatud E-R 8-21; L, P 10-18.
Raamatukogu kutsub rebaseid tunniajastele lühiõppustele, kus antakse teada, kuidas raamatukogus kõike vajalikku üles leida. Õppusteks kogunege kataloogisaali näituste nurka (peatrepist paremal). Õppused toimuvad ajavahemikus 5.-15. sept, v.a puhkepäevad. Eelregistreerimine pole vajalik, tunnise õppuse aja võite valida vabalt kella 10.15. kuni 17.15 vahel.
Lugejaks vormistatakse infolauas üliõpilaspileti esitamisel. Raamatukogukaart maksab TÜ üliõpilastele 20 krooni, teistele 25 krooni.
Tere tulemast ülikooli raamatukogu lugejaperre!

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

Lelulugu 2. USA, 2000. Kell 13.30
Kõik minu emast. Hisp./Pr., 1999. Kell 17
Kadunud 60. sekundiga. USA, 2000. Kell 15, 19, 21, 23.
Saksa tummfilmide programm **"Türannide galerii"** 1.-6. sept. kino kohvikusaalis iga päev kell 21.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Tanel Mazur

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

8. september 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 27 (2022)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Riik toetab edukaid

Krõõt Nõges

Valitsus plaanib tudengeid hakata toetama 1500 krooniga kuus. Toetust hakkab saama umbes kolmandik hästi õppivatest ja kesise sissetulekuga üliõpilastest.

22. augusti valitsuse nõupidamisel tutvustas haridusminister Tõnis Lukas uue õppetoetuse süsteemi võimalusi. Peatselt kokkutulev töörühm, kuhu kuuluvad avalik-õiguslike ülikoolide ja erakoolide, üliõpilaskonna, koalitsioonierakondade esindajad ning rahandus- ja haridusminister, peaks oktoobriks välja töötama erinevad variandid kõrghariduse finantseerimiseks. Töörühma ettepanekute alusel otsustab valitsus, kuidas finantseerida kõrgharidust ning kas näiteks õppemaks avalik-õiguslikes ülikoolides on vajalik.

Kõrghariduse uueneva rahastamise ja üliõpilaste sotsiaalsete toetuste nurgakiviks on õppetoetuste kontseptsioon, mille on välja töötanud haridus- ja rahandusministeerium.

Eesmärgist

Kontseptsiooni eesmärk on muuta praegu suhteliselt killustatud sotsiaalsete garantiide süsteem terviklikumaks. Haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna jurist Heddi Lutterus kinnitab, et uue korra eesmärk on koondada erinevad soodustused ning anda toetust arvestades sotsiaalseid ja regionaalseid erisusi. Ka Üliõpilaskondade Liidu juhatuse esimees Leif Kalev leiab, et uus süsteem on üliõpilase jaoks lihtsam.

Tublimatel õppuritel paremad võimalused

Rahaline toetus koosneb õppetoetusest ja riigi poolt tagatud õppelaenust. Eesmärgiks on pakkuda riigipoolset abi edukatele ja rahaliselt vähemkindlustatud õppuritele. Tudengil on võimalik saada õppetoetust ja -laenu ühe aasta jooksul pärast nominaalse õppeaja lõppu.

Toetust jagub 30%-le

Õppetoetust saavad nii diplomi-, bakalaureuse-, magistrikui doktoriõppe tudengid. Toetuse saamiseks tuleb täita vähemalt 75% õppekavas selleks perioodiks määratud õppe mahust.

Heddi Lutteruse sõnul hakkaks õppetoetust saama 30% üliõpilastest ehk need, kelle sissetulek on alla üliõpilasele kehtestatud toimetulekupiiri ja kes õpivad täiskoormusega. Leif Kalevi sõnul on üliõpilasi, kes täidavad ministeeriumi nõuded, siiski enam.

"Nõude täitvaid üliõpilasi on kindlasti rohkem, kuid õppetoetuse saamine sõltub ka üliõpilase materiaalsest kindlustatusest," kinnitas Lutterus.

Raha on stiimuliks

Õppeprorektor Volli Kalmu hinnangul tekitab toetuse ja laenu sidumine edasijõudmisega õppetöös väga tugeva ja otsese stiimuli täiskoormusega õppimiseks ning ülikooli õigeaegseks lõpetamiseks.

Selles näeb õppeprorektor ka ohtu: "Kõrgkoolide akadeemiline tase on äärmiselt erinev, seega ka üliõpilastelt nõutav tegelik töö 75% kiirusega edasijõudmiseks ning sellest sõltuva õppetoetuse saamiseks väga erinev. Kui õppetoetuste süsteem ei hakka arvestama õppekavade ja ülikoolide akadeemilist taset, saab sellest hoopis stiimul õppimiseks väga madalate nõuetega kasumit taotlevas ettevõttes."

Lähemalt numbritest

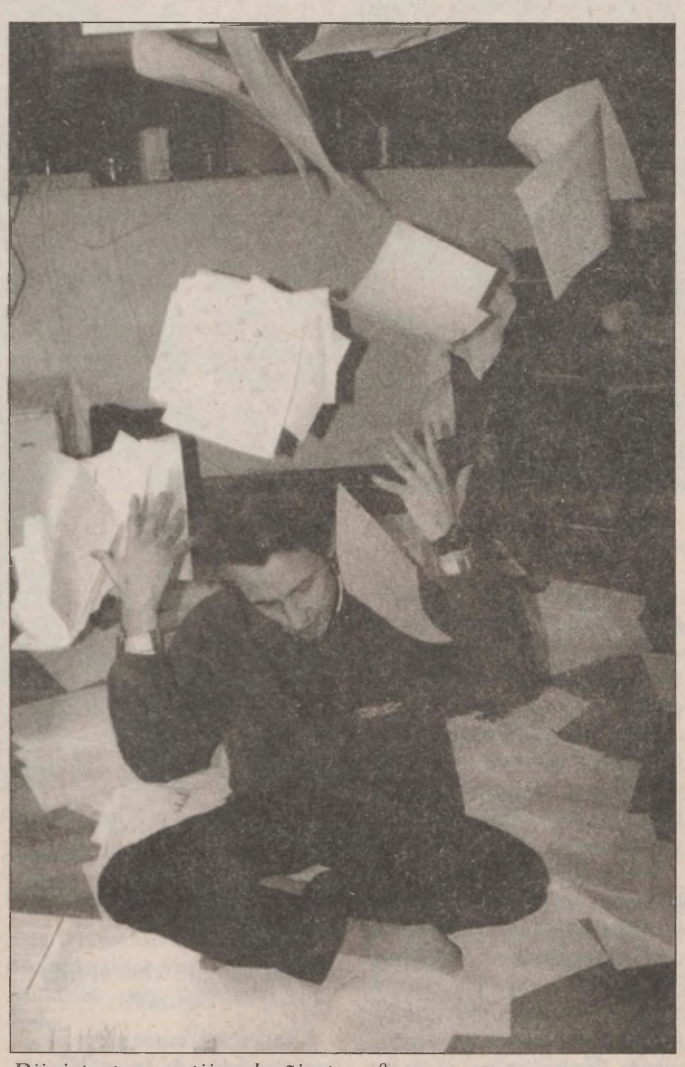
Õppetoetust saavad üliõpilased, kelle 6 eelmise kuu sissetulek ja perekonna sissetulek (juhul kui ta on sellest sõltuv) jääb alla valitsuse igaks õppeaastaks kehtestatud üliõpilase toimetulekupiiri, viimase määramisel arvestatakse üliõpilasorganisatsioonide ettepanekuid. Sissetulekuna arvestatakse ka teisi riiklikke toetusi (v.a doktoriõppes).

Õppetoetuse ja -laenu esmakordsel taotlemisel deklareerib tudeng järgneva aasta õppe mahu. Kui ta seda ei täida, kaotab ta järgneval õppeaastal õiguse õppetoetusele ja -laenule. Kui aga järgmisel aastal, mil üliõpilane toetusi ei saa, õpib täiskoormusega, on tal sellest järgnevaks aastaks taas õigus taotleda nii õppetoetust kui õppelaenu.

Õppetoetuse määraks bakalaureuse- ja magistriõppes on kalendrikuus 1500 krooni pluss veel 500 krooni, kui tudeng ei õpi oma kodukohas. Viissada lisakrooni on ette nähtud transpordi ja eluasemekulutuste katmiseks. Tudengitel, kel sissetulekud suuremad 1500 kroonist, õppetoetust ei saa. Väiksema summa puhul lahutatakse see 1500 kroonist ning riik annab saadud tulemuse ulatuses toetust.

Doktorantidele, kel sissetulek väiksem kui 3000 krooni kuus, makstakse stipendiumi. Erinevalt bakalaureuse- ja magistriõppe tudengitest võib sinna juurde arvestada veel muud toetused, granditasud, riikliku stipendiumi.

Riik tagab laenusaaja õppelaenu valitsuse poolt kehtestatud maksimummäära ehk 100 protsendi ulatuses, samas loobub riik intressi vahe katmisest esimese aasta üliõpilastele alates 2001. aastast. Heddi Lutteruse seisukoht on, et kuivõrd magistrandid ja doktorandid on üliõpilased, siis loobutakse intressi vahe katmisest ka 2001. aasta magistri- või doktoriõppesse astuvatele õppuritele. Tagasiulatuvalt siiski midagi muuta pole plaanis.

Riigi toetus – stiimul või stress? MARTIN KLESMENT

Kontseptsioonikirjutajate soov on, et pank peataks tudengile õpingute ajal intresside sissenõudmise, kuid antud küsimus on veel pankadega läbi rääkimata. Intressi katmisest loobumisel ei sõlmi riik enam pankadega ühtset lepingut, mis sätestaks õppelaenu intressi. Kontseptsioonikirjutajate hinnangul võib laenu hind oluliselt langeda, kuna pangad hakkavad omavahel reaalselt intressi osas konkureerima. Ühispanga laenuosakonna spetsialist Triin Messimas ei oska seda arvamust lähemalt kommenteerida, kuna riik pole pankadega läbirääkimisi alustanud.

Silmapaistvate tulemustega õppemaksu maksvatele tudengitele kehtestab riik suurema riigi poolt tagatud õppelaenu maksimummäära, arvesse võetakse ka õppemaksu suurust.

Ülikooli probleem lahenduseta

Nii prorektor Volli Kalmu kui finantsdirektor Taimo Saani hinnangul on kõrghariduse finantseerimisel siiski põhiprobleemiks üliõpilase baasmaksumuse liialt väike summa (praegu 12 600 kr). Taimo Saani hinnangul oleks vajalik baasmaksumust tõsta ligi 1,7 korda. Kontseptsioon antud probleemile lahendust ei anna.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Dotsent Tõnu Seilenthali sõnul on fennougristika jätkuvalt kaasaegne
LK 3

Tartus toimub rahvusvaheline restitutsioonikonverents
LK 2

Läheneb aeg taotleda Eesti Rahvuskultuuri Fondi uusi stipendiume
LK 2

Algab Saksa-Eesti IV akadeemiline nädal

9.-13. septembrini kestab Tartu Ülikoolis Saksa-Eesti akadeemiline nädal "Academica IV". Teadusnädala keskne teema on "Kõrghariduse tulevik: hind ja kvaliteet".

Esmaspäeval, 11. septembril kell 10.15 avab "Academica" aulas rektor prof Jaak Aaviksoo. Aulaloengu teemal "Kõrgharidus täna ja homme: konkurents, omanäolisus, kvaliteet" peab Saksa Rektorite Nõukogu president prof dr Klaus Landfried.

Loeng toimub saksa keeles, sünkroontõlge tehakse eesti keelde.

Avaüritusel esitab TÜ Akadeemiline Naiskoor dirigent Vaike Uibopuu juhatusel Arvo Pärdi teose "Zwei Beter" (Lukas 18, 9-14).

Kell 17.15 algab TÜ Ajaloo Muuseumis avalik diskussioon "Kõrghariduse tulevik: hind ja kvaliteet " (sünkroontõlge).

Kell 11.30 – 17 on ülikooli peahoone auditooriumis 140 Saksa teabepäev, kus jagatakse infot Saksamaal õppimise ja stipendiumivõimaluste kohta ning tutvustatakse riigi majandust ja kultuuri.

Teaduskonnad ja raamatukogu on kutsunud Eestisse kaks oma akadeemilise eriala tippesindajat, kes esinevad kahel päeval loengutega.

Kohtusid TÜ valitsus ja sihtasutus

TÜ Sihtasutus tutvustas kohtumisel oma enam kui kolme tegevusaastat ja edasisi perspektiive. Sihtasutuse juhataja Indrek Mustimets andis valitsusele ülevaate sihtasutuse ülesehitusest ja tegevuskavast.

Valitsus tunnustas sihtasutuse senist tegevust stipendiumifondide haldamisel ja väljamaksmisel ning rõhutas sihtasutuse suurt rolli ja võimalusi veelgi suuremamahuliste projektide algatamiseks ning finantseerimiseks koostöös ülikooli ja ülikooli arengusuundadega.

Valitsus soovitas peatähelepanu pöörata kraadiõppurite stipendiumitele ja kraadiõppurite õppimisvõimaluste parandamisele Tartus ja välismaal.

Rotalia Fondi stipendiumid

Sirje Mark
Rotalia Fondi Stipendiumide Komitee sekretär

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond toetas Eesti avalik-õiguslike ülikoolide üliõpilasi 2000/2001. õppeaastal 40 1000-dollarilise stipendiumiga, mis on kokku rohkem kui 694 000 krooni.

Tartu Ülikooli üliõpiastele jagus kokku 24 stipendiumi. Need said Katre Kont-Kontson ja Ene Andresen õigus-, Liis Saar arsti-, Maria Tsvetkova, Eneli Liblik, Pille Priks, Äli Rääsk, Hanna Rosenvald, Maris Müürsepp ja Kaire Puusepp filosoofia-, Jaak Jänes ja Silja Kuusk bioloogia-geograafia-, Jaak Sarv, Lauri Toom ja Kaido Viht füüsika-keemia-, Ahto Pärl ja Karin-Liis Kapp majandus-, Ivika Allekand ja Andro Kull matemaatika- ning Maria Mälksoo, Jürgen Innos, Rauno Vinni, Rain Rannu ja Reesi Lepa sotsiaalteaduskonnast.

40st väljaantud stipendiumist olid 4 Helge ja Bruno Laane nimelised, 4 Ene Silla nimelised ja 2 Enn Raidna nimelised.

Rotalia Fondi põhikapitaliks on Tartu Ülikooli vilistlase Gerhard Treubergi pärandus, mille investeerimisest laekunud summadest on fond andnud toetusi Eesti üliõpilastele 1988. aastast. 1995. aastast on Rotalia Fond Seattle'is volitanud stipendiumidega seonduvat tegevust koordineerima Rotalia Fondi stipendiumide komiteed Eestis. Sellest ajast on aasta-aastalt lisandunud fondi juurde ka uued, nii nimelised, kui mälestusstipendiumid.

Rotalia Fond Seattle'is on üks suuremaid Eesti üliõpilaskonna toetajaid. Ainuüksi viimase kolme aasta jooksul on määratud stipendiume enam kui 1,7 miljoni krooni suuruses summas.

Tänuväärset ja tulemuslikku tööd Rotalia Fondi juhatuse esimehena on teinud fondi loomisest alates Kenneth Gorshkow - Tartu Ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituudi vilistlane, tegija nii spordis kui äris.

Seoses Kenneth Gorshkowi peatselt läheneva 80. sünnipäevaga soovivad komitee ja stipendiaadid edasist jaksu Rotalia Fondi edendamisel!

Ülikooli innovatsioon teenib riiki

Varje Sootak

Tartus toimunud Euroopa Liidu kandidaatriikide konverentsil arutati kolmel päeval riiklikku innovatsioonipoliitikat ja innovaatiliste ühisprojektide võimalusi.

Haridusministeeriumi teaduse talituse juhataja Maie Toimet ütles, et riikliku innovatsioonipoliitika eesmärk on muuta majandus konkurentsivõimeliseks, st ka innovatiivseks, ning selles on oluline osa ülikoolide teadustööl.

Kuus aastat tagasi Saksamaa LV Teadus- ja Haridusministeeriumi algatatud ja igal aastal eri riigis toimunud konverentsidel keskenduti viimastel aastatel Euroopa Liidu V raamprogrammile.

Maie Toimeti sõnul leidsid korraldajad, et see on end ammendamas ning aktuaalseks on kujunemas hoopis riiklik innovatsioonipoliitika.

"Kuna Tartu Ülikoolil on innovatsioonitöö kogemusi, nagu näiteks *spin-off*-firmade alal, tekkis mõte kuues konverents Tartus korraldada," ütles Toimet. "Tartu Ülikool on küll vana tuntud õppe- ja teadusasutus, kuid nüüd on hea võimalus näidata, et ta on ka arenev, innovaatiline ülikool," jätkas Toimet.

Põhiettekande Eesti riiklikust innovatsioonipoliitikast pidas Tallinna Tehnikaülikooli prof essor, akadeemik Rein Küttner. Saksa LV innovatsioonipoliitikast tegi ülevaate Saksa LV Majanduse ja Tehnoloogia Ministeeriumi aseminister dr Hans-Peter Lorenzen.

Tartu Ülikooli innovatsioonitegevust tutvustasid arendusprorektor prof Hele Everaus ning teadus- ja arendusosakonna juhataja, PhD Andrus Tasa. Konverentsikülalised Eestist, Saksamaalt, Lätist, Leedust, Poolast, Ungarist, Sloveeniast, Tšehhist ja Küproselt tutvusid ka ülikoolist võrsunud *spin-off*-firmadega.

Diskussioonidel kerkis mõte jätkata ELi kandidaatriikide konverentse järgmisel aastal riikidevaheliste kahepoolsete teadussuhete teemal, sest praeguseks väljakujunenu on mõneti oma aja ära elanud. "Mitmete riikide vahel on küll pikaajaline koostöö, kuid samas oleks tarvis traditsioonilistesse koostöövormidesse innovatsioonitemaatika sisse tuua," selgitas Maie Toimet.

Tema sõnul soovis Saksamaa juba kuus aastat tagasi seoses ELi laienemise ning ühiste teadus- ja tehnoloogiaprogrammidega kandidaatriikidele kogemusi jagada ja olla abiks probleemide lahendamisel. "Saksamaa on Euroopa üks võimsamaid tööstusriike, ta ootab ühisprojektide algatamiseks rohkem meiepoolset initsiatiivi. Eestist saadetakse küll Saksamaa Haridus- ja Teadusministeeriumi arvamuse saamiseks projekte, mis Saksa partnerid koos eestlastega algatavad, kuid rohkem oodatakse just meiepoolset initsiatiivi," sõnas Maie Toimet.

Konverentsi korraldasid Saksa Liitvabariigi Haridus- ja Teadusministeerium ja Eesti Vabariigi Haridusministeerium koos Tartu Ülikooliga.

Raamatukogus on NATO teabekeskus

Esmaspäeval avati TÜ Raamatukogus NATO teabekeskus.

Teabekeskus pakub infot Põhja- Atlandi Lepingu Organisatsiooni tegevuse kohta, samuti koostööst Eestiga. Teavet saavad kõik soovijad nii paberkandjal kui elektrooniliselt sõltumata sellest, kas nad on TÜ Raamatukogu lugejad.

Keskus koordineerib ka linna- ja maakonnaraamatukogude juures loodavate NATO teabepunktide tööd, korraldab nende töötajatele seminare jne.

NATO teabekeskuse kodulehekülg on http://natoinfo.ee, asjahuviliste päringutele vastatakse aadressil nato@utlib.ee.

Konsultatsioonid on keskuses esmaspäeviti kl 13 -15 ja neljapäeviti 10 -12.

Raamat eestlaste perekonnaloo allikatest

TÜ arhiivinduse õppetool ja Ajalooarhiiv esitlesid prof Aadu Musta raamatut "Eestlaste perekonnaloo allikad".

See on esimene universaalne eestikeelne genealoogiaalane käsiraamat, mis käsitleb eestlaste genealoogia uurimiseks vajalikke allikaid, nende tekkimislugu ja usaldusväärsust. Eraldi peatükid on nimeloo probleemidest ja kartograafilises materjalis leiduvast perekonnaloolisest ainesest ning genealoogia uurimisest Eestis.

Klassikaliste allikate kõrval käsitleb Aadu Must ka kurioosseid arhiiviallikaid, mis autori sõnul ei näi esmapilgul antud teemaga kuidagi seotud olevat. "Lähtusin raamatu kirjutamisel põhimõttest, et oma juurte tundmine on osa rahvuskultuurist," ütles Aadu Must.

Raamat on mahukas, kokku 344 lehekülge ja rikkalikult (134 joonist) illustreeritud.

Väljapanek TÜ õppejõudude kooliõpikutest

Täna avatakse TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees eesti raamatu aasta raames näitus kooliõpikutest 1945-2000, mille autorid-koostajad on TÜ õppejõud.

Eraldi on välja toodud õpikud aastani 1960 ja uuem periood,v 1995-2000 (haridusministeeriumi poolt kinnitatud õpikud).

Näha saab ka ülikooli õppejõudude koostatud õpikuid, mis on trükitud punktkirjas vaegnägijatele.

Näituse koostaja Kalli Kuke sõnul on see väljapanek TÜ Raamatukogu lugupidamisavaldus oma ülikooli õppejõududele - nii praegustele kui kunagi Tartu Ülikoolis töötanuile.

Üliõpilasteater otsib uusi liikmeid

Teist aastat tegutsev Tartu Üliõpilasteater võtab algaval hooajal vastu uusi liikmeid. Üliõpilasteatri liige Sven Heiberg ütles, et lisaks etendustele on kavas ka stuudio käima panna. "Üliõpilasteater annab tudengile kindlasti esinemisjulgust ja -oskusi, mida mujalt ülikoolist ei saa."

Huvilisi oodatakse Tartu Üliõpilasmajas (Kalevi 24) teisipäeval, 12. septembril kell 16. Ette tuleks valmistada luuletus, proosapala ja laul või vähemalt kaks neist. Selga võiks panna lahe, sportlik riietus ja jalga pehmed jalanõud.

Info: sven@math.ut.ee.

Konverents: Tartu–Voronež ... Tartu?

Anu Laansalu
TÜ projektijuht

15. ja 16. septembril toimuva konverentsi ajendiks on Tartu Ülikooli ajalooline kunstikogu, mille tõttu kannab ka konverents nime "Eesti – Vene koostöö museoloogias: prof Morgensterni poolt rajatud kunstikogu kujunemine ja edasine saatus".

Tartu Ülikooli kunstikogu evakueeriti Esimese maailmasõja ajal 1915. aastal Venemaale. Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel 2. veebruaril 1920 sõlmitud Tartu rahulepingu (artikkel XII p 4) järgi koos muu Tartu Ülikoolist evakueeritud varaga Eestisse tagasi saabuma pidanud kunstikogu asub siiani Venemaal Voronežis.

Töö kogu Tartusse tagasisaamise nimel

1987. aastal algas kogu tagasisaamisele suunatud tegevus, mis alates 1988. aastast on Venemaaga läbirääkimiste staadiumis.

Detsembris 1998 sõlmiti Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vahel kultuurivarade säilitamise koostöölepe.

Üks põhiprintsiipe, milles kokku lepiti, oli: vastavalt rahvusvahelise õiguse normidele ja oma riigi seadustele hakkavad pooled kaasa aitama ebaseaduslikult oma riigi territooriumil asuva kultuurivara tagastamisele. See kokkulepe andis poliitilised regulaatorid restitutsioonialaseks koostööks. Konverents on esimeseks praktiliseks väljundiks selle leppe elluviimisel.

Surnu büst. Egiptus, Uus riik, lubjakivi, kõrgus 23 cm.
MALEV TOOM

Miks toimub konverents Tartus?

Konverentsi eesmärk on laiemalt teadvustada Tartu Ülikooli Venemaal asuva kunstikogu probleemi ja restitutsioonialast tööd, luua vahetud sidemed teiste maade kolleegide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega. Samuti on eesmärgiks praktikas rakendada Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud kultuurivara lepinguid ning võita kodumaise ja rahvusvahelise ajakirjanduse tähelepanu.

Konverents on suunatud restitutsiooniga tegelevatele kolleegidele teistest riikidest ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatele, Eesti avalikkusele ja ajakirjandusele ning kõigile huvilistele. Oodatakse konstruktiivset dialoogi Eesti ja Venemaa vahel.

Konverentsi valdkonnad on kultuur ja poliitika. Ettekanded toimuvad olenevalt teemast kolmel istungil: rahvusvaheline restitutsioonialane seadusandlus, rahvusvaheline restitutsioonipraktika ja professor Morgensterni kunstikogu.

Osalejad

Osavõtjate hulgas on nende maade esindajaid, kes jagavad ühist ajaloolist kogemust kultuurivara kaotamisel, nagu näiteks endise NSVL vabariigid (Eesti, Läti, Ukraina), ja maad, mis oma silmapaistva restitutsioonialase töö aktiivsusega saavutanud ka tulemusi kultuurivara naasmisel kodumaale (Poola, Holland ja Saksamaa).

Viimasel ajal on suurenenud rahvusvaheliste organisatsioonide tähtsus Euroopa riikide jaoks ja korraldajad loodavad, et UNESCO esindaja annab konverentsil kultuurivara restitutsioonipoliitika sünteesitud ja üldistatud ekspertkogemuse.

Venemaalt tulevad konverentsile Vene Föderatsiooni Kultuuriministeeriumi ja Voroneži esindajad.

Prof Norman Palmer, prof Wojciech Kowalski ja dr Josefine Leistra on tunnustatud eksperdid restitutsiooni alal. Külaliste hulgas on von Richteri perekonna esindaja Saksamaalt. See on perekond, kes kinkis 1819. aastal Tartu Ülikoolile hinnalise egiptuse kogu.

RAHVUSVAHELINE RESTITUTSIOONIKONVERENTS 15. JA 16. SEPTEMBRIL

Ettekannetega esinevad:

- **rahvusvaheline restitutsioonialane seadusandlus: prof N. Palmer Londoni Ülikooli Kolledzist, prof W. Kowalski Poola Välisministeeriumist, M. Brewka UNESCO Kultuuripärandi Divisjonist, J. Titov Vene Föderatsiooni Kultuuriministeeriumi Restitutsiooniosakonnast;**
- **rahvusvaheline restitutsioonipoliitika: J. Leistra Hollandi Kultuuripärandi Inspektsioonist, prof W. Kowalski Poola Välisministeeriumist, dr R. Dehnel Saksamaa Liidumaade Kultuurivarade Restitutsiooni Koordinatsioonibüroost, O. Fedoruk Ukraina Kultuurivara Väljaveo Kontrolliteenistusest, P. Pillak Eesti Rahvusarhiivi Eraarhiivide talitusest;**
- **professor Morgensterni kunstikogu: I. Kukk Tartu Ülikooli Kunstimuuseumist, prof H. Plirimäe ja A. Laansalu Tartu Ülikoolist, prof M. Karpatšov Voroneži Ülikoolist, J. Pšenitsõna ja V. Ustinov Voroneži Oblasti Kunstimuuseumist ja S. Stadnikov ning L. B. v. Richter.**

X põhjust, miks tasub õppelaenu võtta Ühispangast

(väike abivahend esmakursuslasele)

1. Ainult Ühispangast saab esmakursuslane koos õppelaenuga **ISIC Maestro kaardi tasuta.**
2. Ainult ISIC Maestro kaart **ühendab endas rahvusvahelist pangakaarti ja üliõpilaspiletit.** Edu valem on lihtne: **ISIC Maestro = rahvusvaheline üliõpilaspilet + pangakaart.**
3. Ainult ISIC Maestro kaardiga oled Sa **üliõpilane kõikjal maailmas** koos sellega kaasnevate soodustustega. Ainuüksi Eestis saab ISIC Maestro kaardi omanik soodustusi **rohkem kui 300 asutuses!** Vaata ISIC Maestro soodustusi aadressil **www.eyl.ee**.
4. **Tudengipaketiga (õppelaen+ISIC Maestro)** käivad kaasas **internetipanga U-Net** ja soovi korral ka **mobiilipanga U-Mobiil** lepingud, mille sõlmimine on **tasuta**.
5. Ainult Ühispangas võetakse Tudengipaketi taotlusi vastu juba **1. septembril**.
6. Tudengipaketi taotlusi saab täita ka **internetis aadressil www.eyp.ee**.
7. **1. oktoober Õppelaenupäev** – sel pühapäeval on Ühispanga kontorid avatud vaid tudengitele. Esmakursuslased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga. Koolitõendi esitamisel on ISIC Maestro kaarti võimalik saada kätte juba ka varem.
8. Ühispank pakub novembri lõpuni Tudengipaketi omanikele soodustingimustel **Mikrolinki arvutikomplekti.**
9. Eesti Ühispanga ISIC Maestro kaardi ettenäitamisel võimaldab **EMT** tudengitele **tasuta liitumist Delta kõnepaketiga**; tasuta **15 minutit** võrgusisest kõneaega; **aasta lõpuni kuumaksust prii** ning lisaks kõigele on aasta lõpuni Hallo!, Esmofoni ja Teleringi müügiesindustes uued **mobiiltelefonid 300 krooni odavamad**.
10. Ainult ISIC Maestro kaardi omanikule kehtivad **ETV** poolt tutvustatavad **eripakkumised**.

Siin oli Sulle ainult kümme põhjust, miks **Ühispank.**
Üks sõna: **Tudengipakett.**
Küsi lähimast Ühispangast! **Alates 1. septembrist.**

TUDENGIKALENDER:

SEPTEMBER 5 10 15 20 25 30 OKTOOBER 5 10 15

1.september
Täida Tudengipaketi taotlus ja too see panka. Taotlust saab täita ka internetis, aadressil www.eyp.ee.

Panka tulles võta kaasa isikut tõendav dokument, foto, ja kui soovid ISIC Maestrot enne õppelaenu kätte saada, võta kaasa ka koolitõend.

Tule koos käendajatega ning vormista kohapeal ka õppelaenu käenduslepingud.

15. september
Teise ja vanemate kursuste üliõpilased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga.

1. oktoober (pühapäev)
Õppelaenupäev – Ühispanga kontorid on avatud vaid tudengitele.
Esmakursuslased saavad panka tulles kätte Tudengipaketi koos õppelaenuga.

EESTI ÜHISPANK

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid

Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond võtab taotlusi 2001. aasta stipendiumideks ja kultuuriprojektide finantseerimiseks pühapäeva,15. oktoobrini kella 16ni. Selleks ajaks peavad kohal olema ka postiga saadetud taotlused.

Taotlusi võetakse vastu fondi rahalise taotluse ankeedil, millele lisatakse trükitult taotluse põhjendus või tööprojekt, eelarve või kalkulatsioon ja vajaduse korral soovitajate põhjendused.

Igalt taotlejalt võetakse vastu ainult üks taotlus. Eelmisel aastal stipendiumi saanud üksikisik ei saa esitada taotlust järgmiseks aastaks.

Fondil on ka järgmised nimelised allfondid:

• Abel-Mirka Fond ja Nokia Fond toetavad Eesti majandusüliõpilaste koolitust Ameerika Ühendriikides;

• Antti Piippo Fond toetab Eesti tehnika- ja majandusüliõpilaste ja uurijate koolitust;

• Ernst ja Erica Kesa Fond toetab Eesti ülikoole õppevahendite soetamisel;

• Robert Lepiksoni Fond toetab ajakirjandust ajakirjaniku igaaastase eetikapreemiaga ja Võrumaalt pärit üliõpilasi haridustee jätkamisel eesmärgiga rakendada neid tulevikus Võrumaa elu edendamisel;

• Sõnumilehe Fond toetab üliõpilassporti.

Jagamise tulemuste info ilmub ajakirjanduses ja toetuse saajale saadetakse vastav kirjalik teade.

Taotluste vastuvõtt tööpäeviti kell 10 – 16 Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fondi A. Weizenbergi 20a – 13 (III korrus), 10150 Tallinn.

Täiendav info: Maarika Vellomäe, Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fond vastutav sekretär, tel: 0 601 3428.

Naiskoor ootab uusi lauljaid

TÜ Akadeemiline Naiskoor ootab uusi lauljaid kõigisse häälerühmadesse.

Vastuvõtukatsed on teisipäeval, 12. ja neljapäeval, 14. septembril ülikooli peahoones, kogunemine kell 19 auditooriumi 128 juures.

SIND TEENINDAVAD KÕIK ÜHISPANGA TARTU HARUKONTORID NING KALLASTE JA ELVA HARUKONTOR.

LISAKS ON ÕPPELAENU KLIENTIDE PARIMAKS TEENINDAMISEKS ALATES 4. SEPTEMBRIST AVATUD TUDENGIPAKETI TAOTLEMISE PUNKTID

TÜ RAAMATUKOGUS JA EPMÜ PEAHOONES

E-R 10.00-15.00.

Fennougristika endiselt kaasaegne

Varje Sootak

Augustis Tartus toimunud suurüritusel, fennougristika rahvusvahelisel kongressil suudeti koorukesest iva leida ja ivast vili kasvatada, arvab kongressi president dotsent Tõnu Seilenthal.

Kuhu läheb uue aastatuhande fennougristika?

Kahe ja poole aastasaja jooksul on fennougristika kujunenud üsnagi selgepiiriliseks teadusalaks, nii et maagilise aastanumbri vahetus mingit radikaalset muudatust ei põhjusta.

Sellise kongressi teaduslikke tulemusi saame hinnata siis, kui peetud 504 ettekannet ilmuvad kuue umbes 400-leheküljelise köitena. Igal juhul võib kindlalt väita, et tase nii Idas kui Läänes annab lootusrikka pildi tulevikuks.

Ilma ühegi varjuta?

Kahjuks siiski mitte. Teadusteemade kõrval arutati ka mitmeid päevakajalisi probleeme. Nii tahetakse Lundis, nagu meie turumajanduslikus maailmas ikka juhtub, reorganiseerimise sildi all likvideerida soome-ugri keelte kateeder. Sõjajärgsel perioodil on see olnud mitte ainult Rootsi väliseestlaste, vaid ka -soomlaste ja -ungarlaste üks ärksamaid keskusi. Pean väga oluliseks, et kongress otsustas esitada pöördumise Lundi Ülikoolile.

Mõned hõimurahvaste probleemid tulevad tuttavad ette meie enda ajaloost. Mitmetel soome-ugri rahvastel on loodud mitu kirjakeelt, nagu mordvalastel ersa ja mokša, maridel mäe ja niidu, komidel permi ja sürja. Hantide kirjakeel on loodud vähemalt viie murde põhjal.

See on tekitanud probleeme, kõige teravamalt mordvalaste puhul, kus kummagi kirjakeele eest seisjad pooldavad vaid oma keelt.

Tundub, et Tartu kongressil mõisteti siiski, kui tähtis on ühtse kirjakeele olemasolu. Eestis on see olemas 18. sajandist ja kuigi ma väga austan lõunaeesti keelt, arvan, et eesti rahvust ei oleks ühtse kirjakeeleta. Ühtse kirjakeele puudumine takistab rahvuskultuuri arengut.

Mis tähendus on soome-ugri linnakultuuril?

Arvan, et ühisfoorumil jõuti ka arusaamale soome-ugri linnakultuuri tekkimise ja arenemise vajaduses. Et tänapäeva maailmas rahvusena püsima jääda, ei piisa talupoegliku maakultuuri säilitamisest, vaid sellele peab ehituma tänapäevane omakeelne rahvuskultuur, mida tarbib linnarahvas. Olgu selle asja nimeks siis kas- või etnofuturism.

Milliseid tulemusi ise oluliseks peate?

Rõhutaksin meie integreerumispürgimusi. On väga oluline, et soome-ugri õppe- ja teadusasutustel oleks ühine soome-ugri transkriptsioonimärkide rahvusvaheline ISO/IEC 10646 standard.

Kongressi puhul oli meil raskusi teeside väljaandmisel, sest kasutati väga erinevaid fonte, mis tihtigi ei ühildunud. Muide, TÜ arvutuskeskuses kaitses juunikuus magistriväitekirja Tiina Tamme just meie kongressi andmevahetuse küsimustest. Kongress võttis ka standardiseerimise suhtes vastu pöördumise.

Soome teadlased Jyrki Kalliokoski, Matti Punttila ja Ritva Paananen ning Tõnu Seilenthal Tartust (paremalt teine) pidasid maha sisutihedaid dispuute. JAAK NILSON

Kas algatati ka uusi projekte?

Käivitus rahvusvaheline projekt "Onomastica Uralica", mille raames uuritakse kohanimesid. Kohanimed on väga olulised uurimisallikad, nendes säilib kaua rahva mälu.

Moodustati ka Soome-Ugri Semiootika Assotsiatsioon, mille presidendiks valiti Ungari teadlane. Tartus pidasid nad oma esimese koosoleku.

Kongressi ajal kirjutasid Soome, Ungari ja Eesti haridusministeeriumide esindajad alla ühisele protokollile.

Kohtumine toimus muide sümboolsel päeval, 9. augustil, mille ÜRO on kuulutanud põlisrahvaste päevaks. Kolme riigi haridusministeeriumide kantslerid kirjutasid alla protokollile, mille järgi jätkame tööd oma hõimurahvaste programmidega, mis on ühel või teisel viisil kolmes riigis välja kujunenud. Oluliseks pean just kooskõlastamist.

Kuidas protokoll Tartu Ülikooli mõjutab?

Mainida tasub juba seda, et üsna palju soomlasi õppis Academia Gustavianas, rootsi perioodil veel ka transilvaania ungarlasi, keiserlikus Aleksandri ülikoolis komisid jt.

Väga oluline on nn professor Ariste periood, kus Tartus õppisid paljud Venemaal elavad soome-ugri rahvustest noored. Paljud neist jäid siia ka aspirantuuri ja on Tartus kaitsnud kandidaadi- ja doktoriväitekirja.

Praegu õpib hõimurahvaste programmi raames meil ligi 70 sugulasrahvaste üliõpilast.

Konverentsil oli Venemaalt muide 156 osavõtjat, paljud neist olid siin kõrghariduse omandanud. Võime julgelt öelda, et koolitame Venemaale nende väikeste rahvuste intelligentsi.

Üliõpilasi aitavad tuutorid

TÜ peahoone ruumis 120 töötab üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi, kelle poole võib pöörduda info ja nõuande saamiseks õppetööga seonduvates probleemides.

"Meie poole võib pöörduda igal tööpäeval kl 9-12 ja 13-16," ütles Ülle Kapsi. Esmakursuslastel aitavad ülikooliga kohaneda ja probleemidega hakkama saada ka vanemate kursuste üliõpilastest tuutorid.

Rebasenädalal tutvustasid ülikooli ja Tartut esmakursuslastele ka tuutorid.

Arstiteadusüliõpilaste Selts korraldas arstirebastele teemalise infopäeva "Kuidas jääda ellu arstiteaduskonnas", rebastele ilmus ka seltsi häälekandja Curare erinumber.

TÜ üliõpilasnõustaja tel on 375 627, e-post: yk@ut.ee, http://www.ut.ee/tuutorid/.

TAM ootab uusi lauljaid

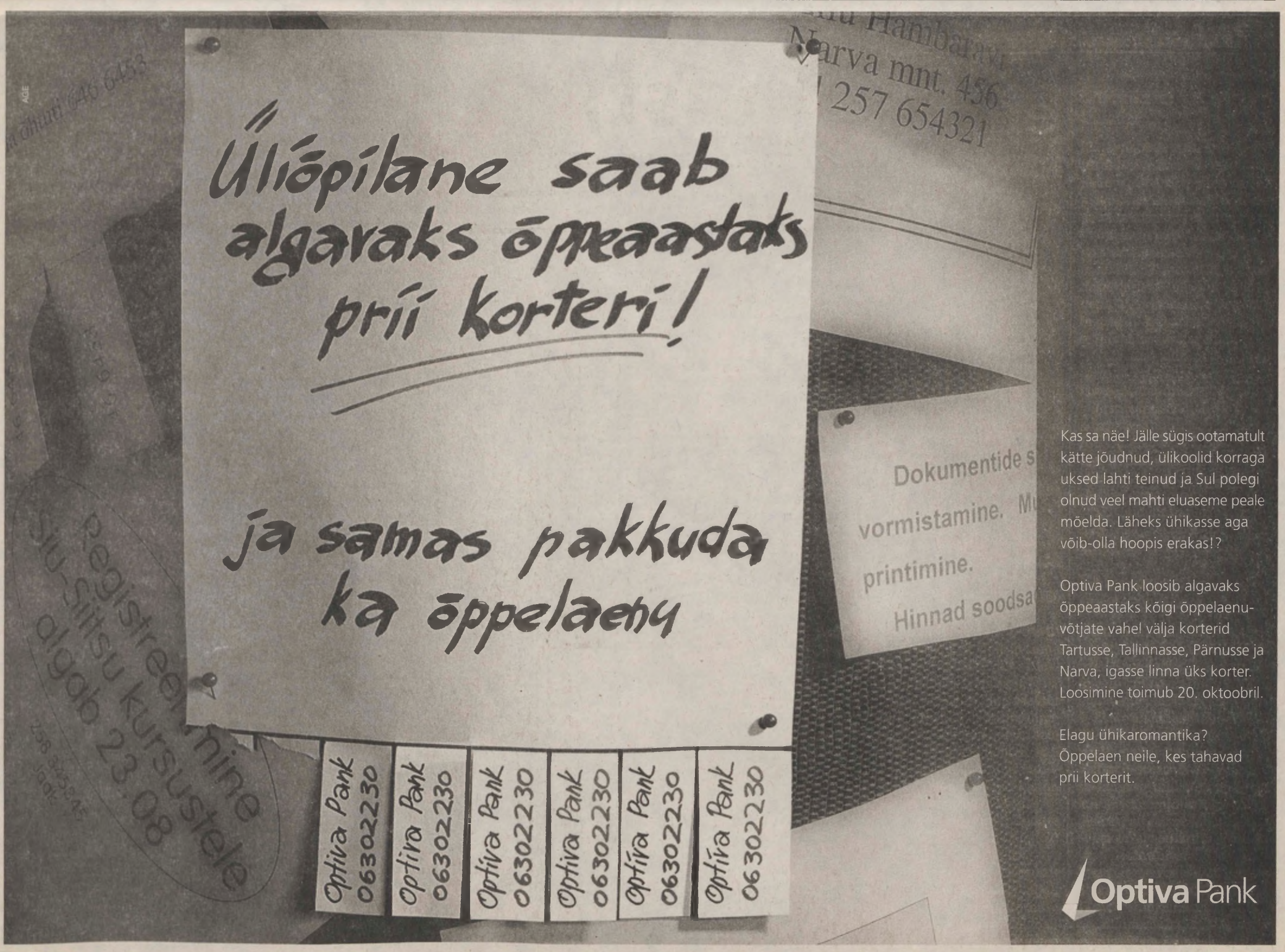
Tartu Akadeemilise Meeskoori (TAM) lauluharjutused toimuvad septembris esmaspäeva õhtuti marksu majas, kuhu oodatakse uusi lauljaid.

TAM ühendab ligi 60 TÜ, EPMÜ ja ka teiste Eesti kõrgkoolide endist ja praegust üliõpilast. Koos laulavad nii esimese kursuse rebane, vana burs kui auväärt professor. Peadirigent on professor Alo Ritsing.

Eeloleval hooajal on kooril kavas kontsertmatk Sankt-Peterburgi ja osalemine Iirimaal koorifestivalil, lisaks kontserte Tartus ja mujal Eestis.

Lauluharjutused toimuvad esmaspäeviti Ülikooli 16 ruumis 214 kell 18– 20.30.

Info: www.ut.ee/TAM.

ÕNNITLEME!

Emeriitprofessor Helmut Piirimäe 70

8. septembril tähistab 70. juubelit emeriitprofessor Helmut Piirimäe.

Juubilar kuulub Eesti mainekamate ajaloolaste hulka, kelle nime tuntakse hästi ka raja taga. Hõbemedal Põltsamaa Keskkoolist (1950), *cum laude* diplom ülikooli ajaloo-osakonnast (1955), kandidaaditöö kaitsmine (1962), doktoridissertatsioon "Rootsi riigimajandus Baltimail XVII sajandil" (1974) ning Uppsala Ülikooli audoktori nimetus (1982) on formaalsed tähised teel Eesti ajaloolaste tippu.

Praegused kolleegid, kes peaaegu kõik on olnud tudengina juubilari õpilased, hindavad Helmut Piirimäed ka särava ja vaimuka lektorina, kes suutis paeluvaks muuta isegi sellise surmraskena tunduva aine, nagu arhiivinduse loengud.

Juubilar oli ajalooringi ekskursioonide ning Vellavere suusamatkade ja kursuseõhtute hing, kus sai ka nõukogude ajal vabalt ja *lahtise tekstiga* kõnelda nii minevikust kui olevikust. Tänu Helmut Piirimäe visadusele võisime 1982. aastal tähistada oma ülikooli 350. aastapäeva, mida nõukogude võim pikka aega tõrkus tunnistamast. Helmut Piirimäe oli esimesi, kes asus pärast taasiseseisvumist uusi kooliõpikuid kirjutama, vabastamaks meie ajalooõpetust kommunistlikust taagast. Nii oma raamatutes kui ka kateedrist jagatud õpetustes on tänane juubilar alati rõhutanud inimliku dimensiooni olulisust ja tähtsust ajaloos.

Möödunud semestritele tagasi vaadates võib emeriitprofessor oma tööst vaid rõõmu tunda. Helmut Piirimäe käe all on praeguseks Eesti ajalooteaduse arvestatavate tegijate hulka tõusnud kümned kunagised aspirandid ja magistrandid, kellest mitmed (Arvo Tering, Margus Laidre, Enn Küng) on jõudnud rahvusvahelise tunnustuseni.

Soovime kaheksakümne üheksandat õppejõu semestrit alustavale juubilarile jätkuvat vitaalsust, tervist ja elujõudu ning palju õnne.

Kolleegid ja õpilased

Heino Liiv 70

7. septembril sai 70-aastaseks Eesti juhtivaid inglise filoloogе, kauaaegne TÜ inglise filoloogia kateedri juhataja, pedagoogikakandidaat Heino Lilv.

Heino Liiv asus TÜs tööle 1961. aastal. 1975. aastal kaitses ta kandidaadikraadi Leningradi ülikoolis, 1978. aastal sai TÜ inglise filoloogia kateedri dotsendiks ja kateedrijuhatajaks.

Kateedrijuhatajana rajas Heino Liiv aluse Tartu inglise filoloogide sidemetele paljude välisülikoolidega. Pikka aega töötas ta prodekaanina. Heino Liiv asus inglise filoloogia kateedris esimesena juurutama kvantitatiivseid meetodeid nii lingvistilises kui ka võõrkeele omandamise-alases uurimistöös. Temalt on ilmunud üle 100 teaduspublikatsiooni, suur osa neist rahvusvahelistes väljaannetes, ja arvukalt kõrgkooliõpikuid.

Aastaid on ta inglise filoloogia üliõpilastele lugenud selliseid keskseid teoreetilisi kursusi, nagu inglise keele teoreetiline grammatika ja tekstilingvistika. Heino Liiv on alati olnud kursis keeleteaduse uusimate arengusuundadega, mis peegelduvad ka tema loetud erikursustes ning juhendatud diplomi- ja magistritöödes.

Õnnitleme!

Kolleegid

55

Aadu Mirme, vanemteadur - 12. september

50

Henn Käärik, dotsent - 10. september
Ene Mett, valvur - 10. september
Ene Käärik, lektor - 14. september

12. septembril kell 16.15

Mida õppida, et olla tööjõuturul edukas?

(abiks valikainete valikul)

peahoone auditooriumis 139

Loengu peab Urve Vool, Tartumaa Tööhõiveameti juhataja, töötanud ka Tööturuameti peadirektorina. Lisainfo: üliõpilaste karjääriteenistus, ph 211, tel 375 205 ja 375 206, e-mail: career@ut.ee

ACADEMICA IV LOENGUD JA SEMINARID

ESMASPÄEV, 12. SEPTEMBER

USUTEADUSKOND

Prof dr Anna-Katharina Szagun "Kogemuslik piiblididaktika - töö ühes bibliodraama vestlusringis" (saksa k, tõlkega) ph 308 kl 14.

ÕIGUSTEADUSKOND

Prof dr Bernd Rüthers "Riigist sõltumatu tariifiautonoomia põhialused ja funktsioonid turumajanduses" (saksa k) ph 102 kl 14.
Prof dr iur Günther Hager "Uusimad arengud toote- ja keskkonnavastutusõiguses" luridicum 103 kl 14.

ARSTITEADUSKOND

Prof dr Karl-Friedrich Sewing "Ravimite metabolismi põhiteed" (inglise k) Biomeedikum 1006 kl 12.
Prof dr Karl-Friedrich Sewing "Suundumused farmakoloogia ja farmakoteraapia õpetamisel Saksamaa ülikoolides" (inglise k) Biomeedikum 3005 kl 16.

FILOSOOFIATEADUSKOND

Prof dr Els Oksaar "Keeled, ühiskond ja kõrghariduse areng" (eesti k) Ülikooli 17 kl 14.
Prof dr Wolfgang Kühlwein "Keele, mõtlemise ja tegevuse suhete mõju keeleuurimussuundade rakenduslikule potentsiaalile" (loeng ja õpikoda inglise k) Ülikooli 17 kl 15.

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND

Prof dr Alexander Deutsch "Sudbury - meteoriidi impaktstruktuur ja maagimaardla" (geoloogidele, ingl k) Vanemuise 46 Bekkeri aud kl 14.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

Prof dr Heinz Luck "Informatsiooni mõõtmise alused" (inglise k) Tähe 4-170 kl 14.
Dr Peter Hartwig "Protsesside modelleerimine reoveepuhastuses" (inglise k) Jakobi 2-430 kl 14.

KEHAKULTUURITEADUSKOND

Dr Joachim K. Rühl "Morpethi Olümpiamängud elukutselistele (1873-1958)" (inglise k) Jakobi 5-302, kl 14.

MAJANDUSTEADUSKOND

Prof dr Joachim Starbatty "Tuleviku ülikool". Prof dr Michael Funke "Kõrghariduse reformimine" (saksa k, tõlkega) Narva mnt 4-A114 kl 14.

MATEMAATIKATEADUSKOND

Prof dr Alexander Schill "Kaugõpe - Dresdeni Tehnikaülikooli kogemusi" (inglise k) J. Liivi 2-104 kl 14.
Prof dr Rainer Kress "Numbrilised meetodid pöördülesannetes" (inglise k) Liivi 2-208 kl 14.

SOTSIAALTEADUSKOND

Prof dr Hans Colonius ""Ära nüüd vaata!" Tegevuse regulatsiooni uurimine stopp-signaali paradigma abil" (inglise k) Tiigi 78-118 kl 14.

RAAMATUKOGU

Dr Roswitha Poll "Kuluarvestus raamatukogudes" (saksa k, tõlkega) raamatukogu konverentsisaal kl 11. Dr Roswitha Poll "Saavutusnäitajad ja controlling raamatukogudes" samas kl 14.

TEISIPÄEV, 13. SEPTEMBER

USUTEADUSKOND

Prof dr Anna-Katharina Szagun "Loovad õppemeetodid ja bibliodraama" (õpikoda saksa k, tõlkega) ph 308 kl 10.

ÕIGUSTEADUSKOND

Prof dr iur dr hc Bernd Rüthers "Õigusteadus ja maailmavaade - kogemused süsteemide vahetumisel" (saksa k) ph 102 kl 10.
Prof dr Günther Hager "Lepitusmenetlus ja vahendus" (saksa k) luridicum 203 kl 12.

ARSTITEADUSKOND

Prof dr Karl-Friedrich Sewing "Retsidiveeruva haavandtõve sajand on lõppenud" (inglise k) Kliinikumi aud kl 12.

FILOSOOFIATEADUSKOND

Prof dr Wolfgang Kühlwein "Sotsiosemiootiline tee kultuuridevahelise leksikoloogia vaatlemisel: `kaunis` inglise, prantsuse ja saksa keeles" (inglise k) ph 140 kl 10.
Prof dr Els Oksaar "Keele- ja kultuurikontaktid mitmekeelsuse taustal" (eesti k) ph 140 kl 11.30.
Prof dr Els Oksaar "Kultuuridevahelise mõistmise problemaatikast" (seminar, eesti k) ph 140 kl 13.

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND

Prof dr Alexander Deutsch "Asteroidide ja komeetide löögikraatrid" (ingl k) Vanemuise 46 Bekkeri aud kl 16.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

Dr Peter Hartwig "Protsesside modelleerimine reoveepuhastuses" (inglise k) Türi Kolledž kl 11.30.

KEHAKULTUURITEADUSKOND

Dr Joachim K. Rühl "1877. aasta olümpiamängud Ateenas" (inglise k) Jakobi 5-302 kl 10.
Dr Joachim K. Rühl "Sporditeaduste õppekava Kölni Spordikõrgkoolis" (seminar, inglise k) Jakobi 5-302 kl 12.
Kohtumine Eesti Olümpiaakadeemiaga olümpiaajaloo teemadel, kõigile huvilistele Jakobi 5-302 kl 16.

MAJANDUSTEADUSKOND

Prof dr Joachim Starbatty "Euro areng - Euroopa Keskpanga rahapoliitilised kontseptsioonid katsekivil" (inglise k) Narva mnt 4 aula kl 10.
Prof dr Michael Funke "Makroökonoomilised šokid eurotsoonis ja Suurbritannias" (inglise k). Narva mnt 4 aula kl 12.

MATEMAATIKATEADUSKOND

Prof dr Alexander Schill "JaTeK - Java-põhine kaugõppe vahend: arhitektuur ja kasutusstsenaariumid" (inglise k) Liivi 2-208 kl 12.
Prof dr Rainer Kress "Sada aastat Fredholmi alternatiivi" (inglise k) Vanemuise 46-108 kl 10.

SOTSIAALTEADUSKOND

Prof Karl Eimermacher "Haridus, teadus ja raha: Ruhri Ülikooli J. Lotmani instituudi kogemus" (inglise k) Tiigi 78-127 kl 10.
Prof Karl Eimermacher "Kultuurisemiootika interdistsiplinaarsed perspektiivid" (seminar) Tiigi 78-127 kl 12.

RAAMATUKOGU

Dr Jürgen Heeg "Teadusraamatukogude finantseerimine Saksa Liitvabariigis" (saksa k, tõlkega) rmtk konverentsisaalis kl 10.
Dr Jürgen Heeg "Teadusraamatukogude tegevuse õiguslikud alused Saksa Liitvabariigis" (saksa k, tõlkega) rmtk konverentsisaalis kl 12.

KOLMAPÄEV, 13. SEPTEMBER

USUTEADUSKOND

Prof dr Anna-Katharina Szagun "Loovad õppemeetodid ja bibliodraama" (saksa k, tõlkega) ph 308 kl 9.

KAITSMISED

12. septembril kell 10.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Erki Tammiksaar doktoritööd "K. E. v Baeri geograafia-alane tegevus 1830.-1840. aastatel". Juhendajad: geograafiakandidaat, professor Ott Kurs (Tartu Ülikool); geograafiakandidaat, juhtivteadur Natalja G. Suhhova (Vene TA Loodusteaduste Ajaloo Instituudi Peterburi filiaal); geograafiakandidaat, dotsent Heino Mardiste (Tartu Ülikool). Oponent: ajaloodoktor, professor Boriss N. Komissarov (Peterburi Riiklik Ülikool).

KURSUSED

TÄHELEPANU! PARANDUS! Alates 12. septembrist toimub teisipäeviti **kell 18** Lossi 3-327 arhiivinduse professori Aadu Musta kursus kogu ülikooli ajaloohuvilistele (v.a ajaloo osakonna üliõpilased): "Suguvõsa ajalugu: allikad ja uurimine". Kaastegevad arhiivinduse õppetooli õppejõud Kurmo Konsa ja Aigi Rahi. Info: Katrin Martsik, tel 375 658.

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas õpetatavad üldhuvi pakkuvad ained:
SOZU.01.032. Intervjuu. Intervjueerimine. Maarja Lõhmus. 2 AP. Kursus on mõeldud edaspidi ajakirjandusse pürgivatele tudengitele. Loeng algab 14. septembril kell 14.15 Ülikooli 18a (vana keeltemaja) II k stuudios.

SOZU.03.010. Ülevaade avalikkussuhetest ja teabekorraldusest. Aune Past. 2 AP. Annab ülevaate suhtekorralduse olemusest, kommunikatsioonistrateegia koostamisest, sihtgruppide skaneerimisest, kampaaniate korraldamisest, tegevuse hindamisest ja PR teooriatest. Loeng toimub reedeti kl 10-12 ph 128.

SOZU.03.013. Suhtekorralduse ajalugu. Kaja Tampere. 2 AP. Kursus annab ülevaate suhtekorralduse kujunemisest ja arenguloost Ameerikas, Euroopas ja Eestis. Loeng toimub reedeti kl 14-16 ph 128.

SOZU.03.139. Muljekujundus ja inimkäitumine. Toivo Aavik. 2 AP. Kursus annab põhjaliku ülevaate muljekujundamisest indiviidi tasandil. Kursuse käigus saab vastuse küsimustele, miks indiviidid on huvitatud oma avalikust mainest ja kuidas eneseesituslikud motiivid mõjutavad nende käitumist. Loeng toimub kolmapäeviti kl 10-12 ph 128.

SOZU.03.140. Kriisi- ja katastroofipsühholoogia. Kadri Ugur. 2 AP. Kursus käsitleb põhiteadmisi psühholoogilise kriisi kulust ja mõjust isiksusele, tudengid õpivad hindama katastroofiga kokku puutunud inimeste psüühilist seisundit ja nende ütluste adekvaatsust ning saavad juhiseid, kuidas kajastada olukordi sekundaarset traumat tekitamata. Loeng toimub esmaspäeviti kl 16-18 ph 128.

FLEE.02.045 Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus 2 AP (õpetajakoolitus ja magistriõpe). Õppejõud Meeli Sedrik. Kursus toimub 12. sept.–16. nov. teisip. kl 16.15 ph 138 ja neljap. kl 16.15 ph 135.

13. septembril kell 16.15 toimub Lossi 3 -406 Õpetatud Eesti Seltsi 1176. ettekandekoosolek. Päevakorras: "Kokkuvõtteid ja muljeid IX fennougristide kongressilt". Info: tel 375 224.

TEATED

Üürime vastvalminud auditooriumi Sõbra Majas (Kalevi 24) konverentside, seminaride ja kursuste korraldamiseks. Hind soodne! Kuni 50 inimesele mõeldud ruum on sisustatud audio-videotehnikaga. Info tel 302 402.

Spordikeskus avab 11. septembril taas Pepleri tn 14 aeroobikasaali uksed. Treeningud toimuvad viiel päeval nädalas alates kella 17st. Kolmel päeval nädalas pakume võimalust treenida ka kell 12. Täpsemat infot tunniplaani kohta saab spordikeskusest tel 375 370 või e-mail: sport@ut.ee

Kõigil huvilistel on võimalus hakata käima ka tervisevõimlemises! Treeningud toimuvad E, T, K, N kell 16 Jakobi tn 5 väikeses saalis. Registreerimine kohapeal!

Ootame kõiki õpihimulisi seltskonnatantsude kursusele "Tantsutuba" 13. sept kl 18.30 Kompanii tn 5 saalis IV korrusel. Tantsuks mängivad Toomas Valk jt. Tulla võivad kõik vaatamata vanusele nii üksi kui ka mitmekesi. PS. "Tantsutoa" toetuseks varu taskusse 10 kr. Info: Janika Viilma, tel 056 625 724.

Psühholoogiapäevad koos vilistlaste kojutuleku ja EPL-i kongressiga toimuvad TÜ psühholoogia osakonnas 27. ja 28. oktoobril Tartus. Kavas on töötoad, avalikud loengud, psühholoogiakonverents, stendiettekanded, bankett. Info ja eelregistreerimine psühholoogia osakonna tel 375 902.

Õige auto õppijale - õppelaenust jääb ülegi! Küsi täpsemalt: simpson@comic.com.

ILLUSIOON

Lelulugu 2. USA, 2000. Kell 13.30
Must kass, valge kass. Pimedate Ööde Filmifestivali kavast. Kell 17.
Kadunud 60. sekundiga. USA, 2000. Kell 15, 19, 21, 23.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Tanel Mazur

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (272 x 199 mm)	2700.–
1/4 lk (134 x 199 mm)	1500.–
1/8 lk (134 x 99 mm)	800.–
1/12 lk (88 x 99 mm)	500.–
1/24 lk (88 x 49 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti veerurida	10.–
Kuulutuse veerurida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

15. september 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 28 (2023)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Neljas Academica otsis kvaliteeti

Andres Toode

Äsja lõppenud neljas Eesti-Saksa akadeemiline nädal keskendus laiemale üldsusele suunatud osas märksõnale 'kvaliteet' ja otsis vastust küsimusele: milliste vahenditega tagada tulevikus kõrghariduse kvaliteeti.

Oskus muuta infot teadmisteks, teadmised oskusteks, teha seda vastutustundlikult ja samas julgust kaotamata, määratles Saksa Rektorite Nõukogu president, professor Klaus Landfried esmaspäeval Academica avamisel peetud aulaloengus kvaliteetse kõrghariduse olemuse. Landfriedi sõnul on äärmiselt oluline ka hariduse vastavus kaasaegsetele nõudmistele. "Ülikoolid peavad arvestama, et üha rohkem lõpetajaid leiab rakenduse väljaspool teadust ja vajavad seepärast küll teadusel põhinevat, kuid praktikaga seotud haridust," ütles prof Landfried.

Tunglemine Saksa teabepäeval kinnitas Tartu ja Saksamaa suhete järjepidevust.

JAAK NILSON

Konkurents tõstab kvaliteedi

Kvaliteetse kõrghariduse olulisima garantiina nimetas professor Landfried kõrgkoolide vaba konkurentsi. "Riiklikel kõrgkoolidel pole mõtet konkurentsi karta, sest neil on nii rahvuslikul kui rahvusvahelisel tasandil oluline roll teadusetegijate ja õppijate kontsentreerimisel," kinnitas professor Landfried.

Konkurentsi pidasid peamiseks kõrghariduse kvaliteedi tagajaks ka Tübingeni Ülikooli majanduspoliitika professor Joachim Starbatty ja Hamburgi Ülikooli majandusprofessor Michael Funke, kes koos professor Landfriediga esindasid saksa teadlasi ülikooli ajaloo muuseumis esmaspäeva õhtul peetud avalikul diskussioonil. Samas nentis Landfried, et Saksamaal on kõige suuremaks takistuseks vabale konkurentsile riigi bürokraatiaaparaadi ülipüüdlikkus kõrghariduse korraldamisel.

Professor Landfriedi sõnul on Saksamaa seadusandjad 60ndatest aastatest alates vähendanud kõrgkoolide omavastutust (Landfried: "Vabadust vastutust võtta") üha üksikasjalikumate seaduste ja määrustega, rõhudes seejuures eriti formaalsetele külgedele.

PROF KLAUS LANDFRIED
Saksa Rektorite Nõukodu president

Ülikoolide konkurentsiks on vaja täita neli tingimust: ülikoolide tegutsemisvabadus ja tegutsemisvõime, süsteemi läbipaistvus ja valmidus tulemuslikkuse mõõtmiseks.

Kuidas süsteemi optimeerida?

Eesti esindajate sõnavõttudest selgus, et vastupidiselt Saksamaale on siinseks arengu pidurdajaks süsteemitus. "Akadeemilist haridust andvaid kõrgkoole on liiga palju ja kutsekõrgharidust andvaid liiga vähe," ütles haridusminister Tõnis Lukas. Samal seisukohal oli üliõpilasi esindanud avaliku halduse tudeng Nele Ruubel: "Suur nõudlus akadeemilise hariduse järele on tingitud just kutsekõrghariduse nõrkusest."

Selles, kuidas optimaalset haridussüsteemi luua, olid Saksa ja Eesti esindajad eri meelt. Kui haridusminister pidas lahenduseks kvaliteedinõuete kehtestamist, siis Starbatty arvates paneks konkurents kõik paika ka siin: "Sertifitseerimine on ikkagi survemeetod. Mina pooldan vaba konkurentsi – inimesed maksavad kvaliteetse hariduse eest ja see viib ka ülikoolide arvu optimaalseks."

"Eestis peame arvestama siiski piiratud tööjõuressursiga," juhtis rahandusministeeriumi esindaja Angelika Kallakmaa-Kapsta tähelepanu tõsiasjale, et 1,5-miljonilise rahvaarvuga Eestil pole samasuguseid võimalusi turu iseregulatsiooniks, kui on 82-miljonilise elanikkonnaga Saksamaal.

Õppemaks kvaliteedi parandajana

Diskussioonil osalejad olid ühel nõul, et konkurentsi kõrval on õppemaks teine oluline kõrghariduse kvaliteedi parandaja.

"Kui õppemaksu eesmärgiks on eelkõige kvaliteedi tõstmine, mitte sissetulekute suurendamine, siis piisab juba ka väikese õppemaksu kehtestamisest," leidis Hamburgi Ülikooli majandusprofessor Funke.

Nii Eesti kui Saksa esindajad rõhutasid, et enne kui ei suudeta tagada üliõpilastele raha, mida õpinguteks kulutada, pole õppemaksust mõtet rääkida. "Samuti võiks õppemaks olla seotud edukusega – kui üliõpilane õpib väga hästi, siis järelikult on ta omamotivatsioon juba niigi kõrge, et seda veel õppemaksuga tõsta," arvas professor Funke.

Professor Landfried hoiatas samas diskussioonil osalejaid, et õppemaksu kehtestamine ei tarvitse ülikooli sissetulekuid tõsta: "On võimalus, et pärast õppemaksu kehtestamist leiab riik, et tema võib nüüd omafinantseerimist vähendada. Sellise ohu välistab korralike lepingute sõlmimine riigi ja ülikooli vahel enne õppemaksu kehtestamist."

Haridusminister Tõnis Lukas kinnitas, et osaline õppemaksu sisseviimine ei tähenda Eestis mingil juhul hariduse finantseerimise vähendamist.

Kuidas kvaliteeti mõõta?

Kõik diskussioonil osalejad pidasid akrediteerimist parimaks hariduse kvaliteedi mõõduvahendiks.

Professor Landfried hoiatas samas ohu eest akrediteerimisega haridust liigselt nivelleerida: "Kõige hullem, mis juhtuda võiks, on see, kui Brüsseli administratsioonis tuleb keegi mõttele kehtestada Euroopas tsentraalne akrediteerimine. Kinnitan, et Euroopa Liidus on kiusatus seda teha täiesti olemas. Ei taheta ühtlustada mitte ainult hakkliha ja marmelaadi, vaid ka kõrgharidust."

Tartu Ülikoolis õpib 400 välisüliõpilast

Varje Sootak

Ülem-Suetukist pärit Regina Lell tuli TÜsse õppima hõimurahvaste programmi alusel.

Regina on pärit Krasnojarski krai 150-aasta vanusest eesti külast. "Kool on meie külas vene õppekeelega. Kodus räägime kõik eesti keeles, kuid olen kodust juba seitse aastat ära olnud ja osa sõnu kipub ununema," räägib Regina.

Reginat huvitas muusika ja ta õppis neli aastat linnas muusikakoolis. "Seejärel õppisin kolm aastat Kemerovo Kunsti- ja Kultuuriinstituudis folkloori. Vanemad olid aga teada saanud Tartu Ülikoolis õppimisvõimaluse üle ning tahtsin väga Eestisse saada. Ja saingi!" jätkas Regina.

Tartus täiendab ta algul oma eesti keele oskust ja seejärel tahab jätkata eesti keele erialal. Regina on leidnud sõpru ülikooli õppima tulnud teiste soomeugrilaste hulgas ning Fenno-Ugria Seltsis tahab ta päris selgeks saada juba kodus õpitud eesti rahvalaule.

Regina Lell.

Regina elab Pepleri 14 ühiselamus, kus talle väga meeldib, kuid mis kallivõitu tundub. Oma päris kodus Ülem-Suetukis on Regina viimasel seitsmel aastal ainult suvel olla saanud. "Meie küla asub mägede vahel, loodus on väga ilus. Kahjuks on maa sinna liiga pikk, kojuminek Tallinnast võtab viis ööpäeva rongisõitu."

TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna välisüliõpilastalituse peaspetsialisti Kai Treieri sõnul on ülikoolis kõige rohkem välisüliõpilasi Soomest, järgnevad Venemaa soome-ugri rahvaste esindajad, Saksamaa ja Ameerika Ühendriigid. "Venemaal elavate sugulasrahvaste esindajate arv on praegu TÜs juba üle viiekümne," märkis Kai Treier.

Kokku õpib sel sügissemestril TÜs ligi 400 välisüliõpilast 27 riigist.

Põhiõppesse võeti tänavu 75 välisüliõpilast. Lisaks neile on üheks semestriks kuni üheks aastaks vastu võetud 75 väliskülalistudengit, kellest 16 on vahetusüliõpilased, kes õpivad erinevate ülikoolide ja riikidevaheliste lepingute alusel.

ERASMUS-programmi raames on sõlmitud lepingud 48 partnerülikooliga ning sügisel on selle alusel TÜsse õppima tulnud 19 vahetusüliõpilast erinevatest Euroopa ülikoolidest.

Kõige populaarsemad teaduskonnad on välisüliõpilaste seas filosoofia-, arsti- ja sotsiaalteaduskond, erialati arstiteadus, eesti keel võõrkeelena, psühholoogia, õigusteadus ning politoloogia.

Tartu konverentsile saabuvad maailma geeniteadlased

Varje Sootak

21. ja 22. septembril toimub Tartus rahvusvaheline geenitehnoloogia konverents "Geenid, rahvus, raha".

Konverentsi põhieesmärgiks on Eesti Geenikeskuse projektijuhi Maris Väli sõnul arendada rahvusvahelist koostööd ja otsida vastuseid aktuaalsetele geenitehnoloogia küsimustele.

Käsitletakse teemasid, nagu näiteks, milline on seis Eesti ja lähiriikide biotehnoloogias ja bioinformaatikas, millised juriidilised ja eetilised põhimõtted vajavad täpsustamist, millised on investeerimisvõimalused.

Konverentsile kogunevad nimekad Euroopa ja Põhja-Ameerika teadlased. Põhiettekannetega esinevad prof C. Thomas Caskey, Cogene Biotech Ventures (USA) ja prof Mathias Uhlén (Stockholmi Kuningliku Tehnoloogia Instituut), kes on Põhja-Ameerika ja Euroopa geenivaldkonna ühed mõjukamad isikud.

"Genoomiuuringutega kaasnevaid eetilisi probleeme käsitleb maailma üks tunnustatumaid eriteadlasi, Kanada advokaat dr Bartha Maria Knoppers, kes on USAs käivitatud Inimgenoomi Projekti Õigus- ja Eetikakomitee esinaine," ütles Maris Väli.

Konverentsi avasessiooni teemaks on "Genoomijärgne ajastu", mida juhatab prof Andres Metspalu.

Eesti teadlastest on konverentsil ettekanded professoritelt Andres Metspalult, Richard Villemsilt, Mart Saarmalt (Helsingi Ülikool), Killu Tõugu-Sanbornilt (Ameerika Ühendriigid) jt.

Kolmel päeval peetakse üle paarikümne ettekande.

Eesti Valitsuse vaate valdkonnale esitab oma ettekandes peaminister Mart Laar. Konverentsil on ka palju teisi nimekaid esinejaid, kelle kohta leiab infot konverentsi koduleheküljelt www.geneforum.ee või www.konverentsid.ee.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Professor Aadu Musta sõnul on perekonnalugu osa rahvuskultuurist

LK 3

Tartu Ülikooli Raamatukogus ülikooli õppejõudude kirjutatud õpikute näitus

LK 2

Miks *madli*-server tihti rivist väljas on

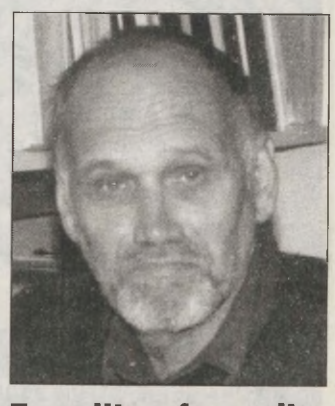
LK 2

Emeriitprofessoriks nimetati Väino Puura

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks geoloogia ja mineraloogia korralise professori Väino Puura.

Väino Puura on töötanud TÜ geoloogia instituudi rakendusgeoloogia erakorralise professorina ning geoloogia ja mineraloogia õppetooli juhatajana. Tema tegevus õppetooli arendamisel on viinud perspektiivika töögrupi kujunemisele ning loonud tugeva aluse aluskorra geoloogia ja tektoonilise uurimissuuna jätkuvaks arenguks.

Emeriitprofessoriks nimetati Madis Rubel

TÜ nõukogu nimetas emeriitprofessoriks paleontoloogia ja stratigraafia korralise professori Madis Rubeli.

Madis Rubel on TÜ geoloogia instituudi paleontoloogia ja stratigraafia õppetooli rajaja ning juhataja 1992-2000. Ta on oluliselt laiendanud matemaatiliste meetodite rakendamist paleontoloogias ja stratigraafias. Tema teaduslik tegevus on pälvinud kõrge rahvusvahelise tunnustuse ning tema töid on avaldatud mitmes juhtivas erialaväljaandes.

UUDISED

TÜ matemaatikute monograafiad ilmusid välismaal

Kirjastuselt Chapman&Hall/CRC ilmus monograafia "Polynomial Completeness in Algebraic Systems" (358 lk), mille autorid on TÜ universaalalgebra professor Kalle Kaarli ja USA matemaatik Alden Pixley.

See on oluline täiendus kevadel kirjastuse Walter De Gruyter väljaandel ilmunud monograafiale "Monoids, Acts and Categories" (529 lk), mille kirjutasid TÜ algebra professor Mati Kilp, saksa matemaatik, TÜ audoktor Ulrich Knauer ning vene matemaatik Aleksandr Mihhaljov.

Mõlemas kesksete rahvusvaheliste teaduskirjastuste avaldatud monograafias on antud aastakümnete jooksul kirjutatud teadusartiklites esitatud materjali süstemaatiline käsitlus. Lisaks sisaldub neis ka autorite mujal avaldamata originaaltulemusi.

Hendrik Reive fotonäitus puudest

TÜ Raamatukogu kahe korruse fuajeedes on avatud Hendrik Relve fotonäitus "Aastatuhande puud". Eksponeeritud on 43 fotot, vanimad puudest on 500-aastased.

Näitus on olnud eelnevalt vaadata Tallinnas Loodusmuuseumis, TA Raamatukogus ja Eesti Kirjandusmuuseumis. Ülikooli raamatukogus on võimalik näitust vaadata 3. oktoobrini.

Tartu Üliõpilasküla kontor kolib

Üliõpilasküla kontor kolib Pepleri 14 üliõpilaselamust Vallikraavi tänavasse.

Seetõttu on esmaspäeval, 18. septembril kontor suletud.

Üliõpilasküla administratiivjuht Kristi Kuningas ütles UTle, et eelmisel suvel renoveeriti Pepleri 14 ühiselamu kolm ülemist korrust, I korrus jäi aga ümber ehitamata. "Meie kolimise otsene kasu ongi selles, et tudengid saavad korrusetäie tube juurde."

Üliõpilasküla kontor jääb Vallikraavi 25 majja uue Raatuse tänava ühiselamu valmimiseni.

Preatoni Pank korraldas TÜs seminari

Preatoni Pank viis TÜs läbi seminari "Riskikapital ja *spin-off*-firmad", milles tutvustati tehnoloogilise arendustegevuse rahastamist.

TÜ ja Preatoni Panga vahel sõlmiti tänavu kevadel koostöö raamleping. Ühiselt otsitakse uusi võimalusi ülikooli tehnoloogiate ja oskusteabe tutvustamiseks ning finantside (sh riskikapitali) leidmiseks teadusmahukale ettevõtlusele.

Keskkonnaseminar

21. ja 22. septembril toimub ph aud 102 Turu ja Tartu ülikooli seminar "Inimene – keskkonnamõjutaja".

Seminaril on keskkonnakasvatuslik eesmärk – ärgitada inimesi keskkonnaküsimustesse sekkuma.

Seminarile on lisaks keskkonnaametnikele oodatud ka kõik teemast huvitatud. Seminar toimub eesti ja soome keeles.

Kava: www.tkk.utu.fi/enviro.

Osalemisest teatada 20. septembriks TÜ Kaugkoolituskeskusesse: Aili Saluveer, Lossi 24, tel 375 201 e-post: ailix@ut.ee.

Kalli Kukk avastas näituse koostamisel ka TÜ õppejõudude soomekeelseid õpikuid.

VARJE SOOTAK

Lugupidamisavaldus õpikuautoritele

Kalli Kukk
TÜ Raamatukogu
avalikkussuhete spetsialist

Kunagisest tõlkeõpiku ahistavast perioodist ülesaanud TÜ õppejõud seadsid paljude heade kooliõpikute autoritena näituse koostaja äärmiselt raske valiku ette.

TÜ Raamatukogus avatud raamatuaasta näituse "Kooliõpik 1945-2000, autoriteks-koostajateks Tartu Ülikooli õppejõud" valik tuli teha ootamatult ulatuslikuks osutunud materjali hulgast.

Raamatukogu teadusbibliograafia osakonna juhataja Maare Kümniku nõuandel vaatasin läbi raamatukogus koostatud TÜ bibliograafia (1944-1989), kust leidsin üle 270 nimetuse õpikuid.

Väljapaneku kujunemine

Uuem periood tuli paraku leida kaartkataloogist ja INNOPACi kataloogist arvutist. Suureks abiks olid haridusministeeriumis nimekirjad sel õppeaastal käibivate õpikute kohta. Ilmnes, et eesti koolides kasutusel olevatest õpikutest on kirjutanud ligi viiendiku TÜ õppejõud, mis on kokku üle 70 eri nimetuse.

Vene koolidele mõeldud õpikuid oli vähem, ent siiski mitukümmend.

Kai Võlli haridusministeeriumist rõhutas, et nimekiri ei sisalda kõiki koolides kasutatavaid õpikuid. Koolid on oma valikus vabad. Õpitakse mitme õpiku järgi, mida ministeeriumi nimekirjas polnud. Nii leidsid näitusel oma koha emeriitprof Henni-Heidi Kallaku ja dots Tago Sarapuu bioloogiaõpikud, mille järgi saavad noored haridust näiteks HTG keemia-bioloogia eriklassis.

Valiku vaev

15 vitriinis on välja pandud üle 170 õpiku. Sõjajärgne periood kuni viiekümnendate lõpuni moodustab terviku ja on n-ö väljapaneku sissejuhatus. Uuem periood (alates 1995) on valitud põhiliselt haridusministeeriumi nimekirja alusel ja on hajutatud erialati. Töövihikud ja abimaterjalid tuli ruumipuudusel välja jätta. Ajalooõpikud on jaotatud kolme vitriini, aga ka see pole piisav meie maa elus toimunu kajastamiseks.

Näituse koostamisel ilmnes, et reaalteadustes, eriti matemaatikas, on Eesti autor väga viljakas. 1960ndatest aastatest tänapäevani oli erinevatele erialadele võimalik pühendada pinda vitriini jagu, kui sedagi. Nii tuli ligi kolm neljandikku matemaatikaõpikutest tagasi hoidlasse saata. Jäi tõdemisrõõm, et emeriitprof Olaf Prinits ning nooremast põlvkonnast Lea ja Tiit Lepmann on jõudnud koolimatemaatika eest väga tõhusalt seista.

Üllatused

Tartu Emajõe kooli raamatukoguhoidja, kes aitas ekspositsiooni täiendada vaegnägijaile mõeldud raamatutega (H. Palamets, E. Vääri), osutas Karl Karlepi abikooli 5. klassi emakeele õpikule. See on praegu grammatika õpetamisel asendamatu põhikooli 4. klassis, kuna metoodika seisukohalt on selle ülesehitus parem põhikooli emakeele õpikust.

Bibliograafiast leitud üllatuseks oli 1979. aastal soome keelde tõlgitud Aarne Tõldsepa keemiaõpik ja kartoteegist leitud Lea ja Tiit Lepmanni 1997. aastal Helsingis ilmunud soomekeelne matemaatika õpik. Viimase on tõlkinud toonane TÜ välistudeng Kaija Rytkönen.

Loodusteaduste uued õpikud rõõmustavad nii sisu kui välimuse poolest ja siin oli valikut teha kõige raskem.

Mitmele komistuskivile juhtis avamisel õnneks tähelepanu dots Mati Martin.

Näituse koostamisel jõudsin mitme isiku huvitava saatuse jälile. Maria-Elisabet Kreutzbergi (TÜ inglise, ka saksa keele õppejõud 1944-1949) inglise keele õpik on olnud abiliseks pagulas-eestlastele uue elu alustamisel.

Silma jäid 1980ndatel matemaatika õpetamise metoodika kateedri üllitatud ja Jüri Afanasjevi eestvõttel koostatud taskuarvuti kasutamise juhendid koolidele. Nüüdseks on J. Afanasjev TÜ puhta matemaatika instituudi dotsent ja koole on raske arvutita ette kujutada.

Käesoleva näituse aines võiks olla ülikooli pedagoogikakateedrile tänuväärne teema huvipakkuvaks magistritööks. Näitus on raamatukogu lugupidamisavaldus kõigile õpikuid kirjutanud õppejõududele.

Kooliõpik ja ülikool

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor

Raamatukogus avatud näitus juhib tänuväärsel moel tähelepanu ühele väga varju jäänud tahule ülikooli tegevuses – kooliõpikute kirjutamisele.

Enam kui 50 aasta jooksul on TÜ õppejõud koostanud ligi 300 õpikut. See on oluline panus koolihariduse edendamisse, mille üle võib rõõmu tunda. Ülikooli akadeemiline pere võiks ja vahest isegi peaks tegema enam Eesti üldhariduse edendamiseks just õpikute loomise kaudu.

Ülikooli prioriteedid viimastel aastatel on olnud tugeva akadeemilise teaduse orientatsiooniga ja ilmselt on selline rõhuasetus õigustatud. Sama õigustatud on täna küsimuse püstitus, kas me peaksime pöörama rohkem tähelepanu Eesti haridussüsteemi vajadustele laiemalt. Usun, et enamiku ülikooli liikmete vastus on jaatav. Seepärast tahaks loota, et õpikute kirjutamist hakatakse ülikoolis pidama õppejõu tegevuse loomulikuks osaks ja et seda osatakse vääriliselt hinnata kõrvuti refereeritavate teadusajakirjade publikatsioonidega. Hea õpik on olulisemgi kui kohati tähelepanuta jääv, ehkki rahvusvahelisele tasemele jõudnud teade konkreetsest teadustulemusest.

Ühtlasi tasuks ülikoolis arutada sihtotstarbeliste vahendite eraldamist õpikute kirjutamiseks. Ülikoolihariduse ja Eesti rahva tulevik sõltub suures osas üldhariduse tasemest. Üks olulisi komponente on kooliõpik. Kooliõpikust olulisem on veel vaid õpetaja. Õpetajatekoolitusega on TÜ tõsiselt algust teinud. Tahaks loota, et samasuguse tähelepanu osaks saab ka kooliõpikute kirjutamine ülikooli õppejõudude endi poolt.

Lubatagu veel kord tänada kõiki neid, kes on sisemisest kutsumusest leidnud tahtmist ja aega pühendada oma loomeenergiast osa Eesti haridusele niivõrd oluliste kooliõpikute kirjutamisele, aga samuti neile, kes selle loomingu näituse kaudu on meie teadvusse toonud.

@UT.EE

UT küsimusele vastab infotehnoloogia osakonna võrguhalduse rühma peaspetsialist Toomas Soome

Miks *madli*-server viimasel ajal üha tihemini rivist välja on?

Põhjused on ajaloolised ja tulenevad IT-struktuuri korraldamatusest. Mõeldakse, et ostame arvuti lauale ja kõik on korras. Ei ole korras, sest arvutustehnika amortiseerub 3 aastaga. Muidugi, ta töötab, aga paraku ei vasta enam uutele nõudmistele ja vajadustele. Seega peab juba arvutit ostes arvestama, et edaspidi tuleb hakata raha kulutama masina täiendamisele ja uuendamisele. Osa meil töötavaid servereid on aga umbes 6 aastat vanad.

Kui *madli* 1997. aastal osteti, oli tema jõudlusvaru arvestatud 3-4 aasta peale. Seega oli juba ostmise hetkel teada, et hiljemalt aasta jooksul tuleks juurde osta suuremat tõrke- ja töökindlust tagav kettasüsteem, kuna masin osteti minimaalses seadistuses: 2 protsessorit, 256M RAM, mõned kettad, vähem ei saanud osta.

Tehnikaga on ju üldse nii, et mida parem ja võimsam see on, seda enam areneb ka selle tehnika tarbija – tema nõudmised järjest kasvavad. Praegu hakkame jõudma Madli-nimelise serveri võimsuse piirini. Kui *madli* mälu ja protsessorivõimsusi veel jagub, siis kettasüsteem, mis jäigi uuendamata, ammendas end vähemalt aasta tagasi, mille ilmekaks näiteks oli kettatõrge eelmise aasta vastuvõtul. Kuna klientide areng on väga kiire, pole võrgu arendamisel arukas hüpata 10 sammu kliendist ette (ostmise hetkel kasutatakse arvuti võimsusest liiga vähe, paari aasta pärast on ta aga end ammendanud), vaid pigem kõndida pidevalt sammuke eespool. See tähendab, et lisaks "tugevale" keskserverile tuleb arendada ka ülikooli osakondade kohapealseid servereid, sest kõiki teenindava keskserveri ost ja hooldus on kulukas ning ülikooli kampuse hajususe tõttu on otstarbekas omada pigem vähemat keskserverit ja tugevamaid teaduskondade servereid, mis aitavad hajutada töökoormust ja suurendada töökindlust.

Selleks on vaja muidugi palju raha, aga enne, kui raha küsima hakata, peame me teadma, kuhu ja mismoodi üldse areneda tahame. Alles siis saab plaanida kulutusi ja lõpuks ka hinnata, kas raha on läinud asja ette või mitte. Tehnika on lihtsalt nii kallis, et ainuke otstarbekas meetod infosüsteeme arendada on strateegia väljatöötamine ja korralik planeerimine. Isevoolu areng on raiskamine ja võimalik vaid väga suure rahakotiga. Või teine variant - nagu ülikooli puhul - asi hakkab lihtsalt üha rohkem kinni jooksma.

Möödunud aasta jaanuaris koostasid ülikooli infotehnoloogia spetsialistid märgukirja, kus juhtisime tähelepanu kõigele sellele, millest äsja just rääkisin. Sedasama kinnitas ka Price Waterhouse Coopersi koostatud IT audit. Tahaks uskuda, et nüüd, pärast IT-osakonna loomist hakkavad asjad liikuma.

Tähetornis kavandatakse valgusnäitust.

MALEV TOOM / POSTIMEES

Ahhaa, tornist paistab valgus!

Tiiu Sild
AHHAA teaduskeskuse
projektijuht

Teaduskeskuse ruumes Tähetornis algas järgmise aasta interaktiivse näituse eksponaatide kavandamine.

Neljanda suurnäituse, sel korral valgusteemalise idee autor on AHHAA teadusnõukogu esimees professor Jaak Kikas. Valgusnäituse ettevalmistamisel on oma abi pakkunud akadeemik Henn Saari, professor Jaak Jaaniste, dotsent Henn Voolaid, dotsent Matti Laan ja teadur Peeter Paris. Nende vahel jagati alateemad "Valgusnähtused", "Nägemine", "Rakendused" jt. *Edutainment*i ehk lõbusa teaduse (*education+entertainment*) eest kannab näitusel "Ahhaa, valgus!" hoolt keskuse projektijuht.

Neljas näitus avatakse mais Vanemuise Kontserdimajas.

Kui esimene näitus 1998. aastal tutvustas interaktiivseid võtteid Soome Heureka-keskuse eksponaatide kaudu ja teine näitus "Ahhaa, putukad!" tõi Tartusse Londoni Loodusajaloo Muuseumi hiidrobotputukad, siis tänavune "Ahhaa, inimene!" sai teoks juba peamiselt oma jõududega.

TÜ teaduskeskus AHHAA ja ülikooli instituudid ning muuseumid suutsid luua 2000-ruutmeetrise interaktiivse väljapaneku, mida külastas üle 40 000 inimese.

Järgmine näitus jätkab taas *alma mater*i teadusloolise varakambrite ja tänaste tipptegijate tutvustamist. "Ahhaa, valgus!" annab võimaluse läbi mängida teemasid optikast psühholoogiani. Termin "mängida" pole antud kontekstis kohatu: AHHAA näitused on traditsiooniliselt mitmekihilised, pakkudes võimalusi nii teadasaamiseks kui huvitavaks ajaveetmiseks.

Perekonnalugu on osa kultuurist

Jaan S. Tamman

Kultuuri järjepidevuses, sh perekonnaloos, peitub tähtsaim sild ajaloo juurde, leiab arhiivinduse professor Aadu Must oma vastilmunud raamatus "Eestlaste perekonnaloo allikad".

Teie raamatu kaante vahel on väidetavalt koos neli erinevat raamatut.

Võib ka nii öelda. Esimene raamat annab ülevaate genealoogiast ja selle uurimisest Eestis, mh eugeenikutest ja vastavast õppetoolist TÜs. Siin on ülevaade vajalikust teatmekirjandusest ja vanaisa lauasahtli kasutamise võimalustest.

Teine raamat käsitleb eestlaste perekonnanimesid ja neis peituvat teavet. Selle mõtteliseks elektrooniliseks lisaks on ka internetis avatud elektroonilised andmebaasid, kus leitavad kõikide eesti perekonnanimede algkodud (1822-1835), samuti nimede eestistamise andmed.

Kolmas raamat käsitleb traditsioonilisi perekonnaloo allikaid (kirikuraamatud, revisjonikirjad, passiregistrid, rahvaloenduste materjalid, väeteenistusdokumendid jne), neljas talu ajaloo allikaid.

Kas talu roll on eestlase elus nii oluline olnud?

Eestlased olid talupoeglik rahvas ja talupere ajalugu ilma talu ajaloota oleks nagu vares sulgedeta. Lisaks vakuraamatute-revisjoniprotokollide käsitlusele on ulatuslik ülevaade katastrikaartidest.

Kõigi nende osade ühiste kaante vahele ühendamisel on oma moraal: ajaloolase töö eesmärk ei ole ühe või teise allika läbitöötamine, vaid uuritava objekti, sündmuse või projekti kohta võimalikult täieliku ja mitmekülgse teabe kogumine ja analüüsimine. Ka amatöörajaloolane vajab heal tasemel töö kirjutamiseks traditsiooniliselt keeleteadlaste (isiku- ja kohanimed) või geograafide pärusmaaks (ajaloolised kaardid-plaanid) olevaid andmeid.

Mis on perekonnalugu?

Perekonnalooline uurimistöö on osa rahvuskultuurist. Öeldakse, et kultuur on järjepidevus, selle puudumine kultuuritus. See on ka tähtsaim sild ajaloo juurde. Hallide aegade sõjad, repressioonid, ümberasumised või maareformid kipuvad tavalisele inimesele kuivadeks õpikuridadeks või abstraktseteks mõisteteks jääma.

Kellel Teie raamatut vaja on?

Oi, arvan, et see ring on lai. Raamat käsitleb ajaloo allikaid, mida vajavad perekonnaloo uurijad, aga samuti asustusajaloo ja ajaloolise demograafia uurijad. Nii on töö adressaadiks suhteliselt lai arhiivitööst huvitatud ajaloolaste ring. Esitatud materjal on üks osa ajalootudengite haridusest. Raamatust peaks kasu olema ka professionaalsetel ajaloolastel: arhivaaridel, museoloogidel, ajalooõpetajatel.

Olen püüdnud materjali esitada nii, et ajaloost ja oma perekonnaloost huvitatud harrastusajaloolased saaksid seda käsiraamatuna kasutada. Seda raamatut on vaja kogu ajaloolaste tsunftile selleks, et meie liitlased, amatöörid, saaksid teha usaldusväärset uurimistööd.

Kuidas iseloomustate perekonnaloo uurimise ja ajalooteaduse vahekorda?

Läbi aegade on vaieldud, kas see genealoogiline uurimistöö ikka on see õige ajalugu. Nõukogude ajal kalduti väitma, et perekonnaloo uurimine on nõukogude inimesele võõras harrastus, mis soosivat isiku enesetundele toe otsimist esivanemate suurtest tegudest, mitte aga aktiivsest tegutsemisest. Ajaloo järjepidevust üritati iga hinna eest läbi lõigata. Amatöörajaloolased, nimetatagu neid siis perekonnaloo uurijateks või kodu-uurijateks, on ajaloolaste jaoks hädavajalikuks kvaliteedikontrolliks. Kui nõukogude ajal läksid kodu-uurija andmed vastuollu professionaalsete ajaloolaste (või peaks ütlema kroonuajaloolaste?) töödega, siis häda sellisele kodu-uurijale. Kui aga täna peaks mõni ajaloolane kirjutama töö, mille järeldused on küll ilusad, kuid ühegi Eesti paikkonna osas kinnitust ei leia, siis häda sellisele ajaloolasele! Et amatöörid ise saaksid heal tasemel uurimusi kirjutada, mida ka ajaloolased kasutaksid, on hädavajalik heade teatmike ja metoodilise kirjanduse olemasolu. Seda lünka üritab täita ka jutuks olev raamat.

Kuidas hindate meie perekonnaloo uurimise seisu?

Kirjuks. Siit võib leida kõike alates abitutest ja kriitikavabadest kompilatsioonidest ja lõpetades säravate, rikkalikel arhiivimaterjalidel põhinevate uurimustega. Amatöörid toovad käibesse uusi ja huvitavaid mõtteid, aitavad anda ajaloole inimlikku nägu.

Prof Aadu Musta sõnul annavad perekonnaloo uurimiseks Eestis hea eelduse rikkalikud arhiivid. URMAS MÄRTIN

Perekonnaloo uurimise eeldused on suhteliselt head: meil on väga rikkalikud arhiivid. Erinevad ülemvõimud on hoolega lasknud läbi viia revisjone, koostada vakuraamatuid ja maksunimekirju, joonestada katastrikaarte, kus iga põllulapp ja heinamaatükk koos nimega peal. Ikka selleks, et kõige pealt makse võtta. Lisanduvad kirikuraamatute seeriad, passiraamatud. Vilunud uurijale on see suurepärane allikmaterjal.

Olete välja pakkunud üleülikoolilise perekonnaloo kursuse. Kas igal haritud inimesel peaks olema perekonnalooliseks uurimistööks vajalikke oskusi?

Ei, igal üliõpilasel kindlasti mitte. Ülikoolihariduse üks suurtest võludest just selles seisabki, et iga tudeng saab oma haridusse lisada omanäolisi, erinevaid tahke. Küll aga tahan öelda, et igal arhiivi suunduval inimesel peaks olema vajalikke eelteadmisi.

1920.-1930. aastatel oli TÜ tudengitel koha-ajaloolises uurimistöös ja ajaloolise traditsiooni talletamisel väga tähtis roll. See traditsioon vääriks taastamist.

UUDISED

Tartus tuleb ukraina kultuuripäev

17. septembril toimub Tartus ukraina kultuuripäev.

Linna kultuuriosakonna peaspetsialist Tiina Konsen ütles UTle, et kell 15 avatakse Tartu Üliõpilasmajas (Kalevi 24) ukraina rahvakunstinäitus, kell 16 algab samas kontsert. "Väga oodatud on kultuuripäevale ka Tartu Ülikoolis õppivaid ukraina rahvusest üliõpilased."

Esinejateks on Tiina Konseni sõnul enamasti Tallinnas elavad ukrainlased, kes on koondunud ühendusse Ukraina Kaasmaalaskond Eestis.

Esinevad folklooriansambel Zurba, vokaalansambel Vidlunnja, laulukoor Mria ja teised.

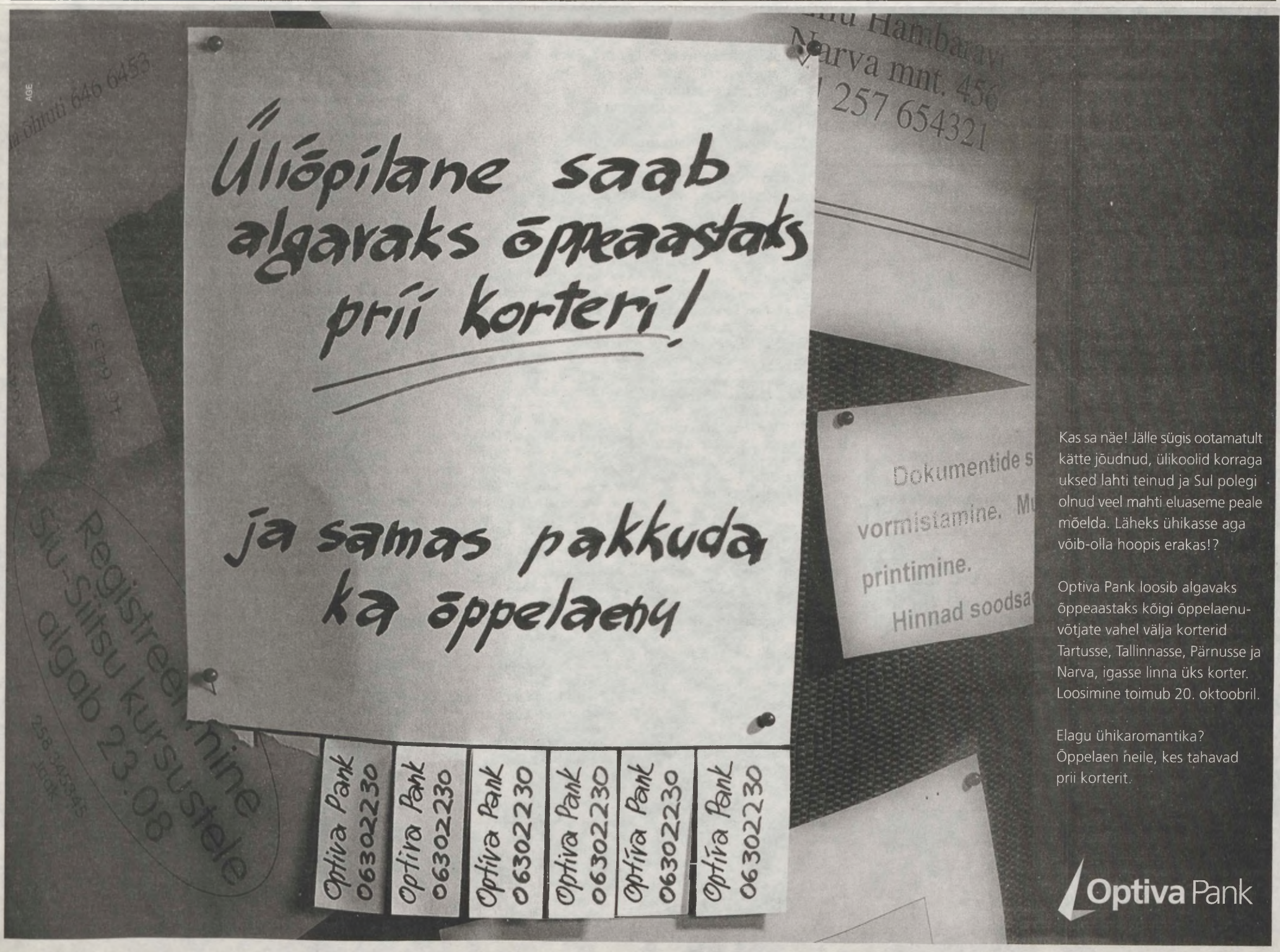
Kontsert on pääsmevaba.

Esineb nimekas saksa kirjanik

18. septembril kell 18 loeb saksa kirjanik Manfred Peter Hein Tartu Saksa Kultuuri Instituudis (Kastani 1) oma uusi luuletusi ja proosakatkendeid.

Eesti Goethe-Seltsi kirjatoimetaja Liina Sumberg ütles UTle, et Ida-Preisimaal 1931. aastal sündinud kirjanik elab 1958. aastast Helsingis. "Manfred Peter Hein on avaldanud mitu luulekogu ja autobiograafiliste sugemetega jutustuse "Fluchtgefährte", milles süveneb 20. sajandi Ida-Euroopa keerdkäikudesse."

Eestiga seob Heini esmajoones aastaraamat "Trajekt", mis vahendas saksa lugejale soome, soome-rootsi, lapi, eesti, läti ja leedu kirjandust.

ÕNNITLEME

70

Ann Marksoo, emeriitprofessor - 20. sept

65

Galina Sapogova, muuseumiteenija - 17. sept
Elga Tamm, peaspetsialist - 20. sept
Valve Sillakivi, abitööline - 23. sept

60

Arvu Kolsar, meister - 22. sept

55

Viktor Korrovits, teadur - 16. sept
Valvi Hiir, vanemraamatukoguhoidja - 21. sept

50

Merik Meriste, vanemteadur - 17. sept

IN MEMORIAM

Eha Saarmaa

21. dets 1924 - 25. aug 2000

Ülikooli raamatukogu kauaaegne bibliograaf Eha Saarmaa lõpetas 1967. aastal TÜ vene filoloogia osakonna kaugõppes.

Teenistus ülikoolis algas 1954. aastal sõjalis-meditsiinilise ettevalmistuskateedri laborandina. 1961-1993 töötas ta TÜ Raamatukogus. Ta oli raamatukoguhoidja, bibliograaf, vanemraamatukoguhoidja ja peabibliograaf. Side raamatukoguga säilis ka pensionipõlves.

Eha Saarmaa bibliografeeris ja märksõnastas trükiseid, korraldades kogutu bibliograafilises andmestikus "Tartu Ülikool: ajalugu: õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia".

Ta on koostanud mitu bibliograafiat, nagu "Tartu ülikool kirjasõnas" 1-2 (1983, 1990), "Hendrik Bekker" 29.12.1891-22.06.1925//TRÜ Toimetised 956 (1992), "Professor Peeter Põld" (1994) ning toimetanud ja olnud osaline mitme muu trükise valmimisel.

Ta pidas ka aastakümneid bibliograafialoenguid üliõpilastele.

Loendamatud õppejõud ja üliõpilased on Eha Saarmaalt saanud hindamatut abi kirjanduse, biograafiate, faktide otsinguil raamatukogude ja arhiivide varakambreist. Ta oli hea teatmebibliograaf.

Paljud tahud ülikooli, eriti arstiteaduskonna ajaloost leidsid kajastamist süvitsi mindud raamatunäituste kaudu, mida Eha Saarmaa koostas ja tutvustas nii sõnas kui kirjas.

Eha Saarmaa oli Muinsuskaitse Seltsi liige ja Vanemuise Seltsi taasasutajaid.

Eha Saarmaa jõudis teha palju ja kõike suure huvi ning kaasaelamisega.

"Mu elu on olnud ülikooli raamatukogu..." lausus ta päev enne lahkumist.

TÜ Raamatukogu pere

SCRIPTA MANENT

Euroopa väärtus on ta mitmekesisuses, aga kui me Euroopasse mineku nimel ennast nii europiseerime, et loobume oma keele ja kultuuri süvastruktuurist, no kellele on siis vaja veel ühte Euroopa kihelkonda...

Rein Veidemanni intervjuust Jaan Kaplinskiga EESTI PÄEVALEHT, ARKAADIA 9. SEPTEMBER

Eestlastel on kombeks, et iga uudne idee tekitab esialgu võõristust ja pahakspanu. Toomemägi on Tartu tõmbenumber ja oleks seda kordatehtuna veelgi enam.

PRIIT RAJALO Rein Kilgi ideest Tähetorni nõlv eest puudest lagedaks raiuda. / TPM 11. SEPTEMBER

HEA IDEE LEIAB FINANTSEERIMISE

Finantseerime ideid:
- mis on kõrge kasvu- ja kasumipotentsiaaliga, kapitalivajadusega kuni 3 miljonit krooni ning
- mille autorid on valmis osalema selle käivitamisel.

Kui Teil on äriidee, millesse usute, kuid Teil puuduvad vajalikud vahendid ja/või kogemus selle elluviimiseks, siis võtke ühendust e-maili aadressil heaidee@hotmail.com.

Pakume Teile osalust ning aitame käivitada Teie äriideed.

RESTITUTSIOONIKONVERENTS

Rahvusvaheline restitutsioonialane konverents "Eesti – Vene koostöö museoloogias: professor Morgensterni poolt 1803. aastal rajatud kunstikogu kujunemine ja edasine saatus" Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi valges saalis.

Reede, 15. september

Avamine:

10 Tõnis Lukas, Eesti Vabariigi haridusminister.
10.15 Jevgeni Novitšihhin, Voroneži Oblasti Kultuurikomitee esimees –Kultuurisituatsioon Voronežis.
10.30 prof Jaak Aaviksoo, Tartu Ülikooli rektor.

I istung. Rahvusvaheline restitutsioonialane seadusandlus:

10.45 prof Norman Palmer, Londoni Ülikooli Kolledž – Kultuurivara käsitlevad seadused.
11.30 prof Wojciech Kowalski, Poola Välisministeerium – Rahvusvaheline seadusandlus kultuurivara restitutsioonist.
12 Miriam Brewka, UNESCO Kultuuripärandi Divisjon – Kultuurivara restitutsiooni ja tagastamise alane tegevus UNESCOs.
12.30 Juri Titov, Vene Föderatsiooni Kultuuriministeeriumi Restitutsiooniosakonna juhataja – Vene Föderatsiooni kultuurivara seadusandlus ja restitutsiooni praktika.

II istung. Rahvusvaheline restitutsioonipraktika:

14 dr Josefine Leistra, Hollandi Kultuuripärandi Inspektsioon – Erinevate Hollandi restitutsiooniprojektide tulemused ja kasutatud meetodid.
14.30 prof Wojcieh Kowalski, Poola Välisministeerium – Poola kultuurivara restitutsioon.
15 dr Regine Dehnel, Saksamaa Liidumaade Kultuurivara Restitutsiooni Koordinatsioonibüroo – Saksamaa restitutsioonitegevus kadunud kunsti andmebaasi koostamisel.
15.45 Oleksandr Fedoruk, Ukraina Kultuurivara Väljaveo Kontrollteenistuse juhataja – Ukraina kultuurivara restitutsioon; kultuurivara tagastamise mõju kultuurilisele taassünnile.
16.15 Peep Pillak, Eesti Rahvusarhiivi Eraarhiivide Talituse juhataja – Eesti kultuurivara väljaspool Eestit.

Laupäev, 16. september

III istung. Professor Morgensterni kunstikogu:

10 Inge Kukk, Tartu Ülikooli Kunstimuuseumi direktor – Tartu Ülikooli kunstikogu ja 18. – 19. sajandi kunstimaitse.
10.30 prof Helmut Piirimäe, Tartu Ülikool – Tartu Ülikool Esimese maailmasõja paos Venemaal.
11 prof dr Mihhail Karpatšov, Voroneži Ülikool – Jurjevi ülikooli evakueerimine 1915-1918 ja Voroneži ülikooli asutamine.
11.45 Sergei Stadnikov, egüptoloog – Otto Friedrich von Richteri egiptuse kollektsioon.
12.15 Leon Baron von Richter, von Richteri perekonna seenior – Richteri perekonna ajalooline taust.
12.30 Jelena Pšenitsõna, Voroneži Oblasti Kunstimuuseumi peavarahoidja – Voroneži kunstimuuseumi kogude kujunemislugu.
14 Vladimir Ustinov, Voroneži Oblasti Kunstimuuseumi direktor – Kunstikogu probleemi tekkimise ajaloolised aspektid.
14.45 Anu Laansalu, Tartu Ülikooli projektijuht – Tartu Ülikooli kunstikogu restitutsiooninõudmise seaduslik alus ja kunstikogu tagastamisele suunatud töö 1987 – 2000.

Lõpetamine:

15.30 sõnavõtud: kultuurivara restitutsioon – koostöö perspektiivid.
16.30 kokkuvõte ja järeldused.
16.45 lõppsõna – prof Jaak Aaviksoo, Tartu Ülikooli rektor.

ESTONIAN-REVELIA ACADEMIC FUNDI HARALD RAUDSEPA STIPENDIUMID

USAs Marylandi osariigis tegutsev Estonian-Revelia Academic Fund Inc annab 2000/2001. õppeaastaks Eesti Vabariigi ülikoolides õppivatele edukatele üliõpilastele ja magistrandidele välja stipendiume.

Stipendiumi suuruseks on 1 000 USD.

Estonian-Revelia Academic Fund ei kasuta stipendiumitaotluste blankette ega kutsu stipendiumitaotlejaid vestlusele, seetõttu peaksid kirjalikud taotlused sisaldama alljärgnevat informatsiooni:

1) isikuandmed,
2) lühike elulugu,
3) hariduskäik,
4) dekanaadis kinnitatud väljavõte hinnetelehest või väljavõte magistriõppesse vastuvõtu ja tulemuste kohta,
5) töökogemused,
6) nägemus, kuidas taotleja kavatseb õpingutel omandatut rakendada, muu hulgas ka Eesti rahva ja riigi hüvanguks,
7) milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud, eriti väljaspool Eestit tegutsevatelt fondidelt ja organisatsioonidelt ning kuidas ta on seni oma õpinguid finantseerinud,
8) tõend õppeasutuselt stipendiumi taotleja immatrikuleerimise kohta.

Valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust.

Stipendiumitaotlused saata hiljemalt 2000. a. 14. oktoobri postitemplit kandva kirjaga aadressil:

ESTONIAN-REVELIA ACADEMIC FUND, Inc.
12901 Clearfield Dr.
BOWIE, MD. 20715 - 1106
USA

Stipendiumitaotlustele vastatakse kirjalikult novembri viimasel nädalal. Stipendiumitšekid saadetakse stipendiaatidele koju tähitud kirjaga, mistõttu on väga oluline, et sooviavaldustel oleks ära märgitud taotleja täpne postiaadress ja näidatud ka muud kontaktivõimalused (telefon, faks, e-post vms).

Stipendiumi andmise või mitteandmise üle otsustab Estonian-Revelia Academic Fund Inc juhatus.

Tartu Ülikool võtab TÜ Ajaloo Muuseumisse tööle

PROJEKTIJUHI,

kelle ülesandeks on muuseumi populariseerivate projektide käivitamine ja juhtimine.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus,
- hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ja inglise keeles,
- hea arvutioskus,
- hea organiseerimisvõime ja suhtlemisoskused.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 25. septembril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel 375 141, e-post raivo@admin.ut.ee (personalijuht) või 375 675 (muuseumi direktor).

LOENG

22. septembril kl 17 peab Lossi tn 3-427 Akadeemilises Ajalooseltsis ettekande magister Anti Selart teemal "Piiskop Alberti Venemaa-sugulased ja Otepääl tapetud vene vürstinna ehk Jäälahingu põhjused". Oodatud kõik huvilised!

VÄITEKIRI

18. septembril kell 15 kaitseb Tiigi 78-125 Olavi Otepalu magistritööd "Bürokraatia efektiivsus: üks mõiste, erinevad perspektiivid". Juhendaja dots Henn Käärik, oponendid Kadri Koreinik ja Maaja Vadi.

19. septembril kell 10.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis Garri Raagmaa doktoritööd "Regional Identity And Public Leaders In Regional Economic Development Towards The New Approach In Regional Policy: Cultural Geography Theories In Explaining Economic Growth" (Regionaalne identiteet ja avalikud liidrid regionaalses majandusarengus. Uus lähenemine regionaalpoliitikas: majanduskasvu selgitamine kultuurigeograafia teooriate abil). Oponent prof Mauno Kosonen, Helsingi Ülikool.

22. septembril kell 10 kaitseb TÜ Nõukogu saalis Silvia Sepp doktoritööd "Morphological and genetical variation of Alchemilla L. in Estonia" (Perekonna kortsleht (Alchemilla L., Rosaceae) morfoloogiline ja geneetiline varieeruvus Eestis). Juhendaja prof Jaanus Paal. Oponent dr Henry Väre (Helsingi Ülikool).

22. septembril kell 12 kaitseb TÜ Nõukogu saalis Georg Martin doktoritööd "Phytobenthic Communities of the Gulf of Riga and the Inner Sea of West-Estonian Archipelago". Juhendaja dots Erich Kukk. Oponendid dr Saara Bäck (Finnish Envir. Inst.) ja teadur Tiiu Trei (EMPÜ ZBI).

TEATED

Tartu Üliõpilasküla uus aadress alates 19. septembrist on Vallikraavi 25. Telefoninumbrid jäävad samaks.

19. septembril kell 19 toimub korp! Indla külalisõhtu oma konvendis (Tähtvere 4, II korrus).

21. septembril kell 20 toimub ÜS Raimla külalisõhtu konvendihoones Veski 42. Korrektne riietus.

TÜ mälestuspäev Raadil

21. septembril kell 17 toimub TÜ mälestuspäev Raadi kalmistul, kus mälestatakse ülikooli pere lahkunud liikmeid. Buss Raadile väljub 16.30 peahoone eest. Info: Kady Sõstar, tel 375 685.

25. septembril kell 17 alustab tööd laste muusikaring. Ring töötab esmapäeval ja kolmapäeval TÜ Raamatukogu ruumis 202. Oodatud on koolieelikud (3-7 a). Beebide ja väikelaste muusika- ja laulutunnid on laupäeviti kl 10.30. Ametiühinguliikmete lastele soodustus. Info: 434 875, 425 277 (õhtuti).

RAAMATUKOGU

W. Struve 1

E-R 8-21, L-P 10-18

Ilmar Kruusamäe hüperrealism - kohvikus.
Hendrik Relve fotonäitus "Aastatuhande puud" - konverentsisaali fuajees (II krs) ja õppelugemissaali fuajees (III krs) - 12.09.-3.10.
Kaardinäitus "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel", koostaja Anne Lentsius - raamatumuuseumis (II krs, avatud E-R 12-17) - kuni dets.
Suranga Wickramanayake ja Irina Frolova ühisnäitus "Beyond The Horizon. An insight to Sri Lanka" - kataloogisaalis - 1.09.-30.09.
"Soome parimad plakatid 2000" - lugemissaalide fuajees (III krs) - 6.09.-6.10.
Raamatunäitus "Soomeugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995", koostaja Mare Onga - raamatumuuseumis (II krs, avatud E-R 12-17) - kuni dets.
Eesti Raamatu Aasta näitus "Kooliõpik 1945-2000, autoriteks-koostajateks Tartu Ülikooli õppejõud", koostaja Kalli Kukk - lugemissaalide fuajees (III krs) - 8.09.-31.10.
Maalinäitus "Maisema syntyy kuvaksi-maastik sünnib pildina" - kohviku fuajees - 7.09.-30.09.
Eesti Raamatu Aasta näitus "TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100", koostaja Siiri Reinola - kohviku fuajees - 15.09.-12.11.

ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

Lelulugu 2. Kell 13.30
Must kass, valge kass. Kell 17
Veel üks pidu (Body Shots). Keli 15, 19, 21, 23

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

22. september 2000

NR. 29 (2024) TASUTA

Pangakaardi kõrvale geenikaart

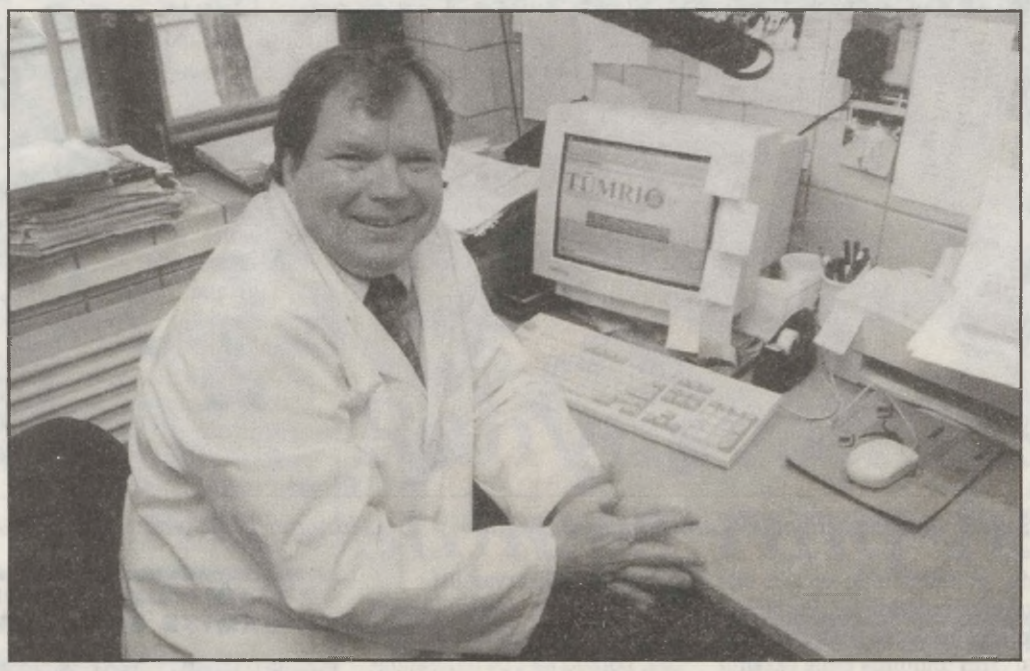
Tartus arutavad maailma geeniteadlased geenide seost rahvuse ja rahaga

Andres Metspalu
TÜ biotehnoloogia professor

Viimase 5000 aasta jooksul on inimese geneetiline informatsioon vähe muutunud, elukeskkond aga väga palju ja sellel on meie halgestumises kindlasti oluline osa.

Meditsiinile tehtavad kulutused on igal maal väga suured ja üha suurenevad, sest et sõjajärgne arvukas beebibuumi põlvkond saab vanemaks ja jääb üha haigemaks.

Samas pole olnud põhimõttelisi muutusi, kuidas tavalisi haigusi, nagu vähk, diabeet jt diagnoositakse ja ravitakse, sest haiguste põhjused ei ole täpselt teada. Nüüd hakkab kümne aasta eest alustatud Inimgenoomi Projekt esimesi vilju andma ja saab otsida tavaliste haiguste geneetilisi komponente, et määrata meie haigestumises keskkonna ja eluviisi osa.

Professor Andres Metspalu loodab, et Tartust kujuneb rahvusvaheliselt tuntud teadus- ja konverentsikeskus. MEELIS LOKK / POSTIMEES

Geenid ja rahvus

Sõna "rahvus" asemel oleks geneetilises kontekstis õigem kasutada sõna "populatsioon". Aga rahvused (populatsioonid) on mingi kooslus, mis on arenenud koos ja on alguse saanud suhteliselt väikesearvulistest esivanematest. Neil olid ühesugused keskkonnatingimused nii geograafiliselt, toidu, mõnuainete jm poolest. Neil on ka teatud ühiseid, ainult sellele populatsioonile omaseid jooni, olles siiski individuaalsete inimestena 99,9% identsed. Need *ca* 3 000 000 erinevust kahe inimese vahel põhjustavadki selle, et oleme erineva välimuse, võimete ja haigustega.

Geenid ja raha

Seega tuleb sagedamini esinevate haiguste leidmiseks uurida kogu või suurt osa populatsioonist. Nii ongi Eestis algatatud Geenivaramu Projekt ja seda plaanivad teha ka teised maad (Island, Inglismaa jt).

Need projektid maksavad palju, kuid võrreldes mingi elementaarosakeste kiirendi või raadioteleskoobiga siiski tühiselt vähe.

Kuid kuna potentsiaalselt võib saada uusi ravimeid, mis nende haiguste puhul aitavad, siis on ka neid kulusid katvatel farmaatsiafirmadel võimalik tulu saada, kui kõik neid ravimeid ostavad.

Raha on kõigile alati väga arusaadav asi, mida ei saa aga kahjuks iga kord öelda geneetika kohta.

Pangakaardi kõrvale on vaja geenikaarti, siis saab igaüks aru, millega tegemist ja mida tema teha saab, et arve (sündides kaasavaraks saadud tervisevaru!) ikka positiivne püsiks.

Miks Tartus?

Aga miks mitte? Kui Eestis oleks kasvõi üks korralik konverentsikeskus hotelli jm teenustega lennujaama ligidal! Tegelikult võiks selline koht asuda TÜ Raamatukogu ja kaubahalli vahel. Lisaks oleks vaja lennuliini mõnda Euroopa linna! Praegune Helsingi liini kohta on võimatu infot saada. Inimesi on vaja harjutada Tartusse sõitma, et kujundada Tartust rahvusvaheliselt tuntud teadus- ja konverentsikeskus.

Üliõpilased saaksid osa teaduslikust poolest – suhelda otse õpikute ja artiklite autoritega. Noored näeksid perspektiivi ja tunneksid end asjaosalistena.

Osalevad tippteadlased

Kui lauluväljakule tulevad Pavarotti, Turner, Kaljuste koor ja The Rolling Stones, sils on nad ju kõik kellelegi olulised. Nii ka siin. Üks põhiettekandja, dr C. T. Caskey oli aprillini USAs farmaatsiafirma Merck seeniorviitsepresident. Tema oli üks, kes käsutas firma teadusliku uurimisprogrammi raha.

Prof M. Uhlen on Rootsi biotehnoloogias nr 1. Prof Max Baur on Saksamaa ainuke biomeetria õppetooli juhataja, kus tegeldakse põhiliselt geneetilise statistikaga ja mis teeb geneetilisest vaatlusest teadustulemuse.

Dr Elio Riboli Prantsusmaalt on maailma suurima epidemioloogilise vähiuuringu projekti EPIC looja ja üks tuntumaid Harvardi kooliga epidemiolooge.

Montreali Ülikooli prof Bartha Maria Knoppers on ligi 10 aastat olnud Inimgenoomi Programmi eetika ja seaduslikkuse komitee esinaine. Tema on loonud põhilised eetika-alased dokumendid.

TÜ ja geeniteadlased

Enamik Eestis "eluteadusega" tegelejaid on kõik TÜ kasvandikud, kuigi on ka erandeid (prof A. Karis, prof M. Metsis). Samas töötab 30–40 molekulaarbioloogi ja geneetikut välismaal. Enamik neist tagasi ei tule, nii et peame kasvatama uue põlvkonna. Õnneks on tung geenitehnoloogia erialale suur ja kuna on tekkinud perspektiiv töötada peale avalik-õiguslike ülikoolide ka Eesti bio- ja geenitehnoloogia firmades, on noortel väga head perspektiivid.

Miks tagasi ei tulda?

Tegelikult on üsna kurb, kui 90ndate alguses meie kehvadest oludest välismaale minnes enam tagasi ei tulda. Põhjusi on mitu. Esiteks ei saa nende lapsed sisse Tartu Ülikooli, kuna ei oska kirjutada kirjandit, sest Cambridge'is, Yale'is või kus iganes seda ei õpetata.

Vanematel pole lihtne saada ka töökohta, mis vastaks võimetele ja pakuks samasugust elustandardit, mis ei olegi tänase Eestiga võrreldes midagi erilist. Ja lõpuks on asi ka selles, et nii kõrge kvalifikatsiooniga (PhD pluss 4–6 aastat järeldoktori staatust) inimene peab Eestis endale juba vastutuse võtma.

Õppetooli või labori juhataja kohta ei juleta võtta, sest on ju mugav olla kellegi "suure mehe/naise" laboris, kes hoolitseb raha ja inimeste voolu eest, jättes teadurile ainult tema kitsa probleemi.

Samas on mitu TÜ kasvandikku, kes ka konverentsil esinevad, maailmas kaugele jõudnud. Näiteks akadeemik Mart Saarma juhib Soome tähtsaimat biotehnoloogia instituuti ja on üks neist 5-6 Soome teadlasest, kes kujundavad Soome "eluteaduste" tulevikku.

UNIVERSITAS TARTUENSISE KÜSITLUS

Mida arvate geenitehnoloogia arengust Tartu Ülikoolis?

Miks areneb geenitehnoloogia Tartus edukalt?

TÜ rakubioloogia professor **Toivo Maimets**

Richard Dawkins küsib oma raamatus "Jõgi Eedenist": "Miks on puud metsas nii kõrged?" "Mõistlik ja praktiline" oleks see, et nad kõik oleksid madalad – saaksid sama koguse päikesevalgust palju vähemate kulutustega. Ent kui kasvõi üksainus puu hakkab veidi pikemaks kasvama, peavad teisedki talle järele kasvama, et konkurentsis päikesevalguse pärast ellu jääda." Just seep' see ongi!

Tartus on alates prof Artur Linnust ikka jätkunud molekulaarbiolooge, kellel püüd tavalisest kõrgusest ülespoole jõuda ning teisigi kaasa tõmmata. Tulemus – üle 30 aasta järjest on Tartu molekulaarbioloogia olnud rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline.

Kuidas mõjutas geenitehnoloogia arengut TÜMRI loomine?

TÜ geneetika-professor **Ain Heinaru**

Kindlasti aitas geneetika kiirele arengule ülikoolis kaasa 1990. aastal molekulaar- ja rakubioloogia instituudi (TÜMRI) asutamine, aga samuti koostöö Eesti Biokeskusega.

Järgneva edu põhjused peituvad selles, et erineva alluvusega laborid viidi kokku Riia 23 hoonesse. Lahkus 24 inimest ja konkursiga täideti uute inimestega 12 kohta.

Tegelikult moodustus uus kvaliteet. Seda tugevdas ka teadlaste tagasitulek välismaalt – me ei pea end võrdlema Eesti tasemel, vaid rahvusvaheliselt.

Kaotati ka terav piir õppejõudude ja teadurite vahel. Mõlematelt nõutakse võrdselt teadus- ja õppetööd ning reeglina on lisaülesanded tasustamata.

Mida käsitlesite konkursi I-III koha saanud töös?

TÜ matemaatikateaduskonna magistrant **Margus Pihlak**

Konkursiteadet lugedes tekkis mõte läheneda geenitehnoloogia võimalustele täppisteadlase pilguga, sest ajaleheartiklite põhjal jääb täppisteadlaste roll siin pisut tagasihoidlikuks.

Matemaatika on läbi aegade olnud kõige stabiilsemalt arenev valdkond.

Püüdsin vastata küsimusele, milline võiks olla matemaatiku roll ühiskonnas siis, kui geenitehnoloogia on tunginud ka tavakodaniku ellu.

Ühelt poolt peab bioloogi täppisteaduslik eruditsioon geenitehnoloogia ajastul kasvama, teisalt aga peavad Tartu matemaatikud harjuma, et matemaatikaga hakatakse tegelema ka mujal kui ainult matemaatikateaduskonnas.

Miks on *spin-off*-firmad vajalikud?

USA Stanfordi Ülikooli teadur, TÜ vilistlane **Kalev Kask**

Spin-off-firmad on kujunenud maailmas kõige optimaalsemaks teeks ülikoolis tehtava teaduse rakendamiseks. Selle läbi võidavad nii projektis osalejad kui ülikool. Äritegevusest saab maksude kaudu kasu ka kogu piirkond, kus firma asub. TÜ peaks selliste firmade asutamist kindlasti jätkama.

Tegijad ise peaksid suhtuma väga tõsiselt oma äriidee tutvustamisse, toote müüki, ka suhtlemisse, nõustamisse.

Aitan praegu ühel Eesti väikefirmal välismaal kontakte leida ja nende ideid tutvustada.

Eestis on teadlastel õnnestunud päris korralikke investeeringuid saada. Ka välisinvesteeringute jaoks on Eestis teaduskliima küllaltki soodne.

Miks on *spin-off*-firma geenitehnoloogias vajalik?

TÜ erizooloogia professor **Alar Karis**

Geenitehnoloogia on äärmiselt kiire arenguga teadussuund, mistõttu täna alusuuringutes saadud tulemused vajavad ka juba täna rakendamist farmaatsiatööstuses, meditsiinis ja mujal "tootmistegevuses".

Paljudel juhtudel sooviksid alusuuringutega seotud olevad teadlased näha ka enda tulemuste praktikasse juurutamist.

Seega on ülikoolist võrsunud äriühingud (spin-off-firmad) vajalikud eelkõige teadustulemuste efektiivsemaks rakendamiseks.

Näiteks OÜ Visgenyxis tegeleme nii geenidiagnostikaga kui selle tarbeks geneetiliselt muudetud loomade tootmise (hiired), ravimiuuringute ja haiguste modelleerimisega.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Rahvusvaheliste suhete ringi presidendi Heiko Pääbo sõnul tahab ring harida üliõpilasi
LK 3

Üliõpilased hakkavad hindama õppejõude
LK 2

Tartus toimub rahvusvaheline õigusteoreetiline tippüritus
LK 2

President Lennart Meri külastas Narva Kolledžit

Teisipäeval, 19. septembril külastas oma Ida-Virumaa visiidi käigus Tartu Ülikooli Narva Kolledžit vabariigi president Lennart Meri.

President kohtus kolledži direktori Katri Raigiga, tutvus kolledži raamatukoguga ja andis autogrammi oma fondis leiduvasse raamatusse "Virmaliste väraval".

President Lennart Meri külastas plaaniväliselt ka psühholoogia loengut.

Ülikooli vilistlasest president tundis huvi kolledži õppetöö kvaliteedi ning tulevikukavade vastu.

Ta rõhutas, et kolledzi ülesanne on anda tõelist Tartu Ülikooli haridust oma kaugele asukohale mööndusi tegemata.

Lennart Meri tõdes, et vaatamata senisele agarale tegevusele, tuleb edaspidigi pingutada, et püsida haridusmaastikul konkurentsivõimeline.

Parimad geenitehnoloogia-alased üliõpilastööd

Tartus toimunud rahvusvahelisel konverentsil "Geenid, rahvus ja raha" tehti teatavaks üliõpilastööde konkursi võitjad.

Mais kuulutasid Eesti Geenikeskuse ja Pärnu Konverentsid välja võistluse "Geenitehnoloogia võimalused ja ohud – teaduslikud, eetilised, õiguslikud ja majanduslikud aspektid".

Anti välja kolm I–III koha auhinda (a' 5000 krooni). Nende hulgas oli ka kaks TÜ tudengit.

Matemaatilise statistika instituudi 2. aasta magistrant Margus Pihlak sai auhinna võistlustöö eest "Geenitehnoloogia ja teaduslik mõtlemine".

Majandusteaduskonna 1. aasta doktorant Andres Võrgu premeeritud töö kandis pealkirja "Estwin Nissiwood".

Neljanda töö autor oli samuti TÜst. Õigusteaduskonna 4. aasta üliõpilane Virgo Saarmets kirjutas mitteteadmisõigusest ja selle piiramisest.

Auhinnatud tööde autorid võisid konverentsil osaleda tasuta. Võidutööd ilmuvad konverentsi kogumikus.

UUDISED

Doktoritöö Baeri geograafia-alasest tegevusest

Baeri muuseumi juhataja Erki Tammiksaar kaitses doktoritööd "K. E. v Baeri geograafia-alane tegevus 1830.-1840. aastatel".

Väitekiri käsitleb arvukate Saksa- ja Venemaa arhiivi- ning kirjandusallikate põhjal Baeri tegevuse geograafilisi aspekte.

Erilist tähelepanu on pööratud eelduste väljaselgitamisele, mis võimaldasid zooloog Baeril kujuneda Vene impeeriumi geograafilise uurimise aktiviseerijaks. See viis Vene Geograafiaseltsi asutamiseni.

Töös on põhjalikult analüüsitud Baeri artikleid ja käsikirju Vene impeeriumi polaaralade füüsilisest geograafiast, et välja selgitada nende tähtsust loodusgeograafia arengule maailmas 19. sajandil.

Lisaks käsitletakse Baeri kontseptsioone Põhja-Jäämere füüsilisest geograafiast ning nende mõju Põhja-Jäämere uurimisele 19. sajandil.

Erki Tammiksaarele anti filosoofiadoktori kraad geograafia erialal.

Hiina asekultuuriminister ülikoolis

Kolmapäeval kohtus rektor Tartu-visiidil viibiva Hiina asekultuuriministri Ai Qing Chun'iga. Asekultuuriminister palus edasi anda oma parimad tervitused kogu ülikooliperele. Kohtumisel arutati kultuuri- ja haridusalaste suhete arendamise võimalusi, mille suhtes olid mõlemad pooled positiivselt meelestatud.

Ülikooli saabub Lüübeki Ülikooli delegatsioon

23. - 28. septembrini külastab Tartu Ülikooli Lüübeki Ülikooli delegatsioon eesotsas koostöölepingu Lüübeki-poolse kuraatori prof dr Dietrich Engelhardtiga.

Arstiteaduskonna välissuhete peaspetsialist Tiina Juhansoo ütles UTle, et delegatsioon kohtub lepingu Eesti-poolse kuraatori prof Hele Everausiga, tutvub Biomeedikumi, kliinikutega ja muuga. "Delegatsiooni kuuluvad veel prof dr Michael Seyfarth, dr Natina Finkel, dr Faike Dreekmann, üliõpilasvahetuse ja välissuhete koordinaator Anja Kruse jt. Viimane kohtub TÜs õppivate Lüübeki Ülikooli vahetusüliõpilastega," lausus Juhansoo.

Esmaspäeval, 25. septembril kell 9 peab prof Engelhardt Linkbergi nim auditooriumis loengu "Eetika meditsiinis" ja osaleb samal päeval kell 13 koos Tartu ja Tallinna meditsiinieetika komiteedega seminaril.

Tartus asutatakse Rotary tütarklubi

Neljapäeval, 28. septembril toimub Tartus loodava noorteorganisatsiooni RotarAct presentatsioon.

Tallinna RotarActi presidendi Veiko Jäägeri sõnul on RotarActi tegevuse eesmärgid rotariaanide vaimse pärandi edasiandmine, juhtimisoskuste arendamine, rahvusvaheline üksteisemõistmine ja erinevate eluvaldkondade tundmaõppimine.

Kell 19.30 on kõik ühiskondlikust tegevusest ja eneseharimisest huvitatud noored oodatud klubi loomisele Wilde'i restorani teise korruse tagumisse saali.

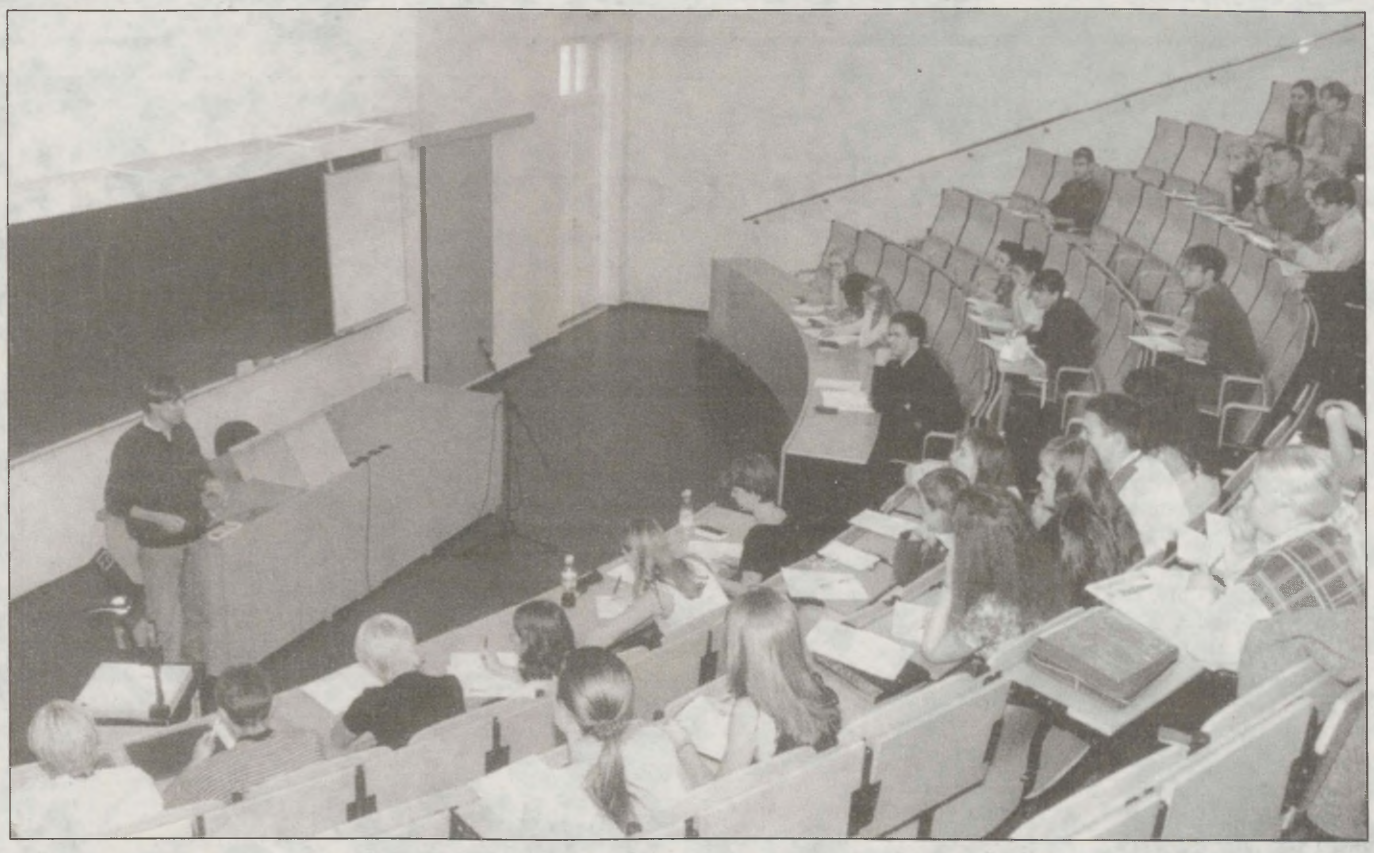
Üliõpilane hindab õppejõudu

Varje Sootak

Demokraatia mõttes on õppejõudude hindamine igati õigustatud – mitte ainult nemad ei hinda meid, vaid ka meie neid, leiab üliõpilane Anu Printsmann.

Sel õppeaastal saavad pärast iga ainekursuse lõppu õppetööd hinnata kõik.

Kevadsemestril korraldas õppe- ja üliõpilasosakond õpetamise ja ainekursuste hindamise piloot- ja valikuuringu. Valikuurimus viidi läbi füüsika-keemia-, bioloogia-geograafia- ja sotsiaalteaduskonnas ning Narva Kolledžis. "Eesmärgiks oli õppejõude hindama hakata sammsammult, et vältida ka esialgu ettetulnud protseduurilisi vigu," selgitas 19. septembrini õppe- ja üliõpilasosakonna juhatajana töötanud Lea Michelson.

Sellest õppeaastast saavad ainekursusi ja õpetamise taset hinnata kõigi teaduskondade üliõpilased. ANDRES TENNUS

Miks õppejõude hinnata?

Lea Michelsoni sõnul on hindamise põhieesmärk saavutada ülikoolis kõrge õpetamise tase. "Selle oluline eeldus on üliõpilastepoolne pidev tagasiside."

Bioloogiaüliõpilase Oliver Meikari arvates tagab õppejõudude hindamine peaaegu olematu vastukaja loengutest. "Kindlasti aitab see parandada õpetamise kvaliteeti."

Sotsiaalteaduskonna dekaani Jüri Alliku sõnul on nende osakonnad aastaid üliõpilaste arvamust uurinud.

Ka bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan Ain Heinaru ütles, et pilootprojektina on küsitlusi tehtud kaks korda. "Oleme alati toetanud üliõpilaste hindamissüsteemi käivitamist."

Küsitlust toetatakse

Füüsika-keemiateaduskonna prodekaan Kalev Tarkpea kinnitas, et mõni nende õppejõud on aastaid sellelaadseid anonüümseid küsitlusi korraldanud vaid enda initsiatiivist. "Rõõm tõdeda, et õpetamise kvaliteedi uurimine pidevalt toimuma hakkab."

Lea Michelsoni sõnul on hindamise üks eesmärke ka teada saada, kuidas toimib õppekorralduseeskiri. "Õppejõud peab ainekursuse algul aineprogrammi tutvustama ja eksamile pääsemise nõudeid selgitama.

Hindamise objektiivsus

Geograafiaüliõpilase Anu Printsmanni arvates sõltub hindamise kasulikkus kõige rohkem sellest, kas õppejõud vastuste põhjal ka järeldusi teeb.

Dekaan Ain Heinaru meelest on oponentide meelisvastuväide, et hindamine ei saa olla tavaliselt objektiivne. Probleemi kõrvaldamiseks peab see tema arvates toimuma enne eksamit ning osa hindamistulemusi olgu avalikud kõigile, osa vaid konkreetsele õppejõule. "Viimasel juhul toimub tagasiside, millest õppejõud saab ise järeldusi teha. Nii ei ole hindamine seotud mitte niivõrd administratiivsete ohtudega, vaid on kui tagasiside üliõpilaste arvamusest," sõnas Heinaru.

Dekaan Alliku arvates tuleb aga selgelt aru anda, mida kujutab õppejõudude hindamine üliõpilaste poolt. "Loomulikult pole see objektiivne, ükskõik, millises tähenduses me seda sõna ka ei kasutaks."

Subjektiivsus pole välistatud

Alliku sõnul ei ole üliõpilased suutelised hindama õpetuse kvaliteeti, parimal juhul vaid ühte õppetöö kitsast külge – seda, milline on produkti pakend. "Kui nad seda oleksid, poleks ülikooli vaja. Üliõpilaste hinnangud mõõdavad õppejõu populaarsust, mitte tema kompetentsust õpetajana."

Üliõpilane Olever Meikar leiab, et õppejõudude sage hindamine välistaks ohu, kus teatud üliõpilaste grupp võiks mõne õppejõu suhtes kollektiivselt subjektiivne olla.

Hindamine on üliõpilase Anu Printsmanni sõnul objektiivne nüvõrd, kuivõrd ta peegeldab üliõpilase enda arvamust.

Kuna paljude maade ülikoolides on taoline hindamine levinud, polnud ka TÜs mõtet jalgratast leiutada. "Kasutasime osaliselt Ottawa Ülikooli kogemusi, aga samuti varem meie ülikoolis kasutatud küsimustikke," selgitas Lea Michelson.

Tagasi laekus 3150 küsimustikku, mis teeb tagastamise protsendiks 50. Kokku hinnati 157 ainekursust. Vastajad jäid anonüümseks.

Küsimustik koosnes A- ja B-osast. A-osa puudutas 14 valikvastusega ainekursust, üliõpilase suhet sellesse (kohustuslik, vabaaine või valikaine) ja tagasisidena ainepunkte.

B-osas sai tudeng vabas vormis märkida oma arvamuse õppejõu ja ainekursuse kohta.

Lea Michelsoni sõnul puudutab ainepunktide osa justkui üliõpilase palka – kas ta on enda tehtud töö hindamisega – ainepunktidega rahul.

Mida tehakse vastustega?

A-osa vastustest koostati kokkuvõte, mille said kõik dekaanid ja kolledži direktor. B-osa vastused suleti ümbrikku ja hoiti kontaktisiku käes, kuni selle aine eksam/arvestus üliõpilasel tehtud. Nii välditi üliõpilaste hirmu, et õppejõud võib käekirja ära tunda. Pärast eksamit sai selle osa vastused endale ka õppejõu vahetu töökorraldaja.

"Eesmärk ei ole mitte kehvemaid õppejõude välja selgitada ja neid karmilt karistada, vaid tagasiside saamine üliõpilastelt. Õppejõud sai ju info, mida edaspidi paremini tuleks teha." Küsitlus on mõeldud Michelsoni sõnul ikkagi õppejõu ja üliõpilase vastastikuse dialoogina.

ÕPPEJÕUDUDE JA AINEKURSUSE HINDAMISE EESMÄRGID

Tagada ülikoolis kõrge õpetamise tase.
Saada üliõpilastepoolset tagasisidet.
Kasutada saadud teavet ainekursuste sisu ja õpetamise parandamiseks.

Tulemused ei üllatanud

Dekaan Heinaru arvates on ilma tagasisideta raske adekvaatseid otsuseid teha.

Samas arvab ta, et oma teaduskonna kohta palju üllatavat välja ei tulnud. "Pigem saime kinnitust senisele infole, kasulikum info tuli pigem teiste teaduskondade kohta."

Dekaan Alliku arvates loob hindamine pildi sellest, et eksisteerib kvaliteedi kontroll õpetamise üle, milles on üliõpilastel endil oluline osa.

Ka prodekaan Tarkpea arvates olid tulemused küllaltki ootuspärased. "Olemasolev info õppejõudude tööstiili kohta leidis kinnitust. Samuti teadsime juba varem, et meie poolt pakutavaga ollakse üldjoontes rahul." Tarkpea sõnul selgus aga, et üliõpilased saavad endi arvates praktikumide eest liiga vähe ainepunkte. "Ka selle arvamusega tuleb paraku nõustuda."

Üliõpilane Anu Printsmann ei arva, et taoline hindamine siiski eriti õpetamise taset muudaks. "Õppejõud kõnnivad suhteliselt sissetallatud radu ja neid peaks miski kõvemini raputama, et midagi muutuks." Tema meelest annab oma teaduskonnas palju suuremat efekti see, kui vestluses õppejõule mainida, et sellest oleks võinud veel rääkida jne." Tagasiside ankeetidest peaks Anu arvates aga ka kindlasti üliõpilasteni jõudma.

Üliõpilase Oliver Meikari arvates peaks hindamiskomisjon arvestama sedagi, et mõne suuremat pingutust nõudva aine puhul võivad laisad tudengid süü õppejõu kaela ajada.

Lea Michelsoni sõnul ei tasu esialgu vastustest väga tõsiseid järeldusi teha. "Alles mitmeaastase hindamise järel on näha, kui ühe või teise õppejõuga midagi lahti."

Michelson peab kõige olulisemaks, et neid tulemusi teaduskondades analüüsitaks: "Eesmärgiks on ju ikkagi kogu õppeprotsessi parandamine".

Euroopa tippjuristid räägivad Tartus seadusandlusest ja õiguspoliitikast

Raul Narits,
Rahvusvahelise Õigus- ja Sotsiaalfilosoofia Ühingu Eesti sektsiooni president, TÜ võrdleva õigusteaduse professor

Rahvusvahelisel sümpoosionil Tartus arutatakse koostööprojekti Münsteri ja Tartu ülikooli ning Moskva Humanitaarülikooli vahel ja sõlmitakse kraadiõppurite juhendamise hea tahte protokoll.

TÜ õigusteaduskond ja Rahvusvahelise Õigus- ja Sotsiaalfilosoofia Ühingu Eesti sektsioon korraldavad 28. septembrist 1. oktoobrini rahvusvahelise sümpoosioni "Seadusandlus ja õiguspoliitika".

Sümpoosioni idee pakkus Euroopa ühe juhtiva õigusteadusajakirja Rechtstheorie toimetuskolleegium. Leiti, et Eestis on sellist õigusteaduslikku kapatsiteeti, mida tuleks teadusüldsusele laiemalt tutvustada.

Teavet õigusteaduse tänapäevasest seisust Eestis on Lääne kolleegidele andnud TÜ õigusteadlaste tihedad isiklikud kontaktid ametikaaslastega, osalemine rahvusvahelises teaduselus ning – mis peamine – meie õppejõudude rahvusvahelise tasemega teaduspublikatsioonid.

Olulist osa on mänginud Eesti ainukese perioodilise õigusteadusliku ajakirja Juridica ingliskeelne eriväljaanne Juridica International. Law Review University of Tartu. Ingliskeelse Juridica numbrid tutvustavad eesti õigusteaduslikku mõtet ja Eesti õiguskorda rahvusvahelisele teadusüldsusele.

Sümpoosionile on lubanud tulla rida Euroopa juhtivaid õigusteadlasi. Saksa prof M. Schulte peab ettekande aktuaalsetest arengutest Euroopa keskkonnaõiguses. Prof W. Schlüter räägib tööõigusest kui eraõiguse struktuurist. Itaalia prof De Giorgi ettekande teema on "Õiguspoliitilise siduvuse omadused tulevikus: võim, õigus, risk."

Eesti õigusteadlastest tutvustab prof Kalle Merusk haldusülesannete privatiseerimist Eestis. Prof Paul Varuli teema on "Õiguspoliitilised otsustused ja valikud uue eraõiguse loomisel Eestis". Riigikohtu esimehel ja TÜ külalisprofessoril Uno Lõhmusel on koos Heinrich Schneideriga valminud teadusartikkel "Põhiseaduslikkuse järelevalve põhilistest arengujoontest Eestis".

RAHVUSVAHELINE SÜMPOOSION "SEADUSANDLUS JA ÕIGUSPOLIITKA"

Ettekannetega esinevad Saksamaa, Itaalia, Eesti ja teiste maade juhtivad õigusteadlased.
Arutatakse Münsteri ja Tartu ülikooli ning Moskva Humanitaarülikooli õigusteaduskondade koostööprojekti.

Sümpoosionile on oodatud kõik õigusteaduse huvilised. Eriti oluliseks pean noorte kolleegide – assistentide, magistrantide ja doktorantide osavõttu. Ettekandjaid arvestades võib öelda, et see on üks viimaste aastate õigusteoreetiline tippüritus Eestis.

Toimub ka pressikonverents, kus tutvustatakse koostööprojekti Münsteri Ülikooli õigusteaduskonna, TÜ õigusteaduskonna ja Moskva Humanitaarülikooli õigusteaduskonna vahel ning sõlmitakse hea tahte protokoll magistri- ja doktoritööde kaasjuhendamiseks TÜ ning Münsteri Ülikooli õigusteaduskonna õppejõudude vahel.

STIPENDIUM

Eugen Püssi nimelise stipendiumi konkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Eugen Püssi nimelise stipendiumi konkursi. Stipendiumi eesmärk on toetada arstiteaduskonna üliõpilaste edukat õppe- ja teadustööd.

Välja antakse üks 8 000-kroonine stipendium. Kandideerida võivad TÜ arstiteaduskonna üliõpilased (ka kraadiõppurid). Määramisel võetakse aluseks õppeedukus ja erialane tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207) 6. novembriks järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli kantseleis), *curriculum vitae*, ülevaade erialasest tegevusest ja uurimistööst koos juhendava õppejõu soovitusega, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust koos keskmise hinde märkimisega.

Stipendium antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri alguses.

TÜ Seitsmenda Samba Fondi stipendiumikonkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja TÜ Seitsmenda Samba Fondi stipendiumikonkursi. Fond toetab TÜ üliõpilaste silmapaistvamaid õppe- ja teadustöid.

Välja antakse kaks 20 000-kroonist ühekordset stipendiumi. Kandideerida võivad kõik TÜs õppivad bakalaureuseõppe kahe viimase aasta üliõpilased, magistrandid ja doktorandid. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207) 16. oktoobriks: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli postikantseleis), *curriculum vitae*, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest koos juhendava õppejõu soovitusega, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (sh keskmine hinde äranäitamine).

Stipendiumid antakse üle TÜ Sihtasutuse aastapäeva tänuüritusel 5. novembril.

Leander-Georg Vehiku stipendiumi konkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja Leander-Georg Vehiku stipendiumi konkursi. Stipendiumi võivad taotleda kõik eesti soost TÜ arstiteaduskonna üliõpilased (ka kraadiõppurid).

Välja antakse üks 5 000-kroonine stipendium. Määramisel võetakse aluseks õppe- ja teadustöö edukus.

Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207) 6. novembriks: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli kantseleis), *curriculum vitae*, ülevaade erialasest tegevusest ja uurimistööst koos juhendava õppejõu soovitusega, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust koos keskmise hinde märkimisega.

Stipendium antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri alguses.

Kõigi kolme stipendiumikonkursi info: TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee, www.ut.ee/sihtasutus/.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid

20. septembril valis ERFi stipendiumikomisjon 27 põhiõppe ja 27 magistriõppe üliõpilase esitatud taotluse põhjal välja järgmised stipendiumisaajad:

Põhiõppe üliõpilased (a 1000 kr kuus, 10 000 kr aastas):

Sulev Iva, eesti ja soome-ugri keeleteadus 3. a; Kaija Pruel, eesti ja soome-ugri keeleteadus 3. a; Mari Bogatkin, eesti ja soome-ugri keeleteadus 3. a; Katrin Talts, kirjandus ja rahvaluule 4. a; Äli Rääsk, kasvatusteadused 4. a; Arvi Haak, ajalugu 4. a; Tiiu Kreegipuu, ajalugu 4. a; Ruth Sepp, hispaania keel ja kirjandus 4. a; Sigre Andreson, skandinavistika 4. a; Jelena Sidorova, vene ja slaavi filoloogia 3. a.

Magistriõppe üliõpilased 1500 kr kuus, 15 000 kr aastas):

Andrus Org, kirjandus ja rahvaluule 2. a; Piret Paal, kirjandus ja rahvaluule 1. a; Mirjam Hinrikus, kirjandus ja rahvaluule 1. a; Pille Runnel, ajalugu 2. a; Marge Konsa, ajalugu 1. a; Igor Karlovski, vene ja slaavi filoloogia 2. a.

Ülle Hendrikson
TÜ õppe- ja üllõpilasosakonna juhataja kt

FISU Webgames'i esitlus

Esmaspäeval, 25. septembril kell 14 toimub haridusministeeriumi suures saalis FISU Webgames'i esitlus.

Uut üliõpilasspordi-teemalist interneti vahendusel mängitavat mälumängu tutvustab üliõpilastele ja ajakirjanikele ning vastab küsimustele Arto Ahola Soomest.

FISU (Rahvusvahelise Üliõpilasspordi Föderatsiooni) heakskiidu saanud teadmistel põhinevat mängu on võimalik internetis mängida 7 päeval ja 24 tundi ööpäevas. Üliõpilased saavad võistelda nii rahvuslikul kui rahvusvahelisel tasemel, esindades oma kõrgkooli ning võita märkimisväärseid auhindu.

Lisainfo Eesti Akadeemilisest Spordiliidust tel 07 333 233, 052 00 841 ja easl@ut.ee.

Rahvusvaheliste suhete ring täiendab akadeemilisi loenguid, arvavad president Heiko Pääbo (vasakult esimene) ja liikmed Marko Lepik, Tõnis Leht ning Andres Korberg.

VARJE SOOTAK

Rahvusvaheliste suhete ring harib

Varje Sootak

RAHVUSVAHELISTE SUHETE RINGIS

- **Täna kell 14 räägib Pärnu Postimehe ajakirjanik Kalev Vilgats Lossi 3 õppehoone ruumis 217 teemal "Kommentaar ja olemuslugu ajalehe välispoliitikaküljel".**
- **6. oktoobril jätkub teema Päevalehe välispoliitikaküljetoimetaja Mart Helme käsitluses.**

Rahvusvaheliste suhete ring (RSR) ei taha olla ainult politoloogiaüliõpilaste ühendus, vaid koondada enda ümber rahvusvahelistest suhetest huvitatud erinevate erialade tudengeid, leiab ringi president Heiko Pääbo.

Kui vana on RSR?

Üliõpilasorganisatsioon RSR asutati Tartu Ülikoolis juba 1963. aastal. Aja möödudes ja olude muutudes arenes ka RSR. 1989. aastal muudeti organisatsioon üliõpilasseltsiks.

Ülemineku ajal eksisteerinud RSR oli eelneva organisatsiooni otsene järeltulija, kuid vabamates tingimustes ei olnud tal enam kõiki neid funktsioone, mis nõukogude ajal, nagu avalikud loengud ja etteasted välispoliitilistel teemadel.

Tollal kujunes RSR rohkem väikeseks sõpruskonnaks, kes käis koos maailmaprobleeme arutamas ning tal ei olnudki eriti tugevat suunitlust väljapoole.

Tegelikult võib pidada tolle aja RSRi üleminekuetapiks nõukogudeaegse ja tänase RSRi vahel. Üpris aktiivselt tegutseti 1990date keskpaigani. Siis vajus aga ring varjusurma.

Millal mõõna järel uuesti tõus tekkis?

1998. aasta lõpul võttis üks osa aktiivseid ja rahvusvahelistest suhetest huvitatud politoloogiatudengeid endale eesmärgiks organisatsiooni taastamise.

Tänane RSR loodi ametlikult 1999. aasta hiliskevadel. Idee käis välja tollane politoloogia osakonna juhataja professor Kaido Jaanson.

Kuigi soov RSR uuesti tegutsema panna tuli sama osakonna tudengitelt, ei tohi ka teisi ära unustada, kes oma abistava õla alla panid. Nende hulgas olid samuti ringi vilistlased, praegused õppejõud.

Keda nimetada võiks?

RSR on jätnud nõukogudeaegse tudengkonna memuaaridesse väga sügava mälestuse, kuna just see organisatsioon andis mitmetele hakkajamatele üliõpilastele võimaluse harida ja täiendada ennast ka ideoloogiaväliste rahvusvaheliste suhete alal.

Paljud Tartu Ülikooli tänased õppejõud on andnud selle organisatsiooni töösse oma panuse, nagu näiteks juba mainitud prof Kaido Jaanson, prof Eero Loone, prof Rein Ruutsoo, prof Jaan Sootak, Rein Toomla.

Aastakümnete jooksul on olnud ringis aktiivselt osalenuid väga palju.

Tollane RSR oli siiski oma aja sünnitis, kuna organisatsioonil olid veidi teised eesmärgid kui täna.

Alates 1999. aasta kevadest rikastabki rahvusvaheliste suhete ring taas meie üliõpilaslinna ja tudengielu.

Kuidas?

Oleme üle võtnud RSRi varasema töövormi – koosolekud, kus toimuvad ettekanded ja arutelud päevapoliitilistel teemadel.

Alates eelmise aasta algusest oleme koos käinud üle paarikümne korra ning mitmel teemal peatunud põhjalikumalt, nagu näiteks NATO, Tšetšeenia ja sellega seonduv ning globaliseeruv maailm.

Mida kujutab endast praegune RSR?

Tänase RSRi ülesanne ei ole enam selline valgustustöö, nagu see oli nõukogude perioodil.

Tahame ringi koondada rahvusvahelistest suhetest huvitatuid tudengeid, et tegelda veidi praktilisema rahvusvaheliste suhete temaatikaga, kui seda pakub Tartu Ülikooli akadeemiline haridus.

RSR peaks olema täienduseks tavapäratele teoorialoengutele, et ühendada sealt saadavaid teadmisi ning praktilisi näiteid. Tulemuseks peaks olema korralik välispoliitilise analüüsi oskus.

Kes kuuluvad ringi?

Tänaseks on meie liikmeskond kasvanud 22 üliõpilaseni, kellest 17 on politoloogia osakonnast, ülejäänud avaliku halduse osakonnast, majandus- ja õigusteaduskonnast.

Uuenev organisatsioon on alles lapsekingades ja teeb esimesi samme valdkonnas, kus ta peaks tulevikus olulist osa mängima.

Kuna enamik ringi liikmeid on politoloogiaga seotud, on plaanis rohkem kaasa haarata ka teiste teaduskondade tudengeid.

Nii saame juurde tuua ka teistsugust analüüsipraktikat ja arusaamu kui ainult kitsalt politoloogide oma. Nii et ootame endi sekka kõiki asjahuvilisi!

Ja mida pakub ring algaval semestril?

Lisaks senisele tegevusele on plaanis korraldada ka loenguid laiemale ringkonnale kui ainult meie väikesele liikmeskonnale. Sellest õppeaastast alates pakume Tartu keskkoolidele välispoliitika ja rahvusvaheliste suhete loengukursusi.

Ülikoolis tahame jätkata loengutega, kuhu kutsume esinema välispoliitikaga tegelevaid isikuid.

Näiteks sellel sügisel on kavas pidada paar loengut, mis käsitlevad ajalehtede välispoliitikaküljе koostamist ja artiklite kirjutamist. Oma nõusoleku selleks on andnud Kalev Vilgats Pärnu Postimehest ja Mart Helme Päevalehest.

Mida veel ette võtate?

Nagu iga organisatsioon, ei taha ka meie kaotada oma juuri ning soovime käima panna vilistlaskogu, kuhu kuulub palju tänapäeva Eesti mõjukaid isikuid, koostada RSRi ametlik ajalookogu jne.

Oodatud on kõik uued ideed ja uued inimesed, kuna RSR on väga aldis vastu võtma uusi suundi rahvusvaheliste suhete uurimisel.

Infot RSRi kohta saab e-posti aadressil: heikop@ut.ee.

UUDISED

TÜ mälestas oma akadeemilise pere liikmeid

Eile mälestas Tartu Ülikool akadeemilise pere lahkunud liikmeid.

Traditsiooniks kujunenud mälestuspäeval viis rektoraat lilled Pauluse, Uus-Jaani ja Raadi kalmistule maetud rektorite ja prorektorite kalmudele.

Mälestushetkel Raadi kalmistu keskväljakul mälestati ajavahemikul 1. oktoobrist 1999 kuni 20. septembrini 2000 ülikoolipere lahkunud liikmeid. TÜ liikmeist on sel perioodil lahkunud dots Maria Epler arstiteaduskonnast, tehnik Akse-Johannes Koorits füüsika-keemiateaduskonnast, lektor Rein Roos kehakultuuriteaduskonnast, dots Raul Roomeldi matemaatikateaduskonnast ja bibliograaf Eha Saarmaa raamatukogust.

Mälestushetkel kõnelesid TÜ koguduse õpetaja Urmas Petti ja õppeprorektor Volli Kalm. Lahkunute kolleegid viisid haudadele lilli ja süütasid küünlad. Laulis Tartu Akadeemiline Meeskoor.

Mälestuspäev sai alguse 1982. aastal. Vahepealsetel aastatel traditsioon katkes, kuid jätkus 1994. aastast.

AIESEC ootab uusi liikmeid

Kolmapäeval, 27. septembril kell 18. toimub Economicumi ruumis B104 AIESECi selle sügise esimene koosolek. Sinna oodatakse kõiki huvilisi, ka neid, kes sel nädalal toimunud AIESECi tutvumispäevale ei jõudnud.

AIESEC on suurim tudengite juhitav hariduslik organisatsioon maailmas. Selle liikmeteks on majandusest ja juhtimisest huvitatud noored 87 riigist.

AIESECi missioon Eestis on mõjutada noorte väärtusi ja suhtumisi avatud mõtlemise, ettevõtlikkuse ja ühiskondliku vastutuse suunas.

Kõige efektiivsemaks vahendiks eesmärkide saavutamisel peame rahvusvahelist koostöökogemust, tudengite vahetust ja välispraktikat. Info: tel 07 376329, tartu@aiesec.net.

Tartut külastab Tiibeti laama

21.-25. septembrini on Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi (ETKS) külaliseks tiibeti budismi vanima - njingma - koolkonna auväärsemaid õpetajaid, 78-aastane laama Chhimed Rigdzin Khordongi kloostrist Indias.

ETKSi infosekretäri Alari Rammo sõnul õpetab laama 22.-24. septembrini Tartus, Veski tn 2 endises Inseneride Majas tiibeti peidetud varanduse traditsiooni "Suure ja väikese rigdzini" tekste ja teostust.

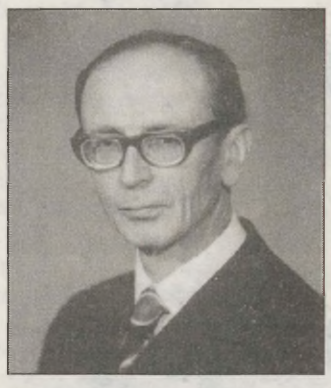
Khordong Terchen Tulku Chhimed Rigdzin Rinpoche sündis 1922. aastal Ida-Tiibetis Khami piirkonnas. Nelja-aastaselt tunnistati ta suure tertöni ja joogi Nüdän Dordzhe Drophang Lingpa taaskehastuseks. Chhimed Rigdzin lahkus Tiibetist 1954. aastal ning töötas kuni 1984. aastani indotibetoloogia õppetooli professorina Vishva-Bharati ülikoolis India linnas Shantiniketanis. Praegu annab Rinpoche tiibeti iidseid õpetusi edasi Läänes.

Eestis viibib Chhimed Rinpoche esimest korda.

Info ja osavõtjate registreerimine ETKSi kodulehel www.ida.ee/etks.

ÕNNITLEME

Dotsent Lev Vassiljev 80

Täna täitub 80 aastat dotsent Lev Vassiljevil. Üle poole sajandi kestnud õppejõutöö algas üliõpilaspäevil assistendina tudengitele geodeesiat õpetades. 1958. aastal Moskvas kaitstud väitekirja põhjal anti talle tehnikakandidaadi kraad. Õppejõutöö kestis (1959. aastast dotsendina) pensionile jäämiseni 1993. Tema kanda oli kaks põhikursust – geodeesia või topograafia ja kartograafia.

Lev Vassiljevi töö erines suuresti teiste NSVLi ülikoolide omast. Õppepraktika toimus iga kord eri kohas ja selle põhjal valmis kas looduskaitseala, kultuurilooliselt olulise paiga, majandikeskuse või geograafia kateedri uurimisala topograafiline plaan. Kartograafia praktilised töödena koostati ettevõtete ja majandite atlased, mida järelevalveorganite tähelepanu kõrvalejuhtimiseks nimetati kartograafilisteks albumiteks.

Kartograafiat ahistanud piirangute – kaartide ja neile kantava teabe salastatuse tõttu sai ta oma teadmisi ja võimeid rakendada vaid osaliselt. Tema toimetamisel ilmus ainus Eesti kooliatlas (eestikeelne võis ilmuda alles venekeelse järel) ja esimene sõjajärgne Tartu turismikaart. Suuresti tänu tema artiklitele muudeti õigeks Eesti kohanimede vene keelde transkribeerimise NSVLi ametkondlik kaartide trükkimise juhend.

Kolleegidele ja õpilastele on Lev Vassiljev eeskujuks korrektsuse, harituse, huumorimeele ja sõnaosavuse poolest.

Õnnitleme!

Õpilased ja kolleegid

Emeriitprof Ann Marksoo 70

Ann Marksoo sündis tuntud rahvusteadlaste Aliise ja Harri Moora neljanda lapsena.

1954. aastal *cum laude* lõpetatud ülikooliõpingute jooksul tekkis Ann Marksool huvi ka loodusgeograafia vastu.

Kohe pärast ülikooli lõpetamist alanud suure koormusega õppejõu töö kõrval tuli ta toime ka põlevkivibasseini uute linnade uurimisega. 1956. aastast hakkasid ilmuma Kirde-Eesti uute linnade teemalised artiklid ja väljaanded. Väitekirja Kirde-Eesti majanduspiirkonna arengust kaitses ta 1964. aastal.

1969. aastal valiti ta dotsendiks. Uurimisteemaks võttis ta kogu Eesti rahvastiku, asustuse ja rahvarände. Olude sunnil ei saanud tugineda Edgar Kanti töödele, küll aga üldisele süsteemiteooriale ja küberneetika põhitõdedele. Ta tegi 14 mahukat tellimuslikku uurimistööd ning avaldas hulga artikleid.

1984-1992 juhatas Ann Marksoo majandusgeograafia kateedrit, seejärel valiti ta taastatud geograafia instituudi esimeseks korraliseks inimgeograafia professoriks.

Uurimisalane tegevus jätkus ka pärast emeriteerumist 1996. aastal.

Soovime jätkuvat visadust, head tervist ja palju õnne!

Kolleegid ja õpilased

Dotsent Eda Vaigla 70

19. juulil sai 70-aastaseks vene ja slaavi filoloogia osakonna dotsent Eda Vaigla.

Kui TÜ looks õppejõudude kullafondi, oleks Eda Vaigla vaieldamatult esimesi, kes sinna peaks kuuluma. Ta on töötanud vene keele õppetoolis üle 30 aasta. Mitu põlvkonda on kuulanud erudeeritud, nõudliku ja erakordselt taktitundelise õppejõu loenguid.

Küüditamisaastad lükkasid ülikooli lõpetamise 1962. aastasse, 1967. aastast on Eda Vaigla vene keele kateedri õppejõud, 1978. kaitses väitekirja. Keele uurimisel on nii teda ennast kui kolleege alati abistanud tema haruldane keelevaist, nii eesti kui vene keele peenemategi nüansside tundmine. Seetõttu kuulus juubilar õigustatult vene-eesti 4-köitelise sõnaraamatu autorite hulka, ta on leksika ja fraseoloogia tunnustatud spetsialist, asendamatu konsultant tõlkeküsimustes.

Õnnitleme ja loodame meeldiva koostöö jätku!

Kolleegid

50

Katrin Kaugver,
osakonnajuhataja - 26. sept

60

Arvu Kolsar,
meister - 22. sept

65

Valve Sillakivi,
abitööline - 23. sept
Eduard Tamm,
dotsent - 26. sept
Matt Mägi,
dotsent - 27. sept

STIPENDIUM

Studienstiftung des Abgeordnetenhauses von Berlin stipendium 2001/2002

Fondi stipendiumid on mõeldud magistrantidele ja doktorantidele (vanus max 25 a) ning PhD kraadiga teadlastele (vanus max 35 a).

Uurimistöö peaks olema seotud Berliini või Saksamaaga või käsitlema Saksamaa rahvusvahelisi suhteid. Samuti on võimalik taotleda stipendiumi uurimistöö tegemiseks Berliini ülikoolide laborites. Stipendiumi algustähtaeg on 1. okt 2001.

Stipendiumi suurus on 1500 DEM, noortele doktorikraadiga teadlastele 2500 DEM kuus. See katab ka reisikulud ja majutuse.

Stipendiumi pakutakse Berliini Humbolti Ülikooli, Berliini Tehnikaülikooli ja Berliini Vaba Ülikooli (Freie Univertät Berlin). Eeldatakse senise koostöö olemasolu nende ülikoolidega.

Nõutavad dokumendid:

- taotlusvorm,
- CV,
- detailne õppe- või uurimisprogrammi kirjeldus,
- nõusolek Saksa kõrgkoolist
- 2 soovituskirja eriala professoritelt,
- õpinguraamatu väljavõte või diplomi(te) koopia (tõlkega),
- saksa keele oskuse tõend.

Kandideerimistähtaeg on 13. detsember 2000. Taotluspaberid tuua välissuhete talitusse (teadlased) või välisüliõpilastalitusse (magistrandid, doktorandid).

NB! Fondi esimees prof Barning ja liige Jürgen Adler tutvustavad kõigile huvilistele fondi ja selle pakutavaid võimalusi esmaspäeval, 25. septembril kell 15 ph ruumis 139.

Kõik huvilised on oodatud!

Lea Kivi
välissuhete talituse
spetsialist

MTÜ S-KESKUSe stipendium

MTÜ S-KESKUS kuulutab välja lähiajalugu (alates 1939. a) käsitlevate uurimistööde 2001. aasta stipendiumid.

Stipendiume antakse välja järgmistes uurimissuundades:

- Eesti inim- ja materiaalsed ressursid totaalsõja teenistuses,
- Eesti sõjamehed II maailmasõjas,
- metsavendlus sõjajärgsetel aastatel,
- Eesti küsimus rahvusvahelisel areenil 1940-1956,
- vastupanuvõitlus Eestis 1960-1980ndatel.

Taotlus peab sisaldama:

- lühiülevaate taotletava uurimistöö põhiprobleemistikust ja väljundist,
- taotleja elulookirjelduse koos kontaktandmetega.

Taotlused esitada kirjalikult mittetulundusühingusse S-KESKUS (Maneezi 4, 15019 Tallinn) või elektrooniliselt:
skeskus@ra.ee;
www.torvandi.ee/s-keskus/

Esitamise lõpptähtaeg on 31. oktoober 2000.

Info tel 6 938 006, www.torvandi.ee/s-keskus/.

Millal saab õppeaine kuulajaks registreerumist tühistada?

Vastavalt õppekorralduseeskirjale (www.ut.ee/dokumendid/oppekorraldus2000.html) on üliõpilasel õigus tühistada ainele registreerumine enne, kui on toimunud 20% auditoorsest tööst.

Seda, mitu tundi on õppeaines auditoorset tööd (loengud, seminarid, praktikumid jm.), saab kontrollida aineprogrammist, õppeaineregistrist aadressil oppe.admin.ut.ee, kataloogist "TÜ loengud ja praktilised tööd 2000/2001", küsida õppejõult. Enamiku loengute/seminaride/praktikumide kestus on kaks tundi, mistõttu on suhteliselt kerge meeles pidada, mitmenda loenguni on veel võimalik õppeainest loobuda:

- kui õppeaines on 10 tundi auditoorset tööd, saab tühistada registreerumist, kuni on toimunud kaks tundi auditoorset tööd, mis tähendab, et pärast esimest loengut enam registreerumist tühistada ei saa;
- kui õppeaines on 20 tundi auditoorset tööd, siis on aega tühistada teise loenguni;
- kui õppeaines on 30 tundi auditoorset tööd, siis on aega tühistamiseks kolmanda loenguni jne.

Ainele registreerimise tühistamisel on üliõpilasel õigus registreeruda teisele õppeainele kokkuleppel õppejõuga enne 20% auditoorse töö toimumist vastavast õppeainest.

Hilisemat registreerumist või registreerumise tühistamist on õigus lubada õppejõul, kui üldise korra kohast registreerimist või registreerimise tühistamist takistasid mõjuvad põhjused.

Üliõpilasel tasub teada ka seda, et juhul, kui muudetakse õppeaine toimumisaega, on tal õigus õppeainele registreerumine tühistada kahe nädala jooksul pärast muudatusest teadaandmist.

Veebi kaudu ei ole üliõpilasel võimalik õppeainele registreerumist tühistada. Tühistamiseks tuleb pöörduda osakonda/instituuti/õppetooli, mille õppejõud seda õppeainet õpetab.

Ülle Kapsi,
üliõpilasnõustaja

Camerata Universitatisesse laulma

Camerata Universitatis (endise nimega TÜ kunstide osakonna kammerkoor) ootab uusi lauljaid esmaspäeval, 25. septembril kell 18 peahoone aud 138. Kaasa lauluhääl, viisipidamine ja aval meel. Laulame mitut moodi kammermuusikat.

ACTA DIURNA

25. septembril kell 11 algab Pärnu kolledzhi 1. aasta üliõpilaste orientatsioonipäev Tartus. Kavas prof Toivo Maimetsa akadeemiline loeng geenitehnoloogiast; tutvumine ülikooli raamatukoguga; infotund üliõpilaselust – õppija kohustustest ja võimalustest, karjääri kujundamisest; külastused oma kodu-teaduskonda; Hillar Palametsa aulaprogramm. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603

25. septembril kell 11-16 pikendatakse Tartu Ülikooli Tallinna esinduses (Müürivahe 11) arstiteaduskonna internide ja residentide üliõpilaspileteid. Kohal on dekanaadi esindaja. Info: Gerda Tammerik, TÜ esindaja Tallinnas, 06 406 866.

26. septembril, kell 14.15-16.45 Vanemuise 46-246, Bekkeri auditooriumis geoloogia instituudi seminar "Ülevaade rahvusvahelistest intra-, inter- ja multidistsiplinaarsetest konverentsidest". NorFa külalisprofessor Urve Miller koos teiste osalejatega annavad ülevaate aktuaalsetest interditsiplinaarsetest sündmustest kvaternaarigeoloogia-keskkonnaajaloo ja arheoloogia valdkondades.

LOENGUD

26. septembril kell 9-10 Linkbergi nimelises auditooriumis, Puusepa 8, Lybecki Ülikooli professori, Dr. v. Engelhardti loeng teemal "Ethics in Medicine". Kõik huvilised on oodatud.

27. septembril kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1177. ettekandekoosolek. Päevakorras: Halliki Harro "Intertekstuaalsusest Eesti ajalehtedes". Info tel 375 224

27. septembril kell 16.15 kõneleb TÜ Ajaloo Muuseumis ülikooli professorite klubis prorektor prof Volli Kalm teemal "Ülikooli reform".

28. septembril kell 14.15 toimub Lossi 3-112 seminar "CD-de kasutamine õppevahendina". Seminari läbiviija mag Priit Kaasik. Oodatud on kõik huvilised, eriti õppejõud, kellel on tulevikus plaanis kasutada CD-sid oma õppetöö näitlikustamiseks. Info Lehti Pilt, tel 376306.

28. septembril kell 18.15 esineb loengusarja TÜ Keemiahoone ringauditooriumis "Tegijad Räägivad" raames Kaur Kender. "Tegijad Räägivad" on Res Publica, Tartu Noorte Reformiklubi, Noor-Isamaa ja Noored mõõdukate ühisprojekt. Info: Silver Meikar, tel 052 78 089

Keelekeskus teatab, et veel on mõned vabad kohad järgmistele kursustele: rootsi keel algajatele (Tiina Mullamaa): T ja N, 8-10; rootsi keele jätkukursus (õpitud 60 h) (Tiina Mullamaa): E ja K 8-10. Loengud toimuvad Põhjamaade Infobüroos (Raekoja plats 8, III korrus)

2. oktoobril kell 16.15 algab Lossi 3-112 kursus "Kaugkoolituskursuse koostamine WebCT keskkonnas". Hind 800 kr. (ülikooli töötajatele 600 kr., millest 150 kr. tagastatakse kursuse eduka lõpetamise korral). Info ja registreerimine Lehti Pilt, tel. 376306.

KAITSMISED

26. septembril kell 16 kaitseb Liina Paales Lossi 3 - 425 magistritööd "Eesti kurdipärimuse piirjooni maailma kurdipärimuse ja rahvaluuleteooria taustal" magistrikraadi (MA) taotlemiseks eesti ja võrdleva rahvaluule alal. Juhendaja: dots Tiiu Jaago. Oponent: prof Arvo Krikmann.

27. septembril kell 14.15 Riia 23-218 kaitseb mikrobioloogia erialal magistritööd Toomas Kramarenko "Heksoosi kinaaside roll suhkrute kataboliitses reparatsioonis pärmil Hansenula polymorpha". Juhendaja: TÜ MRI dotsent Tiina Alamäe, knd(biol). Oponent: TÜ MRI vanemteadur Jaan Simisker, knd(biol)

TEATED

Õige auto õppijale – õppelaenust jääb ülegi! Küsi täpsemalt: simpson@comic.com.

Jaapani traditsionaalse võitluskunsti wado-ryu treeningud toimuvad Tartu Kommertsgümnaasiumi võimlas esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 18. Registreerimine samas 28. septembril kell 19. Info treeningute ja TÜ spordikeskuses ärajäänud treeningute asendamise kohta tel: 056 605 311, Tanel Lihtmaa.

MUUSEUM

Avatud K - P 11 -17. Info tel. 375 677. Ruumide tellimine 375 675

TÜ Ajaloo Muuseumis avatud näitused:
Eesti raamat 1525 - 1944 (kuni 30. sept.)
EX OVO OMNIA ehk kust lapsed tulevad...
Võimalik tellida loenguid ja muuseumitunde. Vaata: www.ut.ee/REAM

RAAMATUKOGU

TÜ Raamatukogu (W.Struve 1), E-R 8-21, L-P 10-18.
www.utlib.ee/ee/naitused/

Info: Tiina Matsulevitsh, näituste kuraator, tel (07) 375 750

- lugemissaalide fuajees
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Kooliõpik 1945 - 2000, autoriteks/koostajateks Tartu Ülikooli õppejõud" 8.09. - okt. lõpp
* Soome parimad plakatid 2000 6.09. - 6.10.
- kataloogisaalis
* Suranga Wickramanayake ja Irina Frolova - "Beyond the Horizon. An insight to Sri Lanka / Teispool silmapiiri. Pilk Sri Lankale" 1.09. - 30.09.
- kohviku fuajees
* Kaija-Leena Hänninen (akvarell), Selina Anttinen (õli) - "Maisema syntyy kuvaksi / maastik sünnib pildina" 7.09. - 24.09.
* Eestimaa Looduse Fondi projekti "Ökomaja arhitektuur" konkursile laekunud tööd. 25.09. - 8.10.
* TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100 15. 09. - 12.11.
- õppelugemissaali fuajees (III krs.) ja konverentsisaali fuajees (II krs.)
* "Aastatuhande puud" - Hendrik Relve koostatud fotonäitus 12.09. - 3.10.
- raamatumuuseumis E-R 12-17
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni

KONTSERT

23. septembril kell 18 esineb ülikooli aulas kaasaegse muusika ansambel SoNoR (Aserbaidžaan). Kavas: Karajev, Minkowitsch, Sumera, Diendorfer, Kern, Wagendristel. Pilet 15 kr müügil kohapeal.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97, tel 402 602

Must kass, valge kass.
Kell 16
Veel üks pidu (Body Shots).
Kell 14, 18, 20
Lulu murdeaastad.
Kell 22

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

29. september 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 29 (2025)

TASUTA

Teadustöö mõjutab õigusloomet ja õigusloome teadust

Varje Sootak

Teadustöö ja õigusloome on tihedalt seotud – üks tälendab teist, õppetööd soodustavad aga mõlemad, väldab TÜ tsiviilõiguse professor Paul Varul.

Eile Tartus alanud rahvusvaheline õigusteoreetiline sümpoosion "Seadusandlus ja õiguspoliitika" on Eesti viimaste aastate õigusteoreetiline tippüritus, kus koos kolleegidega esinevad ettekannetega TÜ õppejõud, kelle osaluseta ei valmi Eestis peaaegu ükski seadus. Õigusloomes osaletakse oma põhitegevuse – õppe- ja teadustöö kõrvalt.

Õigusloome ning õppe- ja teadustöö

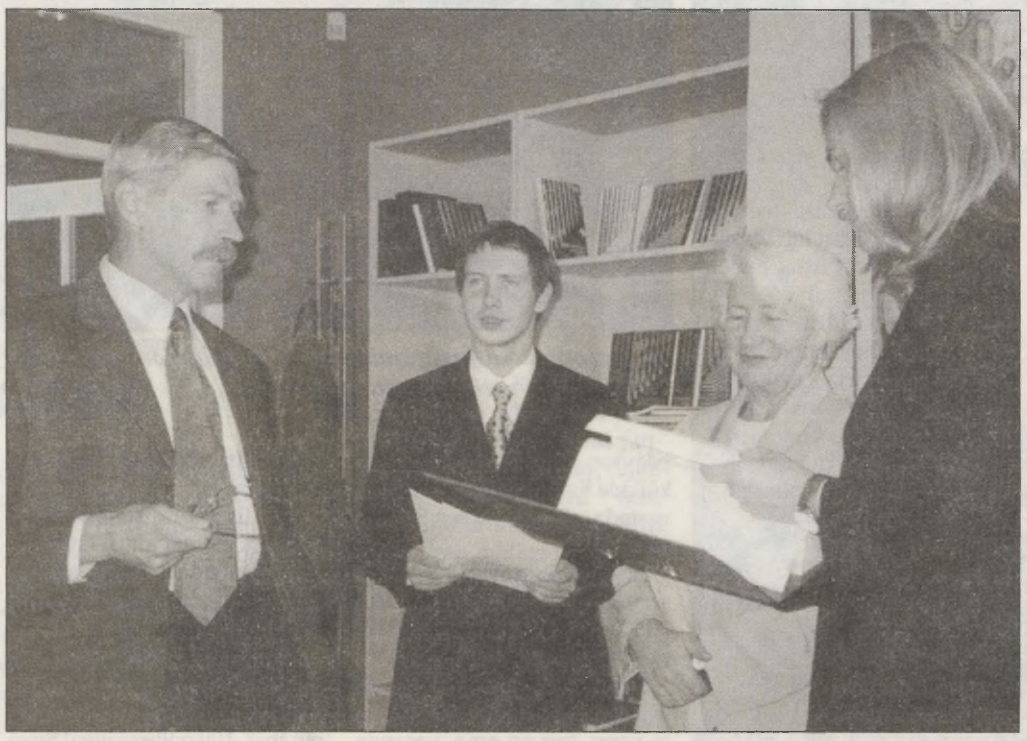
Riigi- ja haldusõiguse professori Kalle Meruski sõnutsi annab osalemine õigusloomes võimaluse oma uurimustöö tulemusi praktikasse viia. "See on väga oluline eelkõige seaduseelnõu kontseptuaalsete aluste väljatöötamisel."

Mõnel õppeainel on õigusloomega vahetu kokkupuude, mille näiteks toob Merusk normitehnika. Eraõiguse instituudi lektor, magister Irene Kull lisab, et osalemine seadusloomes annab vajaliku teadmise ka vastavate valdkondade õiguslikust reguleerimisest teistes riikides.

Tööõiguse erakorralise professori Inge Orgo sõnul võimaldab osalemine selgitada üliõpilastele palju sisukamalt seaduste mõtet ja puudujääke, õigusnormi tähtsust, regulatsiooni vajadust jm. "Mul on see aidanud tööõigust sügavamalt mõista," ütles Orgo.

Keskkonnaõiguse õppetooli lektor, magister Hannes Veinla märgib, et seadusloomes osalemine annab eelkõige võimaluse väljuda nn puhta akadeemilisuse raamidest ja tundma õppida tegelikke olusid. "Mõju on kahesuunaline – teaduselt õigusloomele ja vastupidi."

Kriminaalõiguse prof Jaan Sootak täiendab, et eelnõu koostamisel ning oponentidega vaieldes tuleb kasutada palju teaduskirjandusest pärit materjali. "Eelnõu tekst näitab, milliseid teaduslikke seisukohti õnnestub realiseerida, seega ka praktikat mõjutada. Aga samuti vastupidi, eelnõu problemaatikaga tegeldes saad aimu sellest, mis toimub praktikas ja kuidas seadus on seni realiseerunud."

Õigusteaduskonna õppejõud Kalle Merusk (vasakult esimene), Tanel Kerikmäe, Inge Orgo ja Irene Kull peavad osalemist õigusloomes õppe- ja teadustöö vajalikuks lüliks.

VARJE SOOTAK

Kulli arvates peab oskama aimata, millised on seaduse kehtima hakkamise tagajärjed kogu ühiskonnale. "Teadustöö jaoks on oluline just kogutav materjal, probleemide tunnetamine ja lahenduste otsimine. Õppetöö võimaldab õpetada võrdlevalt teiste riikidega, mis avardada tudengi maailmavaadet."

Negatiivse momendina toovad õigusteadlased esile aja kulu. "Seaduseelnõu koostamine on pingutav, keeruline ja aeganõudev protsess ja nii mõnigi teadusartikkel jääb selle tõttu kirjutamata," nendib Merusk.

Meruski sõnul on seaduseelnõude koostamist teadustöös arvestatud ühe täiendava komponendina, millel ei ole nn esimese järgu väärtust. "Hinnangu õigusteadlase teadustööle saab anda ikkagi tema monograafiate ja teadusartiklite alusel." Seni on seda arvestatud diferentseeritult. "Just fundamentaalsemate seaduseelnõude koostamisel on oluline õigusteadlase roll," märkis Merusk.

Orgo väitel arvatakse sageli, et eelnõu tegemine on tehniline küsimus. "Eelnõu koostamine nõuab alati ühe või teise küsimuse teoreetilist läbitöötamist."

TÜ õigusteadlaste osalus õigusloomes

Sootak on põhiautorina juhtinud embrüokaitseseaduse ja kõrgemate riigiametnike kriminaalvastutuse seaduse eelnõude koostamise töögruppi. "Karistusseadustiku eelnõu puhul on tegemist põhimõttelise reformiga. See nõuab nii teaduslike kui õiguspoliitiliste küsimustega tegelemist," lausus Sootak.

Võrdleva õigusteaduse professor Raul Narits kuulub justiitsministeeriumi ekspertgruppi. Õigusteadlased on koos praktikutest juristide ja ministeeriumi ametnikega ette valmistanud paketi avaliku õiguse kaasaegseid juriidilisi lahendusi. "Riigikokku jõudis halduskorralduse seaduse eelnõu. Järge ootavad haldusmenetluse seaduse eelnõu, riigivastutuse seaduse eelnõu," ütles Narits.

Varul märgib oma osalust põhiliselt eraõiguse valdkonnas.

Veinla osaleb keskkonnaalases õigusloomes, kus tema sõnul toimub viimastel aastatel tõeline õiguse masstootmine seoses EÜ õiguse ülevõtmisega. Ta juhib keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja uue looduskaitse seaduse töögruppi.

Kull on osalenud võlaõigusseaduse eelnõu töögrupis, võlaõigusseaduse ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse asjatundjate komisjonis, tsiviilseadustiku üldosa seaduse eelnõu ning perekonnaseaduse väljatöötamisel.

Õigusteaduste litsensiaat, rahvusvahelise ja EÜ õiguse lektor Tanel Kerikmäe oli kaasatud asjatundjate töögruppi baltisakslastele vara tagastamise küsimuses.

Orgo on osa võtnud enamiku Eesti tööseaduste eelnõude, samuti ametiühinguseaduse, haridusega seotud jt seaduste tegemisest.

Mõistagi pole eelnev loetelu ammendav, seadusloomes osalevad peaaegu kõik teaduskonna õppejõud.

Koostöö välismaa kolleegidega

Sootaki sõnul tunnevad välismaa kolleegid Eesti õigusloome vastu suurt huvi, sest sellist võimalust omas riigis paljudel ei ole. "Töö eelnõuga tähendab ühtlasi huvitavat ja mõlemaid pooli rikastavat koostöövormi."

Irene Kull märgib, et koostöö väliskolleegidega annab võimaluse hinnata Eesti õiguskorda maailma õigussüsteemide taustal, otsida laiemat huvi pakkuvaid lahendusi ning tunnetada, missugused probleemid ootavad ees ühiskonna arengutaseme tõustes.

Veinla leiab aga, et välismaa kolleegidega saab koostööd teha siiski pigem puhtas teaduses kui õigusloomes. "Nad ei ole tavaliselt kursis meie olude ja vajadustega ja nii võivad sündida kunstlikud seadused, millel on tegelikkusega vähe ühist."

Eelnõude koostamisse püüavad õppejõud kaasata ka üliõpilasi ja kraadiõppureid.

Sootaki sõnul on vahel noore põlvkonna kaasamine paksu verd tekitanud: "Mis seadusi te tahate, kui seadusi teevad üliõpilased. Aga kui see üliõpilane valdab vabalt kahte või kolme võõrkeelt ja on lugenud ühe välismaal viibitud semestri ajal rohkem erialakirjandust kui ennast kõrgtasemega professionaaliks pidav praktik kogu elu?".

Täna sõlmivad koostöölepingu Konstanzi ja Tartu ülikool

Varje Sootak

Täna kirjutavad Konstanzi Ülikooli rektor prof dr Gerhart von Graevenitz ja Tartu Ülikooli rektor prof Jaak Aaviksoo alla koostöölepingule.

TÜ välissuhete talituse spetsialisti Lea Kivi sõnul saab mitu aastat kestnud koostöö ametliku vormi. "TÜ ja Konstanzi õppejõud on osalenud ühisprojektides ja käinud vastastikku loenguid pidamas. Kolmandat aastat toimib üliõpilasvahetus," täpsustas Lea Kivi.

Nii näiteks võisid sellekski õppeaastaks Lõuna-Saksamaal asuvasse Konstanzi Ülikooli kandideerida filosoofia-, õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilased, magistrandid ja doktorandid. Konstanzi Ülikoolis kaitses 1997. aastal doktorikraadi sellest sügisest TÜ praktilise filosoofia professoriks valitud Margit Sutrop, kes töötas Konstanzis 1996. aastast alates. Prof Sutrop on palju kaasa aidanud kahe ülikooli suhete süvenemisele.

Tartus viibib Konstanzi Ülikooli delegatsioon 28. – 30. oktoobrini. Delegatsiooni kuuluvad veel *rector emeritus* Bernd Rüthers, välissuhete osakonna juhataja Gerhild Framheim jt.

Koos TÜ juhtkonnaga tehakse ümarlauas kokkuvõtteid koostööst, külastatakse teaduskondi ja Euroopa Kolledžit.

Kolledžite üliõpilased orienteeruvad Tartus

Aire Luts-Vähejaus
TÜ kaugkoolituskeskuse regionaalsuhete peaspetsialist

Teisipäeval toimus Tartus orientatsioonipäev Pärnu Kolledži 1. aasta üliõpilastele. 5. ja 6. novembril tulevad Tartusse Türi ja Narva kolledži tudengid.

Orientatsioonipäevade eesmärk on ülikooli ja kolledžiüliõpilaste akadeemilise ühtekuuluvustunde tekitamine ja *alma materi* tutvustamine.

Akadeemilisse õhkkonda sulandumiseks algas orientatsioonipäev tänavu Pärnu üliõpilastele prof Toivo Maimetsa akadeemilise loenguga geenidest. Esmakursuslased tutvusid raamatukoguga, nn koduteadus-

konnaga jm.

Tudengid olid väga huvitatud õpingute jätkamise võimalustest bakalaureuse- või magistriõppes.

1990ndate teisel poolel tekkinud kolledžid on tänaseks ülikooli traditsiooniliste üritustega kaasa tulnud. Kolledžites toimuvad rebaste ristimised, tegutsevad akadeemiliste organisatsioonide koondised jms. Oluliseks identiteedi kujundajaks kolledžites võib pidada üliõpilasmütside kandmise traditsiooni. Teklid antakse kõigile uutele tudengitele pidulikult üle eestikeelse ülikooli aastapäeva aktusel.

Türi Kolledži õppedirektori Ene Voolaiu sõnul annavad orientatsioonipäevad Eesti eri paikadest tulnud Narvas, Pärnus või Türil õppijatele võimaluse teadvustada end akadeemilise pere liikmetena. "Noorte jaoks on ülikooli akadeemilisuse, traditsioonide ja sajanditepikkuse ajaloo tunnetamine väga oluline. Eriti hindame tutvumist kureerivate teaduskondadega, muuseumide ja laboritega, kus viiakse läbi osa praktikume."

Orientatsioonipäevad toimuvad tänavu kolmandat aastat.

TÄNA LEHES

Ken Kalling pakub aastat 2002 Aleksandri aastaks
LK 3

Meililist aitab tööd kiirendada
LK 2

Kes TÜ üliõpilastest ja vilistlastest on osalenud olümpiamängudel
LK 2

Tartu Ülikooli Sihtasutuse stipendiumid
LK 3

UUDISED

Täna TÜ nõukogus

Täna toimuval TÜ nõukogu istungil on päevakorras arutada teadusraamatukogude teenuse korraldamist Eestis ja Tartu Ülikoolis, mittetulundusühingu Rektorite Nõukogu asutamisel osalemist ja järeldoktorite sihtfinantseerimise taotlusi.

Kavas on ka asutada Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus, kinnitada Tartu Ülikooli nõukogu sügissemestri tööplaan ja käesoleva majandusaasta audiitor.

Samuti on päevakorras täppisteaduste kooli väljaviimine füüsika-keemiateaduskonna koosseisust jt küsimused.

Tartu Ülikool ja EXPO

Täna on EXPO näituse Eesti paviljonis kõrgharidusteemaline päev "Eesti ülikoolid ja kõrgharidus". Eesti kõrgharidust ja õppeasutusi tutvustavad nii haridusministeeriumi kui kõrgkoolide töötajad.

Tartu Ülikooli esindajana peab ettekande välisüliõpilastalituse peasspetsialist Kai Treier. Treieri sõnul on üritusele kutsutud ka Eesti kõrgkoolide koostööpartnerid Saksamaa ülikoolidest.

Eesti delegatsiooni koosseisus külastas sel nädalal Eesti paviljoni Hannoveris ka TÜ rektor professor Jaak Aaviksoo.

Maali vanus aastarõngaste järgi

Eesti Kunstimuuseumis säilitatava madalmaade kunstniku Hans van Esseni (1587 või 1589-1648?) tammepaneelidele maalitud õlimaali "Natüürmort homaariga" vanus osutus võimalikuks kindlaks määrata paneelides sisalduvate aastarõngaste järgi.

Kunstimuuseumist pöörduti abi saamiseks Tartu Ülikooli dendrokronoloogiaspetsialisti Alar Läänelaiu poole. See on esimene ja õnnestunud katse dateerida Eestis maali selle puidu aastarõngaste põhjal.

Van Esseni natüürmordi maalimise tõenäoline aeg on 1630ndad aastad.

UUDISED

Rektori vastuvõtt TÜ teenekatele töötajatele

Teisipäeval, 3. oktoobril toimub TÜ Ajaloo Muuseumis vastuvõtt pensioneerunud õppejõududele ja töötajatele.

Vastuvõtule on teiste hulgas kutsutud dots Endel Ploom õigusteaduskonnast, dots Uudo Reino ja emeriitprof Vello Salupere arstiteaduskonnast, emeriitprof Eero Loone filosoofiateaduskonnast, emeriitprof Lembit Pung füüsika-keemiateaduskonnast, dots Kaljo Soonets matemaatikateaduskonnast jpt.

Tegemist on traditsiooniliselt iga semestri alguses toimuva rektori vastuvõtuga 65-aastaseks saanud töötajatele, kes uuest semestrist ei jätka enam oma endisel ametikohal.

Vastavalt ülikooli põhikirjale lõpetatakse korraliste õppejõudude ja teadustöötajate tööleping vanuse tõttu nende 65-aastaseks saamisele järgneva semestri alguses.

Euroopa Liidu temaatika lektoriks

Koostöös ELi Infosekretariaadi ja TÜ Euroopa Kolledžiga on Avatud Hariduse Liit (AHL) esmakordselt Eestis algatanud eurointegratsiooni-alase rahvakoolituse. Eesmärgiks on Euroopa Liidu alase informeerituse parandamine ning avalikkuse haaramine selleteemalisse mõttevahetusse.

Lisaks rahvakoolitusele korraldatakse ELi-alast süvakoolitust ka lektoritele, kes on reeglina TÜ üliõpilased ning magistrandid. 1999/2000. õ-a osales koolitusel ca 40 kuulajat.

Ka sel sügisel on koostatud 20-tunnine loengusari, mis sisaldab lisaks teoreetilistele loengutele EL-i temaatikast ka praktilise esinemisoskuse õpet. Teadmisi jagavad lektoritele oma ala spetsialistid – õppejõud ülikoolist ning eurointegratsiooniga oma igapäevatöös kokku puutuvad praktikud.

Teretulnud on projektiga liituma kõik tudengid, kes huvituvad eurotemaatikast, soovivad oma teadmisi Euroopa Liidust süvendada ning esinemisoskust lihvida ja miks mitte ka natuke lisa teenida.

Rahvusvaheline seminar modernismist

6.– 8. oktoobrini toimub Tartus ja Tallinnas IV rahvusvaheline seminar vene diasporaa kultuurist "Modernism vene revolutsioonijärgses pagulaskirjanduses". Seminari läbiviimist toetab Eesti Kultuurkapital. Seminar avatakse Tartu Ülikooli aulas 6. oktoobril kell 10.30. Tallinnas jätkub seminar 8. oktoobril TPedÜs. Täpne kava ilmub järgmise nädala UTs.

Kaks uut näitust

Eile avati TÜ humanitaarraamatukogus (Jakobi 1) kaks uut näitust: eesti raamatu aasta näitus "Eesti kunstiraamat" ja Heli Šestakova maalinäitus "Väga isiklikud pildid".

Näitus "Eesti kunstiraamat" esitab valiku TÜ Raamatukogus leiduvatest olulisematest kunstivaldkondadest – arhitektuurist, kujutavast ja tarbekunstist. Eraldi on välja toodud üldist ja eesti kunsti ajalugu, kunstiteadust ja -kriitikat ja muud käsitlevad teosed.

Meililist aitab tööd kiirendada

Anti Veeranna
TÜ infotehnoloogia osakonna programmeerija-administraator

Meililist ehk list on elektroonilise suhtluse üks paljudest vahenditest, mis aitab oluliselt igapäevast tööd kiirendada, kui seda eesmärgipäraselt ja õigesti kasutada.

Serverarvutisse (listiserverisse) moodustatakse nimekiri mingil teemal suhtlemisest huvitatud inimeste e-posti aadressidest. Nimekirjale antakse omakorda e-posti aadress, mida nimetatakse listi aadressiks. Listi aadressile kirja saates jõuab see listserveri abil kõigini, kelle e-posti aadress on nimekirjas. Kirjale vastamisel läheb vastus tagasi listi ja sealtkaudu kõigi teiste listilugejateni. Nii tekib omamoodi vestlusring ehk elektrooniline diskussioon.

Listid ja nende piirangud

Mõned listid on suhtlemiseks teatud ühiste huvidega inimeste vahel (näiteks autod, arvutid, sport, ufod), mõned on mõeldud teaduskondadele või kursuste omavaheliseks infovahetuseks.

Osa liste kuulub organisatsioonidele (näiteks ELO, skaudid). On olemas ka ühesuunalisi infoliste, kuhu postitatud kirju ei lubata kohe listi, vaid listiserver konsulteerib kõigepealt listi haldaja (ehk moderaatoriga) ning alles siis, kui see on kirja heaks kiitnud, saadetakse kiri kõigile listi tellijatele.

Listidele võib kehtestada ja ongi kehtestatud mitmesuguseid piiranguid. Nii näiteks saab kirju saata ainult nendelt aadressidelt, millele on list tellitud. Piirata saab ka listi saadetavate kirjade suurust. Samuti võib piirata listiga liitumist nii, et selleks on alati vaja listi omaniku nõusolekut. Niimoodi saab listihaldur kontrollida, kellel on lubatud listi lugeda. Sellise piiranguga liste nimetatakse kinnisteks listideks.

Listiomanik ja listiserver

Igal listil on üks või ka mitu haldurit, keda nimetatakse listiomanikeks. Nende üleanne on pidada listis korda ja tegelda listikasutajate probleemidega.

Listiserveriks nimetatakse nii masinat, kus eespool kirjeldatud nimekirjad asuvad kui ka selles arvutis asuvat tarkvara, mis kõiki neid nimekirju teenindab.

Tartu Ülikoolis on praegu kasutusel üks vanemaid ja levinumaid tarkvarasid Majordomo.

Listiserver tegeleb kirjade vastuvõtmise ja edasitoimetamisega, peab arhiivi, teeb statistikat, otsib sissetulevatest kirjadest viirusi jpm.

Listiserverile antavad korraldused tuleb saata aadressile majordomo@lists.ut.ee.

Sellel aadressil vastab arvutiprogramm, nii et pikalt pole mõtet kirjutada.

Kui soovite kontakteeruda listiserverit haldava inimesega, siis selleks on aadress majordomo-owner@lists.ut.ee

Olemasolevate listide nimekirjaga on võimalik tutvuda, kui te saadate kirja aadressile majordomo@lists.ut.ee. Kirja sisuks peab olema käsk LISTS, vastuseks saate pika nimekirja, kus igal real on listi nimi ning lühike kirjeldus.

Listi tellimine

Samuti saab listi tellimiseks vaadata listide nimekirja aadressil lists.ut.ee/lists.html. Tellimiseks tuleb listiserverile koostada uus kiri, mille sisuks on järgnev SUBSCRIBE listinimi, kus "listinimi" tuleb asendada teid huvitava listi nimega. Kui list on avatud, saate mõne aja pärast (paarist sekundist mõne minutini, sõltub listiserveri masina koormusest ja teie võrguühenduse kiirusest) teate, et teid on arvatud listilugejate sekka. Üsna varsti pärast seda hakkavad teie postkasti laekuma ka listist tulnud kirjad. Kui leiate, et ei soovi selles listis enam osaleda, saatke listiserverile uus korraldus sisuga UNSUBSCRIBE listinimi.

TÜ listiserver

TÜ listiserver, mis tegutseb 1994. aastast, on Eesti vanim ning suurim, teenindades üle 700 erineva listi.

Listiserverit läbib sõltuvalt päevast tuhandeid kirju. Kui kõikide listide tellijad kokku arvestada, siis ületab see 30 000 piiri.

Arvud muutuvad pidevalt, sest kogu aeg liitub uusi tellijaid, osa vanu tellijaid aga lahkub.

Samuti luuakse pidevalt uusi liste ning mõnikord kustutatakse vanu, mis on oma ülesande täitnud.

Netikett

Netikett (Neti ehk võrgu etikett) on kogum reegleid, mida on soovitav listide kasutamisel järgida. Allpool on kirjas mõned reeglid.

Ole teiste vastu viisakas.

Enne listi kirjutamist tutvu listi arhiiviga, võib-olla on sind huvitavat probleemi juba arutatud ning lahenduski leitud.

Õpi korralikult tsiteerima, st kirjale vastamisel jäta alles ainult need lõigud originaalkirjast, millele vastad, ning kirjuta oma vastused nende järele. Kogu originaalkirja tsiteerimine ja sellele omalt poolt paari sõna lisamisele vaadatakse halvasti.

Ära kasuta läbivaid suurtähti, internetis võetakse seda kui karjumist.

Uue listi vormistamiseks tuleb täita vorm, mille leiate aadressil lists.ut.ee, samas on võimalik juurde pääseda ka mõnede listide arhiividele.

Tasuks siiski teada, et mitte kõiki soovitud liste ei avata, listserveri ressurss on ikkagi piiratud. Ülikooliga mingil moel seotud listid avatakse eelisjärjekorras.

Listiserveri korraldused tuleb saata aadressiie majordomo@ut.ee kirja sisus.

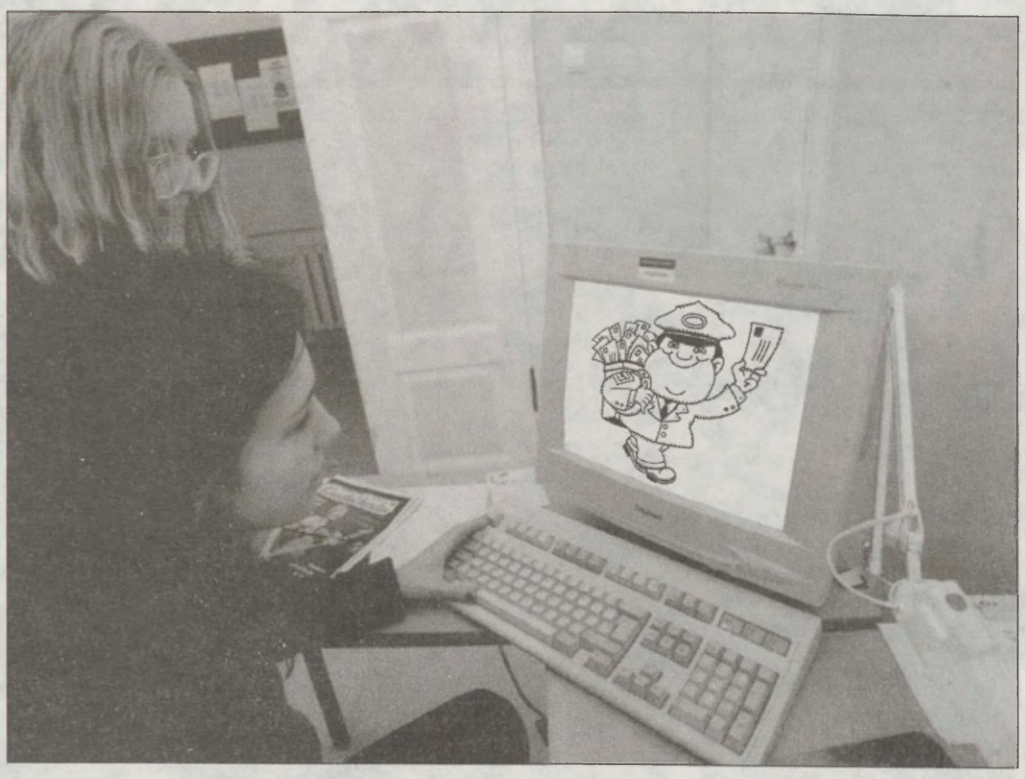
Subject rida võib olla tühi ja ühes kirjas võib olla ka mitu korraldust.

Listiga liitumine: SUBSCRIBE listinimi

Listist lahkumine: UNSUBSCRIBE listinimi

Listide nimekiri: LISTS

Lähem info mingi listi kohta: INFO listinimi.

Listiserver on kui paljundusmasin ja postiljon: teeb su kirjast vajaliku hulga koopiaid ning kannab need adressaatidele laiali. KOLLAAŽ: KRISTJAN KALJUND, FOTO: AIN PROTSIN / POSTIMEES

Meililistidest ut.info ja ut-sise

Leane Morits
ut.info ja ut-sise listihaldur

List ut.info on mõeldud kõigile neile inimestele Tartus, Eestis ja maailmas, kes oskavad eesti keelt ja huvituvad Tartu Ülikooli tegemistest. Need võivad olla nii lihtsalt sõbrad kui kunagised üliõpilased ja töötajad ning ka kirjutava, rääkiva ja näitava pressi esindajad. Sellesse listi saabuvad pressiteated, avalike loengute teated jms info, mis võiks olla üldhuvitav ja -hariv.

Listi ut-sise kasutatakse sisekommunikatsiooniks. See on mõeldud eelkõige ülikooli töötajatele, kes sealt saadavat infot oma osakonnas eri listidesse (ka üliõpilastele) edasi annavad. Ut-sisest käib läbi kogu info, mis ülikoolis toimub. Sinna saabuvad ka ut.info teated, sest ülikooli töötajad peavad ometi olema kursis sellega, millist infot ülikoolist välja saadetakse.

SOOVITUS - ülikooli töötajad võiksid ennast välja kirjutada ut.infost ja liituda ut-sisega. Nii saab vältida topeltkirjade saabumist oma postkasti.

Tartu Ülikooli üliõpilased ja vilistlased olümpiamängudel

Atko Viru
TÜ emeriitprofessor

Sydney olümpiamängud tõid medali ka TÜ avatud ülikoolis õigusteadust õppivale Indrek Pertelsonile.

Ülikooli pere liikmetest osaleb Sydneys veel kehakultuuriharidusele pürgiv Indrek Kaseorg, aga samuti võistlevad kehakultuuriteaduskonna vilistlased Toomas Proovel ja Hain Helde. Tegelikult kuulub siia ritta ka Jüri Jaanson, kes aastaid tagasi üritas suurt sporti ühitada hariduse omandamisega, ning Aleksander Tammert, kes enne Dallase kõrgkooli tudeeris aasta Tartus. Viimane on praegugi TÜ spordiklubi liige.

Eestit on olümpiamängudel esindanud aegade jooksul küllaltki palju need, kes on Tartu Ülikoolis mõne aja õppinud või jõudnud selle ka pingelise sportlasetee kõrvalt lõpetada. Alljärgneva ülevaate koostamisel on nende hulka arvatud ka need, kelle stuudium on väldanud kasvõi ühe aasta. Paraku võib esitatus ka vigu olla.

TÜ avatud ülikooli üliõpilane Indrek Pertelson. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Olümpimängudel on väga oluline osa treeneritel ja spordiarstidel. Praegu olevat puudus tipptreeneritest ja kõrgtasemega spordiarstidest. See on vihje ülikoolile.

Olümpiamängudest õhkub midagi, mis teeb need säravamaks, kui on ükski teine spordivõistlus. Seda tunnetavad kohalviibijad. Meedia kaudu jõuab see kiirgus meienigi.

1924. aastal osalesid Pariisis G. Ernesaks (tõstm, sulgkaal 6. koht) ja E. Uuema (kümnev 16.);

1928. aastal Amsterdamis N. Feldmann (kuulitõuge 12.);

1936. aastal Berliinis R. Toomsalu (100m, kaugushüpe), G. Sule (odavise 11.) E. Äärmaa (teivashüpe 26.-28.). A. Kuuse (kõrgushüpe 10.), A. Viiding (kuulitõuge 8.), A. Illi, A. Amon, R. Keres, V. Kärk ja G. Vinogradov (kõik korvpall);

1952. aastal Helsingis I. Kullam ja H. Kruus (korvpallis hõbemedal);

1960. aastal Roomas M. Paama (odavise 11.), H. Selg (viievõistlus indiv 10., meeskondl hõbemedal);

1964. aastal Tokios R. Aun (kümnevõistl hõbemedal), J. Lipso (korvpallis hõbemedal);

1968. aastal Mexicos M. Paama (odavise 15.), R. Aun (kümnev), A. Krikun ja J. Lipso (korvpallis pronksmedal);

1976. aastal Montrealis G. Kinko (sõudmine 7.);

1980. aastal Moskvas H. Puuste (odavise 4.);

1988. aastal Soulis V. Külvet (kümnev), J. Jaanson (sõudm 8.);

1992. aastal Barcelonas T. Tikerpe (aerut), K. Kruuv (purjet 6.), J. Jaanson (sõudm 5.);

1996. aastal Atlantas K. Kruuv (purjet 24.); J. Jaanson (sõudm 18.), A. Tammert (kettah);

1956. aasta taliolümpiamängudel Cortina d'Ampezzos U. Kajak (suusat kahevõistl 26.);

1980. aastal Lake Placidis F. Koltšin (suusat kahevõistl 15.);

1992. aastal Albertville'is K. Lepik (laskesuusat 11., teatesuusat 9.), E. Peterson (laskesuusat 36., teatesuusat 9.), J. Teppan (suusat 31., teatesuusat 10.) P. Niglas (suusat 38.);

1994. aastal Lillehammeris E. Peterson (laskesuusat 27., teatesuusat 12.), K. Lepik (laskesuusat 42., teatesuusat 12.), J. Teppan (suusat 22., teatesuusat 11.), P. Niglas (suusat 22., teatesuusat 12.), C. Vahtra (suusat 35., teatesuusat 12.);

1998. aastal Naganos C. Vahtra (suusat 29.).

Treenerina on olümpiamängudel viibinud F. Kudu, K. Klaup, J. Jürgenstein, J. Provel, H. Kinks, H. Lemberg, M. Alaver, H. Mäesalu, J. Peets, A. Põhjala, M. Kard, R. Ottoson ja K. Valgus ning arstina T. Savi, T. Kiudmaa, R. Jalak, E. Annus, A. Kivisild, A. Kaasik ja V. Vask.

EOK liikmete hulgas on 28 TÜ vilistlast.

STIPENDIUM

Paul Saagpaku stipendium

Professor Paul Saagpaku stipendiumifondi asutas professor ise 1993. aastal. Stipendiumi makstakse ühele eesti või inglise keelt peaainena õppivale viimase aasta üliõpilasele või viimase aasta magistrandile eelneva stuudiumi tulemuste eest. Sel aastal makstakse välja üks 5000-kroonine stipendium.

Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, Ülikooli 18, 50090) 30. oktoobriks: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli kantseleis), ülevaade erialasest tegevusest ning tulemustest keeleteaduslikus uurimistöös, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust nelja viimase semestri õppetöö tulemuste kohta.

Stipendium antakse kätte detsembrikuu alguses.

August Parise nimeline stipendium

TÜ Sihtasutus kuulutab välja August Parise nimelise stipendiumi konkursi, mille eesmärk on keemiat, eeskätt keskkonnakeemiat õppivate üliõpilaste toetamine. Välja antakse üks 7000-kroonine stipendium.

Kandideerida võivad kõik TÜ keemiaosakonna magistrandid, kelle teadustöö on seotud keskkonnakeemiaga.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, ruum 207) 30. oktoobriks: stipendiumitaotlus (vorm TÜ kantseleis), *curriculum vitae*, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri alguses.

Karl Inno nimeline stipendium

Karl Inno stipendiumifond moodustati 1995. aastal TÜ kunagise panganduse ja kindlustuse õppejõu Karl Inno (1900-1994) lese, tütre ja sõprade annetustest majandusteaduskonna bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilaste toetuseks, kelle eriala on ärirahandus ja investeeringud või raha ja pangandus.

5000-kroonine stipendium määratakse ühele ärirahanduse või panganduse eriala üliõpilasele või magistrandile, kes on õppe- ja teadustöös eriti silma paistnud. Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, Ülikooli 18, 50090) 30. oktoobriks: stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli postikantseleis), *curriculum vitae* koos ülevaatega erialasest tegevusest ja uurimistööst, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (koos keskmise hinde näitamisega).

Stipendium antakse kätte detsembrikuu alguses.

Andrus Parki mälestusstipendium

Andrus Parki nimeline mälestusstipendium on asutatud filosoofia- ja politoloogiaõppejõu Andrus Parki mälestuseks eesmärgiga premeerida filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna silmapaistvaid üliõpilasi õppe- ja uurimistegevuse eest. Stipendium määratakse ühele TÜ filosoofia- või sotsiaalteaduskonna põhiõppe üliõpilasele või magistrandile. Sel aastal makstakse välja üks 10 000 krooni suurune stipendium.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, ruum 207) 27. novembriks: stipendiumitaotlus (vorm TÜ kantseleis ja sihtasutuse www-leheküljel), ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust, teostatud uurimisprojekti lühikokkuvõte

Taotlusi hindab stipendiumikomisjon, kuhu kuuluvad TÜ filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna esindaja ning stipendiumi asutaja esindaja. Määramisel võetakse aluseks erialane õppeedukus. Avalduste pingereas eelistatakse üliõpilasi, kelle õppe- ja uurimistegevus on keskendunud valdkondadele, milles tegutses Andrus Park.

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendium

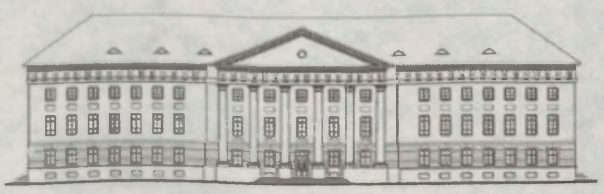
Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi asutas TÜ auliige Laine Silvere-Pant 1995. aastal oma vanemate ja abikaasa mälestuseks majanduslikku abi vajavate eesti soost üliõpilaste ja edasiõppijate toetuseks (ka välismaal õppimiseks).

Stipendiumi võivad taotleda kõik TÜ magistrandid ja doktorandid. Otsuse stipendiumite arvu ja suuruse kohta teeb komisjon koos TÜ Fondiga Kanadas. 2000. aastal maksti välja 8 stipendiumi kokku 80 000 kr.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (ph, Ülikooli 18, 50090) 1. jaanuariks 2001: stipendiumitaotlus (vorm TÜ postikantseleis), ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest ning eesmärkidest, samuti oma majanduslikust olukorrast. Välismaal õppimist jätkajatel esitada õppekava valitud ülikoolis, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse kätte kevadsemestri alguses.

Kõigi stipendiumikonkursside info TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee, www.ut.ee/sihtasutus/

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Kas 2002. saab Aleksandri aastaks?

1802. aasta 21. aprillil taasavati Aleksander I ukaasi põhjal Tartu Ülikool

Ken Kalling
TÜ Ajaloo Muuseumi
teadusdirektor

Aastal 2002 saaks ülikooli taasavamise 200. juubeliga mitmetes tõekspidamistes 180-kraadiseid pöördeid teha ja meelde tuletada, mis oli edasiviiv ja mida uuel kujul jätkata saaks.

Need oleksid vajalikud juba uudiskünnise ületamiseks. Samas on juubel ka hea võimalus mõni probleem selgeks rääkida ja ehk ümber hinnata. Vaevalt et sündmus oma tavapärasel moel tähistamata jääb: antakse välja mõned juubelitrükised, korraldatakse konverentse ja tehakse näitusi. Kõik on tore ja õige, ent veel mitte kaua aega tagasi tähendasid suured juubelid seda, et leiti rahad, rajati mõned (õppe)hooned vms. Miks mitte üritada ka seekord muu hulgas midagi püsivamat luua, kas või muutust hoiakutes?

Eurospiraalilt korraks maha

Siinkohal toodava käsitluse kandvaks ideeks oleks mõte nimetada aasta 2002 näiteks Aleksandri aastaks. Ja teha sellel aastal midagi tavatut. Astuda maha anglitseerumise ja eurospiraalilt ning ajalugu appi võttes endale meelde tuletada, et meist ida pool teatakse/armastatakse meid siin Tartus veel pikka aega enam kui seal, kuhu trügime.

Arvamuste taustal, mille kohaselt Tartu on saja aasta pärast ingliskeelne linn või et teadustoodang olgu ingliskeelne, mõelgem aastal 2002 korraks vene keelele ja sellele suurele kultuuriruumile, kus see keel domineerib ja kus Tartu Ülikoolil on olnud oma kandev osa.

"Vene asi" üles korjata

Varem või hiljem, ükskõik millisel kujul, venekeelne kõrgharidus Pribaltikas tuleb – ja milleks see maha magada. Juubel annab hea võimaluse Tartus ajaloole apelleerides "vene asi" ise üles korjata.

Kõnesolev aasta oleks sümboolne võimalus Vene-Eesti suhetes midagi uut luua ja ülikool ning Tartu saaksid vägagi "pildi peal" olla.

Kes aga ütleb, kui sõbralik peaks olema, et saada näiteks ülikooli varad tagasi? Ning mismoodi sõbralik olla? Teatav mänguruum rahvusliku au ja reaalpoliitika võimaluste vahel vist siiski on.

Vanast anatoomikumist Aleksandri Instituut?

Punun siin neid fantaasiavõrke ka materialistlikumatel kaalutlustel.

Hinge peal on vana anatoomikum. Kuna AHHAA-keskus seda hoonet ei taha, siis hetkel ei kujuta ette ühtegi plaani, mis tagaks kogu hoonele ühe konkreetse funktsiooni ja restaureerimisvõimalused tema aus ja hiilguses.

Pakun välja mõtte – nimetagem seda näiteks Aleksandri Instituudiks.

Või teades, et tegemist on ikkagi pühamuga arstide jaoks – osa majast peaks jääma meditsiiniloole – Pirogovi Instituudiks. Instituut vanas anatoomikumis võiks olla vene uuringute keskus või ka vene keele õpetamise keskus või lihtsalt Tartu venekeelne kõrgkool. Nimede panekul Tartus muidugi probleemi ei teki, ripakil on ka Rostovtsevi ja Jassinski omad.

Aleksander I kinnitas ülikooli asukohaks Baltimaades eelmise tsaari Paul I pakutud Jelgava asemel Tartu.

REPRO FRANÇOIS DE GÉRARDI MAALIST

Aasta 2002 annab võimalusi ülikooli ja linna internatsionaliseerimiseks. Siin neid rahvaid ikka õppis – kõik need poolakad ja Abovjan ja Lesja Ukrainka jt. Rahvuslik eneseteadvus kogub hoogu nii ida kui lääne pool. Tartus on küllalt maju, hauatähiseid ja paiku ning Eestis saatkondi ja maailmas rahvaid, kellel nendega seoses omad tugevad emotsioonid. Juuditeaduste õppetooligi võiks taastada. See loodi küll 1930ndatel, aga just Vene impeeriumi aegadel oli Tartu juutide silmapaistev hariduskeskus.

Juubeliks ametirõivasse

Nüüd aga vähem poliitilistel teemadel. Juubel oleks soodne ja suhteliselt ainus võimalus välja tulla piinlikust olukorrast, kus mõnda traditsiooni pole sada aastat järgitud, nagu näiteks valvuri/pedelli vormi kandmist.

Ka professoritel oli pidulikeks puhkudeks ametirõivas. Mõned Eesti erakõrgkoolid juba kasutavad akadeemilist vormirõivast, mingi mõte sellel kindlasti on.

Mundrites ametimehed oleksid Tartule heaks visiitkaardiks – veel mitte Eiffeli torn, aga midagi Beefeaterite sarnast küll. Rätsepate arved võiks tasuda linn.

Kasvõi huvi pärast oleks ka tore järele uurida, mida omaaegsest nn akadeemilisest vabariigist tänapäeva Eestis Tartu puhul rakendada võiks. Kas saaks linnas näiteks professoritele ja kogu ülikooliperele mingeid erisoodustusi välja kaubelda (õigus Toomel lehma pidada?!)? Vastavasisulise üliõpilasuurimuste konkursi võiks juubelikampaania ajal välja kuulutada.

Tulemustest sõltub, kas Tartusse (ikka vanu häid aegu ihaledes) oleks äkki võimalik luua akadeemiline erimajandustsoon…

2002. aasta juubelit peab ülikool pidama koos Tartu linnaga. Tartus on Aleksandri tänav, siin pruulitakse Aleksandri õlut – miks ei võiks siin olla ka Aleksander I ausammas jm?

TÜ ajaloo komisjon ootab ettepanekuid

Eks see nüüdseks hea lugeja poolt loetud kirjatükk selline esialgne mõttesähvatus oli.

Samas on selge, et juubelit tuleb tähistada ning juubel on seotud Eestis teatavat diskreetsust omava nn vene küsimusega.

Seetõttu võib mõne muidu hea asja arutamisel saada takistuseks see, et iga "tõeline eestlane/venelane" ei tohi mõnda teemat üldse üles võttagi, teisele peab aga ilmtingimata vastu olema.

Seepärast oleks hea, kui 2002. aasta aruteludes avaldaksid oma arvamust võimalikult paljud ning et eelseisvast juubelist kujuneks n-ö kollektiivne looming.

TÜ ajaloo komisjon (e-post ken@museum.ut.ee) või TÜ Ajaloo Muuseum on alati lahkel meelel nõus laekunud mõtteid koondama ning jagama.

UUDISED

Tartu Ülikoolist läheb kaitseväkke 49 üliõpilast

Tartu Ülikoolis on kaitseväkke minekuks vormistanud akadeemilise puhkuse kokku 49 esimese aasta tudengit.

Kõige rohkem läheb sellel aastal sisseastunud noormehi aega teenima bioloogia-geograafiateaduskonnast – 15. Suur on ajateenistusse minejate arv ka majandus- ja sotsiaalteaduskonnas, kummaski teaduskonnas on selle tarvis akadeemilise puhkuse võtnud 8 noormeest.

Usuteaduskonna dekaani prof Tarmo Kulmari sõnul pole militaarne hoiak võõras ka teoloogidele, sest teaduskonnas õppivate noormeeste hulgas on tekkinud suur huvi kaplaniteenistuse vastu. Käesoleva aasta suvel lõpetas kaplanite ja reservkaplanite kursuse 9 Tartu Ülikooli tudengit.

Kokku läheb sellel aastal kaitseväkke ja päästeametisse aega teenima 1460 noormeest, neist 227 üliõpilast.

Garri Raagmaa doktoriväitekiri regionaalarengust

TÜ geograafia instituudi teadur Garri Raagmaa kaitses doktoriväitekirja "Regional Identity and Public Leaders in Regional Economic Development towards the new Approach in Regional Policy: Cultural Geography Theories in Explaining Economic Growth".

Teoreetilises osas väideti, et regiooni areng ei sõltu niivõrd kaugusest keskusse ja elanike arvust, kuivõrd sealsete institutsioonide võimest õppida ja oma majandusstruktuuri muuta. "Tihedalt" institutsionaliseerunud regioonide identiteet on sealjuures oluline elanikkonda õppimisele ja ühistegevusele motiveeriv tegur, mis taastoodab stabiilsust ja usaldust – sotsiaalset ruumi. Ühiskonda aktiviseerivate, uusi diskursusi, institutsioone ja identiteete loovate liidrid on omakorda muutuste kandjaks. Neist nähtustest sünteesiti väitekirjas uudne regionaalse arengu mudel. Teoreetilised edasiarendused leidsid tõestuse originaalse valimküsitluse ja nelja süvauuringu analüüsi tulemustes.

Garri Raagmaale anti filosoofiadoktori kraad inimgeograafia erialal.

Vananemise aeglustamiseks jalutuskäik

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts (EAÜS) korraldab pühapäeval, 1. oktoobril kell 12 jalutuskäigu "Aktiivne vananemine ehk jalutuskäik kõigile" (Raekoja plats – Ülejõe park – Botaanikaaed).

Raekoja platsil toimub avamine, Ülejõe pargis tantsitakse, botaanikaaias kuulatakse meeleolumuusikat ja viiakse soovi korral läbi väike tervisekontroll – mõõdetakse vererõhku, veresuhkrut, organismi rasvasisaldust.

EAÜS-i rahvatervise töögrupi liikme Vahur Grünthali sõnul pärineb idee Maailma Tervishoiuorganisatsioonilt, mille algatusel tähistatakse juba teist aastat üle maailma aktiivset vananemist jalutuskäikudega. "Üritus on mõeldud nii noortele kui vanadele, propageerimaks tervislikku ja aktiivset eluviisi," ütles Grünthal. EAÜS ootab jalutama kõiki, east olenemata.

ÕNNITLEME

Dotsent Eduard Tamm 65

26. septembril sai 65-aastaseks keskkonnafüüsika instituudi dotsent Eduard Tamm.

Eduard Tamm lõpetas TÜ 1960. aastal. Ülikooli teenistuses on ta olnud alates 1958. aastast. Ta on füüsikaosakonna kõrgemini hinnatud õppejõude, paljude õppevahendite autor. Tema loengud on äärmuseni viimistletud, lakoonilised, põhjalikud ja arusaadavad.

Eduard Tamme teadustöö on olnud seotud aerosoolide teoreetilise ja eksperimentaalse uurimisega, 1967. aastal pälvis ta ENSV preemia. Alates 1993. aastast juhatab Eduard Tamm ülikooli aeroelektrilaborit. On juhendanud 12 lepingulist teadustööd, 3 ETFi granti jt projekte.

Rahvusvahelise tunnustuse kinnituseks on kuulumine ajakirja Atmospheric Physics toimetuskolleegiumisse ja rahvusvahelisse ühingusse Gesellschaft für Aerosol Forschung.

Soovime teenekale pedagoogile, tunnustatud teadlasele, akadeemilisele laulumehele ja alati elegantsele härrasmehele head tervist ja palju õnne!

Kolleegid TÜ keskkonnafüüsika instituudist

50

Aavo Ennok,
projektijuht – 2. oktoober
Mart Väärtnõu,
teadur – 5. oktoober

55

Anne Villems,
lektor – 1. oktoober

60

Milvi Madisson,
koristaja – 1. oktoober
Ilme-Valve Veeret,
kassapidaja – 4. oktoober
Maret Vanamb,
osakonnajuhataja – 6. oktoober

65

Laine Peltser,
riidehoidja – 3. oktoober
Raul Talvik,
professor, kliiniku juhataja – 6. oktoober

70

Jevdokia Novoselja,
abitööline – 6. oktoober

Tartu Ülikooli Raamatupood korraldab laupäeval, 18. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones oma neljanda

RAAMATUOKSJONI

Teemal EESTI TEATMERAAMAT võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eestikeelseid ja Eesti või Läänemere regiooni kohta käivaid võõrkeelseid teatmetrükiseid kõige avaramas mõttes (entsüklopeediad ja leksikonid, bibliograafiad ja kataloogid, teatmikud ja aadressraamatud, kalendrid ja aastaraamatud, ülevaateraamatud mis tahes alalt jms).

Teemal EESTI *LOCALIA* EHK PAIKKONNATRÜKIS võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid trükiseid - ka maakaarte, atlasi, teemapakette jms -, mis käivad tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.

Teemal EESTI VANEM JA/VÕI HARULDANE RAAMAT võetakse ilmumiskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid.

Trükiseid võetakse oksjonile valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trükigraafika, väiketrükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.

Vastuvõtt toimub ülikooli raamatupoe vana raamatu osakonnas (tel 441 102, faks 441 465) Ülikooli 11 II korrusel poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-16) kuni 14. oktoobrini. Trükise alghinna määravad oksjonikomisjoni eksperdid, kes võivad tarbe korral tulla pakutavat valima ja hindama ka kohapeale. Trükise lõppmüügihinnast läheb 20% poe kasuks. Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

HEA IDEE LEIAB FINANTSEERIMISE

Finantseerime ideid:
- mis on kõrge kasvu- ja kasumipotentsiaaliga, kapitalivajadusega kuni 3 miljonit krooni ning
- mille autorid on valmis osalema selle käivitamisel.

Kui Teil on äriidee, millesse usute, kuid Teil puuduvad vajalikud vahendid ja/või kogemus selle elluviimiseks, siis võtke ühendust e-maili aadressil heaidee@hotmail.com.

Pakume Teile osalust ning aitame käivitada Teie äriideed.

KONVERENTS "KULTUUR JA MÄLU" 6.-7. OKTOOBRIL TARTU ÜLIKOOLIS

Korraldaja etnoloogia õppetool

6. oktoober
10.15 Avamine
I. Mälu mõiste ja uurimine (juh. Peeter Torop)
10.30 Inga Dorofejeva (TÜ) J. Lotman ja B. Uspenski mõtteid kultuurist ja mälust
11.00 Eduard Parhomenko (TÜ) Filosoofia kui unustus ja meeldetoomine. Erinnerung, Wiederholung ja Andenken Martin Heideggeri mõtlemises
11.45 Ene Kõresaar (TÜ) 'Kollektiivne mälu' ja eluloouurimine
12.15 Taisto Raudalainen (Helsinki Ülikool) Kas autobiograafilisel mälul on struktuur? Evaluatsiooni ja 'dramaatilise preesensi' osa tekstualisatsiooniprotsessis
II. Mälu, kunst, artefakt (juh. Jaak Kangilaski)
Stendiettekanne Kaido Orula (TÜ) Kultuurmälu raamaturetseptsiooni peeglis. (Näide varauusaegsest raamatukultuurist, lokaalsest ja universaalsest)
14.15 Kurmo Konsa (TÜ) Artefaktide mälu – eestikeelse trükise juhtum
14.45 Siim Sultson (TPedÜ) Ideoloogiline arhitektuur kui üks mälu kandjaid. Itaalia, Saksamaa, Nõukogude Liit
15.15 Kaire Nurk (TÜ) Mäss mälu vastukaasaegses Eesti kunstis
III. Mälu, konstruktsioon, tegelikkus (juh. Ants Viires)
16.00 David Vseviov (Eesti Kunstiakadeemia) Kas ajalugu "mäletab"?
16.30 Epp Annus (Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus) Rahvus – unustamine või mäletamine?

7. oktoober
IV. Tõde ja mälu (juh. Tiiu Jaago ja Aadu Must)
10.15 Aadu Must (TÜ) Arhiividokument ja pärimus: konflikt, harmoonia või sünergia?
10.45 Tiiu Jaago (TÜ) Kuidas mõista pärimusmälu tõde?
11.15 Aigi Rahi (TÜ) Sündmus erinevate allikate valguses (küüditatute näite varal)
V. Kohanenud mälu ja kohanemise mälu (juh. Elle Vunder)
12.00 Terje Anepaio (Ajaloo Instituut) Trauma ja mälu. Mineviku ületamisest represseeritute kogemuses
12.30 Aili Aarelaid (Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut) Kaks mudelit eestlaste kohanemisel Teise maailmasõja tagajärjel aset leidnud kultuurireaalsuse kontekstuaalsete muutustega
VI. Mälu ja identiteet (juh. Terje Anepaio ja Ene Kõresaar)
14.30 Leena Kurvet-Käosaar (TÜ) Autobiograafiline ja kollektiivne mälu: eesti naiste Siberi-lood ja Läände põgenemise lood soouurimuslikust vaatepunktist
15.00 Karin Hiiemaa (TÜ) Eestlaste etnilisest mälust Lõuna-Aafrika näite põhjal
15.30 Riina Reinvelt (ERM) Mida ei mäleta, seda pole olnud
16.00 Tiina Kirss (Toronto Ülikool) Suulise ja kirjaliku mälu piiril: elulugude kirjutajate õpikojad Toronto eestlaste hulgas

TARTU ÜLIKOOLI KUNSTIDE OSAKONNA TÄIENDUSKOOLITUSKURSUSED

Ettevalmistuskursus maalikunsti erialale astujale, ettevalmistuseks ka teistele kunstierialadele. Kursuse maht on 200 tundi (160 tundi joonistamist ja maali, 40 tundi kompositsiooni). Moodustatakse nii algajate kui edasijõudnute rühm. Õppetöö toimub 2 korda nädalas á 3 akad.tundi. Hind 2300 kr.

Graafikakursus, enesetäienduseks kunstiõpetajatele ning graafikahuvilistele. Kursuse maht on 40 tundi. Kursuse algus 2. oktoober, 12 nädala jooksul õpitakse erinevaid graafika tehnikaid. Hind 990 kr.

Maailma filmikunsti ajalugu, kõigile kultuurihuvilistele. Kursus annab ülevaate kinematograafia sünnist kuni 1940ndate aastate alguseni, haarates tummfilmi ja filmikunsti klassikalist perioodi 1930ndatel aastatel. Kursus annab vajalikud lähtekohad orienteerumaks filmikunsti eri perioodides ja vooludes, käsitlemist leiab filmikunsti kesksete väljendusvahendite areng ning filmikunsti koht XX sajandi kunstikultuuris tervikuna. Esmaspäeviti kell 16-19, maht 2 AP, jätkub kevadsemestril. Hind 400 kr.

Flamencokultuuri algkursus koos tantsutundidega, kõigile kultuuri- ja tantsuhuvilistele. Flamencot kui huvitavat kultuurifenomeni käsitletakse kui omaette kultuuri, millel on filosoofia, ajalugu, traditsioon. Flamencokultuuriloo esitlus on illustreeritud rohke visuaalse materjaliga. Loengud reedel kell 17-19, tantsutunnid reedel kell 19-21 ja laupäeval kell 10-12. Maht 4 AP. Hind 2800 kr.

Info ja registreerimine TÜ kunstide osakonnas tel 375 669

TÜ EUROOPA KOLLEDŽI JA AVATUD HARIDUSE LIIDU EUROKOOLITUS. 2000. A SÜGISSEMESTER (1 AP)

2. okt – EURO rakendamisest Eestis – Urmas Varblane (TÜ). Lossi 3-307, kl 18.15
9.okt – EU Sotsiaalpoliitika – Jüri Kõre (TÜ). Lossi 3-307, kl 18.15
16. okt – EU-ga liitumise regionaalsed tagajärjed – Garri Raagmaa (TÜ). Lossi 3-307, kl 18.15.
23. okt – EU keskkonnapoliitika ja keskkonnaõigus – Hannes Veinla (TÜ). Lossi 3-307, kl 18.15.
30. okt – Avaliku kõne psühhotehnika – Tõnu Lehtsaar (TÜ). Lossi 3-307, kl 18.15.
6. nov – EU dokumentatsioon ja infoallikad – Ülle Must (Archimedes). Lossi 3-405, kl 18.15.
27. nov – Andragoogika – Larissa Jõgi (TPÜ) 18.00

Täpsem info: Avatud Hariduse Liit – Reet Lepa tel: 05183938, 441 822; e- mail: Reet.Lepa@mail.ee; TÜ Euroopa Kolledž – Karin Ruus tel: 376 212; e-mail: kruus@ec.ee; Lossi 3-303, Julika Luts tel: 05072379; e-mail: julika@ut.ee

ACTA DIURNA

30. septembril kell 12.27 väljub rong Tartu raudteejaamast Taevaskotta, kus toimub Tartu Üliõpilaste Looduskaitseringi iga-aastane hooaja avamatk. Suure Taevaskoja kalju all traditsioonilised kõned, käbivise jms. Edasi matkatakse mööda Ahja jõe kallast Valgemetsa pioneerilaagrisse. Saun ja ööbimine on pioneerilaagris (kaasa toidunõud, magamiskott, saunaõlled). Osavõtumaks 25 krooni (ööbimine, söök, saun). Tagasi 6.38 ja 13.05 rongiga. Info: Taavi Nuum, meremees@ut.ee

LOENGUD

2. oktoobril kell 16.15 algab Lossi 3-112 kursus "Kaugkoolituskursuse koostamine WebCT keskkonnas". Hind 800 kr. (ülikooli töötajatele 600 kr., millest 150 kr. tagastatakse kursuse eduka lõpetamise korral). Info ja registreerimine Lehti Pilt, tel. 376306.

Slaavi filoloogia õppetool pakub sügissemestril järgmiseid fakultatiivkursusi: POOLA KEEL. Poola külalislektori Magdalena Wasielewska (Poznani Ülikool) loengud toimuvad E kl 16 ja R kl 12 Ülikooli 18a-201. TSHEHHI KEEL. Lektor Irina Soroka loengud toimuvad N kl 16 Ülikooli 18a-201. Info ja registreerimine: slaavi filoloogia õppetool, Ülikooli 18a-315, tel 375 351.

4.-5. oktoobril toimuvad Venemaa Teaduste Akadeemia Ajaloo Instituudi vanemteaduri, ajaloodoktori Boriss Kolonitski loengud 1917. a vene revolutsioonist. Esimene loeng on 4. oktoobril kell 14.15 ph 139. Info: vene kirjanduse õppetool, tel 375 353.

TEATED

5. oktoobril kell 11 algab Türi kolledzhi 1. aasta üliõpilaste orientatsioonipäev Tartus. Kavas PhD Eerik Puura akadeemiline loeng keskkonnatehnoloogiast; tutvumine ülikooli raamatukoguga; infotund üliõpilaselust - õppija kohustustest ja võimalustest, karjääri kujundamisest; külastused oma kodu-teaduskonda; Hillar Palametsa aulaprogramm. Info Aire Luts-Vähejaus, 375 603

6. oktoobril kell 11 algab Narva kolledzhi 1. aasta üliõpilaste orientatsioonipäev Tartus.
Kavas MA Ken Kalling akadeemiline loeng tänapäeva ühiskonna tabuteemadest; tutvumine ülikooli raamatukoguga; infotund üliõpilaselust – õppija kohustustest ja võimalustest, karjääri kujundamisest; linnaekskursioon; Hillar Palametsa aulaprogramm. Info Aire Luts-Vähejaus, 375 603

Soome Instituut kutsub 11. oktoobril kell 13-17 Tallinnasse Teaduste Akadeemia saali, Kohtu 6 **soome teaduse teemapäevale**. Päev on pühendatud väljaande Suomen tieteen historia (Soome teaduse ajalugu) 2000, ilmumisele. Esinevad Soome ja Eesti teadlased. NB! Sünkroontõlge eesti ja soome keeles.

Perearst Aija Landõr teatab, et alates 1. septembrist on muutunud vastuvõtuajad: E, N 8.00-13.00; T, K, R 14.00-18.00 Vastuvõtt toimub endiselt aadressil Gildi 8-408. Samuti palutakse üliõpilastel pikendada iga-aastast ravikindlustust, mis kõigil päevases õppevormis õppivatel üliõpilastel lõpeb 30. septembril. Selleks tuleb Tartumaa Haigekassale (Põllu tn 1a) esitada tõend ülikoolis edasiõppimise kohta. Info tel 433 405 ja uute patsientide registreerimine vastuvõtuaegadel.

MUUSEUM

Avatud K - P 11 -17. Info tel. 375 677. Ruumide tellimine 375 675

TÜ Ajaloo Muuseumis avatud näitused:
Eesti raamat 1525 - 1944 (kuni 30. sept.)
EX OVO OMNIA ehk kust lapsed tulevad...
Võimalik tellida loenguid ja muuseumitunde. Vaata: www.ut.ee/REAM

NÄITUSED

TÜ Raamatukogu (W.Struve 1), E-R 8-21, L-P 10-18, www.utlib.ee/ee/naitused/

- lugemissaalide fuajees
* Eesti raamatu aasta näitus "Kooliõpik 1945 - 2000, autoriteks-koostajateks Tartu Ülikooli õppejõud" 8.09. - okt. lõpp
* "Soome parimad plakatid 2000" 6.09. - 6.10. 2000
- kataloogisaalis
* Suranga Wickramanayake ja Irina Frolova - "Beyond the Horizon. An insight to Sri Lanka / Teispool silmapiiri. Pilk Sri Lankale" 1.09. - 30.09. 2000. ASENDUB: * Oleg Võssotski maalinäitus "Valge valge peal" 2.10. alates oktoobri lõpuni.
- kohviku fuajees
* Eestimaa Looduse Fondi projekti "Tartu ökomaja arhitektuur" konkursile laekunud tööd. 25.09. - 8.10.
* "TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100" 15. 09. - 12.11.
- õppelugemissaali fuajees (III krs.) ja konverentsisaali fuajees (II krs.)
* "Aastatuhande puud" - Hendrik Relve koostatud fotonäitus 12.09. - 3.10.
- raamatumuuseumis E - R 12 - 17
* Eesti raamatu aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

TÜ HUMANITAARRAAMATUKOGU (Jakobi 1), E-R 8-21, L 10-18, P suletud
Alates 28. septembrist on humanitaarraamatukogus (Jakobi 1) raamatuaasta näitus "Eesti kunstiraamat" (koostaja Silja Härm, avasõnad Kaur Alttoalt) ja Tartu maalikunstniku Heli Šestakova näitus "Väga Isiklikud Pildid". Mõlemad näitused jäävad avatuks aasta lõpuni. Info: Sirje Madisson, tel 375 797.

KINOS ILLUSIOON

Must kass, valge kass. Kell 16
Veel üks pidu. Kell 14, 18, 20
Lulu murdeaastad. Kell 22

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

6. oktoober 2000

NR. 31 (2026)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Eesti vajab teadusraamatukogu

Andres Toode

Rahvusvahelist praktikat arvestades kulutab üks korralik teadusraamatukogu aastas teavikute ostmisele minimaalselt 30 miljonit Eesti krooni. Möödunud aastal oli kolme Eesti suurema raamatukogu komplekteerimissumma kokku 27,7 miljonit krooni.

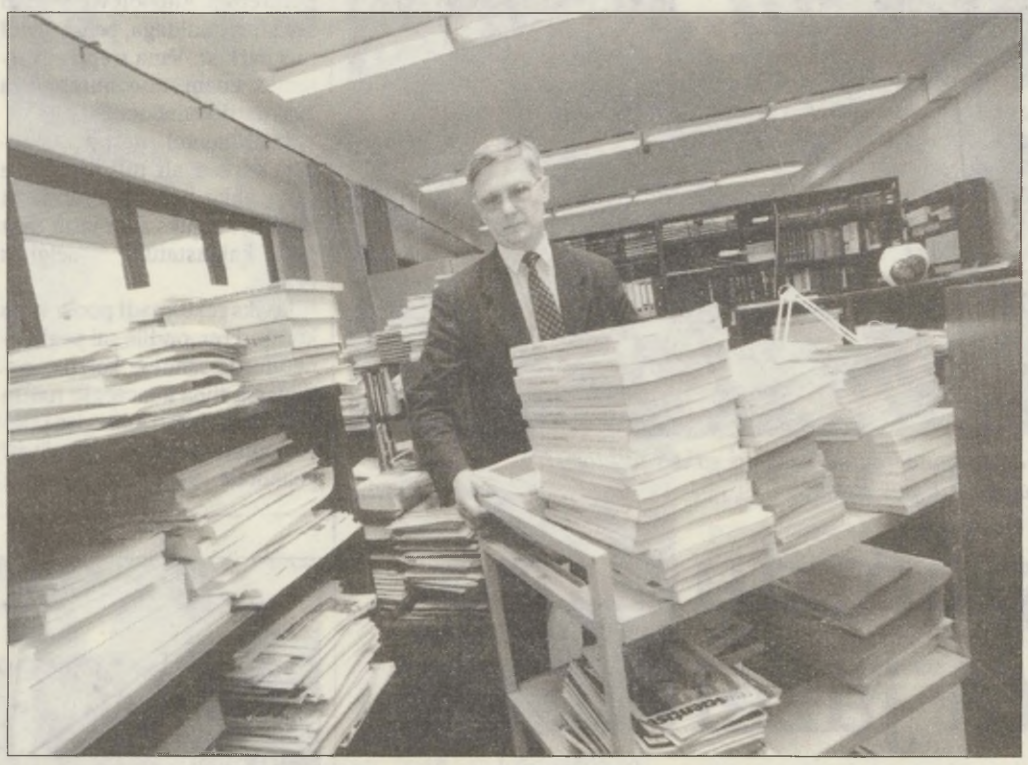
Liites Rahvusraamatukogu, Akadeemilise Raamatukogu ja TÜ Raamatukogu numbreile juurde ülejäänud ülikoolide raamatukogude vahendid, saab teadusraamatukogu komplekteerimissumma miinimumi napilt kokku. Kuid see raha asub erinevate ja vaid osaliselt teadusraamatukogude funktsioone täitvate raamatukogude eelarvetes. "Ülikoolide raamatukogudes jaguneb teavikute ostmisele kuluv raha teadus- ja õppekirjanduse vahel, rahvusraamatukogu profiiliks on olla rahvaraamatukogu süsteemi keskus," selgitas TÜ Raamatukogu majandusdirektor Heiki Epner.

Eestis puudub teadusraamatukogu

Seega kulub raamatukogudel teaduskirjanduse ostmisele ja tellimisele kogu Eestis kokku kõvasti vähem raha, kui vajab rahvuslikele vajadustele ja rahvusvahelisele standardile vastav teadusraamatukogu.

Möödunud reedesel istungil oligi TÜ nõukogu sunnitud nentima, et "Eestis puudub kaasaja infotehnoloogilistele nõuetele vastav riiklikult finantseeritav teadusraamatukogu teenus".

Problemaatiliseks on muutunud ka ülikoolide raamatukogude jätkamine teadusraamatukogu teenuse pakkujatena. Nii lõpetati 1999. aastal TÜ Raamatukogu komplekteerimise finantseerimine riigieelarvest, ülikoolile eraldatud summadest aga ei jätku. Kevadel TÜ Raamatukogu poolt õppejõudude hulgas läbiviidud küsitluse vastustes kordub lause: "Minu erialal on kirjandust vähe" või "Minu erialal kirjandus puudub". Sotsiaalteaduskonna dekaani prof Jüri Alliku sõnul on olukord kohati katastroofiline: "Mõnel erialal puudub 80-90% olulistest ajakirjadest, tähtsamad andmebaasid puuduvad aga üldse."

Paberi või faili asukohast olulisem on selle olemasolu ja üle-eestiline kättesaadavus.

AIN PROTSIN / POSTIMEES

Eesti teaduse lõpp?

Rahapuudusest tingitud teadusinformatsiooni nappus hakkab pärssima teaduse tegemist ja ülikooli tasemel kõrghariduse andmist Eestis. Jüri Alliku arvates tähendaks senise olukorra jätkumine Tartus, et ülikool lakkab teadusülikoolina olemast. "Praegu on Tartus teaduse tegemiseks kaks viisi: kas osta ja hankida ise ajakirju, andmebaase ja raamatuid või külastada iga paari kuu tagant Helsingi, Stockholmi, Uppsala või mõnda teist raamatukogu," ütles Jüri Allik.

PROFESSOR JÜRI ALLIK
Sotsiaalteaduskonna dekaan

Riigikogu peaks kirjutama eelarvesse juurde ühe rea – 30 milj krooni sihtotstarbeliselt kogude täiendamiseks.

"Eestis on seniajani tegeldud pigem erinevate teadusraamatukogudega kui institutsioonidega ja lastud silmist teadusraamatukogundus kui funktsioon või teenus," selgitas olukorra põhjust TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi.

Üks teadusraamatukogu

Möödunud reedel tehtud otsuses pakkus ülikooli nõukogu lahendusena välja Eesti teadus- ja kõrgharidusruumis ühtselt tegutseva teadusraamatukogu loomise. "Teadusraamatukogu teavikute komplekteerimine on väga kallis ja Eesti riigi võimalusi teades suudetaks üleval pidada tõesti vaid üht arvestatavat teaduskogu," põhjendas Liivamägi nõukogu otsust.

Ülikooli nõukogu oli ka seisukohal, et teadusraamatukogu teenuse ümberkorraldamisel ja vahendite jaotamisel tuleb arvestada, et enamik selle teenuse kasutajaid – teadlased, õppejõud ja kraadiõppurid on koondunud Tartusse ja Tallinnasse. "Teenuse kasutajad on jagunenud kahe linna vahel enam-vähem võrdselt," selgitas Liivamägi. "Kuigi pealinna üliõpilaste ja teadlaste arv on mõnevõrra suurem, õpib kaks kolmandikku kraadiõppe tudengeist Tartus. Samuti on ligi kolmveerand Eesti teadlaste eelretsenseeritavates teadusajakirjades avaldatud artiklitest kirjutatud siin."

Virtuaalne raamatukogu

Üks teadusraamatukogu terve Eesti peale ei tähendaks uue rahvusraamatukogu mastaabis hoone ehitamist Tallinnasse või Tartusse. Küsimus pole tegelikult üldse hoones ega selle asukohas, vaid Liivamäe sõnul üldkättesaadava ja piisava teadusinformatsiooninivoo tagamises Eestis. "See eeldab teadusraamatukogu teenuse sisulist ümberkorraldmist, vastava valdkonna seadusandlikku reguleerimist ja komplekteerimise sihtfinantseerimist riigieelarvest."

Kogud ja nende komplekteerimine oleks valdkonniti jagatud seni teadusraamatukogu teenust pakkunud raamatukogude vahel Tartus ja Tallinnas. Konkreetne raamat või fail võib asuda Tallinnas või Tartus, olulisem on tagada selle olemasolu ja kättesaadavus kogu Eestis.

Järeleproovitud asi

Eesti ei leiutaks sellist süsteemi rakendades jalgratast. Liivamägi sõnul on teadusinformatsiooni ostmine ja kättesaadavaks tegemine valdkonniti jaotatud paljudes Euroopa riikides: "Saksamaa nn ressursiraamatukogude süsteemi, kus vastutusalad erinevate valdkondade süvakomplekteemiseks on jagatud üle riigi erinevate ülikooliraamatukogude vahel."

Kuna teadusraamatukogu põhiline kasutajaskond on koondunud ülikoolide ja teiste teadusasutuste juurde, siis võiks Liivamägi arvates kogu valdkonda kureerida haridusministeerium. "Niimoodi väljaöelduna tundub kõik lihtne ja ma saan aru, et organisatsiooniline korraldamine on hoopis keerulisem, aga ega meil palju valikuid pole," ütles Liivamägi.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Professor Toomas Asseri sõnul on arstiteaduskonna päevad kokkuvõtete tegemise aeg.
LK 3

Arstitudengitel konverents
LK 3

Folklorist Isidor Levin 60 aastat hiljem Tartus
LK 2

Elektronkataloogist ülikooli raamatukogus
LK 2

Ülikooli külastas Suurbritannia suursaadik

2. oktoobril külastas Tartus visiidil viibiv Suurbritannia Ühendkuningriigi suursaadik Eestis T. E. Sarah Squire Tartu Ülikooli. Suurbritannia suursaadik kohtus rektori prof Jaak Aaviksooga, et tutvuda Tartu Ülikooliga ning arutada ülikooli ja Ühendkuningriigi edasisi koostöövõimalusi.

Koostöö Tartu Ülikooli ja Suurbritannia Ühendkuningriigi vahel on olnud pikaajaline. Alates 1991. aastast on Ühendkuningriik toetanud ülikooli nii arvutitehnikaga kui rahaliselt, viimati käesoleva aasta märtsis, kui Suurbritannia ühendkuningriigi eelmine suursaadik Eestis T. E. Timothy Craddock toetas 9000 Inglise naelaga TÜ Euroopa Kolledži raamatukogu.

Riigikontrolli ja TÜ koostööleping

Eile kirjutasid riigikontrolör Juhan Parts ja rektor Jaak Aaviksoo alla koostöölepingule.

Juhan Partsi kinnitusel on Riigikontroll huvitatud ülikooli spetsialistide kaasamisest Riigikontrolli igapäevasesse auditeerimistegevusse: "TÜl on palju häid spetsialiste, kelle kaasamine ekspertidena on hea võimalus arendada Riigikontrolli tööd. Samuti on meil ülikooliga ühine huvi avaliku sektori auditeerimise ja juhtimisalase hariduse arendamisel. Riigikontrolli ametnikele tehakse ülikoolis täiendkoolitust."

Asutati Lõuna-Eesti uuringute keskus

TÜ nõukogu otsustas asutada Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskuse.

See on filosoofiateaduskonna juures tegutsev interdistsiplinaarne üksus, mille eesmärk on koordineerida ja korraldada ajaloolise Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriala uuringuid ning sellealast akadeemilist õppetööd.

Viimastel aastatel on loodud Võru Instituut, Setu Arenduskeskus jt regionaaluuringutega tegelevad keskused. Kuigi need on TÜ teadlastega koostööd teinud, on seni puudunud koordineeriv ja nõustav keskus.

Soodustellimused maailma kirjastustelt

Kertu Uri
TÜ Raamatukogu väliskirjanduse osakonna juhataja

Esmaspäeval, 9. oktoobril kell 15 avavad TÜ Raamatukogu pikaajaline koostööpartner raamatute vahendusfirmast Helferich L. P. B. Peter Helferich ja raamatukogu direktor Toomas Liivamägi uudiskirjanduse ruumis tavapärasest värvikama ja pidulikuma väljapaneku.

Näitus on koostatud ülikooli õppejõudude esitatud raamatusoovide põhjal.

Projektis osaleb üle 160 kirjastuse kogu maailmast. Kui raamatukogu tellib ja ostab raamatuid projekti raames, võimaldavad kirjastused 20-35% hinnasoodustust. Seepärast on raamatukogu oma napi eelarve juures kord aastas ka sellist aktsioonilaadset tellimismoodust kasutanud.

Tellitud raamatud on juba saabunud kirjastustelt Cambridge University Press, Kluwer, Langenscheidt, Oxford University Press, Sage, Springer ja Wiley. Enamik raamatuid kuulub füüsika, matemaatika, keeleteaduse, klassikalise filoloogia, kirjandusteaduse, õigusteaduse ja ajakirjanduse valdkonda.

Kuigi mitme kirjastuse raamatud pole veel kohale jõudnud (tellitud *ca* 240 raamatust on saabunud sadakond), otsustas raamatukogu näituse avada, et olemasolevad raamatud kiiresti lugejani jõuaksid. Hiljem saabuvad raamatud liiguvad tavalises korras läbi uudiskirjanduse näituse. Raamatu saabumist on võimalik kontrollida elektronkataloogist aadressil http://merihobu.utlib.ee

Seekordne näitus on neljas omataoline.

Raamatukogu ootab kõiki huvilisi näituse avamisele!

Üliõpilaste õigusbüroo jätkab

Varje Sootak

Tartu üliõpilaste õigusbüroo võtab sellest nädalast jälle vastu abisaajaid.

Õigusteaduskonna üliõpilased koostavad tasuta dokumente ning vajadusel esindavad ka ametiasutustes ja kohtutes.

Õigusabibüroo koordinaator Andreas Kangur ütles UTle, et kevadel tööd alustanud büroos võeti igal õhtul vastu ligi 15 abisoovijat. "Nõu küsima tulid väga erinevad inimesed – lastega emad, töötud, koduperenaised, üliõpilased, pensionärid, asotsiaalid. Probleemid ulatusid pärimisõigusest asjaõiguseni, kriminaalõiguse ja omandireformini välja," ütles Kangur.

Üliõpilased suutsid paljudes küsimustes nõu anda, mõnel juhul tuli ka kohtusse minna. Juhul kui tegemist on keerukate probleemidega, mida ei saa lahendada lühinõuandega, konsulteerivad tudengid juhendavate õppejõududega.

Iuridicumis tegutseb üliõpilaste õigusbüroo. OVE MAIDLA

Tegevus õigusbüroos annab Andreas Kanguri sõnul uusi kogemusi ja aitab tutvuda õiguse praktilise poolega, mida traditsiooniline ülikooliõpetus ei ole pakkunud.

Dotsent Jaan Ginteri sõnul nimetatakse selliseid tasuta õigusabi büroosid kliinilise õigushariduse projektideks ning põhiliselt on suund alguse saanud Ameerikast.

"Üliõpilaskonna enda seas on ka juba piisavalt hädalisi, kes sooviksid oma õigusküsimustele vastuseid," lausus Ginter.

Abivajajaid võetakse vastu Tartus, Näituse 20, Iuridicumis tööpäeviti kell 16-19 ning laupäeviti 10-13. Vastuvõtule saab registreerida ka tel: 375 995. E-post: juuraabi@ut.ee.

UUDISED

Mõttevahetus geenidest

Soome Instituut kutsub reedel, 13. oktoobril kell 13 Tallinnasse Kirjanike Maja musta laega saali (Harju 1) kaasa mõtlema ja mõtteid vahetama teemal "Meil kõigil on geenid".

Akad Mart Saarma räägib teemal "Uusimaid seisukohti geenidest ja nende kasutamisest teadustöös", prof Erki Truve "Geenid taimedes ja meie toidus: on seal midagi ohtlikku?", akad Richard Villems "Meie geenide erinevus teeb evolutsiooni võimalikuks", prof Ago Künnap "Keel ja geenid", prof Kalevi Wiik "Kas rahvas võib vahetada oma keelt?".

Tartust tulijail palutakse registreeruda kuni 10. oktoobrini aadressil: viia.vali@finst.ee või tel: 06313917. Bussipileti esitamisel makstakse sõiduraha tagasi.

Goethe Seltsilt ilmub aastaraamat

Neljapäeval, 12. oktoobril kell 16 esitleb Eesti Goethe-Selts oma II aastaraamatut (2000) Tartu Saksa Kultuuri Instituudis Kastani tn 1.

Eesti Goethe-Seltsi esimehe Liina Lukase sõnul sisaldab vastilmunud aastaraamat möödunud aasta novembris Tartus toimunud rahvusvahelise konverentsi "Goethe Tartus" eestikeelseid ettekandeid. "Konverents oli pühendatud J. W. Goethe 250. sünniaastapäevale ja selle keskmes oli Goethe kui kirjanik, kui kunstikriitik, kui loodusteadlane või filosoof," märkis Lukas.

Teatrikonverents avangardismist ja traditsioonist

Esmaspäeval, 9. oktoobril kell 11 algab TÜ Ajaloo Muuseumis konverents "Eesti draama ja teater XXI sajandi lävel: avangard ja traditsioon".

TÜ teatriteaduse dotsendi Luule Epneri sõnul on see Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni (EVKA) ja Eesti Teatriuurijate Ühenduse korraldatav rahvuslik konverents ettevalmistuseks järgmisel aastal toimuvale rahvusvahelisele konverentsile. TÜst peab Ants Järv ettekande Eesti pagulasteatrist, Luule Epner postmodernistliku draama paradoksist. Rein Veidemanni ettekande teema on "Küsimus stseenist. I. Bergmani "Stseenid ühest abielust" ja M. Kõivu "Stseene saja-aastasest sõjast" põhjal. Teiste hulgas esinevad ka doktorant Anneli Saro teemal "Kuidas saada draamaklassikuks" ja magistrandid Kristel Nõlvak "Teatri võimalikkusest kaasaja lääne kultuuris" ja Ivar Põllu "Teatriavangardism ja uus teater".

TÜ Sihtasutus annab teada

TÜ Sihtasutus annab informatsiooni väljakuulutatud stipendiumikonkursside kohta ülikooli vana kohviku (Ülikooli 20) III korrusel sihtasutuse kontoris.

Stipendiumikonkursside taotlusi saab peahoonest postikantseleist (II korrus, ruum 207) ning sihtasutuse kodulehekülje rubriigist STIPENDIUMID www.ut.ee/sihtasutus/.

Küsi järele ja vali endale sobiv stipendiumikonkurss!

Info: 375 852, 050 63 076, sihtasutus@ut.ee, www.ut.ee/sihtasutus/.

Isidor Levin kirjandusmuuseumis konverentsil eesti ja saksa folkloristide ja ajaloolaste seas, paremal TÜ külalislektor Jürgen Beyer. MERILI METSVAHI

Tagasipöördumine 60 aasta järel

Merili Metsvahi
TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule doktorant

Vene TA emeriitprofessor, tunnustatud folklorist Isidor Levin võlus 25. septembri pärastlõunal oma intelligentsi, ilusa eesti keele ja ereda isiksusega kõiki, kes tema loenguid kuulama olid tulnud.

Isidor Levin tuli Tartusse eesti ja võrdlevat rahvaluulet õppima 1937. aastal Lätist. TÜ diplomi omandas ta 1941. aastal. Kuigi elutee viis Levini hiljem Tartust eemale, on Tartul ta südames alati koht olnud.

Konverents kirjandusmuuseumis

Prof Levini külaskäik oli seotud kirjandusmuuseumis toimunud rahvusvahelise konverentsiga "Tõsieluteadete kujul levivast folkloorist", kus ta pidas avaettekande. Kuigi Levini mõttelõng rändas ka kaugetele Mesopotaamia ja Vana-Rooma radadele, rõhutas ta korduvalt, kui tähtis on see, et konverents toimub just Tartus. Auväärses eas professor väljendas oma rahulolu, et võib esineda linnas, kus elas ja töötas tema õpetaja, geograafilis-ajaloolise meetodi edasiarendaja Walter Anderson. Veelgi enam – ka saal, kus üritus aset leidis, oli Levini sõnade järgi tähenduslik: samas majas korrus allpool asuvatesse keldritesse on koondatud maailma mastaabiski tähelepanuväärselt suured rahvaluulekogud, mille väärtustamine, korraldamine ja laiendamine olid ajendatud just geograafilis-ajaloolise meetodi võidukäigust.

Isidor Levin üliõpilasena

Rahvaluulet õppis Levin prof Walter Andersoni ja Oskar Looritsa ning usuteadust Uku Masingu juures. Ta õppis kiiresti ära eesti keele, et loengutest aru saada: "Kõiki Andersoni loenguid /.../ ma käisin kuulamas. Ja ma taipasin palju sellest, mis tema rääkis ja seletas eesti rahvalauludest, muinasjuttudest /.../."

Levin võttis osa ka kõigist O. Looritsa seminaridest. Loorits pani arukat üliõpilast tähele ja lasi tal arhiivipraktikal lätikeelseid laule süstematiseerida. Kui selgus, et neil on samasugused arusaamad Läti riigi kohta, siis muutusid õpilase-õpetaja suhted veel lähedasemateks.

Tollal ei olnud neid üliõpilasi, kes rahvaluulet ülemastmes kuulasid, väga palju. Igal üliõpilasel pidi olema lisaks peaainele veel kaks ainet keskastmes ja üks alamastmes. Kui valik tehtud, tuli sellega minna dekanaati, kus vaadati üle, kas õppekava on koostatud otstarbekalt, ja seejärel see kinnitati. Peaaine üliõpilastele esitasid õppejõud suuremaid nõudmisi kui teistele. W. Andersoni kohta ütleb emeriitprofessor: "Ta teadis, et ma panin endal ülemastmeks rahvaluule. Suhe oli juba teine ja nõudmised olid juba tõsisemad."

Professor Walter Anderson

Entsüklopeediliste teadmistega ja umbes 40 keelt valdava prof Andersoni kohta meenutab Levin: "Väliselt oli Anderson range ja kuiv, aga see oli teeseldud kuivus. Ta oli pehme iseloomuga, olgugi, et poleemikas oskas väljenduda väga teravasti. Kui ta retsenseeris tööd, ei jäänud kivi kivi peale. Aga üldiselt oli ta heatahtlik." Võib-olla selle tõttu, et üliõpilastega suheldes säilitas professor alati distantsi, levis tema kohta päris palju anekdoote, samuti kasutati võimalust Andersonile vempe mängides tema kohta rohkem teada saada.

O. Looritsa käest kuulis Levin, kuidas nad professor Andersonile taevakirja (kettkirja) läkitasid: "Nad võtsid arhiiviteksti ja kirjutasid selle ümber palvega see veel üheksa korda ümber kirjutada ning saatsid professori kodusel aadressil. Järgmisel päeval tuleb hommikul Anderson suure rõõmuga, vat tema on saanud ka taevakirja. Ja pani selle kohe arhiivi. Sest tema kogus neid asju ja uuris." Sellise vembuviskamise tulemusel saadi W Andersoni kohta teada, et ta ise "on ebausust vaba, aga uurib ebausku."

Ülikooli lõpetamine Vene okupatsiooni ajal 1941, illegaalne viibimine Eestis Saksa okupatsiooni ajal, vangistus koonduslaagrites Eestis ja Saksamaal – kõigi nende eluperioodide kohta võib I. Levin kõnelda põnevaid lugusid. Koonduslaagrist vabanemise järel sundis kiindumus ülikoolilinna teda tagasi pöörduma. Ent alanud oli periood, mil ülikooli hierarhias positsiooni saamiseks olid tarvitusele võetud uued meetodid, nt pealekaebamine.

Keerukad ajad

Isegi kooliõpetajana ei saanud Levin Eestis töötada. Nii nagu oli tühistatud Uku Masingu kõrgkoolidiplom, nii tühistati ka Levini oma, sest ka tema oli õppinud usuteaduskonnas (kuigi ainult kõrvalainet). Seda oli Levin targu saladuses hoidnud, et ta vahepeal oli ka teise diplomi omandanud, nimelt nõukogude kõrgemast koolist vene keele ja kirjanduse erialal. Nii pääses Levin Peterburi aspirantuuri. Aspirantuuri lõpetamise järel sai ta õppejõuks ja 1967. aastal kaitses Vene TA orientalistikainstituudis oma doktoritöö.

1960ndate teisest poolest 1984. aastani juhtis Levin Tadžiki TA juures rahvaluulekogude korraldamist ja uurijate tööd. 1970. aastast oli ta ka Armeenia TA palgal. Tänu sellele, et elukoht Sankt-Peterburg asus ta ametlikust töökohast sedavõrd kaugel, õnnestus välismaale erakirju läkitada, ilma et need oleksid KGB käest läbi käinud. Sel viisil sai ta avaldada artikleid ka Lääne teadusajakirjades. Postitsensuur ei jõudnud jälile sellele, et kui mitme kirja keskmised lõigud kokku panna, moodustavad need artikli.

Uku Masingu järgija

Mis on aidanud Isidor Levinil rasketest situatsioonidest läbi tulla ning kõrge vanuseni nii terve ja erguna püsida? Näib, et tähtsat osa nii selles kui ka tema kiindumuses Tartusse etendas lähedane suhe Uku Masinguga ja Masingu isiksus: "Kättemaksust oli Uku üle. Muuseas seda ma õppisin ka tema juurest, sest Uku vaateid ma püüdsin realiseerida oma elus."

TÜ peahoone paraneb

Varje Sootak

TÜ arhitekti Martti Preemi sõnul on peaaegu kõik ülikooli peahoone ruumid viimastel aastatel uue väljanägemise saanud.

Remonti ootavad vaid parema tiiva kaks auditooriumi.

Suvel ehitati vasaku tiiva nagisev trepp ümber korralikuks puittrepiks. Altpoolt vooderdati see kipsplaatidega, peale pandi uus parkett. Vana trepp ei vastanud enam tuleohutus- ega evakuatsiooninõuetele.

"1930ndatel aastatel pandud parketi alt tuli nähtavale vana uhke puittrepp, mida ei saanud kahjuks alles jätta, sest oli kahjustatud," selgitas Preem.

Lisaks rektoraadi poole viiva koridori remondile sai peahoone juurde esimese korruse paremasse tiiba kaasaegse naiste WC. "See ehitati kunagise puhvetiruumi asemele, mis pärast peahoone 1965. aasta põlemist eesti filoloogide kasutuses oli. Siia said ka koristajad korralikud tööruumid." Remonditud meeste tualetti lisandus invatualett.

Martti Preem loodab, et ka peahoone fassaad pärast krohviparandusi ja värvimist kauem vastu peab. "Kõik ei olegi võibolla tähele pannud, et seina ja muruplatsi vahel on nüüd väike kivisillutise riba. 1960ndatel aastatel paigaldatud asfalti alt tuli välja munakividest tehtud korralik veekaitseriba, mis ära renoveeriti," rääkis Martti Preem.

Tegelikult on kogu peahoone ees asfaldi all vanaaegne munakivisillutis.

Jätkub peahoone katuse remont, mitmest õuepoolsest nurgast jooksis see juba tükk aega läbi, nii et hakkas välisfassaadi ohustama.

Põhjalikud restaureerimistööd jätkuvad praegu peahoone esimesel korrusel asuvas kunstimuuseumis.

Tühjus kataloogisaalis? Otse vastupidi!

Elsa Loorits
TÜ Raamatukogu kataloogimise peaspetsialist

Kärt Miil
TÜ Raamatukogu teatmeteenistuse juht

Ülikooli raamatukogu kataloogisaali on tekkinud lage plats – umbes veerand kataloogikappidest on kadunud.

See on esimene samm, tegemaks ruumi terminalidele ja arvutitele, et lugejal oleks lihtsam tarvilikku informatsiooni leida. Kaartkataloogidest pole midagi kadunud, olemasolev on lihtsalt koomale tõstetud. Seda tööd jätkatakse, sest 1999. aastal läks raamatukogu üle elektroonilisele kataloogisüsteemile. Enam ei koostata ühtki kataloogikaarti ega täiendata ühtki kaartkataloogi. Kogu saabuv kirjandus sisestatakse arvutisse. Elektronkataloogist võib leida andmeid raamatute, perioodikaväljaannete, helisalvestiste, kaartide, ka eestikeelsete ajakirjaartiklite jm kohta.

Ühisest elektronkataloogist saab infot ka TÜ 22 haru- ja erialaraamatukogu ning 8 suurema Tartu ja Tallinna raamatukogu väljaannete kohta.

Tarviliku informatsiooni leidmise põhitõed tuleb kõigil lugejail ise omandada, kuid juba novembrist alustab kataloogisaali keskel asuv teatmeteenistus. Sealt on mugav küsida kõike, mis puudutab info leidmist raamatukogus. Teatmeteenistuse eesmärk on leida kiiresti parim viis küsimusele vastamiseks. Ise otsides peaks lugeja sageli tarbetult aega kulutama, sest nii suure raamatukogu toimimises jääb tavakasutaja jaoks mõndagi tabamatuks. Näiteks elektronkataloogist on võimalik õppetööks vajalikku juba lihtsasti kätte saada, kuid probleemid tekivad siis, kui otsitavat materjali seal ei ole.

Kogu aktiivselt kasutatav fond on jõutud sisestada arvutisse, kuid paraku ei ole me veel jõudnud kõiki kaartkataloogides kirjeldatud väljaandeid elektronkataloogi sisestada. Kogu meie rikkalikust raamatuvaramust on jõutud viimastel aastatel teha elektrooniliselt kättesaadavaks vaid *ca* 6%. Seepärast tuleks varasema (enne 1999. aastat ilmunud) kirjanduse leidmiseks kasutada veel ka kaart- ja sedelkatalooge.

TÜ elektronkataloogi aadress on: http://merihobu.utlib.ee.

EAGLE VISION
AASTASED KONTAKTLÄÄTSED -30%
SILMAARST
ISIC ja ITIC kaardiga -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Teaduskonna päevad tutvustavad meditsiini kõigile huvilistele

Le Vallikivi
stud med 6. a

Varje Sootak

TÜ arstiteaduskonna dekaani prof Toomas Asseri sõnul annavad teaduskonna päevad hea võimaluse teha kokkuvõtteid nii üliõpilaste kui ka õppejõudude teadustööst.

Arstiteaduskonna päevi nimetatakse ka teaduskonna aastakonverentsiks. Miks?

Teaduskonna päevade traditsioon on tänaseks vana veerandsada aastat. Algne mõte tuua kokku vilistlased ja praegune akadeemiline pere ning arutada ja hinnata aasta jooksul tehtut on ka nende päevade põhieesmärk.

Päevad annavad võimaluse oma tööde esitamiseks eelkõige üliõpilastele ja kraadiõppuritele, seega on see kokkuvõtete tegemise aeg ning teaduskonna teadustöö väljund.

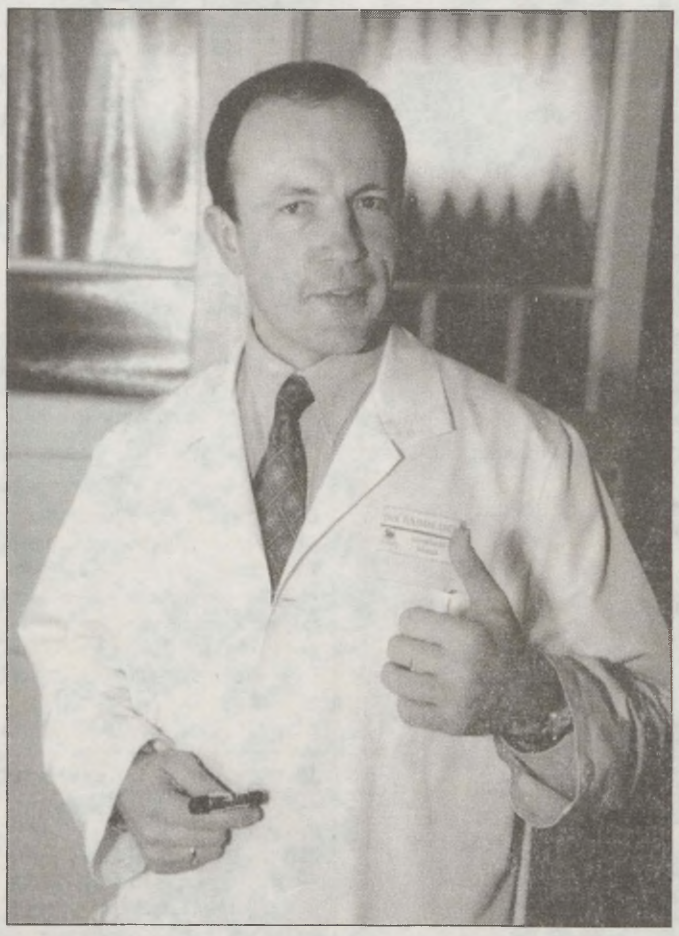
Erialakliinikutes on laienenud meditsiiniteenuste hulk ning teaduskonna päevad on just õige koht tutvustada avalikkusele uusi võimalusi ning ühtlasi ka õe ja arsti elukutset laiemalt. Lisaks tekib võimalus suhelda kolleegidega ning kohata vanu kursusekaaslasi.

Mis on tänavu kavas?

Esimene päev kuulub üliõpilasteadusele, teine päev on aga täielikult doktorantide päralt. Kolmas päev algab Biomeedikumis teaduskonverentsiga, mille temaatika "Geeniuuringute tähendusest arstiteaduse arengule Eestis" peaks huvi pakkuma ka teistele peale arstide.

Aktusel ülikooli aulas osalevad rektor Jaak Aaviksoo ning sotsiaalminister Eiki Nestor. Akadeemilise loengu "Molekulaarepidemioloogia: uued võimalused vähi preventsioonis" peab bioloogiadoktor Toomas Veidebaum.

Premeeritakse üliõpilaste ning doktorantide parimaid töid. Traditsiooniliselt antakse kätte ka teaduskonna medalid.

Dekaan professor Toomas Asser leiab, et teaduskonna päevad on sisukamaks muutumas. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Raamatukogus saab tutvuda arstiteaduslike ajakirjade näitusega.

Päev lõpeb vastuvõtuga ülikooli ajaloo muuseumis.

Erinevalt varasematest aastatest avaldatakse tänavu prof Toomas Veidebaumi akadeemiline loeng ja kõikide ettekannete teesid ajakirjas Eesti Arst, mis võimaldab anda ülevaate meie teadustööst kogu Eesti arstkonnale.

Mida uut pakub veerandsaja-aastane teaduskonnapäevade traditsioon?

Üritused ei ole suunatud sugugi ainult arstidele. Teisipäeval, 10. oktoobril kl 16-18 toimuval reumapäeval (Puusepa 6) peetakse loenguid sidekoehaigustest, ravist, toitumisest, võimlemisest ja lõpuks on ka konsultatsioonid.

16. – 20. oktoobrini on ülemaailmsele osteoporoosipäevale pühendatud nädal.

21. oktoobril toimub lahtiste uste päev lastekliinikus.

Milliseid muudatusi sihtgrupis, osavõtjates jm võiks edaspidi tulla?

Üliõpilastel pole näiteks sugugi palju võimalusi oma uurimustööde tulemusi laiemalt esitada ning teaduskonna päev sobib selleks väga hästi. Võib-olla muutub tööde esitlemise vorm. Juba tänavu arutlesime võimalust töid elektrooniliselt publitseerida, sest kogu selleks vajalik infrastruktuur on nii Biomeedikumis kui ka kliinikumis olemas. See avab põhimõtteliselt uued võimalused ning avardab sihtgruppe.

Kindlasti peaks järgmistel teaduskonna päevadel tutvustama tehtud töid laiemalt ka mittemeditsiinilisele huvigrupile.

ARSTITEADUSKONNA PÄEVAD 11. – 13. OKTOOBRINI

11. oktoobril kl 9 algab Biomeedikumis (r 1006) üliõpilaste teaduskonverents
12. oktoobril kl 9 algab samas doktorantide, õppejõudude ja teadurite teaduskonverents;
kl 10 alustab raamatukogus tööd farmaatsiasektsioon, mille ettekanded on pühendatud akad Alma Tomingase 100. sünniaastapäevale
13. oktoobril kl 11 esinevad Biomeedikumis konverentsil "Geeniuuringute tähendusest arstiteaduse arengule Eestis" M. Metspalu, M. Tekkel, T. Kiudma, A.-V. Mikelsaar;
kl 15 algaval aktusel TÜ aulas peab akadeemilise loengu "Molekulaarepidemioloogia: uued võimalused vähi preventsioonis" biol-dr Toomas Veidebaum;
ettekanne "Kliinilise meditsiini suundumustest: arstiteaduskonna ja kliinikumi ühisvaade" on prof Toomas Asserilt ja kliinikumi juhatuse esimehelt Jaanus Pikanilt

Kas arstiteaduskond vajab siis reklaami?

Arstiteaduskonna päevad pole kunagi olnud mõeldud üksnes arstidele, kuid paraku pole esitatavat ka oluliselt püütud kohandada laiemale auditooriumile. Kindlasti leidub töid, mis pakuksid hoopis laiemat huvi. Oma töö tulemusi pole siiski õige esitada reklaamina, vaid pigem objektiivse analüüsina.

Kuivõrd kõrgeks hindate selleaastaste teadustööde taset aktuaalsuse ja originaalsuse seisukohalt?

Aastakonverentsile esitati 74 teesi. Sel aastal on pearõhk kraadiõppes tehtavale teadusele – valdav osa ettekandeid on doktori- ja magistriõppe üliõpilastelt. Paljudel juhtudel on tegemist koostööprojektidega – suurenemas on koostöö TÜ erinevate allüksuste vahel, viiendiku tööde kaasautorid on välismaalt. Pärast pikemat mõõnaperioodi on suurenemas ka põhiõppe tudengite huvi teaduse vastu. Nende tööd on heal rahvusvahelisel tasemel.

Kas Tartul on Eesti meditsiiniteaduse monopol?

Teadus pole monopoliseeritav, vaid kuulub lahutamatult kokku ülikooliharidusega, mille põhitunnuseks on teaduspõhisus. Meditsiinis pole alati võimalik õpetatavaid teadmisi ja ravimeetodeid teaduslike meetoditega kontrollida, kuigi tõenduspõhise meditsiini põhimõtteid püütakse rakendada järjest enam ja võimalikult laialt. Seda piiravad eetilised raamid või haigusjuhtude väike arv.

Teadustöö eeldab olulist finantseeringut ning vastava valdkonnaga tegelevat töögruppi. Ülikoolis pakutava kõrghariduse kvaliteedi garantiiks on õppetöö tihe integreeritus teadustegevusega. Teaduskonna töötajad avaldasid 1999. aastal 440 teaduspublikatsiooni, eelmise akadeemilise aasta jooksul kaitsti 16 doktoritööd. Instituudid ja kliinikud on olnud edukad riikliku teadusraha taotlemisel.

Teaduskonda kuulub 9 instituuti ja 18 kliinikut 46 õppetooliga, 1 keskus, 5 osakonda ja vivaarium, kokku 508 töötajat. Paraku on juba aastate vältel mitmelgi erialal probleeme akadeemilise järelkasvuga. Kui 222 õppejõukohast on täidetud 205, siis selle hulgas olevast 46 professuurist üksnes 30.

Arstiteaduskonna üliõpilaskonna moodustavad sel õppeaastal 941 riigieelarvelistel kohtadel ja 77 riigieelarvevälistel kohtadel õppijat, 99 põhiõppe välisüliõpilast ning 133 interni. Üliõpilaste hulka kuulub ka 405 residentuuris õppivat arsti, kellest 306 on riigieelarvelisel ning 99 riigieelarvevälisel kohal.

Tulevikuteadlased teevad esimesi samme üliõpilaskonverentsil

Birgit Volmer
Stud med 6. a,
EAÜSi teadusgrupi juht

Arstiteaduskonna päevade ajal toimuva üliõpilaste teaduskonverentsi puhul on vist õige aeg küsida: "Kes toetab teadustööga tegelevat üliõpilast?"

Tartu Ülikool kannab olulist rolli Eesti teaduse arengulavana, õigemini peaks kandma. Tegelikkuses on mõnikord teisiti. Arstiteaduskonnas valmistatakse Eestis ainukesena ette tulevasi arste ning arstiteadlasi – seega kajastuvad praeguse töö puudujäägid Eesti meditsiinis paarikümne aasta pärast.

Täna ei ole veel nii palju maksujõulisi üliõpilasi, kes saaksid haridust omandada kusagil mujal. Täna ei ole veel ka teadustöö arstiteaduskonna üliõpilaste hulgas selline nagu olla võiks, aga tahaks loota, et me sinnapoole liigume. Biomeedikum oma kaasaegsete tehniliste võimalustega ja üliõpilaste seas tekkinud suurem huvi annavad samuti selleks hea eelduse. Julgen väita, et Eesti Arstiteaduse üliõpilaste Seltsi (EAÜS) teadusgrupi pingutused on arengule kaasa aidanud.

Üliõpilaste teaduskonverentsil esitatakse 22 tööd 34st, mis žürii välja valis. Kui eelmisel aastal esitati 15 teesi, siis sel aastal 34.

Juba maikuust alates valmistati üliõpilasi selleks ürituseks ette. Teadusgrupp korraldas nn eelseminari "Kuidas kirjutada teese?", et aidata enamasti esimest korda teese kirjutavat üliõpilast. Paraku ei ole teaduskonna õppekavas analoogsele õpetusele kohta, kuigi sellised teadmised on üsna olulised.

Septembris said konverentsil osalejad õpetust eelseminaril "Atraktiivne presentatsioon", kus käsitleti nii esinemise põhitõdesid kui ka abimaterjalide kasutamist (PowerPoint jm). Biomeedikumis on palju tehnilisi võimalusi, et oma ettekanne huvitavaks teha, aga see eeldab omakorda elementaarseid teadmisi.

Kas teesid esitanud ja konverentsil esinevad üliõpilased on

Biomeedikumis on ettekanneteks head tehnilised võimalused. ANDRES TENNUS

tulevikuteadlased? Kõik kindlasti mitte. Samuti on raske prognoosida, palju neid olla võiks. Seda näitavad aastad.

Üliõpilastel on teadustöö tegemiseks palju agasid. On üsna loomulik, et üliõpilane teeb teadustööd pärast õppetööd nn vabast ajast. Vaba aja mingi osa sisustab õppimine ning täna veel paljudel töö, mis ei ole alati oma erialaga seotud.

Ülikoolis õppimine on kallis ja seepärast ei jää paljudel valikut. Teadustöö tegemise asemel teevad nad öövalveid ja veedavad haiglas töökaid nädalalõppe. Muu aeg kulub kooliskäimisele ja õppetööle, teaduse jaoks ruumi ei ole. Üliõpilane lihtsalt ei jaksa. Loomulikult on haiglas töötamise kogemus igati kasulik, kui tänasest üliõpilasest saab praktiseeriv arst. Kõigist aga ei saa ja kõik ei tahagi praktiseerivaks arstiks saada. Siit tõstatub küsimus, kes peaks toetama teadustööga tegelevaid üliõpilasi? Arstiteaduskond? Tartu Ülikool? Sotsiaal- või haridusministeerium? Üldise rahapuuduse foonil ei tee seda täna arvestatavalt keegi.

Kas raha motiveeriks üliõpilasi teadust tegema ja konverentsile teese esitama? Usun, et teadustöö tegemise juurde ükski üliõpilane raha pärast ei tule. Enda kokkuvõtmist ja oma senistest tulemustest teeside kirjutamist võiks atraktiivne auhinnafond küll soodustada. Konverentsi korraldajana on teadusgrupp moodustanud auhinnafondi, mida toetasid erinevad haiglad ja firmad. Sel aastal on auhinnafond 15 000 + 3000 krooni, seega läheb kolme parema töö vahel jagamisele 18 000 krooni.

Ootame kuulama rohkesti üliõpilasi, samuti õppejõude.

UUDISED

Arstiteaduskonna päeva autasud

Arstiteaduskonna medaliga autasustatakse kauaaegset dekaani, kirurgiakliiniku juhatajat med-dr prof Ants Peetsalu, sama kliiniku dotsenti medkand Udo Reinot ja närvikliiniku dotsenti med-dr Matt Mägi. Arstiteaduskonna medaliga autasustatakse ka eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudi direktorit med-dr Toomas Veidebaumi.

13. oktoobril toimuval arstiteaduskonna päeva aktusel antakse kätte ka magistridiplomid Diva Eensoole, Mart Lintsile, Krista Lõivukesele, Tatjana Skrebuhhova-Malmrosile, Imbi Smidtile ja Ija Taljale.

Doktoriväitekiri meteoriidikraatrite geofüüsikast

TÜ geoloogia instituudi teadur Jüri Plado kaitses doktoriväitekirja "Gravity and Magnetic Signatures of Meteorite Impact Structures".

Väitekiri käsitleb meteoriidikraatrite gravitatsioonilisi ja magnetilisi tunnuseid ning neid põhjustavaid protsesse. Väitekirja aluseks on uurimused Kärdla (Hiiumaa, vanus 455 milj aastat, läbimõõt 4 km) ja Bosumtwi (Gaana, vanus 1,07 milj aastat, läbimõõt 10,5 km) kraatri füüsikalistest omadustest.

Jüri Pladole anti filosoofiadoktori kraad geoloogia erialal.

3 doktoriväitekirja botaanikuilt

TÜ botaanika ja ökoloogia instituudis kaitsti kolm doktoriväitekirja.

Kai Vellaku doktoritöö "Influence of Different Factors on the Diversity of Bryophyte Vegetation in Forest and Wooded Meadow Communities" eesmärk oli saada ülevaade sammaltaimede mitmekesisusest ja ruumilisest struktuurist metsas ning puisniidul ja kirjeldada sammalde seoseid teiste rinnete ning erinevate keskkonnateguritega.

Silvia Sepa doktoritöö "Morphological and Genetical Variation of Alchemilla L. in Estonia" käsitleb 23 Eestis kasvava kortslehe mikroliigi morfomeetrilist ja geneetilist varieeruvust, liikide ja sektsioonide eristuvust ning tunnuste efektiivsust liikide eristamisel.

Georg Martini doktoritöös "Phytobenthic Communities of the Gulf of Riga and the Inner Sea of West-Estonian Archipelago" on iseloomustatud 1991.-1999. aasta uuringute põhjal Liivi lahe ja Väinamere põhjataimestiku liigilist koosseisu, põhjataimestiku biomassi leviku seaduspärasusi, uurimisala põhjataimestiku kvantitatiivset struktuuri jm.

Kõigile kolmele anti filosoofiadoktori kraad botaanika ja mükoloogia erialal.

Narva Kolledžis asutati filmiklubi

TÜ Narva Kolledžis alustas tegevust üliõpilaste filmiklubi.

Narvas puudub iga päev tegutsev kino ning üliõpilaste algatusel loodud klubi püüab seda tühimikku täita.

Kolledžis eraldatud ruumis on igal neljapäeval võimalik vaadata üliõpilaste endi poolt välja pakutud filme. Pärast filmi vaatamist toimub arutelu.

Piletihinnad on sümboolsed.

ÕNNITLEME

Professor Raul Talvik 65

Täna saab 65-aastaseks anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku juhataja, TÜ Kliinikumi juhatuse liige professor Raul Talvik.

Raul Talvik lõpetas TÜ 1960. aastal ning asus tööle anatoomia ja histoloogia kateedri assistendina. Tõsisem huvi kirurgia ja tollal alles lapsekingades intensiivravi vastu viis ta tööle kirurgiakliinikusse, järgnes kandidaadiväitekirja kaitsmine.

1972. aastal valiti Raul Talvik teaduskonnakirurgia kateedri dotsendiks ning 1983 üldkirurgia, anestesioloogia ja reanimatoloogia kateedri juhatajaks. 1985. aastast on ta TÜ professor ning 1992. aastast anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku juhataja.

Raul Talvik on avaldanud üle 150 veresoontekirurgia probleeme, vee ja elektrolüütide ainevahetust ning süsteemset põletikureaktsiooni ja mitmeelundipuudulikkust käsitleva teaduspublikatsiooni. 1984. aastal kaitses ta meditsiinidoktori väitekirja ägeda maksapuudulikkuse põhjustest ja ennetamise võimalustest kunstliku vereringe tingimustes läbi viidud südameoperatsioonide järgselt.

Õppejõuna on Raul Talvik tuntud oma säravate, äärmuseni viimistletud loogiliste ja põhjalike loengutega, mis on alati varustatud uusima infotehnoloogilise näitmaterjaliga.

Arstide ja proviisorite täiendusteaduskonna dekaanina 1989-1995 oli ta üks diplomijärgse koolitussüsteemi ümberkorraldamise eestvedajaid. Tema eestvõttel loodi esimene elektroonsetel andmebaasidel põhinev meditsiinilise informaatika keskus (praegune TÜKi Infokeskus) Eestis.

Väljapaistva meditsiiniorganisaatorina oli Raul Talvik üks TÜ Kliinikumi idee autoreid, 1993-1996 oli ta ka kliinikumi juhatuse esimees. Raul Talvik on Euroopa Nõukogu Tervishoiukomitee Eesti esindaja, on kuulunud EV Teadusarendusnõukogu ja Eesti arstiteaduse nõukogu koosseisu.

Palju õnne ja uusi väljapaistvaid ideid!

Kolleegid anestesioloogia ja intensiivravi kliinikust

70

Ivar Jaek, emeriitprofessor - 11. okt
Leo Pokk, emeriitprofessor - 11. okt

65

Evi Merusk, jaendaja - 13. okt
Olev Sild, vanemteadur - 14. okt

50

Koit Mauring, vanemteadur - 11. okt

SCRIPTA MANENT

Kultuurrahvaste hulka me ei sobi. Mõni aasta tagasi võttis Riigikogu vastu avaliku teenistuse seaduse, mille järgi riigiametnikelt ei tohi nõuda ametialast ettevalmistust.

Prof Ülo Vooglaid, EE, 16. september

/.../ Tartu Ülikooli fassaadile kirjutatud Universitas Tallinn oleks nagu kirjaoskamatute tallinlaste kättemaks tartlastele.

Tõnu Kaalep, EE, 28. september

/.../Tartu oli ja jääb akadeemiliseks pealinnaks.

Intervjuust president Lennart Meriga, PM, 3. oktoober

Tartu Ülikool võtab infotehnoloogia osakonda tööle

PROJEKTIJUHI,

kelle ülesandeks on täiendavate rahastamisvõimaluste leidmine ülikooli infotehnoloogia strateegia rakendamiseks.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus,
- edukate projektide kirjutamise kogemus,
- head koostöö- ja suhtlemisoskused,
- hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ja inglise keeles,
- hea arvutioskus,
- algatusvõime.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning haridust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 16. oktoobril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel: 375 141, e-post raivo@admin.ut.ee (personalijuht) või 375 613, e-post: asalu@admin.ut.ee (infotehnoloogia juht).

IV RAHVUSVAHELINE SEMINAR VENE DIASPORAA KULTUURIST "MODERNISM VENE REVOLUTSIOONIJÄRGSES PAGULASKIRJANDUSES" 6.– 8. OKTOOBRIL (TARTU, TALLINN)

6. oktoober
Tartu Ülikooli aula
10.30 Avamine
11.00 Aleksandr Dolinin (USA). Vladimir Nabokov ja nooremad akmeistid
11.30 Omry Ronen (USA). Vladimir Nabokov ja modernismi "teisene mütologisatsioon"
12.30 Irina Belobrovtseva (Eesti). Juri Felzeni sümbolistlik Lermontov
13.00 Andrei Nemzer (Venemaa). V. Žukovski biograafiline müüt Boriss Zaitsevi tõlgenduses
13.30 Arutelu
Tartu Ülikooli nõukogu saal
15.00 Karin Grelz (Rootsi). Kolm lapsepõlve: Pasternak, Tsvetajeva, Hodassevitš
15.30 Roman Voitehhovitš (Eesti). V. Brjussov kui roomlane M. Tsvetajeva "Töökangelases"
16.30 Maria Malikova (Soome). Modernistlik elulookirjeldus emigrantlikus kirjanduses
17.00 Aleksandr Danilevski (Eesti). Modernism Juri Annenkovi "Jutustuses tühiasjadest"
17.30 Arutelu.

7. oktoober
Tartu Ülikooli nõukogu saal
10.00 Nina Kauhcišvili (Itaalia). Jelizaveta Kuzmina-Karavajeva võitluses vene modernismiga
10.30 Mihhail Lotman (Eesti). V. Nabokovi formalismist
11.00 Mihhail Meilah (Prantsusmaa). V. Nabokov ja sümbolism
12.00 Boriss Kolonitski (Venemaa). Z. Gippiuse "Sinise raamatu" mõningatest allikatest
12.30 Lea Pild (Eesti). V. Rozanov Zinaida Gippiuse olukirjelduses "Mõtlik rändur"
13.00 Arutelu
Tartu Ülikooli nõukogu saal
14.30 Jevgenia Ivanova (Venemaa). Nikolai Minski emigratsioonis
15.00 Ljudmila Sproge (Läti). Sümbolistid 1920-1930ndate aastate Läti venekeelses trükisõnas
16.00 Andrei Rogatševski (Suurbritannia). Aleksei Remizovi looming Dm. Svjatopolk-Mirski tõlgenduses.
16.30 Galina Ponomarjova (Eesti). Miks Innokenti Annenski huvitas emigrante?
17.00 Marina Grišakova (Eesti). Vladimir Nabokovi visuaalsest poeetikast
17.30 Arutelu

8. oktoober
Tallinna Pedagoogikaülikool
8.30 Väljasõit Tallinnasse. Buss väljub ülikooli peahoone eest
12.30 Tatjana Dvinjatina (Venemaa). Modernistid versus akadeemik: Ivan Bunini "Valitud luuletused" vene diasporaa kriitikas
13.00 Sergei Dotsenko (Eesti). Ivan Bunin Aleksei Remizovi tõlgenduses
13.30 Arutelu
15.00 Olga Skonetšnaja (Venemaa). Massiteadvuse rändsüžeede modernistlikust interpretatsioonist Vladimir Nabokovil
15.30 Tatjana Nikolskaja (Venemaa). Sümbolistlikud motiivid Ilja Zdanevitši loomingus (Pariisi periood)
16.30 Gennadi Obatnin (Soome). Pariisi noodi müstitsism
17.00 Andrei Arjev (Venemaa). Konstantin Leontjev ja akmeism
17.30 Üldarutelu.

Seminari läbiviimist toetab Eesti Kultuurkapital.

Eesti Draamateatri soodustused

Eesti Draamateatris jätkuvad alanud hooajal mitmed soodustused.

Üliõpilastele kehtib endiselt ISIC-kaardi soodustus.

Tartu ja Tallinna vahet sõitjaile on aga eriti soodus Estonia, Eesti Draamateatri ja Vanemuise Kontserdimaja ühine teatrikülastaja kaart.

Tule välitöödele Rannarootsi!

Rannarootsi muuseum korraldab koostöös etnoloogia õppetooliga suvel 2001 välitööd rannarootsi piirkonnas. Tegemist on pikaajalise projektiga, mille objektiks on rannarootsi identiteet ja selle hääbumine (või mitte?).

Välitöödeks ettevalmistumine toimub loengute ja seminaride vormis Tartus ja Haapsalus, mille käigus tutvutakse rannarootslaste aja- ja kultuurilooga, rannarootsi materjalidega Eesti Rahva Muuseumis ja Rannarootsi muuseumis, intervjuutehnikatega jmt.

Huvitatutel on projekti raames võimalus valida seminari- ja peaseminariteema, samuti teha etnograafiliste välitööde praktikat 2 AP ulatuses.

Esimene, tutvustav seminar toimub 11.oktoobril kell 18.15 H215. Ivar Rüütli peab loengu "Rannarootslased ja nende ajalugu lühikokkuvõttes" Huvilistel palume end eelnevalt registreerida etnoloogia õppetoolis. Lähem info: Ene Kõresaar enesh@ut.ee või Alar Schönberg aibom@haapsalu.ee

ACTA DIURNA

9. oktoobril kell 18 jagavad TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud Harry Lemberg ja Tõnis Matsin ning Aleksader Tammert juunior Jakobi 5 aud 302 muljeid Sydney olümpiamängudelt.

LOENG

9.-13. oktoobril toimub California Ülikooli professori, filoloogiadoktori Aleksandr Dolinini erikursus "Tänapäeva komparativistika probleemid (Vladimir Nabokovi poeetika)" (FLVE.03.146; 1 AP; arvestus). Esimene loeng on 9. okt. kell 16.15 ph 139. Info: vene kirjanduse õppetool, 375 353.

---

11. oktoobril kell 16.15 Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1178. ettekandekoosolek. Ken Kalling: Rassism ja antisemitism teadusloos. Info: Leelo Padari, tel 375 224.

---

11. oktoobril kell 17 avalik akadeemiline loeng Võrus. Dots Ants Kurg "Geenid ja meditsiin 21. sajandi künnisel". Loeng toimub Võrumaa Keskraamatukogu konverentsisaalis. Peale loengut toimub vilistlaskogu Võrumaa koondise kokkusaamine. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 078 28 328

---

12. oktoobril kell 18.15 esinevad loengusarja "Tegijad räägivad" raames Rein Järvelill ja Kalev Järvelill teemal: Maksud avalikuks?! Loengusari on Noorte Mõõdukate, ResPublica, Noor-Isamaa ja Tartu Noorte Reformiklubi ühisprojekt. Info: Sirli Tralla 056 650 395.

TEATED

10. oktoobril kell 16.15 toimub Vanemuise 46-327 TÜ geograafia instituudi seminar. Kavas on külalisettekanne teemal "Sustainable Planning in Agricultural Landscapes", esitaja Dr. Burghard Meyer (Umweltforschungszentrum (UFZ) Leipzig-Halle GmbH, Saksamaa) ja nelja publikatsiooni esitlus.

---

10. oktoobril kell 17 toimub Ülikooli 17-103 Eesti-Šveitsi Seltsi selle aasta esimene üldkoosolek ja filmiõhtu. Info: saksa filoloogia, tel 375 228.

Tartu Üliõpilaste õigusabibüroo võtab abivajajaid vastu Näituse 20 (Iuridicumi majas) tööpäeviti kell 16-19 ning laupäeviti 10-13. Samadel aegadel saab ka vastuvõtule ette registreerida Tartu telefonil 375 995. Elektronpost: juuraabi@ut.ee.

---

6. oktoobril kl 12 toimub uues keeltemajas (Paabelis) skandinavistika raamatukogus rootsi-eesti ja norra-eesti tõlkevõistluste lõpetamine ning -seminar.

VÄITEKIRI

9. oktoobril kell 16 kaitseb Tiigi 78-125 Liina Kilemit magistritööd "Eesti usuliikumiste suhtumine ühiskonda". Juhendaja dots Tõnu Lehtsaar, oponent dots Henn Käärik.

KINOS ILLUSIOON

ESILINASTUS: Kole koiott (Coyote Ugly), USA 2000. Romantiline komöödia. Kell 14, 16, 18, 20, 22

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

"Eesti uue aastatuhande lävel. Väikerahva võimalused ja valikud"
342 lk. Kirjastus Tea, koostaja Ebba Rääts. Tallinn, 2000.

Taasiseseisvunud Eesti 9. aastal jõudis lugejani Rahvusliku Arengu ja Koostöö Instituudi ning Akadeemia Nord algatusel raamat, mis annab ülevaate ühiskonna olulisematest arengusuundadest ajateljel eile-täna-homme. Teisalt võib raamatut vaadelda kui Eestimaa olemise lakmuspaberit, millesse on kätketud meie saavutused ja valupunktid.

Tartu Ülikooli Kirjastuse raamatute

SUURMÜÜK

TÜ Raamatukogus
10. ja 11. oktoobril kella 12-18.

150 nimetust raamatuid!!!

SA Ülikoolide Keskus Saaremaal kuulutab välja konkursi

PROJEKTIJUHI

kohale, kelle ülesandeks on keskuse tegevusstrateegia väljatöötamine.

Projekti kestus on kaks kuud ja tasu 15 000 kr. Pärast projekti lõppemist on võimalik kandideerida SA Ülikoolide Keskus Saaremaal juhataja ametikohale.

Taotlus saata 15. oktoobriks aadressil: Lossipargi 1, 93813 Kuressaare, info: tel. (045) 21 011.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

13. oktoober 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 32 (2027)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Ülikooli kunstimuuseumi seinad saavad tagasi endisaegse näo

Varje Sootak

Mitu kuud kestnud remont on kavandatust pikemaks venинud, kuid oma üllatustega võimaldab muuseumi põhjalikult korda teha.

TÜ kunstimuuseum, mis aastaid klassikalise muinasteaduse muuseumi nime kandis, on praegustes ruumides paiknenud 1868. aastast saadik. Peahoone tiibhooneid ehitades valmisid vasakpoolse tiiva alumisel korrusel muuseumi jaoks spetsiaalsed ruumid. "Varem eksponeeriti esemeid aula kõrval asuvates ruumides," selgitas muuseumi direktor Inge Kukk. Muuseumi ja raamatukogu rajaja ja esimene direktor professor Karl Morgenstern alustas eksponaatide kogumist 1803. aastal oma korteris nn vanas ülikoolimajas Raekoja platsi nurgal," täpsustas Kukk.

Hooldusremonttöödest restaureerimiseni

Skulptuuridest tühjaks tehtud ruumides panevad lausa ahhetama säravad puhtad seinamaalingud.

Inge Kuke sõnul on siinne interjöör haruldane. "19. sajandil oli kombeks ekspositsiooni taustale temaatiline ilme anda. Nii näiteks on muuseumi kõikide ruumide seintel antiikskulptuuride taustaks Pompeji stiilis maalingud. Igas saalis on erinevad maalingud erinevates põhivärvides." Ümberehituste käigus on paljudes muuseumides niisugused interjöörid hävinud ning TÜ väliskülalised hämmastuvat sageli siin säilinu üle.

Dotsent Tullio Ilomets, kelle hoolsa pilgu all muuseum värvi vahetab, ütles, et oli lausa viimane aeg restaureerimine ette võtta. Ametlikult hooldusremonttöödeks nimetatava remondi eesmärk oli seinad lihtsalt puhtaks pesta. "Pärast tühjakskolimist selgus, et asi on ikka hulga keerulisem." Nii Ilometsa kui Kuke arvates oleks pidanud juba enne remonti

Tartu Kõrgema Kunstikooli restaureerimise eriala tudengid saavad kunstimuuseumis hea praktika.

2 X ANDRES TENNUS

korralikud eeluuringud tegema, milleks puudus aga raha.

Ilometsa sõnul on vanade dokumentide põhjal selgunud, et seinu krunditi õlivärnitsaga ja peale maaliti vahavärvidega.

Keemiliselt ja mehaaniliselt

Seinamaalingute jaoks kasutati liigse läikimise vältimiseks spetsiaalseid vahavärve. Vahepealseid parandusi on tehtud ilmselt ka õlivärviga. Ebakvaliteetsed värvid on mitmes kohas oma tooni muutnud.

Käsiraamatutest saab värvide koostise täpsemalt teada. Ilomets räägib, et näiteks kaadmiumkollane oli tuntud juba 1817. aastal ja kasutati rohkesti 19. sajandi keskpaigast alates. Kaadmiumpunane tuli aga alles 1910. "Rohelise ruumi punase värvi keemilist koostist ei ole veel jõutud kindlaks teha. Võib-olla kõikide vanade värvide täpset koostist ei saagi teada." "Sellegipoolest peavad materjalid kvaliteetsed ja sobivad olema," toonitab Ilomets.

Igas ruumis tuli puhastades esimese kõntsakorra alt välja midagi erilist, mida pidi teistmoodi puhastama kui eelnevalt korda tehtud ruumides, vahel isegi skalpelliga.

Seintelt on välja pestud mitu motiivi, mida varem polnud keegi tähele pannud. "Ühe saali friisidel olid väikesed vaasid nii paksu tahmakorra all, et altpoolt vaadates polnud peent ornamentikat üldse näha. Tartu kunstikooli õpilased, kes siin oma juhendajatega restaureerivad, saavad meil väga hea praktika," märkis Kukk.

Jakobi tänava nurgatoas selgus, et petikaken oli kunagi päris aken. See on hiljem kinni müüritud ja seinamaalinguga kaetud. Ilomets püüab toimunut dateerida raami naelte järgi, mis ei olnud enam sepa, vaid masina tehtud.

"1868 ei võinud veel masinnaelu olla, sest põrandaliistude küljes on sepanaelad. Nüüd on oluline teada, kas krohvikihi all, millele maalingud tehti, on liist- või roomatid. "Lae pealt tulevad välja sepanaelad ja roomatid. Ehitusmaterjalide järgi saab väga olulisi järeldusi teha."

Häid ja halbu üllatusi

Aasta lõpus taasavatavas muuseumis hakkame astuma mööda laiu põrandalaude, mis reliini ja mitmekordse värvikihi alt paistma hakkasid. "Kui kujud eemaldasime, selgus põrandavärvi järgi, millised neist olid varem ja millised hiljem pandud – põrandad olid skulptuuride all värvimata jäetud," rääkis Inge Kukk.

Kõige esimeses ruumis kõrvaldatakse ka ilmsed projekteerimisvead ja võlvkaar toestatakse metallkonstruktsiooniga. "Insenertehniliste uuringute põhjal selgus, et lame kaar surub liiga tugevalt külgedele ja akendest ülespoole on suuri mõrasid tekkinud."

Nägin muuseumis esimest korda väikeses punases toas asuvat suurt seifi. Kuke sõnul hoiti selles ca 4 m² suuruses seifis ülikooli raha ja väärismetalle. "Seifi lagi on vähemalt 1,5 meetrit paks, Eelmisel aastal prooviti puurida, aga enne sai puur otsa, kui laest auk läbi sai. "Ülikooli meistrimees Kive-Joosep Michelson puhastas keerulised lukud ja tegi võtmed. Vanad lukud tahavad vana meistrimehe kätt. Michelson on meid palju aidanud, talle pakub see töö loomingulist rõõmu," lausus direktor.

Ekspositsioon uueneb

Küsimusele, kas ka ekspositsiooni paigutuses midagi muutub, vastab direktor, et kindlasti paigutatakse antiikskulptuure hõredamalt, samuti tuleb nende aluseid madalamaks või kõrgemaks teha. Keldri näitusesaal on ümber ehitatud skulptuuride hoidlaks. Huvilised saavad seal ka neid näha.

Inge Kukk juhib tähelepanu uuenenud valgustusele, mis langeb ülalt ühtlaselt ega anna teravaid kontrastseid varje, vaid peegeldub lakke ja hajub laiali. "See võimaldab väljapanekuid paremini vaadata." Peale põhjalike elektritööde paigaldatakse ka uus signalisatsioon.

Kuigi remont peaks valmis saama aasta lõpuks, töö eksposits iooniga jätkub. Aastal 2003 saab Eesti vanim muuseum 200-aastaseks.

Tullio Ilomets TÜst ja Heli Tuksam kunstikoolist.

Ülikoolide ja rakenduslike kõrgkoolide vahele selge vahe

Andres Toode

Haridusministeeriumis kavandatava kõrgharidusvõrgu korrastamise põhideeks on selgelt eristada akadeemilist ja rakenduslikku haridust andvad kõrgkoolid.

Korrastamise põhjuseks tõi haridusminister Tõnis Lukas vajaduse hoida ja parandada kõrghariduse kvaliteeti. "Seda ei ole võimalik teha finantseerimist suurendades, sest juba praegu on kõrghariduse finantseerimine Eestis Euroopa tasemel," kinnitas Lukas esmaspäeval, 9. oktoobril Tartu Ülikooli vanas kohvikus toimunud pressibriifingul. Kui võrrelda kõrghariduse finantseerimise suhet SKTga, finantseerib Lukase sõnul Eesti riik kõrgharidust rohkem kui Saksamaa, Rootsiga võrreldes oleme um-

Tõnis Lukas.

bes samal tasemel. "Kuna raha juurde ei tule, peame otsima teisi vahendeid," ütles Lukas.

Tänase Eesti kõrgharidussüsteemi põhipuudusteks on ministri sõnul hägus kõrghariduskorraldus, ebaefektiivne kvaliteedikontroll ja vahendite killustatus. Ehk teisisõnu – kõrgkoolide arv on üle paisutatud (hetkel tegutseb Eestis 41 kõrgkooli), puudub selgus erinevat tüüpi kõrgharidust andvate kõrgkoolide vahel ning praegune akrediteerimiskorraldus ei anna täit kindlust, et ühe või teise kooli kõrgharidus on kvaliteetne. "Hetkel akrediteeritakse õppekavasid, mitte koole. See tekitab võimaluse öelda näiteks ühel väikesel 3-4 õppekavaga kõrgkoolil pärast ühe õppekava akrediteerimist, et "meid on akrediteeritud"," tõi Lukas näiteks.

Haridusministrit nõustav komisjon on kõrgharidussüsteemi korrastamiseks teinud ettepaneku selgelt eristada akadeemilist ja rakenduslikku haridust andvad kõrgkoolid. Edaspidi saaksid ülikooli nime kanda vaid need kõrgkoolid, mis pakuvad teadusel põhinevat akadeemilist kraadiõpet, ülejäänud kõrgkoolid oleksid rakendusharidust ehk diplomiõpet andvad rakenduskõrgkoolid. "Arvestades riigi vajadust korraliku rakendusharidusega spetsialistide järele, peaks tulevikus kõrgkoolides õppivate üliõpilaste arv jagunema nende kahe tüübi vahel enam-vähem pooleks," ütles Lukas.

Kõrgharidustüüpide eristamise vajaduse tingib ka üldine suund Euroopa kõrgharidusmaastiku korrastamisele. Selle üks väljundeid on ka möödunud aastal allakirjutatud Bologna deklaratsioon, kus pakuti välja 3+2 süsteem. "See juures on rõhk selgelt mitte 3-aastasel bakalaureuse õppel, vaid sellel, et suurem osa akadeemilist haridust omandavatest üliõpilastest läheb edasi magistriõppesse," selgitas Lukas. Seega muutuks senine neljaaastane kõrgharidus mitte kolme- vaid viieaastaseks. "Kui me tõesti tahame, et enamik üliõpilasi (vähemalt 60%) läheks pärast bakalaureuse kraadi omandamist edasi magistriõppesse, siis pole mõtet hoida lahti ülikoole, kus on võimalik läbida vaid bakalaureuseõpet. Akadeemilist haridust on mõttekas anda vaid nendel erialadel nendes ülikoolides, kui bakalaureuse tasemele lisandub ka magistriõpe," rõhutas Lukas.

Lukase sõnul eeldab sellise süsteemi loomine vahendite kontsentreerimist: "Põhjus, miks ei tahaks näha kolme teaduskonnaga ülikoole, on lihtne raha kokkuhoid – andes haridust suuremale hulgale üliõpilastele tuleb ühe üliõpilase harimine odavam."

TÄNA LEHES

Intervjuu

Prof Dietrich von Engelhardti sõnul ei saa ühiskonna heaolu suurendada inimeste õiguste arvel.
LK 3

Harry Lemberg üliõpilasspordist ja olümpiamängudest
LK 2

Tartu Ülikool saab uue õppeinfosüsteemi
LK 2

UUDISED

Rahvusvaheline sporditeaduste konverents Tartus

13. ja 14. oktoobril toimub TÜ Ajaloo Muuseumis VI rahvusvaheline noorteadlaste sporditeaduste konverents.

TÜ spordipedagoogika professori Toivo Jürimäe sõnul peab esimesel päeval loengu Soome sporditeaduse olukorrast ja perspektiividest Soome Sporditeadlaste Seltsi esimees Joel Juppi. Ülejäänud selle päeva ettekanded käsitlevad mitmeid spordi meditsiinilis-bioloogilisi probleeme.

Laupäevased ettekanded on seotud spordi sotsiaalteadusliike aspektidega. Ülevaatliku loenguga liigutuste sümmeetrilisusega seotud probleemidest esineb prof Wlodzimiers Starosta Poolast, kes on ka Rahvusvahelise Spordi Kineetika Assotsiatsiooni president. Konverentsil osalevaid noorteadlasi on oodata Lätist, Leedust, Poolast, Soomest, Austriast jm.

"Konverents on üks vähestest, kus meie magistri- ja doktoriõppe üliõpilastel on võimalik esineda ingliskeelsete ettekannetega," ütles Jürimäe.

Konverentsi algus on mõlemal päeval kell 9.

Tartus luuakse ühiselamuprojekti juhtkomitee

Täna kell 12 kohtuvad Tartu Ülikoolis TÜ rektor, EPMÜ, haridusministeeriumi, rahandusministeeriumi ja Tartu linna esindaja, et moodustada ühiselamute projekti juhtkomitee.

Septembris oli Riigikogu menetluses ühiselamute laenulepingu otsuse eelnõu. Poolt hääletas 60 Riigikogu liiget. Otsus jõustus 16. septembril.

Riigikogu nõustus Euroopa Nõukogu Arengupangalt TÜ ja EPMÜ üliõpilasühiselamute renoveerimise projekti rahastamiseks laenu võtmisega 150 miljoni Eesti krooni ulatuses. Otsuses volitati vabariigi valitsust sõlmima vastav laenuleping.

Tartu linnavalitsus otsustas toetada ülikoolide ühiselamute renoveerimist ja uue Raatuse tänava ühiselamu ehitamist 30 miljoni krooniga.

UUDISED

Uue raamatusarja esitlus

Täna kell 17 toimub Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) uue raamatusarja "Linnart Mälli tõlked" avaraamatu "Bhagavadgita" esitlus.

Linnart Mäll kõneleb esitlusel oma uuest humanistlike baastekstide kontseptsioonist.

See Linnart Mälli sanskriti keelest tõlgitud ja kommenteeritud humanistlike baastekstidega väljaanne tuletab inimesele meelde tema tõelist inimlikkust ja jumalikkust, mõjudes alati värskendavalt.

Täpselt 20 aastat tagasi ilmus Loomingu Raamatukogus Linnart Mällilt esimene eestikeelne "Gita" väljaande tõlge. Märt Läänemetsa sõnul oli see tol ajal eesti kultuuri suursündmus – tiraaž kadus müügilt kiiresti, kuigi trükiarvuks oli 22 000.

Esitlusel saab raamatut osta eriti soodsa hinnaga.

"Bhagavadgita" on sarja "Linnart Mälli tõlked" esimene raamat. Sarja hakkab välja andma uus Tartu kirjastus Biblio.

Sarjas hakkavad ilmuma Linnart Mälli nii varem ilmunud tõlkeraamatud uuendatud ja ümbertöötatud kujul kui ka uued tõlked.

Järgmisena peaks tuleva aasta esimeses pooles ilmuma budistlikud baastekstid "Dhammapada" jt ühes köites.

Fotonäitus "Uksed"

Esmaspäeval, 9. oktoobril avati TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees III korrusel Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed".

Näitus koosneb värvilistest 15×20 formaadis loodusfotodest, mis on tavatus koosluses pappkasti detailidega. Tumedaks värvitud papp on volditud kolmeks osaks, kaks äärmist on nööriga seotud, keskmise osa külge on kinnitatud foto. Foto vaatamiseks peab veidi vaeva nägema: raamatukaasi meenutavate lapatsite küljes olevad nöörid tuleb lahti sõlmida. Siis uksed avanevad ja saab näha pilti.

Fideelia-Signe Roots on õppinud Tartu Kunstikoolis ja lõpetanud TÜ maalikunsti eriala. Praegu õpib ta TÜ filosoofiateaduskonna kasvatusteaduste magistrantuuris.

Udmurdi kunstniku tööd Tartu Ülikooli raamatukogus

Teisipäeval, 10. oktoobril avas udmurdi kunstnik Juri Lobanov oma teose TÜ Raamatukogus.

Esialgu kavandatud maali- ja heraldikanäituse asemel õppelugemissaali fuajees toimus *performance*'iks nimetatud laululine etteaste lugemissaalide fuajees kolmandal korrusel.

Raamatukogu avalikkussuhete spetsialisti Kalli Kuke sõnul jäävad sinna riputatud maalingutega tekstiilpalakad, mille ümber tegevus aset leidis, veel mõneks päevaks vaadata.

Hõimupäeva üritused

Täna kell kell 18 algaval hõimukontserdil esinevad TÜ aulas Ungari, Komi, Karjala ja Eesti folklooriansamblid.

Enne kontserti saab kell 15-18 peahoone auditooriumis 102 vaadata Soome etnograafilisi slaide. Näidatakse Soome Muuseumiameti Pildiarhiivi seeriaid soomlaste endisest elust ja Soome esemelist kultuuriajalugu.

Olümpiamängud ja üliõpilassport

Varje Sootak

Üliõpilassport pole Eesti spordimaastikul veel oma õiget kohta leidnud, märgib TÜ spordikeskuse juhataja Harry Lemberg. "Olümpiamängudest osavõtu põhjal võib aga edenemist oodata," loodab ta.

TÜ õppejõududest käisid olümpiamängudel Eesti kergejõustikukoondise juhina Harry Lemberg ja kehakultuuriteaduskonna spordipedagoogika instituudi vanemteadur Tõnis Matsin, kes osales ka Brisbane'is sporditeaduse kongressil.

Sportlastena kuulusid Eesti delegatsiooni TÜ spordiklubi liikmed, avatud ülikooli üliõpilane Indrek Kaseorg ning TÜs õppinud Aleksander Tammert. Avatud ülikoolis õpib õigusteadust Indrek Pertelson. TÜ vilistlastest osalesid OMil maadleja Toomas Proovel ja aerutaja Hain Helde.

Harry Lemberg (paremal) jälgib koos Aleksander Tammerti treeneri Dave Wollmanniga olümpiastaadionil Eesti koondise esinemist. 3 X HARRY LEMBERG

Ameerikas ülikoolid spordilembesed

Osavõtjate loetelu vaadates võib öelda, et Tartu Ülikool ei jäänud XXVII olümpiamängudel valgeks leheks. Et olümpial osales nii palju ülikooliga seotud isikuid, on ühele akadeemilisele asutusele tunnustus.

Harry Lembergi sõnul on maailma üliõpilasspordi mudelid väga erinevad ning tippsporti jõudmine käib mitmeski riigis läbi kõrgkooli.

"Ülikoolisport on kõige enam levinud Ameerikas. Dallase Ülikool, kus Aleksander Tammert õppis, on just üks selline näide," rääkis Lemberg ja jätkas: "Tammerti treeneril Dave Wollmannil, kes kuulus Eesti olümpiadelegatsiooni, võistles Sydneys viis õpilast. Kõik nad olid erinevatest riikidest."

Ameerika ülikoolide sport ongi Lembergi teada paljus üles ehitatud teistest riikidest tulnud üliõpilassportlastele. "Ja kasu saavad mõlemad."

Samas on paljudes riikides, nagu Leedus ja Saksamaal just sõjaväel küllalt suur roll tippsportlaste ettevalmistuses.

Ülikooli spordikeskuse juhatajana leiab Harry Lemberg, et Eestis on üliõpilassport põhiliselt iga ülikooli enda asi. "Eesti spordisüsteemis üliõpilasspordil päris oma kohta pole. Eesti iseseisvumisega kadus praktiliselt riigipoolne toetus üliõpilasspordile," selgitab Lemberg.

Tartu Ülikooli spordiklubi liige Aleksander Tammert analüüsib oma kettaheidete salvestusi.

Üliõpilassport Eestis

Eestis on spordisüsteem üles ehitatud klubilistele alustele, mis tähendab seda, et Tartu Ülikool ise otseselt Eesti spordimaastikul tegutseda ei saa. See peab toimuma läbi klubi, milleks on ülikooli spordiklubi. Samas oleks loogiline kui ülikoolid saaksid ise osaleda Eesti spordisüsteemis.

Lemberg loodab, et mingil ajal saab ka üliõpilassaavutussport kindla koha meie vabariigis. Siis on ka ülikoolidel hoopis suurem huvi oma sportlaste käekäigu vastu, et nad saaksid korraliku ettevalmistuse. See aga võimaldab head esinemist erinevatel tiitlivõistlustel. "Ega me pea kõiges Ameerika või Euroopa tegemisi järgima, vaid leidma meile sobivaima variandi.

Harrastus- ja tippsport

Spordikeskuse juhina korraldab Harry Lemberg üleülikoolilist sporditegevust, et tudengid saaksid tegelda nii harrastus- kui võistlusspordiga. "Spordikeskus saab oma vahendid praegu kehakultuuriteaduskonna eelarvest, mis kindlasti ei võimalda seda tegevust normaalselt läbi viia, eriti üliõpilaste saavutusspordis.

Lembergi sõnutsi on TÜ astunud esimesi samme üliõpilassportlaste toetamisel ning seadis sisse spordistipendiumid.

Ülikool toetab õppe- ja teadustöö kõrvalt praegustes rasketes oludes sporti nii palju kui võimalik. "Ka riik ja Eesti spordijuhid peaksid ülikoole tippspordi taimelavana nägema." Samas peab Lemberg väga oluliseks, et ülikoolide sporditegevuses nähtaks ka terve kõrgharidusspetsialisti koolitamist. "Aga et see spetsialist kehaliselt igati terve ja tugev oleks, peaks ta õppimise ajal saama tegelda meelepäraste spordialadega." Ja Lemberg küsib, kes maksab need kulutused?

Kui aga ülikoolide toetus üliõpilastest tippsportlastele suureneb, võivad paljud oluliselt suuremaid eesmärke seada.

Eesti oli tubli

Lembergi arvates ei näidanud pisike Eesti end Sydneys sugugi nännipunnina. "Kuigi 50 aastat tehti sporti võõra võimu all ja selle mõju on tunda ka tänasel päeval, peame välja töötama ja üles ehitama oma ettevalmistussüsteemi." See peaks hakkama tema meelest üha rohkem rolli mängima Ateena olümpiamängudeks valmistumisel.

"Kindlasti on siin suur osa kehakultuuri- ja arstiteaduskonnal, treenerikoolitusel, tippspordi teadusuuringutel ja spordimeditsiinilisel teenindamisel".

Eesti kergejõustiklaste esinemisega jäi Lemberg väga rahule. Ettevalmistusskeem toimis hästi. "Vaatasime näiteks treener Wollmanniga kettaheitjate nimekirja, kus vähemalt 30 meest tahtsid kindlasti lõppvõistlusele saada. Kes neist peaks välja jääma? Tulemuste tihedus on väga iseloomulik tänapäeva tippspordile. Seetõttu on ka Tammerti 9. koht väga hea saavutus."

Eesti kergejõustikukoondis treenis 19. septembrini Brisbane'is. " Erki Nool tuli olümpiakülla veel hiljem, sest kümnevõistlus algas alles 27. septembril. See, et me ei olnud alguses olümpiakülas, kus elu närvilisem ja enam piiritletud, oli võistlustulemuste pärast igati parem."

Sydney muljeid

Lembergi jaoks oli kaks kõige eredamat muljet, kui eesti lipp Erki Noole võidu auks masti tõusis ja Cathy Freemani autasustamine, kui kõik sada tuhat hümni laulsid. "Oli niisugune tunne, et staadion läheb lõhki."

Lemberg kiitis olümpiaparki ja staadioni. "Kõik spordirajatised olid olümpiakülale väga lähedal, inimsõbralikud, vahemaad väiksed. Ka olümpiastaadion oli väga loogiliselt ja lihtsamalt ehitatud kui näiteks Sevilla maailmameistrivõistlustel või Budapestis Euroopa meistrivõistlustel."

Teiste spordialade vaatamiseks jäi vähe aega. "Vastutus oli nii suur, et ei julgenud ühtki asja mitu korda üle kontrollimata jätta, kergejõustik võttis praktiliselt kogu aja."

Ometi jõuti nii Brisbane'is kui Sydneys kohtuda ka väliseestlastega, kes eesti spordieluga päris hästi kursis olid.

Olümpiavõitja ja noorim Austraalia eestlane.

Tartu Ülikool saab uue õppeinfosüsteemi

Andres Toode

Kolmapäeval, 11. oktoobril kirjutasid Tartu Ülikooli ja AS Asserti esindajad alla lepingule, mille alusel AS Assert projekteerib, arendab ja juurutab Tartu Ülikooli õppeinfosüsteemi.

Lepingujärgselt peab Assert veebitehnoloogial põhineva ja Oracle'i andmebaasil põhineva ülikooli õppetegevust toetava uue õppeinfosüsteemi valmis saama järgmise aasta 1. oktoobriks. "Mitte ainult süsteem, vaid süsteem koos olemasolevate andmetega," täpsustas Tartu Ülikooli infotehnoloogia osakonna juhataja Andres Salu. "See tähendab, et sellest kuupäevast alates on võimalik uut süsteemi juba kasutada."

Samas kulub Andres Salu sõnul pärast süsteemi valmimist veel tervelt aasta, et teda ülikooli jaoks täie efektiivsusega tööle saada.

Uus õppeinfosüsteem lihtsustab õppetööga seotud tegevusi ja tööprotsesse ning nendega seotud registrite haldamist. "Avalikuks, kõigile ligipääsetavaks infoks on õppeainete loetelu, ülikoolis õppivate tudengite nimekiri ja tudengi eriala," ütles Andres Salu.

Hoopis rohkem võimalusi hakkab uus infosüsteem pakkuma registreeritud kasutajatele. "Idee on, et tudengid saaksid endale nn veebipesa – koha, kus registreerida end aine kuulajaks ja eksamitele, koostada õpingukavasid ja tutvuda ülikooli õppeainete loeteluga ning vaadata õppetulemusi," loetleb Salu.

Tunduvalt peaksid laienema ka õppejõudude võimalused. "Soov on, et õppejõud riputaksid üles oma õppeainete kirjeldused ja loengukavad. Vajadusel on sinna võimalik panna ka õppematerjalid, millele saavad ligipääsu ainet kuulavad tudengid," ütles Salu.

Plaanis on ka luua süsteem, kus õppejõud saab soovi korral ise sisestada hindeid, vaadata, kas tema loengule registreerinud tudengid on enne läbinud vajalikud eeldusained, samuti pidada loengust osavõtnute nimekirja.

Andres Salu rõhutas, et tegelikult on Asserti loodav tarkvara ainult "pool muna": "Teine pool on serverid ja võrk, sest täna olemasoleva arvutipargiga see tarkvara ei käivituks."

Salu sõnul on kavas uuendada ka riistvara, eriti just servereid. Muidugi eeldusel, et eelarve seda võimaldab.

Karjääriteenistus uues kohas

Üliõpilaste karjääriteenistus kolis ülikooli peahoonest vana kohviku kolmandale korrusele (Ülikooli 20-301).

Karjääriteenistus ootab endiselt kõiki tudengeid ning vilistlasi, kelle lõpetamisest pole möödunud rohkem kui 3 aastat. Peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul on karjääriteenistuse andmebaasi vahendusel asutustel võimalik leida endale uusi töötajaid.

Karjääriteenistus käivitus 1999. aasta kevadel. Teenistus kogub informatsiooni vabade töökohtade kohta ning aitab üliõpilasel sobivat töökohta leida.

Info: tel 376 206, 376 205, e-post career@ut.ee.

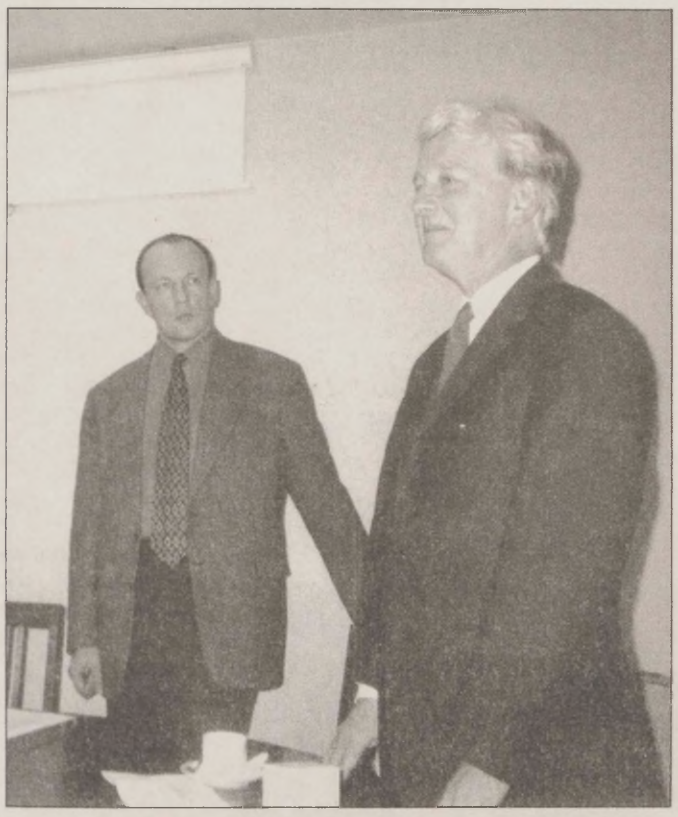
EAGLE VISION
AASTASED KONTAKTLÄÄTSED
ISIC-KAARDIGA -30%
SILMAARST
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Professor Engelhardt: ühiskonna heaolu ei saa suurendada inimese õiguste arvel

Tiina Juhansoo
TÜ arstiteaduskonna
välissuhete peaspetsialist

Andres Toode

Põhjused, miks meditsiinieetikast viimasel ajal Eestis üha rohkem räägitakse, on nii lokaalsed kui ka globaalsed. Kui esimesed on seotud eetikahariduse ja selle kvaliteediga, siis globaalsed põhjused on tingitud eelkõige meditsiiniteaduse kiirest arengust eriti geneetika ja elundite siirdamise vallas.

Lüübeki Meditsiiniülikooli professor dr Dietrich von Engelhardt ja TÜ arstiteaduskonna dekaan professor Toomas Asser arutavad koostöölepingut. TIINA JUHANSOO

Kui juba aastatuhandeid on olemas Hippokratese vanne, siis miks on praegu kerkinud küsimus arstieetikast? Kas vanne enam ei kehti või seda lihtsalt ei tunta?

Hippokratese vanne (parem oleks küll kasutada mõistet vanne Hippokratese vaimus) ei saa enam olla üksühene tegutsemisjuhend, kuna vahepeal on kultuuris, teadmistes ja sotsiaalses elus toimunud suured muutused.

Loomulikult väärivad meiegi päevil tunnustust vande sellised ideed nagu näiteks lugupidamine patsiendi privaatsusest, aga samuti hoidumine patisentide vahel vahetegemisest sõltuvalt soost või sotsiaalsest seisundist.

Respekteerime ka seda osa vandest, kus nõutakse professionaalse saladuse hoidmist arsti ja patsiendi vahel. Aga näiteks vandes sisalduv abordikeeld ning distantseerumine kirurgiast ei ole tänapäeval sellisel kujul enam kasutatavad. Seega tänapäeval Hippokratese vandest osa aktsepteeritakse ja osa mitte.

Seega ei pea arstid oma igapäeva töös Hippokratese vannet järgima?

Teistes Euroopa maades teavad arstid Hippokratese vandest üldiselt vähe, nt Saksamaal ei ole see vanne enam aktiivselt kasutusel. Vannet pole vaja teada ega ka anda. Loengutes ja artiklites refereeritakse vannet või vande vaimu väga üldises tähenduses. Tegelikult ei süveneta selle vande mõttesse.

Mis tähendus on õiglusel ja õigusel arstipraktikas?

Õigus on üks neljast põhiprintsiibist, millele toetub bioeetika. Õigus on tänapäeval väga tähtis ja sellest räägitakse kahes tähenduses. Ühelt poolt õigus kui individuaalne õigus – patsiendi õigus, arsti õigus ja perekonnaliikmete õigus ning teiselt poolt ühiskonna tasemel õigus jagada rahalisi vahendeid, diagnostilisi ja terapeutilisi võimalusi. Samuti on tekkinud eraldi õigus, kuidas leida, kasutada ja jagada olemasolevaid inimeste organeid.

Kuidas õpetatakse Lüübekis arstieetikat?

Lüübekis õpetatakse meditsiinieetikat alates esimesest õppeaastast. Õpetus on jagatud baaskursuseks, kliiniliseks eetikaks, patsiendiseminariks ja lõpuks toimub eetika õppepäev.

Baaskursus toimub prekliinilise semestri vältel ja selles käsitletakse põhimõisteid ning antakse ülevaade meditsiinieetikast erinevatel sajanditel.

Antakse ülevaade meditsiini teooriast ja tänapäevasest praktikast.

Räägitakse ka arsti, meditsiiniõe, patisendi ja ühiskonna suhetest, ühiskonna sotsiaalsest staatusest, selle ravi- ja majanduslikest võimalustest, seadustest, poliitikast ja ka valdavatest usunditest.

Kliinilise eetika blokis käsitletakse kõige enam kliinilises töös ettetulevaid küsimusi. Esimesel kohal on informeeritud nõusolek ja selle rakendamise võimalused igapäevaelus.

Mitmetes situatsioonides ei ole see võimalik. Näiteks teadvuseta haige või vastsündinu puhul tuleb kasutada teisi võimalusi. Arutatakse suhtumist eutanaasiasse, aborti, elundite transplanteerimist jne.

Patsiendi seminaris vaadeldakse konkreetse patsiendi haiguslugu, diskuteeritakse selle erinevate tahkude ning rehabilitatsioonivõimaluste üle.

Eetika õppepäev on ühepäevane konverents, kus osalevad üliõpilased ja arstid ning kus käsitletakse üht varem kokkulepitud meditsiinieetika probleemi.

Kas meditsiinieetika õpetamine hoiab ära järgnevad rikkumised?

Kahjuks ei taga meditsiinieetika õpe seda, et tulevane arst ei käitu kunagi ebaeetiliselt. Kuid mida suuremad on arsti teadmised, sealhulgas ka meditsiinieetikas, seda suurem on võimalus, et ebaeetilist käitumist on vähem. Meditsiinieetika ei ole tegelikult ainult arsti osa, see haarab ka patsiendi osa, nii tema õigusi kui ka vastutust oma haigusega tegelemisel.

Kuidas suhtuda praegustesse alusuuringutesse?

Arvan, et alusuuringud on igati vajalikud, kuid nende tegemisel peab järgima eetika põhitõdesid ja mitte unustama, et ühiskonna heaolu ei saa kunagi olla tähtsam kui inimese õigused ja privaatsus.

DIETRICH VON ENGELHARDT (SÜND 5. MAIL 1941 GÖTTINGENIS)

1969 – kaitses doktoriväitekirja "Hegel ja keemia. Sissejuhatus 1980ndate filosoofiasse ja loodusteadusesse"
1971 – 1983 töötas Heidelbergi Ülikoolis, 1976. aastast meditsiinilajaloo professorina
1983. aastast Lüübeki Meditsiiniülikoolis meditsiinilajaloo professor
1993 – 1996 Lüübeki Meditsiiniülikooli prorektor
1995. aastast Saksa Loodusuuringute Akadeemia Leopoldina liige, 1994 – 1998 asepresident ning alates 1998. aastast Meditsiinieetika Akadeemia president

Loomisel rakenduskõrgkool, mis pakub ka kraadiõpet

Andres Toode

Ajal, kui haridusministeerium tutvustab ideed eristada rakenduskõrgkoolid ülikoolidest ning jätta akadeemiline kraadiõpe alles vaid ülikoolidesse, on siseministeeriumis valminud seaduseelnõu, mille kohaselt hakkaks Sisekaitseakadeemia baasil loodav avaliku teenistuse rakenduskõrgkool pakkuma lisaks rakendusharidusele ka magistri- ja doktoriõpet.

Eelnõu juurde lisatud seletuskirja järgi hakkaks uus kool ette valmistama riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnikke ning läbi viima rakendusteaduslike uuringuid ja arendustegevust avaliku halduse valdkonnas. Seaduse jõustumise ajaks on kavandatud 1. jaanuar 2001.

Rakenduskõrgkool toodab akadeemilist järelkasvu

27. septembril ministeeriumidesse kooskõlastamiseks saadetud eelnõu kohaselt täiendataks "Rakenduskõrgkooli seadust" peatükiga 7^1, mille paragrahvis § 31^1 olev punkt 5 teatab: "Avaliku teenistuse rakenduskõrgkoolis võib toimuda magistri- ja doktoriõpe". Muidu rakenduskõrgkoolina defineeritud uus kool vajab seadusloojate arvates magistri- ja doktoriõpet kõrgemate riigiametnike ja uue rakenduskõrgkooli õppejõudude ettevalmistamiseks.

Vajadust teha kraadiõpet just nimelt avaliku teenistuse rakenduskõrgkoolis, aga mitte mõnes olemasolevas ülikoolis põhjendatakse järgmiselt: "Mõne eriala erialaõppejõudude ettevalmistamiseks puudub ülikoolides õppetöö ning isegi eeldused ja tingimused selle avamiseks, samas kui avaliku teenistuse rakenduskõrgkoolis on need eeldused ja tingimused olemas (näiteks politsei eriala). Mõnel avaliku teenistuse rakenduskõrgkoolis õpetatavale õppeainele vastaval erialal ülikoolides küll toimub õppetöö, kuid õppejõudude järelkasvu ettevalmistamisel ei ole see siiski piisavalt tulemuslik (näiteks õigusteadus, eriti karistusõiguse valdkond). Kui teaduskraadiõpe nendel erialadel toimub avaliku teenistuse rakenduskõrgkoolis, on tema õppejõudude järelkasv ka nende õppeainete õpetamiseks tagatud."

Haridusministeerium asjast teadlik

Seletuskirjas leitakse, et ehkki teadusliku järelkasvu ettevalmistamine on ülikoolile iseloomulik joon, ei muuda magistri- ja doktoriõppe pakkumine avaliku teenistuse rakenduskõrgkooli "tema teistsuguse põhitegevuse ja teaduskraadiõppe piiratud ulatuse tõttu veel ülikooliks".

Eelnõu koostanud töögruppi kuulub siseministeeriumi ja Sisekaitseakadeemia esindajate ka haridusministeeriumi teaduse ja kõrghariduse osakonna kõrghariduse talituse peaekspert Märt Aaslaid.

Seaduseelnõuga saab tutvuda siseministeeriumi koduleheküljel 'www.sisemin.gov.ee/oigusloome/seaduseelnoud.php3'. Rakenduskõrgkooli seaduse ja seaduste muutmise seaduse eelnõu on viies.

UUDISED

Ungari kunst raamatukogus

Seoses hõimupäevadega avati TÜ Raamatukogu peamaja kohviku fuajees Budapesti Körmendi Galerii maali- ja skulptuurinäitus.

Galerii on üks Ungari arvestatavamaid erakunstikogusid, mis on keskendunud ungari kaasaegse kunsti kollektsioneerimisele ja tutvustamisele välismaal. Galerii on korraldanud üle saja näituse ning välja andnud 9 personaalalbumit ja koondalbumi "Ungari kaasaegne kunst". Eestisse saatmiseks valiti kogu 400 eksponaadist välja 30 tööd 16 kunstnikult.

Doktoriväitekiri eesti keele arvutigrammatikast

Matemaatikateaduskonna arvutiteaduse instituudi lektor Kaili Müürisep kaitses doktoriväitekirja "Eesti keele arvutigrammatika: süntaks".

Doktoritöö käsitleb eesti keele automaatset süntaktilist analüüsi. Töös antakse ülevaade koostatud eesti keele arvutigrammatika süntaksireeglistikust ja süntaksianalüsaatori programmist. Uus meetod võimaldab üheselt määrata 80-85% sõnade süntaktilise funktsiooni lauses (alus, öeldis, sihitis jt). Töös esitatud arvutigrammatika ning süntaksianalüsaator on esimene katse automatiseerida eesti keele süntaktilist analüüsi. Analüsaatorit saab kasutada paljudes praktilistes keeletehnoloogilistes rakendusprogrammides.

Kaili Müürisepale anti filosoofiadoktori kraad informaatika erialal.

SCRIPTA MANENT

Eestlased nimetavad ennast mõnikord hellitavalt matsirahvaks. Sellega tunnistame, et meie juured on maal. Põllumajandusülikoolist on kujunenud tõeline maaülikool, seega matside ülikool.

EPMÜ õppeprorektor Lembit Nei "Matsirahvas vajab matside ülikooli", EPL, 6. oktoober

Võimu juurde ja poliitikasse tahavad kompleksidega inimesed. Mõne motiivid võivad olla vägagi haiglaslikud.

TÜ prof Kaido Jaanson, ML, 5. oktoober

Üks asi, mida mulle Eesti Kõrgemas Kommertskoolis õppides selgeks tehti, oli, et haridus on täpselt samasugune äri nagu ükskõik milline muu valdkond.

Tartu Meditsiinikooli juht Anneli Kannus, ÜL, 9. oktoober

ÕNNITLEME

50

Nadezhda O'Konnel-Bronina, assistent – 18. oktoober

60

Ilja Pääslane, majahoidja – 15. oktoober

70

Herbert Lindmäe, emeriitprofessor – 20. oktoober

STIPENDIUM

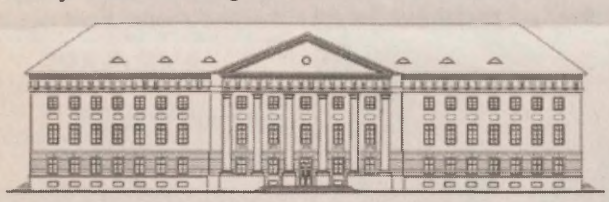
TÜ Seitsmenda Samba Fondi stipendiumikonkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja TÜ Seitsmenda Samba Fondi stipendiumikonkursi. Fond toetab TÜ üliõpilaste silmapaistvamaid õppe- ja teadustöid.

Välja antakse kaks 20 000-kroonist ühekordset stipendiumi. Kandideerida võivad kõik TÜs õppivad bakalaureuseõppe kahe viimase aasta üliõpilased, magistrandid ja doktorandid. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ kantseleisse (ph, ruum 207) 16. oktoobriks: stipendiumitaotlus (vorm ülikooli postikantseleis), *curriculum vitae*, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest koos juhendava õppejõu soovitusega, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (sh keskmine hinde äranäitamine).

Stipendiumid antakse üle TÜ Sihtasutuse aastapäeva tänuüritusel 5. novembril.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Eesti Polaarfondi stipendium

Eesti Polaarfond kuulutab välja polaaruuringute stipendiumikonkursi.

Eesti Polaarfond asutati 1997. aastal. Fondi tegevuse hulka kuulub polaaralade looduse ja rahvuskultuuride uurimise toetamine. Toetust võib leida ka samade teemade käsitlemine kaunite kunstide vallas. Eelistatakse üliõpilasi või nooremaid teadlasi.

Taotlused koos elulooga saata 15. novembrini aadressil: SA Eesti Polaarfond, Pikk 70, Tallinn.

Vanemuises lendab laev

Jaanika Juhanson
Vanemuise pressiesindaja

Homme jõuab Vanemuise teatri suures majas vaatajateni Eesti noorema põlve kirjamehe Urmas Vadi vene muinasjuttude ainetel loodud näidend "Lendav laev".

Vaimuka lastelavastuse tõi lavale Tiit Palu ja kujundas Silver Vahtre.

Muusika Contra laulutekstidele ning lavastuse helikujunduse lõi Toomas Lunge.

Näitlejate tuumik koosneb sellesügisestest uutest vanemuislastest – Loll-Ivanina astub publiku ette Janek Joost ning teisi rolle kannavad Kersti Heinloo, Andres Mähar, Tambet Tuisk ning Indrek Taalmaa ja Meelis Hansing.

Täna kell 15 toimub Tartu Kirjanike Majas lavastuse ja Urmas Vadi trükimärja näidendiraamatu "Lendav laev" esitlus. Kohal on lavastaja ja autor; laulutekste loeb Contra.

Näidend "Lendav laev" on lugu ullikese Ivani ja tsaaritütar Anna armastuse jõul lendavast laevast.

Etendustele võivad julgelt tulla ka lapsevanemad ja kõik teisedki, kes on iganes nautinud vene muinasjutu- ja multifilme.

Valiti üliõpilasesindajaid

Signe Halikas
Üliõpilasesinduse sekretär

28. septembri koosolekul valiti magistrantide esindaja ülikooli nõukokku. Kandideerimiseks andsid nõusoleku Leif Kalev (sotsiaalteaduskond, sotsioloogia), Oleg Konopljov (füüsikakeemiateaduskond, füüsika) ja Üllar Peterson (filosoofiateaduskond, ajalugu). Valituks osutus Oleg Konopljov 13 poolthäälega. Leif Kalev sai 8 ja Üllar Peterson 6 poolthäält.

Samal koosolekul valiti ka 4 liiget Eesti Üliõpilaskondade Liidu volikokku ja TÜ üliõpilasesinduse abiesimees. TÜ üliõpilasi hakkavad EÜLis esindama Marek Herm (20 poolthäält), Jaanus Pauts (19), Jüri Herman(18) ja Sven Kalle (16). Valituks ei osutunud Mirjam Somelar (12) ja Triinu Hõbejärv (8). TÜ ÜE abiesimehe valimistel seati üles kaks kandidaati – Jaanus Pauts ja Marko Lepik. Kahes hääletusvoorus ei kogunud kumbki kandidaat vajalikku 16 poolthäält.

Kuna sellel koosolekul jäid toimkondade aruanded esitamata ja abiesimees valimata, seati 5. oktoobri koosoleku abiesimehe kandidaatideks veel kord samad üliõpilased. Seekord osutus 18 poolthäälega valituks sotsiaalteaduskonna üliõpilane Jaanus Pauts. Marko Lepiku poolt andis oma hääle 8 üliõpilasesinduse liiget. Kuulati ka toimkondade esimeeste aruandeid.

SEMIOOTIKALIIDER TARTUS

18.-21. oktoobril külastab Tartu Ülikooli Ülemaailmse Semiootikaassotsiatsiooni asepresident, St. Thomase Ülikooli (USA) professor John Deely. Ta peab Tartus järgmised loengud:
Neljapäeval, 19. oktoobril
10-12 – Tiigi 78-127 – When did semiotics begin?
14-16 – Tiigi 78-127 – Semiotics as recovery of cultural unconscious.
Reedel, 20. oktoobril
10-12 ja 12-14 – Tiigi 78-311 – loeng ja seminar 'Umwelt'
Loengud ja seminar on inglise keeles ning kõigile huvilistele vabad. Loenguseeria ja seminar koos kirjaliku tööga moodustavad ühepunktise sõltumatu osa ainekursusest "Tänapäeva semiootika ja kulturoloogia probleemid" (SOSE 01.118) kõigi erialade kraadiõppureile. Seminariks ettevalmistav tekst on saadaval http://www.ut.ee/SOSE/deely.htm
Info: Ulvi Urm, tel 375 933

TÄHELEPANU, ÜLIÕPILASED! TEABEPÄEV

Keskkonna valdkonnad arenevad kogu maailmas väga kiiresti. Traditsioonilise keskkonnakaitse kõrvale on tekkinud uusi valdkondi, nagu näiteks keskkonnaõigus, keskkonnamajandus jt. Uute keskkonnaerialade tekkimise tõttu ületab tööturu nõudlus pakkumise ja oma eriala sidumine keskkonnatemaatikaga on väga perspektiivikas.

Säästva Eesti Instituudi, SEI-T teabepäev üliõpilastele

neljapäeval, 19. oktoobril kell 16
TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituut (Riia tn 23, aud. 217).

Tutvustatakse instituudi tegevusvaldkondi ja võimalusi rakendada erialast kompetentsi keskkonna valdkonnas. Oodatud kõik keskkonnatemaatikast huvituvad üliõpilased sõltumata õpitavast erialast.

Kavas

1. Säästva Eesti Instituudi, SEI-T üldtutvustus – *Olavi Tammemäe, direktor.*
2. Kliimamuutused, kliimamuutuste konventsioon, taastuv energia ja seos kliimamuutustega, keskkonnamajandus – *Tiit Kallaste, SEI-Ti energia ja kliimamuutuste programmi juht.*
3. "Hall sektor" – keskkonna ja tööstuse vahele jääv ala, keskkond ja virtuaalkeskkond - *Toomas Pallo, SEI-Ti keskkonnajuhtimise programmi juht.*
4. Säästva arengu ja keskkonnaküsimuste integreerimine valdkondlikusse poliitikasse (näiteks säästva transpordi poliitika arengusuunad Euroopas) – *Mari Jüssi, SEI-Ti säästva arengu programmi spetsialist.*

Instituudist

Säästva Eesti Instituudi missioon on ühiskonna arengu suunamine alalhoidlikkuse, tasakaalustatuse ja säästlikkuse poole keskkonnateaduslike uuringute ja keskkonnapoliitika analüüsimise kaudu Eestis, Baltimaades ning Kesk- ja Ida-Euroopas koostöös SEI-Ti keskustega, teadus- ja poliitikaringkondadega, ühiskondlike organisatsioonide ning üldsusega.

Info: Säästva Eesti Instituut, SEI-Tallinn, tel: 6 276 102

FOLKLOORSE PÄRANDIGA TEGELEJATE KOOSOLEK

Folkloorse pärandiga tegelevate laulu-, muusika- ja tantsurühmade ning üksikpillimeeste koosolek on neljapäeval, 19. oktoobril kell 16 Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna saalis (Lutsu 3). Päevakorras:
1. XIV rahvusvaheline folkloorifestival
2. "Baltica 2001"
3. Teabe ja koolituspäevad
4. Atesteerimine
5. Tegevustoetused
Eelinfo: 442 22 või 051 939 585 (Tiina Konsen)

LOENGUD

19. oktoobril algusega kl. 17 esineb Akadeemilise Ajalooseltsi ettekandekoosolekul Lossi 3-306 Indrek Jürjo teemal "KGB dokumendid ajaloo allikana". Oodatud kõik kaasamõtlejad!

NB! PARANDUS TOIMUMISAJAS – Slaavi filoloogia õppetool pakub sügissemestril järgmiseid fakultatiivkursusi: POOLA KEEL. Poola külalislektori Magdalena Wasielewska (Poznani Ülikool) loengud toimuvad K kl 8 ja R kl 12 Ülikooli 18a-201. TSHEHHI KEEL. Lektor Irina Soroka loengud toimuvad N kl 16 Ülikooli 18a-201. Info ja registreerimine: slaavi filoloogia õppetool, tel 375 351.

Euroülikool koostöös Merita Nordbanken Soome´ga korraldab loengutsükli "Põhjamaade pangandus". Loengud toimuvad 16. ja 23. oktoobril Euroülikooli saalis (Mustamäe tee 4). Loengud on inglise keeles.
Samuti pakume võimaluse külastada messi "Rahakompass 2000" ja osaleda seal peetavatest loengutest 20.-21. oktoobril. Euroülikool kannab kõik kulutused. Vaheaegadel pakume kohvi ja küpsist. Osavõtjatelt palume sümboolset osavõtumaksu 50 EEKi. Palume eelnevalt registreerida tel 6115 807 või e-mailil: Maia.Ohtla@mail.ee

TEATED

16. oktoobril kell 18 toimub ph aud 131 Tartu Norra Seltsi koosolek. Päevakorras Tartu Norra Seltsi ja Puuetega Inimeste Koja Norra reisi meenutused.

21. oktoober kell 10 TÜ Täppisteaduste kooli lahtine füüsikavõistlus kooliõpilastele Saaremaa Ühisgümnaasiumis (ruum 138). Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045 39 839

KONTSERT

Tartu Ülikooli aulas 20. oktoobril kell 19 meeskoor Orphei Drängar (Uppsala, Rootsi). Dirigent Robert Sund. Solistid: Anders Andersson, tenor; Folke Alin, klaver. Kavas Rossini, Reger, Poulenc, Tormis jt.

NÄITUS

TÜ Raamatukogu (W.Struve 1), E-R 8-21, L-P 10-18
http://www.utlib.ee/ee/naitused/
http://www.utlib.ee/ee/nadal/

- lugemissaalide fuajees:
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Kooliõpik 1945 - 2000, autoriteks-koostajateks Tartu Ülikooli õppejõud", 8.09. - okt. lõpp
* Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed" 9.-31.10.2000
- kataloogisaalis:
* Oleg Võssotski maalinäitus "Valge valgel" 2.10. alates oktoobri lõpuni.
- kohviku fuajees:
* Budapesti Körmendi galerii maali- ja skulptuurinäitus teemal "Mees ja Naine" (Pärnu Uue Kunsti Muuseumi suvenäituse ekspositsioon) 10.-30.10.2000
* "TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100" 15. 09. - 12.11.2000
- õppelugemissaali fuajees:
* Kaija-Leena Hännise akvarellinäitus "Maastikust sünnib maal" 16.10. oktoobri lõpuni 2000
- raamatumuuseumis E - R 12 - 17
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

HUMANITAARRAAMATUKOGU (Jakobi 1) E-R 8-21, L 10-18, P suletud
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Eesti kunstiraamat" ja Heli Shestakova maalinäitus "Väga Isiklikud Pildid" aasta lõpuni.
INFO: Tiina Matsulevitsh, näituste kuraator, tel (07) 375 750

TÜ Ajaloo Muuseumi näitused
EX OVO OMNIA ehk kust lapsed tulevad (oktoobri lõpuni)
Soome parimad plakatid 2000 (alates 14. oktoobrist)
Info: Terje Lõbu, 375 677

KINOS ILLUSIOON

Kole koiott – baaris ainult tüdrukud. Kell 14, 18, 20.
Asjatu armuvaev. Inglise. (Muusikaline komöödia Shakespeare'i ainetel). Kell 16, 22.

TÄHELEPANU! LÕPEB RAAMATUTE VASTUVÕTT ÜLIKOOLI RAAMATUPOE RAAMATUOKSJONILE!

Tartu Ülikooli Raamatupood korraldab laupäeval, 18. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones oma neljanda RAAMATUOKSJONI, mille teemad on:

Eesti teatmeraamat,
Eesti *localia* ehk paikkonnatrükis,
Eesti vanem ja/või haruldane raamat.

Teemal EESTI TEATMERAAMAT võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eestikeelseid ja Eesti või Läänemere regiooni kohta käivaid võõrkeelseid teatmetrükiseid kõige avaramas mõttes (entsüklopeediad ja leksikonid, bibliograafiad ja kataloogid, teatmikud ja aadressraamatud, kalendrid ja aastaraamatud, ülevaateraamatud mis tahes alalt jms).
Teemal EESTI *LOCALIA* EHK PAIKKONNATRÜKIS võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid trükiseid - ka maakaarte, atlasi, teemapakette jms -, mis käivad tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.
Teemal EESTI VANEM JA/VÕI HARULDANE RAAMAT võetakse ilmumiskohta piiramata vastu kõiki eestikeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid.

Trükiseid võetakse oksjonile valikuliselt, silmas pidades nende väärtust, seisundit ja nõutavust. Peale raamatute on oodatud ka perioodika, trükigraafika, väiketrükised jms, samuti dokumendid ja käsikirjad.

Vastuvõtt ülikooli raamatupoe vana raamatu osakonnas (tel 441 102, faks 441 465) Ülikooli 11 II korrusel poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-16) **kuni 14. oktoobrini 2000 (k.a)**. Trükise alghinna määravad oksjonikomisjoni eksperdid, kes võivad tarbe korral tulla pakutavat valima ja hindama ka kohapeale. Trükise lõppmüügihinnast läheb 20% poe kasuks. Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast		Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–	Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–	
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–	
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam		Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

20. oktoober 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 33 (2029)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Keskkonnasajand on kätte jõudnud

Eesti vajab lähematel aastatel lisaks IT-inimestele sadu keskkonnaspetsialiste

Olavi Tammemäe
Säästva Eesti Instituudi,
SEI-T direktor

Oma eriala sidumine keskkonna valdkonnaga on väga perspektiivikas, ütlevad tööturu spetsialistid. Praegu ja lähitulevikus on nõudlus keskkonnaspetsialistide järele suurem kui pakkumine.

Keskkonnatemaatika on integreerumas kõigisse senituntud eluvaldkondadesse, muutudes nende loomulikuks osaks. Isegi Olümpiamängud olid kuulutatud Rohelisteks Mängudeks, mis oli kindlast hästimüüv äriidee, kuid mitte ainult! Kogu maailmale näidati, kuidas on võimalik keskkonnasäästlikult majandada ning oluliselt vähendada keskkonnale ebasoovitavaid mõjusid kõigis mängudega seotud valdkondades – ehituses, hotellinduses, transpordis, toitlustamises, jäätmekäitluses ja nii energia tootmises kui kasutamises.

Keskkond on "in"!

Vaid poolteist sajandit tagasi alanud ettearvamatult kiirenev tööstusareng on tekitanud olukorra, kus üha enam on vaja tegelda meid ümbritseva elukeskkonna reanimeerimise või siis sellele inimtegevusest tulenevate ebasoovitavate mõjude vähendamisega. Oma mõtlematu ja omakasupüüdliku tegevuse tulemusel oleme suutnud juba mõjutada ka ülemaailmseid, nn globaalseid protsesse. Uudiseks pole enam ülemaailmse soojenemise või Emakese Maa osoonikihi aukudega seotud süngevõitu tulevikuprognoosid.

Kõik see on juhtunud lausa silmapilgu jooksul: kui vähendada kogu Maa 5,5 miljardi aastane eksistents 24-tunnilisse skaalasse, on "kahjulik putukas"- inimene – eksisteerinud vaid ühe sekundi! Oleme äkki olukorras, kus ainuke? mõistuslik olend Maal on oma tegevusega suutnud muuta keskkonna enda ümber kohati ebatervislikuks või isegi pöördumatult elamiskõlbmatuks.

Ülaltoodu illustreerib värvikalt, miks enamarenenud riigid üha enam investeerivad keskkonnakaitsesse, miks sõna "keskkond" järjest rohkem "in" on. Ka taas Euroopa ühiskonda integreeruval Eestil pole siin alternatiivi.

Keskkonnaõigus ja -ökonoomika

Kuna Eesti on keskkonnaasjades alles teel sõnadelt tegudele, on kogu see põld veel üsnagi söötis. Adekvaatne õigusloome on tsiviilühiskonna normaalse eksistentsi eelduseks. Tartu Ülikoolis suhteliselt äsja (1994) loodud keskkonnaõiguse õppetool peab ilmselt lausa laadimata tulistama veel palju aastaid, et täita haigutavat auku – keskkonnaõiguse asjatundjad võiks kui haruldused Punasesse Raamatusse kanda ning range kaitse alla võtta. Vajavad ju keskkonnaõigusabi mitte ainult õigusloomega tegelevad ministeeriumid, vaid ka kõik keskkonda mõjutavad tootjad, vahendajad, transportijad ja muidugi (maa)omanikud.

Keskkonnaökonoomika on praktiliselt täiesti katmata – Eestis on vaid ühe käe sõrmede jagu tõsiselt võetavaid ning tunnustust leidnud eksperte, kuid juba tänane praktiline vajadus oleks paarkümmend korda suurem. Iga keskkonnainvesteering vajab ju asjatundlikku analüüsi. Praktiliselt kõik Eesti ettevõtted puutuvad selle "probleemiga" vähemal või rohkemal määral kokku, rääkimata riiklikku huvi pakkuvatest suurtest investeeringutest. Tekib kõhe tunne, jälgides miljardite uputamist reovete puhastusseadmetesse. Mis saab siis, kui hakatakse investeerima tehnoloogiate uuendamisse ja

Kui me keskkonda ei säästa, on kakuliste kodu ainult näitusesaalis. UT ARHIIV

need kallid puhastid järjekordseid sadu miljoneid neelama hakkavad, kuna reovete kogused on uute tehnoloogiate rakendamise järgselt nii kokku kuivanud, et puhasti enam töötada ei suuda? Äkki oleks üks asjatundlik, tulevikku vaatav majandusanalüüs kasulikum?

Eesti säästva arengu teel

Moodne on rääkida alternatiivenergeetikast, taastuvatest energiaallikatest. Haakides siia ka energiakasutuse efektiivsuse, saame erikülgse ning samas Eestile mitmel moel ülitähtsa valdkonna, kus rakendust leiaksid nii bioloogid, (maastiku)geograafid, füüsikud, keemikud, energeetikud, majandusteadlased, sotsioloogid jt.

Uued innovatiivsed tehnoloogiad, mis tagavad ettevõtte majandusliku ja ökoefektiivsuse, eeldavad paljude erialade integreerumist.

See aeg on meilegi kätte jõudmas – mujal Euroopas juba vähemalt viimased 10 aastat reaalsus.

Eesti on asumas säästva arengu teele, valitsus on keskkonnaministeeriumile teinud ülesandeks alustada Eesti Agenda 21 väljatöötamist.

Sellest peaks saama Eesti tulevikuvisioon/strateegia, mis sätestab säästvuse kriteeriumid kõigile eluvaldkondadele läbi meie tegevustega kaasnevate keskkonna-, majandus- ja sotsiaalmõjude tasakaalustatud analüüsi. Raske on leida mõnd eriala, mille esindaja võiks siin väita, et temasse see küll ei puutu.

Perspektiivikas eriala

Äripäeva aastakonverentsil "Äriplaan 2001" väitis peaminister Mart Laar, et ainumõeldav hoiak eluplaani kujundamisel on säästvus.

Tema sõnul tähendab säästvus valitsuse jaoks panustamist inimesse, julgeolekusse, säästutehnoloogiate rakendamisse ja tegevuskeskkonna korrastamisse.

Ülaltoodu illustreerib üsnagi markantselt trende juba tänase, aga ka tuleviku-Eesti tööturul, mida kõrgkoolis õppijal kindlasti tasuks tähele panna ja miks mitte ka arvesse võtta haridustee planeerimisel.

Keskkonnaaspektide integreerimisele mistahes erialadesse – majandusega, õigusega, sotsiaal- või humanitaar – rääkimata loodusteadustega seotutest pole enam mõistlikku alternatiivi.

Neile, kellele pakub huvi lähemalt tutvuda maailma majanduse ja ühiskonna arengut mõjutavate globaalprobleemidega, õppida nägema erinevate protsesside seoseid, soovitan lugeda Worldwatch Institute i eestikeelselt üllitatud väljaannet "Maailm aastal 1999".

Kontakt: http://www.seit.ee, postmaster@seit.ee

Tartus algavad Uppsala päevad

Varje Sootak

20. - 25. oktoobrini toimuvad Tartus Uppsala päevad algavad täna õhtul kell 19 Uppsala Ülikooli meeskoori "Orphei Drängar" kontserdiga.

Viie päeva jooksul toimub Tartus mitu seminari, on võimalik osa saada ulatuslikust kultuuriprogrammist, spordivõistlustest jm. Ülikooli skandinavistika õppetoolis toimub lahtiste uste päev.

24. oktoobril kell 9-16 TÜ Ajaloo Muuseumis korraldataval seminaril "Teadusest praktikasse – sissejuhatus ELi projektidesse 5RP raames" on kõne all ülikooli ja ettevõtete koostöö. Ettekannetega esinevad Uppsala Teaduspargi direktor Per Lindsröm, Stephanie Kristensson Uppsala läänivalitsusest ja Uppsala Ettevõtluskeskuse direktor Sven Ljungernhem. ELi projektidest 5RP raames räägib

Uppsala Ülikooli meeskoor "Orphei Drägar". STEWEN QUIGLEY

Ingrid Ragnarsdotter Rootsi Põllumajandusülikoolist.

TÜ välissuhete talituse peaspetsialisti Sirje Üpruse sõnul soodustavad Uppsala päevad Tartu Ülikooli ja Uppsala vahelist ammust koostööd.

"Seminar võimaldab lähemalt tutvuda Uppsala teadlaste töödega ning loob eelduse diskussiooniks nii teadlaste kui teaduselu korraldajate vahel," märkis Üprus.

Tartu Ülikoolil on kavas Uppsala kolleegidele tutvustada ka TÜ spin-off-firmasid.

AIESEC viib tudengeid välispraktikale

AIESEC kuulutab välja konkursi tudengitele, kes soovivad oma akadeemilist haridust välispraktikal täiendada. Välispraktikat ja konkursitingimusi tutvustatakse infopäeval teisipäeval, 24. oktoobril kell 19 TÜ ph aud 102.

Praktikale on võimalik sel aastal minna kahe programmi kaudu. Euroopa riikidele suunatud European Exchange Program, mida finantseerib Leonardo da Vinci fond, pakub tudengile võimalust omandada kogemusi ühiskondliku arengu, juhtimise või tehnika vallas. Programmi kaudu saavad seitse Eesti tudengit 6-8-kuulise välispraktika kogemuse Soomes, Poolas, Ungaris, Sloveenias või Tšehhis.

Tehnikatudengitele pakub AIESEC osalemist Technical Traineeship Program'is, mille kaudu võib tudeng minna kogemusi omandama üksõik millisesse AIESECi 85 riiki.

"Välispraktikantide programm on võimalus panna alus oma karjäärile rahvusvahelises keskkonnas," kommenteeris praktikat AIESECi asepresident väljasaadetavate tudengite alal Johanna Dawidowska.

Välispraktikantide vahetusprogramm pakub lisaks töökogemusele võimalust teisi kultuure tundma õppida ning seeläbi suurendada oma konkurentsivõimet.

"Arvestades lähituleviku trende ning Eesti majanduskeskkonna avatumaks muutumist, suureneb nõudlus nende inimeste järele, kes suudavad Eestisse tuua uusi ideid ja kogemusi," põhjendas praktika olulisust AIESEC Eesti president Riin Kranna.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Dotsent Maaja Vadi sõnul väljendub organisatsiooni olemus tema kultuuris
LK 3

Uurimus virtuaalõppest
LK2

Suureneb huvi teadusmuuseumide vastu
LK 2

Ülikoolide juhtimisest
LK 3

UUDISED

Tartu Ülikooli 368. asutamispäev

Tartu Ülikooli 368. asutamispäeva tähistatakse teisipäeval, 24. oktoobril (asutamispäev on 25. oktoober) kell 18 TÜ aulas kontserdiga.

Enne kontserdi algust võtavad sõna TÜ õppeprorektor professor Volli Kalm ja Uppsala linnavalitsuse esindaja.

Kontserdi annavad vanamuusikaansamblid Via Sonora (Tartu) ja La Primavera (Uppsala).

Kontsert on tasuta.

Rootsi Kiriku peapiiskop külastab ülikooli

Homme, 21. oktoobril külastab Eestis visiidil viibiv Rootsi Kiriku (Svenska Kyrkan) peapiiskop Karl Gustav Hammar Tartu Ülikooli.

Peapiiskop kohtub rektor Jaak Aaviksoo ja usuteaduskonna dekaani Tarmo Kulmariga ning usuteaduskonna õppejõududega. Samuti on peapiiskopil kavas külastada TÜ Ajaloo Muuseumi. Ekskursiooni muuseumis juhib emeriitprofessor Helmut Piirimäe.

Peapiiskopi saadavad Tartu visiidil Rootsi kirikuvalitsuse liikmed.

Karl Gustav Hammar on sündinud aastal 1943, ordineeritud 1965. aastal Lundis ja usuteaduse doktor 1972. aastast. Ta on Uppsala peapiiskop ja Rootsi Kiriku pea alates 1. veebruarist 1997.

Konverents ülikoolide täiendõppest

Avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene osales Londonis konverentsil "Euroopa ülikoolide täiendõppe võrgustik".

Prorektor Seene ütles UTle, et kogu maailmas on levinud täiskasvanute elukestev õpe, millest ühe olulise osa moodustab ülikoolides toimuv täiendkoolitus. "Londoni konverentsil oli teemaks just ülikoolide poolt antav täiendkoolitus".

Prof Seene pidas ettekande Tartu Ülikoolis toimuvast täiendkoolitusest.

UUDISED

Meedikute erialakirjandus ülikooli raamatukogus

Arstiteaduskonna aastakonverentsi ajal tutvustas raamatukogu Biomeedikumis uuemaid meditsiiniväljaandeid, mis on raamatukogus kättesaadavad nii ajakirjade ja raamatutena kui ka elektrooniliselt.

Väljapanekule oli valitud 183 meditsiiniajakirja, millest mõnegi olemasolust arstid seni teadlikud ei olnud. Biomeedikumi raamatukogu juhataja Helju Vaidla sõnul saadi ettepanekuid, millised ajakirjad võiksid peamajas ja millised Biomeedikumis olla ning mida juurde tellida.

Sigrid Prank raamatukogu infoosakonnast tutvustas elektroonilisi andmebaase, mis on kättesaadavad ka ülikooli võrgus. Pranki sõnul oli huvi elektrooniliste ajakirjade ja andmebaaside vastu suur. Ka Biomeedikumi raamatukogu juhataja Helju Vaidla tõdes päeva tõhusust.

Raamatukogu avalike suhete spetsialisti Kalli Kuke sõnul on raamatukogu valmis tutvustama ka teistele teaduskondadele raamatukogus leiduvat erialakirjandust ja andmebaase ning püüab teaduskondade huvitatuse korral leida selleks sobivaima koostööviisi.

Kaija-Leena Hännise näitus raamatukogus

Esmaspäeval avati TÜ Raamatukogu õppelugemissaali fuajees Soome kunstniku Kaija-Leena Hännise akvarellinäitus.

Septembris külastasid TÜ Raamatukogu Savo lääni kultuuritoimkonna liikmed lavastaja Menna Mannerkorpi, kirjanik Reijo Honkonen ning kunstnikud Selina Anttinen ja Kaija-Leena Hänninen.

Raamatukogule kingiti kunstikirjandust ning eksponeeriti kunstnike loomingut.

Raamatukogu avalikkussuhete spetsialisti Kalli Kuke sõnul on Hänninen üks Soome tunnustatumaid akvarelliste. "Tema maastikuakvarell on tundeerk nägemus Ida-Soome järvedest, saartest ja metsadest," märkis Kukk.

Sari "Elävä vesi" ("Elav vesi") on inspireeritud piiblitemaatikast, sari "Kivi ja purje" ("Kivi ja puri") on ainet saanud Soome kunagise presidendi Urho Kaleva Kekkose ja tema abikaasa Sylvi teineteist harmooniliselt täiendavast kooselust. Sari telliti Sylvi Kekkose 100. juubeli sümpoosionile.

Näitust saab vaadata oktoobri lõpuni.

Käärikule matkama

Laupäeval, 21. oktoobril korraldab TÜ Kääriku Spordibaasi spordikeskus matka mööda Soome presidendi Urho Kaleva Kekkose suusarada, kus ta sõitis 1964. aastal.

Spordikeskuse juht Mart Kaas ütles UTle, et rada on 14 kilomeetrit pikk. "Matkama võib tulla nii jalgsi kui rattaga."

Pärast matka saab saunas käia, viktoriinis osaleda, sooja teed ja pirukaid. Osavõtt on tasuta.

Mart Kaas lisas, et on võimalik hotellikohti broneerida ning spordisaale ja-väljakuid kasutada. "Ootame laupäeval kell 12 suusastaadionilt algavale matkale rohkesti osavõtjaid," lausus Kaas.

Info: tel 051 51 404.

Virtuaalõpe TÜs – samm tulevikku

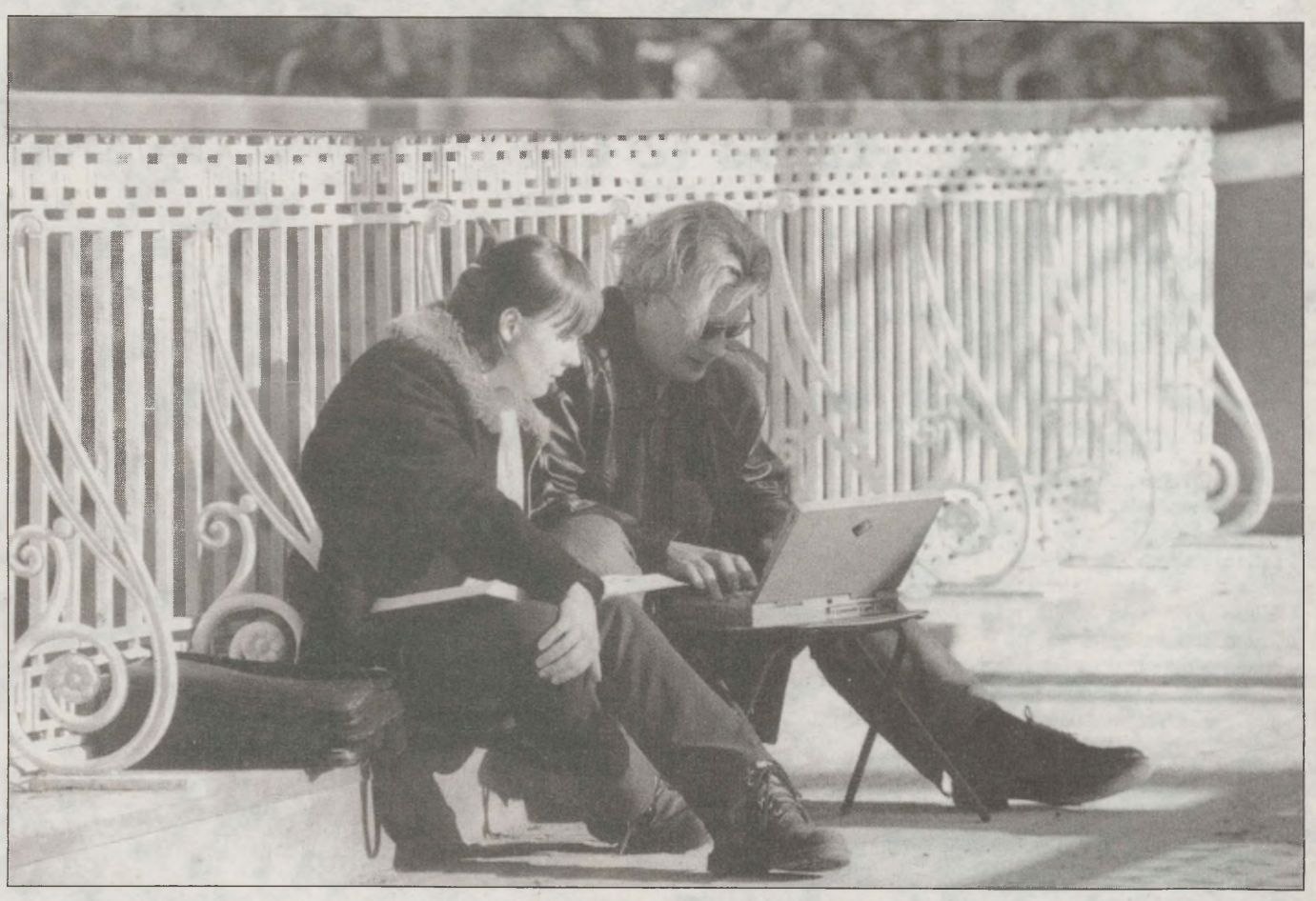
Uurimus info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevast õppest ülikoolis

Lehti Pilt
TÜ Kaugkoolituskeskuse haridustehnoloog

Kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogiatalitus viis läbi uurimuse, et teada saada info- ja kommunikatsioonitehnoloogial (ITK) põhineva õppe hetkeseisu.

Eesmärk oli kindlaks teha iseseisva töö osakaal ning uurida selle vormide ja toetavate õppematerjalide kasutamist. Saadud tulemused põhinevad internetipõhistel andmetel ning 10 teaduskonna õppejõudude ankeetküsitluse vastustel.

IKT baasil toimuv õpe sai maailmas alguse 1960ndatel aastatel ning on tänapäevaks saavutanud väga laia ulatuse. Tänu IKT revolutsioonile on loodud palju elektroonilise ja interaktiivse hariduse uusi vorme, mis pakuvad paindlikke võimalusi õppida ükskõik mis ajal, ükskõik mis kohas. Vajalike vahendite ja õppematerjalide olemasolu võimaldab vähendada auditoorset ja suurendada iseseisvat tööd. Virtuaalõppel on eriline tähtsus kaugkoolituses, aga üha enam ka statsionaarses õppes.

Õpi Toomemäel või ükskõik kus ja ükskõik millal – kaasaegne info- ja kommunikatsioonitehnika võimaldab seda.

ANDRES TENNUS

Õppematerjalid võrgus ja veebipõhine õpe

Semestri jooksul toimuvatest ainetest on 11,2%-l mingid materjalid (aineprogrammid, loengukonspektid, ajakavad, kordamisküsimused, kodused ülesanded, referaadid, viited kirjandusele, hindamise tulemused jms) välja pandud www-lehekülgedele. Edukamad selles vallas on bioloogia-geograafia- ning sotsiaalteaduskond. Usu- ja õigusteaduskonnal puuduvad õppematerjalid www-lehekülgedel. Kõige levinum on aineprogrammide ülespanek. 126 ainekursuse õppematerjalid on veebis loengukonspekti kujul. Tavaliselt on juurdepääs materjalidele avatud, vaid üksikutel juhtudel reguleerib seda parool.

Tartu Ülikoolis kasutatakse kahte veebipõhise õppe keskkonda: WebCT ja TelsiPro.

TelsiPro on Oulu Ülikooli Täienduskoolituskeskuses väljatöötatud veebipõhine õpikeskkond. Kuigi algul disainiti TelsiPro keeleõpet silmas pidades, on tema võimalusi järkjärgult laiendatud ning kohandatud peaaegu kõikide ainete õpetamiseks. Praegu on TÜs käimas 12 kursust TelsiPro keskkonnas – 9 majandus- ja 3 filosoofiateaduskonnas.

WebCT on British Columbia Ülikoolis loodud veebipõhiste kursuste koostamise vahend. WebCT õpikeskkond sisaldab võimalusi õppematerjalide esitlemiseks, testide tegemiseks, tudengi-tudengi ja tudengi-õppejõu vaheliseks suhtlemiseks jm. TÜs toimub praegu WebCT keskkonnas 16 kursust – 9 matemaatika-, 4 filosoofiateaduskonnas, 2 Euroopa kolledžis ning 1 õigusteaduskonnas. Ettevalmistamisel on 19 kursust.

Trükitud õppematerjalid, CDd ja kassetid

Spetsiaalselt väljatöötatud trükitud õppematerjale kasutatakse statsionaarses õppes 570 ja avatud ülikoolis 194 ainekursuse puhul. Majandus- ja õigusteaduskonnas on enamik aineid kaetud trükitud õppematerjalidega. Suurema osa ainekursuste puhul kasutavad tudengid iseseisval õppimisel ka muud kirjandust.

Uuringu andmeil kasutatakse ülikoolis õppetöö läbiviimiseks kokku 15 CDd, 36 videokassetti ja 16 audiokassetti. Soov CDsid, audio- ja videokassette valmistada ning õppetöös kasutada on olemas, kuid kardetakse, et asi jääb seisma tehniliste ja finantsprobleemide taha.

Audio- ja videokonverentsid, e-post, telefon ja faks

Audiokonverentsi on kasutatud mitme koostööprojekti raames. Videokonverentsi teel on läbi viidud ülikooli infotunde, peetud avalikke loenguid Türi, Pärnu, Saare- ja Hiiumaaga ning on toimunud koosolekuid haridusministeeriumi, teiste ülikoolide ja ka välismaailmaga.

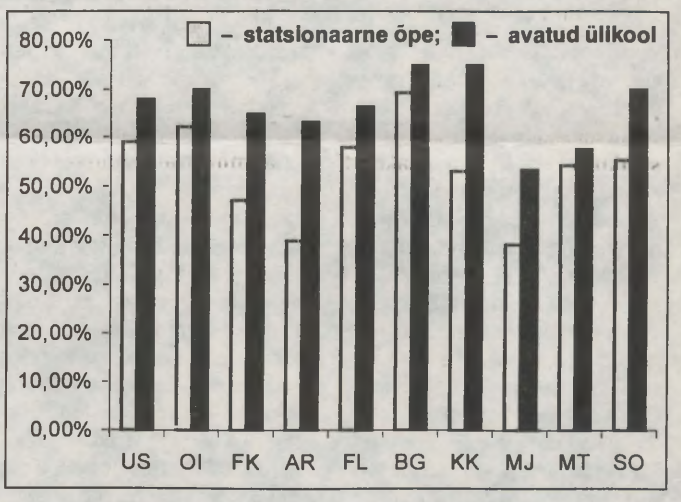
Loengute ja seminaride läbiviimiseks on videokonverentsi vormi kasutanud Narva, Türi ja Euroopa kolledž, arstiteaduskonna õenduse osakond (20 akadeemilist tundi Kuopio ja Göteborgi ülikooliga) ning Saaremaa inglise keele täiendõppeks. Võimalused videokonverentsiks on olemas, tuleb vaid aktiivsemalt kasutada.

Õppetöös kasutab e-posti enamik õppejõude info vahetamiseks, ülesannete vastuste ja referaatide saatmiseks. 26 ainekursuse puhul on moodustatud list, mis sisuliselt on samuti e-posti kasutamine õppetöös. Telefoni ja faksi kasutatakse infovahetusel väga vähe, eelistatakse e-posti.

(järgneb)

ISESEISVA TÖÖ OSAKAAL ÜLIKOOLIS

Iseseisev õpe moodustab ülikoolis keskmiselt 53% statsionaarses õppes ja 66,4% avatud ülikoolis.

Suureneb huvi teadusmuuseumide vastu

Leili Kriis
TÜ Ajaloo Muuseumi peavarahoidja

Septembris korraldas Oxfordi Teadusajaloo Muuseumi teadusinstrumentide komisjon 20. sümpoosioni. TÜ Ajaloo Muuseum on sümpoosionitel osalenud vaheaegadega 1992. aastast.

Sümpoosionil, millest võtsid osa teadusmuuseumide töötajad, ülikoolide õppejõud, kollektsionäärid ja kõik teised, keda huvitavad teadusajalugu ning vanad teadusriistad, oli minu ettekanne pühendatud Tartu Ülikooli 19. sajandi nimekale patoloogiaprofessorile Richard Thomale.

Tema tutvustamise ajendiks olid muuseumi uued meditsiiniajaloolised eksponaadid, mille hulgas olid ka Thoma täiendatud verekehakeste loenduskamber ja mikrotoominoad. Nende eksponaatidega täienesid fondid arstiteaduskonna õppetoolide ümberkolimise ajal.

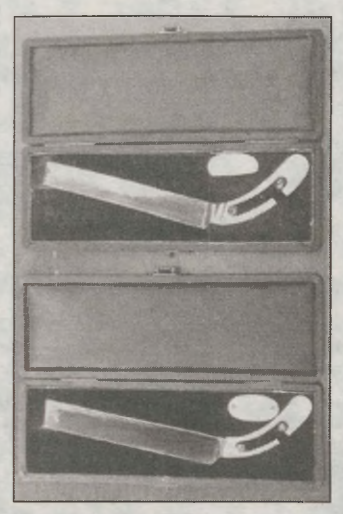
Thoma koostööd Carl Zeissi firmaga näitavad meie fondi 18 mikroskoopi, mille saime patoloogilise anatoomia instituudist 1998. aastal.

Meeldiv üllatus oli kuulda Baltimaades töötanud Kanada ajakirjanikult David Pantalonylt, et TÜ Ajaloo Muuseumist sai tema Eestis, Lätis ja Leedus viibimise ajal üks lemmikuid.

Pantalony sõnul on Tartus 19. sajandi Euroopa firmade instrumentidest täiesti suur valik. Põhja-Iirimaa astronoom John Butler, kes on õppinud ja töötanud koos prof Ernst Öpikuga, lubas muuseumile tema viimase loengu materjalid saata.

Peale huvitavate ettekannete kuulamise sain Oxfordis külastada mitut muusemi ja Oxfordi Ülikooli.

Aruteludel teaduskeskuste ja teadusmuuseumide vahekorra üle jäi diskuteerijatel kindlalt peale seisukoht, et mõlemal on teadussaavutuste tutvustamisel täita oma roll.

Patoloogiaprofessor Richard Thoma täiendatud mikrotoominoad.

Nenditi, et elukeskkonna tehnitseerumine on äratanud huvi tehnika vastu ning teadusmuuseumide külastamine on suurenenud.

Doktoriväitekiri kreatiivsuskäsitluste võrdlusest

Valdur Mikita doktoriväitekiri "Kreatiivsuskäsitluste võrdlus semiootikas ja psühholoogias" annab võrdleva ülevaate erinevatest kreatiivsuskäsitlustest.

Töös pööratakse tähelepanu neile teooriaile, mis on otsinud seoseid loovuse, keele ja kultuuri vahel. On analüüsitud ka semiootilise kreatiivsusteooria loomisega seotud küsimusi. Otstarbekas on vahet teha loovuse psühholoogilisel ja semiootilisel komponendil. Esimene põhineb inimese individuaalsel võimekusel, teine keele- ja kultuurimärkide generatiivsusel. Kreatiivsus laias tähenduses on seotud uute sümbolsüsteemide loomisega. Mõtlemise arengut kultuuris võib käsitleda kui uute teksti- või keelegeneraatorite kujunemist.

Valdur Mikitale anti filosoofiadoktori kraad semiootika ja kulturoloogia erialal.

EAGLE VISION
AASTASED KONTAKTLÄÄTSED
ISIC-KAARDIGA -30%
SILMAARST
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Kliendisõbralikkus ja motiveeritus ülikoolis

Varje Sootak

Läti Ülikoolis toimunud seminaril arutasid kolme Balti riigi ülikoolide administraatorid ülikoolide juhtimisega seotud küsimusi.

Tartu Ülikoolist osalesid seminaril arendusprorektor professor Hele Everaus, pedagoogika osakonna juhataja Hasso Kukemelk ja välissuhete talituse peaspetsialist Sirje Üprus.

Prorektor Hele Everaus vaatles oma ettekandes ülikooli kui organisatsiooni. "Igal organisatsioonil, ka ülikoolil on oma kultuur, millega peab haakuma ülikooli struktuur," märkis Everaus. "Struktuuri hea funktsioneerimise ülikoolis peame kindlustama meie, administraatorid."

Kliendisõbralik ülikool

Prorektor Hele Everausi sõnul arenevad tulemuslikumalt organisatsioonid, kes on võimelised õigel ajal oma aja ära elanud tegutsemisviisidest loobuma ja uusi tekitama.

Vaevalt prorektori arvates Tartu Ülikoolis muudatusi kardetakse, sest üliõpilastelegi tuleb õpetades kaasa anda julgust ja oskusi edaspidiseks adapteerumiseks, arenemiseks.

"Rõhutasin oma ettekandes ka administratsiooni rolli ülikooli juhtimisel. Nii tippjuhid kui ka teistel juhtpositsioonidel olijad peavad endale pidevalt meelde tuletama, kelle jaoks nad oma tööd teevad, kes on nende kliendid," ütles Everaus.

Ülikooli juhtimisstruktuur peab toetama organisatsiooni tema ülesannete täitmisel. "Iga struktuuriüksus, iga osakond peab läbi mõtlema, missugused ülesanded on tal on iga päev täita ja esitama pidevalt küsimuse, kelle jaoks oma tööd tehakse."

See kõik nõuab Everausi sõnul kliendisõbralikkust nii suhtluses oma inimestega kui ka väljastpoolt ülikooli.

Küsimusele, kas viimase kümne aasta jooksul liigub Baltimaade ülikoolide areng ühes suunas, vastas prorektor Everaus, et üldsuunad on ühised, kuid iga ülikool peab oma organisatsioonile siiski ise kõige optimaalsema arengutee leidma. "Ja see, mis täna tundub võib-olla parim, ei pruugi seda enam homme olla, ning peame olema suutelised paindlikult uuele üle minema," lausus Everaus. "See vajab suurt tööd inimestega – avada neis peituvad võimalused ja anda neile tööd, milleks nad sobivad kõige paremini."

Käsuliinide asemele motiveerimine

Eriti oluliseks peab ta inimeste motiveerimist, mis ei seisne mitte alati rahas. "Väga oluliselt motiveerivad töökultuur ja -keskkond, samuti võimalus areneda. Ja siin on ülikooli administratsioonil täita suur roll."

Prorektor Everausi arvates on juhtimises mööda saamas etapp, kus organisatsioonide arengus tähtsustati liialt reegleid ja käsuliine.

"Nn käsuliinid ei soodusta organisatsiooni ega inimeste arengut, organisatsioonikultuur sisaldab ülikoolis ka üksteisemõistmist. Ülikoolis töötavad ju paljud oma eriala tippteadlased, isiksused, kes vähimagi tobeduse ja vale ka juhtimises läbi näevad. Kui me ei nimeta asju õigete nimedega, ei usaldata meid."

Koostöö

Seminaril esinesid ettekannetega ka Läti Ülikooli uus rektor prof Ivars Lâcis, Vilniuse Ülikooli administratsiooniprorektor Aleksas Pikturna, Turu Ülikooli administratsioonidirektor Kari Hypponen jt.

Kari Hypposel on olnud suur osa Baltimaade taasiseseisvumise järel nende maade ülikoolide juhtimise ümberkujundamisel. Eriti tihe koostöö on tal olnud juba mitu aastat Tartu Ülikooliga.

Organisatsioonikultuur ja väärtused

Varje Sootak

Majandusteaduskonna juhtimise ja turunduse instituudi dotsent Maaja Vadi lausub, et kui üksikisiku eripära väljendub tema isiksuses, siis organisatsiooni olemus tema kultuuris.

Kas ülikoolil on üks organisatsioonikultuur või igal teaduskonnal oma, juurdleb dotsent Maaja Vadi. VARJE SOOTAK

Kaitsesite mõni aeg tagasi doktoritöö "Organisatsioonikultuur ja väärtused ning nendevahelised seosed Eesti näitel". Mis on organisatsioonikultuur?

Organisatsioonikultuur on juhtimisteaduse üks aladistsipliin, nagu näiteks ka personalijuhtimine, organisatsioonikäitumine jmt. Juhtimine on nende katusteadus.

Kui üksikisiku eripära väljendub tema isiksuses, siis organisatsiooni olemus väljendub tema kultuuris. Organisatsioonikultuuri on võrreldud näoga.

Uurisin organisatsioonikultuuri seoseid väärtustega, keskendudes sellele, kuidas üksikisiku väärtused seostuvad organisatsioonikultuuriga. Analüüsisin ka, kuidas organisatsioonikultuur seostub kollektivismiga.

Miks kirjutasite väitekirja eesti keeles?

Teaduskonnas otsustati eestikeelse töö kasuks, sest ingliskeelsed mõisted on ju olemas, eestikeelsetele oli aga võimalus midagi juurde lisada.

Mida peate uurimuse kõige tähtsamaks tulemuseks?

Õnnestus konstrueerida meie oludele sobiv organisatsioonikultuuri mõõtmise vahend ning näidata organisatsioonikultuuri seoseid üksikisikute väärtustega.

Kuidas saab üldse mõõta organisatsioonikultuuri?

Defineeritakse idee, mida mõõta tahetakse ja sellest lähtuvalt koostatakse väited, mille seast vastaja oma valiku teeb. Niisuguse mõõdupuu üks mõõde oli mul positiivne-negatiivne ehk siis organisatsiooni liikmete tahe toetada oma ettevõtet. Teine mõõde oli suhetele orienteeritud, mida võib nimetada tugevaks-nõrgaks, st kui tugev on ühtekuuluvustunne.

Kas need mõõted ei kattugi?

Ei, need on täiesti sõltumatud. Võib ju näiteks nii olla, et töötaja tahab toetada ettevõtet, aga ühtekuuluvustunne on nõrk, ja võib ka vastupidi olla, et ühtekuuluvustunne on tugev, aga toetada ei soovi. Kui näiteks müüjad müüvad omal algatusel juhtkonna teadmata kaupu ühe krooni võrra kallimalt ja jagavad raha omavahel ära, siis ühtekuuluvustunne on küll tugev, aga see on negatiivne mõõde – nad ei toetanud organisatsiooni eesmärke. Nii et tugev ei ole sugugi alati positiivne.

Millel põhines uurimismaterjal?

Küsitlesin kolme suurt ettevõtet paariaastase vahega ehk kahel perioodil. Periodiseerimise aluseks võtsin Eesti majandusprotsessid, kus üheks piirmärgiks peetakse 1997. aasta börsikrahhi, mis näitas uue etapi algust majanduses.

Milles väljendus töö uudsus?

Näiteks selgus, et majanduskeskkonna muutudes asusid organisatsioonide liikmed oma kooslust rohkem toetama, kuid samal ajal ei toimunud suuremaid muutusi suhete vallas. Erineva ea, soo, rahvuse ja organisatsioonisisese positsiooniga inimesed toetavad organisatsiooni erineval määral, kuid ühtekuuluvustunde intensiivsus erines ainult meestel-naistel. Siit oli võimalik järeldada, et üks mõõde (positiivne-negatiivne) on muutlik, kuid tugevnõrk on organisatsioonis suhteliselt stabiilne.

Tähtsamaks peetud väärtused asusid nn sisemise tasakaalu klastris, kuid vähim eelistatud tolerantsuse klastris. See tulemus annab alust väiteks, et Eesti organisatsioonides võib olla probleeme meeskonnatöö ja muu koostegevusega.

Üks uurimismeetod, mida oma töös rakendasin, oli hierarhilise kollektivismi uurimise meetod, mille on välja töötanud TÜ psühholoogid dotsent Anu Realo ja professor Jüri Allik. Meetodi abil õnnestus selgitada, et Eesti ettevõtetes kollektivismi mõju uuritaval perioodil vähenes. See vastab maailma erialakirjanduses avaldatud hüpoteesile, et majandusprotsesside intensiivistumisel kollektiivi hoidmise ja kuuluvuse tahe vähenevad. Ka selgus, et need, kes peavad peret tähtsaks, toetavad vähem oma organisatsiooni ja vastupidi.

Milliseid huvitavaid seoseid veel järeldasite?

Tavaliselt peetakse töötaja juures tähtsaks kuulekust. Kuulekas aga ei ole organisatsiooni eesmärkide toetaja, vaid ükskes ülesannete täitja. Kui organisatsioon vajab uuenduste toetajaid, tasub personali värbamisel esitada küsimus, kui tähtsaks töötaja kuulekust peab.

Kas organisatsioonikultuuri on ka akadeemilistes asutustes võimalik mõõta?

Arvan, et samad meetodid on ka ülikoolis rakendatavad. Maailmas on ülikoolide kohta päris palju uurimusi tehtud. Näiteks ühes uurimuses käsitleti, kuidas ameeriklased Bulgaarias ülikooli rajasid. Nad ei pidanud vajalikuks kultuuridevahelisi erinevusi uurida ja arvestada. Kollektivistlikud bulgaarlased aga ei saanud aru, miks ameeriklased, kellel palju raha nt jõulupidu ei korralda ja suvepuhkust kinni ei maksa. Individualistlikud ameeriklased ei mõistnud, miks bulgaaria tudengid sööklas odavamat toitu saavad.

Mida arvate akadeemilise asutuse klassikalisest vastuolust administratsiooni ja teaduskondade vahel?

Vastuolu on ühtpidi loomulik, teistpidi aga võib olla vastuolus inimeste soovidega.

Meie ülikoolis tuleb tunnustada korrastatuse tendentsi. Positiivseks pean, et ülikoolisiseselt on teenindussuhted paika nihkunud ja mõeldakse, kuidas abi- ja tugipersonal saaks oma ülesandeid hästi täita.

Tüüpilise teadusorganisatsioonina on ülikoolil aga väga tugevalt esindatud indiviidi tasand – iga valdkonna õppejõud võib olla oma ala tippteadlane.

MAAJA VADI (SÜND 4. NOV 1955)

1979 lõpetas TÜ psühholoogiaosakonna
1979-1990 töötas Tartu Kaubandusvalitsuses
1990. aastast TÜ majandusteaduskonna õppejõud
1994 – kaitses magistritöö "Organisatsioonikäitumise mõisted ja Eesti näited"
2000 – kaitses doktoriväitekirja "Organisatsioonikultuur ja väärtused ning nendevahelised seosed (Eesti näitel)"

KIRI

Kes tunneb õigusteaduskonna küüditatud üliõpilast Robert Pulleritsu?

12. oktoobril andis Rootsi eestlanna Maie Vinter Eesti Ajaloomuuseumile üle üliharuldased dokumendid. Tegu on 16. juunil 1941. aastal Võrus küüditatute rongist visatud sedelikestega.

Tooja oli need saanud naiselt, kelle nimi oli tol ajal Hele Morel. Hele onu pidas Võrus restorani. Küüditatute rong seisis Võrus paar tundi ning seda aega kasutasid kohalikud noored (sealhulgas ka Hele) rongis olijate söötmiseks-jootmiseks.

Ka olid nad küüditatutele nõu andnud, et kui rong liikuma hakkab ja metsa vahele jõuab, visaku kirjad välja. Siis oleks võimalik sealt kirjad üles korjata ning adressaatidele toimetada.

Nii kõik ilmselt toimuski. Muuseumisse toodud sedelikeste hulgas konkreetsetele inimestele läkitatuid enam pole. Need viidi-saadeti ilmselt küüditatute omastele kätte.

On vaid kirjad südamlike tänusõnadega abistajatele ning mõned tundmatule lugejale adresseeritud sedelikesed.

Viimased on kirjutanud õigusteaduse üliõpilane, korporatsiooni Ugala liige Robert Pullerits (s 27. okt 1918), kes elas siis Tartus, Tähe tn 62-2. Oma nimekaardi tagaküljele on ta kirjutanud: „Mu Sõber, teata Eesti rahvale–Isamaa eest alati valmis! 16. VI 41. a. Robert Pullerits".

Valga linna avaliku raamatukogu lugejakaardil leiduvad järgmised read: „Armas Sõber! Soovin, et Sa oled see, kes Sa tahad olla, oled eestlane. Ma reisin tundmatut teed, ei mitte millegi süü eest!!! Olge rõõmsad ja pidage meeles meid, ärge tahtke kunagi tulla järele meile! Tervitage kõiki! Robert Pullerits, üliõpilane".

Rahakaardi talongi tagaküljelt loeme: „Sõbrad! Läkitan Teile need vähesed read – ärge unustage, et truud on meie read. Meid on vagunis 32. – elavat, aga pea surnut. Aga me loodame ja usume paremat! Rob. Pullerits, üliõpilane".

Need kirjad peaksid midagi jutustama ka tänapäeva üliõpilastele ja ehk tunneb keegi ära oma sugulase või tuttava.

Ro bert Pulleritsu kohta võib anda teateid aadressil: 10123 Tallinn, Pikk 17, tel 641 1633.

Mati Mandel
Eesti Ajaloomuuseumi osakonnajuhataja

UUDISED

Arstiteaduskonna parimad üliõpilastööd

Arstiteaduskonna üliõpilaste teaduskonverentsil tunnistas zürii 1. koha vääriliseks Jaak Kalsi töö, juh teadur Gunnar Tasa (ÜMPI).

2. koha sai Viktor Jefremovi ja Aleksei Rakitini töö, juh dots Ello Karelson, prof Mihkel Zilmer (biokeemia instituut). 3. koht läks Kadri Putniku uurimusele, juh dr Maigi Eisin, vanass Sirje Kaur (TÜK Nahahaiguste kliinik).

Lisapreemiad said Inga Eha, Jaak Kals, Günter Taal, Artur Talonpoika; Urho Abramov, Sergei Beljajev, Indrek Koovit ja Kristo Kask, Raigo Norit, Tõnis Lont. Eriauhind anti Tamme Erakliiniku parimale eksperimentaalsele tööle, mille pälvis Jaak Kals.

Geoloogid võitsid geograafe

Kolmapäeval, 18. oktoobril purustas TÜ geoloogiaüliõpilaste jalgpallimeeskond Tamme staadionil toimunud sõpruskohtumises üliveenvalt geograafiaüliõpilaste meeskonna. Tulemusega 9:1 (4:0) tehti lõpp geograafide sügiste võitude seeriale.

Kogu meeskond mängis kui üks mees. Pärast seda kui penaltist oli esimese poolaja keskel skoor avatud (Aivo Averin), tuli väravaid riburadapidi. Lõppkokkuvõttes said veel jala valgeks: Alar Valdmann 3, Tommi Soveri 3 ja Rauno Raudsepp 2 väravaga.

Täna laulab aulas Rootsi meeskoor

Kell 18 esineb TÜ aulas Rootsi tippmeeskoor "Orphei Drängar" (OD) dirigent Robert Sundi (pildil) juhatusel.

1853. aastal Uppsala Ülikooli juurde asutatud koori peetakse üheks maailma parimaks meeskooriks.

OD kaubamärgiks loetakse nende unikaalset põhjamaist kõla, mis ligi 100-liikmelise koori puhul oma kerguse ja selgusega erineb Eestis rohkem levinud raskemast ja jõulisemast meeskoorikõlast.

OD tegevusest annab muuhulgas tunnistust tänavu koori repertuaari baasil loodud meeskoorinootide internetiandmebaas, kus on praegu üle 5000 nooditiitli. Sellega kujutab andmebaas endast maailma üht suurimat süstematiseeritud meeskoorinootide kogu.

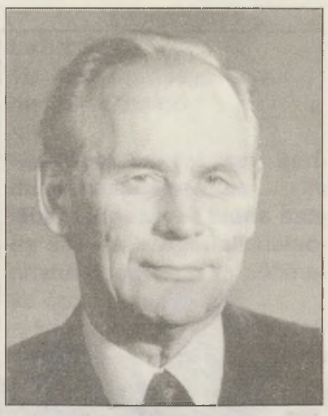
Koori auliikmeks on Rootsi kuningas.

Koor on esinenud paljudes riikides kuulsate dirigentide juhatusel, sh ka Neeme Järvi taktikepi all koos Göteborgi Sümfoonikutega.

TÜ aulas esitatakse ka oma auliikme, Veljo Tormise loomingut.

ÕNNITLEME

Emeriitprofessor Herbert Lindmäe 70

Üks õigusteaduskonna dekaane on kunagi öelnud, et kui Herbert Lindmäed ei oleks olemas, tuleks ta välja mõelda – töökuse, täpsuse ja pedagoogilise korrektsuse etaloniks.

Tudengi elu ei olnud sellise täpse ja korrektsega muidugi kerge. Nii näiteks võis juhtuda, et ühe üliõpilase poolt ka oma abikaasa eest praktikumist osavõtulehele antud allkiri muutus järgmises praktikumis - kirja kriminalistikalise uurimise praktikumis iseseisvaks uurimisobjektiks. Praktikumi lõpus, ilma sellistele juhtudele tüüpilise otsese hukkamõistuta, lihtsalt sedastati ühiselt koos kõigi tudengitega, et ilmselt on tegemist allkirja võltsimisega. Ühe teise tudengi mure oli jälle hoopis see, et tal ei olevat kunagi õnnestunud professor Lindmäed tänaval tervitada – alati jõudis professor esimesena kübarat kergitada.

Professor Lindmäe on TÜs ligikaudu 30 aasta jooksul õpetanud kriminalistikat. Teda loevad oma põhiliseks õpetajaks mitmed uurijate põlvkonnad. Herbert Lindmäe väga viljaka teadustegevuse tulemiks on ligikaudu 170 publikatsiooni, sealhulgas enam kui paarkümmend monograafiat. Oma teadustöös on ta keskendunud ekspertoloogia problemaatikale. Selle valdkonna küsimusi on ta uurinud ka oma doktoritöös.

Paljudele kolleegidele on Herbert Lindmäe viimasel aastakümnel valmistanud vähemalt kaks meeldivat suurüllatust. Kõigepealt oli ta alates 1993. aastast kuue aasta vältel targaks ja meeldivaks kolleegiks ülejäänud kuueteistkümnele riigikohtunikule. Teine meeldiv üllatus ootas kolleege 1999. aastal, mil ilmnes Lindmäe tõsine ajaloohuvi: ta avaldas nõukogude okupatsiooniperioodi ja sellega seotud kannatusi kajastava raamatu "Suvesõda Tartumaal 1941".

20. oktoobril saab professor *emeritus* Herbert Lindmäe 70-aastaseks. On meeldiv võimalus Sind, professor Herbert Lindmäe, loendamatu hulga õpilaste ja kolleegide nimel juubeli puhul õnnitleda ja head tervist ning loomingulise aktiivsuse jätku soovida.

Eerik Kergandberg

55	70
Riina Saarma, assistent – 22. oktoober	**Olev Saks,** peametroloog – 23. oktoober

ÜRO 55. AASTAPÄEVA ÜRITUSED

24. oktoobril kl 17 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis ÜRO-teemaline viktoriin üliõpilastele. Registreerida 3-liikmelistel võistkondadel: koel@mtk.ut.ee või tel 056 615 190. Peaauhinnaks priipääsmed rahvusvahelisse suveülikooli (info www.una.ee).

STIPENDIUM

Kesk-Euroopa Ülikooli stipendiumid sotsiaal- ja humanitaarteadustes

Kesk-Euroopa Ülikool (Central European University) on Budapestis asuv rahvusvaheline kraadiõppeasutus, mis pakub diplomijärgset õpet sotsiaal- ja humanitaarteadustes. Lisaks kraadiõppele pakub CEU võimalust osaleda suvekursustel (SUN), kuhu oodatakse nii kõrgkoolide õppejõude kui kõrgharidusega spetsialiste Õppekavade Keskuse (CRC) nädalastel seminaridel, mis on mõeldud noortele õppejõududele, kes soovivad ette valmistada uut või täiendada juba käimasolevat loengukursust.

Lisateave: Siiri Maimets, tel: 375 199 ja 050 67 257, e-post: siiri@ec.ut.ee, http://www.ceu.hu Euroopa Kolledž Lossi t 3-326 Tartu 51003.

Arno Mägi stipendium

Arno Mägi stipendium asutati 1996. aastal. Stipendiumifond moodustub Arno Mägi annetatud rahast. Stipendiumi suurus on 12 000 krooni aastas. Asutaja võib stipendiumi suurust ja selle saajate arvu muuta vastavalt vajadusele.

Stipendium on mõeldud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna üliõpilasele (sh magistrandile või doktorandile), kellel on väljapaistvad tulemused õppe- ja teadustöös.

Kandideerijad peavad esitama taotluse koos elulookirjelduse ja väljavõttega õpinguraamatust hiljemalt 1. novembriks õigusteaduskonna dekaani nimele. Taotluses tuleb kirjeldada erialast tegevust (teadustööd, publikatsioonid, ettekanded konverentsidel jmt) ning stipendiumi kasutamise eesmärke.

Komisjon, mille esimees on Tartu Ülikooli rektor, koostab taotlejatest pingerea. Otsuse teeb koos komisjoniga Arno Mägi. Vajadusel vestleb stipendiumi asutaja komisjoni poolt esitatud kandidaatidega.

TÜ PSÜHHOLOOGIA OSAKONNA VILISTLASPÄEVAD 27. JA 28. OKTOOBRIL

27. oktoober
9-10 Registreerimine Tiigi 78
Loengud:
10-14 Tiina Kompus "Kohtupsühholoogia"* Tiigi 78 aud. 118
16-17.45 Peeter Tulviste "Kui ma kuulen sõna kultuur... ehk: Psühholoogia ja muud humanitaarteadused uue aastatuhande hakul" Vanemuise 46 ringaud. 225
Töötoad:
10-14 Kaia Kastepõld "Mis on empaatia ja kuidas seda mõõdetakse"* Tiigi 78 aud. 127
10-14 Indrek-Ivar Määrits, Maie Kreegipuu "Psühholoogi kohustus saladust pidada ja kohustus saladust murda – ühed kanged nõuded mõlemad"* Tiigi 78 aud. 125
14-14.45 Stendiettekanded / stendid on väljas kell 9-18 Tiigi 78 III korrus
18-20.30 Psühholoogia osakonna pidulik bankett*
* vajalik eelregistreerimine kuni 25. okt.

28. oktoober
Psühholoogiakonverents Vanemuise 46 ringauditooriumis
9.00-9.30 Registreerimine
9.30-9.45 Konverentsi avamine
9.45-11.00 Jüri Allik "Isiksuseteooria peaaegu käeulatuses, aga ikka mitte veel käes"
11.00-12.30 Uute Eesti Psühholoogide Liidu liikmete ettekanded
Tiina Kompus "Vägivallategude andmebaasi saaks luua küll, kui keegi tahaks"
Kenn Konstabel "Viie-faktoriline isiksus avastatud ka eestlastel"
Luule Kants "Mida emad oma lastele räägivad"
Raivo Valk "Inimesetundmise kunst – kes on edukad emotsiooniväljenduste äratundjad?"
13.30-17.45 Ettekanded

Info ja registreerimine TÜ psühholoogia osakond Tiigi 78, tel. 07 375 902, e-post departm@psych.ut.ee, www.psych.ut.ee

ESSEEKONKURSS KESKKOOLIÕPILASTELE

Tartu Ülikool ja Tallinna Linnavalitsus kuulutavad välja esseekonkursi Tallinna ja Harjumaa keskkoolide ja gümnaasiumide 10-12 klassi õpilastele. Esseekonkursi teemad on järgmised:

"Tartu Ülikooli fenomen tänases hariduses"
"Milline on edu valem?"
"Kiire Tallinn, aeglane Tartu?"
"Kui ollakse kõige vastu, ei olda millegi poolt. (J. Viiding)"

Konkursi eesmärgiks on ärgitada pealinna noorte huvi hariduse jätkamisega seotud probleemide vastu. Korraldajad ootavad esseesid, mis peegeldavad keskkoolinoorte nägemust sellest, millised on võimalused haridustee käigus omandatud teadmiste rakendamiseks, mis määrab erialavaliku, millised on raskused ühest piirkonnast teise õppima asumisega. Esseekonkurss leiab aset neljandat korda, kolmandat aastat korraldab Tartu Ülikool seda koostöös Tallinna Linnavalitsusega.

Esseede esitamise tähtaeg on käesoleva aasta 22. november, võitjad selgitab välja Tartu Ülikooli ja Tallinna Linnavalitsuse esindajatest moodustatud ühine žürii. Esseekonkursi võitjad kuulutatakse välja 6. detsembril Rahvusraamatukogus toimuval Tartu Ülikooli Tallinna päeval.

Esseed saata aadressil Tartu Ülikooli Tallinna esindus, müürivahe 11, Tallinn 10140, e-post: esindus@ut.ee või Tarmo Jürisson, Tallinna Linnavalitsus, Vabaduse väljak 7, Tallinn 15199, e-post: t.jyrisson@tallinnlv.ee. Esseele lisada autori kontaktandmed.

INFO: Tartu Ülikooli Tallinna esindus, Gerda Tammerik, tel: (0) 6406 866

VÕIMALUS VAKTSINEERIDA GRIPI VASTU

Teisipäeval, 24. oktoobril kell 14-16.30 on ph ruumis 201 ülikooli töötajatel võimalik ennast vaktsineerida gripi vastu. Eelneval kokkuleppel ja suurema hulga soovijate korral on vaktsineerimist võimalik korraldada ka teistes õppehoonetes. Vaktsineeritutel väheneb risk haigestuda grippi keskmiselt kümme korda.
Vaktsineerimine maksab 80 kr. Vaktsineerimist aitab korraldada Maarjamõisa Polikliiniku arst-infektsionist ja ravimifirma Aventis Pasteur. Lisainfo tel: 050 89 417.

Suur Sekund
S.P.A. tantsuetendus
Tartu Teatrilaboratooriumis Jaama 14
26. oktoobril kell 19.00
Piletid 25.- ja 50.- kohapeal

ACTA DIURNA

21. oktoobril kell 12 korraldab TÜ Kääriku Spordibaasi spordikeskus matka mööda Soome presidendi Urho Kaleva Kekkose suusarada (pikkus 14 km). Matk algab suusastaadionilt. Matkama võib tulla nii jalgsi kui rattaga. Pärast on saun, viktoriin, soe tee ja pirukad. Osavõtt on tasuta. Info: tel 051 51 404.

KAITSMISED

24. oktoobril kell 16.15 kaitseb Lossi 3-426 Krista Piirimäe magistritööd "Eesti kunsti näitustealased välissuhted aastatel 1920-1940". Juhendaja prof. Jaak Kangilaski. Oponendid kunstiteaduse kandidaat Rein Loodus ja lektor Juta Keevallik (MA).

27. oktoobril kell 15 kaitseb TÜ Nõukogu saalis Lauri Vares doktoritööd "Stereoselective Synthesis of Tetrahydrofuran and Tetrahydropyran Derivatives by Use of Asymmetric Horner-Wadsworth-Emmons and Ring Closure Reactions". Töö juhendaja on prof. Tobias Rein Taani Tehnikaülikoolist. Oponendid prof. Peter Somfai (Rootsi Kuninglik Tehnoloogia Instituut) ja dots. Uno Mäeorg (Tartu Ülikool).

KURSUSED

8. november – 20.detsember toimub WebCT keskkonnas kaugkoolituskursus "Veebilehtede loomine" (TÜs registreeritud aine, 1 AP). Kursuse hind on 800 kr., TÜ töötajatele ja tudengitele 600 kr. Tasumine arve alusel 8. novembriks. Registreerimine (hiljemalt 1. novembriks): Lehti Pilt, tel. 376306 või lehti@ut.ee.

LOENGUD

Usuteaduskonna külalisõppejõu prof. dr. Alberto Soggini avalikud loengud toimuvad:
24. oktoobril kell 18.15-19.00 ph 307 "The History of Joseph. Some Remarks"
26. oktoobril kell 16.15-17.00 ph 226 "Problems about the Origins of Ancient Israel"
Loengud toimuvad inglise keeles.

25. oktoobril kell 16.15 toimub Tartu Ülikooli Ajaloo muuseumi konverentsisaalis Professorite klubi koosolek. Päevakorras: Professor A. Künnapi ettekandega algatatud arutelu "Eesti rahva ja keele päritolu".

TEATED

25. oktoobril tähistatakse ülikooli aastapäeva Türi kolledžis. Kell 18.15 prof Ain Heinaru akadeemiline loeng "Miks meil on sinised silmad (geenid meis ja meie ümber)". Järgneb vilistlaskogu Järvamaa koondise kokkusaamine. Info: Ene Voolaid, 038 47065

26. oktoobril kell 17.30 toimub vilistlaskogu Tartu koondise kokkusaamine ülikooli vanas kohvikus. Meenutatakse suve ja vilistlaskogu suvepäevi. Info Sirje Mark, 375 606.

Pepleri tn. 14 aeroobika saalis toimub Taani firma CARITE spordiriiete müük: 25. oktoobril kell 12-16, 26.-27. oktoobril 14-16 ja 31. oktoobril kell 14-16. Asjast huvitatud on teretulnud uudistama ja ostma!

26. oktoobril kell 13 algavad Hiiu-, Saare-, Järva- ja Võrumaa tublimate ainetundjate tarkusepäevad Tartus prof. Aadu Musta loenguga perenimede päritolust. Tarkusepäevad jätkuvad 27. oktoobril. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

27. oktoobril toimub Baltic Sea Subregional Cooperation 8. konverents Pärnu kolledžis. Info: Tiit Kask, tel 044 50525

NÄITUS

25. oktoobril kell 15 avatakse Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumi valges saalis näitus "Kiviriigi lummuses".

KINOS ILLUSIOON

Tiigrifilm – Karupoeg Puhhi ja sõprade uued seiklused. USA, 2000. Kell 11, 13, 15, 19
Kole koiott – baaris ainult tüdrukud. USA, 2000. Kell 17, 21, 23 (R, L)

ÕPPIMIS- JA TEADUSTÖÖ VÕIMALUSED SUURBRITANNIA JA USA ÜLIKOOLIDES

25. oktoobril kell 14 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis (W. Struve 1) teabepäev "Õppimis- ja teadustöö võimalused Suurbritannia ja USA ülikoolides". Oodatud on kõik huvilised, eelkõige vanemate kursuste üliõpilased, magistrandid, doktorandid, õppejõud ja teadurid.

Teabepäeva programm:
14.00 Ülevaade õppimisvõimalustest Suurbritannia ülikoolides. Ursula Roosmaa, Briti Nõukogu
14.20 Õppimisvõimalused Erasmuse programmi vahetusüliõpilasena Suurbritannia ülikoolides. Kai Treier, TÜ
14.40 Avatud Ühiskonna Instituudi stipendiumiprogrammid üliõpilastele ja õppejõududele. Eha Teder, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TTÜ
15.00 Rahvusvaheliselt tunnustatud inglise keele eksamid Briti Nõukogu keskuses. Kaarin Truus, Briti Nõukogu
15.30 Ülevaade õppimisvõimalustest USA ülikoolides. Marvi Pulver, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TÜ
15.50 Vahetuslepingud USA ülikoolidega. Sirje Üprus, TÜ
16.10 Fulbrighti stipendiumid magistri- ja doktoriõpinguteks. Fulbrighti teadustööstipendiumid. Maris Laja, USA Saatkond
16.30 USA ülikoolide eksamid ja keeletestid. Eha Teder, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus, TTÜ
Täiendav info: Marvi Pulver, Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus tel 427 243, marvi@utlib.ee.

RAAMATUKOGULE MITTEVAJALIKU KIRJANDUSE MÜÜK

25. ja 26. oktoobril kell 11-18 toimub TÜ Raamatukogu fuajees järjekordne raamatukogule mittevajaliku kirjanduse müük. Kirjandus on valdavalt võõrkeelne, erinevatelt erialadelt. Palju on ilukirjandust. Hinnad erakordselt soodsad!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–
Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

27. oktoober 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 34 (2030) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Kui ma kuulen sõna kultuur...

Psühholoogia ja teised humanitaarteadused uue aastatuhande hakul

Peeter Tulviste
akadeemik

Elusloodust, sealhulgas inimest kui looduslikku olendit uurivates teadustes on välja kujunenud tunnustatud paradigmad, mis võimaldavad akumuleeruvat empiirilist uurimistööd.

Kuna on õnnestunud välja selgitada olulisi toimemehhanisme, siis saab paljude protsesside kulgu ennustada ja mõjutada. Uurimistulemused leiavad laialdast rakendamist, millest on kasu kõigile.

Ühiskonda ja kultuuri ning inimest kui ühiskondlikku ja kultuurilist olendit uurivates teadustes seevastu pole sedalaadi pööret olnud.

On vaja paradigmavahetust

Kümned tuhanded nn sovetoloogid, kes olid aastakümneid üksipulgi uurinud end N Liidu elu kõiki aspekte, ei suutnud ette näha oma uurimisobjekti kadu, mispuhul kolleegid Lääne ülikoolide teistest kateedritest neid mõnuga pilavad. Niisama vähe suutsid lõppu ette näha süsteemi teenistuses olnud marksistid.

Absoluutselt naiivseks ja valeks osutus ka Lääne majandusteadlaste, sotsioloogide jt ühiskonnateadlaste etnotsentriline ettekujutus, nagu oleksid venelased täpselt samasugused inimesed nagu ameeriklased – korista kommunistid ära, ja venelased hakkavad rõõmsalt vabade inimestena üheskoos ja igaüks eraldi oma elu korraldama.

Näiteid võib tuua igast sotsiaal- või humanitaarteadusest. Isegi kõiki olusid ja andmeid teades on näiteks arengupsühholoogil väga raske kui mitte võimatu nende põhjal ennustada lapse huvisid, iseloomu, kalduvusi, võimeid. Ühiskonna, kultuuri, ja inimese hingeelu seaduspärasustest teame ikka veel õnnetult vähe. Vaja on paradigma vahetust.

Suur osa probleemidest, mis elada ei lase, kuulub just sotsiaal- ja humanitaarteadustele, mitte loodusteaduste valdkonda. Näiteks sõda. Sotsioloogid, psühholoogid, poliitikateadlased ja teised ei oska nähtust seletada, ei eraldi ega koos. Senine n-ö loodusteaduslik lahendus – füüsikud teevad suurema pommi kui vaenlase oma – ei kõlba kuhugi.

Kirjanik Hando Runnel ja professor Peeter Tulviste loodavad, et kultuuri võetakse lähiaastail niisama tõsiselt nagu loodust ja loodusseadusi. MALEV TOOM

Üks loom teiste seas?

On üldteada tõsiasi, et psühholoogial on siiani õnnestunud uurida seda inimeses, mis loodusest pärit on, aga mitte seda, mis inimesest inimese teeb. (Inimese eripära teiste loomadega võrreldes seisneb muuhulgas selles, et ta omandab enamiku oma vajadustest, nende rahuldamise viisidest, tegevustest, käitumisviisidest, tunnetusprotsessidest, niisamuti nagu oma isiksuse ja selle atribuudid, kultuurist.

Muidugi on meil koeraga palju ühist, aga on ka olulisi erinevusi.) Inimene on teinud endale oma peamisest suhtlemisvahendist, keelest, vahendi mõtlemiseks, mäletamiseks, käitumise reguleerimiseks, teadmiste kogumiseks ja järgmistele põlvkondadele edasiandmiseks jne. Koer ei mõtle haukudes ega aita kutsikal meelde tuletada, kuhu see kondi unustas. Üks põhjusi on see, et esimesel juhul saab psühholoog toetuda loodusteadustele, teisel juhul tuleb tal toetuda kultuuri uurivatele teadustele, millele – v.a vahest lingvistika – paraku tihtipeale veel toetuda ei saa.

Viimastel aastakümnetel kiiresti populaarsust kogunud kultuuripsühholoogia koolkond lähtub eeldusest, et inimmõistus kasutab keelt ja keelel põhinevaid nn sekundaarseid märgisüsteeme, mida uurib kultuurisemiootika, oma tööriistadena. Kultuuri erisugused valdkonnad rajavad märgisüsteemide abil mitmesuguseid maailmamudeleid, – teaduslikke, usulisi, kunstilisi, argipäevaseid, - mille abil me maailma mõtestame, endale sihte seame, oma elu korraldame. Mudelite hulka kuuluvad niihästi gloobus kui ka sümfoonia, niihästi teoreem geomeetriast kui ka seebikas. Kui me need mõistuse tööriistad uurimata jätame, siis jääb inimese hingeelu adekvaatse seletuseta, me ei suuda siis seletada ega ennustada inimese käitumist.

Järgmine küsimus on loomulikult see, et kui kultuur on mõistuse tööriistakast, siis - mis seal kastis on? Andke mulle kastis olevate tööriistade nimekiri! Ja seepeale tulebki tunnistada, et niisugust kultuuri kui terviku kirjeldamisele ja süstematiseerimisele pretendeerivat kultuurikäsitlust, mis pakuks välja kultuurinähtuste süstemaatika või taksonoomia, systema culturae, mis oleks – paratamatutest erinevustest hoolimata – võrreldav Carl Linné poolt kahe ja poole sajandi eest loodud systema naturae'ga ehk loodusesüsteemiga, pole kultuuri uurivates teadustes olemas. Kultuur kui uurimisobjekt on veel liigendamata, süstematiseerimata – ja katsu siis kultuuripsühholoogina sellele toetuda.

Ei saa läbi semiootikata

Sellegipoolest ei tule võtit otsida mitte sealt, kus valgem, vaid sealt, kuhu see kadus. Kui inimesele ainuomased mõtlemis- ja mäletamisviisid, käitumismotiivid ja regulatsioonimehhanismid on pärit kultuurist, siis tuleb neid ka kultuuri kaudu seletada. Tänu kultuurisemiootika tekkele oleme sellele seletamisele praegu lähemal kui kunagi varem. Ja asjaolu, et maailma kõige targemad inimesed, keskkoolilõpetajad, ründavad juba aastaid maailma ülikoolide psühholoogiaosakondi, näitab veenvalt, kus nemad arvavad tänapäeva maailma peamised probleemid peidus olevat.

Kujutan ette, et paarikümne aasta pärast on välja eraldatud n-ö semiootiline ühik ja kindlaks tehtud peamised tekstide genereerimise mehhanismid. On olemas liigendatud ettekujutus kultuurist kui tervikust. Kultuuri ja selle seaduspärasusi võetakse niisama tõsiselt nagu viimastel sajanditel on Euroopas võetud loodust ja loodusseadusi.

Sotsiaal- ja humanitaarteadustes on lähiaastakümnetel põhjapanevaid avastusi, mis toovad kaasa radikaalseid muutusi ühiskonnas ja inimese elukorralduses, lahendavad probleeme, mida seni pole osatud lahendada, – ja tekitavad muidugi uusi. Arvan, et meie ülikooli inimestel on tänu Lotmani koolkonnale suur šanss selles läbimurdes viljakalt või lausa otsustavalt osaleda.

Eesti Ekspressi 13. juuli artikkel ilmub kärbete ja muudatustega (autor).

PSÜHHOLOOGIA OSAKONNA VILISTLASPÄEVAD 27. JA 28. OKTOOBRIL

27. oktoobril kl 16 Vanemuise 46 ringaud prof Peeter Tulviste loeng "Kui ma kuulen sõna kultuur...",
kl 14 stendiettekanded Tiigi 78 III korrusel
28. oktoobril kl 9.30 Vanemuise 46 psühholoogiakonverents

UNIVERSITAS TARTUENSISE KÜSITLUS

Millega on esimese aasta üliõpilane Tartu Ülikoolis rahul ja millega ei ole?

Eesti keel võõrkeelena eriala

Ranqoy Oyvind

Välistudengina olen kursustega rahul. Samuti meeldib üldine vabadus, saab näiteks kursusi valida jmt.

Kahjuks puudus aga info turvalisuse kohta. Mul varastati peahoone eest jalgratas ära, politseis öeldi, et tagasisaamise protsent on väike. Ei osanud arvatagi, et peahooneesine rattaparkla turvaline pole.

Murelikuks teeb ka vähene informatsioon eksamite kohta – mida millal täpselt nõutakse.

Eestisse tulema julgustas mind ka tõlkija Turid Farbregd.

Kirjanduse ja rahvaluule eriala

Moonika Siimets

Minul kui riigieelarvelisel tudengil tuleb maksta maailma filmiajaloo kursuse eest 400 krooni. Miks on tänapäevases audiovisuaalses ühiskonnas filmikunsti ajalugu vähem tähtis kui näiteks kunsti- või teatriajalugu?

Aga loomulikult on siin õppida hea – tajun vabaduse, võrdsuse vaimsuse tunnet, et oled osaline ühtsest suurest vaimukoolist. Just see ühine energia, mis siin koondub,– sütitab, erutab, paneb vaimustuma – ja see on ääretult hea!

Bioloogia eriala

Dmitri Teperik

Esimene mulje oli, et ülikool on väga suur, mulle täiesti võõras ja et keegi mind siin ei aita. Aga meie juurde tulid tuutorid ja seletasid kõik põhjalikult ära. Selle eest olen väga tänulik, kuna keegi vist ise ei suuda õppetöö korraldusest aru saada.

Õppetööd alustava üliõpilasena oli mulle hea kingitus Arno Tali Sihtkapitali stipendium. Ja siiski on ülikoolis palju rohkem positiivseid muljeid – kõrgharidus ei ole ainult APd õpinguraamatus.

Usuteaduse eriala

Mari Müntel

Minu arvates saab TÜst suurepärase akadeemilise hariduse, kui selle omandamist vähegi tõsiselt võtta. Positiivne on ka see, et konkurents kasvab ja sissesaanu peab aina enam üldisest massist eralduma. Iseasi, kas akadeemiline test on piisavalt objektiivne – kas see näitab kiiret mõtlemist või teadmisi.

Heameel on näiteks selle üle, et teaduskonnas on palju külalisõppejõude. Kuid näiteks keelteõppijaid on palju ja oleks vaja rohkem keeleõpetajaid.

Materjaliteaduse eriala

Urmo Visk

Minul tuleks aitäh öelda oma vanale keemiaõpetajale Moolile ja füüsikaõpetajale Valdole, et praegu nii palju seanahka saab vedada. Ülesanded pole gümnaasiumiga võrreldes oluliselt raskemaks läinud.

Õppejõudude kohta ütleksin, et aeg-ajalt seletatakse maailma asju ja alles siis jõutakse küsimuseni. Suurem osa saab oma ülesannetega väga edukalt hakkama.

Hommikused linnaliinid on "toredad": lihtsaim võimalus ekstreemturismiks.

TÄNA LEHES

Ilmub lisaleht Filiae Patriae 80

Magistrant Riina Reinvelt mäletamisest ja mälust elulugudes
LK 3

Uurimus virtuaalõppest
LK 2

Innovatsioonihuvilised üliõpilased
LK 2

UUDISED

Täna on TÜ nõukogu istung

Täna toimuval TÜ nõukogu istungil on kavas vastu võtta otsus õppetöö kvaliteedi tagamise süsteemi alustest.

Samuti on kavas kinnitada usu- ja matemaatikateaduskonna arengukava, sihtfinantseeritavate teemade jätkamise taotlused ning järgmise aasta kapitaalehituse ja -remondiplaani prioriteedid.

Nõukogu valib ka sisehaiguste korralise professori. Sellele kohale kandideerivad TÜ Kliinikumi sisekliiniku osakonnajuhataja med-dr Toomas Podar ja sama kliiniku dots, osakonnajuhataja med-kand Riina Salupere.

Aulaloengu peab patriarh Bartholomeos

Esmaspäeval, 30. oktoobril kell 14.15 peab Tema Pühadus Konstantinoopoli – Uue Rooma peapiiskop, oikumeeniline patriarh Bartholomeos TÜs aulaloengu "Elu mõtte otsimisest".

Lisaks aulaloengule on patriarh Bartholomeose Tartu külastuse päevakavas jumalateenistus Tartu Uspenski kirikus, palve Krediidikassa keldri juures märterpiiskop Platoni mälestuseks, kohtumine Tartu linnapea Andrus Ansipiga, volikogu esimehe prof Peeter Tulvistega ja rektori prof Jaak Aaviksooga.

Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku kutsel Eestit külastav patriarh Bartholomeos on ülemaailmse Õigeusu Kiriku auväärseim juht.

Aulaloengule on oodatud kõik huvilised.

Tartu Ülikool ja Lõunatööstuse AS teevad koostööd

Eile sõlmisid Tartu Ülikool ja Lõunatööstuse AS lepingu kodumaisest toorainest biolaguneva plastiku tootmistehnoloogia väljatöötamiseks.

Koostöö eesmärgiks on biolaguneva plastiku tehase rajamine Eestis. Toormeks kavandatakse kasutada Eestis kasvatatavat teravilja.

UUDISED

Doktoriväitekiri sõnamoodustusmallide analüüsist

Saksa filoloogia õppetooli lektor Anne Arold kaitses doktoritööd "Kontrastive Analyse der Wortbildungsmuster im Deutschen und im Estnischen (am Beispiel der Aussehensadjektive)" (Saksa ja eesti keele sõnamoodustusmallide võrdlev analüüs (inimese välimust kirjeldavate omadussõnade näitel)).

Uurimuse eesmärk oli kirjeldada mõningaid üldkehtivaid seaduspärasusi ning keelte tüpoloogilisi ja kultuurilisest arengust tingitud iseärasusi, mis avalduvad mitmesuguste morfosemantiliste struktuuride kasutamises visuaalse kogemuse väljendamisel.

Töö lisas esitatakse sõnaloendid, mida saab kasutada saksa keele õpetamisel, leksikograafias ning samuti edasiste võrdlevate analüüside lähtematerjalina.

Anne Aroldile anti filosoofiadoktori kraad saksa keele ja kirjanduse erialal.

Korporatsioon Filiae Patriae 80

Täna tähistab oma 80. tegevusaastat Eesti vanim naiskorporatsioon korp! Filiae Patriae (ld k 'isamaa tütred').

Korporatsiooni Filiae Patriae juubelipidustused kestavad neljapäevast pühapäevani.

Eile avati TÜ Raamatukogu lugemissaalide fuajees korp! FP 80. aastapäevale pühendatud näitus. Täna kell 10 algab ERMi näitustemaja konverentsisaalis minikonverents "Eesti naine maailmas ja naine Eestis". Laupäeva hommikul kell 10 toimub jumalateenistus Tartus Pauluse kirikus. Sellele järgneb kell 12 aktus TÜ aulas.

Korp! FP asutati 27. oktoobril 1920. aastal Tartu Ülikooli juures eesmärgiga luua akadeemiline iseteadvust ja naiselikkust rõhutav sõpruskond kõrgharidust omandavatele eesti neidudele.

Üritustele on oodatud kõik huvilised ja mõttekaaslased.

Ainetundjate tarkusepäev

Eile toimus Tartu Ülikoolis Hiiu-, Saare-, Võru- ja Järvamaa tublimate ainetundjate tarkusepäev. Regionaalspetsialisti Aire Luts-Vähejausi sõnul on ettevõtmise taga eelkõige maakondade initsiatiiv, millega ülikooli teaduskonnad meelsasti kaasa tulid.

Tarkusepäeva kavas olid loengud õppejõududelt ning ekskursioon raamatukogus, ainesektsioonides tutvustavad kuus teaduskonda lähemalt erinevate ainete õpetamise ja teadusetegemise poolt.

Asutati Eesti treenerite ühendus

22. oktoobril toimus TÜ aulas Eesti treenerite ühenduse asutamiskoosolek. Osalejate seas oli 108 treenerit ja 24 külalist.

Tervituskõnedega esinesid TÜ rektor, akadeemik Jaak Aaviksoo, Eesti Riigikogu esimees Toomas Savi ja Eesti Sportlaste Ühenduse esimees Jüri Tamm.

Sõnavõtjate seas oli kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik, Andres Lutsar, Mati Alaver, Harry Lemberg jt.

Võeti vastu põhikiri ja valiti 1 juhatus. Sõnavõttudest koorus 7-punktiline pöördumine vabariigi avalikkuse poole.

Virtuaalõpe TÜs – samm tulevikku

Uurimus info- ja kommunikatsioonitehnikal põhinevast õppest ülikoolis

Lehti Pilt
TÜ Kaugkoolituskeskuse haridustehnoloog

Jätkuks eelmises Universitas Tartuensises avaldatud uurimustulemustele on selles numbris vaatluse all mõned virtuaalõppe arendamisega seotud küsimused.

Käesolevas uuringus, varasemates seminarides, aruteludes ning teaduskondade virtuaalõppe strateegiates korduvad mõned probleemid, mis on õppejõududel tekkinud seoses virtuaalõppega. Enamikuga neist tuleb vastastikku seista kõigil ülikoolidel, kes tegelevad kaasaegse kaugkoolitusega. Avatud ülikool kui virtuaalõppe arendaja on püüdnud ja püüab kõigile neile probleemidele lahendusi otsida.

Alljärgnevalt mõned peamised probleemid ja nägemused nende võimalikust lahendamisest.

Õppejõu koormus

Praegu küsib õppejõud õigustatult, kas tema poolt tehtav virtuaalne õppetöö on osa auditoorsest õppetööst või on auditoorse töö väline õppetöö, mida ei arvestata normkoormuse hindamisel. Vastuseks võib öelda, et normkoormuse arvestamine ainult auditoorse töö tundide alusel tuleks ümber vaadata.

Samuti suureneb õppejõudude arvates virtuaalseid õppematerjale koostades nende töökoormus. Seni virtuaalõpet kasutanud õppejõudude sõnul on selline lähenemine väga lühinägelik – lühiajalist ajakulu korvab hilisem väiksem koormus loengute lugemisel.

Virtuaalõppeks raha vähe

Teaduskondades põhjendatakse vastuseisu sageli sellega, et virtuaalsete õppevahendite väljaandmiseks puudub raha. Virtuaalõppe vahendid on aga odavamad kui trükitud õppevahendid.

Väidetakse ka, et veebipõhine õpe sõltub arvuti kasutamise võimalustest ning see on kodus õppivale tudengile kallis.

Lahendusena on kaugkoolituskeskus sõlminud tudengite võimaluste parandamiseks mitmeid avalike internetipunktide kasutamise lepinguid, mille kohta saab infot avatud ülikooli õppija meelespeast ja avatud ülikooli www-leheküljelt.

Infopuudus on näilik

Uurimusest selgus ka, et õppejõud on tagasihoidlikult informeeritud IKT võimalustest ning et neil on kesised oskused nende võimaluste kasutamiseks.

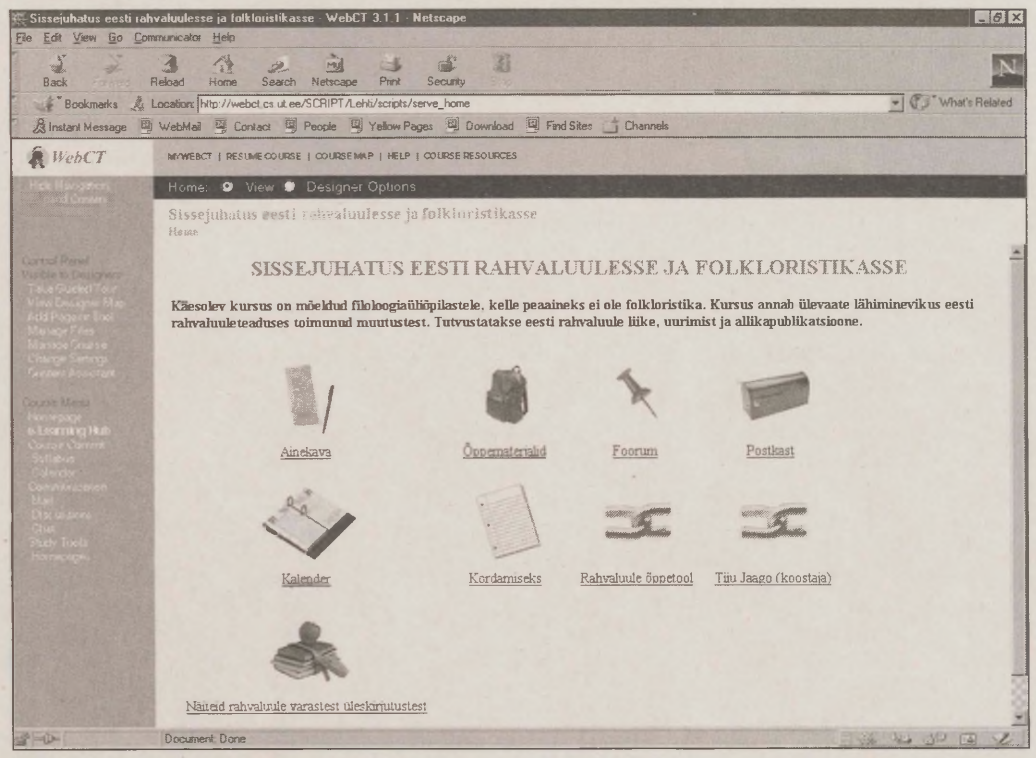
Kommentaariks võib öelda, et oleme õppejõududele IKT võimalusi tutvustanud ja korraldanud ka sellealast koolitust.

Sel sügisel toimus seminar "CD-de kasutamine õppevahendina" ja seminar veebipõhisest TelsiPro keskkonnast. Praegu käib kaugkoolituskursuse koostamise kursus WebCT keskkonnas (järgmist on plaanis alustada veebruaris).

Õige pea, novembri alguses on tulemas seminar videokonverentsi vormi kasutamise võimalustest õppetöös, veebilehekülgede koostamise kursus, listide moodustamise ning haldamise koolitus. Pakume õppejõududele ka tasuta abi ja koolitust õppematerjalide ülespanekul WebCT keskkonda ning tehnilist abi CD-de kirjutamisel.

Üles on kerkinud ka olemasolevate virtuaalkursuste autoriõiguste kaitse tagamise küsimus. Detsembri lõpus on plaanis korraldada õppejõududele autoriõiguste seminar ja avaldada selleteemaline artikkel ülikooli ajalehes.

Viimasel aastal on ülikool teinud IKT-l põhineva õppe kasutuselevõtus suure sammu edasi. Kindlasti ei saa ja ei ole vajagi kasutada info- ja kommunikatsioonitehnikavahendeid kõigi ainete õpetamiseks.

WebCT õpikeskkond sisaldab uudseid võimalusi õppematerjalide esitlemiseks, omavaheliseks suhtlemiseks, kursuse administreerimiseks, testide tegemiseks jne.

Kokkuvõtteks

Kaugkoolituse puhul on sageli vajalik viia teatud osa õppetööst läbi silmast silma õppena, et hoida ja tõsta õppijate motivatsiooni, andma võimalusi elavateks aruteludeks ning võimaldada inimlikku vahetut suhtlemist õppejõu ja üliõpilaste vahel.

Samas võimaldavad kaasaegsed tehnilised vahendid õppida paljudel, kes seda auditooriumis teha ei saaks. Need vahendid on abiks kaugkoolituse muutmisel tulemuslikumaks, toetades õppesessioonide vahele jäävaid pikki iseseisva töö perioode ning samuti statsionaarses õppes, kus muu maailma eeskujul tuleks võtta suund auditoorse töö vähendamisele.

Kõikide virtuaalõppega seotud probleemide ja küsimuste puhul võib pöörduda TÜ kaugkoolituskeskusse (lehti@ut.ee, tel 376 306).

VIRTUAALÕPPE EELISED

Üliõpilasele:
- **Õppimiseks sobiva aja ja koha valimise võimalus**
- **Rohkem suhtlemist õppejõu ja üliõpilase vahel**
- **Info- ja õppematerjalide parem kättesaadavus**
- **Iseseisev töö on mitmekesisem, loomingulisem, aktiivsem**
- **Võimaldab õppida neil, kes muidu ei saaks**

Õppejõule:
- **Vähem auditoorset tööd ning seega rohkem aega teadustööks ja üliõpilaste individuaalseks juhendamiseks**
- **Õppetöö mitmekesisem**
- **Veebipõhise õppe puhul võib õppetöö läbiviimise suures osas jätta tuutorite hooleks**
- **Veebipõhise õppe puhul pidev kontroll tudengite töö üle ning info süstematiseeritus**
- **Lihtsustab rahvusvahelist koostööd ühiste õppekavade, kursuste loomisel**

TÜ majandusteaduskonna tudengid otsivad Eesti Nokiat

Varje Sootak

Eelmisel nädalal pärast TÜ innovatsioonitalituse korraldatud seminari "Unikaalsest tootest tulusa ärini", kus esinesid Toomas Hansson Kaubandus-Tööstuskojast ja Jaanus Friedenthal Tartu Ärinõuandlast, kohtusid innovatsioonihuvilised tudengid MAIDud TÜ tehnoloogiliste projektide juhtidega ja *spin-off*-firmadega.

Majandusteaduskonna innovatsioonihuvilised tudengid (MAIT) kutsus teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalitus kokku septembris.

Innovatsioonitalituse peaspetsialisti Sirje Kahu sõnul on MAITude kaasamise eesmärk aidata viia TÜ tehnoloogiaid maailmaturule ning abistada *spin-off*-firmasid investeeringute saamisel ja turunduses.

Miks sündisid MAIDud?

Ettevõttemajanduse 4. aasta üliõpilase Liisi Ruusi sõnul tekkis idee hakata osalema teadusprojektide elluviimisel innovatsioonitalituse korraldatud Preatoni Panga riskikapitali seminaril. Sama eriala 4. aasta tudeng Liina Kuum lisas, et üliõpilastele tutvustati tehnoloogilisi projekte ja neid kutsuti oma õpitud teadmisi rakendama. Enne ülikooli lõpetamist on kasulik praktilisi kogemusi saada, võtab innovatsioonihuviliste tudengite tegutsemismotiivi kokku majandusteaduskonna 4. aasta üliõpilane Toomas Kalmus. "Kõik ei pruugi kohe õnnestuda, aga proovida ikka tasub," lausus Kalmus. Tema sõnul pole see jalgratta leiutamine, sest eelkõige Ameerikas toimib taoline tudengite osalus teadusprojektides ammu.

Liisi Ruus.

Teadmised praktikasse

Välismajanduse dotsent Urmas Varblane lausus, et Eestis on palju huvitavate ideedega inimesi, kuid sageli puudub oskus ideed turul müüdavaks tooteks või teenuseks teha. "Meil ei ole vaja otsida ühte Eesti Nokiat, vaid on vaja palju erinevaid teadusmahukaid projekte, mis hakkavad oma elu elama, ja siis näeb, milline neist kujuneb edukaks. Nokia alustas muide oma äri kummisaabaste tootmisega ja mobiilidest ning infotehnoloogiast polnud jälgegi."

17 innovatsioonihuvilist üliõpilast tegelevad turu-uuringute, tasuvusanalüüsi, äriplaanide ja investeerimisprospektidega. MAIDud osalevad geeni- ja biotehnoloogia projektides, *spin-off*-firmades TorroSen (biosensorid), MaicoMetrics (teravikmikroskoop), Quattromed (diagnostikateenused), Müomeetria jt.

Teadur Toonika Rinken spin-off-firmast TorroSen ütles, et tudengid saavad aidata biosensorite projektis näiteks turu-uuringuid teha ja finantsprojekte koostada. "Selle ala spetsialiste, kes oleksid konkreetselt kõrgtehnoloogilistele firmadele orienteeritud, Eestis praktiliselt pole." MAITude programm annabki Rinkeni sõnul ühelt poolt tudengitele võimaluse näppupidi konkreetses projektis osaleda, teisele poolele kolm kuud tasuta asjatundlikku abi ja võimaluse koos asju planeerides ja arutades ka ise majandusvaldkonnas targemaks saada.

Toomas Kalmus.

Liina Kuum.

"Põhimõtteliselt sarnaneb see keemiatudengite kaasamisega, kus tudengid ühelt poolt õpivad tegelema konkreetsete probleemidega, teiselt poolt on meil kasu nende tööst ja samas kasvatame endale väga head kaadrit, kellele tulevikus töökohti pakkuda."

Üliõpilane Liina Kuum märgib, et kui uude teadusprojekti kaasata majandusteadmistega inimesi, on projektil suurem võimalus rakendust leida. Liisi Ruus leiab, et üliõpilased saavad teha turu-uuringuid, investoreid leida, müügiprospekte koostada jm, mida loenguis on õpitud. "Praegu on võimalus osaleda geenitehnoloogia, biotehnoloogia ja meditsiinitehnika projektis."

Liina Kuuma sõnul tekib projekti õnnestumise korral uusi töökohti. "Samuti saavad tudengid praktikal käia ja eduka tegevuse korral töökohagi. Edukas tehnoloogiline projekt võib arendada kogu piirkonda," ütles Liina Kuum. Tema sõnul on huvitav, kui tudengid ei lähe juba edukalt töötavasse firmasse, vaid *näevad spin-off*-firma teket algusest peale, saades selle loomisel ise osaleda.

Urmas Varblase arvates püüavad MAIDud ise õppida ja hiljem teisi õpetada, kuidas müügitööd teha. "Peamine on siin see, et juba mingi toote väljamõtlemise käigus mõeldaks praktilisele kasutamisele ja turunõudlusele." Varblane lisas, et loodetavasti hakkavad need tudengid nüüd oma kursuse- ja bakalaureusetöödes tegelema juba väga konkreetsete teadusmahukate projektide turunduse poolega. "Tudengid on väga tublid ja neile see tegevus meeldib," lisas dotsent Varblane.

Mida ei mäleta, seda pole olnud?

Ettekanne 6. ja 7. oktoobril Tartus toimunud konverentsil "Kultuur ja mälu"

Riina Reinvelt,
TÜ ajaloo osakonna
magistrant

Eestis hakati järjepidevalt elulugusid koguma 1980. aastate lõpul, sellest ajast on Eesti Kirjandusmuuseum ning ühendus Eesti Elulood korraldanud mitu kogumisvõistlust.

Viimane neist oli "Sajandi sada elulugu", mis oma iseloomult oli üldist laadi, st ei kogutud kindlal erialal töötavate, teatava ajaloolise sündmuse läbielanud inimeste või mõnel muul uurijaid huvitaval teemal kirjutatud lugusid. Ainukeseks kriteeriumiks oli seotus Eestimaaga, kas siis läbi siin sündimise, elamise või eesti rahvuse. Neid lugusid lugedes jääb silma üks tendents, nimelt lukku pääsevate sündmuste ja kogemuste selektiivsus. Elatud elu ja jutustatud elu ei ole identsed, sest jutustus ei mahuta kunagi tervet elu.

Mis on elulugu?

Tegemist on retrospektiivse proosavormis jutustusega, mille kirjutamisel isik keskendub oma eksistentsile ning loo keskmes on tema isiklik elu ja personaalsus. Mitteprofessionaalsete autorite elulood võivad lisaks isiklikule tasandile rõhutada ka terve inimeste grupi arengut ja kogemusi ning anda informatsiooni üldisest olustikust. Kõik tahavad, et nende elu oleks unikaalne, kuid samas vajavad nad ka kokkukuuluvuse tunnet ja võimalust end teiste suhtes peegeldada. Tundub, et eriti vähemusgruppide liikmed (nt ingerisoomlased) kasutavad oma eluloos sageli meie-vormi ning elulugudes domineerivad jutustused elukäiku mõjutanud ajaloolistest sündmustest, mis on, tõsi küll, esitatud läbi individuaalse kogemuse. Samas räägitakse indiviidikeskksetest elusündmustest väga vähe.

Mis mõjutab eluloo kujunemist?

Biograafia vormis oma elust kirjutajal või minevikust jutustajal on silme ees mall: mida minult oodatakse ja millest ma kindlasti vaikima peaksin, kuid see mall võib erineval ajal olla erinev. Sündmuste pääsu elulukku mõjutavad hetkel ühiskonnas valitsevad meeleolud.

Minevikusündmuste pääsu elulukku määrab tänane elu – osa sündmusi unustatakse, osa elustub hilisemate sündmuste tõttu. FOTO: UT ARHIIV / KOLLAAŽ: KRISTJAN KALJUND

Lugude autorid mõtestavad oma maailma.

Mõtestamine ei ole otseselt suunatud üksiksündmustele ja isoleeritud olustikele, vaid normide suuremale mudelile. Kesksena seisavad siin normide seadjad: kohalik keskkond, tugevad üksikisikud ja institutsioonid (kirik, õigussüsteem, poliitilised parteid, erinevad organisatsioonid jne).

Normidega seotud efekt on oluline, mõistmaks, kuidas kogetakse ennast, oma tegusid ja hinnanguid. Indiviidi ja ühiskonna vaheline koosmäng ongi see, mis inimest mõjutab ja omab seeläbi tähendust sellele, kuidas üksikisik oma jutustusi vormib.

Elulugu integreerib välismaailmaga

Elulugu on rekonstruktsioon, mille jaoks valitakse välja mõned lood oma elust. Muidugi võiks igaüks endale ükskõik millistest kogemustest ja elamustest koosneva loo välja mõelda, kuid indiviidi biograafia ei saa täielikult fiktiivne olla, kui ta tahab oma igapäevases elus teistega suhelda. Elulugu peab pidevalt integreerima välises maailmas toimuvaid sündmusi ja neid eneminevikku, et mõista oma elu tänasel hetkel ja toob siis esile talle olulisena tunduvad sündmused ja faktid ning annab neile hinnangu. Esile ei tule mitte minevik, vaid aktuaalsest kaasajasituatsioonist lähtuv reflektsioon minevikust.

Oma eluloo jutustamine ei ole ainult abiks mineviku ümbertöötamisel, vaid ka praeguse ja tulevase käsitlemisel läbi mineviku. Sellepärast esitavadki inimesed oma eluloo hetkel nii, et see sobiks praeguse ja arvatava tuleviku Eestiga. Kakskümmend aastat tagasi oleks samade inimeste lood olnud hoopis teistsugused, mõjutatuna toonastest ühiskonnas valitsevatest meeleoludest ja ehk veelgi rohkem nõukogulikust ideoloogiast. Samas on aga ka üsna tõenäoline, et enamik tänaseid kirjutajaid oleks oma loo hoopis enda teada jätnud, sest tol hetkel mittesobivaid elusündmusi ja tehtud valikuid ning otsuseid oleks lihtsalt liiga palju olnud.

Kõik ei vali õlget elustrateegiat

Nõukogude ajal pidi repressioonide hirmus osa oma elust maha vaikima, kuid ka tänases Eestis ei saa kõik inimesed oma elust avameelselt rääkida. Ei pea küll kartma küüditamist ja vangistamist, kuid Eesti avalikkus mõistab hukka igasuguse koostöö nõukogude võimuga, olgu selleks siis Kommunistlikku Parteisse kuulumine, koostöö KGBga või lihtsalt hea elu.

Kirjandusmuuseumisse kogunenud ligi tuhandest eluloost on vähem kui kümmekond kirjutanud inimesed, kes nõukogude korrast rõõmu tundsid. Tundub nii, et kui räägivad ühed, siis vaikivad teised. Kunagi ei ole nii, et kõik ühiskonna liikmed oleksid valinud õige elustrateegia.

Teekond elust looks on pikk ja keeruline. Inimesed rekonstrueerivad oma eluloo nii, et see ei sisalda kõiki elus juhtunud sündmusi ning saadud kogemusi ja elamusi. Lukku mittepääsevad sündmused on küll toimunud ja inimesed isegi mäletavad neid, kuid nad ei ole antud seoses või kontekstis olulised või neid varjatakse, kuna nende avaldamine võib negatiivselt mõjutada loo autori käesolevat positsiooni või elukäiku.

Inimesed võivad toimunud sündmusi mäletada, kuid varjata, sest nende avaldamine võib elukäiku mõjutada.

se loole lisama. Inimesel peab olema ettekujutus, kust ta pärit on ja kuidas ta on selliseks saanud, nagu ta on.

Elulugu on filtreeritud läbi tänase mineviku tajumise, st minevikus toimunud sündmuste pääsu elulukku määrab ka meie tänane elu. See filter ei ole neutraalne, osa minevikusündmusi unustatakse, teised saavad suurema tähenduse ja elustuvad uuesti hilisemate sündmuste poolt esilekutsutuna. Eluloo puhul on tegemist pidevas liikumises oleva looga ja uued kogemused võivad sageli muuta varasematele kogemustele antud tähendust. Nt Eesti iseseisvumine ja enne seda alanud avalikustamine andis eestlastele hoopis uutmoodi rääkimisjulguse. Hakati rääkima küüditamistest ja repressioonidest.

Elulukku pääseb vaid aktuaalne

Suured ühiskondlikud muutused mõjutavad inimeste elu ning muutuste valguses vaadatakse üle ka varasemad elusündmused ning esitatavasse lukku pääsevad vaid need, mis antud olukorras aktuaalsed on. Hetkel mittesobivat ei unustata, see pannakse lihtsalt nn kinnisesse fondi sobivamaid aegu ootama. Eestlaste tänastes elulugudes on elul nõukogude ajal üsna ebaoluline tähendus, eriti võrdluses sellele eelneva ja järgneva eesti ajaga. See seondub ka üldiselt ühiskonnas valitseva tendentsiga, kus nõukogude aeg tahetakse ära unustada või maha vaikida. Nii nagu soovitakse taastada ja taastataksegi enne Teist maailmasõda olemas olnud mälestusmärke või ehitisi, väärtustavad ka inimesed oma elus perioodi, mis oli enne nõukogude aega ja ei ole kuidagi seotud selliste suurustega, nagu Nõukogude Eesti, Nõukogude Liit, Kommunistlik Partei jne.

Elulood ei ole ainult elu tõlge tekstiks, vaid ka osa sellest elust, millest ta rääkida püüab. Loo autor suunab oma pilgu

Matemaatikatudengid olümpiaadil kolmandad

Varje Sootak

Minskis toimunud ACM (Association for Computing Machinery, www.acm.org/) üliõpilaste programmeerimisolümpiaadi veerandfinaalis saavutas TÜ meeskond III koha.

Võistkonda kuulunud matemaatikateaduskonna üliõpilased Meelis Kull, Jaak Pruulmann ja Jaak Sarv pääsesid sellega edasi poolfinaali, mis toimub detsembris Sankt-Peterburgis.

Võistkonna juhendaja Ahto Truu sõnul on võistlus on natuke erinev nii arvutiteadusest kui ka reaalsetest programmeerimistöödest. "3-liikmelisel meeskonnal oli üks arvuti ja viis tundi aega, et võimalikult suur arv ülesandeid ära lahendada. Ülesanne loeti lahendatuks alles siis, kui programm leidis õiged vastused kõigile žürii ettevalmistatud testandmete komplektidele. Komplekte võistlejad ei näe, nad saavad ainult teate, kas nende lahendus läks läbi või mitte," selgitas Truu.

Olümpiaadiliikumises on need tudengid Truu sõnul vanad kalad juba keskkooliajast, lisaks informaatikale ka matemaatikas ja füüsikas.

Sellised võistlused on tudengitele kindlasti võimalus end proovile panna ja teistega võrrelda. "Kahjuks pole mitmeaastasele agiteerimisele vaatamata teised Eesti ülikoolid vedu võtnud. Huvitav oleks TÜ taset ka lähemate naabritega võrrelda," arvas Ahto Truu.

ACMi programmeerimisolümpiaad on omataoliste hulgas vanim ning sellest võtavad osa tudengid kogu maailmast, mistõttu on igati õigustatud selle nimetamine üliõpilaste maailmameistrivõistlusteks. Seekordne olümpiaad oli kahekümne viies.

TÜ osales võistlusel viiendat korda, eelmisel aastal saavutas sama võistkond veerandfinaalis 5. ja poolfinaalis 26. koha. Minski veerandfinaalis osales kokku 27 3-liikmelist võistkonda 15 kõrgkoolist. Eestit esindas ainsana TÜ meeskond.

Truu arvates on üliõpilaste rahvusvahelisel olümpiaadil osalemine ja auhinnalistele kohtadele jõudmine ülikoolile samasugune reklaam nagu TÜ korvpallivõistkonna võidud või eestlaste auhinnad olümpiamängudel.

Rootsi Kiriku peapiiskop Karl Gustav Hammar kirjutab oma sõnad ülikooli külalisraamatusse. Karl Gustav Hammar külastas Eesti visiidil Tartu Ülikooli eelmisel laupäeval. Ta kohtus rektori Jaak Aaviksoo ja usuteaduskonna dekaani Tarmo Kulmariga (fotol paremal). JAAK NILSON

UUDISED

Arstiteaduskonna parimad ettekanded

Arstiteaduskonna päeval autasustati doktorantide ja teadurite konverentsi parimaid ettekandeid.

Kolme parima ettekande autorid olid K. E. Kisand, K. Metsküla, A. Kõiveer (ÜMPI immunoloogia ja rakubioloogia uurimisgrupid); A. Krüüner, L. Pehme, S. E. Hoffner, S. Ghebremichael, M. Mikelsaar (TÜ mikrobioloogia instituut, TÜK kopsukliinik, Rootsi Infektsioonhaiguste Kontrolli Instituut) ja E. Sepp, P. Naaber, S. Kõljalg, M. Jürna, H. Mägi, M. Allik, L. Sau, T. Metsvaht, M. Mikelsaar (TÜ mikrobioloogia instituut, TÜK Ühendlabor, TÜK anestesioloogia ja intensiivravi kliinik, Mustamäe Haigla labor, Tallinna Lastehaigla.

Kolme parima stendiettekande autorid olid E.-I. Lepist, H. Lennernäs, S. Frokjaer, P. Veski, B. Steffansen (TÜ farmaatsia instituut, Uppsala Ülikooli farmaatsiateaduskond, Taani Kuninglik Farmaatsiakool); K. Lõivukene, P Naaber (TÜK ühendlabor) ja A. Veraksits, T. Bakler, E. Maiste, J. Maaroos, E. Vasar (TÜK spordimeditsiini ja taastusravi kliinik, TÜK kardioloogiakliinik, TÜ füsioloogia instituut).

Reaalainete õppekavade konverents

27. ja 28. oktoobril korraldavad TÜ ja haridusministeerium konverentsi "Reaalained ja uus õppekava". Konverents algab reedel, 27. oktoobril kell 11 TÜ aulas plenaaristungiga.

Konverentsil töötab viis sektsiooni.

Seminar Balti Õpingute Keskuses

27. ja 28. oktoobril toimub Tartu Ülikooli Balti Õpingute Keskuse korraldusel koostöös teiste ülikoolidega Baltic Studies Network seminar.

Seminari eesmärk on Balti Õpingute Keskuse juhataja Viktor Trasbergi sõnul tihendada Balti ja Põhjamaade ülikoolide õppejõudude koostööd välisüliõpilastele suunatud programmide väljatöötamiseks ja uute õppemeetodite arendamiseks. "Tartus toimuva seminari kitsamaks teemaks on valitud ühiskonda ja kultuuri käsitlevate kursuste analüüs ja ühiste õppekavade arendamine," täpsustas Trasberg.

Kokku võtavad üritusest osa 7 ülikooli esindajad, peale Balti riikide veel õppejõud Taanist ja Soomest.

Ajaloomuuseumis on kivide näitus

Kolmapäeval avati TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis näitus "Kiviriigi lummuses".

Muuseumi näituste peakoordinaatori Mare Viiralti sõnul ei ole väljapaneku eesmärgiks mitte ainult avada huvilistele kivide mitmekesine maailm, vaid ka jätkata ülikooli töötajate hobisid tutvustavat näituste sarja. Eksponeeritavad kivid pärinevad anonüümseks jäädа soovinud TÜ töötaja isiklikust kollektsioonist.

Ehtekivid on inimesi köitnud oma kauni värvi, läbipaistvuse, läike, vastupidavuse ja harulduse aastatuhandeid. Vajadus ilu järele on inimestele ürgomane.

ÕNNITLEME

Dotsent Kalle Velsker 65

Alanud õppeaastal pidas TÜ matemaatikateaduskonna avaaktuse kõne dotsent Kalle Velsker. Selle sisu oli traditsiooniline: õnnitlus, veidi elukogemusi, veidi ellujäämise õpetusi. Ent üliõpilaste aplaus oli eriline: energiline ja kestev, südamlik ja tunnustav.

Esinejal algas 83. semester, viimane õppejõuna, sest 26. oktoobril on 65. sünnipäev. Kalle Velskeri töö õppejõuna algas pärast TRÜ matemaatikateaduskonna lõpetamist 1959. aastal. Pole teada, kas põhjustas kutsevaliku edukus aines, huvitatus, aineõpetaja soovitus või riiklikud piirangud, mis tulenesid isa surmasaamisest 1944. aastal Peipsi ääres (matemaatikasse astujatel võis olla elulookirjeldus pealiskaudne).

Üleliiduliselt kavandatud üleminek täielikule keskharidusele nõudis eeltööna kõrgkoolide vastuvõttude laiendamist ning õppejõudude arvu suurendamist. Niiviisi sattuski Kalle Velsker juba 1959. aasta sügisel assistendina auditooriumi ette.

Kiirtarbeks läksid nii omandatud teadmised kui ka akadeemiline käitumis- ning suhtlemisoskus, mida ta viimistles üliõpilasmeeskooris (asendas tollal üliõpilasorganisatsioone). Teoreetilise mehaanika kateedri metoodikute grupis alanud töö jätkus 1965. aastal moodustatud matemaatika õpetamise metoodika kateedris.

Sedasama kateedri põhitööd ongi Kalle Velsker kogu aeg andunult ja ennast eksponeerimata teinud. Koostanud ning kaitsnud dissertatsiooni tõenäosusteooria ja matemaatilise statistika elementide käsitlemisest koolis ning õpilaste stohhastilise mõtteviisi arendamisest omandas ta pedagoogikakandidaadi kraadi ja sai dotsendi kutse. Paradoksaalselt saabus tal oma uurimuse juurutamisvõimalus alles 1995. aastal alanud õpikukomplekti väljaandmisega, kui avanes uus muutmisvõimalus. Statistika elementide mittetundmine piirab praegu arvutite sellekohase tarkvara kasutamist, takistab paljudel töötajatel andmebaaside analüüsimist, reaalsuse mõistmist ning targemate otsuste tegemist.

Vahepealsetel aastatel katsetas Kalle Velsker taskuarvutite õpetamist koolis, viimistles trigonomeetria koolikäsitlust, kirjutas matemaatikaõpikute peatükke, käsiraamatuid, abimaterjale, koostas ja teostas telekooli matemaatikatunde ja -võistlusi.

Kalle Velskeril tuli õppetöö kõrvalt kümmekond aastat juhatada TÜ ettevalmistusosakonda ja selle järel kateedrit.

Praegu annab ta matemaatikatunde Karlova Gümnaasiumis. Nii jõuavad koolikogemused ja muutused kõige kiiremini uute õpikute käsikirjadesse ja kooli.

Meeldiv on õnnitleda töörõõmu ja edu soovivad praegused ja endised töökaaslased matemaatika didaktika õppetoolist!

Kaaslaste volitusel

Jaan Reimand

65

Tamara Vasar,
valvur – 1. november

60

Endla Kütt,
valvur – 29. oktoober
Hele-Vaike Ots,
tehnik – 30. oktoober
Linda Jaako,
jaendaja – 2. november
Jüri Liivamägi,
dotsent – 3. november

55

Peeter Tulviste,
erakorraline professor – 28. oktoober

50

Aleksei Treštšalov,
laborijuhataja – 31. oktoober

STIPENDIUM

Hermann Reiside reisistipendiumi konkurss

TÜ Sihtasutus kuulutas välja konkursi Hermanni Reisistipendiumi taotlemiseks. Stipendiumi asutas AS Hermann Reisid 1997. aastal TÜ magistrantide ja doktorantide õppe- ja teadusreiside toetamiseks.

Detsembris väljaantava stipendiumi kogusumma on 22 000 krooni. Sõltuvalt taotlustest antakse välja kas üks suuremahuline või mitu väiksemat stipendiumi. Stipendiaadid valib taotlejate hulgast TÜ valitsuse määratud kolmeliikmeline komisjon. Stipendiumi võib selle saaja kasutada reisibüroo kaudu või otse transpordifirmast piletite ostmiseks ning reisiga seotud muude kulutuste, sealhulgas majutuse eest tasumiseks.

Esimene Hermanni reisistipendium anti 1998. aasta kevadel. Tänaseks on TÜ Sihtasutus välja andnud 4 reisistipendiumi õppe- ja teadusreiside toetamiseks Sankt-Peterburgi, Tokiosse, New Yorki ja Durhamisse Iirimaal.

Reisistipendiumi väljaandmine pole ainus viis, kuidas AS Hermann Reisid Tartu Ülikooli heale käekäigule kaasa aitab. Juba 1996. aasta alguses sõlmisid AS Hermann Reisid ja Tartu Ülikool koostöölepingu, mille kohaselt saavad TÜ töötajad Hermann Reiside teenuseid kasutades lisasoodustusi piletite ostmisel, viisade ja kindlustuse vormistamisel. Teatud protsent ülikooli töötajate kasutatud reisiteenuste maksumusest lisatakse igal aastal Hermanni Reisistipendiumi kapitalile. Seega, mida enam kasutavad TÜ õppejõud ja teenistujad Hermann Reiside teenuseid, seda enam saavad magistrandid ja doktorandid raha oma õppereisideks.

Taotlused stipendiumi saamiseks esitada 23. novembriks ülikooli postikantseleisse. Täpsem stipendiumiinfo sihtasutuse koduleheküljel (www.ut.ee/sihtasutus/) või sihtasutuse tel 375 852.

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse juhatuse liige

INTERNETIPÕHINE KURSUS PEDAGOOGIKA OSAKONNAS

ELi haridusprogrammi Erasmus raames on TÜ üliõpilastel võimalik osaleda internetipõhisel kursusel, kus vaetakse Euroopa ühisest kultuuriruumist tulenevaid haridusprobleeme. Blackboard-ühendust kasutades lahendavad üliõpilased kultuurierinevustest tingitud juhtumeid nii klassiruumi, kooli kui ühiskonna tasandeil.

Käsitlemisele tulevad sellised teemad, nagu rassism ja ksenofoobia, multilingvism, kodu-kooli ja kogukonna suhtetasandid paljukultuurilises ühiskonnas, õpetamine ja õppimine multikultuurilises klassis.

Tartu üliõpilaste kõrval osalevad virtuaalsel kursusel Londoni Ülikooli Haridusinstituudi, Brüsseli Erasmushogeschool'i, Palacky Ülikooli ja Jyväskylä Ülikooli tudengid. Eesmärk on kommunikatsioon erinevast kultuurimiljööst pärinevate inimeste vahel ja isiklike koostöökontaktide loomine tulevikuks.

Eriti on kursusele oodatud õpetajakoolituse üliõpilased, samuti vene ja teistest rahvustest tudengid, kes seostavad oma tulevikku õpetajatööga.

Kursus toimub kevadsemestril (veebruar-aprill), 2 AP mahus. Vajalik on inglise keele oskus vähemalt suhtlustasandil. Kursusele on võimalik registreeruda 5. novembrini, saates oma andmed aadressil: karmen@ut.ee.

Karmen Trasberg
TÜ pedagoogika osakonna lektor

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB

Kirsten Bakis
"Hiidkoerte elud"
Tõlkinud Ehte Puhang
Kirjastus Varrak
Tallinn 2000. 272 lk.

Raamatu autor Kirsten Bakis on isa poolt eestlane ja elab New Yorgis. "Hiidkoerte elud" kirjutas ta kohe pärast kolledži lõpetamist ning sellele sai osaks väga hea vastuvõtt.

Lummava õhkkonnaga lugu räägib mõistusega koerte saabumisest New Yorki. Nad ON väga intelligentsed: käituvad ja riietuvad nagu inimesed, spetsiaalsete aparaatide abil saavad isegi rääkida.

Jutustus antakse edasi ühe naise meenutusena ajast, mil ta oli noore neiuna koerte pressiesindaja. Vähehaaval selgub imeloomade päritolu ja lohutu tulevik.

See on kurb ja liigutav tänapäevane muinas- või mõistujutt, mis jätab tunde, nagu oleksid olnud tunnistajaks millelegi ilusale ja nukrale.

Romaan on tõlgitud mitmesse Euroopa keelde ning esitatud Orange Prize'ile.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11. Avatud E-R 9-19, L10-16.

RAAMAT - KÕIDE - KUNST

Avatud seminar 3. novembril kell 11-14 Tartu Ülikooli Raamatukogus ruumis 202 üliõpilastele, õppejõududele, nahakunstnikele, raamatuköitjatele, restauraatoritele, huvilistele

11.00 Maarja Undusk (Eesti Nahakunstnike Liit) "Köitekunst ja vaba vaim"
11.20 Sirje Kriisa (ERR restaureerimise osakond) "Rahvusvahelise köitenäituse organiseerimisest"
11.40 Pille Kivihall (Katariina Gildi nahakoda) "Tööst Saksa meistri kojas"
13.00 Kadri Tammur (TÜ Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond) "Sümbolid ajaloolise köite dekooris"
13.20 Illu Erma (EKA nahakunsti osakond) "Vabana sündinud: kunstniku raamat"
13.40 Mõttevahetus naha- ja köitekunsti õpetamisest
14.00 Tartu Kõrgema Kunstikooli ja Eesti Kunstiakadeemia nahakunsti osakonna üliõpilaste näituse "Köite (v)algusel" avamine (TÜ raamatukogus)
16.00 Rutt Maantoa (TKK nahakunsti osakond) isiknäituse avamine (Tartu Kunstimaja)

INFO: Edith Hermann, edith.hermann@art.tartu ee

ACTA DIURNA

30. oktoobril kell 14.15 esineb ülikooli aulas Tema Pühadus Oikumeeniline Patriarh Bartholomeos loenguga "Quest of Sense" ("Elu mõtte otsimisest").

30. oktoobril kell 10.15 esineb majandusteaduskonnas Narva mnt 4 aud B107 Konkurentsiameti peadirektori asetäitja Aini Proos loenguga "Konkurentsiseaduse rakendamise praktika ja uus seaduseelnõu ning tähelepanekuid 2000. a konkurentsialastelt rahvusvahelistelt konverentsidelt". Info: Ülle Maidla, tel 376 342

NÄITUS

TÜ raamatukogu (W.Struve 1), E-R 8-21, L-P 10-18
www.utlib.ee/ee/naitused/
www.utlib.ee/ee/nadal/

Lugemissaalide fuajees:
* UUS! "Baltisaksa kultuuritegelane ja ajaloolane Hellmuth Weiss -100" 30.X.-dets. lõpp 2000
* Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed" 9.X -19.XI 2000
* UUS! "Korp!Filiae Patriae 80" 26.X - dets. 2000

Kataloogisaalis:
* Oleg Võssotski maalinäitus "Valge valgel" 2. X - 8.XI 2000

Kohviku fuajees:
* Budapesti Körmendi galerii maali- ja skulptuurinäitus teemal "Mees ja Naine" (Pärnu Uue Kunsti Muuseumi suvenäituse ekspositsioon), 10.-30.X 2000
* "TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100" 15. IX. - 12.XI 2000

Kaktuste fuajees (III krs.):
* UUS! Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti osakonna üliõpilaste näitus "Köite (v) algusel" 3.XI - 3.XII 2000

Õppelugemissaali fuajees:
* Kaija-Leena Hännineni akvarellinäitus "Maisemasta syntyy kuva - Maastikust sünnib maal" 9.X - 8. XI 2000

Raamatumuuseumis E - R 12 - 17
* Eesti Raamatu Aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

HUMANITAARRAAMATUKOGU (Jakobi 1) E-R 8-21, L 10-18, P suletud

Eesti Raamatu Aasta näitus "Eesti kunstiraamat" ja Heli Shestakova maalinäitus "Väga Isiklikud Pildid".
28.IX kuni aasta 2000 lõpuni.
Info: Sirje Madisson, tel (07) 375 797

Lisainfo: Tiina Matsulevitsh, näituste kuraator, tel (07) 375 750, tiinam@utlib.ee

TEATED

31. oktoobril toimub haridus- ja ülikooliteemaline esseekonkurss keskkooliõpilastele Hiiumaal. Info: Tiiu Heldema, tel 046 31 188

2. novembril kell 14.15-15.45 toimub Lossi tn 3-112 kaugkoolituskeskuse korraldatav seminar "Videokonverentsi vormi kasutamine õppetöös". Läbiviija Toomas Petersell multimeediakeskusest. Oodatud kõik huvilised. Info ja registreerimine tel. 375 592 (Toomas Petersell, tpeters@ut.ee)

3. novembril kell 19 peetakse Kuressaare Kuurhoones VK Saaremaa koondise üliõpilaslaulude õhtu. Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045/39 839

4. novembril kell 11 toimub TÜ Täppisteaduste kooli lahtine informaatikavõistlus kooliõpilastele Saaremaa Ühisgümnaasiumis (ruum 138). Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045 39 839

English final editing service to polish your articles & speeches. Call Mark 051 901756

LOENGUD

31. oktoobril kell 15 ülikooli nõukogu saalis ettekanne Kreekamaa muuseumis – Griechenland im Museum. Esineb prof. dr. Wolf-Dieter Heilmeyer Berliini Muuseumide antiikkunsti kogu direktor. Slaididega illustreeritud loeng tutvustab Kreeka kunsti maailma muuseumides rõhuasetusega Berliini kunstikogudel. Loeng on saksa keeles.

SPORT

Üliõpilasspordihooaja avavõistlus
Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistluste finaalturniir toimub Tartus pühapäeval, 29.oktoobril kell 11 TÜ Spordihoones (Ujula 4). Kohamängud kella 13.30st.
Osalevad tugevamate kõrgkoolide kuus meeskonda (TÜ I ja II, TPÜ, TTÜ, AUDENTES, EPMÜ) ja neli naiskonda (TÜ, TPÜ, TTÜ, EPMÜ). Osa võtavad Eesti universiaadikoondise kandidaadid.
Lisainfo tel 052 00 841, Jaak Raie EASLi peasekretär.

KINOS ILLUSIOON

Tiigrifilm – Karupoeg Puhhi ja sõprade uued seiklused. Kell 12 (R, L, P), 13.30, 15, 16.30

Prantsuse filminädal:
R 27.10 kell 18 Samurai
L 28.10 kell 18 Ja... jumal lõi naise
P 29.10 kell 18 Viimsel hingetõmbel
E 30.10 kell 18 Orpheus
T 31.10 kell 18 Therese
K 1.11 kell 18 Need, kes mind armastavad, sõidavad rongiga

Kole koiott – baaris ainult tüdrukud. Kell 20, 22

KESK-EUROOPA ÜLIKOOLI SUVEKURSUSED 2001

Kesk-Euroopa Ülikool (CEU) kuulutab välja stipendiumikonkursi kõrgkoolide õppejõududele ja kõrgharidusega spetsialistidele osalemiseks suveülikooli (SUN) kursustel sotsiaal- ja humanitaarteadustes. Kursused toimuvad Budapestis, Ungaris 9.07-10.08.2001. Avalduste esitamise tähtaeg on 8. jaanuar 2001.

Kursuste nimekiri, avalduste vormid ja lisainformatsioon:

Siiri Maimets, Kesk-Euroopa Ülikooli stipendiumiprogrammide koordinaator; TÜ Euroopa Kolledž; Lossi 3-326, Tartu 51003; E, K, R 9-13; T, N 13-17; Tel 375 199

E-post: siiri@ec.ut.ee; http://www.ceu.hu/sunindx/html

TÜ Akadeemiline Naiskoor ootab I soprani häälerühma uusi lauljaid. Proovilaulmised kuni oktoobri lõpuni igal teisi- ja neljapäeval kell 18. Koguneme peahoone auditooriumi 128 juures. Info: Kaire Matson (koorivanem): tel 376 320, kairekas@email.ee, Kristi Kuningas (president): tel 420 676, kuningas@ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Korporatsioon Filiae Patriae 80

Üks vaimustus on see, mis meid tiivustab, üks töö, mis teeme, et kord omale ühisele kodumaale kasulikud olla.

Lõik korp! Filiae Patriae asutamisdeklaratsioonist 1. novembril 1920

Tänagi, 80 aastat hiljem, ühendavad need samad taotlused rohkem kui kaheksasadat Eesti soost akadeemilist naist üle maailma. Meie valge-puna-rohelisse lippu koondatud hariduspüüe ja isamaa-armastus on aidanud elus hoida noorustuld ning säilitada lootust läbi kõige pimedamate aegade. Oleme tulnud, et jääda ja uhkusega kanda ning edasi anda seda aadet, mis kord tiivustas meie organisatsiooni asutajaid looma uut. Juhatagu need sihid edaspidigi isamaa tütreid parema homse poole!

Vivat, crescat, floreat corporatio Filiae Patriae in aeternum!

Korp! Filiae Patriae
eestseisus semestril 2000-I

Bernard Kangro pühendus korp! Filiae Patriae 40. aastapäevaks

Öö kui vahetas päeva välja,
Meie taevas lõi punama koit.
Läbi orjuse ja nälja
Meist sai rahvas, süttis muistne loit.

Sel ajal kasvas ja suurdus
Teie isamaa tütarde ring.
Kaunil Toomemäe veerul juurdus
Mitte ainult Tartu vaim, vaid ka hing.

Kõik, mis kallist meil, Eestile anda –
Elu, õnn ja armastus!
Valget, punast ja rohelist kanda
Ükskõik kui kaua ja kus!

Bernard Kangro
Stockholm, 1960

80 aastat isamaa tütarde õitsemist ja kasvamist

Korp! Filiae Patriae asutajaliikmed.

Oli 1920. aasta. Oli Vabadussõjast võidukalt väljunud Eesti Vabariik. Oli aasta aega tegutsenud emakeelne ülikool. Oli Tartu linn täis noori ärksaid üliõpilasi. Oli otsingute ja julgete ideede, uute alguste ajastu. Oli esimese naiskorporatsiooni asutamisaeg.

Noor rahvusriik, kus traditsioonilised väärtused au sees, esitas väljakutse akadeemilistele naistele, kes soovisid pereema rolli kõrval aktiivselt kaasa lüüa riigi ülesehitamises, ühiskondlikus ja kultuurielus. Rahulolematutena ühelt naisüliõpilasorganisatsiooni tutvumisõhtult tulles tekkis kolmel naisüliõpilasel mõte luua oma arusaamade ja sihtide rakendamiseks, vastandina liiga vabameelsetele seltsidele, uut tüüpi ühendus – naiskorporatsioon, mis kitsamas ringis kindla distsipliini abil kasvataks igakülgselt haritud, iseseisvalt mõtlevaid, naiselikke, kõlbelisi ja karskeid eesti naisi.

Jutt naiskorporatsiooni asutamisest levis kulutulena üliõpilaskonna seas ning kutsus esile terava opositsiooni, ehkki ülikooli valitsus oli andnud asutamiseks põhimõttelise nõusoleku. Eriti agaralt püüdsid mehed seda plaani naeruvääristada, kõneldi hirmu- ja õudusjutte joomaklubi asutamisest, kuhu ei sobivat korralikul tütarlapsel minna jne. Pahatahtlik kumu andis esialgu soovitud tagajärgi – oli raskusi asutamiseks vajaliku liikmete arvu kokkusaamisega. Olukord siiski lahenes ja kümne aatelise akadeemilise naise visa töö oli kandnud esimest vilja – 27. oktoobril 1920 oli sündinud tõelisi isamaa tütreid ühendav korporatsioon Filiae Patriae Tartu Ülikooli juures. Võeti vastu põhikiri, deklareeriti soovi olla rahvuslikult mõtlevad ja naiselikud, vaimselt ja majanduslikult iseseisvad ja iseteadvad euroopalikud naised, kes ei mõtle kopeerida meeskorporatsioonide kombeid, vaid muudavad ja täiendavad neid naise iseloomu arvestades. Filiae Patriae välismärkideks said kaunis valge-puna-roheline tekkel ja värvilint. Valge pidi sümboliseerima põhjamaa lumevälju, isamaa tütre hingelist puhtust ning püüdlust hariduse järele, punane koidutaevast, isamaa-armastust, õestust ja noorustuld, roheline kodumaa metsi ja niitusid, julget lootust ning energilist püüet paremusele.

Ehkki deklaratsioonile lisati tervitus meeskorporatsioonidele, milles püüeldi sõbraliku suhtumise järele, ei olnud asutamisjärgne aeg isamaa tütardele kerge. Vaid osa üliõpilasorganisatsioone vastas asutamisteatele õnnitlusega, "omaks" tunnistamine võttis veel aega. Ajakirjanduse suur tähelepanu oli sageli vaid halvustav vastasseis, ilmus solvavaid karikatuure, kus kujutati värvilintides naisi meeskorporantide kombel ohtralt õlut ja sigarette pruukimas. Ometi oli korp! Filiae Patriae asutatud just kombelõtvuse ja joomapahe vastasena. Naiste ettevõtmistele lisandus kriitika ühiskonna patriarhaalse kujutluse püsimise tõttu, mille kohaselt naised on kodukesksed, ilma isiklike suuremate vajaduste ja võimeteta ning kelle vaimse eneseteostusega kaasneb naiselikkuse minetamine. See kõik näitas ühiskonna harjumatust aktsepteerida iseteadvalt tegutsevaid naisi.

Pöördeliseks sündmuseks korp! Filiae Patriae enesekehtestamisel oli kandideerimine Üliõpilaskonna Edustuse valimistel ühises nimekirjas koos Eesti meeskorporatsioonidega. Kuivõrd raske oli selle au osaliseks saada, ei osata tänapäeval enam kujutledagi. Lõpuks "avantüristide kambaks" peetud naised siiski saavutasid kandideerimisõiguse ja seda võeti üliõpilaskonnas Filiae Patriae tutvustamisena *de facto*. Nüüd kasvas järsult ka esimese naiskorporatsiooniga liituda tahtjate arv. Korp! Filiae Patriae võitis paari aasta jooksul üldise poolehoiu, näidates üles tõsist teotahet ja põhimõttekindlust. Eesti eeskujul tekkis 1921. a Lätis esimene naiskorporatsioon Daugaviete (Daugava tütred), Leedu Filiae Lithuaniae palus asutamisel oma Eesti esiemalt koguni põhikirja ning kodukorra ärakirju.

Naiskorporatsiooni eluõiguse lõpliku tunnistusena asutati neid 1924. a Eestiski veel kolm, kellega oldi algusest peale sõbralikus vahekorras. 1931. a moodustasid korp! Filiae Patriae ja korp! Amicitia Üliõpilaskonna Edustuses esimese puhtnaisrühma Eesti Naiskorporatsioonide Rühm, et teostada edukamalt oma tõekspidamisi, rõhutades isikutubliduse printsiibi vajadust.

Korp! Filiae Patriae üht põhimõtet – isamaa-armastust väljendab nii korporatsiooni nimi kui lipukiri: "Eesti tütar, eesti kodu tugevasti seotud olgu!". Ühiskondlikust tegevusest võeti osa Naisüliõpilaste Kodukaitse Ühingu asutaja ja liikmena. 1926. a koonduti koos teiste naiskorporatsioonidega Naiskodukaitse IV jaoskonnaks, mille üheks sihiks oli ka vastava meeskorporatsioonide malevkonna toetamine. Ühineti Lilli Suburgi nimelise Abiraha Toimkonnaga, kus koos Eesti Naisüliõpilasseltsiga ja ENÜS Ilmatariga edukalt abistati vaesemaid naisüliõpilasi.

Isamaalisusega põimus hõimuaate süvendamine – 24. veebruaril 1933. a korraldati esimene kõnelend ingeri hõimude juurde. Need omapärased äratusretked Eesti Ingerisse jätkusid kuni iseseisvuse katkemiseni. Pöörati tähelepanu nii teiste keelte õppimisele kui ka oma ilusa emakeele heakeelsele kasutamisele. Tollal domineerinud saksa buršilaule hakati varakult tõlkima, kuid eelistati esitada eesti laule ning eestistati üliõpilasoskussõnu.

Igati toonitati naise haridus-püüdu ja ülikooliõpinguid. Tegevliikmeks vastuvõtmisel arvestati tehtud akadeemilist tööd, silmaringi. Üldiselt apoliitiline organisatsioon ootas oma liikmeilt kursis olemist kaasaja maailma probleemidega. See oli oluline osa korporatsiooni kasvatuslikust põhimõttest, mis on sisse kirjutatud rebaste laulugi: "Kolleegil meilt nõuti, kes kirjutas mida ja kuidas käis teose viimane rida. Ja teadma sa pidid, mis teeb Mussolini või kuidas sai Dollfussi mõrtsukas Viini ...".

Mitmekülgsete huvide, harrastuste ja võimetega naisüliõpilaste koondudes rikastus üha enam korporatsiooni siseelu, mille vilju said maitsta väljaspool seisjadki. 1926. a loodud topeltkvartett kujunes peagi neljakümneliikmeliseks naiskooriks, mis esines õnnestunult nii iseseisvalt kui ka näiteks koos Akadeemilise meeskoori ja Eesti Naisüliõpilaste Seltsi kahekordse kvartetiga. 1934. a valiti korp! Filiae Patriae koor Tallinna Meestelauluseltsi sõpruskooriks. 1935. a kontsertmatkalt eesti laulu ja muusika tutvustamiseks Lätis tuldi tagasi kolme loorberipärjaga.

Pooltõsiselt tavatseti öelda, et korporatsiooni Filiae Patriae kuuluvad vaid ilusad, targad ja rikkad. Kuid nagu seda juba tollalgi kommenteeriti: ilusad on kõik noored tüdrukud ja tarkuse järele on Tartusse tuldudki – kas need kaks pole siis tõepoolest suur rikkus! Korporatsiooni edenemist näitab igal juhul ka see, et mitmete asukohavahetuste järel sai Filiae Patriae konvendiks esinduslik seitsmetoaline korter Ülikooli ja Gildi tänava nurgal (praegu asub majas Postimehe toimetus). See oli õdusaks paigaks, teiseks koduks, kuhu ei mindud mitte ainult kohustusi täitma, vaid ka õppima, kaasvõitlejatega lihtsalt kohtuma ning maailma asjade üle arutama.

Kogu selle ilusa, lõbusa, huvitava – parima aja elust, nagu kajab vastu vilistlaste mälestustest – lõpetasid kommunistid 1940. a. Korporatsiooni Filiae Patriae kuulus sel hetkel 380 liiget.

Karm saatuselöök ei tähendanud aga veel organisatsiooni lõppu. Ametlik tegevus kodumaal oli keelatud, seda küll. Õestusring aga ei katkenud päriselt.

(järg 2.lk)

Iga kord, kui minult küsitakse,

kuidas tekkis mõte taastada korporatsioon Filiae Patriae tegevus Tartus, satun ma suurde kimbatusse.

Mitte sellepärast, et ma ei mäletaks sündmuste käiku ja asjaosaliste nimesid või kardaksin eksida faktide või meeleolude edastamisel. Sugugi mitte. Nõutust tekitab minus pigem teadmine, et seda taastamisprotsessi pole võimalik niimoodi lühidalt kirjeldada, et kõik oluline saaks mainitud. Teiseks tundub mulle praegu, tagantjärele sündmusi meenutades, et kõik toimus kuidagi loomulikult, loogiliselt ja eriliste kõhklusteta, justkui olnuks ette nähtud, et niimoodi peabki minema ning seetõttu võib kirjeldus olla igav ja kiretu. Ilmselt ma kardan, et see ei paku huvi.

Mõtlen, et prooviks õige esitada Filiae Patriae tegevuse taastamist ilma aastaarvude ja nimedeta, ilma Eesti lähiajalukku pikemalt sukeldumata. Kuid ajaloost ei pääse me mööda, sest minu arvates on üliõpilasorganisatsioonide tegevuse jätkumises "süüdi" tollased ajalootudengid. Just nemad kaevasid nii kodustest tagavaradest kui avalike raamatukogude erifondidest välja materjale sõjaeelse Eesti Vabariigi üliõpilaselu kohta. Huviga loeti Üliõpilaslehti, ringi liikusid üliõpilaslaulikud, üliõpilasorganisatsioonide aastapäevaväljaanded jms poolpõrandaalune kraam. Midagi oli ka vanast säilinud – näiteks ajalootudengite nn rebaseks löömise tseremoonia oli ilmselgelt mõjutatud meeskorporatsioonide kommersirituaalidest, kasutusel olid koguni muuseumist laenatud korporantide rapiirid. Mehed olid ka organisatsioonide tegevuse taastamisel julgemad ja kiiremad, mis seal salata. Kuid aeg oli keeruline ning ka meestudengid ei taastanud esialgu mingi kindla organisatsiooni tegevust, vaid lõid täiesti uue üliõpilasseltsi, millest hiljem arenes sõjaeelse organisatsiooni õigusjärglane.

Kui uudis meestudengite organiseerumisest laiemalt teatavaks sai, hakkasid ka naistudengid organisatsioonide vastu rohkem huvi tundma. Mäletan, kuidas minu organiseerunud kursusevennad ärgitasid tütarlapsi naisorganisatsioonidele uuesti elu sisse puhuma – ilma naisorganisatsioonideta olevat ka meesorganisatsioonide tegevus poolik, nad jäävat ilma tantsukursustest, vastastikustest külaskäikudest ja muudest ühisüritustest. Ja üleüldse olevat tingimata vaja leida need naisterahvad, kes oleks valmis ennesõjaaegsete organisatsioonide tegevust jätkama ning et kui keegi meist tegutsemist enda peale ei võta, oleksid asjalood väga kurvad.

Mind poleks küll olnud vaja nii palju "töödelda", sest huvi naisorganisatsioonide vastu oli juba tärganud. Küll aga andis seltsivendade toetus julgust juurde – oli ju vaja otsustada, millisesse organisatsiooni tahaksin kuuluda (see polnudki nii lihtne, arvestades, et mingeid tutvumisõhtuid ei korraldatud ja otsuse pidi langetama pelgalt loetu ja kuuldu põhjal), oli vaja leida mõttekaaslasi (see ei osutunud väga keeruliseks – tuli välja, et nii mõnigi on korporatsiooniga liitumisest mõtteid mõlgutanud, sõber tõi kaasa oma sõbra ja tuumik – mõttekaaslastest sõpruskond – oligi koos), püüda hankida korporatsiooni ajaloo ja tegevuse kohta võimalikult palju materjale ning otsida üles omaaegsed liikmed ja veenda neid meie ettevõtmise mõttekuses.

Mida peaks veel meeles pidama? Võib-olla seda, et polegi oluline, kelle peas, kus või millal sündis mõte korporatsioon Filiae Patriae tegevuse taaselustamisest – oluline on see, et tegevuse jätkamise nimel tegid tööd kõik liikmed. Meid oli vähe, lahendamist vajavaid probleeme aga palju. Korporatsiooni omaaegsete liikmete toetuse, usu ja igakülgse abita poleks me kindlasti toime tulnud. Või kui oleksime üritanud, siis oleks see ilmselt üks teine korporatsioon.

vii! Kadi Tarand
Korp! FP taastamisjärgne esimene esimees

Pildil ksv!ksv! Madli Päts, Kadi Tarand ja Leida Lepik – korp! Filiae Patriae esimene taastamisjärgne eestseisus.

Korp! FP tulevane kodu.

Isamaa tütred elavad olevikus ja vaatavad tulevikku

Korporatsioonil Filiae Patriae ei ole Eestis organisatsioonina suuri ambitsioone – tahame täita mittetulundusühingu rolli inimese ja riigi vahelülina. Meie missiooniks on olnud ja on eesti hoidmine.

Nimi isamaa tütred võib tekitada ootuse, et tegemist on klubiga, kus heietatakse rahvusromantilisi mõtteid. Nii see aga ei ole. Korp! Filiae Patriae näeb oma nimes hoopis laiemat tähendust kui rahvuslipu lehvitamine ja igihaljaste traditsioonide täitmine. Meie sooviks on eesti säilimine, missugusel kujul, on omaette küsimus. Otsest ja ühest vastust siin ei ole ja seda me ei otsigi. Ühelt poolt on korporatsioonil Filiae Patriae nimi, mis väljendab meie missiooni, teise pooluse moodustavad põhimõtted, mille järgi elame või mille poole püüdleme. Kui nimi on rahvuslik, siis põhimõtted on universaalsed, rõhutades eelkõige püüdu olla väärtuslik inimene teiste inimeste kõrval.

Korp! FP rolli tänapäeva ühiskonnas on lihtne määratleda – oleme mittetulundusühing, vahelüli inimese ja riigi vahel. Mittetulundusühinguid on erinevaid – ühed aitavad inimesel riigi ja ühiskonnaga kohaneda, teised pakuvad areeni ja toetust uute ja värskete ideede kujundamiseks ja välja ütlemiseks. Korp! FP kuulub oma olemuselt teise tüüpi – oleme ju esimene naiskorporatsioon, loodud ajal, mil naiste akadeemiline ühistegevus veel üsna taunitav oli ning oma idee teostamiseks oli vaja julgust ning ettevõtlikkust. Hilisem Filiae Patriae on tollast naiskorporatsiooni loomist tõlgendanud kui julgust ja uhkust oma tõekspidamiste järgi talitada, mitte niivõrd näinud selles võitluslikku soovi oma tahe maksma panna.

Teisalt pakume midagi ka riigile ja ühiskonnale. Ühiskonnas näeme oma rolli eelkõige naise eneseteadvuse tõstjana. Mitte isegi niivõrd sellest palju rääkides, kuivõrd just oma tegevuse kaudu naiseks olemist hinnates ja toetades.

Muutuvad ajad, muutub Eesti ning muutuvad vahendid, mille toel rahvust ja riiki säilitada. Eestit peame väärtuslikuks ühe killukesena rikkalikus rahvuste maailmas, sest mida mitmekesisem on maailm, seda elujõulisem ta on. Eestil on siin oma väiksusest hoolimata täita kaalukas roll, sest lisaks rahvuseks olemisele oleme jõudnud ka oma riigini. Meiesuguse organisatsiooni ülesanne on seda pisukest rahvust ja riiki toetada.

Mida selleks teeme? Kasvatame iseend, kasvatame aktiivset inimest – tublisid haritud eestlasi, kes julgevad seista oma õiguste eest ning kellele lähevad ka ühiskonna asjad korda, kes peavad lugu heast eesti keelest, ning mis kõige olulisem, kes loovad noorte kõrgharitlastena uuenevat eesti kultuuri muutuvas maailmas.

vii! Mari Uba
TÜ sotsioloogia magistrant

Korp! Filiae Patriae kasvatab naiste eneseteadvust

Kui korporatsioon Filiae Patriae algusaegadel sõltus naise võimalus end ühiskonnas teostada suuresti vaid meeste heasoovlikkusest, siis tänapäeva ühiskonnas on olukord mõneti teistsugune.

Teoreetiliselt ei takista miski naistel olemast igati võrdväärne meestega, samas aga tunnetab teatud osa naissoost siiski, et neil puudub võimalus end ühiskonnas teostada. Eesti naine on harjunud mõttega oma alluvusest, mistõttu ei pruugi ta märgata, et seab sageli just ise endale käitumises piiranguid. Siin tulebki mängu akadeemiline naisorganisatsioon. Selles ilma meesteta maailmas, kus soositakse nii vaimset iseseisvust kui suuremat eneseteadlikkust, on naistel kergem selgusele jõuda, kes nad on ja mida nad soovivad. Seejuures oleks vale arvata, et akadeemilise naisorganisatsiooni puhul on tegemist äärmusliku naisõiguslusega. Teatud mõttes on naiskorporatsioon väga konservatiivne organisatsioon, mis väärtustades iseseisvat naist, hindab ka traditsioonilisi väärtusi – kodu ja naiselikkust.

Üheks korporatsiooni eesmärgiks on oma liikmete enese- ja ühiskonnateadlikkuse arendamine. Tegu on eelkõige üliõpilasorganisatsiooniga, millelt enamasti oodatakse suuremat valmisolekut ühiskonnaprobleemidele kaasa mõelda. Tavalises olukorras ei pruugi naistel olla täit julgust ja võimalust isiklikke seisukohti väljendada. Sestap võiks akadeemiline naisorganisatsioon olla koht, kus saadakse lahti vanadest kompleksidest ning veendutakse oma tegelikes oskustes ja läbilöögivõimes. Kuidas iga liige neid rakendab või kas ta neile üldse rakendust leida soovib, sõltub juba igaühest endast.

Kuigi eneseteadlikkuse kasv on meie jaoks tähtis, tullakse korporatsiooni siiski sooviga leida uusi sõpru ja kohta, kus oleks lihtsalt hea olla. On ju ka kirjas meie põhimõtetes, et soovime pakkuda oma liikmetele teist kodu. Mis seal salata – konvent otse raamatukogu vastas on vahest liigagi mõnus koht, kus ehk tihedamini kui tarvis lõõgastumas käiakse. Sest kus mujal õnnestuks tuttavaks saada ja mõtteid vahetada naistega niivõrd erinevatelt erialadelt ning põlvkondadest, lihtsalt nautida üksteise seltskonda.

Korporatsioon Filiae Patriae on suuresti üles ehitatud idealismile. See aheraine on usk õelike sidemete võimalikkusesse nii sõprade kui nende liikmete vahel, keda me isiklikult ei ole kunagi kohanud, kuid kellega seovad ühine organisatsioon ja selle põhimõtted. Niisugune idealistlik hoiak muudab meid erinevate maailmavaadete osas avatumaks ja sallivamaks.

Korp! Filiae Patriae on õigustanud oma olemasolu akadeemilise naisorganisatsioonina juba 80 aastat. Usume, et ka tulevikus on meie organisatsioonil täita tänuväärne roll Eesti ühiskonnas, pakkudes edumeelsetele naistele ruumi ja võimalusi eneseteadvuse arendamiseks.

ksv! Liina Järviste
stud hist
ksv! Kristi Kukk
stud hist

(algus eelmisel leheküljel)

Filiae Patriae ilusad põhimõtted ning traditsioonid kestsid kõige kiuste edasi. Nii Kodu- kui Välis-Eestis leiti võimalusi kooskäimiseks, hoiti isamaa tütarde hingelist puhtust ning aatelisust – Tartu pärandit, oldi otsekui üheks eestluse kantsiks välismaal. Eesti keel ja meel olid kindlad eeldused korp! Filiae Patriae liikmeks astumisel. Juba 1945. a tekkis esimene väliskoondis Rootsis, peagi järgnesid Ühendriikide, Toronto, Montreali, Austraalia, Vancouveri ja Lõuna-Rootsi koondised ning Göteborgi osakond. Juba 50. aastapäeval oli korporatsioonil väljaspool Eestit üle 600 liikme, kes kandsid edasi organisatsiooni järjepidevust. Ka mitmel Siberisse küüditatul õnnestus kaasa võtta korp! Filiae Patriae välismärgid, mis hoidsid elavana sidemed kaunite mälestuste ja trööstitu tegelikkuse vahel.

Okupeeritud Eestis oli end korporatsiooniga Filiae Patriae identifitseerimine ohtlik poliitiline samm. Ometi julgeti koos käia, üksteist moraalselt ja materiaalselt aidata, uue riigikorra harjumatute ja vastuvõetamatute põhimõtete üle arutada. Tallinnas kohtuti olude leebudes iga nädal kohvikus "Moskva" varjunime TONAKO ehk **To**redate **Na**iste **Ko**ondis all. Organisatsiooni tegevuse tegelik taastamine Eestis sai teoks, kui 1980ndate lõpu vabanevast vaimust kantud üliõpilased vaimustusid Filiae Patriae ideest ja leidsid vanade vilistlastega kohtudes ühise keele ning toetuse. Taas oli päevakorral naisideaali loomise mõte ja eeskujuks said siin korp! Filiae Patriae sünniajale omased märksõnad: haritud ja iseseisev, kuid naiselik, stiilne ja eetiline naine.

17. veebruaril 1989 õnnistas praost Harald Tammur Pauluse kirikus korp! Filiae Patriae uue lipu ning 14 taasasutajat said vilistlastelt värvid C! FP endiste ruumide laepealsel, Edasi toimetuse saalis. Korporatsiooni uuestisünni juures oli ka asutajaliige Erna Kutsar. Järjepidevuse sümbolina andis viimane okupatsioonieelne esimees Vaike Pärtsel uuele esimehele Kadi Tarandile üle hõbedase koosoleku juhatamise kelluka. Korporatsioon Filiae Patriae oli taas ametlikult ellu kutsutud.

Eestis tegevuse taastanud üliõpilasorganisatsioonidel oli aatekandjatena oma osa ka Eesti riikliku iseseisvuse taastamisprotsessis. Täna püüame muutuvas ajas alal hoida igavikulisi väärtusi nagu rahvus, kodu, traditsioon, omakultuur, eetiline ja tolerantne inimene. Siiani kehtivad Filiae Patriae 80 aastat tagasi sõnastatud põhimõtted ja ideed. Selles ongi Filiae Patriae ilu ja võlu.

Korp! Filiae Patriae ajaloost tänasesse tähtpäeva jõudes võiks selle ülevaate siinkohal lõpetada samade sõnadega, mis kirja pandud 1920. a korporatsiooni asutamisel: "Meie oleme noored, meis põleb vaimustus kõige hea ja ilusa vastu ning meie tahame hoida seda püha leeki. Ta valgustagu meie teed ja andku meile jõudu pead püsti kanda. Meis on elurõõmu ja seda ei salga meie maha. Elurõõm, mis kuldab tumeda päeva, elurõõm, see õnnistatud nooruse eesõigus, talle on alati avatud meie uksed – ja meie tõotame, et isamaa oma tütarde pärast häbenema ei pea.".

koostas
ülvil! Kadi Grichin
stud hist

Millised on eneseteostusvõimalused korporatsioonis Filiae Patriae?

Korporatsioon on elukool. Eneseväljendusoskus, koostöövõime, kohusetunne, distsiplineeritus – need on vaid osa isikuomadustest, mis konvendi liikmeks olles lihvi saavad.

Korp! Filiae Patriae tegevus seab oma liikmeid väga erinevate põnevate väljakutsete ette. Selleks võivad osutuda roll teatrietenduses, sisutiheda peoõhtu korraldamine paarisajale inimesele või ehituslepingu sõlmimisele eelnevad läbirääkimised ehitusfirmaga.

vil! Ene Andresen
TÜ õigusteaduskonna magistrant

Eneseteostusvõimalus minu tudengiaja korporatsioonis Filiae Patriae tähendas eneseteostust üliõpilasena, üliõpilastraditsiooni kuuluvana ja tudengiksolemise viisi uuesti määratlevana.Akadeemiliste organisatsioonide uus eneseleidmine oli see, mis 1990ndate Tartule suuresti oma ärksuse andis. Oma sotsiaalsuses tähendas organiseerunud tudengi staatus ka eneseteostust kodanikuna.

Eneseteostusvõimalus, mida korporatsioon Filiae Patriae *ad aeternum* pakkuma jääb, on eneseteostus sõbrana.

vil! Lumme Erilt
Eesti Humanitaarinstituudi anglistika õppejõud

Korporatsioonis FP on võimalik enese igakülgne teostamine. Ole vaid ettevõtlik ja proovi järele. Üksinda on see raske, kuid meie juures tulevad kõik kõigile appi. Meil võib iga liige tunda end ühe osana suurest organismist, kus üksteist osatakse aidata ja toetada. Mitte ükski asi ei tundu liig raske, kui sa tead, et sind ei jäeta hätta ja sa võid teistega arvestada.

ülvil! Tiina Laur
TÜ sotsioloogia üliõpilane

C! FP juubelilehe toimetus:
ksv!ksv! Annika Arro,
Jane Järvalt,
Inga Laidna,
Andra Lätt,
Maarja Saks

ARH

SUNDEKSEMPLAR
RAAMATUKOGU
TARTU ÜLIKOOLI

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

3. november 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 35 (2031)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
ÜKSEKSEMPLAR

Tehnoloogia arenduse ja teaduse infopäev

9. novembril korraldatakse Tartus 6. – 11. novembrini toimuva Euroopa teaduse ja tehnoloogia nädala raames infopäev.

Kristina Kallas SA Archimedes ELi Innovatsioonikeskusest ütles, et nädal on osa Euroopa Liidu ulatuslikust initsiatiivist suurendada avalikkuse teadlikkust teaduse ja tehnoloogia vallas ning julgustada noori huvituma teadusest mitte üksnes kui potentsiaalseid tulevikuteadlasi, vaid ka kui paremini informeeritud kodanikke.

Laiemale avalikkusele suunatud infopäeva teaduse ja tehnoloogia arendusest Eestis ja Euroopas tervikuna korraldab Sihtasutuse Archimedes Euroopa Liidu Innovatsioonikeskus koos haridusministeeriumiga Kompanii tn 2 (IV korrus).

"Infopäevale järgneb viienda raamprogrammi vahekokkuvõtet tutvustava trükise esitlus," märkis Kallas. Uurimuse "Eesti osavõtt Euroopa Liidu teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse 5. raamprogrammist. Vahekokkuvõte jaanuar 1999 - august 2000" on läbi viinud SA Archimedes ELi Innovatsioonikeskus.

Spordiklubi juhatuse esimees Meelis Jukk ja Ühispanga juhatuse esimees Ain Hanschmidt. JAAK NILSON

Spordiklubi ja Ühispank sõlmisid lepingu

1. novembril kirjutasid MTÜ Ülikooli Spordiklubi juhatuse esimees Meelis Jukk ja Eesti Ühispanga juhatuse esimees Ain Hanschmidt alla koostöölepingule.

Lepingu suurus on 500 000 krooni. Vastavalt lepingule reklaamib Ülikooli Spordiklubi Ühispanka oma võistlustel, treening- ja võistlusbaasides, oma võistlusvormil ja atribuutikal aasta vältel.

Meelis Jukki sõnul läheb poolest miljonist pool otse korvpallimeeskonna Tartu Ülikool/Delta kulude katteks. "Ülejäänud 250 tuhat kulub erinevatele projektidele, millistele nimelt, kas kergejõustiklastele, võimlejatele või sõudjatele, seda otsustab spordiklubi juhatus," ütles Meelis Jukk.

Leping sätestab muu hulgas, et ISIC Maestro kaarti omavad üliõpilased saavad korvpalliklubi Tartu Ülikool/Delta mänge vaadata 50 % odavamalt.

Esmaspäeval Tartut ja ülikooli külastanud Tema Pühadus Konstantinoopoli – Uue Rooma peapiiskop, oikumeeniline patriarh Bartholomeos pidas aulaloengu "Elu mõtte otsimisest".

JAAK NILSON

Viies raamprogramm pakub teadlastele võimaluse osaleda üleeuroopalisees koostöös.

FOTO: REPRO / KOLLAAŽ: KRISTJAN KALJUND

Ülikool nopib pooled Eesti RP5-projektid

Andres Toode

Tartu Ülikoolil on põhjus rõõmu tunda – Euroopa Liidu viienda raamprogrammi esimese pooleteise aasta vahekokkuvõtted näitavad, et ülikool on edukaim RP5-projektide esitaja.

Tulemus on seda uhkem, et Eesti osavõtt raamprogrammist on teiste Euroopa Liidu kandidaatriikidega võrreldes olnud kõige edukam, seda kinnitavad ka mitmed infoallikad Euroopa Komisjonist.

Mis on RP5?

Euroopa Liidu teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tehnoloogiate tutvustamise viies raamprogramm ehk lühidalt RP5 on Euroopa kõige olulisem koostööprogramm teadus- ja arendustegevuse valdkonnas. "Programmi üks põhiideid on siduda teadusasutused ning ettevõtted, teisisõnu – viia teadussaavutused praktikasse," ütleb Ülle Must, SA Archimedes Tartu büroo juhataja.

RP5 peab aitama lahendada Euroopa sotsiaalmajanduslikke probleeme, tõstma tööstuse konkurentsivõimet, looma eeldusi töökohtade arvu suurendamiseks ja aitama parandada elukvaliteeti Euroopas.

Oluline teaduse arendaja

Varasemate raamprogrammide tulemuste analüüs näitab, et neil on olnud märkimisväärne mõju Euroopa Liidu liikmesriikide teaduse arengule, eriti just üleeuroopalist koostööd silmas pidades. Ehkki RP5 eelarve moodustab vaid 5% kogu Euroopa teadus- ja arendustegevusele kuluvast summast, on tegemist siiski peaaegu 15 miljardi eurose summaga. Kuna RP5 on eelkõige koostööprogramm ja programmis osalemise eeltingimuseks on vähemalt 50-protsendine projekti omafinantseering, siis tõuseb RP5 osakaal Euroopa teadus- ja arendustegevuses rohkem kui kümnendikuni.

EESTI JA TÜ OSALEMINE RP5-S
(seisuga september 2000)

Eesti
- **esitanud 343 taotlust, neist 158 kõrgkoolidest**
- **edukaid taotlusi 88, neist 38 kõrgkoolidest**
- **taotluste edukuse keskmine 25,6% (Euroopa keskmine 10-20%)**

Ülikool
- **esitanud 75 taotlust**
- **edukaid projekte 20**
- **edukuse keskmine 26,6%**

Eesti on täieõiguslik liige

Erinevalt eelmisest, neljandast raamprogrammist osaleb Eesti RP5-s täieõigusliku partnerina ja esmakordselt on Eestist osalejatel võimalus katsetada oma võimeid projektide koordinaatoritena. Õigusega kaasnevad kohustused ja täieõigusliku RP5-s osalemise eest peab Eesti riik maksma osavõtumaksu.

"Raha saadakse projektidele ainult avaliku konkursi korras, kusjuures projektide tase on kõrge ja konkurents tugev," selgitab Katri Hellat , ülikooli teadus- ja arendusosakonna Euroopa Liidu ja ettevõtlussuhete talituse spetsialist. "Seega polnud alguses garanteeritud, et projektid on edukad ja raha Eestisse üldse tagasi tuleb."

Eesti on rentaabel

Tänaseks on juba kindel, et Eesti osalusega projektid toovad tagasi märkimisväärselt rohkem raha, kui riik välja maksis. RP5 Eesti koordinaatori Toivo Räime hinnangul saab Eesti oma raha umbes 3-kordselt tagasi.

Nagu selgus 1999. aasta lõpul ja 2000. aasta algul läbiviidud küsitluses, oligi just lisafinantseerimise leidmise soov esimeseks põhjuseks, miks raamprogrammi projektides osaleti (seda eesmärki nimetas vastanutest 74%). Samas peeti väga tähtsaks uute teadmiste saamist (58%) ja uute koostöövõimaluste leidmist (52%).

Ülikool Eesti edukaim

"Ülikool osaleb tõelise *universitas*ena peaaegu kõigis programmides, kõige rohkem keskkonna, biotehnoloogia ja meditsiini alal," ütleb Ülle Must. Tema andmetel pole ülikoolist esitatud seni ühtegi projekti energia ja väikeettevõtluse programmidele. "Aga see on vaid praegune seis, mis võib iga hetk muutuda. Projektitaotlusi võetakse jätkuvalt vastu."

SA Archimedes andmetel moodustavad Tartu Ülikooli taotlused veidi alla poole (47%) Eesti esitatuist. "Võrdses konkurentsis on ülikool ainuüksi esimese 1,5 aasta jooksul saanud toetuse 20 projektile. Tartu Ülikooli edukuse protsent oli 26,6 – see ületab tunduvalt Eesti keskmist ning on parim kõrgkoolide hulgas, mille keskmine on 24,5 protsenti," räägib Ülle Must.

Pooled projektid ülikoolile

Ehkki tervikuna langeb Tartu Ülikoolile üle poole heakskiidu saanud Eesti osalusega projektide üldarvust, pole Katri Hellati sõnul ülikoolile laekuvad summad väga suured. "Seda muidugi teiste Eesti teaduse peamiste finantseerimisallikatega – riiklik sihtfinantseerimine ja ETF grandid – võrreldes. Samas on aga RP5 projektid toonud ülikooli raha üle 10 miljoni krooni aastas, mis moodustab umbes 10% Tartu Ülikooli teaduse finantseerimisest."

TÄNA LEHES

Raamatukogu erileht
LK 3-4

Intervjuu

Prof Teet Seene sõnul on avatud ülikool õppetöö kaubamärk
LK 3

Tartu Ülikool koolitab õppejõude
LK 2

UUDISED

Konverents haridusest ja sotsiaalsest tegelikkusest

3. ja 4. novembril toimub Tartu Ülikoolis Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi ja TÜ pedagoogika osakonna VI aastakonverents "Haridus ja sotsiaalne tegelikkus".

Pedagoogika osakonna juhataja Hasso Kukemelgi sõnul käsitletakse iga-aastasel ühiskonverentsil ühiskonnas päevakorrale tõusnud teemat. "Sotsiaalne seisund on viimase kümne aasta jooksul palju muutunud ning haridusvõrgus mitte kõiges paremuse poole," märkis Kukemelk. "Osa lapsi ei saa üldse haridust, osa kodusid ei suuda lapsi koolitada jne. Konverentsil püüamegi neil teemadel arutleda ja lahendusi leida."

Plenaaristung algab kl 10 ülikooli aulas, siis algab töö sektsioonides. Esinevad TÜ ja TPÜ õppejõud, õppejõud Soomest ja TÜ külalisprofessorid.

Saaremaal tulekul teadusnädal

8.-11. novembrini korraldab kõrgkoolidevaheline sihtasutus Ülikoolide Keskus Saaremaal koos oma liikmesülikoolidega Saaremaa teadusnädala 2000.

TÜ esindaja Saaremaal Riia Nelis ütles UTle, et teadusnädala eesmärk on kõrgharidusse ja teaduse populariseerimine ning innovaatiliste lahenduste otsimine Saare maakonna erinevate eluvaldkondade edendamiseks.

"Viimast eesmärki teenib ka oktoobri algul välja kuulutatud õppurite idee- ja projektikonkurss "Ahhaa, Saaremaa!"," ütles Nelis. "Nagu konkursi nimest nähtub, toimub üritus koostöös Tartu Ülikooli AHHAA-keskusega."

Teadusnädalal toimub geenitehnoloogiapäev, innovaatikaseminar ja -näitus, ülikoolide infopäev, eksponeeritakse TÜ näitust "Ex Ovo Omnia", korraldatakse planetaariumietendusi jm.

UUDISED

Kaardiannetus raamatukogule

Kauaaegne Eesti orienteerumisspordi edendaja, TÜ kehakultuuriteaduskonna endine õppejõud Arne Kivistik annetas TÜ Raamatukogule ligi 600 orienteerumiskaarti aastaist 1962-1994.

Koos viimastel aastatel saadutega on nüüd raamatukogul spordimuuseumi kõrval teine täielik trükitud orienteerumiskaartide kogu Eestis.

Geograafiaõppejõu Heino Mardiste sõnul TÜ Raamatukogu vanade maakaartide poolest Eesti rikkamaid kollektsioone täienes nõukogude ajal Eesti kaartidega visalt. Täpsemad kaardid olid küll olemas, isegi tsaariaegsed ja salastatud, aga neid ei tohtinud kogus hoida. Varem kogus olnud kaardid hävitati või saadeti erihoidlatesse. Rahvusliku kartograafia taastumise järel, sh orienteerumiskaartidega, on kogu kiiresti kasvanud. Et viimati nimetatud kaarte trükiti enamasti väljaspool Eestit (tavaliselt 3000 eks) ja et nad olid poolsalastatud, siis ei talletatud neid üheski avalikus kogus.

TÜ Sihtasutus näitab üliõpilastele tasuta filmi

TÜ Sihtasutus näitab oma tänupäeval, 5. novembril Illusioonis filmi "Suur Poiss" (rež John Turtledaub, peaosas Bruce Willis). Seansid algavad kl 16.30 ja 18.30.

TÜ Sihtasutuse juhatuse liikme Indrek Mustimetsa sõnul tutvustab sihtasutus Illusioonis oma tegevust ja perspektiive ning kingib üliõpilastele kaks filmiseanssi. "Seanssidele pääseb piiratud arv üliõpilasi ja seepärast palub sihtasutus sellesse mõistvalt suhtuda," märkis Mustimets. Tänupäevale ja filme vaatama saab vaid TÜ üliõpilaspiletiga.

Sihtasutus vahendab üliõpilastele stipendiume ja uurimistoetusi, kõige otsesemaks auditooriumiks ongi üliõpilased. Tänupäeval tutvustatakse üliõpilastele stipendiumitaotlemise võimalusi, jagatakse infot erinevatest stipendiumifondidest.

TÜ Sihtasutus on loodud sihtotstarbelise majandusliku toetuse vahendamiseks TÜs asuvate või ülikooliga seotud adressaatideni. Sihtasutuse tegevuse määravad ära ülikooli huvid ja ülikooli toetamiseks koondunud inimesed. Eelkõige aidatakse kaasa ülikooli ja äriettevõtete, omavalitsuste, erinevate organisatsioonide ning eraisikute vaheliste sidemete arendamisele.

Dokumendiblankett saadaval arvutist

Oma töös rahanduse, personali- või teadus-arendustööga seonduvaid dokumendiblankette või vorme on võimalik kätte saada ka dokumendihalduse infosüsteemis Livelink ABIINFO kataloogis.

TÜ üldosakonna asjaajamiskorralduse peaspetsialisti Sirje Margi sõnul on samas ka ülikooli struktuur koos struktuuriüksuste koodide ja ingliskeelsete nimetustega seisuga 1. november .2000.

Praegu on sama teave ka Livelingi uudistekanalis. Uudise lugemiseks tuleb kursoriga (noolekesega) peatada vastav uudis ja klikata sellel. Livelingi aadress avalikule kasutajale ülikooli arvutivõrguruumis on: www.ut.ee/siseinfo/livelink.

Tartu Ülikool koolitab õppejõude

Aune Valk
TÜ avatud ülikooli prorektori abi

Et õppejõu ettekanne igav ei oleks ja et ta loenguil üliõpilasi ei uinutaks, üritab Tartu Ülikool õppejõududele õpetamist õpetama hakata.

Teemal, kas ülikooli tasandil on õpetamismeetoditel ja -oskustel erilist tähtsust, on palju vaieldud. Kui põhi- ja keskkooliõpetajate hariduses peetakse pedagoogikat lahutamatuks osaks, ning seoses kasvava täiskasvanute õppega räägitakse andragoogikast ja täiskasvanute eripäradest õppimisel, siis kõrgkoolis õppijad ja õpetajad on jäänud neist arengutest Eestis kõrvale.

Ülikoolis esiplaanil teadustöö

Ülikoolis tähtsustatakse (ja kindlasti õigustatult) teaduslikku uurimistööd ja teaduspõhist haridust ning viis, kuidas kõrgetasemeline teadus õppejõu peast, ajakirjast või raamatust üliõpilaseni jõuab, on paljude arvates teisejärguline. Argumente õpetamise sisu või viisi tähtsuse rõhutamiseks on nii ühelt kui teiselt poolt palju, ja kindlasti kaldub, vähemalt ülikoolis, kaalukauss kõrgetasemelise sisu poole. Kui lasteaias ja algkoolis on olulisem, et keegi üldse lapsega tegeleb, ja viis, kuidas last kasvatakse, õpetatakse, siis üliõpilane peaks olema piisavalt küps, leidmaks tera, ilma et seda talle ette pudistataks ja ära nämmutataks.

Õppejõududele õpetajakoolitus

Me kõik oleme kuulanud hästi ja halvasti peetud konverentsi ettekandeid, köitvaid ja uinutavaid loenguid, mille esitajad on kõrgetasemelised teadlased ja õppejõud. Sarnase sisulise tasemega ideed kord jõuavad kuulajani, kord mitte.

Ennekõike Ameerikas ja Suurbritannias on sellele teemale hakatud tähelepanu juhtima ja loodud ülikooli õppejõude ühendavad võrgustikud, assotsiatsioonid, organisatsioonid, mis toetavad õpetamise arendamist. Mõnedes maades, nt Norras, on õpetamisalase kursuse läbimine muudetud õppejõududele kohustuslikuks, teistes maades, nt Inglismaal, on see n-ö rangelt soovitatav.

Eestis on seni puudunud süsteem ülikoolis õpetamise ja õppejõudude arendamiseks. Uutes, mõni nädal tagasi vastuvõetud õpetajakoolituse raamnõuetes on kirjas, et õppejõu õpetajakoolitus moodustab vähemalt 4 ainepunkti magistri- või doktoriõppe õppekavas määratud õppe mahust. Ehkki paljudes ülikooli magistri- ja doktoriõppe kavades on sellise suunitlusega aine(d) ka kajastatud, tähendab see sageli üksnes praktilist harjutust ilma teooria ja juhendamiseta.

Vajadus arendada õpetamisoskusi

Ülikoolis õpetamine on üks vähestest valdkondadest kaasaegses ühiskonnas, kus teadmiste edastamine sarnaneb vanaisalt-pojale edasiantava õpetamisega: noored õppejõud järgivad neid endid õpetanud professorite õpetamisviise, kes ka ise ei ole saanud sellelaadset õpetamisalast koolitust. Seetõttu pole ka üllatav, et kurdetakse igavate ja passiivsele õppele suunavate loengute, raamatute ümberjutustuste, aktiivõppe ja virtuaalõppe puuduse üle.

Augustis ja septembris korraldas kaugkoolituskeskus Eesti kõrgkoolide õppejõududele kursuse "Õpetamine kõrgkoolis", mis oli kolmas suurem vastavateemaline õppejõudude kokkusaamine pärast Eesti Humanitaarinstituudi 1998. ja 1999. aastal toimunud kursusi "Kõrgkoolipedagoogika I ja II". Suur huvi kursuste vastu viitab selles vallas tegemata jätmistele ning näitab õppejõudude, eriti noorte õppejõudude vajadust parandada oma õpetamisoskusi ning teadvustada oma rolli Eesti kõrghariduses.

Hariduspoliitika puudutab iga õppejõudu

Eelmainitud kursusel osales kokku 31 õppejõudu seitsmest kõrgkoolist, ehkki soovijaid oli ligi 50. Lisaks õppimis- ja õpetamisteemalistele loengutele ja seminaridele õpiti kursusel ka esinemisoskusi ning vaieldi kõrghariduse poliitiliste, teoreetiliste ja filosoofiliste probleemide üle.

Kursus lõppes pedagoogikalektori Sirje Priimäe juhitud paneeldiskussiooniga, kus TÜ majandusteaduskonna dekaan prof. Jüri Sepp, TÜ filosoofiateaduskonna dekaan prof. Birute Klaas, TPÜ prof ja riigikogu liige Peeter Kreitzberg, haridusministeeriumi kõrgharidustalituse juhataja Maiki Udam ja TÜ avatud ülikooli prorektor Teet Seene arutlesid koos kursuslastega majandusliku argumendi ja haridusvõimaluste üle.

Kõrghariduse riikliku ja üliõpilasepoolse finantseerimise kõrval räägiti kõrgkoolide regionaalsest tähendusest, kõrghariduse individuaalsest ja sotsiaalsest kasust, erinevate erialade finantseerimise erinevustest ning akadeemilise ja kutsekõrghariduse finantseerimisest.

Kõrgkoolipedagoogiline infokogu ja võrgustik

Avatud ülikooli eestvõttel on plaanis algatada õpetamise arendamiseks mõeldud infokogu ja võrgustik. See peaks kursuste, kirjanduse, konverentside ja info levitamise toel aitama teadvustada õpetamise arendamise tähtsust ning andma selleks konkreetseid võimalusi. Praegu on loodud üle-eestiline e-posti list ülikooli õpetamisest huvitatud õppejõududele (listiga ühinemiseks tuleb saata kiri aadressil: majordomo@elin.ttu.ee, kirja sisuks: subscribe 6petamine).

Kaugkoolituskeskuse haridustehnoloogiatalituses on väike infokogu õpetamisteemalisest kirjandusest ja loomisel on ka koduleheküIg, kust saab kasulikke viiteid kursuste, konverentside ja on-line materjalide kohta. Lisaks on algatatud mitu projekti õpetamisteemaliste kursuste läbiviimiseks. Kavandamisel on suveülikool "Õpetamine kõrgkoolis, 2001".

Kõik õppejõud, kes peavad vajalikuks ja tunnevad huvi õpetamise arendamise vastu on oodatud liituma listiga ja saatma oma küsimusi, probleeme, ettepanekuid ja infot: 6petamine@elin.ttu.ee.

Õppejõud õpivad. Tiina Matt multimeediakeskusest selgitab arstiteaduskonna teaduritele Lev Levkovile, kuidas oma ideid visualiseerida. ANDRES TENNUS

KÕRGKOOLIPEDAGOOGIKAST HUVITATUD ÕPPEJÕUDUDELE

Võimalus ühineda üle-eestiilse listiga 6petamine@elin.ttu.ee.
Kaugkoolituskeskuses saab tutvuda õpetamisteemalise kirjandusega.
Loomisel on koduleheküIg.
Võimalus osaleda suveülikoolis "Õpetamine kõrgkoolis, 2001".

Soome teadlased võitlevad teadusega teadmatuse vastu

Leeni Uba
TÜ avalikkussuhete spetsialist

Turu teadusmess kinnitas, et Soome teadlased panevad suurt rõhku oma tööde populariseerimisele ja koostööle ettevõtjatega.

Soome tänasele edule kõrgtehnoloogias pandi alus juba aastakümnete eest, kui hakati suunama vahendeid teadus- ja arendustegevusele. Sellega kaasnes hool teaduse populariseerimise eest noorte hulgas (Heureka-keskuse loomine jm). Nüüd on Soomes taas tunnetatud vajadust üldsusele teadusest rohkem teavet anda.

Et Soome Akadeemia, ülikoolid, Soome Teadustoimetajate Liit, teaduseetika rühm jpt on selle teema tõsiselt päevakorda võtnud, paistis silma Soome kolmandal teadusmessil Turus 13.-15. oktoobrini, mida allakirjutanul oli võimalus külastada. Messi põhiteemad olid geenitehnoloogia, astronoomia ja matemaatika. Kahel eelmisel teadusmessil Turus osales edukalt ka Tartu Ülikool.

Kui esimestel teadusmessidel tutvustati teadustulemusi ettevõtjatele, siis sel korral oli esiplaanil üldsuse teavitamine.

Kõrgkooli sidemed paberitööstusega: Åbo Akadeemia keemikud dekoratiivpaberit valmistamas. LEENI UBA

Soome ettevõtjad on ammu aru saanud ülikoolidega tiheda koostöö kasulikkusest. Nii põhjanaabrite infotehnoloogia kui paberitööstuse kõrge tase poleks mõeldav ilma teadlasteta.

Messil levitatud Soome Akadeemia ajakirjas "A propos" 4/2000 on vahendatud 1988. aasta füüsika Nobeli preemia laureaadi, akadeemik Leon M. Ledermani (USA) mõtted artiklis "Teadust ei tohi jätta vaid uurijatele ja otsustajatele, ütleb nobelist Leo M. Lederman".

Akadeemik on seisukohal, et teadusalane üldharidus on nüüd varasemast tähtsam, eriti demokraatia vaatenurgast, sest teadus ja tehnoloogia muudavad meie elu kiirenevas tempos. "Ma ei ole niivõrd mures teadlaste tuleviku pärast, kuivõrd rahva tuleviku pärast."

Innovatsioonil on üldiselt võtes nii häid kui halbu külgi, arvab ta, sest näiteks 1900ndate aastate teadus põhines sageli hirmul ja ahnusel, see aga tähendab, et innovatsioonide taustaks olid sageli kellegi sõjalised või majanduslikud intressid.

"Me ei või loota üksnes teadlastele, valitsusele, ettevõtetele ja sõjaväele. Eesmärkides peab valitsema üldine konsensus."

Ledermani meelest tuleb teadusliku üldhariduse jagamisega alustada juba lasteaiast ja algklassidest. Tal on selleks kogemuste põhjal pakkuda mitmeid toredaid ettepanekuid.

Nobeli preemia laureaat arvab, et teadlastel lasub vastutus oma tulemuste viimise eest üldsuse teadvusse juba sellepärast, et uurimistööd tehakse sageli maksumaksjate rahaga.

Tõsi, möödunud aastatel oli hirm, et teaduse populariseerijaid ei võetud tõsiselt. Lederman väidab, et arusaamad teaduse populariseerimise vajadusest on muutumas.

Tema meelest võiksid teadlased laborivälist kommunikatsiooni pidada peaaegu kohustuseks.

Nii ei väsi akadeemik kordamast, et teadmatuse vastu tuleb võidelda kõigil rinnetel. Soome teadlased, ettevõtjad ja riik teevad seda ja tulemused on kõigile näha.

EAGLE VISION
prillid - päikeseprillid - kontaktläätsed - silmaarst
ISIC ja ITIC KAARDIGA -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Ülikooli raamatukogu küsitles lugejaid

Urve Tõnnov
TÜRi teadusosakonna juhataja

Käesoleva aasta mais küsitles TÜ Raamatukogu (TÜR) õppejõude, teadureid ja kraadiõppureid, et saada ülevaadet akadeemilise pere raamatukogukasutusest.

Tagasiside saamiseks oli kavas küsitleda võimalikult paljusid õppejõude, seepärast saatsime ankeedi meili teel. Meiliaadressid on pärit ülikooli koduleheküljelt ja teoreetiliselt pidanuks igaüks 15.–25. maini leidma oma postkastist ankeedi. Üle saja tagasitulnud vastuse aga teatas, et adressaati ei leita. Sellegipoolest võinuks vastajaid olla 823, oli aga 207. Meilikküsitluse puhul peetakse 25%-list tagasisidet heaks.

Suur tänu kõigile vastajaile! Raamatukogu sai tuge oma püüdlustele ning arvamusi, hinnanguid ja ettepanekuid, kuidas koostööd tulemuslikumaks muuta.

Küsimustik käsitles nii ülikooli kõigi raamatukogude kui ka teiste Eesti suuremate raamatukogude ja elektroonilise teadusinfo kasutamist. 18. oktoobril tutvustati küsitluse tulemusi ka raamatukoguperele.

Kuigi vastused üllatusi ei toonud, kitsaskohad on ju niigi teada, tekkis siiski terviklik ülevaade üldistest tendentsidest (kui palju kasutatakse elektroonilisi teenuseid, koduleheküljge; milline osa teadus-, õppe- ja ametialases töös on pearaamatukogul, teaduskonna/õppetooli raamatukogul, internetil jmt).

Küsitluse läbiviijana tundus mulle kõige ilusam ankeedi vastus aga see, et üle poole vastanutest oli valmis raamatukoguga koostööd tegema.

Küsitlustulemusi kavatseb raamatukogu põhjalikumalt tutvustada oma koduleheküljel www.utlib.ee.

ARVAMUS

Raamatukogust peab saama infoteenus

Jaak Järv
TÜ bioorgaanilise keemia professor

Virtuaalse maailma arenedes on tekkinud olukord, kus vähemalt loodusteadlase seisukohalt on raamatukogu kui koht kaotamas oma tähendust ja asendumas raamatukogu kui infoteenusega.

Kõige mugavam on see mulle siis, kui saan kasutada kogu vajalikku infoteenust oma töölaual. See on täna igati reaalne ja selle mugavusega harjub kole kiiresti. Piiratud ulatuses kasutan sellist infoteenust iga päev. Piiratud ulatus tuleneb aga sellest, et Tartus ja ka mujal Eestis töötav teadlane (loodusteadlane) ei kuulu ühtegi täielikku infoteenust pakkuvasse süsteemi. On ülim aeg astuda samme sellisesse süsteemi lülitumiseks.

Mida see infosüsteem tähendab?

Esiteks seda, et kättesaadav on enam-vähem kogu mind huvitav ja kogu maailmas ilmuv teaduskirjandus (mõtlen ajakirju).

Teiseks seda, et saaksin selles andmehulgas otsida mulle vajalikku vastavate märksõnade, autorinimede või ajakirjanimede järgi. Seda otsingut teeb kiiresti arvuti.

Järgnevalt soovin saada info kontsentraati, st referaadi või kokkuvõtte kujul. Sellise kontsentraadi esitamine kuulub teaduspublikatsioonide tava juurde.

Ja lõpuks peab olema soovi korral võimalik kiiresti tellida kogu artikli tekst koos jooniste ja tabelitega. See on lihtne, kuna infosüsteem saab selle teksti mulle saata näiteks pdf-failina.

Kas see on võimalik?

Näiteks Uppsala Ülikooli kõikides õppehoonetes on see võimalik. Ka meil on võimalik sellest teenusest osa saada näiteks USA PubMedi andmebaasi kasutades.

See ei maksa midagi. Stopp tuleb siis, kui asun artikli täisteksti tellima, sest puudub LIBID (Library ID).

Siin algab raamatukogu kui institutsiooni ülesanne. Meil on täna see puudu. Selle asemel tellime käputäit (kindlasti väärikaid) teadusväljaandeid, mis saabuvad küllaltki pika hilinemisega ja ei kata kaugeltki elementaarseid vajadusi info järele.

FEBS Letters on hinnatud biokeemia-alane ajakiri. Kui on tehtud otsus, et toimetusele saabunud artikkel vastab nõuetele (see toimub 1-3 nädalaga), ilmub elektrooniline versioon juba paari päeva ja paberversioon nädala või kahe jooksul. Seejärel "elab" artikkel intensiivset elu paar kuud ja muutub siis arhiiviks. Selle paari kuu jooksul pärast publitseerimist tegelevad kolleegid juba töö tulemuste edasiarendamisega.

Siit tuleneb, et suur hulk aastavanuseid publikatsioone on kirjastuste poolt võrgus vabalt saadaval.

Kas on siis mõtet koguda riiulitele seda killukest infot, mida siiani oleme püüdnud kramplikult teha?

Kuidas tegutseda?

Võimalik tegutsemise skeem oleks järgmine. Kuna meil ei ole piisavalt raha, et muretseda edukaks tööks vajalik kriitiline mass teadusajakirju (seda pole muide tänapäeval enamikul ülikoolidel), siis on vaja ruttu leida juurdepääs andmebaasidele.

Kindlasti on vaja, ja suures valikus, ka monograafiaid ja õpikuid. Ja ka siis, kui neis öeldu aegub paari aasta jooksul, mis ei ole loodusteadustes sugugi haruldane. Ka teadlase mõtte arengutee jälgimine on kasulik ja vajalik ja naudingut pakkuv.

Kindlasti oli olukord teine, kui mina veel ülikoolis käisin. Siis oli 10-15 biokeemia ja biokeemia kallakuga keemiaajakirja ja see oli ka kõik. Ja polnud arvutit, printerit ega paljundusmasinat.

Aga see aeg, mis sai nende väljaannetega raamatukogus veedetud, oli tore aeg. Raamatukogu on alati kuulunud ülikooli juurde ja ilma raamatukoguta pole ülikooli.

Referendid lähendavad raamatukogu ja lugejaid

Mare-Nelli Ilus
TÜRi teenindusdirektor

Raamatukogu loodab referentide süsteemi rakendamisega tihendada raamatukogu ja akadeemiliste üksuste vahelisi suhteid ning kaotada senised ebakõlad.

Kevadise küsitluse tulemused kinnitavad kõige üldisemas plaanis tõika, mis üleriigilise meedia vahendusel juba teada – Eesti raamatukogudel napib õppe- ja teadustööks vajalikku kirjandust praktiliselt kõigil erialadel. TÜ Raamatukogu on võib-olla kõige kriitilisemas olukorras seetõttu, et meie kasutajaskond on kõige selgemini piiritletud ja nõudmised kõige konkreetsemad.

Ülikoolide raamatukogud kõikjal sarnased

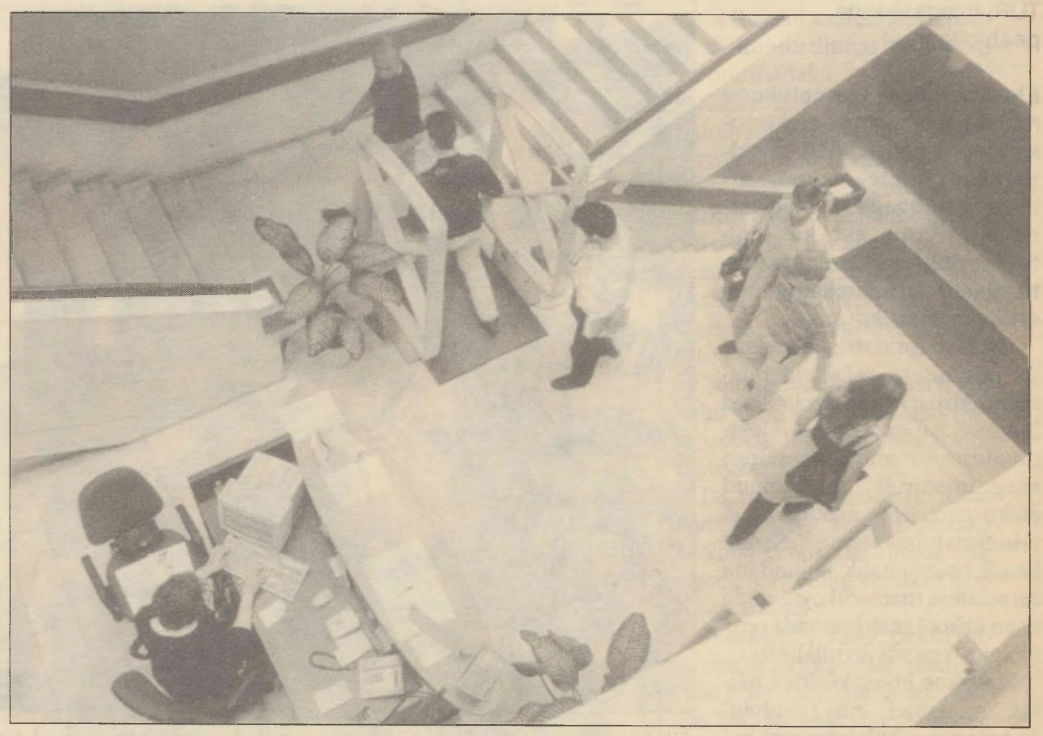
Lugejauuringute praktika kogu maailmas näitab, et lugeja rahulolu sõltub järgmistest kriteeriumitest: konkreetse infoallika või informatsiooni olemasolu raamatukogus; kuidas on korraldatud selle kättesaamine; personali asjatundlikkus; võimalus kasutada arvuteid.

Ülikoolide raamatukogude töökorralduses üle maailma kasutatakse põhimõtteliselt üsna sarnaseid mudeleid. Mida on võimalik saavutada pikaajalise järjepideva raamatukogu arendamise ja mitmekordselt suuremate komplekteerimissummadega, saab näha kodunt natuke või ka palju kaugemale sõites. Kuidas kindlustada ülikooli õppe- ja teadustöö kõigi vajalike infoallikatega 8,5 milj krooni eest, ootab Eesti Nokia tasemel lahendust!

Referentide süsteem

Raamatukogu kogud ja teenused peavad olema vastavuses teaduskondade infovajadusega. Seetõttu on raamatukogu oma tegevusstrateegia kavandamisel seadnud ülikooliga suheldes üheks prioriteediks efektiivse kommunikatsioonimudeli ülesehitamise.

Nimetagem seda raamatukogu referentide süsteemiks. See tähendab, et umbes 15 raamatukogutöötajat hakkab tegelema koos teaduskondade esindajatega järgmiste valdkondadega: erialakirjanduse kogude kujundamise põhimõtted, sh lugemissaalide avariiulite kirjandus; kokkulepped kirjanduse hankimiseks ja kättesaadavaks tegemiseks; teadusinformatsiooni allikate leidmise ja kasutamise õpetamine. See sisaldab peakogu ja erialakogude suhteid, paindlikku deponeerimissüsteemi, ülikoolisisest dokumendiedastust, skaneerimisvõimaluse loomist, ülikooli arvutivõrgu kasutamist, kursusepakettide (ühe ainekursuse materjalide komplekt) rakendamist.

Kõigist küsitletuist kasutab ülikooli pearaamatukogu 95%, filiaalidest on kasutatavaim humanitaarraamatukogu.

AIN PROTSIN / POSTIMEES

MARE-NELLI ILUS
TÜRi teenindusdirektor

Raamatukogu tegevuse eesmärk on kasutajate rahulolu ja töö parim mõõdupuu nende hinnangud raamatukogule.

Referentidena näeme erialakirjandust tundvaid raamatukoguhoidjaid. Osa referente alustab tööd lähiajal, ülejäänud järgmise aasta algul. Teadus- või osakond peaks nimetama referendiga koostööd tegeva kontaktisiku. Niikaua kui raamatukogul ei ole võimalik osta igale õppejõule kõiki vajalikke materjale, peab valikud ja otsused tegema teaduskond. Loodame referentide süsteemi hoida paindliku kõigi võimalike muutuste suhtes (eriti kui see peaks olema komplekteerimissummade suurenemine).

Süsteemi rakendamisega peaksid tihenema raamatukogu ja ülikooli akadeemiliste üksuste suhted ning kaduma vähemalt kommunikatsioonihäiretest tingitud ebakõlad.

Kirjandus avariiulitele

Kõigi raamatukogu kasutajate soov on leida endale vajalik raamat või ajakiri avariiulilt ise ja mitte oodata, kuni see tuuakse hoidlast. Praegu on avariiulitel ligikaudu 38 000 köidet. Viimased kolm aastat on kogu uus kirjandus jäänud avariiulitele. Väiksemate ümberkorraldustega on võimalik lugemissaalide avariiulitel oleva kirjanduse hulka suurendada veel ühe kolmandiku võrra.

Semestri lõpus tagastatud õppekirjanduse kavatseme jätta kohe avariiulitele, teaduskirjanduse avakogude kujundamisel hakkame kasutama erialaekspertide abi. Avariiulite paigutamise võimalused ammenduvad aga peatselt, lugejakohtade arvelt ei peaks seda tegema. Edasiminek vajab lisainvesteeringuid, ümberehitamisi. Meenutuseks, et raamatukogu on ehitatud kinniste hoidlatega. Kindlasti on see praegu üks tõsisemat planeerimist vajavaid valdkondi – kuhu paigutada täiendavad avakogud ja palju mingi lahendus maksma läheb.

Muud teenused

Kasutajate jaoks on oluline teatud hulk raamatukogu põhitegevust toetavaid teenuseid. Suurimaks probleemiks on olnud kopeerimine. Lugejad eelistaksid just kaardiga töötavaid masinaid. Kataloogisaalis on praegu kaks korralikku kaardimasinat. Firma garantii ja hooldus peavad tagama kestva kvaliteedi.

Praegu käivad läbirääkimised digitaalse paljundusmasina hankimiseks, mis ühtlasi töötaks kiire ja võimsa võrguprinterina. Väljaprintimise võimalust vajavad eriti üliõpilased.

Ankeedis said väga positiivse hinnangu näitused ja konverentsisaal. Viimase arendamiseks on tehtud kõik mis võimalik, kvalitatiivselt uus tase, juba konverentsikeskusena, vajab lisainvesteeringut.

Tähelepanu väärivad kõik lugejate hinnangud ja märkused, kuid kuna praegu on raamatukogus kokkupanemisel strateegiline arengukava, huvitavad meid õppejõudude ettepanekud raamatukogu tegevusvaldkondade eelisarendamiseks. Kõige rohkem sooviti trükiste komplekteerimise parandamist (teadusajakirjad 90%, õpikud 86%, teatmeteosed 80%, monograafiad 70% vastajatest) ja raamatukogudevahelise laenutuse edasiarendamist (80% vastanutest).

Ankeetküsitlused abistavad

Peakogu ja erialaraamatukogude vaheliste funktsioonide jagamine ja piiritlemine vajab igal üksikjuhul iseseisvat lahendust.

Õppejõudude küsitlus näitas, et kõigist erialaraamatukogudest kasutati kõige enam humanitaarraamatukogu. Oktoobri esimesel nädalal küsitleti seal ka üliõpilasi. Väljajagatud 110 ankeedist vastati 100: filosoofiateaduskonnast oli 75 vastajat, nendest 38 eesti- ja soomeugri keelte osakonnast, 14 vastajat usu- ja 5 sotsiaalteaduskonnast. Selgus, et nädalas kasutab seda raamatukogu 800–1000 lugejat.

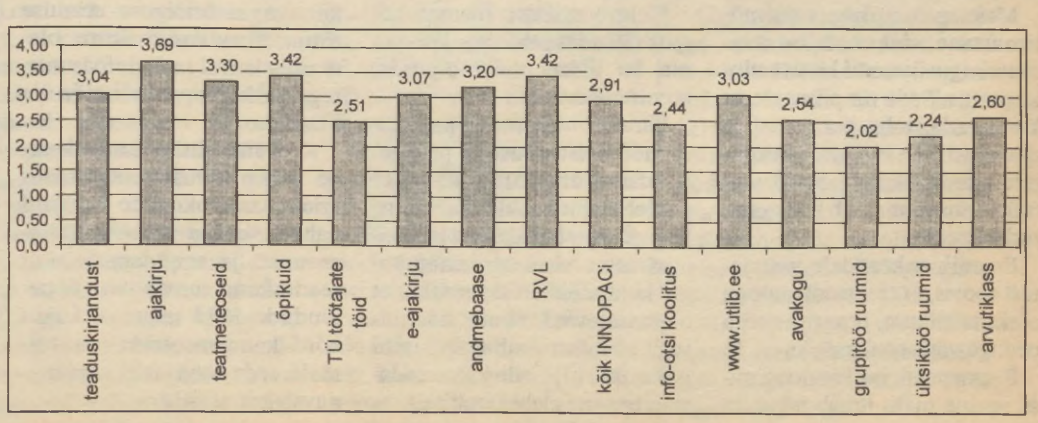
Tänan raamatukogu poolt kõiki, kes meile vastasid. Püüame tehtud ettepanekuid arvestada raamatukogu tegevuskava koostamisel. Ankeetide vastustes oli ideid ja ettepanekuid, mida on peaaegu võimatu realiseerida päevapealt, ja oli ka selliseid, mida saab ellu viia kohe, natuke igapäevatööd ümber korraldades.

Mida soovivad lugejad raamatukogul arendada

Küsitluses päriti õppejõududelt, teaduritelt ja kraadiõppureilt muu hulgas ka seda, milliseid valdkondi oleks nende arvates vaja rohkem edasi arendada.

Kõige rohkem soovitatakse tellida teadusajakirju. Järgmisena soovitatakse osta rohkem õpikuid ja arendada RVLi. Teatmekirjanduse kogu peetakse heaks, kuid see on arendusettepanekutest kolmas.

Allikas: TÜ raamatukogu

E-raamatukogu kasutamist peab õppima

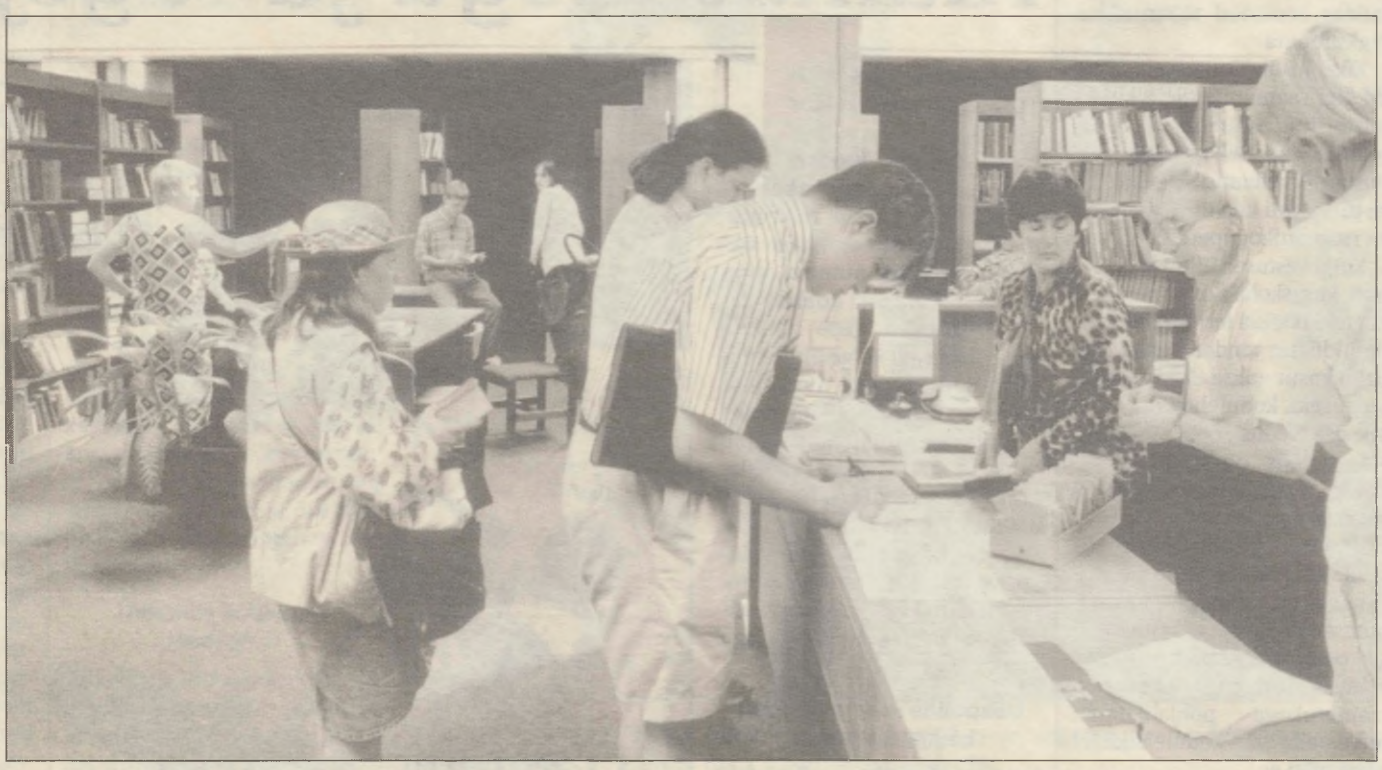
Tartu Ülikooli elektroonilise raamatukogu KKK ehk korduma kippuvad küsimused

Marika Meltsas
TÜRi infoosakonna peabibliograaf

Elektroonilise raamatukogu mõiste hõlmab nii elektronkataloogi (INNOPAC), elektroonilist infoteenistust, arvutiandmebaase ja elektroonilisi ajakirju kui ka digitaliseeritud trükiseid ja virtuaalseid hajuskasutuses erialaraamatukogusid.

Teadusinformatsiooniga kursis püsimiseks vajalikud referaatajakirjad ja bibliograafilised indeksid on asendunud elektrooniliste andmebaasidega ning infoturule on jõudnud elektroonilised ajakirjad ja täistekstandmebaasid. Nende baasil on võimalik kujundada nn seinteta raamatukogu, mida kogu ülikool saab kasutada oma töölaua taga või arvutiklassis.

Kevadine lugejaküsitlus näitas, et esineb nii rahulolu, õigustatud rahulolematust kui teadmatust.

Elektrooniline raamatukogu vabastab lugeja tüütust sedelite täitmisest, kui ülikoolis oleks vaid piisavalt arvuteid ja digitaliseeritud trükiseid, mida arvutivõrgu kaudu lugeda. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Miks on selline elektrooniline kirjanduse valik?

Andmebaaside võrgulitsentsid on tavaliselt tunduvalt kallimad kui kohtkasutusõigusega CD-ROMi andmebaasid. Raamatukogu komplekteerimiseelarve on aga viimastel aastatel pigem vähenenud kui suurenenud. Antud teenuste ostmisel on püütud leida parim hinna ja kvaliteedi suhe. Äärmiselt nappide rahaliste võimaluste juures on kaubeldud allahindlusi kirjastustelt ning otsitud rahastamisvõimalusi rahvusvahelistelt fondidelt. Multidistsiplinaarse andmebaasi Cambridge Scientific Abstracts ost sai võimalikuks tänu Sorose Avatud Ühiskonna Instituudi toetusele, TÜR maksab andmebaasi hinnast vaid 40%. Sellest aastast toetab ka EBSCO andmebaaside ostu Avatud Ühiskonna Instituut.

Kõik andmebaasid on enne lõplikku ostu üle otsustamist teinud läbi katseaja TÜ arvutivõrgus ning saanud kasutajate positiivse hinnangu.

Kas kõiki ajakirju saab kasutada ka elektrooniliselt?

Dünaamiline nimekiri TÜ arvutivõrgus kättesaadavatest ajakirjadest www.utlib.ee/ee/ajakirjad.html sisaldab 90% ajakirju, mis on kättesaadavad EBSCO täistekstandmebaasides (seega on tegemist ajakirjade paketiga, mille konkreetseid ajakirju ei ole eraldi valitud ega ostetud) ning 10% ajakirju, mis on ostetud paberkandjal ja millel on lisaks tasuta elektrooniline versioon. Nende tasuta versioonide pakkumine on kirjastuste jaoks küllalt uudne teenus ning kvaliteet jätab tihti soovida. Sageli tehakse ümberkorraldusi, millest kliente ei teavitata, tõrgete puhul ei vastata nädalate viisi kirjadele jne. Mõne ajakirja puhul (näit Biochemistry) võimaldatakse tasuta elektrooniline juurdepääs vaid ühele arvuti IP-numbrile.

Kaugeltki mitte kõigile tellitud ajakirjadele ei lisandu tasuta elektrooniline versioon. Kirjastused pakuvad seda lisateenust erineva lisatasu eest, mõne ajakirja puhul (näit Science) maksaks juurdepääs elektroonilisele versioonile kogu ülikooli arvutivõrgus aga kümnekordse ajakirja hinna.

Senisest rohkema arvu elektrooniliste ajakirjade ostmine on seega võimalik vaid lisafinantseerimise korral või täiendavalt kärpides paberil tellitavate ajakirjade arvu.

Kes tunnevad, et loodus- ja täppisteadlastele hädavajalike ajakirjade asemel on ostetud valdavalt sotsiaalteadlastele vajalikku või üldse väheväärtuslikku kirjandust, raamatupidajalik selgitus: loetletud 90% elektrooniliste ajakirjade eest on makstud vaid pisut rohkem kui ühe Elsevieri ajakirja eest, mis tellitud ning ka sellest summast hüvitas sel aastal suurema osa Euroopa Kolledž.

Oleme pidanud läbirääkimisi mitme teadusmaailmas juhtiva infoteenuse pakkujaga ning korraldanud ISI Web of Science, Elsevieri ScienceDirect, Academic Pressi IDEAL jt katsetusi. Komplekteerimissummad on nende ostmiseks ebapiisavad.

Miks ei ole ühinetud konsortsiumitesse nagu Põhjamaades?

Raamatukogu on teinud elektrooniliste teavikute ostmisel koostööd Eesti raamatukogudega, sest kirjastused ja informatsiooni vahendusfirmad soosivad ühisoste ning eriti litsentside müümist riigi tasemel.

Tänu ühistegevusele õnnestus saavutada suurem allahindlus firmalt EBSCO. Sel aastal on moodustatud avatud konsortsium EBSCO andmebaaside ostuks, et saavutada minimaalne hind. Paraku on Eesti ülikoolide prioriteedid erinevad, ülikoolide raamatukogude finantseerimine ühtmoodi ebapiisav, Rahvusraamatukogu ja Eesti Akadeemiline Raamatukogu ostavad infoteenust vaid kohapeal kasutamiseks.

Soome e-raamatukogu FinELib projekt on tõepoolest igati edukas ja järgmist vääriv. Soome haridusministeerium on aga ühisostude jaoks eraldanud 20 milj FIMi igal aastal ning sellest hoolimata on ISI Web of Science liiga kalli hinna tõttu siiani ostmata jäänud.

Järgmiseks aastaks on ka Eesti raamatukogude konsortsiumile lubatud eraldada küll väga palju väiksem summa ühisostudeks kui Soomes, kuid siiski looks see võimaluse katsetustest edasi liikuda.

TÜ ARVUTIVÕRGUS KÄTTESAADAVAD TEADUSANDMEBAASID

EBSCO Academic Search Elite (valdavalt sotsiaalteaduste-alane täistekstandmebaas)
EBSCO Business Source Premiere (majandusteaduse-alane täistekstandmebaas)
EBSCO Medline (meditsiiniandmebaas)
Cambridge Scientific Abstracts Complete (multidistsiplinaarne referaatandmebaaside kogumik)
MathSciNet (Mathematical Reviews on the Web)
PROLA (Physical Review Online Archive)
Historical Abstracts (1 kasutaja korraga)

www.utlib.ee/ee/Osakonnad/info/online_andmebaasid.html

Miks ei pääse ligi elektroonilistele ajakirjadele või andmebaasidele, kuigi töötan TÜ arvutivõrgu arvuti taga?

Enamasti on probleemi põhjuseks veebilehitseja *proxy*-konfiguratsioon. Juurdepääs on tagatud arvutite IP-numbritele toetudes. Kui arvuti kasutab ülikooli arvutivõrgust väljas asuvat *proxy*-serverit, siis tuvastatakse võõras arvuti IP-number ning juurdepääs blokeeritakse. *Proxy* sättimise kohta saab õpetust: http://madli.ut.ee/~riina/proxy/.

Kui viga kõigele vaatamata kordub, saatke veakirjeldusega elektronkiri marika@utlib.ee ning andke teada, milliselt IP-numbrilt sisenedes viga tekkis. IP-numbri kindlakstegemiseks võite püüda siseneda http://webofscience.com, juurdepääsu keelava teate juures on märgitud ka teie arvuti IP-number.

Kas ma saaksin elektroonilisi ajakirju ja andmebaase kasutada ka koduarvutis?

See oleneb konkreetse ajakirja või andmebaasi kasutamiseks sõlmitud litsentsilepingust.

EBSCO andmebaaside kasutamiseks võib saada kasutajanime ja parooli, mis lubavad juurdepääsu ka koduarvutist.

Mida saaksime ära teha, et maailma inforessurssidele juurdepääsu parandada?

Enne kui ostate allüksusele grantirahade eest andmebaase või ajakirju, kaalutlege, kas seda raha ei saaks kasutada ühisostu jaoks, näiteks mõne kirjastuse ajakirjadele täiendava elektroonilise versiooni või siiamaani kohtkasutuslistsentsiga andmebaasi võrguversiooni ostmiseks. Hea koostöötahte näitena saab tuua eripedagoogika osakonda ja Euroopa Kolledžit.

Võrguandmebaasidele kulutatud raha on justkui maha visatud, kui ülikooli arvutivõrgu välisühendus maailmaga on töötundidel liiga aeglane. Seega palve ülikooli arvutivõrgu hoolduse ja arendusega seotud inimestele, et ostetud inforessurssside kasutamisele antaks roheline tee.

Milliste andmebaaside kasutamiseks peaksin tulema TÜ Raamatukokku?

Kohtkasutatavate CD-ROM-andmebaaside nimekirja leiate www.utlib.ee/ee/Osakonnad/info/cdkogum.html.

Praeguse finantseerimise juures ei ole võimalik tellida ISI andmebaaside võrguversioone.

Operatiivset infot kaalukates teadusajakirjades ilmuvast annavad ISI Current Contents 6 seeriat. Uudisena on nüüd kättesaadavad ka ISI Index to Scientific & Technical Proceedings ja ISI Index to Social Sciences & Humanities Proceedings.

Olen raamatukogu elektroonilistest teenustest puudulikult informeeritud.

Kõige värskemat informatsiooni leiab pidevalt täienevalt raamatukogu koduleheküljelt. Teavet uudistest ja ajutistest katsetustest on levitatud ka ülikooli listides: ee.ut.utlib, ee.ut.info jt.

Peaaegu kolm aastat on TÜR pakkunud elektroonilist infoteenistust: www.utlib.ee/ee/infoteenistus.html.

Tööpäevadel vastatakse küsimustele 24 tunni jooksul, kui vajate vastust väga kiiresti, lisage see tingimus oma päringule.

Olen proovinud TÜ arvutivõrgus kättesaadavaid andmebaase kasutada, kuid tulemused on kesised.

Info- ja eurodokumentatsiooni osakonna töötajad pakuvad nii individuaal- kui grupikonsultatsioone. Tel 5780 või info-os@utlib.ee.

Kõige rohkem vajab arendamist elektrooniline raamatukogu

Mare-Nelli Ilus

Raamatukogu kõige jõulisem arendustegevus peab olema suunatud elektroonilise raamatukogu väljaarendamisele, meie põhitegevuseks vajaliku keskkonna loomisele.

Meie raamatukogus on mõneaastane elektroonilise raamatukogusüsteemi kasutamise kogemus. Seda on piisavalt, et korrastada, teha parandusi ja täiendusi juba vastavalt kasutajate ettepanekutele, mida teatud piirini võimaldab ka etteantud süsteem.

Enamik ankeetidele vastajatest soovis, et elektronkataloog oleks täielikum, praegune teeb otsingu väga ebakindlaks.

Retrospektiivse kataloogimise senine maht lubab väita, et enam kasutatav kirjandus on hiljemalt aasta pärast elektronkataloogist leitav.

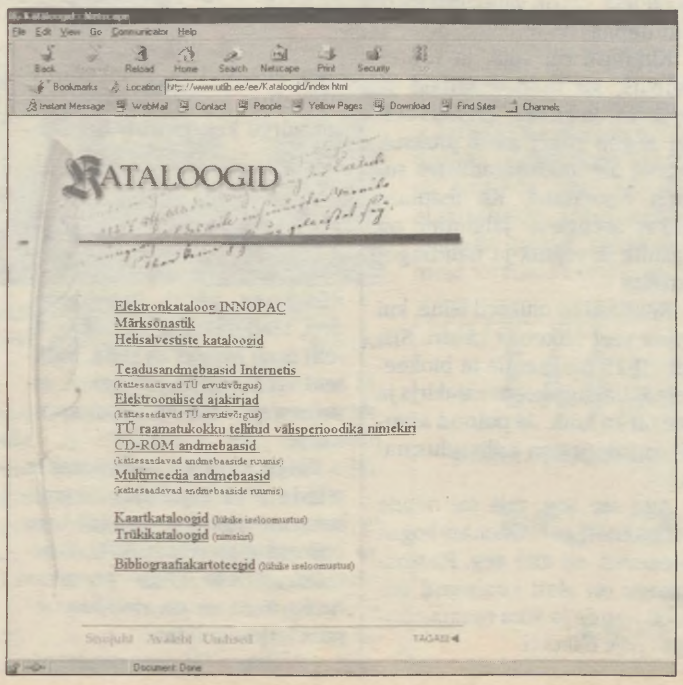
Raamatukogupoolselt on süsteemi kergemaks kasutamiseks võimalik päris palju ära teha, eriti puudutab see INNOPACi veebiversiooni kasutamist.

Elektroonilisest raamatukogust rääkides peaksime kõnelema ka üldse elektroonilisest teenindusest.

Piiratud koguses pakume skaneerimisteenust ka praegu. Loodame, et 2001. aasta teisel poolel saame rääkida raamatukogupoolsest teadlikust ja plaanipärasest virtuaalraamatukogu kujundamisest. Loodan et olemasolevaid, suure nõudlusega või hävimisohus trükiseid hakatakse lugejaile kättesaadavaks tegema elektrooniliselt.

Elektrooniline dokumendiedastus on tunduvalt kiirem võimalus trükise kättesaamiseks kui tavaline postiteenus. Väikeses mahus kasutame seda juba praegu, saades koopiaid Hollandist ja Venemaalt. Skandinaaviamaad ei edasta koopiad elektrooniliselt neil kehtiva autoriõiguse seaduse tõttu. Finantsvõimaluste olemasolu korral saaks infoasutustega kokkuleppeid sõlmida üle maailma.

RVLi ülikoolisisene arendamine oleks võimalik, kasutades erialaraamatukogude töötajaid vahendajatena trükiste kättesaamisel ja arveldamisel. Kui teaduskond soovib oma õppejõudude RVLi tellimusi kuigivõrd kompenseerida, on võimalik seda kõigi jaoks väga mugavalt korraldada.

Kirjastuse Elsevier e-ajakirjad

Eesti Teaduste Akadeemia korraldab detsembris kirjastuse Elsevier teadusajakirjade elektroonilise publitseerimise võimaluste ja perspektiivide tutvustuse ning demonstreerib juba töötavat süsteemi.

Sellega seoses avas kirjastus Eesti raamatukogudele katseks juurdepääsu kõikidele oma e-ajakirjadele. Aasta lõpuni on TÜ arvutivõrgus kättesaadavad kõik Elsevieri 1100 elektroonilist ajakirja. Andmebaasis ScienceDirect saab teha otsinguid nii võtmesõnade, autorite kui ajakirjade järgi. Saab luua ka isikliku kasutajakonto, et salvestada otsinguid, tellida teadistu meiliga jne.

ScienceDirect on multidistsiplinaarne andmebaas, mis sisaldab ajakirju nii humanitaar- kui täppisteadlastele.

Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus 10

Marvi Pulver
Põhja-Ameerika ülikoolide keskuse nõustaja

Kümne aasta jooksul on Põhja-Ameerika ülikoolide keskuse abi ja nõu saanud suurem osa Eestist Ameerikasse õppima läinuid.

1990. aasta 25. oktoobril avatud Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskus TÜ Raamatukogus oli üks esimesi Kesk- ja Ida-Euroopas. Selle rajamine sai teoks tänu TÜ ja Avatud Eesti Fondi vahel sõlmitud lepingule.

1992. aastast toetab keskuse tööd ka USA Saatkond Eestis. Kogu maailmas on 400 teabekeskust, mida tunnustab USA Valitsus ja Tartu keskus on üks neist. Sellise tunnustuse osaliseks saamisel peab olema usaldusväärne infomaterjalide kogu, USAs väljaõppinud konsultant ning, mis kõige olulisem, kohustus anda objektiivset ja asjatundlikku infot kõigi Ameerika ülikoolide kohta.

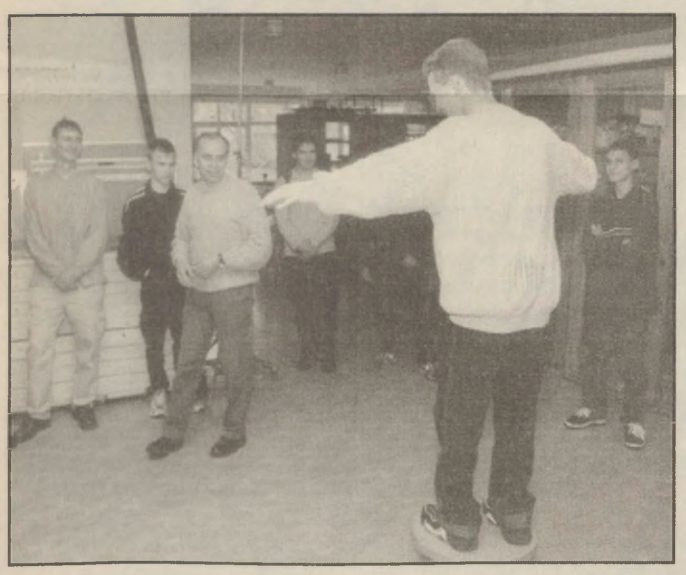
Teabekeskus on olnud oluline haridusnõustamise keskus. Kümne aasta jooksul on keskuse poole pöördunud 28 978 inimest, nii isiklikult, e-posti, telefoni kui kirja teel. Igal aastal õpib USA ülikoolides ligi 200 Eesti tudengit. Suur osa on saanud õppimisvõimaluste ja sisseastumistingimuste infot meie teabekeskusest. Tartu gümnaasiumide lõpetajad ja tudengid on olnud väga edukad nii omal käel üritades kui kandideerides erinevatele stipendiumiprogrammidele.

Teabekeskusest on saanud loomulikult ka Tartu Ülikool adekvaatset ja professionaalset teavet ning abi kõigis Ameerika kõrghariduse küsimustes. Lisaks tudengitele saavad siit igakülgset infot ka õppejõud erialaste täiendusvõimaluste ja grantide kohta.

Keskus korraldab infopäevi, seminare jne. Samuti on keskus vahendanud informatsiooni Tartu Ülikooli kohta USAs, osaledes peaaegu igal aastal NAFSA konverentsil, mis toob kokku 4000-5000 osalejat kõigist USA ülikoolidest ning mujalt maailmast. Eelkõige tuntakse huvi TÜs pakutavate ingliskeelsete programmide kohta.

Keskusel on kodulehekülg www.utlib.ee/eac/, mis annab hea ülevaate õppimisvõimalustest USAs. Samuti on seal üleval suurel hulgal stipendiumiinfot.

Kümme aastat on teabekeskuse põhisponsor olnud Avatud Eesti Fond. Asutamislepingu kohaselt kohustus fond keskust toetama 5 aastat, kuid on seda teinud juba 10 aastat. 2001. aastast peab keskus hakkama saama ilma fondipoolse toetuseta. Loodame, et keskuse tegevus jätkub niisama edukalt kui seni. On ju olemas väga hea inforessurss, suurepäraselt sisustatud keskus ning igakülgselt professionaalse koolituse läbinud töötaja.

Füüsikasektsioonis oli õpilastel põnev. ANDRES TENNUS

Tarkusepäeval jagati õpilastele teadmisi

Aire Luts-Vähejaus
TÜ regionaaltegevuse peaspetsialist

Eelmisel nädalal pidasid maakondade tublimad ainetundjad pidasid Tartus tarkusepäeva.

Tartusse olid tulnud Hiiu-, Saare-, Võru- ja Järvamaa parimad ainetundjad, õpilasolümpiaadide võitjad, kokku 76 teadmisjanulist keskkooli- ja gümnaasiumiõpilast.

Parimatele õpilastele nii-öelda preemiaekskursiooni korraldamise mõtte pakkus välja Saaremaa Ühisgümnaasiumi direktor Viljar Aro. Ideest kasvas mitme maakonna ühisüritus.

Tarkusepäeva avas avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene. Prof Aadu Must pidas ettekanne arhiivindusest ja Eesti perenimede andmebaasist, millest võis mõnelgi tekkida huvi oma sugupuu uurimise vastu. Seda kuulati huviga ja teadustöö näis tunduvat loova tegevusena.

Akadeemilisele ettekandele järgnes ekskursioon raamatukogus ning töö ainesektsioonides.

Erinevate huvidega noored osalesid kolmes ainesektsioonis: loodus-, humanitaar- ja sotsiaalteadused. Eraldi valdkondi oli kaheksa: füüsika, keemia, bioloogia, matemaatika, ajalugu ja filosoofia, lingvistika, meedia ja avalikkussuhted ning psühholoogia.

Sektsioonide tööd jälgides oli näha, et ainest ollakse huvitatud ning et õppejõud tegid oma atraktiivsete esitlustega selle veelgi huvitavamaks. Kõikides sektsioonides jäi kõlama kutse – te olete tõesti need õiged!

Tarkusepäev lõppes ülikooli aulas, kus TÜ ajaloost kõneles Hillar Palamets.

Hiiumaa kutsenõustaja Ülle Sooniku sõnul tasub taolisi päevi korraldada ka edaspidi. "Tarku õpilasi Eestimaal jätkub," lausus Soonik.

Avatud ülikool on õppetöö kaubamärk

Varje Sootak

1996/1997. aastal algatatud avatud ülikooli projektist on saanud avatud ülikooli prorektor professor Teet Seene sõnul koolitustegevuse kaubamärk.

Kas Londonis toimunud Euroopa ülikoolide täiendõppe koostöövõrgustiku konverentsil oli TÜ kogemuste omandaja või jagaja?

Nii omandaja kui jagaja. Kuigi näiteks stabiilse ühiskonnakorraga maades on avatud ülikoolid tegutsenud aastakümneid, on neil muudatusi isegi raskem sisse viia. Rong on kindlalt rööbastel ja seda on pole lihtne teisele teele suunata. Uues ühiskonnas on muudatustesse suhtumine mõistvam. Alustasime peaaegu tühjalt kohalt ja püüame Eesti vajadusi kogu aeg silmas pidada.

Konverentsi teema oli ülikooli tasandil toimuv täiendõpe, st käsitleti kõrgharidusega inimeste õppimisvõimalusi. See ülikoolide koolitusvorm on ka üks osa elukestvast õppest. TÜ avatud ülikooli struktuuri ja kaasaegset tehnoloogiat märkis ära ka Euroopa ülikoolide täienduskoolituse võrgustiku peasekretär.

Mis on elukestev õpe?

Sellele võiks vastata väljendiga – õppimine hällist hauani. Kogu täiendkoolitus ei toimu ju ülikoolides, sellega tegelevad ka paljud teised õppeasutused ja firmad. Maailma elanikkond aga vananeb katastroofiliselt ja see on tõsine sotsiaalne probleem. Üheski riigis pole piisavalt raha kõigi vanurite vajaduste rahuldamiseks. Eakate õpetamine on üks võimalus aidata neil enesega paremini toime tulema.

Kuidas võiks eakate õpe Eestis välja näha?

Üks võimalus ongi avatud ülikool. See ei tohiks utoopia olla, kui näiteks vanaema tuleb Võrust lapselapsele Tartusse külla ja sel ajal kui lapselaps koolis on, läheb ta täienduskursusele.

Samas on sotsiaalseks probleemiks muutunud laste tegevusetus ja halba seltskonda sattumine. Nendes perekondades saaks vanemate tööl olles eakate abi kasutada, kes võiksid, selleks et kaasaja noortega paremini toime tulla, elukestvast õppest osa saada.

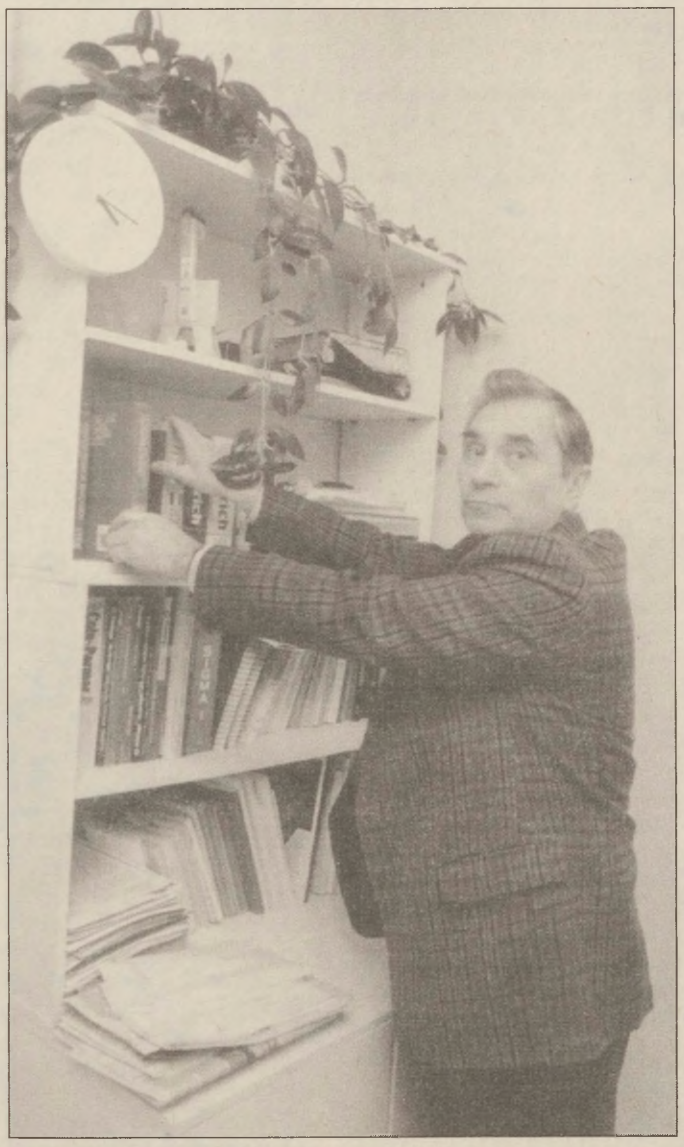
Avatud ülikooli alla mahub seega palju õppimisvorme?

Jah, seda küll. Avatud ülikool ise pole struktuuriüksus, vaid funktsioon, see on mittetraditsioonilises vormis toimuva õppetöö kaubamärk. Meie avatud ülikoolis toimub nii taseme- kui täiendkoolitus.

Kui tööandjale on tarvis näiteks inimest, kes tunneb hästi keemiat, arvutit ja puid, tuleb tööotsija sel alal end täiendama. Inimene peab ajaga kaasa minema, muidu jääb ta hammasrataste vahele – end pidevalt täiendama, ümber õppima. Ühesõnaga, kombinatsioone on palju ja ülikool peab seda võimaldama.

Ja ülikool peab selleks ka paindlik olema?

Avatud ülikooli põhimõte seisnebki avatuses igale uuele õppijale, kellel peab olema võimalus valida endale sobivaimad õppeained ja õppimisviisid. Ülikoolid aga peavad seda võimalust ühiskonnale pakkuma – ühiskonna teenimine on ülikooli üks missioone.

Raamat jääb, kuid elektrooniline õppematerjal muutub Teet Seene sõnul aina tähtsamaks. MALEV TOOM / POSTIMEES

TÜ AVATUD ÜLIKOOLIS SAAB:

- **omandada kõrgharidust**
- **jätkata katkenud õpinguid**
- **õppida uut eriala**
- **tälendada teadmisi**
- **õppida täienduskursustel, diplomi-, bakalaureuse-, magistri- ja dokotoriõppes**

Kas TÜ avatud ülikoolis on praegu mõned kindlad sihtgrupid välja kujunenud?

Praegu vajavad täiendõpet nii paljud põhikoolide ja gümnaasiumide kui ka kutseõppeasutuste õpetajad. Sel aastal läks käiku täiendkoolitustsükkel tehnikavaldkonna õpetajaile, mida teeme koos TTÜga.

Suur nõudlus on ka venekeelse meedia ajakirjanike täiendkoolituse järele. Mujal hariduse saanud ja teisest kultuurikeskkonnast tulnud ajakirjanikele on väga olulised kursused Eesti ajaloost, kultuurist jmt. Sellega annab ka Tartu Ülikool oma panuse integratsiooniprotsessi.

Õppimine avatud ülikoolis eeldab palju iseseisvat tööd.

Londoni konverentsil selgitatigi, et ka täiendkoolitus pole tänapäeval enam sõitmine ühest punktist teise, vaid et see põhineb kaasaegsel info- ja kommunikatsioonitehnikal. Kaugus on kaotanud oma endise tähtsuse.

Samas ei tohi täiendkoolitus olla terviklikust õppest lahus nagu tordist väljalõigatud tükike. Kõik see, mida õppija on varem omandanud, peab andmebaasides kirjas olema, et ta järgmisel kursusel jälle sama juttu ei peaks kuulama.

Mida pakub selleks TÜ kaugkoolituskeskus?

Kogu sellise õppetöö korraldamine vajab kaasaja tasemel spetsialiste. Kui õppetöö ise toimub teaduskondades, siis kaugkoolituskeskus ongi avatud ülikooli õppetööd korraldav struktuuriüksus. Kaugkoolituskeskuse alastruktuurid tegelevad taseme- ja täiendkoolituse korraldamisega. Siin, Lossi tn 24, asub ka regionaal- ja haridustehnoloogiatalitus.

Nagu ma juba mainisin, pole avatud ülikoolis õppimisel takistuseks kaugus. Virtuaalkeskkonna loomisel aitavad üle tee Lossi tn 3 asuva multimeediakeskuse töötajad.

Virtuaalkeskkonnas õpetamiseks vajavad koolitust ka õppejõud.

Õppejõude koolitab arvutiteaduse instituut. Teoreetiliselt võib ta küll kõike osata, kuid samas võib jänni jääda oma õppematerjali virtuaalkeskkonda paigutamise ja tehniliste vahenditega kasutamisega. Selleks olemegi meie. Näiteks koostöös haridustehnoloogiga saab õppejõud kursuse CDle paigutada. See töölõik on meil uus ja väga nõutud – töögraafik seinal tihe. Meil õpetatakse, kuidas oma materjale internetti üles panna, videokonverentse pidada jmt. See ongi tee e-kvaliteedi poole. Ühel päeval tulevad ka audio- ja videokassetid. Multimeediakeskus annab vajadusel välja ka väikeses tiraažis paberõppevahendeid.

Londoni konverentsil tuli välja, et täiendkoolitusega tegelda soovijaid leidub igas Ida-Euroopa ülikoolis, kuid mitte kõik rektorid ja prorektorid ei mõista veel selle tähtsust. TÜ kogemusi arvestades leidis EUCENi peasekretär, et järgmisel aastal tuleks ülikoolide juhtidele kaasaegset kaugkoolitust selgitav konverents korraldada Tartus.

UUDISED

TÜ Kammerkoor laulis Saksamaal ja Poolas

TÜ Kammerkoor esines Saksamaal Rügeni saarel Ostseebad-Binzi kuurortlinnas toimunud kultuurinädalal.

Koor osales koos Helsingborgi Kammerkoori ja Klaipeda Konservatooriumi Kammerkooriga Ostseebad-Binzi kultuurinädalal. Koori juhatuse liikme Indrek Mustimetsa sõnul esitati vaid eesti autorite muusikat. "Kahel täispikal kontserdil sai kammerkoor sooja vastuvõtu osaliseks."

Toimus ka ühiskontsert, kus kolm koori esitasid ühiselt saksa, rootsi, leedu ja eesti koorimuusikat.

Tagasiteel Eestisse uudistas koor Varssavit, tutvuti Varssavi Ülikooli ja ülikooli uhiuue raamatukoguga ning külastati Eesti Saatkonda.

Suursaadik Aivo Orav tutvustas kooriliikmeile saadikutööd ja osutas võimalustele, kuidas Eesti ja Poola võiksid üksteisele toeks ja kasulikud olla. Mõttevahetusest võib veel lähitulevikus sündida põnevaid koostööprojekte nii akadeemilises kui kultuurilises vallas.

Tartu Ülikooli Kammerkoori reisi toetasid Tartu Ülikool ja Tartu Kultuurkapital.

TÜs oli rahvusvaheline üliõpilaskonverents

27. ja 28. oktoobril toimus TÜ Euroopa kolledžis rahvusvaheline üliõpilaskonverents "Transformation of Economic and political systems in the Baltic Sea Region" (Majanduslikud ja poliitilised muudatused Balti mere regioonis).

Põhjamaade Ministrite Nõukogu infobüroo nõuniku Madis Kanarbiku sõnul annab selline konverents Tartu Ülikooli üliõpilastele unikaalse võimaluse esitada oma teadustöid rahvusvahelisele teaduspublikule, samas luua ka teaduskontakte ja koguda uusi teadmisi. Alates 1998. aastast on see kolmas piirkondlikku arengut käsitlev rahvusvaheline üliõpilaskonverents.

Üliõpilaskonverentsid on osa ulatuslikust koostööst, mida Põhjamaade Ministrite Nõukogu ja TÜ Euroopa Kolledž on alates 1998. aastast arendanud Põhja- ja Baltimaade ning Loode-Venemaa vahel kõrghariduse ja teadustöö alal.

Lisaks üliõpilaskonverentsidele on regionaalse koostööprojekti raames korraldatud õppejõudude- ning üliõpilasvahetust, seminare ja erinevaid loengutsükleid, muu hulgas on kolmel aastal läbi viidud eesti keele kursusi Pihkvas.

Eesti üliõpilaste meistrid võrkpallis

29. oktoobril selgusid Tartus Eesti üliõpilaste võrkpalli meistrivõistluste finaalturniiril parimad mees- ja naiskonnad.

Lõppvõistlustele kuue parema hulka pääsenutest tuli meistriks Tallinna Pedagoogikaülikool (finaalis võit TÜ üle 2:0 (21; 21)). Teise koha saavutas Tartu Ülikool ning kolmanda Audentese Kõrgema Ärikooli meeskond.

Naiskondade turniiri võitis samuti Tallinna Pedagoogikaülikool (finaalis võit TTÜ

üle 2:1 (22; -21;18), hõbemedali sai Tallinna Tehnikaülikool ning kolmandaks jäi Tartu Ülikooli naiskond.

ÕNNITLEME

65

Mai Kummer,
riidehoidja – 4. november
Liidia Dubova,
tõlk – 7. november
Aino-Koidula Pihl,
keemik – 7. november

50

Matti Selg,
vanemteadur – 8. november
Tähe Kolk,
vanemraamatukoguhoidja – 9. november

TEADUSE JA TEHNOLOOGIA INFOPÄEV

9. novembril korraldab Sihtasutus Archimedese Euroopa Liidu Innovatsioonikeskus koos haridusministeeriumiga 6. – 11. novembrini toimuva Euroopa teaduse ja tehnoloogia nädala raames laiemale avalikkusele suunatud infopäeva teaduse ja tehnoloogia arendusest Eestis ja Euroopas tervikuna.
Infopäev toimub Tartus, Kompanii tn 2 (IV korrus).

Päevakava:
14.00 Avamine. Ülle Must, Euroopa Liidu innovatsioonikeskuse juhataja
14.05 Euroopa teadusruum (European Research Area) ja Eesti. Rein Vaikmäe, EV Haridusministeerium
14.30 Euroopa Liidu viiendalt raamprogrammilt kuuendale. Toivo Räim, Euroopa Liidu 5. raamprogrammi Eesti rahvuslik koordinaator, EV Haridusministeerium
14.50 Euroopa Liidu innovatsiooni tugivõrgustikes osalemise kogemus. Rene Tõnnisson, ESTIRC projekti koordinaator, Euroopa Liidu Innovatsioonikeskus
15.15 Eesti kogemused:
Villu Vares, OPET-projekt, Eesti Energeetikainstituut
Tarmo Soomere, PRODAS-, BALCOP-projektid, Eesti Mereinstituut
Ülo Mander, PRIMROSE, TÜ geograafia Iinstituut
Kristjan Haller, ESTOMATERIALS-projekt, TÜ Füüsika Instituut
16.00 Uurimuse "Eesti osavõtt Euroopa Liidu teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse 5. raamprogrammist. Vahekokkuvõte jaanuar 1999 – august 2000" tutvustus. Veinilaud.

Kõigil, kes soovivad infopäeval osaleda, palume eelnevalt registreerida hiljemalt 6. novembriks aadressil: 5rp@ise.ee või telefonil 07 300 324.

ÕPPEKIRJANDUSE LAENUTÄHTAJA PIKENDAMISEST TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGUS

Õppekirjanduse kojulaenutuse tähtaega saab pikendada õppekirjanduse osakonna telefonil 07 375 775.
Tellitud õppekirjanduse (tähis N) saab kätte raamatukogu III korrusel asuvast õppelugemissaalist.

Infolaua telefonil 07 375 702 saab endiselt üldinformatsiooni, samuti on võimalik pikendada teaduskirjanduse laenutähtaegu.

Tartu Ülikool võtab tööle

ÕPPE- ja ÜLIÕPILASOSAKONNA JUHATAJA

kelle ülesandeks on õppetöö korraldusliku tegevuse juhtimine ja arendamine ülikoolis, õppetöö efektiivsuse ja kvaliteedi analüüs ning osalemine sellest lähtuvate juhtimisotsuste väljatöötamisel, üliõpilaste vastuvõtu ja nõustamise korraldamine.

Edukal kandidaadil on:
- EV teaduskraad,
- administratiiv- ja õppetöö kogemus kõrgkoolis ning juhtimiskogemus,
- suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti, inglise ja soovitavalt vene keeles,
- analüüsi- ja algatusvõime,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused.

Pakume:
- võimalust osaleda kõrghariduse reformis,
- vaheldusrikast tööd asjatundjate kollektiivis,
- töö tulemuslikkusele vastavat palka.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning haridust kinnitava dokumendi koopia hiljemalt 13. novembril TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).
Info tel 375 141, e-post raivo@admin.ut.ee (personalijuht) või 376 210, e-post marvi@ut.ee (õppeprorektori abi).

EESTI ÜLIÕPILASTE MEISTRIVÕISTLUSED KARATES JA JUDOS

Eesti üliõpilaste karate meistrivõistlused katas ja kumites toimuvad laupäeval, 4. novembril kell 10 TÜ spordihoones (Ujula 4). Võistlustel osalevad Eesti tugevamad karatekad Tanel Pärss, Janar Muttik, Kerttu Rahe ja Veronika Lavrentjeva.

Eesti üliõpilaste judo meistrivõistlused toimuvad samuti laupäeval, kell 12 Tähtvere judohallis (Laulupeo pst. 19). Osalevad Eesti tugevamad judokad – universiaadikandidaadid Joel Rothberg, Rasmus Toompere, Sander Maripuu, Deniss Ivanov meestest ning Viktoria Kuznetsova ja Katre Tekkel naistest.

Lisainfo tel: 052 00 841 Jaak Raie EASLi peasekretär.

Eesti Akadeemiline Spordiliit

HARIDUS JA SOTSIAALNE TEGELIKKUS

Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi,
TÜ pedagoogika ja eripedagoogika osakondade konverents

Reede, 3. november
10 Registreerimine.
11 Plenaaristung. TÜ aula.
11 Avamine. H. Kukemelk.
11.20 Terry L. Simpson. Moral discourse in the humanities and social sciences: a model for addressing moral dilemmas in an academic setting.
11.45 Jouko Huttunen. Changing fatherhood of diversifying families in the twenty-first century.
12.10 Anja Riita Lahikainen. The concept of children's wellbeing.
12.35 Irmeli Järventie. Children's exclusion risk in the information society.

14 Töö sektsioonides:
Õppekava ja haridusuuendus. PH102.
14 Piret Luik. Õpitarkvara.
14.30 Jaan Mikk. Õpiprogrammide efektiivsuse faktorid.
15 Anne Keerberg. Kaugkoolitus, võrguõpe ja õppija toetus.
15.30 Einike Pilli. Tänapäevase kaugkoolituse võimalusi.
16 Helle Vissak. Arvuti kasutamisest võõrkeele tunnis.
16.30 Eve Raeste. Virtuaalõppe rakendamise võimalikkusest ja vajalikkusest kõrgkoolis.
17 Tiia Pedastsaar. Graafilised organisaatorid õppimisel.
Sotsiaalsed probleemid ja nende võimalikud lahendused kodus ja koolis. MM102
14 Leida Talts. Koolikeskkond õpilaste refleksioonis.
14.30 Rain Mikser. Sotsiaalpedagoogiline diskussioon eesti haridusperioodikas esimesel iseseisvusperioodil.
15 Pille Valk. Ühest projektitöö kogemustest õpetajakoolituses.
15.30 Edda Kaimre. Põlvkondade kasvatuslikud uskumused heast isast.
16 Sirkka Laihiala-Kankainen. The problems of russian-speaking immigrant children in finnish schools.
16.30 Merike Angerjärv. Lastevanemate koolitamisest Audentese erakoolis.
17 Merle Taimalu. Vanemate suhtumine oma lapse hirmudesse koduse kasvukeskkonna ühe iseloomustajana.
Hariduslikud erivajadused. PH139
14.00 Karl Karlep. Ruumisuhete verbaliseerimse oskused erikoolide õpilastel.
14.30 Marika Padrik. Alakõnega koolieelikute süntaktilised oskused.
15 Regina Toom, Monika Trükmann. Õpingutõlk ja kurtide hariduslik integratsioon.
15.30 Jaan Kõrgesaar. Noored, käitumisprobleemid ja eesti kool. Kasvatustegelikkus ajalises perspektiivis. PH139
16 Tiiu Kuurme. Etüüd õppimise ja kogemuse vahemaastikel.
16.30 Jüri Orn. Kasvatustegelikkus kui võimalikkus.
17 Reet Liimets. Mina kui subjektiivne konstrukt: eesti õppijate minanarratiivid.

Laupäev, 4. november
9 Töö sektsioonides.
Õppekava ja haridusuuendus. PH102.
9 Hiie Asser. Vene kool üleminekul riiklikule õppekavale: kakskeelse õppekava realiseerimisest aastatel 1992–1999.
9.30 Reet Vääri. Õpilaste väärtushinnangutest riigieksamikirjandites: kas eestlus säilib karjääriinimestes?
10 Viivi Maanso. Õppekava, kommunikatsioon, emakeeleõpetus.
10.30 Mai Sula. Lastele ettelugemine nõuab suuremat tähelepanu.
11 Larissa Vassiltšenko. Õppekirjanduse uuendusprotsessist õpilaste ja õpetajate arvamustes.
Ühiskond sotsiaalsete probleemide tekitaja ja lahendajana. MM102
9 Mare Leino. The school is a contradictory place.
9.30 Maie Leinus. Saavutusmotiiv põlvkondade elus.
10 Maia Madisso. Aeg ja inimene kirjanduses keskkoolilõpetaja pilguga.
10.30 Merike Kull, Helve Saat. Erinevad uimastipreventsiooni strateegiad koolitasandil. Sotsiaalsete oskuste õpetus kui efektiivseim metoodika.
11 Ilona-Evelyn Rannala. Probleemne noor – kuhu, kuidas, miks?
11.30 Kristi Kõiv. Käitumishälvetega erikooli õpilaste kodu ja vanemate iseloomustus mõõdetuna intervjuumeetodil.
Õpetajate professionaalne areng. PH139
9 Mare Müürsepp. Õpetaja kujutamisest eesti lastekirjanduses.
9.30 Sirje Priimägi. Muudatused kõrghariduses ja kõrgkoolide õppejõudude võimalused professionaalseks arenguks.
10 Aino Saar, Tiia Õun. Lasteaiaõpetajate hinnangud koolieelse lasteasutuse töö kvaliteedile.
10.30 Ene-Silvia Sarv. Õppimine eesti õpetajate ja üliõpilaste arusaamas 1999. a. ja õppekava.
11 Helle Sikka. Algklassiõpetajate arusaamad matemaatikaõpetusest.
11.30 Anne Uusen. Klassiõpetaja professionaalsus (emakeele/kirjutamise näitel).
Plenaaristung.
13 Kari Niinistö. The society and curriculum development.
13.20 Edgar Krull. Õpetajate pedagoogiliste tõekspidamiste ja arutlusviisi sõltuvus koolikogemusest.
13.40 Urve Läänemets. Curriculum as a dialogue about education for the future.
14 Sektsioonijuhatajate ettekanded.
14.30 Lõpetamine.

ACTA DIURNA

3. novembril peab Cardner Web University president prof Christopher White loengu teoloogilisest kõrgharidusest USAs ph aud 227 kell 12.15. Loeng on inglise keeles, tõlketa. Kõik huvilised on oodatud.

9.-11. novembrini toimub Eesti Kirjandusmuuseumis Oskar Looritsa 100. sünniaastapäevale pühendatud rahvusvaheline konverents "Rahvausund ja folkloor aastatuhande vahetusel. Tänapäevased uurimismeetodid".

LOENGUD

8. novembril kell 12 toimub Lossi 3-405 prof. dr. Dan Ben Amose (Pennsylvania Ülikool) loeng "Benin Storytellers". Info: Merili Metsvahi, tel 375 304.

8.-12. novembrini toimub kolm välislektori loengut rahvaluulest TÜ-s (prof Dan Ben Amos 8.11, dr Veronique Campion-Vincent 13.11, dr Christine Showajei Kawan 14.11), mille põhjal on võimalik saada 1 AP. Lähem info rahvaluule õppetoolist Ülikooli 16-208 või aadressil tjaago@ut.ee.

KAITSMISED

8. novembril kell 14 kaitseb Piret Viires magistritööd eesti kirjanduse alal "Etnofuturismist küberkirjanduseni". Oponent on dots. Rein Veidemann (knd filol) Info: Hille Roots, 375 223.

8. novembril kell 15 ph 307 kaitseb Monika Läänesaar magistritööd teatriteaduse alal "Eesti sõnateatri stsenograafia 1965-75". Juhendaja dots Luule Epner, oponent Ülo Tonts (knd filol). Info: Hille Roots, 375 223.

TEATED

TÜ Raamatupood korraldab 18. novembril kell 11.15 ülikooli peahoones oma neljanda RAAMATUOKSJONI. Teemad on: Eesti teatmeraamat, Eesti *localia* ehk paikkonnatrükis, Eesti vanem ja/või haruldane raamat. Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

KINOS ILLUSIOON

Tiigrifilm – Karupoeg Puhhi ja sõprade uued seiklused. Kell 12 (R-P), 13.30, 15
Esilinastus: Suur Poiss. USA, 2000. Kell 16.30, 18.30, 20.30
Vene jahi eripära talveperioodil. Kell 22.30

NÄITUS

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU
(Struve 1),
E-R 8-21, L-P 10-18
www.utlib.ee/ee/naitused/
www.utlib.ee/ee/nadal/

- lugemissaalide fuajees
* UUS! "Baltisaksa kultuuritegelane ja ajaloolane Hellmuth Weiss – 100" 30. X – dets. lõpp 2000
* Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed" 9. X – 19. XI 2000
* UUS! "Korp! Filiae Patriae 80" 26. X – dets. 2000

- kataloogisaalis
* Oleg Võssotski maalinäitus "Valge valgel" 2. X – 8. XI 2000

- kohviku fuajees
* Budapesti Körmendi galerii maali- ja skulptuurinäitus teemal "Mees ja Naine" (Pärnu Uue Kunsti Muuseumi suvenäituse ekspositsioon), 10. X – nov. esimene nädal 2000
* "TÜ esimene naisprofessor Alma Tomingas 100" 15. IX – 12. XI 2000

- kaktuste fuajees (III krs.)
* UUS! Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti osakonna üliõpilaste näitus "Köite (v) algusel" 3. XI – 3. XII 2000

- õppelugemissaali fuajees (III krs.)
* Kaija-Leena Hännineni akvarellinäitus "Maisemasta syntyy kuva – Maastikust sünnib maal" 9. X – 8. XI 2000

- raamatumuuseumis E - R 12 - 17
* Eesti raamatu aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

TARTU ÜLIKOOLI HUMANITAARRAAMATUKOGU
(Jakobi 1)
E-R 8-21, L 10-18, P suletud

Eesti raamatu aasta näitus "Eesti kunstiraamat"
Heli Šestakova maalinäitus "Väga Isiklikud Pildid". 28. IX kuni aasta 2000 lõpuni.
Info: Sirje Madisson, tel 07 375 797

Lisainfo: Tiina Matsulevitš, näituste kuraator, tel 07 375 750, tiinam@utlib.ee

TÜ RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Ariadne Lõng.
Nais- ja meesuurimuse ajakiri.
I aastakäik 1/2, 2000.
Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT), Tallinna Pedagoogika Ülikool. 136 lk.

Ajakirja toimetus on valinud Ariadne Lõnga sümboliseerima uue demokraatliku mõtlemise ja sugupoolte võrdsuse teejuhist – ilma võrdsuseta ei saa olla demokraatiat, mis hõlmab nii naisi kui mehi. Eesti rahvatraditsioonis ja eriti naistetraditsioonis on lõngal olnud tähtis roll; sellega tahab toimetus viidata ajakirja suunale mõtestada lahti omamaised probleemid.

See on esimene ajakiri Eestis, mis tegeleb akadeemilise feminismi, naisuurimuse ning soouurimusega. Ariadne Lõng võiks olla foorum, kus eesti naised ja mehed saaksid tutvustada oma nais- ning sugupoolte uurimusi, aga ka feministlikku metodoloogiat, ning avaldada viimasest lähtuvaid töid. Toimetus loodab, et ajakiri ergutab naisteaduste ja naisuurimuse arengut Eestis ning informeerib vastavast problemaatikast ka üldsust.

Väljaanne peegeldab naisteaduste interdistsiplinaarset iseloomu, pakkudes artikleid, mis lähtuvad sotsioloogia, kirjandusteaduse, kunstiteaduse, psühholoogia ning filosoofia vaatenurgast.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

10. november 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 36 (2032)

TASUTA

ARJ

RT

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Hea lugeja!

Et vastata võimalikult paremini Teie soovidele, palume taas Teie abi lehe paremaks muutmisel.

Lehe vahelt leiate küsitluslehe, mille palume täidetult ära saata hiljemalt järgmiseks reedeks, 17. novembriks *Universitas Tartuensise* toimetusse kas ülikooli sisepostiga või siis aadressil:

Universitas Tartuensis, Tartu Ülikool
Ülikooli 18, 50090 TARTU

Aitäh koostöö eest!
Teie ajaleht

Keldrist mäe otsa

Varje Sootak

TÜ ainus keldriteaduskond – matemaatikateaduskond loodab paari aasta pärast uude majja kolida.

TÜ nõukogu otsustas oktoobrikuu istungil seada järgmise aasta kapitaalehituse ja remondi plaanis prioriteediks matemaatikateaduskonna õppehoone Liivi t 2 juurdeehituse ja kapitaalremondi. Kapitalieelarves kinnitati selleks 19 miljonit.

Hallitus ja seened

Matemaatikateaduskond paikneb praegu põhiliselt kahes hoones – Vanemuise t 46 ja Liivi t 2. Teaduskonnale kuuluvast 9 auditooriumist asub 8 Vanemuise maja keldrikorrusel. Samas keldris on ka paljude õppejõudude tööruumid. "Naljaga pooleks võime end keldriteaduskonnaks nimetada, sest põhiline õppetöö toimub tõepoolest keldriruumides," lausub dekaan prof Toivo Leiger. Dekaani sõnul keldrikorrus tööks ei sobi, sest seintel ning põranda all levivad hallitus ja seened mõjuvad inimeste tervisele.

Vanemuise 46 maja on tegelikult suursugune – muljet avaldavad esimese korruse kõrged laed, pikad koridorid, kaunis ruuduline parkett, esinduslik fuajee. Dekaani Toivo Leigeri ja prodekaani Tiit Roosmaaga teaduskonna valdustes ringi käies kuulen aga, et lahtiste uste päevadel siiski õpilasi siia majja ei tooda. "Seintelt pudenev krohv, katkised põrandad, kopitanud õhk oleks täielik antireklaam," seletab dekaan.

Teaduskond ei ole uue maja ootuses keldriruume oluliselt remontinud. Pealegi jäävad need pärast väljakolimist selle maja valdajale bioloogia-geograafiateaduskonnale, kes siis vastavalt oma otstarbele kohandab. Korraliku remondi on ülikool teinud dekanaadis.

Igal õppejõul töölauda pole

Peale antisanitaarsete tingimuste kimbutab teaduskonda ka ruumipuudus. Tiit Roosmaa sõnul igaühel töölauda pole, arvutist rääkimata. "Matemaatilise analüüsi ja funktsionaalanalüüsi õppetooli 12 õppejõudu ja teadurit peavad ära mahtuma ühte ruumi, kuid sinna niipalju töölaudu ei lähe," märgib Toivo Leiger. "Need õppejõud töötavad põhiliselt kodus või raamatukogus ja ei saa nõuda, et nad oleksid teaduskonnas kogu päeva kättesaadavad."

"Ega meil kõik ka halb ole," ütleb prodekaan ja kiidab auditooriumite valgustust. "See sai vastavalt normidele korda tehtud. On ka väga head tahvlid, milleta matemaatikud läbi ei saa, ning mõne aasta eest ostsime auditooriumitesse uued toolid."

Matemaatikud endisesse arvutuskeskusesse

Dekaanilt kuulen, et tema eelkäijailt on alles jäänud paks kaust mitmesuguste tulevikukavadega. "Kord on teaduskonda tahetud välja arendada marksu majja, kord Tähe ja Pargi tänava nurgale, veel hiljuti Näituse tänavasse uude ana-

Dekaan Toivo Leiger ja prodekaan Tiit Roosmaa on lootusrikkad, sest saavad keldrist välja. VARJE SOOTAK

toomikumi. Praegune kava on kõige realistlikum."

Arvutuskeskusena tuntud hoones asuvad arvutiteaduse, matemaatilise statistika instituut ja osa rakendusmatemaatika instituudist ning mõned arvutiklassid. Liivi 2 sobib dekaani ja prodekaani arvates ideaalselt, sest arvutuskeskusel, mis suvest kannab infotehnoloogia osakonna nime, on kavatsus sealt ära kolida. Nii saaksid matemaatikud ühte majja kokku.

Kaks aastat veel

Dekaan ja prodekaan on praegu optimistid ja loodavad kahe aasta pärast uude majja kolida. "Ehitus ei tohiks venida, elu näitab, et hinnad alla ei lähe, kõik kallineb. Praegu on peaasi töödega pihta hakata," märgib dekaan.

"Korralikud töötingimused ja suuremad ruumid on edaspidiseks arenguks väga olulised. Põhjendasin seda ka TÜ nõukogu istungil teaduskonna arengukava vastuvõtmisel," ütles Leiger. Tema sõnul on teaduskonna töömaht suurenenud. "Viimane ilmneb kõige paremini ainepunktidest," täiendab Roosmaa. "Rohkem kui ühe kolmandiku õppetööst teeme väljaspool oma teaduskonda. Koosseisud samal ajal suurenenud pole, pigem vastupidi."

Matemaatikateaduskond loodab peagi ka nimevahetuse läbi teha, sest praegune nimi ei vasta tegelikule olukorrale. "Meil on praegu informaatika ja infotehnoloogia üliõpilasi juba matemaatika omadest rohkem. Uued suunad on jõudsalt edasi arenenud ning sõna "informaatika" peaks sisalduma ka teaduskonna nimes," selgitab Leiger.

Dekaan toonitab, et ülikooli juhtkond ja valitsus on uue hoone probleemi mõistvalt suhtunud. "Kui meie oma maja kätte saame, on järjekord teisteni jõudnud. Vajadused ei lõpe, osa teaduskondi läheb teisele ringile juurdeehituse taotlusega, ja nii see peabki olema."

Ehitus võib alata sel aastal

Liivi t 2 masinasaali hooneosa lammutatakse ja selle asemele ehitatakse 6-korruseline hoone, alles jääv 4-korruseline korpus renoveeritakse.

TÜ haldusosakonna juhataja asetäitja Ahto Põldese sõnul valmistatakse praegu ette mitmesuguste kaablite ümbertõstmist. Trafoalajaama ja kaablite ümbertõstmine läheb loodetavasti maksma alla 2 miljoni krooni, seega vähem, kui esialgu plaaniti. "Pärast nende tööde tegemist võib hakata masinasaali osa lammutama. Uue hoone projekt on tellitud, korrigeeritud ja loodame peagi ehitama hakata," ütles Põldes. Need tööd lähevad tuleval aastal maksma ligi 19 miljonit krooni. Juurdeehitus peab Põldese sõnul valmima kahe aasta pärast, 4-korruselise osa renoveerimine lõpetatakse 2003. aastal.

Ärijuhtimise kutsemagistri õppekava hea

Oktoobris Eesti kõrgkoolide ärijuhtimise kutsemagistri (MBA) õppekavu hinnanud rahvusvaheline ekspertkomisjon pidas täielikku akrediteerimist väärivaks vaid TÜ majandusteaduskonnas antavat õpetust.

Komisjon tõstis dekaani prof Jüri Sepa sõnul esile teaduskonna kõrget akadeemilist taset ning olulist panust õppekirjanduse väljaandmisel kogu Eesti majandushariduse tarvis. "Edasise arengu ja konkurentsivõime huvides tuleb teoreetiliste teadmiste andmise kõrval pühendada rohkem aega otsustusalase pädevuse suurendamiseks ning pakkuda spetsialiseerumisvõimalust," märkis Sepp.

Dekaan ütles, et praegu on probleemiks suur väljalangevus ja et selle põhjused vajavad selgitamist. MBA programmi kvaliteeti ja mainet hindas komisjon piisavalt kõrgeks, et eeldada konkursi tihenemist sissesaamisel. "Suurendada tuleks meil kindlasti üliõpilasvahetust," ütles dekaan.

Komisjon juhtis tähelepanu ka õppejõudude liiga suurele koormusele.

Narva Kolledži direktor Katri Raik on aasta naine

4. novembril anti Narva aasta naise 2000 tiitel TÜ Narva Kolledži direktorile Katri Raigile.

Katri Raik peab oluliseks sellise kolledži käivitumist, mille pärast ei pea ülikool allahindlust tegema ega häbenema. "See on teoks saanud tänu kolleegidele Tartus ja Narvas ning üliõpilastele. Ka nemad on enamuses naised, seega läheb nimetus jagamisele."

Katri Raik.

Aasta naise tiitli andmisel märgiti ka direktori entusiasmi ja energilisust õppeasutuse kujundamisel eesti kultuurikeskuseks Narvas. "Tundes Narva olusid ei ole sugugi tavaline, et ära märgitakse varjaag – eestlasest sissesõitnu," ütles Raik. Kõige rõõmsamad hetked on kolledži direktoril seotud üliõpilastega. "Eriti siis, kui üliõpilasomavalitsus andis mulle esimesena kolledži üliõpilasmütsi. See oli eelkõige tunnustus muutustele. Ja heameelt tunnen ka siis, kui kuulen kolledžis eesti keelt ja kui üliõpilased otsustavad Eesti kodakondsuse kasuks," lausus Raik.

UT KÜSIB

Milline on videokonverentsi olevik ja võimalik tulevik Tartu Ülikoolis?

Fakt: Teisipäeval toimus nn telesild TÜ Kliinikumi ja Berliini Charite kliiniku vahel.

Küsimusele vastab multimeediakeskuse peaspetsialist Toomas Petersell.

Videokonverentsid jagunevad ISDN telefoni- või arvutivõrgu keskseks. Multimeediakeskusel on kogemused videokonverentside tehniliseks läbiviimiseks nii ühes kui ka teises võrgukeskkonnas. Arvestades arvutivõrkude koormatust, on kindlam kasutada ISDN videokonverentse. TÜs on see võimalus alates juulist 1998. Tuleviku silmas pidades räägitakse üha rohkem arvutivõrgupõhistest videokonverentsidest ning selles suunas toimub ka tehnika areng. Piiravaks teguriks on arvutivõrgu koormatus.

TÜ multimeediakeskuses on sisustatud videokonverentsistuudio koos vajaliku tehnikaga ISDNil baaseeruvate konverentside pidamiseks. Arvutivõrgu baasil saab videokonveretsi pidada aga igaüks personaalselt oma multimeedia arvutiga (varustatud videokaamera ja mikrofoniga) näiteks programmi MicroSoft NetMeeting abil. Põhiline erinevus kahe süsteemi vahel on kas püsiv või muutuv ühenduse kiirus ja sellest sõltuvalt ka konverentsi kvaliteet.

TÄNA LEHES

Kas arst võib eksida? Miks arstid eksivad?

Intervjuu prof Ain-Elmar Kaasikuga
LK 5

TÜ arvutivõrk lööb korra majja
LK 2

Tudengisügis erilehena
LK 3-4

UUDISED

Rektor külastab Rostocki Ülikooli

Täna kohtuvad president Lennart Meri ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo Rostocki Ülikooli rektoriga. Rektor viibib Saksamaal presidendi delegatsiooni koosseisus.

Rostockis on kõne all kahe ülikooli edasine koostöö.

Praegu on tihedad sidemed TÜ ja Rostocki ülikoolide usuteaduskondade vahel. TÜ usuteaduskond on sõlminud 1999. aastal ERASMUSe programmi raames EU finantseeritava koostöölepingu. Lepingu alusel toimub üliõpilaste ja õppejõudude vahetus.

TÜ ja TTÜ sõlmisid koostöölepingu

1. novembril kirjutasid TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja TTÜ rektor Andres Keevallik Paides alla teadusalasele kokkuleppele.

Lepingu eesmärgiks on suurendada TÜ ja TTÜ rolli vabariigi teadus- ja arendustegevuses ning vastavate poliitiliste otsuste väljatöötamisel. Ülikoolid moodustavad teadus- ja arendustegevuse alase koostöö strateegia väljatöötamise ja teadusvaldkondades teadustöö koordineerimise töögrupi.

Tartu üliõpilasesinduste päev

14. septembril korraldavad TÜ, EPMÜ ja Õpetajate Seminari üliõpilasesindused oma päeva.

Üliõpilasesindused kui tudengeid esindavad organid tegutsevad Eesti kõrgkoolides ligi 10 aastat. Üliõpilasesinduse päeva TÜ projektijuhi Sven Kalle sõnul on nad tihtipeale üliõpilaskonnale nähtavad vaid nende valimiste ajal. "Ülejäänud ajal jääb paljudele üliõpilastele esinduste töö kaugeks. Et esinduste töö tudengitele lähemale tuua, on teisipäeval kl 10-14 esindustel lahtiste uste päev, mis tähendab seda, et kõik võivad kõike julgesti küsima tulla," selgitas Sven Kalle.

Kl 15 väitleb Emajõe Ärikeskuses TÜ väitlusklubi teemal "Milleks üliõpilasesindus?"

Hea lugeja!

Möödunud aasta alguses tegi ajaleht läbi põhjaliku uuenduskuuri. Lehe sisu ja välimust uuendades võtsime siis paljuski aluseks tollase lugejaküsitluse andmed. Et vastata võimalikult paremini Teie soovile, ei piisa ühest ümberkorraldusest, vaid leht peab arenema pidevalt. Seepärast palume taas Teie abi lehe paremaks muutmisel.

Palume saata küsitlusleht täidetult hiljemalt järgmiseks reedeks, 17. novembriks Universitas Tartuensise *toimetusse kas ülikooli sisepostiga või siis aadressil:*

Universitas Tartuensis
Tartu Ülikool
Ülikooli 18
50090 TARTU

Aitäh koostöö eest!
Teie ajaleht

I Kas olete ajalehe *Universitas Tartuensis* (edaspidi UT) lugeja?

olen pidev lugeja
loen juhuslikult
loen väga harva

II Kuidas leht Teieni jõuab?

olen lehe tellija
sisepostiga
saan ..... õppehoones olevast ajalehekorvist
(millises?)
juhuslikult
ei jõuagi, sest leht saab enne otsa
loen lehte internetist

III Kas lehe hankimisega on probleeme?

ei
mõnikord harva
sageli
lehte on väga raske saada, pidevalt otsas
tean vähe paberil UT-st, sest loen põhiliselt võrguväljaannet

IV Kuidas olete rahul UT sisuga?

olen täiesti rahul
võib üldjoontes rahule jääda, aga
probleemartikleid on vähe
leht ei kajasta ülikooli inimeste arvamust
üliõpilaste tegevust ja probleeme kajastavaid artikleid on vähe
ülikooli põhitegevust (õpe ja teadus) kajastavaid artikleid on vähe
liiga palju on "kuiva" infot
puudub meelelahutuse osa
artiklid on liiga pikad
infot on vähe

.....
(kirjutage siia juhul, kui Teie arvates on mõni põhjus nimetamata jäänud)

ma ei ole lehe sisuga üldse rahul

Miks? .....

.....

V Kuidas olete rahul UT kujundusega?

olen täiesti rahul

olen üldiselt rahul, aga

- artiklite paigutus lehekülgedel on ebaselge suunitlusega
- liiga vähe on illustreerivat materjali
- fotode kvaliteet jätab soovida
- trükikvaliteet on kehv
- leht peaks olema värviline

.....

(kirjutage siia juhul, kui Teie arvates on mõni põhjus nimetamata jäänud)

lehel ei ole lugemakutsuvat ja meeldejäävat ilmet

VI Kuidas olete rahul lehe võrguväljandega?

ei tea, pole näinud

olen rahul

üldiselt rahul, aga

- kujundus on igav
- lood on halvasti esitatud
- puuduvad pildid
- puudub otsingusüsteem
- vähe interaktiivseid elemente
- ei saa kommentaare lisada
- liiga hilja riputatakse üles

ei ole üldse rahul

Miks? .....

.....

VII Millistest kanalitest saate ülikooli puudutavat informatsiooni
(märkige kõik sobivad kanalid)

kaasüliõpilastelt

oma töökaaslastelt ja alluvatelt

otseselt ülemuselt

koosolekutelt

ajalehest UT

arvutivõrgust (internetist)

- UT võrguväljaandest
- ülikooli koduleheküljelt
- teiste ajalehtede koduleheküljelt
- muudelt võrgulehekülgedelt

nädala eelinfost

ülikooli meililistidest

ajakirjandusest

tuttavatelt väljaspool ülikooli

VIII Olen

TÜ üliõpilane

TÜ töötaja

- professor
- õppejõud, teadustöötaja
- tugistruktuuri töötaja

TÜ vilistlane

mõne teise kõrgkooli üliõpilane/töötaja

kooliõpilane

muud

UUDISED

Marksu majast sai von Bocki maja

TÜ sümboolikakomisjoni ettepanekul kinnitas rektor Ülikooli 16 hoone nimeks von Bocki maja.

TÜ arhitekt Martti Preem ütles UTle, et see on ainuke ligi 200 aastat järjepidevalt ülikoolile kuulunud hoone. "Kui ülikool 1802. aastal taasavati, andis tsaari sõber von Bock hoone lühiajaliselt ülikoolile tasuta kasutamiseks. Selles majas toimusid ka ülikooli taasavamise üritused. Hiljem andis von Bock maja ülikoolile sümboolse raha eest."

Kuna nõukogude ajal õpetati selles majas põhiliselt ühiskondlik-poliitilisi aineid, kandis maja vahepeal üliõpilasslängist tekkinud marksu maja nime.

Preemi sõnul on teine niisama kaua ülikooli valduses olnud hoone Raekoja plats 6, kus praegu paikneb stomatoloogia kliinik.

Ülikooli mobiilidel sisenumbrid

Käivitus uus ülikoolisisene mobiilikõnede süsteem. Ülikooli poolt töötajatele antud mobiiltelefonidel saab omavahelisel helistamisel kasutada lühinumbreid (üldjuhul ühtivad need mobiilikasutaja lauatelefoninumbriga). Lühinumbriga valitud kõne minuti hind on tööajal ca 50 sendi võrra ja väljaspool tööaega ca 2.50 kr võrra odavam kui mobiili tegelikku (pikka) numbrit valides. Lühinumber kehtib ainult EMT võrgus, sellele ei saa helistada välismaalt ega saata SMS-sõnumit.

Kommunikatsioonitehnika osakonna juhataja Olav Kiis palub ülikooli poolt väljastatud mobiiltelefonide omanikel temaga ühendust võtta aadressil kiis@ut.ee, et moodustada asjaosaliste meililist.

Samas tuletame meelde, et ülikooli kliinikumidesse helistamisel kehtivad samuti lühinumbrid, st nt 318 115 asemel saab valida 8115.

Tallinnas tulevad keemiapäevad

Eesti Keemia Selts korraldab 16. ja 17. novembril Tallinnas XXVI keemiapäevad. Teaduskonverentsil Eesti Näituste paviljonis ja näitusel "Keemia 2000" osalevad ka TÜ teadlased.

TÜ keemikud on autorid 20 stendi- ja 11 suulisel ettekandel. Täpne kava aadressil: ecs.kbfi.ee.

Näitusel osaleb enamik Eestis keemiaaparatuuri ja kemikaalide müügiga tegelevatest firmadest ja ka TÜ ning TTÜ. TÜlt on keemiaosakonda tutvustavad stendid ja õpikud ning Mihkel Kerikmäe keskkonnadosimeetrite detektorid ja Toonika Rinkeni biosensorid.

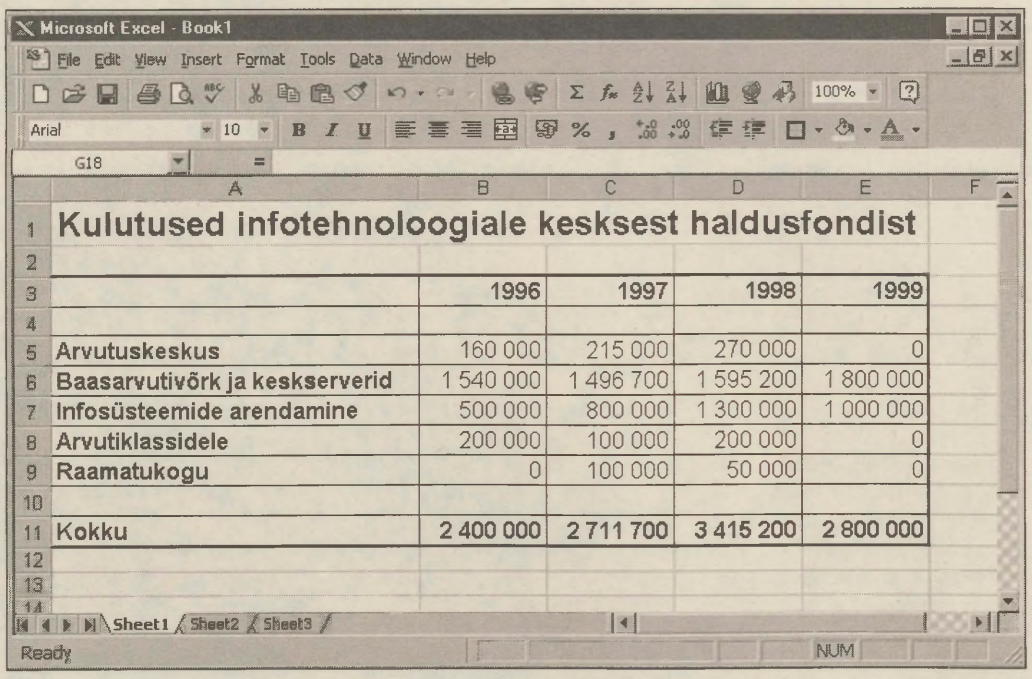
Seminar märksõnastamisest

13. novembril korraldavad ELNET Konsortsium ja TÜ Raamatukogu seminari märksõnastamisest.

Arutluse all on märksõnastamise seis ja tööjaotus Konsortsiumi raamatukogudes, Eesti üldine märksõnastik, Tartu andmebaasi probleemid jm. Analüüsitakse ka näiteid.

Seminar algab kl 10 raamatukogu ruumis 202.

Osavõtust teatada Malle Ermelile, ruum 207, tel 5-748, malle@utlib.ee.

	A	B	C	D	E
1	Kulutused infotehnoloogiale kesksest haldusfondist				
2					
3		1996	1997	1998	1999
4					
5	Arvutuskeskus	160 000	215 000	270 000	0
6	Baasarvutivõrk ja keskserverid	1 540 000	1 496 700	1 595 200	1 800 000
7	Infosüsteemide arendamine	500 000	800 000	1 300 000	1 000 000
8	Arvutiklassidele	200 000	100 000	200 000	0
9	Raamatukogu	0	100 000	50 000	0
10					
11	Kokku	2 400 000	2 711 700	3 415 200	2 800 000
12					
13					

"Kuradi porno" jätkub

Kuidas Tartu Ülikooli IT-mehed aitasid Eesti Ekspressi ajakirjanikel leheruumi täita

Andres Salu
TÜ IT-juht

Niipea kui TÜ hakkas oma arvutivõrgus korda luues rämpsposti piirama, reageerisid EE ja kasutajad. Korraloomine vähendaks lõpptarbijale kulutatavaid miljoneid, mida on niigi kolm korda vähem.

Tartu Ülikooli infotehnoloogia areng aastatel 1992-2000 on toimunud lähtuvalt organisatsiooni kultuurist, mis on omane ühele teadusasutusele, kus au sisse on tõstetud katsetamine ja uute avastuste tegemine.

Sellele tegevusele on antud maksimaalselt vabadusastmeid, sest loovat hinge ei tohi ju kuidagi piirata ja piirkonniti on saavutatud süsteemiosades absoluutne maailmatase.

Samas tervik kui selline on suurte katsetamiste käigus kuidagi tagaplaanile vajunud, see tähendab et tegeldakse küll üksikute puude uurimisega, kuid metsa selle taga ei nähta.

Aastas 8-9 miljonit krooni IT korrashoiuks

Täiesti ootamatult on ülikooli töötajad avastanud, et meie kõik olemegi need katsealused, sest mitte keegi ei suuda kokku arvutada kaudset kahju, mis on tekitatud sellega, kus ülikooli andmeside võrk on liialt aeglane ("toru umbes") või et mõni keskserveri kõvaketas jukerdab ning on kolmas ja neljas häda.

Saadame aga sajatused ülikooli IT-meeste suunas teele ja loodame kõigevägevamale, et ehk homme paistab meile jälle päike.

IT-juhina küsin, kas nii see jääbki? Ning vastan, et asi läheb veel hoopis hullemaks! Ülikooli arvutivõrgu ja keskserverite orienteeruvaks maksumuseks peaks olema 32-36 miljonit krooni sõltuvalt sellest, kuidas hinnata välisabina ja toetustena saadud vara.

Selle keskmine amortisatsioon aastas on tagasihoidlikult hinnatuna 25% ehk umbes 8-9 miljonit krooni. Just niipalju tuleks ülikoolil aastas finantsressursse välja panna, et hoida süsteemid samal tasemel olemasolevaga.

ANDRES SALU
TÜ infotehnoloogia juht

Arvutivõrgu hooldamisele kulub arenenud riikides sama palju raha nagu iga võrku ühendatud arvuti soetamiseks.

Arendamiseks ei jää siinjuures veel sentigi, see kõik peaks nimetatud summat hoopis ületama.

Elame reservi arvelt

1999. aastal eraldati ülikooli keskseteks IT kulutusteks 2,8 miljonit ja 2000. aastal 3,92 miljonit krooni. Seega elame me oma eilse reservi arvelt.

Ehk tegelikult makstakse see kinni just nende kaudsete kulude arvelt, kus mõnel päeval jukerdavad andmesidevõrk ja teisel päeval keskserverid ning suurel hulgal inimestel jääb palju tööd tegemata.

Julgen oletada, et need kaudsed kulud on tunduvalt suuremad, kui need otsesed kulutused, mis jäävad eile-täna-homme keskseteses süsteemidesse tegemata.

Piltlikult võiks võrrelda täna süsteemide hooldust olukorraga, kus autoomanik, kes on ostnud uhiuue auto, sõidab sellega seni, kuni mootor lõplikult kokku jookseb ilma kordagi õli vahetamata, kuna kulutusi selleks peab ta liigseks.

Entusiasmile lisaks professionaalsus

Ülikooli juhtkond on vastloodud IT-osakonnale ette kirjutanud märksõna professionaalsus ehk teisisõnu tuleb lõpetada see entusiasmil ja katsetamisel süsteemide ülesehitamine ja hooldamine.

Tõepoolest, aeg, mil tehti tööd, kus transistor oli ühes käes ja jootekolb teises, on lõplikult ümber saanud. IT-osakond on muutumises ja muutub vaatamata oma sisemistele valudele veelgi.

Juba kostab kasutajate poolt hääli, kui nende vabadusi on hakatud piirama.

Selle näitena ilmus 2. novembri Eesti Ekspressis artikkel "Mis kuradi porno?", kus kirjutati sellest, kuidas ülikooli keskked süsteemid hakkasid piirama võimalikke rämpspostitusega tegelevaid meiliserverid. Sellesse rahvusvahelisse nimekirja oli sattunud ka üks mega.ee masin, mille kaudu Eesti Ekspressi töötajate kirjutatud e-kirjad ülikooli pidid jõudma.

Selle tulemusena olid ka Ekspressi IT-mehed sunnitud oma süsteemid üle vaatama ja korda tegema ning täna liiguvad e-kirjad jälle.

Tegevusvabaduse piiramine jätkub

Sellist kasutajate vabadust arvutivõrgus tegutseda, nagu on seni olnud ülikoolis, pole naljalt võimalik leida ühestki teisest Eesti organisatsioonist.

Niisugust "segavereliste kirjude koerte" arvutiparki nagu võib leida ülikooli lõpptarbija käes olevate arvutikomplektide ja lisaseadmete näol, pole samuti kerge leida.

Lõpptarbija seadmetesse kõigi allasutuste peale kokku kulutatakse ülikooli raamatupidamise andmetel aastas umbes 12 miljonit krooni, seega 3 korda rohkem, kui infrastruktuuriks, mis neid omavahel ühendama peaks.

Arenenud lääneriikide ülikoolide kogemuse põhjal on välja kujunenud rusikareegel, et iga võrku ühendatud arvuti kohta tuleb niisama suur summa kulutada võrgule, mis on võrdne antud seadme soetusmaksumusega.

Võrku ühendatud arvutikomplekti lõplik väärtus ei piirdu sellega, mida võime lugeda arvutifirma hinnakirjast. Senikaua kuni me seda ei teadvusta, paraku see "kuradi porno" jätkub!

Õppetöö kvaliteedi tagamise süsteem TÜs

Aune Valk
TÜ avatud ülikooli prorektori abi
Marvi Mikk
TÜ õppeprorektori abi

ÕPPETÖÖ KVALITEEDI TAGAMISE SÜSTEEMI ALUSED

Süsteemi olemasolu ja toimimine on strateegiliselt oluline ja vältimatult vajalik kõrgetasemelise ja lailapõhjalise hariduse andmisel ning lõpetajate konkurentsivõime suurendamisel.

Põhivastutus kvaliteedi tagamise eest lasub teaduskondadel ja teistel akadeemilise struktuuri üksustel.

Kvaliteedi tagamises osaleb kogu ülikooli liikmeskond.

27. oktoobril kiitis TÜ nõukogu heaks õppetöö kvaliteedi tagamise süsteemi alused.

Üha laiemate huvigruppide kaasamine hindamisprotsessi ja sellega seonduvalt hindamisvõimaluste kasv tõstatasid vajaduse dokumendi järele, mis määratleks õppetöö kvaliteedi tagamise süsteemi alused.

Tegemist on baasdokumendiga, millest edaspidises töös lähtutakse. Dokumendi eesmärk on siduda õppetöö kvaliteedi tagamise põhimõtted, kvaliteedi kontrolli ja hindamisega seotud tegevused ning normatiivaktid.

Seada õiged eesmärgid

Õppetöö kvaliteeti seletatakse lahti erinevalt. Traditsiooniline akadeemiline nägemus kvaliteedist on püüe olla parim, kuid seda võib kirjeldada ka lävena, millest alates võib õpetamist ja õppimist pidada piisavalt heaks.

Tänapäeval tõlgendatakse kvaliteeti ka kui vastavust esmärkidele. Samas on eesmärkide püstitamine rahvusvahelisel haridusmaastikul üks raskemaid ülesandeid.

Hoolimata defineerimisraskustest, on tähelepanu kvaliteedi hindamisele kiirete muutuste tõttu ühiskonnas üha kasvanud. Kõrgkoolid peavad konkureerima riigi aina kahaneva raha pärast mitte üksnes Eestis, vaid kogu Euroopas. See aga tähendab, et tuleb tõestada oma paremust konkurentide ees. Kui vähenevatele finantseeringutele lisada kasvavad üliõpilaste arvud, tuleneb siit oht õppetöö kvaliteedile: väiksema raha eest suuremas mahus tööd teha näib kvaliteedi kadudeta võimatu.

Kvaliteedi hindamine TÜs

Kuna välised tingimused on sageli raskemini muudetavad, siis minnaksegi sisemiste ümberkorralduste teed, püüdes süsteemi parandamise abil hoida ja parandada kvaliteeti.

TÜs on hinnatud nii institutsiooni kui ka õppekavu. Ülikool on osalenud ja osaleb erinevates kvaliteedialastes ELi rahastatud projektides. Alates 1995. aastast läbi viidud õppekavade akrediteerimise on tänaseks läbinud ligi pooled TÜ õppekavadest. Lisaks õppetöö ja institutsiooni toimimise üldistele hinnangutele viidi 1998. aastal OECD programmi Institutional Management on Higher Education raames läbi ülikooli rahvusvahelisuse hindamine. Sel aastal oli märtsi lõpus sisemise kvaliteedi hindamise seminar ja septembris toimunud Saksa-Eesti akadeemilise nädala üks peateemasid oli kõrghariduse kvaliteet.

Kvaliteedi tagamise olemasolevad mehhanismid

Lisaks välishindamistele on ülikooli käsutuses rida kvaliteedi tagamise vahendeid parimate üliõpilaste ja õppejõudude valikust kuni ruumide planeerimise ja tehnilise varustamiseni. Sisemiselt on hinnatud õppejõude ja ainekursusi, üliõpilaste karjääriteenistus viib läbi küsitlusi vilistlastele jms.

Nõukogus heakskiidetud dokumendi taustal on õppe- ja üliõpilasosakonnal kavas koostada trükis, kus selgitatakse kvaliteedi tagamise mehhanisme, antakse rakendatavatest meetmetest süsteemne ülevaade ja viidatakse kõigi otsustuskogude õigustele, kohustustele, samuti veebiaadressidele, kust saab jälgida üht või teist otsustusprotsessi.

Karlingi kunstiajaloo raamatud Tartusse

Rootsist jõudis raamatukokku TÜ kunagise kunstiajaloo professori Sten Karlingi (1933-1941) hinnaline kunstiajaloo raamatute kogu.

Karlingi järeltulijad otsustasid kinkida väärtusliku kogu Tartu ja Stockholmi ülikoolile. Üks poegadest, Krister Karling, pöördus prof Jaak Kangilaski poole. Rektor Aaviksoo toetas Kangilaski mõtet kogu Tartusse toomisest ning eraldas rektori fondist raamatute kohaletoomiseks 15 000 kr. Kogu sisaldab 28 suurde kasti mahutatud avara valiku kunstiajaloo kõigist valdkondadest, lisaks on muud kirjandust.

Koguga koos saabus ka Sten Karlingi ilmekas, pisut üleelusuurune portreebüst (patineeritud kips). Raamatute tähistamiseks tellis raamatukogu eritempli 'Sten Karling, exlibris'.

Seminar veebipõhisest õppest

Neljapäeval, 16. novembril kell 16.15-17.45 toimub Lossi tn 3 – 112 seminar, kus tutvustatakse veebipõhist WebCT keskkonda ning selle võimalusi.

Oma kogemusi õppetöö läbiviimisel WebCT keskkonnas jagavad Karin Ruus, Tiina Lasn, Andres ja Mare-Ann Jaeger ning Ülle Must.

Info: tel 376306 (Lehti Pilt) või lehti@ut.ee

EAGLE VISION
prillid - päikeseprillid - kontaktläätsed - silmaarst
ISIC ja ITIC KAARDIGA -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

UNIVERSITAS TARTUENSIS

TUDENGISÜGIS 2000
TARTUS, 14. - 18. NOVEMBER

http://www.ut.ee/studentdays

Esmaspäeval, 13. novembril

Proloog

kl 20	Mälukas	EPA klubi
kl 22	*Speculative Rock'n Roll Band*	(Veski 6)

Teisipäeval, 14. novembril

kl 6	Avatuut	Ühiselamud, linn
kl 10-14	Üliõpilasesinduste avatud uste päev	EPMÜ ÜE, Tartu Õpetajate Seminari ÜE, TÜ ÜE
kl 15	Väitlus teemal "Milleks üliõpilasesindus?"	Emajõe ärikeskus (Soola 8)
kl 17-18	SUUR PILETILAAT Laadal piletid odavamad!	TÜ füüsikahoone (Tähe 4)
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga M. Kivastiku näidend "Õnne, Leena!"	Vanemuise väike maja
kl 19	Prantsuse filminädal: "Prantsuse kankaan"	Illusioon
kl 19	Draamaõhtu "Lootus" küünalde ja tõrvikute valgel. Esineb Innovista draamagrupp Inglismaalt	Lossi 20
		Manhattan
kl.21	Nooleviskevõistlus	
kl 21	Stiilipidu "Üliõpilane läbi aastakümnete" Peaesineja *Imperaator*. DJ Zoja Puhur	EPA Klubi
kl 21	**Jääboiler* **Dagö*	Sõbra Maja (Kalevi 24)
kl 21	Student Special. DJ Ahto Kalda	Auditoorium
kl 22	Tudengite sügispäevade avalöök Atlantises *Claire`s Birthday* DJ Aivar Havi	Atlantis
kl 22	Progressiivne Bullijaht! DJ Erkki Sarapuu	Klubi XS
kl 22	Ans – *LSD, Ugri, Ly*	Zavood
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-Tudengikaubamaja Üliõpilaspiletiga soodustused!	
kl 8-17	Squashiturniirini jääb 4 päeva. Trenn poole hinnaga	Riia 181 A

Kolmapäeval, 15. novembril

kl 12.45	Orienteerumisbingo!	XSi eest
kl 15	EPA tornijooks	EPMÜ torn
kl 17	Tudengite keeglivõistlus	Manhattan
kl 18	Vabalava "Otsime tuntuid ja tundmatuid"	TÜ vana kohvik
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga P. Marberi näidend "Ohtlik lähedus"	Vanemuise väike maja
kl 19	Õhtu kunstnik Aapo Pukiga "Kristuse kuju kunstis"	Tartu katoliku kirik (Veski 1)
kl 19	Prantsuse filminädal: "Suur jalutuskäik"	Illusioon
kl 19	*Theatrumi* etendus A. P. Tšehhovi novellide põhjal "Mina. Sina. Tema. Meie. Teie. Nemad."	TÜ aula
kl 19	LINNAFOLK *Peeter Tooma *Riho Sibul **Jää-äär* (Sööt, In Boil, Tõun, Sibul) *Jaan Tuksam ja sõbrad ** Minu Isa Oli Ausus Ise*	Vanemuise suur maja
kl 20	Õllefestival Püssirohukeldris – Eesti filmide õhtu: "Siin me oleme", "Viimne reliikvia", "Mehed ei nuta". Toimuvad repliigimängud, stseenide lavastamine jms. Karaoke majabändiga	Püssirohukelder
kl 21	Nooleviskevõistlus	Manhattan
kl 21	Konkurss "TUDENGIBÄND 2000"	Sõbra Maja
kl 22	*Ultima Thule*	Laululava kohvik
kl 22	Stiilipidu: Vahetame sugu! Vastassoo riietes tulijatele sissepääs poole soodsam! Drag Queen transvestiitlik tantsu*show*! DJ Raul Rooma	Atlantis
kl 22	Eesti Nokia Pidu! Üllatusesinejad. DJ Madis Sütt	Klubi XS
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-Tudengikaubamaja Üliõpilaspiletiga soodustused!	
kl 8-17	Squashiturniirini jääb 3 päeva Trenn poole hinnaga	Riia 181 A

Neljapäeval, 16. novembril

kl 17	Kõrgkoolidevaheline spordi*show* "Täitsa pael üritus"	TÜ Spordihall (Ujula 4)
kl 17	Teaduskondadevaheline keeglivõistlus	Manhattan
kl 18	Üliõpilastele soodushinnaga S. Prokofjevi ballett "Tuhkatriinu"	Vanemuise suur maja
kl 18	Loodusfotode slaidiõhtu	ERMi näituste maja
kl 18	Vabalava "Otsime tuntuid ja tundmatuid"	TÜ vana kohvik
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga M. McDonagh "Mägede iluduskuninganna"	Vanemuise väike maja
kl 19	Prantsuse filminädal: "Hüvasti, lapsed!"	Illusioon
kl 19	Šveitsi tantsuteatri etendus "Öise kameelioni elu ja kombed"	Vanemuise kontserdimaja
kl 20	Vein, sõbrad ja muusika "Keldrivein 2000" valimine. Esineb Vanemuise ooperi- ja draamanäitlejate meeskvartett. Vägesid juhib Rohke Debelakk.	Püssirohukelder
kl 21	Nooleviskevõistlus	Manhattan
kl 21	Grande Finale – risti, poti, ärtu, ruutu emandad. DJ Jaanus Sepp	Auditoorium
kl 21	**Singer Vinger* **Lloyd*	Sõbra Maja
kl 22	Drum & Bass DJ Drummie, DJ Methodik, DJ Base, Mc Big Mony	Varjend 2000 (Pargi 8)
kl 22	Vello Orumets ja Band	Laululava kohvik
kl 22	Taassünnipäev – Eesti pidu! Eesti Tantsuagentuuri *show*trupi tantsuprogramm! Eestikeelseid ja -meelseid hitte mängivad DJ Onu Tom, DJ Ervin Hurt	Atlantis
kl 22	Trans-Fest 2000!!! Vastassoo kostüümides sisse poole hinnaga. Amorpost, stiilseima valimine, striptiis, suudlusvõistlus jpm.	Klubi XS
kl 22	Jaan Sööt ja In Boil	Zavood
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-Tudengikaubamaja Üliõpilaspiletiga soodustused!	
kl 8-17	Squashiturniirini jääb 2 päeva. Trenn poole hinnaga	Riia 181 A

Reedel, 17. novembril

kl 19	*Justament* – 20. sünnipäeva kontsert ja pidu (L`Dorado)	Vanemuise kontserdimaja
kl 19	Prantsuse filminädal: "Minu lemmikaastaaeg"	Illusioon
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga H. Fielding/O. Tooming "Tom Jones"	Vanemuise suur maja
kl 21	"Club Unlimited" presents "Lovedate-Meet Her AT The ClubUnLtd" Techno & House	Sõbra Maja
kl 21	Nooleviskevõistlus	Manhattan
kl 21	Õllefestival Püssirohukeldris. Simman tublide Eesti naiste eestvedamisel. *Seelikukütid*	Püssirohukelder
kl 21	Galaxy Dream Boys. Hot Erotic Show. DJ Heiko Merikan	Auditoorium
kl 22	Shelter 2 (D & B sounds) DJ Alex H, DJ Methodik, DJ Base, Mc Big Mony	Varjend 2000
kl 22	Sügispäevade superpidu Kuumad mehed Ungarist "Black & White"! Tantsu*show* fantastilistelt meestantsijatelt! DJ Marko Kiljak	Atlantis
kl 22	Best & Beautiful! Võistlus parima & ilusama tudengi tiitlile! DJ Kert Klaus	Klubi XS
kl 22	*Untsakad*	Teatrikohvik
kl 22	Mutant Diskoteek. DJ-d Rhythmdoctor, Raul Saaremets, Eero Mander	Tsink Plekk Pang (Küütri 6)
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-Tudengikaubamaja Üliõpilaspiletiga soodustused!	
kl 8-17	Squashiturniirini jääb 1 päev Trenn poole hinnaga	Riia 181 A

Laupäeval, 18. novembril

kl 11	Squashiturniir	Riia 181 A
kl 18	*Hortus Musicus.* "Händel I "	Tartu Raekoda
kl 18	Priit Pedajase kontsert	ELUSi majas (Struve 2)
kl 18	Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli 55. sünnipäeva kontsert	Vanemuise kontserdimaja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga M. Kundera "Jacques ja tema isand"	Vanemuise väike maja
kl 19	Üliõpilastele soodushinnaga W. Gombrowiczi tragikomöödia "Laulatus"	Vanemuise suur maja
kl 19	Prantsuse filminädal: "Marius ja Jeanette"	Illusioon
kl 21	Õllefestival Püssirohukeldris. Sügispäevade lõpuüritus. *Compromise Blue*	Püssirohukelder
kl 21	Manhattani I meistrivõistlused	Manhattan
kl 21	Tudengid tantsutaevas. DJ Marko Kiljak	Auditoorium
kl 22	Rock Night VII *Ugri, Green Bullfrog, Ly* (ex *LeprosorY*), *Metsatöll*	Tartu Laululava TunneLive
kl 22	Cosmodrome. Trance & techno megapidu! Tõelist klubitantsu *show*trupilt "Click!" DJ: Urmas Kolsar, Erlend Aav, Raul Rooma	Atlantis
kl 22	Tudengipäevade lõppvaatus! *L'Dorado!* DJ Ahto Kruusmann	Klubi XS
kl 22	DJ Olev Ulp	Teatrikohvik
kl 9-23	Raatuse Kaubamaja-Tudengikaubamaja. Üliõpilaspiletiga soodustused.	

Korraldajad:
Tartu Üliõpilasmaja, Ülikooli Kultuuriklubi, EPMÜ Üliõpilasesindus, TÜ Üliõpilasesindus, Tartu üliõpilaste looduskaitsering, Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus, Vanemuine, Vanemuise kontserdimaja, Atlantis, XS, Püssirohukelder, Auditoorium, Illusioon, Manhattan, Varjend 2000, Raatuse Kaubamaja, Tartu Laululava, Zavood

KOHTUMISENI ÜLIÕPILASPÄEVADEL!

Tudengisügis 2000 toimub 14.-18. novembrini

Tudengisügis pillub sädemeid

Eneken Laasme
Meelika Mihkelsaar
TÜ ajakirjanduse eriala
1. aasta üliõpilased

Üliõpilasmaja direktor Heino Variku peab sügispäevade põhieesmärgiks tudengitele meelelahutuse pakkumist enne pingelist sessihooaega.

Tudengite sügispäevi, mida algusaastatel üliõpilaspäevadeks nimetati, on korraldatud ligi 40 aastat. Viimasel aastakümnel on organiseerijad olnud Tartu Üliõpilasmaja ja Kultuuriklubi. Korraldajad ootavad üritusele umbes 20 000 inimest.

Siiski ei ole tegemist üksnes meelelahutusüritusega. Selleaastasel tudengisügisel pakutakse ligi paarsada üritust igale maitsele. Eelkõige on need mõeldud ikkagi tudengitele, kuid ka kedagi teist ära ei aeta.

Teater ja film

Vanemuise teater pakub üliõpilastele mitu soodushinnaga etendust, näiteks "Õnne, Leena!", "Mägede iluduskuninganna", "Tom Jones" ja teisi. Kindlasti on soovitatav vaatama minna etendust "Jacques ja tema isand", mida mängitakse viimast korda.

Kino Illusioon on spetsiaalselt korraldanud Prantsuse filmide nädala.

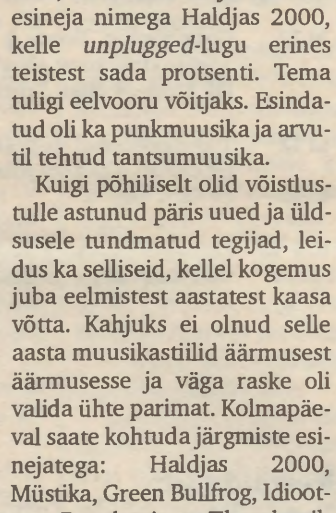
Kes aga otsib romantikat, on oodatud draamaõhtule "Lootus", kus esineb küünalde ja tõrvikute valgel Inglismaa draamagrupp "Innovista".

Taasavatud Püssirohukeldris saab nautida eesti filmide klassikat. Samas toimub õlle- ja veinifestival.

Muusika

Vaadata-kuulata saab nii professionaalseid muusikuid kui ka tudengibände. Igaühel teist on veel aega oma torupill tolmust puhtaks pühkida või luuletus sahtlipõhjast üles otsida. Võibolla õnn naeratab teile! Kõiki ülesastujaid oodatakse vabale lavale TÜ vanas kohvikus.

Nagu juba tavaks on saanud, astuvad ka seekord üles tudengibändid. See üritus on toimunud kümme aastat. Teisipäeva

Heino Variku.

õhtul valis 13-liikmeline zürii välja kümme parimat esinejat. Kuna käisime ka ise seda toimingut vaatamas, küsisime asjaosalistelt, kuidas nad selle aasta taset hindavad. Vastuseks hüüti, et seekordne tase ja muusikastiil on märgatavalt ühtlasem kui varasematel aastatel.

Esineda soovijaid oli seekord 19, kellest kahjuks pooled ei pääsenud lavalaudadele. Kõige popimaks stiiliks osutus kitarri*rock*, kuid eriliselt jäi meelde esineja nimega Haldjas 2000, kelle *unplugged*-lugu erines teistest sada protsenti. Tema tuligi eelvooru võitjaks. Esindatud oli ka punkmuusika ja arvutil tehtud tantsumuusika.

Kuigi põhiliselt olid võistlustulle astunud päris uued ja üldsusele tundmatud tegijad, leidus ka selliseid, kellel kogemus juba eelmistest aastatest kaasa võtta. Kahjuks ei olnud selle aasta muusikastiilid äärmusest äärmusesse ja väga raske oli valida ühte parimat. Kolmapäeval saate kohtuda järgmiste esinejatega: Haldjas 2000, Müstika, Green Bullfrog, Idiootsuse Revolutsioon, Thumbnail, Suur Roheline Karmaratas, Idol, The Grazy Band, Lloyd ja Ugry.

Samuti leiavad midagi huvitavat enda jaoks nii klassika kui ka rahvamuusika austajad.

Meelelahutus

Igal õhtul on võimalik kuskil pidutsemas käia. Teisipäevast neljapäevani toimuvad mitmesugustes klubides stiilipeod. Seekord on *in* vahetada sugu.

Diskoteekides saab nautida ka elavat muusikat. Üles astuvad näiteks Claire's Birthday ja L'Dorado.

Ära pole unustatud ka progressiivset noorsugu. Eriti just teid oodatakse klubipidudele.

Sport

Ja nüüd tähelepanu kõik sportlikud tudengid! Squashisõpradel on võimalus iga päev poole hinnaga trenni teha, et seejärel laupäeval suurest squashiturniirist osa võttes oma taset näidata. Manhattanis toimuvad iga päev nooleviskevõistlused. Täpse käega tudengitel on võimalus auhindu võita. Samas leiavad aset tudengitevahelised keeglivõistlused. Neljapäeval selgitatakse keeglimängus parim teaduskond.

Kui tahate teada, mis on "Täitsa pael üritus", tulge kindlasti kõrgkoolidevahelisele spordi*show*le.

Muu

Loodushuvilistel on võimalus vaadata ERMi näituste majas slaide, kunstifännid aga võivad veeta õhtu Aapo Pukiga. Kellel on küsimusi, milleks on vaja üliõpilasühendust, võivad tulla kuulama väitlust. Kolmes ülikoolis TÜs, EPMÜs ja Tartu Õpetajate Seminaris on teisipäeval üliõpilasesinduste avatud uste päev. Toimub ka väitlus "Milleks üliõpialsesindus?".

Ärge unustage maha üliõpilaspiletit, kui olete teel Raatuse Kaubamajja. Sügispäevade ajal on seal nimelt soodustused.

Ja nüüd joostes piletilaadale!!!

Tudengisügis pillub sädemeid, mõnel aastal ka lund.
KASPAR RANNIKU

Piletilaadalt ostes pääsmed odavamad.
MEELIS LOKK / POSTIMEES

Igaühele oma stiil!
RAIVO NAEL

Ma veel mõtlen, kus on kõige coolimad peod.
LIISI JOON

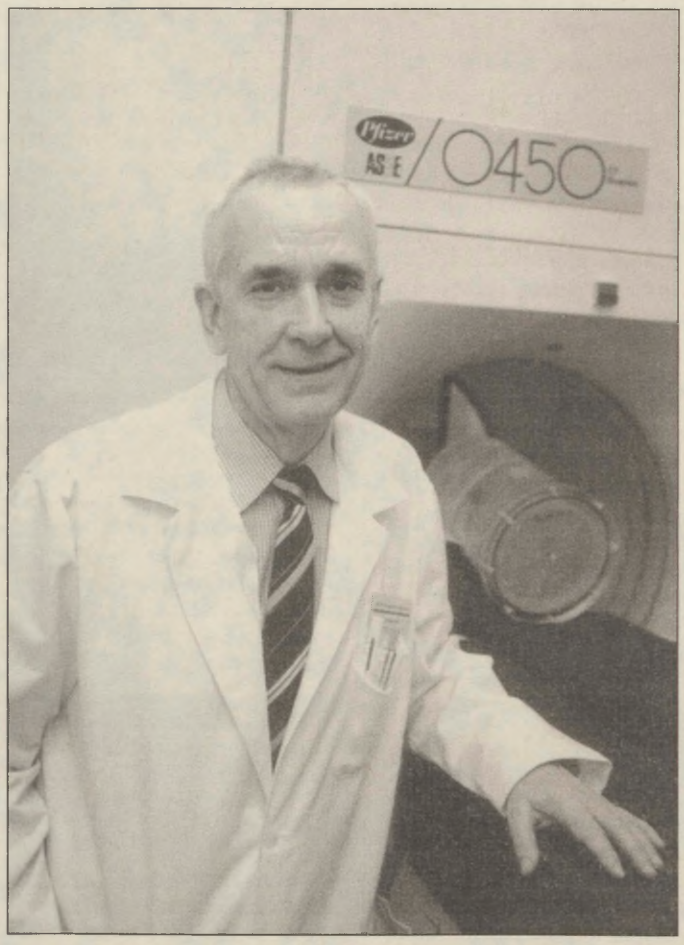
Üliõpilasmaja ja kultuuriklubi korraldavad traditsiooniliselt sügispäevi ja kevadpäevi. Kevadpäevadel näitavad tudengid, mille kõigega vee peal püsida saab. TAAVI TUVIKENE

Ain-Elmar Kaasik: arstiabi võtmeprobleem on kompetentsi hajutatus

Andres Toode

Viimasel ajal kuuleme tihti arstide eksimustest. Aga kas alati on arst süüdi? Võib-olla on põhjuseks hoopis süsteem, olud või meie ise? UT küsimustele vastab professor ja elupõline arst Ain-Elmar Kaasik.

Prof Ain-Elmar Kaasik: eriarste ei saa hajutada ja teatud kontingenti tuleb kontsentreerida. MEELIS LOKK / PM

Kas arstil on üldse mingit õigust eksida?

Eksivad kõik, ka arstid, aga vigu tuleb minimaliseerida ja selleks on meditsiinis mitmesuguseid meetodeid. Esiteks haridus: erinevalt ülejäänud ülikoolis õpitavatest erialadest on arstiharidus ka kõrgem kutseharidus ja seepärast on arstidel pikk diplomijärgne haridus ehk residentuur.

Väga oluline osa on kvaliteedikontrollil. Selle loomine on riigi ülesanne. Nii nagu riik kaitseb oma kodanike turvalisust politsei abil, peab ta inimest kaitsma ka ebakompetentse arstiabi ja valede ravimite eest.

Kuidas?

Põhimõtteliselt on kaks meetodit. Esiteks tagada arstide piisav ja ühtlane kvalifikatsioon – üldistatult võiks seda nimetada Euroopa praktikaks. Teiseks: arsti tegevust kontrollivad arstiabi kasutajad. See praktika on levinud Ameerikas ja seal on ka väga palju süüdistusi arstide vastu. Loodan, et viimast meetodit Eestisse ei rakendata, kuna juristide ja kindlustuse taskutesse minev raha ajab arstiabi väga kalliks.

Milline on kontroll Eestis?

Ebapiisav, kuna endine administratiivne kontroll on kadunud ja uut pole asemele tulnud. Üks näide: kogu maailmas on üks kvaliteedikontrolli meetod kliinilis-anatoomiline analüüs ehk surmajuhtude analüüs. Siin on äärmiselt oluline roll patoloogial ehk lahkamisel. Eestis on lahangute arv järsult langenud ja selle üheks põhjuseks on nähtus, mis mind väga häirib. Eestlased on hakanud lahkamisse suhtuma kui koolnu teotusesse ja püüavad seda iga hinna eest vältida. Ma mõistan, et omaste kaotus on raske asi, aga lahkamise vältimine kahandab kontrolli arstide vigade üle. Kui ei ole kontrolli, siis on raske ka vigadest õppida.

Mis on põhiliseks arstide eksimuse põhjuseks Eestis?

Raske küsimus, sest sellist statistikat pole. Aga ma julgen väita, et võtmeprobleemiks on Eestis kompetentsi hajutatus. Eesti territoorium on väga hõredalt asustatud, seetõttu on keerulisi haigusjuhte maakonnahaiglates vähe. Võiks ju igasse külla osta parima aparatuuri ja palgata kõige paremad arstid, kui vaid raha on. Ainult et nad ei püsi kompetentsed. Kirurg, kes teeb aastas 40 operatsiooni, on ohtlik kirurg, vaatamata sellele, et ta on suurepäraselt välja õppinud.

Võtame näiteks langetõve. Eestis on umbes 7500 epileptikut, kellest 80 protsenti elab asjatundliku ravi korral nagu me kõik – normaalselt. Aga umbes 500 epilepsiajuhtumit on väga komplitseeritud. Et arst need ära tunneks ja õige ravi määraks, ei piisa ainult heast haridusest, vaid probleemiga tuleb tegeleda päevast päeva.

Tükime kahjuks vahel unustama, et eesmärk pole mitte arstide ja õdede hea palk, vaid see, et haiged ravi saaksid.

Aga Eestis on 15 maakonda, igal maakonnal oma haigekassa ja igal haigekassal oma haigla. Kahjuks unustame vahel ära, et põhieesmärk pole mitte arstide ja õdede hea palk, vaid et haiged ravi saaksid.

Eesti arstid on enamasti õppinud Tartu Ülikoolis. Kas võib üheks eksimuste põhjuseks olla TÜ haridus?

Pigem ei. Tartu Ülikooli arstiteaduskonna õppekava on täiesti Euroopa põhimõtetele vastav. Ühte aspekti ma siiski nimetaks. Eestis pöörati pikka aega teoreetilisele põhjale liiga vähe tähelepanu, kuna meie teoreetiline baas oli äärmiselt nigel. Tänaseks on olukord kardinaalselt paranenud ja ma olen selles suhtes väga optimistlik. Kui Eestis ongi arsti eksimuste puhul küsimus hariduses, siis mitte Tartu Ülikooli hariduses, vaid hariduses üldiselt.

Mis mõttes?

Praegu on hästi motiveeritud juura ja majanduse õppimine, meditsiini õppimine hoopis vähem. Tekib oht, et potentsiaalselt võimekad ei huvitu meditsiinist ja arstiks õpivad need, kes mujale ei jõua. Keskmeditsiini personali puhul ei ole see enam oht, vaid tendents.

Probleem on ka see, et arsti professioon pole sooliselt tasakaalustatud, naisi on meditsiinis tunduvalt rohkem kui mehi. Ma ei ole fallokraat ega seksist, aga see jätab oma jälje meeskonnatööle ja kogu meditsiinialasele tegevusele, eriti kui see ulatub akadeemilise tasemeni välja. Näiteks on meie doktoritööde kaitsnute hulgas palju andekaid ja võimekaid naisi, aga väga vähe mehi.

Kas patsient on üldse võimeline arsti oskusi hindama?

Sageli pole abivajajate eeteheidete põhjuseks arstide ebaprofessionaalsus, vaid suhtlemine. See pole ainult Eesti probleem, vaid globaalne küsimus. Meditsiin on olnud väga paternalistlik, arst teab kõike ja otsustab kõike patsientide eest. Sageli peab aga arst olema pigem suhtleja ja ärakuulaja kui ravija. Heaks arstiks peetakse seda, kes aimab patsiendi mõtteid ja nõustub tema kontseptsiooniga. Sageli panevad patsiendid arsti suhu sõnu, mille puhul ma tean, et arst pole iialgi niimoodi öelnud.

Kas arstile etteheidetud vigades võib tegelikult süüdi olla hoopis patsient ise?

Väga paljudel juhtudel on tervise säilitamine ja riskikäitumise vältimine ikkagi inimese enda hool, mitte meditsiini ülesanne. Süüdistada hilinenud kiirabi, kui purjus inimene on kukkunud ja surnud…

Üks nähtus seondub arstide tegevuse arvustamisega veel. Kui 19. sajandil ja 20. sajandi alguses oli sündimine ja surm kindlalt jumala käes ja arst oli kaebuste leevendaja, siis 20. sajandi läänemaisele meditsiinile on tunnuslik, et arstilt loodetakse kõike – sünni reguleerimist ja elu pikendamist. Vahel on see võimalik, aga garantiid pole.

Millal võiksid Eesti meditsiini probleemid laheneda?

Juba ammu on Riigikogus menetluses tervishoiu korralduse seaduse uus redaktsioon. Ei tea, mis sellest lõpuks saab, aga need variandid, mida olen näinud, sisendavad optimismi, et asjad hakkavad paranema.

Raamatukogu enda vaatevinklist

Kertu Uri
TÜRi väliskirjanduse osakonna juhataja

Teadlaste rahulolematuse peamised põhjused olid ankeedivastuste põhjal vajalike teadusajakirjade puudumine ning kirjanduse välke valik, segane on ka komplekteerimissüsteem.

Raamatukogu kogude arendust takistab eelkõige disproportsioon raamatukogule pandud ülesannete ja finantseerimise vahel.

Raamatukogu mitu funktsiooni

Raamatukogul on nii teadusraamatukogu, ülikooliraamatukogu kui ka rahvusraamatukogu funktsioon. Rahastatud on aga ainult üks – ülikooliraamatukogu funktsioon. Alafinantseerimise mõju süvendab veelgi eelarve pidev kõikumine (1996 – 10,6 milj, 1997 – 7,4 milj, 1998 – 7,0 milj, 1999 – 9,4 milj, 2000 – 8,5 milj kr). Samal ajal kallinevad teadusväljaanded (nt teadusajakirjad keskmiselt 10-15% aastas). Olukorda on komplitseerinud uute erialade avamine, mitme instituudi liitumine ülikooliga ja üliõpilaste arvu suurenemine, sest rahalisi vahendeid raamatute ostmiseks pole lisandunud. Vastupidi – eelarve on vähenenud! Kahjuks on möödas ka ajad, mil raamatukogule mitmesugustest fondidest raamatute ja ajakirjade ostmiseks raha eraldati. Ja olekski kummaline, kui raamatukogu peaks oma põhifunktsiooni täitmiseks hankima rahastamist fondidest ja heatahtlikelt annetajatelt!

Kogude areng mõjutab õppe- ja teadustöö taset ülikoolis, mis omakorda mõjutab otseselt ülikooli konkurentsivõimet. Tasemel raamatukogu on oluline ka erialade akrediteerimiseks.

Teadusajakirju, teadusmonograafiaid ja andmebaase tellitakse ning ostetakse ainult teaduskondade ettepanekul. Raamatukogu on lisanud vaid üldhuvitavad ajakirjad, teatmeteosed ja ajalehed. Ajakirjade tellimus on dubleerimise vältimiseks koordineeritud teiste raamatukogude tellimustega.

Millest lähtume tellimisel

Raamatukogu ülesanne on leida soodsaimad hankimisteed (vahetus või ost, samuti eelneb tellimuse vormistamisele alati põhjalik hinnauuring), vormistada tellimused ja jälgida, et tellitu maksumus vastaks eraldatud summale ning et erinevaid ainevaldkondi komplekteeritakse tasakaalustatult. Informatsiooni õppe- ja teadustööks vajalike materjalide kohta võib saata kogu aeg aadressil komplekt@utlib.ee.

Võõrkeelsete teadusajakirjade järelkomplekteerimisega raamatukogu aktiivselt ei tegele, selleks puudub raha. Maksimaalselt kasutame ära tasuta pakkumisi välismaalt.

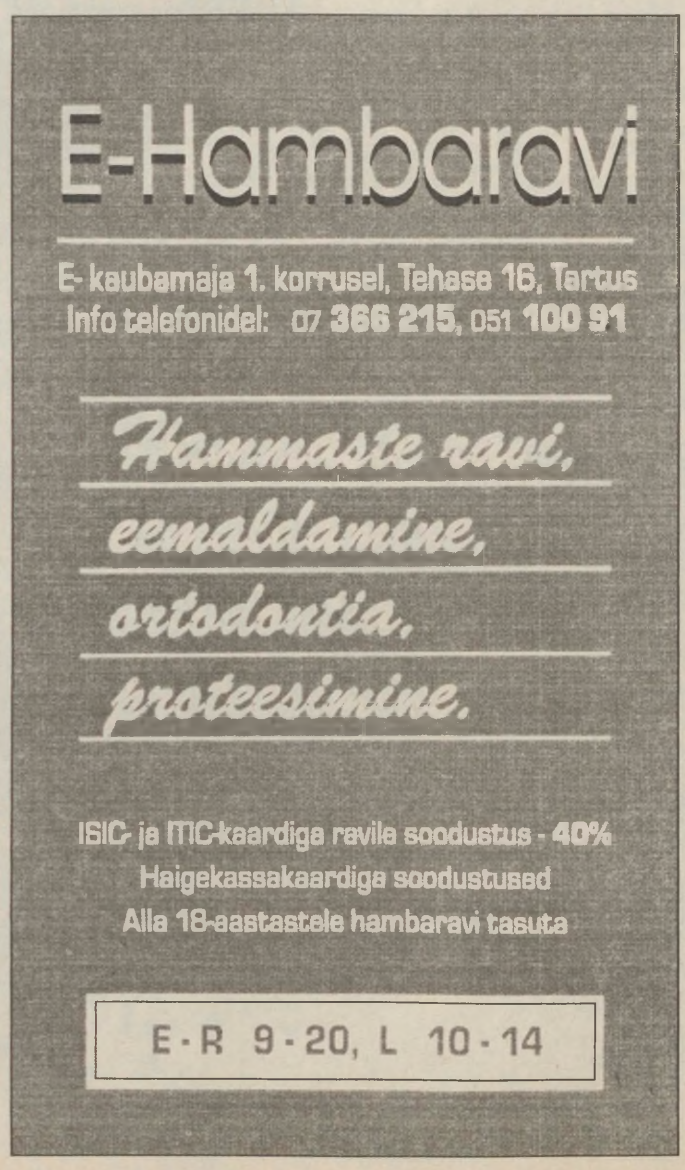
Raamatukogu on aastaid võimaldanud erialakogudele teadusajakirjade lühiajalist laenutust, millel on oma positiivsed ja negatiivsed küljed – palju on pooldajaid, palju vastalisi.

Millestki tuleb praeguse finantseerimise juures ilmselt loobuda, aga see on juba ülikooli ja raamatukogu direktsiooni vaheline strateegiline otsus.

Võimalusi on mitu – erialakogude komplekteerimispoliitika läbivaatamine, riigi ja võib-olla ka teaduskondade kaasamine teaduskirjanduse tellimise finantseerimisse ning raamatukogude vahelise laenutuse senisest aktiivsem kasutamine.

SAMAL TEEMAL

UT vaheleht Raamatukogu
Esmaspäev, 3. november 2000

UUDISED

Teatrietendus TÜ Vilistlaskogu stipendiumi heaks

15. novembril kell 19 on TÜ aulas Theatrumi etendus "Mina. Sina. Tema. Meie. Teie. Nemad." Selle on A. P Tšehhovi novellide põhjal lavastanud Andri Luup. Osades: Anne Kirikal, Maria Peterson, Mart Aas, Kutt Kommel, Marius Peterson, Leino Rei, Donald Tomberg, Kristo Toots.

Selle etenduse tulu läheb TÜ vilistlaskogu stipendiumifondi.

Pileteid saab broneerida aadressil theatrum@theatrum.ee, osta eelmüügist TÜ peahoone infopunktist, tund enne algust kohapeal või sügispäevade piletilaadalt.

Hind 40 (õpilased, üliõpilased ja pensionärid) ning 70 kr.

Sporditeadlastel tuleb konverents

TÜ kehakultuuriteaduskond, Tippspordi Uuringukeskus ja Eesti Spordimeditsiini Föderatsioon korraldavad 17. ja 18. novembril TÜ Ajaloo Muuseumis konverentsi "Teadus, sport ja meditsiin".

Konverentsi eesmärk on kaasa aidata Eesti sporditeaduste ja -meditsiini potentsiaali tulemuslikumale kasutamisele praktilise sporditöö toetamiseks, sh tippsportlaste treeninguprotsessi täiustamiseks. Dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul on algava olümpiatsükli künnisel aeg selleks igati kohane. "Loodetavasti aitab konverents elavdada sporditeaduste ja -meditsiiniga tegelevate inimeste ning praktilise sporditöö asjatundjate (eelkõige treenerid, õpetajad, füsioterapeudid) vahelisi kontakte ja koostöösuhteid," märkis Ööpik.

Plenaaristungi järel jätkub konverentsi töö sektsioonides, kus käsitletakse kehalise kasvatuse, spordimeditsiini, tervisespordi ja tervisekasvatuse ning füsioteraapia ja taastusravi probleeme. Teine päev on täielikult pühendatud sportliku treeningu küsimustele. Lisaks ettekannetele toimub ümarlaua diskussioon tippspordi teadusliku ja meditsiinilise tugisüsteemi väljaarendamisest.

Esinejate seas on Eesti tuntuimad sporditeadlased ja -meedikud, nagu professorid Teet Seene, Atko Viru, Jaak Maaroos, Toomas Karu jpt.

Üliõpilasmeistrid karates ja judos

4. novembril selgusid Tartus Eesti üliõpilaste meistrid karates ja judos.

Karates selgitati välja parimad üliõpilaskaratekad kolmes kaalukategoorias: naiste absoluutkaalus, meeste –75 kg ja +75 kg ning naiste ja meeste katas.

Meistriks tulid: naiste absoluutkaalus Raili Rondo, TTÜ; meeste –75 kg Janar Muttik, TÜ; meeste +75 kg – Tanel Pärss; TTÜ Kõrgem Majanduskool; naiste katas Maris Rebane, TPÜ ja meeste katas Alar Põllu, TTÜ.

Judos tulid üliõpilasmeistriteks naistest: –63 kg Evelin Pihlak, TÜ; +63 kg Viktoria Kuznetsova, Sillamäe Majanduse ja Juhtimise Instituut.

Meestest: -66 kg Anton Fedorin, St-Peterburgi Majanduse ja Finantsülikool; -73 kg Joel Rothberg, Tallinna Tehnikakõrgkool; -81 kg Rasmus Toompere, TÜ; -90 kg Andrus Kõrgvee, TÜ; +90 kg Lauri Kõrgvee, TÜ.

ÕNNITLEME

Dots Valve-Liivi Kingisepp 65

11. novembril saab 65-aastaseks eesti keele õppetooli dotsent Valve-Liivi Kingisepp. Töö on teda ülikooliga sidunud peaaegu 40 aastat.

1981. aastal kaitses V.-L. Kingisepp kandidaadiväitekirja Otto Wilhelm Masingu "Marahwa Näddala-Lehe" sõnavarast. Huvi eesti vanema kirjakeele vastu on juubilaril püsinud tänaseni. Kui 1995. aasta sügisel loodi eesti keele õppetooli juurde vana kirjakeele uurimisrühm, hakkas V.-L. Kingisepp kogenud uurija ning võimeka organisaatorina selle tööd juhtima. Tänaseks on vanema kirjakeele uurimine ülikooliseinte vahel hoo sisse saanud. Rühm on dots Kingisepa eestvedamisel välja andnud kolm vana kirjakeele ainelist raamatut, neljas on peatselt ilmumas. Viimastel aastatel on V.-L. Kingisepa uurijahuvi keskendunud 16.–17. sajandi eesti kirjakeelele.

Endiste ja praeguste filoloogiaüliõpilaste jaoks on Valve-Liivi Kingisepp köitev pedagoog, kelle loengud on alati olnud elavad ja huvitavad. Juubilarile omasest erilisest pedagoogisädemest annab tunnistust seegi, et 1980. aastad, mil ta juhendas ÜTÜ eesti keele ja soome-ugri keelte ringi, oli tagantjärelevaates selle õitseaeg – just siis pandi alus igakevadistele ja -sügisestele keelekoolidele, korraldati uudse temaatikaga huvitavaid ettekandekoosolekuid ja väljasõite, kusjuures kõikide nende ettevõtmiste hingeks oli V.-L. Kingisepp, kes suutis oma sütitava organisaatorivõimega kaasa tõmmata ka noori. Juubilar on alati olnud jagaja ja andja – nii oma juhendatavate kui ka kolleegide jaoks. Tal on alati jätkunud aega ja head tahet üliõpilaste ja nooremate kolleegide innustamiseks ja suunamiseks.

Õnnitleme ülikoolielus nii tähendusrikka 65. verstapostini jõudmise puhul ja soovime jätkuvat indu eesti kirjakeele rikkuste avamisel!

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond

EESTI ÜLIÕPILASTE TOETUSFONDI 2001/2002. Õ-A STIPENDIUMID

Eesti Üliõpilaste Toetusfond USAs võtab vastu avaldusi 2001/2002. õppeaasta stipendiumideks.

Käesoleval aastal jagati välja üle saja stipendiumi ja on lootust, et tuleval aastal see arv veelgi suureneb.

Kandideerida võivad eesti päritolu üliõpilased üle maailma, sõltumata sellest, kus nad elavad või õpivad. Kandideerida võivad kõik alates gümnaasiumi lõpuklasside õpilastest kuni doktorantideni.

Jäädvustamaks lahkeid annetajaid või nende mälestust, on loodud nimelisi allfonde, millest vastavalt annetaja soovile toetatakse teatud erialade üliõpilasi.

Toetusfondil on heameel teatada kahe uue allfondi loomisest, neist Ene Silla nimeline fond võimaldab Eestist pärit üliõpilastel juba lähiaastatel taotleda märkimisväärset toetust õpinguteks välismaal, eelkõige pedagoogika, võõrkeelte, psühholoogia, filosoofia või kirjanduse alal.

Eestis jagavad Toetusfondi taotlusvorme Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskused Tartus ja Tallinnas. Taotlusvormid on saadaval AINULT paberkandjal.

P-A ülikoolide teabekeskus
Tartu Ülikooli Raamatukogu
Struve 1-325
tel/fax: 07 42 72 43
e-post: marvi@utlib.ee
Avatud E-N 13-16.

P-A ülikoolide teabekeskus
Tallinna Tehnikaülikool
Ehitajate tee 5, III-211a
tel/fax: 0 620 35 43
e-post: educentr@edu.ttu.ee
Avatud E 13-17, T & N 10-13

Taotlusvorme saab ka Toetusfondilt New Yorgis allpool toodud aadressil. Avaldused tuleb esitada 28. veebruariks 2001 Toetusfondi juhatuse aadressil:
Estonian Students Fund in USA, Inc.
PO Box 110; New York, NY 10185; USA

Täidetud avaldused koos kõigi lisadega tuleb kindlasti saata New Yorki, mitte esitada teabekeskustesse.

Tähelepanu! Kogu suhtlus Toetusfondiga toimub ainult posti teel; telefoni-, faxi ja e-posti ühendust ei saa kasutada. Kõik hilinenud taotlused jäävad stipendiumikonkursist automaatselt välja.

TEATED

14. novembril kell 17 avalik akadeemiline loeng Võrus. PhD Garri Raagmaa "Tagasi tulevikku ehk elu ainuvõimalikkusest maal". Loeng toimub Võrumaa Keskraamatukogu konverentsisaalis. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 078 68362.

15. novembril kell 17.30 toimub uue keeltemaja aud 103 Eesti-Šveitsi Seltsi kohtumine ülikoolis õppivate Šveitsi tudengitega ja filmiõhtu.

16. novembril kell 13 ülikooli infopäev Võrumaal Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumis. Info: Maris Kivistik, ülikooli esindaja Võrumaal, tel 078/ 68362

17. novembril kell 13 ülikooli infopäev Põlvamaal Põlva Ühisgümnaasiumis. Info: Aire Luts-Vähejaus, tel 375 603.

18. novembril kell 10 TÜ Täppisteaduste kooli lahtine keemiavõistlus kooliõpilastele Saaremaa Ühisgümnaasiumis (ruum 138). Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja Saaremaal, tel 045/ 39 839

KAITSMISED

13. novembril kell 16 kaitseb Mari Uba Tiigi 78-125 magistritööd "Rahvusliku enesemääratluse muutumise võimalused. Rahvusliku identiteedi konstrueerimine Teise maailmasõja järgse Eesti, Soome, Ida-Saksa, Lääne-Saksa, Austria ja Šveitsi ajakirjanduses". Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponent: Triin Vihalemm, PhD.

ACTA DIURNA

13. novembril kl 11.30-16 ülikooli raamatukogu fuajees kirjastuse Olion raamatute soodusmüük.

13. novembril kell 18.15 esineb keemiahoone ringauditooriumis (Jakobi 2-226) Eesti alaline esindaja ÜRO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide juures Genfis Clyde Kull loenguga "Eesti valmisolek liitumiseks EUga võrdluses teiste kandidaatriikidega". Info: Karin Ruus tel 376 212, kruus@ut.ee

LOENGUD

14. novembril kell 16.15 ph aud 102 loeng "Osalemine personalikonkursil". Lektor Tiiu Allikvee, Fontes Tartu konsultant. Lisainfo: Üliõpilaste karjääriteenistus, Ülikooli 20-301, career@ut.ee, tel 376 205, 376 206.

15. novembril peab Akadeemilises Ajalooseltsis ettekande magister Indrek Jääts teemal "Komi rahvusluse suhted õigeusuga. Georgi Lõtkin vs. Kallistrat Zakov". Üritus toimub Lossi tn õppehoone ruumis 427 kl 18. Oodatud kõik huvilised!

16. novembril kell 16.15 Lossi 3-425 Norra Kuningriigi endise suursaadiku Eestis dr Kai Lie loeng "Norway And The Process Of Western Integration". Info 375 651.

KINOS ILLUSIOON

Tiigrifilm. 12 (R, L, P), 13.30, 15
Suur poiss. 16.30, 18.30, 20.30
Vene jahi eripära talveperioodil. 22.30

Tartu Ülikooli Raamatupood korraldab laupäeval, 18. novembril kell 11.15 ülikooli ph auditooriumis 102 oma IV

RAAMATUOKSJONI

Teemal EESTI TEATMERAAMAT pakutakse eestikeelseid ja Eesti või Läänemere regiooni kohta käivaid võõrkeelseid teatmetrükiseid kõige avaramas mõttes (entsüklopeediad ja leksikonid, bibliograafiad ja kataloogid, teatmikud ja aadressraamatud, kalendrid ja aastaraamatud, ülevaateraamatud jms).

Teemal EESTI *LOCALIA* EHK PAIKKONNATRÜKIS pakutakse eesti- ja võõrkeelseid trükiseid - ka maakaarte, atlasi, teemapakette jms -, mis käivad tervenisti või osaltki Eesti paikade ja paikkondade kohta ajaloo või maateaduse seisukohalt.

Teemal EESTI VANEM JA/VÕI HARULDANE RAAMAT pakutakse eestikeelseid trükiseid ilmumisajaga kuni 1860. aasta, hilisemast ajast kuni tänapäevani haruldasi või väheliikuvaid eestikeelseid või Eestis ilmunud võõrkeelseid trükiseid.

Oksjonil enampakkumisele tulevate raamatutega saab tutvuda oksjonikataloogi vahendusel ning ülikooli raamatupoes (tel 441 102, faks 441 465) Ülikooli 11 poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-16) kuni 16. novembrini 2000. Kataloog on müügil TÜ Raamatupoes.

TÜ RAEFONDI STIPENDIUMITE JA PREEMIATE KONKURSS

TÜ Sihtasutus kuulutab välja TÜ Raefondi stipendiumite ja preemiate konkursi. Raefondi asutas 1997. aastal Tartu Linnavalitsus eesmärgiga toetada Tartust pärit üliõpilasi ning Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustööd.

Välja antakse 10 stipendiumi suuruses 10 000 krooni põhimõttel 1 teaduskond – 1 stipendium. Kandideerida saavad Tartust pärit TÜ üliõpilased. Raefondi preemiaid makstakse TÜ õppejõudude, üliõpilaste ja töötajate premeerimiseks Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse arendamise eest. Raefondi preemiaid antakse välja kokku 85 000 krooni ulatuses.

Taotlused esitada TÜ kantseleisse (ph ruum nr 207, postikantselei) 27. novembriks. Taotluse vorme saab TÜ Sihtasutuse WWW-leheküljelt ja TÜ kantseleist

Stipendiumid ja preemiad antakse üle emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal.

Täiendav info: TÜ Sihtasutust, tel 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

Üliõpilaste Selts Raimla
korraldab
III heategevusliku
RAAMATUMÜÜGI

TÜ Raamatukogu fuajees
25. ja 26. novembril 2000

Müügi tulud lähevad Siberi Ülem-Sueteki eesti küla koolile eesti keele õppevahendite muretsemiseks.

1998. a. raamatumüügi tulu (u. 5000 kr.) läksid Tilsi Lastekodu raamatukogule ja 1999. a. (u. 4000 kr.) Tartu Kroonuaia Kooli raamatukogule.

ÜS Raimla ootab raamatute müügiletoojaid ning annetajaid aadressil
Tartu, Veski tn 42 E-R 10-21, L 12-15.
E-post: rainla@loss.ut.ee, tel: 052 88 329

Doonoripäev

17. novembril korraldab
Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts
koostöös TÜ Kliinikumi
Verekeskusega
tudengite sügispäevade ajal
doonoripäeva.

Kõik on oodatud verd andma
TÜ Raamatukokku
kell 10-15 ruumis 206.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

17. november 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 37 (2033)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Milleks meile üliõpilasesindus?

Eneken Laasme
Meelika Mihkelsaar

Kas praeguse valimiskorra juures täidab TÜ esindus oma funktsioone või mitte, vaidlesid teisipäeval Emajõe ärikeskuses tudengid. "Tehke vähem poliitikat ja hakake tööle," soovitasid EPMÜ üliõpilasesinduse esindajad Tartu Ülikoolist pärit vaidlejatele.

Kavatsuste kohaselt oli küsimus "Milleks üliõpilasesindus?" esitatud üldiselt, pidamata silmas ühegi konkreetse ülikooli esindust.

Ürituse lõppedes oldi siiski sunnitud nentima, et väitlus kujunes liiga Tartu Ülikooli keskseks ja just TÜ esinduse probleemide lahendamiseks.

Kas üllõpilasesindus kaitseb üliõpilaste huve?

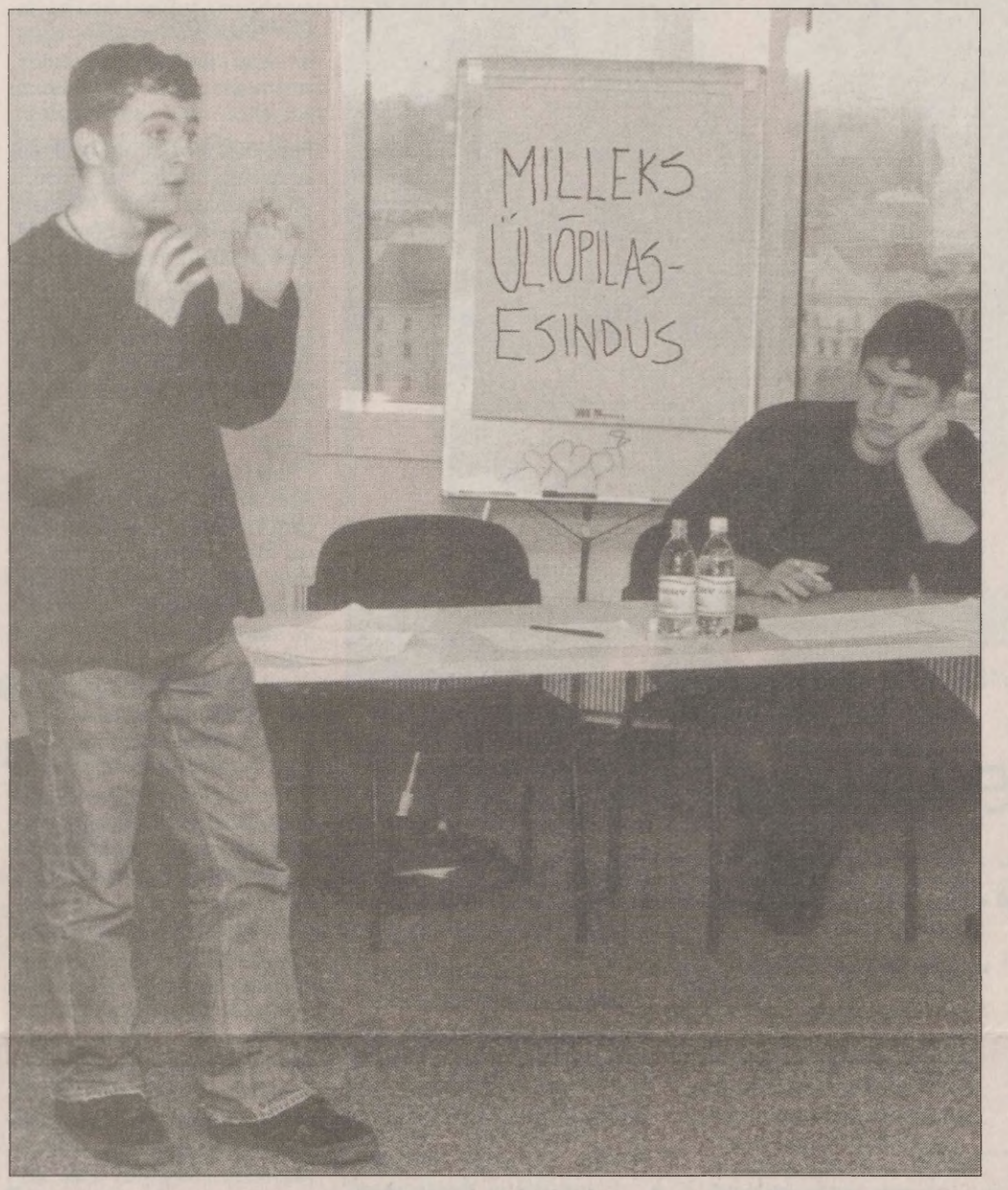
Diskussioon oli üles ehitatud kahe võistkonna – valitsuse ja opositsiooni – vahelise argumenteerimisvõistlusena. Koalitsiooni esindav valitsus, kuhu kuulusid peaminister Marko Lepik ja valitsuse liige Andero Uusberg TÜ sotsiaalteaduskonnast, väitsid, et praegune üliõpilasesinduse valimiskord on väär ning 12-13 protsendise valimisaktiivsuse tõttu ei suuda esindus kogu üliõpilaskonna huve esindada.

Probleemiks on ka üliõpilaste esindamine ülikooli juhtorganites. Ülikool võtab tudengitega kontakti esinduse kaudu, aga kuna esinduses pole enamuse huvid kajastatud, siis ei jõua Lepiku ja Uusbergi arvates üliõpilase soovid ja mured TÜ valitsuseni.

Lahendus: uus valimiskord

Peaminister Lepik ja valitsuse liige Uusberg leidsid, et hetkel on esinduse ja üliõpilaste arvamuse monopol 31 inimese käes, kes on lihtsalt hea reklaamikampaania tulemusel esindusse pääsenud.

Nentides küll esindusse jõudnud tudengite edasipüüdlikkust ja soovi kaitsta üliõpilaste huve, leidis koalitsioon samas, et ei maksa alahinnata ka esinduse liikmete eneseteostamise soovi ja edevust.

"Esindus ei ole legitiimne," väitsid valitsust esindanud peaminister Marko Lepik ja valitsuse liige Andero Uusberg. ANDRES TENNUS

Madala valimisaktiivsuse põhjuseks pidasid Lepik ja Uusberg üliõpilaste motivatsiooni puudumist ja kesist kommunikatsiooni.

Lahendusena pakkusid nad välja teistsugust valimiskorda: esindusse tuleks valida eraldi iga teaduskonna esindus. Sel juhul suureneks kontakt esindaja ja valija vahel ning esinduse funktsioonide täitmine muutuks efektiivsemaks. Valijaskond ja üliõpilasesindus peaksid omavahel saavutama tihedama kontakti ja tegema koostööd tudengiprobleemide lahendamisel.

Ühenduses peitub jõud

Opositsiooni liider Kadri Allikmäe TÜ sotsiaalteaduskonnast ja liige Mai-Liis Raud TÜ õigusteaduskonnast uut valimiskorda ei toetanud, kuna igast teaduskonnast eraldi esindajate valimisega suureneks vastuolud ja kaoks üleülikoolilise probleemide lahendamine.

Opositsiooni arvates põhjustab madalat valimisprotsenti hoopis see, et üliõpilased on esinduse tegevusega rahul. Samas olid Allikmäe ja Raud koalitsiooniga ühel meelel selles, et valimisprotsenti madaldab puudulik informatsioon esinduse tegevusest. Kuna info puudumise tõttu on raske otsustada esinduse töö efektiivsuse üle, siis pole mõtet enne infolevi probleemide lahendamist mõtet oodata ka valijate kasvuprotsent.

Opositsiooni arvates on võimalik kõigil valida, kuid ometi saab juba esinduse liikmeks näiteks ainult 18 häälega. Need, kes tahavad sinna pääseda, ka pääsevad. Piisab vaid sõprade häältest. Esinduse töös märkis opositsioon ära praktiliste küsimuste lahendamise, mis on aidanud kaasa õppekorralduse eeskirjade muutmisele ja vabaainete punktide suurendamisele.

Sõna saab rahvas

Pärast poolt- ja vastuargumentide avaldamist sai sõna rahvas. Paariminutilistes vaibakõnedes arutleti, miks ei tee esindus ennast teatavaks, mida teha, et info üliõpilasteni jõuaks ja miks on valimine hägune.

TÜ üliõpilasesinduse liige Kaur Kivirähk leidis, et liiga palju on tähelepanu pööratud infole ja keskenduda tuleks hoopis strukturaalsetele probleemidele. Tema arvates on sotsiaalteaduskonnas demokraatia äärmiselt tugev, üle 50%, kuid matemaatika- ja füüsikakeemiateaduskonnas äärmiselt nõrk, alla 10%. Aga ometi ei pööra keegi sellele tähelepanu.

Rahvahääletusel võitis valitsuse seisukoht

Diskussiooni lõppedes korraldatud rahvahääletusel võitis ülekaalukalt valitsus ja nende uus süsteem kiideti heaks. Opositsioon jäi oma vastuargumente esindades ilmselgelt diskussioonis alla.

Et jäeti kasutamata nii mõnigi võimalus valitsuse seisukohtade kõigutamiseks, tõestas kasvõi EPMÜ seisukoht. Nende sõnul töötab seesama ülikoolis probleeme tekitav süsteem põllumajandusülikoolis väga hästi ja mingit vajadust valijaid kastidesse lahterdada pole. EPMÜ esindajate sõnul peaks ülikoolis vähem tegelema poliitika ja süsteemide ümberkorraldamisega. "Koht esinduses pole kingitus, hakake tööle ja rääkige sellest," soovitasid EPMÜ üliõpilased.

TÄNA LEHES

Toidulisanditest võib nii kasu kui kahju olla

Intervjuu prof Vahur Ööpikuga
LK 3

TÜ valitsus hindas keskadministratsiooni teenuseid
LK 2

UUDISED

TÜ, TTÜ ja AS Silmet Group sõlmisid lepingu

Esmaspäeval sõlmisid Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool ja AS Silmet Group lepingu.

Lepingule kirjutasid alla TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo, TTÜ rektor prof Andres Keevallik ja AS Silmet Groupi juhatuse esimees Tiit Vähi.

Koostöö eesmärk on saada kõrgkoolidelt uusi teadusliktehnilisi lahendusi ning anda uurimis-, praktika- ja töövõimalusi üliõpilastele ning kraadiõppuritele.

Prof Jaan Elkenile Konrad Mäe preemia

TÜ maalikunsti õppetooli juhataja prof Jaan Elken pälvis Konrad Mäe preemia.

Eesti Kunstnike Liit, Eesti Maalikunstnike Liit ja Eesti Kultuurkapital pidasid Konrad Mäe nimelise kunsti aastapreemia vääriliseks maalikunstnik Jaan Elkenit. Zürii tegi otsuse Elkeni selle aasta kahe isikunäituse põhjal.

TÜ kunstide osakonna juhataja dots Anne Parmasto ütles, et osakonnal on hea meel oma õppejõu suure loomingulise tegevuse tunnustuse eest. "Adamson-Ericu muuseumis olnud retrsospektiivne väljapanek näitas, et varasem looming on ajale vastu pidanud ja pole oma sõnumist midagi kaotanud, vaid vastupidi – asudes dialoogi viimase aasta maalidega võimendus ja moodustas nauditava terviku."

Jaan Elken.

TÜ sai Ernst Jaaksoni päranduse

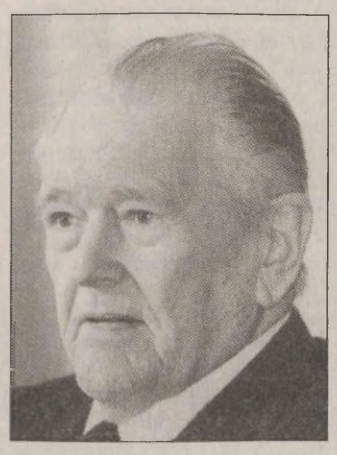
Andres Toode

New Yorgis Eesti peakonsulina töötanud Ernst Jaakson (1905-1998) pärandas TÜle 8,6 miljonit Eesti krooni.

Ernst Jaakson soovis, et seda raha kasutataks stipendiumite maksmiseks Eesti üliõpilastele. TÜ valitsus otsustas moodustada töörühma, mille ülesanne on välja töötada Ernst Jaaksoni päranduse sihipärase kasutamise põhimõtted.

Ülikooli valitsus leidis, et kuna TÜs on stipendiumifondide haldamiseks loodud TÜ Sihtasutus, siis peaks ka Ernst Jaaksoni annetust haldama sihtasutus. Ernst Jaaksoni päranduse TÜle võib pidada läbi aegade kõige suuremaks eraisiku annetuseks Eestis.

Ernst Jaakson sündis 11. augustil 1905. aastal Riias. Ta

Ernst Jaakson.

õppis Läti Ülikooli majandusteaduskonnas, TÜ õigusteaduskonnas ja lõpetas Columbia Ülikooli majandusteaduse alal. 1929. aastal suunati Ernst Jaakson tööle Ameerikasse, kus ta aastatel 1929-32 töötas San Fransiscos Eesti aukonsuli sekretärina. 1932. aastal asus ta tööle Eesti New Yorgi Peakonsulaati. Ernst Jaaksonist kujunes diplomaat, kes jäi Eesti järjepidevuse kandjaks kuni Eesti taasiseseisvumiseni. Tööd New Yorgi Peakonsulaadis alustas Jaakson lihtsa ametnikuna, tõustes pidevalt ametiredelil.

Alates 1965. aastast oli Ernst Jaakson Eesti peakonsul New Yorgis missiooni juhi ülesannetes ja pikka aega ainus EV diplomaatiline esindaja Ameerika Ühendriikides.

1991. aastal pärast Eesti taasiseseisvumist nimetati Ernst Jaakson Eesti teiseks suursaadikuks Ameerika Ühendriikidesse ja Eesti esimeseks alaliseks esindajaks Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni juurde. 1993. aastast jätkas Ernst Jaakson tööd Eesti peakonsulina New Yorgis.

Majandusteaduskond esitleb uudiskirjandust

Ene Kivisik
TÜ majandusteaduskonna dekanaadi juhataja

22. novembril kell 13 esitletakse majandusraamatukogus (Narva mnt 4-A217) Tartu Ülikooli Raamatukogu ja majandusteaduskonna koostööna tellitud teaduskirjandust.

Majandusteaduskonna raamatukogu on tänu teaduskonnalt kirjanduse ostmiseks eraldatud sihtrahale saanud oma varamusse väga olulise täienduse.

Peakogu abiga tellitud 160 kaasaegsest teadusväljaandest on tänaseks kohale saabunud 77.

Tellimus sisaldab teaduskonna õppejõudude ja teadurite valikul erialast kirjandust kirjastustelt Wiley, Elsevier, Macmillan, Dryden Press, Springer, Pickering & Chatto, Routledge Cambridge University Press, Oxford University Press jt.

Eesti raamatu aastaga võime rahul olla teiselgi põhjusel. Tartu Ülikooli raamatukogu ja majandusteaduskonna hea koostöö tulemusena on teaduskonna raamatuvara arvele võetud Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi ühises elektroonilises andmebaasis.

Eelmise õppeaasta jooksul kandsid majandusraamatukogu töötajad elektroonilisse kataloogi ligemale tuhat teaduskonna õppetoolidele kuuluvat trükist.

UUDISED

Tartus toimub maksuõiguse konverents

20. novembril korraldab TÜ õigusteaduskond koos Münsteri Wilhelmi Ülikooli maksuõiguse instituudiga Eesti Õiguskeskuses rahvusvahelise maksuõiguse seminari.

Lektor Lasse Lehis, kes õpetab TÜ õigusteaduskonnas finantsõigust ning on kaitsnud maksuõiguse teemalise magistritöö, ütles, et praegu tegeleb maksuõiguse uurimise ja arendamisega väga vähe juriste. "Seetõttu on väga oluline just maksuõiguse-alaste õigusteoreetiliste teadmiste arendamine ja levitamine ning seda eesmärki teenib ka konverents.

Ajaloo muuseumis narkoteemaline näitus

22. novembril kell 16.30 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis näitus "Narkootikumid - tänan, ei". Kell 17 järgneb ajurünnak teemal "Narkootikumid... kes, kus, millal?"

Näituse koostaja Terje Lõbu ütles, et näituse ülesanne on mõjuda emotsioonidele. "See on suunatud noortele ega ole teaduslik narkoprobleemi lahkamine. Näitus ja selle raames toimuvad üritused püüavad valgustada probleemi tagamaid ja analüüsida narkomaaniat kui nähtust."

Muuseumi külastamisel saab eelnevalt kokku leppides kuulata muuseumitunde erinevatele vanuserühmadele ja vaadata narkoteemalisi videofilme.

Väljapaneku postriosa on mõeldud edaspidi kasutada rändnäitusena. Detsembris algavad alternatiivõhtute loengud, mis jätkuvad uuel aastal.

TÜ arendamise väljavaateid

1. osa

Szilárd Tóth
TÜ ungari keele ja kirjanduse lektor

Eesti üliõpilased võiksid tundides hoopis aktiivsemad olla ning ka enam osaleda õpetamis- ja teadustöös.

Tahan oma artiklisarjas käsitleda probleeme, millega olen kahe Tartu Ülikoolis veedetud aasta jooksul kokku puutunud. Töötades varem Ungari, Saksa ja nüüd ka Eesti ülikoolides, püüan võrrelda välismaal kogetut Eestis läbielatuga. Loodan, et minu Eesti kolleegid ja õpilased võtavad mu sõnad hea tahtega vastu, samamoodi, nagu ma need kirja panin – olukorra parandamise, diskussiooni, vastastikuse mõistmise eesmärgil.

Üliõpilased aktiivsemaks!

Kahtlemata säilitavad tänapäeva Eesti ülikoolid ühelt poolt veel väga palju nõukogude ülikoolitraditsioonist, teiselt poolt sarnanevad nad ka kooliga. Huvitav, et eestlane moodustab sõna *ülikool* just sõnast *kool,* teistes keeltes figureerib tavaliselt teine sõna, enamasti ladina laen: sks *universität,* ingl *university,* samas aga ungari *egyetem versus iskola* 'kool' ja soome *yliopisto versus koulu* 'kool'. Mille poolest on Eesti kool ja ülikool siis nii sarnased?

Kõigepealt õpilaste aktiivsuse, täpsemalt – nende passiivsuse poolest. Eesti üliõpilane on nimelt väga passiivne. Õppides ja töötades Ungaris ja Saksamaal tundus mulle, et suur osa üliõpilasi ei ootagi, et õppejõud lause lõpuni ütleks, kohe tõstetakse käed püsti ja küsitakse. Ungaris läksime loengu lõpul õppejõu juurde ja küsitlesime teda. Küsimine oli soovitatav ka keskkoolis. Tegime isegi nalja: valmistasime ette küsimused, millele õpetaja ootuspäraselt vastata ei osanud. Aga ta ei olnud solvunud, küsimine oli täiesti tavaline.

Szilárd Tóth pakuks seminarides konspekti kõrvale saksapäraselt kohvi ja kreekereid. ANDRES TENNUS

Kaks aastat tagasi olid mu kogemused Tartu Ülikoolis selles osas masendavad. Kui palusin küsimusi esitada, vaikis terve auditoorium. Üliõpilaste usalduse võitmine kestis rohkem kui aasta. Nüüd olen juba saavutanud, et tõesti küsitakse, aga diskussiooni ei taha kuidagi kujuneda. Ungari ülikoolides tekib loengutes ja seminarides tavaliselt elav mõttevahetus, mis ongi tegelikult ülikooli eesmärk.

Sobiva miljöö tekitamine

Saksa ülikoolide seminarides pakutakse sageli kohvi ja küpsiseid. See loob seminaris hea meeleolu. Nii üliõpilased kui ka õppejõud toovad tihti väikseid suupisteid kaasa, et õpetust mugavamaks teha. Küpsised pannakse lauale, kust igaüks tagasihoidlikult võtab. Nagu Soomeski, on seal igal õppetoolil oma köögi- või kohvikuruum, kus saab süüa ja vestelda. Meie ülikooli peahoones ei ole kahjuks juba tükk aega enam isegi seda kohvikut, mis siin varem töötas.

Peale diskussiooni, küsimise ja arutelu peaks üliõpilaste järgmine samm olema osalemine ülikooli õpetus- ja teadustöös.

Igal juhul peaks aga õppetoolides looma väiksed kohvinurgad, kus kohvi ja küpsiste kõrval võiks ka asju arutada. Muidugi võiks teiste õpilaste ning õppejõududega ka sööklas kokku saada, sööklad on aga väga kallid.

Saksa sööklates saab süüa paari Saksa marga eest, restoranis maksab söömine vähemalt mitukümmend marka. Tartus aga ei tule kolmekäiguline lõuna ülikooli kohvikus välja odavam kui näiteks kolmekäiguline komplektlõuna mõnes pubis.

Kui kommertslikus restoranis maksab selline eine 44 krooni, siis ülikoolis ei tohiks see saksa näidet järgides maksta rohkem kui 5 krooni.

Peale diskussiooni, küsimise ja arutelu on järgmine samm osalemine ülikooli õpetus- ja teadustöös. Selleks Eesti õpilastel praktiliselt võimalus puudub. Saksa ülikoolides töötab tuutorite ja projekttuutorite süsteem, mis võiks olla eeskujuks Eestilegi.

Nimelt võivad ülemastme õpilased taotleda dekaani ja ühe juhendaja allkirjaga ülikooli teatud osakonnas projektide juhendamist, mis annab neile võimaluse õppeasutuse infrastruktuuri kasutades seminare pidada ja projekte organiseerida. Projektide nimed ja kirjeldused trükitakse ära semestri loengukavas. Muidugi saavad projekttuutorid korralikku palka, mida meil nendele kindlustada ei saaks, aga midagi oleks ehk ikka võimalik maksta.

Eeskuju lääne üliõpilastelt

On tähtis, et ülikool lubab ainult loengute ja seminaride valikut rikastavaid projekte, mis pakuvad senisega võrreldes midagi uut. Õpilased tunnevad, et nad võivad ise õppetööd kujundada; nad organiseerivad näitusi, avaldavad artikleid, kutsuvad külalisi ja lektoreid jne. Eesti õpilased koonduvad praktiliselt ainult üliõpilasseltsidesse, need aga ei ole teaduslikud organisatsioonid, seal osalemine ei kindlusta teaduslikku järelkasvu.

Lääne-Euroopa üliõpilased tahavad alati maailma muuta, tegutsevad ka poliitiliselt aktiivselt, osalevad meeleavaldustel ja korraldavad neid ka ise. Seal üliõpilaseks olla tähendab vaba elustiili, kriitilist suhtumist kõigesse, mida nende vanemad on loonud. Võib-olla on nad isegi natuke liiga kriitilised ja teinekord isegi liiga agressiivsed.

Olgu Eesti üliõpilased ainult aktiivsed ja kriitilised. Sellest juba piisaks.

Ülikooli valitsus hindas keskadministratsiooni tööd

Reet Mägi
TÜ rektori abi

Ülikooli valitsus tegi 14. novembril kokkuvõtteid ülikooli keskadministratsiooni osakondade poolt pakutavaid teenuseid hindava küsitluse kohta.

Küsitlus, kus erinevatele allüksustele tuli anda hinnang ülikoolis kehtivas hindamisskaalas, avaldada arvamust finantseerimise suurendamise või vähendamise suhtes, hinnata arengut ja teha ettepanekuid edasiseks, toimus valitsuse 19. septembri istungil.

Küsitluse tulemused on juuresolevas tabelis. Sellest selgub, et kõige kõrgemalt hinnati personali-, kommunikatsioonitehnika, teadus- ja arendusosakonda ning kirjastust. Finantseerimist tahetakse kõige enam suurendada infotehnoloogia arendamisel ja raamatukogul ning vähendada eriti transpordiosakonnal, raamatupoel ja vanal kohvikul. Selguvad prioriteedid — ehkki raamatukogu ja infotehnoloogia osakonna tegevust peetakse ebarahuldavaks, soovitakse suurendada nende finantseerimist, samal ajal kui näiteks teabeteenistuse ja vana kohviku tasemega ollakse rahulolematud ja rahastamist tahetakse veelgi vähendada.

Kokkuvõtteid tehes leidis valitsus, et need hinnangud võiksid pakkuda huvi ja mõtlemisainet kogu ülikoolis, vaatluse all olevad teenused on ju mõeldud kõigile. Numbrid on kõnekad, kuid valitsus märkis, et on asjaolusid, mida nende analüüsimisel on väga oluline arvestada.

Hinnangud anti ligi kaks kuud tagasi ning vahepealse aja jooksul on mitmed muutused juba toimunud või põhimõtteliselt otsustatud. Nii on asjaajamis- ja teabeteenistus ning ülikooli ajaleht ühendatuna üldosakonnaks oma tegevust tõsiselt ümber korraldamas.

Õppe- ja üliõpilasosakonnas on tööle asunud õppevaldkonnaga tegelev jurist ning osakond saab peagi uue juhataja.

Haldusdirektori vastutusala ümberkujundamine on põhimõtteliselt otsustatud, kusjuures näiteks transpordiosakond praegusel kujul on kavas likvideerida.

Ülikooli valitsus on äsja heaks kiitnud ülikooli asutuste vana kohviku, raamatupoe ja kirjastuse kujundamise ülikooli omandis olevateks osaühinguteks, mis viib need välja ülikooli eelarvest ja teeb nende majandamise selgemaks.

Valitsuse hinnanguid võis teatud määral mõjutada eelarve koostamise kontekst. Küsitluse all olid teenused, mida finantseeritakse valdavalt üldkulude eraldistest moodustuva fondi kaudu. Napi raha jagamise taustal on ülikooli põhitegevusega otsesemalt seotud teenuste suurema finantseerimise soov arusaadav. Kõik valitsuse liikmed teavad hästi, et ettepanek midagi täiendavalt finantseerida tähendab vajadust teha ka teine ettepanek – näidata, kust sama summa ära võtta.

Dekaanid ja rektoraat leidsid, et küsitlus oli ebaühtlase sügavusega – mõne suurema mitme teenistusega osakonna kohta tuli anda ühine hinnang, samas olid teised (üldosakond ja haldusosakond) küsitletud üksikute teenuste kaupa. Hinnangutes on vastuolusid, mitmele küsimusele ei ole kõik kohalolnud vastanud. Võib-olla ei olnud kõik piisavalt selgelt esitatud, kindlasti peaks mõni osakond oma tegevusest ka ülikooli kõige informeeritumaid – rektoraati ja dekaane – rohkem teavitama.

Küsitluse eesmärk ei olnud saada formaalseteks otsustusteks siduvaid ja ammendavaid tulemusi, vaid selgitada välja ülikooli valitsuse seisukohti ja hoiakuid eelkõige valitsusele endale. Otseselt nende hinnangute ja soovituste alusel otsuseid ei langetata, kuid need ergutavad järele mõtlema ja sellest on kindlasti abi edasises tegevuses.

	Hinnang tegevusele							Finantseerimine				Areng				Ettepanekud edasiseks			
	A (5)	B (4)	C (3)	D (2)	E (1)	F (0)	Keskmine	Suurendada(1)	Sama (0)	Vähendada(-1)	Keskmine	+ (1)	0	- (-1)	Keskmine	Sisekäibele	Erasta	Lõpeta	Tugevda juhtimist
Õppe- ja üliõpilasosakond		1	8	8			2,6	4	11	1	0,2	8	9		0,5	1			14
Teadus- ja arendusosakond		5	10	2			3,2	4	10	2	0,1	14	3		0,8	2			9
Üldosakond																			
Asjaajamisteenus (dokumendihaldus, post jm)		1	9	5	1		2,6	1	9	6	-0,3	3	13	1	0,1	1			9
Teabeteenistus (sise- ja välisinfo vahendamine, avalikkussuhted jm)			2	2	10	3	1,2	2	8	6	-0,3	2	7	8	-0,4	1		1	12
Ajaleht Universitas Tartuensis		2	5	5	3	2	2,1	5	9	1	0,3	1	11	4	-0,2	2	2		9
Personaliosakond (personaliarvestus, palgakorraldus jms.)		7	6	3			3,3	2	12	2	0,0	9	8		0,5				9
IT osakond (internetiteenus, tarkvaratugi jm)		1	6	5	4		2,3	13	2		0,9	6	8	2	0,3	3			7
Rahandusosakond (raamatupidamine, finantsplaneerimine, analüüs)		4	7	6			2,9	2	12	2	0,0	11	6		0,6	2			6
Kaugkoolituskeskus (kaugkoolituse korraldamine, regionaalteenistus jm)		2	5	4	6		2,2	2	7	7	-0,3	4	11	2	0,1	5		1	4
Multimeediakeskus		3	6	4	4		2,5	5	5	6	-0,1	6	11		0,4	6		1	3
Haldusosakond																			
kinnisvaraarendus		3	5	6	2		2,6	1	9	6	-0,3	6	10		0,4	4	3		5
valve- ja koristusteenus		1	5	6	5		2,1	5	9	2	0,2	4	12	1	0,2	3	6		3
remonditeenus		1	6	7	3		2,3	7	6	3	0,3	1	14	1	0,0	6	5		2
Peainseneriosakond (insenertehnilised võrgud, küte, elekter)		1	7	7	1		2,5	2	10	3	-0,1	3	12	1	0,1	5	1		4
Kommunikatsioonitehnika osakond (telefoniside, paljundus jm)		8	8		1		3,4	3	8	4	-0,1	5	11		0,3	8	1		3
Transpordiosakond			6	8	3		2,2		5	11	-0,7	1	11	4	-0,2	5	5	2	1
Raamatukogu			4	7	4	1	1,9	10	2	2	0,6	5	6	6	-0,1				15
Kirjastus	1	4	8	3	1		3,1	1	9	4	-0,2	7	10		0,4	3	9		2
Raamatupood		5	6	6			2,9		7	6	-0,5	7	10		0,4	2	10		2
Vana kohvik		1		6	7	3	1,4		6	7	-0,5		6	11	-0,6	1	13		1
Keskmine	*1*	*44*	*101*	*90*	*55*	*9*	*2,4*	*61*	*135*	*78*	*-0,1*	*81*	*177*	*41*	*0,1*				

EAGLE VISION
prillid - päikeseprillid - kontaktläätsed - silmaarst
ISIC ja ITIC KAARDIGA -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Rahvakunstiansambel saab 55-aastaseks

Anti Alasi
Margit Reinkubjas

Laupäeval, 18. novembril kell 18 tähistab TÜ rahvakunstiansambel Vanemuise Kontserdimajas oma 55. aastapäeva.

Rahvakunstiansambli 55 aastat on täidetud rahvatantsu, -laulu ja pillilugudega. Algusaegadel kuulusid ansamblisse peale rahvatantsurühma ka lauljad ja rahvamuusikaorkester. Pillimehed-naised lasevad lõbusaid lugusid siiani, kuid lauljad on kahjuks kadunud.

Omaaegsel kultusrahvatantsurühmal on olnud perioode, kus uued tantsijad ei mahtunud treeningusaali ära või kus ainukest tantsijat juhendab kaks treenerit.

Kauaaegse kunstilise juhi, treeneri Henn Tiiveli karmi käe all on tantsuoskust omandanud terve põlvkond tantsijaid. Vankumatu tantsujuht on auga välja tulnud ka kõige raskematest olukordadest. On tudengeid trennis palju või vähe – Henn nõuab kõigilt ikka ja alati ühtemoodi väga palju. On klaverisaatja, on hästi, kui pole, siis kepsutatakse treeneri kareda lauluhääle saatel.

Praegu kuulub meie ansamblisse 10 ülimalt karastunud närvikavaga tantsijat. Viis paari on muidugi ühe ülikooli rahvatantsurühma jaoks häbemata vähe. Siit ka üleskutse teile, kallid lugejad, kel vähegi huvi jalakeerutamise vastu, tulge kõigepealt kaema meie juubelikontserti ja seejärel juba trenni!

Lisainfot võite kaeda meie veebilehelt: www.ut.ee/tyrka.

Visuaalteabe kandjad TÜ Raamatukogus

TÜ Raamatukogu direktori Toomas Liivamäe ja eripedagoogika professori Jaan Kõrgesaare ühisarutelu tulemusena valmis ringkiri raamatukogu visuaalteabe kandjate kohta.

Prof Kõrgesaar on huvitatud sellest, et eripedagoogika osakonna õppekavas nõutavaid või soovitatavaid materjale (telesaated, õppevideod, filmid) saaks raamatukogus kohapeal vaadata või koju laenutada. Osakonnal ja teaduskonnal ei piisa ressursse, et arendada nende hoidmise, laenutustagatiste ja kaua avatud läbivaatamiskohtade süsteem.

Raamatukogul on väike kogu Eesti filmide videolinte (peamiselt sundeksemplarid), mida säilitatakse muusika- ja keeleõppekeskuses (juhataja Avo Kartul; avo@utlib.ee; tel. 375 730). On kaks videolintide läbivaatamise üksiktöökohta ning kaks ruumi, kus linte saaks vaadata rühmiti.

Litsenseerimisnõuetest lähtuvalt on mõeldav laenutada koju vaid ülikooli oma toodangut. Teiste väljaandjate toodangut saab laenutada kohapealseks läbivaatamiseks. ETV arhiivist peaks tellima koopiaid huvipakkuvatest saadetest. Filmiarhiiv peaks asuma komplekteerima juba DVDdel ehk digitaalkandjail.

E-Hambaravi

E- kaubamaja 1. korrusel, Tehase 16, Tartus
Info telefonidel: 07 366 215, 051 100 91

Hammaste ravi,
eemaldamine,
ortodontia,
proteesimine.

ISIC- ja ITIC-kaardiga ravile soodustus - 40%
Haigekassakaardiga soodustused
Alla 18-aastastele hambaravi tasuta

E-R 9-20, L 10-14

Professor Vahur Ööpik soovitab enne toidulisandite kasutamist treeneril ja sportlasel nende kohta võimalikult objektiivset teavet hankida. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Toidulisanditest on nii kasu kui kahju

Varje Sootak

TÜ spordifüsioloogia professor Vahur Ööpik märgib, et sportlaste saavutused võivad paraneda, kui toidulisandeid kasutatakse oskuslikult koostöös spordiarstide ja -teadlaste ja -arstidega.

MIS ON TOIDULISAND?

- **Erineva koostisega produktid spordiga tegelejatele**
- **Toimealned kompenseerivad teatud toitainete puudumist igapäevases toidus**
- **Rahuldavad treeningust tulenevaid spetsiifilisi toitumisvajadusi**
- **Suurendavad sportlikku saavutusvõimet**

Mis on toidulisandid?

Toidulisandite all mõistetakse suurt hulka erineva koostisega produkte, mille sihtgrupp on eelkõige erineval tasandil spordiga tegelevaid inimesi.

Paljud toidulisandid kujutavad endast erinevate ühendite komplekse. On ka palju neid, mille eeldatav tulemus põhineb ühel kindlal toimeainel.

Üldtuntumad toidulisandid on kindlasti spordijoogid, vitamiinide ning vitamiinide ja mineraalainete kompleksid, valgupulbrid, süsivesikute kontsentraadid jpt. Individuaalsetest toimeainetest teatakse eriti kreatiini, mida kasutavad palju nii tipp- kui tervisesportlased.

Mille poolest kreatiini teistest paremaks peetakse?

Kreatiinilembus tuleneb tootjate ja edasimüüjate jõulisest ning osavast turundustegevusest. Kreatiini kehalist töövõimet ja treeningu efektiivsust suurendav toime on kinnitust leidnud väga paljudes teadusuuringutes. Oma rolli mängib ka paljude sportlaste kreatiini tarbimise positiivne kogemus.

Spordibioloogia instituudis on uuritud mitme toidulisandi, ka kreatiini toimemehhanismi.

Milleks on üldse sportlasele toidulisandeid vaja?

Toidulisandite kasutamine võib olla hädavajalik näiteks treeningukoormuse järsul suurendamisel, väga suurte koormustega harjutamisel pikema aja vältel, võistluste ajal, aga samuti olukordades, kus on väga oluline koormusjärgse taastumise kiirus. Näiteks Rootsi rahvuskoondisse kuulunud suusatajatel määrati mõni aasta tagasi hooajaeelses treeningulaagris keskmiseks toiduenergia vajaduseks naistel 4400 ja meestel 7200 kilokalorit ööpäevas. Niisuguse kaloraažiga tavapärase toidu hulk on sedavõrd suur, et selle tarbimine päevast päeva võib osutuda vägagi problemaatiliseks. Olukorra lahendaks menüüsse niisuguste toidulisandite lülitamine, mis tavatoiduga võrreldes annaksid massiühiku kohta väga palju energiat ning oleksid hõlpsasti seeditavad.

Võrdlemisi spetsiifiliste vajadustega on naissportlased ja nende alade esindajad, kus võistlused toimuvad kaalukategooriate kaupa.

Mida annavad toidulisandid organismile?

Nende kasutamine on õigustatud siis, kui see kompenseerib teatud toitainete vajaka jäämist sportlase tavapärases toidus, võimaldab rahuldada treeningu iseloomust tulenevaid spetsiifilisi toitumisvajadusi või kus see otseselt suurendab sportlikku saavutusvõimet.

Viimasel juhul on jutt endist viisi toidulisanditest, aga mitte dopingust, kuigi vahel kipub piir ohtlikult ähmastuma.

Mida peab toidulisandite kasutamisel silmas pidama?

Ükski toidulisand ei saa olla sportliku saavutusvõime edendamise peamine vahend. Toime on sageli väga individuaalne, samuti võib see olla erinevates tingimustes erinev.

Enne mistahes toidulisandi kasutamist tuleks treeneril ja sportlasel hankida objektiivset informatsiooni selle tegeliku toime ja efektiivsuse kohta.

Tootjate ja müüjate levitatav teave on sageli suunatud eelkõige läbimüügi suurendamisele, info usaldusväärsus on seejuures teisejärguline.

Sportlase ja treeneri põhiprobleem on äärmiselt suure hulga toidulisandite seas õige valiku tegemine ja koostöö sporditeadlase ja -arsti vahel.

Millised on toidulisandite negatiivsed mõjud?

Soovimatu negatiivne mõju seondub enamasti oskamatu kasutamisega.

Kuldreegel on selline, et neid peaks pruukima sobivas koguses ja sellisel viisil, mis kutsub organismis esile optimaalse füsioloogilise reaktsiooni.

Minu juures on näiteks konsultatsioonil käinud tõsimeelne spordimees, kes tugevama töövõime saamiseks oli järjekindalt kasutanud üht tuntud spordijooki juhendis soovitatust kolm korda kõrgema kontsentratsiooniga. Tulemus oli vastupidine soovitule – maovaevused ja vastupidavusvõime langus.

Mõni toidulisand on vastuvõetav väga vähestele.

Räägite täna algaval sporditeaduse konventsil oma ettekandes ka toidulisandite tulutoomisest müüjale.

Toidulisandid on kaasajal suur äri. USAs ja Austraalias läbi viidud uuringute andmed näitavad, et 40 kuni 67% nende maade elanikest kasutab vähemalt üht toidulisandit.

Sportlastest on veendunud toidulisandite pruukijad eelkõige atleetvõimlejad ja jõutõstjad.

UUDISED

Algab konverents Telemaatika 2000

Tänasest kuni pühapäevani toimub Tartus konverents Telemaatika 2000 – kool keset kaost ja korda. Konverentsi läbivaks teemaks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimaluste kasutamine õppetöös ja kooli administreerimisel.

Telemaatika 2000 üritused on jagatud kahte ossa: täna kell 14-18 toimuvad näidistunnid ja demonstratsioonid, konverentsi plenaarsessioonid, paralleelsessioonid ka paneeldiskussioonid toimuvad laupäeval ja pühapäeval.

Konverentsi korraldavad Phare ISE programm, Tiigrihüppe Sihtasutus, TÜ Kaugkoolituskeskus, EENet ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo.

Info: www.ise.ee/telemaatika2000.

Magistritöö rahvuslikust identiteedist

13. novembril kaitses sotsiaalteaduskonna magistrant Mari Uba edukalt magistritööd "Rahvusliku enesemääratluse muutumise võimalused. Rahvusliku identiteedi konstrueerimine Teise maailmasõja järgse Eesti, Soome, Ida-Saksa, Lääne-Saksa, Austria ja Šveitsi ajakirjanduses". Tööd juhendas prof Marju Lauristin.

Magistritöö metodoloogilise panusena tõsteti esile identiteedi konstrueerimise empiirilise uurimise metodoloogia arendamist, kasutamist ja efektiivsuse hindamist. Töö järeldused aitavad asetada Eestis toimunud nihkeid rahvusliku enesemääratluse ja identiteedi sisus üle-euroopaliste muutuste konteksti. Magistritöö on osa rahvusvahelisest projektist "Media construction of national identities in post-war Europe", pakkudes seega võrdlusvõimalusi teiste maade uurijatele.

Raefondi konkurss

27. novembriks tuleb esitada taotlused TÜ Raefondi stipendiumite ja preemiate saamiseks.

Raefondi preemiaid makstakse TÜ õppejõudude, üliõpilaste ja töötajate premeerimiseks Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse arendamise eest.

Möödunud aastal pälvisid TÜ Raefondi stipendiumid Triin Uba, Ele Reiljan, Jelena Svaikovskaja, Martin Suuroja, Andreas Kangur (fotol), Anne Reitsak, Toomas Kandimaa ja Meelis Kadaja.

Taotlused esitada TÜ kantseleisse (ph ruum nr 207, postikantselei). Info: TÜ Sihtasutus, tel 375 852, sihtasutus@ut.ee, www.ut.ee/sihtasutus.

Andreas Kangur.

ÕNNITLEME

50

Toivo Uiga,
autolukksepp – 16. november

55

Kadri Ainz,
vanemraamatukoguhoidja – 16. november
Maria Perevedentseva,
kokk – 19. november
Mare Kangur,
tehnik – 23. november

60

Ants Heinlo,
elektrik – 13. november
Heino Kure,
kütja – 21. november

65

Aleks Aidla,
vanemteadur – 15. november
Margarita Krasnova,
valvur – 15. november

70

Ülo Vanaaseme,
emeriitprofessor – 13. november
Marta Pihlamäe –
20. november

TEADUS, SPORT JA MEDITSIIN

Konverents TÜ Ajaloo Muuseumis 17.-18. novembril

REEDE, 17. NOVEMBER
11.20-13.45 Plenaaristung. TÜ Ajaloo Muuseumi valge saal. Juhatab dots M. Pääsuke
T. Seene - Ületreenitus: juhuslikkus või paratamatus
A. Krevald - Tippkuulitõukajate heitetehnika biomehaaniline analüüs 3-mõõtmelises ruumis
R. Jalak - Meditsiiniteenistus Sydney olümpiamängudel
J. Maaroos – Füsiaatria ja taastusravi – hetkeseis ja suundumused
T. Jürimäe – Keha koostise tähtsus spordis ja selle määramine
K. Thomson – Spordipsühholoogia interaktsioon isiksuse ja tema psüühikaga
V. Ööpik – Toidulisandid – vajalikud sportlasele või tulutoovad müüjale
Järgneb töö sektsioonides.
LAUPÄEV, 18. NOVEMBER
Pärast tööd sektsioonides kell 15-16 ümarlaua diskussioon "Tippspordi teadusliku ja meditsiinilise tugisüsteemi väljaarendamine – probleemid ja väljavaated tulevikuks" TÜ Ajaloo Muuseumi konverentsisaalis. Juhatab prof V. Ööpik

HOMME OKSJONILE!

Laupäeval, 18. novembril kl 11.15 peahoone auditooriumis 102 algavalt TÜ Raamatupoe oksjonilt leiab haruldasi biograafiaraamatuid ja muud põnevat. Oksjoni kataloog kirjeldab enam kui 400 enampakkumisele tulevat trükist.

Et seoses Eesti entsüklopeedia 14. köite (Eesti elulood) ilmumisega on viimasel ajal päevakorral olnud eesti biograafiline leksika, siis leidub oksjonilgi sellelt alalt üht-teist põnevat. Näiteks on seal J. Andrelleri ja A. Leetmaa toimetatud "Pärnumaa tegelaste biograafiad" (Pärnu, 1937) ja "Lõuna-Eesti tegelaste biograafiad" (Pärnu, 1938), mida iga päev enam ei kohta. Samuti on väga haruldane leksikon "Eesti riigi-, avaliku- ja kultuurielu tegelased 1918-1938" (I), mille on välja andnud Eesti Kunstnike Liit (Tallinn, 1939).

Üliõpilaste Selts Raimla
korraldab

III heategevusliku RAAMATUMÜÜGI

TÜ Raamatukogu fuajees 25.-26. novembril 2000

Müügi tulud lähevad Siberi Ülem-Suetuki eesti küla koolile eesti keele õppevahendite muretsemiseks.

1998. a. raamatumüügi tulud (u. 5000 kr.) läksid Tilsi Lastekodu raamatukogule ja 1999. a. (u. 4000 kr.) Tartu Kroonuaia Kooli raamatukogule.

ÜS Raimla ootab raamatute müügiletoojaid ning annetajaid aadressil
Tartu, Veski tn 42 EKR 18-21, L 12-15.
E-post: **raimla@loss.ut.ee**, tel: **052 88 329**.

Tartu rahvusvahelisele konverentsiturule

Tartu linn on seadnud sihi jõuda koos Tallinna ja Pärnuga rahvusvahelisele konverentsiturule ning liituda lähiaastatel Euroopa Konverentsilinnade Liiduga (www.efct.com). Üks oluline eeldus ning suur pluss konverentsilinnaks saamisel on ülikoolide/kõrgkoolide olemasolu. TÜs toimub üha rohkem rahvusvahelisi üritusi, sh konverentse ning aina olulisemaks muutub ka koostöö linna erinevate asutuste ja organisatsioonide vahel konverentside korraldamisel.

Kõigil taoliste ürituste korraldajail ja teistel teemast huvitatuil on võimalik osaleda järgmistel üritustel:

1. detsembril kell 9.30 Strand Hotellis Pärnus konverents KONVERENTSID + TURISTID = KONVERENTSITURISM? Teemad: ametnikud ja konverentsiturism, ettevõtjad ja konverentsiturism, naabrid ja konverentsiturism, maailm ja konverentsiturism.

Kava ja registreerimine: www.parnu.ee/turismikonverents, info: Tiina Kiibus, tel 044 31 356, 044 73 000, 051 19 089;

8. detsembril kell 15 Toome Konverentsimajas Tartus seminar. Kohtumine Tampere Konverentsibüroo direktori Erika Eischeriga. Teemad: Tartu võimalused rahvusvahelisel konverentsiturul, konverentsikorraldusega seotud osapoolte koostöö Tampere linna näitel, miks kuuluda Euroopa Konverentsilinnade Liitu, Tampere ja Soome kogemus. Info ja registreerimine: Ave Jürimäe, tel 07 441 464, 052 06 254.

TÜ üldosakond

SISSEJUHATUS ALLVEEARHEOLOOGIASSE

Soome arheoloog Kalle Virtaneni valikaine FLAJ. 01.050 (1 AP)

Loengud toimuvad kell 18-20 Lossi 3-426.
20.11. What is maritime archaeology definition of the subject and terminology.
21.11. Research history of maritime archaeology (some examples of studies in the world and in the Baltic Sea).
22.11. Basic investigation techniques in maritime archaeology.
23.11. Allveearheoloogilised uurimistööd Koorküla Valgjärvel.
Info tel 375 652.

MÜNSTERI ÜLIKOOLI UURIMISSTIPENDIUMID I AASTA MAGISTRANTIDELE

Münsteri Ülikooli stipendiumid moodustuvad Münsteri Ülikooli annetatud rahalistest vahenditest ning on mõeldud I aasta magistrantidele põhiõppes edukalt kaitstud ning magistriõppes edasiarendamisele kuuluva silmapaistvalt hea lõputöö eest.

Kandideerijail esitada: isiklik avaldus; lõputöö lühiiseloomustus (märkida ära publikatsioonid, ettekanded); magistritöö kavand (proviisoriõppe puhul doktoritöö kavand); soovituskiri vastava eriala korraliselt professorilt teaduskonna dekaanile 29. novembriks hiljemalt kl 12.

Antakse viis stipendiumi, neist üks majandusüliõpilasele. Info: Ülle Kapsi tel 375 627.

SAAREMAA TEADUSNÄDALA KORRALDAJAD TÄNAVAD:

prorektor prof Teet Seenet; bioloogia-geograafiateaduskonnast prof Toivo Maimetsa; füüsika-keemiateaduskonnast Heli Väärtnõu-Järve; kaugkoolituskeskuse regionaaltalitusest Aire Luts-Vähejausi; teaduskeskusest AHHAA Tiiu Silda, Helle Jaanistet, prof Jaak Jaanistet, prof Jaak Kikast, Enn Ööpikut, Raivo Uustaret, Elin Silda ja Moonika Tappot; täppisteaduste koolist Viire Seppa ja Raili Vilti; TÜ ajaloo muuseumist Mare Viiraltit ja Ken Kallingut; õppeosakonna vastuvõtutalitusest Aime Randveeri; teadus- ja arendusosakonnast Sirje Kahu; kunstide osakonnast Elvi Oolot; transpordiosakonnast Rein Kaske ja Silver Mändlat; TAMi ansamblit.

Tartu Ülikooli Aastapäevaball
www.ut.ee/yov/ball

Piletid müügil TÜ üliõpilasesinduses ja Vanemuise Kontserdimaja kassas

Postimees · Tartu Raadio 107,2 MHz ja 89,6 MHz · Frens Catering · BARCLAY HOTELL

KAITSMISED

20. novembril kell 16 kaitseb Tiigi 78-125 Kersti Raadik magistritööd sotsioloogias "Tööotsimisperioodi pikkust mõjutavad tegurid Eesti tööturu näitel". Juhendaja Raul Eamets, MA (majandus), oponent Rein Murakas, MA (sotsioloogia).

24. novembril kell 12 toimub Lossi 3-425 Valentina Štšadneva doktoriväitekirja "Diskursiivselt verbaliseerimata lausungi komponendid" kaitsmine. Oponendid: Prof M. Šeljakin, PhD (filol), Tartu, prof. V. Jevtjuhhin, PhD (filol), Sankt-Peterburg.

24. novembril kell 14.15 toimub Iuridicumis aud 216 õigusteaduskonna magistritööde kaitsmine: Merilin Kiviorg "Religiooniõigus. Individuaalne ja kollektiivne usuvabadus". Juhendaja on prof R. Narits. Oponendid on prof K. Merusk ja lektor magister iuris M. Luts; Kristjan Kenapea "Õigustloova akti mõiste ja tunnuste küsimus kehtivas õiguskorras". Juhendaja on prof K. Merusk. Oponendid on prof E.-J. Truuväli ja prof R. Narits.
Info: Anu Laumets, tel 375 392.

TEATED

Vilistlaskogu Tartu koondis tuleb kokku 23. nov. Koguneme kell 17.30 Lossi 3 fuajeesse ja uudistame, kuidas töötab uues hoones filosoofiateaduskond, ning mida tehakse multimeediakeskuses. Oodatud on kõik vanad ja uued liikmed. Info: Sirje Mark, Vilistlaskogu Tartu koondise sekretär, tel 375 606

Laupäeval, 18. nov kell 18 Vanemuise Kontserdimajas TÜ Rahvakunstiansambli juubelikontsert. Lisainfo: www.ut.ee/tyrka

20. nov kell 17.30 korraldab Tartu Norra Selts TÜ uue keeltemaja skandinavistika raamatukogus kohtumise norra keele lektori Helge Reiseggiga teemal "Norra kõrgharidussüsteem".

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis ootab külalisi lisaks püsinäitustele ka kahele ajutisele näitusele:
"Sri Lanka Kultuurifestivali näitus" – Valges saalis, kuni 19. novembrini
"Kiviriigi lummuses" – Valges saalis, kuni 15. jaanuarini 2001
Ekskursioonide ettetellimine tel. 375 677

Jaan Miku monograafia *Textbook: Research and Writing* esitlus toimub teisipäeval, 21. novembril kell 16-18 TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis. Info: Siret Polikarpus, tel 375 155.

ACTA DIURNA

17. novembril on TÜ Raamatukogus tudengite sügispäevade raames doonoripäev. Verd saab anda kella 10 - 15 ruumis 206.

LOENGUD

23. novembril kell 18.15 esineb loengusarja "Tegijad räägivad" raames TÜ keemiahoone ringauditooriumis Tallinna linnapea Jüri Mõis teemal "Kas linna on raskem juhtida kui panka?" Info: Lauri Lugna, tel 051 22 117. Korraldab Res Publica. www.ut.ee/tegijad

KINOS ILLUSIOON

Suur poiss. Kell 13, 15, 21.
Moloch. Üks päev Adolf Hitleri elust. Kell 17 (alates 19.11 ka kell 19)
17.11 kell 19 Minu lemmikaastaeg
18.11 kell 19 Marius ja Janette

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

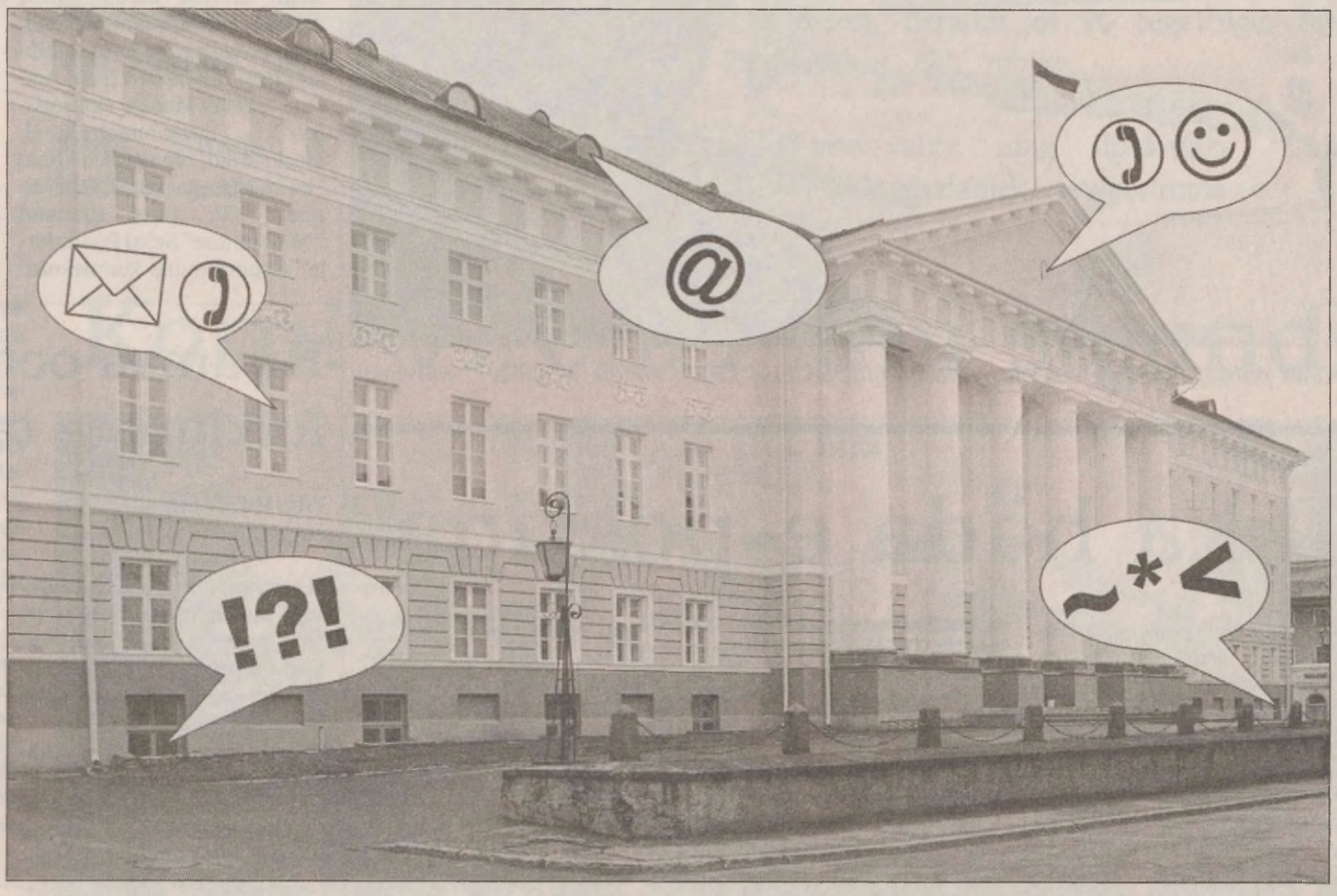
24. november 2000

NR. 38 (2034) TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Asjaajamine muutub avalikumaks

Sirje Mark
Aliis Liin
Andres Toode

Avaliku teabe seadus aitab muuta teabe kättesaamise märksa lihtsamaks ja loogilisemaks kui seni.

FOTO: PEETER SÄRE / KOLLAAŽ: KRISTJAN KALJUND

Uuest aastast jõustuv avaliku teabe seadus hakkab oluliselt mõjutama ka Tartu Ülikooli tegevust. Kui seni võis teabe avalikustamine või varjamine sõltuda teabevaldaja suvast, siis 1. jaanuarist 2001 ütleb seadus, milline teave peab olema vabalt kättesaadav.

Avaliku teabe seaduse eesmärk on tagada avalikkusele, st igaühele meist vaba juurdepääs avalike ülesannete täitmist puudutavale teabele, et luua võimalused kontrollida tagajärjekamalt riigi raha kasutamist.

Info rohkem avalikuks

Kui seniajani tuli ülikooli asjaajamises ette olukordi, kus mõnda dokumenti peeti avalikustamisele mittekuuluvaks ja see oli kättesaadav üksnes ülikooli töötajate kitsale ringile, siis nüüd määratleb avaliku teabe seadus küllaltki täpselt, millisele teabele peab olema vaba juurdepääs ning millist teavet võib asutuse juht tunnistada üksnes asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

Näiteks ei või seada piiranguid ega tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks dokumente eelarvevahendite kasutamise ning eelarvest makstud tasude ja hüvitiste kohta, andmeid ülikooli vara ja varaliste kohustuste kohta, avaliku arvamuse küsitluse tulemusi, andmeid ülesannete täitmise kvaliteedi ja juhtimisvigade kohta jne.

Ülikooli valmisolek on rahuldav

Et seadusega peale pandud kohustustega toime tulla, on vaja kulutada nii raha kui aega. Nii näeb seadus ette, et teabe avalikustamiseks peab asutusel olema veebileht ja dokumentidele vaba juurdepääsu tagamiseks dokumendiregister.

Kuna ülikool võttis juba mõnda aega tagasi kasutusele elektroonse dokumendihalduse programmi Livelink, siis registrite avalikustamisega ei tohiks probleeme eriti tekkida. Loomulikult tuleb suurendada Livelingi kasutajakohtade arvu ja uuendada ülikooli kodulehekülge ning muuta mõlemad kanalid senisest tunduvalt kasutajasõbralikumaks.

Kindlasti muutub ka asjaajamiseeskiri. Riigikantseleis on praegu menetlemisel uued asjaajamiskorra alused, mis sätestavad nõuded nii paberkandjal olevale kui digitaaldokumendile. Ühtsed alused on planeeritud kehtestada 1. märtsist 2001 ning 1. juuniks peavad asutused viima oma asjaajamiseeskirjad kooskõlla seadusega.

Elu muutub lihtsamaks

Seaduse rakendumine aitab kaasa sellele, et ülikooli dokumendid on avalikud ning kiireimal viisil kättesaadavad. See omakorda eeldab selliste lahenduste leidmist, mis võimaldavad jälgida dokumendi menetlemist elektroonilisi kanaleid pidi. Lõpptulemusena peaks dokumentide menetlemine muutuma märksa lihtsamaks ja loogilisemaks kui seni ja ülikooli asjaajamine tunduvalt läbipaistvamaks.

Teisalt muudab seaduse jõustumine ülikoolile lihtsamaks ka suhtlemise riigiasutustega. Kui siiamaani on ülikooli suhtlemine riigiasutustega tuginenud peaasjalikult vastastikusele heale läbisaamisele, siis avaliku teabe seadusega kehtestatud kohustus tagada asjaajamisele vaba juurdepääs annab ka ülikoolile õiguse nõuda riigiasutustelt senisest enam teavet ning sellest tulenevalt ka suurema võimaluse kaasa rääkida ülikooli puudutavate küsimuste otsustamisel.

Vaata lisaks: Valitsusasutuste dokumendihalduse programm www.riik.ee/dh/.

AVALIKU TEABE SEADUSE RAKENDAMINE

1. jaanuar – seaduse jõustumine.
1. märts – Eesti Vabariik kehtestab riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ning avalik-õiguslike juriidiliste isikute asjaajamiskorra alused,
– teabevaldajate veebileht peab vastama avaliku teabe seaduse nõuetele.
1. juuni – teabevaldajad peavad olema viinud oma asjaajamiskorra avaliku teabe seadusega kooskõlla.

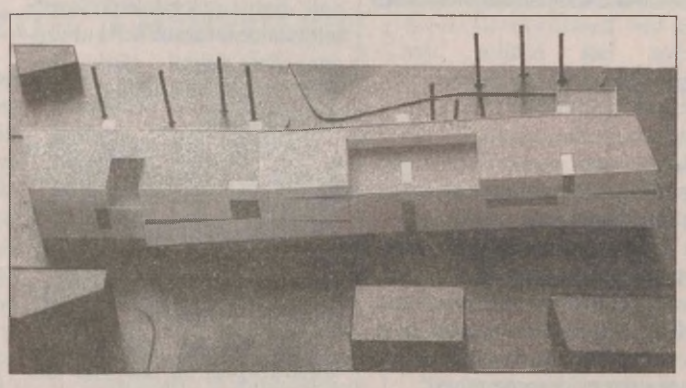
Ühiselamute laen saab Euroopa Nõukogu Arengupanga allkirja

Varje Sootak

Täna kirjutab Euroopa Nõukogu Arengupank Pariisis alla Tartu ülikoolide ühiselamute laenulepingule.

22.-24. novembrini viibib Pariisis Euroopa Nõukogu Arengupanga administratiivnõukogu koosolekul rahandusministeeriumi asekantsleri kt Renaldo Mändmets, kellele valitsus andis volitused leping allkirjastada. Mändmets ütles telefoni teel UTle, et leping on hästi ette valmistatud ning et pärast Pariisis allakirjutamist peab selle veel Riigikogu ratifitseerima.

Lepingu järgi laenab pank riigile TÜ ja EPMÜ ühiselamute renoveerimiseks 150 miljonit krooni. Kavas on remontida seitse ühiselamut ja ehitada üks uus. Kokku on projekti maksumus 312 miljonit krooni. Ülikoolid ise peavad ühiselamute remondiks eraldama 130,5 miljonit, linn 9 ja vabariigi valitsus 22,5 miljonit krooni.

Uus ühiselamu valmib arhitektuurikonkursi võitja Andres Siimu ja Kristel Ausingu esimese koha töö järgi.

MTÜ Tartu Üliõpilasküla direktor Heiki Pagel ütles, et on moodustatud ühiselamute projekti juhtkomitee, kuhu kuuluvad rahandus- ja haridusministeeriumi, Tartu linna, ülikoolide ja üliõpilasesinduste esindajad. "Komitee otsustas allkirjastamist ära ootamata uue ühiselamu ehituse ettevalmistustöödega pihta hakata," ütles Pagel. TÜ poolt valmistatakse praegu ette riigihanke materjale ühiselamu projekteerimiseks ja ehitamiseks. Ehitamist alustatakse kavade kohaselt järgmise aasta kevadel või suve algul aadressil Raatuse 22. "Selles on projekti järgi ette nähtud 756 kohta," ütles Pagel. Kevadel toimus edukalt ühiselamu arhitektuurikonkurss. "Sel sügisel oli meil järjekorras 1100 üliõpilast." Juhtkomitee on kinnitanud projektijuhi kandidaadina Heiki Pageli.

Algab Eesti kõrghariduse korrastamine

Varje Sootak

Nii Tallinnas kui Tartus toimusid sel nädalal kahe linna kõrgkoolide võrgu korrastamise komisjonide esimesed koosolekud.

Vastavalt EV Valitsuses arutusel olnud kõrghariduse arendamise arengusuundadele moodustati Tartu ja Tallinna ekspertkomisjonid, et kujundada seisukohad kõrgkoolide võrgu võimalikeks muutusteks.

EPMÜs kolmapäeval toimunud Tartu kõrgkoolide võrgu korrastamise komisjoni koosolekul lepiti TÜ õppeprorektor Volli Kalmu sõnul kokku, et komisjoni liikmed esitavad järgmiseks koosolekuks oma ettepanekud, kas ja kuidas oleks vaja kõrgharidus Tartus ümber korraldada. "Lepiti kokku, et lähtutakse funktsionaalsetest vajadustest ja kriteeriumidest," lausus Kalm. "Leiti, et ümberkorraldused peavad lähtuma eesmärgist anda üliõpilastele parim, tööd tagav haridus."

Ettepanekud saadetakse komisjoni liikmetele eelnevalt laiali ja alates järgmisest kohtumisest keskendutakse nende analüüsile ja põhjendustele.

Tartu komisjoni juhib ministeeriumi kõrghariduse talituse juhataja Maiki Udam. Liikmed on kutsehariduse osakonna nõunik Tiina Annus, linnavolikogu esimees Peeter Tulviste, EPMÜ tehnikateaduskonna dekaan Kuno Jürjenson ja teadusprorektor Andres Koppel, TÜ õppeprorektor Volli Kalm, TTÜ õppeprorektor Jakob Kübarsepp, põllumajandusministeeriumi teaduse ja nõuande büroo juhataja kt Illar Lemetti, Tartu Lennukolledži rektor Villu Mikita, TÜ Üliõpilasesinduse abiesimees Jaanus Pauts ja EPMÜ üliõpilasesinduse majandustoimkonna esimees Roomet Sõrmus.

Tallinna komisjoni kuulub TÜst sotsiaalteaduskonna dekaan prof Jüri Allik.

TÄNA LEHES

Vaheleht
Korporatsioon Vironia 100

Arstiteadlane Nikolai Pirogov 190
LK 3

Kirjad ja vastus
Miks e-kirjad kohale ei jõua?
LK 2

Athena kuju jälle puhas
LK 3

Tudengibändide konkurss
LK 3

UUDISED

Täna toimub TÜ nõukogu istung

Tänasel nõukogu istungil toimub TÜ 2001. aasta eelarve esimene lugemine. Kavas on kinnitada 2001. aasta vastuvõtueeskiri ja vastuvõtu piirarvud, õigus-, kehakultuuri- ja sotsiaalteaduskonna arengukava, usuteaduskonna põhimäärus ja Türi Kolledži põhikiri.

Päevakorras on ka neurokirurgia professori valimine, kandidaat on neuokirurgia professor, med-kand Toomas Asser.

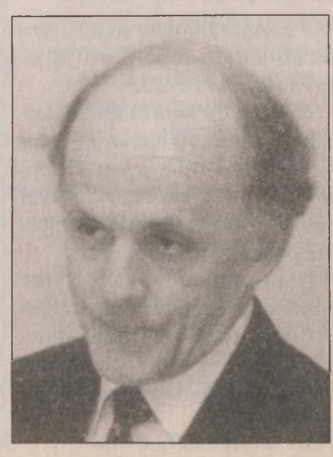
Samuti on kavas lõpetada ülikooli asutuse TÜ Kirjastus tegevus ning asutada OÜ Tartu Ülikooli Kirjastus.

TÜ arendab tehnoloogilist koostööd

EV majandusminister Mihkel Pärnoja (pildil) kohtus eile ülikooli valitsuse ja tehnoloogiakeskuse nõukoguga.

Tehnoloogiakeskuse juhataja prof Mati Karelson ütles UTle, et arutati tehnoloogiliste erialade, projektide ja koolitusega seotud küsimusi. Majandusminister rõhutas Karelsoni sõnul väga ministeeriumi ja TÜ vahelise koostöö arendamist.

"Ministeeriumis alustab tööd Eesti Tehnoloogia Agentuur, mis hakkab oluliselt rahastama innovaatilisi projekte," märkis Karelson. TÜ saab anda märkimisväärse panuse niisugustes tehnoloogilistes valdkondades, nagu materjali- ja molekulaartehnoloogia, geeni-, keskkonna- ja infotehnoloogia. On sõlmitud mitu koostöölepingut suurte kõrgtehnoloogiliste firmadega (Elcoteq, Silmet Group).

UUDISED

Konverents õppekava kvaliteedist

30. novembril korraldavad Tallinna Pedagoogikaülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Glasgow Ülikool Suurbritannia) ja Minho ülikool (Portugal) TEMPUSe projekti JEP-13313 õppekavade kvaliteedi kindlustamise teemalise konverentsi TPÜ aulas.

Konverentsil tutvustatakse kõrghariduse kvaliteedi hindamise probleeme ja õppekavade kvaliteedi tagamise süsteeme Euroopas maades ning õppekavade enesehinnangu kogemusi TPÜs ja TTÜs.

Osalemine on tasuta, osalejad saavad ettekannete teesid inglise keeles. Oma osavõtusoovist teatada: tiinka@tpu.ee (märkida nimi, asutus, amet, e-mail) või tel: 6409 473, Tiina Kask.

Konverents regilaulu keelest ja poeetikast

29. ja 30. novembril toimub Eesti Kirjandusmuuseumis konverents "Regilaulu keel ja poeetika".

TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli dotsendi Tiiu Jaago sõnul andis otsese tõuke konverentsi korraldamiseks prof Ago Künnapi küsimus: mida võib keeleajaloost teada saada regilaulu uurides. Konverentsi eesmärk on vajadus selgitada uusi võimalusi, mida regilaul uurimisallikana pakub humanitaarteadustele ja vastupidi.

Esimese päeva teemaks on "Meetrika ja muusika". Ettekannetega esinevad Ago Künnap, Mari Sarv, Vaike Sarv, Jaan Ross jt.

Teisel päeval on teemaks "Kujundi kujunemine", kus on ettekanded Kristi Salvelt, Tiiu Jaagolt, Aado Lintropilt jt.

29. novembril kell 18 esitletakse artiklite kogumikku "Kust tulid lood minule" ja Vaike Sarve "Setu itkukultuuri".

Konverentsi korraldavad Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv ja TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool.

TÜ uurib laguneva plastiku tootmist

Tartu Ülikool ja Lõunatööstuse AS hakkavad tootma keskkonnasõbralikku plastmassi.

Ülikooli poolt juhib projekti prof Ain Heinaru. Tema sõnul koosneb uus plastmass piimhappe molekulidest, plastik laguneb juba aasta või kahe pärast. See on maailmas esimene kord toota keskkonnasõbralikku plastmassi viljast.

Uue plastiku väljatöötamise idee pakkus ülikoolile ASi Lõunatööstus juhataja Jaan Tobreluts. Loodussõbraliku plastmassi tehas kasutaks ära peaaegu poole Eesti teraviljast.

Rändnäitus lasteraamatuillustratsioonidest

TÜ Raamatukogus avati esinduslik rändnäitus "Eesti lasteraamatuillustratsioon".

Näituse on koostanud kunstnik ja raamatuillustraator Viive Noor, sajas raamis on eksponeeritud 22 kunstniku kahel viimasel aastal lasteraamatutes ja õpikutes ilmunud tööd.

Näituse koostaja Viive Noore sõnul pole Eesti lasteraamatuillustratsioonile vaja teha hinnaalandust – see on kunst, mis võib auga esindada Eestit kogu maailmas.

Kuna piirang orbs.org test on maha võetud, peaksid kirjad kohale jõudma. AIN PROTSIN

KIRI

Ikka häda e-postiga

Toomas Soome poolt ülikooli arvutivõrgu listis (ee.ut.arvutivõrk) avaldatud statistikat arvestades blokeeritakse 15 % kõigist ülikooli saabunud kirjadest (kuni 30% väljastpoolt ülikooli tulnuist). Adresssaadi seisukohalt need kirjad lihtsalt hävitatakse, sest ta ei saa nende kohta mingit infot. IT-osakond ei ole suvatsenud adressaate olukorrast isegi informeerida.

Kelle turvalisust ORBSi nimekirjadega ühinemine ikkagi kaitseb? Igatahes töötab ta vastu TÜ õppejõudude ja üliõpilaste huvidele. Mis õigusega võtab TÜ võrguadministraator kirjade blokeerimise aluseks suvalise võrgus rippuva nimekirja?

Kui riistvaraga on praegu kehvasti, siis tuleks paika panna ülikooli võrguteenuste prioriteedid ja elektronposti korralik töö peaks kindlasti nende hulka kuuluma.

Oma tegevuse tõttu olen ehk rohkem kui mõni teine mures kirjade blokeerimise pärast. Täidan rahvusvahelise haridusprogrammi GLOBE Eesti koordinaatori kohuseid ja minu kaudu toimub programmi keskuse info vahendamine 35 Eesti kooli.

ORBSi nimekirja rakendumise järel ei jõua minuni Washingtoni serveri kirjad (keskeltläbi 10 kirja kuus) ja samal ajal on tugevasti häiritud suhtlemine

SAMAL TEEMAL: Andres Salu ""Kuradi porno" jätkub", UT 10. november 2000

koolidega, kust pidevalt küsitakse, miks koolide listi on praktiliselt võimatu kasutada. Probleemseks kujuneb ka plaanitav Euroopa õpetajate ja teadlaste koostöö e-õppe vallas, mis suuresti baseerub e-postile. Kuulen jälle vastuväidet: miks teie korrespondendid ise korralikud pole ja ORBSi -onude ettekirjutusi ei täida! GLOBE programmi server (globe.gov) teenindab 96 riiki ning tegelebki massiliste postitustega. Koolides hooldavad servereid aeg-ajalt kohale kutsutavad spetsialistid, kellel ORBSi meeldetuletused lihtsalt kahe silma vahele jäävad.

Ainuüksi meie osakonnast saab tuua kümneid näiteid väga oluliste kirjade kaotsimineku kohta. E-posti ebakindlus puudutab rahvusvaheliste teadusprogrammide juhte ja partnereid, teadusajakirjadesse artiklite lähetajaid, kõikvõimalike rahataotluste esitajaid, kaugkoolituses õppijaid jt. Kardan, et paljud saavad oma kadunud kirjadest teada alles siis, kui tähtajad möödas, koostööpakkumised luhta läinud või summad saamata jäänud.

Ülle Kikas
keskkonnafüüsika instituut

Mitme rahvusvahelise meililisti liikmena on tekkinud probleeme vajaliku informatsiooni kättesaamisega. Sealsed listmasterid on sunnitud korduvalt tegelema järelepärimistega, üpris tõenäoliselt võidakse minusugune tülikas liige (kelle aadressilt laekub pidevaid nö veateateid) listi adressaatide hulgast kustutada.

Kolmapäeval selgus kõigele lisaks, et ühe kiireloomulise projekti tähtajad lähevad lootusetult lõhki, kuna väliskolleegidest osalejad ei suuda saata oma kaastöid. Meeleheitele aetud kolleegi kõne (mis talle eeldatavasti kena kopika maksma läks), selgitas küll olukorra, kuid ei vähendanud piinlikkustunnet, kui pidin inimest veenma välja vahetama oma meiliaadressi. Tõepoolest, kui kolleeg oli registreerunud hotmail-aadressile, sai ta oma kaastöö saadetud, kuid nii mõnedki vähem initsiatiivikad võivad lootusetult käega lüüa ning loobuda suhtlemast ut.ee aadressiga.

Arvan, et see va "kuradi porno" probleem pole siiski nii hull, et selle tõttu häirida kogu ülejäänud töörütmi. Mind need üksikud rämpsmeilid niipalju küll ei häirinud kui praegune situatsioon.

Karmo Tüür
TÜ politoloogia osakond

VASTUS

Süsteemide korrastamine jätkub

Andres Salu
TÜ IT-juht

Eile otsustasime maha võtta piirangu orbs.org test, välja arvatud listserveri masinalt. Süsteemiadministraator polnud tõesti antud piirangust teatanud. Samas on ülikooli juhtkond andnud IT-juhile ülesande hakata liikuma korrastatud süsteemide poole.

Käesoleva piirangu pealepanemine oli veel suhteliselt süütu kasutajate õiguste piiramine. Veebiliikluse piiramine viib välja sellise piiramiseni, mida paljudes ettevõtetes juba praktiseeritakse. Kuna ülikooli serveris hallatakse ligemale 800 listi, mis omakorda pakub võimendi ülikooli sissetulevate rämpskirjade levikule, siis kasutajate viitsimatusest neid kustutada võib üks ja sama kiri istuda paljudes *mail-box*ides ja serveri kõvakettad saavad prahti täis. Oktoobris tõmbasime MADLI- serveri informatsioonist tühjemaks, sest need said täis ja kogu töö seiskus mõneks ajaks. Serverile uue täiendava kettakasti hankimine on 34 000$ + KM suurusjärgu investeering. Oleme alustanud keskserverile kettakasti hankimisega riigihanke korras.

Arvutivõrgu ja kogu internetiga toimub umbes samasugune areng nagu lendamisega. Kui inimesed alles leiutasid esimesi lennumasinaid ja tundsid lendamisest tõelist vabadust, siis tänaseks on sellest saanud vägagi reglementeeritud ja kõrgel rahvusvahelisel tasandil kooskõlastatud tegevus. Ennustan, et mingisugused kirjutatud ja kirjutamata reegleid tekib iga päevaga ka internetis ja nende rakendamine suureneb.

Uue võrguprotokolli IPv6 loomisel on arvestatud ka isikusertifikaatide lisamine pakettidele. Julgen arvata, et vähegi endast lugupidavad firmad on oma serverid korda teinud.

Kui vastav kool või USA valitsusasutuse mailiserver on sattunud musta nimekirja, siis tuleks nende administraatoritele teada anda, ja ma usun, et nad üritavad ennast sellest häbiväärsest seisust välja aidata.

Me ei ole huvitatud sellise olukorra kestmisest ja oma vead ja möödalaskmised püüame kasvõi tagantjärele parandada. Ülikooli arvutisüsteemides on palju korrastamata maad ja selle korrastamisega oleme alustanud.

UT KÜSIB

Mille vastu tunti TÜ Raamatupoe oksjonil kõige suuremat huvi?

Fakt: 18. novembril toimus TÜ Raamatupoe neljas vanaraamatu oksjon.

Küsimusele vastab raamatupoe kaubatundja Lilian Mutso.

Oksjonisaalis tekitasid kõige enam elevust haruldasemad väikese trükiarvuga trükised, nagu näiteks vähe levinud bibliofiilsed väljaanded (Paul Ambur, "Gustav Mootse eksliibristest"), paikkonnatrükised, maakaardid, omaaegsed kohaliku väärtusega põhikirjad. Näiteks 1907. aastal ilmunud ""Wanemuise" Seltsi Põhjuskirja" alghind tõusis kümnekordseks. Väga hästi läksid ka vanemad kunstikataloogid, sh näitustekataloogid. Need on raamatud, mis tihtipeale antikvariaatidesse ei jõuagi, vaid mida hoitakse just oksjonite jaoks.

Kuna ostjate puhul oli tegemist peamiselt tõeliste asjatundjatega ning vilunud oksjonitel käijatega, siis jäid müümata küll väärtuslikud, aga samas üsna laialt levinud biograafilised leksikonid, mis on enamiku bibliofiilide kogudes juba olemas. Biograafiatest läksid aga lennult "Pärnumaa tegelaste biograafiad" ning "Lõuna-Eesti tegelaste biograafiad", mida muidu on üsna raske leida.

Hiiumaa ootab suvel folkloriste tagasi

Tiiu Heldema
TÜ esindaja Hiiumaal

TÜ üliõpilaste kogutud folkloor pakub hiidlastele suurt huvi. Kohaliku rahvapärimusegi uurimine ja selle tagasiside on üks näide maakonna ja ülikooli koostööst.

Juulis kogusid Hiiumaa rahvapärimusi Tartu Ülikooli tudengid koos oma juhendajatega. Uuritavad valdkonnad olid eelkõige (rahva)usund, tänapäeva folkloor (laulud, muistendid, naljandid jne) ja selle elujõulisus, klassikalise rahvaluule jäädvustamine, folkloori funktsioonide muutused. See oli ka üks osa rahvaluule õppekavast, et üliõpilased elava folkllooriga kokku puutuksid.

Hiljuti oli mul võimalus neid põnevaid materjale osaliselt lugeda. Kindlasti on niisama huvitav teistelgi, kui ilmub kokkuvõte Hiiumaa aastaraamatus.

Lisaks prof Ülo Valgule ja magister Tiia Kössile tegeles tudengitega ka Hiiumaa muuseumi peavarahoidja Helgi Põllo. Viimase sõnul on kogu suvekooli materjal Hiiumaa maakonnamuuseumi väga oodatud.

Linnapea põhjendas bussipiletihinna tõusu

Tiiu Elbra
TÜ Üliõpilasesinduse teabetoimkonna juhataja

Eelmisel neljapäeval kõneles TÜ Üliõpilasesinduse koosolekul Tartu linnapea Andrus Ansip bussipiletite hinnatõusust.

Linnapea kirjeldas erinevate tabelite põhjal AS Liikori majandusolukorda, mis on seal valitsenud juba mitu aastat. Ansipi sõnul oli võimalik kasutada kolme erinevat käitumisvarianti: linnavalitsus ja volikogu soovitavad Liikoril omapäi hakkama saada, mille tagajärjel Liikor töötab veelgi suurema kahjumiga ning jääks üsna varsti pankroti; linn suurendaks Liikorile antavat dotatsiooni või kui vaadata tõele näkku – sõidu omahind on kallimaks läinud, ja tõsta piletihinda.

Uuringute järgi sõidab Tartus bussiga 40% elanikest, 29% sõidab autoga, 19% käib jala ning 2% sõidab jalgrattaga, aeg-ajalt busse või autot kasutades. Sellest 40% on 82% soodustusega sõitjaid, tsiteerin Ansipit: "...ehk lühidalt öeldes kogu ühistransport on üks suur sotsiaalabi."

Andrus Ansip.

Täispileti hinda tõsta ei saadud, kuna siis oleks rahvas üle läinud väikebussidele. Seda kaotust ei olevat Liikorile linnapea sõnul vaja. Seega jõutigi järeldusele, et tuleb hinda tõsta neil, kes sõidavad soodustusega ning kel ka pärast hinnatõusu tuleb soodsam kasutada Liikori teenuseid, ehk teisisõnu üliõpilastel.

Kurb, aga tõsi ehk nagu linnapea ütles: "Niisugune ta on. Äärmiselt ebapopulaarne otsus. Keegi ei taha teemat arutada, ammugi veel otsustada!"

EAGLE VISION
prillid - päikeseprillid - kontaktläätsed - silmaarst
ISIC ja ITIC KAARDIGA -15%
Soola 8, Tartu
Emajõe Ärikeskus, I korrus
Tel 371 060

Korporatsioon Vironia 100

26. novembril täitub korporatsioon Vironial 100 aastat. Korp! Vironia on vanim eesti meeskorporatsioon, mis koosneb kahest tegevkonvendist Eestis – Tartus ja Tallinnas, väliskoondistest Kanadas, Ameerika Ühendriikides, Rootsis, Austraalias, Saksamaal ja Venetsueelas. Liikmeskonna suuruseks on *ca* 415 meest, nendest *ca* 90 tegevliiget Eestis, 300 vilistlast (neist 200 väliskoondistes) ja 25 lihtliiget ehk rebast.

Korp! Vironia (C!V!) lipuvärvideks on violett-must-valge ning lipukirjaks "Ühisus, kindlus, ausus!". Juubeliürituste kava asub C!V! koduleheküljel: www.vironia.ee.

Vennad, siin on venna käsi,
Ühisuses edasi!
Üks meil rahvas, keel ja kodu,
Kallid kuni surmani!

Neile tuksib meie süda
Kõikumata kindluses!
Neile palju õnne, edu
Andku taevas ülevalt!

Aus on meie püüd ja lootus,
Aus kui meie rahvaski,
Ühisuses kindlalt, vennad,
Ausat rada edasi!

K. E. Sööt
A. Läte

Korp! Vironia läbi sajandi

Eesti üliõpilaste iseolemise üks organiseeritud vorme on XIX sajandi algusest olnud korporatsioon. Esimesed üliõpilaskorporatsioonid astusid ellu XVIII sajandi 70ndatel ja 80ndatel aastatel Saksamaal. Alates XVIII sajandi algusest levisid need ka toonasel Liivimaal, kõigepealt Tartu Ülikooli juures ja seejärel ka Riias.

Korporatsioonid tuginevad vennastuse põhimõttele, mistõttu paljud nimetavad end seetõttu *fraternitas*'eks. Korporatsiooni sisemist elu reguleerib paljuski vanuseprintsiip ning noorliikmete kasvatamine toimub organisatsiooni põhimõtete vaimus.

Korp! Vironial on nendeks põhimõteteks: liikmete kasvatamine eesti rahvuslikus vaimus; ausameelsuse alalhoidmine ja tõstmine; sõpruse kasvatamine; viisakuse edendamine; vastastikune vaimne ja aineline toetamine.

Korp! Vironia on asutatud 26. novembril 1900. aastal Riias. Korporatsioonide asutamine rahvusliku printsiibi alusel oli tolleaegsel Liivimaal nii eestlastel kui ka lätlastel raskendatud peamiselt saksa tudengeid ühendavate korporatsioonide vastuseisu tõttu. Huvitaval kombel asutati esimene läti korporatsioon 1882. aastal Tartus ning eesti korporatsioon omakorda Riias sealse Riia Polütehnikumi juures.

Korp! Vironia Riias

Koos eesti tudengkonna arvu suurenemisega kasvasid XIX sajandi lõpul ka ambitsioonid, asutamaks eesti korporatsiooni. Üliõpilaskorporatsiooni asutamiseks oli tarvilik vähemalt 25 asutajaliikme olemasolu, kelle hulgas oleks vähemalt 15 pärisliiget. See arv saadi kokku 1900. aasta veebruaris (nende hulgas ka kaks fiktiivset eesti keelt mitterääkivat liiget), mille järel esitati sooviavaldus Riia Polütehnikumi toonasele direktorile Grönbergile ja Riia tolleaegseid korporatsioone ühendavale katusorganisatsioonile Chargierten Conventile (C!C!). Sellel ajal olid C!C! liikmeteks juba saksa korporatsioonid: Fraternitas Baltica (ühendas peamiselt saksa soost aadlikke); Fraternitas Concordia Rigensis (saksa kaupmeeste ja ka kolonistide pojad, nimetet organisatsiooniga oli vironustel nii siis kui ka hilisemal ajal palju tülisid ning duelle ja auvahekordi. Concordlased olid üldiselt tuntud kui suured renomeerijad, joomarid, tülinorijad ja duellandid); Rubonia (Riia majaomanike ja mõisnike pojad); vene korporatsioon Fraternitas Arctica (liikmed peamiselt venelased, mõned lätlased, eestlased ja isegi üks türklane); poola korporatsioonid Velecija ja Arconia (Poola aadlikorporatsioon) ja läti korporatsioon Selonija.

Korp! Vironia asutajaliikmed aastapäevakommersil 1900. aasta novembris.

Saavutamaks tunnustust C!C!-s käisid Vironiat asutavad liikmed külas eelnimetatud organisatsioonides ennast esitlemas. Esitluse tulemusena saavutati kahjuks vaid mittesaksa korporatsioonide poolehoid, mis oli siiski piisav, saavutamaks tunnustust C!C!-s. Iseäranis headeks kujunesid Vironial suhted poola korporatsioonidega Arconia ja Velecijaga. Tihedalt käidi läbi ka läti korporatsiooni Selonijaga.

22. novembril võeti korporatsioon Vironia ametlikult C!C!-i liikmeks (sellele järgnes 26. novembril ka polütehnikumi direktori Grönbergi tunnustus, mis on ka korporatsioon Vironia asutamiskuupäev), saades seega ESIMESEKS eesti soost tudengite korporatsiooniks. Nimetatud sündmust on raske alahinnata eesti üliõpilaskonna ja rahvusliku liikumise ajaloos. Tegemist oli kahtlemata eesti rahvusluse olulise võiduga, mida kinnitab ka Eesti vanima üliõpilasseltsi (EÜS – Eesti Üliõpilaste Selts) rohkearvulise delegatsiooni saabumine Riiga esmakordse värvides ülesastumise puhuks.

Esimesest eufooriast üle saadud, hakati üles ehitama korporatsiooni struktuuri ning korraldama siseelu. See ei olnud tollases saksa korporatsioonide ja tugevas saksa keele keskkonnas sugugi lihtne. Pahatihti piisas ka oma liikmete hulgas vaid mõnest vääriti mõistetud sõnast, mille tagajärjeks olid väljakutsumine ning auvahekord.

Meeleolukaks kujunesid ka korralised lõbuõhtud (praegu ametlikus keelepruugis kasutatava "õllelaua" sünonüüm), ning kommersid (lad k *commercium* e läbikäimine, mis on igas semestris toimuv organisatsiooni tähtsaim pidu).

Korp! Vironia paljud tolleaegsed asutajaliikmed olid hilisemal Eesti Vabariigi perioodil tuntud kultuuri- ja ühiskonnategelased. E. Enno oli ja on siiani eesti tuntumaid poeete. Eesti Asutavasse Kogusse valiti Karl Ipsberg ja Artur Uibopuu. Riigikogu I ja II koosseisu kuulusid lisaks Ipsbergile ka Oskar Amberg jpt.

Kindlasti oli selles oma osa ka Riia Polütehnikumil, mis eeskujulike õppemeetoditega aitas kaasa, et Vironia asutajaliikmetest said teovõimsad ja kohusetruud kodanikud, kes omakorda panid aluse Vironia nooremate generatsioonide korporatiivsele kasvatusviisile, kujundades noori eesti rahvuslikus vaimus, ausameeluses, sõpruses ja viisakuses.

Eesti Korporatsioonide Liidu loomine

1915. aastal algatas Vironia Eesti Korporatsioonide Liidu (E!K!L!) loomise idee, et edendada omavahelist läbikäimist ja koostööd. Selleks ajaks oli Tartus loodud kolm uut eesti korporatsiooni (Fraternitas Estica, Sakala ja Ugala), mida aga ei tunnustanud Tartu Chargierten Convent (Ch!C!, saksa korporatsioonid). Koos Peterburis loodud Rotaliaga said antud viis korporatsiooni E!K!L!i asutajateks.

Korp! Vironia kahe maailmasõja vahel

Oktoobris 1915. aastal evakueeriti Riia Polütehnikum Moskvasse. Sellal tunnistati tegevus ajutiselt katkestatuks ja otsustati avalikult värvides mitte esineda. Kui Saksa okupatsioonivõimud avasid oktoobris 1918 saksa õppekeelega Balti Tehnikaülikooli, siis alustasid korporatsioonid seal oma tegevust. Kui aga novembris 1918 enamlased Eestis ründasid ning sakslaste rinne lagunes, siis astuti *in corpore* Vabadussõtta. Vabadussõjas osales 80 viroonlast, 30 neist said vabadusristid, 6 hukkus.

1920. aastal toodi korp! Vironia tegevus üle Tartusse. 17. veebruaril 1923 ostis korp! Vironia Vilistlaskogu Raadi mõisa omanikult von Liphardilt Lai 30 asuva maja. Tartus koosnes konvent tunduvalt suuremast liikmete arvust, kui see oli Riia ajal. Kahtlemata olid kõige romantilisemad ajad Vironias 30ndad, mil mitmed ühisüritused olid aluseks paljudele väljakutsetele ning mil elati laialdast buršielu.

1936. aastal kolis Tartu Ülikooli tehnikateaduskond Tallinnasse, mille baasil tekkis Tallinna Tehnikaülikool. Samal aastal loodi ka korp! Vironia Tallinna konvent.

Tegevus paguluses ja taasasutamine

1940. aastal, kui Nõukogude Liit okupeeris Eesti, keelustati üliõpilasorganisatsioonide tegevus ja nende vara konfiskeeriti. Korporatsioonid jätkasid pärast II maailmasõda tegevust paguluses.

Peale sõda olid Vironia liikmed laiali pillatud üle terve maailma. Sellest hoolimata asuti aktiivselt üksteisega kontakti otsima ja koonduma. Esimesed Vironia koondised loodi 1945 Rootsis ja Saksamaal, 1950ndate alguseks olid loodud veel Inglismaa, Toronto, Montreali, New Yorgi, Los Angelese, Sydney ja Venetsueela koondised. Vironia koondised paguluses ei muutunud vilistlaste kooskäimise ja mälestuste heietamise kohaks, vaid kuna pidevalt astus juurde ka uusi liikmeid, siis jätkati jõudumööda täisväärtusliku korporatiivse elu viljelemist.

1980ndate lõpp tõi tänu poliitiliste olude muutumisele ja sellest tulenenud rahva ühiskondliku aktiivsuse plahvatuslikule kasvule kaasa arvukate uute omaalgatuslike organisatsioonide tekke ja vanade Eesti Vabariigi aegsete organisatsioonide taasasutamise. Korp! Vironia jätkas tegevust Eestis ametlikult 23. veebruaril 1989. aastal, mil Tallinna Linna RSN TK kinnitas korp! Vironia põhikirja. Pidulik lipu pühitsemine ja avalik taasasutamine toimus Tallinnas 13. mail 1989. aastal. 6. oktoobril 1989 registreeriti korp! Vironia Tartu konvent ka Tartu Ülikooli nõukogus.

sv! Indrek Nuume c. 1996/II
sv! Kalle Ahi c. 1994/II

Korp! Vironia Tallinnas

Vironia juubeliaasta sügisel kuulub Vironia Tallinna konvendi ridadesse 62 liiget, neist 10 rebast. Erinevalt Tartu konvendist on iseloomulik suhteliselt kõrge konvendi liikmete keskmine vanus. Põhjuseks on eelkõige paralleelsest töölkäimisest tingitud õpingute venimine ning komme peale õpingute lõpetamist vilistlaskokku minemise asemel mõneks ajaks veel konvendi liikmeks edasi jääda ja üliõpilaselu nautida.

Valdav osa Tallinna konvendi liikmetest on seotud õpingutega Tallinna Tehnikaülikoolis. Viimastel aastatel on hakanud suurenema ka pedagoogikaülikoolis ja erakõrgkoolides õppivate tudengite arv, kuid tooni annavad siiski majandusharidust ja tehnilisi erialasid omandavad üliõpilased.

Korporatsiooni kui intiimorganisatsiooni tegevuses on oluline koht ruumidel. Peaaegu kümme aastat on Vironia liikmed koos käinud Toompeal Toomkooli 13 asuvas konvendikorteris. Senini on tulnud küll tegutseda üüritud ruumides, kuid perspektiivis on ka Tallinnasse oma maja hankimine.

Olgugi et võrreldes Tartuga pakub Tallinn tudengitele rohkem võimalusi vaba aega sisustamiseks, toob korporatsiooni liikmeks olemine kindlasti kaasa huvitavama ja mitmekesisema elu. Regulaarselt toimuvad referaat- ja õlleõhtud, spordihuvilised saavad end välja elada teisipäeviti korv- ja võrkpalli mängides.

Järjekindlalt suureneb ka Vironia liikmete osakaal Kaitseliidu Tallinna Maleva Akadeemilises Malevkonnas. Olgugi et ideaalis on *in corpore* Kaitseliitu kuulumisest asi veel kaugel, on kaitsetahte suurenemise tendents Vironia Tallinna konvendi ridades täiesti olemas.

sv! Niilo Hein c. 1993/II

Vironia vilistlaste panus Eesti ühiskonnaellu saja aasta jooksul

Korp! Vironiasse on läbi aegade kuulunud mitmeid tuntud inimesi, kes on andnud oma panuse Eesti näo kujundamisse. Kahtlemata on nendest tuntuim vil! Ernst Enno.

Komitaat viib tegevliikme vilistlasmaale.

Suur oli Vironia panus ka Eesti majanduse ülesehitamisse. Tuntuimad majandusinimesed on: **vil! Eduard Aule** – lõi esimese Eesti Laenu- ja Hoiuühistu; **vil! Hans Margens** – lõi Tartu Kaubanduskooli. 1904. aastal avati Tallinna Vastastikune Krediit-Ühisus, mille juhiks sai **vil! Artur Uibopuu**. Kahest mainitud ühistust kasvasid hiljem välja Krediidipank Tallinnas ja Kaubapank Tartus.

1906. aastal asutati Tallinnas Eesti Kirjastus-Ühisus, mis andis välja Eesti Päewalehte. Juhatuse liikmed olid kaks vironust – vil! A. Uibopuu koos **vil! Konrad Mauritz**aga. 1911. aastal asutati Tallinnas eesti meremeeste algatusel Tallinna Laeva-Ühisus, mille asutajaliikmed olid vil! Konrad Mauritz ja **vil! Oskar Amberg**.

Vabadussõjas oli Ratsarügemendi ülemaks ja formeerijaks rittmeister **vil! Gustav Jonson,** kellest hiljem sai kindral.

Eesti Vabariigi esimeseks Teedeministeeriumi alluvuses oleva Raudteede Valitsuse ülemaks määrati **vil! Karl Ipsberg**.

Asutavasse Kogusse kuulus kolm vironust: vil!vil! Ipsberg, Uibopuu ja **Jaan Mägi.** Ka hilisemate parlamentide koosseisus on arvukalt viroonlasi olnud. Valitsuse liikmetena töötasid eri aegadel **Karl Ipsberg, Oskar Amberg, August Kerem, Leo Sepp, Anton Teetsov, Nikolai Viitak, Peeter Kurvits**. Viimase majandusministriks oleku ajal langetati ka üks enim tolleaegset majanduselu mõjutanud otsuseid – Eesti krooni devalveerimine, mis võimaldas välja tulla sügavast majanduskriisist. **Karl Selter** oli majandusminister ning iseseisvusaja viimane välisminister, kelle sõlmitud on ka palju kõneainet tekitanud ja Eesti saatust mõjutanud lepped Eesti Vabariigi ja Nõukogude Liidu vahel. Iseseisvusaja viimases valitsuses olid koos temaga ka vil!vil! Nikolai Viitak ja Leo Sepp.

Pärast iseseisvuse kaotamist siirdusid paljud vilistlased välismaale ning saavutasid ka seal edu. Mainimist väärivad **Rudolf Jalakas**, kes oli Rootsis tuntud majandustegelane ja

Vironus läbi b!vil! Alari Paluotsa silmade.

õppejõud ning osales juba vana mehena ka taasiseseisvusaegse Eesti majanduselu ülesehitamisel. Ta oli ka Eesti rahareformi komitee liige. Ka vil! **Harri Männil** on ehk üks kuulsamaid eestlasest majandustegelasi.

Kultuuri- ja hariduselus on välismaal oma tegevust jätkanud (ja osad paraku ka lõpetanud) vil!vil! **Roman Toi** – kuulus koorijuht ja komponeerija. **Hanno Kompus** – Eesti Vabariigi aegne Estonia teatri direktor, muusikaõppejõud ja teoreetik. **Edgar V. Saks** – tuntud ajaloolane ja ajaloouurija. Eesti iseseisvusaja viimane Tartu Ülikooli rektor vil! **Hugo Kaho** pidi samuti oma tööd välismaal jätkama.

Ka Eesti pinnal okupatsiooni tingimuses said siiski piisavalt edukalt tegutseda mitmed vironused: vil! **Leo Tilk** oli silmapaistev ajaloolane ja õppejõud, vil! **Boris Kõrver** saavutas tunnustuse ja tuntuse kui helilooja ja muusikaõppejõud.

Arhitektid

Kõige tuntum vironuse projekteeritud hoone on Riigikoguhoone, mille üks projekteerija oli **vil! Eugen Habermann** (*coetus* 1902/II). 1913. aastal alates töötas ta Estonia teatri ehitustööde juhatajana. Habermann aitas luua 1934. aastal Eesti Panga Tallinna hoone uue interjööri. Ta oli üks väheseid teadlikke eesti modernistefunktsionaliste, kelle töö parimad näited on suurepärane AS Rauaniidi hoone (1926), Puhk ja Poegade suurveski (1926), J. Urla maja (1933) ja kinod Modern, Capitol ning Bi-Ba-Bo Tallinnas.

Tuntud arhitektidest võiks nimetada ka **Artur Pernat** (*coetus* 1903/II). Ta kavandas Eesti Laenupanga, Tallinna E. Kirjastuse Ühisuse ja Kaitseliidu majad, Raua tänava algkooli (praegu 21. keskkool) ja koos J. Ostratiga ka Toompea lossi valge saali Eesti Valitsuse istungite pidamiseks ja peaministri kabineti. Tema mujale Eestisse projekteeritud hoonetest võiks ära märkida Tarvitajate Ühisuse Põllumees maja Võrus ja maakonnahaigla ning ühisgümnaasiumi hooned Haapsalus.

Üks tuntud arhitekte on ka **Edgar Johan Kuusik** (*coetus* 1906 II), kelle rajatud on mitmed tuntud hooned Tartus. E. J. Kuusiku esimene tähtsam töö oli puiestikuvõrgu ja rikkaliku haljastusega Tamme aedlinna planeerimine. 1933-34 ehitas ja planeeris ta koos arhitekt A. Soansiga Tallinna kunstihoone. Ehitist võib pidada stiilipuhtaimaks konstruktivismi näiteks Eestis. Teistest töödest on tuntud "Kindralite maja", Maakrediidiseltsi hoone, elamud Tina ja Süda tänavas, Abja-Paluoja postkontor ja sõjas hävinud Tartu turuhoone.

Vormigeomeetria poolest võib tema täiuslikumaks teoseks pidada Nõmmel Nurme 40 asuvat direktor O. Kersoni villat, mida peeti Tallinna üheks esinduslikumaks (Oskar Kerson oli samuti vironus – *coetus* 1910 II). Alates 1937. aastast töötas E. J. Kuusik Tallinna linna ehitusosakonnas Tallinna uue raekoja projekteerijana. Ta projekteeris ka Tallinna Kunstimuuseumi hoone (ehitamata), rekonstrueeris Tallinna peapostkontori ja kanuti Gildi maja. E. J. Kuusiku töid iseloomustab suurejooneline stiilitaotlus ja asjalikkus vormides, ühtlasi on ta annet ilmutanud sisearhitekti ja mööblidisainerina. Ta on kavandanud ka korp! Vironia Tartu konvendikorteri mööbli. Ehedamad näited on korp! Vironia nahktoolid, mis on sõjakeerises ja nõukogude okupatsiooni ajal Tartu Ülikooli kasutusse sattunud. 1950. aastal nimetati E. J. Kuusik Eesti Riikliku Kunstiinstituudi arhitektuurikateedri professoriks.

Karl Jürgenson (*coetus* 1898) oli ehitusmeister, kes paljude muude ettevõtmiste seas juhatas ka oma ehitusbürood Tallinnas. Suurim Karl Jürgensoni ehitatud hoone on Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasium.

Fromhold Kangro (*coetus* 1899) püstitas rea hooneid Tartu kesklinnas Promenaadi tänavas, samuti Tammelinnas, 1915. aastal Pauluse kiriku Soome arhitekt Eliel Saarise projekti järgi, 1923. aastal Ulila elektrijaama jt hooneid. Peale ehitustegevuse oli ta ka OÜ Mootori asutaja, peaosanik ja direktor ning avas esimesed Eesti autobussiliinid. F. Kangro projekteeritud on suurem osa Tartu Karlova linnaosast.

Ka tänapäeval on mitmed vironused aktiivsed nii majanduses kui ka kultuuri- ja hariduselus, nende tegevusele aga annavad hinnangu tulevased põlved.

sv! Gert Schultz c. 1998/II
vil! Rein Kuik c. 1993/I

Korp! Vironia Tartu konvendi tegevus

Eesti akadeemilist üliõpilaselu Tartus ja Tallinnas iseloomustab suur aktiivsus. Tegutseb ju siin aktiivselt 19 traditsioonilist akadeemilist tudengiorganisatsiooni (14 korporatsiooni ja 5 seltsi). Korp! Vironial on Eestis kaks tegevkonventi: Tartus ja Tallinnas.

Kaader Tartu konvendi jõuludest.

Korp! Vironia tegevliikmed võtavad osa nii avalikest üritustest, millest tuntuim on ehk volber, kui ka korporatsioonidevahelistest üritustest – eriti tihedalt käiakse läbi teiste meeskorporatsioonidega. Mitteametlikudki koosviibimised on sagedased, tihtilugu võib teiste korporatsioonide konventidest leida ees istumas vironusi ja vastupidi. Korraldatakse ka ühiseid mõõduvõtmisi spordis. Üldiselt elatakse korp! Vironias lõbusat buršielu, selleks et tuua meeldivat vaheldust argirutiini.

Läbikäimine naisorganisatsioonidega toimub ühiste ürituste käigus, mida korraldatakse siis, kui selleks parasjagu mõlemapoolne soov ja võimalus tekib. Nii mitmedki seltsivennad ja vilistlased on endale naisorganisatsioonide liikmete seast kaasad leidnud.

Korp! Vironiasse võivad astuda eesti soost meestudengid, kes on immatrikuleeritud üldiselt tunnustatud kõrgkooli, milleks on Tartus Tartu Ülikool ja Eesti Põllumajandusülikool.

Korp! Vironia toetab ka materiaalselt oma liikmete harimist läbi kahe stipendiumifondi: Albert ja Alice Tattari Fond ja vil! Harald Perteni Fond. Viroonlastele pakutavad stipendiumid toetavad kraadiõpet nii väliskui ka Eesti ülikoolides.

Konvendielu on üldjuhul aktiivne siis, kui ülikoolides käib õppetegevus, seega septembri algusest kuni detsembri keskpaigani ja veebruari algusest kuni mai lõpuni. Neis vahemikes toimuvad iga nädala teisipäeval korralised koosolekud, samuti ka ühised korvpallimängud ja väikesed reedeõhtused koosviibimised.

Rebased käivad lisaks veel nädalas korra toimuvatel rebasja *cantus*tundides, kus õpivad tundma Vironia tavasid ja laule. Tavalised on ka referaattunnid, kus esineja, kelleks võib olla kas viroonlane või mõni omal alal kompetentne inimene, peab loengu teemal, mis oleks huvitav ja hariv ka nendele, kelle eriala see just ei ole.

Kevade lõppu ja suve algust tähistab aiapidu, millel osalevad peale viroonlaste ka nende kaaslased. Õpingud lõpetanud seltsivennad ehk värsked vilistlased korraldavad samuti suve alguses toreda koosviibimise kõigile liikmetele, et tähistada oma siirdumist vilistlasmaale. Suve keskel toimub mitmeid koosviibimisi Eesti eri paikades elavate seltsivendade või vilistlaste majades ja suvilates, eesmärgiga ühiselt toredasti aega viita.

Mis puudutab olmetingimusi, siis need on viimaste aastate jooksul läbi teinud tohutu hüppe – tänu kogu korporatsiooni liikmeskonna ühistele jõupingutustele on Tartu suurim C!Q! (konvendihoone) taas omandamas seda suursugusust, mis tal endistel aegadel oli.

sv! Gert Schultz c. 1998/II
sv! Indrek Nuume c. 1996/II

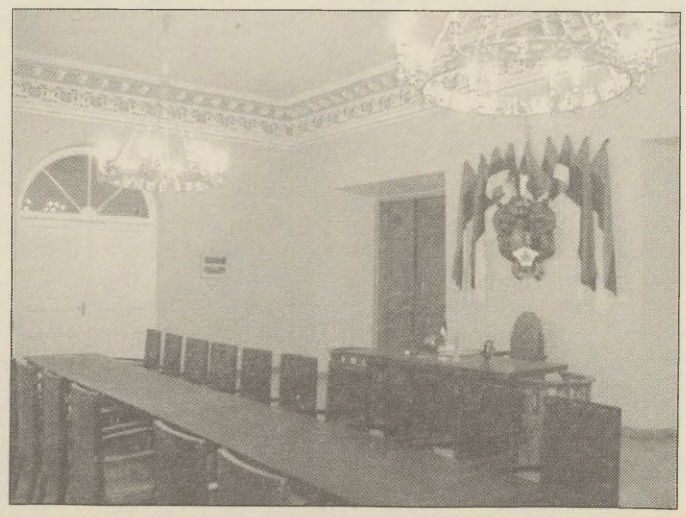
Korp! Vironia Tartu konvendihoone

Korp! Vironia konvendihoone Tartus Lai tn 30 kuulub Vironiale 1921. aastast, mil Vironia vilistlaskogu selle endiselt Raadi mõisa omanikult von Liphardilt ostis.

Korp! Vironia Tartu C!Q!, Lai tänav 30.

Maja minevikust on teada, et selle ehitasid von Liphardid 18. sajandi lõpul, esialgu ühekordsena, keldri ja pööninguga. Hoone ehitati eelkõige Raadi mõisa külaliste vastuvõtmiseks ja majutamiseks ning oli valmimise järel aastakümneid üks Tartu uhkemaid elumaju. Seetõttu peatus enamik Vene krookandjaid ja nende perekonnaliikmeid, kes tol ajal Tartut külastasid, alati von Liphardi majas. Nimekaim peavarju saaja oli aga tsaar Aleksander I, kes 1804 Tartu Ülikooli külastas. XIX sajandi alguses kerkisid ulatuslike ümberkujunduste ajal majale teine korrus ja kõrge pööninguruum. Omanik oli tuntud oma itaalialembusega ja see realiseerus ka ümberehitustes – tekkisid lõunamaa ehitistele iseloomulik laiaräästaline katus, tubades värvilised stukklaed ja uksekarniisid, marmorist aknalauad, kaminad jm. Ehitati juurde ka hoovipoolne tiib ja aeda kodukirik.

Korp! Vironia Tartu C!Q! vapisaal.

1923. aastal ostis kinnistu Vironia vilistlaskogu. Aadlielamuna ehitatuna ei vastanud ruumide jaotus ja suurus küll ideaalselt korporatsiooni nõuetele, kuid mitmed olulised plussid (nt hea asukoht, kena väliskuju, siseruumide meeldivad kaunistused, suur aed jm) said tol ajal maja ostmisel määravaks. Vironia tegi majas kohe ka remondi. Mööbli kujundamine jäi vil! Edgar Johan Kuusiku (c 1906/II) peale. Vil! Kuusik kavandas konvendi ruumide mööbli temale omase rahvulikkusest tuleneva dekoratiivsusega. Tänaseni on omal kohal vil! Kuusiku projekteeritud maja paraaduks.

Pärast korporatsioonide tegevuse keelustamist ja neile kuulunud kinnisvara natsionaliseerimist 1940. aastal oli maja vaheldumisi väga erinevate peremeeste (sealhulgas ka sõjaväe) käsutuses. 1944. aastal anti hoone Tartu Riikliku Ülikooli bilanssi ja sealt edasi 1951. aastal EPA käsutusse. 1954. aastal kohandati maja ümber õppehooneks – muudeti uste asukohti, ehitati vaheseinu, pööningu asemele ehitati lisakorrus.

1989. aastal taastati Vironia tegevus Eestis ja juba 1990. aastast alates õnnestus Vironial jõuda kokkuleppele Lai 30 tollase peremehe, EPAga, ning kasutada suuremate ürituste läbiviimiseks korporatsiooni ajaloolisi ruume. Kui 1991. aastal omandireformi aluste seadus vastu võeti, asusid ka vironused tagasi nõutama korporatsiooni natsionaliseeritud vara. Hooned Lai 30 ja Lai 32 tagastati Vironiale 1994. aasta juunikuus.

Sellest ajast alates on Vironiale lisaks igapäevasele seltsielu korraldamisele tuttavad ka majaomaniku mured ja rõõmud. Eelkõige on tähelepanu all olnud suuremat ajaloolist väärtust omava Lai 30 hoone korrastamine. Edaspidi on kavas korraldada korrastatud ruumides valitud üritusi kõigile, kel tõsine huvi selle ajaloolise hoone vastu.

Vironia on seni oma ajaloolist konvendimaja taastanud ainult oma jõududega. Vironused üle maailma on renoveerimist rahastanud, ehitust korraldanud, olnud abiks nii nõu kui ka jõuga.

vil! Ain Must c. 1988/II

Arstiteadlane Nikolai Pirogov 190

L. F. Smirnov
Sankt-Peterburgi 548. keskkooli ajalooõpetaja

22-aastaselt Tartu Ülikoolis professoriks saanud vene arstiteadlane andis olulise panuse nii meditsiinilukku kui pedagoogikasse.

1810. aasta 25. novembril sündis Pirogovide religioossesse perre kolmeteistkümnes laps. Et selle halva arvu mõju vähendada, otsustati poiss ristida Püha Nikolai Imetegija auks. Pühaku järgi määrati ka noore Nikolai elu kreedo: armastada vaeseid ja võita vaenlasi.

Juba lapsepõlves kiskus poissi arstiteaduse poole, ta üllatas kodakondseid oma varakult väljakujunenud huvidega. Last õpetasid koduõpetajatena Moskva Ülikooli tudengid, valmistades teda ette astuma samasse õppeasutusse. 1824. aastal meditsiiniüliõpilaseks saanuna näitab noor Pirogov üles säärast võimekust arstikutse omandamisel, et juba kolme aasta pärast otsustatakse ta saata Tartu Ülikooli professorite kursustele.

Nikolai Pirogov juhtis Tartu Ülikoolis kliinilise kirurgia kateedrit. REPRO

22-aastaselt Tartus professoriks

Tartu Ülikooli ajaloos polevat nähtud nii fanaatiliselt opereerida soovivat tulevast arsti. Ennast täielikult eesmärgile pühendanud Pirogov teist teed tõeliseks meedikuks saamisel ei näinud. Võttes kokku kogu tahtejõu, teostas noor mees oma tungi teaduse poole.

Pirogov konspekteerib kõik loengud, istub raamatute taga, töötab anatoomikumis, assisteerib kirurge, osaleb dispuutidel, alustab iseseisvat teadustööd. Soov asjade olemusele jälile jõuda viis üha keerulisemate eksperimentideni. 22-aastasena kaitseb Pirogov doktoridissertatsiooni, mille järel tehakse talle ettepanek asuda juhtima Tartu Ülikooli kliinilise kirurgia kateedrit. Saanud teoreetilise ja praktilise kirurgia professoriks, alustab Nikolai Ivanovitš suure entusiasmiga pedagoogilist tööd, teenides kuulsuse kui omakasupüüdmatu teadmiste edasiandja.

Pirogov meditsiiniloos

Peterburis, kuhu Tartu kirurg 1841. aastal siirdub, saab temast Meditsiinikirurgia Akadeemia juurde asutatud Anatoomia Instituudi juhataja. Töötades instituudis ning sooritades ekspeditsioone sõjatandritele või taudipiirkondadesse, jätab noor õpetlane endast üha uusi jälgi meditsiinilukku: ta võtab sõjaväljal kasutusele eeternarkoosi, leiutab jäiga kipsmähise ja kirurgilisi instrumente, teeb osteoplastilisi operatsioone jne. 1856. aastal annab õpetlane pensioneerumisavalduse, põhjuseks Pirogovi ausameelsusest ja äraostmatusest tekkinud vastuolud akadeemia juhtkonnaga.

Panus pedagoogikasse

Kõige pikem periood Pirogovi karjääris, ühtlasi ka Venemaale äärmiselt kasulik, oli tema töö Ukrainas, kuhu teda kui riigiametnikku oli määratud kõigepealt Odessa, siis aga ka Kiievi õpperingkonna kuraatoriks. Ta süvenes sõna otseses mõttes skalpelli abil toonaste gümnaasiumite ja koolide õppesüsteemi.

Revolutsioonid Euroopas, aga ka Krimmi sõda, jätsid Pirogovile sügava jälje, sundides teda mõtteid korrastama ning oma teed otsima nii meditsiinis kui pedagoogikas. Meedikuna oli Pirogov endale juba üleeuroopalise kuulsuse võitnud, kuid pedagoogina polnud tema jõupingutused veel piisavat tähelepanu leidnud. Nikolai Ivanovitš hakkas looma oma pedagoogilist süsteemi, mitte ainult oma, vene rahva tarvidustele ja hüvedele vastavat, vaid sügavuse, ideelisuse ja ülelameelsuse poolest koguni lääne-euroopa oma ületavat.

Pirogovi ajal elavnes koolielu märgatavalt: tekkisid pedagoogilised nõukogud ja pedagoogiline kirjandus, kooli tulid teater ja muusika, loodi kooliraamatukogusid, kaotati kehaline karistamine.

Pühendus isamaale

Ükskõik millisel teadusalal pole märkimisväärseid tulemusi võimalik saavutada ilma spetsiaalse ettevalmistuseta, reaalsusetajuta, ilma igakülgsete teadmisteta, ilma metoodikata.

Pirogovil olid kõik need teadustööks vajalikud omadused. Ainult teaduse kaudu oli võimalik tõeni jõuda.

Professor Pirogov pidas teaduslike tõekspidamiste levitamist oma pühaks kohuseks kodumaa ees. Pirogovi pedagoogiline süsteem rajanes õpetlase enda kogemuse põhjal väljatöötatud reeglitel.

Ajakiri Kiievi Telegraaf kirjutas: "Pirogovi väljatöötatud uue poliitika olemuseks on see, et õpetamine peab olema näitlik, suunatud õpilase arenemisele, aine omandamine õpilaste poolt peab olema teadlik, õpetamine toimub tihedalt seotuna inimväärikuse printsiipide ja isiksuse kõlbelise vabadusega".

Peamine, mille poole püüdles pedagoog Pirogov, on teha kõik, kasvatamaks kodanikku, kes oleks pühendunud oma isamaale ja rahvale.

Tõlkinud TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor **Ken Kalling**

Parim tudengibänd sai auhinnaks 700 krooni

Ester Vaitmaa
Karin Palo

Tudengibändi võitja Green Bull Frog sai lisaks aule ja kuulsusele auhinnaks ka 700 krooni, paar pudelit veini ja küüslaugulelvakesed.

Festivali "Tudengibänd" traditsioon kasvas välja kevadpäevade tudengilaulu konkursist.

Rahvast oli päris palju. Istekohad olid kõik täis, istuti ka kus juhtus. Saali kõik ei mahtunud ja ega umbses, higises saalis keegi kaua istuda jaksanudki, aeg-ajalt käidi end koridoris tuulutamas ja tuttavatega lobisemas. Õhkkond oli tõeliselt tudenglik, otse loomulikult käisid asja juurde õlu, siniseks suitsetatud baar ja kolm aastakümmet tagasi moes olnud riietus.

20 esineja seast välja valitud 10 esitasid igaüks 20-minutilise kava, nii et kokku sai muusikat kuulata kolm ja pool tundi.

Esimesena esines ansambel The Crazy Bänd, kes nimele sobivalt pälvis hiljem ka kõige kreisima bändi auhinna – tordi ja kaks kasti A Le Coq'i. Stiilseima lava*show* preemia sai ansambel Quiper, kelle esinemisriietus – punased liibuvad lõhikutega kostüümid ning valged parukad – oli vaieldamatult kõige pilkupüüdvam. Lavale tassiti telekas, mis näitas bändi solisti ja võimaldas samal isikul samal ajal reaalsuses trumme mängida. Kast vahuveini läks neile.

Rootsi filoloog Evelin ütles, et on "Tudengibändil" varemgi käinud. Seda, kas üritus on läinud paremaks või halvemaks, ta öelda ei oska: "Pilli oskavad aasta-aastalt paremini mängida, aga sisu on igavamaks läinud. Stiil kipub olema ühtlaselt inglise britpop."

Üldmulje jäi kõigi küsitletute arvates hea, soovida jättis ehk ainult heli ja esinejate valik – põhiliselt valitses ühtne stiil, mille järgi lõpuks valimatult ja monotoonselt näppu visati. Seetõttu vaadatigi ehk viimasena esinevat vaikset, rahvalikku ja mõtisklevat Haldjat (Auli Kütt) pisut arusaamatult. Pikapeale aga hakkas kostma tunnustavaid sõnu ja rahvas asus kaasa plaksutama.

Eelmisel aastal võitis Yellowfantom. Seekord on neid esindamas ainult selleaastase võistluse parimaks trummariks tunnistatud Andrus. Bändiks on seekord Green Bull Frog, mis meenutab mingil määral Red Hot Chilli Peppersit. Lavasarmikal solistil õnnestus publik nii üles kütta, et rahva arvamuses võitja suhtes pole kahtlustki. Lõplikult võitis bänd publiku südame oma viimase lauluga "Come together" biitlitelt.

Ansambli solisti Alari arvates on neil ka tunduvalt paremaid esinemisi olnud. Kitarrist Andres: "*Sound* oli halb, bassi võim nõrk." Aga publik oli hea, seda kinnitasid mõlemad.

Teine bänd, kes publikule hinge läks, oli Müstika. Eriti oma lauluga "Olen ludri." Zürii arvates ei olnud Müstika kahjuks ühegi auhinna vääriline.

Žürii (Priit Pihlap, Anna Hints, Ants Kruusman ja Janno Järve) oli täiesti üksmeelne. Lõplikus otsuses mainiti ära: parim kitarrist ja parim bänd – Green Bull Frog, julgeim esineja – Haldjas, kõige kreisim – The Crazy Band, stiilseim show ja parim trummar – Quiper.

Athena kuju sai noorenduskuuri

Varje Sootak

Athena Giustiniani kuju osad TÜ Kunstimuusemi ukse kõrval on jälle kokku pandud ja puhtaks tehtud.

Muuseumi direktor Inge Kukk kutsus peahoone keldrisse, kus varem kohvik Sophokles paiknes, vaatama, kuidas määrdunud kipskuju jälle puhtaks saab. "Meile on korduvalt öeldud, et lubjake Athena ometi uuesti üle." Muuseumi kunstnik-restauraator Ain Ilves võtab kohe teema üle ja märgib, et lupjamine ei tule kõne alla.

Athena tapeediliimiseks

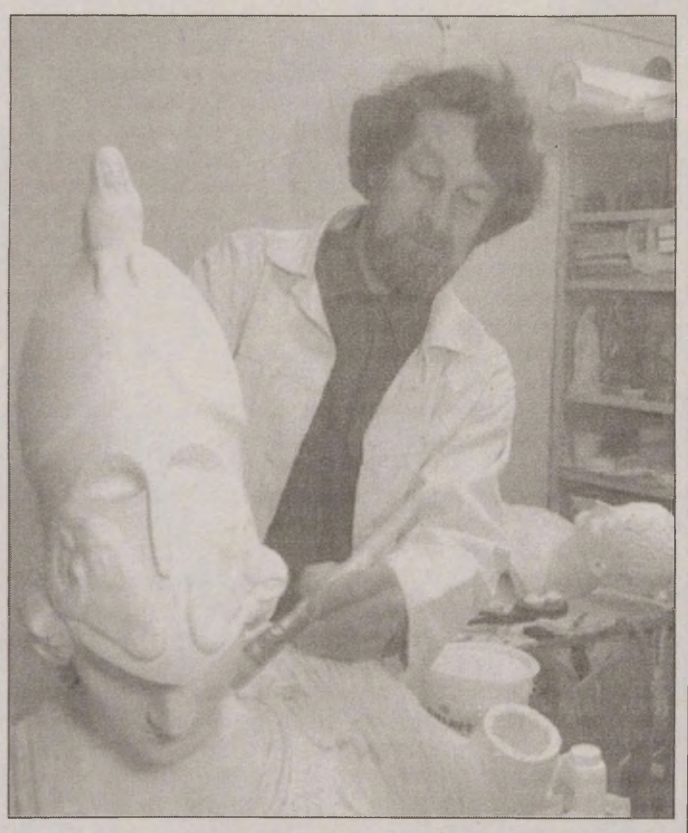
Kuju puhastamine algab tolmu eemaldamisest, aga mitte lapi, vaid tolmuimejaga. "Tolmuimejaga ei hõõru tolmu kipsi pinnal laiali, muidu võtab kips kogu mustusse sisse ja kuju määrdub mustaks," räägib Ilves.

Puhastamiseks valmistatakse tavalisest tapeediliimist segu, millele lisatakse viskoossuse suurendamiseks glütseriini, piiritust, atsetooni, nitrolahust jt orgaanilisi lahusteid.

"Kogu mustus peab jääma liimi külge, nii et kui pärast ööpäevast liimi kihi all seismist segu ära võtame, eemalduks koos liimiga ka mustus." Samas peab segu olema piisavalt konsistentne, et see ülevalt poolt alla ei valguks. Segu ei tohi äravõtmisel ka kipsitükikesi kaasa võtta. Enne puhastamist tehakse alati proovipuhastus.

Küsimusele, kas kipskujude puhul ka laserpuhastusmeetodit on kavas kasutada, vastas Ain Ilves, et praegu on see küllaltki kallis ja aeganõudev, pealegi veel katsetusjärgus.

Pärast liimi eemaldamist tulevad selgelt välja mustuse all olnud defektid – kriimustused, murdunud kohad jm. "Kõigepealt hõõrume kuju talgiga üle, et pisipraod ja tühimikud täis saaksid ja et kogu pind siledam oleks," selgitab Ilves.

Kunstnik-restauraator Ain Ilves noorendab Athena kuju. ANDRES TENNUS

Augud täis, tükid kokku

Athena oli juba puhastatud ning ootas parandamist. Kunagi varem oli ta aga ühest sõrmest ilma jäänud. Selle taastamiseks võeti tema teise sõrme jäljend.

Kui kõik kehaliikmed paigas ja parandadud, töödeldakse Athena üle piimaga, millega muistsed naised endale värske jume said. Athena jume on aga juba isegi värske, piimaprotseduuri nimetatakse konserveerimiseks. Lahja piimaga tekitatakse kipskujule kaitsekiht, selleks et tolm ega miski muu puudutades külge ei jääks. Ilvese sõnul laseb see õrn kaitsekiht ka tolmuimejaga puhastada.

Inge Kukk mainib, et vahel tuleb koguni päris purunenud kuju tükid kokku panna. "Meie restauraator saab selle kõigega hakkama. Ja kõik kunstimuuseumi kujud tuleb pärast remonti niiviisi ära puhastada," ütles Kukk.

Tartu restauraatorite oskusi, sh ka Ain Ilvsese töid, saab näha Eesti Rahva Muuseumi näitusel "Mineviku tulevik".

UUDISED

Vanim eesti korporatsioon Vironia 100

26. novembril 1900 asutasid eesti üliõpilased Riias eesti vanima meeskorporatsiooni Vironia.

Korporatsiooni üks põhimõtteid on liikmete kasvatamine eesti rahvuslikus vaimus.

1920. aastal jätkus Vironia tegevus Tartus majas Lai tn 30. Kui 1936. aastal kolis TÜ tehnikateaduskond Tallinna ja loodi tehnikaülikool, asutati ka korp! Vironia Tallinna konvent. Nõukogude okupatsiooni ajal Eestis tegevus katkes. Väliskoondised loodi 1945 Rootsis, Saksamaal ja hiljem mujalgi. 1989. aastal taasasutati korp! Vironia Tallinnas. Samal aastal registreeriti TÜs ka Tartu konvent.

Juubeliüritused algasid 22. novembril korp! Vironia külaskäiguga Riiga. Riias avati esimese konvendikorteri seinal (Terbatas ja Bruninieku tänava nurgal) mälestustahvel. 25. novembril kl 11 toimub kontsertjumalateenistus Peetri kirikus ning kl 13 avatakse Lai 30 hoones vapisaal. 26. novembril kl 12 algab juubeliaktus TÜ aulas ning kl 17 rongkäik Lai 30 – Raekoja plats – püssirohukelder.

Vaata ka: www.vironia.ee.

Mäetaguste uus usundilooline number

Internetis on kättesaadav hüperajakirja Mäetagused 14., mitmeti üllatav number.

Toimetaja Kristi Salve sõnul on varemgi püütud ühe numbri sisuühtsuse poole, aga 14. numbrit võib pidada lausa usundilooajakirjaks. "Teine silmatorkav joon on julge pöördumine tänase päeva poole, kuigi kaasaegset ainet pole varemgi välditud."

14. numbris on šamanismi asemel "Elu sõna", kaljujooniste asemel USA katoliiklaste maagilised esemed ning toimingud tänapäeval, rubriigis "Uus laul" kõlab ansambli Grendel raske võitlus deemonitega.

Toimetaja Kristi Salve loodab, et uus number toob ajakirjale uusi lugejaid ja kaastöölisigi, eeskätt usuteaduskonnast.

Ajakiri on loetav aadressil http://haldjas.folklore.ee/tagused/nr14, klassikalise pabertrükisena on ajakiri samuti kättesaadav.

Kammerooper Aino Kallasest

Esmaspäeval, 27. novembril kell 19 etendub Vanemuise väikeses majas Aino Kallase päevikute põhjal Ilkka Kuusisto kammerooper "Naine nagu jäätunud šampanja".

Mono-ooperis laulab Aino Kalda mõtteid metsosopran Ulla Raiskio. Teatrikriitik Annamari Juusela sõnul on tema loodud Aino uskumatult ehe.

Sami Saikkonen seob etenduse ja ka Aino tervikuks, tantsides olulisi mehi Aino elus: Oskar Kallast, Juhan Luigat ja Eino Leinot.

Ooperi on lavastanud Soome tuntud teatrikriitik Jukka Kajava.

Helilooja Ilkka Kuusisto ütleb, et tema jaoks on Aino Kallase mõtted kunstniku kutsumusest ja loomingu siirusest olnud äärmiselt inspireerivad.

Aino Kallase päevikute põhjal kirjutas libreto Aino Piirola.

Piletid (60 kr) müügil Vanemuise kassades.

ÕNNITLEME

50

Jaan Pentšuk,
dotsent – 25. november
Peeter Torop,
professor – 28. november
Ülo Kadaja,
töödejuhataja – 29. november
Enno Rohtmets,
insener – 1. detsember

55

Arno Anijalg,
spetsialist – 1. detsember

SA TARTU KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA JA STIPENDIUMID

Tartu Kultuurkapital kuulutab välja 2000. aasta aastapreemia (35 000) kandidaatide esitamise konkursi.
Aastapreemiaga tunnustatakse Tartu kultuuri- ja sporditegelasi, teadlasi ja haridustöötajaid silmapaistvate tulemuste eest. Kirjalikke ettepanekuid aastapreemia määramiseks võivad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud 7. detsembriks Tartu Kultuurkapitali kantseleisse Raekoja plats 8.
Nimelised stipendiumid:

- Vilhelm Fischmanni stipendium loomingulise tegevuse toetamiseks spordielu arengus. Vilhelm Fischmanni stipendiumi saavad taotleda kõik juriidilised ja füüsilised isikud, kelle loominguline tegevus on seotud spordiga
- Videomat Casino Group stipendium TÜ statistika õppetooli silmapaistva üliõpilase õpingute toetamiseks. Stipendiumi saavad taotleda TÜ statistika õppetooli üliõpilased.
- Eesti Telefoni stipendium TÜ ühe silmapaistva üliõpilase infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooni-alaste õpingute toetamiseks. Stipendiumi saavad taotleda kõik TÜ infotehnoloogiat ja telekommunikatsiooni valdkonda kuuluvaid erialasid õppivad üliõpilased.
- Uku Masingu stipendium Masingu käsikirjade, kirjavahetuse ja fotokogu korraldamiseks ja arhiveerimistöö jätkamiseks. Taotlejail peab olema filoloogia-alane haridus, tekstoloogilise töö kogemus ja nad peavad tundma Masingu töid.

Taotlemiseks esitada: ankeet, lisalehel taotluse põhjendus, tegevuse kirjeldus ja stipendiumi kasutamise eesmärk, sihtgrupp, kellele on tegevus suunatud ja oodatav tulemus; kirjalikud põhjendustega soovitused (nõutav üks soovitus).
Taotluste vastuvõtmise viimane päev on 7. detsember kell 17. Ankeete väljastatakse Tartu Kultuurkapitali kantseleist Raekoja plats 8. Info: tel: 432 493 ja internetis http://www.tartu.ee./kohalik võim/linna sihtasutused/.

TÜ AULA

24. november kell 19
Ans Triskele kontsert "Hingede aeg". Vaimulikud rahvalaulud ja CD esitlus.
25. november kell 18
Mart Reiniku Gümnaasiumi kontsert (info tel 461 735)
26. novembril kell 12
Korp! Vironia 100 aktus

EESTI ÜHISPANGA STIPENDIUM

Eesti Ühispank kuulutab välja konkursi kahele 10 000-kroonisele stipendiumile.
Kandideerima on oodatud kõik majandusteaduskonna 4. õppeaasta üliõpilased.
Stipendiumisaaja väljavalimisel arvestame:

- õppetulemusi,
- tulemusi teaduslikus uurimistöös,
- aktiivset enesetäiendamist ja ühiskondlikku aktiivsust (osavõtt üliõpilasorganisatsioonidest, spordiklubidest jne).

Kandideerimiseks esitada sooviavaldus koos oma elulookirjeldusega hiljemalt 8. detsembriks majandusteaduskonna dekanaati.
Elulookirjelduses kirjutada kindlasti oma ülikoolivälisest tegevusest, tuua välja oma saavutused, osavõtt konverentsidest, publikatsioonid jne.
Stipendiumisaajad valime välja 20. detsembriks.

Eesti Ühispank

LOENGUD

Dr Daniel Lindmark Umeå Ülikooli ajaloo osakonnast peab kolm loengut Tartu Ülikoolis: 28. nov kell 16-18: Becoming Swedish-Lutheran: The function of reading in early modern ethnic and religious revival. Lossi 3-425. 29. nov kell 10-12: Remarkable native examples: The construction of the religious exemplary biography in eighteenth-century Sweden. Lossi 3-217. 29. nov kell 16-18: Kulturmöte som monolog och dialog: Svenska präster möter samer och indianer på 1700-talet. Ülikooli 17-305

29. nov kell 16.15 Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi 1179. ettekandekoosolek: Valeria Jakobson "Vene meedia roll mitteeestlaste integratsioonis ja identiteedi kujundamisel".

NÄITUSED

TÜ Raamatukogu (W.Struve 1), E-R 8-21, L-P 10-18
www.utlib.ee/ee/naitused/www

lugemissaalide fuajees (III k)
"Baltisaksa kultuuritegelane ja ajaloolane Hellmuth Weiss -100" 30.X.-dets. lõpp 2000
* Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed" 9.X - kuni 30. XI 2000
* "Korp! Filiae Patriae 80" 26.X - dets. 2000
* UUS! "Korp! Vironia 100" 20.XI - dets. 2000.

- kataloogisaalis (II k) ja kohviku fuajees (III k)
* UUS! "Eesti lasteraamatuillustratsioon" (eesti raamatu aasta näitus) 17. XI 2000 - 5. I 2001

-kohviku fuajees (III k)
UUS! raamatunäitus "TÜ õppejõud Jevgeni Tarle - 125" 15. XI - kuni jaanuar 2001.

- kaktuste fuajees (III k)
Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti osakonna üliõpilaste näitus "Kõite (V)algusel" 3.XI - 3.XII 2000.

-õppelugemissaali fuajees (III k)
* UUS! "Siima Schkop 80" Kunstnik pühendab oma juubelinäituse Eesti raamatu aastale. 14. XI 2000 - 5. I 2001

- raamatumuuseumis E-R 12-17
* Eesti raamatu aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

HUMANITAARRAAMATUKOGU (Jakobi 1)
E-R 8-21, L 10-18, P suletud

Eesti raamatu aasta näitus "Eesti kunstiraamat" ja Heli Šestakova maalinäitus "Väga Isiklikud Pildid". 28.IX kuni aasta 2000 lõpuni. Info: Sirje Madisson, tel (07) 375 797

Näituste info: Tiina Matsulevitš, näituste kuraator, tel (07) 375 750, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Preester, rabi ja blondiin
Kell 14, 16.30, 19, 21.30

NB! 4. Pimedate ööde filmifestivali piletite EELMÜÜK toimub alates 24. novembrist iga päev kell 12-22.

TEATED

24. novembril kell 14 toimub Lossi 3-404 rahvusvaheliste suhete ringi (RSR) välispoliitika ajakirjanike sarjas Postimehe väliskülje juhataja, Indrek Kanniku loeng teemal "Välisuudised Postimehes". Kõik huvilised on oodatud! Vt ka: www.ut.ee/RSR/

25. ja 26. novembril kell 10-18 toimub ülikooli raamatukogus ÜS Raimla raamatumüük Siberi Ülem-Suetuki küla eesti kooli heaks. Info: Aare Ristikivi, (050) 48 686

29. novembril kell 15 ülikooli infotund Hiiumaal teaduskeskuse "Tuuru" saalis videokonverentsi tehnika vahendusel. Info: Aire Luts-Vähejaus, regionaaltalituse peaspetsialist, tel 375 603

2. detsembril kell 10 TÜ täppisteaduste kooli lahtine füüsikavõistlus kooliõpilastele Saaremaa Ühisgümnaasiumis (ruum 138). Info: Riia Nelis, ülikooli esindaja, tel 045 39 839

SPORT

Eesti üliõpilaste korvpalli meistrivõistluste finaalturniir toimub pühapäeval, 26. novembril kell 11 Tartu Ülikooli spordihoones (Ujula 4).
Võistlustele pääseb alagrupimängude põhjal kaheksa tugevama kõrgkooli meeskonda ning naiskondade turniiril osaleb kolm võistkonda.
Informatisooni saab Eesti Akadeemilise Spordiliidu peasekretär Jaak Raielt telefonil 052 00 841.

EESTI ÜLIKOOLI 81. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE

Rektori käskkiri

Õnnitlen kõiki üliõpilasi ja töötajaid rahvusülikooli 81. aastapäeval 1. detsembril ning palun osalema aktusel 1. detsembril kell 12 ülikooli aulas.

Luban ära jätta õppetöö 1. detsembril alates kella 11 ja lõpetada tööpäeva 1. detsembril kell 12.

Akadeemik
Jaak Aaviksoo
rektor, professor

EESTI ÜLIKOOLI 81. AASTAPÄEV

REEDE, 24. NOVEMBER
kell 17 Eesti ülikooli aastapäevale pühendatud Tõnis Mäe kontsert Narva linnuse rüütlisaalis.
NELJAPÄEV, 30. NOVEMBER
kell 17 Eesti ülikooli aastapäeva tähistamine Pärnu kolledžis.
kell 17.15 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Türi kolledžis.
kell 19 Kontsert Türi kirikus. Esineb Türi Kammerkoor.
REEDE, 1. DETSEMBER
kell 10.30 Tartu Ülikooli Vilistlaskogu aastakoosolek peahoone auditooriumis 102.
kell 12 Eesti ülikooli 81. aastapäeva pidulik aktus aulas.
Akadeemiline loeng. Doktorite ja audoktorite promoveerimine.
kell 17 Ülikooli tõrvikrongkäik.
kell 19.30 Aastapäevaball Vanemuise Kontserdimajas.
PÜHAPÄEV, 3. DETSEMBER
kell 11.15 Eesti ülikooli 81. aastapäevale pühendatud jumalateenistus ajaloomuuseumi valges saalis.
ESMASPÄEV, 4. DETSEMBER
kell 12 Tartu Ülikooli Sihtasutuse stipendiumide üleandmine rektoraadis.
KOLMAPÄEV, 6. DETSEMBER
kell 14 Tartu Ülikooli Tallinna päev Rahvusraamatukogus.

Kallid Tartu Ülikooli tudengid, õppejõud ja töötajad!

Kutsume teid Tartu Ülikooli aastapäevaballile, mis toimub reedel, 1. detsembril Vanemuise Kontserdimajas ning Vanemuise teatri suures majas algusega kell 19.30.

Seekord avaneb teil suurepärane võimalus nautida eelnevatest aastatest romantilisema kavaga balliõhustikku.

Samuti on aastapäevaball seekord piletihindadega tudengisõbralikum, sest üritus on ju eelkõige suunatud just teile.

Balli pileteid saab osta Vanemuise Kontserdimaja kassast ja TÜ Üliõpilasesindusest (Ülikooli 18B, väike roosa hoone kohviku ja vana keeltemaja vahel).

Esimesed 400 piletit maksavad ISIC STUDENTi omanikele 135 krooni (teistele 185), järgnevate piletite hind on ISICuga 185 krooni ning ilma 235.

ISIC-soodustusega pileteid saab osta ainult TÜ Üliõpilasesindusest.

Balli kavaga saate tutvuda balli koduleheküljel http://www.ut.ee/yov/ball. Samuti saate lisainformatsiooni piletite kohta Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse telefonil (07) 375 400 vastatakse kõigile küsimustele.

Kohtumiseni ballil!

Mirjam Somelar ja
Kadri Allikmäe
TÜ aastapäevaballi
korraldajad

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

AR4

RT

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 1. detsember 2000

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 38 (2034) TASUTA

Igavesti muutuv ülikool

Jaak Aaviksoo
TÜ rektor, professor

Elus ülikool on igavesti muutuv ülikool. Täna, aastapäeva eel räägiksime kolmest muutumisest – uutest õppekavadest, ülikoolide liitmisest ja õppemaksust.

Võiks ju arvata, et 81. sünnipäeva lävel on igaühel õigus rahulikule elule. Seda enam, kui aastaid kahesaja ligi või pealt kolme poolesaja. Teisalt, kui Tallinna linnalt küsib Ülemiste vanake vaid korra aastas, kas linn valmis, küsivad igalt ülikoolilt tema üliõpilased iga päev, ega ülikoolile pole aeg vett peale tõmmata. Ja igal sügisel tulevad üha uued üliõpilased. Just tänu sellele igavesele küsimisele ongi ülikoolid kestnud kauem kui paljud teised institutsioonid, elades üle paremaid ja halvemaid aegu, sõdu, valitsusi, kõrgharidusreforme ja maastiku korrastamisi.

Ülikooli pere igasügisene täienemine uute üliõpilastega tagab pideva liikumise, mis on ülikooli kestvuse garantii.

JAAK NILSON

Uued õppekavad

Nagu paljude asjade puhul, on uus unustatud vana. Euroopa riikide haridusministrite allkirjastatud Bologna deklaratsioonis soostuti liikuma ühtsete ja võrreldavate rahvuslike kõrghariduskorralduste suunas. Üldise arusaadavuse huvides tuleks kõrgharidus korraldada kaheastmelisena (bakalaureus ja magister), kusjuures ülikooli lõpetamine (eriala omandamine) klassikalises mõttes tähendaks magistri kraadi. Bakalaureus oleks kõrgem alusharidus, mis ei anna erialast kvalifikatsiooni (lõpetamata kõrgem).

Usun, et sellise ümberkorraldusega on tõepoolest saavutatav Euroopa hariduse suurem konkurentsivõime maailmas ja kasvab üliõpilaste liikuvus erialade ja ülikoolide vahel – bakalaureus ühest ja magister teisest kohast. Usun, et ka Eesti üliõpilased võidaksid sellistest ümberkorraldustest, eriti arvestades tohutult avarduvaid õppimisvõimalusi peale Eesti ühinemist Euroopa Liiduga.

Ülikool on otsustanud rakendada uued õppekavad 2002. aasta vastuvõtust alates. See tähendab uute õppekavade koostamist veel sel õppeaastal. Õppekavade koostamisele peaks igal erialal eelnema põhjalik arutelu ja selgusele jõudmine selles, milliseid pädevusi peaks iga kraad endas hõlmama ning mida on sellega elus peale hakata. Mul on heameel, et olulisimates punktides oleme ülikoolis kokkuleppele jõudmas.

Üks peamisi arusaamu on tõdemus, et tegemist on põhimõtteliselt uue sisuga kraadidega. Üldreeglina õppeaeg ei lühene, vaid pikeneb. "Vanad" magistrid on sel juhul ilmselt kangemad kraadid, võrreldavad Soome litsensiaadiga, ja usun, et leitakse ka tee selle erinevuse maksmapanekuks. Omalt poolt sooviksin, et suudaksime üle saada kohatisest erialasest piiratusest ja korraldada bakalaureuseõpet oluliselt laiemal baasil kui seni. Sellest võidaksid nii üliõpilased kui ka ülikool.

Valitsuse initsiatiivil on päevateemaks ülikoolide liitmine. Ülikooli nõukogu on toetanud kava Õpetajate Seminari liitmiseks Tartu Ülikooliga usus, et see aitab parandada õpetajakoolituse taset tervikuna. Oluline on siinkohal mõista, et õppida on meil vastastikku – seminaril akadeemilisust ja ülikoolil eesmärgistatust.

Ülikoolide liitmine

Integratsioon põllumajandusülikooliga on kaugelt keerukam ja ilmselt mitte ühemõtteline. On arvestatavaid plusse, aga on ka tõsiseltvõetavaid miinuseid. Kaheldamatult on integratsiooniteema valuline mõlemale poolele, ent sama kaheldamatult kasulik on seda teemat sisuliselt arutada. Miks mitte uute õppekavade kavandamisega seoses. Teaduste arengu loogika kahandab ju suure kiirusega vahesid klassikaliste loodusteaduste ja rakendusteaduste vahel. Õieti polegi tänapäeval sellist piiri olemas. Siit järeldus – kui puudub piir sisus, milleks piirid vormis. Üliõpilased ei vaja piire, vaid vabadust valida parimat.

Õppemaks

Ilmselt on õppemaksu teema kõige emotsionaalsem. Ma pole üheski teises küsimuses näinud nii vanemaid kui ka nooremaid akadeemilisi kolleege rakendamas kogu oma mõistuse jõudu oma huvide teenistusse. Mis on ju iseenesest hea ning kummutab väited ülikoolihariduse eluvõõrusest. Püüan siinkohal ennast ületada ja vaadelda asja kõrvalt. Täna maksab iga kolmas üliõpilane oma õpingute eest ise. Riigitellimuse õpperaha, 12 600 krooni odavaima, õigusteaduste tudengi kohta on väiksem kui lasteaialapse aastased kulud ja üle kolme korra väiksem kui juuraüliõpilase poolt erakoolituses makstav summa. Loodan, et asjaosalised poliitikud on mõistnud vajadust kõrghariduse finantseerimises midagi ette võtta. Maailmas ringi vaadates näeme, et kõrgharidust saab edukalt korraldada nii õppemaksuga kui ilma printsiibil: kõrged riigimaksud – madalad või puuduvad õppemaksud ja vastupidi. See aga on poliitiline valik. Kohtudes kolleegidega Euroopa Rektorite Konverentsil olid peaaegu kõik veendunud, et kümne aasta pärast on osaline õppemaks üleüldine. Mida otsustatakse Toompeal, on seni selgusetu. Kahjuks on selgusetu ka see, kas üldse otsustatakse.

Austatud ülikoolipere, palju õnne eesti ülikooli 81. sünnipäeval ja valmisolekut ülikooli igikestvaks muutmiseks! Targalt ja tasakaalukalt, toetudes ülikooli rikkalikule kogemusele.

UT KÜSIB

Prof emer Vello Salupere, millest kõnelete 1. detsembril TÜ aulas aktusel?

Kõnelen aktusel järjepidevusest Tartu Ülikoolis. Ülikool alustas 1632. aastal tööd 4 teaduskonnaga, millest järjepidevalt on eksisteerinud õigus- ja arstiteaduskond. TÜ arstiteaduskond on praktiliselt ainus teaduskond, kellel pole olnud varem ega ole ka praegu Eestis alternatiivset ülikooliharidust andvat konkurenti. Järelikult kajastab arstiteaduskond kui klassikalise ülikooli obligatoorne osa TÜ järjepidevust.

Vello Salupere.

1919. aastal avati EV Tartu Ülikool eestikeelse ja eestimeelsena, mida ei tohi aga käsitleda kitsalt. Eestimeelsus ei tähenda suletust positiivsetele rahvusvahelistele mõjudele. Eesti keele nõue ei välista kontakte ega publikatsioone teistes keeltes, pole ju Eestis kitsa eriala artikliteid lugejaid palju. Nii arstiteaduslike erialade ülevaateid kui ka üldisemat laadi teadusartikleid tuleb aga avaldada ka eesti keeles, sest meditsiiniterminoloogia vajab edasiarendamist.

Iga kett on nii tugev kui tema kõige nõrgem lüli. TÜ kett koosneb teaduskondadest, mis on ühelt poolt võrdsed nagu oma lapsed. Ent teiselt poolt on ju mõni laps vanem ja kulukam ning tema tegevust ei saa teised asendada.

Järelikult tuleb paratamatult tema arenguks ka rohkem investeerida. Biomeedikum lahendas palju arstiteaduskonna prekliinilise osa probleeme. Teine arstiteaduskonnale oluline institutsioon on SA TÜ Kliinikum. Selle juhtimisel ei ole aga veel piisavalt tunda teaduskonna osa, ka kliinikumi nõukogu poolne toetus teaduskonnale ei ole niisugune nagu oleks soovinud.

Lähiajal näib rahvusülikooli arstiteaduskonna üheks oluliseks probleemiks kujunevat põlvkondade vahetus, mis on küll loomulik protsess, kuid peab ka oskama ette näha võimalikke ajutisi tagasilööke. Arstiteaduskonna eripära väljendub väga paljudes erinevates erialades, mis üksteist ei asenda. Väljapaistvate fundamentaalteadlastega ei saa aga täita kliinikuid, ükskõik kui heal tasemel need teadlased oma erialal ka poleks.

Ka kliinilised erialad on enamasti nii erinevad, et edukast kliinikust ei saa tavaliselt vähem edukasse õppejõude ja teadlasi siirata. Seetõttu on teaduskonnas hädavajalik kiirem, kuid mitte väga järsk põlvkondade vahetus, ning erinevate erialade tasakaalustatud areng.

TÄNA LEHES

Tartu Ülikooli 8 uut audoktorit
LK 2

Prof Anne Lill:
Antiikkultuur on humanitaarhariduse alus
LK 3

Korp! Revelia 80
LK 2

Taastame mälestussamba
Akadeemiline Muinsuskaitse Selts soovitab taastada Vabadussõja mälestussamba
LK 3

UUDISED

Eesti ülikooli aastapäeva aktus

Täna kell 12 algab aulas eesti ülikooli 81. aastapäeva aktus.

Rektor Jaak Aaviksoo avakõne järel peab akadeemilise loengu *prof emer* Vello Salupere teemal "Järjepidev klassikaline Tartu Ülikool".

Aktusel promoveeritakse 8 audoktorit ja antakse kätte doktoridiplomid neile, kes kaitsesid doktoriväitekirja eelmise aasta novembrist käesoleva aasta novembri keskpaigani.

Aastapäevaaktusel laulab Tartu Ülikooli kammerkoor. Esinevad ka Hannes Kaljujärv, Jüri Lumiste ja Toomas Lunge.

Neurokirurgia-professoriks valiti Toomas Asser

TÜ nõukogu valis neurokirurgia professoriks tagasi prof Toomas Asseri.

Asseri kandidatuuri toetas 48st hääletanud liikmest 47.

Toomas Asser on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna 1979. ja kaitsnud 1986. aastal meditsiinikandidaadi kraadi. TÜs töötab ta 1979. aastast. 1989-1995 oli ta TÜ närvikliiniku dotsent, 1995. aastast on TÜ neurokirurgia professor ning 1996. aastast TÜ närvikliiniku juhataja. 10. mail valis arstiteaduskonna nõukogu valimiskogu Asseri dekaaniks.

Prof Asseri peamised uurimisvaldkonnad on raske ajutrauma ravi ning trauma tagajärjed, peaaju kasvajate epidemioloogia jt.

Toomas Asser.

TÜ päev Tallinnas

6. detsembril toimub Rahvusraamatukogus Tartu Ülikooli päev.

TÜ regionaaltegevuse peaspetsialist Aire Luts-Vähejaus ütles, et enne ürituse algust kirjutavad TÜ avatud ülikooli prorektor Teet Seene ja Tallinna abilinnapea Liisa Pakosta alla koostöö läbivaatamise protokollile, millega kinnitatakse 1998. aastal sõlmitud lepingu põhjal jätkuvat koostööd. Autasustatakse TÜ ja Tallinna Linnavalitsuse esseekonkursi võitjaid.

Akadeemilise loengu "Geneetika ja 21. sajandi ühiskond" peab prof Ain Heinaru.

Õpilastele toimuvad infotunnid. Prof Jaan Mikk esitleb kiirlugemisprogrammi ja doktorant Raimo Palm matemaatikateatrit. Avatud on teaduskondade, kolledžite infolauad, müüakse TÜ trükised.

Aastaga kaitses väitekirja 48 doktoranti

1. detsembril saavad eesti ülikooli 81. aastapäeva aktusel doktoridiplomid teadlased, kes kaitsesid TÜs oma väitekirja 1999. aasta novembrist käesoleva aasta novembri keskpaigani.

Arstiteaduskond: Anti Kalda, Eve-Irene Lepist, Jana Kivastik, Karin Kull, Kaire Innos;

filosoofiateaduskond: Kristi Salve, Anna Verschik, Marja Kallasmaa, Roman Leibov, Mati Laur, Aado Lintrop, Art Leete, Triinu Ojamaa, Iris Audova, Anne Arold;

bioloogia-geograafiateaduskond: Ana Rebane, Rein Ahas, Kalev Sepp, Tiina Tamm, Reet Kurg, Kalle Kirsimäe, Toomas Kivisild, Niilo Kaldalu, Dina Lepik, Kai Vellak, Jonne Kotta, Erki Tammiksaar, Garri Raagmaa, Silvia Sepp, Georg Martin, Jüri Plado;

füüsika-keemiateaduskond: Indrek Reimand, Toonika Rinken, Kaja Orupõld, Dmitri Panov, Marko Kaasik, Anu Reinart, Jüri Ivask, Lauri Vares;

majandusteaduskond: Maaja Vadi;

matemaatikateaduskond: Ella Puman; Kaili Müürisep, Varmo Vene;

sotsiaalteaduskond: Virve Sarapik, Aaro Toomela, Jelena Grigorjeva, Mihhail Lotman, Valdur Mikita.

Akadeemiline perekond korp! Revelia 75. aastapäevakommerssil 1995. aasta kaatripäeval. KSV! NIITLA

Korp! Revelia 80

Peeter Selg
9811 phil

Eesti korporatsioonide traditsioon on vanem kui eestikeelne ülikool. Pisut noorem on 3. detsembril 80. aastapäeva pidav Korp! Revelia.

Korp! Revelia on akadeemiliste meeste pere, kes kasvatab oma liikmeist ausaid, kohusetundlikke ja rahvuslikult mõtlevaid eesti akadeemilisi noori. Meie lipukiri on "Üks kõigi, kõik ühe eest!".

Olen revelus 1998. aastast ning selle lühikese aja jooksul on olnud organisatsioonil tõuse ja mõõnu, probleeme, meeldejäävaid üritusi, on tekkinud uusi sõpru ja sidemeid.

Liikmeks tutvusega

Minu kogemuses on võtmenüansiks üks Reveliale omane printsiip: nimelt tema indiviidikeskne organiseeritus. See algab juba liikmete valikust: Revelia ei korralda avalikke külalisõhtuid, kus värvataks inimesi, kel pole eelnevalt organisatsiooniga kokkupuuteid.

Liikmeks saavad üksnes need, kes on seotud mõne revelusega: nende sõbrad, tuttavad; teisisõnu inimesed, kelle kohta on üht-teist teada ning kes organisatsiooni tunnevad.

Taolisel valikuprintsiibil on omad raskused ja omad eelised. Viimaste puhul tasuks kindlasti esile tuua Revelia tugevat sidusust: revelused on tõepoolest märksa vahetumalt üksteisega seotud kui võib-olla mitme suurorganisatsiooni liikmed.

Revelial on ka liberaalsem sisekord ja struktuur kui enamikul korpidel. Seda on vahel peetud meie nõrkuseks ja arengu takistuseks, ent arvan, et tegu on just meie eripäraga.

Reveluste vahel pole nii suurt distantsi kui vahest teistes organisatsioonides. Suhteid reguleeriv kord sisaldab vähem "rividrilli" ja kamandavat rangust.

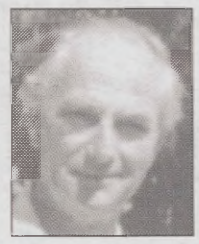
Vabam õhkkond kui teistel

Eelöeldu ei tähenda kaugeltki seda, et Revelias puuduks distsipliin. See on ühemõtteline ja täpselt määratletud – see on osa üleüldisest kultuurist, mida Revelia kui korporatsioon endas kätkeb. Kuid liberaalsus või vabameelsus ilmneb just inimestevahelistes suhetes ja üldises õhkkonnas. Kõige suurem raskus, mis Revelia isiksusekeskse ülesehitusega kaasneb, on liikmeskonna aeglane juurdekasv. See on küll aeglane, kuid siiski pidev.

Liikmete avalik värbamine, mis tagaks masside kiire juurdekasvu, on jäänud Revelia tegutsemispõhimõtetest välja. Meie organisatsioon ei ole seetõttu aga millestki ilma jäänud – tema väärtused on püsivad ja ühtlasi dünaamiliselt arenevad.

TÜ kaheksa uut audoktorit

Jürgen Becker

Prof dr Becker on sündinud 1934, 1961 Heidelbergi Ülikoolist esimene doktorikraad, 1968 habiliteerus Bochumis Uue Testamendi teaduse alal. 1969-2000 Kieli Ülikooli judaistika ja Uue Testamendi professor, 1981-1984 oli Kieli Ülikooli viitsepresident, kolmel korral teoloogiateaduskonna dekaan ja kaua aega ülikooli senatis.

Ta on rahvusvaheliselt tunnustatud judaistika ja Uue Testamendi uurija ning selle ala juhtivaid õpetlasi Saksamaal.

Ta on olnud korduvalt TÜ usuteaduskonna külalisprofessor ning Uue Testamendi ja kreeka keele õppetooli tähtsamaid edendajaid.

Koos Saksamaa Põhja-Elbe Luterliku Kirikuga on ta käivitanud mitmeid Põhja-Elbe kiriku abiprojekte Eestis.

Tänu tema tegutsemisele eraldas Volkswageni Fond usuteaduskonna arendamiseks suure rahalise toetuse. Prof Becker on olnud selle rahaeraldise Saksamaa-poolne hoidja ja kasutamise korraldaja.

Fritz Gustav Folke Sjöqvist

Prof Sjöqvist on sündinud 1933, meditsiinidoktori kraad farmakoloogia erialal 1962.

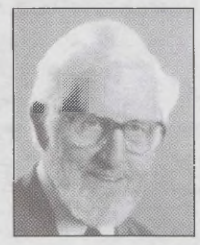
1972. aastast Karolinska Instituudi Huddinge Haigla kliinilise farmakoloogia osakonna juhataja ja professor, 1987. peaarst, 1991-1997 teadus- ja arendusdirektor.

1975. aastast on tema töö seotud Rahvusvahelise Farmakoloogia Liiduga, kus oli kliinilise farmakoloogia sektsiooni aseesimees ja esimees. 1978 asus tööle Maailma Tervishoiu Organisatsiooni ravimite kõrvalnähtude registreerimise rahvusvahelise koostöökeskuse nõukogu aseesimehena, 1985. aastast juhib farmakoloogia arendusgruppi Euroopas. 1995. aastast Euroopa Kliinilise Farmakoloogia ja Farmakoteraapia Assotsiatsiooni esimees.

Teadustöö on seotud kliinilise psühhofarmakoloogia, ravimite metabolismi, farmakokineetika ja ravimite kõrvaltoimetega.

Ta on korraldanud koostööd TÜ arstiteaduskonnaga, organiseerinud spetsialistidele õppimisvõimalusi ja muud.

Carl Joachim Classen

Prof emer Classen on sündinud 1928, promoveerus 1952, Göttingenis, habiliteerus Göttingenis, *prof emer* 1993. aastast.

On olnud klassikalise filoloogia professor Berliinis, Würzburgis ja Göttingenis, töötanud USA, Hiina jt ülikoolides.

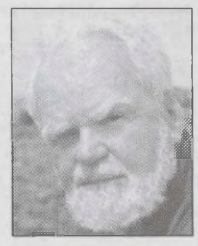
Põhilised uurimissuunad: antiikaja historiograafia, kreeka filosoofia, rooma retoorika, satiir, humanism ja teaduslugu, on tegelnud antiikühiskonna väärtushinnangute uurimise ja piiblitekstide retoorilise interpretatsiooniga.

Tal on väga suuri teeneid TÜ klassikalise filoloogia eriala taastamisel ja arendamisel, olnud TÜ külalisprofessor.

Tartu ja Göttingeni ülikoolide koostöölepingu raames on tema toetusel olnud igal aastal mõnel TÜ magistrandil või üliõpilasel võimalus veeta 2,5 kuud Göttingeni Ülikooli klassikalise filoloogia seminari juures.

Prof Classenil on samuti olnud oluline roll teaduskirjanduse vahendamisel klassikalise filoloogia õppetoolile.

Staffan Ulfstrand

Prof Ulfstrand on sündinud 1933, PhD 1968. 1977 valiti Uppsala Ülikooli loomaökoloogia professoriks, 1989-1998 juhatas zooloogia instituuti, *prof emer* 1998.

Ta on maailma mitme juhtiva teadusühingu ja akadeemia liige ja auliige, Rahvusvahelise Ökoloogiaühingu hiljutine peasekretär, kuulub eksperdina ülikoolide komisjonidesse.

Maailmamainega teadlane on publitseerinud arvukaid teadustöid mainekates ökoloogia- ja zooloogiaajakirjades.

Tema uurimused on aidanud arendada biogeograafiat, käitumisökoloogiat, populatsiooni- ja kooslusteökoloogiat, rändeuurimist ja keskkonnabioloogiat.

Tal on TÜ loomaökoloogia õppetooliga sidemed 1993. aastast.

Sellest ajast on Uppsala Ülikooli zooloogia instituudi ja TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi vahel tihe koostöö.

Mitmed kraadiõppurid ja teadlased on saanud töötada Uppsalas.

Jaan Laane

Prof Laane on sündinud 1942 Paides, 1944 põgenes Eestist.

Filosoofiadoktori kraadi keemias kaitses ta 1967 Massatchusettsi Tehnoloogia Instituudis. 1968. aastast töötab Texase A&M Ülikoolis, 1976. aastast professorina.

?On olnud füüsikalise ja tuumakeemia osakonna juhataja, teaduse teaduskonna prodekaan, ülikooli senati spiiker ning Texas A&M Pacific Asia Instituudi direktor.

1994. aastast toimetab molekulaarkeemia ühte juhtivat ajakirja Journal of Molecular Structure.

Prof Laane eriala on molekulaarne laser-, infrapunane ja ultraviolettkiirgus-spektroskoopia. Ta on maailma üks juhtivaid teadlasi väikeste molekulide kvantkeemia alal.

1996 valiti ta ETA välisliikmeks, ta on valitud ka Ameerika Füüsikaühingu ja Ameerika Keemiainstituudi auliikmeks.

Ta teeb aktiivset teaduslikku koostööd TÜ Füüsika Instituudi laboritega.

Ulf Ingemar Ragnarsson

Prof Ragnarsson on sündinud 1934, PhD (keemia) Uppsala Ülikoolis.

Ta on töötanud mitmes ülikoolis, 1968. aastast Uppsala Ülikoolis, *prof emer* 1999.

Ta on rahvusvaheliselt tunnustatud teadlane peptiidikeemia ja isotoopmärgitud ühendite keemia alal, on Gdanski Ülikooli audoktor.

Prof Ragnarssonil on TÜ ja ETA (KBFI) pikaajalised teadussidemed.

Tema initsiatiivil alustati õppejõudude, teadurite ja üliõpilaste vahetust TÜ ja Uppsala Ülikooli vahel.

Koos on avaldatud 24 täismahulist artiklit ja osaletud konverentsidel ühisettekannetega.

Ta on TÜ keemiaosakonna esimese TEMPUS-projekti Rootsi-poolne koordinaator, on aidanud organiseerida TÜ Raamatukogule väga suures mahus äärmiselt vajalikke teadusajakirju, õpikuid, teatmeteoseid.

Ta on aidanud tutvustada meie ülikooli Rootsis ja mujal.

Carl Max Wagner

Prof dr Wagner on sündinud 1931, 1955 BSc, 1958 MSc, 1959 PhD. 1965-1969 Stuttgarti Ülikooli erakorraline professor, 1969-1999 teoreetilise füüsika korraline professor, *prof emer* 1999.

Ta on rahvusvahelise mainega teadlane ja hinnatud pedagoog, publitseerinud üle 200 teadustöö kondenseeritud aine teooria ja teoreetilise füüsika üldprobleemide valdkonnas. Uurimustes on saadud rida põhjapanevaid tulemusi interakteeruvate kvaasiosakeste dünaamika, vibroonspektrite jm alal. Tuntud ja tsiteeritud on monograafiad unitaarteisenduste ja rühmateooria meetodite rakendamise kohta.

Ta on olnud pioneeriks Eesti tahkisefüüsika kaasamisel Euroopa teadusringkondadesse, olnud abivalmis teaduskorralduse ekspert.

Prof Wagner on ka ETA Toimetiste füüsika ja matemaatika seeria toimetuskolleegiumi liige, on publitseerinud ühistöid Tartu füüsikutega.

Risto Näätänen

Prof Näätänen on sündinud 1939, PhD (psühholoogia) 1968. Ta on Soome TA akadeemik ja Helsingi Ülikooli professor, juhatab psühholoogia osakonna kognitiivse aju-uuringute keskust.

Prof Näätänen on praegu maailma üks psühholoogia tippudest, kuulub ühena kolmest eurooplasest maailma 50 kõige enam tsiteeritud psühholoogi hulka. Prof Näätäneni töödele tehtud viidete koguarv on jõudnud 10 tuhandeni.

Suurim saavutus on aju automaatse tähelepanumehhanismi avastamine. Tänu sellele aju automaatsele reaktsioonile õnnestus tal kindlaks teha, millises kohas eestlase ajus toimub õ-hääliku analüüs, mis soomlaste ajus näiteks puudub.

Ta aitas Eesti psühholoogidel lülituda maailma psühholoogiasse juba enne taasiseseisvumist, oli üks Soome-Eesti kognitiivse psühholoogia aastakonverentside initsiaator. 1996 valiti TÜs Sorose nimelise professuuri täitjaks.

TÜ ajaloo konverents

Ken Kalling
TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektor

6. detsembril kl 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis traditsiooniline ajalookonverents. Seekordne teema püüab pilku heita Hruštšovi sulale ja sellele järgnenud NSV Liidu vaikse allakäimise perioodile.

Tegemist on järje või täiendusega eelmisele muuseumikonverentsile. Toona jäi konverentsi lõppedes mulje, et mõningaid aspekte ülikooli elus just tollel perioodil võiks veelgi põhjalikumalt avada. Eelseisev konverents selle poole püüdlebki.

Selliste lähisminevikku käsitlevate ettevõtmiste juures on sageli probleemiks see, kas nii värskeid sündmusi, mida liiati tihti analüüsivad veel asjaosalised ise, saab rangelt võttes ajalooteaduseks nimetada. Sellise taustaga konverentsile annab sobiva sissejuhatuse esimene esineja Erle Rikman Eesti Humanitaarinstituudist.

Mikrobioloogide päev

Tõnis Karkki
TÜ arstiteaduskonna dotsent

24. novembril toimus Biomeedikumis VI mikrobioloogia päev.

Lisaks instituudi juhtaja prof Marika Mikelsaare ettekandele aasta jooksul arstiteaduskonnas ja instituudis toimunust vahetati mõtteid mikrobioloogia aktuaalsetel teemadel: uued infektsioonid ja haigusetekitajad, ravimiresistentsus ja selle monitooring jm. Keskseks kujunes kliinilise mikrobioloogia kui eriala tulevik Eestis. Nimelt näeb välisekspertide soovitatav erialade nimekiri ette kliinilise mikrobioloogia ja paljude teiste prekliiniliste distsipliinide koondamist ühtse eriala – laborimeditsiini alla. Samas on nimetatud erialad olemas enamikus ELi riikides.

Tutvuti ka firma Quattromed diagnostiliste võimalustega. *Spin-off* firma kaudu püütakse realiseerida ülikooli teaduspotentsiaali igapäevases infektsioonhaiguste diagnostikas.

Antiikkultuur on hariduse aluseks

10 aastat tagasi taasavati Tartu Ülikoolis klassikalise filoloogia eriala

Anne Lill
TÜ klassikalise filoloogia professor

Kuigi klassikalised keeled olid 1632. aastal avatud Tartu Ülikoolis ülikoolihariduse aluseks, on nende õpetamine mitu korda katkenud ja taas alanud.

1990. aastal otsustas TÜ nõukogu klassikalise filoloogia eriala taasavada, luues klassikalise ja romaani filoloogia kateedri.

Eriala taasavamisel oli laiem tähendus kui ülikoolihariduse täiendamine. Oli astutud uuesti Euroopa kultuuritraditsiooni juurde ja tunnustatud lätteid, mis sajandite vältel kujundasid Euroopa mõttelaadi ja keeli.

Eriala taasavamine

1. septembril 10 aastat tagasi tuli peahoone teise korruse ruumides veel remondijärgset koristustööd teha. Varem olid need ruumid kuulunud ülikooli parteikomiteele. Õhkkonna vahetamisele ja uuenemisele aitasid kaasa ruumidesse toodud jumalanna Pallas Athene ja roomlase Gaius Iulius Caesari rinnakujud ja muidugi raamatud, mis kunagise klassikalise filoloogia kateedri aegadest pärit kappidesse kandsime.

Meil tuli üles ehitada klassikaharidus nende väheste vahenditega, mis olid alles jäänud. Puudus oli loenguruumidest ning õppevahenditest, isegi kirjutusmasinast (!), arvutitest rääkimata. Vaadates esimeste aastate 365 päeva eriala kateedrijuhataja pilguga, oli asi sisult lihtne: loengute ettevalmistamine ja nende pidamine ning ülejäänud ajal võimaluste otsimine raamatute ja arvutite ostmiseks. Tähtis oli kontaktide loomine teiste ülikoolide kolleegidega. Suureks abiks olid professorid Jaan Puhvel Los Angelesest, Carl Joachim Classen Göttingenist jpt.

Esimesed 10 üliõpilast alustas õpinguid 1991. aastal. Klassikalisi filolooge võetakse ülikooli üle aasta ja kolme vastuvõtu järel on lõpetanud 28 (17 neist on olnud või on magistriõppes). Magistrikraade on kaitstud 7, lähinädalatel lisandub veel 2. Doktoriõpet on alustanud 4 klassikafiloloogi. Enamik on oma eriala entusiastid ja õpingutes motiveeritud seltskond. See ei tohiks üllatada, sest kiiret karjääri selle erialaga tegema ei tulda, rohkem huvitutakse süvaprobleemidest.

1999. aasta kevadel: osa eriala lõpetajaid (seisavad) ja õppejõud (vasakult) H. Laido, I. Volt, E. Tamm, K. Viiding, J. Unt, A. Lill, puudub J. Pärn. ÕPPETOOLI ARHIIV

1998. aastal kolisime uude keeltemajja.

Noored klassikafiiloloogid

Erialaühing Morgensterni Selts korraldab mitut laadi üritusi. Iga-aastase rituaali hulka kuulub 15. septembril ülikoolis suure panuse antiikkultuuri õpetamisse andnud Karl Morgensterni austamistseremoonia tema mälestusmärkide juures Toomemäel ja Raadi kalmistul. Selts on korraldatud reise Kreekasse ja Itaaliasse, mis on aidanud elustada antiikaega. Pärast Akropolisel käimist on hoopis teine tunne lugeda Pausaniase Ateena kirjeldust või Tessaalia külastamise järel meenutada, kuidas neidsamu paiku kirjeldab Apuleius oma eesliromaanis.

Klassikalise filoloogia kaudu jõuab humanitaarhariduse lähtekohtade juurde. Just antiikautoritega tegelemisest on saanud alguse suur osa moodsaid keele- ja kirjandusuurimise suundi, sh hermeneutika. Puhtal kujul on antiigiuurimused moodsate teaduste kõrval aga suhteliselt väike eriala.

Tartu klassikaline filoloogia on end tutvustanud maailmas laiemalt rahvusvahelise klassikatraditsiooni ühingu (ISCT) kaudu. Ainukesena Baltimaadest on Eesti klassikalised filoloogid rahvusvahelise klassikaföderatsiooni FIECi liikmed. Organisatsioonidest osavõtt, nende üritustel osalemine nõuab teatavasti raha, mille taha võib mõnigi ettevõtmine pidama jääda. Aga igal juhul jõuab Eestis tehtav uurimistöö nii otsekontaktide kui ka publikatsioonidena maailma (seni on ilmunud artiklid Saksamaa, Inglismaa, Itaalia ja Soome ajakirjades).

Esimene rahvusvaheline konverents, kus räägiti ka Tartu klassikalise filoloogia ajaloost, toimus 1987. aastal Halles, osalesid Marju Lepajõe ja Anne Lill. Rahvusvaheline koostöö areneb Balti mere äärsete maadega projekti Mare Balticum raames. 1999 oli konverentsi korraldajaks Tartu.

Töö üks oluline väljund on antiikaja autorite teoste vahendamine eesti keeles. Viimase kümne aastaga on tulnud tunnetavat lisa: nt Apuleiuse "Metamorfoosid ehk kuldne eesel" (väljaandja Anne Lill), Aristotelese "Nikomachose eetika" (väljaandja Anne Lill), Theophrastose "Inimtüübid" (väljaandjad Anne Lill ja Ivo Volt).

Kindlasti peab esile tõstma Vikerkaare antiigiteemalist erinumbrit, milles on tõlkeid ja artikleid nii vanematelt kui nooremalt klassikafiloloogidelt. Doktorant Kristi Viiding on publitseerinud väljaanded Tartu Ülikooli ajaloost 17. sajandil ja tegeleb ladinakeelse akadeemilise juhuluule uurimisega. On kujunemas väike uurimisgrupp, millel on võimalus oma uurimistulemustega ka rahvusvahelist huvi äratada. Teiste perspektiivsete teemade hulka kuuluvad antiikaja luule ja värsimõõdu küsimused (doktorandid Maria Lotman ja Janika Päll) ja karakteroloogia uurimine antiikkirjanduses.

Dialoog teiste erialadega

Tõenäoliselt on meilgi perspektiivikamad need suunad, mis viivad antiikautorite tundmise kokku teiste erialadega.

Kõige tähtsamad uued ideed on viimastel aastakümnetel klassikauurimustes ilmunud just interdistsiplinaarsete uurimuste kaudu, dialoogis nt võrdleva kirjandusteaduse ja kultuuriuurimustega.

Selles on ka praktiline väljund klassikalisele filoloogiale Eestis, sest laiem kasutusala võiks olla just seoses teiste erialadega (kaasaja keeled, ajalugu, teoloogia, õigusteadus jm).

Esmalt tuleb aga luua tugev klassikahariduse baas. Selleks on vaja kõigepealt koostada vajalik õppevaramu (ladina keele õpik eesti koolidele ja ülikoolile, kreeka keele õpik, ladina ja kreeka keele sõnaraamatud ning esmatähtsate antiikautorite teoste väljaanded).

Eriala arengu seisukohalt oleks vaja välja arendada õppetooli kaks haru – kreeka ja ladina filoloogia ning koos nendega võrdlevad kultuuriuuringud.

KOLLOKVIUM "10 AASTAT KLASSIKALISE FILOLOOGIA TAASTAMISEST TÜs"

2. detsembril kl 10.15 avab kollokviumi uue keeltemaja fuajees prof Anne Lill.
Kl 10.45 peab ettekande retoorikast TÜ audoktor prof C. J. Classen Göttingenist.
Järgnevalt esinevad M.-K. Lotman, M. Kõiv, P. Roos Lundist, A. Kaalep, J. Unt, K. Viiding, prof O. Merisalo Jüväskylast jt.
Vt ka www.ut.ee/klassik

Taastagem mälestussammas Tartus

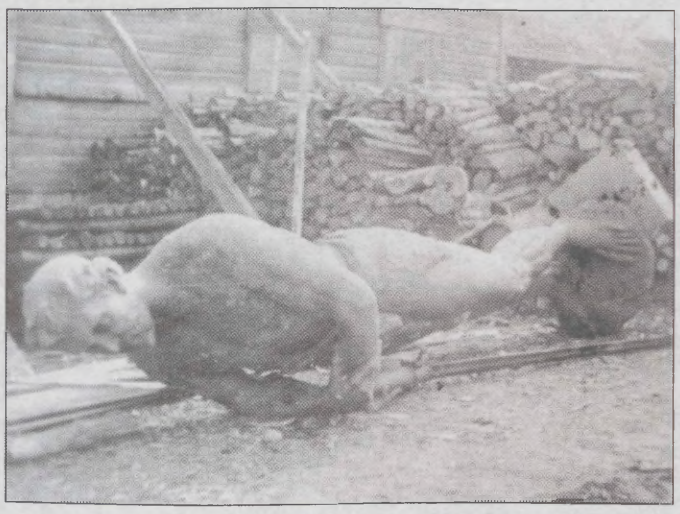
Tullio Ilomets
Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi 6. novembri koosolekul jõuti üksmeelselt seisukohale, et Vabadussõja mälestusmärk Tartus tuleb taastada endisel kujul.

Vabadussõja väärikaks tähistamiseks mõeldud mälestusmärgi püstitamiseni jõuti Tartus 1933. aastal. Monumendi autor oli tuntud eesti skulptor Amandus Adamson, kelle esialgsest ulatuslikust projektist otsustati paigaldada Emajõe kaldale ainult suur graniitalus, millel aastaarvud 1918-1920 ja sellel mõõgale toetuv vägilasest sõdalane, mida hiljem hakati samastama Kalevipojaga.

Mälestussammas püsis seal 1950. aasta 28. aprillini, mil talle osaks sai sama saatus, mis Villem Reimanni mälestusmärgile Toomemäel ja Gustav Adolfi kujule peahoone taga. Kõik nad kisti maha, hävitati ja alused purustati teesillutiseks.

TÜ meditsiiniprofessor Herbert Normann kirjutab päevikus: "28. aprill 1950. Täna lammutati Kalevipoja mälestussammas. Hommiku varastel tundidel tõsteti aluselt kuju ja keskpäevaks oli ka alus kõrvaldatud. Lammutustööd teostati kalmistute töötajate poolt."

Viimane foto Kalevipojast. Kuju ootab oma lõppu Emajõe sauna õuel. REPRO ORIGINAALILT EDUARD SAKK

Kuju veeti Emajõe sauna õuele puuriitade vahele, kus ta metallijäätmena oma lõpu leidis. Pea aga olevat eraldi maha saetud ja töömeestelt paari viinapudeli eest kätte saadud ning kindlasse kohta maetud, Tähtveres ühe kuuri põranda alla.

Selle Vabadussõja mälestusmärgi taastamise üle on pikemat aega mõtteid vahetatud.

Jutud, et mälestusmärgist pole korralikke fotosid ega plaane, pole põhjendatud. On kuulda ka mingist uuest, Võidu monumendist. See aga ei saa asendada algset mälestusmärki.

Seltsiski ei jõutud päris üksmeelele, kas paigutada kuju endisele kohale või kõrvalolevale väljakule. Selle üle tuleks laiemalt mõtteid vahetada. Et Tartus pole Vabadussõja mälestusmärki, on lugupidamatus Eesti omariikluse suhtes.

Veel kord arengutest e-kirjastamise vallas

Jaak Järv
TÜ bioorgaanilise keemia professor

SAMAL TEEMAL: UT vaheleht Raamatukogu Eri, 3. nov 2000

Ameerika Biokeemia ja Molekulaarbioloogia Selts pöördus 17. novembril oma liikmete poole avaliku kirjaga, mille sisu väärib lühidalt tutvustamist ka ülikooli akadeemilisele perele.

Kirjas esitatakse kokkuvõte seltsi väljaantava ühe juhtiva biokeemiaalase ajakirja Journal of Biological Chemistry (JBC) tegevusest, et võimaldada kõikidele vaba juurdepääs teadustöö tulemustele.

Alates 1997. aastast on JBC koos kirjastusega Highwire Press (Stanford University) juurutanud vaba juurdepääsu ajakirja eelmistele aastakäikudele. See tähendab et alates 1. jaanuarist on eelmise aasta numbrid interneti kaudu vabalt saadaval. Ilma tellimise ja maksuta. Seega on selle aasta viimane number (29. dets 2000) vabalt loetav juba 2001. aasta 1. jaanuari hommikul, s.o 3 päeva pärast ilmumist. Praegu on *back issue* saadaval kuni 1995. aastani, kuid käib töö laiendada ajakirja digitaalset arhiivi aastani 1980.

Sellise vaba arhiivi poliitikaga on praegu Highwire raames ühinenud 120 ajakirja ning saadaval on 183 000 artiklit.

Veelgi enam, juurutatakse süsteemi, et artiklid on e-vormis vabalt saadaval nende trükki vastuvõtmise hetkest.

See on teaduspublikatsioonide vallas tõeline revolutsioon. Ja refereeritava kirja mõte on kutsuda teadlasi üles selles revolutsioonis osalema. Esitatakse üleskutse mitte saata artikleid, mitte osaleda retsenseerimisel ja mitte tellida teadusajakirju, mis ei anna kogu oma sisu vabaks e-kasutuseks kuus kuud pärast trükiversiooni ilmumist.

Mis on siis tähtis ülikoolile? Kiiresti ja kõiki vahendeid koondades viia oma e-side võrk tasemele, et meile pakutav ei takerduks selle võrgu kohalikesse "pudelikaeltesse". Muutuseks on ülim aeg.

Õpetajate Seminari liitumine TÜga on otstarbekas

TÜ nõukogu pidas ühehäälselt otstarbekaks Tartu Õpetajate Seminari ühinemist Tartu Ülikooliga ülikooli asutuse staatuses järgmise aasta 1. juulist.

Samuti pidas nõukogu vajalikuks luua ülikoolis järgmise aasta 1. juulist teaduskonna staatuses õpetajakoolitusstruktuur.

TÜ nõukogu on tunnistanud õpetajakoolituse ülikooli prioriteetseks valdkonnaks.

Kevadel vastu võetud selle õppeaasta arendusülesannete hulgas on kaks punkti õpetajakoolituse ümberkorraldamisest ja õpetajate täienduskoolituse käivitamisest.

TÜ õpetajakoolituse projektijuhi Hasso Kukemelki sõnul on tegelemine õpetajakoolitusega ja selle arendamisega ülikoolile erakordselt oluline, kuna tänased tegemata jätmised kajastuvad otseselt tulevaste üliõpilaste ettevalmistuses.

TÜ osaleb infomessil "Teeviit"

7.-9. detsembrini Tallinnas toimuval infomessil "Teeviit" tutvustatakse ka Tartu Ülikooli ja tema kolledžite õppekavasid ning vastuvõtutingimusi.

TÜ üliõpilas- ja õppeosakonna vastuvõtutalituse peaspetsialisti Aime Randveeru sõnul on Tartu Ülikooli astumise tingimusi oluline tutvustada praegu just sellepärast, et juba jaanuaris registreeritakse riigieksamitele. "Huvilistele pakume Tartu Ülikooli astujate teatmikku, anname suulist infot."

Sisseastumisinfo, õppekavade kirjelduste ja õppeainete registriga saab tutvuda aadressil: www.ut.ee.

Kohal on ka Narva, Pärnu ja Türi kolledži esindajad, kes tutvustavad õppimisvõimalusi ja kohapealseid tingimusi kolledžites. Kaugkoolituskeskus tutvustab avatud ülikooli.

Professor Ludvig Puusepp 125

8. detsembril toimub seoses prof Ludvig Puusepa 125. sünniaastapäevaga (1875-1942) TÜ Raamatukogus konverents.

Prof Puusepp oli ilmselt mitte ainult sõjaeelse EV tuntuim meedik, vaid ka Eesti teaduse lipulaev. Maailma esimesse neuropatoloogia õppetooli, TÜ närvikliinikusse tuldi õppima, aga ka ravile, kogu maailmast.

Enne konverentsi käiakse Raadil prof Puusepa haual. Konverentsil esinevad ettekannetega Rein Zupping, Aavo-Valdur Mikelsaar, Toomas Asser ja Kadri Pops.

TÜ Ajaloo Muuseumis avatakse Puusepa 125. sünniaastapäevale pühendatud näitus. Näituse on koostanud ajaloomuuseumi teadusdirektor Ken Kalling.

Ludvig Puusepp.

ÕNNITLEME

Emeriitprofessor Hubert Kahn 70

6. detsembril tähistab 70. juubelit Eesti töötervishoiu *grand old man* emeriitprofessor Hubert Kahn.

Hubert Kahn lõpetas TÜ arstiteaduskonna raviosakonna *cum laude* 1956. aastal, meditsiinikandidaadi kraadi sai 1964. ja meditsiinidoktori kraadi 1974. aastal.

Tallinna Tõnismäe Haigla siseosakonna ordinaatori kohalt siirdus ta aspirantuuri tööhügieeni ja kutsehaiguste erialal Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituuti. Kogu oma edasise karjääri (teadurist teadusdirektori ja töötervishoiukeskuse juhatajani) on ta teinud selles instituudis.

Paralleelselt põhitööga jätkus tal tahet ja energiat olla TRÜ hügieeni ja tervishoiuorganisatsiooni kateedri (hilisema TÜ tervishoiu instituudi) professor, ENSV Tervishoiu Ministeeriumi peatoksikoloog, EV Sotsiaalministeeriumi töötervishoiunõunik, ajakirja Eesti Töötervishoid asutaja ja peatoimetaja. 1996. aastal valiti ta TÜ emeriitprofessoriks.

Juubilari peamine teadushuvi on olnud põlevkivikeemia produktide üldtoksiline toime inimesele ja selle varane diagnostika, samuti organismi individuaalse tundlikkuse põhjused. Ta on välja töötanud Eesti töötervishoiukorralduse mudeli. Juubilar hoolitseb töötervishoiu spetsialistide järelkasvu eest residentide juhendajana.

Ta on pidanud väga tähtsaks elanikkonna tervisekasvatust: olnud üle 20 aasta ühingu Teadus meditsiinisektsiooni esimees, Eesti Raadio saatesarja "Tervis" kaasautor ja paljude raamatute kaasautor.

Soovime juubilarile jätkuvat visadust, tervist ja elujõudu ning palju õnne!

Kolleegid
TÜ tervishoiu instituudist

ÕNNITLEME

50

Enno Rohtmets,
insener – 1. detsember

55

Arno Anijalg,
spetsialist – 1. detsember

65

Helju Kukk,
riidehoidja – 2. detsember

70

Hubert-Viktor Kahn,
emeriitprof – 6. detsember

Võltsiti TÜ diplomit

7. novembril tegi Tartu Ülikool diplomi võltsimise asjus politseile avalduse kriminaalasja algatamiseks. Tartu Ülikooli diplomi võltsimine tuli ilmsiks tänu Narva linnavalitsusele.

Käesoleva aasta oktoobris pöördus Narva linnavalitsus Tartu Ülikooli poole sooviga kontrollida ühe TÜ diplomi koopia ehtsust. Diplomi esitas linnavalitsusele sinna tööle asunud inimene. Kontrollimisel selgus, et diplomi esitanud inimene ei ole Tartu Ülikooli lõpetanud ning seega ei ole tal võimalik omada ka TÜ diplomit.

Tartu politseiprefektuur on avalduse edastanud vastavalt territoriaalsele kuuluvusele lahendamiseks Narva politseiprefektuurile.

Johannes Aavik 120

3. detsembril kell 14 algab TÜ ph aud 139 eesti keele õppetooli ja Emakeele Seltsi kõnekoosolek "Joh Aavik 120".

Aaviku Seltsi esimehe Helgi Vihma sõnul tekitas Johannes Aavik (1880-1973) Eestis erakordse keelehuvi, eriti noorte seas. "Ta oli ideegeneraator ning eesti kirjakeele järjekindel ning väsimatu arendaja, nt sõnavara, süntaksi ja stiili uuendaja ja viimistleja."

Aavik oli TÜ stipendiaat, töötas ülikoolis eradotsendi, eesti keele lektori ja dotsendina 1940. aastani.

Kõnekoosolekul räägib Helmi Neetar (Eesti Keele Instituut) teemal "Johannes Aavik ja murdekeel", Mati Erelt (TÜ) Aavikust kui eesti süntaksi uuendajast ja Virve Raag (Uppsala Ülikool) eesti kirjakeele arendamisest keelekorraldusteooria valguses.

Üliõpilasteater alustab

7. detsembril algavad Tampere Majas üliõpilasteatri etendused. Kava "Lumi just on langenud üle Yoshino küla" koostaja ja lavastaja on Kalev Kudu. Etendused on 7., 8., 9., 11., 18. ja 20. detsembril kell 19.

Eelmüük algab 5. detsembrist. Etendus sobib sisustama ka asutuste jõuluõhtut. Info ja piletite ettetellimine Tampere Majast tel 380 300.

PÕHJAMAADE MN INFOPÄEV

6. detsembril kell 12 on TÜ nõukogu saalis Põhjamaade MN stipendiumiprogrammi tutvustav infopäev.
Põhjamaade MN nõunik Alf Rasmussen tutvustab Põhjamaade MN stipendiumiprogrammi Nordic Grant Scheme. Programm annab toetusi kahes valdkonnas. Koostöövõrgustike loomiseks Põhja- ja Baltimaade kõrgkoolide ja teadusasutuste vahel eraldatakse raha eelkõige Põhjamaade keelte, kultuuri ja ühiskonnateaduste ning keskkonnatehnoloogia alal. Põhja- ja Baltimaade mittetulundusühingute vahel on prioriteetsed valdkonnad tervishoid ja sotsiaalküsimused, lapsed ja noored ning naised ja võrdõiguslikkus.
Taotlused tuleb esitada 1. veebruariks. Stipendiumiprogrammiga Nordic Grant Scheme ja eelmise taotlusvooru (1.2.2000) tulemustega on võimalik tutvuda Põhjamaade MN Infobüroo koduleheküljel www.nmr.ee.
Osavõtuks registreemine: Sirje Üprus (sirje.uprus@ut.ee).
Lisateave: Madis Kanarbik (madis@nmr.ee).

KIRJASTUSE ELSEVIER SEMINAR

7. dets kell 9.15 on TÜ Raamatukogu konverentsisaalis seminar, kus kirjastuse Elsevier esindajad tutvustavad oma tööd.
Seminari juhib prof Jaak Järv. Üritus on Eesti TA ja TÜ Raamatukogu ühisüritus.
See on erakordne võimalus tutvuda Tartus maailma teadusajakirjade ja nende kirjastajatega. Aasta lõpuni on TÜ arvutivõrgus tasuta kättesaadavad maailma ühe võimsaima kirjastuse Elsevier Science kõik elektroonilised teadusajakirjad.
Ajakirju on 1100 ja neid on 16 eri valdkonnast, sh sotsiaalteaduste vallast (www.utlib.ee/ee/science_direct.html). Andmebaasis ScienceDirect (www.sciencedirect.com) saab teha otsinguid nii võtmesõnade, autorite kui ajakirjade järgi.
Vt www.utlib.ee/ee/index.html.
TÜ Raamatukogusse avaneb nüüd viit ka TÜ koduleheküljelt.

ÜLIKOOLI 81. AASTAPÄEVA TÕRVIKURONGKÄIK

Ülikoolipere tõrvikurongkäik algab täna kell 17 Vanemuise 46 õppehoone eest ja lõpeb peahoone ees.
Kõige ees sammutakse ülikooli lipu ja Eesti lipuga. Lipu järel tulevad teaduskonnad vanuse järjekorras. Pärast teaduskondi sammuvad vanuse järjekorras akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid. Akadeemilistele organisatsioonidele järgnevad vanuse järjekorras teised tudengiorganisatsioonid. Organiseerumata tudengid liituvad rongkäigu lõpuga.
Tõrvikuid hakatakse jagama kell 16.30 Vanemuise 46 fuajees. Igale teaduskonnale ja organisatsioonile on kokku pandud tõrvikukomplekt, mis antakse tervikuna organisatsiooni esindajate kätte. Tõrvikutele peab võimalikult vara järele minema.
Kogunemine Vanemuise 46 ees algab hiljemalt kell 16.45. Rongkäik liigub mööda Vanemuise tänavat, pöörab Ülikooli tänavale ja suundub peahoone ette. Seal tervitavad rektor prof Jaak Aaviksoo ja prof Jaan Ross.

"TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL 1960-1988"

Konverents 6. detsembril TÜ Ajaloo Muuseumis

10 Erle Rikman "Nõukogude perioodi konstrueerimisest mälestustes"
10.30 Aleksander Loit "Balti-alased teaduskonverentsid Stockholmis 1970-1990"
11 Peeter Torop "Juri Lotman kui ajalooline fenomen"
12 Valner Krinal "Eesti ülikoolide majandusteaduskondadest aastail 1960-1980"
12.30 Maie Lõvi-Kalnin "Üliõpilaste teadustööst arstiteaduskonnas ja ÜTÜ stomatoloogia sektsioonis 1960-1988
13 Peeter Järvelaid "ÜTÜ 1960-1988"
15 Marta Raisma "Kirjastustegevusest TÜs 1958-1994"
15.30 Karl Siilivask "Kolmeköitelise TÜ ajaloo saamisloost"
16 Erki Tammiksaar "Kuidas sündis Baeri majamuuseum"
17 Olaf Kuuli "Sula alguses ja lõpus. TRÜ komsomol 1955-1957 ja 1967-1968"
17.30 Kalev Vilgats "TRÜ komsomoli viimane veerandsada"

ACTA DIURNA

30. novembril kell 18.15 KH 229 loengusari "Tegijad räägivad": Eesti eliit?! Osalevad Rein Toomla, Aune Past, Rein Kilk, Neinar Seli. Arutelu juhib: Inga Raitar. Info: Lauri Lugna, 051 22 117.

30. novembril kell 19 Vanemuise 46 ringauditooriumis esitlevad etnoloogia õppetool ja Stuudio F-seitse Liivo Niglase autorifilmi neenetsitest "Brigaad". Filmi valmimist toetasid: Eesti Kultuurkapital, Eesti Filmi Sihtasutus, Eesti teadusfond. Sissepääs tasuta. Info: 375 654.

1. detsembril kell 10.30 Tartu Ülikooli Vilistlaskogu aastakoosolek ph aud 102.

3. detsembril kell 11.15 Eesti ülikooli 81. aastapäevale pühendatud jumalateenistus ajaloomuuseumi valges saalis.

4. detsembril TÜ Sihtasutuse stipendiumide üleandmine rektoraadis.

KAITSMISED

1. detsembril kaitseb mag iur Marju Luts õigusteaduskonnas doktoritööd "Juhuslik ja isamaaline: F. G. v. Bunge provintsiaalõigusteadus". Oponendid on õigustead-knd prof E.-J. Truuväli ja dots dr iur Heikki Pihlajamäki. Kaitsmine toimub luridicumis Näituse tn 20 kell 9.15 aud. 203.

LOENGUD

5. detsembril kell 13-17.30 toimub uue keeltemaja fuajees (Ülikooli 17) "Kierkegaardi-seminar". Täpsem info skandinavistika telefonil 375 212.

6. detsembril kell 14.30 toimub Liivi 2-104 tarkvara infoseminar teemal "Kaugkoolituskeskkond Lotus LearningSpace". Seminaril esinevad Tarmo Toiger (IBM/Lotus Eesti) ja Ola Rääk (Aetec AS). Info: Tiina Tamme, tiina@ut.ee.

7. detsembril kell 16.15 professorite klubi koosolek, päevakorras prof Vahur Ööpiku ettekanne "Sportlaste toidulisandid – tegelik või reklaamitud vajadus".

TÜ AJALOO MUUSEUM

4. detsembril kell 18.30 toimub valges saalis näituse "NARKOOTIKUMID – TÄNAN, EI" raames Jaanus Harro loeng "Narkootikumide mõju – näilisus ja tegelikkus". Loengu sihtgrupiks on 17-25 aastased noored, kuid üritus on avatud kõigile huvilistele. Loengule järgneb vestlusring. Osavõtt tasuta. Alternatiivõhtuid toetavad: AS Kulbert, OÜ KRIS Gupp, BalSnack, Paulig, A Le Coq, Interpen.

Jätkuvalt on Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis avatud EKSPOSITSIOON (Tartu Ülikool algusaastatest tänapäevani) ja järgmised ajutised näitused:
"KIVIRIIGI LUMMUSES" – kuni 15. jaanuarini 2001,
"NARKOOTIKUMID – TÄNAN, EI" – kuni 15. veebruarini 2001,
Alates 6. detsembrist on ajaloomuuseumis võimalik tutvuda plakatinäitusega "Soome mets", autor Eerik Bruun.
Info: www.ut.ee/REAM Ekskursioonide tellimine 375 677.

TÜ RAAMATUKOGU

1. detsembrist on TÜ Raamatukogu teeninduses mõningaid ümberkorraldusi:
* lugemissaalide raamatuid vormistatakse 1. detsembrist koju teaduskirjanduse kojulaenutuses (II korruse kataloogisaalis, tel 375 770, avatud E-R 8-21, L 10-18). Pühapäeviti vormistatakse avakogude kojulaenutusi õppekirjanduse lugemissaalis (III korrusel, tel 375 775, kl 10-18);
* laenutatud kirjandust on võimalik pikendada e-maili teel (laenutus@utlib.ee) ja telefonidel 375 702 (info), 375 775 (õppelugemissaal), 375 770 (teaduskirjanduse kojulaenutus), 375 771 (loodusteaduste saal);
* individuaaltööruumide võtmeid saab humanitaarteaduste saali teenindusletist, kaitsmisele minevate väitekirjadega saab tutvuda loodusteaduste lugemissaalis;
* Riigi Teataja on üle viidud humanitaarteaduste lugemissaali (k.a 2 viimast aastakäiku).
Info: Olga Einasto, TÜR teaduskirjanduse osakonna juhataja, tel 375 774, elga@utlib.ee.

NÄITUSED

TÜ Raamatukogu (W.Struve 1)
E-R 8-21, L-P 10-18
www.utlib.ee/ee/naitused/
www.utlib.ee/ee/nadal/

konverentsisaali fuajees (II k)
* Gleb Netšvolodovi illustratsioonid Umberto Eco romaanile "Roosi nimi" 24.XI-10.XII 2000

lugemissaalide fuajees (III k)
* "Baltisaksa kultuuritegelane ja ajaloolane Hellmuth Weiss – 100" 30. X - dets. lõpp 2000
* Fideelia-Signe Rootsi fotonäitus "Uksed" 9. X - 30. XI 2000
*"Korp! Filiae Patriae 80" 26. X - dets. 2000
* "Korp! Vironia 100" 20. XI - dets. 2000.

kataloogisaalis (II k) ja kohviku fuajees (III k)
* "Eesti lasteraamatuillustratsioon" (Eesti raamatu aasta näitus) 17. XI 2000 - 5. I 2001

kohviku fuajees (III k)
* raamatunäitus "TÜ prof akadeemik Jevgeni Tarle 125" 15. XI - jaanuar 2001.

kaktuste fuajees (III k)
* Eesti Kunstiakadeemia ja Tartu Kõrgema Kunstikooli nahakunsti osakonna üliõpilaste näitus "Kõite (V)algusel" 3. XI - 3. XII 2000.

õppelugemissaali fuajees (III k)
* "Siima Škop 80". Kunstnik pühendab näituse Eesti raamatu aastale. 14. XI 2000 - 5. I 2001

raamatumuuseumis E - R 12 - 17
* eesti raamatu aasta näitus "Soome-ugri keelte uurimisest Eestis aastani 1995" ja "Soome-ugri rahvad geograafilistel kaartidel" dets. lõpuni 2000

HUMANITAARRAAMATUKOGU
(Jakobi 1)
E-R 8-21, L 10-18, P suletud

* Eesti raamatu aasta näitus "Eesti kunstiraamat"
* Heli Šestakova maalinäitus "Väga Isiklikud Pildid". Aasta lõpuni. Info: Sirje Madisson, tel 07 375 797

Näituste info: Tiina Matsulevitš, näituste kuraator, tel 07 375 750, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Kõik minu emast (3. PÖFFi kavast). Kell 15, 17, 19 (R ja L)
Notting Hill. Kell 21 (R ja L)

4. Pimedate ööde filmifestival:

Pühapäev, 3. detsember
12.30 Karikas/ The Cup.
14.30 Tsatsiki, emme ja politseionu/ Tsatsiki, Mum and the Policeman.
16.30 Hiiglased/ Gigantic.
18 Ring/ The Circle.
20 Punane muld/ Red Dust.
22 Aberdeen.
00 Seanss/ Ko-rei.

Esmaspäev, 4. detsember
12 Universumi inglid/ Angels of the Universe.
14 Omaenda vari/ Her Own Shadow.
15.30 Sõna/ The Word.
18 Kuu isaks/ Luna papa.
20 Süütud enesetapud/ The Virgin Suicides.
22 Teine nahk/ Second Skin.
00 Oi! Ettevaatust/ Oi! Warning.

Teisipäev, 5. detsember
12 Kodutee/ The Road Home.
14 Tulemõrsja/ The Bride of Fire.
16.30 Talv pärapõrgus/ One Winter Behind God's Back.
18.30 Rajad pimeduses/ Paths in the Night.
20.30 Kiirtoit, kiired naised/ Fast Food Fast Women.
22.30 Vägista mind/ Rape Me.
00 101 Reykjavik.

Kolmapäev, 6. detsember
12 animafilmid
14 Aed täis kuuvalgust/ The Garden Full of Moonlight.
16 Võib-olla.
18 Tühijooks/ Idle Running.
20 Valmis armastuseks/ In the Mood for Love.
22 Hirmu geograafia/ Geography of Fear.
00 Shabondama eleegia/ Shabondama Elegy

Neljapäev, 7. detsember
12 Tuba Romeo Brassile/ A Room for Romeo Brass.
14 Juulis/ In July. Saksamaa
16 Tutvumiskuulutused: otsin meest/ The Personals.
18 Päikesepaiste/ Sunshine.
21.30 Volaverunt.
00 Võlg/ The Debt.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2300

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

UNIVERSITAS TARTUENSIS

8. detsember 2000

NR. 40 (2035)

TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Järjekordne peost-suhu-eelarve

Andres Toode

Ülikooli 2001. aasta eelarveprojekti esimene lugemine nõukogu istungil kulges märksa rahulikumalt kui varasematel aastatel.

Põhjuseks polnud rahulolu ülikooli finantseerimisega, vaid nõukogu realistlik arusaam – ükskõik, kuidas raha ka ei jaga, juurde ei too see sentigi.

Muudatused struktuuris

Varasemate aastatega võrreldes on eelarveprojekti põhimõtteliseks muutuseks kütte- ja elektrikulude arvestamine teaduskondade eelarvetesse. Eesmärgiks on kütte ja elektrikulude kokkuhoid. Filosoofiateaduskonna dekaani professor Birute Klaasi sõnul sunnib selline otsus tulevikus kriitiliselt üle vaatama teaduskonnale kinnistatud auditooriumite ja büroouumide mahtu.

Teaduskondade ennakareng

Järgmise aasta prioriteediks on teaduskondade jätkuv ennakareng võrreldes muude struktuuriüksustega. "Alates 2001. aasta septembrist tõusevad akadeemilistel ametikohtadel töötavate töötajate palgad. Loodetavasti tõuseb nende kehtestatud miinimumpalk 25 protsenti," räägib Taimo Saan. Samas nendib finantsdirektor, et sellist palgatõusu ei ole võimalik katta ainult riigi eraldatud summadest ning teaduskonnad peavad leidma lisavahendeid.

Palkade tõstmine seab mitmed teaduskonnad raskesse seisu. Klaasi sõnul sunnib õhuke rahakott loobuma õpetamise finantseerimisest majanduskulude kokkuhoiu arvel. "Praegu ei kujuta ette, kust leida palgatõusuks vahendeid," tunnistab ka usuteaduskonna dekaan professor Tarmo Kulmar.

Ülikooli rahastamise suurimaks probleemiks peab Taimo Saan liiga väikest üliõpilase baasmaksumust. ANDRES TENNUS

Kapitalieelarve prioriteedid

Järgmisel aastal on kapitalieelarvesse planeeritud 30 miljonit krooni uue ühiselamu ehituse alustamiseks. "Lisaks on plaanis renoveerida Tiigi 14 ühiselamu," ütleb Taimo Saan. Matemaatikateaduskonna maja ehitusse Liivi 2 on planeeritud investeerida 19 miljonit krooni.

Järgmise aasta tähtsateks ülesanded on õpetajakoolituse struktuuri väljaarendamine ja infotehnoloogiliste projektide arendamine.

Prioriteete rahast rohkem

"Paraku võib nende prioriteetsust väljendada vaid sõnalises vormis – finantseerimine on jäänud sisuliselt käesoleva aasta tasemele," nendib Taimo Saan.

Lahendamata on teadusraamatukogu teavikute komplekteerimise probleem, raha pole teaduse arengufondi loomiseks, üldauditooriumide sisustamiseks kaasaegse tehnikaga, ingliskeelsete loengutsüklite ettevalmistamiseks, suurusjärgu võrra ületab ülikooli tänaseid võimalusi hoonete kapitaalremondi vajadus.

Et praegu saab rääkida alles eelarveprojektist, siis võivad arutelud ja lugemised tuua ülaltoodusse muudatusi. Kuid mitte olulisel määral, sest Taimo Saani kinnitusel hoiab haridusministeerium riigieelarvest kinni, ükskõik, millise stsenaariumi alusel ülikoolide rahastamine siis järgmisel aastal ka ei toimuks.

2001. riigieelarve projektis on planeeritud ülikoolidega sõlmida koolitustellimusi *ca* 574 miljoni krooni eest. Kõigi eelduste kohaselt peaks Tartu Ülikoolile tuleva tellimuse maht olema ca 241,3 miljonit krooni.

Vt ka www.ut.ee/~khein/.

TÄNA LEHES

Intervjuu
TÜ audoktor professor Jaan Laane sõnul on koostöö Füüsika Instituudiga edukas
LK 3

Tudengid hindasid õpetamist ja ainekursusi
LK 2

TÜ Sihtasutuse stipendiumisaajad
LK 2

UUDISED

Nobeli laureaat tutvus ülikooliga

Tartu Ülikooli külastas Nobeli preemia laureaat meditsiini ja füsioloogia alal (1976) prof D. Carlenton Gajdusek USAst.

Külaline pidas Füüsika Instituudis loengu ja Eesti Biokeskuses seminari, kohtus arstiteaduskonna dekaani prof Toomas Asseriga, külastas Biomeedikumi, raamtukogu ja ajaloomuuseumi. Täna kohtub külaline rektor Jaak Aaviksoo ja prorektor Hele Everausiga ning lastekliiniku juhataja Tiina Talvikuga.

D. Carleton Gajdusek on sündinud 1923. aastal, õppinud ja kraadi kaitsnud Rochersteri Ülikoolis, Harvardi Meditsiinikoolis ja California Tehnoloogia Instituudis. Ta on teinud õppe- ja teadustööd paljudes riikides mitmel erialal, sealhulgas ka neuroloogias.

Usuteaduskonna dekaani valimine välja kuulutatud

Rektor kuulutas 29. novembril välja usuteaduskonna dekaani valimised.

Dekaani valimine toimub järgmise aasta 19. jaanuaril. Kandidaate saab esitada ülikooli akadeemilisele sekretärile 5. jaanuarini.

Dekaani kandidaate võivad esitada teaduskonna korralised professorid, struktuuriüksused, ametis olev dekaan ja rektor.

Praegune dekaan prof Tarmo Kulmar on ametis 1998. aasta 5. veebruarist.

"Seekord ei ole ma nõus uuesti kandideerima," ütles prof Kulmar UTle. " Kõik muud vajalikud tööd on tegemata või lõpetamata ja tervis teeb ka muret."

Tartut külastab Ungari president

13. detsembril külastab Tartut Ungari president Ferenc Mádl.

Külaline kohtub Tartu linnapea Andrus Ansipiga ja külastab ka Tartu Ülikooli. Ülikoolis arutatakse kultuuri- ja haridusalast koostööd. Ungari president kohtub ka eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna üliõpilastega.

Filosoofiateaduskonna dekaan professor **Birute Klaas**

Tingüliõpilase baasmaksumus peab katma selle tingüliõpilase koolitamise kulud. Kui Euroopas on viimastel aastatel humanitaarteaduste koefitsiente järjest tõstetud, siis Eesti haridusministeerium juhindub endiselt 10 aasta eest Soomes kehtinud numbritest ja rõõmustab meid tingüliõpilase hinnaga 13 860 krooni (koefitsient 1,1). Samas kehtestas seesama eeskujumaa Soome hiljuti keelte õpetamise erialakoefitsiendiks 2,1.

TÜ Spordibaaside direktor **Meelis Jukk**

Nagu mujalgi ülikoolis, on üks põhiprobleeme lagunevad hooned. Kui Jakobi tänava võimla, sõudebaasi ja kergejõustikumaneeži korrastamiseks lähiajal investeeringuid ei tehta, tuleb need sulgeda.

Filosoofiateaduskonna pöördumine

Meie, käesolevale pöördumisele alla kirjutanud Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna professorid, pöördume Teie poole Eesti rahvusülikooli 81. aastapäeva eel, olles tõsises mures juba aastaid kestnud ebarahuldava olukorra tõttu filosoofiateaduskonna õppetegevuse finantseerimisel.

Teatavasti on humanitaarteaduste eriala koefitsient 1,1, mis teeb ühe üliõpilase kohta tulevateks kuludeks sellel õppeaastal 13 860 krooni. Sellest arvestab ülikool maha üldkulude eraldised. Viimastel aastatel on see summa olnud inflatsioonile vaatamata muutumatu ja sel aastal on veelgi raskem kui varasemalt sellise finantseerimise juures anda rahvusvahelisel tasemel kõrgharidust, koolitada tänapäeva tööturu nõudmistele vastavat humanitaarerialade spetsialisti.

Suhtume tunnustavalt sellesse, et ülikooli otsustuskogud on püüdnud mõista filosoofiateaduskonna probleeme ja leidnud võimaluse jagada tingüliõpilaste arvestuse alusel moodustuvaid õppesummasid filosoofiateaduskonna kasuks ümber, mis on pisutki leevendanud rasket olukorda, kuhu humanitaarteaduste õppetegevus on sattunud. Ometi peame sellist olukorda ebanormaalseks.

Oleme seisukohal, et humanitaarerialade finantseerimise tase peaks tagama normaalsed tingimused õppetöö läbiviimiseks ilma alandava finantsvahendite ümberjagamise protseduurita.

Eelnevast tulenevalt palume Teid, härra rektor, astuda omapoolseid samme humanitaarerialade finantseerimise viimiseks vähegi vastuvõetavale tasemele. Oleme seisukohal, et vajalik on taotleda haridusministeeriumilt erialakalliduse koefitsientide muutmist, mis arvestaks Euroopa Liidu riikides viimastel aastatel tehtud muudatusi, kus humanitaarteaduste koefitsiente on järjekindlalt tõstetud.

Ilma filosoofiateaduskonnata ei suuda Tartu Ülikool täita rahvusülikooli ees seisvaid ülesandeid. Ebapiisavast rahastamisest tingitud õppetöö kvaliteedi kahanemine ja õppejõudude lahkumine ei kahjusta mitte ainult Tartu Ülikooli, vaid kogu Eesti arengu huve.

Lugupidamisega

Birute Klaas, Jüri Talvet, Ülo Matjus, Ljubov Kisseljova, Krista Vogelberg, Karl Lepa, Haldur Õim, Ago Künnap, Valter Lang, Karl Pajusalu, Tiit-Rein Viitso, Jaan Ross, Anne Lill, Jaak Kangilaski, Irina Külmoja

Austatud filosoofiateaduskonna õppejõud, lugupeetud ülikoolipere!

Jagan täiel määral teaduskonna professorite pöördumises toodud seisukohti – olukord õppetöö rahastamisel on talumatu ja sunnitud vahendite ümberjaotamine alandav. Ülikooli liikmeile ei tohiks olla ka teadmata, et vabariigi valitsuse kehtestatud nn tingüliõpilase baasmaksumus on viimastel aastatel langenud ja kavandatud inflatsiooni arvestades kahanema ka eelseisval aastal. Kahetsusväärsel moel pole haridusminister ega valitsus seni suutnud astuda samme olukorra mingikski normaliseerimiseks. Puudub isegi ametlik seisukoht ülikoolihariduse põhjendatud finantseerimisvajaduse kohta, mis võimaldab mitmetel poliitikutel ja ametnikel jätkuvalt väita, et ülikool majandab ebaefektiivselt ja lahendus peitub sisemiste reservide leidmises. 12 600 krooni eest, ka 13 860 krooni eest aastas ei ole võimalik jätkusuutlikul moel anda mingitki kõrgharidust ja selle tõsiasja eiramine on kuritegelik. Tunnistan, et üha sagedamini tunnen end ja kogu ülikooli mõnitatuna otsustajate suutmatusest või soovimatusest olukorda lahendada. Mõistan inimesi, kes õigustatult ei lase endaga niimoodi käituda ja leiavad töökohad, kus inimestest lugu peetakse.

Ülikool on sellises olukorras püüdnud anda oma parima, pidades esmaoluliseks akadeemilise koosseisu säilitamist. Sellest tulenevalt on rektoraat, valitsus ja nõukogu pidanud põhjendatuks nn odavamate erialade eelisfinantseerimist ja suunanud vahendeid infrastruktuurimahukatelt erialadelt peamiselt humanitaar- ja sotsiaalerialade palgakulude katteks. Samas loodan, et otsustajad mõistavad ka laboratoorsete erialade edendamise võimatust 50ndate aastate seadmete toel. Lahendus ei saa olla vaesuse ümberjaotamises, erialakoefitsientide suhtarvud Eestis vastavad suuresti rahvusvahelisele praktikale.

Head kolleegid, kutsun teid üles toetama minu ja mu rektoritest kolleegide otsust mitte sõlmida uue aasta koolitustellimuse lepinguid ilma sisuliste läbirääkimisteta üliõpilase baasmaksumuse üle eesmärgiga leida tulevikku vaatav lahendus kõiki erialasid silmaspidavalt. Ühtlasi loodan, et toetades humanitaarteadlaste pöördumist ja suunates selle haridusministrile, on lootust leida ka erakorralisi vahendeid objektiivselt raskeimas olukorras olijate toetuseks.

Jaak Aaviksoo

UUDISED

Välissuhtluse aastakonverents

Tartu Ülikool osales Leipzigis EAIE (European Association for International Education) XII aastakonverentsil, mille teemaks oli kõrghariduse reform kui rahvusvaheline tee.

TÜ välisüliõpilastalituse peaspetsialisti Kai Treieri sõnul on EAIE aastakonverents tähtsaim ja suurim rahvusvahelise kõrghariduse ning välissuhtluse alane üritus Euroopas. "Samal ajal toimus õppimisvõimalusi tutvustav infomess, kus Eesti oli selgi aastal ülikoolide ühisboksiga," ütles Treier.

EAIE on professionaalne organisatsioon, mis ühendab erinevate maade välissuhete töötajaid. Praegu on EAIEil 172 liikmesriiki, üksikliikmete arv on üle 2000. EAIE töö on jaotatud 15 professionaalseks sektsiooniks.

Tartu Ülikoolist käisid aastakonverentsil õppeprorektor prof Volli Kalm, välissuhete talitusest Sirje Üprus ja Lea Kivi, välisüliõpilastalitusest Kai Treier, Piret Lai, Silvi Lannes, Meeli Murasov ning Balti Õpingute Keskusest Viktor Trasberg.

Järgmine aastakonverents toimub Tamperes.

TÜ Vilistlaskogu valis uue juhatuse

1. detsembril toimunud aastakoosolekul valis Tartu Ülikooli Vilistlaskogu uue juhatuse.

Uude 7-liikmelisse juhatusse kuuluvad esimees Mihkel Pärnoja, abiesimehed Jüri Sepp ja Tõnis Kõiv ning Jüri Tamm, Katri Raik, Sirje Mark ja Riia Nelis.

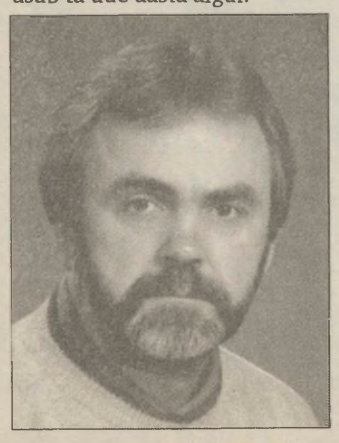
Tartu Ülikooli Vilistlaskogu asutati 7. juunil 1997. Vilistlaskogu on üles ehitatud regionaalsel printsiibil, praegu tegutsevad vilistlaskogu koondised kaheksas maakonnas. TÜ majandusteaduskonnas on loodud vilistlaste ühendus Hermes. Kokku on vilistlaskogus üle 500 liikme. Vilistlaskogu liige saab olla iga Tartu ülikooli lõpetanu.

Ajaloo osakonna juhatajaks valiti Valter Lang

Filosoofiateaduskonna ajaloo osakonna nõukogu valis osakonna uueks juhatajaks prof Valter Langi.

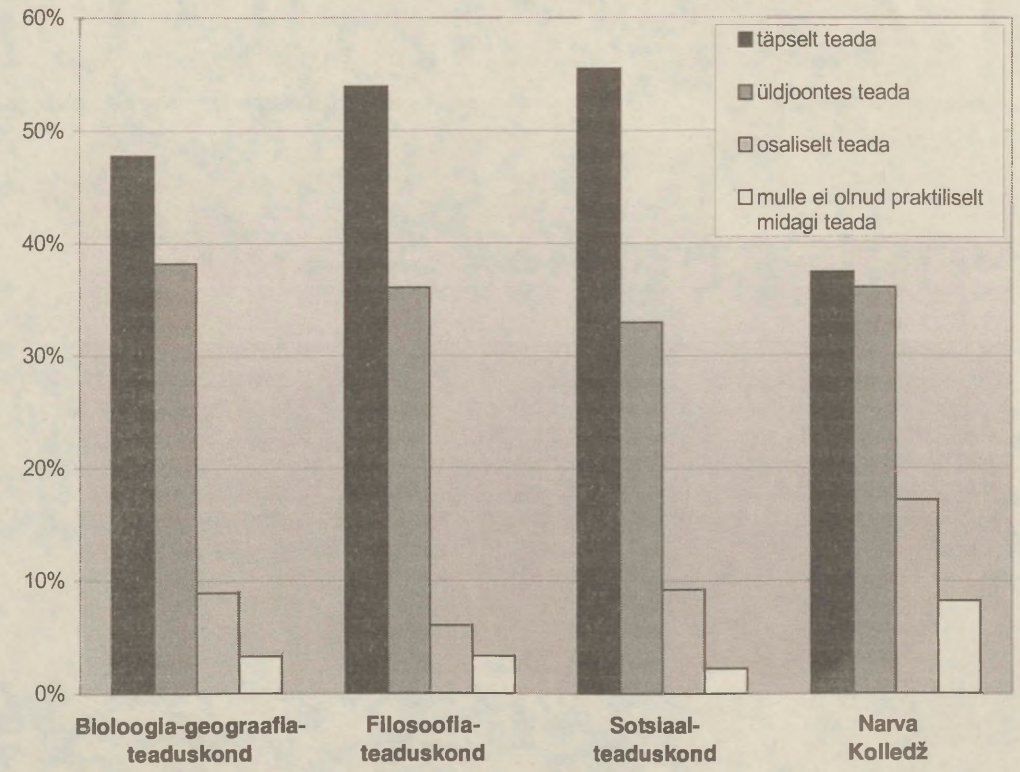
Valter Lang on sündinud 1958. aastal, lõpetanud TÜ ajaloo osakonna 1981. aastal. 1984–1987 oli ta TA Ajaloo Instituudi aspirantuuris. Ajaookandidaadi kraadi sai 1988, filosoofiadoktori kraadi 1996. Valter Lang on töötanud Ajaloo Instituudi arheoloogiasektoris, olnud labori juhataja, instituudi teadusdirektor, arheoloogia osakonna juhataja. 1999. aastal valiti ta TÜ professoriks.

Valter Lang valiti osakonna juhatajaks kaheks aastaks, tööle asub ta uue aasta algul.

Valter Lang.

EKSAMILE/ARVESTUSELE PÄÄSEMISE EELDUSED JA NÕUDED OLID MULLE JUBA KURSUSE ALGUSES TEADA

Tudengid hindasid ise õppekursusi

Andu Rämmer
TÜ sotsioloogia osakonna doktorant

Kevadsemestril viis õppe- ja üliõpilasosakond läbi õpetamise ja ainekursuste hindamise piloot- ja valikuurimuse. Lõppeval semestril saavad juba kõik tudengid õppetööle oma hinded panna.

Pilootuurimuses osales arsti-, filosoofia- ja sotsiaalteaduskonnast kokku 123 tudengit ning valikuurimuses füüsika-keemia-, bioloogia-geograafia- ja sotsiaalteaduskonnast ning Narva Kolledžist vastavalt 516, 335, 1654 ja 524 üliõpilast.

Mõlemast uurimusest kokku laekus 3150 vastust, hinnati 157 ainekursust.

Mida hinnati?

Küsimustik on anonüümne, koosneb A- ja B-osast. A-osa sisaldab 14 loengukursust puudutavat valikvastust, B-osas saab anda vabas vormis sõnalisi hinnanguid. Kui B-osa vastuste tagasiside läks pärast hinnete väljapanekut otse õppejõule tagasi, siis A-osa tulemustest võib saada esialgset tagasisidet üliõpilaste arvamustest.

Valikvastused puudutasid loengukursuse läbiviimist: osavõttu, loengukursuse struktureeritust, õppeaine raskust, aineprogrammi kättesaadavust, eksamile/arvestusele pääsemise nõudeid, võimalusi õppejõuga kontakteeruda pärast loengut.

Kuna valikuurimuses osalenud kolmes teaduskonnas ja Narva Kolledžis ei hinnatud kõiki loengukursusi, siis ei saa tulemuste põhjal teha lõplikke üldistusi kõigi õppekursuste kohta. Küll aga saab välja tuua mõningaid suundumusi.

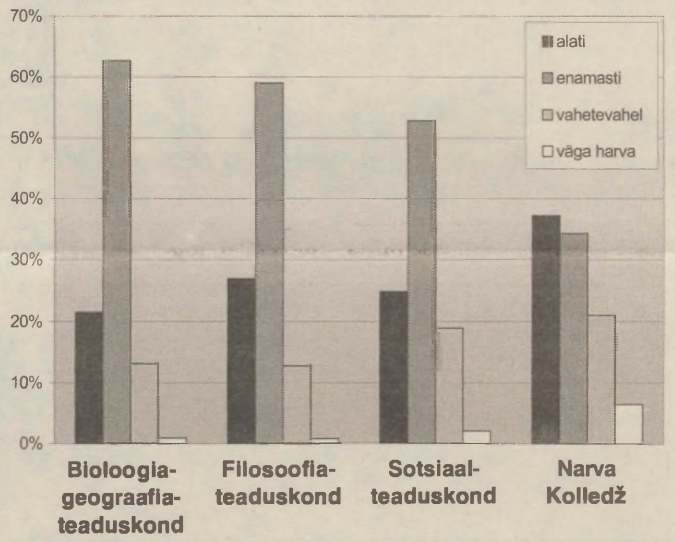
Täpsem pilt selgub siis, kui küsitlus on kujunenud pidevaks ning tulemusi saab võrrelda aastate kaupa.

Loengute hindamine

Kõikjal on ligi pooled tudengid märkinud, et võtsid osa enamikust loengutest. Füüsika-keemiateaduskonnas ja eriti Narva Kolledžis märkis lisaks nendele üle 30% vastanuid, et võtsid osa kõigist loenguist.

Hinnatavat õppeainet on jõukohaseks nimetanud üksmeelselt 60-70% kõigist vastajatest, ka raskeks hindajad on enamvähem üksmeelsed: 19-25%.

LOENGU/SEMINARI ÜLESEHITUS ON LOOGILINE JA HÄSTI STRUKTUREERITUD

SAMAL TEEMAL: Krõõt Nõges, "Õppejõud hakkavad hindeid saama", UT 3. märts 2000; Varje Sootak "Üliõpilane hindab õppejõudu", UT 22. sept 2000

Kuigi Narva Kolledži tudengid hindasid teistest rohkem (37%) loengu ülesehitust alati hästi struktureerituks, oli 7% veendumusel, et loeng on väga harva hästi struktureeritud. 68-72% kolme ülejäänud teaduskonna üliõpilaste arvates on loengud enamasti hästi üles ehitatud.

58-68% arvates edastab õppejõud õppeaine olulisemaid aspekte selgelt ja arusaadavalt.

44% sotsiaalteaduskonna kursusi kuulanutest leidis, et õppejõu esituses on aine sisu huvitav ja 41% märkis, et pigem huvitav kui igav. Vastavad arvud olid bioloogia-geograafiateaduskonnas 28% ja 51% ja füüsika-keemiateaduskonnas 32% ja 53% ning Narva Kolledžis 31% ja 38%. 23% narvalastest hindas õppejõu esitust pigem igavaks kui huvitavaks.

Aineprogrammist

Kõik vastajad (72%-82%) on märkinud, et aineprogramm pole olnud neile kättesaadav. Vaid Narva Kolledžis ja bioloogia-geograafiateaduskonnas on 10% sellega tutvunud.

Mõnevõrra rohkem rahul oma võimalustega õppejõuga väljaspool loengut (e-post, vastuvõtuaeg, töötelefon) kontakteeruda on sotsiaalteaduskonna kursuste kuulajad (28% arvates on võimalused väga head ja 56% arvates piisavad). Suhteliselt rahul on ka füüsika-keemia- (vastavad arvud siis 19% ja 50%) ning bioloogia-geograafiateaduskonna (26% ja 39%) tudengid, järgneb Narva Kolledž (14% ja 41%). 18% narvalastest on märkinud, et need võimalused on ebapiisavad.

79% bioloogia-geograafia-, 77% sotsiaal- ja 64% füüsika-keemiateaduskonna ning 49% Narva Kolledži tudengitest leidis, et kursuse vältel kohtles õppejõud neid õiglaselt ja erapooletult.

Eksamile pääsemine

90% füüsika-keemia-, 88% sotsiaal- ja 86% bioloogia-geograafiateaduskonna ning 74% Narva Kolledži kursuste kuulajatest märkis, et eksamile/arvestusele pääsemise eeldused ja nõuded (seminaridel osalemine, kontrolltööde sooritamine, kirjalike tööde esitamine) olid neile täpselt või üldjoontes teada juba kursuse alguses. 17% Narva Kolledži tudengitest märkis, et neile oli see osaliselt teada.

84% sotsiaal-, 79% füüsika-keemia- ja 79% bioloogia-geograafiateaduskonna ning 60% Narva Kolledži kursuste kuulajatest leidsid, et ainepunktid vastavad vajalikule tööhulgale. 36% kolledži tudengite arvates on 1 ainepunkti eest 40 tundi üliõpilase tööd aga liiga vähe.

TÜ Sihtasutus andis välja stipendiumid

4. detsembril andsid TÜ Sihtasutuse usalduskogu liige Andres Koern ja sihtasutuse juhatuse liige Indrek Mustimets kätte järjekordsed stipendiumid ja preemiad (kokku 272 000 kr).

TÜ Seitsmenda Samba stipendiumi (20 000 kr) said matemaatikateaduskonna 2. aasta doktorant Mart Abel ja filosoofiateaduskonna ajaloo eriala 3. aasta magistrant Triin Parts.

Hermanni Reisistipendiumi said turunduse ja kaubanduse eriala 1. aasta doktorant Maive Suuroja, loomaökoloogia 1. aasta magistrant Helen Vellau, psühholoogia eriala 1. aasta magistrant Airiin Õim, meedia ja kommunikatsiooni eriala 2. aasta magistrant Hanna Hinrikus ja vene ja slaavi filoloogia eriala 1. aasta magistrant Julia Škurat.

Eugen Püssi nimeline 8000-kroonine stipendium määrati stomatoloogia eriala internile Angela Rehile.

Leander-Georg Vehiku stipendium (5000 kr) määrati arstiteaduse 5. kursuse üliõpilasele Lenne-Triin Heidmetsale.

TÜ Raefondi stipendiumi (a'10 000 kr) said ajaloo eriala 5. kursuse üliõpilane Kadi Grichin, arstiteaduse 4. aasta üliõpilane Urho Abramov, avaliku halduse eriala 4. aasta üliõpilane Kristel Joonasson, õigusteaduskonna 1. aasta magistrant Paavo Randma, bioloogia eriala 4. kursuse üliõpilane Oliver Meikar, liikumis- ja sporditeaduste eriala 2. aasta magistrant Kaire Paat, matemaatika eriala 4. aasta üliõpilane Sven Laur, majandusteaduse 1. aasta magistrant Silja Lüpsik ja teoreetilise füüsika eriala 2. aasta magistrant Aile Luik.

TÜ Raefondi preemia (30 000 kr) saajateks nimetati: Tiiu Sild TÜ teaduskeskuse AHHAA eduka arendamise ja ülikooli ning Tartu linna koostöö arendamise eest; TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku töörühm (Jaak Maaroos, Aet Lukman, Margus Mustimets ja Inge Rääsk), kes on taastusravi uuringute arendamise ning praktiseerimise ja selle teenuse pakkumisega olnud suureks toeks tartlaste tervise parandamisel ja emeriitprofessor Olaf-Mihkel Klaassen kauaaegse ja mahuka teadustöö eest ülikoolis.

Karl Inno nimelise 5000-kroonise stipendiumi sai raha ja panganduse eriala 4. aasta üliõpilane Henri Vaher.

August Parise nimeline stipendium (7000 kr) määrati keskkonnatehnoloogia eriala magistrandile Taimar Alale.

Professor Paul Saagpaku stipendium (5000 kr) anti inglise keele ja kirjanduse üliõpilasele Age Allasele.

Münsteri stipendium

5. detsembril määras Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumide komisjon stipendiumi viiele TÜ üliõpilasele.

Komisjon tunnistas uurimisstipendiumi väärilisteks Reet Benderi (germaani-romaani filoloogia), Tarmo Pihli (majandusteadus), Ruth Rudissaare (arstiteadus), Lea Tegelmanni (zooloogia ja hüdrobioloogia) ja Margus Tõnissaare (psühholoogia). Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumi määramise eelduseks on põhiõppes edukalt kaitstud ning kraadiõppes edasiarendamisele kuuluv silmapaistvalt hea lõputöö.

Kas arvutile meeldib eesti või läti keel?

Heili Orav
TÜ arvutuslingvistika uurimisrühma teadur

11. ja 12. detsembril toimub Tartu Ülikoolis konverents "Eesti-Läti keeletehnoloogia sajandivahetusel".

Eesti ja Läti keeletehnoloogid tutvustavad saavutatut ja arutavad probleeme ning nende võimalikke lahendusi. Olulisemad teemad on keeletehnoloogia tooted, uurimistöö, raha. Valdkonnad ulatuvad kõnest arvutis masintõlkeni.

Keeletehnoloogia kui keele arvutitöötluse rakendustega tegelev ala sai Eestis nagu ka teistes Kesk-Euroopa maades tuule tiibadesse 1994. aastal, kui käivitus ELi programm Copernicus. 1994. aastal toimus selle programmi raames Riias seminar tänavuse aasta seisukohalt märkimisväärse pealkirjaga: "Keel ja tehnoloogia Euroopas aastal 2000: Balti perspektiiv".

Esimesed keeletehnoloogia päevad peeti Tartus 1998. aastal ja need kasvasid välja nn korpuslingvistika päevadest.

Konverentsi avab kell 11 TÜ rektor Jaak Aaviksoo. Ettekannetega esinevad nii teadlased Eestist (Haldur Õim, Heiki-Jaan Kaalep, Ülle Viks jt) kui Lätist (Andrejs Vassiljevs, Inguna Greitane jt).

Konverents lõpeb diskussiooniga teemal: kas tegelemine keeletehnoloogiaga on kasulik (ettevõttele, riigile) ning kas eesti ja läti keeletehnoloogidel on üksteiselt midagi õppida.

Konverentsi korraldaja on TÜ arvutuslingvistika uurimisrühm ja see toimub Lossi 3, ruum 405.

Programmiga saab täpsemalt tutvuda uurimisrühma kodulehel www.cl.ut.ee.

EAGLE VISION
DETSEMBER
ON MEIL SOODUSTUSTE KUU
KÜSI JÄRELE!
Emajõe Ärikeskus, I korrus, Soola 8, Tartu
Tel 371 060

Füüsika kaudu Ameerikast Eestisse

Varje Sootak

"Noored mehed laulsid aulas nii toredasti," muheles ülikooli aastapäeva aktuselt väljunud värskelt promoveeritud audoktor, Texase A&M Ülikooli prof Jaan Laane, kes koostööpartneri, TÜ Füüsika Instituudi direktori doktor Kristjan Halleriga UT küsimustele vastama asus.

Eesti ülikooli 81. aastapäeval promoveeriti 8 audoktorit. Audoktori diplomi võtab rektorilt vastu professor Jaan Laane. JAAK NILSON

Kuidas algas koostöö Tartu Ülikooliga?

Kohtusin Kristjan Halleriga Ameerikas 1986. aastal (Füüsika Instituut – FI kuulus siis veel TA alla – UT) teaduskonverentsil. Tegeleme sama ala, Ramani spektroskoopiaga.

Kui Eesti vabaks sai, otsisid mitme Ameerika programmi ja fondi juhid neid, kes Eestiga koostööd teha võiksid. Koostööpartneri otsimiseks ja dokumentide kordaajamiseks oli aega paar nädalat. Kuna ma Hallerit teadsin, siis oligi üks võimalus FIga koostööd alustada. Tollal läksid telefonikõned veel läbi Moskva, faksmasinad ei töötanud väga hästi jne. Aga kõik laabus ja 1992. aastal töötas Haller juba meie laboris.

Meie koostööle annab palju kasu see, et tema tunneb väga hästi laserspektroskoopiat ja optikat, mina keemiat.

Kristjan Haller: Meie koostöö rajaneb teatud tüüpi molekulide detailse struktuuri ning nende struktuursete muutuste spektroskoopilisel ja teoreetilisel uurimisel. Peamised eksperimentaalsed uurimismeetodid on Ramani spektroskoopia, infrapunane neeldumine, allajahutatud jugade fluorestsents ning erinevad Fourier' spektroskoopia meetodid. Selles valdkonnas on prof Laane üks maailma juhtivamaid teadlasi.

Kuidas Te oma ülikooli tutvustaksite?

Texase A&M Ülikool asutati 1876. aastal ja on osariigis vanim. Muide, ülikool loodi meie linnas varem kui gümnaasiumid, oli vaid mõni eragümnaasium. Ülikoolis õpib 44 000 üliõpilast, see on Ameerikas suuruselt kolmas.

Väga kuulus on keemiateaduskond, mis on kindlasti Ameerikas esimese kümne keemiateaduskonna hulgas.

Kui Eesti taasiseseisvumise järel rektor Jüri Kärner Ameerika ja Kanada ülikoole külastas, oli ta hämmastunud, kui paljudel eestlastel on kõrgharidus ning kui palju tippe nende hulgas on.

Tundub tõesti, et iga eestlase lapsed on ülikoolis käinud. Kui ajalehtedes viimastel aastakümnetel kirjutatakse, et vaat kui targad on Aasiast, üldse ida poolt tulnud, siis arvan, et tähtis pole see, kust sa tuled, vaid see, et vaesena suurte võimaluste maale Ameerikasse tulles seal õppida ja läbi lüüa suudad.

Eestlasi aga pole siin palju, Texase Eesti Seltsis on umbes 20-30 inimest. Rohkem eestlasi on idarannikul – Bostonis umbes 50, New Yorgis mitu tuhat.

Vahel tuleb ette ka naljakaid juhuseid. Kord Indias ühel kongressil tuli minu juurde naine, kes ütles, et minu nime nähes arvas, et olen eestlane. Tema ka, koguni sama eriala inimene. Kui ta küsis, kus minu pere Eestis elas, selgus et mõlemad olime elanud samal ajal väikeses Paides.

KH: Ka prof Laane tütred on väga hea ülikooliharidusega, mõlemad lõpetasid Stanfordi Ülikooli ja on oma erialal silmapaistvalt edukad. Abikaasa, helilooja Leonhard Virkhausi tütar, on saksa keele professor.

Kas oskasite ette kujutada, et ka Eestisse tulete?

Abikaasa vend on samuti keemiadoktor, töötab farmaatsiafirmas. Ühest tema artiklist TÜ kohta saab lugeda, kui tähtis oli farmaatsia ülikoolis juba 300 aastat tagasi. Tartu Ülikooli on ikka kuulsaks ja vanaks peetud.

Kui poisikesena Eesti marke ja rahasid kogusin ja ülikooli seal peal imetlesin, ei osanud küll arvata, et nüüd neid sambaid siin ise näen.

Kõik vanemad eestlased lootsid, et Eesti saab ükskord vabaks ja et nad tulevad tagasi. Kahjuks paljud, ka mu vanemad, seda enam ei näinud.

KH: Laane isa kirjutas üles kogu pika põgenemistee, mida käsikirjas lugenud olen. Need on haruldased ajaloolised märkmed, mis väga täpselt, päev-päevalt ja koht-kohalt kirja pandud. Sõjakoleduste kirjeldamisele vaatamata läbib märkmeid optimistlik ja isegi humoorikas toon. Kindlasti peaks need mälestused ka trükis avaldama.

JL: Olin liiga noor, et äratulekust midagi mäletada. Aga külmavärinad tulevad peale, kui loed, et vene sõdurid on tankidega kilomeetri kaugusel ja et rahvas põgeneb jälle edasi.

Millised olid Teie esimesed Eesti muljed?

Esimest korda käisin Eestis kuus kuud pärast taasiseseisvumist. Esimene mulje tegi väga kurvaks, eriti Tallinnas. Kuna eestlasi on Ameerikas nii vähe, oleksin tahtnud siin paljudega lihtsalt rääkida, aga jäi mulje, et nad nagu kartsid. Hiljem olid inimesed juba rõõmsamad. Ka ümbrus on ilusamaks muutunud, palju maju on renoveeritud jne. Kurvaks teevad suured kortermajad, mis on täitsa ilma maitseta ehitatud.

Aga ilusat on tõesti juba palju, nagu täna siin aulaski kogu see tseremoonia ja noorte meeste laul (lauljad olid Toomas Lunge, Hannes Kaljujärv ja Jüri Lumiste – UT). Miks mängida nii tähtsal üritusel tavakohaselt ainult viiulit?

PROF JAAN LAANE (1942 PAIDES)

1964 – lõpetas Illinoisi Ülikooli kõrgeima hinnanguga
1967 – kaitses filosoofiadoktorikraadi keemias Massatchusettsi Tehnoloogia Instituudis kui parim PhD üliõpilane keemias
1968. aastast töötab Texase A&M Ülikoolis (1976. aastast professorina)
1994. aastast on molekulaarspektroskoopia ühe juhtiva ajakirja, Journal of Molecular Structure, toimetaja.
On olnud füüsikalise ja tuumakeemia osakonna juhataja, teaduse teaduskonna prodekaan, ülikooli senati spiiker.
Prof Laane on valitud Eesti TA välisliikmeks, Ameerika Füüsikaühingu ja Ameerika Keemiainstituudi auliikmeks.

Tudengid käisid Haagis kliima-aktsioonil

Hanna Maran
TÜ geograafia eriala
4. aasta üliõpilane

60 Eesti looduskaitsjat ehitas koos maalima teiste noortega Haagis liivakottidest globaalsete kliimamuutuste vastast tammi.

15. novembri hommikul alustas bussitäis noori teekonda Tartust Hollandisse Haagi kliimamuutuste-vastasele meeleavaldusele, mis korraldati seoses VI rahvusvaheliste valitsustevaheliste kliimakonventsiooni läbirääkimistega (COP-6).

Tartus istus bussi noori keskkonnakaitsjaid nii Tartu Ülikoolist, selle Türi Kolledžist, põllumajandusülikoolist, pedagoogikaülikoolist kui tehnikaülikoolist kokku 60 inimest. Suurem osa Eesti Rohelise Liikumise korraldatud retkest osavõtjatest kuulub erinevatesse Eesti keskkonnaorganisatsioonidesse. Riias ja Klaipedas oli veel meiega liitujaid.

400-meetrine liivakotitamm

Haagis ootas meid hiigelsuur telk, kuhu koguneti õhtul sööma, mõnusat muusikat kuulama ja teiste kohalesõitnutega tutvuma. Sealtsamast alustati hommikul ka rongkäigus teekonda Haagi suure konverentsikeskuse suunas, kus toimus valitsusdelegatsioonide kohtumine ja mille ümber asusid keskkonnakaitsjad kümnetest tuhandetest liivakottidest 400 meetri pikkust ning 1,5 meetri kõrgust sümboolset globaalsete kliimamuutuste vastast tammi ehitama.

Kogu seda 6000-liikmelist värvikat seltskonda ergutas lõbus sambabänd. Kerkinud tamm seisis kindlalt kõigi teda ehitanud inimeste sõnumit kandes omal kohal veel terve nädala.

Sealsamas aktsioonipaigas avanes Tartust Haagi sõitnutel suurepärane võimalus kohtuda ka COP6-l osalenud Eesti keskkonnaministeeriumi rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja Andres Kratovitšiga, kes avas meilegi tippkohtumise telgitaguseid.

Muudki põnevat

Berliinist Hollandi poole sõites külastasime Saksamaa ühe suurema keskkonnaorganisatsiooni BUND ja selle noorteosakonna BUND-Jugend peakorterit.

Haagist sõitsime vaatama Lelystadi – üht Hollandi uutest poldrile ehitatud linnadest, mis mõjus oma sajuse pühapäevase inimtühjusega äärmiselt omapäraselt.

Hollandis oli üks vaatamisväärsusi pea kohal ujuvate laevade ning laudsileda lageda silmapiiri kõrval Ijsselmeeri Põhjamerest eraldav üle 20 km pikkune tamm, suurepärase märgina hollandlaste maismaa-ehitamise kunstist.

Tagasitee viis meid läbi Lõuna-Saksamaa, pikema peatusega Nürnbergis ning Tšehhi kauni pealinna Praha.

Meie reis andis kindlasti palju uusi kogemusi. Loodan, et sellise erinevate ülikoolide loodushuviliste tudengite ühisüritus selles jahedas sügisõhtus hoopiski päris ära ei lõppenud, vaid hargnes lihtsalt Eestimaa erinevatesse paikadesse, et kord jälle kusagil kokku saada.

UUDISED

Raamatupood ja kirjastus äriühinguks

24. novembril toimunud istungil otsustas ülikooli nõukogu asutada äriühingud OÜ Tartu Ülikooli Raamatupood ja OÜ Tartu Ülikooli Kirjastus. Mõlema osaühingu ainuosanik on Tartu Ülikool, mõlemad äriühingud kannavad edasi senist nime. Osanike ringi laienemine ja osade võõrandamine toimub ülikooli nõukogu otsusel.

Tartu Ülikooli Kirjastuse direktori Vaiko Tigase sõnul tuleb asutuse muutumine äriühinguks kliendile ainult kasuks: "Osaühinguna on meil võimalik tegutseda turul paindlikumalt ja operatiivsemalt." Nõukogu istungil jäi kõlama ka seisukoht, et raamatupoe senine soodustus ülikooli liikmetele peab säilima. Ainuosaniku ehk ülikooli jaoks peaks asutuse äriühinguks muutumine suurendama tegevuse läbipaistvust. "Meie tegevuses oli tegelikult juba praegugi kõik mõõdetav, seda tõestab ka meie andmete avaldamine Äripäeva TOPi nimekirjas," kinnitas Tigane.

Näitus Julius Tehverist

13. detsembril avatakse ajaloomuuseumis loomaarstiteadlase Julius Tehveri 100. sünniaastapäeva näitus.

Näituse koostaja Mare Viiralti sõnul saab tutvuda prof Tehveri teadustööde, konspektide ja õpikutega. "Käsikirjalised materjalid tutvustavad J. Tehveri tegevust eestikeelse histoloogiaalase terminoloogia loojana."

Vaadata on ka kirjavahetus, fotod ja eksliibrised.

Prof Julius Tehver 100

14. 12. 1900 – 07. 02. 1990

14. detsembril möödub 100 aastat histoloogiaprofessori Julius Tehveri sünnist.

Julius Tehver lõpetas TÜ loomaarstiteaduskonna 1927. aastal *cum laude*. Järgnes teadustöö TÜ stipendiaadina histoloogia kateedris ja Edinburghi Veterinaarkolledzis. Juba 1929. aastal kaitses ta doktoridissertatsiooni.

Prof Tehveri õppejõuamet algas üliõpilaspõlves loomaarstiteaduskonnas ja jätkus koduloomade histoloogia ja embrüoloogia alal dotsendi, erakorralise professorina, histoloogia kateedri juhataja, professorina nii TÜs, TRÜs kui EPAs. TÜs töötas ta 1956-1963 ka histoloogia ja embrüoloogia kateedri juhatajana.

Prof J. Tehverilt on ilmunud peaaegu kogu histoloogia ja embrüoloogia eestikeelne õppekirjandus, samuti 13-osaline venekeelne käsiraamat koos oskussõnastikuga. Erialane šedööver on "Histoloogia eesti-, vene- ja ingliskeelne seletav terminoloogia" (1985), mille uues väljaandes kaasautorluses prof Ülo Hussariga lisati ka saksakeelne terminoloogia (1996).

Prof Tehver oli Eesti anatoomide, histoloogide ja embrüoloogide teadusseltsi asutajaliige ja kauaaegne esimees.

Ülo Hussar
TÜ *prof emer*
Toivo Suuroja
EPMÜ prof

ÕNNITLEME

50

Eve Reiljan,
laborant – 8. dets

Raimund Kuusik,
meister – 15. dets

55

Anu Tüür,
vanemlaborant – 9. dets

60

Eve-Maarja Metsa,
assistent – 14. dets

65

Helju-Maret Möller,
vanemlaborant – 8. dets

70

Valentina Litvak,
muuseumiteenija – 12. dets

Esitleti monograafiat

Teisipäeval esitles Eesti Entsüklopeediakirjastus Eesti Kunstimuuseumis Anne Velliste raamatut "Ernst Jaaksonile".

Väljaanne pakub rohkete usutluste, kirjade, fotode jm dokumentide kaudu ülevaate legendaarsest suursaadikust. Esitlusega tähistati Ernst Jaaksoni 95. sünniaastapäeva.

Ülikooli ja TÜ Sihtasutuse pöördumine

Eesti välispoliitika *grand old man* Ernst Rudolf Jaakson pärandas oma testamendis Tartu Ülikoolile eesti soost üliõpilastele stipendiumite maksmiseks 8 678 417 krooni. Tartu Ülikool kinnitab, et ta on selle raha nimetatud summas kätte saanud.

Tartu Ülikool usaldab Ernst Jaaksoni testamendiga pärandatud raha haldamise TÜ Sihtasutusele. Vastavalt Ernst Jaaksoni soovile hakatakse pärandatud summast igal aastal välja maksma stipendiume välismaal kraadiõppes õpinguid jätkavatele eesti rahvusest üliõpilastele eesmärgiga kasvatada tugevat akadeemilist järelkasvu Tartu Ülikooli teadlaskonnale.

TÜ Sihtasutus investeerib Ernst Jaaksoni päranduse parimal viisil silmas pidades Tartu Ülikooli ja testamendis osutatud eesmärke. Sihtasutus hoiab puutumatuna loodava stipendiumifondi põhikapitali ja maksab stipendiume vaid põhikapitali investeerimisest saadavast tulust. Esimesed stipendiumid makstakse Ernst Jaaksoni nimelisest õpirahast välja järgmise aasta sügissemestri alguses.

Selle aasta detsembris kirjutavad TÜ rektor ja TÜ Sihtasutuse esimees alla Ernst Jaaksoni testamendis Tartu Ülikoolile pärandatud summade üleandmise lepingule ja Ernst Jaaksoni stipendiumifondi statuudile. Stipendiumikonkursi kuulutab TÜ Sihtasutus välja 2001. aasta varakevadel.

Tartu Ülikool ja Tartu Ülikooli Sihtasutus kinnitavad, et Ernst Jaaksoni pärandust kasutatakse ainult eesmärgipäraste ülesannete täitmiseks ning avaldavad lootust, et Ernst Jaaksoni hea nimi püsib Tartu Ülikooli akadeemilises peres veel aastasadu. Me usume, et Ernst Jaaksoni pärandusest väljamakstavad stipendiumid on väga suureks toeks Tartu Ülikooli teadlaskonna kujunemisele.

Prof Jaak Aaviksoo
Tartu Ülikooli rektor

Vahur Kraft
TÜ Sihtasutuse esimees

LAENUTUS LUGEMISSAALIDESSE

Esmaspäevast, 4. detsembrist on hoidlast lugemissaali laenutatud trükise kohta infot võimalik näha ka INNOPACi andmebaasis.

Kui raamat on tellitud lugemissaali, siis on vastava eksemplari asukoht märgitud järgmiselt: 'Tellitud 1.lugemissaali' (st loodusteaduste lugemissaali) või 'Tellitud 3.lugemissaali' (st humanitaarteaduste lugemissaali). Lugejal on otstarbekas pöörduda viidatud lugemissaali töötaja poole, et panna end raamatujärjekorda vms.

Lisaks eelmainitule on lugemissaali laenutatud raamatu kohta näha järgmisi andmeid: laenutaja perekonnanime ja eesnime esitäht (nt lgs1 A-K), samuti on nähtav kuupäev, kui kauaks trükis on laenutatud.

Muudatustest

*2. lugemissaalis ehk ajakirjade lugemissaalis ei ole enam teeninduspunkti. Seni teeninduspunktis asunud perioodika asub nüüd avariiulitel. Infot ja abi nende leidmisel saab küsida ajakirjade lugemissaalis kl 9-18 viibivalt teenindustöötajalt. Küsimustega võib pöörduda ka teeninduspunkti töötaja poole.

* Riigi Teatajad asuvad 3., humanitaarteaduste lugemissaalis (k.a 1999-2000. a).

* Individuaaltööruumide võtmed asuvad humanitaarteaduste saali teeninduspunktis.

* Kaitsmisele minevate väitekirjadega saab tutvuda loodusteaduste saalis.

* Laenutatud kirjandust on võimalik pikendada telefonitsi: 375-702 (infolaud), 375-770 (teaduskirjanduse kojulaenutus), 375-771 (loodusteaduste lugemissaal), 375-775 (õppelugemissaal) või e-posti teel: laenutus@utlib.ee

INTELLEKTIKA MESSINI KAKS KUUD

Teabetalitus ootab 15. detsembriks häid ettepanekuid, osavõtuja koostöösoove ülikooli tutvustamiseks haridus- ja teadusmessil Intellektika 16. ja 17. veebruaril Tartu messikeskuses.

Aastalõpu kokkuvõtteid tehes on õige aeg mõelda, kuidas ülikool peaks end järgmisel aastal esitlema, et saada parimaid üliõpilaskandidaate ja rohkem teadustellimusi.

Messi korraldaja on AS Tartu Näitused, TÜ on korraldajatele toeks kõrghariduse ja teaduse valdkonnas.

Pakutud teemad – üld-, kõrg- ja eriharidus, koolitus ja ümberõpe, teadus ja innovaatika, teadus-, õppe- ja teabekirjandus, õppevahendid ja koolitusprogrammid – lubavad rõhutada ülikooli keskset kohta Eesti teaduses ja kõrghariduses.

Intellektikal 2000 esindas Tartu Ülikooli 29 allüksust tihedas konkurentsis 21 kõrgkooliga Eestist ja Lätist. Sealjuures osalesid kõik 6 suuremat Eesti avalik-õiguslikku ülikooli ja tuntumad erakõrgkoolid, lisaks haridusministeerium. Messi põhiteema oli haridus, teadusteemat eraldi ei rõhutatud.

Sel aastal on meie osavõtu eesmärk tutvustada Tartu Ülikooli kui teadusülikooli, kus luuakse suur osa Eesti uutest teadmistest ning antakse teadusharidust. Just Tartu Ülikoolil on eeldused levitada teaduslikku mõtteviisi.

Ülikooli ekspositsioonist võiks leida vastuseid järgmistele küsimustele:

- Millise hariduse annab Tartu Ülikool/... teaduskond ja kus lõpetajad tööd leiavad?
- Mida uurivad ülikooli teadlased ja kellega nad teevad koostööd?
- Milleks on vaja alusuuringuid, rakendusuuringuid, arendustöid?
- Mis on teadustöö tulemus ja mida sellega peale hakata, mida see meile annab?
- Missugune uuendus on innovaatika ja mida innovaatilist võib leida Eestis?
- Mille poolest teadusharidus erineb tavaharidusest?
- Kuidas õpilased, õpetajad, üliõpilased ja teised huvilised saavad osaleda teaduses?
- Milliseid teenuseid pakub ülikool ühiskonnale?

Ettepanekud ja koostöösoovid palun edastada e-aadressil leeni@ut.ee või telefonitsi 375 509. Samas lähem teave ülikooli osalemisest messil. Intellektika 2001 koduleheküIg on www.hot.ee/intellektika. Intellektika 2000 teave ja meeleolukad pildid on veebis aadressil www.ut.ee/intellektika

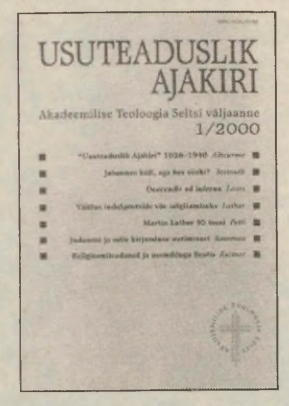
Leeni Uba
TÜ teabetalituse avalikkussuhete spetsialist

Usuteaduslik Ajakiri

Sel nädalal ilmus Akadeemilise Teoloogia Seltsi väljaandel Usuteadusliku Ajakirja esimene sõjajärgne number.

Ajakirja peatoimetaja, TÜ usuteaduskonna prof Alar Laats ütles, et kuigi väljaanne kannab numbrit 1, peaks järjepidevust arvestades olema numbriks 47. Ajakirjas avaldatakse ka usuteaduskonnas kaitstud tööde loetelu.

Usuteaduslik Ajakiri ilmus aastail1926–1940.

AVALIK KIRI EESTI VABARIIGI PEAMINISTRILE

Lp peaminister hr Mart Laar

Tartu Ülikooli Akadeemiline Muinsuskaitse Selts pöördub Teie kui ajaloolase ja isamaaliselt aatelisse Eesti Üliõpilaste Seltsi kuuluja poole küsimuses, mida on ülevaatlikult valgustanud 16. 11. 2000. a Eesti Ekspressis Pekka Erelt kirjutises "Jaan Poska kodust saab nelipühilaste pühamu". Sama probleemi käsitlevad Postimehes 25. 11. Märt Kubo „ Kas uus baaside leping?" , 28. 11. Hillar Padu "Abordid Katedraalis" ja 30. 11. Urmas Klaas " Seos ordeni ja sibulakupli vahel".

Tahame nimelt teada, milline on Teie seisukoht selles, et Eesti rahvusliku suurmehe Jaan Poska teenete ja mälestuse jäädvustamisse tema kodumajas näitab Tallinna linnavalitsus üles Tartu rahu 80. aastapäeva aastal meile mõistetamatut, Eesti Vabariigi ajalugu otseselt mõnitavat ja solvavat suhtumist.

Pöördume Teie kui Eesti Vabariigi peaministri poole, et kas Teie kui Eesti Vabariigi peaminister, saate või võite midagi ette võtta, et Tallinna linnavalitsuse poolt hea tehinguna reklaamitud "usupoliitiliselt prioriteetse vangerduse" tulemusena ei ohverdataks Jaan Poska maja kui Eesti omariiklusega seotud üht väga olulist ajaloolist mälestusmärki.

3.detsember 2000.

Lugupidamisega

Tullio Ilomets
TÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

Pöördumine on saadetud: peaministrile M. Laarile, peaministri nõunikule K.Tarandile, EV presidendile L. Merile, presidendi nõunikule T. Kihole, EV kultuuriministrile S. Kivile ja Riigikogu liikmele T. Vellistele, Tallinna linnapeale J. Mõisale, abilinnapeadele L. Pakostale, H. Kivimaale, Muinsuskaitse Inspektsioonile, Eesti Muinsuskaitse Seltsile, ajalehtedele Eesti Ekspress, Postimees, Sirp.

TUDENGIMISS 2000

Teisipäeval, 12.detsembril ööklubis Atlantis

Õhtu jooksul selgub, millises Tartu kõrgkoolis käib kõige ilusam tudengineiu. Spetsiaalne külaline:

meeste tantsutrupp KANKAAN!

Vaata ka www.student.ee

LUGUPEETUD LINNAKODANIKUD!

Neljapäeval, 14. detsembril kell 18 kutsub Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts kõiki huvilisi oma iga-aastasele heategevuslikule jõulukontserdile Tartu Psühhiaatriakliiniku saali (Raja tn31). Ürituse tulud lähevad sel aastal Tartu tänavalaste vastlapäeva korraldamiseks.

Kontserdil esinevad Tartu Ülikooli kammerkoor ja saksofonikvartett "ENIVEI". Kontsert on tasuta.

Oma panuse tänavalaste toetuseks saate anda nii kohapeal kui ka Hansapanga arve nr 221011637474 kaudu, selgituseks märkida "Tänavalaps".

Suur tänu kõigile praegustele ja tulevastele toetajatele!

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

ACTA DIURNA

11. detsembril kell 18 keemiahoone ringauditooriumis Studium Generale loengusarja filmiõhtu: "Drei Völker zwischen Ost und West". Info tel 375 683.

12. detsembril külastab Ida-Virumaad ja Narvat Saksa suursaadik. Kell 16.15 peab Saksa suursaadik Narva kolledžis loengu saksa keeles "Eesti Euroopas".

LOENGUD

11. detsembril kell 18.15 Tartu Kirjanduse Majas Rein Veidemann ja Margit Sutrop: dialoog etteantud teemal.

13. detsembril kell 14-16 ph aud 102 prof dr Stéphane COURTOIS mõtteid raamatu "Le livre noir du communisme" ("Kommunismi must raamat") eestikeelse tõlke ilmumise puhul eesmärkide, vallandunud poleemika ja uurimisseisu kohta. Loeng prantsuse keeles tõlkega eesti keelde. Loengule järgneb diskussioon.

16.detsembril kell 12.30 - 14 peab Kieli Ülikooli professor doktor Heinrich Detering Ülikooli 17-103 loengu teemal "Lübeck und die Letzten Dinge: Eine Skandalgeschichte von und mit Thomas Mann". Info: Siret Rutiku, tel 375 302.

14. detsembril kell 18.15 Lossi 3 ruum 223 prof emer dr Hubert Schleicherti (Konstanzi Ülikool, Saksamaa) loeng "How to establish a good government? Europe versus Ancient China". Loeng on inglise keeles.

VÄITEKIRI

8. detsembril kell 10 ülikooli nõukogu saalis botaanika ja ökoloogia instituudi doktorandi Jaan Liira doktoritöö "On the determinants of structure and diversity in herbaceus plant communities " kaitsmine. Juhendaja dots Kristjan Zobel. Oponent dots Sabine Güsewell (Geobotanisches Institut ETH Zürich).

14. detsembril kell 11 toimub ülikooli nõukogu saalis Martin Lepiku doktoritöö "Kinetic aspects of dopamine D2 receptor interactions with specific ligands" kaitsmine. Juhendajad prof Jaak Järv ja dots Ago Rinken. Oponent dots Jyrkki Kukkonen, Uppsala Ülikool.

15. detsembril kell 17 toimub Ülikooli 17-103 germaani-romaani filoloogia osakonnas Siret Rutiku doktoritöö "Über das Verhältnis des Dichterischen zum Religiösen" kaitsmine. Oponendid: prof dr Heinrich Detering, Kieli Ülikool, dr theol Urmas Petti, Tartu Ülikool.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 3000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Infotoimetaja Leane Morits
Küljendaja Kristjan Kaljund

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 07 375 680, 051 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 07 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Kujundus 20% hinnast	
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.